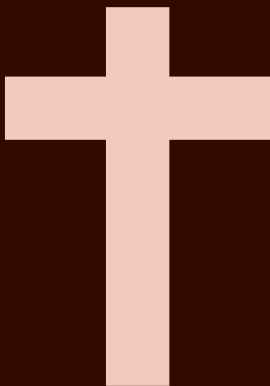

Dios ã jáap naáwát
tólih

New Testament in Cacia

Dios ã jáap naáwát tólih

New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2

Contents

San Mateo	1
San Marcos	105
San Lucas	167
San Juan	273
Hechos	349
Romanos	438
1 Corintios	482
2 Corintios	523
Gálatas	553
Efesios	570
Filipenses	584
Colosenses	593
1 Tesalonicenses	602
2 Tesalonicenses	610
1 Timoteo	614
2 Timoteo	624
Tito	632
Filemón	637
Hebreos	640
Santiago	672
1 Pedro	682
2 Pedro	693
1 Juan	700
2 Juan	709
3 Juan	711
Judas	713
Apocalipsis	717

SAN MATEO

*Dios wāh, Jesucristo, ã
nəowāji ĩ wātna
(Lc 3.23-38)*

¹ Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ã jumatiidih wã daácna caá. Jesucristo ã nəowāji ĩ wātnadih wã jwíih naóhbiipna caá. ã nəoji jon jãtih bóo David wūt jumni ãt jumap wut jĩ. Caán ã jumat pínah jãtih ã nəoji Abraham wūt jumnibut ãt jumap wut jĩ.

² Abraham Isaac íip
ãt jumap wut jĩ.

Isaachóo Jacob íip
ãt jumap wut jĩ.

Jacobboó Judá ã déewājĩh
ĩ íip ãt jumap wut jĩ.

³ Judáboó ã weh chénewã
ĩt jumap wut jĩ.

Fares, Zara ĩt wūt jumap
wut jĩ. ĩ ín Tamar
mit wūt jumap wut jĩ.

Faresboó Esrom íip
ãt jumap wut jĩ.

Esromboó Aram íip
ãt jumap wut jĩ.

⁴ Aramboó Aminadab íip
ãt jumap wut jĩ.

Aminadabboó Naasón íip
ãt jumap wut jĩ.

Naasónboó Salmón íip
ãt jumap wut jĩ.

⁵ Salmónboó Booz íip
ãt jumap wut jĩ. ã ín
Rahab
mit wūt jumap wut jĩ.

Boozboó Obed íip
ãt jumap wut jĩ. ã ín
Rut

mit wūt jumap wut jĩ.

Obedboó Isaí íip
ãt jumap wut jĩ.

⁶ Isaíboó David íip
ãt jumap wut jĩ.
David wūt jĩ judíowã
ĩ chah maáh
ãt jumap wut jĩ.

Davidboó Urías wūt
jumni ĩ áadih jwáub
áa jumat túttimah,
Salomóndih
ãt weh jumap wut jĩ.*

⁷ Salomónboó Roboam íip
ãt jumap wut jĩ.

Roboamboó Abías íip
ãt jumap wut jĩ.

Abíasboó Asa íip
ãt jumap wut jĩ.

⁸ Asabóo Josafat íip
ãt jumap wut jĩ.

Josafatboó Joram íip
ãt jumap wut jĩ.

Joramboó Uzías íip
ãt jumap wut jĩ.

⁹ Uzíasboó Jotam íip
ãt jumap wut jĩ.

Jotamboó Acáz íip
ãt jumap wut jĩ.

Acázboó Ezequías íip
ãt jumap wut jĩ.

¹⁰ Ezequíasboó Manasés
íip
ãt jumap wut jĩ.

Manasésboó Amón íip
ãt jumap wut jĩ.

Amónboó Josías íip
ãt jumap wut jĩ.

¹¹ Josíasboó Jeconías ã
déewājĩh ĩ íip ãt jumap
wut jĩ.

Queét jam láa Israel
baácdih moondih
míc mao yap yohnit,
Babilonia baácdih

* 1:6 1Cr 2.1-15; Rt 4.18-22

moónboó queétdih ñih
baácna ãt ub bejep wut
jĩ.*

12 Babilonia baácna ã
jũbíát túttimah,
Jecóniasboó Salatiel
ãt weh jumap wut jĩ.
Salatielboó Zorobabel ãp
ãt jumap wut jĩ.

13 Zorobabelboó Abiud
ãp
ãt jumap wut jĩ.
Abiudboó Eliaquim ãp
ãt jumap wut jĩ.
Eliaquimboó Azor ãp
ãt jumap wut jĩ.

14 Azorboó Zadoc ãp
ãt jumap wut jĩ.
Zadocboó Aquim ãp
ãt jumap wut jĩ.
Aquimboó Eliud ãp
ãt jumap wut jĩ.

15 Eliudboó Eleazar ãp
ãt jumap wut jĩ.
Eleazarboó Matán ãp
ãt jumap wut jĩ.
Matánboó Jacob ãp
ãt jumap wut jĩ.

16 Jacobboó José ãp
ãt jumap wut jĩ.
Joséboó María áa
ãt jumap wut jĩ.
Maríaboó Jesús ãn
mit jumap wut jĩ.
Jesúsboó Dios ã wahni
Cristo ã niijnĩ ãt jumap
wut jĩ.

17 Abrahamjidih jwĩ
jenah jwĩhichah, púú
Davidji jum láa jwĩ
jenah péanachah, nihat
ã jũmenájĩh jumna,
catorce poómp ãt jumap
wut jĩ.

Davidjidih jwĩ jwúub
jenah jwĩhichah, púú
Babilonia baácna
judíowãdih ã ub bej láa
jwĩ jenah péanachah,
nihat ã jũmenájĩh
jumna, catorce poómp
ãt jwúub jumap wut jĩ.
Babilonia baácna ã jũbí
láa jwĩ jwúub jenah
jwĩhichah, púú Cristo
ã cãac jum láa jwĩ
jenah péanachah, nihat
ã jũmenájĩh jumna,
catorce poómp ãt jwúub
jumap wut jĩ, páant
mãntih.

*Jesucristo ã cãac jumap
(Lc 2.1-7)*

18 Nin pah Jesucristo
ãt cãac jumap wut jĩ. ã
ãn Maríaboó Joséjĩh téihya
chéonih pínah mit jumap
wut jĩ. ã téihya chéwat pínah
jãtih Túini Espíritu ã wêpatjĩh
caántdih ã wudhdanachah,
mit wudu jumap wut jĩ.*

19 Páant mi wudu jumachah
jéihna, Joséboó yoobópdih
chãjni jumna, cãacwã ã
encahjeh, caántdih yohat
túut ãtih chãjap wut yuh
jĩ.

20 Pánih jenah jói
ũonit, ã oo jumachah, Dioĩh
ángelboó caandĩh jíghnit,
“José, Davidji jumma, Túini
Espírituboo ã teo wáacatjĩh
María mi wudu jumna caá.
Pánihna, tíccanjeh caántjĩh ma
téihya chéweé. 21 Caánt newé
weépdih mi túuhbipna caá.
Caanjéh tigaá ãih cãacwã
iiguipna bejnĩt déejidih túi

* 1:11 2R 24.14-15; 2Cr 36.10; Jer 27.20

* 1:18 Lc 1.27

ubni ã jumbipna caá. Páant cãacwãdih táu ubni pínah ã jumuchah, Jesús ma wãt búudhdúp”, ángel Josédih át niijíp wut jĩ.*

²² Jon jãtíh Dios naáwãtdih naóh yapani nin ã daacátji pahjeh át yapap wut jĩ:

²³ “Jáap wili wébít bid junínih newé weépdih mi túuhbipna caá. Caandíh ‘Emanuel’, ã niijbípna caá”, át niij daacáp tajĩ. (Is 7.14)

“Emanuel”, niijná, “Dios jwíjeéh ã jumna caá”, niij naóhna ít chãjap wut jĩ.

²⁴ Dioíh ángel caandíh ã naáwãt túttimah, ã niiját pahjeh José Mariádih át téihya chéwep wut jĩ. ²⁵ Obohjeéhtih, mi weh jummat pínah jãtíh, José mijeéh át jumcap wut jĩ. Pánihna, caánt mi weép jummat túttimah, Joséboó mi wãúhdih Jesús át wãt búudhdup wut jĩ.*

2

Yeó aáb jũúwúpmant moón Jesúsdi enedih ã jnyát

¹ Herodes Judea baácdih moón ã maáh jum láa, caán baácdih jumni Belén tútchidih Jesús át cãac jumap wut jĩ. ã cãac jummat túttimah, cúiwãdih bohénit yeó aáb jũúwúpmant moón jũóhnit, Jerusalén tútchina ít jayúp wut jĩ. ² Pánih junínít, caanjíh moondíh nin pah ít niij úúbh joyóp wut jĩ:

—¿Judíowã ã chah maáh pínah dedjĩh tigaá ã cãac

jumat? Yeó aáb jũúwúpmant jumna, chah iigní cúí ã jáap jígohochah enna, ‘Maáh ã cãac jumna caá’, jwí niij jéihyep jĩ. Páant ã jígohochah enna, caandíh weñedih jũóhna caá jwí chãjap, cúiwãdih bohénit ít niijíp wut jĩ.

³ Páant, ã úúbh joyát doonádih joinít, Herodesboó búdí át jenah joyóp wut jĩ. Nihat Jerusalén tútchidih moonbát biíc yoobó búdí ít jenah joyóp wut jĩ. ⁴ Pánihna, Herodesboó sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutátjidih bohénitdihbut át bid wáacap wut jĩ. Páant ã míic wáac jái beedéchah ennit, queétdih nin pah át niij úúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedboo tigaá Cristo ã cãac jummat pínahdih Dios naáwãtdih naóh yapanit ít niij daác jĩ? át niijíp wut jĩ.

⁵ —Judea baácbóó jumni Belén tútchidih Cristo ã cãac jumbipna caá. Nin pah Dios naáwãtdih naóh yapani át niij daacáp tajĩ:

⁶ ‘Judea baácbóó jumni Belén tútchimant judíowãdih wutni pínah ã jũóhbipna caá. Caán queétdih táu en daoní ã jumbipna caá. Pánihna, Belénboó ã cãac jumni pínah tútchi ã jumuchah, oboh jumni tútchi nihcan caá’, át niij daacáp tajĩ, (Mi 5.2)

Herodesdih ít niijíp wut jĩ.

⁷ Páant ã niiját túttimah, cãac wihcah, yeó aáb jũúwúpmant moondíh

Herodes ãt jwúub bid bojop wut jĩ. ã pebh ĩ jwúbínachah ennit, débólih caán cúí ã jwíih jíghatjidih queétdih ãt úubh joyóp wut jĩ. Páant ã úubh joyóchah, caán cúidih ĩ jwíih enatjidih ĩt naáwáp wut jĩ. ⁸ Páant ĩ naáwát túttimah, Belén tútchina wahna, Herodes queétdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Caandíh ñi túi bidbi jwuhúú. Bid jwínit, weemdíh naáwádih ñi jwúub júúwú, weembút caandíh weñedih wã bejat pínah niijná, ãt niijíp wut yah jĩ.

⁹ Páant ã niijíchah joinít, queét ĩt bejep wut jĩ. Páant ĩ bejehah, yeó aáb júúwúpmant ĩ jwíih enni cúijeh muntih queétdih ãt jwúub waáwáp wut jĩ. Pánihna, wébít ã jumni mæú cháh pohba caán cúí ãt chãwáp wut jĩ. ¹⁰ Páant ã chãwáchah ennit, búdí ĩt weñep wut jĩ. ¹¹ Pánihna, wébít ã jumni mæúdíh waád jwúbínit, caandíh beh wili bíicdih ĩt enep wut jĩ. Pánih ennit, wébítidih wëina, bódicha ĩt caj yoh ñajap wut jĩ. Pánih wëi péanit, ĩ úb júóhni paihnadih wãtnit, búdí jíib jumni oro, túi chej jumni cáwat pínah, mirra wut jumni chej jumnidihbut caandíh ĩt wãhup wut jĩ. ¹² Caandíh wãh péanit, áwúdh ĩt bejep wut jĩ. Pánih ãonit, ĩ oo júmúchah, Dios queétdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Herodes pebhboó ñi jwúub bejca bojó”, ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinítji jáanit, ĩih baácna jwúub bejna, bíih namáboó ĩt bejep wut jĩ.

Joséwã Jesúsdi h Egipto baácboó ĩ ñumah jwei bejat

¹³ Páant ĩ jwúub bejat túttimah, José jwuh ã jwúub oo júmúchah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Ma jáa bojó. Bainídih ĩ mawat pínah niijná, Herodes ãih soldadowádh wahna caá ã chãjap. Pánihna, bainídih, ã índihbut Egipto baácboó waícanjeh ma ñumah jwei béjeé. Caanná wã niiját pah bóo ñi jum jwuhúú”, ángel Josédh ãt niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, cheijeh jáanit, Egipto baácna bainídih ã ĩn bíicdih José ãt ñumah jwei béjep wut jĩ. ¹⁵ Caán Egipto baácna jwúbínit, Herodes ã báadh jwuhat pah bóo caánboó ĩt jum jwuhup wut jĩ. Páant Jesús ã yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ã daacátji pah ãt yapap wut jĩ: “Egipto baácboó jumni wã wãúdh wã bid boj bipna caá’, Dios ã niijíp be”, ãt niij daacáp tají.*

Herodes neoná weépdih ã mawat tútat

¹⁶ Cúiwádh bohénit bíih namáboó ĩ jwúub bejat doonádih joinít, Herodesboó búdí ãt íjip wut jĩ. Pánih íjnit, Belén tútchidih moón neoná weépdih, caán tútchi jwëejdh moondíhbut ãt mawat tútat wut jĩ. Cúiwádh bohénit débólih caán cúí ã jwíih jíghatjidih ĩ naáwáchah joinítji

Herodes ã mawíhniiboó chéne jópchi dée ã bíbohatdih át jéihyep wut jĩ. Pánih jéihna, chéne jópchi namp bíbohniit nihát neoná weépdih át mao yohat tútup wut jĩ. 17 Páant ã mawat tútuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremías ã daacátji pah át yapap wut jĩ.

18 “Ramá wūt jumni tútchidih moón búdí ñaacátjih ĩ joiná caá. Búdí jġgahnit, ĩ ñaac juñát búdí ã yána caá. Raquel mi juimená yaádh, judíowã ĩ weha mána yaádh, ĩ wehdih ĩ mao yohochah ennit, búdí ĩ ñaac jüiná caá. ĩ weh ĩ wihcatdih enna, ĩ jġgahat ã yaicán niit”, át niij daacáp tajĩ. (*Jer 31.15*)

Joséwã Egipto baácmant ĩ jwúub jüúwát

19 Herodes ã wunat túttimah, Joséwã Egipto baácboó páantjeh ĩt jum jwuhup wut jĩ. Pánih jumnit, biíc chei José ã oo júmúchah, Dioih ángel caandih jígohnit, nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ: 20 “Wébitdih mawíhniitji maátaboó ĩ wun beedáh bejep be. Pánihna, caandih ã ĩnjĩh Israel baácboó ma namah jwúub bejeé, páant muntih”, át niijíp wut jĩ.

21 Páant ã niiját túttimah, jáanit, wébitdih ã ĩn biíc dih Israel baácboó át namah jwúub bejep wut yuh jĩ. 22 Obohjeéhtih, Herodes ã

búudát túttimah, ã wúúh Arquelaoboó Judea baác dih moondih át jwúub túut nuúm maáh waadáp wut jĩ. Páant ã jumát doonádih joinít, José caanná ã jwúub bejat pínahdih át úum jenah joyóp wut jĩ. Pánih úum jenah joinít, ã jwúub oo júmúchah, Dios caandih Judea baácboó át chāwát tútcap wut jĩ. Páant ã chāwát tútcah joinít, Judea baác dih yap bejnit, púú Galilea baácna ĩt juibínap wut jĩ. 23 Pánihna, caanná juibínitji, Nazaret wūt jumni tútchiboó ĩt jumup wut jĩ. Caanná ĩ jumúchah, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ daacátji pah Jesús át jumup wut jĩ. “ ‘Nazaret tútchidih bóo caá’, cāacwã Dios ã wahnidih ĩ niijbípna caá”, ĩt niij daacáp tajĩ.*

3

Juan Daabáni cāacwādh ĩ bohéat

(*Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28*)

1 Dawá jópchi túttimah, Juan Daabáni cāacwādh daabána át chājap wut jĩ. Judea baác dih máú wihcapboó ã pebhna juibínitdih Dios naáwátdih át bohé jwíhip wut jĩ. 2 Nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ: “ĭÑi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodih ñi túut nuumá! Nihat baác dih moondih Dios ã maáh jumát dih ã júutat pínah bahnijeh ã judhna caá”, át niijíp wut jĩ.*

* 2:23 Mr 1.24; Lc 2.39; Jn 1.45

* 3:2 Mt 4.17; Mr 1.15

³ Jon jãtìh Dios naáwãtdìh naóh yapani Isaíasboó Juan ã bohéat pínahdìh nin pah ãt niij daacáp tajì:

“Múú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohébična caá: ‘Jwí Maáh ã júúwát pínah jãtìh ñi yéej chãjatdìh cádahnit, táiniboodìh túut nũmñít, caandìh ñi túi páñaá’, ã niijbìčna caá”, Isaías ãt niij daacáp tajì. (Is 40.3)

⁴ Juanìh yégueh chóo camello wãt jumni nuñáp yoócjìh nóomnit, ì yacni chóo wãt jì. ãìh juyáat tōp momo jiwì chóo tōp wãt jì. Wãúc joowãdìh jeémpnit, belo macdihbut ãpí déebep wãt jì.*

⁵ Jerusalén táтчimant, nihát Judea baácmant, Jordán muj jwějmantbut dawá caandìh joyódìh ìpí juibínap wãt jì.

⁶ Pánìh juibínit, ã bohénachah joinít, ì yéej chãjatdìh Diosdìh ìpí naáwáp wãt jì. Páant ì naáwáchah joinít, Jordán mujboó Juan queédìh ãt daabánap wãt jì.

⁷ Dawá farisowã, saduceowãbut daabáat túutudìh ì juibínachah ennit, Juan queédìh nin pah ãt jípónih niijíp wãt jì: “ìMawã panìhñit yeejépwã jumna, peéh chãjat pínahdìh úum jweíhñitjeh caá! Obohjeéhtìh, yeéb ñi yéej chãjatdìh ñi cádahìhcat jíib Dios yeebdìh ã peéh chãjachah, ñi jéih jweicán niit.* ⁸ Yéej chãjatdìh yoobòpdìh cádahnit,

táiniboodìh chãjat caá yeebdìh náahap. ⁹ Nin pah ñi niij jenah joicá bojoó: ‘Jon jãtìh bóo Abraham jwiit judíowã jwí nũo ãt jumap wãt jì. Pánìhna, ã juiená jumna, Dioíhwã caá jwí jumap’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yeebdìh nin pah wã niijná caá: Abraham juiená ñi jumachah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhnadìh túut nũmñít, Abraham juiená pínahdìh ã jéih chãjna caá. Abraham juiená ñi jumat nin oboh jumni jee dáhna ã nihát pah-jeh tigaá.* ¹⁰ Nin pah ã jumna caá: Yeéb máa nah panìhni ñi jumachah, Diosboó máa nahdìh tib yohni panìhni caá ã jumap. Yeejép dahna quehndìh tib yoh bojnit, ãìh náatnadìhbut ã pud yohbìčna caá. Tib yoh péanit, caan náhdìh, ãìh náatnadìhbut ã cáo yohbìčna caá. Páant ã cáwat pah caandìh jepahcannitdìh iiguípna ã wahbìčna caá.* ¹¹ Wã túttimah jũóhni wã chah wēpni caá. Páant ã jumachah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niij jenah joiná caá. Pánìhna, ñi yéej chãjatdìh cádahnit, táiniboodìh ñi túut nũmúchah, yeebdìh wã daabána caá. Páant wã daabáat panìhni, caánboó yeebdìh Táini Espíritu ã wēpatdìh búdí ã wãhbična caá. Caán ã wēpat tũu iigát panìhñijìh ñi yéejatdìh cáwat pah ã chãjbìčna caá, jwúub yéej chãjìhatdìh ñi jenah joicát

* 3:4 2R 1.8

* 3:7 Mt 12.34; 23.33

* 3:9 Jn 8.33

* 3:10 Mt 7.19

pínah niijná. ¹² Trigo teoni panihni caá. Áih chónadih caóh caj péanit, caán tíibna yoobátdihjeh wuh wuúhboó júi yacnit, áih muúboó á ámohbipna caá. Obohjeéhtih, á caóh cajni chónaboodíh á cáo yohbipna caá. Páant á chājat pah wā túttimah jūóhni caandíh jepahnitdih á túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodíh iiguípna á wahbipna caá. Caán iigát dedé á noón dūbcan niít”, Juan át niijíp wut jī.

*Juan Jesúsdi h á daabáát
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)*

¹³ Túttimah, Jesús Galilea baácboó jumniiji bejnit, Juandih á daabáát tútat tút niijná, Jordán mujna át dei juibínap wut jī. ¹⁴ Obohjeéhtih, daabáihcan, nin pah Juan caandíh át niij jepahap wut jī:

—Meémboó chah wēpni jumna, weémboodíh ma daabána áta túi tagaá. Meemdíh daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdi h át niijíp wut jī.

¹⁵ —**Páant niijcánjeh, weemdíh ma daabánaá. Pánih daabánit, Dios áihwādih á chājat tútat pahjeh tīgáá jwī chāj bip. Páant jwī chājachah ennit, cāacwāboó Dios á wahni wā jumatdih í jéihbipna caá,** Jesús át niijíp wut jī.

—Caán láa bácah, á túimi nacaá, Juan át niij jepahap wut jī.

¹⁶ Páant niij jepahnit, Jesúsdi h át daabánap wut jī. Á daabá péanachah, Jesús mujna űahniiji át aab űúhup wut jī. Pánih aab űúhniitjeh, Jesús á enechah, jeá át jéweah bejep wut jī. Páant á jéweah bejchah, jop pah jígohni Túini Espíritu jeámant dei jūóhniit, caandíh át júi jaamáp wut jī. ¹⁷ Páant á júi jaamáchah, “Nin wā wūúh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant át niijíp wut jī.*

4

Nemépwā í maáh Jesúsdi h á yéejáhat

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Páant á daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdi h muú wihcapboó át numah bejep wut jī, nemépwā í maáh, Satanás, caandíh yeejép á wutat pínah niijná.*

² Caánboó jumna, Diosdi h túi úbát tút niijná, cuarenta yeó jáap át jeémcap wut jī. Pánih jeémcan, Jesús numgúp wunna át chājap wut jī. ³ Páant á numgúp wunuchah enna, Satanásboó á pebhna juibínit,

—Meém Dios wūúh jumna, nin jee dáhnadih ‘Pan dahna ma jumúú’, ma niijí, át niijíp wut yah jī.

⁴ —**Páant wā chājcan niít. Dios naawátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp taji:**

‘Jeémátdihjeh pohba í jeéméchah, cāacwáih

* 3:17 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mr 1.11; Lc 9.35 * 4:1 He 2.18; 4.15

**caolih táí booni pani-
hni ã jumcan niít.
Íih caolih táí booni
ã jumat pínah niijná,
Dios naáwátdih táí
joyát caá náahap', ãt
niij daacáp tajĩ, (Dt
8.3)**

Jesús Satanásdih ãt niij jepa-
hap wut jĩ.

⁵ Páant ã niij jepahat
táttimah, Jerusalén, "Dioih
tátchi", í niijni táttchina
Satanás Jesúsdiñ ãt numah
bejep wut jĩ. Caanná numah
jubínit, Dioih muú chah jap
bóo jumni waolí beo nah
yapatboó Jesúsdiñ ãt ñuhat
túttup wut jĩ. ⁶ Pánih ñuhat
túttnit, nin pah ãt niij naáwáp
wut yah jĩ:

—Meém Dios wáuh jumna,
meemdih ã wapat pínahdih
júttat tútt niijná, ninmant ma
ñaáp jéen bejeé. Davidji nin
pah ã niij daacátjidih ma táí
náhninaá:

'Dios áih ángelwádh meemdih
ã en dawát túttbipna
caá. Pánihna, queét
meemdih í jíponih teo-
bipna caá, jee dáhboó
míih jíttcha ã buug lájcat
pínah niijná', ãt niij
daacáp tajĩ, (Sal
91.11-12)

Satanás Jesúsdiñ ãt niijíp wut
jĩ.

⁷ —Páant wã chãjcan niít.
**Dios naáwátdih biíh naóh
yapani nin pah ãt niij
daacáp tajĩ:**

**'Ñi Maáh Dios ã niijátjidih
"¿Yoobópdih niít?" niij
jéihíhna, caandih ñi**

**chãjat túttca bojóó',
ãt niij daacáp tajĩ, (Dt
6.16)**

Jesús caandih ãt niij jepahap
wut jĩ.

⁸ Páant ã niij jepahat
táttimah, jap bóo jéená
Jesúsdiñ Satanás ãt numah
púuh laab béjep wut jĩ. Caán
jeejína púuh laáb jubínit,
nihat cáacwã í jumat yoobó
Jesúsdiñ ãt júttup wut jĩ. Dawá
íih bií déedihbut ãt júttup wut
jĩ. ⁹ Pánih júttnit, nin pah
caandih ãt niijíp wut yah jĩ:

—Wã pebh bódicha caj yoh
ñajnit, weemdih ma weñeé.
Páant ma weñechah, nihat
nin táttchina ã jumatdihbut
meémboodih wã wãhbirna
caá, Jesúsdiñ ãt niijíp wut jĩ.

¹⁰ —**Satanás, weemdih
ma cádah bejeé. Dios
naáwátdih naóh yapani nin
pah ãt niij daacáp tajĩ:**

**'Ma Maáh Diosdihjeh
wēinit, ã wuttdih
ma jepahaá', ãt niij
daacáp tajĩ, (Dt 6.13)**

Jesús Satanásdih ãt niij jepa-
hap wut jĩ.

¹¹ Páant ã niijíchah joinít,
Satanás caandih ãt cádahap
wut jĩ. Páant ã cádahat
táttimah, Dioih ángelwáboó
Jesús pebh jubínit, caandih
ít teo wáacap wut jĩ.

*Galilea baácđih moondih
Jesús ã bohé jwíhat*

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Táttimah, Juandih nemat
muúboó í nemat doonádh
joinít, Jesús Galilea baácna
ãt jwúub bejep wut jĩ.*

* 4:12 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20

13 Caanjîh jumnihi Nazaret tâtchimant bejnit, Capernaum tâtchina ât juibínap wut jî. Caán tâtchi Galilea ím jwêjdih Zabulón, Neftalí î juienáih baácji jumni tâtchi ât jumap wut jî. Caanná juibínit, Jesús ât jumap wut jî.* 14 Páant â jumachah, Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin ã daacátji pah Jesús ât yapap wut jî:

15 “Zabulón, Neftalí î juienáih baácji, Jordán maj conanaamánt, ím pebh, Galilea wut jumni baácđih dawá judíowá nihcannit î jumna caá.

16 Caanjîh moón dapúnapboó jumnit panihnit Diosđih ît jéih jwuhcap taga. Pánih jéihcan, iiguípna bejnit déeji ît jumap taga. Obohjeéhtih, Dios ã wahni, yeh iigát panihni, ã túi chājatđih jútđnit, queéđđih caandíh ât jéihyanap taga buca”, Isaías ât niij daacáp tajî. (Is 9.1-2)

17 Caanná jumna, nin pah Jesús ât niij naóh bohé jwíhip wut jî: “**Nihat baácđih moondíh Dios ã maáh jumatđih ã jútđat pínah bahnijeh ã judhna caá. Pánihna, ñi yéej chājatđih cáđahnit, táiniboodíh ñi túat nuumá**”, ât niijíp wut jî.*

Queéj jútđat maonitđih ājeéh Jesús ã bejat túatđat
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Tútđimah, Galilea ímna dei juibí, páud bejnit, Simón, ã úud Andrésjîh queéj jútđat maona, íih ñuodíh î yoh báhanachah, Jesús queéđđih ât enep wut jî. Simónboó Pedro î niijní ât jumap wut jî. Pánih ennit, nin pah queéđđih ât niijíp wut jî:

19 —**Weemđíh ñi pej jum júúwá. Páant ñi júúwáchah, yeebđíh wā bohébična caá. Páant wā bohénachah joinít, queejwáđđih ñi bidat pah, cáacwāboodíh bidnit, wíih doonáđđih ñi naóhbična caá, weemđíh jepahna, wíihwá î jumat pínah niijná**, ât niijíp wut jî.

20 Páant ã niijíchah joinítjeh, íih ñuonáđđih cáđahnit, Jesúsjeéh ît bejep wut jî.

21 Pánih chibít yuúp queéđđih numah bejnit, Santiago ã úud Juandihbut Jesús ât enep wut jî. Queét î íip Zebedeo biícđih íih jāáj chóodih chúđđnit, íih ñuonáđđih ámohna ît chājap wut jî. Pánih ennit, queét chénewáđđihbut ât bid bojop wut jî, caandíh î pej jumat pínah niijná. 22 Páant ã bid bojochah joiná, queéđđat biícđantjeh nihat î tewatđih, î íipđihbut cáđahnit, Jesúsjeéh ît bejep wut jî.

Dawá cáacwáđđih Jesús ã bohéát
(Lc 6.17-19)

23 Pánihna, nihat Galilea baácđih moondíh Jesús ã bohénitđih ât numah bohé jibip wut jî. Jwiít judíowá

* 4:13 Jn 2.12 * 4:17 Mt 3.2

jwī míc wáacat munná jummat pah waadnít, Dios ã maáh jummat túini doonádih át bohénap wut jī. Pánih bohéna, det wannitdihbut át boonanap wut jī.* 24 Páant ã chājat doonádih nihát Siria baácdih moonbút ít joyóp wut jī. Pánih joinít, dawá mácah wunat jumnit, búdí tubanit, nemép caolih jumnit, wāá wunat jumnit, jéih wālicannitdihbut ít ub juibínap wut jī. Nihat í ub juibínitdih Jesús át boonanap wut jī. 25 Páant ã chājat doonádih joinít, Galilea baácdih moón, Diez Tútchinadih moón, Jerusalén tútchidih moón, Judea baácdih moón, Jordán muj conanaamánt moonbút dawá caandih ít péé bejep wut jī.

5

Jeé ñaj yacapboó ded pah jumnitdih Dios ã wēi enatdih Jesús ã bohéat

(Lc 6.20-23)

1 Dawá ã pebh í juibínachah ennit, jeé ñaj yacapboó páuh laáb juibínit, Jesús caanjīh át chúudup wut jī. Páant ã chúuduchah, ã bohénitbut ã pebhna ít juibínap wut jī. 2 Páant í juibínachah ennit, queétdih bohéna, nin pah át níj naóh jwíhip wut jī:

3 **“Det moh yéejnit panihnit Dios ã teo wáacatdih bidnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queétdih ã teo wáacipna caá, Dios ã**

maáh jumapboó í táí jummat pínah niijná.

4 **“Det í yéejatdih jīgahnit, bita í yéejatdihbut jīgahnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queétdih táí teo wáacnit, í yéejatdih ã yohochah, í jīgahat ã yaibípna caá.***

5 **“Det bitadih yap yohcan-jeh teo wáacnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, nin baác jáap ã jumachah, queétdih maáta pínah ã waadábipna caá.***

6 **“Det nuugúp wun bab-hbíhnit panihnit yoobópdih chājat pínahdih bidnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Dios queétdih ã teo wáacipna caá, caandih í táí jepahat pínah niijná.***

7 **“Det bitadih jīgah en teo wáacnitdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Diosbut queétdih ã jīgah en teo wáacipna caá.**

8 **“Det Diosdihjeh bidnit, yoobópdih jenah joinítdih Dios ã wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ã teo wáacachah, Diosdih í enbipna caá.***

9 **“Det bitadih míc jūihñat táutcan, táí bíicdih**

* 4:23 Mt 9.35; Mr 1.39 * 5:4 Is 57.18; 61.2 * 5:5 Sal 37.11 * 5:6 Pr 9.5;

Is 55.1-2 * 5:8 Sal 24.3-4

chãjat tútnitdih Dios ã wêi enna caá. Pãnih wêi ennit, 'Wã weh caá', queétdih ã niijbípna caá.*

10 **"Det Dios ã náahat pah í chãjat jlib bitaboó queétdih yeejép í chãjachah yuhna, caandih cádahcannitdih Dios ã wêi enna caá. Pãnih wêi ennit, ã teo wáacachah, Dios ã maáh jumupboó í jumbipna caá.***

11 **"Wíihwã ñi jummat jlib bita yeebdih í jũihñachah, yeejép í chãjachah, í yee naóh yacachah, yeebdih wêi ennit, wã teo wáacipna caá.*** 12 **Dios naáwãtdih naóh yapanitjidih biic yoobó yeejép ítát chãj waáwáp tají. Pãnihna, queétdih í chãjatji pahjeh bita yeebdihbut yeejép í chãjbipna caá. Obohjeéhtih, jeáboó ñi juibinachah, Dios yeebdih búdí ã túi chãjbipna caá. Páant ã túi chãjat pínahdih jéihnit, bita yeebdih yeejép í chãjachah yuhna, ñi túi weñé", Jesús queétdih át niijíp wat jî.***

Núumni, jiiát panihnit Jesúsíhwã í jummat
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 **"Yeéb nin baácboó jumna, núumni panihni ñi jumna caá. Núumnijih ñipí buiná caá, jeémát ã nuñat pínah niijná. Pãnihat**

pah yeéb wíihwãboó nihat bitajeéh jumna, queétdih ñi túi teo wáacna caá, í túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwáub buyácan caá. Páant ã buicáh, caandih yohatjeh caá náahap. Pãnih yohnidih cáacwã jéihcanjeh, í wid chũibipna caá. Pãnihat dée pah yeéb Diosdih cádahna, bitadih teo wáacat dée wihcan, buicánni núumni panihni ñita jum tagaá.*

14 **"Yeéb nin baácboó jumna, jiiát panihni ñi jumna caá. Chei namáboó ñi jii béjat pah, ñi túi chãjachah ennit, bitabat biic yoobó Dioih namáboó í jéih bejna caá. Jeejih jumni tátchidih dedé jãhat wihcah, nihat cáacwã í túi enat pah, yeéb ñi túi chãjatdihbut nihat í túi enna caá.*** 15 **Jiiát dahdih jiiínit, pamap dahjih cáacwã ípí páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandih japboó ípí jí cáagna caá, nihat muú díitboó jumnit í túi enat pínah niijná.*** 16 **Pãnihna, caán japboó cáagni jiiát dah panihni jumna, yeebbát bitadih ñi túi chãjaá. Páant ñi túi chãjachah ennit, ñi íp jeámant bóodih cáacwã í wêi naóhbipna caá", queétdih Jesús át niijíp wat jî.***

Moisés ã watatji

* 5:9 Pr 12.20 * 5:10 1P 3.14 * 5:11 1P 4.14 * 5:12 2Cr 36.16; Hch 7.52

* 5:13 Mr 9.50; Lc 14.34-35 * 5:14 Jn 8.12; 9.5 * 5:15 Mr 4.21; Lc 8.16; 11.33

* 5:16 1P 2.12

17 “Nindihbut yeebdíh wã jéihyaat túutna caá: Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ï daacátjidihbut yohodih wã júóhcan beé. Queét ï daacátjidih yoobópdih cáacwãdih jéihyanit, ï ni-ijátji pah biíc yoobó chãjat túut niijná, wã júúwáp be.

18 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Péeni yeó jáap jãtíh, Moisés ã wutatji ã buudcán niít. Nihat ã daacátji pah ã yap beedáat pínah jãtíh, nin baác, jeábut ã buudcán niít.* 19 Ded biíc wutatdih yap yohna, ‘Dedé pínah nihcan caá’, niijní, bitadihbut yap yohat túutni, Dios ã maáh jumapboó oboh jumni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wutatdih táí jepahna, bitadihbut jepahat túutni, Dios ã maáh jumapboó maáh ã jumbipna caá. 20 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowãbut ‘Dios ã wutatdih jwí táí jepah beedána caá’, niijná yahna, ï táí chãjcan caá. Pánihna, Dios ã wutatdih yeébbodíh queét chah táí jepahat caá náahap. Pánih jepahcan, Dios ã maáh jumapboó ñi jãibícan niít”, Jesús queétdih ãt niijíp wat jí.

21 “Ñi nuowãdih nin pah ï niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Cáacwãdih ñi mao yohca bojoó. Ded cáacdih mao yohnidih peéh chãjat ã jumbipna caá’, ï ni-ijátjidih ñit joijí tagaá.*

22 Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wã naóhna caá: Ded biíhdih íijnna, cáacdih mao yohnidih ï peéh chãjat pah, caandíhbut peéh chãjat ã jumbipna caá. Ded biíhdih jáihna ‘Meém jenah joicánni caá’, ã niijátji jíib, peéh chãjat túutnit pehbboó ï ub bejbipna caá. ‘Meém yeejépbah caá’, niijní iiguípna bejni pínah ã jumna caá.

23 “Diosdih weñedih jãibína, sacerdotedih nuñápdih ñi mao wáhat túutat pínah jãtíhbitjeh, biíh yeebdíh ã íijatdih náhninit, nin pah ñi chãjaá:

24 Ñi wáhni pínah nuñápdih jwej jwáhnit, ã pebhna jwáub bej, ñi míic ámohoó. ‘Páant wã chãjatjidih wã jígahna caá. Chéneji wã jwáub chãjcan niít, páant muntíh. Pánihna, weemdíh ma íij jenah joyátdih ma cádahaá’, ñi niijí. Páant ñi míic ámohat túttimah, Dioíh muná caandíh weñedih ma jwáub bejeé, baca.

25 “Biíhdih ma jíib buudáátdih bidnit, cáacwãdih peéh chãjat túutni maáh pebhna naóh yacadih

Íijat

(Lc 12.57-59)

* 5:18 Lc 16.17 * 5:21 Ex 20.13; Dt 5.17

meemdih ã ub bejehah, ãjeéh íjcanjeh ma bejeé. Peéh chãjat tútñi pehb-
boó ñi juibíat pínah jãtih,
meemdih ã naóh yaccat
pínah niijná, caanjih ñi
míc amohoó. Páant ñi
chãjcah nihna, yeebdih ãta
naóh yac tagaá. Páant ã
naóh yacachah joinít, peéh
chãjat tútñiboó meemdih
nemat muúboó ãta nemat
túut tagaá. ²⁶ Yoobópdih
yeebdih wã naóhna caá.
Caán nemat muúboó ñi jib
chãj beedáat pah bóo ñi jum
jwuhbipna caá. Caán jib
chãjat tútñidih jib chãj
péanit, ñi bacbipna caá”,
Jesús queédih át niijíp wat jĩ.

*Bitá weha mánajih yeejép
chãjcat*

²⁷ “Ñi ñowãdih nin pah
ĩ niij naóh bohéátjidih
yeebbát ñit joijí tagaá:
‘Bitá weha mánajih yeejép
ñi chãjca bojoó’, ã ni-
ijátjidih ñit joijí tagaá.*

²⁸ Obohjeéhtih, weémboó
yeebdih nin pah wã naóhna
caá: Ded yad wilijih yeejép
chãjcan yuhna, caántdih en
ñinahnitjeh, yeejép átát chãj
péanap taga. Páניהna, yad-
dihbat biíc yoobó muntih ã
yapna caá.

²⁹ “Ma jéihyepmant bóo
quíbjih en ñinahnit, yeejép
chãjna, caan dáhdih wãat
yohat pah, caán yéej
chãjatdih ma cádaahaá.
Caandih cádahcan, iiguípna
mata bej tagaá. Míih quíib

dahdih ma wãat yohochah,
caan dáhjeh ãta buud tágaá.
Obohjeéhtih, chénat pah
dahjih iiguípna bejna, chah
yeejép pohba mata yap
tagaá. Páניהna, en ñinahnit,
yeejép chãjatdih cádahat caá
náahap.*

³⁰ “Míih jéihyepmant bóo
téihyajih yeejép chãjna,
caán téihyadih ma dúuc
bóod yohat pah, caán
yéej chãjatdih ma cádaahaá.
Caandih cádahcan, iiguípna
mata bej tagaá. Míih
téihyadih ma yohochah,
caán téihyajeh ãta buud
tágaá. Obohjeéhtih, chénat
pah téihyajih iiguípna be-
jna, chah yeejép pohba
mata yap tagaá. Páניהna,
yéej chãjatdih cádahat caá
náahap”, Jesús queédih át
niijíp wat jĩ.*

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc
16.18)

³¹ “Ñi ñowãdih nin pah
ĩ niij naóh bohéátjidih
yeebbát ñit joijí tagaá:
‘Yaddih yohíhna, ñi yohat
pínah papélahdih wãhñit,
caántdih ñi jéih yohna
caá’, ít niijíp wat yah jĩ.*

³² Obohjeéhtih, weémboó
nin pah yeebdih wã naóhna
caá: Ájeéh bóli biih newéjih
yeejép mi chãjat jibjeh,
newé caántdih ã jéih yohna
caá. Páant mi chãjcah
yuhna, ã yohat túttimah,
biíhjih mi jwúb áa jumna,

* 5:27 Ex 20.14; Dt 5.18

* 5:29 Mt 18.9; Mr 9.47

* 5:30 Mt 18.8; Mr 9.43

* 5:31 Dt 24.1-4; Mt 19.7; Mr 10.4

caanjih yeejép mita chãj tagaá. Pánihna, det yohnitjih jwáub áa jamna, yeejép i chãjna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Ded pah yoobópdihi jwĩ naáwát pínah

³³ “Jon jãtjih moondih nin pah i niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Dios ã enechah, wã niiját pah wã chãjbipna caá. Páant wã chãjcah, weemdih ã peéh chãja naáh”, niijnít, ñi niiját pahjeh chãjat caá náahap’, ít niijíp wut jĩ.*

³⁴ Obohjeéhtih, yeéboó ñi niiját pah chãjihcan, Dios ã wãtjih niijcãnjeh, ‘weemdih peéh chãjna’, niijná, biih wãtjihjeh ñipĩ niijná caá. Yoobópdihi nin pah yeebdih wã naóhna caá: ‘Jeá táini ã jumat pah, wã niiját biic yoobó wã chãjbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yuhna, Dios ã maáh jumapboó ã jumachah, ã wãtdih niiját pahjeh mantih niijná caá ñi chãjap.

³⁵ ‘Nin baác táini ã jumat pah, wã niiját biic yoobó wã chãjbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yuhna, nin baácđih moondih Dios maáh ã jumachah, ã wãtdih niiját pahjeh mantih niijná caá ñi chãjap. ‘Jerusalén tátchi táini ã jumat pah, wã niiját biic yoobó wã

chãjbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Obohjeéhtih, Jerusalén jwĩ Maáh chah wěpni ã ñioni, caandih jwĩ weñat pínah tátchi, oboh jamni tátchi nihcah, biic yoobó mantih niijná caá ñi chãjap.* ³⁶ ‘Wã báadhna, wã niiját pah yoobópdihi wã chãjbipna caá’, ñi niijichah, biic yoobó ã táican caá. Diosjeh yeebdih ã jéih báadhdat táutna caá. Caanjéh ñiuh waó yoócdih jéih baabána, ã jéih jwáub eyana caá. Yeéb áihwã jamna, ñiuh bácahjih niijná yuhna, áih wãtjih niiját pahjeh mantih niijná caá ñi chãjap. ³⁷ Obohjeéhtih, nin pahjeh ñi niijí: ‘Páant wã chãjbip caá’, niij, ‘Páant wã chãjcan niit’, ñi niijí. Chah dawá jacna ñi niijichah, ã táican caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jwĩ peéh chãj jwáubacat (Lc 6.27-36)

³⁸ ‘Ñi ñowãdih nin pah i niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá. ‘Biuh míih quíib dahdih ã búuh mawat pahjeh, meembút caandih búuh mao jwáubanaá. Míih maó doóbhđih ã daj mawat pahjeh, meembút caandih daj mao jwáubanaá’, ít niijíp wut jĩ.* ³⁹ Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdih wã naóhna caá: Meemdih yeejép chãjnidih yeejép

* 5:32 Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11

23.21 * 5:35 Sal 48.2; Is 66.1; Mt 23.22; Stg 5.12

* 5:33 Lv 19.12; Nm 30.2; Dt

* 5:38 Ex 21.24; Lv 24.20; Dt

ma chãj jwáubaca bojóo. Ded meemdih íjnit, míh jéihyepmant bóo páo tíbdih ã mawachah, biámantbut ma júutá, mawíhna, ã jwáub mawat pínah niijná.*

⁴⁰ Biíhboó ded pah ma chãjatji jíib meemdih ã naóh yacachah, peéh chãjat túutniboó míh camisadih meemdih naóh yacnidih ã wáhat túutuchah, caandih wáhnit, ma duoní jih bóo chóodihbut ma wáhuú.

⁴¹ Biíhboó áih bií déedih namá tacdih meemdih ã duo wáhat túutuchah, meémboó ã jubíát pínahna ma duo wáhaá. ⁴² Ded ã náahatdih meemdih ã úúbúchah, ma wáhuú. Biíh meemdih ã waíhichah, caandih ma wayaá”, Jesús át niijíp wat jí.

Jwútdih eníhcannitdih Jesús ã oyat túutat

(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ “Ñi nuowádh nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbát ñit joijí tagaá: ‘Ñijeéh jamnitdih ñi oyoó. Obohjeéhtih, yeebdih eníhcannitdih eníhcat caá náahap’, ít niijíp wat jí.*

⁴⁴ Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdih wã naóhna caá: Yeebdih eníhcannitdih oinit, ñi táí chãjaá. Det yeebdih yeejép í chãjachah, Diosdih ñi úúbú, queétdih ã táí chãjat pínah niijná.

⁴⁵ Pánih chãjna, jwí íip jeámant bóo ã weh ñi

jambipna caá. Diosboó nihát cáacwádh biíc yoobó ã táí chãjna caá. Yeejépwádh, túinitdihbut yeó ã táí chãhat túutna caá. ã watatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut mah ã buugát túutna caá. Cáacwádh biíc yoobó Dios ã táí chãjat pah, yeebbát biíc yoobó ñi táí chãjaá.

⁴⁶ Yeebdih oinitdihjeh ñi oi jwáubanachah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta í úúbát túutni dinerodih úúbhnitboó tubit yeejnit jamna yuhna, páant í chãjna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíihwáboó nihatdih oinit, biíc yoobó teo wáacat caá náahap. ⁴⁷ Yeéb ñi

déewádhjeh míc jwááhnit, ñi wéi naóh úúbúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit yuhna, biíc yoobó í chãjna caá. Obohjeéhtih, yeébboó nihatdih ñi táí wéi jwááá. ⁴⁸ Jeámant bóo jwí íip nihatdih táí chãjni ã jumat pah, ã weh jamna, biíc yoobó yeebbát nihatdih táí chãjnit ñi jamúú”, Jesús át niijíp wat jí.*

6

Ded pah caá jwí táí chãjat

¹ “Dios túnidih ã chãjat túutuchah jepahnit, ‘Ñi eneé! Dios ã watat pah wã táí chãjna caá’, bitadih ñi niijcá bojóo. Pánih bita í wéi enat pínahdihjeh bidna, í wéi naawátjeh ñi táí

* 5:39 Lm 3.30

* 5:43 Lv 19.18

* 5:48 Lv 11.44-45; 19.2; Dt 18.13

* 6:1

chãjat jïib wãát jumna caá. Dios jeámant bóo yeebdíh ã wãhcan niít.*

² “Moh yéejnitdih teo wáacna, bitadih ñi jútca bojoó. Túi chãjnit pah jigohnitboó nihát ã wëi enatdih bidna, ded pah ã chãjat pah ñi chãjca bojoó. Queét namánaaboó jumnitdih, jwiít judíowã jwí míc wáacat munáboó jumnitdihbat ipí wãhna caá, dawá queétdih ennit, ã wëi naáwát pínah niijná. Queétdih ã wëi naáwáchah, ã táí chãjatji jïib dée ã bíbohna caá. Diosboó ã táí chãjatji jïib queétdih ã jwúub wãhcan niít. ³ Obohjeéhtih, moh yéejnitdih teo wáacna, biíh ma chéen yoobát ã jumchah yuhna, caandíh jútcanjeh, ma wãhuú.

⁴ Páant moh yéejnitdih ñi teo wáacachah, cáacwã ã encáh yuhna, Diosboó ã enna caá. Pánih enna, caanjéh ñi táí chãjatji jïib yeebdíh ã wãhbiipna caá”, Jesús át niijíp wat jï.

*Ded pah caá jwí úubát
(Lc 11.2-4)*

⁵ “Diosdih úubhna, táí chãjnit pah jigohnitboó nihát ã wëi enatdih bidna, ã úubát pah yeéboó ñi úubhca bojoó. Queétboó úubhna, jwiít judíowã jwí míc wáacat munáboó, namánaaboobút ñuhnit, Diosdih ã úubhna caá, dawá queétdih ennit, ã wëi naáwát pínah niijná.

Páant cáacwã ã wëi enatjeh caá ã úubát jïib dée.*

⁶ Obohjeéhtih, yeéboó Diosdih úubát táut niijná, ñíh tólihboó ñi nem waad béjeé. Pánih nem waad béjnit, jwí íp jwí jéih enca naáhdih ñi úubú. Pánihna, cáacwã ã encáh yuhna, jwí ípboó yeebdíh ennit, ã táí joibípna caá. Pánih joinít, ñi úubáchah, yeebdíh ã táí teo wáacbiipna caá.

⁷ “ ‘Dawá láa nin jancanajíhjah wã úubáchah, Dios weemdíh ã táí jepahbiipna caá’, caandíh jéihcannitboó ã niij jenah joiná yah caá. ⁸ Pánihna, queét ã úubát pah ñi úubhca bojoó. Obohjeéhtih, ñi úubát pínah jãtíh, jwí ípboó ded pah ñi náahatdih ã jéihna caá. ⁹ Pánihna, yeéboó nin pah jwí ípdih ñi niij úubú:

‘Paá, meém jeáboó jumni, chah táini ma jumchah, meemdíh jwí wëina caá. Ma wãt chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá.

¹⁰ Nihat meém maáh ma jummatdih jéihnit, ã jepaha naáh. Ma watuchah, jeáboó jumnit ã táí jepahat pah, nin baácdih moonbát ã jepaha naáh.

¹¹ Yeó jáap jummat pah jwí jeémát pínahdih ma wãhuú.*

¹² Bitá jwiítidih ã yéej chãjatdih jwí yohat pah, meembát jwí

* 6:5 Lc 18.10-14

* 6:11 Pr 30.8-9

yéej chājatdih ma yohoó.

13 **Nemépwā** ī maáh jwiít dih ā yéjaihichah, ma teo wáacá, jwī yéej chājcat pínah niijná. Páant jwī uúbúchah, meém jwī Maáh chah wēpni jumna, ma jéih jepahna caá. Páant ma jumuchah, yeó jáap jumat pah nihát meemdih ī wēi naáwát caá náahap. Páant tíi ā jumnah', Diosdih ñi niíj uúbú.

14 "Bita yeebdih ī yéej chājatdih ñi yohochah ennit, jwī íp jeáboó jumribut yeéb ñi yéej chājatdih ā yohbipna caá. 15 **Obohjeéhtih**, bita yeebdih ī yéej chājatdih ñi yohcah, jwī ípbut ñi yéej chājatdih ā yohcan niít", Jesús át niijíp wat jī.*

Ded pah caá jeémp jwuhcan jwī uúbát

16 "Diosdih táí uúbát tút niijná, jeémp jwuhcan, jígahnit pah ñi jígohca bojoó. Páant tigaá táí chājnit pah jígohnitboó ípī chājap. Cāacwā queétdih ī wēi naáwát dih bidna, queét íih móotdih jígahni pah ī chājna caá. Páant ī chājachah, jeémp jwuhcannit ī jumatdih nihát ennit, 'Queét táínit caá', ī niíj wēina caá. Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá: Cāacwā queétdih ī wēi naáwátjeh

ī jeémp jwuhcat jíib dée ā jumna caá. Diosboó queétdih ā wēi naóhcan niít. Queét ī chājat pah ñi chājca bojoó. 17 **Obohjeéhtih**, yeéboó jeémp jwuhcan, ñíih móotdih táí chocnit, yeó jáap jumat pah ñi táí míic ámohat pah ñi chājaá. 18 **Yeéb páant ñi chājachah**, ñi jeémp jwuhcatdih cāacwā ī jéihcah yuhna, jwī ípboó ā jéihbipna caá. Jwī íp, jwī jéih enca naáh, ñijeéh jumnit, jeémp jwuhcanjeh, ñi uúbúchah, ā enbipna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ñi uúbát jíib yeebdih ā táí chāj bípna caá", Jesús át niijíp wat jī.

Jeáboó bádí jíib jumni panihnidih jwī bíbohat (Lc 12.33-34)

19 "Nin baácboó jum jwuhna, 'Wíih pínahjeh caá', niíj jenah joinít, bíí déedih dawá ñi ub ámohca bojoó. Nin baácboó jumni ā moopáh bejbipna caá. Bíih moópcannidih bitaboó ī nuumbípna caá. Pánihna, nin baác dih bóo bíí dée buudní pínahjeh ā jumuchah, caandih ñi en ñinahca bojoó.* 20 **Obohjeéhtih**, bíí déedih ñi en ñinahat pah Dios ā weñat pínahdih táí jenah joí chājnit, bádí jíib jumni panihnidih jeáboó ñi bíboh bípna caá. Caán ñi bíbohni boó ā moópcan niít. Nuumnít ī jéih ub bejcan niít. Pánihna, caanná ñi

* 6:15 Mr 11.25-26 * 6:19 Stg 5.2-3

bíbohat pínah ã buudcán niít. ²¹ **Dios pebhboó ñih búdí jíb jumni panihni ã jumachah jéihnit, Dios ã weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh ñih búdí jíb jumnidih bíbohni, ñi weñat pínahdih ñi jenah joibípna caá”,** Jesús át niijíp wat jĩ.

Ded pah jwĩ jenah joyátdih jwĩ chãjat

(Lc 11.34-36)

²² **“Jiát ã túi yeh iiguichah, jwĩ túi jéih enat pah, Dios ã weñat pínahdih túi jenah joinít, táinidih ñi chãjbipna caá. Ded pah ñi jenah joyátdih ñi chãjbipna caá. Táinidih jenah joinít, táinidih ñi chãjbipna caá.** ²³ **Obohjeéhtih, táicannidih jenah joinít, yeejépdih ñi chãjbipna caá. Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah, tabit yeejép ñi chãjat ã jambipna caá”,** Jesús át niijíp wat jĩ.

Dinerodih búdí bidna, Diosboodih ñi jéih bidcat

(Lc 16.13)

²⁴ **“Ded Diosdih oini ã weñat pínahdih chãjna, tabit pohba dinerodih ã jenah joicán niít. Obohjeéhtih, ded dinerodih ñi búdí jenah joiníboó Diosboodih ã oican caá. Dinerojĩh ñi wēini jumna, Diosboodih ã náhcan niít. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut bíic yoobó ñi jéih bidcat caá”,** Jesús át niijíp wat jĩ.

Dios ã wehdih ã túi en dawát
(Lc 12.22-31)

²⁵ **“Nin pah yeebdih wã jwáub naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínah yéguehnadibut ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandih bidat chah Diosjeéh ñi túi jumat pínahboodih ñi bidií. Páant ñi bidichah, caán yeebdih oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ã wãhbipna caá, ñi túi jumat pínah niijná.** ²⁶ **Jwébehwãdih ded pah Dios ã en dawátdih ñi jenah joyoó. Queét wápchi wihcan, jeémát ñi ámohat muunádhbut ñi bíbohcah yuhna, jwĩ ípboó queétdih túi en daoná, ñi jeémát pínahdih apĩ wãhna caá. ¡Obohjeéhtih, jwébehwãdih ã oyat chah yeébbodih Dios ã oina caá! Pánih oinit, yeebdihbut ã túi en daobípna caá.** ²⁷ **Nindih ñi túi jenah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wanat pínah yeó jáapdih ñi jéih táut nuumcán niít. Pánihna, búdí ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.**

²⁸ **“Ñi dawát pínah yéguehnadibut búdí ñi jenah joicá bojoó. Jiadh bóo cháanadih ñi túi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jígoat pínahdih apĩ teocan caá.** ²⁹ **Pánih teocan yuhna, maáh Salomónji áih táini yégueh chóodih duonít, ã túi jígoat chah cháanaboó**

ã túi jíghna caá.* ³⁰ Caán cháanadih Diosboó ã túi jíghat túutna caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó buu déedih jum, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cáacwã ípí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jumuchah yuhna, Dios caán cháanadih túi jíghni ã chãjna caá. Caán cháanadih táini yégueh dée pah ã wãhat chah yeébbodíh Dios yéguehdih ã wãhbipna caá. Pánihna, caandíh búdí jenah joicánjeh, Diosboodíh ñi túi jenah joyoó.

³¹ Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínahdihbut búdí ñi jenah joicá bojoó. ³² Diosdih jéihcannitboó bií déedih tabit ípí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, jwí íp jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ded pah yeebdíh jadhdaditih ã jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ã teo wáacat pínahdih ñi túi jenah joyoó.

³³ Bií déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jumaditih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih táini doonádih bitaditih ñi naáwá, queébut caandíh í jepahat pínah niijná. Páant ñi chãjachah, Diosboó nihat ñi náahatdih ã wãhbipna caá. ³⁴ Cheibit dedé ã yapat pínahdih búdí ñi jenah joicá bojoó. Cheibit yeejép ñi yapachah, Dios yeebdíh ã

teo wáacbipna caá. **Buu ded pah ñi chãjatdihjeh jenah joyát caá náahap. Biíh yeó jáapdih bóo pínahdih tabit ñi jenah joicá bojoó. Dios yeebdíh en daonít, ã túi teo wáacbipna caá**", Jesús át niijíp wat jĩ.*

7

"Yeejépwã caá", bitaditih niij jãihcat

(Lc 6.37-38,41-42)

¹ " 'Meém yeejép caá', bitaditih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut 'Meém yeejép caá', ã niijcán niít. ² Bitaditih 'Ápí túi chãjcan caá', ñi niij enat pah, Diosboó yeebdíhbut biíc yoobó ã niij enbipna caá.* ³ Nin pah yeéb ñipí chãjna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ã jumuchah, caanbítidih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ã jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ã yéej chãjatbitidih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ã jumuchah yuhna, caandíh ñi encan caá. Caandíh ñi encat pah, búdí yeejép chãjna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi chãj? ⁴ Yeebdíh búdí quíib becát panihni ã jumuchah yuhna, 'Némé, ma quíib becátidih weémboó meemdíh wã póoj yohbipna caá', ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chãjnit

* 6:29 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

* 6:34 Sal 55.22; 1P 5.7

* 7:2 Mr 4.24

jamna yuhna, 'Némé, tubit yeejép chājna caá ma chājap. Caandíh ma cádaahaá', ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chājnit jamna yuhna, búdeí ñi yéj chājatdih jenah joicánjeh, bita bainí í yéj chājatdihjen ñi jenah joí?
⁵ **Páant niijnít, túnit pah jíghnit í chājat pahjeh mantih yeebbát biíc yoobó ñi chājna caá. Yeebdíh búdeí quíib becát panihnidih ñi jwíh póoj yohat pah, ñi yéj chājatdih jwíh cádahat caá náahap. Páant ñi cádahat táttimah, ñi déeíh bainí quíib becát panihnidih túi jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, á yéj chājatdih ñi jéih cádahat tútbipna caá.**

⁶ **"Mujjiowá panihnit yeejépwá Diosdih náahcannitdih áih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Páant ñi naáwáchah, caandíh joí íjnit, yeebdíh tubit yeejép íta chāj taga. Momo mawá panihnit, í náah chājnitdih Dioíh túini doonádih ñi naóhca bojoó. Queétdih ñi naáwáchah, joíhcan, búdeí jíib jamni jeé tíbnadih momo mawá bepédih í wid chañat pah, caán túini doonádih íta yoh tagaá", Jesús át niijíp wat jí.**

Diosdih jwí wúbúchah, á jepahat

(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷ **"Diosdih wúbhna, ñi wúbh cádahca bojoó. Páant**

ñi wúbúchah, ded pah ñi wúbát dih Dios yeebdíh á wúbhipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh á wúbhipna caá. Jéc panihnidih wúmp mao cádahcah, Dios á wátbipna caá. ⁸ Det Diosdih túi wúbhnit, í wúbátjidih í bíbohhipna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwááhhipna caá. Det í wúmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih á wátbipna caá. Pánihna, yeó jáap jumat pah Diosdih ñi wúbúchah, yeebdíh á jepahhipna caá.*

⁹ **"¿Pan dahdih ñi wúh yeebdíh á wúbúchah joinít, jee dáhbodíh caandíh ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹⁰ ¿Queejdíh á wúbúchah, buec dih ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹¹ Yeéb yéejnit jamna yuhna, ñi wehdih túinidih ñipí wúhna caá. Pánihna, ñi íp Diosboó yéjcani jamna, túini ñi wúhat chah caandíh wúbhnitdih á wúbhipna caá.***

¹² **"Bita yeebdíh í túi chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbát bitadih ñi túi chājaá. Queét yeebdíh í túi chājcah yuhna, yeéboó queétdih ñi túi chājaá. Páant tigaá Moisés á watatji, Dios naáwát dih naóh yapanit í daacátjibat á niijíp", Jesús queétdih át niijíp wat jí.***

* 7:8 Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13

3.21-22; 5.14-15 * 7:12 Lc 6.31

* 7:11 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn

Bainí jęc naáwát
(Lc 13.24)

13 “Jeáboó bejihna, Diosdih táí jenah joinít, ñi jepahaá. Pánih jepahnít, ā weñat pínahdihjeh ñi chājbipna caá. Pánih chājnit, bainí jęc panihni ā jumachah yuhna, ā pebhna bejni bainí namádih ñi jéih ñáan bejbipna caá. Obohjeéhtih búdí jęcdih waadnít, búdí namádih ñi bejehchah, dedé buwat ā wihcan niít. Páant ā buocah, dawá jenah joicánjeh iiguipna bejni namádih bejna, buadnít í jumbipna caá. 14 Obohjeéhtih, bainí jęcdih waadná, bainí namáboó ñi ñáan bejehchah, táí jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pehbhoó yeéb ñi bejihichah, ā buwachah yuhna, caandíh táí jenah joinít jumna, ñi jéih bujábipna caá. Pánih ñáan bejna, Dios pehbhoó jubínit, páantjeh ājeéh ñi táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, daocánnit táí jenah joinítjeh caán namáboó í jéih ñáan bejbipna caá”, Jesús át niijíp wat jī.*

Cāacwā ded pah í chājatdih ennit, ded pah í jumatdih jwí jéihyat

(Lc 6.43-44)

15 “Ñi táí chāja chaáh. ‘Dios naáwát dih naóh yapani caá’, niij yeenitdih ñi joyáh hojóó. Queét táinit pah jíghona

yuhna, í jenah joyátboó yeejép ā jumachah, yeebdíh í yéejahbipna caá. 16 Queétdih beh enat táut niijná, ded pah í chājatdih ñi táí eneé. Yeejép í chājachah enna, yeejép wā í jumatdih ñi jéihbipna caá. Í táí chājachah enna, táinit í jumatdih ñi jéihbipna caá. Nin pah caá ā jumap: Ded óot nah iguúh pihana āpí quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna āpí quehcan caá. 17 Táini nah táini dahna ā quehna caá. Obohjeéhtih, yeejép nahboó yeejép dahna ā quehna caá. 18 Táini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut táini dahna āpí quehcan caá. 19 Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, cāacwā ípí cáo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chājnitdih Dios ā yohbipna caá.* 20 ‘Dios naáwát dih naóh yapani wā jumna caá’, niij yeenitdih nin pah ñi beh enbipna caá: Ded pah í chājatdih enna, yeenit í jumatdih ñi jéihbipna caá”, Jesús át niijíp wat jī.*

“Meemdíh wā jéihcan caá”, Jesús ā niiját
(Lc 13.25-27)

21 “Dawá weemdíh ‘Maá’, niijnít jumna yuhna, jeáboó í jubícan niít. Wā íp jeáboó jumni ā weñat pínahdih chājnitjeh ā maáh jumapna í jubíipna caá. 22 Péeni

* 7:14 Sal 1.6; Pr 4.18-19

* 7:19 Mt 3.10; Lc 3.9

* 7:20 Mt 12.33

yeó jáapnadih wã íip ã maáh jumapna waádihnit, dawá weemdih jepahcannitjibut nin pah í niijbípna yuh caá: ‘Maá, ma wēpatjīh ma naáwátdih jwiit jwī naóh yapanap jī. Ma wēpatjīh nemépwādh jwī bacat tútup jī. Cáacwājeh í jéih chājca naáhdih ma wēpatjīh jwī chāj júutup jī’, í niijbípna yuh caá.
 23 **Obohjeéhtih, ‘íYeebdíh wã jéihcan caá! íYeejép chājnitjeh ñi jumna caá! Pánih jumnit, wã pebhna ñi waád jūóhca bojó’, queétdih wã niij jepahbipna caá’,** Jesús át niijíp wut jī.*

*Chéne mūú teonit naáwát
(Lc 6.47-49)*

24 “**Ded wã bohéátdih joí jepahna, mūú chāj pooni panihni ã jumna caá. Túi jenah joiní jwumúp baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih ã túi dodhdop be.** 25 **Caán mūúdhíh ã péaat túttimah, búdí mah jūóh, muj búdí daab béj, búdí johlitbut ã jūúwáp be. Páant tubit ã johochah yuhna, caán mūú numah dodhni jumna, ã áaccap be.** 26 **Obohjeéhtih, ded wã bohéátdih joiná yuhna, jepahcan, túi jenah joicánni mūú chājni panihni caá ã jumap. Caánboó óonjihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ã dodhdop be.** 27 **Caán mūúdhíh ã péaat túttimah, mah búdí jūóh,**

muj daab béj, búdí johlitbut ã jūúwáp be. Pánih búdí ã johochah, caán mūú áacna, búdí ã yáanap be’, Jesús át niijíp wut jī.

28 Páant ã niij naáwáchah joiná, cáacwā ít joí wáhi bejep wut jī. 29 “**Caán túi jéihni pah jwiítdih ã niij bohéna caá. Moisés ã wutattjidih bohénit páant ípí niij bohécan caá. Pánih bohéna, caánboó yoobópdih tigaá maáh ã jumap**”, ít míic niijíp wut jī.*

8

*Bácah moópniidih ã booaat
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)*

1 Páant niij naóh bohé péanit, Jesús jeé ñaj yacapboó chúudniiji ã bohénitdih át numah dei bejep wut jī. Á dei bejehchah ennit, dawá ájeéh ít péé bejep wut jī. 2 Páant í bejehchah, bácah moópni jwāáhnit, bódhicha caj yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdih ma jéih booana caá, Jesúsdi h át niijíp wut jī.

3 —**Júú! Wēinit meemdíh wã booana caá**, caandíh teo jáhanit, át niijíp wut jī.

Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã moopát át ñumáh bejep wut jī.

4—**Meemdíh wã booaatjidih bitadih ma naóhca bojóó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádh ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ã ñumátjidih ma júutá.**

* 7:23 Sal 6.8 * 7:29 Mr 1.22; Lc 4.32

Moisés ã wutatji pah sacerdotewã ã cáo wãhat pínah niijná, chéne jopwãdih ma wãhúú, Dios meemdih ã booaatjidih ã jéihyat pínah niijná. Túttimah, ma déewãjeéh ma jwáub jumachah, ã túibipna caá,* Jesús caandih át wêp niijíp wut jĩ.

Soldadowã ã maáhdih teo wãhndih Jesús ã booaat (Lc 7.1-10)

5 Túttimah, Jesús Capernaum tútchina ã juibínachah, Romano cien soldadowã ã maáh ã pebh juibínit, nin pah caandih át niijíp wut jĩ:

6 —Maá, weemdih ma teo wáacá. Weemdih teo wãhni búdí wunna, wíh määboó ã lajna caá. Áih bácah jwioní ã jumachah, búdí tabanit, ã jéih bejcan caá, Jesúsdi át niijíp wut jĩ.

7 —**Caandih boanadih wã bejmi caá,** Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

8-9 —Obohjeéhtih, Maá, wíh määná ma bejcah, ã túimi nacaá. Weem cháh wêpni ma jumachah, ‘Wíh määdih ma waád jüúwú’, niijni dée nihcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdih teo wãhni ã boobipna caá. Wã chah jumnit bita maáta weemdih ã wutna caá. Weembút soldadowãdih wutni caá. Biíc dih ‘Ma bejeé’, wã niijíchah, ãpĩ bejna caá. Biíhdih ‘Ma jüúwú’, wã niijíchah, ãpĩ jüóhna caá. ‘Nindih ma chájaá’, wã niijíchah, páant ã chájna caá. Weém

wutni jumna, meembút wutni ma jumatdih wã jéihna caá. Ma wutat pahjeh weemdih teo wãhni ã boobipna caá, soldadowã ã maáh Jesúsdi át niijíp wut jĩ.

10 Páant ã niijíchah joi wéinit, Jesús ájeéh péenitdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Yoobódih yeebdih wã naóhna caá. Nin soldadowã ã maáh judío nihcan yuhna, Diosdi ã túi jenah joiná caá. Caandih teo wãhndih wã booaat pínahdih át jéihyep taga. Weemdih caán ã túi jenah joyát pah, ded judío biíc yoobó jenah joinidih wã en jwuhcan caá.** 11 **Yeebdih wã naóhna caá. Péeni láa bita judíowã nihcannit, nihát baác di moón Diosdi túi jenah joinít, jeáboó Dios ã maáh jumapna dawá ã juibíipna caá. Caaná jumnit, Abraham, Isaac, Jacob biíc di ã jeémpbipna caá.*** 12 **Obohjeéhtih, judíowã Dios ã maáh jumapna bejnit déejidih, yeejép dupánapboó ã wahbipna caá. Caaná ã wahnitboó búdí jígahnit, fih maodih ã néeh cháác juibíipna caá,** Jesús át niijíp wut jĩ.*

13 Páant queétdih niijíp péanit, soldadowã ã maáhdih nin pah át jwáub niijíp wut jĩ:

—**Míih määná ma jwáub bejeé. Meemdih teo wãhni booni ã jumna caá. ‘Jesús caandih ã boobipna caá’, ma niijíp jenah joyát pahjeh**

* 8:4 Lv 14.1-32

* 8:11 Lc 13.29 *

8:12 Mt 22.13; 25.30; Lc 13.28

ã yapna caá, Jesús caandíh ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, ãih mæúboó jamni caandíh teo wãhni ãt boonap wut jĩ.

Pedro chudhdih Jesús ã booaat

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

14 Páant niij péanit, Jesús ã bohénitdih ãt jwúub numah bejep wut jĩ, páant mantih. Pánih bejna, Pedroih mæuná juibínit, ãt waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Pedro chudh búdí pahat wanna, mi ñajat chóoboó mi ñajachah, Jesús ãt enep wut jĩ. 15 Pánih ennit, miíh téihyadih ã teo jáhanachahjeh, pahat ãt dúucach bejep wut jĩ. Páant ã dúucachah joinít, caántboó ñah ñahnit, Jesúsdi h jeémát mit wãhup wut jĩ.

Dawá wannitdih Jesús ã booaat

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16 Tõo ñáh júúwúchah, dawá nemép caolih jamnitdih ã chéenwã Jesús ã jamni mæú jóocmant ãt ub juibínap wut jĩ. Páant ãt ub juibínachah ennit, Jesús wã ãt bac bejep wut jĩ. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemépwãdih ã bac bejat tútuchahjeh, cãacwãih bácahmant ãt bac bejep wut jĩ. Bitá tubúp chũúhnitdihbut Jesús ãt booa beedánap wut jĩ. 17 Páant ã chãjachah, Dios naáwát dih naóh yapani Isaías ã niijátji pah ãt yapap wut jĩ. “Jwĩ tubúp chũúát dih, jwĩ wãnatdihbut jĩgah ennit, ãt

boonap taga”, Isaías ãt niij daacáp tajĩ.*

Biquína Jesúsdi h péeíhat

(Lc 9.57-62)

18 Dawá Jesús pebh ã jui ñuhuchah ennit, Jesús ã bohénitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—**Chóbe conanaáboó jwĩ cháuh bejjĩh**, ãt niijíp wut jĩ.

19 Páant niijnít, jéletna ã dei bejehah, Moisés ã wutatjdih bohéni Jesúsdi h jwãáhnit, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, deyoób ma bejehah, weembát majeéh wã bejmi caá, ãt niijíp wut jĩ.

20 —**Jia mujjiowã ãih mæú pínah íitnadih ã bíbohna caá. Jwébehwãbut ãih yécanadih ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, weémboó nihat cãacwã úud jeñé, wãih mæujéh pohba wã bíbohcan caá. Pánihna, wãjeéh ma júúwúchah, búdí bwat meemdíhbut ã jambipna caá**, Jesús caandíh ãt niij jepahap wut jĩ.

21 Páant ã niijíchah joinít, biíh jwuh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Maá, majeéh weembát wã bejmi caá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah jãtíh wã íip ã wãnuchah, ãih bácahdih wã yohat pínah niijná, ‘Ma chão jwúhúú’, weemdíh ma niijí. ã wãnuchah yoh péanit, majeéh wã bejbipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

22 —**Weemdíh náahcannit wannit paníhnit jamna, queétboó wannitdih ã yoho naáh. Obohjeéhtih,**

* 8:17 Is 53.4

meémbóó wǎjeéh jumni pínah buu ma jǔúwá, Jesús caandíh át niijíp wut yuh jǐ.

Búdí johlit nolihatdihbut ā yayaát

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Páant niij péanit, jǐlitboó dei juibínit, búdí jááj chóodih ā bohénitdih át numah waadáp wut jǐ. ²⁴ Ímdih ī chúuh bejehchah, Jesúsboó át ūwah bejep wut jǐ. Pánihna, ím tac yoób ī buug lájachah pohba, Jesús ā ūwat pónih, búdí johlit át jǔúwáp wut jǐ. Páant búdí nolihat ā jumuchah, ít daábíhip wut jǐ.

²⁵ —¡Maá, jwiít dih ma teo wáacá! ¡Daabná caá jwī chājap! ít niij wucup wut jǐ.

²⁶ Páant ī niij wucuchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jǐ:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? **Weemdíh táí jenah joiná, ñita úumcan tagaá**, át niijíp wut jǐ.

Páant niijnít, ñah ñahnit, johlit, nolihatdihbut jǐihnit, **“Ma yayaá”**, át niijíp wut jǐ. Páant ā niijíchahjeh, johlit nolihatbut biícmantjeh át yayáh bejep wut jǐ. ²⁷ Páant ā yapachah, en wáhi bejnit, queétjeh nin pah ít míic niijíp wut jǐ:

—¿Dedé cāac tigaá nin? Ā naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ā yayáh bejna caá, ít niijíp wut jǐ.

Gadara baácdih moón nemép caolih jumnitdih Jesús ā booaat

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Páant ā yapat túttimah, Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jǐ. Caanná ī chúuh juibínachah, chéne neoná cāac yohopmant Jesús dih ít jwāáh dei jǔúwáp wut jǐ. Queét nemép caolih jumnit, tabit tac behnit ī jumuchah, caanná cāacwā ípǐ bejcap wut jǐ. ²⁹ Pánihna, Jesús dih jwāáh dei juibínit, nin pah ít niij ñaacáp wut jǐ:

—¿Meém Dios wáúh, dépanih chājadih jǔóh tigaá ma chāj? ¿Dios ā peéh chājat pínah ā judh jwahuchah yuhna, jǎtih jwiít dih peéh chājadih jǔóh nit beé ma chājap? ít niijíp wut jǐ.

³⁰ Yúúpbít dawá momo muuwā bíd jeémpna ít chājap wut jǐ. ³¹ Pánihna, queétdih ennit, nemépwā nin pah Jesús dih ít niijíp wut jǐ:

—Jwiít dih bacat túutna, cot muuwā dih ma waadát túutú, ít niijíp wut jǐ.

³² —**Júu, caán láa bácah ñi bejeé**, Jesús queétdih át niijíp wut jǐ.

Páant ā niijíchahjeh, queét cāacwā íh bácahmant bacnit, muuwā dih nemépwā ít waadáp wut jǐ. Páant ī waadáchah, wépép ñáo dei bej, ímna buúg báah bejnit, muuwā ít chíic wun beedáh bejep wut jǐ.

³³ Páant ī yapachah enna, búdí úumnit, queét muuwā jidih en daonítboó íh tútchina ít ñáo jweí jwúub bejep wut jǐ. Pánih ñáo jwúub juibínit, muuwā ded pah ī yapatjidih, nemép caolih jumnitdihbut ded

pah Jesús ã booaatjidih ït naóh peetép wut jĩ. ³⁴ Páant ï naáwáchah joinít, nihat caán tátchidih moón Jesúsdih enedih ït bejep wut jĩ. Pánih juibínit, caandíh náahcan, ïh baácmant Jesúswádih ït jwúub bejat túutap wut jĩ.

9

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Páant ï jwúub bejat túutachah joinít, ïh jááj chóona waadnít, Jesúswã ït jwúub chúuh bejep wut jĩ. Pánih chúuh bejnit, Jesús ãpĩ juibíni tátchina ït jwúub juibínap wut jĩ. ² Caanná ï juibínachah, caanjĩh moón jéih yoocannidih ã ñajat chóojĩh Jesús pebhna ït beo juibínap wut jĩ. “Jesús nindih ã jéih boobipna caá”, ït niij jenah joyóp wut jĩ. Páant ï niij jenah joyátdih jéihnit, jéih yoocannidih nin pah Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—**Ma weñeé. Ma yéejatdih meemdíh wã yohna caá**, ãt niijíp wut jĩ.

³ Páant ã niijíchah joinít, biquína Moisés ã wutatjidih bohénit nin pah ït niij jenah joyóp wut yuh jĩ: “Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cáacjeh jumna yuhna, páant niijná, ‘Dios wã jumna caá’, niij yeena caá ã chãjap”, ït niij jenah joyóp wut jĩ. ⁴ Páant ï niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih **tigaá páant yeejép ñi jenah joí?** ⁵ ‘**Ma yéejatdih wã yohna caá**’, wã niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘**Yeeni caá**’, ñi niij jenah joiná caá. **Obohjeéhtih**, ‘**Ñah ñuhnit, ma yáac chũi bejeé**’, wã niijíchah, caán ã bejechah ennit, wã niiját yoobópdi ã jumatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wã bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ⁶ **Weém nihat cáacwã úud jeñé, nin baácdih moondíh jéih booanít, ï yéej chãjatdihbut wã jéih yohna caá. Pánih tibeé Dios weemdíh ã wah deyanap jĩ, cáacwã ï yéejatdih wã yohat pínah niijná. Pánihna, caán wēpatdih wã bíbohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã chãj jéutbipna caá, ãt niijíp wut jĩ.**

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—**Ma ñah ñuhúú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh muúboó ma jwúub bejeé**, ãt niijíp wut jĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, jéih yoocanniji ñah ñuhnit, ãih muúboó ãt jwúub bejep wut jĩ. ⁸ Páant ã booanachah ennit, cáacwã ït en wáhi bejep wut jĩ. Pánih en wáhi bejnit, Dios Jesúsdih búdí wēpat ã wúhatdih jéihnit, Diosdih búdí ït wēi naáwáp wut jĩ.

Jesús Mateodih ã jũúwát túutat
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Pánih booa péaniji caán m̄m̄m̄ánt bac bejnit, Jesús ã bohénitdih át jw̄úb namah jib bejep wat jī. Pánih bejnit, caanm̄ánt jūóh̄nit, weém Mateo pebh ī jayúp jī. Romanowā ī maáta ī úbát tút̄ni dinerodih úbh wāh̄ni wā jum̄ap jī. Pániha, caán láa wīih tewat tólihboó wā ch̄ud̄ap jī. Caanjīh wā ch̄ud̄uchah ennit, nin pah weem̄dih Jesús ã niijíp jī:

—**Wājeéh ma pée jūúwá, ã niijíp jī.**

Páant ã niijíchah joinítjeh, ñah ñah̄nit, ãjeéh wā bejep jī.

¹⁰ Túttimah, Jesús wādih wīih m̄úboó namah jeémédih wā bejep jī. Weem páh dawá dinerodih úbh wāh̄nitdih, bita “Yeejép wā caá”, ī niijnít̄dihbut wā namah jeémép jī. ¹¹ Páant queét biíc̄dih jw̄i jeéméchah ennit, biquína fariseowā jwiít Jesús ã bohénitdih nin pah ī niij íj̄ih̄ap jī:

—¿Dépanih tigaá ñíih bohéni dinerodih úbh wāh̄nit, yeejép ch̄aj̄nit biíc̄dih ã jeémp? ī niijíp jī.*

¹²⁻¹³ Páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowādih nin pah ã niij jepahap jī:

—**Tubúp ch̄úhcannit coh̄nidih íp̄i bidcan caá. Wunnitjeh caá caandih ī bidip. Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih íp̄i bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jīgah̄nit, wā**

túut nuúmíhna caá’, niij jenah joinít caá teo wáacni pínahdih ī bidip. ‘Jwiít yeejép wā caá’, niij jenah joinít̄dihjeh teo wáacadih wā jūúwáp be, ī yéej ch̄aj̄atdih cádah̄nit, táiniboodih ī túut nuumát pínah niijná. Dios naáwát̄dih naóh yapani ã niij daacát̄jidih yeebdih jéihyat caá náahap.

“**Nuñúpwādih ñi mao cáo wāhatdih weém wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jīgah en teo wáacatdih caá yeebdih wā náah yacap”, Dios ã niijná caá’, át niij daacáp tajī.* Caán ded pah ã daacát̄jidih jéihyat túut niijná, ñi jw̄úb bohénaá. Caán ã daacát̄ji pah, jīgah ennit, weém cáacwādih teo wáacadih wā jūúwáp be, ã niijíp jī.**

Jeémp jw̄uhcatdih Jesús̄dih ī úbh joyát

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Túttimah, Juan Daabáni ã bohénitboó jw̄i pebh joinít, nin pah Jesús̄dih ī niij úbh joyóp jī:

—Jwiít Juan ã bohénit, jw̄i nuowā ī watat pah jw̄ip̄i jeémp jw̄uhcan caá. Fariseowābut biíc̄ yoobó íp̄i ch̄aj̄na caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ī jeémp? Jesús̄dih ī niijíp jī.

¹⁵ —**Nin pah caá ã jum̄ap: Téihya chéoni ã namah jeémp̄nit biíc̄dih ã jum̄ jw̄uhchah, jīgahcan, íp̄i táí wēi jeémp̄na caá. Obohjeéhtih, caán téihya**

* 9:11 Lc 15.1-2

* 9:12-13 Os 6.6; Mt 12.7

**chéonidih bita i ub be-
jat túttimah, jġgahnit,
ġta jeémp jwuhcan tagaá.
Weém caán téihya chéoni
panihni wā jumna caá.
Pánihat pah tigaá wā
bohénit wājeéh jumna,
wēnit, páantjeh i jeémpna
caá. Obohjeéhtih, bita
weemdih i ub bejat
túttimah, wā bohénitjeéh
wā wihcah, caán láa
jġgahnit, i jeémp jwuhcan
niit, Jesús queédih ā niijíp ġi.**

16 Pánihna, ded pah jwī
nuowā i wutatji āih jáap bo-
héatġih fariseowā i widíhichah
enna, Jesús queédih nin
pah ā jwuub niij bohénap ġi:
“**Jáap yégueh chóo chocca
naáh chóoġih máa yégueh
chóodih nah wai búudhdát
ā náahcan caá. Páant ġi
chājachah nihna, caandih ġi
chocat túttimah, ġiint be-
jna, máa chóodih chah āta
yewa tagaá. Páant tigaá jwī
nuowā i naáwátjidih wíih
jáap bohéatġih wid naóhcat
caá náahap.**

17 Pánihat
déé, pah jwuhcanni iguúh
macdih nuñép chóoġih i
chājnjiji máa wuh wuúhdih
yáacát ā náahcan caá. Páant
ġi yáacachah nihna, iguúh
mac pahna, máa wuh wuúh
jéih yuuhcan, āta yewah bej
tagaá. Páant ā yewechah,
chénat pah āta buud tágaá.
Pánihna, jáap macdih, jáap
wuh wuúhboó yáacát caá
náahap. Páant ġi yáacachah,
iguúh mac, caandih yáacni
chóobut ā túi jumbipna
caá. Pánihat pah, wíih
jáap bohéat jwī nuowā i

**naáwátġih wid naóhcat caá
náahap”, ā niijíp ġi.**

*Āih yégueh chóodih juí,
teonih, Jairo numdíhbut Jesús
ā booaat*

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

18 Wíih muúboó páantjeh
jwī jumuchah, jwiit judíowā
jwī míc wáacát muúdh en
daonit i maáh ā waád juyúp
ġi. Waád juínit, Jesús pebh
bódicha caj yoh ġajnit, nin pah
ā niijíp ġi:

—Wā nuúm jáantjeh mi
wunah bejep be. Obo-
hjeéhtih, caántdih ma teo
jáha booaat túut niijná,
wājeéh ma juúwá. Páant ma
teo jáhanachah, mi jwuub
boobipna caá, Jesúsdiġh ā
niijíp ġi.

19 Páant ā niijíchah joinit,
Jesús wíih muúboó jeémp
chúudniji, ġah ġuhnit, ājeéh ā
bac bejep ġi. Jwiit ā bohénitbut
ġjeéh jwī bejep ġi. 20-21 Pánih
bejnit, namádih jwī bejchah,
cáacwā cātíh biíh wili wunnih
mit jumap tajġi. Caánt doce
jópchi mácanihat panihat
wunnih, “Jesúh yégueh
chóodihjeh juibí teona, wā
boobipna caá”, mit niij jenah
joyóp wut ġi. Páant niij jenah
joinit, Jesús táahmant juóhnit,
āih yégueh chóo yapatbitdih
mit juí tewep tajġi. 22 Páant mi
juí tewatdih jéihna, tac puud
ennit, Jesús caántdih nin pah
ā niijíp ġi:

—Nuúmú, ma weñeé.
**Weemdih túi jenah joinit,
ma boona caá, ā niijíp ġi.**

Páant ā niijíchahjeh, mit
boonap tajġi.

23 Tálttimah, jwiít Jesús bíicdih maáih munná jwí waád jwabínap jī. Pánih waád jwabínit, chíó póojnitdih, dawá ñaac jūinítidibut jwí enep jī. 24 Páant ī jūñúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—**Yeéb ñi bac bejeé. Mi wuncan caá. Fona caá mi chājap, ā niijíp jī.**

Páant ā niijíchah joinít, “Nih yána caá ā chājap”, niijnít, cāacwā caandih ī dehwep jī. 25 Pánihna, queét ī bac bejat tálttimah, wunnih pebhna waad béjnit, miíh téihyadih Jesús át tewep wut jī. Páant ā tewechehjah, boonit, mit ñah ñuhap wut jī. 26 Jóocmant ñuhnit caántdih ā booaat doonádih joinít, caán tátchidih moondih ít naóh peetéj tajī.

Chénewā jéih encannitdih Jesús ā booaat

27 Caanjīh jumnitji jwáub jibidih jwí bejehchah, chénewā jéih encannit neoná jwiítidih péé bejnit, nin pah ī niij ej ñaacáp jī:

—¡David jūima, Dios ā wahni, jwiítidih ma jīgah eneé! ī niijíp jī.

28 Páant ī niij ej ñaacáchah, jwiít Jesús bíicdih bíih múbóó jwí waad béjep jī. Páant jwí waad béjehchah, queét jéih encannitbut ī ñuún waád juyúp jī. Páant ī waád juyúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—**Jwiítidih ā jéih booami nacaá’, ¿weemdih ñi niij jenah joí niit? ā niijíp jī.**

—Páant tigaá jwí niij jenah joyóp, caandih ī niij jepahap jī.

29 Páant ī niij jepahachah joinít, ñih quíibdih teo jāhanit, nin pah ā niijíp jī:

—**Páant ā chājbipna caá’, ñi niij jenah joyát pahjeh tigaá wā chājbip, ā niijíp jī.**

30 Páant ā niijíchahjah, ī jéih enep jī, bñca. Pánih boonanit, Jesús nin pah queétdih ā jwáub niijíp jī:

—**Weém buutéh yeebdih wā booaatdih bitadih ñi naóhca bojoó, ā niijíp jī.**

31 Páant ā niijíchah yuhna, bac bejnit, queétdih ded pah ā booaatjidih nihat pebhboó ít naóh peetéj tajī.

Jéih wéhecannidih Jesús ā booaat

32 Páant ī bac bejehchah, Jesús pebh nemép jumnidih bita ī ñahwat ub waád juyúp jī. Caán nemép caandih át jéih wéheat túutcap tajī. 33 Páant ī ub juyúchah ennit, Jesús nemépdih ā bacat túutap jī. Páant ā bacat túutachahjah, jéih wéhecanniji ā jwáub wéhenap jī. Caandih ennit, nihat ī en wáhi bejep jī.

—¡Nin pah yapatdih nihat jwiít Israel baácđih moón jwípī encan jī! ī míc niijíp jī.

34 Obohjeéhtih, fariseowā mácah ī míc niij wéhenap jī.

—Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh caá nemépwādih ā bacat túutap, ī míc niijíp jī.*

* 9:34 Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15

Jesús cāacwādhī ā jīgah enāt

³⁵ Pánihat túttimah, nihat botoni tútchina, dahwani tútchinadihbut bohé jibidih bejna, Jesús jwiít dih ā numah bejep jī. Tútchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowā jwī míic wáacat mūnā waadnít, Jesús āpī bohénap jī. Dios ā maáh jumat túini doonádih naóh nit, nihat caanjīh moón tabáp chūh nit dih but āpī booanap jī.* ³⁶ Pánih bejna, dawá cāacwā ovejawādhī en daoní wihcat pah yeejép yap nit, moh yéejnit ī jumuchah ennit, Jesús queédih bádí āt jīgah enep jī.* ³⁷ Pánih jīgah ennit, jwiít ā bohénit dih nin pah ā niijíp jī:

—**Jóo dajat láa bádí tewat ā jumuchah yuhna, teonitboó daocánnitjeh ī jumna caá. Pánihat pah, túini doonádih joint pínah dawá ī jumuchah yuhna, queédih naóh nit pínahboó daocánnitjeh ī jumna caá.** ³⁸ **Pánihna, túini doonádih chah dawá bohénit dih ā wahat pínah niijná, Dios dih ñi uúbú, ā niijíp jī.***

10

Jesús doce ā naáwát túutnit pínah ī wāt na

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Túttimah, jwiít doce ā bohénit dih bid bojnit, nemépwādhī bacaat pínah wēpat, nihat wannit dih

booaat pínah wēpat dih but jwiít dih ā wāhup jī.

² Nin caá jwiít Jesús ā bohénit, ā naáwát túutnit pínah jwī wāt: Simón ā jumap jī. Caandih Pedro Jesús ā wāt búudhdup jī. Á úud Andrésbut ā jumap jī. Santiago, ā úud Juanjīhbut ī jumap jī. Queét chénewā Zebedeo weh ī jumap jī. ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobut jwī jumap jī. Weémboó Romanowā ī maáta ī uúbát túutni dinerodih uúbh wāhni wā jumap jī. Biíh Santiago, Alfeo wūúhbut ā jumap jī. Tadeo, Lebeo ī niij wāt búudh nit but ā jumap jī. ⁴ Biíh Simón, Celote wāt jumni roómpdih bóobut ā jumap jī. Judas Iscariote, Jesús dih eníhcannit dih duó wáini pínahbut ā jumap jī.

Jesús doce ā bohénit dih ā wahat

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jwiít doce ā bohénit dih ā wēpat dih wāh, biíh tútchinaboó wahna, ded pah jwī chājat pínah dih nin pah Jesús jwiít dih ā niij naáwáp jī: **“Judíowā nihcannit pebhna ñi bejca bojóo. Samaria baácboobát ñi bejca bojóo.** ⁶ **Dios dih jéihcannit jumna, búudnít ovejawā panih nit ī jumuchah, judíowā pebhboojéh ñi bejeé.** ⁷ **‘Dios maáh ā jumat dih ā júutat pínah bahnijeh ā jedhna caá’, queédih ñi niij naáwá.** ⁸ **Pánih naóhna,**

* 9:35 Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44 * 9:36 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7;

Ez 34.5; Zac 10.2; Mr 6.34 * 9:38 Lc 10.2

bácah moópnit, dawá tubúp chũúhnit, wunah bejnitdihbut ñi booanaá. Nemép caolih jumnitíh bácahmant nemépwādh ñi bacanaá. Páant ñi chājat pínah wēpatdih yeebdíh wā wāhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdíh wā wāhat pah mantih, yeebbát biíc yoobó jíib náahcanjeh cāacwādh ñi teo wáacá.

⁹ “Pánih bejna, dinerodih ñi ub bejca bojoó. ¹⁰ Wuh wuh, túut numát pínah camisa, zapatos ub bejcan, íoh caját nahdihbut ñi ub bejca bojoó. Ñi dawát chóojeh ñi duo béjeé. Ñi bohénit pínahboó yeebdíh í numah jeémpbipna caá. Ñi duoní chóo ā moopóchah, queétoó ñi túut numát pínah chóodihbut í wāhbipna caá. Queétdih ñi teo wáacat jíib, páant caá yeebdíh í chājbipna caá.*

¹¹ “Caán tátchina jwibínit, caán tátchidih jam jwuhna, yeebdíh wēi jwāáhnitíh muúdhjeh ñi chāo jwáhuú.

¹² Íih muná waad béjnit, ‘Dios ā táyat ñijeéh ā jamu naáh’, caán muúdh moondíh ñi niijí. ¹³ Páant ñi niijíchah, tánit í jumat jíib, Dios ā táyat íjeéh ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, táicannit í jumachah, páant ñi niijíchah yuhna, Dios ā táyat íjeéh ā wihcan

niít. ¹⁴ Yeebdíh náahcan, í joíhcah, caán mumánt ñi bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios ā yohat pínahdih jútat túut ni-ijná, ñíh zapatosdih tóo dugnit, caán jamni becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá. Pánihna, caán tátchidih moón yeebdíh í náahcah, biíc yoobó mantih queétdihbut ñi chāj jútu.*

¹⁵ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Peéh chājni yeó jáapdh Sodoma tátchidih moón, Gomorra tátchidih moondíhbut Dios bádí ā peéh chājbipna caá.* Obohjeéhtih, queétdih ā peéh chājat chah, yeebdíh náahcannitboodíh ā peéh chājbipna caá”, jwiítdih ā niijíp jí.*

Jesúhwādh bita yeejép í chājat pínah

¹⁶ “Íweemdíh ñi túi joyoó! Yeéb ovejawā panihnitdih jiwā panihnit pehbóo wā wahna caá. Pánihna, jopwā pah tac behcannit, maiwā pah ñi túi yap náhninaá.* ¹⁷ ÍÑi túi chāja chaáh! Yeebdíh eníhcannit ñi maátadh í wāhbipna caá. Jwiít judíowā jwí míc wáacat muúboó waadní, yeebdíh í pūibipna caá. ¹⁸ Wíhwā ñi jumat jíib, caán tátchinadh moón í maáta pebhna, chah wēpnit maáta pebhna yeebdíh í ub bejbipna caá. Caanná í ub bejchah,

* 10:10 1Co 9.14; 1Ti 5.18

* 10:14 Hch 13.51

* 10:15 Gn 19.24-28; Mt 11.24

* 10:15 Lc 10.4-12

* 10:16 Lc 10.3

queét maátadih, judíowã nihcannit maátadihbut wíih túini doonádih ñi naóhbična caá. ¹⁹ Páant maátadih í wūhachah, ‘Ded pah wã niiját pínahdih wã jéihcan niít’, ñi niij jenah joicá bojóó. Yeebdíh í wūbh joyóchahjeh, ñi niiját pínahdih Dios yeebdíh ã jéihyabipna caá. ²⁰ Páant ã jéihyanachah, queétdih jepahna, yeéb ñi jenah joyátjīhjah ñi jepahcan niít. Dios jwí íp ã jenah joyátdih Túini Espírituboó yeebdíh ã naáwát túutbipna caá.*

²¹ “Caán láa, det wíihwã í jummat jíib, biíc weh jumna yuhna, maátadih naóh yacnit, ã déedih ã mao yohat túutbipna caá. Í mána í wehdih, í wehboó í mánadihbut í mao yohat túutbipna caá.* ²² Pánihna, yeéb wíihwã ñi jummat jíib, nihat yeebdíh í eníhcan niít. Páant í eníhcah, yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, weemdíh páantjeh ñi cádahcah, yeebdíh wã túi ubbipna caá, wã íp pehbboó ñi túi jummat pínah niijná.* ²³ Wíih túini doonádih ñi naáwát jíib, biíc tútchidih moón yeebdíh í yéj chājachah, biíh tútchina jwei béjnit, caanjīh moondíhbut ñi naáwá. Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni

tútchinadih moondíh ñi naóh beedaát pínah jātīh, weém nihat cāacwã úud jeñé nin baácboó wã jwūub dei jūóhbična caá.

²⁴ “Jáap jéihni caandíh bohéni chah nihcan caá. Biíc yoobó teo wūhniabut ã maáh chah nihcan caá.* ²⁵ ‘Ded pah weemdíh bohénidih ã yapat pah muntih weemdíhbut ã yapbipna caá’, jáap jéihnidih niij jenah joyát caá náahap. Teo wūhniabut ‘Ded pah wã maáhdih ã yapat pah muntih weemdíhbut ã yapbipna caá’, niij jenah joyát caá náahap. Obohjeéhtih, ‘Wã maáh chah jumna, caandíh yeejép ã yapat pah weémboodíh ã yapcan niít’, niij jenah joicát caá náahap. Weém muú mínah panihni, yeébboó wã pebh moon pánihnit ñi jumna caá. Pánihna, cāacwã weemdíh ‘Beelzebú caá’, niijná, yeéb wíihwādi hbut biíc yoobó yeejép í niijbípna caá”, Jesús jwiítidih ã niijp jī.*

*¿Deddi h tigaá úumat náah?
(Lc 12.2-7)*

²⁶ “Buu láa cāacwādi h wíih túini doonádih ñi naáwáchah yuhna, joíihcan, bita í encah, yeebdíh yeejép í chājbipna caá. Pánih yeejép í bih chājachah yuhna, túttimah nihat í túi jéihbipna caá. Yeebdíh yeejép chājnitdih ñi úumca

* 10:20 Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15

* 10:21 Mr 13.12; Lc 21.16

* 10:22

Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17

* 10:24 Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20

* 10:25 Mt

9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15

* 10:26 Mr 4.22; Lc 8.17

bojoó.* ²⁷ Pánihna, buu ded pah yeebdíhjih wã bohéátdih túttimah dawá cãacwã cãtíh úumcanjeh ñi naáwá. ²⁸ Cãacwã yeebdíh maona, ñíh bácahdíhjih í mao yohna caá. Obohjeéhtih, ñíh caolihdih í jéih maocan caá. Pánihna, det yeebdíh mao yohíhntidih ñi úumca bojoó. Obohjeéhtih, Diosboodíh caá úumat náahap. Caanjéh tigaá ñíh bácahdíh, ñíh caolihdihbut iiguípna á jéih yohna caá.

²⁹ “Chéne jwébehwãbit bainíbitjeh í jíib jumuchah yuhna, biícbitdih Dios á buudácan caá. Dios á wutcah, caanbít á wuncan níit. ³⁰ Níih waó yoócnadidh Dios jenah en beedáni jumna, ded pah ñi jumadidhbut á túi jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh á túi jéih en daoná caá. ³¹ Jwébehwãdih á oyat chah, yeebboodíh á oina caá. Pánih oinit, á en dawátdih jéihna, ñi náhni dahwaca bojoó”, Jesús á niijíp jĩ.

“Weém Jesúih caá”,
úumcanjeh, niiját
(Lc 12.8-9)

³² “ ‘Weém Jesúih caá’, ded bitadidh á niijíchah, weembút caandíh ‘Caán wíih caá’, wã íp jeáboó jumnidih wã niijbípna caá. ³³ Obohjeéhtih, ded wíih jumna yuhna, ‘Weém Jesúih nihcan caá’, bitadidh á

niijíchah, ‘Caán wíih nihcan caá’, weembút wã ípdih wã niijbípna caá”, Jesús á niijíp jĩ.*

*Jesús cãacwãdih chéne
poómp á chãjat
(Lc 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴ “¿Ded pah tigaá yeéb weemdíh ñi niij jenah joí? ‘Áih doonádih joinít, nihát cãacwã túi biícidih í jumípna caá’, ¿ñi niij jenah joí níit? Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cãacwã wã bohéátdih í joyát túttimah, biquína wã naáwátdih í túi wéi joyóchah, bitaboó caandíh jepahcan, queétdih í en jãihbípna caá. ³⁵ Biquína behnit wã naáwátdih í túi joyát jíib í weh queétdih í eníhcan níit. Behnit yaádh wã naáwátdih í túi joyát jíib í weh yatá queétdih í eníhcan níit. Í chudhna yaádh wã bohéátdih í túi joyát jíib, í weh áana yaádh queétdih í eníhcan níit. ³⁶ Ded weemdíh jepahnidih á déewã yoobát í eníhbican nacaá.*

³⁷ “Ded weemdíh á oyat chah á mánadidh, á wehdih oina, wíih nihcan níit. ³⁸ Pánihna, cruzboó wanna, yeejép wã yapat pínah pah, ded wíih á jumát jíib yeejép á yapbípna caá. Pánih yeejép yapatdih úumnit, jweiná, wíih nihcan níit.* ³⁹ Ded weemdíh túi jenah joicán, bií déedih en

ñinahnit, ã náahatdihjeh chãjna, iigúipna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded ãih pínahdih jengah joicánjeh, wã weñat pínahdih chãjniboó páantjeh wãjeéh ã túi jumbipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.*

Jwiít dih jíib wãhat panihni (Mr 9.41)

40 “Det yeéb wíihwãdih túi náahna, weemdíhbut ã náahna caá. Pánihna, weemdíh túi náahni weemdíh wahnidihbut ã náahna caá.” ⁴¹ **Dios naáwát dih naóh yapani ã tewat jíib Dios caandíh ã túi chãjbipna caá. ã naáwát dih naóh yapani ã jumachah enna, ded caandíh túi náahna, naóh yapidih ã túi chãjat pah Dios caandíhbut biíc yoobó ã túi chãjbipna caá. Ded túini ã jumat jíib, Dios caandíh ã túi chãjbipna caá. Túini ã jumachah ennit, biíhboó caandíh túi náahna, tánidih Dios ã túi chãjat pah, caandíh náahnidihbut biíc yoobó ã túi chãjbipna caá.** ⁴² **Ded wíih moh yéejni ã jumachah enna, caandíh ã babhbat pínah, bainí mahjeh ã wãhuchah yahna, ã teo wáacatbit jíib, Dios caandíhbut ã túi chãjbipna caá”,** Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

11

Juan Daabáni ã wãbh joyát

túutat

(Lc 7.18-35)

¹ Páant jwiít ã bohénitdih ã naóh péaat túttimah, caán baác dih bóo tútchinadih moondíh Jesús ãih túini doonádih bohénadih ã bejep jĩ. Jwiítbut biíh tútchinadih moondíh bohénadih jwĩ bejep jĩ. ² Pánih bejnitji jwĩ jwãub juyáchah, Jesús ded pah ã chãjat doonádih Juan Daabáni nemat mãúboó jumni át joyóp tajĩ. Pánih joiníji ã bohénitdih Jesús pebhna át wahap tajĩ, caandíh ã wãbh joí enat pínah niijná. ³ Páant ã wahachah, jwĩ pebh joinít, nin pah Jesús dih ã níj wãbh joyóp jĩ:

—Juan jwiít dih nin pah ã níj wãbh joí enat túutap be: “Wã túttimah biíh ã jãóhbipna caá”, ¿wã niijníji níit meém? ¿Wã niijníji ma nihcah, biíhdih páñat náah níit?” ã niijíp be, Jesús dih ã niijíp jĩ.

⁴ Páant ã níj wãbh joyóchah joinít, Jesús queédih nin pah ã níj jepahap jĩ:

—**Buu ded pah ñi joyátji, ñi enatjidihbut Juandih nin pah níj naáwádih ñi bejeé:** ⁵ **‘Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bej-cannitjidihbut ã booana beé. Bãcach moópnitji, wanah bejnitjidih yah buca ã booana beé.’** Moh yéejnitdih ã túi wãbh pínah doonádihbut naóhna ã chãjap be.* ⁶ Pánihna, “Ded weemdíh túi jengah joí cádahcannidih Dios ã wẽi

* 10:39 Mt 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33; Jn 12.25
10.16; Jn 13.20 * 11:5 Is 35.5-6 * 11:5 Is 61.1

* 10:40 Mr 9.37; Lc 9.48;

enna caá”, Jesús ã niijíp be’, Juandih niij naáwádih ñi bejeé, ã niijíp jĩ.

7 Páant ã niijíchah joinít, Juandih naáwádih ã jwúub bejehah, Juan ded pah ã jummatdih dawá jwíjeéh péenitdih Jesús nin pah ã niij naáwáp jĩ: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipĩ chãj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yilip déedih johlit ã joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan panihcan beé. Det biáboó ã naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanjeh, yoobópdih ãpĩ naáwáp wut jĩ. 8 Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh ðonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh ðonít maátaih muúboó ãpĩ jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. 9 Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátdih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chãj? Páant tigaá Juan ã jumap. Bitanaóh yapanit chah ã jumna caá. 10 Juan ã jwíih naóh waáwát pínahdih jon jãtjih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niij naóh daacáp tajĩ:

‘Ã wúúhdih Dios nin pah ã niijíp be: “Ma jãtjih wã naáwátdih naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít,

cãacwã ã jepahat pínah niijná”, Dios ã niijíp be’, ãt niij daacáp tajĩ. (Mal 3.1)

11 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ã jumna caá. Obohjeéhtih, páant ã jumachah yuhna, Dios ã maáh jumapna ded oboh jumniboó Juan chah ã jumnipna caá.

12 “Juan ã bohé jwíih láa buu láana, Dios ã maáh jumapboó dawá ã waadát pínahdih búdí ã bidna caá. Pánih bidna, Diosdih táí jenah joinít, yeó jáap jumap pah chah dawá waadná caá ã chãjap. Obohjeéhtih, bitaboó páant ã waadãtdih íjnit, queétdih ã jáhna yuh caá. 13 Juan ã júúwát pínah jãtjih, nihat Dios naáwátdih naóh yapanitboó daácna, Moisésbut daácna, Dios ã maáh jumap pínahdih ãt naóh daacáp tajĩ. Juanbut caandíhjah muntih ã naóh bohénap be.* 14 ‘Dios ã wahni ã júúwát pínah jãtjih, Elías panihni ã júúhhipna caá’, jon jãtjih ã niijná tigaá Juan ã jumap. Pánihna, ‘Yoobópdih tigaá Juan ã niijná Elías panihni ã jumap’, yeebdíh niij jenah joyát caá náahap.* 15 ¿Ded molít jumna, ã táí joyó naáh!

16 “Buu láa moón weemdíh jepahcannit nin pah ñi jumna caá: Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumap. Tíoh chúndnit, nin

* 11:13 Lc 16.16 * 11:14 Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mr 9.11-13

pah ĩpĩ niĳ mĳc jĳihna caá: ¹⁷ 'Jwĩ pelat pŃoj tĳhwichah yuhna, yeéboŃ űi búdíhcan beé. Wunnitdih jwĩ jĳi tĳhwichah yuhna, űi jĳi wáaquĳhcan beé', ĩ niĳ mĳc jĳihna caá. ¹⁸ Páant ĩ chĳjat pah, yeebbát biĳc yoobó ıipĩ chĳjna caá. Juan Daabáni cáacwĳjeéh jeémpcan, poonidihbut āpĩ babhcap jĳi. Páant ā chĳjcah enna, 'Nemép caolih jamni caá', niĳ jĳihnit, ā bohéátdih űi joĳihcap jĳi. ¹⁹ Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwĳ űud jené, cáacwĳjeéh jeémpnit, wĳpĩ babhna caá. Páant wĳ chĳjachah ennit, 'Eneé. Nin búdí jeémpni, babh máihni caá ā jamap. Romanowĳ ĩ űubát túttni nĳodih űubh wĳhnit, yeejép chĳjnit biĳcdih āpĩ pej jamna caá', niĳ jĳihnit, weemdĳhbut űi jepahcan caá. Páant niĳ jĳihna, wébĳt pah caá űi jamap. Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wĳtat pah wĳ túi chĳjachah enna, ā jenah joyát yoobŃpdih ā jamatdih űi jĳihbipna caá', Jesús queétdih ā niĳjĳ jĳi.

Biĳh tútchinadih moŃn ĩ jepahcat

(Lc 10.13-15)

²⁰Túttimah, biĳh tútchinadih moŃn caandĳh ĩ jepahcatjĳi jĳib, Jesús queétdih ā jĳihĳap jĳi. Caán tútchinadih moŃn biĳh tútchina chah Dios ā wĳpatjĳh Jesús ā chĳj júutap yuh jĳi. Páant ā chĳj júutachah

yuhna, ĩ yéejatdih ĩ cádahcap jĳi. Páant ĩ cádahcatjĳi jĳib nin pah queétdih ā niĳ jĳihĳap jĳi: ²¹ "ĳCorazĳn tútchidih moŃn yeejép űi yapbipna caá! ĳBetsaida tútchidih moonbát yeejép űi yapbipna caá! űiĳh tútchinadih Dios ā wĳpatjĳh búdí wĳ chĳj júutap yuh be. Páant ā wĳpatjĳh wĳ chĳj júutachah enna, Tiro tútchidih moŃn, SidŃn tútchidih moonbát ĩ yéejatdih cádahnit, táiniboodĳh ĳta tút nuum tágaá. Jĳgahna dawát chóo duonĳt, ĩ jĳgahatdih júutna, tĳu jŃŃhĳh ĳta mĳc waáh tagaá.* ²² Nin pah yoobŃpdih yeebdĳh wĳ naŃhna caá: Peéh chĳjat yeŃ jĳapdih Dios Tiro tútchidih moŃn, SidŃn tútchidih moonbát ā peéh chĳjat chah yeébboodĳh búdí ā peéh chĳjbipna caá. ²³ Yeebbát Capernaum tútchidih moŃn, 'Jwiĳt chah jamnit jwĩ jamna caá', ĳűi mĳc niĳ jenah joĳi niĳt? Páant niĳ jenah joiná yuhna, oboh jamnit űi jambipna caá.* űiĳh tútchidih Dios ā wĳpatjĳh dawá láa wĳ chĳj júutachah yuhna, yeéb weemdĳh űi jepahcap be. Sodoma tútchijidih Dios ā wĳpatjĳh páant wĳ chĳj júutachah nihna, caán tútchidih moŃn ĩ yéejatdih ĳta cádah tagaá. Páant ĩ cádahachah, caán tútchi páantjeh ĳta

* 11:21 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4 * 11:23 Is 14.13-15

* 11:23 Gn 19.24-28

jam tagaá.* ²⁴ **Yebedíh yoobópdih wã naóhna caá. Peéh chãjat yeó jáapdih Dios Sodoma tãtchidih moondíh ã peéh chãjat chah yeébbodíh búdí ã peéh chãjbipna caá”,** Jesús ã niijíp jĩ.*

*“Wã pebh ñi choó jũúwú”,
Jesús ã niiját*

(Lc 10.21-22)

²⁵ Caán láa nin pah Jesús jwĩ ípdih ã niij úubúp jĩ: **“Paá, meém nihat baácdih moón, nihat jeádih moondíhbut ã maáh ma jumachah, meemdíh búdí wã wẽina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niijnít dih wã bohéatdih ma beh joyát tãtcap be. Obohjeéhtih, jéih jwãhcannitbóodíh mapí beh joyána caá. Páant ma chãjachah, ‘Túina caá, Paá’, meemdíh wã niijná caá.**

²⁶ **Páant tigaá, Paá, mapí wẽi chãjap”,** ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niij úubh péanit, cáacwãbóodíh nin pah Jesús ã niij naáwáp jĩ: **“Dios wã íp nihat ã wẽpat biic yoobó weemdíhbut ã wãhup be.* Ded pah wã jumatdih wã ípjuh caá ã jéihyep. Biíh jéihni wihcan caá. Pánihna, ded pah wã íp ã jumatdihbut weemjéh caá wã jéihyep. Det wã ñionitdihbut wãpí bohéna caá. Jwiítjuh caá caandíh jwĩ jéihyep.***

²⁸ **Yeéb nihat teo wẽejnít, chodóp ðuonít panihnit**

wã pebh ñi jũúwú. Páant ñi jũúwúchah, yebedíh wã chooát tãtcbipna caá. ²⁹ **Weém biicdih túi bejnit, wã naáwátdih jenah joinít, ñi wẽi jepahaá. Weém cáacwãdih jĩgah ennit, oboh jumni pah queétdih túi teo wáacni wã jumna caá. Páant wã jumatdih en yacnit, wã naáwátdih túi jenah joiná, túi choonít panihnit ñi jumbipna caá.***

³⁰ **Pánih choonít jumna, wã weñat pínahdih ñi chãjachah, yebedíh ã buocan niít. Búdí chodat panihnidih ðuwát tãtcan, ñi buujáca naáhdih yebedíh wã wãtcan niít”,** ã niijíp jĩ.

12

*Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigodih ã úuc jeémát
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Biíh chooát yeó jáapdih Jesús jwiít dih bohé bejna, trigo wáapdih ã numah chóop yap bejep jĩ. Pánih bejna, jwiít ã bohénit nuugúp wunna, trigodih jwĩ úuc jeémép jĩ.*

² Páant jwĩ úucchah enna, jwĩjeéh bejnit fariseowã íijnit, Jesús dih nin pah ã niij jãihñup jĩ:

—Jwiít dih ma joi jwãhúú. ¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ã teo? Pánih teona, Dios ã watatdih yap yohna caá ã chãjap, ã niijíp jĩ.

³⁻⁴ Páant ã niijíchah joinít, “Wã bohénit ã yap yohcan

* 11:24 Mt 10.15; Lc 10.12 * 11:27 Jn 3.35 * 11:27 Jn 1.18; 10.15 * 11:29

Is 30.15; Jer 6.16 * 12:1 Dt 23.25

caá”, niiját túut niijná, Jesús queét fariseowādh nin pah ā niij bóod chuñup jī:

—Davidji ā pej jumnitjīh nuugúp wunna, Dioih muuná waadnit, sacerdotewā Diosdih ī wāhniij pandih īt jeémép wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh ī jeémát pínah āt jumup wut jī. Dios wutna, bitadh caán pandih āt jeémát túutcap wut jī. ¿Davidwā páant ī chājatjidih Dios naáwátdih ī daádni núodih ñi bohécannit jī? Caán pandih ī jeéméchah yuhna, ‘Ñi táí chājcan beé’, Diosboó āt niijcáp wut jī. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ī yap yohcan caá.* ⁵ Nindhbut ñi náhninaá: Dioih muúboó teonit sacerdotewā jwī chooát yeó jáapdh ipī choocán caá. Páant ī choocán yuhna, Dios ā wutatdh yap yohnit nihcan caá. ¿Páant Moisés ā wutatjidih ñi bohécannit jī?*

⁶ Yeebdih nin pah niij naóhna caá wā chājap: Dioih muúdh wēina, caán muúboó teonit ī choocáh enna yuhna, ‘Á táina caá’, ñipī niijná caá. Obohjeéhtih, caán muúdh ñi weñat chah weémboodih weñat caá náahap. ⁷ Dios naáwát nin pah ā niijná caá: ‘Nuñupwādh mao cáo wūhat wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bita-

boodih ñi jīgah en teo wáacat caá wā náahap’, Dios ā niijná caá.* Páant ā niijátjidih beh joiná nihna, wā bohénitdh ñita jāihcan tagaá. Queét caandih úuc jeémpna, yap yohna ī chājcan caá. Pánihna, queétdih ñi jāihñat ā táican caá. ⁸ Nihat cáacwā úud jeñé, weemjéh tigaá chooát yeó jáapdh cáacwā ded pah ī chājat pínahdh wutni wā jumna caá, Jesús ā niijp jī.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Páant niij péa, bejnit, jwī míic wáacat muuná jwiútdih Jesús ā numah waád juibínap jī. ¹⁰ Caanjīh téihya ágahni ā jumup jī. Pánihna, fariseowāboó Jesúsdh naóh yacat túut niijná, caandih nin pah ī niij wúbh joyóp jī:

—¿Ma jenah joyóchah, jwī chooát yeó jáapdh Dios ā booaat túut níit? ī niijp jī.

¹¹ —¿Ñíih oveja íitboó ā buug yácachah ennit, ñita jwúub ubcan taniit?*

¹² Obohjeéhtih, oveja chah caá cáacboó ā jíib jumup. Pánihna, chooát yeó jáapdh yuhna, cáacwādh Dios ā teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih ā niijp jī.

¹³ Páant niij péanit, caán téihya ágahnidih nin pah ā niij wutap jī:

—Míih téihyadh ma yoo duwúú, ā niijp jī.

* 12:3-4 1S 21.1-6; Lv 24.9 * 12:5 Nm 28.9-10 * 12:7 Os 6.6; Mt 9.13 * 12:11 Lc 14.5

Páant ã niijíchah joinít, ãih téihyadih ã yoo d̄wúp jĩ. Páant ã yoo d̄wúchahjeh, ãih téihya ã túyah bejep jĩ. ¹⁴ Páant Jesús ã booanachah ennit, fariseowã ã íj bac bejep jĩ. Pánih íj bac bejnit, ded pah Jesúsdih ã mao yohat tútat tút niijná, ãt míc wéhenap wut jĩ.

Jesús ded pah ã jumat pínahdih Isaías ã daacátji

¹⁵ Pánihna, fariseowã caandíh ã mao yohíhatdih jéihna, Jesús jwiít dih biáboó ã numah bejep jĩ. Páant jwĩ bejehchah ennit, dawá jwiít dih ã péenap jĩ. Páant ã péenachah, nihát ã ub jūóhniit wunnitdih Jesús ã booanap jĩ. ¹⁶ Pánih booanit, ded pah ã chājatdih bitadidh ã naáwát tútcap jĩ. ¹⁷ Queétdih booana, jon jātih Isaías nin pah ã daacátji biíc yoobó ã chājap jĩ:

¹⁸ “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Nin wã wahni, wã oini, weemdíh ã túi teo wūhuchah, búdí wã wēina caá. Caandíh Túini Espíritudih wã wūhbiipna caá, wã wēpat biíc yoobó caanbút ã bíbohat pínah niijná. Pánih jumnit, yoobóp dih wã chājat doonádih nihát baác dih moondíh ã naóhbiipna caá.

¹⁹ Pánih naóhna, míc jāihcan, bitadidh íjacan, túinijeh ã naóhbiipna caá.

²⁰ Moh yéejnit panihnitdih jāihcanjeh, ã túi teo wáacbiipna caá. Bitá jīgahnitdihbut

ã weñabipna caá. Pánih jumna, cāacwã ã míc yéej chājatdih ámohnit, túinijeh ã chājat tútbiipna caá.

²¹ ãih túini doonádih joinít, nihát baác dih moón caandíh ã túi jepahbiipna caá. Páant ã túi jepahachah, queétdih ājeéh ã túi jumat tútbiipna caá’, Dios ã niijná caá”, Isaías ãt niij daacáp tajĩ. (Is 42.1-4)

“Nemép ã wēpatjĩh Jesús ã booana caá”, ã niiját
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Biíh yeó jáap nemép jumnidih jwĩ pebhna cāacwã ã ub juyúp jĩ. Nemépwã caandíh enat tútcan, ãt wéheat tútcap tajĩ. Páant ã ub juyúchah, Jesús caandíh ã booanap jĩ. Páant ã booanachahjeh, ennit, ã wéhenap jĩ. ²³ Pánihatdih ennit, nihát ã wáhi bejep jĩ. Pánih wáhinít, “¿Nin David juma, Dios ã wahni, jwĩ maáh pínahna niít?” ã míc niij wúbh joyóp jĩ.

²⁴ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, fariseowãboó nin pah ã niijíp jĩ: “Nihcan caá. Nemépwã ã maáh Beelzebú ã wēpatjĩhjah caá nemépwādih ã bacanap”, ã míc niijíp jĩ.*

²⁵ Páant ã niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ: **“Det biíc baác dih moonjéh yahna,**

* 12:24 Mt 9.34; 10.25

míc maona, ita wan beedáh bej tagaá. Det tátchidih moón biícwã yuhna, míc maona, queébut ita jwei peét bej tagaá. ²⁶ Pánihna, Satanás, nemépwã í maáh áihwãdih á bacanachah, biíc yoobó mantih áta yap tagaá. ²⁷ Obohjeéhtih, ‘nemépwãdih bacanit, í maáh á wēpatjĩh á wutna caá’, ñi niiját yoobópdi h á jumuchah nihna, ñijeéh jumnitboó ¿dehe á wēpatjĩh tiguaá ípĩ baca? Páant í bacanachah ennit, ‘Í táí chãjna caá’, ñipĩ niijná caá. Pánihna, weém páant wã bacanachah ennit, ‘Á táí chãjcan caá’, ñi jéih niijcán caá. ²⁸ Dios á wēpatjĩh nemépwãdih wã bacanachah, Dios á maáh wēpat ñi cãtíh á jumna caá.

²⁹ “Nin pahbut á jumna caá: Wēpép newéih muuná ded nuúmihna yuhna, á jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíh chéó péanit, áih bií déedih á jéih ubna caá”, Jesús á niijíp jĩ. Páant niijná, nin pah níj naóhna át chãjap wut jĩ: Nemépwã í maáh wēpép á jumuchah yuhna, Jesúsboó caandíh chah wēpni jumna, á jéih yap yohna caá.

³⁰ “Ded wãjeéh teocanni, weemdíh en jũihni, nemépwã í maáhjeéh á jumna caá. Pánih jumna, weemdíh jepahíhnitdih ñuun yóhna caá á chãjap.*

³¹⁻³² “Nin pah yoobópdi h

yeebdíh wã naóhna caá: Det yéj chãjna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, í jwãub táut nuumúchah, Dios í yéj atdih á yohbipna caá. Det weém ni hat cáacwã úd jeñédihbut yeejép wéhenit, í táut nuumúchah, yeejép í wéheatjidih Dios á yohbipna caá. Obohjeéhtih, det Túini Espíritubodíh yeejép í wéhenachah, í yéj atdih á yohcan níit. Páant í yéj chãj atdih quíib buudcán, Dios queédih iiguípna á wahbipna caá”, Jesús queédih á niijíp jĩ.*

Máa quehe ded pah á jummat naáwát
(Lc 6.43-45)

³³ “Ded máa nah táini dahna á quehechah ennit, táini nah á jummatdih ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, biíh nah táicanni á quehechah ennit, caan náh yeejép á jummatdih ñi jéihna caá. Pánihat pah, cáac ded pah á jummatdih jéihíhna, á chãj atdih enat caá náahap.*

³⁴ Yeéb maiwã panihnit tabit yeejépwã jumna, yoobópdi h ñi wéhecan caá.* Cáacwã ded pah í jenah joyát pah biíc yoobó ípĩ wéhena caá.* ³⁵ Pánih jumna, ded táí jenah joiní ápĩ táí wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jenah joiníboó yeejép ápĩ wéhena caá. ³⁶ Pánihna, Dios á peéh chãj láa ded yeejép wéhenidih á peéh chãjbipna

* 12:30 Mr 9.40

* 12:31-32 Lc 12.10

* 12:33 Mt 7.20; Lc 6.44

* 12:34 Mt

3.7; 23.33; Lc 3.7

* 12:34 Mt 15.18; Lc 6.45

caá. ³⁷ **Tái wéhenidih ‘Meém táini caá’, Dios á niijbípna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodíh ‘Meemdíh peéh chājat á náahna caá’, á niijbípna caá’,** Jesús queétdih á niijíp jī.

Jwiit cāacwā jwī jéih chājca naáhdih Jesúsdi h i chāj júutat túutat

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Biíh láa muú díitboó jwī jumuchah, biquína fariseowā, Moisés á wutatjidih bohénitjīh waád junít, nin pah Jesúsdi h i niijíp yuh jī:

—Bohéní, jwiit cāacwā jwī jéih chājca naáhdih ma chāj júutú, meém Dios á wahní yoobópdih ma jumatdih jwī jéihyat pínah niijná, i niijíp jī.*

³⁹ Páant i niijíchah joinít, Jesús queét maátadi h nin pah á niij jepahap jī:

—Yeéb yeejépwā Diosdi h náahcannit ní jumna caá. Pánihnit jumna, Dios á wēpatjīh nípi chāj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wā chāj júutcan níit. Dios naáwátdih naóh yapani Jonásjidi h Dios á wēp chājat pah muntih weemdíhbut chājnit, á wēpat yeebdíh á júutbipna caá. Páant bóojeh á wēpat júutat á jumbipna caá.* ⁴⁰ Pánihna, Jonásjidi h búdí queéj á jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap áih wudah díitboó át jumap wut jī. Pánihat pah weém ni hat cāacwā

úud jeñéboó wannit, jeé íitboó i yohat túttimah, biíc peihcanni yeó jáap caánboó wā jumbipna caá. Pánihat túttimah, wā jwáub boo pud júúwáchah, Jonás á yapatjidih náhnit, Dios á wēpatdih ní jéihbipna caá.*

⁴¹ Jonás Nínive tútchidih moonjidi h Dios queétdih á peéh chājat pínah doonádi h á naáwáchah, i yéejatdih cádahnit, ít túut nuúm beedép wut jī. Pánihna, cāacwādi h á peéh chājat yeó jáapdi h queét Nínive tútchidih moondí h Dios á peéh chājcan níit. Obohjeéhtih, Jonásji chah caá weém wā jumap. Páant wā jumuchah yuhna, yeéboó weemdí h ní jepahcan caá. Páant ní jepahcat jíib Dios yeebdí h búdí á peéh chājbipna caá.*

⁴² Chóop yapapboó jumni baácdi h moón i maáh wili maáh Salomón táí jéihni á jumat doonádi h joinít, á naáwátdih joyát túut niijná, yúpmant mit júúwáp wut jī. Obohjeéhtih, caán táí jéihni á jumat chah weémboó wā jumna caá. Páant wā jumuchah yuhna, yeéboó weemdí h ní joíhcan caá. Páant ní joíhcat jíib cāacwādi h á peéh chājat yeó jáapdi h Dios yeebdí h búdí á peéh chājbipna caá, Jesús á niijíp jī.*

* 12:38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16 * 12:39 Mt 16.4; Mr 8.12 * 12:40 Jon 1.17

* 12:41 Jon 3.5 * 12:42 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12

Bacaniji nemép ded pah ã jwúub waadát

(Lc 11.24-26)

43 “**Nemép ì bacaniji, muú wihcapboó jibna, ã jummat pínah biíh muú pánihnidih ã táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, ã jéih bid jwícán caá.** 44 **Pánih bid jwícán, ‘Weemdíh ì bacaniji muúná wã jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ã míc niíj jenah joiná caá. Páant niíj jenah joinít, ã jwúub juí enechah, ãih muújí túi tóodh ámohni panihni ã jumna caá. Caán cáachboó ã túut nuumcáh, ãih jéc páantjeh pãa lajni panihni ã jumna caá.** 45 **Páant ã jumachah ennit, nemépboó bita siete ã chéenwã chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queédih ã numah waadná caá. Páant yeejép ì wutachah, ì waadni cáac chah yeejép chãjni ã jumbipna caá. Pánihat dée pah yeéb yeejépwãdih ã yapbipna caá”,** Jesús cáacwãdih ã niijíp jĩ.

Jesús ã déewã caandíh ì bidat

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Páant Jesús queédih ã naáwát pónih, caandíh míc wéheat túut niijná, ã ín ã úudwã bíicdih jóocmant ìt juyúp wat jĩ. 47 Páant ì juyúchah ennit, jwíjéeh jumni Jesúsdih nin pah ã niijíp jĩ:

—¡Ma eneeé! Meemdíh míc wéheat túut niijná, ma ín ma úudwã bíicdih jóocmant ì pãina caá, ã niijíp jĩ.

48 —**Ma niiját túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tiguaá wã ín? ¿Det tiguaá wã úudwã? ã niijíp jĩ.**

49 Páant niijnít, jwiít ã bohénitdih júatnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—**Nit caá wã ín, wã úudwã panihnit.** 50 **Det wã íp Dios ã náahat pah chãjnitjeh wã úud, wã jwan, wã ín panihnit ì jumna caá, ã niijíp jĩ.**

13

Waáh momni naáwát
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

1 Caán yeó jáapjeh muntih Jesús muú díitboó jumniiji ã bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, ím jwéejna jwiítidih ã numah dei bejep jĩ. Pánih dei bej, caanná jwíbínit, jwí chãudap jĩ. 2 Páant jwí chãudachah ennit, dawá cáacwã ã pebh míc wáac juyúchah, búdí jãáj chóodih waadnít, ã chãudap jĩ. Jwiítboó bita bíicdih jwí ñuhap jĩ.* 3 ã jenah joyátjĩh queédih bohéna, nin pah ã niíj naáwáp jĩ:

“**Biíc newé, waáh momodih ã bejep be.** 4 **Páant ã waáh bojochah, biquí tíibna namádih ã buug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh jãóhnt, jwébehwã caán tíibnadih ì jeémp beedánap be.** 5 **Biíh tíibna jeejĩh yewéni baác jumapboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ã chíih jãúwáp yuh be.** 6 **Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ã chãhachah, ñeh bainijeh**

* 13:2 Lc 5.1-3

jamna, ã diib téhah bejep be. ⁷ **Biíh tíbna nemép óot cãtíh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ã chíih yap bejehchah, momni-boó mánahnit, ã wunah bejep be.** ⁸ **Obohjeéhtih, biíh tíbna túini baácboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ã túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih cien tíbna, biíh wawánadih sesenta tíbna, biíh wawánadih treinta tíbna ã jumap be.** ⁹ **¡Ded molít jumna, ã túi joyó naáh!**” queétdih ã niijíp jĩ.

Ã bohénit beh joicán, Jesúsdi h i uúbh joyát

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Páant ã niiját túttimah, jwiít ã bohénit ã bohéatdih beh joicán, ã pebhna juibínit, nin pah jwĩ niij uúbh joyóp jĩ:
—¿Dépanih tigaá cãacwãdih bohéna, ma jenah joiní naáwátjĩhjih mapĩ bohé? jwĩ niijíp jĩ.

¹¹ Páant jwĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah jwiítidih ã niij jepahap jĩ:

—**Dios jwĩ maáh yoobát jumna, nihat cãacwãdih ã teo wáacat pínah dooná, jwĩ déewã jon jãtíh moondíh ã jéihya jwuhca naáh doonádh buu yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyaat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadih páantjeh ã jéihya jwuhcan caá.** ¹² **Det caán**

doonádh túi joinítidih chah ã jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, det túi joicánnitboodíh bainí i jéihyatdih ã dáuc wáyat pah ã chãjbipna caá.*

¹³ **Cãacwã quíib wihcannit dée, ded pah i enatdih i beh encan caá. Molít wihcannit dée, i joiná yahna, i jéih beh joicán caá. Páant i jumatdih jéihna, wã jenah joiní naáwátjĩhjih queétdih wã bohéna caá.** ¹⁴ **Jon jãtíh Isaías ã daacátjeh pah caá i jumap.**

“**Nin pah caá Dios ã niijíp: “Wã naáwátidih maatápdih joiná yahna, caandíh ñi beh joicán niít. Ded pah wã chãjatdih enna yahna, ñi beh encan niít.**

¹⁵ **Ded pah wã naáwát, wã chãjatdihbut jéihíhcannitjeh ñi jumna caá. Pánih jumnit, weemdíh joíhcan, ñíih molítidih ñi nem teona caá. Wã chãjatdih eníhcan, ñi quíib ñona caá. Páant ñi chãjcan nihna, túi enna, túi joiná, túi beh joinít ñita jum tagaá. Pánih túi beh joinít jumna, túut nuumnít, weemdíh ñita bid tagaá. Páant weemdíh ñi bidichah, ñi yéejatdih yohnit, yeéb iiguípna ñi bejat déedih wãta**

* 13:12 Mt 25.29; Mr 4.25; Lc 8.18; 19.26

tái ub tagaá”, Dios ã niijná caá’, Isaías ãt niij daacáp tajj. (Is 6.9-10)

16 “Obohjeéhtih, yeéb wã bohénitboó jéihíhnit jumna, ennit, ñi beh enna caá. Joinít, ñi beh joiná caá. Páant ñi jumachah, Dios yeebdíh ã wëi enna caá. 17 Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Bue ñi enatdi h jon játi h moón Dioíhwã, Dios naáwát di h naóh yapanitbut búdei eníhna yuhna, i encap jã. Bue ñi joyát di hbut búdei joíhna yuhna, i joicáp jã”, Jesús jwiít di h ã niijp jã.*

Waáh momni naáwát di h Jesús ã beh joyáát

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 “Waáh momni naáwát di h beh joyát túut niijná, nindi h wã naáwáchah, ñi tái joyoó. 19 Wíh táini dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít namáboó buug ñájni panihni i jumna caá. Caandí h joiná yuhna, beh joicán, i jepahcan caá. Pánihna, caandí h i joyát túttimahbitjeh, nemépboó jáóhni t, jwébehwã caán tíibnadi h i jeémát pahjeh, queét i joyátjidi h ã quíib buudána caá. 20 Bitá joinítboó, jeejí h yewéni baác di h buug ñájni panihni i jumna caá. Caandí h joinít, búdei i wëi jwuhna yuh caá. 21 Obohjeéhtih, wëi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni i jumna

caá. Pánihna, yeejép ã yapachah, wíhwã i jummat jíib bita queétdi h i yéej chãjachah, waicanjeh wíh táini dooná di h i cádahna caá. 22 Bitá joinítboó nemép óotna cáti h buug ñájni panihni i jumna caá. Caandí h joinít, i jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, nin baác di h bóodi h búdei jenah joinít, bií déedi hbut búdei i bidna caá. Páant i jenah joyóchah, i joiní táini dooná pácahi panihni íi h caoli hboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandí h jenah joicán, táini boodí h i jéih chãjcan caá. 23 Obohjeéhtih, bitaboó wíh táini dooná di h joinít, táini baácboó buug ñájni panihni i jumna caá. Caandí h joiná, tái beh joinít, i tái jepahna caá. Pánih jepahni t jumna, Dios ã náahat pahjeh i tái chãjna caá. Biquína, cien tíibna ã quehat pah, chah táini yoobát i chãjna caá. Bitá, sesenta tíibna ã quehat pah, táini i chãjna caá. Bitaboó, treinta tíibna ã quehat pah, namp táini i chãjna caá”, Jesús jwiít di h ã niijp jã.

Trigo cáti h yeejép ylip ã chíihat naáwát

24 “Dios ã maáh jummat nin pah ã jumna caá: Wápchi mínah áih wápchi boó trigodi h ã momop yuh be. 25 Obohjeéhtih, caán, ni hat ájeéh moonbút i úwat pónih, caandí h eníhcanniboó áih wápchina joinít, ã momatji

* 13:17 Lc 10.23-24

cãtîh yeejép yîlipdih ã momop be. Mom péanit, ã bejep be. ²⁶ Tãttimah, trigo chíihnit, ã jáap quehe jãúwáchah, yeejép yîlip ã jamatdihbut teo wãhnit ï enep be. ²⁷ Pãnih ennit, wápchi mínah pebhna jubínit, nin pah ï niij wúbh joyóp be: ‘¿Maá, trigodihjeh ma momochah yuhna, dépanih tigaá míh wápchidih yeejép yîlipbut ã chíih?’ ï niijíp be. ²⁸ ‘Weemdîh eníhcanni caandîh át momop taga’, ã niij jepahap be. ‘¿Caán jáoni yîlipdih jwí wui yóh jîih?’ ï niij wúbh joyóp be. ²⁹ ‘Ñi wui yóhca bojóo. Caandîh wuiná, trigodihbut ñita wui yóh tagaá. ³⁰ Trigo yîlip biicdih ã beh jwuhã naáh. Caán trigo ã behechah, yeebdîh nin pah wã niijbípna caá: “Yeejép yîlipdih ñi jwíh wuywá. Pãnih wui, nah chéo péanit, caandîh ñi cáo yohoó. Pãnih cáo péanit, trigoboodîh ñi bóod ubúú. Pãnih bóod ub beedánit, caandîh wã ámohat munná ñi ámohoó”, wã niijbípna caá’, caandîh teo wãhntdih wápchi mínah ã niijíp be”, Jesús ã niijíp jî.

Mostaza tíb naáwát
(Mr 4.32; Lc 13.18-19)

³¹⁻³² “Dios ã maáh jumat nin pahbut ã jamna caá: Mostaza tíb cáo tíbih pah bóo ã jamna caá. Pãnih bainí tíbih jamna yuhna,

caandîh ï momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, ãih cácanaboó dawá jwébehwã ïpî jaamná caá. Pãnihat pah tigaá Dios ã maáh jumat. Áihwã daocánnit jwíh jamnitji, tãttimah ï dao béjbipna caá”, Jesús ã niijíp jî.

Pan paáani naáwát
(Lc 13.20-21)

³³ “Dios ã maáh jumat pan paáani panihni ã jamna caá. Pandih chãjîhna, yad wili trigo ojdih pamapdih yacnit, mahjîh wid, caandîh paáani pínahdihbut mipî túi widna caá. Pãnihna, nihát mi widniji ã túi paabípna caá. Pãnihat pah tigaá Dios ã maáh jumat doonádih joinít, cáacwã ï túut nuumbípna caá. Queét joinítboó bitadih ï jwúb naáwáchah, dawá joinít, queétbut ï túut nuumbípna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jî.

Jesús ã jenah joiní naáwát najîh jeh cáacwãdih ã bohéat

(Mr 4.32-34)

³⁴ Cáacwãdih bohéna, ã jenah joiní naáwátjîh jeh Jesús ãpî bohénap jî. ³⁵ Pãnih bohéna, Dios naáwát dih naóh yapani nin ã daacátji pahjeh biic yoobó ãpî bohénap jî:

“Nin pah Dios ã niijná caá: ‘Wã jenah joiní naáwátjîh wã bohébipna caá. Nin baác dih wã chãjat tãttimah, cáacwãdih

wã naóh jwahca
naáhdih wã naóhbpna
caá', ã niijná caá", ãt
niij daacáp tajĩ. (Sal
78.2)

*Trigo cãtĩh yeejép ylip
naáwãtdih ã beh joyáát*

³⁶ Pãnih naóh péanit, jááj
chóodih chúdniji aáb jũóhnit,
caandih joinít dih "Jwĩ bejna
caá", niijnít, mæná Jesús
jwiít dih ã namah jwúub aab
béjep jĩ. Pãnih mæná aáb
jwibínit, jwiít caandih nin pah
jwĩ niijíp jĩ:

—Trigo cãtĩh yeejép
ylip chíhat naáwãtjĩh ma
bohénachah, jwĩ beh joicán
beé. Pãnihna, jwiít dih ma
jéihya naáwá, jwĩ niijíp jĩ.

³⁷ Páant jwĩ niijíchah joinít,
Jesús nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**Weém, nihat cãacwã
úud jeñé, wápchi mínah
panihni caá. Weém Dios
ã wahni jumna, trigodih
momni panihni wã jumna
caá.** ³⁸ Nin baác wápchi
panihni, Diosdih jepahnit
trigo panihnit ã jumna
caá. Obohjeéhtih, nemépwã
ĩ maáhdih jepahnitboó
trigo cãtĩh chíhni yeejép
ylip panihni ã jumna caá.

³⁹ Nemépwã ã maáh wápchi
mínahdih eníhcanni yeejép
ylipdih momni panihni
caá. Caán trigo ã be-
hechah, ã bóod ub láa,
péeni yeó jáap panihni
caá. Ángelwã caán trigodih
yeejép ylipdihbut bóod
ubnit panihnit ã jumna
caá. ⁴⁰ Trigodih ubnit,

yeejép ylipboodih ã wuĩ
cawat pah péeni yeó jáapdih
nemépihwãdih iiguípboó ã
yohbipna caá. ⁴¹ Weém ni-
hat cãacwã úud jeñé, wĩh
ángelwãdih nin baácboó
wã wahbipna caá, wĩh
cãacwã cãtĩh yeejép chãjnit,
yéj chãjat túutnitdihbut
ã ub bejat pínah niijná.

⁴² Pãnih ub bejnit, queétdih
iiguípboó ã yohbipna caá.
Caán iiguípboó jumna,
jĩgahnit, queétjeh ã míic
néeh chãác jwibípna caá.

⁴³ Dioihwãboó jwĩ íp Dios
biíc dih ã maáh jumapboó
ã jumbipna caá. Caanjĩh
jumna, yeo páh táí yeh iigní
panihnit, maáta ã jumbipna
caá.* ;Ded molít jumna, ã táí
joyó naáh! Jesús jwiít dih ã
niijíp jĩ.

*Búdí jíb jumnidih bihni
naáwát*

⁴⁴ "Dios ã maáh jumat
wápchiboó búdí jíb
jumnidih ã baad bihniji
panihni ã jumna caá. Biíc
newé caán wápchi mínahdih
teo wãhna, caán búdí jíb
jumnidih bid jwinít, búdí
wẽina, ã jwúub bihip be,
páant mæntih. Pãnihna,
caandih búdí náahna, ãih
bií déedih jíb chãj beedánit,
caán jíibjĩh wápchidih ã jíb
chãjap be. 'Buu caán wápchi
wĩh ã jumuchah, caánboó
wã bid jwiníjibut wĩhjuh
ã jumna caá', wẽinit, ã
míic niijíp be. Dios ã
maáh jumapboó ã waadát
pínah caán búdí jíb jumni

panihni ã jumna caá", Jesús ã niijíp jĩ.

Búdí jíib jumni perla wát jumni naáwát

45 **"Dios ã maáh jummat nin panihnibat ã jumna caá. Búdí jíib jumni jeé tíib dée perlas wát jumni tíibnadih jíib chãjniboó chah jíib jumni perlas tíibnadih nihat pehbboó ã bid bejep be.** 46 **Chah búdí jíib jumni tíibdih bid joinít, caandíh jíib chãjĩhna, nihat ãih bíí déedih jíib chãj wãhdih ã bejep be. Pánih jíib chãj wãh beedánit, caán búdí jíib jumni tíibdih ã jíib chãjap be. Caán tíibdih búdí ã náahat pah, Dios ã maáh jumapboó waadát pínahdih chah bidat caá náahap",** Jesús ã niijíp jĩ.

Ñũó naáwát

47 **"Dios ã maáh jummat nin pahbut ã jumna caá. Cãacwã queejwãdih júut maona, ñũodíh ã yoh báahanachah, queejwã jummat yoobó ípĩ chũúhna caá.** 48 **Páant dawá ã chũúúchah, nihat queejwãdih íim jwẽejna ub ñáan juibínit, táinitdihjeh ã ñíona caá. Pánih ñíonit, ãih wãhnaboó ípĩ mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémpca naáhwãboodíh ípĩ yohna caá.** 49-50 **Pánihat pah, péeni yeó jáapdih ángelwãboó cãacwãdih ã ñíobipna caá. Yeejépwãdih ñíonit, iiguípna ã yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jĩgahnit, queétjeh ã míic néeh chãác**

jãibípna caá", Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Máa bohéát, jáap bohéát

51 Páant niij péanit, Jesús jwiít dih nin pah ã niij wãbh joyóp jĩ:

—¿**Butéh wã bohéát dih ñi beh joinít beé?** ã niijíp jĩ.

—Jwĩ beh joiná beé, caandíh jwĩ niij jepahap jĩ.

52 Páant jwĩ niij jepahachah joinít, jwiít dih nin pah ã jwãub niij naáwáp jĩ:

—**Det Moisés ã watatjidih bohénit Dios ã maáh jummatdihbut bohéna, máadih, jáapdihbut cãacwãdih ã jéih bohéna caá. Queét bohénit mũú mínah panihnit caá ã jumap. Caán, bitadih teo wáacat túut niijná, ãih mũudíh jumni táinidih ub bacanit, jáapdih, máadihbut queét dih ã jéih wãhna caá,** Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Nazaret tãtchiboó ã bejat

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Páant ã jenah joiní naáwát najĩh bohé péanit, Jesús jwiít dih ã numah bejep jĩ. 54 Pánih bejnit, ã behni tãtchina jwĩ jãibínap jĩ. Caanná juibínit, jwiít judíowã jwĩ míic wáacat mũuná waadnít, caanjĩh jumnit dih ã bohénap jĩ. Páant ã bohénachah joiná, joí wãhi bejnit, nin pah ã míic niij wãbh joyóp jĩ:

—¿**Dedmant tigaá nin bohéát dih ãt joí?** ¿**Dépanih tigaá ã túi jéih beedá?** Dios ã wēpatjĩh jwiít cãacwã jwĩ chãjca naáhdih ãpĩ chãjna

caá. ⁵⁵ ¿Nin máa teoni wááh nihcan niít? ¿Á ín María nihcan niít? ¿Santiago, José, Simón, Judas, á úudwā nihcan niít? ⁵⁶ ¿Yad jumna yaádh nin tátchidih jwíjeéh jumnit nihcan niít? Pánihna, jwiít jwí jummat pahjeh jumni tigaá á jumna. ¿Pánih jumna yuhna, nin bohéatdih dee tigaá át joí? í niijíp jī.

⁵⁷ Páant niij jenah joinít, íijna, caandíh í náahcap jī. Páant í náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús á niijíp jī:

—**Dios naáwátdih naóh yapanidih bita ípí wēi joiná caá. Páant í wēi joyóchah yuhna, áih tátchidih moón, á déewāboó caandíh ípí joíhcan caá. Pánihna, ninjīh wā behechah ennitji, weemdíh ní joíhcan caá, á niijíp jī.***

⁵⁸ Caandíh í joíhcan enna, caán tátchidih Dios á wēpatjīh daocánni láajeh Jesús á chāj jútup jī.

14

*Juan Daabáni á wnat
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)*

¹ Caán láa Herodes, Galilea baácdih moón í maáh, Jesús ded pah á chājat doonádih át joyóp wut jī. ² Pánih joinít, caandíh teo wāhntidih nin pah át niijíp wut yuh jī: “Wā maoniji Juan Daabáni át jwúub boo pud jūóh tagaá. Pánih jwúub booni jumna, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih át chājap taga”, át niijíp wut jī. Jesúsdi “Juan

tigaá”, át niij jenah joyóp wut yuh jī.

³⁻⁵ Juandih á mao yohat tútat pínah jātih, Herodes á úud Felipe áadih át bíbohóp wut jī. Páant á chājat doonádih joiná, Juan Daabáni Herodesdih nin pah át niij jūihñup wut jī: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios á wutdih yap yohna caá ma chājap”, át niijíp wut jī.*

Páant á niiját jīb Herodes caandíh át mao yohíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Juan Dios naáwátdih naóh yapani á jumna caá’, judíowā í niij jenah joiná caá. Pánihna, caandíh wā mao yohat tútuchah, queét weemdíh íta íij tagaá”, niij jenah joinít, queétdih át úumup wut jī. Pánih úumna, Juandih mao yohcanjeh, caandíh teonit, chéwat tútnit, nemat muúboó át nemat tútup wut jī. Yad Herodías mi wutuchah joinít, páant át chājap wut jī.*

⁶ Pánihat táttimah, Herodes á cáac jumni yeó jáapjidih náhnit, numah jeémát át chājap wut jī. Pánih chājnit, caanjīh jumnit í enechah, á aá num mit eo jútup wut jī. Páant mi eo jútuchah enna, Herodesboó bádí át weñep wut jī. Pánih wēinit, caántdih nin pah át niijíp wut jī:

⁷ —Dios á enechah, meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Dedé ma náahatdih weemdíh ma úubúchah, meemdíh wā

* 13:57 Jn 4.44

* 14:3-5 Lv 18.16; 20.21

* 14:3-5 Lc 3.19-20

wāhbiḡna caá, caántdih āt niijíp wut jĩ.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, mi ĩn ded pah mi niiját tútat pahjeh Herodesdih mit jepahap wut jĩ.

—Juan Daabáníh wao dáhdih dáuc bóodat tútú. Pánih péanit, pamapjih āih wao dáhdih cáagnit, weemdíh ma wūhuú, caán ā wunatdih wā jéihyat pínah niijná, mit niijíp wut jĩ.

⁹ Páant mi niijíchah joinít, Herodes bádi āt jġahap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, caanjġh míc wáacnitdih tícnit, “Meemdíh wā wāhcan niit”, caántdih āt jéih niijcáp wut jĩ. ¹⁰ Pánihna, Juaníh wao dáhdih āt dáuc bóodat tútup wut jĩ, buca. ¹¹ Pánih péanit, pamapjih āih wao dáhdih cáagnit, ĩt ub jūwúp wut jĩ. Pánih ub jūóhnit, Herodías nūamdíh ĩ wāhuchah, caántboó mi ĩndih mit teo yapanap wut jĩ.

¹² Páant ĩ chājat túttimah, Juan ā bohénitji jūóhnit, āih bácahjidih ubnit, cáac yohop ĩtboó ĩt yohop wut jĩ. Pánih yoh péanit, queét jéinít, Jesúsdiḡ naawádih ĩ jayáp jĩ.

Cinco mil cáacwādh Jesús jeémát ā wāhat

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Páant ĩ niijní doonádih joí péanit, jāáj chóona waadnít, cáac wihcapboó Jesús jwiítidih ā namah chúuh bejep jĩ. Jwiít Jesús biícđih jwĩ chúuh bejat doonádih joinít, caandíh jwāáat tút niijná, dawá ĩh

tátchinamant jūóhnit, ĩm jwéemant ĩt páud bejep tajĩ. ¹⁴ Jwiít jwĩ chúuh jūbíát pínah jātih, queét ĩtát jūbínap tajĩ. Pánihna, dawá cáacwā ĩ páñachah ennit, Jesús queéđdih āt jġah enep jĩ. Pánih jġah enna, ĩ ub jūóhnit wunnitdih ā boonap jĩ. ¹⁵ Cheyeh jamuchah, jwiít ā bohénit caandíh nin pah jwĩ niijíp yah jĩ:

—Cheyeh caá. Nin pehbhit tátchi wihcan caá. Pánihna, queéđdih yūpbit jamni tátchina ma wahaá, jeémátđih ĩ jġib chājat pínah niijná, jwĩ niijíp jĩ.

¹⁶ —**Ī bejca bojo naáh. Yeebjéh queét ĩ jeémát pínahđih ĩni wāhuú,** Jesús jwiítidih ā niij jepahap jĩ.

¹⁷ —Obohjeéhtih, biícđih bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwābitdihjeh jwĩ bíbohna caá, jwĩ niijíp jĩ.

¹⁸ —**Caán ĩni bíbohndih weemdíh ĩni ub jūwá,** ā niijíp jĩ.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, ub jūóhnit, caandíh jwĩ wāhup jĩ. Páant jwĩ wāhat túttimah, yġlipboó cáacwādh ā chúdat tútup jĩ. Páant ĩ chúduchah, biícđih bóo téihya pan dahna chéne queejwādhbut ubnit, chéi ennit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih ā niijíp jĩ. Páant niij péanit, pan dahna, queejwā biícđih jwiítidih ā daj wāhup jĩ. Páant ā daj wāhuchah, jwiítboó nihat cáacwādh jwĩ pāáap jĩ. ²⁰ Páant jwĩ pāáachah, nihat ĩ túi jeemp wud jamup jĩ. Pánihna, ĩ jūdh

jeémpnidih doce wuhna jwĩ ub yac yáwanap jĩ. ²¹ Caandih jeémpnit neonádihjeh jwĩ jenah enechah, cinco mil i jumap jĩ. Yaádh, i wehbat i jeémép jĩ.

Jesús ímjih áyác chũi bejat, Pedrobat á bejat

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Páant jwĩ jeémp péanachah, jwiit á bohénitdih Jesús á chúh bej páñat túutap jĩ. Pánih chúh bejat túutnit, cãacwãdihbat ñih tútchina át jwũub bejat túutap wut jĩ. ²³ Pánih wah péanit, á ípdih úbát túut niijná, jeéboó át páuh laab béjep wut jĩ. Pánih páuh laab béjnit, tõo ñáh jũúwúchah, biícjeh caánboó át jum jwuhap tajĩ. ²⁴ Caánboó Jesús á jummat pónih, ím tac yoób jwiitboó jwĩ buug lájachah, jwĩ wawápmant johlit, nolihatbut búdí á jũúwúchah, maatápdih meenná yuhna, jwĩ jéih bejcap jĩ. ²⁵ Pánihna, johlit páantjeh búdí á johochah, baáb aabá bojat pínah jãtih, Jesús jwĩ pebhna ímjih á yác chũi jũúwúp jĩ. ²⁶ Jwĩ pebhna á jũúwúchah ennit, búdí jwĩ úmmap jĩ.

—¡Cãaquih dadah caá! jwĩ niij ñaacáp yah jĩ.

²⁷ Páant jwĩ úmmapchah ennit, Jesúsboó jwiitdih nin pah á niijíp jĩ:

—¡Weemjéh tigaá! ¡Weemdih ñi en úmca bojó! á niijíp jĩ.

²⁸ Páant á niijíchah joinít, Pedroboó caandih nin pah á niijíp jĩ:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, ímjih weemdihbat ma pebhna ma yác chũi bejat túutú, á niijíp jĩ.

²⁹ —**Ma jũúwú**, Jesús á niij jepahap jĩ.

Páant á niijíchah joinít, Pedro jááj chóodih jumniij ímjih dei ñuhnit, Jesús pebhna á yác chũi bejep yah jĩ. ³⁰ Obohjeéhtih, johlit nolihatbut búdí á jumuchah enna, át úmmap jĩ. Pánih úmmap, daab béjnajeh, Jesúsdih nin pah á niij ejep jĩ:

—¡Maá, weemdih ma teo wáacá! á niijíp jĩ.

³¹ Páant á niijíchahjeh, áih téihyadih teonit, Jesús caandih á wái ñahanap jĩ.

—¡Bainíjeh wã wēpatdih **ma jenah joiná caá!** ¿Dépanih tigaá weemdih ma túi jenah joicán? Pedrodih á niijíp jĩ.

³² Páant á niiját túttimahjeh, jááj chóona queét i waadáp jĩ. Páant i waadáchahjeh, johlit á yayáh bejep jĩ. ³³ Páant á yapachah ennit, jwiit á bohénit Jesúsdih jwĩ wēi naáwáp jĩ.

—¡Yoobópdih meém Dios wũuh tigaá ma jumap! jwĩ niijíp jĩ.

Genesaret baácdih moón wunnitdih Jesús á booaat

(Mr 6.53-56)

³⁴ Pánih ímdih chúh bejnit, Genesaret wut jumni baácna jwĩ chúh juibínap jĩ. ³⁵ Páant jwĩ juibínachah, caán baácdih moón Jesúsdih beh ennit, caán tútchinadih moondih á juyát doonádih ít wahap

tajī. Pánihna, caán doonádih joinít, dawá ĩ chéenwā tubáp chūúhntidih Jesús pebhna ĩ ab juyáp jī. Pánih ab joinít, nin pah Jesúsdih ĩ niijíp jī:

³⁶ —Míih yégueh chóodihjeh nit wannitdih ma tawat túutú, ĩ niijíp jī. Pánihna, áih yégueh chóodih teonit pah moonjéh ĩ boonap jī.

15

Cāacwā ded pah ĩ míc yéjaat

(Mr 7.1-23)

¹ Túttimah, Jerusalén tútchidih moón fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénit biícidih, Jesús pebhna joinít, caandíh nin pah ĩ niij wábh joyóp jī:

² —¿Dépanih tigaá ma bohénitboó jwī nuowā ĩ wutatji pah ĩ chājcan? Jwiit jwīpī téih chocat pah, queét ĩ jeémát pínah jātih ĩ téih choccan caá, ĩ niijíp yah jī.

³ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā niij wábh joí jwáubanap jī:

—¿Yeébbóó dépanih tigaá Dios ā wutatdih jepahcan, jwī nuowā ĩ wutatboodihjeh ĩi jepah? ⁴ Nin pah caá Dios ā wutap:

‘Níi mánadih túi wéinit, ĩi teo wáacá.* Pánihna, ded ā mánadih yeejép ā niijíchah, cáacdih mao yohnidih peéh chājat pah mantih caandíhbut peéh chājat ā jumbipna caá’, Dios át niijíp tajī.* ⁵ Obohjeéhtih,

páant ā niijíchah yuhna, yeébbóó ded ā mánadih teo wáaquíhndih nin pah caá ĩipī niij wutap: ‘Ma mánadih teo wáaccanjeh, caán dinerodih Diosboodih ma wáhuú’, ĩipī niij wutna caá. ⁶ Pánih wutna, ā mánadih ĩi túi chājat túutcan caá. Pánih chājat túutcan, Dios ā wutatdih jepahat túutcanjeh, jwī nuowā ĩ wutatjiboodih caá ĩi jepahat túutap. ⁷ ‘Jwiit túinit caá’, niijná yuhna, cáacwā ĩ encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji ded pah ĩi jumatdih yoobópdih át niij daacáp tajī:

⁸ ‘Dios nin pah ā niijná caá: “Níi weemdíh túi wéi naóhna yuhna, yoobópdih ĩ jepahcan caá.

⁹ Pánihna, weemdíh ĩ wéi naáwát dedé pínah nihcan caá. ĩ jengah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ā wutat’, ĩ niij yee naóh bohéna caá”, Dios ā niijná caá’, Isaías át niij daacáp tajī, (Is 29.13)

Jesús ā niijíp jī.

¹⁰ Páant niij péanit, caanjíh jamnitdih ā pebhna jéuwát túutnit, queétdih nin pah ā niij bohénap jī:

—Nin wā naáwátidih ĩi túi joyoó. ¹¹ Dios ā enechah, ĩi jeémát yeebdíh ā yéejacan caá. Obohjeéhtih, ded

* 15:4 Ex 20.12; Dt 5.16

* 15:4 Ex 21.17; Lv 20.9

pah ñi niijátboó yeebdíh ã yéejana caá, ã niijíp jĩ.

12 Páant ã niiját táttimah, jwiítboó caandíh nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Páant ma niijíchah joinít, queét fariseowã búdí ĩ íjna beé, jwĩ niijíp jĩ.

13 —**Obohjeéhtih, queét fariseowã wã íp Dios ã momca naáh panihnit ĩ jumachah, queétdih ã yoh beedábipna caá.** 14 **Pánihna, queétdih páantjeh ñi enah bojoó. Queét jéih encannit pah Diosdih ĩ jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, bita jéih encannit panihnit-dihbut ĩ bohéna yuh caá. Pánih jéih encannit míc jumna, ítdih ĩ buug yácat pah, queét nihat iiguípna ĩ bejbipna caá, jwiítdih ã niij jepahap jĩ.***

15 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó nin pah ã niijíp jĩ:

—Jwiítdih ma naáwátjidih ma jéihyanaá, ã niijíp jĩ.

16 —**¿Yeebút páantjeh ñi beh joi jwéhcan níit?** 17 **Dedé ñi jeémátji ñíih wadah diitboó jumnijidih ñipĩ jont yohna caá. Caán ñíih caolihdih, ñi jenah joyátdihbut cháhcan, Dios ã enechah, yeebdíh ã jéih yéejacan caá.**

18 **Obohjeéhtih, ded pah yeejép ñi jenah joyát pah ñi niijíchah, caán caá Dios ã enechah, yeebdíh ã yéejanap.*** 19 **Nindih ñi túi náhninaá: Yeejép**

chãjat, mao yohat, ñi áa nihcannitjĩh yeejép chãjat, numát, yeeat, yeejép míc niiját pínahdihbut ñipĩ jenah joiná caá. 20 **Páant ñi jenah joyátjeh caá, Dios ã enechah, yeebdíh ã yéejanap. Obohjeéhtih, ñi téih chochah, ñi chocc-ahbut yeebdíh bíic yoobó ã enna caá, ã niijíp jĩ.**

Judío nihcannih Jesúsdihi mi jepahat

(Mr 7.24-30)

21 Páant niij bohé péanit, Jesús Tiro tátchi, Sidón tátchi jumni baácna jwiítdih ã numah bejep jĩ. 22 Caanná jwĩ jaibínachah, caán baácđih bóli Jesús pebh joinít, nin pah mi niij ñaacáp jĩ:

—¡David jumma, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah eneé! ¡Wã numdih nemép jumna, caántdih búdí ã moh yéejana caá! mi niijíp jĩ.

23 Páant mi niijíchah joiná yuhna, caántdih ã jepah jwéhcap jĩ. Páant ã jepahcatdih enna, jwiít ã bohénitboó caandíh nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Páantjeh jwiítdih mi ñaac péenachah, ma jwúub bejat tútú, jwĩ niijíp jĩ.

24 —**Judíowã buudníit ove-jawã panihnit ĩ jumachah ennit, queétdihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdíh ã wahap jĩ,** Jesús jwiítdih ã niijíp jĩ.

25 Páant ã niijíchah joinít, caánt judío nihcannihboó ã pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah mi niijíp jĩ:

* 15:14 Lc 6.39 * 15:18 Mt 12.34

—¡Maá, weemdih ma teo wáacá! mi niijíp jĩ.

26 —**Wébít ĩ jeémát pínahdih ubnit, ĩh mujjiowādih jwĩ wáhuchah, ā táican caá. Pánihat pah judíowā ĩ jeémát panihnidih biĩh baácdih moondih wā wáhuchah, ā táican caá,** Jesús caántdih ā niijíp jĩ.

27 —Ma niiját yoobópdihi tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queét ĩ jeémp jéenanidih mujjiowā ĩpĩ jeémpna caá, mi niij jepahap jĩ.

28 —**Meémboó weemdih táu jenah joinih ma jamuchah, ma niiját pah wā chájna caá,** Jesús caántdih ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, mi nuúm mit boonap wat jĩ.

Jesús dawá cāacwādih ā booaat

29 Pánihat túttimah, Jesús jwiít dih caanmánt Galilea íim jwéejna ā namah dei bejep jĩ. Caanná dei juibínit, íim jwéejdih jamni jeená ā namah páuh laab béjep jĩ. Pánih páuh laab juibínit, bíicdih jwĩ cháudap jĩ. 30 Páant jwĩ cháuduchah enna, dawá cāacwā Jesús pebhna ĩt jéúwúp tajĩ. Pánih jéóhna, ĩ chéenwā wunnitdih ĩ jui jwejep jĩ. Queét nihat mácah wunat jamnit ĩ jamup jĩ. Jéih bejcannit, jéih encannit, téihya jítcha wihcannit, jéih wéhecannit, dawá bíih wunat jamnitbat ĩ jamup jĩ. Páant ĩ jamuchah ennit, Jesús queét nihatdih ā boonap jĩ. 31 Páant ā boonachah,

jéih wéhecannitji ĩ wéhenachah joinit, téihya jítcha wihcannitji téihya jítcha ĩ jamuchah ennit, jéih bejcannitji ĩ bejchah ennit, jéih encannitji ĩ enechah ennit, cāacwāboó bádí ĩ en wáhi bejep jĩ. Pánih en wáhi bejnit, “Jwiit judíowā jwĩpĩ wéini Dios bádí ā wēpatjĩh jwiít dih ā táu teo wáacna caá”, ĩ niij wēi naáwáp jĩ.

Cuatro mil cāacwādih Jesús jeémát ā wāhat

(Mr 8.1-10)

32 Pánih booa péanit, Jesús jwiít dih ā pebh jéúwát túutnit, nin pah ā niijíp jĩ:

—**Queét jwíjeéh bíic peihcanni yeó jáap ĩ jamuchah, ĩh jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ĩ jamuchah, queétdih bádí wā jígah enna caá. ‘Queét nuugúp wan buagná’ niijná, queétdih ĩh munáboó wā jwáub bejat túutcan níit,** ā niijíp jĩ.

33 —¿Obohjeéhtih, ninjĩh tútchi wihcapboó jamna, queét dawá ĩ jamuchah, dedboo tígaá ĩ jeémát pínahdih jwĩ júb cháj bií? Jesús dih jwĩ niij wábh joyóp jĩ.

34 —¿**Déboi pan tigaá ñi bíboh?** Jesús ā niijíp jĩ.

—Siete pan dahna, daocánni queejwábit, páant bóojeh jwĩ bíbohna caá, caandih jwĩ niij jepahap jĩ.

35 Páant jwĩ niijíchah, Jesús cāacwādih ā cháudat túutap jĩ. 36 Páant ĩ cháudat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwábit bíicdih ubnit,

“**Túina caá, Paá**”, Diosdih niij péa, jwiitdih ã daj wuhap jĩ, cãacwãdih jwĩ pãáat pínah niijná. ³⁷ Páant queétdih jwĩ pãáat táttimah, ì túi jeémp wud jumap jĩ. Páant ì jeémp péanachah, ì judh jeémpnidih ubnit, siete wuhdih jwĩ ab yac yáwanap jĩ. ³⁸ Caandih jeémpnit neonádihjeh jwĩ jenah enechah, cuatro mil ì jumap jĩ. Yaádh, ì wehbut ì jumap jĩ. ³⁹ Páant ì jeémp péanachah, Jesús queétdih ìih munáboó ã jwúub bejat tútup jĩ. Pánih wah péanit, jááj chóodih waadnit, Mágdala tátchi jumni baácna jwiitdih ã numah cháuh bejep jĩ.

16

Fariseowã, saduceowãbut Dios ã wëpatjĩh Jesúsdi h ì chãjat tútat

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Biĩh láa fariseowã, saduceowã biĩcdih Jesús pebhna ì jubínap jĩ. Cãacwã ì jéih chãjca naáhdih Jesúsdi h ì chãjat tútup yah jĩ, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját tút niijná.* ² Páant ì wutuchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jĩ: “**Yeó ã buug yácna, jeá dũni ã jumuchah enna, ‘Cheibit túi jóbohni yeó jáap ã jumbipna caá’, ñipĩ niijná caá.** ³ **Baáb jéenna, mah tólihna dũni ã jumuchah enna, ‘Mah yeó jáap ã jumbipna caá’, ñipĩ niijná caá. Ded pah**

jeá ã jumatdih túi beh enna yahna, Dios ã wëpatjĩh wã chãj jútatboodih ñi beh encan caá. ⁴ **Buu láa moón yeejép wã, Diosdih náhcannit, Dios ã wëpatjĩh wã chãjatdih ì enihna yah caá.* Obohjeéhtih, Dios naáwãtdih naóh yapani Jonás ded pah ã yapatjĩdih ñitát jéihjip taga.* Pánihna, Dios ã wëpatjĩh caandih ã chãjatji pahjeh muntih ã jwúub chãjbipna caá, weém ã wahni wã jumatdih ñi jéihyat pínah niijná”, ã niijíp jĩ.**

Páant niij péanit, jwiitdih ã jwúub numah bejep jĩ.

Fariseowã, saduceowã yeejép ì bohéat

(Mr 8.14-21)

⁵ Pánih bejnít, ìimdih cháuh bejna, jwĩ jeémát pínah pandih abat jwít quíib buudáp tajĩ. ⁶ Páant jwĩ cháuh bejehcah, Jesús jwiitdih nin pah ã niijíp jĩ:

—**¡Ñi túi chãja chaáh! Fariseowã, saduceowãbut ì bohéat pan paáat panihni caá. Páant ì bohéat yeebdih ã tobohna caá, ã niijíp jĩ.***

⁷ Páant ã niijíchah, joí wéhi bejna, jwiitjeh nin pah jwĩ míic niijíp jĩ:

—Pandih jwĩ ab jũóhcah enna, jwiitdih páant ã niijná caá, jwĩ míic niijíp jĩ.

⁸ Páant jwĩ míic niijátdih jéihna, Jesús jwiitdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

* 16:1 Mt 12.38; Lc 11.16

* 16:4 Mt 12.39; Lc 11.29

* 16:4 Jon 1.1-2.10

* 16:6 Lc 12.1

—¿Dépanih tigaá pan ã wihcatdih ñi náhni dahwa? ¿Wã wēpatdih bainíjeh caá ñi jenah joyóp! ⁹ ¿Páantjeh ñi jéih jwuhcan niít? ¿Cinco mil neoná yaádh biíc dih cinco pandihjeh wã pãáatjidih ñi náhnican niít? ¿Í jũdh jeémpni doce wuhna ñi ub yac yáwaatjidihbut ñi náhnican niít? ^{* 10} ¿Bũũ siete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh biíc dih wã wũhatdihbut ñi náhnican niít? ¿Débói wuhnadih ñi yáwaatdih ñi náhnican niít? ¹¹ Páניה, ‘pan paáát’, wã niijíchah, ¿dépanih tigaá ñi beh joicán? Páant niijná, pan yoobát dih niijná wã chãjcan caá. Fariseowã, saduceowãbut ï bohéat pan paáat panihni ã jumũchah, ñi túi chãja chaáh. Í bohéat yeebdíh ã tobohna caá, ã niijíp jĩ.

¹² Páant ã niij naáwáchahna, jwiít jwĩ beh joyóp jĩ bũca. “Pan paáát”, niijná, pan yoobát dih niijná ã chãjcap jĩ. Páant niijná, “fariseowã, saduceowãbut ï bohéat dih ñi joicá bojoó”, niijná ã chãjap jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahní caá”, Pedro ã niiját (Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Páניה chúuh jũlbínit, Cesarea Filipo wãt jumni tútchina bejni namáboó bejnit, Jesús jwiít ã bohénit dih nin pah ã niij wũbh joyóp jĩ:

—¿Weém nihat cáacwã úud jeñédih ded pah tigaá bita ï niij? ã niijíp jĩ.

¹⁴ —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Jeremías, Dios naáwát dih biíh naóh yapani nacaá’, ïpĩ niijná caá, caandíh jwĩ niij jepahap jĩ.*

¹⁵ —Queét páant ï niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí? jwiít dih ã niijíp jĩ.

¹⁶ —Meém Cristo, Dios ã wahní caá. Dios báadhni wũúh yoobát caá, Pedroboó ã niij jepahap jĩ.*

¹⁷ —Simón, Jonás wũúh, meemdíh wã wěina caá. Cáacwã meemdíh ït naóhcap taga. Dios wã ïp, jeáboó jumnijeh át jéihyanap taga. ¹⁸ Páניה, meemdíh nin pah wã niij naóhna caá: Meém Pedro wãt jumni caá. (Pedro niijná, jee dáh niijná ã chãjap jĩ.) Nin jeejích búde muú wã chãjat panihni dawá wũihwã pínahdih wã chãjbipna caá. Queét dawá ï jumũchah, nemépwã queét dih jéih yap yohcan, queét iiguípna ï bejcan niít. ¹⁹ Dios ã maáh jumap dih bóo llave panihnidih meemdíh wã wũhbipna caá. Páant wã wũhni panihnijích, cáacwã dih wũh túini doonádih naóh nit, weemdíh jepahnit dih Dios ã maáh jumapna wãt waadáat pah ma chãjbipna

* 16:9 Mt 14.17-21 * 16:10 Mt 15.34-38 * 16:14 Mt 14.1-2; Mr 6.14-15; Lc 9.7-8
* 16:16 Jn 6.68-69 * 16:19 Mt 18.18; Jn 20.23

caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih nemat pah ma chãjbipna caá,* Jesús Pedrodih ã niijíp jĩ.

²⁰ Páant niij péanit, jwiítboodíh nin pah ã niijíp jĩ: “**‘Nin Jesús Dios ã wahni Cristo caá’, bitadih ñi niij naóh jwahca bojoó**”, ã niijíp jĩ.

Ã wunat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Páant ã niiját túttimah, Jesús jwiít ã bohénitdih nin pah ã niij naóh bohé jwíhip jĩ:

—**Βου, Jerusalén tútchiboó weemdíh bejat caá náahap. Caanná jwĩ juibínachah, jwĩ maáta, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut weemdíh yeejép ã chãjbipna caá. Pánih chãjnit, weemdíh ã mao yohat túutbipna caá. Páant tiguaá weemdíh yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant ã mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wã jwúub boo pud jũóhbirna caá, jwiítidih ã niijíp jĩ.**

²² Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó Jesúsdi h chibít yuúpbít numah bejnit,

—**¡Maá, ma niiját pah yapcan, meemdíh queét ã mao yohca bojo naáh! ãt niijíp wut yuh jĩ.**

²³ Páant ã niijíchah joinít, Jesús tac púud ñahnit,

—**Pánih naóhna, Satanás ã náahat pah naóhna caá ma chãjap. Cãacwã ã jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios ã jenah joyát nihcan caá. Pánihna, Dios ã náah yacat pah wã chãjat pínahdih ma jáhíhna caá, ãt niijíp wut jĩ.**

²⁴ Páant niij péanit, jwiítboodíh nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—**Ded wíih jumíhna, ã weñat pínahdih chãjcan, wã náahatboodíh chãjat caá náahap. Wíih ã jumát jíib yeejép yapna yuhna, weemdíh páantjeh cádahcat caá náahap.*** ²⁵ **Ded weemdíh jepahcanni, ã weñat pínahdihjeh chãjni, iiguípna ã hejbipna caá. Obohjeéhtih, ded weemdíh cádahcanniboó bita caandíh yeejép ã chãjachah yuhna, páantjeh wãjeéh ã jumbipna caá.*** ²⁶ **Cãac nin baácboó jum jwahna, dawá bíi déedih bíbohna yuhna, Diosdih náahcan, iiguípna bejna, nihat ã bíbohat dedé pínah nihcan caá. Iiguípboó jumna, ded pah ã jéih jíib chãj baccan niít.** ²⁷ **Weém nihat cãacwã úud jeñé wã íp ã yeh iigátjéh áih ángelwã bíicdih nin baácboó jwúub dei jũóhnit,* nihat cãacwã ded pah ã chãjatji jíib wã jíib wáhbipna caá. Túi chãjnitjidih wã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih,**

* 16:24 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24

* 16:25 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

* 16:27 Mt 25.31 * 16:27 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6

tái chājcanitjiboodíh wā peéh chāj bipna caá.*
 28 **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Biquína ninjīh ñuhnit ñi wunat pínah jātih, weém nihat cāacwā úud jeñé chah maáh wā jummatdih ñi enbipna caá,**
 Jesús ã niijíp jī.

17

Dios ã yeh iigátjīh Jesús ã ñuhah
 (Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 Seis yeó jáap túttimah, Pedro, Santiago, ã úud Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ã numah púuh laab béjep jī. 2 Caanná ĩ púuh laáb jubíat túttimah, ĩ enechah, ã jígoat át túut numúp wut jī. Āih móot yeó ã yeh iigát pah yeh iig, āih yéguehbut biíc yoobó tái baabni át yeh iiguíp wut jī. 3 Páant ã yeh iiguíchahjeh, Moisés, Elíasji biíc dih Jesús pebh jígonnit, caandíh ĩt míic wéhenap wut jī. 4 Páant ã yapachah ennit, Pedroboó Jesús dih nin pah át niijíp wut yah jī:

—¡Maá, ninjīh jwī jumuchah, ã táina caá! Ma náahachah, biíc peihcanni mūu dáhna jwī chāj bipna caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíah pínah dihbut jwī chāj wāhbipna caá, át niijíp wut jī.

5 Obohjeéhtih, páant ã ni-ijíchahjeh, tái yeh iigní mah pōh panihni queétdih át dei

juyáp wut jī. Páant ã dei juyáchah, caán chawat yoób nin pah Dios át niijíp wut jī: “Nin wā wāuh wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandíh ñi tái joyoó”, át niijíp wut jī.*

6 Páant ã niij wéhenachah joinít, úumna, ã bohénit ĩt páah yoh ñajap wut jī. 7 Páant ĩ páah yoh ñajachah ennit, Jesús ĩ pebhna jaí, queétdih teo jáhanit,

—Ñi ñah ñuhú. **Butéh ñi ennidih, ñi joiní dihbut ñi úumca bojoó,** át niijíp wut jī.

8 Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuhna, Jesús dih jeh ĩt enep wut jī. Bitá ĩ ennitjiboó ĩt wihcap wut jī.

9 Túttimah, jeemánt dei jáóhna, Jesús queétdih nin pah át niij wutap wut jī:

—**Butéh ñi enatjidih bitadih ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cāacwā úud jeñé, wunniji wā jwáub boo pud jūwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáchah, ã táibipna caá,** át niijíp wut jī.

10 Páant ã niijíchah joinít, queét biíc peihcannit caandíh nin pah ĩt niij wábh joí enep wut jī:

—‘Dios ã wahni, ã jūwát pínah jātih, Elíasboó ã jáóhbipna caá’, Moisés ã wutatjidih bohénit ĩpī niij bohéna caá. ¿Dépah niijíh tigaá queét páant ĩ niij? ĩt niij wábh joyóp wut jī.*

* 17:5 Gn 22.2; Dt 18.15; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18

* 17:10 Mal 4.5

11 —**Yoobópdih tiguaá ĩ niĵ naáwáp. Elíasdih Dios ã jwíih júúwát tútup ĵĭ, nihatdih ã ámohat pínah niĵná.** 12 **Páant niĵnít, nin pah yeebdíh niĵná caá wã chãjap. Elías wãát ĵuí péanap be. Páant ã ĵuyúchah yuhna, yeebdíh bohénit caandíh ĩt beh encap ĵĭ. Pánih beh encan, ded pah ĩ náahat pahjeh caandíh ĩt chãjap taga. Páant ĩ chãjat pahjeh muntih, weemdíhbat ĩ chãjbipna caá. Páant ĩ chãjachah, weém nihat cáacwã úud jeñé, yeejép wã yapbipna caá, Jesús át niĵíp wat ĵĭ.***

13 Páant ã niĵ naáwáchah joinít, “ ‘Elías’, niĵná, Juan Daabánidih naóhna caá ã chãjap”, niĵnít, queét ĩt beh joyóp wat ĵĭ.

Wãá wunat ĵumnidih Jesús ã booaat
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

14 Pánih míic wéhe dei ĵúóhnit, jeé ñaj deyepboó Jesús bíic peihcannit ã pej ĵumnit bíicdih ã ĵwúub dei ĵuyúp ĵĭ. Páant ĩ ĵwúub dei ĵuyúchah, dawá cáacwã cātíh ĵúóhnit, bíic newé Jesús pebh ĵuinít, ã bódicha caj yoh ñajap ĵĭ. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah Jesúsdiĵ ã niĵ naáwáp ĵĭ:

15 —Maá, wã wúúhdih ma ĵĵgah enee. Caandíh wãá wunat ã ñahachah, yeejép ãpĭ yapna caá. Dawá láa tũú cúutboó ãpĭ búúg cáona caá. Bíih láa muĵboó ãpĭ daab yóh

bejna caá. 16 Pánihna, caandíh ĩ booaat pínah niĵná, ma bohénit pebh caandíh wã ub ĵuyúp yah be. Obohjeéhtih, queét caandíh ĩ jéih boocap be, ã niĵíp ĵĭ.

17 Páant ã niĵíchah joinít, Jesús nin pah ã niĵíp ĵĭ:

—**Yeéb yeejép wã weemdíh jenah joicánnit ñi ĵumna caá. ¿Débólíh maatápdih tiguaá weemdíh táí jenah joicán, ñi tac búúgábi? Wã pebh caandíh ñi ub júúwá, ã niĵíp ĵĭ.**

18 Páant ã niĵíchah joinít, Jesús pebh ã wúúhdih ĩ ub ĵuyúp ĵĭ. Páant ĩ ub ĵuyúchah, caandíh wunat túttni nemépdih Jesús ã bacat tútup ĵĭ. Páant ã watuchahjeh, ã bacachah, wunnijiboó ã táí boonap ĵĭ.

19 Páant ã yapat túttimah, ĵwiít ã bohénit míicjeh ĵumna, Jesúsdiĵ nin pah ĵwĭ niĵ úúbh joyóp ĵĭ:

—¿Dépanih tiguaá ĵwiítboó caán nemépdih ĵwĭ watuchah yuhna, át baccan? ĵwĭ niĵíp ĵĭ.

20 —**Wã wēpatdih yeebdíh wã wúhuchah yuhna, caandíh náhnican, weemdíh ñit táí jenah joicáp taga. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Mostaza tíbih ã ĵumat pah, yeéb Dios ã wēpatdih bainíjeh ñi táí jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chãjbipna caá: Nin jeedíh ‘Conboó ma bejeé’, ñi niĵíchah, ã bejbipna caá. Pánih táí jenah joiná,**

* 17:12 Mt 11.14 * 17:20 Mt 21.21; Mr 11.23; 1Co 13.2

nihatdih ñi jéih chãjna caá.* ²¹ **Obohjeéhtih, pánihni nemépdih ñi bacaat túut niijná, Diosdih búdí úúbát caá náahap. Pánih úúbhna, jeémp jwuhcan, Dios ã wēpatdih chah ñi túi jenah joibípna caá. Pánih chah jenah joinít jamna, pánihnit nemépwãdihbut ñi jéih bacat túutbipna caá, jwiít dih Jesús ã niijíp jĩ.**

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Galilea baácboó Jesús biíc dih jwĩ bejehchah, caán jwiít dih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

—**Weém nihat cáacwã úud jeñédih cáacwã teonít, bitadilh ã wãh bípna caá.**

²³ **Páant ã wãhat túttimah, queé tboó weemdih ã mao yohbípna caá. Páant ã maoniji biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud jũóhbípna caá, ã niijíp jĩ.**

Páant ã niij naáwáchah joiná, búdí jwĩ jĩgahap jĩ.

Jesús queejih jacmant dinerodih ã bidat túttat

²⁴ Capernaum túttchina jwĩ juibínachah, Dioih mũdíh ã en dawát jib úbnitboó Pedro pebhna juibínit, caandih nin pah ã niij úúbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeebdih bohéniboó Dioih mũdíh en dawát jib pínahdih ã jib chãjcan niít? ã niijíp wut jĩ.*

²⁵ —**Ã jib chãjbipna caá, Pedro ãt niij jepahap wut jĩ.**

Páant ã niiját túttimah, jwĩ jamni mũná Pedro ã waadáchah, Jesúsboó caandih nin pah ã niij úúbh joyóp jĩ:

—¿Simón, **dé pah tigaá ma niij jenah joí? ¿Nin baác dih moón ã maáta detboodih tigaá ã jib úb, ma jenah joyóchah? ¿Íih baác dih moondih niít? ¿Biíh baác dih moónboodih niít ã jib úbap, ma jenah joyóchah?** Pedro dih ã niijíp jĩ.

²⁶ —**Biíh baác dih moondih tigaá ãpĩ jib úbap, Pedro ã niij jepahap jĩ.**

—**Pánihna, maáta íih baác dih moónboodih ãpĩ jib úbcan caá.** ²⁷ **Páant ã jib úbcan yuhna, queé t jib úbnitdih íjajhcan, jwĩ jib chãjbipna caá. Íimboó queéj wáyadh ma bejeé. Caán jeémpni queejdih úbnit, áih jacna dinero júdudih ma bid juibípna caá. Caán júdu jwiít chénewãih jib pínahdih úbnit, jwĩ jib bũdáát dih jib chãjadih ma bejeé, Jesús Pedro dih ã niijíp jĩ.**

18

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Caán láa jwiít ã bohénit Jesús pebh juibínit, nin pah caandih jwĩ niij úúbh joyóp jĩ:

—¿Dios ã maáh jamapboó jwĩjeéh jamni déhe tigaá jwĩ maáh panihni ã jumbi? jwĩ niijíp jĩ.*

* 17:24 Ex 30.13; 38.26 * 18:1 Lc 22.24

² Páant jwĩ niijíchah joinít, Jesús wébít dih jǎúwát tút nit, caandíh jwĩ cātíh ã ñúhat tútup jĩ. Páant ã ñúhuchah, jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

³ —Yoobóp dih yeebdíh wã naóhna caá. Ñi jenah joyát dih tút nũm nít, wébít oboh jum nit í jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jumupboó ñi jéih waadbípna caá. Obohjeéhtih, caán dée pah ñi jenah joicán, Dios ã maáh jumupboó ñi jéih waadcán niít.* ⁴ Pánihna, det wébít í jenah joyát pah jenah joinít, Dios ã maáh jumupboó chah wut nit í jum bipna caá. ⁵ Det wíh wã jumna, wã wutat pah bita nin wébít panihnidih wéi jwááh nit, weemdíh but í wéi jwááhna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jwĩ yéej chãjat tútat ã tobohat

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joiní dih ded ã yéej chãjat tútat jĩ jib, Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chãjbipna caá. Pánihna, caandíh ã yéej chãjat tútat pínah jãtíh, áih but dih búdí jeé júdujĩh chéó búdh nit, búdí majna caandíh í yohochah, áta túi taga. Páant í chãjachah, caán wébít panihnidih ã yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chãjcan taga. ⁷ Ded bitadilh

yéej chãjat tút nidih Dios búdí ã peéh chãjachah, tabit yeejép ã yapbipna caá. Bitadilh yéej chãjat tút nit páantjeh í jum bipna caá. Obohjeéhtih, queétboó yeejép yoobát í yapbipna caá.

⁸ “Míih téihyajĩh, jítchajĩh yéej chãjna, caandíh ma bóod yohat pah, caán yéej chãjat dih ma cáda haá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ã dubcan niít. Caandíh ma yohochah nihna, caan dáhjuh áta búud tágaá. Meémboó pánihni cólohjuh jumna yahna, táttimah Diosjeéh ma túi jum bipna caá. Obohjeéhtih, caandíh bóod yohcan nihna, ché nat pah dahjĩh iiguípna ma bejchah, búdí yeejép mata yap tagaá.* ⁹ Pánihat pah muntih, míih quíibjĩh ennit, yéej chãjna, caan dáhdih ma wáat yohat pah, caán yéej chãjat dih ma cáda haá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát ã dubcan niít. Caan dáhdih ma yohochah nihna, caan dáhjuh áta búud tágaá. Biícjĩh quíib wihcan yahna, táttimah Diosjeéh ma túi jum bipna caá. Obohjeéhtih, míih quíib ché nat pah dahjĩh iiguípna ma bejchah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihna, yéej chãjat dih cádahat caá náahap”, Jesús ã niijíp jĩ.*

* 18:3 Mr 10.15; Lc 18.17 * 18:8 Mt 5.30 * 18:9 Mt 5.29

Buudní oveja naáwát

(Lc 15.3-7)

10 “Nin wébít panihnidih ñi en iicá bojoó. Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét wébít dih ded pah í yapachah Diosdih naáwát túut niijná, queétdih en daonít ángelwã wã íp pebhna ípí bejna caá.*

11 Weém nihat cáacwã úud jeñé, nin baác dih moón yeejép chãjnit, iiguípna bejnit déedih tui ubudih wã jũwáp jĩ. 12 Queét iiguípna bejnit, buudnít ovejawã panihnit í jamna caá. Pánihnit í jamachah,

nin wã naáwát dih ñi tui jenah joyoó: Cien ovejawãdih bíbohni bíic oveja ã buudúchah ennit, ¿ded pah tiguaá ã chãjbi, yeéb ñi jenah joyóchah? Bitá noventa y nueve ovejawãdih í jeemát yílíp jamupboó jwejnít, caán buudnídih bididih ã bejbipna caá.

13 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caán buudnídih ã bid juyúchah, ã jwejnít noventa y nuevedih ã weñat chah caán ã bid jainíboodíh ã wëibipna caá.

14 Pánihat pah wã íp jeáboó jamni nin oboh jamni panihni buudnít í jamatdih ã náah yaccan caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

Bitá Jesúíhwã meemdíh í yéj chãjachah, ded pah chãjat
(Lc 17.3)

15 “Ded weemdíh jepahni meemdíh ã yéj chãjachah,

míic ámohat túut niijná, bitá í joicápboó caandíh míic wéhenadih ma bejeé. Páant ma niijíchah joinít, ã jepahachah, ñi jwúb míic pej jumbipna caá, páant muntih.* 16 Obohjeéhtih,

meemdíh ã jepahcah bácah, Dios ã wutat pah, bitá chénewãdih ma numah bejeé, queét í joyóchah, caandíh míic wéheat túut niijná.* 17 Yeéb bíic peihcannitdih ã jepahcah enna, wííhwã nihat ñi míic wáacapna caandíh ñi numah bejeé, ã yéj chãjatdih ma naáwáchah, queét nihat í joyát pínah niijná. Pánihna, míic wáacnitdihbut ã jepahcah enna, Diosdih náahcan, ã yéjatdih cádahícat peéh, caandíh ñi pej jam cádahaá.

18 “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ded ã yéj chãjatdih cádahcat jíb, ‘Meém yéjatdih yohcanni ma jamna caá’, yeéb wííhwã ñi niijíchah, Diosbut caandíh bíic yoobó ã niijbípna caá. Ded ‘Wã yéj chãjatdih jígahnit, wã cádahna caá’, niijnídih ‘Meém yéjatdih yohni ma jamna caá’, ñi niijíchah, Diosbut caandíh bíic yoobó ã niijbípna caá.*

19-20 “Chénewã, bíic peihcannit wííhwã ñi míic wáacachah, ñijeéh wã jamna caá. Pánihna, det chénewã Diosdih ñi úubát pínahdih bíic yoobó

* 18:10 Ez 34.16; Lc 9.10

* 18:15 Lc 17.3

* 18:16 Dt 19.15

* 18:18 Mt 16.19; Jn 20.23

ñi jenah joyóchah, wã íp jeáboó jumni ñi uúbát pah ã chãjbipna caá", Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

²¹ Páant Jesús ã niijíchah joiníji Pedro ã pebh juibínit, nin pah caandíh ã niijíp jĩ:

—¿Maá, wã dée dawá láa weemdíh ã yéj chãjachah, débóí láa tigaá caán ã yéj chãjatdih wã íj cádahbi? ¿Siete láa cádahat ã náah níit? ã niij uúbh joyóp jĩ.

²² —¡Ma joyoó! **Biíh meemdíh dawá láa ã yéj chãjachah yuhna, siete láajeh íj cádahat ã náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ã yéj chãjachah yuhna, meémboó caandíh ma jwáub náhnica bojoó, Pedrodih Jesús ã niij jepahap jĩ.***

Teo wáhni biíh ã júb buudáátdih ã quíib buudcát naáwát

²³ **"Bita í yéj chãjatdih quíib buudátdih jenah joinít, nin wã naáwátdih ñi táí jenah joyoó: Dios ã maáh jumat nin pah ã jumna caá. Biíc baácdih moón í maáh ã pebh moón caandíh í júb buudánachah, í júb buudáátdih ã júb chãj beedáát túutap be. ²⁴ Í júb buudáátdih ã jenah enechah, biíc caandíh teo wáhniboó bádí yoobát ã júb buudánap be. Bádí ã júb buudáátdih jéihnit, caandíh ã pebh ã bid bojop be.**

²⁵ **Á jéih júb chãjcah enna, ã maáhboó caandíh, yad, ã weh, nihat áih bií dée**

biícdih bitaboodíh ã júb chãjat túutap be, queét í júbjñh ã júb buudáátdih ã júb chãjat túut niijná. ²⁶ Páant ã júb chãjat túutuchah joinít, caán bádí júb buudániboó ã maáh pebh bódicha caj yoh ñajnit, bádí ã uúbáp be. 'Maá, weemdíh jígah ennit, ma pái jwuhú. Meemdíh wã júb buudáátdih wã júb chãj beedábipna caá', ã niijíp be. ²⁷ Páant ã niij uúbáchah joinít, caandíh jígah ennit, 'Weemdíh ma júb buudáát ã jumna náah', ã maáh caandíh ã niijíp be.

²⁸ **"Páant ã niiját túttimah, bádí júb buudánijiboó bac bejnit, biíh caán biícdih í maáhdih teo wáhnidih ã jwááap be. Pánih jwááhnit, caánboodíh bainí ã júb buudáátdih íjnit, áih bat nahdih jöp teonit, '¡Weemdíh ma júb buudáátdih waícanjeh ma júb chãjaá!' caandíh ã niijíp be. ²⁹ Páant ã niijíchah joinít, caán bainí júb buudániboó ã pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh bádí ã uúbáp yah be. 'Weemdíh jígah ennit, bainí ma pái jwuhú. Meemdíh wã júb buudáátdih wã júb chãj beedábipna caá', ã niijíp yah be. ³⁰ Obohjeéhtih, páant ã niij uúbáchah yuhna, caandíh jígah encanjeh, caánboó ã jepahcap be. Pánih jepahcan, caán teo wáhnidih nemat muúboó ã nemat túutap be.**

* 18:22 Lc 17:3-4

Ã jíib chãj beedánachahna, caandíh ãta baca tagaá.

19

Ï weha mána yaádhdih ï yohcat

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

31 “Pánihna, **búdí jíib buudániji bainí jíib buudánidih páant ã chãjachah enna, íijnit, bita teo wãhniitboó ï maáhdih naóh yacadih ï bejep be.** 32 **Páant ï naóh yacachah joinít, ï maáh ï naóh yacni-dih bid bojnit, nin pah caandíh ã níj jíihñap be:** ‘¡Meém yeejép pohba caá! Meém weemdíh **búdí ma wúbúchah, “Búdí ma jíib buudáátdih ã jumnaáh”**, wã níijíp yuh be.

33 **Obohjeéhtih, meemdíh páant wã níijíchah yahna, bac bejnit, meemdíh bainí jíib buudánidih meémboó mat jígah encap wut be. Ma jíib buudáátdih wã náhnicat pah mantih, caánboó meemdíh ã jíib buudáátdih ma náhnicah, ãta táí tagaá. ¿Dépanih tibeé caandíh jígah encanjeh, páant ma chãj?” ã maáh caandíh ã níijíp be.** 34 **Páant níijnít, búdí íijnit, nemat muúboó caandíh ã nemat tútup be. Æ jíib chãj beedánachahna, ãta baca tagaá.**

35 “Caan páh tigaá Dios yeebdíh ã chãjbipna caá. Yeéb nihat ñi déewã yeebdíh yeejép ï chãjatjidih ñi quíib buudcáh ennit, caánboó yeéb ñi yéej chãjatjidihbut biíc yoobó ã quíib buudcán niít”, Jesús jwiítdih ã níijíp jĩ.

1 Páant níj naóh péanit, caán Galilea baácboó jumnihi Judea baácna Jesús jwiítdih ã numah bejep jĩ. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán majdih chúuh bejnit, conanaamánt jwĩ juibínap jĩ. 2 Pánih caanná juibínit, jwĩ jib bejchah, dawá cáacwã jwiítdih ï péenap jĩ. Páant ï péenachah ennit, íjeéh bejnit wannitdih Jesús ã boonanap jĩ.

3 Páant jwĩ bejchah, jwiítdih jwááhnit, biquína fariseowã nin pah Jesúsdihi ï níj wúbh joyóp jĩ, ded pah ã jepahachah joinít, caandíh naóh yacat tútup níijná:

—¿Jwĩ weha mána yaádhdihi jwĩ yohochah, ãta táí taniít? ¿Dios ã wutatboó páant niít ã chãjat tútup, ma jenah joyóchah? ï níj wúbh joyóp jĩ.

4 —¿Moisés nin pah ã níj daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jĩ? ‘Dios biíhmah nin baácdihi chãjni newé yaddihbut át chãjap wut jĩ’, át níj daacáp tajĩ.* 5 Páant níj daácnit, nin pahbut át jwáub níj daacáp tajĩ: ‘Páant ã chãjachah, newé ã mánadihi cádahnit, yadjíh biícdihi ã jumbipna caá. Pánih jumna, queét chénewã jumna yahna, biíc bácah panihnit caá ï jumap’, át níj daacáp tajĩ.* ¿Páant ã

* 19:4 Gn 1.27; 5.2 * 19:5 Gn 2.24

niij daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jii? ⁶ **Páant ã daacátji pah queét chénewã jumnitji biíc bácah pah i jamma caá. Pánihna, i téihya chéwechah, Diosjeh tigaá queétdih biíc dih ã jumat túutna caá. Páant biíc dih ã chãjachah, queétjeh i miíc cádahcat caá náahap, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.**

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queét fariseowã nin pah i jwúub niij úubh joyóp jĩ, páant mantih:

—Meém páant ma niijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma táicat enna, meemdíh wã yohna caá”, niij daácnit, caántdih ñi wũhú. Páant niij daác wũhñit, majeéh bólidih ma yohochah, ã túina caá’, Moisés át niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ma niijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tigaá páant át niij daáci? i niijíp yuh jĩ.

⁸ —**Ñi nuowã Diosdih i yap yohochah enna, Moisés nin pah át niij daacáp tajĩ i weha mánadih yohna, páant tíi i chãj dáhwa naáh’, át niij daacáp tajĩ. Páant ã niijíchah yuhna, biíh mah pohba páant át nihcap tajĩ.**

⁹ **Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wã naóhna caá: Ded ãjeéh bólidih yohna, biíhjih mi yeejép chãjcah yuhna, biíh wilidih jwúub áa jamma, caántjih yeejép chãjna caá ã chãjap. Pánihna, ã yohnihjidih áa**

jumnibut caántjih yeejép ã chãjna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.*

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, jwiít ã bohénit caandíh nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Páant newé yadjih i míic yohat ã táicah, áa wihcah áta tái tagaá, jwĩ niijíp jĩ.

¹¹ —**Yeéb ñi niiját pahjeh tigaá ã jamma. Dios biquína ã ñionitdihjeh ã áa jumat túutcan caá.** ¹² **Biquína neoná yaáhdih náhcannit pínah i cáac jamma caá. Bitadih fih quehli tíbnadih i íib yohochah, yaáhdih náhcannit i jamma caá. Bitaboó Diosdih teo wũhñit jumat túut niijná, yaáhdih i bidcan caá. Pánihna, ded tái joini jamma, Diosdih teo wúhat túut niijná, páant tigaá jumat náahap, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.**

Jesús wébít dih ã úubát

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Páant jwiít dih ã naáwát túttimah, Jesús queétdih ã teo jáha úubát pínah niijná, cáacwã i wehdih ã pebhna i ub juyúp jĩ. Páant i ub juyúchah ennit, jwiít ã bohénitboó queétdih jwĩ jíponih jũihñap jĩ.

¹⁴ Páant jwĩ jũihñachah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Wébít wã pebh i júúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wã maáh caá’, niijnít, queét wébít caá tái jenah**

* 19:7 Dt 24.1-4; Mt 5.31

* 19:9 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

joinít ĩ jumap. Pániha, Dios ã maáh jumapna waadnitboó nit wébít ĩ jenah joyát pah jenah joinít ĩ jumna caá, ã niijíp jĩ.

15 Páant niijnít, queét wébít dih ã teo jáha úbáp jĩ. Pánih úbh péanit, jwiít dih ã jwúub numah bejep jĩ.

Dawá bií dée bíbohni Jesús dih ã úbh joyát (Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 Páant jwiít dih ã numah bejehah, biíc newé Jesús pebh jwinít, nin pah caandíh ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá táinidih wã chãjbi? ã niijíp jĩ.

17 —¿Dépanih tigaá túi chãjat pínahdih weemdíh ma úbh joí? Diosjeh caá túini. Páantjeh Diosjeéh jumíhna, ã wutat pah ma chãjaá, caandíh Jesús ã niij jepahap jĩ.

18 —¿Ded wutatdih niij tigaá ma chãj? ã niij jwúub úbh joyóp jĩ.

—Cáacwãdih ma mao yohca bojoó. Ma áa nichannijíh ma yéj chãjca bojoó. Ma numcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.

19 Ma mánadih ma túi chãjaá.* Meemjéh ma míc oyat pah bitadibut ma oyoó.* Nin wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh ã niij jepahap jĩ.

20 —Caán wutatdih weém wãpĩ yap yohcan caá.

¿Diosjeéh túi jumap túut niijná, ded panihat tigaá weemdíh páantjeh ã jadh? Jesús dih ã jwúub niij úbh joyóp jĩ.

21 —**Meém yéjehat wihcanni jumíhna, nihat míh bií déedih jíib chãj wãhudih ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, nihat ma jíib teonidih moh yéjnitdih ma jwúub wãhuá. Páant ma wãhuchah, nin baáboó ma bíbohatji chah túini míh pínah Dios pebh-boó ã jumbipna caá. Pánih queétdih wãh péanit, wãjeéh ma jãúwá,** Jesús caandíh ã niijíp yuh jĩ.

22 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohni jumna, áih bií déedih jíib chãj wãhíhcan, bádí ã jĩgahap jĩ. Pánih jĩgahnit, jepahcanjeh, ã jwúub bejep jĩ.

23 Páant ã bejehah ennit, Jesús jwiít dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—**Yoobóp dih yeebdíh wã naóhna caá. Ded dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã bejíchah yuhna, caandíh ã buona caá.** ²⁴ **Camelloboó awí íitbidih ã yabac bejíchah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waádíhichah yuhna, bádí ã buona caá, ã niijíp jĩ.***

25 Páant ã niijíchah, joí wáhi bejnit, nin pah Jesús dih jwí niijíp jĩ:

* 19:18 Ex 20.13-16; Dt 5.17-20

* 19:19 Ex 20.12; Dt 5.16

* 19:19 Lv 19.18

* 19:24 Pr 11.28

—Páant ma niijíchah bácah, Dios ã jumupboó ded ã jéih waadcán niit, jwĩ niijíp jĩ.

26 —**Cãacwã ded pah ã jeh nah joyátjñhéh ã túi chãjñhna yuhna, Dios pebhboó ã jéih bejcan niit. Diosjeh caá iiguipna bejnit déedih ã túi ubup. Caanjéh tigaá ni hatdih chãj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ã wihcan caá, jwiitdih ã niijíp jĩ.**

27 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandih nin pah ã niijíp jĩ:

—Maá, weemdih ma joi jwúhuá. Majeéh péeat túut niijná, jwiitboó ni hatdih jwĩ cádahap jĩ. ¿Páant jwĩ chãjat jíb, dedédih tigaá jwiitdih ma wãhbi? ã niijíp jĩ.

28 —**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Péeni yeó jáap túttimah, ni hat jáap míic ã túut nuumbipna caá. Caán láa weém ni hat cãacwã úud jeñé, jeáboó maáh wã jumbipna caá. Páant maáh wã jumuchah, yeéb wã bohénitboó judíowã doce poómpnadih wãjeéh watnit ñi jumbipna caá.*** 29 **Ded weemdih teo wãhat túut niijná, ãih muú, ã mána, ã déewã, ã weh, ãih wápchidih yuh buca ã cádahachah, Diosboó caandih chah ã jwúb wãhbi na caá. Pánih cádahnit, weemdih teo wãhnitboó Diosjeéh páantjeh ã túi jumbipna caá.** 30 **Obohjeéhtih, nin**

baácboó dawá maáta panihnitji Dios pebhboó oboh jumnit ã jumbipna caá. Nin baácboó dawá oboh jumnitji jeáboó maáta ã jumbipna caá, Jesús jwiitdih ã niijíp jĩ.*

20

Iguíhadih teonit naáwát

1 **“Dios ã maáh jumatin pah ã jumna caá: Iguíha mínah cheibitjeh ãih iguíhadih teo wãhnit pínahdih bididih ã bejep be.** 2 **Pánih bejnit, jwãáhna, queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhadih ñi teo wãhat jíb jwípí jíb chãjat pah yeebdih wã wãhbi na caá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, tewedih ã bejep be.** 3 **Las nueve dée, jíb chãjat tólihna pebhboó ã bejep be. Pánih bejnit, bita caanjñh ñuhnitdih ã enep be.** 4 **Pánih ennit, queétdihbut nin pah ã niijíp be: ‘Yeebbát wíih iguíhaboó tewedih ñi bejeé. Teo cádahat horadih ñi tewat jíb wã wãhbi na caá’, queétdih ã niijíp be.** 5 **Páant ã niijíchah joinít, queétdihbut tewedih ã bejep be. Yeó jáap tac yoób bejna, bita ñuhnitdih jwãáhnit, biíc yoobó queétdihbut ã niijíp be. Las tres dée bita ñuhnitdih jwãáhnit, biíc yoobó queétdihbut ã niijíp be.** 6 **Las cinco dée bita ñuhnitdih jwãáhnit, nin pah queétdih ã niijíp**

* 19:28 Mt 25.31; Lc 22.30

* 19:30 Mt 20.16; Lc 13.30

uúbh joyóp be: ‘¿Dépanihna nihat yeó jáap teocan, ñuh tiguaá ñi chãj?’ ã niijíp be. ⁷ ‘Jwiít dih tewat wutni ã wihcan caá’, ñi jephahap be. Páant ñi niijíchah joinít, iguíha mínah queétdih nin pah ã niijíp be: ‘Wíih iguíhana bejnit, ñi teobi jwuhú’, queétdih ã niijíp be.

⁸ “Cheyeh caán iguíha mínah caandíh teo wáhni maáhdih nin pah ã niijíp be: ‘Queét teonitdih júúwát túutnit, ñi tewat jíib ma wáhuú.* Pée jwinít dih ñi tewat jíib ma jwíih wáhuú. Páant queétdih ma wáhat túttimah, ñi játih jwinít dih ma wáhuú. Pánih queétdih jíib chãj péa, bita ñi játih jwinít dih ma wáhuú. Queétdih wáh péa, bita ñi játih jwinít dihbut ma wáhuú. Queétdih wáh péa, waóh jwinít dih ma jíib wáhuú’, ã niijíp be. Pánihna, ã niiját pah queétdih ã jíib chãjap be. ⁹ Las cinco dée tewedih jwinít dih nihat yeó jáap ñi tewat jíib pah bóo ã wáhuap be. ¹⁰ Queét nihat teonitdih biíc yoobó ã wáhuap be. Queét waóh tewedih jwinít boó ‘Jwiít dih chah ã jíib wáhbipna caá’, ñi niij jenah joyóp yah be. Obohjeéhtih, queétdihbut biíc yoobó ã wáhuap be. ¹¹ Queétdih biíc yoobó míic ã jíib chãjachah enna, caandíh bádí íjnit, nin pah ñi niij jáihñap be:

¹² ‘Jwiít boó nihat yeó jáap, tubit ã chãhachah, bádí jwí tewechah, queét pée jwinít boó biíc horabitjeh ñi tewechah yahna, jwiít nihatdih biíc yoobó ma jíib wáhat, ã táican caá’, caandíh ñi niijíp be. ¹³ Páant ñi niij jáihñachah joinít, nin pah biíc íjeéh jamnidih ã niijíp be: ‘Meemdíh wá niijátji pah tiguaá wá jíib chãjap. Ñi tewat jíib wáhni, meemdíh wá yeecan caá. ¹⁴ Ma tewat jíib ubnit, ma bejeé. Weém wá náahat pahjeh queét bainí teonitdihbut meemdíh wá wáhat biíc yoobó wá jíib wáhuap be. ¹⁵ Ded pah wíih dinerojéh chãjna, wíih pínahjeh caá. Weém queét moh yéejnitdih jígah ennit, bádí wá jíib wáhuachah enna, ¿yeéboó íj nit, páant ñi niijíp?’ iguíha mínah queétdih ã niijíp be.

¹⁶ “Pánihat pah tiguaá det waóhniitji péenit ñi jumbipna caá. Péenitjiboó waóhniit ñi jumbipna caá”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.*

Jesús ã wunat pínahdih ã jwáub naáwát

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Páant niij péenit, dawá cáacwá jwíjeéh ñi péenachah, Jerusalén táтчina bejni namádih jwí bejep jĩ. Pánih bejna, chibít wáup jwiít dih namah waóh bejnit, jwiít dihjeh nin pah Jesús ã niij naáwáp jĩ:

* 20:8 Lv 19.13; Dt 24.15 * 20:16 Mt 19.30; Mr 10.31; Lc 13.30

18 —Jerusalén tátchina bejna caá jwĩ chãjap. Caanná jwĩ jubíat tátimah, weém nihat cáacwã úd jeñédih eníhcanniboó sacerdotewã ï maátadih, Moisés ã wutatjidih bohénitdihbut ã duó wáibipna caá. Páant ã duó wáyachah, weemdíh teonit, ï mawat túutbipna caá. ¹⁹ Pánih mawat túutnit, judíowã nihcannitdih ï jwúb wáh yapabipna caá. Queétboó weemdíh deohnit, ï puñat tátimah, cruzboó ï péoh dodh mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap tátimah, wã íp weemdíh ã jwúb boobipna caá, ã niijíp jĩ.

Santiagowã ín Jesúsdi mi úbát

(Mr 10.35-45)

²⁰ Pánihat tátimah, Zebedeo ã weh ínboó mi weh biíc dih Jesús pebh jwinít, caandíh úbát túut niijná, mi bódicha caj yoh ñajap jĩ. ²¹ Páant mi bódicha caj yoh ñajachah ennit, Jesús nin pah ã níj úbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah wã chãjatdih tiguaá ma náah? ã niijíp jĩ.

—Maáh waadná, nit chénat pah wã weh meém biíc dih ï wutat pínah niijná, biíc ma jéihyepmant bóo búwámant, biíhdih wáyámant bóo búwámant ma chúdat túutú, mi niijíp jĩ.

²² —Ded pah ñi úbát dih ñi jéihcan caá. Ded wã maáh jumapboó jumíhni,

weemdíh yeejép ã yapat pínah, biíc yoobó caandíhbut ã yapachah yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap. Pánih cádahcan, wã maáh jumapboó wãjeéh ã wutbipna caá. ¿Yeebdíhbut páant yeejép ã yapachah yuhna, ñi cádahbican naniít? mi wehdih Jesús ã niijíp jĩ.

—Jwĩ cádahcan níit, ï níj jepahap jĩ.

²³ —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Yeejép wã yapat pah yeebút biíc yoobó ñi yapbipna caá. Obohjeéhtih, wãjeéh wutnit pínahdih weémboó wã jéih ñíocan caá. Wã ípboó queétdih átát ñíwip taga, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁴ Páant ï níj úbúchah joinít, jwiít diezboó queétdih jwĩ íjip jĩ. ²⁵ Páant jwĩ íjatdih ennit, Jesús jwiít nihatdih ã míc wáacat túutap jĩ. Páant jwĩ míc wáacachah, nin pah jwiít dih ã níj naáwáp jĩ:

—Judíowã nihcannit ï maátaboó íh cáacwá dih tubit wutnit ï jumati dih ñi túi jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, queét wutnit ï jumapah yeéb ñi jumca bojoó. Yeéboó maáta jumíhna, bitadih túi teo wáacnit ñi jumú.* ²⁷ Waóhnit jumíhna, teo wáhnit pah jumapah caá náahap.* ²⁸ Weém nihat cáacwã úd jeñéboó cáacwã weemdíh ï teo wáacat pínah niijná, nin baácboó wã júhcap jĩ.

* 20:26 Lc 22.25-26 * 20:27 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

Obohjeéhtih, cǎacwǎdih teo wáacat túut niijná, queét iiguípna ĩ bejat déedih wan wǎhudih wǎ jǔúwǎp be, Jesús ā niijíp jĩ.*

Jesús chénewǎ jéih encannitdih ā booaat
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jwiit Jerusalén tátchina bejna, Jericó tátchidih jwĩ chóop yap bejep jĩ. Páant jwĩ chóop yap bejehah, dawá cǎacwǎbut jwiitdih ĩ péenap jĩ. ³⁰ Jericó wáihyat júdu jǎcdih bac bejnit, chénewǎ jéih encannit namá jwǎejdih ĩ chúuduchah, jwĩ enep jĩ. “Jesús, Nazaret tátchidih bóo caá ā yap bejep”, bita ĩ niijíchah joinít, nin pah ĩ niij ñaac ejep jĩ:

—¡Maá, David jumma, Dios ā wahní jwiitdih ma jǐgah en teo wáacá! ĩ niijíp jĩ.

³¹ Páant ĩ niij ñaacáchah joinít, cǎacwǎboó queétdih jǎihnit,

—¡Páant bóojeh! Ñi ñaac cádahaá, ĩ niijíp yah jĩ.

Obohjeéhtih, páant ĩ niij jǎihñuchah yahna, queétboó joicánjeh, chah ĩ ñaacáp jĩ:

—¡Maá, David jumma, Dios ā wahní, jwiitdih ma jǐgah en teo wáacá! ĩ niijíp jĩ.

³² Páant ĩ niij ñaacáchah joinít, Jesús chǎo ñáh, ā pebhna jǎúwát túutnit, queétdih nin pah ā niijíp jĩ:

—¿Ded pah wǎ chǎjatdih tiguaá ñi náah? ā niijíp jĩ.

³³ —Maá, jéih enatdih caá jwĩ náahap, ĩ niijíp jĩ.

³⁴ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queétdih jǐgah ennit, ĩih quíibdih ā teo jǎhanap jĩ. Páant ā teo jǎhanachajeh, ĩ yoób enep jĩ, bǎca. Pánih ennit, caandíh ĩ péenap jĩ.

21

Jesús wǎ Jerusalénna ĩ waadát
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalén tátchina toáh jǎibínit, Olivo wát jumni pácahi jumni jeéboó jwĩ jǎibínap jĩ. Pánih jǎibi, páuh laab béjna, Betfagé wát jumni tátchibitdih jwĩ toáh jǎibínap jĩ. Caanná jǎibínit, Jesús chénewǎ jwǐjeéh jumnitdih caán tátchina ā wahap jĩ.

² Pánih wahnit, nin pah queétdih ā niij watap jĩ:

—**Con tátchina waadnit, burroma mi wǎuh bíicdih ñi enbipna caá. Pánih en, queétdih watnit, weemdíh ñi ub jǎóh wǎhuú.** ³ Páant ñi ub jǎúwáchah ennit, cǎacwǎ yeebdíh ĩ wǎuh joyóchah, nin pah ñi niij jepahaá: ‘Jwĩ maáh queétdih ā náah jwǎhap be. Péanit, queétdih ā jwǎbabipna caá’, ñi niijí, Jesús ā niijíp jĩ.

⁴ Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Zacaríasji nin pah át niij daacáp tajĩ:

⁵ “Jerusalén tátchidih moondíh nin pah ma niij naáwá: ‘Dios weemdíh nin pah

* 20:28 Lc 22.27; Jn 13.12-15

ã niiját túutap be:
 “Ñi eneeé, ñi Maáh ñi
 pebhna ã jüóhna caá.
 Caán oboh jumni pah
 burro wüühjih cháudni
 ã jüóhbipna caá”,
 Jerusalén títchidih
 moondíh ma niijí’,
 weemdíh ã niijíp be”,
 Zacarías át niij daacáp
 tají. (Zac 9.9)

6 Jesús ã wahnitboó bejnit,
 ã niijátji pah ít chãjap wut
 jĩ. 7 Burroma, mi wüüh
 biícidih ĩ ub juyúchah, jwĩh
 jih bóo yéguhdih too dugnit,
 burromajih mi wüühjihbut
 jwĩ cáagap jĩ. Páant jwĩ
 cáagat túttimah, Jesús caán
 burro wüühjih ã púuh laáb
 cháudap jĩ. 8 Pánih cháudnit,
 Jerusalén títchina jwiítidih
 ã numah bejep jĩ. Páant
 ã bejchah ennit, dawá
 cáacwã ĩh jih bóo yéguhdih
 too dugnit, Jesúsdih wëina,
 namáboó ĩ jwej waáwáp
 jĩ. Bitaboó ĩ bóodniji táam
 núonadih ubnit, queébut
 Jesúsdih wëina, namáboó ĩ
 jwej waáwáp jĩ. Páant ĩ
 jwejniji chóona, núonajih
 Jesús ã bejep jĩ. 9 Páant Jesús
 ã bejchah, ã waáwápmant
 moón, ã méimant péenitbut
 caandíh wëinit, biícidih nin
 pah ĩ niij ñaacáp jĩ:

—¡David jumma, Dios ã
 wahní, jwiítidih ma táí ubúú!
 ¡Meém jwĩ maáh pínahdih búdí
 jwĩ wëina caá! ĩ niij wëi
 ñaacáp jĩ. *

10 Pánih bejnit, Jerusalén
 títchina jwĩ waadáchah,

caanjĩh jumnitboó en wáhi
 bejnit, nin pah ĩ niij míic wúh
 joyóp jĩ:

—¿Nin déhe tígaa? ĩ niijíp jĩ.

11 —Nin Jesús, Galilea baác,
 Nazaret títchidih bóo, Dios
 naáwátidih naóh yapani caá,
 bita queétdih ĩ niij jepahap jĩ.

*Jesús Dioíh munná ã
 waadát*

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48;
 Jn 2.12-23)

12 Jerusalén títchina
 waadnit, Dioíh munná jóocmant
 bóo juúhdih Jesús jwiítidih
 ã numah waad béjep jĩ.
 Pánih waad béjnit, caánboó
 jíb chãjnitdih ã ñunn yóh
 bacanap jĩ. Dinerodih
 túut numnit ĩ cáagat
 naanádih ub yoh ácanit,
 jopwáidih jíb chãjnitih
 cháudat naanádihbut ã ub
 yoh ácanap jĩ. 13 Pánih ub
 yoh ácanit, Jesús nin pah
 queétdih ã niij juihñap jĩ:

—**Dios naáwátidih naóh
 yapani nin pah át niij
 daacáp tají:** ‘**“Wĩh munná
 cáacwã weemdíh ĩ wúbát
 pínah munná caá”, Dios ã
 niijíp be’, ít niij daacáp
 tají.* Obohjeéhtih, cáacwã
 Diosdih wúbáidih ĩ juyúchah
 yuhna, yeéboó queétdih
 yeenit, numnná caá ñi
 chãjap. Pánih numnit,
 Dioíh munná yéjanit,
 numnit ĩ jumat pínah munná
 chãjna caá ñi chãjap,** ã niijíp
 jĩ.

14 Páant Dioíh munná
 Jesús ã jumat pónih, dawá
 jéih encannit, wúhat nahjĩh

* 21:9 Sal 118.25-26

* 21:13 Is 56.7b; Jer 7.11

bejnitbut ã pebhna ï juyáp jï. Páant ï juyúchah ennit, queétdih ã boonanap jï. ¹⁵ Obohjeéhtih, queétdih ã boonachah ennit, caanjïh jumnit sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut Jesúsdi h búde ï íjip jï. Jwíjeéh péenit wébítboó “¡David jumima, Dios ã wahni, jwiútdih túi ubni pínah, meemdih búde jwí wéina caá!” ï níj ñaác cádahcah joiná, chah ï íjip jï. ¹⁶ Páni h íjnit, Jesúsdi h nin pah ï níj jãihñap jï:

—Meemdih páant ï níj ñaacáchah, ¿ma joicán níit? Páant ï níj cá bojo naáh, Jesúsdi h níj íp jï.

—**Wã joiná caá. Obohjeéhtih, Davidji Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ã níj daacátjidih ¿yeébbó ñi bohécannit jï?**
‘Wébít dih, bita ï túuhnitdihbut

meém ma wéi naáwát túutna caá’, Diosdi h wéinit, David át níj daacáp tajï, (Sal 8.2)

Jesús queétdih ã níj jãihñap jï.

¹⁷ Páant níj péanit, queétdih cádahnit, caán tútchimant Jesús jwiútdih ã numah bac bejep jï. Páni h bac bejna, Betania tútchidih jubínit, caan chéi caanjïh jwí úwup jï.

Higuera nahdih Jesús ã wunat túutat
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Cheibit bóo yeó jáapdi h, Betania tútchiboó ñonitji Jerusalén tútchina jwúub

bejna, Jesúsboó át numgúp wunup tajï. ¹⁹ Páni h numgúp wunna, namá jwéejdih lajni higuera nahdih ennit, ãih quehedih jeémíhna, caan náh pebh enedih ã bejep yuh jï. Obohjeéhtih, caan náhboó quehcan, túini wawájeh pohba ã jumup jï. Páant ã quehcatdih enna,

—**¡Ma jwúub quehcan níit!**
caan náhdih ã níj íp jï.

Páant ã níj íchahjeh, ãih núona ã diib téhah bejep jï.

²⁰ Páant ã wunuchah ennit, jwiútdih ã bohénitboó jwí en wáhi bejep jï.

—¿Dépanih tigaá waícanjeh ã wunah bej? Jesúsdi h jwí níj úubh joyóp jï.

²¹ —**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Dios ã wēpatdih túi jenah joiná, nin nahdih wã chãjat pahjeh mantih yeebbát ñi jéih chãjbipna caá. Páant wã chãjat chahbut ñi jéih chãjbipna caá. Con jeedih ‘Conmant bejnit, búde mujna ma buég báahá’, ñi níj íchah, ñi wutat pah ã yapbipna caá.*** ²² **Diosdi h túi jenah joinít, ded pah caandih ñi úubát pah ã chãjbipna caá,** Jesús jwiútdih ã níj jepahap jï.

Jesús ã wēpat

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Páni h bejna, Jerusalén tútchina jubí, Dioíh muedih waad béjnit, Jesús cáacwádh ã jwúub bohénap jï. Páant ã bohéat pónih, sacerdotewã ï maáta, jwiútdih judíowã jwí

* 21:21 Mt 17.20; 1Co 13.2

maátabut ã pebh jwinít, nin pah caandih ã niij wúbh joyóp jĩ:

—¿Deih wēpatjĩh tibeé jwin páant ma chãj? ¿Déhe tibeé meemdh páant ã wut? ã niijp jĩ.

24 —**Yeebdih wã jwih wúbh joibipna caá. Weemdh ñi táijepahachah, weembát yeebdih wã jepahbipna caá.** 25 **Juan Daabánidih ¿déhe tigaá át wutji? ñi jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniit? ¿Cãacwãboó niit caandih ít daabáát tútjip? yeéb ñi jenah joyóchah,** Jesús queédih ã niij wúbh joyóp jĩ.

Páant ã niij wúbh joyóchah joinít, queétjeh nin pah ít míic niijp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá jwĩ niij jepahbi? ‘Dios caá Juandih át wutjip taga’, jwĩ niijchah, ‘Páant ã jumuchah yuhna, ¿dépanih tijĩ caandih ñi jepahcan?’ jwiitdh ã niij jãhbipna caá. 26 Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ã jumap jĩ’, ã niij jenah joiná caá. Páant ã niij jenah joyóchah, ‘Cãacwãjeh caandih ít daabáát tútjip taga’, jwĩ niij jepahachah, jwiitdh búdí ã ijbipna caá”, ít míic niijp wut jĩ. 27 Pánih míic wéhe péanit, nin pah Jesúsdi ã niij jepahap jĩ:

—Jwiit jwĩ jéihcan caá, ã niijp jĩ.

—**Caán láa bácah weemdh wutnidih weembát yeebdih**

wã naóhcan niit, Jesús queédih ã niijp jĩ.

Biic newé ã weh ded pah ã chãjat naáwát

28 Páant niij péanit, jwĩ maátadih Jesús nin pah ã jwúbh niij naáwáp jĩ:

—**Nin wã naáwátdih ¿ded pah ñi niij jenah joí? Biic newé chénewã ã weh ã jumap be. Pánihna, biic yeó jáap ã ípboó weép jeñédih, ‘Wãuhú, bũũ wĩih iguĩhaboó tewedih ma bejeé’, ã niijp be.** 29 **‘Wã bejcan caá’, ã niij jepahap be. Páant niijná yuhna, jwúbh jenah joinít, tewedih ã bejep be.** 30 **Túttimah, ã úuddihbut biic yoobó ã niijp be. ‘Wã bejmi caá’, ã niij jepahap yuh be. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, ã bejcap be.** 31 **¿Ded tigaá ã ípdih ã táijepah?** Jesús queédih ã niijp jĩ.

—Weép jeñéboó ã táijepahap be, queét ã niij jepahap jĩ.

—**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Romano maátadih náó wúbh wãhñit, deoh nah jumnit yaádh biicdih yeéb jãtih Dios ã maáh jummatdih ã waadná caá.** 32 **Juan Daabáni cãacwãdih bohénadih jwiná, ded pah ñi táijepahap pínahdih yeebdih át naáwáp tajĩ. Páant ã naáwáchah yuhna, yeébbó caandih ñit jepahap tajĩ. Obohjeéhtih, queét náó wúbh wãhñit, deoh nah jumnit yaádhbut ít táijepahap tajĩ. Páant**

ĩ jepahachah enna yuhna, yeéboó túut nuámihcan, ñit jepahcap tajĩ, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.*

Jiwá iguĩhadih yeejép teo wāhñit naáwát
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 “Nin biĩh wā naáwát pínahdih ñi túi joyoó. Biic newé jiwá iguĩhdih ã mopop be. Pánih mom péa, wáihyat júdudih chāj péa, iguĩhdih ĩ búuh chuñat pínah muudihbut ã chājap be. Pánih chāj péa, caán iguĩhadih ĩ túi en dawát pínah niijná, jap bóo muudihbut ã chājap be. Páant nihatdih chāj péa, bitadid en dawát túutnit, biáboó jib jwuhudih ã bejep be.* 34 Túttimah, iguĩh ei láa, āih iguĩh jibidih ĩ uábát pínah niijná, iguĩha mínah caandih teo wāhñitdih āih iguĩhana ã wah bojop yuh be. 35 Obohjeéhtih, caandih teo wāhñit caanná ĩ juibinachah, biicdih pūi, biĩhdih mao yoh, biĩhdih jeejĩh ĩ yoh mawap be. 36 Pánihat túttimah, bita caandih teo wāhñitdih āih iguĩhaboó ã jwáub wahap be, páant muntih. Chah dawá ã wahachah yuhna, queét en daonít biic yoobó muntih queétdihbut yeejép ĩ chājap be.

37 “Túttimah, ‘Wā wāuhdih caá ĩ jepahmi dée caá’, niijnít, caandih ã wahap be. 38 Páant ã wahachah yuhna, caandih

ennit, en daonítboó nin pah ĩ miic niijíp be: ‘Iguĩha mínah ã wunat túttimah, nin ã wāuhboó ã túut nuumbípna caá. Pánihna, caandih jwĩ mao yohochah, iguĩha jwĩh ã jumbipna caá’, queétjeh ĩ miic niijíp be. 39 Páant niij, ã wāuhdih teonit, iguĩhamant ub bac bejnit, ĩ mao yohop be.

40 “Páant ĩ chājat doonádih joinít, iguĩha mínahboó āih iguĩhana jwáub jwinít, ¿queétdih ded pah tiguaá ã chājbi?” Jesús queétdih ã niij uábh joyóp jĩ.

41 Páant Jesús ã niijíchah joinít, queét caandih nin pah ĩ niij jepahap jĩ:

—Queét yeejépwādh peéh chājna, ã mao yohat túutbipna caá. Túttimah, bitaboodih āih iguĩhadih ã en dawát túutbipna caá, āih iguĩhdih caandih ĩ túi dic wāhat pínah niijná, ĩ niijíp jĩ.

42 Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús nin pah ã jwáub niijíp jĩ:

—Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ã niij daacátjidih ¿yeéboó ñi bohécannit beé?

‘Muú teonit táini jee dáhnadidh ñionit, ĩ náahcanni dahdih ĩ yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét ĩ yohni dahdih-jeh tiguaá Dios ã ñiwip. Caandih ñionit, āih muu pánihnididh chājna, caán muudih ã túi jenah enat túut niijná, choójboó

* 21:33 Is 5.1-2

caan dáhdih ã jwíh jwejep be. Caán jee pánihni Dios ã wahní pínah tígaa. Páant ã chãjachah ennit, jwiitboó caandíh bádí jwí wēina caá', át niij daacáp tají. (Sal 118.22-23)

⁴³ Páant ã nihat pah tígaa yeebdíh yoobópdi h wã naóhna caá. Dios áihwã pínah yeebdíh ã jwíh ñíonitji ñi jumuchah yuhna, weém Dios ã wahnidih ñi náahcah, bita weemdíh táí jepahnit pínahboodíh ã ñíobipna caá, páantjeh ájeéh í jumat pínah niijná.

⁴⁴ Pánihna, weemdíh jepahcannitboó caán jee dáhdih tóoc buugnít panihnit í jumbipna caá. Weemdíh í jepahcatji jíb caán jee dáh ã néhat pah, peéh chãjna, iiguípna Dios queédih ã wahbipna caá, Jesús ã niijíp jí.

⁴⁵ Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã í maáta, fariseowãbut “Jwiitdih niijná caá ã chãjap”, ít niij jéihyep wut jí. ⁴⁶ Páant niij jéihnit, caandíh ded pah í tewat pínahdih ít bidíp wut yuh jí. Obohjeéhtih, cáacwã caandíh “Dios naáwátidih naóh yapani caá”, í niij jenah joyóchah jéihnit, queédih úmna, tewíhna yuhna, ít jéih teo jwuhcap wut jí.

22

Téihya chéona ã numah jeémát pínah naáwát (Lc 14.15-24)

¹ Páant ã niiját túttimah, Jesús nin ã jenah joiní naáwátjìh queédih ã jwáub niij naóh bohénap jí:

² “Dios ã maáh jumat nin pah caá ã jumap: Maáh wáuh ã téihya chéwat tútt chãjachah, ã íp ã numah jeémát pínahdih ã chãjap be. ³ Pánih ámoh péanit, ã numah jeémpnit pínahdih júúwát túttna, caandíh teo wáhnidih ã wahap yuh be. Obohjeéhtih, caandíh í jepahcap be.

⁴ Túttimah, bita caandíh teo wáhnitdihbut wahnit, ‘Á numah jeémát pínah momo jiwíwã, ã in débehanitdih mao púubnit, nihatdih ámoh péa, yeebdíh ã júúwát túttap be’, wã bidnitdih ñi niij naáwã.

⁵ Páant ã wutuchah joinít, í bejep yuh be, páant mantih. Obohjeéhtih, páant í niijíchah yuhna, queébut í joyáh bojop be. Joyáh bojnit, biíc áih wápchiboó bej, biíh ã tewat muúboó ã bejep be. ⁶ Bitaboó queét í naáwáchah joíhcan, yeejép páinit, queédih í mao yohop be. ⁷ Páant í chãjat doonádih joinít, bádí íjnit, maáhboó áih soldadowádh ã wahap be, queédih mao yoh beedánit, íih tútchidihbut í cáwat pínah niijná. ⁸ Pánihat túttimah, bita caandíh teo wáhnitdih nin pah ã niijíp be: ‘Wã wáuh ã téihya chéona numah jeémát pínahdih ámoh péanit, cáacwádh

wã bidichah yuhna, queét yeejépwã ít jepahcap taga.

⁹ Pánihna, tátchi tac yoób jumni juúhna bejnit, det ñi jwãáhnitdih ñi numah juúwá', queétdih ã niijíp be. ¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, bejna, biquína túi chãjnitdih jwãáh, bita túi chãjcannitdihbut jwãáhnit, nihatdih ì numah jwúub juúwáp be. Pánihna, ì maáih muná jwúub juibínit, ã numah jeémát tólihdih ì yáwap yuh be.

¹¹ “Obohjeéhtih, maáhboó queét junítidih enedih juniná, téihya chéwechah enna ì dawát chóodih biíc newé ã duocáh, ã enep be. ¹² Pánih ennit, ‘¿Íin wúúá, dépanih tibeé wã dawát túutni yégueh duocán yuhna, ma waád juóh?’ caandíh ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, caánboó ã jéih jepahcap be. ¹³ Páant ã jepahcah enna, maáh caandíh teo wáhnitdih nin pah ã niijíp be: ‘Chéonit, caandíh ñi ub bac bejeé. Pánih ub bac bejnit, weemdíh ã jepahcat júb, dupánapboó ñi yohoó, wã pebh ã jumcat pínah niijná. Caánboó jumnit, tubit jigahna, ñih maonádih néeh chãác junít ì jumbipna caá', caandíh teo wáhnitdih ã niijíp be.*

¹⁴ “Buu wã naáwát pah, dawá cáacwã wíh túini doonádih joiná yuhna, daocánnitjeh ì jepahna

caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

Romano maáta ì uúbat túutni dínero júdu

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, íjna, Dioíh munámant bac bejnit, fariseowã nin pah ít míic niij uúbh joyóp wut jĩ: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí niij uúbh joibí, mácah ã jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná?” ít míic niijíp wut jĩ. ¹⁶ Páant niijnít, biquína íjeéh jumnit, Herodes ã juménádih maáh waadálhntidihbut Jesús pebhna ít wahap tají, Jesúsdi h ì uúbh joyát pínah niijná. Páant ì wáhnitboó waád junít, nin pah Jesúsdi h ì niijíp jĩ:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiútdih ã chãjat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwã ì niijíchah, maáta ì jumuchah yuhna, umcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. ¹⁷ Páant yoobópdih naóhni jumna, ded pah ma jenah joyátdih jwiútdih ma naáwá. ¿Roma baácdi h moón ì maáh César ã uúbat túutni núodih caandíh jwí wáhu chah, ã túi niit? ì niij uúbh joyóp yuh jĩ.

¹⁸ Páant ì niij uúbh joyóchah, ì yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih ã niij uúbh joí jwúubanap jĩ:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat túut? ¹⁹ Césardi h ñi wáhat pínah júdu di h weemdíh ñi júutá, ã niijíp jĩ.

* 22:13 Mt 8.12; 25.30; Lc 13.28

Páant ã niijíchah joinít, biíc júdudih caandih í júutap jĩ.

20 —¿Caán júdudih deih móot, deih wūt tiguaá ã jam? queédih ã niij úabh joyóp jĩ.

21 —Césarih móot, ãih wātbut ã jamna caá, í niij jepahap jĩ.

—Caán láa bácah caán júdu Césarih pínah caá. Pánihna, ãih pínah ã jamuchah, caandih wāhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioih pínah mácah ã jamuchah, Diosboodih ñi wūhuú, queédih ã niijíp jĩ.

22 Páant ã niij jepahachah, í joí wáhi bejep jĩ. Pánih joí wáhi bejnit, í bac bejep jĩ.

Cāacwā í jwúub boo pud júúwát

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Páant queét í bac bejat túttimah, biquína saduceowā jwuh, Jesúsdi h úabh joyát túut niijná, caán munná muntih í waád jayúp jĩ. Queét saduceowā “Cāacwā wunna, í jwúub boo pud júóhcan níit”, niijnít í jamap jĩ.* **24** Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdi h í niijíp jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés át niij bohénap tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jamat caá náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni jamna, éemp wunnihdih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah í weh jamat pínah niijná’, jwiít dih Moisés át niijíp tají.*

25 Biíc weh sietewā í jamap

be. Weép jeñéboó áa jam, weh wihcanjeh ã wunap be. Pánihna, ã úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jamap yah be. Páant áa jamat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ã wunap be. **26** Páant mícjeh queét ni hat í buúd beedép be. **27** Páant mi weha mána í wun beedát túttimah, í áajibut mi wunap be. **28** Pánihna, queét ni hat í áa jamnihji, ni hat cáacwā í jwúub boo pud júúwáchah, ¿ded áa tiguaá mi yoób jambi? Jesúsdi h í niij úabh joyóp jĩ.

29 Páant í niijíchah joinít, Jesús queédih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**¿Dios naáwát dih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeéboó yoobóp dih jenah joicánnit caá!** **30** **Wunnitji í jwúub boo pud júúwát túttimah, jeáboó jamna, ángelwā pah áa wihcannit í jambipna caá.**

31 **Obohjeéhtih, wunnitji í boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá. ¿Moisés di h Dios nin pah ã niijátjidi h ñi encannit jĩ?** **32** **‘Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá’, át niij naáwáp wut jĩ. Queét í wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át niijíp wut jĩ. ‘Í Maáh caá’, ã niijátjidi h joinít, báadhni t í jamat di h jwí jéihna caá. Dios báadhni t di h jeh maáh ã jamna caá. Pánihna,**

* **22:23** Hch 23.8 * **22:24** Dt 25.5

‘Wannitji ĩ jwáub boo pad jǎohcan niit’, niij jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, Jesús ã niijíp jĩ.*

33 Páant ã niijíchah joinít, ni-hat cáacwã ã bohéátdih ĩ joí wáhi bejep jĩ.

Chah jenah joyát wutat
(Mr 12.28-34)

34 Páant Jesús saduceowãdih ã táı jepahachah joinít, fariseowãboó ĩ míc wéhenap jĩ. 35 Pánih míc wéhe péanit, bíic ĩjeéh jumni, Moisés ã wutatjidih táı jéihniboó caandih nin pah ã niij uúbh joyóp yuh jĩ:

36 —¿Bohénı, Dios jwiıtdih ã wutat deddih tıgaa chah jenah joyát náah? ã niijíp jĩ.

37 —**Nin wutat caá chah ã jumup. ‘Diosdih chah jenah joı, táı jepahnit, wéinit, caandih búdı ñi oyoó’, Moisés át niij daacáp tajĩ.*** 38 Caán wutatji caá jwıih jumni.

39 Caán wutat pahjeh mantih, nin bíih wutatbut bíic yoobó ã jumna caá: ‘Meemjéh ma míc oyat pah mantih, bitadihbut búdı ma oyoó’, át niij daacáp tajĩ.* 40 Pánihna, Diosdih oinit, bitadihbut oinit, Dios ã náahat pah ñi chãjbipna caá. Pánih chãjnit, nihat Moisés ã wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ niijátjidihbut ñi táı jepahbipna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.*

¿Ded juıma tıgaa Cristo?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Páant niij péanit, Jesús jwuh caanjih jumnit fariseowãdih nin pah ã niij uúbh joyóp jĩ:

42 —**¿Dios ã wahni Cristodih ded pah tıgaa ñi jenah joı? ¿Ded juıma tıgaa? queétdih ã niijíp jĩ.**

—David juıma caá, ĩ niij jepahap jĩ.

43 —**Páant ã jumuchah yuhna, ¿Dépanih tıgaa Túıni Espıritu nin pah caandih ã naáwát táutuchah, Davidji-boó caandih ‘Maá’, át niijı?**

44 **‘Wã Maáhdih Dios nin pah ã niijíp be: “Wã jéihyepmant bóo buwámant ma chúudá. Pánih chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdih en jũhntdih wã yap yohat táutbipna caá”, ã niijíp be’, Davidji át niij daacáp tajĩ. (Sal 110.1)**

45 Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah yuhna, ¿dépanih tıgaa Cristo David juıma át jumji? Jesús queétdih ã niij uúbh joyóp jĩ.

46 Páant ã niij naáwáchah joinít, nihat ĩ jwáub uúbh joıhna yuhna, ĩ uúbh joı cádahap jĩ.

* 22:32 Ex 3.6 * 22:37 Dt 6.5 * 22:39 Lv 19.18 * 22:40 Lc 10.25-28

23

Fariseowã, Moisés ã wutattjidih bohénitbut ã táicat
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

1 Páant niij péanit, caanjih jumnitdih, jwiit ã bohénitdihbut Jesús nin pah ã niij naáwáp jĩ: 2 **“Moisés ã wutattjidih bohénit, fariseowãbut caán ã wutattjidih chah túi jéihnit jumna, yeebdíh ã wutna caá.** 3 Páant yeebdíh ã wutuchah, ã niiját pahjeh chãjat caá náahap. Obohjeéhtih, páant ã niij bohéna yuhna, ã ipĩ chãjcan caá. Páant ã túi chãjcatdih yeebboó ã ni en yacca bojoó. 4 Queét yeebdíh búdí wái náah jumnidih chãjat túutna, bainíbitjeh ã ni yapachah ennit, yeebdíh jĩgah encanjeh, ã ipĩ peéh chãjna caá. 5 Ded pah chãjna, cáacwã ã wẽi enat pínahdihjeh ã ipĩ bidna caá. Dios naáwátidih ã daácní núnabit ãnih ãtina yacnit, ãnih móot chah, ãnih muj nahboobát búdí búwá jumni tópjih ã ipĩ nah chéona caá. Úbhna dúwát chóona ã yapat waanadih maátni ã ipĩ chãjat túutna caá, queétdih ennit, ‘Diosdih túi jepahnit caá’, niijnít, cáacwã ã túi wẽi enat pínah niijná.* 6 Numah jeémépboó bejnit, waáwápna chúudnit, ã ipĩ wẽina caá. Jwĩ míic wáacat muúboó bejnit, cáacwã ã túi enepboó ã ipĩ chúudna

caá. 7 Tútchi tacboó bií déedih jĩib chãjat jumna ã bejchah, cáacwã queétdih wẽinit, muj teonit, ‘Ma jũoh, Bohéní’, ã niij muúbuchah joinít, ã ipĩ wẽina caá.

8 **“Obohjeéhtih, ‘Bohéní’, yeebboó cáacwãdih ã ni niiját túutca bojoó. Weemjéh caá yeebdíh bohéni. Yeéb niihat biíc yoobó jumna, ‘Bohéní’, cáacwãdih ã ni niiját túutuchah, ã túican caá.** 9 Pánihat pah, cáacwã míicjeh ‘Túini Paá’, ã ni niijíchah, ã túican caá. Dios, jeáboó jumnijeh, ã ni ip túini yoobát ã jumna caá. 10 Pánihat pah muntih, yeéb míicjeh ‘Maá’, ã ni niijcá bojoó. Weém, Dios ã wahni Cristojeh, ã ni maáh wã jumna caá. Pánihna, cáacwã míicjeh páant ã ni niijíchah, ã túican caá. 11 Ded maáh jumíhna, yeebdíh teo wũhni ã jumna naáh.* 12 Caanjéh míic maáh waadánidih Dios oboh jumni ã chãjbipna caá. Obohjeéhtih, teo wũhni panihniboodíh Dios maáh ã waadábipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.*

13 Páant niij péanit, nin pah fariseowã, Moisés ã wutattjidih bohénitdihbut Jesús ã niij jãihñap jĩ:

“Yeéb Moisés ã wutattjidih bohénit, yeéb fariseowãbut búdí yeejép ã ni yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna,

* 23:5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1 * 23:11 Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26

* 23:12 Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Dios ã wutatdih ñi yee bohénachah joinít, Dios ã maáh jumapboó cáacwã í jéih waadcán caá. Pánih bohénit, yee-bjéhbut waadcán, queét í waádihichah yuhna, ñipí jáhna caá.

14 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Diosdih túi maatápdih úbhna yuhna, éemp wunnitíh munádh ñipí dúuc wáina caá. Pánih yeenit ñi jummat jíb búdí peéh chájat yeebdíh ã jambipna caá.

15 “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóhnit caá ñi jumap. Yuhp jib bejnit, dawá cáacwádh ñipí bohéna caá, ñi jenah joyát pahjeh í túut numát pínah niijná. Páant í túut numúchah, yeejép ñi chájat chah queét dih ñi chájat túutna caá.

16 “¡Yeéb bohénit, bitadiah waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Yeena, nin pah ñi niij bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muú túini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Dioíh

muúdh jumni oroboó túini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah, ñi niijátji pahjeh chájat caá náahap’, ñipí niij bohéna yuh caá. 17 ¡Yeéb jenah joicánnit, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ã jum? ¿Dioíh muú chah niít? ¿Caán muú diítboó jumni oroboó niít chah ã jumap? Caán muú diítboó oro jumna, Dioíh caá ã jumap. Obohjeéhtih, biíh pebhboó jumna, Dioíh áta nihcan taga. Pánihna, oro chah Dioíh muú ã jumna caá. 18 Yeéb nin pahbut ñipí niij bohéna yuh caá: “ “Dioíh muúboó jumni nuúpdih mao cáo wáhat naá túini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Í mao cáo wáhniboó túini ã jummat pah, wã niiját biíc yoobó wã chãjbipna caá”, ñi niijíchah, ñi niijátji pah chájat caá náahap’, ñipí niij bohéna yuh caá. 19 ¡Yeéb jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ã jum? ¿Diosdih cáo wáhni niít chah ã jum? ¿Caán ñi cáagat naá niít chah ã jum? Caán naajíh ñi cáagna, Diosdih ñi wáhuachah, áih pínah caá. Biáboó ñi cáagachah nihna, Diosdih ñi wáhni áta nihcan tagaá. Pánihna, caán ñi cáagat naá caá chah ã jumap. 20 Páant ã jumachah, ‘Jwí cáagat

naá túini ã jummat pah, wã niijátji biíc yoobó wã chãjbipna caá', niijnít, caán naá caanjíh ñi cáagnibut ã túyatdih ñi jenah joiná caá. ²¹ Pánihat pah, Dioíh muú ã túyatdih jenah joiná, áih muú diítboó jumni ã túyatdihbut ñi jenah joiná caá. ²² 'Jeá túini ã jummat pah, wã niijátji biíc yoobó wã chãjbipna caá', niijnít, Dios maáh jumna ã chúdatdihbut jenah joinít, Dios, caanjíh chúdni ã túyatdihbut ñi jenah joiná caá.*

²³ "¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yahna, tubit yee naóhnit caá ñi jumap. Dios ã wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbohna, biíc núodih Diosdih ñipí wãhna yah caá.* Obohjeéhtih, pánih wãhna yahna, biíh ã wutatna chah jenah joyát pínah ã jumachah yahna, caandíh ñipí joyáh bojna caá. Cáacwãdih túi chãjatboodíh ñi jenah joicán caá. Queédih ñipí jígah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ñi niijátji pah ñipí chãjcan caá. Pánihna, Dios ã wutat pah, chej jumni núonadih caandíh wãhna, ã táina caá. Obohjeéhtih, biíh ã wutatdihbut jepahat

caá náahap. ²⁴ ¡Yeéb bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Ñi wutatdih, oboh jumni ã jumachah yahna, ñipí jepahna yah caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ã wutatboodíh ñipí jepahcan caá.

²⁵ "¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yahna, tubit yee naóhnit caá ñi jumap. Níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jiiimantjeh ñipí chocna caá, ã túi jígohat pínah niijná. Páant ñi chocochah yahna, diítboó bádí queí ã jumna caá. Caan pámap jiiimantjeh ñi chocat pah, yeebbát biíc yoobó ñi jumna caá. Túi jígohna yahna, ñi jenah joyát yeejép ã jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chãjnit, tubit en ñinahnitbut ñi jumna caá. ²⁶ ¡Yeéb fariseowã jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Pánih jumna, ñi jenah joyátdih túut nuumnít, táiniboodíh ñi chãjaá. Pánih chãjna, yoobópdih táinit ñi jumbipna caá.

²⁷ "¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowãbut bádí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yahna, tubit yee naóhnit caá ñi jumap. Cáac yohopdih bóo muú dáhnabit túi baabní

* 23:22 Is 66.1; Mt 5.34 * 23:23 Lv 27.30

chítahjĩh ĩ ñáini panihnit ñi jumna caá. Cáacwã caán yohopdih ĩ enechah, táí jígohni ã jumna caá. Páant jímant táini ã jígohochah yuhna, ĩ yohni bácahji ã moopátidih queét ĩ jéih encan caá.* 28 Páant ã nihat pahjeh mun tigaá yeebdíh cáacwã ĩ enechah, táinit pah ñipĩ jígohna yuh caá. Obohjeéhtih, ñi jenah joyátboó búdí yeeat jum yapna, yeejép ã jumuchah, moópni dée pah caá ñi jumap.

29 “ĭYeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Táí bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnit caá ñi jumap. Tubit yeenit jumna, Dios naáwátidih naóh yapanitji, táí chãjnitjidihbut ñi oyatdih jútat táut niijná, queétdih ĩ yohopjidih ámohnit, táini ñipĩ chãjna yuh caá. 30 Pánih chãjnit, nin pah ñipĩ niijná caá: ‘Jon jãtĩh jwĩ ñowã ĩ chãjatji pah jwiitboó jwĩta chãjcan tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih wéinit, queétdih jwĩta mao yohcan tagaá’, ñipĩ niijná yuh caá. 31 Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapanitdih mao yohnit ĩ jaimená jumna, biíc yoobó tigaá ñi chãjap. 32 Pánihnit ĩ jaimená jumna, ñi ñowã ĩ yéej chãjatji pahjeh mantih ñi chãj péanaá.

33 “ĭYeéb maiwã pah yeejép wã ñi jumna caá! Pánihna, ñi yéej chãjatdih ñi táut ñumcátji jíib, Dios yeebdíh peéh chãjna, iiguipna ã wahachah, ñi jéih jweicán niit.*

34 Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wã chãjap: Dios naáwátidih naóh yapanitdih, bita áih táini doonádih táí jéihnitdih, bita ã naáwátidih bohénit pínahdihbut yeebdíh wã wahbipna caá. Páant wã wahachah yuhna, yeébboó biquínadih cruzboó péoh dodhnit ñi mao yohbipna caá. Bitadih ñi míic wáac juyápboó púinit, tãtchimant bacanit, queétdih mawat táut niijná, ñi ñuún péebipna caá.

35 Pánih chãjna, jon jãtĩh jumnit táí chãjnitjidih ĩ mawatji jíib yeébboodihbut Dios ã peéh chãjbipna caá. Pánihna, táí chãjni Abeljidih Caín ã mawatji jíib púúúú Zacaríasjidih ñi ñowã ĩ mawatji jíib tigaá yeébboodíh Dios ã peéh chãjbipna caá. Caán Zacarías Berequíasi wáuh át jumap tajĩ. Dioíh muú júuhboó jumni nuñápdih mao cáo wúhat naa pébh ã jumuchah yuhna, caandíh ĩt mawap tajĩ.*

36 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Queét nihatdih ĩ mawatji jíib buu láa moondíhbut Dios ã peéh chãjbipna caá”, Jesús ã niijp

* 23:27 Hch 23.3

* 23:33 Mt 3.7; 12.34; Lc 3.7

* 23:35 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21

jĩ.

*Jerusalén tátchidih
moondih Jesús búdí ã oyat
(Lc 13.34-35)*

³⁷ Páant niij péanit, caanjĩh jumnitdih nin pah ã jwáub niij naáwáp jĩ:

“**¡Yeéb Jerusalén tátchidih moondih búdí wã jĩgahna caá! Dios naáwátdih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bo-jnitdihbut jeejĩh yohnit, yeéb ñipĩ maona caá. Ñi nuowábut biíc yoobó it chãjap wat jĩ. Pánihnit ñi jumachah yuhna, yeebdih búdí wã oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wã pebh yeebdih wã jumat táutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeéboó**

weemdih ñi náahcan caá.*

³⁸ Páant ñi náahcat **peéh, buu ñih tátchidih Dios ã wap cádahbipna caá.**

³⁹ **Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Ninboó weemdih ñi jwáub encan niit. Táttimah bóo láa nin baácna wã jwáub dei jũwáchahjeh, weemdih ñi jwáub enbipna caá. Pánih ennit, ‘¡Dios ã wahní, meemdih búdí jwĩ wěina caá!’ ñi niijbípna caá”, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.***

24

*Dioih mũdih bita i yohat
pínah
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Páant niij péanit, Dioih mũmánt Jesús jwiitdih ã numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, Dioih mũdih wěi enna, ã táí jĩgohatdih Jesúsdi jwĩ naáwáp yuh jĩ. ² Obohjeéhtih, páant jwĩ naáwáchah joinit, nin pah jwiitdih ã niijíp jĩ:

—**Caandih ennit, ñi táí jenah joyoó. Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Yeebdih enihcannitboó nin ñi en wěinidih i boto mao jéena beedábipna caá. Biíc jee dáh biih dahjih lajni ã wihcan niit, ã niijíp jĩ.**

*Péeni yeó jáap jãtuh ded pah
ã yapat pínah*

*(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24;
21.7-24)*

³ Páant niij míc wéhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwĩ chãjap jĩ. Pánih bejna, caán jeená páuh laáb juibínit, Jesús ã chúudup jĩ. Páant ã chúuduchah ennit, jwiitboó ã pebh juibínit, nin pah caandih jwĩ niij wáuh joyóp jĩ:

—Maá, jwiitdih ma naáwá. ¿Débólih tigaá ma niiját pah ã yapbi? ¿Meém ma jwáub dei jũwát pínah jãtuh, péeni yeó jáap jãtuhbut ded pah ã jwíh yapachah tigaá jwĩ enbi? jwĩ niijíp jĩ.

⁴—**Yeéb ñi táí chãja chaáh. Bita i yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁵ ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá i jũóh bípna caá. Páant i niij yeenachah joinit, Diosdih cádahna, páant niijnitboodih dawá**

* 23:37 1R 19.10; Jer 2.30

* 23:39 Sal 118.26

ĩ péebipna caá. ⁶ Pebhbit jumnit ĩ míic mawat, yuúp jumnit ĩ míic mawat doonádihbut ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ñi úum jenah joicá bojoó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã judh jwuhbipna caá. ⁷ Caán láa bíic baác dih moón bíih baácna bejnit, ĩ míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ã jumbipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ã jumbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, chah yeejép yapat pínah ã judh jwuhbipna caá.

⁹ “Túttimah, bita yeebdíh teonit, maátadih ĩ wūhbipna caá, yeejép ĩ chājat pínah, ĩ mao yohat pínahbut niijná. Wūhwā ñi jummat jíib, nihat baác dih moón yeebdíh ĩ eníhbican nacaá.* ¹⁰ Caán láa, wūhwā jumna yuhna, dawá weemdíh ĩ cádahbipna caá. Pánih cádahnit, bita wūhwādih eníhcan, maátadih ĩ naóh yacbipna caá, queétdih ĩ peéh chājat pínah niijná. ¹¹ ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani wā jumna caá’, niij yeenit dawá ĩ jumbipna caá. Ded pah ĩ yee naáwáchah joinít, dawá queétdih ĩ jepahbipna caá. ¹² Caán láa cáacwā chah

yeejép ĩ chājbipna caá. Pánih yeejép chājnit, dawá bitadih ĩ oi cádahbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, páant yeejép yapna yuhna, ded weemdíh cádahcanniboó wājeéh páantjeh jeáboó ã jumbipna caá.* ¹⁴ Pánihna, Dios ã maáh jummat doonádih nihat baác dih moondíh naáwát caá náahap. Páant naáwát túttimah, péeni yeó jáap ã jūóhbipna caá.

¹⁵ “Bita ĩ pāpnidih Diosdih weñat muú díitboó jwejnit, cáacwā caánboodíh weñat túutna, caán muú ã túyadtih ĩ yéjanachah, ñi enbipna caá. Dios naáwátdih naóh yapani Danielji páant ã yapat pínahdih át daacáp tají. Caán ã daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó.* ¹⁶ Caanjíh yeejép ĩ pāpni ã jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit jeéboó ĩ jwei páuh laab béje naáh. ¹⁷ Caán láa cáacwā tabit yeejép ĩ yapachah, waícanjeh ĩ jwei náo páuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bíi déedih ubudih waadcánjeh, yoobópdi h ã jwei béje naáh. ¹⁸ Wápchiboó jumni áih yéguehnadi h ubudih ã jwáub bejca bojo naáh.* ¹⁹ Caán láa wudu jumnit, weh túuhnitbut ĩ jweyéchah, queét yaádhdi h chah ã buobipna caá. ²⁰ Nin pah Diosdih ñi niij úubú: ‘Mah noój láa, jwí chooát yeó jáapdi hbut páant

* 24:9 Mt 10.22

* 24:13 Mt 10.22

* 24:15 Dn 9.27; 11.31; 12.11

* 24:18

yeejép ã yapca bojo naáh, caán láa jwĩ jweyát pínah niijná', ñi niijí. ²¹ Caán yeó jáapnadih cãacwã tubit yeejép ã yapbipna caá. Nin baácđih Dios ã chãjat táttimah, cãacwã yeejép yapna yahna, péeni yeó jáapnadih chah yeejép pohba ã yapbipna caá.* Páant yeejép yapat táttimah, biíc yoobó ã jwúub yeejép yapcan niít. ²² Pániha, tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã chãjbipna caá, ã ñionitboó ã jéih buujáát pínah niijná. Páant ã chãjcah nihna, ded áta buujácan tagaá.

²³ “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi enee. Ninjĩh caá Cristo ã jumap’, ã niijíchah, bitabut ‘Conjĩh caá Cristo ã jumap’, ã niijíchah, ñi joyáh bojoó. ²⁴ Caán láa dawá yeenit ã jumbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwátđih naóh yapani caá’, niij yeenitbut ã jumbipna caá. Queét úum náah jumnidih ã chãj jáutbipna caá, cãacwã ã en wáhi bejat pínah niijná. Páant ã chãjatđih ennit, Dios ã ñionitboó ã yeeatđih joiná, Diosđih cáđahnit, queéđđihjeh ã péeat pínahđih ã náahbipna caá. ²⁵ Páant ã yapat pínah jãtih, yeebdíh wáát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátđih

náhninit, yeebdíh yeenitđih ñi joicá bojoó. ²⁶ Pániha, caán láa ‘Muú wihcapboó Cristo tiguaá ã jumap’, det yeebdíh ã niijíchah yahna, caanná enedih ñi bejca bojoó. ‘Caán muú diitna jumni tólihboó ã jwei ñúhna caá’, ã niijíchah yahna, ñi joyáh bojoó. ²⁷ Yeó aáb júúwápmant ã buug yácapna wedóát ã yeh iigát ã jígohochah, nihat cãacwã ã jéih enat pah, weém, nihat cãacwã úud jeñé, wã jwúub dei júúwáchah, nihat ã enbipna caá.* ²⁸ Jóopwã wunni bácahđih ã jumatđih jéihnit, caanjĩh ã jwúub wáac jwiná caá. Pánihat pah wĩhwã wã jwúub dei júúwáchah ennit, wã pebh ã wáac juibípna caá”, Jesús jwiítđih ã niijíp jĩ.*

Nihat cãacwã úud jeñé ã jwúub dei júúwát
(Mr 13.24-37; Lc 17.26-30,34-36; 21.25-33)

²⁹ “Caán láa cãacwã yeejép ã yapat táttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niít. Páant ã túut nuumúchah, jeá ã méménachah, cúiwã ã yúug jéen bejbipna caá.* ³⁰ Páant ã yapachah, weém nihat cãacwã úud jeñé, mah tólihjih wã dei júóhđipna caá. Búdí wēpatjĩh, túi yeh iigni wã jwúub dei júúwáchah, nihat baácđih moón weemdíh ã enbipna

* 24:21 Dn 12.1; Ap 7.14 * 24:27 Lc 17.23-24 * 24:28 Lc 17.37 * 24:29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13 * 24:30 Dn 7.13; Ap 1.7

caá. Pánih ennit, búdí úmna, í júbipna caá.*
 31 Páant wã dei júúwát pónih, póojat nah búdí á yáanachah, wíh ángelwádih nihat baácboó wã wah-bipna caá, wã níonitdih í ub wáacat pínah niijná.

32 “Higuera nah ded pah á jumatdih ní tái náhninaá. Caan náh jáap wawá á jumachah ennit, jópchi á toáh júúwátidih ní jéihna caá.

33 Páant á jumat pah, nihat wã niijátji biíc yoobó á yapachah enna, wã jwáub dei júúwát pínah bahni á judhdadidih ní jéihbipna caá. 34 Yoobópdihi yeebdíh wã naóhna caá. Nihat wã niijátji pah á yapat pínah játih, caán láa moón í buudcán niit. 35 Nin baác, jeábut á buudúchah yuhna, wã naáwátboó á buudcán niit. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

36 “Obohjeéhtih, wã jwáub dei júóhni pínah yeó jáap, horadidibut nihat í jéihcan caá. Cáacwã, ángelwã, weem yáh buca nihat jwí jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandíh á jéihyep.

37 “Noé jum láa cáacwã ded pah í jumatji pahjeh man tigaá wã jwáub dei júúwáchah, biíc yoobó í jumbipna caá.* 38 Pobyit á júúwát pínah játih cáacwã jeemp babhniit, téihya chéonit, í wehdih téihya chéwat túutna ít chãjap wut jí. Noéboó jááj chóona á

waadáchah, ípí jumat pah, páantjeh ít jumap wut jí.
 39 Pánih jumna, pobyit á júúwáchah, queét nihat í wun beedáat pínahdih ít jéihcap wut jí. Pánihat pah biíc yoobó mantih wã jwáub dei júúwáchah, cáacwã í jumbipna caá.*

40 Pánih jumnit, chéne neoná íh wápchi pínahdih í tewat pónih, weemdíh jepahnidih ángelwã í ub bejechah, bíhboó á chãóbipna caá. 41 Chénewã yaádh biícidih í tewechah, weemdíh jepahnidih í ub bejechah, weemdíh jepahcannihboó mi chãóbipna caá.

42 “Páant á yapat pínahdih jenah joinit, weém ní Maáh wã jwáub dei júóhni yeó jáap pínahdih jéihcan, yeó jáap jumat pah tái páinit ní jumúú. 43 Nin wã naáwátidih ní tái jenah joyoó: Numní dedé hora á waadát pínahdih jéihna, muú mínahboó áta tái en dao tágaá, á jéih waadcát pínah niijná. 44 Pánihat pah weém, nihat cáacwã úud jeéné, ní jéihcat láa wã jwáub dei júúwáchah, yeebút biíc yoobó tái páinit jumat caá náahap”, Jesús jwíitdih á niijíp jí.*

*Tái teo wáhni, tái teo wáhcanni naáwát
 (Lc 12.41-48)*

45 “Biíc teo wáhni tái jenah joiní, á maáhdih tái jepahni á jumap be. Páant

* 24:37 Gn 6.5-8

* 24:39 Gn 7.6-24

* 24:44 Lc 12.39-40

ã jumachah ennit, ã maáh
ã bejat pínah jãtih, nihat
bita caandih teo wũhni
ĩ maáh pínah caandih
ã waadánap be, queét ĩ
jeemát pínahdih yoobópdi
ã wũhat pínah niijná. Páni
maáh waadá péanit, bih
baácboó ã bej jwuhap
be. ⁴⁶ Páni bejniji áih
muná ã jwúb juyáchah,
caandih teo wũhni ã watatji
pah ã chãjachah ennit,
caandih búdí ã wëbipna
caá. ⁴⁷ Yoobópdi yebdíh
wã naóhna caá. Caandih
wënit, nihat ã bíbohatdih en
daoní maáh ã waadábipna
caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, bih
caandih teo wũhni táicanni
jumna, nin pah áta niij
jenah joi tágaá: ‘Wã maáh
maatápdi jigohcan, buutéh
ã jwúb jũohcan niit’,
niij jenah joinit, ⁴⁹ bita
teo wũhniidih pánit,
bah máihnit bícdih áta
jeemp bah máih tagaá.
⁵⁰ Pánihna, caán ã náhnicanni
yeó jáap, ã páicanni ho-
radih ã maáhboó ã jwúb
jubipna caá. ⁵¹ Páni juinít,
caandih ã jepahcatji peéh,
tabit ã pũbipna caá. Páni
pũ péanit, túi chãjnit pah
jigohnit bícdih, iiguipna ã
wahbipna caá. Caánboó
jumna, tabit jigahnit,
maonádih ĩ míic néeh chãác
jubipna caá”, Jesús jwiitdih
ã niijp jĩ.

25

*Chénat pah téihya japata
yaádh naáwát*

¹ “Péeni yeó jáapdi
Dios ã maáh jummat nin
pah ã jumbipna caá:
Chénat pah téihya japata
yaádh bíic chei ĩh jiiát
páhanadih ubnit, téihya
chéoni pínahdih enat túut ni-
ijná, ã jũohni pínah horadih
jéihcanjeh, caandih páñadih
ĩ bac bejep be.* ² Bíicjĩh
bóo téihya jenah joicánnit
yaádh ĩ jumap be. Bitá
bíicjĩh bóo téihya túi jenah
joinit yaádh ĩ jumap be.
³ Pánihna, jenah joicánnit
yaádh ĩh jiiát páhanadih
pohba ĩ ubap yuh be. Obo-
hjeéhtih, caán jiiát páhana
ã yíi beedát pínahdih jenah
joicánjeh, ĩ jwúb puhwat
pínahboodih ĩ ub bejcap
be. ⁴ Bitá túi jenah joinit
yaádhboó ĩh jiiát páhana
ã yíi beedéchah, ĩ jwúb
puhwat pínah yíidihbut ĩ
ubap be. ⁵ Téihya chéoni
pínah ã jigohcah enna,
quíib chei ã jũúwáchah,
queét nihat ĩ úwah bejep
be. ⁶ Túttimah, chei tac
yoób téihya chéoni pínah ã
jũúwáchah, ájeéh jũohnit ĩ
wëi ejat ã yáanap be: ‘ĩNi
joyoó, téihya chéoni pínah
ã jũohna caá! ĩCaandih
wëi jwááadih ĩi jũúwú!’ ĩ
niij wëi ejep be. ⁷ Páant
ĩ niij wëi ejechah joiná,
túi jenah joinit yaádh ĩh
jiiát páhanadih ĩ jwúb yíi
puhwap be, ã túi iigát
pínah niijná. ⁸ Obohjeéhtih,
jenah joicánnit yaádhboó
túi jenah joinitdih nin pah

* 25:1 Lc 12.35

ĩ niij uúbap yuh be: 'Jwñih jiiát páhana dubna caá ã chãjap. Pánihna, ññih yíidih jwiítidibut ñi wãhúú', ĩ niijíp yuh be. ⁹ 'Jwñih yíi nihadidh ã jãibican niít. Yíi bíbohnidih yeebjéh jib chãjadidh ñi bejeé', túi jenah joinít queétdih ĩ niij jepahap be. ¹⁰ Páant ĩ niijíchah joinít, yíi jíb chãjadidh ĩ bejep be. Páant ĩ bejat pónih, téihya chéoni pínahboó ã jayúp be. Páant ã jayúchah ennit, ññih jiiát páhanadidh jiiínít, túi jenah joinít yaádh caandih jwãáadidh ĩ bejep be. Caandih jwãáahnit, ã téihya chéona numah jeémátdih jeémát túut niijná, ãjeéh ĩ waad béjep be. Nihat ĩ waád beedéchah ennit, teo wãhnitboó jécdih ĩ nemep be. ¹¹ Páant ĩ nemat túttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwáub juiínít, '¡Maá, jwiítidibut ma wãt júúwá!' ĩ niij ejep yuh be. ¹² Obohjeéhtih, 'Yeebdíh wã jéihcan caá', téihya chéoni queét yaádhidh ã niij jepahap be.*

¹³ "Yeebbát queét túi jenah joinít yaádh panihnit ñi jumúú. Wã jwáub dei júóhni yeó jáapdih, caán horadidibut jéihcan, ññih jiiát páhanadidh túi ámohnit, yíididibut túi bíbohnit, ĩ páñat pah, yeebbát túi jenah joinít, táinijeh chãjnit, weemdih ñi páñaá", Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.

Dinero júduna naáwát
(Lc 19.11-27)

¹⁴ "Dios ã maáh jumat nin pahbut ã jumbipna caá: Biíc newé biáboó jibididh ã bejat pínah jãtjih, caandih teo wãhnitdih ã bid wáacap be. Páant ĩ wáac jayúchah, dinero júdanadidh queétdih ã wãhup be, ĩ jíb tewat pínah niijná. ¹⁵ Pánih wãhna, biícidih biícjñh bóo téihya júdu ã wãhup be. Biíhdih chéne júdu ã wãhup be. Biíhboodih biíc júdujeh ã wãhup be. Pánih wãhna, chah jéihnididh chah ã wãhup be. Pánih queétdih wãh péanit, biíh baácboó jibididh ã bejep be. ¹⁶ Páant ã bejat túttimah, biícjñh bóo téihya júdu bíbohni jíb chãjadidh ã bejep be. Pánih jíb chãjna, biíh biícjñh bóo téihya júdu ã jwáub jíb tewep be. ¹⁷ Chéne júdu bíbohnibut jíb chãjnit, biíh chéne júdu ã jwáub jíb tewep be. ¹⁸ Obohjeéhtih, biíc júdu ã wãhniiboó caán júdudidh páantjeh ã baad jwéjep be.

¹⁹ "Ĩ maáh bejniji maatápdih jígochcan, biíh yeó jáap ãñih muná ã jwáub jayúp be. Pánih jwáub juiínít, ded pah ĩ jíb tewatjididh queétdih ã uúbh joyóp be. ²⁰ Páant ã uúbh joyóchah joinít, biícjñh bóo téihya júdu ã wãhniiji ã jíb tewatjididh ã wãhnit, nin pah ã maáhdidh ã niijíp be: 'Maá, ma eneé. Weemdih

* 25:12 Lc 13.25

biícjĩh bóo téihya júdu ma wāhniijĩh jíib chājnít, biĩh biícjĩh bóo téihya júdu wā jwáub jíib tewep be', ā niijíp be. ²¹ 'Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdíh wā wāhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, dawá wĩh bií déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná', ā maáh caandíh ā niijíp be. ²² Pánihat táttimah, chéne júdu ā wāhniijiboó ā maáhdih nin pah ā niijíp be: 'Maá, ma eneeé. Weemdíh chéne júdu ma wāhniijĩh jíib teonít, biĩh chéne júdu wā jwáub jíib tewep be', ā maáhdih ā niijíp be. ²³ 'Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājap taga. Páant bainí meemdíh wā wāhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, meemdíh dawá wĩh bií déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná', ā maáh caandíhbut ā niijíp be.

²⁴ Pánihat táttimah, biíc júdu ā wāhniijiboó ā maáhdih nin pah ā niijíp be: 'Maá, meém úum náah jumni ma jumatdih wā jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadiah wutnitjeh, í tewat jíib mapí bíbohna caá. ²⁵ Páant ma jumatdih jéihnit, meemdíh úumna,

ma wāhni júdu dih páantjeh wā baad jwéjep be. Dáa, nin míih pínahdih ma bíbohoó', ā maáhdih ā niijíp yuh be. ²⁶ 'Meém yeejép tewíhcanni ma jumna caá. Weemjéh teocan, bitadiah wutnitjeh í tewat jíib wā bíbohatdih ¿ma jéihnit beé? ²⁷ Pánih jéihna, cáacwā íih náó amohopboó ma jwejechah, āta túi tagaá. Páant ma jwejechah, chah ā jíib aab béjechah, chah wāta bíboh tagaá', ā maáh caandíh ā niijíp be. ²⁸ Páant caandíh jūih péanit, bitadiah nin pah ā niijíp be: 'Caán ā bíbohni júdu dih dúuc wáinit, chénat pah téihya júdu bíboh niboodíh ñi wāhuú. ²⁹ Ded ā bíbohatjĩh ā túi chājachah ennit, caandíh chah í wāhuchah, chah búdí bíbohni ā jumnipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni "Weém wā bíbohcan caá", niijníboodíh ā bíbohatdih í dúuc wáibipna caá.* ³⁰ Pánih dúuc wái péanit, caán yabh teonidih ub bac bejnit, dupánapboó ñi yohoó. Caanná jumnit, íih maonádih í míic néeh chāác jūibípna caá', í maáh ā niijíp be", Jesús jwiítidih ā niijíp jĩ.*

Peéh chājat pínah

³¹ "Weém nihát cáacwā úud jeñé, túi yeh iigátjĩh nihát ángelwā biícidih wā jwáub dei jūóhbipna caá. Pánih jūóhnit, maáh waadná, túi yeh iiguípboó chúudnit, wā

* 25:29 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18
Mt 16.27; 19.28

* 25:30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28

* 25:31

wutbipna caá.* ³² Páant wã chũuduchah, ángelwã nihat cãacwãdih wã pebhna ĩ ub jũóhbirna caá, ded pah ĩ chãjatji jĩib wã naáwát pĩnah niijná. Páant ĩ ub juyáchah ennit, chéne poómp queétdih wã ñiobipna caá. Ovejawãdih en daoní ãih ovejawã cabrawã biícđih ĩ jumuchah ennit, queétdih ã ñíwat pahjeh weembút cãacwãdih wã ñiobipna caá. ³³ Pániñ ñiona, ovejawã panihnit táinitđih wã jéihyepmant bóo buwámant wã ñuhát túutbirna caá. Cabrawã panihnit yéejnitđih wã wáyámant bóo buwámant wã ñuhát túutbirna caá. ³⁴ Pániñ ñio péanit, weém nihat cãacwã ĩ maáh wã jéihyepmant bóo buwámant ñuhnitđih nin pah wã niij naóhbirna caá: ‘Yeéb wã ĩp ã wěi ennit ñi jũúwá. Nin baácđih ã chãj láa ãjeéh wutnit ñi jumát pĩnahđih jenah joinít, buu láa yeébdíh maáta ã waadána caá. ³⁵ Weém wã nuugúp wunuchah, yeéboó weemđih jeémát ñi wáhap jĩ. Weemđih ã taca jootóchah, babhbat ñi wáhap jĩ. Ñi pebh wã jib bejehah, weemđih jéihcan yuhna, ñi tái wěi jwááap jĩ. ³⁶ Yégueh wihcanni wã jumuchah enna, weemđih ñi yégueh yacap jĩ. Tubáp chũúhni wã jumuchah enna, weemđih

ñi en dawáp jĩ. Nemat muúboó wã jumuchah, weemđih enedih ñi juyáp jĩ’, táinitđih wã niijbírna caá.* ³⁷ Páant wã niij naáwáchah joinít, queét weemđih nin pah ĩ niij uúbh joibírna caá: ‘¿Maá, débólih tijĩ meém ma nuugúp wunuchah, jeémát jwĩ wüh? ¿Débólih tijĩ meemđih ã taca jootóchah, babhbat jwĩ wüh? ³⁸ ¿Débólih tijĩ meemđih beh encan yuhna, jwĩ tái wěi jwááh? ¿Débólih tijĩ yégueh ma wihcáh enna, jwĩ yégueh yac? ³⁹ ¿Débólih tijĩ ma tubáp chũúchah, meemđih enedih jwĩ juibí?’ weemđih ĩ niij uúbh joibírna caá. ⁴⁰ Páant ĩ niij uúbh joyóchah joinít, weém queétdih nin pah wã niij jepahbirna caá: ‘Yoobópdih yeébdíh wã naóhna caá. Nin wĩh cãacwãjeéh jumni, oboh jumni ã jumuchah yuhna, caandíh yeéb pániñ chãjna, weemđih tijĩ páant ñi chãjap’, queétdih wã niijbírna caá.*

⁴¹ “Páant táinitđih niij péanit, wã wáyámant bóo buwámant ñuhnitboodíh nin pah wã niijbírna caá: ‘Dios ã peéh chãjnit pĩnah caá yeéb ñi jumap. Wã pebh chãocánjeh, iiguípna ñi bejeé. Nemépwã ĩ maáh biícđih caán iiguípboó ĩ jumát pĩnahđih Dios ã chãjap jĩ. Pániñna, caandíh jepahnitbat ãjeéh ĩ be-

* 25:36 He 13.3 * 25:40 Ez 18.7

jbipna caá. Caánboó jumni iigát ã noón dubcan niít. ⁴² Weém wã nuugúp wunuchah, yeéboó jeémát ñi wáhcap jĩ. Weemdih ã taca jootóchah, babhbat ñi wáhcap jĩ. ⁴³ Weemdih jéihcannit, wēi jwááhcan, páantjeh ñi enah bojop jĩ. Yégueh moh yéejni wã jumuchah enna yuhna, weemdih ñi yégueh yaccap jĩ. Wã tubúp chūúchah, nemat muúboó wã jumuchah, weemdih ñi en daocáp jĩ, yeejépwādh wã niijbípna caá. ⁴⁴ Páant wã niijíchah joinít, queét weemdih nin pah ã niij úbh joibípna caá: ‘Maá, ma nuugúp wunuchah, meemdih ã taca jootóchah, jwĩ jéihcanni ma jumuchah, yégueh ma moh yéjechah, ma tubúp chūúchah, nemat muúboó ma jumuchah, ¿débólih tijĩ jwiítboó meemdih jwĩ teo wáaccan?’ weemdih ã niij úbh joibípna caá. ⁴⁵ Páant ã niij úbh joyóchah joinít, nin pah queétdih wã niij jepahbipna caá: ‘Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nin wíh cáacwājeéh jumni, oboh jumnidih yeéb ñi teo wáaccan, weemdih tijĩ páant ñi teo wáaccap jĩ, queét yeejépwādh wã niijbípna caá.* ⁴⁶ Queétdih Dios ã peéh chājachah, iiguípboó páantjeh ã jumbipna caá.

Queét táinitboó wã íp biíc dih ã pehbboó páantjeh ã jumbipna caá”, Jesús jwiít dih ã niijp jĩ.*

26

Jwiít judíowā jwĩ maáta Jesús dih ã mawíhat
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús jwiít dih ã jwáub niij naáwáp jĩ:

² —Oveja wáúhdih jwĩ jeémát yeó jáap, Pascua ã niijni, chéne yeó jáap ã jedhdad dih ñi jéihna caá. Caán yeó jáap dih weemdih eníhcannitboó teonit, weém nihat cáacwā úud jeñédih bitadh ã wáh bípna caá, weemdih cruzboó péoh dodh nit ã mao yohat pínah niijná, ã niijp jĩ.*

³ Túttimah, sacerdotewā ã chah maáh, Caifás wāt jumni pebhna bita jwĩ maáta biíc dih ã míc wáacap wāt jĩ.

⁴ Pánih míc wáacnit, ded pah Jesús dih teonit, ã mawat tútat pínadh ã nin pah ã niij míc wéhenap wāt jĩ:

⁵ —Pascua yeó jáapnadh, dawá cáacwā ã jumuchah, Jesús dih jwĩ tewat tútuchah, nihat tubit ãta íj tagaá. Pánih íjnit, jwiít dih ãta míc mao tagaá. Pánihna, ã encah, jwĩ tewat tútáp, ã míc niijp wāt jĩ.

Yad wili miíh chej jumnijh Jesús dih ã puhwat
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

* 25:45 1Co 8.12

* 25:46 Dn 12.2

* 26:2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

6 Queét Jerusalén tátchiboó ĩ míc wéheat pónih, jwiít Betania tátchiboó jamna, bácah moópniiji Simónih m̄m̄ná jeémpna jwī chājap jī. 7 Páant jwī jeéméchah, bíic yad wili táí chej jamni búdí jíib jamni yí quiít dih mi ʘb waád j̄w̄ȳp jī. Caán quiít alabastro ĩ niijní jeejīh ĩ chājni quiít ā jam̄p jī. Pánihna, Jesús pebh j̄m̄nít, caán yíjīh āih wao dáhdih mi puhw̄p jī.* 8 Páant mi puhw̄chah ennit, jwiít ā bohénitboó jwī íjip jī. Pánih íjnit, nin pah jwiítjeh jwī míc niijíp jī:

—¿Dépanih tigaá nint chej jamni yí búdí jíib jamnidih páant mi puoh peét? 9 Caandíh jíib chāj wāhñit, mi jíib teonidih moh yéejnitdih mi wāhuchah, chah āta táí taga, jwī niijíp jī.

10 Páant jwī míc niijíchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ā niij naáwáp jī:

—¿Dépanih tigaá caántdih páant ñi niij jūih? Weemdíh caántboó mi túi chājna caá. 11 Moh yéejnit ñijeéh páantjeh ĩ jumbipna caá. Débólih teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih teo wáacipna caá. **Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahñibit wā jam jwāhñipna caá.***

12 Pánihna, wanniíh bácahjidih jwīpī puhwat pah, weemdíh chej jamni yíjīh puohna, wā wānuchah weemdíh ĩ yohat pínahdih mi ámohna caá.

13 **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat baácboó wíih túini doonádih naóhna, nint buu weemdíh mi chājatjidihbat ĩ naóhñipna caá. Páant ĩ naáwáchah joinít, caántdih dawá ĩ náhñipna caá,** Jesús ā niijíp jī.

Judas Jesús dih ā duó wáyat pínahdih ā naáwát

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Páant ā niijíchah joinít, jwíjeéh jamni, Judas Iscariote, sacerdotewā ĩ maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp wat jī:

15 —Jesús pebhna yeebdíh wā duó wáyat pínah jíib ¿débóo ñi wāhñi? át niijíp wat jī.

—Páant jwiít dih ma duó wáyachah, treinta platajīh ĩ chājniiji júdnadih jwī wāhñipna caá, wēinit, ĩt niijíp wat jī.*

Páant niijnít, Judas dih ĩt jíib chājap wat jī. 16 Páant ĩ jíib wāhñidih ʘbnit, Judasboó débólih queétdih ā duó wáyat pínahdih át jenah joyóp tajī.

Jesús ā bohénit bíic dih ā pée jeémát

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

17 Paacánni pandih jwī jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáapdih jwiít Jesús dih nin pah jwī niij wāhñi joyóp jī:

—¿Ded m̄w̄boó tigaá Pascua jeémát dih jwiít dih ma numah jeémpbi? ¿Dedboó tigaá jeémát jwī chājbi? jwī niijíp jī.

* 26:7 Lc 7.37-38

* 26:11 Dt 15.11

* 26:15 Zac 11.12

18 —**Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná juibínit, biíc newédih jwááhnit, caandih nin pah ñi niijí:** ‘**“Wã wunat pínah bahnijeh ã jadhna caá. Pánihna, míh muúboó Pascua jeémátdih wã bohénitdih wã numah jeémpbipna caá”**, **Bohéni ã niijná be’, caandih ñi niijí,** Jesús jwiít dih ã niij jepahap jĩ.

19 Páant ã niijíchah joinít, biquína jwĩjeéh jumnit ã bejep jĩ. Caanná juibínit, ã jwááhni newé ã waóh bejni muná waadnít, jwiít dih Jesús ã numah jeémát pínahdih ã chãjap tajĩ.

20 Túttimah, tóo ñáh jwáwúchah, Jesús jwiít dih caán muná numah waadnít, Pascua jeémátdih biíc dih jwĩ jeémép jĩ. 21 Páant jwĩ jeémát pónih, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Weemdih eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cátih ã jumna caá,** ã niijíp jĩ.

22 Páant ã niijíchah joinít, búdí jenah joiná, jwiít nihat biquínajeh caandih nin pah jwĩ niij úbh joyóp jĩ:

—¿Weém nihtan niít? jwĩ niijíp jĩ.

23 —**Pandih weém biíc dih neéh jeémpni weemdih eníhcannitdih duó wáini pínah ã jumna caá.*** 24 Páant yeejép wã yapat pínahdih jon jãtih Dios naáwãtdih naóh yapani ãt daacáp tajĩ. Pánihna, weém nihat cáacwã úd jeñé caán ã

daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. **¡Obohjeéhtih, weemdih eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cáac jumcah, chah ãta túi tagaá,** jwiít dih ã niijíp jĩ.

25 Páant ã niijíchah joinít, Judas, caandih eníhcannitdih duó wáini pínah, Jesús dih nin pah ã niijíp jĩ:

—¿Maá, weém nihtan niít? ã niijíp jĩ.

—**Ma niiját pah meemjéh tigaá,** Jesús caandih ã niij jepahap jĩ.

26 Páant ã niiját túttimah, Jesús pandih ubnit, **“Túina caá, Paá”**, niij, caandih danit, jwiít dih ã wãhup jĩ.

—**Nin pan wíh bácah panihni caá. Caandih ñi jeémé,** ã niijíp jĩ.

27 Páant niij péanit, jiwá iguáh mac jumni pamapdih ubnit, **“Túina caá, Paá”**, niijnít, caandihbut jwiít dih ã wãhup jĩ.

—**Yeéb nihat nindih ñi babhbaá.** 28 **Nin wíh meép panihni caá. Wíh meépjĩh ã yéejat jíib buudáátdih jíib chãjna, dawá cáacwãdih wã wun wúhbipna caá, Dios biíc dih ã túi jummat pínah niijná.*** 29 **Yeebdih yoobópdih wã naóhna caá. Nin baácboó jum jwãhna, jiwá iguáh macdih wã jwáub babhtan niít. Túttimah, wã íp biíc dih maáh jumnajeh, yeebdih wã jwáub numah wẽi babhbipna caá, jwiít dih ã niijíp jĩ.**

* 26:23 Sal 41.9 * 26:28 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Páant ã niiját túttimah, jeémp péanit, Diosdih jwĩ wēi eo péanachah, Jesús jwiít dih Jerusalén tútchimant ã numah bac bejep jĩ. Pánih bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namádih ã numah bejep jĩ. ³¹ Pánih bejna, nin pah jwiít dih ã níj naáwáp jĩ:

—**Buu cheijeh yeéb ni hat úumna, weemdíh ñi cádahbipna caá. Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajĩ: ‘“Ovejawādih en daonídih wã mawachah, ni hat ovejawã ã jwei peét bejbipna caá”, Dios ã niijná caá’, naóh yapani át níj daacáp tajĩ.*** Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wã jéihna caá. ³² Obohjeéhtih, weemdíh ã mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ã jwáub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wã waóh bej páibipna caá, ã niijíp jĩ.*

³³—Queét ni hat ã cádahachah yuhna, weémboó wã cádahcan níit, Pedro ã niijíp yuh jĩ.

³⁴—**Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Buu cheijeh majbai ã ewat pínah játih biíc peihcanni láa ‘¡Caandíh wã jéihcan caá!’ ma níj yeebipna caá,** Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

³⁵—Majeéh weemdíhbut ã mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wã niijcán níit, Pedro chah ã jwáub niijíp jĩ.

Jwiít ni hatbut biíc yoobó jwĩ niijíp yuh jĩ.

Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ã úubát

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Olivo jeená páuh laab béjnit, Getsemaní ã niijní pácahi jumapna jwĩ jwáibínar jĩ.

—**Conboó Diosdih úubúdíh wã bej jwuhuchah, ninjĩh ñi cháud páñaá,** Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ

³⁷ Páant níj péanit, Pedrodih, Zebedeo ã weh chénat pahdihbut yuúpbít ã numah bejep jĩ. Pánih bejnit, ded pah ã yapat pínahdih búdí jenah joinít, át jĩgah jwíhip wut jĩ.

³⁸—**Tubít jĩgahnit, wanni pah caá wã jumap. Pánihna, yeebbát úocanjeh, ninjĩh ñi úubh páñaá,** queétdih át niijíp wut jĩ.

³⁹ Páant níj péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, **“Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat tútca bojóó. Obohjeéhtih, weém wã wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wúhbipna caá”,** Jesús Diosdih át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant níj úubh péanit, Jesús queét biíc peihcannit ã bohénit ã páñapboó át jwáub juyáp wut jĩ. Páant ã jwáub jwí enechah, ñona ãt chájap wut jĩ.

* 26:31 Zac 13.7 * 26:32 Mt 28.16

—¿Pedro, biíc hora-bit ñocanjeh, ma noón pãicannit beé? ⁴¹ Túi jáanit, Diosdih yeebdíh ñubát caá náahap, yéej chãjat jenah joyátdih ñi yap yohat túut niijná. Túi chãjìhna yuhna, jáacan, ñubhcan, páant ñi jéih buujácan niít, Jesús queétdih át niijíp wut jì.

⁴² Páant niij péanit, jwúub ñubúdihi bejnit, nin pah át niijíp wut jì: “Paá, cáacwádihi wã wun wãhat pínahdihi ma náah yacachah, wã yeejép yapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdíh ã yapa naáh”, Diosdih át niijíp wut jì.

⁴³ Pánih ñubh péanit, biíc peihcannit pãinit pebhboó ã jwúub juyúchah, jwúub ñona ìt chãjar wut jì. Tubit quíib chei jumchah, ìt jwúub ñwah bejper wut jì. ⁴⁴ Páant ì ñwuchah ennit, jwúub ñubúdihi át bejper wut jì. Pánih bejnit, biíc yoobó át ñubáp wut jì. ⁴⁵ Pánih ñubh péanit, ã bohénit pebhna jwúub jwinít, nin pah át niijíp wut jì:

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó niít ñi chãjar? Páant bóojeh tigaá. Butéh yeejépwã weemdíh tewedih jwiná caá ì chãjar. ⁴⁶ Ñi jáa bojoó. Chóbe, jwí chéenwã ì pãñapboó jwí bejjìh. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini ã jwiná caá, queétdih Jesús át niijíp wut jì.

Jesúsdihi eníhcannit caandíh ì tewat

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Páant ã niijíchahjeh, ã bohéniji Judas ã juyúp jì. Judasjeéh dawá cáacwãbut ì juyúp jì. Íibat naaná, máa quiítnadihbut ì bíbohó jì. Sacerdotewã ì maáta, bita jwí maátabut queétdih ìt wahap tajì, Jesúsdihi teonit, ì pebhna ì ñub bejat pínah niijná. ⁴⁸ Jesús pebhna ì jãúwát pínah jãtìh, Judasboó queétdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jì: “Páó tíbdihi nomnit, wã ñubhndih ñi teweép”, át niijíp wut jì. ⁴⁹ Pánihna, jwí pebhna jwinít, Judasboó Jesús pebh ã juyúp jì.

—¿Ma jum, Bohéní? niij ñubhñit, Jesúsíh páó tíbdihi ã nomop jì.

⁵⁰ Páant ã niij ñubúchah enna, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jì:

—Wã chéen, ma jenah joyátji pah ma chãjaá, ã niijíp jì.

Páant Judas ã ñubúchah ennit, Jesúsdihi tewedih jãóhñit caandíh ì tewep jì.

⁵¹ Páant ì tewechah ennit, biíc jwíjeéh jumniboó íibat naadíh jwáat wái ñbnit, sacerdotewã ì maáhdih teo wãhniíh moli chóodihi ã dúuc bóod yohóp jì. ⁵² Páant ã dúuc bóod yohochah ennit, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jì:

—Míih íibat naadíh ma jwúub jwejeé. Nihat íibat naajìh míic maonitboó íibat naajìh ì wunbipna caá. ⁵³ ¿Nindih ñi jéihcan niít? Wã íip ã teo wáacatdih wã ñubúchah, cien mil ángelwádihi áta wah taga,

**weemdíh ĩ ub bejat pínah ni-
ijná.** ⁵⁴ **Obohjeéhtih, páant
ã chãjachah, ã naáwátdih
naóh yapanit ĩ niij daacátji
pah áta yapcan tagaá.**
Pánihna, wã íp weemdíh ã
náah yacat pah, jon játih
ĩ niij daacátji pahjeh tigua
weemdíh yapat náahap,
Jesús ã niijíp jĩ.

⁵⁵ Páant niij péanit, caandíh
tewedih jwinítboodíh nin pah
ã niijíp jĩ:

—¿**Nuúmnídih tewat
pah íbat naaná, máa
quiútnadihbut ubnit,
weemdíh tewedih ñi júóhnit
beé? Yeó jáap jummat
pah Dioíh muúboó ñijeéh
wã jumuchah yuhna,
weemdíh ñi teocap be.***

⁵⁶ **Obohjeéhtih, Dios
naáwátdih naóh yapanit ĩ
daacátji pah buu weemdíh
yapat ã náahna caá, ã niijíp
jĩ.**

Páant ã yapachah enna,
jwiít niihat ã bohénit jwĩ jweí
peét bejep jĩ.

*Judíowã ĩ maáta Jesúsdi h ĩ
uúbh joyát*

(*Mr 14.53-65; Lc 22.54-
55,63-71; Jn 18.12-14,19-24*)

⁵⁷ Jesúsdi h teonitboó sac-
erdotewã ĩ maáh Caifáih
muúná ĩt ub waad béjep
wut jĩ. Jesúsdi h naóh yacat
túut niijná, áih muúboó
jumni míc wáacat tólihboó
sacerdotewã ĩ maáh, caandíh
nump jumnit maáta, Moisés
ã wutatjidih bohénit, bita
jwĩ maátabut ĩt míc wáac
juibínap wut jĩ. ⁵⁸ Obohjeéhtih,

Pedroboó Jesúsdi h yuúpjeh
át en péenap wut jĩ. Pánihna,
sacerdotewã ĩ maáih muú
wáihyat júduboojéh át waád
juibínap wut jĩ. Pánih waád
juibínit, ded pah Jesúsdi h ĩ
chãjachah, jéihyat túut niijná,
Pedro tuu cúut jwéejdi h,
muúdíh wapnit biícdi h, át mée
chúudup wut jĩ.

⁵⁹ Sacerdotewã ĩ maáta,
nihat bita maáta biícdi h
Jesúsdi h mao yohat túut ni-
ijná, yee naóh yacnit pínahdi h
ĩt bidip wut jĩ. ⁶⁰ Obohjeéhtih,
dawá yee naóhni t ĩ jumuchah
yuhna, chénewã biíc yoo bó
niijnít di h ĩt bid juicáp wut jĩ.
⁶¹ Maatápdih ĩ bidat túttimah,
chénewã waád juibínit, nin
pah ĩt niij yee naóh yacap wut
yuh jĩ:

—Caán nin pah ã niijíchah,
jwĩ joyóp be: ‘Dioíh muúdíh
wã yoh beedábipna caá. Pánih
yohni t, biíc peihcanni yeó
jáap túttimah jáap muú wã
chãj péabipna caá, páant
mantih’, ã niijíp be, ĩt niijíp
wut yuh jĩ.*

⁶² Páant ĩ niijíchah joinít,
sacerdotewã ĩ maáh ñah
ñuhni t, Jesúsdi h nin pah át
niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigua queétdih
ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma
yéej chãj, meemdíh páant ĩ niij
naóh yacachah? át niijíp wut
jĩ.

⁶³ Páant ã niijíchah joiná
yuhna, Jesús át jepahcap wut
jĩ. Páant ã jepahca h enna,
sacerdotewã ĩ maáh nin pah

* 26:55 Lc 19.47; 21.37 * 26:61 Jn 2.19

caandih át niij wábh joyóp wut jĩ:

—Meemdih wā wutna caá. Dios ā enechah, yoobópdih jwiít dih ma naáwá. ¿Meém Dios wááh, ā wahní Cristo níit ma jamup? át niijíp wut jĩ.

64 —**Páant ma niiját yoobópdih tígaa. Yeéb ni-hatdih nin pah wā naóhna caá: Weém nihat cáacwā úd jeñé Chah Wēpni ā jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, wā wutuchah, mah tólihjih wā jwáub dei jáuwáchahbat, ñi enbipna caá,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

65 Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáh búdí át íjip wut jĩ. Á íjít júutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáina, ájeéh jamnitdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Nin newé ‘Weém Dios wááh caá’, ā niij yeenachah, yeéb nihat ñi joiná beé. Pánihna, bita ī naáwátdih jwī náahcan caá. 66 ¿Yeébboó ded pah tígaa ñi niij jenah joí? queétdih át niijíp wut jĩ.

—Caandih peéh mao yohat caá náahap, ít niij jepahap wut jĩ.*

67 Páant niijnít, Jesúh móotdih coí jáhanit, téihyajĩh ít póocop wut jĩ. Bitabat téihyajĩh áih móotdih ít mawap wut jĩ.* 68 Pánih maonit, nin pah caandih ít niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Dios ā wahní Cristo jamna, ma naáwá ¿déhe tibeé

meemdih mao? ít niijíp wut jĩ.

Pedro ā yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

69 Páant ī chājat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ā méé chúduchah, teo wáhnih ā pebh juibínit, nin pah mit niij wábh joyóp wut jĩ:

—¿Meembút Jesús Galilea baácdih bóojeéh péeni nihcan níit? mit niijíp wut jĩ.

70 —Ájeéh péeni nihcan caá. ¿Ded pah niij tígaa ma chāj? Pedro caántdih át niij yee jepahap wut jĩ.

71 Páant niijnítjeh, tau cúat jwéejmant bejnit, jécna át jwei béj ñuhup wut jĩ. Páant caánboó ā jwei ñúhuchah, biíh wili jwáh caandih mit enep wut jĩ. Pánih ennit, caanjĩh jamnitdih nin pah mit niijíp wut jĩ:

—Nin Jesús Nazaret tátchidih bóojeéh jamni caá, mit niijíp wut jĩ.

72 —Dios ā enechah, yoobópdih wā naóhna caá. ¡Ma niijní newédih wā jéihcan caá! Pedro át niijíp wut yah jĩ.

73 Páant ā niiját túttimah, caanjĩh ñúhnitboó Pedro pebh bejnit,

—Yoobópdih meém íjeéh péeni mun tígaa. Míih wéheat Galilea baácdih moón ī wéheat pah caá ā jamup. Nihat caandih pej jam bejnit Galilea baácdih moón ī jamuchah, meembút íjeéh jamni mun tígaa, ít niijíp wut jĩ.

* 26:64 Dn 7.13

* 26:66 Lv 24.16

* 26:67 Is 50.6

⁷⁴ —Weém yeeni nihcan caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ñi niijnídh weém wā jéihcan caá! Páant yoobópdih wā naóhcah, ¡Dios weemdíh ā peéh chāja naáh! āt niijíp wut yuh jī.

Páant ā niijíchahjeh, mujbai āt ewep wut jī. ⁷⁵ Páant ā ewechah joinít, **“Mujbai ā ewat pínah játi, bíic peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma niijbípna caá”**, Jesús ā niijátjidih āt náhninap wut jī. Pánih náhnina, bac bejnit, búdí āt jūñáp wut jī.

27

Maáh Pilato pebhna Jesúsdi h ub bejat

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Túttimah, baáb jéenechah, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwī maáta bíicdih míc wáacnit, Jesúsdi h ī mawat tútat pínahdih ít míc wéhenap wut jī. ² Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdi h chéonit, Maáh Pilato pebhna ít wahap wut jī. Pilato Romano maáta ī maáh waadáni jamna, jwīh baácđih moondíh watni ā jamap jī.

Judas Iscariote ā wunat

³ Judas, Jesúsdi h eníhcannitdh duó wáinijiboó, caandíh ī mao yohat pínahdih jéihnit, búdí āt jīgahap wut jī. Pánih jīgahnit, ī jīb wūhniji treinta júdnadi h sacerdotewā ī maáta, jwī maátadi hbut āt jwúbaíhip wut yuh jī. ⁴ Pánih

jwúbaíhnit, nin pah queétdih āt niijíp wut yuh jī:

—Weém wā táí chājcap be. Yeebdíh wā duó wáiniboó yoobópdih yéej chājcani āt jamap taga, āt niijíp wut jī.

—Meemjéh tigaá páant mat náahap taga. Pánihna, jwīh pínah nihcan, míh pínahjeh caá, ít niij jepahap wut jī.

⁵ Páant ī niijíchah joinít, Judasboó ī wūhni júdnadi h Dioíh muúboó āt yoh waadá bojop wut jī. Pánih yoh waadá péanit, biáboó bejnit, āt míc jōp wái wunap wut jī.

⁶ Páant ā yoh waadá bojniji júdnadi h ubnit, nin pah sacerdotewā ī maáta ít míc niijíp wut jī:

—Nin júdna, cāacđih mawat náahna, jwī jīb wūhni beé. Páant ā jamuchah, Dioíh muúboó jwī jéih jwejcan caá, ít niijíp wut jī.

⁷ Páant niij míc wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chājniíh bainí baácđih ít jīb chājap wut jī, biámant moón caán tútchina jib junít ī wunuchah, ī yohat pínah niijná. ⁸ Páant ī chājachah, caán baácđih “Meép jamni baác”, jwiít jwīpī niijná caá.* ⁹ Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit Jeremíaswā nin pah ít niij daacáp tají: “Judíowā ī maáta caandíh ī mawat pínah jīb treinta platajīh ī chājniji júdnajeh ā jamap jī. ¹⁰ Pánihna, caán jībji h wáam dah chājniíh baácđih Dios weemdíh ā watat pah ít

* 27:8 Hch 1.18-19 * 27:10 Zac 11.12-13

jíib chājap tajī”, ìt niíj daacáp tajī.*

Maáh Pilato Jesúsdiĥ ã wábh joyát

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

¹¹ Páant ã chājat pónih, sacerdotewã Jesúsdiĥ ì wá jwáibínachah ennit, Maáh Pilato caandíĥ nin pah át niíj wábh joyóp wat jī:

—¿Meém yoobópdiĥ judíowã ì maáh niít? át niíjíp wat jī.

—**Ma niíját pah tigaá,** Jesús át niíj jepahap wat jī.

¹² Obohjeéhtih, sacerdotewã ì maáta, jwá maáta bíicdiĥ caandíĥ ì jwáub naóh yacachah joiná yuhna, Jesús queétdiĥ át jepahcap wat jī.

¹³ Páant ã jepahcaĥ enna, Pilatoboó Jesúsdiĥ nin pah át niíjíp wat jī:

—Páant meemdíĥ ì niíj naóh yacachah, joiná yuhna, ¿queétdiĥ ma jéih jepahcan niít? át niíjíp wat jī. ¹⁴ Páant ã niíjíchah joiná yuhna, dedé ì naóh yacatdiĥ Jesús át jepahcap wat jī. Páant ã jepahcaĥ ennit, Maáh Pilato búdí át joí wáhi bejep wat jī.

Jesúsdiĥ ì mao yohat túttat
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Pascua jummat pah Maáh Pilato bíic cāac nemat mawáboó jumni, cāacwã ì bacaat túttnidih ãpī bacanap wat jī. ¹⁶ Caán láa búdí yéej chājni, chah wūt yáani, Barrabás wūt jumni, nemat mawáboó át jumap wat jī.

¹⁷ Pánihna, dawá cāacwã ã pebhna ì jwáibínachah enna,

Pilato queétdiĥ nin pah át niíj wábh joyóp wat jī:

—¿Deddiĥ tigaá yeebdíĥ wã baca wábh bíi? ¿Barrabásdiĥ ñi náah niít? ¿Jesús, Dios ã wahni Cristo ì niíjnídih niít ñi náahap? át niíjíp wat jī. ¹⁸ Dawá cāacwã Jesúsdiĥ ì weñechah, sacerdotewã ì maátaboó caandíĥ túbit íjina, caandíĥ ìt mawat túttap wat jī. Pánihatdiĥ jéihnit, Pilato cāacwãdiĥ páant át wábh joyóp wat jī.

¹⁹ Pilato peéh chājat pínahdiĥ naóhni chúdatdiĥ ã chúdat pónih, ájeéh bóli papélah núojíĥ caandíĥ nin pah mit niíj daác wahap wat yah jī: “**Wá chei oo júmna, caandíĥ búdí úum náah jumnidih wã oo jumap be. Caánboó yéej chājcanni caá. Pánihna, ma mawat túttca bojoó**”, mit niíjíp wat jī.

²⁰ Cāacwã Jesúsdiĥ ì náahachah yuhna, sacerdotewã ì maáta Barrabásdiĥ bacaat túttnit, Jesúsboodíĥ ã mao yohat túttat pínah niíjna, queétdiĥ ìt jac wáttap wat jī. ²¹ Túttimah, cāacwãdiĥ Pilato nin pah át jwáub niíj wábh joyóp wat jī:

—¿Deddiĥ tigaá wã bacaat pínahdiĥ ñi náah? át niíjíp wat jī.

—¿Barrabásdiĥ ma bacaat túttá! cāacwã ìt niíj jepahap wat jī.

²² —¿Páant ñi niíjíchah, Jesús Dios ã wahni Cristo ñi niíjnídih ded pah tigaá wã chājbi? át niíjíp wat jī.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túutú! nihat ìt niíj jepahap wut jĩ.

23 —¿Dépanihna? ¿Dedé tibeé ã yéejatji? ãt niijíp wut jĩ.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túutú! chah ìt niíj ñaacáp wut jĩ.

24 Páant ì niíj ñaacáchah joinít, queédih jéih yap yohcan, chah ì íjatlíhbut enna, mah pamapdih ãbnit, nihat ì enechah, ãt téih chocop wut jĩ. Pánih téih chocnajah, queédih nin pah Pilato ãt niijíp wut jĩ:

—Nin newédih yeebjéh tigaá ñi mawat túutap. Páant ñi wutat jíib yeebdíhjah peéh chājat ã jamu naáh. Weémboodíh peéh chājat ã wihcan níit, cāacwādih ãt niijíp wut jĩ.*

25 —¡Caandíh mawat jíib jwiítlih, jwĩ jwimenádihbut caán peéh chājat ã jamu naáh! nihat cāacwā ìt niijíp wut jĩ.

26 Páant ì niiját túttimah, ì wutat pah Barrabásdih ãt bacaat túutap wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh ãih soldadowādih ãt ãb bejat túutap wut jĩ, caandíh pāinit, cruzboó péoh dodhñit, ì mao yohat pínah niijná.

Soldadowā Jesúslih yeejép ì deoh naáwát

27 Pánih ãb bejñit, Pilatoíh muú díitna Jesúslih ìt ãb waad béjep wut jĩ. Pánih ãb waad béjñit, caanjíh wapñit soldadowā Jesús pebh ìt ñuh púuda bojop wut jĩ. 28 Pánih ñuhna, Jesúslih yégueh jih bóo

chóodih too dugñit, maáh ã dawát pah jíghni dūni chóodih caandíh ìt yacap wut jĩ. 29 Maáh ã dawát júdu pah chājñit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúslih wao dáhdih ìt yacap wut jĩ. Maáh ã wēpat pah ã júutat pínah máa doóbhdih ãih jéihyepmant bóo téihyajíh ìt tewat túutap wut jĩ. Pánih chāj péanit, maáhdih ípí chājat pah ã pebh ìt bóodicha caj yoh ñajap wut jĩ. Pánih bóodicha caj yoh ñajñit, nin pah caandíh ìt niíj dehwep wut jĩ:

—¡Ma túi jamuú, judíowā ì maáh! ìt niijíp wut jĩ.

30 Páant niíj deoh, caandíh coí jáhana, ã bíbohni máa doóbhdih jwáub ãbnit, caán doóbhjíh ãih wao dáhdih dawá láa ìt puñap wut jĩ.

31 Pánih deoh naóh péa, ì yacñiji yéguehdih too dugñit, ãih yéguehdihjah ìt jwáub yacap wut jĩ, páant muntih. Pánih yac péa, cruzboó péoh dodhñit, mao yohat túut niijná, caandíh ìt ãb bac bejep wut jĩ.

Jesúslih cruzboó péoh dodhñit, ì mawat

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 ì mao yohat pínah jeéboó ãb bejna, Simón, Cirene baácdih bóodih ìt jwāáap wut jĩ. Pánih jwāáhñit, caandíh Jesúslih cruzdih ìt bewat túutap wut jĩ.

33 Pánih bejñit, Gólgota wut jamapna ìt jwáínap wut jĩ. “Gólgota”, niijná, “Wáó iidíp jeé”, niijná ìt chājap

* 27:24 Dt 21.6-9

wut jĩ. ³⁴ Pánih caanná jũibínit, bijnijĩh widnit, ĩ ub bejni jiwá iguĩh macdih Jesúsdih ĩt tóihyop wut yuh jĩ. Oboghjeéhtih, bainí déeb joinítjeh, át babhcap wut jĩ.

³⁵ Caandih cruzboó ĩt péoh dodhdop wut jĩ. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deih tigaá ĩ jumbi?” míic niijnít, tíhwat júdnabitjĩh ĩt yoh tíhwip wut jĩ.* ³⁶ Pánih chãj péanit, pã chũdnit, caandih ĩt wapap wut jĩ, bita caandih ĩ ub bejcat pínah niijná. ³⁷ “JESÚS JUDÍOWÁ Ĩ MAÁH CAÁ”, bita ĩ niij daácniji naadih Jesús wao cháh cruzdih soldadowá ĩt nah péoh búhdhdop wut jĩ.

³⁸ Chénewá nũmnítidibut mao yohat túut niijná, biĩh cruznadih Jesús pebh ĩt péoh dodhdop wut jĩ. Biíc dih ĩ jéihyepmant bóo búwámant, biĩhdih ĩ wáyámant bóo búwámant péoh dodh nit, queét tac yoób Jesúsdih ĩt péoh dodhdop wut jĩ. ³⁹⁻⁴⁰ Cruz pebh en yap bejnit, Jesúsdih nin pah yeejép ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—¡Eneéh buca! ¿Dioih mũudih yoh nit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán mũudih jwũub chãjni pínah niit? Pánihi jũmna, Dios wũuh yoobát jũmna, wũncat túut niijná, caán ĩ péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jũúwá, ĩt niijíp wut jĩ.*

⁴¹ Sacerdotewá ĩ maáta,

Moisés ĩ wutattjidih bohénit, jwĩ maátabut biíc yoobó ĩt deoh naáwáp wut jĩ.

⁴² —Bitadih táı teo wáacni jũmna yũhna, caanjéh ĩ jéih míic teo wáaccan caá. ‘Judíowá ĩ maáh caá’, niijná, caán míicjeh ĩ dei jũúwáchah enna, caandih jwĩ jepahbipna caá. ⁴³ ‘Weém Dios wũuh caá, Caandih wá táı jenah joiná caá’, ĩ niiját jıib, Dios caandih oina, ĩ táı ubu naáh, ĩt niijíp wut jĩ.*

⁴⁴ Ájeéh ĩ péoh dodh nit nũmnítbut biíc yoobó caandih ĩt deoh naáwáp wut jĩ.

Jesús ĩ wũnat

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3; 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Jesús cruzboó ĩ péoh dodhni ĩ nũhuchah, yeó jáap tac yoób ĩ dupúáh bejep jĩ. Nihat baác dupúniji, biíc peihcanni horas túttimah, ĩ jwũub baáb jwũub bejep jĩ, páant mũntih. ⁴⁶ Páant ĩ jwũub baabát pínah jãtĩhbit, Jesús nin pah át wẽp niij ñaacáp wut jĩ: “**ELÍ, ELÍ, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wĩih Dios, wĩih Dios, dépanih tigaá weem dih ma éemp bej?” Jesús át niij ñaacáp wut jĩ.*

⁴⁷ Páant ĩ niijíchah joinít, biquína caanjĩh nũh nit nin pah ĩt míic niijíp wut jĩ:

—Dios naáwát dih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ĩ chãjap, ĩt niijíp wut jĩ.

⁴⁸ Biíc ĩjeéh jũmni ñáo ñah bejnit, páab chũı déedih ubnit,

* 27:35 Sal 22.18 * 27:39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19 * 27:43 Sal

22.8 * 27:46 Sal 22.1

bijni jiwá iguáh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéu búudh, júut ñahanit, Jesúsdiñ át wái nomat túutap wut yah jĩ.* 49 Obohjeéhtih, wái nomat túutnidih bita nin pah ít niijíp wut jĩ:

—¡Á jumú naáh! Elíasji nindih teo wáacadiñ á jüúwúchah, jwí en jwah jíh, ít niijíp wut jĩ.

50 Páant í niiját túttimah, tabit ñáacnit, Jesús át wunah bejep wut jĩ. 51 Páant á wunuchahjeh, Dioh múú diitboó í jäh yaiñni búdí wáupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jĩ. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáhna át pah bejep wut jĩ.* 52 Pánihichah, cáacwáih bácahjidiñ í yohopji jeéboó á búuh bejehah, Diosdih jepahnitji jwúub boo pud jüóhñit, dawá ít bacap wut jĩ. 53 Pánihna, Jesús á boo pud jüúwát túttimah, Jerusalén tútchina í jwúub waad béjehah, dawá queédih ít enep wut jĩ.

54 Páant baác méméatdih niñat biíh á yapachah enna, Jesúsdiñ wapnit soldadowá í maáh, ájeéh jumnitbut búdí úumnit, nin pah ít míic niijíp wut jĩ:

—¡Yoobópdiñ nin Dios wáuh tigaá át jumap! ít niijíp wut jĩ.

55 Chibít yúupbit dawá yaádhbut ít en ñahap wut jĩ. Queét yaádh jwiít biícdiñ Galileamant jüóhñit, Jesúsdiñ teo wáacnitji ít jumap wut

jĩ. 56 Íjeéh jumnit, Mágdala tútchidiñ bóli María, biíh wili Maríabut mit jumap wut jĩ. Caánt José, á úud Santiago í ín mit jumap wut jĩ. Biíh wili Zebedeo á weh ín mit jumap wut jĩ. Queét biíc peihcannit yaádh ít jumap wut jĩ.*

Jesúh bácahjidiñ á yohat
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56;
Jn 19.38-42)

57 Jesús á wunat túttimah, caan chéyeh tóo ñáh jüúwát pínah játiñ, José, Arimatea tútchidiñ bóo, Jesúsdiñ jepahni, áih bácahjidiñ ub deyanit, yohat túut niijná, cruzboó át juibínap wut jĩ. 58 Caanjíh jumñiji Pilatodiñ úúbúdiñ át bejep wut jĩ. Páant á úúbúchah joinít, Jesúh bácahjidiñ Pilato áih soldadowádiñ caandíh át wúhat túutap wut jĩ. 59 Páant á jepahachah joinít, José cruz jumapna jwúub juibínit, Jesúh bácahjidiñ ub deya, lino wát jumni quei wíhcanni yégueh chóojíh át pinip wut jĩ. 60 José á wunuchah, caandíh í yohat pínah jeé ítdih átát baadát túutap wut jĩ. Caán ítdihjeh Jesúh bácahjidiñ át yohop wut jĩ. Páant á yohat túttimah, caandíh nemat túut niijná, caán ítdih waadápboó búdí jeé júdúdiñ tóo pátú bejnit, caán ítdih át nemep wut jĩ. Pánih nem péanit, áih muná át jwúub bejep wut jĩ. 61 Páant á chájachah, Mágdala tútchidiñ bóli María, biíh Maríabut caandíh á yohatji

* 27:48 Sal 69.21 * 27:51 Ex 26.31-32; 2Cr 3.14 * 27:56 Lc 8.2-3

jeé íit pebh ít en cháudup wut jĩ.

Jesúh bácahjidih ã yohniji íitdih soldadowã ã wapat

62 ã wunniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwĩpĩ ámohni yeó jáap ã jumup jĩ. Túttimah bóo yeó jáapdih sacerdotewã ã maáta, fariseowãbut Maáh Pilato pebhna bejnit, nin pah ít níj úúbap wut jĩ:

63 —Maá, caán yeeniboó jwĩjeéh jum jwuhna, ‘Wanna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah wã jwúb boó pud jũóhbična caá’, ã níjájidih jwĩ náhnina caá.* 64 Pánihna, caandíh ã yohopji jeé íitdih bíic peihcanni yeó jáapna ã nematdih míih soldadowãdih ma táí wapat tútú, ã bohénit áih bácahjidih ã numcát pínah níjná. Pánih numnít, cáacwãdih ã boó pud jũúwãtdih ítá naóh tagaá. Pánih naóhna, Jesús ã jwíih yeeatji chah ã pée yee naáwát áta jum tagaá, Pilatodih ít níjíp wut jĩ.

65 Páant ã níjíchah joinít, Pilato nin pah át níj jepahap wut jĩ:

—Biquína soldadowãdih numah bejnit, yeebjéh ñi jéihyat pah caán íitdih nemnit, queédih ñi táí wapat tútú, Pilato át níjíp wut jĩ. 66 Páant ã níjíchah joinít, soldadowãdih numah bej, caán íitdih José ã nemniji jeé júdudih buujcán nah chéonit, soldadowãdih ít wapat tútup wut jĩ. Pánih

cháj péanit, queét maáta ít jwúb bejep wut jĩ.

28

Jesús ã boó pud jũúwát
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Jwiit judíowã jwĩ chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ã baáb jénechah, Mágdala tútchidih bóli María, bíih wili Mariábut Jesúh bácahdih José ã yohopji jeé íitboó enedih ít bejep wut jĩ. 2 Páant caanná ã juibínachah, Dioíh ángel jeámant ã dei jũúwúchah, baác búdí át méménap wut jĩ. Pánih dei jũóhnit, José ã nemniji jeé júdudih pátú dodhnit, caanjíh át cháudup wut jĩ. 3 Caán ángel wedoát pah jíghni ã jumuchah, áih yéguehbut táí yeh iigní át jumup wut jĩ. 4 Pánihna, caandíh enna, caán jeé íitdih wapnit soldadowã búdí úumna, méménit, wunnit pah ít buug ñájap wut jĩ. 5 Caanjíh chúdni ángel queét yaáhdhíh nin pah át níjíp wut jĩ:

—Ñi úumca bojoó! Cruzboó ã péoh dodh mao yohniji Jesúsdiñ ñi bidatdih wã jéihna caá. 6 Obohjeéhtih, ninjñh ã wihcan caá. ã níjájti pah jáantjeh ã boó pud jũúwáp be. ã lajapjiboó ñi en jũúwá. 7 Caandíh en péanit, waícanjeh ã bohénitjidiñ nin pah ñi níj naóhbi jwuhúú: ‘Jesús át boó pud jũúwáp tabeé. Galilea baácna yeebdíh waóh bej páina caá ã chájap. Caanná

* 27:63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

bejnít, caandíh ñi enbipna caá', queétdih ñi niijí. Páant beé yeebdíh niij naáwádih wā jūúwáp be, ángel queét yaáhdhíh át niijíp wut jī.

8 Páant ā niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé ítmant ít ñáo jwúub bejep wut jī. Pánih ñáo jwúub bejnít, úumna yahna, bádí wēinit, ā bohénitjidih naáwádih ít bejep wut jī. 9 Páant í bejehah, Jesús jwuh queét yaáhdhíh át jígohop wut jī.

—**¿Ñi jūóhca beé?** át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih jítcha pebh páah yoh ñajnit, áih wúudih pin teonit, caandíh ít weñep wut jī. 10 Páant í chājachah enna, queét yaáhdhíh nin pah át niijíp wut jī:

—**Ñi úumca bojoó. Wā úudwā panihnitdih nin pah ñi niij naóhbi jwuhúú: 'Waícanjeh nin tátchimant bacnit, Galilea baácna ñi bejeé. Caánboó Jesúsdi h ñi jwááhbipna caá', queétdih ñi niijí, Jesús át niijíp wut jī.**

Wapnit soldadowā ded pah í yapatjidih í naáwát

11 Queét yaádh tátchina í jwúub bejat pónih, biquína caán ítdih wapnit soldadowāboó sacerdotewā í maáta pebhna ít bejep wut jī. Í pebhna juibínit, ded pah í yapatjidih queétdih ít naáwáp wut jī. 12 Páant í naáwáchah joinít, caán ā yapatjidih míc wéheat túut niijná, jwí déewā

maátadihbut ít míc wáacat túutap wut jī. Pánih míc wéhe péanit, queét soldadowādi h bádí ít jíb chājap wut jī, ded pah ā yapatjidih yoobópdih í naóhcat pínah niijná. 13 Pánih jíb chājnit, nin pah queétdih ít niij wutap wut jī:

—Bitadih nin pah ñi niijí: 'Chei jwí úwat pónih, ā bohénitjiboó jūóhnit, áih báhahjidih ít nuumáp tabe', ñi niijí. 14 Páant ā yapatji doonádih Maáh Pilato ā joyóchah, jwiitboó caandíh jwí ámoh naóhbipna caá, yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná, soldadowādi h ít niijíp wut jī.

15 Páant í niijíchah joinít, í jíb chājatdih ubnit, í niijátji pah soldadowā ít naóh peetép wut jī. Páant í niij naáwáchah joinítji, buu láabut páantjeh nihát jwí déewā í yee naáwátjidih ípí jenah joiná yuh caá.

Jesús ā bohénitjidih ā péewat (Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16 Queét yaádh tátchina juibínit, Jesús ā niiját túutatji pah jwiit ā bohénitjidih í naóh yapanap jī. Páant í naóh yapanachah joinít, jwiit once ā bohénitji Galilea baácna bejnít, Jesús jwiitdih ā bejat túutniji jeená jwí juibínap jī.* 17 Pánih caanná juibínit, Jesúsdi h ennit, Dios wááh ā jumátidih jéihna, caandíh jwí weñep jī. Obohjeéhtih, biquína jwíjeéh jumnit “¿Yoobópdih Jesússeh

* 28:16 Mt 26.32; Mr 14.28

niit?" It niij jengah joi jwáhap tajĩ. ¹⁸ Jwĩ pebh jainit, Jesús nin pah jwiitdih ã niijíp jĩ:

—**Nihat wēpatdih wã íp weemdih ã wáhap be. Páant ã wēpat wáhni jumna, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitdihbut wutni wã jumna caá.**

¹⁹ **Pánih wēpni jumna, nin pah yeebdih wã naóhna caá: Wfih túini doonádih nihat baácđih moondih ñi túi naáwá, jepahnit, weemdih í túi péeat pínah niijná. Páant í jepahachah ennit, wã íp ã wēpatjĩh, wã wēpatjĩh, Túini Espíritu ã wēpatjĩhbut queétdih ñi daabánaá.***

²⁰ **Páant ñi daabánitdih ñi túi bohénaá, yeebdih nihat wã wutajidih queétdihbut í jepahat pínah niijná. Páant ñi chājachah, yeó jáap jumat pah páúú péeni yeó jáapna páantjeh ñijeéh wã jumbipna caá. Páant wã naáwátdih ñi túi náhninaá, Jesús jwiitdih ã niijíp jĩ.**

Páant bóojeh tigaá weém Mateo wã daacát.

* 28:19 Hch 1.8

SAN MARCOS

*Juan Daabáni ã bohé jwíihat
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17;
Jn 1.19-28)*

1 Weém, Marcos, nin tólihjĩh Dios wũuh Jesucristo, ded pah ã chãjatjidih, ãih táini doonádihbut wã naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chãjat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani Isaíasji ãt daacáp tajĩ. Páant ã niij daacátji pahjeh tih Jesúh táini dooná ãt jwíihp tajĩ.

2 Nin pah Malaquías, Isaíasjĩh ãt niij daacáp tajĩ:

“Ã wũúhdih Dios nin pah ã niijná caá: ‘Ma jãtih meemdĩh naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá.

3 Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohébiptna caá: “Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah jãtih ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodĩh túut nuumnít, caandĩh ñi túi páñaá”, ã ni-ijbípna caá’, ã wũúhdih Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (*Mal 3.1; Is 40.3*)

4 Juan Daabáni Isaíaswã ã niij daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwãdih ãt niij naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodĩh ñi túut nuumá. Pánih túut nuumnít, ñi

daabáát túutú. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, ãt niijp wut jĩ. ⁵ Nihat Judea baácđih moón, Jerusalén tátdidih moonbút caandĩh joyát túut niijná, ã pebhna ãt juibínap wut jĩ. Pánih joinít, Diosdih ã yéejatdih ã naáwáchah, Juan Jordán majboó queéđdih ãt daabánap wut jĩ.

6 Juanĩh yégueh chóo camello wut jumni nuñup yoócđĩh nóomnit, ã yacni chóo wut jĩ. ãih juyáát tōp momo jiwĩ chóo tōp wut jĩ. Wũúc joowãdih jeémpnit, belo macđihbut ãpĩ déebep wut jĩ.* ⁷ Juan cáacwãdih bohéna, nin pah ãpĩ niij naáwáp wut jĩ: “Wã túttimah jũóhni wã chah wēpni caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niij jenah joiná caá. ⁸ Weém yeebdĩh mahjĩhjah wã daabána caá. Obohjeéhtih, wã daabáát panihni caánboó yeebdĩh Túini Espíritu ã wēpatdih báđi ã wũhbipna caá”, ãt niijp wut jĩ.

*Juan Jesúsđih ã daabáát
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

9 Juan cáacwãdih ã daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútdchimant Jesús ã pebhna ãt juibínap wut jĩ. Páant ã juibínachah, Juan caandĩhbut Jordán majboó ãt daabánap wut jĩ.

10 Pánih daabá péanachah, Jesús majna ñuhniñi ãt aab ñúhup wut jĩ. Pánih aab

ñúhnitjeh, Jesús ã enechah, jeá át jéweah bejep wut jĩ. Páant ã jéweah bejehah, jop pah jígohni Táini Espíritu jeámant dei jũóhnit, caandíh át juí jaamáp wut jĩ. ¹¹ Páant ã juí jaamáchah, “Meém wã wũúh, wã oini caá. Meemdíh búdí wã wẽina caá”, Dios jeámant át niijíp wut jĩ.*

Nemépwã ĩ maáh Jesúsdiĥ ã yéjajhat

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Juan caandíh ã daabáát túttimah, Táini Espíritu Jesúsdiĥ mũú wihcapboó át numah bejep wut jĩ. ¹³ Páant ã numah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús át jumap wut jĩ. Páant ã jumachah, nemépwã ĩ maáh, Satanás, Jesúsdiĥ átiĥ yeejép chãjat tútup wut yuh jĩ. Pániĥna, Jesús mũú wihcapboó nuńúpwã biícđiĥ ã jumachah, ángelwã caandíh ĩt túi en dawáp wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jwúihat

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juandih nemat mũúboó ĩ nemat túttimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jumat túini doonádiĥ naáwádiĥ át bejep wut jĩ: ¹⁵ **“Nihat baácđiĥ moondíĥ Dios ã maáh jumatđiĥ ã jútat pínah bahniĥ ã judhna caá. Pániĥna, túini doonádiĥ joinít, ñi yéj chãjatđiĥ cáđahnit, túiniĥoodíĥ ñi túat numá”,**

cãacwãđiĥ ãpĩ niij naóĥ bohénap wut jĩ.*

Queéj júut maonitđiĥ ãjeéĥ Jesús ã bejat tútat

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Páant niij bohé bejna, Galilea ímdih dei juibí, pũud bejniĥ, Simón, ã úud Andrésjĩĥ queéj júut maona, ĩih ñũodíĥ ĩ yoh báhanachah, Jesús át enep wut jĩ. Pániĥ ennit, nin pah queéđiĥ át niijíp wut jĩ:

¹⁷ —**Weemdíĥ ñi pej jum júúwá. Páant ñi júúwáchah, yeebđiĥ wã bohébiĥna caá. Páant wã bohénachah joinít, queejwãđiĥ ñi bidat pah, cãacwãboodíĥ bidnit, wĩĥ doonádiĥ ñi naóĥbiĥna caá, weemdíĥ jepahna, wĩĥwã ĩ jumat pínah niijná,** át niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant ã niijíchah joinítjeh, ĩih ñũonádiĥ cáđahnit, Jesúsjeéĥ ĩt bejep wut jĩ.

¹⁹ Chibít yũép queéđiĥ numah bejniĥ, Santiago, ã úud Juandihbut Jesús át enep wut jĩ. Queét ĩ íp Zebedeo biícđiĥ ĩih jááj chóodih chúđnit, ĩih ñũonádiĥ ámohna ĩt chãjap wut jĩ. ²⁰ Pániĥ ennit, Jesús queéđiĥ át bid bojop wut jĩ. Páant ã bid bojochah joiná, biícmantjeh ĩ ípdih, caandíĥ teo wũhniĥ biícđiĥ jááj chóomant cáđahnit, queéđbut Jesúsjeéĥ ĩt bejep wut jĩ.

Judíowã ĩ míc wáacat mũúboó nemép caoliĥ jumniđiĥ Jesús ã booaat
(Lc 4.31-37)

* 1:11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

* 1:15 Mt 3.2

21 Tálttimah, Jesús wã Capernaum títchina ít bejep wut jĩ. Caanná juibínit, jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáapdih Dios naáwát dih bohéat túut niijná, jwĩ míc wáacat m̄úboó Jesús wãbut ít waadáp wut jĩ. Waadnít, caanjĩh míc wáacnít dih Jesús át bohénap wut jĩ. 22 Pánih bohéna, Moisés ã wutatjidih bohénit chah Jesús át wēp naáwáp wut jĩ. Páant ã wēp naáwáchah joinít, cãacwãboó ít joi ñúhup wut jĩ.* 23 Cãacwã cãtíh nemép caolih jumnibut ñáhnit, nin pah Jesús dih át niij ñaacáp wut jĩ.

24 —¿Jesús, Nazaret títchidih bóo, ded pah jwiít dih ma chãjbi? ¿Meém jwiít dih bacanadih ma jãóhnit beé? ¿Bacanit, jwiít dih ma mao yohmi niít? Meemdíh jwĩ túi jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, át niijíp wut jĩ.

25 —**¡Ñi laihca bojoó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé!** Jesús queét nemépwãdih át niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niijíchah joinítjeh, nemépwã caán newédih tubit méméanit, ñaacna, áih bácahmant ít bac bejep wut jĩ. 27 Páant ã yapachah ennit, cãacwã búdí ít joi ñúhup wut jĩ.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? ¡Maáh yoobát pah ã wēp naóhna caá! ¡Ñ wutachah joinít, nemépwã yah buca jepahnit, í bac bejna caá! queétjeh ít míc niijíp wut jĩ.

28 Páant ã chãjatji doonádih joinít, waicanjeh Capernaum títchidih moón, nihat Galilea baác dih moonbút ít míc naóh peetép wut jĩ.

Simón chudhdih Jesús ã booaat

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Jwiít judíowã jwĩ míc wáacat m̄umánt Jesús wã bac bejnit, Simóníh m̄uná ít juibínap wut jĩ. Simón, ã úud Andrésjĩh m̄ú monó wut jĩ. Pánihna, íh m̄uná Jesús, Juan, Santiagodihbut, ít numah waadáp wut jĩ.

30 Simón chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jĩ. Jesús wã í waadáchah, mi wunatdih caandíh ít naáwáp wut jĩ. 31 Páant í naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caántdih át wái pud chũud jwejep wut jĩ. Páant ã chãjachahjeh, pahat át dúucah bejep wut jĩ. Páant ã dúucah bejehchah, queétdih jeémát mit wáhp wut jĩ.

Dawá wunnitdih ã booaat
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Tõo ñáh jũwáchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnitdih, nemép caolih jumnitdihbut ít ub juibínap wut jĩ. 33 Nihat caán títchidih moón caán m̄ú jęc pebh ít wáac juibínap wut jĩ. 34 Dawá wunnitdih boonanit, dawá nemépwãdihbut Jesús át bacat túutp wut jĩ. Pánih bacat túutna, nemépwã caandíh í jéihyechah, Jesús queétdih át wéheat túutcap wut jĩ.

* 1:22 Mt 7.28-29

Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat

(Lc 4.42-44)

35 Chei buugjéh jáanit, chibít dupú jwuhchah, cáac wihcapboó Jesús Diosdih wáábúdih át bejep wut jĩ. 36 Túttimah, ã wihcah ennit, Simónwã caandíh ít bid bejep wut jĩ. 37 Pánih bidna, caandíh jwááhnt, nin pah caandíh ít niijíp wut jĩ:

—Nihat cáacwã meemdíh bidna beé, í chãjap be, ít niijíp wut jĩ.

38 —**Nihat tátchidih moondíh táini doonádih naáwádih wã júúwáp be. Chóbe ninjĩhjih bóo tátchinadih jwĩ bejat dée caá. Caanjĩh jamnitdihbut táini doonádih weemdíh naáwát caá náahap, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.**

39 Pánih bej, nihat Galilea baácboó jib, jwiít judíowã jwĩ míic wáacat mæná jumat pah waadnit, Jesús át bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, nemépwádih ã bacat tútuchahjih, cáacwáih bácahmant ít bac bejep wut jĩ.*

Bácah moópnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Biíc yeó jáap bácah moópni Jesús pebh át juibínap wut jĩ. Pánih juibína, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh át niijíp wut jĩ:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wut jĩ.

41 Páant ã niijíchah joinít, caandíh búdí jĩgah enna, teo jáhanit,

—**Júu! Wěinit, meemdíh wã booana caá, Jesús át niijíp wut jĩ.**

42 Páant Jesús ã niijíchahjih, ã moopát át ñuumáh bejep wut jĩ. 43 Páant ã ñuumúchah, sacerdotewã í pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh át niij wutap wut yah jĩ:

44—**Meemdíh wã booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjih naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ã ñuumátjidih ma júútá. Moisés ã wutatji pah sacerdotedih ma wáhuá, booni ma jumatdih nihat í jéihyat pínah niijná,*** át niijíp wut jĩ.

45 Páant ã niijíchah yuhna, nihat ã jwááhnitdih át naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdi henedih ípĩ juibínap wut jĩ. Túbít dawá í jumuchah, tátchina Jesús át jéih waadcáp wut jĩ. Pánihna, daocánnit í jumapboojéh ápĩ jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, caánboó ã jumuchah yuhna, dawá biíh tátchinadih moón Jesúsdi henedih ípĩ juibínap wut jĩ.

2

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1 Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wã Capernaum tátchiboó ít jwááb juibínap wut jĩ. Ápĩ juibíni

* 1:39 Mt 4.23; 9.35 * 1:44 Lv 14.1-32

mædih ã jwáub juibínachah, ã jamat doonádih joinít, cáacwã ít míc naáwáp wut jī. ² Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ã jamni mæná ít juibínap wut jī. Jēc yehmant ít ñuh péenap wut jī. Pánih juibínitdih Jesús Dioh táini doonádih át naáwáp wut jī.

³ Jesús queédih ã naáwát pónih, chéneha míc neoná jéih yoocannidih ít beo juibínap wut yah jī.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ã jamni mæná juibínit, dawá í jamuchah enna, Jesús pebh ít jéih waád juibícap wut jī. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih mæú chah bóo coahna beo páuh laab béjnit, ít íit chājap wut jī. Pánih íit chāj péanit, jéih yoocannidih ã ñajni chóojīh Jesús pebh ít cádah deya bojop wut jī.

⁵ Í cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwī chéendih ã boobipna caá”, í niij jengah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jī:

—**Ma yéejatdih wã yohna caá**, át niijíp wut jī.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, caanjīh chúudnit Moisés ã wutatjidih bohénitboó īih caolihjīhjah nin pah ít niij jengah joyóp wut yah jī:

⁷ “Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wã jamna caá’, niij yeena caá ã chājap”, ít niij jengah joyóp wut jī.

⁸ Queét páant í niij jengah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queédih át niijíp wut jī:

—**Yeéb páant ñi niij jengah joyát ã táican caá.** ⁹ **‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, wã niijíchah joinít, weemdih jéihcan yahna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jengah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhúú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chāi bejeé’, wã niijíchah, caán ã bejehchah ennit, wã niiját yoobópdi h ã jamatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wã bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá.** ¹⁰ **Weém nihat cáacwã úud jeñé, nin baácdih moondih jéih booanit, í yéej chājatdihbut wã jéih yohna caá. Páant wã jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã chāj jéutbipna caá, át niijíp wut jī.**

Páant niij péanit, jéih yoocanniboodih nin pah át niijíp wut jī:

¹¹ —**Ma ñah ñuhúú. Ma ñajat chóodih ubnit, míh muúboó ma jwáub bejeé**, át niijíp wut jī.

¹² Jesús páant ã niijíchahjah, caán newé át ñah ñuhup wut jī, buca. Ñah ñuhnit, ã ñajat chóodih ubnit, át bac bejep wut jī. Páant ã bac bejehchah, nihat ít en wáhi bejep wut jī. En wáhi bejnit, Diosdih búdí wēinit, nin pah queétjeh ít míc niijíp wut jī:

—¡En yah buca! Búdí náhniat pínahdih buu jwī enna caá. Jātih pánihatdih jwī en jawhcan jī, ít míc niijíp wut jī.

Jesús Levídiḥ ã jũúwát tũútat
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Túttimah, íim jwěejdiḥ Jesúswã ít jwũub bejep wut jĩ. Pániḥ bejniḥ, dawá caan pébh í míc wáac juyúchah enniḥ, queétdiḥ Jesús át bohé bejep wut jĩ. 14 Pániḥ bohé bejna, Leví Alfeo wũúhdiḥ ã tewat tóliḥdiḥ ã chúuduchah, át enep wut jĩ. Leví, jwĩ dée jamna yuhna, Romanowã maáta í úbát tútḥni dinerodiḥ úbh wũhni át jamup wut jĩ. Caandíḥ enniḥ, Jesús nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Wãjeéh ma pée jũúwá**, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinítjeh, ñah ñah, áih tewatdiḥ cádahniḥ, Levíbut Jesúsjeéh át bejep wut jĩ.

15 Túttimah, Levíboó áih muná numah bejniḥ, Jesúswãdiḥ át numah jeémép wut jĩ. Páant ã numah jeéméchah, caán ã niḥat pah dawá dinerodiḥ úbh wũhniḥ, bita “Yeejépwã caá”, í niijnítbut, Jesúswãjeéh bejniḥ, queét bíicdiḥ ít jeémép wut jĩ. 16 Páant queét bíicdiḥ Jesúswã í jeémp chúuduchah, Moisés ã wutjatjidiḥ bohénit fariseowã queétdiḥ ít enep wut jĩ.

—¿Dépaniḥ tigaá yeejépwã, dinerodiḥ úbh wũhniḥ bíicdiḥ Jesús ã jeémp? ã bohénitdiḥ ít niij úbh joyóp wut jĩ.

17 —**Tubáp chúúhcannit cohniḥdiḥ ípĩ bidcan caá. Wunnitjeh caandíḥ í bidna caá. Pániḥat dée ‘Weém yéejat wiḥcanni caá’, niij**

jenah joinít, teo wáacni pínahdiḥ ípĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdiḥ cádahniḥ, wã túut nuúmíhna caá’, niij jenah joinítboó teo wáacni pínahdiḥ í bidna caá. Pániḥna, ‘Yeejépwã caá jwiít’, niij jenah joinítjeh teo wáacadih wã jũúwáp be, í yéej chãjatdiḥ cádahniḥ, táiniboodíḥ í túut nuumát pínah niijná, Jesús queétdiḥ át niijíp wut jĩ.

Jeémp jwũhcatdiḥ Jesúsdih í úbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Caán láa Juan ã bohénit, fariseowãbut jwĩ nuowã í wutjat pah ít jeémp jwũhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, queét í jeémp jwũhcah yuhna, Jesúswã páantjeh ít jeémép wut jĩ. Páant í jeéméchah enniḥ, bíquína Jesúsdih nin pah ít niij úbh joyóp wut jĩ:

—Juan ã bohénit, fariseowã í bohénitbut, í jeémp jwũhcan caá, Dios queétdiḥ ã wēi enat pínah niijná. ¿Dépaniḥ tigaá ma bohénitboó páantjeh í jeémp? Jesúsdih ít niijíp wut jĩ.

19 —**Nin pah caá ã jamup: Téihya chéoni ã numah jeémpnit bíicdiḥ ã jam jwũhcah, jĩgahcan, ípĩ táí wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wãjeéh jam jwũhna, wã bohénit í táí wēi jeémpna caá.**

20 **Obohjeéhtih, bita caandíḥ í ub bejat túttimah, ã chéenwã jĩgahniḥ, í jeémp jwũhcan níit. Pániḥat pah bita weemdíḥ í ub bejat**

táttimah bácah, wã bohénitjeéh wã wihcah, queébtut ï jeémp jwuhcan níit, Jesús át níj jepahap wut jĩ.

²¹ Ded pah jwĩ nuowã ï wutajti áih jáap bohéatjĩh fariseowã ï widíhichah enna, Jesús queédih nin pah át jwáub níj bohénap wut jĩ: “**Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah teo wai búddhat ã náahcan caá. Páant ñi chãjachah nihna, caandih ñi chocat táttimah, jiint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwĩ nuowã ï naáwátji wĩh jáap bohéatjĩh widcat caá náahap.** ²² Pánihat dée, pah jwuhcanni iguĩh macdih nuñup chóojĩh ï chãjnihi máa wah wuúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguĩh mac pahna, máa wah wuúh jéih yúhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tágaá. Pánihna, jáap macdih jáap wah wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguĩh mac, caandih yáacni chóobut ã túi jumbipna caá. Pánihat pah wĩh jáap bohéat jwĩ nuowã ï naáwátjijĩh widcat caá náahap”, Jesús át níjíp wut jĩ.

Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigo quehedih ï úuc

jeémát

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át numah chóop yap bejep wut jĩ. Pánih bejna, ã bohénit trigodih ït úuc jeémp bejep wut jĩ.* ²⁴ Páant ï úucachah enna, ïjeéh bejnit fariseowã ïjnit, nin pah Jesúsdihi ït níj jũhñup wut jĩ:

—Jwiútdih ma joi jwáhúú. ¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó ï teo? Pánih teona, Moisés ã wutajjidih yap yohna caá ï chãjap, ït níjíp wut jĩ.

²⁵⁻²⁶ Páant ï níjíchah joinít, “Wã bohénit ï yap yohcan caá”, níját túut níjina, Jesús queédih nin pah át níj bóod chuñup wut jĩ:

—Davidji ã bohénit biúcdih nuugúp wunna, Dioih muuná waadníit, sacerdotewã Diosdih ï wũhnihi pandih át jeémép wut jĩ. Pánih jeémpna, ã pej jumnitdihbut át wũhup wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ï jeémát pínah át jumup wut jĩ. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wut jĩ. Caán láa Abiatar wút jumni sacerdotewã ï maáh át jumup wut jĩ. ¿Davidwã páant ï chãjatjidih Dios naáwátidih ï daacni nédih ñi bohécannit jĩ? Caán pandih ï jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ñi túi chãjcan beé’, át níjcap tajĩ. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc

* 2:23 Dt 23.25

* 2:25-26 Lv 24.9; 1S 21.1-6

jeempna, wã bohénitbut Diosdih ì yap yohcan caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant niijnít, nin pah Jesús queétdih át jwúub niijíp wut jĩ:

—**Dios chooát yeó jáapdih cãacwãdih ã jwejep jĩ, teo chunnít, ì chooát pínah niijná. Caán yeó jáapdih dawá wutatnadih ì jepahat pínahdih jenah joicán, queétdih ã teo wáacat pínahdihjeh át jenah joyóp tajĩ.** ²⁸ Pánihna, weém nihat cãacwã úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ì chãjat pínahdih wã jéih wutna caá, át niijíp wut jĩ.

3

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jwĩ míic wáacat munná juibínit, Jesús wã ìt waad béjep wut jĩ. Caán muedíh téihya ágahnibut át jumup wut jĩ.

² Caán muedíh jumnitboó Jesús dih ìt en ñunnúp wut jĩ. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ã boanachah, eníhna ìt chãjap wut jĩ, caandíh naóh yacat túut niijná. ³ Téihya ágahnidih nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Ñah ñahnit, wã pebhna ma júúwá,** át niijíp wut jĩ.

⁴ Páant niijnít, caán muedíh jumnitboodíh nin pah át niij wúubh joyóp wut jĩ:

—**Ñi jenah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáapdih Dios jwiít dih ded pah tigaá ã wut? ¿Téi chãjatdih niit ã**

wutap? ¿Yeejép chãjatdih niit ã wutap? ¿Cãacdih ã booaat túut niit? ¿Cãacdih ã mao yohat túut niit? queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, queét ìt jéih jepahcap wut jĩ. ⁵ Páant ì jepahcah enna, cãacwãdih ì jĩgah encatdih jéihnit, Jesús queétdih át ìijip wut jĩ. Queétdih ìjna yuhna, búdí át jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, téihya ágahniboodíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Míih téihyadh ma yoo dwwú,** át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ãih téihyadh át yoo dwwúp wut jĩ. Páant ã yoo dwwúchahjeh, ãih téihya át túyah bejep wut jĩ. ⁶ Páant Jesús ãih téihyadh ã boanachah ennit, fariseowã ìt ìij bac bejep wut jĩ. Pánih ìij bac bejnit, Herodeíh cãacwã biíc dih míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesús dih jwĩ jéih mao yohbi?” queétjeh ìt míic niijíp wut jĩ.

Dawá cãacwã ìim jwéejdih ìjumat

⁷⁻⁸ Jesús ã bohénit biíc dih ìim jwéejdih ìt jwúub bejep wut jĩ. Páant ì bejehcah enna, Galilea baác dih moón dawá queétdih ìt péé bejep wut jĩ. Ded pah ã wěp chãjat doonádih joinít, Judea baác dih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baác dih moón, Jordán maj conanaamánt moón, Tiro wut jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wut jumni tútchidih moonbát dawá ã pebhna ìt juibínap

wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Dawá jumna, Jesús pebh ít tái yáo ñuh jaibínap wut jĩ. Dawá wunnitdih ã boanachah enna, bita wunnitbut Jesús dih chũúhñit, búdí ít míic tónap wut jĩ. Páant í míic tónachah ennit, Jesús ã bohénitdih caanjĩh ñajni jááj chóodih át too deya pahaat tútup wut jĩ, caán chóodih waad páhñit, queétdih bohéat tút niijná.*

¹¹ Jesús dih ennit, nemép caolih jumnitboó ípĩ páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah ít níj ñaacáp wut jĩ:

—¡Meém Dios wũúh caá! ít niijíp wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah ãpĩ níj wutap wut jĩ:

—**Dios wũúh wã jumatdih bitadih ñi naóhca bojóó**, át niijíp wut jĩ.

Jesús doce ã naáwát tútñit pínahdih ã ñíwat

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Jeéboó pũuh laab jaibínit, ã náahñitdih Jesús ã pebhna át bejat tútup wut jĩ. Á bejat tútuchah joinít, ã pebhna ít jaibínap wut jĩ. ¹⁴ Doce ã naáwát tútñit pínah biih tútchinaboó wahna, áih táiini doonádih naóh jibnit pínahdih át ñíwip wut jĩ. ¹⁵ Pánih ñíonit, nemépwádih í bacaat pínah wēpatdihbut queétdih át wũhup wut jĩ. ¹⁶⁻¹⁹ Jesús nit docewádih át ñíwip wut jĩ: Simón, Santiago, ã úud Juan, Andrés, Felipe,

Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wũúh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit ít jumup wut jĩ. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wut búudhdup wut jĩ. Santiago, ã úud Juanjĩh Zebedeo weh ít jumup wut jĩ. Queét waicanjeh íjñit í jumuchah enna, queétdih Boanerges Jesús át wut búudhdup wut jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihñit”, niijná át chãjap wut jĩ. Judas Iscariote Jesús dih eníhcannitdih duó wáini pínah át jumup wut jĩ. Pánih queétdih ñío péanit, Jesús doce ã naáwát tútñit pínahdih át ñamah jwũub dei bejep wut jĩ.

“Nemép ã wēpatjĩh Jesús ã booana caá”, í niiját

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Jwũub dei bejnit, Jesús ã bohénit bíicdih mũuná ít waad béjep wut jĩ. Páant í waadát túttimah, dawá cãacwã míic wáac jaibína, caan mũudíh ít yáwap wut jĩ. Páant í míic wáac jaibínachah ennit, Jesús wã ít jéih jeémpcap wut jĩ. ²¹ Pánihna, dawá í míic wáacat doonádih joinít, caán mũuná jaibínit, Jesús ã déewã caandíh wapat tút niijná, ít ub bejhip wut yah jĩ. “Jesús déhena caá ã chãjap”, queét ít niijíp wut jĩ.

²² Biquína Moisés ã wutatjidih bohénit Jerusalén tútchimant dei jaibínitboó nin pah ít míic niijíp wut jĩ:

* 3:9-10 Mr 4.1; Lc 5.1-3

* 3:22 Mt 9.34; 10.25

“Nemépwā ī maáh Beelzebú ã wēpatjĩhjah caá nemépwādh ã bacat túutap”, ĩt niijíp wut jĩ.*

23 Páant ĩ niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ: **“Nemépwā mícjeh ĩpĩ míc bacacan caá. Nemépwā ĩ maáh ã wēpatjĩh nihcan, Túini Espíritu ã wēpatjĩh queétdih wā bacana caá.**

24 **Nin pah ã jumna caá: Det biíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, queét nihat ĩta wun beedáh bej tagaá.** 25 **Pánihat pah, biíc yoobó, biíc mæddih moonjéh yuhna, míc maona, ĩta jweí peét bej tagaá.** 26 **Satanás, nemépwā ĩ maáh áihwādh bacana, biíc yoobó muntih páant ã yapachah, ã wēpatbut áta bæud tágaá.**

27 **“Nin pahbut ã jumna caá: Wépép newéih mænná ded næumíhna yuhna, ã jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandih chéo péanit, áih bií déedih ã jéih ubna caá.**

28 **“Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Det yéej chájna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ĩ jwáub túut næumúchah, Dios ĩ yéejatdih ã yohbipna caá.** 29 **Páant ĩ yéejatdih ã yohochah yuhna, Túini Espíritubodih yeejép ĩ wéhenachah, caandih bácah ã noón quíib bæudcán niít. Páant ĩ niijátji jīb, peéh chájat páantjeh ã jumbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.***

30 Jesús Túini Espíritu ã wēpatjĩh nemépwādh ã bacanachah yuhna, “Caán nemépwā ĩ maáh ã wēpatjĩh nemépwādh ã bacana caá”, Moisés ã wutatjidih bohénit ĩ niijíchah joinít, Túini Espíritudih ĩ yéej wéheatji jīb Jesús queétdih páant át niij naáwáp wut jĩ.

Jesús ã déewā caandih ĩ bidat

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Páant ã naáwát pónih, Jesús ã ĩn ã úudwā biícđih ĩt juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, jóocmant páinit, Jesúsđih ĩt bid baca bojat túutap wut jĩ. 32 Pánihna, ã pebh chúudnitboó caandih nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Ma ĩn, ma úudwā biícđih jóocmant meemđih bidna wæút ĩt chájap, ĩt niijíp wut jĩ.

33 —**Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā ĩn? ¿Det tigaá wā úudwābut, yeéb ñi jenah joyóchah?** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

34 Páant niijnít, ã pebh chúudnitdih júutnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Nit caá wā ĩn panihnit, wā úudwā panihnitbut ĩ jumap.** 35 **Pánihna, ded Diosdih táí jepahni wā úud, wā jwan, wā ĩn panihni ã jumna caá, át niijíp wut jĩ.**

4

*Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

* 3:29 Lc 12.10

1 Pánih bohé péanit, bac bej, ím jwéejdih dei juibí ñuhnit, Jesús cãacwãdih át jwúub bohénap wat jĩ. Pánih bohénit, dawá ã pebh í juibí ñuhuchah, ímdih pahni jááj chóodih Jesús át waad páhap wat jĩ. Queét ím jwéejdih ít túi yáo ñuhap wat jĩ.* 2 Pánih waad páhnit, dawá ã jenah joiní naáwátñajĩh bohéna, Jesús nin pah queétdih át niij wat naóh bohénap wat jĩ:

3 “**¡Nin naáwátdih ñi túi joyoó! Biíc newé waáh momodih ã bejep be.**

4 **Páant ã waáh bojochah, biquí tíibna namádih ã buug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh jũóhnit, jwébehwã caán tíibnadih í jeémáh bojop be.** 5 **Biíh tíibna jeejĩh yewéni baác jumapboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ã chíih jũúwáp yuh be.** 6 **Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ã chãhachah, ñeh bainíjeh jumna, ã diib téhah bejep be.** 7 **Biíh tíibna nemép óotna cãtíh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandíh ã chíih yap bejehah, momniboó mánahna, ã quehcap be.**

8 **Obohjeéhtih, biíh tíibna táini baácboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ã túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadiah treinta tíib, biíh wawánadiah sesenta tíib, biíh wawánadiah cien**

tíib ã jumap be”, cãacwãdih át niijip wat jĩ.

9 Páant niij péanit, “**¡Ded molít jumna, ã túi joyó naáh!**” Jesús queétdih át niijip wat jĩ.

Ã bohénit beh joicán, Jesúsdiñh í wúubh joyát (Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10 Queét joinítji í jwúub bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit biíc dih caandíh nin pah ít niij wúub joyóp wat jĩ:

—¿Dépanih tigaá cãacwãdih bohéna, ma jenah joiní naáwátjĩhjah mapĩ bohé? caandíh ít niijip wat jĩ.

11 —**Dios jwí Maáh yoobát jumna, niñat cãacwãdih ã teo wáacat pínah dooná, jwí déewã jon játih moondíh ã jéihya jwuhca naáh doonádih buu yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadiñh páantjeh ã jéihya jwuhcah, wã jenah joiní naáwátjĩhjah queétdih wápĩ bohéna caá.** 12 **Pánihna, wã chãjatdih enna yuhna, í beh encan caá. Wã naáwátdih joiná yuhna, í beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, í yéejatdih cádahcan, wã pebh í tac páud jũóhcah, í yéejatdih wã yohcan niít,*** Jesús queétdih át niijip wat jĩ.

Waáh momni naáwátdih ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 **“Yeéb butéh wã naóhndih beh joicán, biíh wã naáwát pínahdihbut ñi**

* 4:1 Lc 5.1-3 * 4:12 Is 6.9-10

beh joicán niít", Jesús ã bohénitdih át niijíp wat jĩ.

Táttimah, ã jenah joiní naáwátidih ĩ jéihyat pínah niijná, queétdihjeh nin pah át jwúub niij naóh bohénap wat jĩ: 14

"Wĩih túini doonádih naóhni, waáh momni panihni caá. 15 Biquína joinít namáboó buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh ĩ joyát táttimahbitjeh, Satanás jüóhnit, jwébehwã caán tíbnadih ĩ jeémát pahjeh, queét ĩ joyátjidih ã quíib buudána caá. Páant ã quíib buudánachah, ĩ joyátjidih náhnican, ĩ jéih jepahcan caá. 16 Bitá joinítboó jeejĩh yewéni baácđih buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joinít, búdí ĩ wēi jwuhna yuh caá. 17

Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ĩ jumna caá. Yeejép ã yapachah, wĩhwã ĩ jumat jĩib bita queétdih ĩ yéej chãjachah, waicanjeh wĩih túini doonádih ĩ cádahna caá. 18

Bitá joinítboó nemép óotna cãtĩh buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joinít, ĩ jepahna yuh caá. 19

Obohjeéhtih, nin baácđih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bíí déedihbut búdí ĩ bíbohíhatdihjeh ĩ jenah joiná caá. Páant ĩ jenah joyóchah, ĩ joiní túini dooná pácahi panihni ĩih caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, túiniboodíh ĩ jéih

chãjcan caá. 20 **Obohjeéhtih, bitaboó wĩih túini doonádih joinít, túini baácboó buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, túinidih ĩ jéih chãjna caá. Queét treinta tíbna ã quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, búdí túi chãjna, sesenta tíbna ã quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, chah búdí túi chãjna, cien tíbna ã quehat pah ĩ jumna caá",** Jesús át niijíp wat jĩ.

*Jiát dah naáwát
(Lc 8.16-18)*

21 Páant niij péanit, nin pah queétdih át jwúub niij naóh bohénap wat jĩ: **"Wã bohéat jiiát panihni caá. Jiiát dahdih jii péanit, wáam dahjĩh ñipĩ páah jwejcan caá. Caan dáhdih chãudat páha numpboobút ñipĩ jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ã túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñipĩ jii cáagna caá.***

22 **Jiát dah ã yeh iiguíchah jwĩ túi enat pah, jãtĩh ĩ beh joicátjidih táttimah cáacwã ĩjéihbipna caá.* 23** **Ded molít jumna, ã túi joyó naáh!**

24 **Páant ñi túi jepahachah ennit, Dios yeebdíh ã túi teo wáacđipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan niít. Páant ã teo wáaccan, ñi beh joicán niít.* 25** **Ded túi jepahni túi beh joiní**

* 4:21 Mt 5.15; Lc 11.33

* 4:22 Mt 10.26; Lc 12.2

* 4:24 Mt 7.2; Lc 6.38

ã jumbipna caá. Obo-
hjeéhtih, jepahcanniboó
'Bainí wã beh joiná caá',
niijná yuhna, beh joicánni ã
jumbipna caá", át niijíp wut
jĩ.*

Trigodih momat naáwát

²⁶ "Dios ã maáh jumat,
trigodih momat panihni
caá. ²⁷ Mom péanit, chei
jumat pah ũo, yeó jáap
jumat pah apí jáana caá.
Páant ã chãjat pónih, ã
jéihcah yuhna, ã momni
ã behna caá. ²⁸ Baácboó
momnidih Diosjeh ã be-
hana caá. Páant ã be-
hanachah, caán pínah ã
jwíih chíihna caá. Caán ã
behechah, áih wawá pínah
apí yabacna caá. Caán
wawá behnit, ã búuhachah,
áih quehena ã jígohna
caá. ²⁹ Caandíh ub láa
caan quehena ã behechah
ennit, cáacwã ipí bóod ubna
caá.* ã momni ded pah ã
behatdih ã beh joicát pah,
cáacwã ded pah Diosdih ã
jepahatdihbut ñi jéih beh
joicán caá", Jesús át niijíp
wut jĩ.

Mostaza tíb naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ "¿Dios ã maáh jumat
ded pahna tigaá, ñi jenah
joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat
pínah niijná, dedédih jenah
joinít tigaá caandíh wã
naóhbi? ³¹ Mostaza tíb
ded pah ã jumatdih wã
naáwáchah, caandíh ñi beh
joibípna caá. Caán tíb
cão tíbih pah bóo ã jumna

caá. ³² Pánih bainí tíbih
jumna yuhna, caandíh
ĩ momochah, chíihna, ã
túi behna caá. Páant ã
behechah, áih cácanaboó
jwébehwã yeó chãhatdih ipí
jwei jaamná caá. Pánihat
pah tigaá Dios ã maáh
jumat. Áihwã daocánnit
jwíih jumnitji, túttimah ã
dao béjbipna caá", Jesús át
niijíp wut jĩ.

Naáwátnejihjeh ã bohéát

(Mt 13.34-35)

³³ Caán dée naáwátnejih
cãacwã ã jéihyat pah bóo Jesús
queédih apí bohénap wut
jĩ. ³⁴ Naáwátna ã wihcah,
queédih apí bohécap wut jĩ.
Obohjeéhtih, ã bohénitdihjeh
ã bohéátjidih Jesús apí jwúub
naáwáp wut jĩ, ã túi beh joyát
pínah niijná.

*Búdi johlit nolihatdihbut
Jesús ã yayáát*

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Pánih cáacwãdih bohé
péanit, tóo ñáh jãúwáchah,
—Chóbe ímdih jwí cháh
bejjíh, Jesús ã bohénitdih át
niijíp wut jĩ.

³⁶ Jesús páantjeh jááj
chóodih pahnit, ã bohénit
biíc dih, caandíh joinít dih ãt
éemp cháh bejep wut jĩ.
Bitabut biíh jááj chónajih
íjeéh ãt cháh bejep wut jĩ.
³⁷⁻³⁸ Páant ã cháh bejehah,
Jesús jááj chóo méimant waó
cáagatjih cáag lajnit, át úwup
wut jĩ. Páant ã úwat pónih,
búdi johlit nolihatbut át
jãúwáp wut jĩ. Búdi nolihat
ã jumachah, íih jááj chóo át

* 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26

* 4:29 Jl 3.13

daábíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó át jáacap wut jĩ.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandíh ít níj wucap wut jĩ:

—Bohéní, daabná caá jwĩ chājap. ¿Jwĩ chíic wunat pínahdih ma úumcan níit? ít níj ñaacáp wut jĩ.

³⁹ Páant í níj wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihtatdihbut

—**¡Laiha bojoó! ¡Ma yayaá!** át níj jūihñap wut jĩ.

Páant ã níjíchahjeh, johlit, nolihtatbut bíicmantjeh át yayáh bejep wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã níjít tátimah, ã pej jamnitdih nin pah át níjíp wut jĩ:

—**¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh táí jenah joiná, ñita úumcan tagaá,** át níjíp wut jĩ.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queétoó nin pah ít míc níjíp wut jĩ:

—¿Dedé cāac tigaá nin? Á naáwáchahjeh, johlit, nolihtatbut ã yayáh bejna caá, ít níjíp wut jĩ.

5

Gadara baácđih bóo nemépwā jamnitdih Jesús ā booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesús johlitdih yayániji ã bohénit bíicđih Gadara baácna ít chúuh juibínit wut jĩ. ² Pánih chúuh juibínit, Jesús wā í aab béjehah, cāac yohopmant nemépwā jamni newé Jesúsđih át jwāáh dei bejep wut jĩ. ³ Caán newé cāac yohopboó jeé íitna āpĩ

jamap wut jĩ. Cāacwā caandíh chéona yuhna, ít jéih teocap wut jĩ. ⁴ Dawá láa ítah tōpñih áih téihya colóhnadih í chéwechah yuhna, āpĩ pūud wái daj yohop wut jĩ. Áih jítcha colóhnadihbut ítah tōpñih í chéwechah yuhna, āpĩ daj mao yohop wut jĩ. Pánih wēpni ã jamuchah, cāacwā caandíh ít jéih teocap wut jĩ.

⁵ Cāac yohop jeé íitnaboó chei jumat pah, yeó jáap jumat pahbut caán míicjeh jee dáhñih āpĩ míc mao ñaacáp wut jĩ.

⁶ Pánihna, Jesús yūap ã jūúwúchah ennit, caandíh át jwāáh ñáo dei juibínit wut jĩ. Jesús pebh juibínit, ã wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jĩ.

⁷⁻⁸ Páant ã chājachah enna,

—**¡Nemépwāá, nin newémant ñi bac bejeé!** Jesús át níjíp wut jĩ.

Páant ã níjíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwā ít níj ñaacáp wut jĩ:

—Jesús, Dios chah wēpni wūuh ¿Dépanihat túut tigaá jwiútdih páant ma chāj? Dios ã enechah, meemdíh jwĩ uúbhna caá. Jwiútdih ma peéh chājca bojoó, Jesúsđih ít níjíp wut jĩ.

⁹ —**¿Dedé tigaá ma wūt jam?** Jesús át níjíp wut jĩ.

—Dawá caá jwiútdih jwĩ jamap. Pánihna, Legión caá wā wūt, Jesúsđih át níjíp wut jĩ. “Legión” níjina, “Dawá” níjina át chājap wut jĩ.

¹⁰ —Jwiútdih bíih baácboó ma wahca bojoó, nemépwā ít níjíp wut jĩ.

11 Queét pebh, jeé ñaj deyepboó, momo m̄wā ī bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwā Jesúsdih īt niijíp wut jī:

12 —Queét m̄wādih jwiít dih ma waadát t̄utú, īt niijíp wut jī.

13 —Ñi waad béjeé bácah, Jesús āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnit, m̄wādih īt waadáp wut jī. Páant ī waadáchah, ímna ñáo dei bej, b̄úg báahnit, m̄wā īt chíic wunup wut jī. Dos mil m̄wā īt wunup wut jī.

14 Páant ī b̄úg báah chíic wunuchah ennit, queétdih en daonítji íih t̄tchiboó īt jweí jwúb bejep wut jī. Jweí jwúb bejnit, nihat ī jwááhnitdih īt naáwáp wut jī. Queét ī jumni t̄tchidih jwúb juibínit, caánboobút īt naóh peetép wut jī. Páant ī naáwáchah joinít, caán t̄tchidih moón Jesús ded pah ā ch̄jatjidih enedih īt bejep wut jī. 15 Jesús pebh juibínit, nemépwā jumni caánboó táinijeh ā ch̄uduchah, īt enep wut jī. Pánih ch̄udna, yéguéh d̄onít, túi jenah joiní āt jumap wut jī, b̄uca. Obo-hjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí īt úumap wut jī. 16 Jesús ā ch̄jatjidih ennitji jáap joinítboodíh Jesús ded pah nemépwādih bacat t̄utnit, m̄wādih ā waadát t̄utatjidihbut īt naáwáp wut jī. 17 Caán doonádih joinít, Jesúsdih náahcan, caán baácdih moón íih baácmant

Jesús wādih īt jwúb bejat t̄utap wut jī.

18 Jesús wā jāáj chóodih ī waadáchah, nemépwā jumni nin pah āt niijíp wut yuh jī:

—¿Majeéh weembút wā bej jíih? āt niijíp wut jī.

19 —**Wájeéh ma jwúbáchah, āta túi ta yuh caá. Obo-hjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdíh jíghah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādih naáwát t̄ut niijná, ī pebhna ma jwúb bejeé,** Jesús caandíh āt niij jepahap wut jī.

20 Páant ā niij jepahachah joinít, jwúb bejna, nemépwā jumni ā déewādih āt naáwáp wut jī. Chénat Pah Téihya T̄tchi wut jumni baácboó Jesús ded pah ā ch̄jatjidih nihatdih naóh jibidih āt bejep wut jī. Páant ā naáwáchah joi ñúhnit, nihat Diosdih búdí īt wēi naáwáp wut jī.

Áih yéguéh chóodih juí, teonih, Jairo n̄umdíhbut Jesús ā booaat

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 T̄ttimah, Gadara baácmant Jesús wā īt jwúb chúh bejep wut jī. Pánih chúh bejna, ím jwējdih ī ñáan juibínachah, dawá Jesúsdih enedih īt juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdih īt wáac ñuh púuda bojop wut jī. 22 Páant ī ñuh púuda bojochah, queét c̄atíh Jairo Jesús pebh āt juibínap wut jī. Jairo jwiít judíowā jwí míc wáacat m̄díh en daonít maátajeéh jumni wut jī. Jesús ā wēpatdih jéihnit, áih jíicha

pebh páah yoh ñajnit, nin pah
 ât niijíp wut jĩ:

23 —Wã nuúm mi wunat
 túut chãjachah ennit, ma pebh
 wã jũúwáp be. Caántdih teo
 jáha booaat túut niijná, wíih
 munná wãjeéh ma jũúwá, ât
 niijíp wut jĩ.

24 Páant ã niijíchah joinít,
 Jesús Jairojeéh ât bejep wut jĩ.
 Páant í bejehah, cãacwãbut
 ñjeéh ít bejep wut jĩ. Páant
 cãacwã cãtíh ã bejehah,
 dawá caandíh tubit ít too
 péenap wut jĩ. 25 Cãacwã
 cãtíh biíh wili wunnihbut
 mit jumap wut jĩ. Caánt
 doce jópchi mácanihat panihat
 wunnih mit jumap wut jĩ.
 26 Dawá cohnit caántdih ítih
 cohoh wut yuh jĩ. Obohjeéhtih
 í cohochah yuhna, chah mit
 tubanap wut jĩ. Nihat miíh
 dinero í cohohat júb wãhna
 yuhna, mit boocap wut jĩ.
 Chah yeejép wut jĩ mi wunat.

27-28 Pánihna, cãacwã Jesúh
 doonádih í míic wéhenachah,
 mitát joyóp wut jĩ. Joinít,
 caántjeh nin pah mit niij
 jenah joyóp wut jĩ: “Jesúh
 yégueh chóodihjeh jubí teona,
 wã boobipna caá”, mit niijíp
 wut jĩ. Páant niij jenah
 joiná, cãacwã cãtíh Jesús
 tãahmant jubínit, áih yégueh
 chóodih chahbitjeh mit jubí
 tewep wut jĩ. 29 Páant mi
 tewechahjeh, mi wunat ât
 yayáh bejep wut jĩ. Páant ã
 yayátdih miíh bácahjih mit
 joyóp wut jĩ. 30 Páant mi jubí
 tewechah, ã booaat wēpat
 caántdih ã chũúátdih Jesúsbut
 ât joyóp wut jĩ. Pánih joiná,
 cãacwã cãtíh tac púud ñuhnit,

nin pah ât niijíp wut jĩ:

—¿Déhe tiguaá wíih yégueh
chóodih ã jubí teo? ât niijíp
 wut jĩ.

31 —¿Páant, dawá cãacwã
 meemdíh í too péenachah
 jéihna yuhna, páant ma niij
 uúbh joi? ã bohénitboó
 Jesúsdih ít niijíp wut jĩ.

32 Obohjeéhtih, yégueh
 chóodih jubí, teonidih jéihíhna,
 Jesús ât en bidip wut jĩ.

33 Pánihna, mi booaatdih
 jéihnit, úmna, caánt Jesús
 pebh mit páah yoh ñajap
 wut jĩ. Pánih páah yoh
 ñaj, méménit, Jesúsdih táí
 yoobópdiheh mit naáwáp wut
 jĩ. 34 Páant mi naáwáchah
 joinít, nin pah Jesús caántdih
 ât niijíp wut jĩ:

—**Nuumú, wã wēpatdih táí
 jenah joiná, ma boona be.
 Wēinit, ma bejeé. Caán
 wunat meemdíh ã jwúb
 jũóhcan niít, páant muntih,**
 ât niijíp wut jĩ.

35 Jesús caántdih páant ã
 niijíchahjeh, Jairoíh munnánt
 bejnit, ã déewá ã pebh ít
 jubínap wut jĩ.

—Jáantjeh ma nuúm mi
 wunah bejep be. Bohénidih
 ma jwúb bejat túutá,
 Jairodih ít niijíp wut jĩ.

36 Obohjeéhtih, í niijátdih
 joyáh bojnit, Jesús nin pah
 Jairodih ât niijíp wut jĩ:

—**¡Ma úmca bojóó! ¡Wã
 wēpatdih páantjeh ma táí je-
 nah joyoó!** ât niijíp wut jĩ.

37 Túttimah, ájeéh péenitdih
 “**Ninjĩh ñi páñaá**”, niijnít,
 Jesús Jairojeéh áih munná
 ít bejep wut jĩ. Pánih bejna,

Pedro, Santiago, ã úud Juan, queét biic peihcannitdihjeh át namah bejep wut jĩ. ³⁸ Jairoih munná jubínit, wannihdih dawá tubit ñaac jünítidih át enep wut jĩ. ³⁹ Pánih enna, caán muudih waadnit, queétdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Dépanihna tubit ñaac jüi tigaá ñi chäj? Nint wébít wannih nihcan caá. **Ɔona caá mi chäjap**, át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, caandih ít dehwep wut jĩ. Páant ĩ dehwechah, queét nihatdih Jesús át bacat túutup wut jĩ. Páant ĩ bac bejehchah, Pedro, Santiago, Juan, wannih mi manadihbut wébít mi lajni tólihboó át namah waad béjep wut jĩ. ⁴¹ Pánih waád jubínit, miih téihyadih teonit,

—¡Talita cumi! Jesús caántdih át niijíp wut jĩ. Páant niijná, “Bainihmaá, ma ñah ñuhúú”, niijná át chäjap wut jĩ.

⁴² Páant ã niijíchahjeh, ñah ñuhnit, mit yáac chüi bejep wut jĩ. Caánt doce jópchi mit bíbohóp wut jĩ. Páant mi bootdih ennit, caán tólihdih ã namah waad béjnit búdí ít joi ñúháp wut jĩ. ⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi bootdih naáwát túutcan, jeémátidih át wúhat túutup wut jĩ.

6

Nazaret tátchidih moón Jesúsdi ĩ náahcap
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jairoih munnánt bac bejnit, Jesús ã bohénit biicdih ã behni Nazaret tátchina át jwúub jubínap wut jĩ. ² Pánih jubínit, chooát yeó jáapdih jwĩ mic wáacat muudih Jesús wã ít waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús caanjih jumnitdih át bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah, dawá caandih ít joí wáhi bejep wut jĩ. Pánih joí wáhi bejnit, nin pah ít mic niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús dedjih tigaá, nin bohéatdih át joiijí? ¿Ded pah tigaá ã túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiit cáacwã jwĩ jéih chäjca naáhdih apĩ chäj júutna caá. ³ Maa teonijeh caá. María wúuh ã jumachah, Santiago, José, Judas, Simón ã úudwã ĩ jumna caá. Á jwanna yaádhbut jwĩ pebh ĩ jumna caá. Caán jwiit panihni mun tigaá ã jumap, ít mic niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ded pah ã jummatdih jéihcanjeh, caandih ít náahcap wut jĩ. ⁴ Páant ĩ náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—**Dios naáwátidih naóh yapanidih cáacwã ĩpĩ wéina caá. Páant ĩ weñechah yuhna, áih tátchidih moón, ã déewã, áih muudih jumnitboó, caandih ĩpĩ wéican caá. Pánihna, ninjih behni wã jumachah, weemdih ñi náahcan caá**, át niijíp wut jĩ.*

⁵ Caán tátchidih jumna, Jesús Dios ã wēpatjih át jéih chäj júutcap wut jĩ.

* 6:4 Jn 4.44

Pánih chājcan yuhna, biquína wunnitdih teo jāhanit āt booanap wut jī. ⁶ Caanjīh moón caandīh ī jepahcah, āt en wūhi bejep wut jī. Pánihna, caan pébh jumni tūtchinadih Jesús wā bohénadih īt bejep wut jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Túttimah, doce ā bohénitdih ā pebh bid bojnit, ā wēpatdih queétdih wūhna, chénewā, chénewā, chénewā míc Jesús āt wahap wut jī, biīh tūtchinadih moondīh teo wáacnit, nemépwādh ī bacat tútat pínah niijná. ⁸ Pánih wahnit, nin pah queétdih āt niijíp wut jī:

—**Bii dée, pan, wuh wuuh, dinerodih ubcan, ñi íoh cajat nahdihjeh pohba ñi ub bejeé.** ⁹ Ñi túat nuumát pínah yégueh, zapatosdihbat ñi ub bejca bojoó. ¹⁰ Páant ñi bejchah, ñi juibíni tūtchinadih moón yeebdīh áwat tólih ī wūhuchah, caán muudīhjih ñi chāo jwáhuú. Caán tūtchimant bejnajeh, caán muudīh ñi cádah bejeé. ¹¹ Ded tūtchidih moón yeebdīh náahcan, ī joíhcah, caán tūtchidih yap bejna, ñíih zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá, queétdih Dios ā yohat pínahdih ī jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdīh wā naóhna caá. Sodoma tūtchidih

moón, Gomorra tūtchidih moonbút tabit yeejép chājnit ī jumachah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdīh náahcannitjiboodīh chah peéh chājat ā jumbipna caá, āt niijíp wut jī.*

¹² Pánihna, queét doce ā wahnitboó Jesúih táini dooná naáwādih īt bejep wut jī, cāacwā ī yéej chājatdih cádahnit, táiniboodīh ī túat nuumát pínah niijná. ¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwādh bacat túatnit, wunnitdihbat yíjīh ñái, wábhnit, īt booanap wut jī.*

Juan Daabánidih ī mawat
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Jesús ā bohénit ī bohé jibichah, ded pah Jesús ā chājat doonādih dawá īt joyóp wut jī. Maáh Herodesbat āt joyóp wut jī. Pánih joinít, “Juan Daabáni ā wunat túttimah, āt jwáub boo pud jūóh niit āt chājap? Pánih boo pud jūóhni jumna, jwiit cāacwā jwī jéih chājca naáhdih ā jéih chājna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, āt niij jenah joyóp wut yuh jī.

¹⁵ Bitá “Elías caá”, niij, bitabat “Jon jātih Dios naáwādih naóh yapani dée ā jumna caá”, īt niijíp wut yuh jī.*

¹⁶ Páant ī niijíchah joinít, Herodesboó

—Juanjidih waó wā bóod yohat túatniji āt jwáub boo pud jūóh tagaá, āt niijíp wut jī.

* 6:11 Lc 10.4-11; Hch 13.51 * 6:13

Stg 5.14 * 6:15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc

17-18 Juandih ī mawat pínah jātih, Herodes ā úd Felipe áa Herodíasdih āt dúuc wái áa jumup wut jī. Páant ā dúuc wái áa jumat peéh Juan caandih nin pah āt niij jāihñup wut jī: “Ma úd áadih dúuc wái áa jumna, Dios ā wutatdih yap yohna caá ma chājar”, āt niijip wut jī. Páant ā niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat múbóó Juandih mit nemat túutup wut jī. Páant mi wutatdih jepahnit, Herodes caandih chéwat túutnit, nemat múbóó āt nemat túutup wut jī.*

19 Herodías Juandih tubit enihcan, mit mao yohat túutihip wut yuh jī. 20 Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwátdih naóh yapani ā jumna caá”, niij jenah joinít, Dios ā peéh chājatdih úumna, caandih āt mao yohat túutcap wut jī. Ded pah ā táí chājat pínahdih Juan caandih ā naáwáchah, Herodes búdí āt jenah joyóp wut jī. Pánih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandih āpī táí wēi joyóp wut jī. 21 Páant ā wēi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandih wā mawat túutbi”, páantjeh mit niij jenah joyóp wut jī. Páant mi niij jenah joyóchah, ā cāac jumat yeó jáapdih wēina, mi áa Herodes āih cāacwādih míc wāacat túutnit, búdí āt namah jeémép wut jī. Caán nump jumnit maáta, āih soldad-owā maáta, Galilea baácdih moón maátabut, ā namah

jeémátdih enedih it jaibínap wut jī. 22 Biícdih ī jeéméchah, Herodías núbóó queétdih mit eo júutup wut jī. Páant mi eo júutuchah ennit, Herodes, ā bid bojnitbut, búdí it weñep wut jī.

—Dedé ma náahatdih weemdih ma úúbúchah, meemdih wā wāhbipna caá. 23 Dios ā enechah, yoobópdi meemdih wā naóhna caá. Ma úúbát pah bóo tac yoób wā maáh jumatdih meemdih wā wāhbipna caá, mi íbi Herodes caántdih āt niijip wut jī.

24 Páant ā niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niij úúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé déedih tigaá wā úúhbhi? mit niijip wut jī.

—Juan Daabániih wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdih ī wūhna naáh, mi nūmdih mit niij jac wutup wut jī.

25 Páant mi niij jac wutuchah joinít, mi íbi pebhna wēpép bejnit, nin pah caandih mit niijip wut jī:

—Juan Daabániih wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ā wunatdih wā jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdih ī wūhna naáh, mit niijip wut jī.

26 Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí āt jīgahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, cāacwā ī enechah, “Dedé ma náahatdih meemdih wā wāhbipna caá”, ātāt niijip wut jī. Pánihna, ā niijátjidih cāacwā ī joyóchah, tíicna,

* 6:17-18 Lc 3.19-20

“Meemdih wã wãhcan niit”, caántdih át jéih niicáp wut jĩ. ²⁷ Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat túttnit, soldadodih át ub jũúwát tútup wut jĩ. ²⁸ Páant ã wutuchah joinájah, bejnit, áih wao dáhdih dúuc bóod, pamapjih cáagnit, át ub jũúwáp wut jĩ. Pánih ub jũóhnt, Herodías nũmdíh át wãhup wut jĩ. Páant ã wãhuchah, áih wao dáhdjih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jĩ.

²⁹ Pánihna, caandíh ĩ mawatji doonádih joinít, áih bácahjidih ubudih juibínit, Juan ã bohénitji cáac yohop-boó ĩt yohop wut jĩ.

Cinco mil cáacwãdih Jesús jeémát ã wãhat

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesús ã wah bojnitji ã pebh jwúub juibínit, ded pah ĩ chãjatjidih, túini dooná ĩ naáwátjidihbut Jesúsdiĥ ĩt naáwáp wut jĩ.

³¹ Túttimah, queét ĩ jumupboó dawá cáacwã jwíih juibínitji bita ĩ juibínachah, ĩpĩ ñahwat jwúub bejep wut jĩ. Páant dawá ĩ jumuchah, Jesús wã ĩt jéih bid jeémpcap wut jĩ. Pánihna, ã bohénitdih biáboó át namah bejep wut jĩ.

—**Chóbe cáac wihcapboó jwĩ choo jwáhjĩh**, queétdih át niijíp wut jĩ.

³² Páant ã niijíchah joinít, queét jãáj chóodih waadní, cáac wihcapboó ĩt chúuh bejep wut yah jĩ. ³³ Obohjeéhtih,

queét ĩ chúuh bejchah, dawá queétdih beh ennit, ĩm jwěejdih ĩt ñũún ñáo páud bejep wut jĩ. ĩm pebh bóo tútchidih moonbát ĩt ñũún ñáo páud bejep wut jĩ. Pánihna, Jesús wã ĩ juibíát pínah jãtjeh queétboó ĩtát juibínap wut jĩ. Jesús wã ĩ chúuh juibínachah, dawá queétdih ĩt pãĩ ñũhup wut jĩ. ³⁴ Queétdih bohéni ã wihcah, en daoní wihcanni owejawã panihnit ĩ jumatdih ennit, Jesús queétdih búdí át jĩgah enep wut jĩ. Jĩgah ennit, queétdih át tái bohénap wut jĩ.* ³⁵ Cheyeh ã jumuchah, ã bohénit Jesúsdiĥ nin pah ĩt niijíp wut yah jĩ:

—Cheyeh caá. Ninjĩhbitjeh tútchi wihcan caá. ³⁶ Pánihna, nitdih pebhbit jumni tútchinadiĥ ma wahaá, ĩ jeémát jíib chãjat pínah niijná, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁷ —**Yeebjéh queétdih jeémát ñi wũhuá**, Jesús queétdih át niij jepahap wut jĩ.

—Páant, ocho widh tewat jíibjĩh jeémátđih jwĩ jíib chãjachah yahna, queét nihadidih áta juicán tagaá, Jesúsdiĥ ĩt niijíp wut jĩ.

³⁸ —**¿Débói pan dah tiggá ã jum? Jéihyat túut niijná, ñi bidbi jwũhuá**, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã bidat túttnitji jwúub joinít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwãbut ã jumna caá, ĩt niijíp wut jĩ.

* 6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

39 —**Căacwădih can túi jaihi yilipdih ũi chăudat túutá. Biíc poómp ninboó, biih poómp canboó, biih poómp conboó, ũi chăudat túutá,** Jesús át niijíp wut jĩ.

40 Páant ā niijíchah joinít, ni-hatdih ít chăudat túutap wut jĩ. Biquí poómpna cincuenta, biih poómpna cien, nihat í dawát yoobó páant ít chăud peetép wut jĩ. 41 Túttimah, caán biícjĩh bóo téihya pan dahna, chéne queejwădihbut ũbnit, Jesús jeáboó át chéi enep wut jĩ. Chéi ennit, **“Jeémát ma wăhat túina caá, Paá”**, Diosdih át niijíp wut jĩ. Pánih ũúbh péanit, pan dahnadidh át dajap wut jĩ. Dajnit, nihat căacwădih ā bohénitdih át jwúub daj wăhat túutap wut jĩ. Túttimah, queejwădihbut í wăhat pínah niijná, át daj wăhap wut jĩ. 42 Páant í wăhuchah, jeémpnit, nihat ít túi wud jumap wut jĩ. Nihat í túi wud jumuchah, páantjeh í judh jeémpni ít bíbohó wut jĩ. 43 Páant í judh jeémpni pan, queéj déepjĩh doce wăhnadidh ā bohénit ít ũb yac yáwanap wut jĩ. 44 Queejdih pandihbut jeémpnit neonájuh cinco mil ít jumap wut jĩ. Yaádh, í wehjeéh chah ít jumjip tagaá.

Ímjih Jesús ā yáac chăi bejat (Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

45 Páant í jeémp péanachah, jááj chóona waadát túutnit, Betsaida tútchina ā jătih Jesús ā bohénitdih át chăuh bej páñat túutap wut jĩ. Páant í chăuh bejchah, caandih

joinítjidih jwúub bejat túutnit, 46 caanjéh jeéboó Diosdih ũúbdidh át páuh laab béjep wut jĩ. 47 Túttimah, cheina ā bohénit ím tac yoób í chăuh bejchah, Jesús biícjeh caánboó ũúbhna, át chăo jwúhap wut jĩ. 48 Pánih ũúbhna, queédidh át en chăuha bojop wut jĩ. Í wawápmant queédidh johlit búdí ā júúwáchah, ā bohénit í meenná yahna, í wěp bej-catdih át enep wut jĩ. Pánihna, baabát pínah jătihbit, í pebh bejna, ímjihjeh Jesús át yáac chăi bejep wut jĩ. Pánih bejna, queédidh áti yap bejihp wut yuh jĩ. 49-50 Obohjeéhtih, ā yap bejihichah yahna, caán ímjih ā bejchah enna, **“Wănniĩh caoliĩ caá”**, niij jenah joí, en wăhi bejnit, queét tabit ít ũaacáp wut jĩ. Páant í en wăhi bejchah ennit,

—**¡Weemdih ũi en úumca bojó!** ¡Weemjéh tigaá! Jesús át niijíp wut jĩ.

51 Páant niij péanit, ĩjeéh jááj chóona át waadáp wut jĩ. Páant ā waadáchahjeh, johlit át yayáh bejep wut jĩ. Páant ā yayáh bejchah ennit, queétoó ít joi ũúhap wut jĩ. 52 Jesús nihat ā wěp chăj júutatjidih enna yahna, í túi beh joicátji jīb, dawá pandih ā jígoaatjididhbut ít beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ā yayáatidhbut beh joicánjeh, ít joi ũúhap wut jĩ.

Genesaret baácđih moón wănnitdih ā booaat (Mt 14.34-36)

53 Pánih chúuh bej, Gene-saret baácna juibínit, jááj chóodih caán jélitdih ít chéo pahanap wut jĩ. 54 Pánih chéo pahanit, jááj chóomant í aab béjehahjeh, cāacwāboó Jesúsdiñ ít beh enep wut jĩ. 55 Pánih beh ennit, niñat íñ munnáboó ñáo aab béjñit, wannit í ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna ít ãb dei bejep wut jĩ. Jesús ã jumat doonádih joinít, niñat caanná ít bejep wut jĩ.

56 Ded í juibíni tútchinaboó, dahwani tútchidih moón, botoni tútchinadiñ moonbát, bíí dée í jíb chājat mūú jóocmant bóo yoahdih í chéenwā wannitdih ípĩ ãb juibí jwejep wut jĩ. Páant í juibí jwejnitboó Jesúsíh yégueh chóodih tewíhna, caandíh búdí ít úbúp wut jĩ. Pánihna, det wannit caandíh teonitboó ít boonap wut jĩ.

7

Cāacwā ded pah í míc yéjaat

(Mt 15.1-20)

1 Jerusalén tútchimant bejñit, Moisés ã wutatjidiñ bohénit, fariseowābut Jesús pebh ít míc wáac juibínap wut jĩ. 2-4 Jwĩ ñowā í wutatji pahjeh, jeémát pínah jáñtih fariseowā, niñat bita jwĩ déewābut jwĩpĩ téih chocop jĩ. Bíí dée jíb chājadiñ bejñitji munná jwúuh juibínit, í wutatji pahjeh téih choccan, jwĩpĩ jeémpcap jĩ. Pamapna, pñubátna, jwĩ lajatjinadiñbut jwĩpĩ chocop jĩ. “Dios páant caá ã náahap”, niñ jenah

joinít, jwĩ ñowā dawá bíih í wutatjidiñbut jwĩpĩ chājap jĩ. 5 Jesús pebh míc wáacñit, ã bohénit téih choccanjeh í jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsdiñ nin pah ít niñ úbñh joyóp wut jĩ:

—Jwĩ ñowā í wutatjidiñ yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh í jeémpna caá. ¿Dépanih tigaá caandíh í jepahcan? Jesúsdiñ ít niñjíp wut jĩ.

6 Páant í niñjíchah joinít, Jesús nin pah queédih át niñjíp wut jĩ:

—**Jwíit túñit caá’, niñná yuhna, cāacwā í encap-boó yeéb yeejép chāñnit caá. Dios naáwátñih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jumatdih yoobópñih át niñ daacáp tají:**

‘Dios nin pah ã niñná caá: “Ñit weemdíh táí wēi naóhna yuhna, yoobópñih í jepahcan caá.

7 Weemdíh úbñhna yuhna, í yee úbñhna caá. Í jenah joyátjeh wutñit, ‘Nin pah caá Dios ã wutat’, ípĩ niñ yee naóh bohéna caá”, Dios ã niñná caá’, Isaías át niñ daacáp tají. (Is 29.13)

8 Páant ã niñ daacátji yoobópñih tigaá. Dios ã wutatdih yap yohnit, ñi ñowā í wutatboodíhñeh ñi chājna caá. 9 Pánih chāñnit, Dios ã wutatdih cádahna, ñi déewā í wutatboodíh ñi jepahna caá. 10 Dios Moisésjidiñ nin pah át

niij naáwát táutap tajj: ‘Ñi mánadih oinit, ñi túi chãjaá. Ded ã mánadih yeejép naóhmidih peéh mao yohat ã jumbipna caá’, ãt niijíp tajj.* ¹¹ Páant Moisésji ã niiját pah, ded ã mánadih ã teo wáaquíhichah yuhna, yeéboó ñi teo wáacat táutcan caá. ã mánadih ã wúhat déejidih Diosboodíh ñi wúhat táutna caá. ¹² Pánih bohéna, ã mánadih caandíh yeéb ñi túi chãjat táutcan caá. ¹³ Jwí déewã ã wútatdih jepahna, Dios ã wútatboodíh yap yohna caá ñi chãjap. Dawá biíh ñi wútat pahjeh chãjat táutna, Dios ã wútatdih ñipí yap yohat táutna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

¹⁴ Páant fariseowãdih niij péa, bita ájeéh péenitdih ã pebh bid bojnít, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Yeéb nihát wã naáwátidih túi joinít, ñi beh joyoó. ¹⁵ Dedé jeémát ñíih jacdih ã waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih chocchahbat, Dios yeebdíh biíc yoobó ã enna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant ã bacachah joiná, ‘Caán yeejép cáac caá’, ã niij enna caá. ¹⁶ ¡Ded molít jumna, ã túi joyoó naáh! Jesús ãt niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant niij péanit, Jesús wã munná ãt waad béjep wut jĩ. Pánih waad jubínit, ã bohénit ã naáwátjidih ãt wúbh joyóp wut jĩ. Páant ã wúbh joyóchah

joinít, Jesús nin pah queétdih ãt niij jepahap wut jĩ:

¹⁸ —¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwáhcan niít? Ñíih jacdih waadnít, ñíih jeémátboó ñi jenah joyátidih ã jéih yéejacan caá. ¹⁹ Dedé ñi jeémátji ñíih wúdah diítboó jumnijidih ñipí jont yohna caá. Caán ñíih caolihdih, ñi jenah joyátidihbut chãhcan, Dios ã enechah, yeebdíh ã jéih yéejacan caá, ãt niijíp wut jĩ.

Páant niijná, “Nihat jeémát táini caá”, niijná ãt chãjap wut jĩ.

²⁰ Nin pahbat ãt jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—Ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ã jumátidih ã júutna caá. ²¹⁻²² Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjĩh yeejép chãjna, bií déedih numná, cáac mao yohna, bitaíh bií déedih tabit en ñinahna, bitadih yéejaih jenah joiná, yeena, yeejép chãjat pínahdih wéhena, biíh cáac ã jumát pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wã jumna caá’, niij jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chãjat ñi jenah joyátmant ã júóhna caá. ²³ Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit, ‘Queét túicannit caá’, Diosboó yeebdíh ã niij

* 7:10 Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

enna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

Judío nihcannih Jesúsdihi mi jepahat

(Mt 15.21-28)

²⁴ Tiro tútchi, Sidón tútchi pebh juibínit, caanjĩh jumni mæúdíh Jesús wã ít waadáp wut jĩ. Caán mæúboó ã jumatdih bitadih át naawát tútcap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã naawát tútcah yuhna, ã jumatdih jéihnit, dawá ĩ juibínachah, queétdih át jéih jweicáp wut jĩ. ²⁵ Caán tútchidih biíc yad wili mi næumbít nemép jumnih mit jumap wut jĩ. Pánihna, Jesús ded pah ã chãjat doonádih joí, caanjĩh ã jumat doonádihbut joinít, ã pebhna mit juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Jesúsdihi wëina, ãih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jĩ. ²⁶ Caánt Siria baác Fenicia wát jumni tútchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jĩ. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi næumdíh jumni nemépdih ã bacat tútat pínahdih mit úbúp wut jĩ.

²⁷ Páant mi úbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jĩ:

—Wébít ĩ jeémát pínahdih ubnit, ĩh mujjiowádh jwĩ jwíh wáhachah, ã táican caá. Pánihat pah, judíowã ĩ jeémát panihni biíh baácdih moondíh wã jwíh wáhachah, ã táican caá, át niijíp wut jĩ.

²⁸ —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih,

mujjiowã jeémát cáagat naá namp pãinit, wébít ĩ jeémp jéenanidih ĩpĩ jeémpna caá. Pánihna, biíh baácdih bóli wã jumachah yuhna, weemdíhbut ma teo wáacachah, ã táina caá, Jesúsdihi mit niij jepahap wut jĩ.

²⁹ —**Páant ma niij jepahachah, ma næumdíh jumni ni nemép wãát bac bejna caá. Enedih ma bejeé,** Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, miíh mæuná jwúub juibínit, mi næumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wut jĩ.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ã booaat

³¹ Jesús wã Tiro tútchi jumni baácmant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea ĩm conanaamánt jwúub dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wut jumni pebhboó ít juibínap wut jĩ.

³² Páant ĩ juibínachah, biíc newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwã ít ub juibínap wut jĩ, caandíh ã booaat pínah niijná.

³³ Jéih joicánnidih chibít yúup Jesús át numah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, newéih molítdih Jesús ãih téih tíbjĩh chibít át taj waadánap wut jĩ. Pánih taj waadá péanit, Jesús ãih téih tíbdih coí cáagnit, newéih næúcdih át teo jáhanap wut jĩ.

³⁴ Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih jui jéena bojnit, **“¡Efatá!”** át niijíp

wut jĩ. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wātaá!” niijná āt chājap wut jĩ. ³⁵ Páant ā niijchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, āih nuúcbut ā wilahachah, āt túi jéih wéhenap wut jĩ. ³⁶ Páant ā chājatjidih ājeéh péenitdih Jesús āt naáwát túutcap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ā naáwát túutcah yuhna, queétboó chah ít naóh peetép wut jĩ. ³⁷ Páant ĩ naáwáchah joinít, cāacwā ít joí wúhi bejep wut jĩ. “Nihatdih caán ā túi chājna caá. ¡Jéih joicánnidih ā joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbut ā wéheat túutna caá!” ít niijíp wut jĩ.

8

Cuatro mil cāacwādh Jesús jeémát ā wāhat
(Mt 15.32-39)

¹ Biíh yeó jáap dawá cāacwā Jesús pebh ít míic wáac juibínap wut jĩ, páant mantih. Páant ājeéh jumna, jeémát beednít ĩ jumachah enna, Jesús ā bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih āt niijíp wut jĩ.

² —**Queét jwíjeéh biíc peihcanni yeó jáap ĩ jumachah, ĩh jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ĩ jumachah, queétdih búdí wā jġah enna caá.**

³ **Bitá ĩjeéh jumnit yuúp jǎóhntiji ‘Queét nuugáp wun buugná’, niijná, ĩh muunáboó wā jwáub bejat túutcan niít,** āt niijíp wut jĩ.

⁴ —Obohjeéhtih, ninjġh tátchi wihcapboó jumna,

queét dawá ĩ jumachah, ¿dedboo túgáá ĩ jeémát pínahdih jwí jġib chājbi? Jesúsdiġh ít niijíp wut jĩ.

⁵ —**¿Débói pan dah tigaá ĩi bíboh?** queétdih āt niij ĩubh joyóp wut jĩ.

—Siete dah caá, ít niij jepahap wut jĩ.

⁶ Cāacwādh baácboó chúudat túutnit, siete pan dahdih ubnit, **“Túina caá, Paá”**, Diosdih Jesús āt niijíp wut jĩ. Páant niij péanit, caan dáhnadih dajnit, ā bohénitdih wāhntih, cāacwādh āt pāáat túutap wut jĩ. Páant ā wutachah, ā bohénitboó cāacwādh pandih ít pāáap wut jĩ. ⁷ Biquína queejwādhbut ít bíbohó wut jĩ. Pánihna, **“Túina caá, Paá”**, Diosdih niijnít, queejwādhbut āt pāáat túutap wut jĩ. ⁸ ĩ pāáh péanachah, jeémpna, queét ít túi wud jumap wut jĩ, buca. ĩ judh jeémpnidih siete wuhna ít ub yac yáwanap wut jĩ. ⁹ Queét jeémpnit neonádhjeh ĩ jenah enechah, cuatro mil ít jumap wut jĩ. ¹⁰ Páant ĩ jeémp péanachah, Jesús cāacwādh āt wah jwáubanap wut jĩ. Pánih wah jwáuba péanit, ā bohénit biícđih jǎáj chóodih āt waadáp wut jĩ. Waadnít, Dalmanuta wūt jumni baácna ít chúuh bejep wut jĩ.

Fariseowā Dios ā wēpatjġh Jesúsdiġh ĩ chāj jǔtat túutat
(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Páant ĩ chúuh juibínachah, fariseowā Jesúsdiġh jwááhnit, caanjġh ít míic wéhenap wut

jĩ. Dios ã wēpatjĩh Jesúsdih ãt chãj júutat túutap wat yah jĩ, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját túut ni-ijná.* 12 Páant ĩ wutachah joinít, Jesús íjnit, caolih júí jéena bojnit, nin pah át niijíp wat jĩ:

—¿Dépanih tiguaá yeéb buu láa moón Dios ã wēpatjĩh chãj júutatdih ñi enih? Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Buu jumnitdih Dios ã wēpatjĩh weém wã chãj júutcan niít, át niijíp wat jĩ.*

13 Páant niij péanit, ã bohénitdih jááj chóona namah jwúub waadnít, bitadih ĩt yoh chúuh bejep wat jĩ.

Fariseowã, Herodesbut yeejép ĩ bohéatdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.5-12)

14 Pánih jwúub chúuh bejnit, ã bohénit ĩ jeémát pínah pandih ĩt quíib buudúp wat jĩ. Biíc pan dahjeh caán jááj chóoboó át jumup wat jĩ. 15 ĩ jeémát pínahdih tubit ĩ jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wat jĩ:

—¿Ñi túi chãja chaáh! Fariseowã, Herodesbut ĩ yee bohéat yeebdíh ã tobohna caá. ĩ yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat nihat pan pínahdih ã chũhna caá. Páant ã chũúat pah, det ĩ yee bohéatdih joinít ĩ

yéej bejna caá. Pánihna, ĩ yee bohéatdih ñi túi chãja chaáh, át niijíp wat jĩ.*

16 Páant ã niijíchah joinít, “Pandih jwĩ ub júóhcah enna, páant niijná caá ã chãjap”, ĩt míc niijíp wat yah jĩ.

17 Páant ĩ míc niijíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij úabh joyóp wat jĩ:

—¿Dépanih tiguaá yeéb pandih tubit ñi jenah joí? Caandíh tubit jenah joinít, ded pah wã naáwátdih ñi beh joi jwáhcan caá. 18 Pánih tubit jenah joiná, quíib ñi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* 19 ¿Cinco pan dahbitjĩh cinco mil neonádih wã wúhatjidih ñi náhnican niít? ¿ĩ jedh jeémpnidih débói wuh tijĩ ñi ub yac yáwa? át niijíp wat jĩ.

—Doce wuh jíí, ĩt niij jepahap wat jĩ.

20 —Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwádih wã wúhat túttimah, ¿débói wuh tijĩ ĩ jedh jeémpnidih ñi ub? Jesús át niijíp wat jĩ.

—Siete wuh jíí, ĩt niij jepahap wat jĩ.

21 —¿Pánih enna yuhna, páantjeh wã wēpatdih ñi túi jenah joicán niít? Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat

* 8:11 Mt 12.38; Lc 11.16
Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

* 8:12 Mt 12.39; Lc 11.29

* 8:15 Lc 12.1

* 8:18

22 Queét Betsaida tátchina ĩ cháuh juibínachah ennit, cáacwã jéih encannidih Jesús pebh ĩt ub juibínap wut jĩ.

—Caandih teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdiht túbít ĩt niij wúbup wut jĩ.

23 Jéih encannidih áih mujmant teonit, tátchi jwéejboó caandih Jesús át wái bejep wut jĩ. Caanná namah juibínit, áih téih túbnadih coí cáagnit, caán newéih quíbnadih át teo jáhanap wut jĩ.

—**¿Ma enechah, jígoth níit?** Jesús caandih át niij wúbh joyóp wut jĩ.

24 —Cáacwãdih wã enna yuh caá. Obohjeéhtih, wã enechah, queét máa nahna bejni pah caá ĩ jígothop, át niij jepahap wut jĩ.

25 Páant ã niijíchah joinít, Jesús áih quíbnadih át jwúb teo jáhanap wut jĩ, páant muntih. Páant ã jwúb teo jáhanachah, nihadidh át táí enep wut jĩ, buca. 26 Pánihna, Jesús caandih áih munná wah bojnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Tátchiboó jwúb bejcanjeh, butéh meemdíh wã chãjatjidih bitadih ma naóh peéca bojoó,** át niijíp wut jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”, Pedro Jesúsdiht ĩ níját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Jesús ã bohénit bícdih Cesaarea Filipo wut jamni tátchi pebh jamni tátchinaboó ĩt bejep wut jĩ. Pánih namádiht

bejnit, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—**¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwã ĩ niij?** át niijíp wut jĩ.

28 —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niij, bita ‘Elías nacaá’, niij, bita ‘Dios naáwátdih naóh yapanit bícdih bóo nacaá’, ĩ niijná beé, ã bohénit caandih ĩt niij jepahap wut jĩ.*

29 —**Queét páant ĩ niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí?** queétdih át niijíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios ã wahni caá, Pedroboó át niij jepahap wut jĩ.*

30 —**Weemdíh ‘Caán Cristo caá’, bitadih ñi niij naóh peét jwahca bojoó,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Ã wunat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Jesús queétdih nin pah át niij naóh bohé jwíhip wut jĩ: **“Weém, nihat cáacwã úd jeñédih túbít yeejép yapat caá náahap. Weemdíh náahcan, jwí nuowã, sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut weemdíh ĩ mawat táutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mawachah yuhna, bíc pehcanni yeó jáap táttimah, wã jwúb boo pad júóhhipna caá”,** át niijíp wut jĩ.

32 Páant niij naóhna, ĩ táí beh joyátjeh queétdih ã naáwáchah, Pedroboó chibít yúpbít caandih namah juibí ñuhnit, páant át niiját táutcap

* 8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8:29 Jn 6.68-69

wut jĩ. ³³ Páant ã niiját túutcah joinít, Jesús ã bohénitdih tac púud ennit, Pedrodih nin pah át niij jũihñup wut jĩ:

—**Satanás ã náah yacat pah wéhena caá ma chãjap. Ma jenah joyát cãacwã ã jenah joyátjeh caá. Dios ã jenah joyát nihcan caá, Pedrodih át niijíp wut jĩ.**

³⁴ Páant niij péanit, cãacwãdih, ã bohénit biíc dih ã pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queéd dih át niij naóh bohénap wut jĩ:

—**Ded wãjeéh pééhna, ded pah caanjéh ã wëi chãjihatdih cádahnit, weém wã weñat pínahboodíh caá chãjat náahap.* ³⁵ Ded ã weñat pínahdihjeh chãjni, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã weñat pínahboodíh chãjni, wã bohéatdih túi jenah joiní, yeó jáap jummat pah wãjeéh ã túi jumbipna caá.* ³⁶ Nin baác dih jumni dawá bií déedih bíbohna yahna, iiguípna ã bejehchah, ã bíbohhatji caandíh dedé pínah nihcan niít. ³⁷ ãih caolih iiguípna ã bejehchah, ded pah tigaá ãih caolihjidih áta jwúb jíb chãj baca. ³⁸ Buu yeejépwã, Diosdih náahcannit, ã weñat pínahdihjeh chãjnit ã jumna caá. Páant queét yeejépwã ã joyóchah, biquína weemdíh, wã bohéatdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandíh wã jéihcan caá’, ã niijbípna**

caá. Pánihna, weém nihat cãacwã úud jeñé, túinit ángelwã biíc dih, wã íp ã yeh iigátjĩh jwúb dei jũóhna, queét weemdíh ã tíic jenah joyátjidih náhnit, ‘Queéd dih wã jéihcan caá’, weembút wã niijbípna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

9

¹ Páant niij péanit, nin pah Jesús queéd dih át jwúb niij naáwáp wut jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Biquína yeéb ninjĩh jumnit ñi wanat pínah jãtĩh, Dios nihat maáh jumna, ã wëpatdih ã jéutuchah, ñi enbipna caá, át niijíp wut jĩ.**

Dios ã yeh iigátjĩh Jesús ã ñuhat

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át ñumah púuh laab béjep wut jĩ. Caanná ã púuh laab jwibíát túttimah, ã enechah, ã jígo hat át túut ñumúp wut jĩ. ³ ãih yégueh chóo túi baáb yeh iigni át jígo hop wut jĩ. Nin baác dih moón yégueh chocnit, pánih túi baabní ã jéih choccan caá. ⁴ Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésji biíc dih Jesús pebh jígo hnit, caandíh ã míic wéhenachah, queét biíc peihcannit ã bohénit ít enep wut jĩ. ⁵⁻⁶ Páant ã jígo hochah ennit, queét tãbit ít úumap wut jĩ. Pánih úumna, ded pah

* 8:34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24

* 8:35 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

ã niiját pínahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdiñ át niijíp wut yah jĩ:

—¡Maá, jwiít ninjĩh jwĩ jumuchah, ã túina caá! Biíc peihcanni muu dáhna jwĩ chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Eliaíh pínahdihbut jwĩ chãjbipna caá, át niijíp wut yah jĩ.

⁷ Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jĩ. Páant ã dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Nin wã wũúh, wã oini caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó”, át niijíp wut jĩ.* ⁸ Páant ã niij píanachah, Pedrowã jwúub enna, Jesúsdiñjeh ít enep wut jĩ. Í ennitjiboó ítát jwúub buudáh bejep wut jĩ.

⁹ Pánihna, jeemánt jwúub dei bejnit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: **“Butéh páant ã yapatdih bitadilh ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cáacwã úud jeñé, wunniji wã jwúub boo pud júúwát túttimah, caandíh bitadilh ñi naáwáp buca”**, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Pánihna, ã niijátji pahjeh queét í enatjidih bitadilh ít naóh jwuhcap wut jĩ. Queétjeh nin pah ít míic niij úúbh joyóp wut jĩ: “Wunniji wã jwúub boo pud júúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaá páant ã niij?” ít míic niijíp wut jĩ. ¹¹ Páant niij míic wéhenit, Jesúsdiñ nin pah ít niij úúbh joyóp wut jĩ:

—‘Cristo, Dios ã wahní, ã júúwát pínah jãtíh, Elías ã jwíih júóhbiipna caá’, Moisés ã wutatjidih bohénit ípĩ niijná caá. ¿Ded pah niij tígaá páant í niij? caandíh ít niijíp wut jĩ.*

¹²⁻¹³ —**Yoobópdiñ tígaa. Elías jwíih júóhni, nihatdih ámhni ã jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit í naóh daacátji pahjeh, weém, nihat cáacwã úud jeñé, dawá láa yeejép wã yapbipna caá. Bitá weemdíh náahcan, yeejép í chãjbipna caá. ¿Páant í niij daacátjidih yeéb ñi beh joicán niit? Pánihna, nindih yeebdíh wã naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wãát juí péana beé. Páant ã juyúchah, queét í náahatji pahjeh caandíh yeejép ít chãjap wut jĩ. Páant jĩ caandíhbut ít niij daacáp tajĩ**, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Wãá wunat jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Páant ã niiját túttimah, jeejíboó jumnitji jwúub dei bejna, dawá cáacwã ã bohénit pebh í jumuchah, Jesús wã ít enep wut jĩ. Moisés ã wutatjidih bohénitboó ã bohénit biíc diñ míic jãih ñaácna ít chãjap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, Jesús wã í dei juibínachah, nihat caandíh wēi ennit, Jesúsdiñ jwááadiñ ít ñáo ñah bejep wut jĩ. ¹⁶ ã pebh

* 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22

* 9:11 Mal 4.5; Mt 11.14

ĭ juibínachah, nin pah queédih Jesús át niij úubh joyóp wat jĩ:

—¿Dépanih yeéb míic jũih ñaác tibeé ñi chãj? át niijíp wat jĩ.

17 Páant ā niij úubh joyóchah joinít, cáacwā cātíh ñũhni nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—Bohéní, wā wũúh nemép jamnidih meemdíh wā ub jũúwúp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, āpĩ wéheat túutcan caá. 18 Wā wũúhdih déheat ā jũúwúchah, baácboó buugnít, maojĩh nah chãácnit, āpĩ jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej tubit āpĩ bacna caá. Páant ā jumuchah, ma pej jamnitdih nemépdih wā bacaat túutap yuh be. Obohjeéhtih, queét ĭ jéih bacacap be, Jesúsdiĥ át niijíp wat jĩ.

19 —Maatápdih yeebdíh wā bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh ñi túi jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh yeéb ñi jepahbi? Caán wébítđih ma ub jũúwú, Jesús queédih át niijíp wat jĩ.

20 Páant ā niijíchah joinít, nemép jamnidih Jesús pebh ĭt ub bejep wat jĩ. ĭ ub juibínachah, Jesúsdiĥ ennit, nemépboó wébítđih baácboó numah buugúchah, át ñaj tũpúnap wat jĩ. Páant ā ñaj tũpúnachah, jacmant moj chej búdí át bacap wat jĩ.

21 —¿Débólíh maatápdih tigaá nin wébít páant āpĩ jam? Jesús behedih át niij úubh joyóp wat jĩ.

—Wébítjeh ā jumuchah, ā jwihip be. 22 Nemépboó caandíh tũ cútboó numah buúg cáwíhnit, mujboobút numah buúg báahnit, dawá láa ā mao yohíhip jĩ. Ma jéihna, jwiútdih jĩgah ennit, ma teo wáacá, Jesúsdiĥ át niijíp wat jĩ.

23 —Weemdíh ma túi jenah joyóchah, Dios niĥat túi jéihni meemdíh ā teo wáacipna caá, Jesús caandíh át niijíp wat jĩ.

24 —Meemdíh wā túi jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wā túi jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, át niijíp wat jĩ.

25 Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, ĭ míic wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át niij jũihũap wat jĩ:

—Meém wéheat túutcanni, joyát túutcanni nemép nin wébítđih jamni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandíh ma jwúub tac buugáca bojoó, át niijíp wat jĩ.

26 Páant ā niij jũihũachah joinít, ñaácnit, wébítđih baácboó jwúub numah buugnít, ñaj tũpúánit, nemép át bac bejep wat jĩ. Páant ā chãjachah, wébítboó wũnni pah át ñajap wat jĩ. “Caán ā wunah bejna caá”, dawá ĭt niijíp wat yuh jĩ. 27 Páant ĭ niijíchah yuhna, Jesúsboó caandíh āih muj nahdih át teo wái ñahanap wat jĩ. Páant ā teo wái ñahanachah, wébít át ñah ñũhup wat jĩ.

28 Tálttimah, Jesús wã mæúboó ï waád juibínachah, bita wihcah, ã bohénitjeh caandíh nin pah ït niij úúbh joyóp wut jï:

—¿Dépanih tigaá jwiitboó caán nemépdih jwï jéih bacacan? ït niijíp wut jï.

29 —**Pánihni nemépdih yohíhna, jeémpjwuhcanjeh, Diosdih bádí úúbat caá náahap,** Jesús queétdih át niij jepahap wut jï.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúúbh naáwát

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Tálttimah, ï jumniij tátchimant Galilea baácna Jesús wã ït bejep wut jï. Capernaum tátchina bejni namádih bejna, Jesús ã bohénitdih át bohé bejep wut jï. Pánih queétdih bohé bejna, ã bohénitdihjeh ã túi bohéát túut niijná, dedboó ï bejat pínahdih bita ï jéihyatdih át náahcap wut jï. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jï:

—**Weém nihat cáacwã úúdjéñédih teonit, jwï déewã bitaboodíh ï wúhbiipna caá. Páant ï wúhchah, weemdíh ï mao yohbiipna yuh caá. Obohjeéhtih, ï mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap tálttimah, wã jwúúbh boo pad júóhbiipna caá, páant muntih,** át niijíp wut jï.

32 Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét ït túi beh joicáp wut jï. Pánih beh joicán,

úumna, ït jwúúbh úúbh joicáp wut jï.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Galilea baác dih bejna, Jesús wã Capernaum tátchiboó ït juibínap wut jï. Pánih juibínit, ã chéenwáih mæúdíh waadní, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij úúbh joyóp wut jï:

—**Namáboó júóhnit, ¿Dedédih míic wéhe tibeé ñi chãj?** át niijíp wut jï.

34 Páant ã niijíchah joinít, ït jepahcap wut jï. Namádih bejna, nin pah queétjeh ït niij míic wéhenap wut jï: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh panihni wã jumna caá”, ït míic niijíp wut jï.*
35 Páant ï míic niijátjidih tíicna, Jesús dih ït jepahcap wut jï. Páant ï jepahcah ennit, juibí chúudnit, ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh át niij naáwáp wut jï:

—**Ded waóhni jumíhna, péeni jumat caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdih teo wáhni jumat caá náahap,** át niijíp wut jï.*

36 Páant niijnít, wébít dih bid bojnit, queét cáti h át ñuhat túutap wut jï. Ñuhat túutnit, caandíh pin teonit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jï:

37 —**Ded wã náah yacatdih chãjat túut niijná, bíic nin panihni wébít dih wéi jwááhna, weemdíhbut ã wéi jwááhna caá. Pánih**

* 9:34 Lc 22.24 * 9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26

weemdih wēi jwāáhna, wā íp, weemdih wahnidihbut ā wēi jwāáhna caá, át niijíp wut jī.*

“Ded jwiútdih en jāihcanni jwiútdih teo wáacni caá”, Jesús ā niiját

(Lc 9.49-50)

38 Táltimah, Juan Jesúsdih nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwī enechah, biíc newé ma wēpatjīh nemépwādhíh ā bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwījeéh jumni ā nihcah, caandíh páant jwī chājat túutcap be, át niijíp wut jī.

39 Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénitdih nin pah át niij jepahap wut jī:

—Páant caandíh ñi ni-ijcá bojoó. Ded wā náah yacatdih chājat túut ni-ijná, wā wēpatjīh chāj júutna, táttimah weemdíh yeejép ā jéih niijcán niít.

40 Ded jwiútdih en jāihcanni jumna, jwījeéh ā jumna caá.* 41 Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Wíihwā ñi jummat jīb, ded yeebdíh ā túi teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ā túi chājbipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh ā wūhuchah, páant ā chājat jīb caandíhbut Dios ā túi chājbipna caá, Jesús át niijíp wut jī.*

Bitadih jwī yéej chājat túutachah, jwiútdih búdí peéh chājat ā jummat

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 “Nin wébít panihni weemdíh túi jenah joinídih ded yeejép ā chājat túutatjī jīb, Dios caandíh yeejép pohba ā peéh chājbipna caá. Caán ā yéej chājat túutat pínah jātih, āih butdih búdí jeé júdujīh chéu búadhnit, búdí mujna caandíh í yohochah, āta túi tagaá. Páant í chājachah, caán wébít panihnidih ā yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan tagaá.

43-44 Níih téihyajīh yeejép chājna, caán téihyadi h bóod yohat pahjeh caán ñi yéej chājatdih ñi cádahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dabcan, coyíwābut wancannit í jumbipna caá. Níih téihyadi h ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjuh āta buud tagaá. Yeébbóo pánihni cóloh jumna yuhna, táttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajīh iiguípna ñi bejehchah, búdí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yéej chājatdih cádahat caá náahap.* 45-46 Biíc yoobó níih jítchajīh yeejép chājadi h bejna, caán jítchadi hbut bóod yohat pahjeh caán ñi yéej chājatdih ñi cádahaá.

* 9:37 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20

* 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23

* 9:41 Mt 10.42

* 9:43-44 Mt 5.30

Caandih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dabcán, coyiwábut wancannit ï jumbipna caá. Ñih jítchadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjuh áta buud tágaá. Yeéboó pánihni cólohjuh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ñi táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jítchajih iiguípna ñi bejehchah, bádí yeejép ñita yap tagaá. ⁴⁷⁻⁴⁸ Biíc yoobó ñih quíibjih ennit, yeejép chájna, caan dáhdih ñi wáat yohat pah caán ñi yéj chájatdih ñi cádahaá. Caandih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá.* Caanná iigát dabcán, coyiwábut wancannit ï jumbipna caá.* Caán quíibdih ma yohochah nihna, caan dáhjuh áta buud tágaá. Pánihna, biíc buwá quíib wihcanni yuhna, túttimah Diosjeéh ñi táí jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjih iiguípna ñi bejehchah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

⁴⁹ “Nin baácdih jum jwuhna, nihat cáacwã yeejép yapat caá náahap, ï yéj chájatdih cádahnit, táinijeh ï táut nuumát pínah niijná. Jwí jeémátdih núumni ápi náahna caá, ã táí nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwãdihbut yeejép yapat ã náahna caá, táut nuumnít, ï táí chájat

pínah niijná. ⁵⁰ Núumni buiná, jeémátdih ã táí nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwáub buyácan caá. Pánihna, ñi jeémátdih núumnijih ñi táí buyát pah, yeéb bitajeéh biíc dih ñi táí jumat táut niijná, táinijeh ñi chájna”, Jesús queétdih át niijíp wat jī.*

10

Ï weha mánadih ï yohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Capernaum táttchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán maj conanaáboó Jesús wã ï chúuh juibínachah, dawá Jesús pebh ït míic wáac juibínap wat jī, páant muntih. Páant ã pebh ï míic wáac juibínachah ennit, ápi bohéatji pahjuh muntih át jwáub bohénap wat jī. ² Páant ã bohéat pónih, fariseowábut ït juibínap wat jī. Pánih juibínit, Jesús dih nin pah ït niij úubh joyóp wat jī, ded pah ã jepahatdih joinít, caandih ï naóh yacat táut niijná:

—¿Jwí weha mána yaádh dih jwí yohochah, ã táimi naniít? ¿Dios ã watatboó páant niit ã chájat táutap, ma jenah joyóchah? ït niijíp wat jī.

³ —¿Ded pah tigaá Moisés át niij watji? Jesús queétdih át niij úubh joí jwáubanap wat jī.

⁴ —‘Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma táicat enna, meemdih wã yohna caá”, niij

* 9:47-48 Mt 5.29 * 9:47-48 Is 66.24

* 9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35

daácnit, caántdih ñi wūhú. Páant niij daác wūhñit, ma-
jeéh bólidih ma cádahachah,
ã táina caá', Moisés át niij
daacáp tajī, fariseowã ít niij
jepahap wut jī.*

⁵ —**Diosdih ñi n̄owã ī
jepahihcah enna, páant
Moisés át niij daacáp tajī.**

⁶ Páant ã niij daacátji ã
j̄m̄chah ȳhna, jon j̄atih
nin baácdih ch̄ajnit, newé
yad biícđih Dios át ch̄ajap
wut jī.* ⁷ Pánih biícđih ã
ch̄ajachah, newé ã mánadih
cádahnit, yad biícđih ãpī
j̄m̄na caá.*

⁸ Queét ch̄enewã
j̄m̄na ȳhna, biíc bácah
panihnit caá ī j̄m̄p.*

⁹ Pánihna, Dios queéđđih biíc
bácah panihnit ã ch̄ajachah,
queétjeh miíc cádahcat caá
náahap, Jesús queéđđih át
niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ã niiját túttimah,
m̄úboó j̄m̄na, páant ã
naáwátjidih ã bohénit caandih
ít úbh joyóp wut jī. ¹¹ Páant
ī úbh joyóchah, nin pah
queéđđih át niij jepahap wut
jī:

—**Ded ãjeéh bólidih
yohnit, biih wilidih jw̄úbh
áa j̄m̄na, ã yohnidih
yeejép ã ch̄ajna caá.** ¹² **Yad
wilibat newéđih yohnit,
biíhđih jw̄úbh áa j̄m̄na, mi
yohnidih yeejép mi ch̄ajna
caá,** Jesús át niijíp wut jī.*

*Jesús wébítđih ã úbhát
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

¹³ Cãacwã ī wehdih ã teo
j̄aha úbhát pínah niijná, Jesús
pebhna ī mána ít úb j̄ubínap
wut ȳh jī. Obohjeéhtih, ã
bohénitboó queéđđih ennit, ít
j̄ipónih j̄ühñ̄ap wut jī. ¹⁴ Páant
ī j̄ühñ̄achah ennit, Jesús íjnit,
ã bohénitboodih nin pah át niij
j̄ühñ̄ap wut jī:

—**Wébít wã pebh ī j̄úwá
naáh. ‘Ñi bejca bojoó’,
queébtđih ñi niijcá bojoó.
‘Dios wã maáh caá’, niijnít,
queét wébít caá túi jenah
joinít ī j̄m̄p.** ¹⁵ **Dios ã
maáh j̄m̄pna waadnitboó
nit wébít ī jenah joyát
pah jenah joinít ī j̄m̄na
caá. Yoobóđđih yeebđih
wã naóhna caá. Nitbit
Diosdih ī náahat pah yeéb
ñi náahcan, Dios pebhna ñi
jéh bejcan niít,** át niijíp wut
jī.*

¹⁶ Páant niij péanit, wébítđih
úb túuh teo j̄ahanit, nin pah
Diosdih át niij úbh̄ap wut
jī: **“Nitbitđih ma túi teo
wáacá, Paá”,** át niijíp wut jī.

*Dawá bií déedih bíbohni
Jesúsđih ã úbh joyát*

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesús wã namáđih ī be-
jehchah, biíc newé ñáo ñah bej,
Jesús pebh bóđicha caj yoh
ñajnit, caandih wēina, nin pah
át niij úbh joyóp wut jī:

—¿Túi Bohení, páantjeh
Diosjeéh j̄m̄ihna, ded pah
tigaá wã ch̄ajbi? át niijíp wut
jī.

* 10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 10:6 Gn 1.27; 5.2 * 10:8 Gn 2.24 * 10:12 Mt
5.32; 1Co 7.10-11 * 10:15 Mt 18.3

18 —¿Dépanih tiguaá ‘Túini’, weemdih ma niij? **Diosjeh caá túini.** 19 **Dios ã wutatdih ma jéihna caá. ‘Cãacdi ma mao yohca bojoó.* Ma áa nihcannihjĩh ma yéej chãjca bojoó.* Ma numcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Bitadih yee naóhñit, fih bií déedih ma ubca bojoó. Ma mánadih túinijeh ma chãjaáp’,* Dios ã niijíp jĩ. Caán ã wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandih ãt niijíp wut jĩ.**

20 —Bohéní, wébít jumna, wã yap yohcatji pah, buubut biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdi ãt niijíp wut jĩ.

21 Páant ã niijíchah joí, en jãhanit, Jesús caandih ãt oyop wut jĩ.

—**Diosjeéh ma túi jumat pínah, bainí caá meemdih ã judhdup. Nihat míh bií déedih jíib chãjadih ma bejeé. Pánih jíib chãjñit, caán jíibdi moh yéejñitdi ma wãhuá. Páant ma wãhuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah túini míh pínah Dios pehbhoó ã jumbipna caá. Wã niiját pah chãj péa, wãjeéh ma péejúwá, Jesús ãt niijíp wut yah jĩ.**

22 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yahna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jumna, ãh bií déedih jíib chãj wãhíhcan, búdí ãt jĩgahap wut

jĩ. Pánih jĩgahñit, jepahcanjeh, ãt jwáub bejep wut jĩ.

23 Páant ã jwáub bejehchah, ã bohénitdi tac páud ennit, nin pah Jesús queédih ãt niijíp wut jĩ:

—**iDawá bií dée bíbohñit Dios ã maáh jumapna i waadát ã buona caá! ãt niijíp wut jĩ.**

24 Páant ã niijíchah joinít, queétboó ãt joí wáhi bejep wut jĩ. Páant i wáhi bejehchah ennit, queédih Jesús nin pah ãt jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—**Némewáá, det Diosdih túi jenah joicán, ‘Nihat wíh bií déejĩh wã túi yapbipna caá’, niij jenah joinít, Dios ã maáh jumapna i jéih waadcán caá.** 25 **Camelloboó awí íitbitdi ã yabac bejihichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bií dée bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waadíhichah yahna, búdí ã buona caá, ãt niijíp wut jĩ.***

26 Páant ã niijíchah joinít, chah wáhi bejna, queétjeh nin pah ãt míc niijíp wut jĩ:

—Páant ã niijíchah bácah, Dios ã jumapboó ded ã jéih waadcán niít, ãt niijíp wut jĩ.

27 —**Cãacwã ded pah i jenah joyátjĩh jeh i túi chãjihna yahna, Dios pehbhoó i jéih bejcan niít. Diosjeh iguipna bejñit déedih ã túi ubna caá. Caanjéh tiguaá nihadih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih**

* 10:19 Ex 20.13; Dt 5.17

* 10:19 Ex 20.14; Dt 5.18

* 10:19 Ex 20.15; Dt 5.19

* 10:19 Ex 20.16; Dt 5.20

* 10:19 Ex 20.12; Dt 5.16

* 10:25 Pr 11.28

ã wihcan caá, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

28 —Maá, weemdih ma joi jwúhú. Majeéh péeat túut niijná, jwiitboó nihatdih jwĩ cádahap jĩ, Pedroboó át niijíp wut jĩ.

29-30 —**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Det wĩh táini doonádih jepahnit, wã weñat pínahdih chãjat túut niijná, nihat ñih bií déedih cádahnit, páant ñ chãjat jlib búdí táinidih ñ bíbohbpna caá. ñih munádih, ñ úudwádih, ñ mánadih, ñ weha mána yaáhdih, ñ wehdih, ñih wápchidih yah buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ñ bíbohbpna caá. Obohjeéhtih, pánih táini jumna yahna, yeejépbu ñ yapbipna caá. Túttimah bóo láabat páantjeh Dios biíc dih ñ jumbipna caá.**

31 **Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhnit, dawá cáacwã búdí bií dée bíbohnitji, Dios pehbboó moh yéejnit ñ jumbipna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ñ jumbipna caá, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.***

Jesús ã wunat pínahdih ã jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Túttimah, Jesús Jerusalén tátchina ã bohénitdih át numah aab béjep wut jĩ. Caán tátchina ã numah bejehchah ennit, ã bohénitboó ñt wúhi bejep wut jĩ. Bitá ñjeéh

péenitbut búdí ñt úumap wut jĩ. Pánihna, Jesús doce ã bohénitdihjeh bitadih yúúpbít numah bejnit, ded pah cáacwã caandih ñ chãjat pínahdih queédih át jwúub naáwáp wut jĩ: 33 **“Jerusalén tátchina aab béjna caá jwĩ chãjap. Caanná jwĩ juibíat túttimah, weém, nihat cáacwã úud jeñédih caanjñh moón ñ teobipna caá. Pánih teonit, sacerdotewã ñ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit biíc dih ñ wúhbpna caá. Pánih wúhñit, judiówã nihcan-nitboodih ñ jwúub wúh yapabipna caá, weemdih ñ mao yohat pínah niijná. 34 Páant ñ mao yohat túutuchah, queéboó deoh naóh, mao mácjñh coí jáhanit, weemdih ñ páibipna caá. Páant ñ chãjat túttimah, weemdih ñ mao yohbipna yah caá. Obohjeéhtih, páant ñ mao yohochah yahna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwúub boo pud júóhbpna caá, páant muntih”**, át niijíp wut jĩ.

Santiago, Juanñh Jesús dih ñ úúbh joyát

(Mt 20.20-28)

35 Páant Jesús queédih ã niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanñh Jesús pebhna juibínit, caandih nin pah ñt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ niiját pah jwiít dih ma chãj wúhú, ñt niijíp wut jĩ.

* 10:31 Mt 20.16; Lc 13.30

36 —¿Ded pah wã chãjat tigua yeéb ñi náah? Jesús queétdih át niij uúbh joyóp wut jĩ.

37 —Nihat cãacwã ï maáh waadná, meém biíc dih jwiít dih but ma chúudat túutú, majeéh maáta jwĩ jummat pínah niijná. Weemdih ma jéihyepmant bóo buwámant chúudat túut, wã úudboodih wáyámant bóo buwámant ma chúudat túutú, Jesús dih át niijíp wut jĩ.

38 —Ded pah yeéb yeejép ñi yapat pínah dih jéihcan yuhna, páant weemdih ñi niij uúbhna caá. ¿Buu weém yeejép wã yapat pínah dih biíc yoobó yeebút yeejép yapnit, ñi jéih buujámi naniit? queétdih át niij uúbh joyóp wut jĩ.*

39 —Biíc yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwĩ jéih buujámi nacaá, ït niij jepahap wut jĩ.

—Weém yeejép wã yapat pahjeh yeebút yeejép ñi yapbipna caá.

40 Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumachah yuhna, wãjeéh chúudnit pínah dih wã jéih ñíocan caá. Caandih wã ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ã ñíonitjeh wã jéihyepmant bóo buwámant, wáyámant bóo buwámant but ï chúudbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

41 Santiago Juanjĩh ï uúbatjidih joinít, bita ã

bohénitboó queétdih ït íjijip wut jĩ. 42 Páant ï íjichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naawáp wut jĩ:

—Diosdih jéihcannit maátaboó ñih cãacwã dih wutna, nihat jéihnit dée pah queétdih ípĩ wép wutna caá.

43 Yeébboó páant ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondih teo wãhni panihni jummat caá náahap.* 44 Ded nihatdih wutíhna, bitadih teo wãhni ã jumna náah.* 45 Weembút oboh jumni panihni wã jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cãacwã úud jeñé jumna yuhna, nin baáboó júóhna, cãacwã weemdih ï teo wãhatdih wã bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wã júúwáp be. Dawá ï yéejat jíib íguípna bejnit déejidih táu ubat túut niijná, queétdih wan wãhadih wã júúwáp be, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Jéih encanni Bartimeodih Jesús ã booaat

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Túttimah, Jesús ã bohénit biíc dih Jericó tútchiboó ït juibínap wut jĩ. Juibínit, ï waad yábac bejchah, queétdih dawá ït péenap wut jĩ. Páant ï yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wut jumni, namá jwéejdih dinero uúbh chúudna át chãjap wut jĩ. Caán Timeo ã wãh wut jĩ.

* 10:38 Lc 12.50 * 10:43 Lc 22.25-26 * 10:44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

* 10:45 Lc 22.27; Jn 13.12-15

47 Pánih chúudnit, Jesús wã ï yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah át niíj ej jwíhip wat jĩ:

—jJesús, David juima, Dios ã wahni, weemdih ma jĩgah en teo wáacá! át niíj ejep wat jĩ.

48 Obohjeéhtih, páant ã niíj ejchah joinít, cáacwã caandih ít jãihñap wat jĩ:

—Pánih ejcan, ma laihoa bo-joó, ít niíjíp wat yah jĩ.

Obohjeéhtih, páant ï niíj jãihñachah yahna, Bartimeoboó chah wêpép át ejep wat jĩ.

—jDavid juima, Dios ã wahni, weemdih ma jĩgah en teo wáacá! át niíjíp wat jĩ.

49 Bartimeo páant ã niíj ejchah joinít, bejna yahna, chãonít, nin pah Jesús át niíjíp wat jĩ:

—**Caán ã jũwá naáh**, át niíjíp wat jĩ.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhwú. Meemdih ‘Jũwá’, ã niíjna caá, caandih ít niíjíp wat jĩ.

50 Páant ï niíjíchah joinít, ãih jih bóo yégueh chóodih ub yoh jéena, ñah ñuhnít, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wat jĩ.

51 Páant ã pebhna juibínachah, Jesús caandih nin pah át niíj wúbh joyóp wat jĩ:

—¿Dedé dée tiguaá meemdih wã chãjbi? át niíjíp wat jĩ.

—Bohéní, bádí wã eníhna caá, át niíj jepahap wat jĩ.

52 —**Ma bejeé. Weemdih ma táí jenah joyát jíib enni ma jumna caá**, Bartimeodih át niíjíp wat jĩ.

Jesús páant ã niíjíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wat jĩ,

buca. Pánih ennit, Jesús ã bejchah, Bartimeobat ãjeéh át bejep wat jĩ.

11

Jesús wã Jerusalénna ï waadát

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Jericó tátchimant bejnit, Jesús ã bohénit biíc dih Jerusalén tátchina ít bejep wat jĩ. Caán tátchidih ï juibíat pínah jãtih, Betfagé tátchibit, Betania tátchibitbat pehbít ít juibínap wat jĩ. Olivo dah jeé páujdih bóo tátchina wat jĩ. Caánboó juibínit, chénewã ã bohénitdih caán bainí tátchina Jesús át wahap wat jĩ.

2 —**Con pehbít bóo tátchibitna ñi bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wũúhdih ñi enbipna caá. Cáacdih duo jwéhcani caá. Caandih ñi wataáp. Watnit, ñi ub jũwá.** 3 **Bitá ñi watatdih ennit, ‘¿Dépanih tiguaá caandih ñi wat?’ ï niíjíchah, ‘Jwí Maáh caandih ã ub jwúhat tútup be. ã náahatdih chãj péa, ã jwúbabipna caá’, queédih ñi niíjí,** Jesús át niíjíp wat jĩ.

4 Jesús páant ã niíjíchah joinít, ít bejep wat jĩ. Juibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñuhní, burro wũúhdih ít enep wat jĩ. Ennit, caandih ít watap wat jĩ. 5 Caan pébh en ñuhnít, nin pah ít niíjíp wat jĩ:

—¿Dépanih tiguaá caandih ñi wat? ít niíjíp wat jĩ.

⁶ Páant ĩ niij wúbh joyóchah joinít, Jesús ã niijátji pah queétdih ĩt jepahap wat jĩ.

—Páant ta tigaá. Nĩ ub bej jwuhú, ĩt niijíp wat jĩ. Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús ã páñapboó ĩt ub bejep wat jĩ.

⁷ Pánih ub juibínit, ĩh jih bóo yégueh chóodih too dugnit, burrodih ĩt cáagap wat jĩ. Cáag péanachah, burrodih púuh laabnít, yéguehjih Jesús át chúudup wat jĩ. Pánih chúudnit, Jesús wã Jerusalén tátchina ĩt bejep wat jĩ.

⁸ Dawá cãacwã ĩh jih bóo yégueh chóodih namáboó ĩt jwej waáwáp wat jĩ. Bitabut tátchi jwéjdih ĩ bóodniji táam núonadih ub jũóhnit, namáboó ĩt jwej waáwáp wat jĩ. ĩh yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús ĩ maáh pínah ã jumatih júutna ĩt chãjap wat jĩ. ⁹ Páant Jesús wã ĩ bejchah, ã waáwápmant, ã méimant péenitbut nin pah ĩt niij ejep wat jĩ:

—¡Diosdih jwĩ wēi naóh jĩh! ¡Hosana, nin Dios ã wahnĩ jwiit judíowādih teo wáacni pínah ã túi jumã naáh!* ¹⁰ Jwĩ nuo David ã maáh jumati pah nin jũóhni ã jwúub maáh jumbipna caá. ¡Túina caá ã maáh jumati pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! niijná ĩt chãjap wat jĩ.

¹¹ Pánih bejna, Jesús wã Jerusalén tátchina juibínit, Dioh mũná ĩt waad béjep wat jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih át táoh en jibip

wat jĩ. Táoh en péanit, tōo ñáh jũwúchah, Betania tátchina Jesús doce ã bohénit biícđih ũwudih ĩt jwúub bejep wat jĩ.

Jesús higuera nahdih ã wñat tútat
(Mt 21.18-19)

¹² Túttimah bóo yeó jáapđih queét Betania tátchidih ũonitji Jerusalén tátchina ĩt jwúub bejep wat jĩ. Pánih bejnit, mũgúp wñna, higuera túi wawá jumni nahdih yúup en bojnit, Jesús ãih quehedih bididih át bejep wat jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, táini wawá jumna yuhna, quehcat láa ã jumchah, ãih quehe át wihcap wat jĩ. ¹⁴ Pánihna, ã quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih át niijíp wat jĩ:

—¡Ma quehcah, cãacwã míh quehedih ĩ jwúub jeémpcan niit! át niijíp wat jĩ.

Caan náhdih páant ã niijíchah, ã bohénit ĩt joyóp wat jĩ.

Jib chãjnitdih Dioh mũmánt Jesús ã jũh ñũn bácaat

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant niij péanit, Jerusalén tátchina ĩt bejep wat jĩ. Caanná juibínit, Dioh mũú jóocmant bóo juúhdih ĩt jwúub waad béjep wat jĩ. Pánih waad béjnit, bií dée jib chãjnitdih Jesús át jũh ñũn bácanap wat jĩ. Dinero túut mũmnit cãacwáih cáagat naanádih,

jopwādh jīb chājnitih
 chūdat naanādhbut āt
 ub yoh ācanap wut jī.
 16 Pānihna, biī déedih jíponih
 ub yabac bejnitdh Jesús āt
 jāih jwūba bojop wut jī.

17 Pānih jāih baca péanit,
 caánboó jumnitdh Jesús nin
 pah āt niij bohénap wut jī:

—**Dios naáwādh naóh
 yapani jon jātih nin pah
 āt niij daacáp tajī:** “**Wīh
 mūú nihat baácmant moón
 weemdih úbát pínah mūú
 caá**”, **Dios ā niijíp be’**, **āt niij
 daacáp tajī.** * **Obohjeéhtih,
 cāacwā Diosdih úbúdh í
 juyáchah yuhna, yeéboó
 queédih yeenit nūmná
 caá ñi chājap.** Pānih chājnit,
**Dioih mūúdh yéejana,
 nūmnít í jumat pínah mūú
 chājna caá ñi chājap,** * Jesús
 queédih āt niijíp wut jī.

18 Páant Jesús ā niij bo-
 héatdh joinít, dawá cāacwā
 búdí ít joí wáhi bejep wut
 jī. Í joí wáhi bejatdh jéihnit,
 sacerdotewā í maáta, Moisés
 ā wutatjdih bohénitbut
 cāacwāboó queédih cádahnit,
 Jesúsboodih í jwūb péeat
 pínadh ít úmup wut jī. Jesús
 Dioih mūúdh páant ā niijíchah
 joinít, caandih úmna, nin
 pah ít míc niijíp wut jī: “¿Ded
 pah tigaá caandih jwī jéih
 mao yohbi?” ít niijíp wut jī.

19 Tōo ñáh jūwúchah,
 Jesús wā Jerusalén tátchimant
 ít jwūb bac bejep wut jī,
 páant mūntih.

Higuera nah ā wunat
 (Mt 21.20-22)

20 Túttimah bóo yeó jáap,
 Jerusalén tátchina jwūb aab
 bájna, higuera nahjdih ít
 enep wut jī. Caan náh átāt
 wunah bejep wut jī. 21 Caan
 náh ā wunatdh ennit, Jesús ā
 niijátjdih náhninit, Pedroboó
 caandih nin pah āt niijíp wut
 jī:

—íBohéní, ma eneé!
 Higuera nah ma wunat túttni
 jáantjeh āt wunah bejep tagaá,
 āt niijíp wut jī.

22 —**Dios ā wēpatdh ñi túi
 jenah joyóo.** 23 **Yoobópdih
 yeebdih wā naóhna caá.**
Diosdih túi jenah joinít,
**‘Weém wā úbát pahjeh ā
 yapbipna caá’, ñi niij jenah
 joyóchah, ñi niiját pahjeh
 ā yapbipna caá.** **Dios ā
 wēpatdh túi jenah joiná,
 nin jeedih búdí mujna ñi
 bejat tútuchah, ñi niiját
 pahjeh ā yapbipna caá.***

24 **Nin pah yeebdih wā
 jwūb naóhna caá.** **Dios-
 dih úbhna, ‘Wā úbát
 pahjeh tigaá weemdih ā
 wūhup’, niij jenah joinít, ñi
 úbát dh ñi bíboh bípna caá.**

25 **Obohjeéhtih, Diosdih ñi
 úbát pínah jātih, yeebdih
 bita yeejép í chājatjdih
 ñi íj yayaá.** **Páant ñi íj
 yayáchah ennit, yeéboó ñi
 yéj chājatdh jwī íp jeáboó
 jumribut ā íj yaibípna caá.***

26 **Obohjeéhtih, yeebdih
 yeejép chājnitdh ñi íj
 yaicáh ennit, jwī íp jeáboó**

* 11:17 Is 56.7
 6.14-15

* 11:17 Jer 7.11

* 11:23 Mt 17.20; 1Co 13.2

* 11:25 Mt

jamni biic yoobó ñi yéej chãjatdih ã ij yaicán niit, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Jesús ã wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27 Páant niij bėjna, Jerusalénna Jesús wã ã it jwibínap wat jĩ. Pánih jwibínit, Dioih muú jóocmant bóo juúhdih ã táoh enep wat jĩ, páant mantih. Páant Jesús ã táoh enechah, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã watatjidih bohénit, jwiit judíowãdih waóhnt biicdih ã pebh jwibínit, 28 nin pah caandih ã niij wábh joyóp wat jĩ:

—¿Deih wēpatjĩh tibeé jwín páant ma chãj? ¿Déhe tibeé meemdih páant ã wat? ã ni-ijíp wat jĩ.

29 —**Yeebdih caá wã jwíh wábh joibíp. Weemdih ñi táí jepahachah, weembút ñi wábh joyátdih wã jepah-
bipna caá.** 30 **¿Juan yeebdih ã daabánachah, déhe tibeé caandih át daabáat tútjij? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios át watjican taniit? ¿Cãacwãboó niit caandih ã daabáat tútjij? ñi jenah joyóchah,** Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

31 Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ã it míc niijíp wat jĩ: “¿Ded pah tigaá jwí niij jepahbi? ‘Dios Juandih át watup tajĩ’, jwí niijíchah, ‘Páant ã jamuchah yahna, ¿dépanih tijí caandih ñi jepahcan?’ jwiitdih ã niij jwíh bipna caá. 32 Obohjeéhtih,

nitboó ‘Juan Dios naáwát dih naóh yapani yoobát ã jamup jĩ’, ã niij jenah joiná caá. Páant ã niij jenah joyóchah, jwiitboó ‘Cãacwãjeh caandih ã daabáat tútjij taga’, jwí niij jepahachah, queét jwiitdih ã jwíh bipna caá”, ã it míc niijíp wat jĩ. Pánihna, sacerdotewã ã maáta, Moisés ã watatjidih bohénit, jwiit judíowãdih waóhntbut cãacwãdih ã jamup wat jĩ. 33 Pánih jamnit, Jesús dih nin pah ã it niij jepahap wat jĩ:

—Juandih daabáat tútndih jwí jéhicn caá, ã niijíp wat jĩ.

—**Caán láa bácah weemdih watndih weembút yeebdih wã naóhcan niit,** Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

12

Jiwá iguúhadih yeejép teo wáhnit naáwát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

1 Páant niij péanit, Jesús nin ã jenah joiní naáwátjĩh cãacwãdih át niij bohénap wat jĩ: “**Biic newé jiwá iguúhdih ã momop be. Mom péanit, wáhyat júdadih chãj péa, caán iguúhdih ã búh chuñat pínah muúdhbut ã chãjap be. Pánih chãj péa, jap bóo muúdhbut ã chãjap be, caán iguúh wáapdih ã en dawát pínah niijná. Caandih chãj péa, bitadih en dawát tútnit, caán biih baáboó jib jwúhdih ã bejep be.** 2 **Túttimah, iguúh ei láa caandih teo wáhndih áih iguúh wáapna ã wah bojop yah be, áih iguúh**

jíibdih ã wúbát pínah niijná.
³ Obohjeéhtih, caanná ã juibínachah, iguíhadih en daonítboó caandíh teonit, í maáhdih jíib wahcanjeh, í púi ñuun yóh jwúuba bojop be.
⁴ Tálttimah, iguíha mínah biíh caandíh teo wáhnidih ã jwúub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, ã juibínachah, caandíhbut yeejép niijnít, áih wao dáhdih í dúuc mawap be.
⁵ Páant í chájat táttimah, biíhdih ã wah bojochah, wápchi en daonít caandíh í mao yohop be. Dawá bitadihbut ã wahachah, biquínadih mao yohnit, bitadih í yeejép chájap be.

⁶ “Caán iguíha mínahdih ã wúuh, búde í oinijeh ã judhdap be. Pánihna, ã wúuh ã oinidih ã wahap be, buca. Pánih wahnit, nin pah ã níj jenah joyóp yuh be: ‘Wá wúuhboodíh í táí chájipna caá’, ã niijíp be.
⁷ Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah í míic níj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wúuh caá. Caandíh jwí mao yoh jíih, behe ã wunat táttimah, nin jwíih wáap ã jumat pínah niijná’, queétjeh í míic niijíp yuh be.
⁸ Páant niijná, caandíh mao yohnit, wápchi jwéjboó áih bácahjidih í yohop be.

⁹ “¿Wápchi mínah jwúub juibínit, ded pah tigaá caán wápchidih en daonítidih ã chájbi? Nin pah queétdih ã chájipna caá: Queétdih

mao yohnit, bitaboodíh caán wápchidih ã en dawát túutbipna caá.
¹⁰⁻¹¹ ¿Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátjidih yeéb ñi bohécannit jíi? Nin pah át níj daacáp tají:

‘Muú teonit táini jee dáhnadih ñíonit, í náhcanni dahdih í yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán í yohni dahdihjeh tigaá Dios ã níwip. Caandíh ñíonit, áih muu pánihnidih chájna, choójboó caan dáhdih ã jwíih jwejep be, caán muudíh táí jenah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ã wahní pínah Cristo tigaá. Páant ã chájachah ennit, jwiítboó caandíh búde jwí wéina caá’, át níj daacáp tají”, (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih át niijíp wat jí.

¹² Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewá í maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, jwiít judíowá jwí maáta biícidih nin pah ít níj jenah joyóp wat jí: “Jesús iguíhadih en daonít naáwátíh jwiítidih jáihna caá ã chájap”, ít niijíp wat jí. Páant níj jenah joinít, Jesúsdih ít tewíhip wat yuh jí. Obohjeéhtih, cáacwáidih úumnit, caandíh teocanjeh, ít bejep wat jí.

Romano maáta í wúbát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Pánih bejnitji fariseowã ï maátaboó biquína ïjeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbat, Jesús pebhna wahna, caandíh ït úbh joyát tútup wat jĩ, Jesús mácah ã jepahachah, caandíh naóh yacat tút niijná. 14 Pánihna, Jesús pebhna juibnit, queét yeenitboó caandíh nin pah ït niij úbh joyóp wat yuh jĩ:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiítidih ã chãjat tútatdih yoobópdih ma bohéatdih jwĩ jéihna caá. Ded pah cãacwã ï niijíchah, maáta ï jumachah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapĩ naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwĩ úbh joyátidih ma jepahaá: ¿Roma baácdih moón ï maáh César ã úbát tútni náodih caandíh jwĩ wuhachah, ã túi niit? ït niijíp wat jĩ.

15 Páant ï niij úbh joyóchah, ï yeeatdih jéihnit, nin pah Jesús queétdih ãt niij jepahap wat jĩ:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat tút? Ñi bíbohni dinero júdudih weemdíh ñi wũhuú, wã en jwuhat pínah niijná, ãt niijíp wat jĩ.

16 Páant ã niijíchah joinít, caandíh biíc júdu ït wũhap wat jĩ. Páant ï wũhachah, caán júdudih ennit,

—¿Nin júdaboó deih móot, deih wũt tigaá ã jum? queétdih ãt niijíp wat jĩ.

—Césaríh móot, ãih wũtbut ã jumna caá, ït niij jepahap wat jĩ.

17 —Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, ãih pínah ã jumachah, caandíh wũhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumachah, Diosboodíh ñi wũhuú, Jesús queétdih ãt niijíp wat jĩ.

Páant ã niij jepahachah, ït joí wũhi bejep wat jĩ.

Cãacwã ï jwũub boo pud jũúwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowã jwuh Jesús pebh ït juibínap wat jĩ. Queét saduceowã “Cãacwã wũnna, ï jwũub boo pud jũóhcan niit”, niijnít ï jumap jĩ.* 19 Páant niij jenah joinít, nin pah Jesúsdih ït niijíp wat jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisésji ãt niij bohénap tajĩ: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wũnuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwũub áa jumat náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni ã jumachah, éemp wũnnidih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah ï weh jumat pínah niijná’, Moisésji ãt niij daacáp tajĩ.* 20 Biíc weh sietewã ï jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wũnap be. 21 ã úudboó weép jeñé áajidih ã jwũub áa jumap yuh be. Páant áa jumat túttimah,

* 12:18 Hch 23.8 * 12:19 Dt 25.5

weép jeñé pahjeh mantih, weh wihcanjeh caanbát ã wunap be. Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúb áa jumna yahna, caanbát weh wihcanjeh ã wunap be. 22 Páant mícjeh queét nihat í búúđ beedép be. Páant mi weha mána í wun beedát túttimah, í áajibut mi wunap be. 23 Páניהna, queét nihat siete í áaji, nihat í jwúb boo pud júúwúchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesúsdił it níj wúbh joyóp wut jí.

24 Páant í níjíchah joinít, Jesús queétdih nin pah át níj jepahap wut jí:

—Dios naáwátdih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeébooó yoobópdih jenah joicánnit caá. 25 Wunnitji í jwúb boo pud júúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwá pah áa wihcannit í jumbipna caá. 26 Obohjeéhtih, wunnitji í boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wá naóhna caá: Moisésji iigní chálihdih ã enatjidih nin pah át níj daacáp tají: ‘Dios nin pah weemdíh ã níjíp jí: “Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá”, ã níjíp jí’, Moisés át níj daacáp tají.* 27 Í wunat túttimah yahna, ‘Í Maáh caá’, Dios át níjíp wut jí. ‘Í Maáh caá’, ã níjátjidih joinít, báadhnit í jummatdih jwí jéihna caá. ¿Dios báadhnitdihjeh maáh

ã jumna caá! Páניהna, ‘Wunnitji í jwúb boo pud júóhcan níit’, níj jenah joiná, yoobópdih ñi jenah joicán caá, át níjíp wut jí.

Chah jenah joyát wutat (Mt 22.34-40)

28 Moisés ã wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesús wá pebh jwíbinit, í míc wéhenachah, át joyóp wut jí. Jesús ã tái jepahachah joinít, nin pah caandíh át níjíp wut jí:

—¿Dios jwiútdih ã wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? át níjíp wut jí.

29 —Nin wutat caá chah ã jumap: ‘Yeéb judiówá nindih ñi joyoó: Dios ñi Maáh, bíicjeh tigaá ã jumap. 30 Páant ã jumachah, chah jenah joí, tái jepahnit, wēnit, caandíh búdí ñi oyoó’, Moisés át níj daacáp tají.* 31 Caán wutat nump, nin bíih wutat ã jumna caá. ‘Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, át níj daacáp tají.* Caán chéne wutatna nihat bíih wutatnadih chah jenah joyát pínah ã jumna caá, Jesús caandíh át níjíp wut jí.

32 —Páant tigaá Bohení. Yoobópdih tigaá ma níjíp. Dios bíicjeh tigaá báadhni. Bíih wihcan caá.* 33 Páant ã jumachah, caandíh chah jenah joí, tái jepahnit, wēnit, oyat caá jwiútdih náahap. Jwí míc oyat pahjeh bitadihbut

* 12:26 Ex 3.6 * 12:30 Dt 6.4-5 * 12:31 Lv 19.18b * 12:32 Dt 4.35

oyat caá náahap. Nuñápdih maó cáonit, Diosdih jwĩ weñechah, ã túina caá. Páant ã túyachah yuhna, Diosdih, cáacwãdihbut jwĩ oyat caá chah ã náahap. Meém páant ma niiját yoobópdih tiguaá, Jesúsdiã át niijíp wut jĩ.*

³⁴—**Dios ma maáh ã jumát pínah bainí caá meemdíã ã jũhdũp**, Moisés ã wutajdih bohénidih Jesús át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijichah joí úmmit, bita ít úbh joicáp wut jĩ.*

¿Cristo déhe ã jũima tiguaá?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Dioíh mũdíh waadnít, Jesús nin pah át niij bohénap wut jĩ:

—**‘Dios ã wahní pínah Cristo David jũima ã jũmbipna caá’, Moisésji ã wutajdih bohénit í niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij bohé tiguaá í chãj? ³⁶ Davidjijeh Túini Espíritu ã wutachah, nin pah át niij daacáp tají: ‘Diosboó wã Maáhdih nin pah ã niijná caá: “Wã jéihyepmant bóo bũwámant ma chúudá. Pánih chúudnit, niãhdih ma wutachah, meemdíh en jéihnitdih wã yap yohat túutbipna caá”, ã niijná caá’, Davidji át niij daacáp tají. (Sal 110.1)**

³⁷ Páant niij daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijíp wut jĩ. Páant ã niijichah

yuhna, ¿ded pah tiguaá Cristo David jũima át jumji? Jesús queétdih át niij úbh joyóp wut jĩ.

Páant ã niij bohénachah, dawá caandíh ít túi wẽi joyóp wut jĩ.

Moisés ã wutajdih bohénit í túicat

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant niij péanit, Jesús nin pah queétdih át jwũub niij naóh bohénap wut jĩ: **‘Moisés ã wutajdih bohénit í yéj chãjatdih ñi túi ené. Páant queét í chãjat pah ñi chãjca bojoó. Queét maátni yégueh túini chóo dũonít, cáacwã í enepdih ípĩ táoh jib bejna caá. Bii dée jib chãjapboó bita queétdih túi wẽi jwãáh úbãtdih ípĩ náahna caá. ³⁹ Jwiít judíowã jwĩ bohéat mũdíh waáwãpboó ípĩ chúudna caá, niãhd queétdih í túi wẽi enat pínah niijná. Nũmah jeémépbobút bejnit, waáwãpboó mĩcjeh chúudna, ípĩ wẽina caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, queét éemp wũnnit yaádíh mũnãdih ípĩ dúuc wãina caá. Páant queét yaáhdih dúuc wãina yuhna, cáacwã í enepdih Diosdih maatãpdih ípĩ úbhna caá, queétdih í wẽi enat pínah niijná. Páant í chãjat jib Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá’, Jesús át niijíp wut jĩ.**

Éemp wannah Diosdih mi wāhat

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Judíowā ī wūhni dinero ámohat paih pebh Jesús āt chūudup wat jī. Pānih chūudna, cāacwā caan páihdih dinero ī yacachah, āt enep wat jī. Caán dinero Dioih mūdih ī ámohochah, ī jīb chājat pínah āt jumap wat jī. Dawá bií dée bíbohnit caan páihdih bádí dinero īt yacap wat jī. ⁴² Obohjeéhtih, éemp wannah moh yéejnihboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejīh ī chājnjidih mit yacap wat jī. Caán júduna namp bainí jīb jumni āt jumap wat jī. ⁴³ Caán júdnadīh mi yacachah ennit, ā bohénitdih ā pebhna júúwát túutnit, nin pah Jesús queédih āt niijíp wat jī:

—**Yoobópdih yeebdīh wā naóhna caá.** Nint éemp wannah moh yéejnihboó bita nihat ī wāhat chah mi wāhap be. ⁴⁴ **Bitá dawá bií dée bíbohnit, bádí ī wāhuchah yuhna, queétoó páantjeh bádí ī bíbohna caá.** Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihat mi jeémát pínahdih mi jīb chājat déejibitdih mi wāh beedánap be, āt niijíp wat jī.

13

Dioih mūdih bita ī yohat pínah

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Páant niij péanit, Dioih mūmánt ī bac bejehah, biíc ā bohéni nin pah āt niijíp wat jī:

—¡Bohéni, ma enee! Nin mūú bádí jee dáhnajīh ī chājni ¿túini mūú nihcan niit? āt ni-ijíp wat jī.

² —**Táttimah, jwiit judíowādih eníhcanit junít, nin jwī enni bádí mūú, nin jee dáhnadihbat, ī yoh beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ā wihcan niit,** Jesús caandih āt niijíp wat jī.

Péeni yeó jáap jātih ded pah ā yapat pínah

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Táttimah, Jesús wā Olivo jeená páuh laab béjnit, Dioih mūú ā túi jíghopboó īt juibínap wat jī. Caanná juibínit, Jesús yuúpbít ā chūuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjīh ā pebh juibínit, nin pah caandih īt niijíp wat jī:

⁴ —Ma naáwá jwiitdih. ¿Débólih tigaá meém ma niiját pah ā yapbi? ¿Péeni yeó jáap jātih ded pah tigaá ā jwīh yapachah, jwī enbi? īt niij uúbh joyóp wat jī.

⁵ —**Yeéb ñi túi chāja chaáh. Bitá ī yeeatdih ñi joicá bojoó.** ⁶ **‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ī jūóhbipna caá. Páant ī yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut nūmnít, páant niijnítboodih dawá ī péebipna caá.**

⁷ **‘Pebhbit jumnit ī míc mawatdih, yuúp jumnit ī míc mawat doonádihbat ñi joibípna caá. Pānih joiná yuhna, caandih bádí ñi jenah joicá bojoó. Páant**

ã yapbipna caá. Obo-
hjeéhtih, páant ã yapachah
yuhna, péeni yeó jáap pínah
páantjeh ã judh jwuhbipna
caá. ⁸ Caán láa biíc baácđih
moón biih baácđih moonjih
ĩ míic maobipna caá. Nihat
baácboó búdí míic mawat
ã jumbipna caá. Dawá
pebhboó nuugúp láa, baác
méméatbut ã jumbipna caá.
Páant ã yapachah yuhna,
nin baácđih moón chah
yeejép ĩ yapat pínah ã judh
jwuhbipna caá.

⁹ “Páant ã yapachah
ennit, yeebjéh ñi túi chãja
chaáh. Bitá yeebđih teonit,
maátadih ĩ wühuchah, jwiit
judíowã jwĩ míic wáacat
muúboó ĩ pũibipna caá.
Páant ĩ chãjachah, wíhwã
ñi jumát jíb, tátchidih
moón maátadih, queét
chah maátadihbut bitá
yeebđih ĩ naóh yacbipna
caá, ĩ peéh chãjat pínah
niijná. Páant queét pebh
ñuhnit, wíh túini doonáđih
queéđih ñi naóhbipna caá.
¹⁰ Péeni yeó jáap jãtíh túini
doonáđih nihat baácđih
moondíh naóh bohéat caá
náahap. ¹¹ Yeebđih peéh
chãjat tútni pebhna ĩ ub
bejehah, ‘¿Caandíh ded
pah wã naóhbi?’ ñi niij
jenah joicá bojoó. Caanná
ñi jumuchahjeh, ñi naáwát
pínahđih Túini Espírituboó
yeebđih ã jéihyabipna caá.
Páant ã niijátđih joinít,
ñi naóh yapanaá. Páni
naóhna, ñi jenah joyátjijeh

ñi niijcán niit.* ¹² Caán
láa biíc ã úudđih, biihboó
ã úud jeñéđih mao yohat
tútna, ĩ wühbipna caá.
Ĩ íip ã wehđih, ĩ wehboó
ĩ mánadihbut mao yohat
tútna, ĩ wühbipna caá.
¹³ Pánihna, wíhwã ñi jumát
jíb nihat yeebđih ĩ eníhcan
niit. Páant yeejép ñi
yapna yuhna, weemđih ñi
cáđahcah, péeni yeó jáapđih
yeebđih wã túi ubbipna
caá.*

¹⁴ “Bitá ĩ pãpnidih Diosđih
weñat muú diitboó jwe-
jnit, cáacwã caánboodíh
weñaat tútna, caán muú
ã túyatđih ĩ yéjanachah,
ñi enbipna caá. Dios-
đihjeh cáacwã ĩ úubát
muú ã jumuchah, caán
pãpnidih caánboó jwejcat
caá náahap. Dios naáwátđih
naóh yapani Danielji,
caandíh át naóh daacáp
tajĩ.* Caán ã daacátjidi
ennit, ñi túi beh joyoó.
Caanjíh yeejép ĩ pãpni ã
jumuchah ennit, Judea
baácboó jumnit, jeéboó
ĩ jweí pũh laab béje
naáh. ¹⁵ Caán láa cáacwã
túbit yeejép ĩ yapachah,
waícanjeh ĩ jweí ñáo pũh
laab béje naáh. Ded muú
chahmant bóo coahboó
jumni dei bejnit, áih bií
déedih ubúđih waadcánjeh,
yoobópdih ã jweí béje
naáh. ¹⁶ Wápchiboó jumni
áih yéguehnadih ubúđih ã
jwáub bejca bojo naáh.*

* 13:11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12 * 13:13 Mt 10.22 * 13:14 Dn 9.27; 11.31;

12.11 * 13:16 Lc 17.31

17 **Caán láa wudu jumnit yaádh, i wehdih túuhnitbut i jweyéchah, queét yaádh dih chah a buobipna caá.**

18 **Nin pah Diosdih ni niij ubú: ‘Mah noój láa a jumuchah, páant yeejép a yapca bojo naáh’, caandih ni niiji.**

19 **Caán yeó jáapnadh cáacwã tubit yeejép i yapbipna caá. Nin baácdih Dios a chájat túttimah, cáacwã yeejép i yapna yahna, péeni yeó jáapnadh chah yeejép pohba i yapbipna caá. Páant yeejép i yapat túttimah, i jwúb yeejép yapcan niit.***

20 **Tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios a jwej jwuhbipna caá, a ñionitboó i jéih buujáat pínah niijná. Páant a chájcah nihna, ded áta buujácan tagaá.**

21 **‘Caán láa det yeebdih ‘Ñi enee. Ninjñ caá Cristo a jumup’, i niijíchah, ‘Conjñ caá Cristo a jumup’, bitabut i niijíchah, ni joyáh bojóo.**

22 **Caán láa dawá yeenit i jumhipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, ‘Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá’, niij yeenitbut i jumhipna caá. Cáacwã i en wáhi bejat pínah niijná, um náah jumnidih i cháj jútbipna caá. Páant i chájatdih ennit, Dios a ñionitboó i yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit,**

queétdihjeh i péeat pínadh i náahbipna caá. 23 **Páant a yapat pínah játi, yeebdih wáat naóhna caá, caandih ni túi jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátdih náhnit, yeebdih yeenitdih joicát túut niijná, ni túi chája chaáh”, Jesús át niijp wat jñ.**

Nihat cáacwã úd jeñé a jwúb dei júwát pínah

(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)

24 **‘Caán láa cáacwã yeejép i yapat túttimah, yeó, widhbut a túi yeh iigcán niit.***

25 **Páni, túut numná, jeá a méménachah, cúiwã i yúug jéen bejbipna caá.*** 26 **Páant a yapachah, weém nihat cáacwã úd jeñé, mah tólihjih wã dei jóóhhipna caá. Búdí wēpatjñ, túi yeh iigni wã jwúb dei júwáchah, nihat cáacwã weemdih i enhipna caá.***

27 **Páni, dei jóóhna, wñih ángelwádh nin baáboó wã wahbipna caá, nihat pehbóo wã ñionitdih i ub wáacat pínah niijná.**

28 **‘Higuera nah ded pah a jumadnih ni jenah joyóo. Caan náh jáap wawá a jumuchah ennit, jópchi a júwátdih ni jéihna caá.**

29 **Páant a jumad pah, nihat wã niijátji a yapachah enna, wã jwúb dei júwát pínah bahni a jedhdadidibut ni jéihbipna caá.** 30 **Yoobópdi, yeebdih**

* 13:19 Dn 12.1; Ap 7.14

* 13:24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12

* 13:25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13

* 13:26 Dn 7.13; Ap 1.7

wã naóhna caá. Caán láa moón ĩ wunat pínah jãtih, wã niijátji pah biíc yoobó ã yapbipna caá. ³¹ Nin baác, jeábut ã buudúchah yuhna, wã naáwátboó ã buudcán niít. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

³² “Obohjeéhtih, wã jwáub dei jǎóhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ĩ jéihcan caá. Cãacwã, ángelwã, weem yáh buca nihat jwĩ jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandih ã jéihyep.*

³³ “Pánihna, yeebbút caán yeó jáapdih jéihcannit jamna, weemdih táí páinit jumat túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi táí uúbú.

³⁴ Ded pah páinit ñi jumat pínahdih nin naáwátjĩh wã bohébiipna caá: Muú mínah yuúp ã jib bej jwuhat pahjeh tigaá. ã bejat pínah jãtih, ã pebh moondih áih muudih ã táí en dawát túutap be. Biquínadih ã tewatdih ã jwejep be. Jěcdih wapniboodih ã jwáub jǎúwát pínahdih ã táí páñat túutap be.* ³⁵ Yeebbút ñi táí jenah joí páñaá. Muú mínah ã jwáub jǎúwáchah, queét ĩ jéihcat pah, weém ñi Maáh wã jwáub dei jǎóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mujbai eo láa, baabáchah caá wãta dei juyúp tagaá.

³⁶ Páant wã jwáub dei jǎúwát pínahdih jéihcan, wã

wutatdih páantjeh ñi chãjaá. Pánih chãjnit, báadhajeh wã jwáub dei juyúchah, ãonit pah ñi jamcan niít. ³⁷ Pánihna, yeebdih wã niiját pah muntih, nihatdihbut naóhna caá wã chãjap: jJáanit pah, táí teo páinit ñi jamuú!” Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

14

Sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit biúcdih Jesúsdihi ĩ mawíhat

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Oveja wáúhdih jwĩ jeémát yeó jáap, Pascua ĩ niijní,* chéne yeó jáap jãtih paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna át jamap wat jĩ. Sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut Jesúsdihi mawíhna, caandih ĩt tewat túutíhip wat jĩ. Cãacwã ĩ encah, caandih ĩ tewat pínah niijná, nin pah ĩt míic niij wéhenap wat jĩ:

² —Pascua yeó jáapnadih, dawá cãacwã ĩ jumuchah, Jesúsdihi jwĩ tewat túutuchah, nihat tubit ĩta íj tagaá. Pánih íjnit, jwiútdih ĩta míic mao tagaá. Pánihna, cãacwã ĩ encah, jwĩ tewat túutáp, ĩt niijíp wat jĩ.

Yad wili chej jamnijĩh Jesúsdihi mi puhwat

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Queét Jerusalén tátchiboó ĩ míic wéheat pónih, Jesús wã Betania tátchiboó bácah moópniiji Simónih muuná

* 13:32 Mt 24.36 * 13:34 Lc 12.36-38

* 14:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

jeémpna it chājap wat jī. Páant ī jeémát pónih, biíc yad wili táí chej jumni quiít dih mit ab waád juibínap wat jī. Caán alabastro jeejīh ī chājni quiít diít na nardo ī niijní chej jumni yí át jumap wat jī. Caán yí búdí jíib jumni át jumap wat jī. Pánihna, caán quiít yapatdih dajnit, Jesúsuh wao dáhdih mit puhwap wat jī.*

⁴ Páant mi puhwachah ennit, biquína caánboó jumnit it íjip wat jī. Pánih íjnit, nin pah it niijíp wat jī:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yí búdí jíib jumnidih páant mi puoh peét?

⁵ Caandíh mi jíib chāj wūhna, āta táí tagaá. Pánih jíib chājna, biíc jópchi tawat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaá. Caán jíib dih moh yéejnitdih mita jéih wūh tagaá, it niijíp wat jī. Páant niijnít, queét caántdih it jaihñap wat jī.

⁶ Páant ī niij jaihñachah joinít, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wat jī:

—Páant caántdih ñi niijcá bojoó. Weemdíh caánt mi táí chājna caá. ⁷ Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh ī jumbipna caá. Débólíh ñi teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bah-níbit wā jum jwahbipna caá.* ⁸ Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chājna caá. Wanníh báhahjidih jwípí puhwat pah, weemdíh chej jumni

yíjīh puohna, ī yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nihat baácboó wíih táini doonádih naóhna, nint buu mi chājatjidihbut ī naóhbipna caá. Páant ī naáwáchah joinít, caántdih dawá ī náhnibipna caá, Jesús át niijíp wat jī.

Jesús dih eníhcannitdih ā duó wáyat pínahdih Judas ā naáwát (Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ā bohénitjeéh bóo, Jesús dih eníhcannit sacerdotewā ī maátadih ā duó wáyat pínahdih naáwádih át bejep wat jī. ¹¹ Caandíh joinít, maáta it weñep wat jī. Pánih wēnit,

—Meemdíh dinero jwí wāhbipna caá, queét Judas dih it niijíp wat jī. Pánihna, Jesús dih eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas át jenah joi bídip wat jī.

Jesús ā bohénit bícdih ā pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíh waadni yeó jáap, oveja wehdih jwí mawat yeó jáap, Jesús ā bohénit caandíh nin pah it niij wábh joyóp wat jī:

—¿Ded mædíh tigaá Pascua jeémát dih jwiít dih ma numah jeémpbi? ¿Dedboo tigaá jeémát jwí chājbi? Jesús dih it niijíp wat jī.

* 14:3 Lc 7.37-38 * 14:7 Dt 15.11

13 Páant ì niijíchah, Jesús chénewã ã bohénitdih wahnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jerusalén tátchina ñi bejeé. Caanná ñi juibínachah, wáam dahjĩh mah beoni yeebdíh ã jwãáhbipna caá. Caandíh péenit, ded muudíh ã waadáchah, yeebbát ñi péé waadá. 14 Waadnít, caán muú mínahdih nin pah ñi niij wábh joyoó: “¿Dedboo tígaá wã bohénit biíc dih Pascua jeémát dih wã numah jeémát pínah tólih ã jum?” Bohéni ã niijná be’, ñi niijí muú mínahdih. 15 Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwí náahat jum beední búdí chah bóo tólihdih ã júutbipna caá. Caán tólihboó jwí jeémát pínahdih ñi chãjaá, át niijíp wut jĩ.

16 Páant ã niijíchah joinít, Jerusalén tátchina ìt bejep wut jĩ. Caanná juibínit, nihat Jesús ã niijátji biíc yoobó ìt jwãáap wut jĩ. Queédih ã júutni tólihdih waadnít, Pascua jeémát pínahdih ìt chãjap wut jĩ. Nihat chãj péanít, Jesús ã páñapboó ìt jwúub bejep wut jĩ. 17 Tõo ñáh jãúwáchah, Jerusalén tátchina bejnit, Jesús doce ã bohénit biíc dih caán chah bóo tólihma waád juibínit, Pascua jeémát dih queédih át numah jeémép wut jĩ.

18 Páant ì jeémát pónih, Jesús queédih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Yeebdíh yoobóp dih wã

naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cãtíh ã jumna caá. Caánboó wãjeéh jeémpni caá, át niijíp wut jĩ.*

19 Páant ã niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínejeh nin pah Jesús dih ìt niij wábh joyóp wut jĩ:

—¿Weém nihcan niít? ìt niijíp wut jĩ.

20 —Biíc ñijeéh jumni, pandih weém biíc dih neéh jeémpni caá.* 21 Páant yeejép wã yapat pínahdih jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tajĩ. Pánihna, weém, nihat cãacwã úud jeñé, caán ã daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cãac jumcah, chah áta túi tagaá, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Jesús dih eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jĩ.

22 ã bac bejat túttimah, queét páantjeh ì jeéméchah, Jesús pandih wbnit, “Nin jeémát ma wúhat túina caá, Paá”, Dios dih niij péanít, ã bohénitdih át daj wáhap wut jĩ.

—¡Dáa, ñi jeémé! Nin pan wíh bácah panihni caá, át niijíp wut jĩ.

23 Túttimah, jiwá iguúh mac jumni babhbat dahdih wbnit, “Nin babhbat ma wáhatbut túina caá, Paá”, niij péanít,

* 14:18 Sal 41.9 * 14:20 Sal 41.9

queédih át wāhup wat jī. Páant ā wāhuchah, queét nihat ít babhbap wat jī. Páant ī babhbachah, queédih nin pah át jwáub niijíp wat jī:

24 —**Nin babhbat wīh meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdih wā wāhat pah, wīh meépdih yohnit, wā wun wūhbipna caá, dawá cáacwā Dios biíc dih ī táí jumat pínah niijná.***

25 **Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácboó jam jwuhna, jiwá iguúh macdih wā jwáub babhcan niít. Táttimah, Dios maáh ā jumupboó wā jwáub babhbipna caá, át niijíp wat jī.**

Pedro ā yeeat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

26 Pascua jeémátdih jeémp péanit, Diosdih ít wēi ewep wat jī. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ā bohénitdih Jesús át numah bejep wat jī.

27 Pánih bejna, Jesús queédih nin pah át niij naáwáp wat jī:

—**Yeéb nihat weemdih ñi cádahbipna caá. Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Ovejawādh en daonídh wā maobipna caá. Páant wā mawachah, nihat ovejawā ī jweí peét bejbipna nacaá”, Dios ā niijná caá’, naóh yapani át niij daacáp**

tajī.* Pánihna, weemdih ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá. 28 Obohjeéhtih, weemdih ī mao yohochah yuhna, Dios weemdih ā jwáub booaat táttimah, Galilea baácna yeebdih wā waóh bej páibipna caá, át niijíp wat jī.*

29 Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah át niijíp wat yuh jī:

—Queét nihat ī cádahachah yuhna, weémboó wā cádahcan niít, át niijíp wat jī.

30 —**Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Bū cheijeh mujbai chéne ā ewat pínah játih biíc peihcanni láa ‘¡Caandih wā jéihcan caá!’ ma niij yeebipna caá, Jesús Pedrodih át niijíp wat jī.**

31 —Majeéh weemdihbut ī mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā niijcán niít, Pedro Jesús dih chah át jwáub niijíp wat yuh jī.

Queét nihatbut biíc yoobó ít niijíp wat jī.

Getsemaní pácahi jumupboó Jesús ā úbát

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Táttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní ī niijní pácahi jumupna Jesús wā ít juibínap wat jī.

—**Diosdih wā úbát pónih, ninjīh ñi chúud páñaá, Jesús ā bohénitdih át niijíp wat jī.**

33 Páant niij péanit, yuúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús át numah bejep wat jī. Pánih bejnit,

* 14:24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11

* 14:27 Zac 13.7

* 14:28 Mt 28.16

cãacwãdih ã wun wũhat pínahdih búdí jenah joinít, át jġgah jwíhip wat jġ.

34 —**Tubit jġgahnit, wunni pah caá wã jumap. Pánihna, yeebát ũocanjeh, ninjġh ñi ũúbh páñaá,** queétdih át ni-ijġp wat jġ.

35 Páant niġ péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, 36 **“Paá, meém nihad-dih jéih beedáni caá. Pánih jumna, ġWeemdġh ma wunat tútca bojoó! Obohjeéhtih, weém wã wunġhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wũhbipna caá”**, Jesús Diosdih át niġġp wat jġ.

37 Páant niġ ũúbh péanit, biíc peihcannit ã bohénit ġ páñapboó Jesús át jwúub bej-jep wat jġ. Páant ã jwúub juibí enechah, ũona ġt chãjap wat jġ.

—**ġMa ũo niít, Simón? ġBiíc horabitjeh ũocanjeh, ma noón páicannit beé?** 38 **Túi jáanit, yeebdġh Diosdih ũúbat caá náahap, yéej chãjat jenah joyátdih yap yohat túut niġná. Túi chãjġhna yuhna, jáacan, ũúbhcan, páant ñi jéih huájacan niít,** Jesús át niġġp wat jġ.

39 Páant queétdih niġ péa, jwúub bejnit, ã jwíih ũúbatġi pahjeh mantih biíc yoobó át jwúub ũúbup wat jġ. 40 Pánih ũúbh péa, biíc peihcannit páinit pebhboó ã jwúub juibínachah, jwúub ũona ġt chãjap wat jġ. Tubit quíib chei jumachah, ġt jwúub ũwup wat jġ. Jesús queétdih ã wucachah,

tíicna, caandġh ġt jéih jepahcap wat jġ. Túttimah, jwúub ũúbdih bejnġi, páinit pebhboó Jesús át jwúub juibínap wat jġ. 41 Biíc peihcanni láa ũúbhnit, páinit pebhboó át jwúub juibínap wat jġ.

—**ġYeéb páantjeh ũonit, choó niít ñi chãjap? ġPáant bóojeh tġgá! Butéh yéejnit weemdġh tewedih juiná caá ġ chãjap.** 42 **Ñi jáa bojoó. Chóbe. Weemdġh enġhcannitdih duó wáini ã juiná caá,** Jesús queétdih át niġġp wat jġ.

Jesúsdiġh enġhcannit caandġh ġtewat

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

43 Páant Jesús ã niġġchahjeh, ã bohénġi Judas át juibínap wat jġ. Judasjeéh dawá ġt juibínap wat jġ. Íbat naaná, máa quiñnadihbut ġt bíbohóp wat jġ. Sacerdotewã ġ maáta, Moisés ã wutatġidih bohénit, jwiít judġowãdih waóhñitbut queétdih ġt wahap wat jġ, Jesúsdiġh teonit, ġ pebhna ġt ũb bejat pínah niġná.

44 Jesús pebh ġt bejat pínah jãtġh, Judas ãjeéh bejnit pínahdih nin pah átát niġ jéihya naáwáp wat jġ: “Púo tíbdih nomnit, wã ũúbhñidih ñi teweép. Teonit, ñi cãtġh ñi ũb bejeé, ã jweicát pínah niġná”, át niġġp wat jġ.

45 Pánihna, Jesús wã pebhna juibínit, Judas Jesús pebh át juibínap wat jġ.

—**ġMa jum, Bohénġi? niġ ũúbhñit, Jesúsġh páo tíbdih át nomóp wat jġ.** 46 Páant Judas

ã uúbúchah ennit, Jesúsdih tewedih jũóhñit caandih ãt tewep wut jĩ.

47 Obohjeéhtih, pebhbit ñuhni Jesús ã bohéniboó íbat naadíh jwãat wái ubnit, sacerdotewã ã maáhdih teo wãhniih moli chóodih ãt déuc bóod yohop wut jĩ. 48 Caandih tewedih juibínitdih nin pah Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—¿**Nuumnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbut ubnit, weemdíh tewedih ñi jũóhñit beé?** 49 **Yeó jáap jamat pah Dioíh muúboó ñijeéh wã jamuchah yuhna, weemdíh ñi teocap be.*** Obohjeéhtih, **Dios naáwátdih naóh yapani ã daacátji pahjeh buu weemdíh ã yapa naáh,** ãt niijíp wut jĩ.

Pánihna, Jesúsdih teonit, ãt ub bejep wut jĩ. 50 Páant ã teo bejehchah enna, nihat ã bohénit caandih ãt éemp jwei béjep wut jĩ.

51 Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ãoniji wíih ñajapdih bóo chóojíhjih míc bainit, Jesús wã ã bejat túttimah wã ñuún péenap jĩ. Páant wã ñuún péenachah ennit, Jesúsdih teonitboó weemdíhbut ã tewep yah jĩ. 52 Obohjeéhtih, páant ã tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wã ñáo jwei béjep jĩ.

Judíowã ã maáta Jesúsdih ã

uúbh joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

53 Pánih Jesúsdih ub bejnit, sacerdotewã ã maáih muuná ãt ub waad béjep wut jĩ. ãih muúboó jamni míc wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewã ã maáta, jwiít judíowãdih waóhñit, Moisés ã watatjidih bohénitbut juibínit, Jesúsdih naóh yacat túut niijná, queét nihat ãt míc wáacap wut jĩ. 54 Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdih yuúpjeh ãt ñuún péenap wut jĩ. Pánih ñuún péenit, sacerdotewã ã maáih muú wáihyat júduboojéh ãt waád juibínap wut jĩ. Pánih waád juibínit, Pedro tuu cúut jwéejdih, muudíh wapnit biíc dih, ãt méé chúudup wut jĩ.

55 Sacerdotewã ã maáta, nihat bita maáta biíc dih wáac juibínit, “Jesús yeejép chãjna beé”, niijnít dih bidna ãt chãjap wut jĩ. Jesúsdih peéh mawíhna, chénewã biíc yoobó naóhñitdih bidna ítih chãjap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, ãt bid jucáp wut jĩ. 56 Dawá nih yáanit, mácah míc ãt naáwáp wut jĩ. 57 Biquína ñah ñuhñit, nin pah ãt niij yee naáwáp wut jĩ:

58 —Nin pah ã niijíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh muú cáacwã ã chãjnijidih wã yéeca beedábipna caá. Biíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú, cáacwã ã chãjca naáh muudíh wã chãjbipna caá’, ã niijíp be, ãt niijíp wut jĩ.*

* 14:49 Lc 19.47; 21.37 * 14:58 Jn 2.19

59 Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah múic ít niijíp wut jĩ.

60 Sacerdotewā ĩ maáh cãacwã cãtĩh ñah ñahnit,

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chãj, meemdih páant ĩ niij naóh yacachah? Jesúsdihih át niijíp wut jĩ.

61 Obohjeéhtih, Jesúsboó át jepah jwuhcap wut jĩ. Páant ā jepahcatdih enna, sacerdotewā ĩ maáh

—¿Meém Dios ā wahni niit? ¿Dios, jwĩ wēini, ā wūh niit? Jesúsdihih át jwúub niijíp wut jĩ.

62 —**Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Weém nihat cãacwã úud jeñé Chah Wēpni ā jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, wã wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihna jih wã jwúub dei júuwáchahbat ñi enbipna caá,*** Jesús át niij jepahap wut jĩ.

63 Páant ā niijíchah joinit, sacerdotewā ĩ maáh búdí át íjip wut jĩ. Á íjijat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóh nit pínah jwĩta bid?

64 **‘Weém caá Dios wūh’**, Jesússeh ā niijíchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeéboó ded pah tigaá caandih ñi niij jenah joí? ájeéh jamnitdih át niijíp wut jĩ.

—Caandih peéh mao yohat caá náahap, queét nihat ít niijíp wut jĩ.*

65 Páant niijnit, biquína Jesúsdihih ít coí jáha jwíhip wut jĩ. Coí jáhanit, quíib nem chéo póocnit,

—Dios wūh jamna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdih mao? ít niij deoh naáwáp wut jĩ.

Túttimah, Dioih mūdih wapnit soldadowādih ĩ wūhuchah, queébtut Jesúsdihih ít puñup wut jĩ.

Pedro ā yeeat
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

66 Páant ĩ chãjat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ā méé chúuduchah, sacerdotewā ĩ maáhdih teo wūhnihih mit juibínap wut jĩ. ⁶⁷ Juibínit, Pedro tū cútudih ā méé chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni nihcan niit? mit niij úubh joyóp wut jĩ.

68 —Íjeéh péeni nihcan caá. Caán ma niijni Jesúsdihih wã jéihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chãj? Pedro át niij yee jepahap wut jĩ.

Páant niijnitjeh, tū cút jwějdh chúduniji bejnit, jęcna át jwei béj ñuhup wut jĩ.

69 Páant caánboó ā ñuhuchah, teo wūhnihih Pedrodih mit jwúub enep wut jĩ. Pánih ennit, mi pebh en ñahnitdih nin pah mit jwúub niijíp wut jĩ:

—Nin newé Jesússeh péeni caá, mit niijíp wut jĩ.

70 —Nihcan caá. Weém ájeéh péeni nihcan caá, Pedro át jwúub niij yeenap wut jĩ.

* 14:62 Dn 7.13 * 14:64 Lv 24.16

Táttimah, bita caanjĩh en ñuhnit jwuh

—Ājeéh péeni caá meém. Caandih péenit Galilea baácdih moón mícjeh caá. Meembút Galilea baácdih bóo ma jumna caá. Pánihna, meembút ājeéh péeni nacaá, Pedrodih ĩt niijíp wut jĩ.

⁷¹ —Weém yeeni nihcan caá. Túi yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. ĩNi niijní newédih wā jéihcan caá! ĩPáant yoobópdih wā naóhcah, Dios weemdih ā peéh chāja naáh! Pedro āt jwúub niij yeenap wut jĩ.

⁷² Páant ā niijátjeéhjeh, mujbai āt jwúub ewep wut jĩ. Páant ā jwúub ewechah joinít, **“Mujbai chéneji ā ewat pínah jātih ‘Caandih wā jéihcan caá’, meém biic peihcanni láa ma niijbípna caá”**, Jesús ā niijátjidih Pedro āt náhninap wut jĩ. Pánih náhninit, Pedro búdí āt juñáp wut jĩ.

15

Maáh Pilato Jesúsdiħ ā uábh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Baáb jéenechah, sacerdotewā ĩ maáta, jwiit judiówā jwĩ maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita maátabut ĩt míc wáac juibínap wut jĩ. Pánih míc wáac juibínit, Jesúsdiħ ded pah ĩ chājat pínahdih ĩt míc wéhenap wut jĩ. Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdiħ ĩt chéwat túutap wut jĩ. ĩ Chéo péaat

táttimah, maáh Pilato pebhóo ĩt ub bejat túutap wut jĩ. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondih wutni āt jumap wut jĩ. ² Páant ĩ ub juibínachah ennit, Pilato Jesúsdiħ nin pah āt niij uábh joyóp wut jĩ:

—ĴMeém yoobópdih judiówā ĩ maáh niit? āt niijíp wut jĩ.

—**Ma niiját pah tigaá**, Jesús āt niij jepahap wut jĩ.

³ Pánihna, sacerdotewā ĩ maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdiħ yeejép ĩt naóh yacap wut jĩ.

⁴ Páant ĩ naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdiħ āt niijíp wut jĩ:

—ĴPáant meemdih ĩ naóh yacachah joiná yahna, ma jéih jepahcan niit? āt niijíp wut jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús āt jwúub jepahcap wut jĩ. Páant ā jepahcatdih ennit, Pilato búdí āt wáhi bejep wut jĩ.

Jesúsdiħ ĩ mao yohat túutat
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶⁻⁷ Caán láa, Romanowā queét judiówādih ĩ maáh jummatdih íjnit, biquína judiówā Romanowādih ĩt míc mawap wut jĩ. Pánih míc maona, cāacwādih ĩt mao yohop wut jĩ. Páant ĩ mawachah, ĩ teonitji nemat muúboó dawá ĩt jumap wut jĩ. Barrabás wut jumribut ĩjeéh nemat muúboó āt jumap wut jĩ. Pascua jummat pah Pilato biic cāac nemat muúboó jumni, cāacwā ĩ bacaat túutnidih āpĩ bacananap wut

jĩ. ⁸ Pánihna, cãacwã Pilato pebh juibínit, biíc nemnidih ã bacaat pínahdih ít uúbáp wut jĩ.

⁹ Páant ĩ uúbúchah joinít, Pilato queétdih nin pah át niúj uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb judíowã ñi maáhdih wã baca wũh jĩh? ¿Caandíh níit ñi náahap? át niújíp wut jĩ.

¹⁰ Dawá cãacwã Jesúsdi h ĩ weñechah, sacerdotewã ĩ maátaboó caandíh tãbit ĩjna, ít mawat tútup wut jĩ. Pánihna, queét Jesúsdi h ĩ ĩjatdih jéihnit, cãacwã ĩ weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant át uúbh joyóp wut jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cãacwã Jesúsdi h ĩ náahachah yahna, sacerdotewã ĩ maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabásboodíh ã bacaat pínahdih ít jepahat tútup wut jĩ.

Páant ĩ jac wutuchah joinítji,

—¡Barrabásdih caá jwĩ náahap! ¡Caandíh jwiútdih ma baca wũhuú! Pilatodih cãacwã ít niúj jepahap wut jĩ.

¹² —¿Yeéb judíowã ‘jwĩ maáh’, ñi niujnídih dedé tigaá wã chãjbi? Pilato át niújíp wut jĩ.

¹³ —¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ít niúj ñaacáp wut jĩ.

¹⁴ —¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ã yéejatji, páant ñi niujíchah? Pilato át niúj uúbh joyóp wut jĩ.

Obohjeéhtih, queét chah ít jwúub niúj ñaacáp wut jĩ.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ít niújíp wut jĩ.

¹⁵ Pánihna, cãacwã caandíh ĩ ĩjcat pínah niujná, Pilato Barrabásdih queétdih át baca wũhup wut jĩ. Pánih bacanit, soldadowãdih momo jiwi chóo coóh jamni tãpnajíh Jesúsboodíh át puñat tútup wut jĩ. Pánih puñat tútupnit, Pilato caandíh át ub bejat tútup wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao yohat pínah niujná.

¹⁶ Páant ã ub bejat tútuchah joinít, Pilatoíh muú diítina Jesúsdi h ít ub waad béjep wut jĩ. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowã ít míic wáacáp wut jĩ. ¹⁷ Pánih míic wáacnit, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih tóo dugnit, maáh ã dawát pah jíghni dũni chóodih caandíh ít yacáp wut jĩ. Maáh ã dawát júdu pah chãjnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsíh wao dáhdih ít yacáp wut jĩ. ¹⁸ Maáhdih ĩpĩ chãjat pah Jesúsdi h nin pah ít niúj deoh naáwáp wut jĩ:

—¡Ma tái jamuú! ¡Meém caá judíowã ĩ maáh! ít niúj deoh naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Pánih deoh naóhnit, máa doóbhjĩh ãih wao dáhdih maonit, ít coí jãhanap wut jĩ. Pánih mao coí jãhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ít bóodicha caj yoh ñajap wut jĩ. ²⁰ Páant niúj deoh naóh péanit, dũni chóodih tóo dugnit, ãih yégueh chóodihjeh ít jwúub yacáp wut jĩ. Pánih yacnit, ít ub bac bejep wut jĩ, cruzboó péoh dodhnit, ĩ mao yohat tútup niujná. Pánih ub bejna, ãih cruzdih bewat

túutnit, ì mao yohat pínah jeéboó caandíh ìt ùb bejep wut jì.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit, ì mawat

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 Ì mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácđih bóodih ìt jwāáap wut jì. Simón Jerusalén títchiboó juibína át chājap wut jì. Caán Simón ā wehboó jwījeéh jumnit Alejandro, Rufojìh ì jumna caá.* Pánihna, queét ì ìp Simóndih jwāáhñit, soldadowā caandíh Jesúh cruzđih ìt bewat túutap wut jì.

22 Pánih bejnit, Gólgota wut jumapna ìt juibínap wut jì. “Gólgota” niijná, “Waó lidíp jeé”, niijná ìt chājap wut jì. 23 Pánih caanná juibínit, mirra wut jumni macjìh widnit, ì ùb bejni jiwá iguáh macđih Jesúsdih ìt tóihyop wut yah jì. Obohjeéhtih, caan mácđih Jesús át babhcap wut jì. 24 Túttimah, cruzboó Jesúsdih ìt péoh dodhdop wut jì. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deìh tigaá ā jumbi?” míc niijnít, tíhwat jédnabitjìh soldadowā ìt yoh tíhwap wut jì.*

25 Cheibitjeh nueve yeó ā jumuchah, Jesúsdih cruzboó ìt péoh dodhdop wut jì. 26 Ā yéejatđih naóhna, cruzboó áih wao cháh, nin pah ìt niij daác búndhdap wut jì. “JUDÍOWĀ Ĭ MAÁH”, caán

naadíh ìt niij daacáp wut jì. 27 Chénewā nūmñitđihbut biíh cruznadih Jesús pebh ìt péoh dodhdop wut jì. Biícđih ā jéihyepmant bóo búwámant, biíhđih ā wáyámant bóo búwámant péoh dodhñit, queét tac yoób Jesúsdih ìt péoh dodhdop wut jì. 28 Jon jātìh Dios naáwátđih naóh yapani ā daacátjì biíc yoobó Jesús át yapap wut jì: “ ‘Wutatđih yap yohñitjeéh jumni caá’, cáacwā caandíh ì niij jenah joibípna caá”, át niij daacáp tajì.*

29 Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdih nin pah yeejép ìt niij deoh naáwáp wut jì:*

—jEneéh buca! ¿Dioíh mūđíh yohñit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán mūđíh jwúub chājni pínah niít?*

30 Pánihni jumna, jcaán ì péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jūúwá! ìt niijíp wut jì.

31 Páant ì niiját pah sacerdotewā ì maáta, Dios ā wutatđih bohénitbut biíc yoobó caandíh nin pah ìt niij deoh naáwáp wut jì:

—Caán bitadìh táì teo wáacni jumna yahna, caanjéh ā jéih míc teo wáaccan caá. 32 ‘Judíowā ì maáh caá’, niijná, cruzmant ā dei jūúwúchah enna, caandíh jwī jepahbipna caá, ìt niijíp wut jì.

Ājeéh ì péoh dodhñitbut yeejép ìt niijíp wut jì.

* 15:21 Ro 16.13 * 15:24 Sal 22.18
109.25 * 15:29 Mr 14.58; Jn 2.19

* 15:28 Is 53.12 * 15:29 Sal 22.7;

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49;
Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ï péoh dodhni ã ñhuchah, yeó jáap tac yoób ã ðapúáh bejep jĩ. Nihat baácboó ðapú bejnit, biíc peihcanni horas túttimah, ã jwúub baáb jwúub bejep jĩ, páant mantih.
³⁴ Páant ã jwúub baabát pínah jãtihbit, Jesús nin pah ãt niij wëp ñaacáp wut jĩ: **“Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?”** niijná, “¿Wĩh Dios, wĩh Dios, dépanih tigaá weemdih ma éemp bej?” Jesús ãt niij ñaacáp wut jĩ.*

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjĩh ñhñit,

—Dios naáwãtdih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ã chãjap, ãt miíc niijíp wut yah jĩ.

³⁶ Biíc ãjeéh jamniboó ñáo ñah bejnit, páab chái déedih ãbnit, bijni jiwá iguĩh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdiã ãt wái nomat túutap wut yah jĩ.* Pániã wái nomat túutnit, caanjéh nin pah ãt miíc niijíp wut jĩ:

—¡Á jamu naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ã jũúwúchah, jwĩ en jwuh jĩh, ãt niijíp wut jĩ.

³⁷ Páant ã niiját túttimah, tãbit ñaacnit, Jesús ãt wunah bejep wut jĩ. ³⁸ Páant ã wunuchahjeh, Dioĩh muú diítboó ï jãh yaiñni búdí wúupni chóo yeo dei bejnit, chéne chóo pah ãt chãwáp wut

jĩ.* ³⁹ Caán ã wunuchah ennit, Jesús pebh ñhñi soldadowã ã maáh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih nin Dios wãúh ta tigaá”, ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Chibít yúupbit biquína yaádh Jesúsdiã ãt en ñhup wut jĩ. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jamup wut jĩ. Biĩh wili Mariãbat mit jamup wut jĩ. Caánt José, ã úud Santiago ã ãn mit jamup wut jĩ. Biĩh wili Salomébat mit jamup wut jĩ. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jam jwuhuchah, queét yaádh caandih teo wáacnit ãt jamup wut jĩ. Pániãna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejchah, queét yaádh dawá bita yaádhbat ãjeéh ãt péenap wut jĩ.*

Jesúh bácahjidih ãyohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56;
Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwĩ chooát yeó jáap jãtih bóo, jwĩ chooát pínahdih jwĩ ámohni yeó jáapdih, Jesús ãt wunup wut jĩ. Caan chéyeh tão ñáh jũúwát pínah jãtih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúh bácahjidih Pilatodih úúbúdiã ãt bejep wut jĩ. Caán José jwiít judiowã jwĩ maátajeéh ã jamuchah, caandih bita maáta ãpĩ tái joyóp wut jĩ. Dios ã maáh jamat pínahdih tái pániã ãt jamup wut jĩ. Caán úumcanjeh, Pilatodih Jesúh bácahjidih úúbúdiã ãt bejep wut jĩ, jwĩ chooát yeó jáap ã waadáchah, ãih bácahji

* 15:34 Sal 22.1

* 15:36 Sal 69.21

* 15:38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14

* 15:41

páantjeh cruzboó ã ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús jãtih ã wunat doonádih joinít, Pilato ãt joí wáhi bejep wut jĩ. Pánih joí wáhi bejnit, soldadowã ï maáhdih ãt bid bojop wut jĩ. Æ pebh ã juibínachah, nin pah caandíh ãt niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús wãát wunah bejnit beé? ãt niijíp wut jĩ.

—Wãát wunah bejna beé, soldadowã ï maáh ãt niij jepahap wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niij jepahachah joinít, Pilato ãih soldadowãdih Jesúh báhahjidih ub deyanit, Josédih ãt wúhat túutup wut jĩ. ⁴⁶ Páant ã niiját joinít, túi baabní yégueh chódih jíib chãj, cruzna jumupboó jwúub bejnit, Josédih Jesúh báhahjidih ï ub deya wúhuchah, ãt ubup wut jĩ. Pánih ubnit, caán yéguehĩh pin péanit, jeedíh ï baadníji íitboó caandíh ãt yohop wut jĩ. Yohnit, búdí jeé júdudih tóo pütú bejnit, caán íitdih ãt nemep wut jĩ. ⁴⁷ Páant ã yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, biih wili Mariábut ït enep wut jĩ. Caánt María biih José ïn mit jumup wut jĩ.

16

Jesús ã boo pud jüúwát
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiit judíowã jwĩ chooát yeó jáap ã yapachah, tóo ñáh jüúwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chãjadih ït bejep wut jĩ, Jesúh

báhahjidih ï ñáñat pínah niijná. Mágdala tútchimant bóli María, biih wili María Santiago ïn, Saloméĩh, queét biíc peihcannit yaádh jíib chãjadih ït bejep wut jĩ. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jéenechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesúh báhahdih yohopji jeé íitboó ït bejep wut jĩ.

³ —¿Déhe tigaá jwiítidih jeé júdudih ï pütú yoh wúhbi? queétjeh ït niij míic wéhe bejep wut jĩ.

⁴ Pánih juibína, José ã nem-niji jeé júdu caán íit jwëejdih ã ñuhuchah ït enep wut jĩ. Caán búdí júdu ã jumuchah, cáacwã ï tóo pütú dodhdad pah ãt lajap wut jĩ. ⁵ Pánihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jíghni ángeldih ït enep wut jĩ. Caán ángel túi baabní yégueh chóo dmonít, ï jéihyepmant bóo buwámant ãt chúudup wut jĩ. Caandíh ennit, búdí ït úumup wut jĩ.

⁶ Páant ï úumuchah ennit, caán ángel queét yaáhdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¡Ñi úumca bojoó! ¿Yeéé Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó ñuhnit, wunnijidih bid níit ñi chãjap? Obohjeéhtih, ninjĩh ã wihcan caá. Jáantjeh ã boo pud jüúwáp be. Caandíh ï cáagatjidih ñi eneé. ⁷ Úumcanjeh, ã bohénitdih naáwádih ñi bejeé. Pedrodihbut ñi túi naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ã naáwátji biíc yoobó Jesús yebdíh Galilea baácna ã waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwááhhipna caá’,

ã bohénitdih ñi niijí, ángel át niijíp wut jĩ.*

⁸ Páant ã niijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé ítmant ít ñáo jwúub bejep wut jĩ. Ñáo jwúub bejnit, úmna, méménit, bitadiah ít naóhcap wut jĩ.

Mágdala tútchidih bóli Maríadih Jesús ã jígohat (Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jũóhniji Mágdala tútchidih bóli Maríadih át jwíih jígohop wut jĩ. Caánt siete nemépwã jamnihjidih Jesús ã boonih mit jamap wut jĩ. ¹⁰ Jesús ã bohénitji caandíh í jũnúchah, Maríaboó caandíh mi enatjidih queétdih naáwádh mit jwábinap wut jĩ. ¹¹ “Cristo át jwúub boo pud jũóh tabeé. Caandíh weém wã enna be”, queétdih mitih niijíp wut yah jĩ. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yahna, ít joyáh bojop wut jĩ.

Chénewã Jesúsjeéh péenitdih ã jígohat

(Lc 24.13-35)

¹² Túttimah, chénewã Jesús wãjeéh jibnitji mæú wihcapboó í jib bejchah, Jesús queétdih át jígohop wut yah jĩ. Obohjeéhtih, mácah ã jígohochah, jwíih beh encan yahna, túttimah, caandíh ít beh enep wut jĩ. ¹³ Pánih beh ennitji jwúub bejnit, í chénewádh Jesúsdih í enatjidih ít naáwáp wut yah jĩ. Obohjeéhtih,

páant í naáwáchah yahna, queétdihbat ít joyáh bojop wut jĩ.

Áih túini doonádh ã bohénitjidih Jesús ã naáwát tútat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Túttimah, once ã bohénitji í jeéméchah, queétdih Jesús át jígohop wut jĩ. Caán ã naáwátjidih túi jenah joicán, jwúub booni bitadiah ã jígohatdih í naáwáchah yahna, í joyáh bojatji jíb queétdih át jũihñap wut jĩ. ¹⁵ Pánih jũih péanit, queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: “**Nihat baácboó wíih túini doonádh nihat cáacwádh naáwádh ñi bejeé.***

¹⁶ **Weemdíh jepahnit, daabáat túatnit, iiguípna í bejat déejidih Dios í yéejatdih ã yoh wũhbirna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih Dios ã peéh chãjachah, iiguípna í bejbirna caá.**

¹⁷ **Det weemdíh jepahnitboó wã wẽpatjĩh nin pah í chãjbirna caá: Nemépwã cáacwáih bácahmant jamnitdih í bacat túatbirna caá. Mácah wéheatjĩh í wéhebirna caá.**

¹⁸ **Maidih í teweçah, í chãacáchah yahna, dedé ebépdih í babhbachah yahna, queétdih ã chũhcan níit. Wannitdih í teo jáha úbáchah, í túi boobirna caá”,** át niijíp wut jĩ.

* 16:7 Mt 26.32; Mr 14.28

* 16:15 Hch 1.8

*Jesús jeáboó ã púuh laab
béjat*

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Páant níj naóh péanit, jwĩ Maáh Jesús jeáboó ãt púuh laab béjep wut jĩ. Pánih púuh laab jwĩbínit, maáh waadná, Dios ã jéihyepmant bóo bawámant ãt chúudup wut jĩ.* ²⁰ Pánihna, Dios cáacwãdih ã túi ubat pínah doonádih Jesús ã bohénitji nihát pebhóó naáwádih ãt bejep wut jĩ. Pánih naóhnit, jwĩ Maáh queétdih ã teo wáacachah, ã wēpatjĩh cáacwã ã jéih chãjca naáhdih ãt chãj júutup wut jĩ. Páant ã chãj júutuchah, ã naáwát dih joinítboó, “Ï naáwát yoobópdih caá ã jumup”, níijnít, Diosdih ãt túi jepahap wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wã daacát.

* 16:19 Hch 1.9-11

SAN LUCAS

Å daác jwíihat

¹ Wã dée Teófilo, weém Lucas meemdíh bainí wã naóh daác bípna caá. Jwí cãtíh Jesús ã chãjatjidih dawá cãacwã ít daác jwíhip tají. ² Jesús ã cãac jəmni yeó jáapdih púú ã péani yeó jáapna ájeéh jəmnitji, ded pah ã chãjatdih ennitji, ã naáwát dıhbut joinítji, jwíít dıh í bohénap jı. ³ Páant í bohéát dıh joiníji weembút buu wã jéihyep buca. Pánih jéihnit, “Nin pah Teófilodih wã daác wãhuchah, ã túibípna caá”, wã niúj jenah joyóp be.* ⁴ Páant niúj jenah joinít, meemdíh wã daác wahna caá, ma joiníji doonádih túi yoobópdih ma jéihyat pínah niijná.

Juan Daabáni ã cãac jumat pínahdih ángel ã naáwát

⁵ Jesucristo ã cãac jumat pínah jãtíh, Herodes Judea baác dıh moón í maáh jum láa, Zacarías wút jəmni sacerdote át jumup wut jı. Caán Abías wút jəmni sacerdotewã poómpdih bóo wut jı. Yad Elisabetbut Aarón juma mit jumup wut jı.* ⁶ Queét chénewã Dios ã enechah, nihát ã wutatjidih túi jepahnit ít jumup wut jı. ⁷ Obohjeéhtih, Elisabet weh wıhcannıh wut jı. Pánihna, queét chénat pah behnitjeh jumna, weh wıhcannitjeh máahna ít chãjap wut jı.

⁸ Biíc semana Zacarías jəmni sacerdotewã poómp Dioíh mũdíh ñahwat en daonít pínah ít túut numúp wut jı. ⁹ Biíc yeó jáapdih sacerdotewã ípı chãjat pah, Zacaríasdih ít ñıwıp wut jı, Dioíh mũdíh waadnıt, chej jəmnidih ã cáwat pínah niijná. ¹⁰ Chej jəmnidih í cáwat horadih waad béjnit, ã cáwachah, tãahmant bóo tólıhdih dawá cãacwã Diosdih uúbh páina ít chãjap wut jı. ¹¹ Zacarías chej jəmnidih ã cáwachahjeh, Dios ã wahni ángel át jíghop wut jı. Chej jəmni cáwat dah jéihyepmant bóo buwámant át ñıhup wut jı. ¹² Pánihna, Zacarías caandíh en wéhi bejnit, búdí át úumup wut jı.

¹³ Páant ã úumuchah ennit, ángel caandíh nin pah át niúj naáwáp wut jı:

—Zacarías, ma úumca bojoó. Ma uúbát dıh Diosboó át joiná wut be. Yeebdíh ã túi chãjachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumbípna caá. Caandíh Juan ma wút búudhdıp. ¹⁴ Ñi wũúh ã cãac jumuchah enna, búdí ñi wẽbípna caá. Dawá cãacwãbut biíc yoobó í wẽbípna caá. ¹⁵ Dios ã enechah, caán oboh jəmni nihcan niıt. Å ñıoni jumna, jıwá iguíh mac, pooni, pocannidıhbut ã babhcan niıt. Beh wılııh wıdah dııtmah jum jwuhna, Túini Espıritu ã wēpatdih ã bíboh bípna caá.* ¹⁶ Ma wũúh behna, dawá quıib buadnıt judıowádih

* 1:3 Hch 1.1 * 1:5 2Cr 24.10 * 1:15 Nm 6.3

Diosdih ã jwúub jepahat túutbipna caá. ¹⁷ Dios ã wahni ã júúwát pínahdih naóh waóhni pínah ã jumbipna caá. Dios ã wēpat búdí bíbohna, Elíasji ã wēp naáwátji pah muntih ma wúúhbut bíic yoobó wēp naóhni ã jumbipna caá. Páant ã naáwáchah joinít, behnitboó túut nuumnít, í wehdih í túi oibipna caá. Túinidih yap yohnitbut túut nuumnít, túi chājnit í jenah joyát pah muntih í jwúub jenah joibípna caá. Pánihna, Cristo ã júúwát pínah jātih, cāacwā túut nuúm páinit í jumbipna caá, caandíh í túi jepahat pínah niijná, ángel Zacariásdih át niijíp wut jī.*

¹⁸ Páant ã niijíchah joinít, Zacariás ángeldih nin pah át níj úbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tigaá ma naáwátidih wā jéihbi? Weém behe caá. Wājeéh bólibut beh wili caá, át niijíp wut jī.

¹⁹ —Weém Gabriel, Diosdih teo wúhni caá. Weém ájeéh jumnidih ã wahap be, nin túini doonádih meemdíh wā naáwát pínah niijná.* ²⁰ Wā naáwátidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, ma níj jenah joyát jíib, meém jéih wéhecanni ma jum jwuhbipna caá. Wā niiját pah ã yapachahjeh, ma jwúub wéhebipna caá, páant muntih, ángel caandíh át niijíp wut jī.

²¹ Zacariás maatápdih ã jígohcah, tāahmant bóo tólihdih úbh páinitboó ít náhni dahwanap wut jī.

²² Pánihna, jwúub bac júóhnit, jéih naóhcanjeh, queétdih áih téihyajíh át jenah júut naáwáp wut jī. Á jéih wéhecah ennit, “Oo júmat déedih át en tagaá”, ít níj jéihyep wut jī.

²³ Túttimah, Zacariáswā í teo péanachah, áih muúboó át jwúub bejep wut jī.

²⁴ Páant ã jwúub bejat túttimah, ájeéh bóli Elisabet mit wudu jumup wut jī. Wudu jumnit, bíicjéh bóo téihya widh mit míic júutcap wut jī.

²⁵ Pánih wudu jum wēina, nin pah mit míic niijíp wut jī, “Weém weh wihcannihji tíic náah jumnidih jígah ennit, Dios weemdíh át teo wáacap taga. Weemdíh newé weép át wúhup taga, cāacwā weemdíh yeejép dooná í jwúub naóhcat pínah niijná”, mit niijíp wut jī.

Dioíh ángel Mariádih ã naáwát

²⁶ Elisabet seis widh mi wudu jumuchah, Mariádih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih át jwúub wahap wut jī. Pánihna, Gabriel Galilea baácboó Nazaret tútchidih juibínit, María pebhna át juibínap wut jī. ²⁷ María neonájeéh jum jwuhcannih José áa pínah wut jī. José Davidji juma wut jī. Caán David judíowā í chah maáh át jumup wut jī.*

²⁸ Gabriel Mariádih naáwádih juibínit, nin pah caántdih át niijíp wut jī:

* 1:17 Mal 4.5-6 * 1:19 Dn 8.16; 9.21

* 1:27 Mt 1.18

—¿Ma jum, Dios chah oinih? Dios majeéh ã jumna caá, ãt niijíp wut jĩ.

²⁹ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, María bádí mit joí wáhi bejep wut jĩ. Pánih joí wáhinit, caántjeh nin pah mit míic níj úbh joyóp wut jĩ: “¿Ded pah ã nihat pínahdih níj tigaá ã chāj, páant niijná?” mit niijíp wut jĩ.

³⁰ Páant mi níj jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah ãt níj naáwáp wut jĩ:

—¡Ma úmca bojoó, María! Dios meemdíh bádí ã wēi enna caá. ³¹ Ded pah meemdíh yapat pínahdih naáwádih wā jūóhna caá. Meém wudu pínah caá. Newé weépdih ma weh jumbipna caá. Caán ã cāac jumuchah, Jesús ma wūt búudhdúp.*

³² ‘Dios chah wēpni wūh caá’, caandíh í niijbípna caá. David jumma jumna, David maáh ã jumatji pah Dios caandíh maáh ã waadábipna caá. ³³ Pánihna, ma wūh nihat judíowādih maáh ã jumbipna caá. Nihat bitadihbut maáh ã jumuchah, jwúb túut numní pínah ã wihcan níit, ãt niijíp wut jĩ.*

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, María ángeldih nin pah mit níj úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tigaá wā wudu jumbi? mit niijíp wut jĩ.

³⁵ —Túini Espíritu meemdíh ã waadáchah, Dios ã wēpatjĩh ma wudu jumbipna caá. Pánihna, ma wūh túini, yéejat

wihcanni ã jumbipna caá. ‘Dios wūh caá’, caandíh í niijbípna caá. ³⁶ Ma dée wili, Elisabetbut beh wili yuhna, wudu caá. Caántbut newé weépdih mi weh jumbipna caá. Bū biíc peihcanni widhjih judhna caá, caánt mi weh jummat pínah. Jáap wili jumna, weh wihcannihji bū wudu caá buca. ³⁷ Dios nihat jéihni dedé ã bawacan caá, ángel Maríadih ãt niijíp wut jĩ.*

³⁸ Páant ã niijíchah joinít, María caandíh nin pah mit níj jepahap wut jĩ:

—Weém Dioíh wili caá. Ma niijátji pah weemdíh ã yapa naáh, mit niijíp wut jĩ.

Páant mi niijíchah joinít, Dios pehbboó ángel ãt jwúb bejep wut jĩ.

María Elisabetdih enedih mi bejat

³⁹ Ángel páant ã niiját túttimah, María waícanjeh mi dée wilidih enedih mit bejep wut jĩ. Caánt mijeéh bóo Zacaríasjĩh Judea baác jeé cātíh bóo tátchidih ít jumap wut jĩ. ⁴⁰ Pánihna, íh muná waád juibínit, Elisabetdih mit úbúp wut jĩ. ⁴¹ Caántdih mi úbúchah joinítjeh, Túini Espíritu mi weépdih ã weñanachah, tabit ãt wūlínap wut jĩ. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbut Túini Espíritu bádí ãt weñanap wut jĩ. ⁴² María mi wūh pínahdih ã jéihyanachah, bádí wēinit, nin pah Elisabet mit níj wēp naáwáp wut jĩ:

* 1:31 Mt 1.21 * 1:33 2S 7.12,13,16; Is 9.7 * 1:37 Gn 18.14; Jer 32.16,27

—María, nihat yaáhdih en beedánit, meemdíh wēi ennit, Dios át túi chājap taga. Ma wūhhdihbut ā túi chājbipna caá. ⁴³ Oboh jumnih wā jumuchah yuhna, wā Maáh ín pínah weemdíh enedih ma juyáchah, bainí wā wēican caá. ⁴⁴ Ma wíhenachahjeh, wā weép wēina, āi wēp wālnap be. ⁴⁵ Pánihna, Dioíh ángel ā naáwátji pahjeh ā yapat pínahdih jenah joiná, meemdíh ā túi chājachah, bainí ma wēican niit, mit niijíp wut jī.

⁴⁶ Páant mi niijíchah joinít, Mariabut nin pah mit wēi niij naáwáp wut jī:

“Jwī Maáh Diosdih búdí wā wēina caá.

⁴⁷ Caán weemdíh túi ubnidih bainí wā wēican caá.*

⁴⁸⁻⁴⁹ Caandíh oboh teo wūhnhíh wā jumuchah yuhna, jīgah ennit, weemdíh át teo wáacáp taga. Dios wēpni, túini yoobát jumna, weemdíh chah túini át chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, nihat cāacwā, buu jumnit, túttimah jumnitbut ‘Caántboó Dios ā chah túi chājnih wut jī’, weemdíh ī niijbípna caá.

⁵⁰ Det caandíh jepahnitdih jīgah ennit, āpī teo wáacna caá. Jon jātíh jumnit, buu jumnitdihbut teo wáacnit, púú túttimah

jumnitdihbut ā teo wáacbipna caá.

⁵¹ Ded pah náahna, ā wēpatjīh āpī chājap wut jī. Pánih chājnit, ‘Weém túi jéihni caá’, niij jenah joinít dih teo wáaccan, búdí ā wēpatjīh át wah peetép wut jī.

⁵² Yeejépwā ī maáh wēpatdih át dúuc wáyap wut jī. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niij jenah joinít dih teo wáacnit, maáta dée át waadánap wut jī.

⁵³ Moh yéejnitdih táinidih át wūhup wut jī. Obohjeéhtih, dawá bií dée bíbohntiboódíh wūhcanjeh, bíaboó át wahap wut jī.

⁵⁴ Jwiit caandíh teo wūhnit judíowādih jīgah ennit, át teo wáacáp wut jī.

⁵⁵ Biíc yoobó muntíh jwī nuo Abraham ā juménádih jīgah ennit, át teo wáacáp wut jī. Pánih jīgah ennit, ā teo wáacat pínahdih jwī nuowājídih át naáwáp wut jī”,* María mit niij wēi naáwáp wut jī.*

⁵⁶ Pánih jumínihji Elisabet-jeéh biíc peihcanni widh mit jam jwuhup wut jī. Túttimah, miíh tútchina mit jwúub bejep wut jī.

Juan Daabáni ā cāac jummat

⁵⁷ María mi jwúub bejat túttimahbit, Elisabet mit weh jamup wut jī. Newé weépdih

mit túuhap wut jī. ⁵⁸ Míih mæu pébh jumnit mi déewābut Dios caántdih jīgah ennit ā teo wáacat doonádih joinít, mijeéh bádí ít weñep wut jī. ⁵⁹ Ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādih caandih quehli nah yapat chóodih ít bóodat túutap wut jī. Páant judíowā ípī chājap wut jī. Caandih beheéh wūtjeh ít búudhdíhip wut yah jī.* ⁶⁰ Obohjeéhtih, páant í niijíchah joinít, ā ínboó nin pah mit niijíp wut jī:

—Zacarías nihcan caá. Juan caá ā wūt pínah, mit niijíp wut jī.

⁶¹ —Obohjeéhtih, ñi déewā poómpdih Juan wūt jumni ā wihcan caá, cāacwā caántdih ít niijíp wut jī.

⁶² Páant niij péanit, queét Zacaríasdih téihyajīh ít júutap wut jī, “¿Dedé tigaá wūt ma búudhbi?” niijná. ⁶³ Páant í júutuchah ennit, Zacarías āih téihyajīh daacát naadīh júut úbhñit, “Juan caá ā wūt”, át niij daacáp wut jī. Páant ā daacáchah en wáhi bejnit, queét nihat ít joí yai ñúh bejep wut jī. ⁶⁴ Pánih daácnajeh, wéhecanniji át jwúb wéhenap wut jī, páant muntih. Pánih wéhenit, Diosdih bádí át wēi naáwáp wut jī. ⁶⁵ Pánihna, nihat í pebh jumnit bádí ít wáhi bejep wut jī. Páant ā yapat doonádih joinít, nihat cāacwā, Judea baácboó jumni jeé cātīh jumni tútchinadih moón ít míic wéhenap wut jī. ⁶⁶ Pánih míic wéhenit, Dios caandih ā táí chājachah jéihñit,

“¿Caán wébít ded pah chājni pínahna tigaá?” bádí ít niij jenah joyóp wut jī.

Zacarías Diosdih ā wēi naáwát

⁶⁷ Túini Espíritu Zacaríasdih ā weñanachah, ā wēpatjīh nin pah Diosdih át niij wēi naáwáp wut jī:

⁶⁸ “Jwiít judíowā jwīpī wēini Diosdih bádí wā wēina caá! Jwiít āih cāacwādih teo wáacadih jūóhñit, chéonit panihñit jwī jumcat pínah niijná, nemépwā í maáh ā wēpatdih ā dúucbipna caá.

⁶⁹⁻⁷⁰ Jon jātīh Dios naáwátidih naóh yapanitji nin pah ít niij daacáp tajī: ‘Diosdih teo wāhni David jumma chah wēpni jumna, jwiít āihwādih teo wáacnit, iiguipna jwī bejat déedih táí ubni pínahdih Dios ā wahbipna caá,

⁷¹ jwiítidih eníhcannit í wēpatdih ā dúucuchah, jwī táí jummat pínah niijná.

⁷²⁻⁷³ Pánihna, jwī nūowādih ā naáwátji pahjeh muntih, jīgah ennit, jwiítidih ā teo wáacbipna caá. Nin pah jwī nūo Abrahamjidih át niijíp wut jī:

⁷⁴ “Ma jummenádih eníhcannit í wēpatdih wā dúucbipna caá, úmcanjeh, weemdīh í weñat pínah niijná.

75 Pánihna, nin baácboó jum jwahnit, wã enechah, táinitjeh wíihwã ï jumbipna caá”, Abrahamdih át niijíp wut jĩ”, Dios naáwátdih naóh yapanit ït niij daacáp tajĩ”, Zacarías Diosdih át niij wëi naáwáp wut jĩ.

76 Diosdih páant niij péanit, ã wëúhdih jwah nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

“Wëuhú, jwĩ Maáh jwiútdih túi ubni pínah ã jüúwátdih naóh waóhni ma jumbipna caá. ‘Dios naáwátdih naóh yapani caá’, meemdíh ï ni-ijbípna caá.*

77 Jwiútdih áihwátdih jwĩ yéejatdih yohnit, iiguípna jwĩ be-jat déedih ã túi ubat pínahdih ma naóhbpna caá.

78 Jíghah en teo wáacnit, jwiútdih túi ubni pínahdih Dios jeámant ã wahbipna caá, baabát panhipboó jwĩ jummat pínah niijná.

79 Wënatdih úumna, dupúát panhipboó jumnitdih jiiát déedih ã wëhbipna caá, túini namátdih ï jí en bejat pínah niijná”,* Zacarías át niij wëi naáwáp wut jĩ.

80 Pánihna, Zacarías wëuh át behep wut jĩ. Dios ã túi teo wáacachah, caolih júútdihni, caandíh túi jepahni át behep wut jĩ. Pánih behnit, judíowátdih ã bohéat pínah

játdih muú wihcapboó át jumap wut jĩ.

2

Jesucristo ã cãac jummat (Mt 1.18-25)

1-2 María mi weh jummat pínah játdih, Cirenio Siria baácđih moón ï maáh jum láa, César Augusto Roma tútchimant jumna, nihat baácđih moondíh wutni át jumap wut jĩ. Démoón cãacwã ï jummatdih jéihyat túut niijná, nihat cãacwátdih ïih wütnadidh át daacát túutap wut jĩ. Caandíh náahna, nihat cãacwátdih ã daacni náodidh át wahap wut jĩ. Páant ã chãjat túutni yeó jáap ï jwíih wüt daacát yeó jáap wut jĩ. ³ Páant ã wutuchah joinít, nihat cãacwã ï nuowãji ï cãac jumni tútchina yoobó wüt daacáđidh ït bejep wut jĩ. ⁴⁻⁵ Josébut yad pínahjĩh ït bejep wut jĩ. María wudu jumna yahna, Galilea baác Nazaret tútchimant, púú Judea baác Belén tútchina mit bejep wut jĩ. Belén tútchididh Davidji át cãac jumap wut jĩ. Pánihna, David jumma jumna, José yadjĩh Belén tútchina wüt daacáđidh ït bejep wut jĩ.

6-7 Queét chénewã Belén tútchiboó jubínit, dawá cãacwã ï jumuchah, úwat muuná ã yáwachah, momo jiwíwã úwat tólihboó Joséwã ït úwap wut jĩ. Caánboó jumna, María mi jáap bácađidh bóodidh mit weh jumap wut jĩ. Pánih weh jum péanit, mi wëúhdih yéguehjĩh túi pin

* 1:76 Mal 3.1 * 1:79 Is 9.2

bojnit, momo jiwiwā jeémát yacat paihdih mit cáagap wut jĩ.

Ovejawādh en daonít Jesúsdi enedih ĩ bejat

8 Páant mi weh jumni chei, Belén tátchi jwēejdih ovejawādh en daonít ĩh ovejawādh en daoná ĩt chājap wut jĩ. 9 Páant ĩ en dawáchah, Dioih ángel queétdih át jígohop wut jĩ. Pánih jígohnit, bádí ā yeh iiguíchah ennit, bádí ĩt úmup wut jĩ.

10 Páant ĩ úmupchah ennit, ángel queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ: “ĩÑi úmca bojó! ĩÑi joyoó! Bádí ñi weñat pínah túini doonádh yeebdíh naáwádh jūóhna caá wā chājap. Caán doonádh joinít, nihat cáacwābut bádí ĩ wēibipna caá. 11 Butéh Daviíh tátchidih cáacwádh túi ubni pínah ā cáac jumup be. Caán Dios ā wahní Cristo, nihat cáacwā ĩ maáh pínah caá. 12 Wā niijnídh ñi bid jumúchah, momo jiwiwā jeémát yacat paihdih yégueh chóojh pin bojni, ā lajbipna caá”, át niijíp wut jĩ.

13 Ángel queétdih páant ā ni-ijíchahjeh, dawá ángelwā ājeéh jígohnit, Diosdih nin pah ĩt niij wēi naáwáp wut jĩ:

14 “ĩNihat jeáboó jumnit Dios wēpnidih ĩ weñe naáh! ĩNin baácboó ā oinit ĩ túi jumna naáh!” ĩt niijíp wut jĩ.

15 Ángelwā queétdih páant niij naóh péanit, Dios ā jumupboó ĩt jwáub bejep

wut jĩ. ĩ jwáub bejat táttimahbitjeh, ovejawādh en daonít nin pah ĩt míc niijíp wut jĩ:

—Chóbe, Belén tátchina Dioih ángel jwiítdih ā niijátdih enjĩh, ĩt niijíp wut jĩ.

16 Páant niijnít, Belén tátchina wēpép caandíh enedih ĩt bejep wut jĩ. Pánih bej, caanná jubínit, María, José, wébítdihbut ĩt enep wut jĩ. Wébít momo jiwiwā jeémát yacat paihdih át lajap wut jĩ. 17-20 Pánih bid junít, ángel ded pah ā niijátdih Mariawádh ĩt naóh yapanap wut jĩ. Pánih en péanit, ĩh ovejawā pehbboó ĩt jwáub bejep wut jĩ. Pánih bejnit, ángel queétdih ā niijátji pahjeh ennitji Diosdih bádí ĩt wēi naáwáp wut jĩ. Nihat ĩ jwāáhnitdihbut ĩt naáwáp wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah joinít, cáacwā ĩt joí wáhi bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, beh wiliboó wébítdih páant ĩ niijátjidih caántjeh bádí mipĩ jenah joyóp wut jĩ.

Dioih múbboó Jesúsdi ĩ ub bejat

21 Jesús ā cáac jumniyi ocho yeó jáap táttimah, sacerdotewádh áih quehli nah yapat chóodih ĩt bóodat túutup wut jĩ. Páant judíowā ĩpĩ chājap wut jĩ.* Pánih bóod péanit, ā ĩn wudu jumat pínah játiħ ángel ā niijátji pahjeh caandíh Jesús ĩt wut búudhdap wut jĩ.*

22 Biíc widh táttimah, Moisés ā wutatji pah chāj

* 2:21 Lv 12.3 * 2:21 Lc 1.31

péanit, mi wãúhdih Diosdih wãhat túut niijná, Jerusalénna ït ub bejep wut jĩ. ²³ Pánih wãhnit, Dios nin ã wutatjidih ït jepahap wut jĩ: “Jáap bácahdih bóo newé weép ã jumuchah, weemdih ñi wãhúú. Caán wĩih, weemdih teo wãhni pínah caá”,* Dios ãt niij wutup tajĩ. ²⁴ Pánihna, Jerusalénna Dioih muúdh juibí, jopwãdih júb chãjnit, sacerdotewãdih ït wãhup wut jĩ, Diosdih ï cáo wãhat pínah niijná. Pánih chãjnit, Dios nin ã wutatjidih ït jepahap wut jĩ: “Chénewã jopwãdih ñi wãhúú weemdih, jáap bácahdih bóodih túut nuumná”, Dios ãt niij wutup tajĩ. Pánih chãjna, ï weh jummat túttimah, nihat Dios ã wutatjidih ït chãj péanap wut jĩ.*

²⁵ Caán láa Dios naáwãtdih túi jepahni, Simeón wãt jumni, Jerusalén tútchidih ãt jumup wut jĩ. Caán Diosdih túi wëini jumna, Dios ã wahni judíowãdih túi ubni pínahdih páina ãt chãjap wut jĩ. Caandih Túini Espiritu ã wëpat búdí ãt jumup wut jĩ. ²⁶ Pánih jumna, nin pah caandih átát niij jéihyanap wut jĩ: “Ma wanat pínah jãtih Dios ã wahni Cristo, ãih cáacwãdih túi ubni pínahdih meémboó ma enbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. ²⁷ Pánihna, caandih Dioih muuná Túini Espiritu ãt bejat tútup wut jĩ. Joséwã Jesúsdihi ï ub waad béjehchah, Dios ã wutatji pah chãjat túut niijná,

Simeón queétdih ãt jwãáap wut jĩ. ²⁸ Pánih jwãáhnit, Túini Espiritu caandih ã jéihyanachah, wébít dih ãt ub túuhup wut jĩ. Ub túuhnit, nin pah Diosdih ãt niij wëi naáwãp wut jĩ:

²⁹⁻³⁰ “Maá, meém ma niijátji pahjeh míih cáacwãdih túi ubni pínahdih ma wahnidih buu wã enna caá. Weém, meemdih teo wãhni, buu wã wanuchah, ã túibipna caá, buca.

³¹ Nihat cáacwã ï enechah, meém nindih mat wahap taga, cáacwã iiguípna ï bejat déedih ã túi ubat pínah niijná.

³² Nin tigaá nihat judíowã nihcannitdih ded pah Dios ã jummatdih ã jéihyabipna caá. Páant ã jéihyanachah, judío ã jumuchah jéihnit, bitaboó míih judíowãdih ï túi wëibipna caá”,* Simeón ãt niijíp wut jĩ.

³³ Páant ã niijíchah joinít, Joséwã búdí ït wëi jenah joyóp wut jĩ. ³⁴ Túttimah, Simeón queétdih wëinit, “Dios yeebdih ã túi chãja naáh”, niijnít, Mariadihi jwah nin pah ãt jwãub niij naáwãp wut jĩ:

—Nin wã naáwãtdih ma túi joyoó. Nin wébít Dios ã wahni caá. Dawá judíowã caandih ï náahcatji peéh ï buudbípna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowã caandih náahnit, ï túi jumbipna caá. Caán Dios ã weñat pínahdih jéihyani

* 2:23 Ex 13.2,12

* 2:24 Lv 12.6-8

* 2:32 Is 42.6; 49.6; 52.10

ã jumuchah yuhna, dawá caandih yap yohnit, yeejép ï naóhbipna caá. ³⁵ Nihat cáacwã ded pah ï jenah joyátdih jéihyani pínah Dios nin wébítidih át wahap taga. Obohjeéhtih, meémboó búdí ma jġgahbipna caá, Simeón caántdih át niijp wut jġ.

³⁶ Caanjġh beh wili Ana wut jumnihbut mit jumap wut jġ. Caántbut Dios naáwátdih naóh yapanih wut jġ. Caánt Fanuelji nūm, Aserji juméná poómpdih bóli wut jġ. Caánt jáap beh tóahnih jumna, mit áa jumap wut jġ. Obohjeéhtih, siete jópchijeh caántdih bíbohnit, mijeéh bóo át éemp wunap wut jġ. ³⁷ Pánih éemp wunnih jumna, ochenta y cuatro jópchi bíbohnit, Dioíh mūú díitboó mipġ jumap wut jġ. Yeó jáap jumap pah, chei jumap pahbut jeémp jwuhcan, Diosdih mipġ wēi wūbh jáanap wut jġ. ³⁸ Caán horadih pohba Joséwã pebhna mit juibínap wut jġ. Pánih juibí, Jesúsdi enna, Túini Espiritu ã jéihyanachah, Diosdih mit wēi naáwáp wut jġ. Dios ã wahni, queétdih túi ubni pínahdih judíowã ĩpġ páñap wut jġ. Pánihna, Jesús ĩ bidni ã jumapdih nihat queét pänitdih mit naáwáp wut jġ.

Nazaret tátchiboó ĩ jwúub bejat

³⁹ Joséwã nihat Dios ã wutatji pah chãj péa, jwúub bejnit, Belén tátchidih ĩt jum jwuhap wut jġ. Túttimah,

Galilea baác ĩ jumniġi Nazaret tátchina ĩt jwúub bejep wut jġ.* ⁴⁰ ĩ wūúh túi behnit, caolih júúúhniġeh jumna, Dios ã weñat pínahdih át túi jéihyep wut jġ. Pánihna, Dios caandih túi wēi ennit, búdí át teo wáacap wut jġ.

Jesús doce jópchi ã bíbohochah, Dioíh mūuná caandih ĩ nūmah bejat

⁴¹ Oveja wūúhdih ĩ mao jeémát yeó jáap, Pascua ĩ niijní, paacánni pandihbut ĩ jeémp wēi láa, Dios ã wutatjidih jepahnit, nihat judíowã jópchi jumap pah, Jerusalén tátchidih ĩpġ míic wáac juibínap wut jġ. Jesús mánabut jópchi jumap pah Jerusalénna ĩpġ aab béjep wut jġ.* ⁴² Jesús doce jópchi bíbohnit, caanbút ã mánajeéh át bejep wut jġ. ⁴³ Pánih juibínit, ĩ wēi jeémát ã beedéchah, ĩ chéenwã bíicdih Joséwã Nazaret tátchina ĩt jwúub dei bejep wut jġ. Obohjeéhtih, ã mána ĩ jéihcah yuhna, Jesús Jerusalénboojéh át chāwáp wut jġ. ⁴⁴ “Dawá jwġ bejehcah, jwġ wūúh jwġ déewájeéh ã jumna nacaá”, ĩt niġ jenah joyóp wut jġ. Páant niġ jenah joiná, nihat yeó jáap bejnit, cheyeh caandih ĩtih bidip wut yuh jġ. Obohjeéhtih, ĩt bid juicáp wut jġ. ⁴⁵ Pánih bid juicán, Jerusalén tátchina bididih ĩt jwúub bejep wut jġ.

⁴⁶ Jerusalénna jwúub juibínit, caanná ĩ wūúhdih búdí ĩt bidip wut yuh jġ. Chéne

* 2:39 Mt 2.23 * 2:41 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

3

yeó jáap túi bid, biih yeó jáapdih ít bid juyúp wut jĩ, buca. Dioih m^{uu}ú díitna Moisés ã wutatjidih bohénit cãtĩh chũudnit, queétdih joiná, wúbh joí enna ãt chãjap wut jĩ. ⁴⁷ Beh joinít, ã túi jepahachah, nihat caandĩh joinít búdí ít joí wúhi bejep wut jĩ. ⁴⁸ Pánihna, ã mána Dioih m^{uu}nná waád juibínit, caanná behnitjeéh ã chũuduchah ennit, queébtut búdí ít wúhi bejep wut jĩ. Páant ã chãjachah ennit, ã ín nin pah mit niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Wúuhú, dépanih tiguaá jwiitdih páant ma nih chãj? Ma joyoó, ma íbijĩh meemdĩh búdí jwĩ bidip be. Meemdĩh bid jaicán, búdí jwĩ náhni dahwanap be, mit niijíp wut jĩ.

⁴⁹ —¿Dépanih **tibeé weemdĩh ñi bid?** ¿Wã ípĩh m^{uu}úboó ã náahatdih chãjni wã jumatdih ñi jéihcannit beé? Jesús queétdih ãt niij jepahap wut jĩ.

⁵⁰ Obohjeéhtih, ded pah ã niijátidih ít beh joicáp wut jĩ.

⁵¹ Caandĩh bid joinít, Nazaret tútchina ít namah jwúub dei bejep wut jĩ. Caanná jwúub dei juibíniji behna, ã mánadih ãpĩ túi jepahap wut jĩ. Obohjeéhtih, beh wili nihat páant ã chãjatjidih búdí mipĩ jenah joyóp wut jĩ. ⁵² Jesús túi jéihnijeh ãt behap wut jĩ. Páant ã jumuchah, Dios caandĩh búdí ãt wēi enep wut jĩ. Cãacwãbut biic yoobó caandĩh ít weñep wut jĩ.*

Juan Daabáni m^{uu}ú wihcapboó Dios naáwátidih ã naóh yapaat

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Túttimah, Zacarías wúuh Juan behna, m^{uu}ú wihcapboó ã jumuchah, Dios caandĩh ãt jwĩh naáwát túutap wut jĩ. Caán láa Roma tútchidih moón í maáh Tiberio César quince jópchi maáh ãt jumap wut jĩ. Poncio Pilato Judea baácdih moón í maáh ãt jumap wut jĩ. Herodes Galilea baácdih moón í maáh ãt jumap wut jĩ. Æ úud jeñé Felipe Iturea baácdih moón, Traconite baácdih moón biicdih í maáh ãt jumap wut jĩ. Lisanas Abilinia baácdih moón í maáh ãt jumap wut jĩ. Páant í maáh jumuchah, Anás Caifásbut sacerdotewã í maáta ít jumap wut jĩ. ³ Caán láa, Juan m^{uu}ú wihcapboó ã jumuchah, Dios caandĩh ãt naáwát túutap wut jĩ. Pánihna, Dios ã naáwát túutuchah joinít, Juanboó Jordán muj pebh dei juibínit, ãt táoh naóh jibip wut jĩ. Nin pah ãpĩ niij naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodih ñi túut nuumá. Páant ñi túut nuumúchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá. Páant ñi chãjachah, yeebdih wã daabábipna caá, ñi yéejat yohat júutat pínah niijná”, cãacwãdih ãt niijíp wut jĩ.

⁴ Jon jãtĩh Dios naáwátidih naóh yapani Isaías, nin pah

* 2:52 1S 2.26; Pr 3.4

Juan ã chãjat pínahdih ãt niíj naóh daacáp wut jĩ.

“Dios naáwátdih naóh yapani muú wihcapboó jumni nin pah ã niíj ñaác bohébiþna caá: ‘Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah jãtĩh ñi yéej chãjatdih cádah, táiniboodíh túut nuumnít, caandíh ñi túi páñaá.

5 Det jĩgah náah jumnitdih ã teo wáacþipna caá. Obohjeéhtih, det “Weém nihat jéihni, dedé weemdíh jũdhdat wihcan caá”, niíj jenah joinítidih ĩ wēpatdih jwĩ Maáh ã dúuc wáibipna caá. Det biáboó jenah joinít ĩ jenah joyátdih ã yoobábipna caá.

6 Pánihna, nihat cáacwã yoobóþdih ĩ jenah joibíþna caá, iiguíþna ĩ bejatji déedih Dios ã túi ubatdih ĩ jéihyat pínah niijná’, ã niíj naóhbipna caá”, Isaiás ãt niíj daacáp wut jĩ. (Is 40.3-5)

7 Dawá cáacwã Juan pebhna ĩt juibínap wut jĩ, queétdih Juan ã daabáát pínah niijná. Æ pebhna juibínitdih nin pah ãpĩ niíj naáwáp wut jĩ: * “¡Yeéb yeena caá ñi chãjap! ¡Maiwã panihnit yeejéþwã jumna, peéh chãjat pínahdih úum jweíhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chãjatdih ñi cádahícat jíib, Dios yeebdíh ã peéh chãjachah, ñi jéih jweicán niít. 8 Ñi yéejatdih cádahnit,

táiniboodíh túut nuumát caá yeebdíh náahap. ‘Abrahamjidih Dios ãt wēi enep wut jĩ. Pánihna, ã juiená jwĩ jumachah, jwiítidihbut ã túi wēi enna caá’, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Yeejép ñi chãjachah ennit, ã wēican caá. Ñi joyoó. Dios náahna, Abrahamji ã juiená pah nin jee dáhnadih ã jéih túut nuumná caá.* 9 Wápchi mínah áih wápchidih en dawát pah, yeebdíhbut Dios ã en daoná caá. Biquí nahna yeejép ã quehechah enna, tib yohnit, áih náatnadihbut ã þud yohþipna caá. Pánih péanit, caan náhdih, áih náatnadihbut ã cáo yohþipna caá. Páant ã chãjat pah muntih, yeejép ñi chãjachah enna, Dios yeebdíhbut iiguíþna ã wahþipna caá”, Juan ãt niijíp wut jĩ.*

10 Páant ã niijíchah joinít, cáacwã Juandih nin pah ĩt niíj úubh joyóp wut jĩ:

—¿Ded pah tigaá jwĩ túut nuumbí? ĩt niijíp wut jĩ.

11 —Ded chéne yégueh chóo bíbohni yégueh wihcannidih ã wũhu naáh. Jeémát bíbohniþut jeémát wihcannidih ã wũhu naáh, queétdih ãt niíj jepahap wut jĩ.

12 Romanowã maáta ĩ úubát túutni dinerodih úubh wũhniþut daabáát túut niijná, Juan pebhna juibínit, nin pah ĩt niíj úubh joyóp wut jĩ:

—¿Bohéní, jwiítboó ded pah tigaá jwĩ túut nuumbí? ĩt niijíp

* 3:7 Mt 12.34; 23.33

* 3:8 Jn 8.33

* 3:9 Mt 7.19

* 3:12 Lc 7.29

wut jĩ.*

13 —Ñi maáta i wutat pah bóojeh ñi wúbáp. Chah ñi wúbátdih ñi cádaahaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

14 Biquína soldadowābut caandih nin pah it niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Jwiítbut ded pah tigaá jwĩ túut nūmbi? It niijíp wut jĩ.

—Biíh pah bóonadih en ñinahnit, ñi dúuc wáica bojóo. Dawá láa núo náahna, cáacwādihi yee naóh úumanit, nemat mūboó bejihcan i jib chājatdih ñipĩ wutna caá. Páant ñi chājatdih ñi cádaahaá. Ñi tewat jibdihjeh wēinit, ñi tewee, át niijíp wut jĩ.

15 Nihat judíowā Dios ā wahni queétdih túi ubni pínahdih it bidip wut jĩ. Pánihna, Juan páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah it niij jenah joyóp wut jĩ: “¿Nin Dios ā wahni jwĩ páini naniít?” It niijíp wut jĩ. 16 Obohjeéhtih, Juan queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: “Weém yeebdíh mahjihjeh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni, chah wēpni ā jamna caá. Páant ā jamuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jamni caá’, wā niij jenah joiná caá. Caánboó mahjih daabáát panihni, yeebdíh Túini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wūhbipna caá. Caán ā wēpat tū iigát panihnijh ñi yéejatdih cáwat pah ā chājbipna caá, jwúub yéej chājihatdih ñi jenah joicát pínah niijná. 17 Trigo teoni

panihni caá. Āih chóonadih caóh caj péanit, caán túbna yoobátdihjeh wuh wūhboó júi yacnit, āih mūboó ā ámohbipna caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chóonaboodih ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājat pah, wā túttimah jūóhni caandih jepahnitdih ā túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandih jepahcannitboodih iiguipna ā wahbipna caá. Caán iigát dedé ā noón dubcan niít”, át niijíp wut jĩ.

18 Páant niijnít, biíh naáwátjilhubt Juan cáacwādihi āpĩ bohénap wut jĩ, túut nūmnít, iiguipna i bejcat pínah niijná. 19 Galilea baácdih moón i maáh Herodes ā úd Felipe áa Herodíasdih ā dúuc wái áa jumatji peéh Juan át jūihñap wut jĩ. Nihat biíh yeejép ā chājatjidihbut át jūihñap wut jĩ. 20 Páant ā niij jūihñatji jib Herodes Juandih joíhcan, át nemat túutap wut jĩ. Pánih chājna, chah át yoób yéej bejep wut jĩ.*

*Juan Jesúsdihi ā daabáát
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)*

21 Nemat mūboó Herodes ā nemat pínah jātih, Juan cáacwādihi ā daabánachah, Jesúsbut ā pebhna daabáát túutdih át juibínap wut jĩ. Páant ā daabáát túttimah, Jesús Diosdih ā wúbuchah, jeá át jéweah bejep wut jĩ. 22 Páant ā jéweah bejchah, jop pah jígohni Túini Espíritu jeámant dei jūóhni, caandih át júi jaamáp wut jĩ. Páant

* 3:20 Mt 14.3-4; Mr 6.17-18

ã juí jaamáchah, jeámant
Dios Jesúsdiñ nin pah át niíj
naáwáp wut jĩ:

—Meém wã wũúh, wã oini
caá. Meemdíh búdí wã wẽina
caá, át niíjíp wut jĩ.*

Jesús ã n̄owã ã wãt
(Mt 1.1-17)

²³Táini Espíritu ã dei jũúwát
táttimah, Jesús treinta jópchi
bíbohñit, cáacwádih át bohé
jwíhip wut jĩ.

Nit wut jĩ Jesús ã n̄owã:
“José ã wũúh caá”, cáacwã ãt
niíj jenah joyóp wut yah jĩ.

José Elí ã wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁴Elíboó Matat ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Matatboó Leví ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Levíboó Melqui ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Melquiboó Jana ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Janaboó José ã wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁵Joséboó Matatías ã
wũúh
át jumup wut jĩ.

Matatíasboó Amós ã
wũúh
át jumup wut jĩ.

Amósboó Nahúm ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Nahúmboó Esli ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Esliboó Nagai ã wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁶Nagaiboó Maat ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Maatboó Matatías ã
wũúh
át jumup wut jĩ.

Matatíasboó Semei ã
wũúh

át jumup wut jĩ.

Semeiboó Josec ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Josecboó Judá ã wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁷Judáboó Joanán ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Joanánboó Resa ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Resaboó Zorobabel ã
wũúh
át jumup wut jĩ.

Zorobabelboó Salatiel ã
wũúh
át jumup wut jĩ.

Salatielboó Neri ã wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁸Neriboó Melqui ã
wũúh
át jumup wut jĩ.

Melquiboó Adi ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Adiboó Cosam ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Cosamboó Elmadam ã
wũúh
át jumup wut jĩ.

Elmadamboó Er ã wũúh
át jumup wut jĩ.

²⁹Erboó Josué ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Josuéboó Eliezer ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Eliezerboó Jorim ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Jorimboó Matat ã wũúh
át jumup wut jĩ.

³⁰Matatboó Leví ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Levíboó Simeón ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Simeónboó Judá ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Judáboó José ã wũúh
át jumup wut jĩ.

Joséboó Jonam ã wũúh

* 3:22 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mr 1.1; Lc 9.35

ãt jumup wut jĩ.
 Jonamboó Eliaquim ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 31 Eliaquimboó Melea ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Meleaboó Mena ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Menaboó Matata ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Matataboó Natán ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 32 Natánboó David ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Davidboó Isaí ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Isaíboó Obed ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Obedboó Booz ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Boozboó Sala ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Salaboó Naasón ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 33 Naasónboó Aminadab
 ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Aminadabboó Admin ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Adminboó Arni ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Arniboó Esrom ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Esromboó Fares ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Faresboó Judá ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 34 Judáboó Jacob ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Jacobboó Isaac ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Isaacboó Abraham ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Abrahamboó Taré ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.

Taréboó Nacor ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 35 Nacorboó Serug ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Serugboó Ragau ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Ragauboó Peleg ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Pelegboó Heber ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Heberboó Sala ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Salaboó Cainán ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 36 Cainánboó Arfaxad ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Arfaxadboó Sem ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Semboó Noé ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Noéboó Lamec ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 37 Lamecboó Musalén ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Musalénboó Enoc ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Enochoó Jared ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Jaredboó Mahalaleel ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Mahalaleelboó Cainán ã
 wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 38 Cainánboó Enós ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Enósboó Set ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Setboó Adán ã wũúh
 ãt jumup wut jĩ.
 Adánboó Dios wũúh,
 ã jwíh chājniji,
 ãt jumup wut jĩ.

4

Nemépwā ī maáh Jesúsdiḥ ā yéjajhat

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

1-2 Juan Jesúsdiḥ ā daabánachah, Túini Espíritu caandíḥ ā yáwachah, Jesús Jordán m̄ujmant āt jwúub aab béjep wut jī. Jwúub aab béjnit, Túini Espíritu caandíḥ m̄uú wihcapboó āt numah bejep wut jī. Caánboó cuarenta yeó jáap ā jumuchah, Satanás, nemépwā ī maáh, caandíḥ ātih yeejép chājat túutap wut yuh jī. Páant bóí yeó jáap caánboó jumna, Jesús jeémpan, n̄uugúp w̄anna āt chājap wut jī.

3 Páant ā n̄uugúp w̄nuchah jéihnit, Satanás caandíḥ nin pah āt niij naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios w̄uúh jumna, can jee dáhdih “Pan dah ma jumúú”, ma niijí, āt niijíp wut jī.

4 —**Páant wā chājcan niit. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:**

‘Jeémátdihjeh pohba ī jeéméchah, cáacwāih caolih táí booni panihni ā jumcan niit’, āt niij daacáp tajī, *(Dt 8.3)*

Jesús Satanásdiḥ āt niij jepahap wut jī.

5 Páant ā niij jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdiḥ Satanás āt numah púuh laab béjep wut jī. Caán jeejína púuh laáb juibínit, nihat cáacwā ī jummat yoobó Jesúsdiḥ āt júutap wut jī. Nihat

biícdiḥ ñaáp jígoh, āt buudáh bejep wut jī. ⁶ Pániḥ júutnit, nin pah caandíḥ āt niijíp wut yuh jī:

—Nihat baácboó jumnit ī maáh wēpat weemdíḥ w̄uhniji caá. Ded wā w̄uhíhndih wā jéih w̄uhna caá. ⁷ Pániḥna, meém bódicha caj yoh ñajnit, ‘Meém nihatdih chah maáh caá’, weemdíḥ ma niijíchah joinít, nihat ī maáh wēpatdih meemdíḥ wā w̄uhbipna caá. Nihat míih pínah ā jum̄bipna caá, Satanás Jesúsdiḥ āt niijíp wut jī.

8 —**Páant wā chājcan niit. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:**

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatdihjeh ma jepahaá’, āt niij daacáp tajī, *(Dt 6.13)*

Jesús Satanásdiḥ āt niijíp wut jī.

9 Páant ā niiját túttimah, Jerusalén tútchina Dioíh m̄uúboó Satanás Jesúsdiḥ āt numah bejep wut jī. Dioíh m̄uú jap bóo m̄uú wát jī. Caanná numah juibínit, Satanás caán m̄uú chah jap bóo jum̄ni waolí beo nah yapatboó Jesúsdiḥ āt ñuhat túutap wut jī. Pániḥ ñuhat túutnit, nin pah āt niij naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios w̄uúh jumna, meemdíḥ ā wapat pínahdih júutat túut niijná, ninmant ma ñaáp jéen bejeé. ¹⁰ Davidji nin pah ā niij daacátjidih ma táí náhninaá:

‘Dios áih ángelwādh meemdih
ã en dawát túutbipna
caá.

11 Pánihna, meemdih ĩ jípónih
teobipna caá, jee
dáhboó míih jítcha
ã buug lájcat pínah
niijná’, át niij daacáp
tajī, (Sal 91.11-12)

Satanás caandih át niijp wut
jī.

12 —**Páant wã chājcan niit.**
Nin pah Dios naáwátdih
naóh yapani át niij daacáp
tajī:

‘Ñi Maáh Dios ã niijátjidih
“¿Yoobópdih niit?” niij
jéihíhna, caandih ñi
chājat túutca bojó’,
át niij daacáp tajī, (Dt
6.16)

Jesús caandih át niij jepahap
wut jī.

13 Pánih yee naóh péanit,
Satanás Jesúsdi h cádah jwáub
bejnit, ã jwáub yéjeaat pínah
yeó jáapdi h át páñap wut jī.

Galilea baácdi h moondi h
Jesús ã bohé jwíihat
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

14 Páant Satanás ã chājat
túttimah, Jesús Galilea baácna
jwáub juibínit, Túini Espíritu
búdí ã wēpatjīh át táoh bohé
jwíihp wut jī. Páant ã bohéat
doonádi h cáacwā ĩt naóh
peetép wut jī. 15 Pánih táoh
bohénit, judíowā ĩ bohéat
munná waadni t, queétdih
ápī bohénap wut jī. Páant
Dios naáwátdih ã bohénachah,
nihat caandih joint ĩt wēi
naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó Jesús ã
jwáub juibíat

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16 Pánih bohé jibnit,
Nazaret, ã behni tútchina
át jwáub juibínap wut jī.
Pánih jwáub juibínit, judíowā
ĩ chooát yeó jáapdi h, ápī
chājat pah caanbút ĩ míic
wáacat mūdih át waadáp
wut jī. Pánih waád juibí
chúudni jī ñah ñuh bejnit, Dios
naáwátdih en naáwát túut
niijná, naóhni t ĩ ñuhupna át
juibí ñuhup wut jī. 17 Caanjīh
ã juibí ñuhuchah, Isaías ã
daácni tóli h jidi h ĩt wāhup wut
jī. Pánihna, caán tóli h di h pah
teonit, ã naáwát pínah di h
bid jūnit, nin pah át niij en
naáwáp wut jī.

18 **“Wā Maáh Dios Túini**
Espíritu ã wēpatdi h
weemdi h búdí ã
wāhup be, cáacwādi h
wā teo wáacat pínah
niijná. Pánih wāhni t,
jīgah náah jumni t
panihni tdi h áih túini
doonádi h ã naáwát
túutap be. Chéonit
panihni tdi h ã watat
pínah doonádi hbut
ã naáwát túutap be.
Jéih encanni tdi h ã
boot túutap be, ĩ jéih
enat pínah niijná. Ni-
hat cáacwā wēicanni t,
yeejép yapni tdi hbut
ã teo wáacat túutap
be.

19 Pánihna, ‘Buu jwah caá,
Dios jīgah enni t,
cáacwādi h búdí ã
teo wáac jwíihbipna
caá’, weemdi h ã niij
naáwát túutap be,

Isaías át niij daacáp tajj, (Is 61.1-2a)

Jesús át niijíp wat jĩ.

20 Pánih en naóh péanit, caán tólihdih jwúub nah teo, sacerdotedihi jwúubaniti, át jwúub chúudup wat jĩ. Páant ã chãjachah, nihat caánboó jamnit ãt en ñuanúp wat jĩ.

21 Pánih chúudnit, Jesús queétdih nin pah át niij bohé jwíhip wat jĩ:

—Páant ã niij daacátji buu caá buca ñi cãtĩh ã yapap. Weemdih caá páant át niij daácjip taga, át niijíp wat jĩ.

22 Páant ã tái naáwáchah joinít, nihat caandih wẽi naóhna yuhna, búdí ãt wáhi bejep wat jĩ. Pánih wáhi bejniti, nin pah ãt míic niij úabh joyóp wat jĩ:

—Joyoó buca! ¿Nin José wáuhjeh nihcan niit? ãt míic niijíp wat jĩ.

23 Páant ã míic niij úabh joyóchah joinít, nin pah Jesús queétdih át jwúub niij naáwáp wat jĩ:

—Cohniá, ma míic cohoó', jwĩ míic niiját pah weemdih ñi niijmí nacaá. 'Capernaum tátchiboó ma wẽp chãjat pah mantih ninjĩh ma behni tátchiboobát biic yoobó ma chãjaá, Dios meemdih ã wahatdih jwĩ jéihyat pínah niijná', weemdih ñi niijná yah caá. 24 Obohjeéhtih, ñi joyoó. Ded Dios naáwátdih naóh yapanidih ã pebh jamnitboó ãpĩ joíhcan caá.

Pánihna, yeéb weemdihbut biic yoobó ñi joíhcan niit.*

25 Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji jum láa, biic peihcanni jópchi táí beéd, biih jópchi tacdih mah buugcán, nuugúp láa, Israel baácboó dawá éemp wannit yaádh ãt jamap wat yah jĩ.* 26 Obohjeéhtih,

ñi nuowã Diosdih ã jepahcatdih jéihnit, biih baácdihi bóli éemp wannidih teo wáacat túut niijná, Dios Elíasdih át wahap wat jĩ. Pánihna, Sidón tátchi pebh Sarepta tátchibitdih bólidihjeh át teo wáacap wat jĩ.* 27 Dios naáwátdih biih naóh yapani Eliseo jum láabut Israel baácboó dawá bácah moópniit ãt jamap wat yah jĩ.

Obohjeéhtih, ñi nuowã Diosdih ã jepahcatdih jéihnit, queétdih booaat túutcan, Naamán Siria baácdihi bóodihjeh Eliseodih át booaat túutap wat jĩ.* Páant caán láa ã jepahcat pah, buu yeebbát weemdih ñi jepahcan niit, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

28 Páant ã niijíchah joinít, nihat caanjĩh chúudnit tabit ãt ãjip wat jĩ. 29 Pánih ãj ñah ñuh, Jesúsdihi teonit, ã míic wáacat muumánt caandih ãt wáí bac bejep wat jĩ. Nazaret tátchimant wáí bac bejniti, tátchi jwéjdihi bóo jeé túlahna ãt úb bejep wat jĩ, caandih too yoh yac bojat túut niijná. 30 Obohjeéhtih, Jesúsboó queét cãtĩh tac púud

* 4:24 Jn 4.44

* 4:25 1R 17.1

* 4:26 1R 17.8-16

* 4:27 2R 5.1-14

ñuhnit, biáboó át bejep wut jĩ.

Judíowã ĩ míc wáacat mũúboó nemép jumnidih Jesús ã booaat

(Mr 1.21-28)

31 Nazaret tátchimant Jesús dih ĩ bacaat táttimah, Capernaum tátchina át dei bejep wut jĩ. Capernaum tátchibut Galilea baácdih bóo tátchi wut jĩ. Capernaum tátchina dei juibínit, chooát yeó jáapdih judíowã ĩ míc wáacat mũná át juibínap wut jĩ. Caán mũdíh waád juibínit, caanjĩh jumnitdih Dios naáwátdih át bohénap wut jĩ. 32 Pánihna, ã wěp bohénachah, búdí ĩt joí wúhi bejep wut jĩ.*

33 Caanjĩh chũdnit biícdih, nemép jumnibut át jumup wut jĩ. Pánihna, Jesús ã bohénachah joinít, nin pah át niúj ñaacáp wut jĩ:

34 —¡Ayó! Jesús, ¡Nazaret tátchidih bóo jwiítdih tac bũgáca bojoó! ¿Jwiítdih dedé tigaá ma chãjbi? ¿Yoh bacanadih nit beé ma jũúwúp? Weém meemdíh wã jéihna caá. Dios ã wahni, chah túini caá meém, Jesús dih át niúj ñaacáp wut jĩ.

35 —¡Ma **laihca bojoó!** ¡Caandíh cádahnit, ma bac bejeé! Jesús nemépdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niúj wutuchah joinít, cáacwã cátiñ nemépboó caandíh duó bũgnít, át bac bejep wut jĩ. Pánih duó bũgná yuhna, caán newédih át yéejacap wut jĩ. 36 Páant

Jesús ã chãjatdih niñat cáacwã búdí ĩt en wúhi bejep wut jĩ.

—¡En yuh buca! ¡Ā naáwát wěpép caá! ¡Ā naáwáchahjeh, nemépwã yuh buca caandíh ĩ jepahna caá! ĩt míc niijíp wut jĩ.

37 Jesús páant ã chãjatdih niñat Capernaum tátchi pebh jumnit ĩt míc naóh peetép wut jĩ. Búdí át wát yáanap wut jĩ.

Simón Pedro ã chũdh dih Jesús ã booaat

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

38 Páant ã chãjat táttimah, judíowã ĩ míc wáacat mũmánt Jesús wã ĩt bac bejep wut jĩ. Bac bejnit, Simóníh mũná ĩt juibínap wut jĩ. Caanná ĩ waád juibínachah, mi índih tubit ã pahachah, Simón áa Jesús dih mit naáwáp wut jĩ. Páant tubit ã pahachah, mit lajap wut jĩ. “Caántdih ma booanaá”, caán mũdíh jumnit Jesús dih ĩt niijíp wut jĩ. 39 Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús mi pebh juibí ñuhnit, “**Ma yayaá**”, pahatdih át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchahjeh, pahat át dúucup wut jĩ. Páant ã dúucuchah, ñah ñuhnit, ĩ jeémát pínahdih mit cáagap wut jĩ.

Dawá wũnnitdih Jesús ã booaat

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

40 Tõo ñáh jũúwúchah, dawá tubép chũhñitdih Jesús pebhna ĩt ub juibínap wut jĩ. Dawá mácañ wunat queétdih át jumup wut jĩ. Niñat ĩ ub juibínit wũnnitdih Jesús át teo jáha booanap wut

* 4:32 Mt 7.28-29

jĩ. ⁴¹ Dawá nemépwādhbut āt bacat túutap wut jĩ. Páant ā bacat túutachah,

—jMeém Dios wūáh caá! tabit ĩt niij ñaacáp wut yuh jĩ.

Obohjeéhtih, Jesús queédih jǎhñit, “Dios ā wahní caá”, āt niiját túutcap wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ā bohéjibat

(Mr 1.36-39)

⁴² Daa jǎwúwáchah, ā ĩpdih wúbát túut niijná, Jesús cǎac wihcapboó āt bejep wut jĩ. Obohjeéhtih, cǎacwā caandíh bid bejnit, ĩt jwǎááp wut jĩ. Jwǎáhñit, caandíh ĩjeéh jumát náahna, ĩt chǎwát túutap wut yuh jĩ.

⁴³ —Ñijeéh wǎ jéih chǎocán caá. **Biíh tútchinadih moondíhbut Dios ā maáh jumát doonádih weemdíh naáwát caá náahap. Páant naáwát pínah niijná, Dios weemdíh ā wahap be,** Jesús queédih āt niijíp wut jĩ.

⁴⁴ Pánihna, nihat Galilea baácboó jib bejnit, judíowā ĩ míic wáacat munná waadní, Jesús āpĩ bohénap wut jĩ.

5

Queej jǎut maonitdih ājeéh Jesús ā bejat túutat

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Biíh yeó jáap, Jesús Genesaret íim jwǎejdih ñuhñit, dawá cǎacwādh Dios naáwádh naóhna āt chǎjap wut jĩ. Caán ā bohéádh budí joíhna, Jesúsdh ĩt too péenap wut jĩ. ² Páant tabit caandíh ĩ tóonachah, Jesús chéne budí

jǎáj chóonadih āt enep wut jĩ. Caanjíh queej jǎut maonit ĩ aabní chóona āt pahap wut jĩ. Queét ĩih jǎáj chóona pebh ĩih ñhonádih chocna ĩt chǎjap wut jĩ. ³ Pánihna, biíc chóodih Jesús āt waadáp wut jĩ. Caán chóo mínah Simón wut jĩ ā wūt. Caán chóodih waadní, **“Weemdíh chibít ma too púud baca pahanaá”,** āt niijíp wut jĩ. Páant ā too púud baca pahanachah, Jesús caán chóodih chúudñit, cǎacwādh āt bohénap wut jĩ.*

⁴ Pánih bohé péanit, nin pah Jesús Simóndih āt niijíp wut jĩ:

—**Íim tac yoób púud bac bejnit, queejwādh mawat túut niijná, ñíih ñhonádih ñi yoh báahanaá,** āt niijíp wut jĩ.

⁵ —Bohéní, nihat chei jwĩ jǎut mawachah yuhna, queejwā ĩ wihcan beé. Obohjeéhtih, páant ma niijíchah joinít bácah, jwĩh ñhonádih jwĩ yoh báaha enmi caá, Simón āt niijíp wut jĩ.*

⁶ Páant niij péa, íim tac yoób púud bac bejnit, ĩih ñhonádih ĩt yoh báahanap wut jĩ. Páant ĩ yoh báahanachah, dawá yoobát queejwā waadná, ĩih ñhonádih boloh wáina ĩt chǎjap wut jĩ.* ⁷ Páant ĩ boloh wáyachah ennit, ĩ pej jumñit queét pebh pahñitdh Simón āt ejep wut jĩ: “jwiít dih ñi teo wáac jǎwú!” āt niijíp wut jĩ.

Pánih teo wáacadih jubínit, chénat pah chóo queejwādh ĩt ab yac yáwanap wut jĩ. Dawá queejwā jumna, ĩih jǎáj chóona āt daábíhip wut jĩ.

* 5:3 Mt 13.1-2; Mr 3.9-10; 4.1 * 5:5 Jn 21.3 * 5:6 Jn 21.6

8-10 Páant dawá queejwǎdih ennit, Jesús ã wēpatdih jéihna, Simón búdí ãt úumap wut jĩ. Pánih úumna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, Jesúsdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Maá, meém chah wēpni, táini caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá. Pánihna, meemdíh wã úumuchah, biáboó ma bejeé, ãt niijíp wut jĩ.*

—iMa úumca bojoó! Buu meém queejwǎdih bid jwuhni caá. Obohjeéhtih, meemdíh wã túut nuumúchah, queejwǎdih ma bidat pah muntih, cáacwãboodíh bidnit, wíih doonádih ma naóhbična caá, weemdíh jepahna, wíihwã ã jumat pínah niijná, Jesús caandíh ãt niijíp wut jĩ.

Simón ã úumat biíc yoobó ã pej jumnitbut ãt úumap wut jĩ. Santiago, Juan wut jĩ ã pej jumnit. Queét chénewã Zebedeo weh wut jĩ. ¹¹ Pánihna, jwúub ñáan juibínit, queét nihat ãh tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh ãt bejep wut jĩ.

Bácah moópni dih Jesús ã booaat
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesús biíh tátchiboó ã jumuchah, bácah moópni ã pebh ãt juibínap wut jĩ. Pánih juibíni Jesúsdih ennit, ã wēpatdih jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah ãt niij úubáp wut jĩ:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, ãt niijíp wut jĩ.

¹³ Páant ã niijíchah joinít, Jesús caandíh teo jáhanit,

—júu! **Wēnit, meemdíh wã booana caá**, ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, moopát nihat ãt ñuumáh bejep wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, Jesús caandíh nin pah ãt wēp niij naáwáp wut yuh jĩ:

—Bitadih naóhcanjeh, sacerdotedih míh bácah ã jwúub ñuumát dih jútudih ma bejeé. Moisés ã watatji pah sacerdotewã ã cáo wáhat pínah niijná, chéne jopwǎdih ma wáhuú, Dios meemdíh ã booaatjidih ã jéihyat pínah niijná,* ãt niijíp wut jĩ.

¹⁵ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, bejnit, dawá cáacwǎdih ãt naóh peetép wut jĩ. Páant Jesús ã chájat dooná chah ãt wát yáanap wut jĩ. Caán doonádih joinít, ã naáwát dih joyát túut niijná, ã wunatdihbut ã booaat pínah niijná, dawá ã pebhna ãpĩ wáac juibínap wut jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, Jesús cáac wihcapboó, ã ípdi h úubúdi h ãpĩ bejep wut jĩ.

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Biíh yeó jáap Jesús cáacwǎdih ã bohénachah, fariseowã, Moisés ã watatjidih bohénitbut ãt joí chúudap wut jĩ. Queét Galilea

* 5:8-10 Job 7.19-20; Sal 39.13; Is 6.5

* 5:14 Lv 14.1-32

baácmant, Judea baácmant, Jerusalén tútchimantbut bejnit, ítát juibínap wut jĩ. Jesús ã bohénachah, dawá joiná ít chãjap wut jĩ. Dios cáacwãdih booaat wēpatbut Jesúsdi h búdĩ át jumap wut jĩ. ¹⁸ Páant ã bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ã lajat chóojĩh Jesús pebh ítih beo waad béj jwejíhip wut yah jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, dawá muúdíh ĩ yáo yapachah ennit, chah bóo coahna caandih ít beo púuh laab béjep wut jĩ. Pánih púuh laáb juibínit, biquína jeé naanádih ab jwej, ít chãjnit, jéih yoocannidih ã lajat chóojĩh Jesús pebh ít cádah deyanap wut jĩ. ²⁰ Pánihna, caán ã booaat wēpatdih ĩ jenah joyátidih jéihnit, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Ma yéejatdih wã yohna caá**, át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowãbat újnit, queétjeh nin pah ít niij jenah joyóp wut jĩ: “¿Dedé cáac tigaá nin? Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Pánihna, ninboó cáacjeh jumna yahna, ‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, niijná, ‘Dios wã jumna caá’, niij yeena caá ã chãjap”, queétjeh ít niij jenah joyóp wut yah jĩ.

²²⁻²⁴ Páant ĩ niij jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi niij jenah joí? ‘**Ma yéejatdih wã yohna caá**’, wã

niijíchah joinít, weemdih jéihcan yahna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuuhú. Ma ñajatdih abnit, ma yáac chũi bejeé’, wã niijíchah, caán ã bejchah ennit, wã niiját yoobópdih ã jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wã bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. Weém nihat cáacwã úud jeñé, Dios ã wahni nin baácdih moondih jéih booanit, ĩ yéej chãjatdihbut wã jéih yohna caá. Páant wã jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã chãj jút bipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Ma ñah ñuuhú. Ma ñajat chóodih abnit, míh muúboó ma jwúub bejeé**, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

²⁵ Páant ã niijíchahjeh, nihat ĩ enechah, jéih yoocanniji ñah ñuh, ã ñajat chóodih abnit, áih muúboó át jwúub bac bejep wut jĩ. Pánih bejnit, Diosdih búdĩ át wēi naáwáp wut jĩ.

²⁶ Páant ã bac bejchah, nihat en wáhi bej, búdĩ jenah joinít, queétbut biíc yoobó Diosdih ít wēi naáwáp wut jĩ.

—¡En yah buca! Búdĩ náhnat pínahdih buu jwĩ enna caá, ít míc niijíp wut jĩ.

Jesús Levídih ã jũwát tútat

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Pánihat túttimah, Jesús wã caán tútchidih jumnitji bac

bejnit, biih tútchina ït bejep wut jĩ. Caán ï bejni namá jwějdih Leví wut jumni ã tewat tólihboó át cháudap wut jĩ. Caán Romanowã maáta ï úbát túttni náodih úbh wãhni át jumap wut jĩ. Pánihna, Leví dih ennit, nin pah caandih Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Wãjeéh ma péé jũúwá**, át niijíp wut jĩ.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñah, ãih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh át bejep wut jĩ.

²⁹ Pánihat túttimah, Leví ãih muúboó Jesúswãdih át numah jeémép wut jĩ. Caán ã nihat pah dawá náodih úbh wãhndih, bita ã chéenwãdihbut át numah jeémép wut jĩ. ³⁰ Páant Jesúswã ïjeéh ï jeéméchah ennit, fariseowã, Moisés ã wutatjdih bohénitbut queédih ït ïjip wut jĩ. ïjnit, Jesús ã bohéndih nin pah ït niij jãihñap wut jĩ:

—¿Dépanihna queét dinero numnítjeéh, yéej chãjnitjeéhbut jeémp babh tigaá ñi chãj? ït niijíp wut jĩ.*

³¹ Páant queédih ï niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—**Tubúp chũúhcannit cohndih ïpĩ bidcan caá. Wunnitjeh caá caandih ï bidip.** ³² Pánihat pah **‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ïpĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdih jĩgahnit, wã túut nuúmíhna**

caá’, niij jenah joinít caá teo wáacni pínahdih ï bidip. Pánihna, ‘Yeejépwã caá jwiít’, niij jenah joinít dihjeh teo wáacadih wã jũúwáp be, ï yéej chãjatdih jĩgahnit, táiniboodih ï túut numát pínah niijná, Jesús át niijíp wut jĩ.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdih ï úbh joyát

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Páant queédih ã niiját túttimah, queét Jesúsdih nin pah ït jwuhb niij úbh joyóp wut jĩ:

—Dios ã wutat pah jwĩ nuowã ïpĩ jeémp jwuhcap jĩ. Juan ã bohénitbut, fariseowã ï bohénitbut páant ï chãjna caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páantjeh ï jeémp? ït niij úbh joyóp wut jĩ.

³⁴ —**Nin pah caá ã jumap: Téihya chéoni ã numah jeémpnit biíc dih ã jum jwuhchah, jĩgahcan, ïpĩ túi wěi jeémpna caá. Páant tigaá, wãjeéh jum jwuhna, wã bohénit ï túi wěi jeémpna caá.**

³⁵ **Obohjeéhtih, bita caandih ï ub bejat túttimah, ã chéenwã jĩgahnit, ï jeémp jwuhcan níit. Pánihat pah bita weemdih ï ub bejat túttimah bácah, wã bohénitjeéh wã wihcah, queébut ï jeémp jwuhcan níit,** Jesús queédih át niij jepahap wut jĩ.

³⁶ Ded pah jwĩ jeémp jwuhcatdih jwĩ nuowã ï wutatdih, ãih jáap bohéatjih

fariseowã ï widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah át jwúub niij bohénap wut jĩ:

—**Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojĩh máa yégueh chóodih nah wai búudhdát ã náahcan caá. Páant ñi chãjachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jiint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá, jwĩ nuowã ï naáwátjidih, wĩh jáap bohéatjĩh wid naóhcat caá náahap.**

³⁷ **Pánihat dée, pah jwuhcanni iguíh macdih nuñáp chóojĩh ï chãjniiji máa wuh wúúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguíh mac pahna, máa wuh wúúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta búud tágaá.**

³⁸ **Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wúúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguíh mac, caandíh yáacni chóobut ã túi jumbipna caá.**
³⁹ **Obohjeéhtih, ded máa iguíh macdih ã babhbat túttimah, pah jwuhcanni macdih babhbíhcan, ‘Máa mac chah túini beé’, ã niijbípna caá. Pánihat pah cáacwã wã jáap bohéatdih náahcan, ‘Jwĩ nuowã ï bohéatjiboó chah ã túyap be’, ï niijbípna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.**

6

Chooát yeó jáapdih ded pah

ĩ chãjat pínahdih Jesús ã bohéat (Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Biic chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át numah chóop yap bejep wut jĩ. Pánih bejna, ã bohénit trigodih úucnit, áih chóodih jéqué yohnit, ït jeémp bejep wut jĩ.* ² Páant ï chãjachah ennit, biquína ïjeéh bejnit fariseowã ïjnit, Jesúsdihi nin pah ït niij jũihñap wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwĩ chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ï teo? Pánih teona, Dios ã wutatdih yap yohna caá ï chãjap, ït niijíp wut jĩ.

³⁻⁴ Páant ï niijíchah joinít, “Wã bohénit ï yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah át niij jepah wut jĩ:

—**Davidji ã bohénit biicdih nuugúp wanna, Dioíh muuná waadní, sacerdotewã Diosdih ï wãhniiji pandih át jeémép wut jĩ. Pánih jeémpna, ã bohénitdihbut át wãhap wut jĩ. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ï jeémát pínah át jumap wut jĩ. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát túutcap wut jĩ. ¿Davidwã páant ï chãjatjidih Dios naáwátidih ï daácní nuodih ñi bohécannit jĩ? Caán pandih ï jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ñi túi chãjcan beé’, át niijcáp tajĩ.* Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbut**

* 6:1 Dt 23.25 * 6:3-4 1S 21.1-6 * 6:3-4 Lv 24.9

Diosdih ï yap yohcan caá.*

⁵ **Weém, nihat cãacwã úd jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ï chãjat pínahdih wã jéih wutna caá,** Jesús queétdih át niijíp wut jï.

Téihya ágahnidih Jesús ã booaat

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Biñ chooát yeó jáapdih Jesús judíowã ï míc wáacat munná waadnit, ã bohénachah, caandih joinít cãacwã cãtíh téihya ágahni át jumap wut jï. Æih jéihyepmant bóo muj nah át ágahap wut jï.

⁷ Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowãbut Jesúsdiñ ït en ñunúp wut jï. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ã booaachah, caandih naóh yacat túut niijná, eníhna ït chãjap wut jï. ⁸ Obohjeéhtih, Jesús páant ï jenah joyátdih jéihnit, téihya ágahnidih nin pah át niijíp wut jï:

—Ñah ñuhnit, nit cãtíh ma jaí ñuhú, át niijíp wut jï.

Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuhnit, queét cãtíh át juibí ñuhap wut jï. ⁹ Pánihna, caandih naóh yaquíhndih nin pah át niijíp wut jï.

—Yeéb ñi jenah joyóchah, ¿jwí chooát yeó jáapdih Dios jwiútdih ded pah tigaá ã wut? ¿Túí chãjatdih niít ã wutap? ¿Yeejép chãjatdih niít ã wutap? ¿Wannidih ã booaat túut niít? ¿Cãacdih ã mao yohat túut niít? Jesús queétdih át niijíp wut jï.

¹⁰ Páant niijnít, ï jepahatdih páina, Jesús queét nihatdih át en behep wut jï. ï jepachah ennit, téihya ágahniboodih nin pah át niijíp wut jï:

—Míih téihyadih ma yoo duwú, át niijíp wut jï.

Páant ã niijíchah joinít, Æih téihyadih át yoo duwúp wut jï. Páant ã yoo duwúchahjeh, Æih téihya át táyah bejep wut jï.

¹¹ Obohjeéhtih, queét Jesúsdiñ naóh yaquíhndih boó caandih ã booaatdih ennit, búdí ït ijip wut jï. Pánih ijipnit, nin pah ït míc niijíp wut jï: “¿Ded pah tigaá caandih chãjat náah?” ït míc niijíp wut jï.

Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih ã ñíwat

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Pánihat táttimah, biñ yeó jáap Jesús jeeboó Diosdih wúbúdiñ át bejep wut jï. Nihat chei át wúbh daa júúwúp wut jï. ¹³ Daanachah, ã naáwátidih joí péenitdih bid bojnit, doce ã bohé bejnit pínahdih át ñíwip wut jï, Æih doonádih naóhniñt ï jumat pínah niijná. ¹⁴ Nit wut jï ã ñíonit: Simóndih ñíonit, Pedro ã wut át búhdhup wut jï. Simón úd Andrésdihbut át ñíwip wut jï. Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomásdihbut át ñíwip wut jï. Biñ Santiago Alfeo wúbhdih ñío, biñ Simón Celote poómpdih bóodih ñío, ¹⁶ Judas biñ Santiago wúbhdih ñío, Judas Iscariote Jesúsdiñ eníhcannitdih duó wáini pínahdihbut át ñíwip wut jï.

Dawá cāacwādh Jesús ā bohéát

(Mt 4.23-25)

17 Pániñ nío péa jwúub dei jūóhñit, jeé ñaj yacapboó át chāo ñúhup wut jī. Páant ā chāo ñúhupboó ā naáwátdih dawá joí péenit jum, dawá bitabut it jumap wut jī. Queét jumnit Judea baácdih moón, Jerusalén tátchidih moón, búdí māj jwējdih jumni Tiro tátchi, Sidón tátchidih moonbút it juibínap wut jī, 18 Jesús ā bohénachah joyát túut niijná, i wunatnadihbut ā booaat pínah niijná. Nemép jumnitbut it juibínap wut jī, nemépwādh ā bacat túutat pínah niijná. 19 Booaat túut niijná, queét nihat Jesúsdiñ it juibí tewíhip wut jī. Caandíh i juibí teonitdih ā wēpat ā chūúúchah, nihat it boonap wut jī. Pániñna, wunnitjibut, nemép jumnitjibut it túi jumap wut jī, bāca.

Dioñ cāacwā ded pah i jummat pínahdih ā bohéát

(Mt 5.1-12)

20 Jesús ā bohénitdih ennit, nin pah queétdih át niij bohénap wut jī:

“Yeéb moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pániñ wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacipna caá, Dios ā maáh jumapboó ñi túi jummat pínah niijná.

21 **“Yeéb buu nuugúp wunnit panihnitdih Dios ā wēi enna caá. Pániñ wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacipna caá, wud jumnit**

pah ñi túi jummat pínah niijná.

“Buu yeéb jūinítidih Dios ā wēi enna caá. Pániñ wēi ennit, ā teo wáacipna caá, ñi túi weñat pínah niijná.

22 **“Weém nihat cāacwā úud jeñédih ñi jepahat jíib bita yeebdíh eníhcan, yeejép naóhñit, íh poómpmant i bacanachah, Diosboó yeebdíh wēi ennit, ā teo wáacipna caá.*** 23 **Páant ñi yapachah yuhna, caandíh ñi cádahcatji jíib Dios pebhboó ñi juibínachah, túinidih ā wáhat pínahdih jenah joinít, ñaáp ñahñit, búdí ñi weñéé. Pániñ chājnit i nuowābut Dios naáwátdih naóh yapanitjidih bíic yoobó yeejép it chājap wut jī. Páant queétdih ā yapat pahjeh mantih yeebdíhbut yeejép ā yapachah yuhna, ñi weñéé.***

24 **“Obohjeéhtih, yeéb dawá bíi dée bíbohñit, Dios ā teo wáacatdih bidcannit, buu nin baácboó jumna pohba ñi wēina yuh caá. Túttimah, Dios ā peéh chājachah, búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá.**

25 **“Bita yeebbút buu dedé ñi náahatdih bíbohñit, wud jumnit panihnit ñi jumna caá. Obohjeéhtih, túttimah, Dios ā peéh chājachah, tub nuugúp wunnit panihnit, búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá.**

* 6:22 1P 4.14 * 6:23 2Cr 36.16; Hch 7.52

“Bita yeebbút ñi weñat pínahdihjeh chājnit, buu búdí wēi jwuhnitji, Dios ã peéh chājachah, búdí ñi jūibipna caá.

²⁶ “Diosdih jepahcan-nitboó yeebdíh ĩ túi wēi naáwáchah, ĩñi túi chāja chaáh! Pánihat dée pah jon játih ĩ nuowābut ‘Dios naáwátdih naóh yapanit caá’, niijná yuhna, yee naóhntitboodíh ĩpĩ túi wēi naáwáp wut ĩ. Pánihna, ñi túut nuumcáh, Dios yeebdíhbut ã peéh chājipna caá”, Jesús queétdih át niijp wut ĩ.

“Yeebdíh eníhcannitdih ñi túi oyoó”, Jesús ã niij bohéat (Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Obohjeéhtih, yeéb weemdíh joinítidih nin pah wã naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi túi chājaá. ²⁸ ‘Meemdíh yeejép ã yapa naáh’, yeebdíh niijnítidih, ‘Dios meemdíh ã túi chāja naáh’, ñi niij jwúbanaá. Yeebdíh yeejép chājnitdih, Diosdih ñi uúbú, queétdih ã teo wáacat pínah niijná. ²⁹ Yeebdíh ĩjnit, biíc buwá péo tiibdih maonidih, biíh buwámantbut ñi júutú, mawíhna, ã jwúb mawat pínah niijná. Níih cúbuh jweyát chóodih dúuc wáinidih, ã náahachah, níih japih bóo chóodihbut ñi wáhuú. ³⁰ Ded moh yéejni ã náahatdih ã uúbúchah, ñi wáhuú. Ded níih bií déedih dúuc wáinidih, ñi jwúbaat túutca bojoó.

³¹ Bita yeebdíh ĩ túi chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadih ñi túi chājaá. Queét yeebdíh ĩ túi chājcah yuhna, yeéboó queétdih ñi túi chājaá.*

³² “Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó queétdih oinitdihjeh ĩpĩ oi jwúbana caá. Pánihna, queét ĩ oyat chah yeéboodíh bitadih oyat caá náahap. ³³ Yeebdíh túi chājnitdihjeh ñi túi chāj jwúubanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit biíc yoobó ĩ chājna caá. ³⁴ ‘Wã wayát pah bóo ã jwúubabipna caá’, niij jenah joinít, náodih ñi wayáchah, dedé pínah nihcan caá. Yeejép wã yuhna, bitadih páant ĩpĩ wainá caá. ³⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ñi oyoó. ĩ túi chāj jwúubaat pínahdih bidcan-jeh, táinidih ñi chājaá. Náodih náahnit ĩ uúbúchah, ĩ jwúubaat pínahdih bidcan-jeh, ñi wayaá. Pánih chājna, Dios weh ñi jumuchah, ‘Ma túi chājna beé’, niijnít, caánboó yeebdíh táini ã wáhbipna caá. Caandíh ‘Táina caá’, niijcannitdih, yeejép chājnitdihbut Diosboó ã túi chājna caá. Páant ã chājat pah biíc yoobó ñi chājat pínahdih yeebdíh ã watna caá. ³⁶ Dios jwĩ ĩp yeebdíh jġah ennit, ã teo wáacat pahjeh mantih,

* 6:31 Mt 7.12

**yeebbát bitadih jġah en-
nit, ñi teo wáacá**”, Jesús át
nijíp wat jġ.

“*Yeejépwá caá*”, bitadih niġ
jūihcat

(Mt 7.1-5)

37 “**Meém yeejép caá**,
bitadih ñi niijcá bojoó.
Páant ñi niijcáh, Dios
yeebdíhbut ‘Meém yeejép
caá’, ā niijcán niit. Bitā ĩ
yéj chājachah, ‘Meemdíh
peéh chājat caá náahap’,
ñi niijcá bojoó. Páant ñi
niijíchah nihna, Diosbut
yeebdíh biíc yoobó āta
nij tágaa. Bitā ĩ yéjatdih
ñi náhnica bojoó. Páant
ñi náhnicah, Diosbut ñi
yéjatdih ā náhnican niit.
38 **Bitadih ñi táí wāhúú.**
Ñi táí wāhuchah, Diosbut
yeebdíh ā táí wāhbipna
caá. Búdí béguepdih bec-
chidih jui cáj waó bi chājat
déé ā wāhbipna caá. Ded
pah yeéb bitadih ñi wāhat
pah bóojeh muntih, Diosbut
yeebdíh ā wāhbipna caá.

39 “**Jéih encanni biíh jéih
encannidih ā duó wáyachah,**
iit jumapboó bejna, queét
chénat pah biícidih ĩ buug
yácipna caá”^{*} 40 Jáap bohéni
caandíh bohéni chah ā
jéihcan caá. Obohjeéhtih,
nihat ā jéihyat pínahdih
ā bohé péanit, caandíh
bohénidih biíc yoobó ā
jéihbipna caá. Pánihna, yeéb
bitadih duó wáíhna, wā
naáwátdih jwíih táí bohéat
caá náahap, jéih encannit
déé ñi jumcat pínah niijná.

**Pánihna, wā naáwátdih táí
jéihnit, wā bohéat pah
muntih bitadihbut ñi táí
jéih bohébična caá.**^{*}

41 “**Nin pah yeéb ñipí
chājna caá: Ñi déedih bainí
quíib becát ā jumuchah,**
caanbítidih ñi táí enna caá.
Caán bainí oj ā jumuchah
yuhna, ñi enat pah, ñi dée
ā yéjatbitdih ñipí enna caá.
Obohjeéhtih, yeebdíh búdí
quíib becát ā jumuchah
yuhna, caandíh ñi jéih
encan caá. Caandíh ñi
jéih encat pah, búdí yeejép
chājna yuhna, ñi miíc jéih
encan caá. ¿Dépanih tígaa
páant ñi chāj? 42 Yeebdíh
búdí quíib becát pani-
hni ā jumuchah yuhna,
‘Némé, ma quíib becátdih
weémboó meemdíh wā
póoj yohbipna caá’, ñipí
niijná caá. Pánihat pah,
búdí yéj chājnit jumna
yuhna, ‘Némé, tūbit yeejép
chājna caá ma chājap.
Caandíh ma cádaahaá’, ñipí
niijná caá. ¿Dépanih tígaa
yeéb yeejép chājnit jumna
yuhna, búdí ñi yéj chājatdih
jenah joicánjeh, bita bainí
ĩ yéj chājatdihjeh ñi jenah
joí? Yeéb yeejép wāá, ñi
yéj chājatdih jwíih cádahat
caá náahap. Páant ñi túut
nūmát túttimah, ñi dée
ā yéjatdih ñi jéih cádahat
túutbipna caá”, Jesús át
nijíp wat jġ.

*Máa quehe ded pah ā jummat
(Mt 7.17-20; 12.33-36)*

* 6:39 Mt 15.14 * 6:40 Mt 10.24-25; Jn 13.16; 15.20

43 “Ded túini nah yeejép dahna ã quehcah, yeejép nahbut túini dahna ãpĩ quehcan caá 44 Páניהna, ded pah máa nahna ã jamatdih jéihíhna, ãih quehe dahnadiah enat caá náahap. Nemép óot nahdih higo wát jamni dahnadiah ñipĩ bidcan caá. Ei náhdih iguáh ñipĩ bidcan caá.*
45 Páניהhat dée pah túini cáac ã túi jenah joyát jíib, túinijeh ã naóhbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép cáac yeejép ã jenah joyát jíib, yeejépjeh ã wéhebipna caá. Páניהna, cáac ded pah ã jenah joyát biíc yoobó ã naóhbipna caá”, Jesús át niijíp wát jĩ.*

*Chéne muú teonit naáwát
(Mt 7.24-27)*

46 “¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdih niijná yuhna, wã wutatdih ñi jepahcan?
47 Ded wã bohéatdih joinít, jepahna, nin pah ã jamna caá: 48 Muú chãj pooni panihni ã jamna caá. Túi jenah joiní jwumép baác dih numah baád waadánit, ãih jagápdih ã túi dodhdop be. Páניה chãj péaat táttimah, muj daabáchah yuhna, ãih muú túi chãjni jamna, ã mónócap be.
49 Obohjeéhtih, ded wã bohéatdih joiná yuhna, jepahcanni túi jenah joicánni muú chãjni panihni caá ã jamap. Caánboó óon jihbitjeh baád waadánit,

ãih jagápdih ã dodhdop be. Páניהna, caán muú dih ã péaat táttimah, muj ã jwíh daabáchah, ãih muú túi chãjni nihcah, chéwat boloh bejnit, ãac bejna, ã boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih át niijíp wát jĩ.

7

Soldadowã ñ maáhdih teo wãhndih Jesús át booaat

(Mt 8.5-13)

1 Páant cáacwãdih bohé péanit, Jesús Capernaum táttchiboó át bejep wát jĩ.
2 Romano cien soldadowã ñ maáh Capernaum táttchidih át jamap wát jĩ. Caandih teo wãhni ã oini búdí wãnna át chãjap wát jĩ. 3 Páניהna, Jesús ã juibíat doonádih joinít, judíowã ñ maátadh Jesús pebhna át wahap wát jĩ, caandih teo wãhndih boonadh ã bejat pínah niijná. 4-5 Páant ã wahachah, judíowã ñ maáta Jesús pebhna juibínit, búdí wãbhna, nin pah ít niij naáwáp wát jĩ:

—Jwiít dih wãhni túini caá. Jwiít judíowãdih túi oinit, jwí mic wáacat muú dih chãjat pínah dinero ã wãhap jĩ. Páant ã túi chãjat jíib, caandih ma teo wáac jũúwá, ít niijíp wát jĩ.

6-7 Páant ñ niijíchah joinít, Jesús ñjeéh át bejep wát jĩ. Páניה bejnit, cien soldadowã ñ maáh pebhna ñ toáh juibínachah, caán bita ã chéenwãdih wãhni, nin pah át niij naáwát túutap wát jĩ: “Maá, weem cháh wëpni ma jamuchah jéihna,

* 6:44 Mt 12.33 * 6:45 Mt 12.34

ma pebhna juibícan, ‘Wíih m̄udíh ma waád jūúwú’, niijní dée nihcan caá. Meemdíh wā tac buugáihcan caá. Pánihna, yuúpmahjeh jamna, ma wēpatjīh weemdíh teo wāhndih ma booanaá. ⁸ Wā chah jamnit bita maáta weemdíh ī wutna caá. Weembút soldadowādh wutni caá. Biícđih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, āpī bejna caá. Biíhdih ‘Ma jūúwú’, wā niijíchah, āpī jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, weemdíh teo wāhndih wā niijíchah, āpī chājna caá. Pánihna, ma wutat wēpatdihbut wā túi jéihna caá. Ma wutuchahjeh, weemdíh teo wāhni ā boobipna caá”, cien soldadowā ī maáh ā chéenwā Jesúsđih īt niij naóh yapanap wat jī.

⁹ Páant ī niijíchah joinít, caán soldadowā ī maáh “Jesús caandíh ā boobipna caá”, ā niij jenah joyátđih jéihnit, Jesús búdí āt weñep wat jī. Pánih wēinit, ājeéh péenitđih tac púud ennit, nin pah queéđđih āt niijíp wat jī:

—**Caán soldadowā ī maáh judío nihcan yuhna, weemdíh ā túi jenah joyát yeéb judíowāboodíh ā yapna caá**, āt niijíp wat jī.

¹⁰ Pánihna, soldadowā ī maáh ā wahnitji áih m̄udíh ī jwúub juibínachah, caandíh teo wāhni booní ātát jamap wat jī.

Émp wunnih mi wūúhjidih Jesús ā booaat

¹¹ Túttimah, Naín wūt jamni tátchina Jesús wā īt bejep wat jī. Dawá cāacwābut ījeéh īt

péenap wat jī. ¹² Pánih bejnit, Naín tátchi jēc pebh ī toáh juibínachah, caán tátchidih moón wunni bācahjidih yohat túut niijná, caandíh ī ub bac jūúwúchah, Jesús wā queéđđih īt jwāáap wat jī. Beh wili éemp wunnih mit jamap wat jī. Mi wūúh biíc jamni āt wunap wat jī. Dawá cāacwābut mijeéh īt ñun bāc jūúwúap wat jī. ¹³ Páant ī jūúwúchah ennit, Jesús caántđih jīgah ennit, nin pah āt niijíp wat jī:

—**Ma jūicá bojoó**, āt niijíp wat jī.

¹⁴ Páant niijníť, wunni áih bācahji lajni naadíh ā tewechah, caandíh beonit īt chāo ñúhup wat jī. Pánih teonit, “**¡Némé, ma boo pud jūúwú!**” wunnidih āt niijíp wat jī.

¹⁵ Páant ā niijíchahjeh, wunniji jwúub boo pud chúudnit, āt wéhenap wat jī. Páant ā boonachah, Jesús beh wilidih nin pah āt niijíp wat jī:

—**Dáa, ma wūúh ā jwúub boona caá, páant muntih**, āt niijíp wat jī.

¹⁶ Páant ā boonachah enna, nihāt cāacwā wúhi bejnit, Diosđih búdí īt weñep wat jī.

—Dios naáwátđih wēp naóh yapani āt jui tágaá. Dios jwiít áih cāacwāđih teo wācadih āt jui tágaá, īt míc niijíp wat jī.

¹⁷ Páant ā chājatji doonádih nihāt Judea baác, pehbít jamni baácnađihbut īt naóh peetép wat jī.

Juan Daabáni ã wábh joyát tútut

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Jesús páant ã chãjatji dooná Juan Daabánidihbut ãt jwibínap wut jĩ. Caán nemat muúboó ã jumuchah, ã bohénit caandih ít jwibí naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Páant ã naáwáchah joinít, chénewã ã bohénitdih Jesús pebhna ãt wahap wut jĩ. “¿Meém Dios ã wahni, jwiít judíowã jwĩ páini niít? ¿Bíhdih bidat niít náahap?” queétdih ãt niúj wábh joyát tútut wut jĩ.

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, Jesús pebhna ít bejep wut jĩ. Caanná jwibínit, Jesúsdih nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Juan Daabáni jwiútdih wahnit, nin pah ã niúj wábh joyát tútut be: ‘¿Meém Dios ã wahni, jwiít judíowã jwĩ páini niít? ¿Bíhdih bidat niít náahap?’ jwiútdih ã niiját tútut be, Jesúsdih ít niijíp wut jĩ.

²¹ ã jwibínachahjeh, Jesús dawá cáacwãdih boona ãt chãjap wut jĩ. Nemép jumnitdihbut booa, dawá jéih encannitdihbut ãt boanap wut jĩ. ²² Juan ã wahnit ã niijíchah joinít, nin pah Jesús queétdih ãt niúj jepahap wut jĩ:

—Ded pah ñi enatji, ñi joyátjidihbut Juandih naáwádih ñi bejeé. ‘Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejcannitjidihbut ã boona beé. Báčah moópnitji, wanah bejnitjidih yuh buca ã

boanap be. *Moh yéejnitdih ã tái wbat pínah doonádihbut naóhna ã chãjap be. * ²³ “¿Ded weemdih tái jenah jói cádahcanidih Dios ã wéi enna caá!” Jesús ã niijíp be’, Juandih niúj naáwádih ñi bejeé, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

²⁴ Juan ã wahnitji ã jwáub bejat táttimah, Juan ded pah ã jummatdih cáacwãdih nin pah Jesús ãt niúj naáwáp wut jĩ: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipĩ chãj, muá wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ã joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó ã naáwáchah yuhna, caánboó jweéhcanjeh yoobópdih ãpĩ naáwáp wut jĩ. ²⁵ Pánih jumnidih bidcan, ¿táini yégueh ðonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, táini yégueh ðonít, dawá bií dée bíbohnit, maátáih muúboó ipĩ jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ²⁶ Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátidih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chãj? Páant tigaá Juan ã jumap. Bitanaóh yapanit chah ã jumna caá. ²⁷ Juan ã jwíih naóh waáwát pínahdih jon jãtjih nin pah ít niúj naóh daacáp tajĩ:

‘Ã wáúhdih Dios nin pah ã niijíp be: “Ma jãtjih wã naáwátidih naóh waóhni pínahdih

wã wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, ì jepahat pínah ni-ijná”, Dios ã niijíp be’, ãt niij daacáp tají. (Mal 3.1)

28 “Yoobópdi h yeebdí h wã naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ã jumna caá. Obohjeéhtih, buu láa páant ã jumuchah yuhna, Dios ã maáh jumapna ded oboh jumnijiboó Juan chah ã jumbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jí.

29 Juandih ì nemat pínah jãtí h, ã bohéãtdih joinít, nihat cáacwã, Romano maáta ì wúbát túttni náodih wúbh wühnitbut, Juandih ìtát daabáát tútup wut jí. Páant Diosdih jepahnit ì jumuchah, Jesúsboó ã ni-ijíchah joinít, “Dios ã wutat yoobópdi h caá”, ìt niijíp wut jí. 30 Obohjeéhtih, fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut, Juandih daabáát tútcan, Dios queétdih ã náah yacat pínahdih ìt náahcap wut jí.*

31 Páant ì jumátdih jéihnit, Jesús nin pah ãt jwúb niij naáwáp wut jí: “**Buu láa moón weemdí h jepahcan-nit, nin pah ñi jumna caá:** 32 **Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumap. Tíoh chúdnit, nin pah ípí míc niij jühna caá: ‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna, yeebboó ñi búddí hcan beé. Wannitdih jwí júi tíhwichah**

yuhna, ñi júi wáaquí hcan beé’, ì míc niij jühna caá. 33 Páant ì chãjat pah, yeebbát biíc yoobó ñipí chãjna caá. Juan Daabáni cáacwãjeé h jeémpan, poonidihbut ãpí babhcap jí. Páant ã chãjca h enna, ‘Nemép jumni caá’, niij jühnit, ã bohéãtdih ñi jepahcap jí. 34 Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwã wud jeé cáacwãjeé h jeémpanit, wápí babhna caá. Páant wã chãjachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpani, máihni caá ã jumap. Romanowã ì wúbát túttni náodih wúbh wühnit, yeejép chãjnit biícdi h ãpí pej jumna caá’, niij jühnit, weemdí hbut ñi jepahcan caá. Páant niij jühna, wébít pah caá ñi jumap. 35 Obohjeéhtih, ded pah Dios ã wutat pah wã tái chãjachah enna, ã jenah joyát yoobópdi h ã jumátdih ñi jéihbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jí.

Yad wili chej jumnijí h Jesúsdi h mi pahwat

36 Bií h yeó jáap biíc fariseo, Simón wut jumni, Jesúsdi h ãt namah jeémép wut jí. Áih maná juibí nit, Jesús ájeé h ãt jeémép wut jí. 37 Simóní h muddí h Jesús ã jumátdi h doonádi h joinít, queé t ì jeéméchah, caán tútchidih bóli, deoh nah jumnih, tái chej jumni yí quiútdih mit wub waád juibí nap wut jí. Caán quiú t alabastro ì niijní jeejí h

* 7:30 Mt 21.32; Lc 3.12

ĩ chãjni quiít át jumap wut jĩ. ³⁸ Pánih ub waád jubínit, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh mi oyat júutna, ãih jítchanadih miíh quiib macjĩh jã chócniit, miíh waó yoócjĩh mit jöp wiwip wut jĩ. Pánih chãj péa, ãih jítchanadih nomnit, mi ub jũóhni túi chej jumni yíidih puohnit, mit ñáñap wut jĩ.* ³⁹ Páant mi chãjachah ennit, Jesúsdih numah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh át niij jenah joyóp wut jĩ: “Nin newé Dios naáwátdih naóh yapani jumna, caandíh teonih yeejép mi jumatdih áta jéih tagaá. Jéihnit, caántdih áta tewat túutcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ã chãjcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, át niij jenah joyóp wut yuh jĩ. ⁴⁰ Páant ã niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah Jesús caandíh át niijíp wut jĩ:

—**Simón, meemdíh bainí wã naáwát túut caá, ded pah mi chãjatdih ma jéihyat pínah niijná,** át niijíp wut jĩ.

—Ma naáwá, Bohéní, Simón caandíh át niijíp wut jĩ.

⁴¹ —**Biíc newédih chéne neoná dinerodih ĩ wayáp be. Biícboó chéne jópchi ã tewat júbdi h pohba wai, biíhboó chéne widh ã tewat jíibbitdih ã wayáp be.** ⁴² **Queét chénat pah ĩ wayátjidi h ĩ jéih júb chãjca h ennit, queétdih wũhniboó ‘Jumu naáh. Ñi júb chãjca h, ã túina caá’, queét chénat pahdih ã niijíp be. Páant**

ã chãjachah, ¿ded tiguaá caandíh chah ã oibi? Jesús Simóndih át niijíp wut jĩ.

⁴³ —Búdí náó wainíboó caandíh chah ã oibipna caá, Simón át niij jephap wut jĩ.

—**Yoobópdih ma jepahna caá,** Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

⁴⁴ Páant niijnít, yad wilidih júut jãhanit, Simóndih nin pah át jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—**Ma jenah joyóó. Ma chéen yoobát wã jumuchah nihna, miíh munná wã waád juyúchah, wíh jítchanadih wã chocat pínah niijná, mah weemdíh mata wũh tagaá. Obohjeéhtih, nintboó wíh jítchanadih miíh quiib macjĩh jã chócniit, miíh waó yoócjĩh mi jöp wiwip be.** ⁴⁵ **Wã juyúchah, meém weemdíh páó tíbdih nomcanjeh, ma túi úbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó weemdíh mi oyat júutna, wíh jítchanadih mi nom cádahcan caá.** ⁴⁶ **Wã juyúchah, wíh wao dáhdih yíjĩh puoh jáha ñáicanjeh, ma túi úbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíh jítchanadih túi chej jumni yíjĩh puohnit, mi ñáñap be.** ⁴⁷ **Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Búdí mi yéej chãjatjidi h Dios át yoh wũh tagaá. Páant ã chãjatdih jéihnit, weemdíh búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainíjeh wã yéej chãjap jĩ’, niij jenah joinít, ã yéejat yohat úbhniiboó**

* 7:38 Mt 26.7; Mr 14.3; Jn 12.3

bainíjeh Diosdih ã oina caá. Pánihatdih ma túi jenah joyoó, Jesús Simóndih át niijíp wut jĩ.

⁴⁸ Caandih páant niij péanit, caántdih jwuh nin pah át jwúub niijíp wut jĩ:

—**Meém yéejat yohnih caá.** ⁴⁹⁻⁵⁰ **Weemdih ma túi jenah joyát jíib, ma yéejat peéh iiguípna ma bejatji déedih, meemdih Dios át túi ub tagaá. Pánihna, túi wēinit, ma bejeé,** át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ãjeéh jeémpnit nin pah queéjtjeh ít míic niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé newéna tigaá nin? ¡Yéejat yohat wēpatbut ã bíbohna caá! ít míic niijíp wut jĩ.

8

Jesús wādh biquína yaádh ít teo wáacat

¹ Tátimah, Jesús tútchina yoobó cāacwādh át táoh bohé jibip wut jĩ. Dios ã maáh jumat doonádih át naáwáp wut jĩ. Doce ã bohénitbut ãjeéh ít jib bejep wut jĩ. ² Biquína yaádhbut ãjeéh ít pej jum bejep wut jĩ. Jesús ã booanit yaádh, nemép jumnitdih ã booanitbut ít jumap wut jĩ. María, Mágdala tútchidih bólidih siete nemépwādh Jesús ã bacat túutnihji jum, ³ Juana, Maáh Herodesdih teo wāhni Chuza áabut jum, Susana wūt jumnihbut mit jumap wut jĩ. Dawá bita

yaádhbut ãjeéh ít pej jum bejep wut jĩ. Queét yaádh ãh dinerojĩh Jesús wādh ít teo wáacap wut jĩ.*

Waáh momni naáwát (Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Biíc yeó jáap dawá cāacwā ít jumni tútchinamant bejnit, caandih enat túut niijná, Jesús pebhna ít juibínap wut jĩ. Dawá páant ít wáac juibínachah ennit, ã jenah joiní naáwátjĩh queétdih bohéna, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jĩ: ⁵ **“Biíc newé waáh momodih ã bejep be. Páant ã waáh bojochah, biquí tíibna namádih ã buug ñájap be. Namádih buug ñájni tíibnadih cāacwā ít néeh chuñap be. Biĩh tíibnadih jwébehwā jūóhnit, ít jeémp beedánap be. ⁶ Biĩh tíibna, jeejih yewéni baác jumapboó ã buug ñájap be. Buug ñájnit, chíih jūóhna yuhna, mac ã jōpah bejchah, ã wunah bejep be. ⁷ Biĩh tíibna nemép óot cātĩh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájni ã chíihichah yuhna, caán nemép óotboó caandih ã chíih yap bejchah, momniboó mánahnit, ã wunah bejep be. ⁸ Obohjeéhtih, biĩh tíibna túini baácboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihnit, ã túi quehep be. Pánih quehnit, wawána jumat pah cien tíibna ã quehep be”,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Caán naáwátjĩh bohé péanit, **“¡Ded molít jumna, ã túi**

* 8:3 Mt 27.55-56; Mr 15.40-41; Lc 23.49

joyó naáh!" át niíj ej ñaacáp wut jĩ.

¿Dépanih tigaá ã jenah joyátjĩh át naóhji?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Páant naáwátjĩh ã bohénachah joiná yahna, beh joicán, ã bohénit ã bohéátjidih ít úabh joyóp wut jĩ.

—¿Ded pah niíj naóh bohé tibeé jwiítidih ma chãj? ít niíj úabh joyóp wut jĩ.

¹⁰ Páant ã niíjíchah joinít, Jesús nin pah át niíj jepahap wut jĩ:

—Ded pah Dios maáh ã jummatdih bitadidh naóh jwuhca naáhdih buu yeebdíhjah wã naóhna caá. Obohjeéhtih, bitadidh naáwátjĩhjah wãpĩ bohéna caá, weemdih enna yahna, ã beh encat pínah, wã naáwáchah joiná yahna, ã beh joicát pínah niijná. Weemdih ã jepahíhcat jíib páant ã jumna caá,* queétdih Jesús át niíjíp wut jĩ.

Waáh momni naáwátidih Jesús ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Túttimah, waáh momni naáwátjidih ã beh joyát pínah niijná, nin pah Jesús queétdih át jwúub niíjíp wut jĩ: “Nin pah niíj naóhna wã chãjap be: Waáh momni tíbna Dios naáwát panihni caá. ¹² Biquína joinít namáboó buug ñájni panihni caá. Dios naáwátidih ã joyóchahjah, nemépwã ã maáh ã joyátjidih ã jenah

joyát túutcan caá, jepahcanjah iiguípna ã bejat pínah niijná. ¹³ Bitá joinít jeejĩh yewénibit baácboó buug ñájni panihni caá. Dios naáwátidih joiná, ã túi wēi jwuhna yah caá. Obohjeéhtih, ãh caolihboó ñeh jáap choo bejni panihni ã jumachah, bitaboó queétdih deohnit, ã yéej chãjat túutuchah, Diosdih jepah cádahnit, ã jwúub yéej chãjna caá.

¹⁴ Bitá joinítboó nemép óotna cãtĩh buug ñájni panihni ã jumna caá. Dios naáwátidih joinít, ã jepahna yah caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jummat pah ã chãjat pínahdih queét tubit ã náhni dahwana caá. Búdĩ dinero bíbohatdihjah ã wēina caá. ã weñat pínah chãjatdihjah ã jenah joiná caá. Pánih jenah joinít, chéonit panihnit jumna, Dios naáwátidih jenah joicánjah, queétdih behat dée wihcan caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, bitá joinítboó túini baácidih buug ñájni panihni caá. Dios naáwátidih túi joinít, jwúub náhnina, caandih ã cádahcan caá. Pánih jumna, Dios ã náahat pah ípĩ túi chãjna caá”, Jesús át niíjíp wut jĩ.

Jiát dah naáwát

(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Wã bohéat jiiát panihni caá. Ded áh jiiát dahdih jíi péanit, puubát dahjĩh ápĩ páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúudat

* 8:10 Is 6.9-10

páha numpboobát ápí jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, japboó ápí jii cáag jwejna caá, ã yeh iiguíchah, nihat waadnit í túi enat pínah niijná.* ¹⁷ **Caán ã yeh iiguíchah, dedé í bihniji ã jígohbipna caá. Dedé í bih chãjatjidihbut nihat cáacwã í enbipna caá. Wã naáwátdih í bohénachah, cáacwã ded pah íih caolih ã jumátdih ã jéihyana caá.***

¹⁸ **“íÑi túi chãja chaáh! Ded pah wã naáwátdih joinít, ñi túi jepahaá. Ded wã naáwátdih túi joiní ã jwáub náhninachah, Dios caandíh chah ã jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, ã jwáub náhnicah, ã jwíh joyátjidih Dios ã dúuc wáibipna caá”,** Jesús át niijíp wut jĩ.*

Jesús ín, ã úudwãbut caandíh í bidat
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Caán láa Jesús ín ã úudwãbut ã pebhna ítih juibínáp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, dawá cáacwã í jumuchah, Jesúsdi h ít jéih jwááhcap wut jĩ. ²⁰ Pánihna, bita caanjíh jumni Jesúsdi h nin pah át niijíp wut jĩ:

—Ma ín ma úudwãbut meemdíh bidnit, jóocmant í pái ñuhna caá, át niijíp wut jĩ.

²¹ —**Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, nit panihnit wã déewã yoobát í jumna caá. Dios naáwátdih wã**

bohénachah, joí jepahnit wã ín panihnit, wã úudwã panihnitbut í jumna caá, Jesús caandíh át niij jepahap wut jĩ.

Búdí johlit, nolihatdihbut Jesús ã yayáát
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Biíh yeó jáap Jesús ã bohénitdih jááj chóodih numah waadnit,

—**Chóbe conanaáboó ímdih jwí chúuh bejjíh,** át niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ít chúuh bejep wut jĩ. ²³ Páant í chúuh bejchah, Jesúsboó át úwup wut jĩ. Á úwat pónih, búdí johlit át júúwup wut jĩ. Pánih búdí nolihat ã jumuchah, íih jááj chóo át daábíhip wut jĩ. ²⁴ Páant ã tobohochah, ã bohénit Jesús pebh juibí wacnit, caandíh nin pah ít niijíp wut jĩ:

—íBohéní, Bohéní, daabná caá jwí chãjap! jwí buúdbípna caá! caandíh ít niijíp wut jĩ.

Páant í niij wacuchah, jáanit, Jesús johlitdih, nolihatdihbut **“Ma yayaá”,** át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, johlit, nolihatbut biícmantjeh át yayáh bejep wut jĩ.

²⁵ —**¿Dépanih tibeé weemdíh ñi túi jenah joicán?** Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã yayánachah en wáhi bejnit, búdí ít úumup wut jĩ. Pánih úumna, búdí jenah joinít, queétjeh nin pah ít míc niij úúbh joyóp wut jĩ:

* 8:16 Mt 5.15; Lc 11.33

* 8:17 Mt 10.26; Lc 12.2

* 8:18 Mt 25.29; Lc 19.26

—¿Dedé cãacna tiguaá nin?
 ã naáwáchahjeh, johlit, noli-
 hatbut ã yayáh bejna caá, ít
 míic niijíp wut jĩ.

*Gadara baácdih bóo nemép
 jumnidih Jesús ã booaat
 (Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

²⁶ Páant ã yapat túttimah,
 Gadara baáboó Jesús wã
 ít chúuh juibínap wut jĩ.
²⁷⁻²⁹ Caanná chúuh juibínit,
 Jesús wã ít aab béjehchah,
 caán tútchidih bóo nemép
 jumni Jesús dih át jwááh
 dei jũúwáp wut jĩ. Caán
 maatápdih yégueh duocán,
 muúdíh jéih jumcanjeh, cãac
 yohopboó ãpĩ jumap wut jĩ.
 Maatápdih nemépwã caandíh
 ít déheanap wut jĩ. Páant
 ít déheanachah, cãacwã ãih
 téihya colóhnadih, ãih jítcha
 colóhnadihbut ítah tópjĩh ít
 chéwep wut jĩ. Pánih chéonit,
 nemat muúboó ítih nemep
 wut yah jĩ. Obohjeéhtih,
 ít chéwatjidih púud wái daj
 yohnit, queét nemépwã muú
 wihcapboó caandíh ít namah
 jwei bác bejep wut jĩ. Pánihna,
 Jesús wã dih jwááh dei juibínit,
 nemépwã dih Jesús ã bacat
 tútuchah joinít, Jesús dih nin
 pah ít níj ñaacáp wut jĩ:

—¿Jesús, Dios chah wěpni
 wũúh, dépanihat túut tiguaá
 weemdíh páant ma chãj?
 jWeemdíh ma peéh chãjca
 bojoó! át níj ñaacáp wut jĩ.

³⁰ Páant ã níj ñaacáchah
 joinít,

—¿Dedé tiguaá ma wūt?
 Jesús caán nemépdih át niijíp
 wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít,
 dawá nemépwã jumna, nin
 pah át níj jepahap wut jĩ:

—‘Dawá’ caá wã wūt.
³¹ jBúdí iigni ítboó jwiít dih
 ma wahca bojoó! ít níj wěp
 uúbáp wut jĩ. ³² Queét pebh,
 jeé ñaj yacapboó dawá momo
 muúwã ít bid jeéméchah ennit,
 —Jwiít dih queét muúwã diít na
 ma wahaá, nemépwã Jesús dih
 ít niijíp wut jĩ. Páant ít niijíchah
 joinít, Jesús queétdih át bejat
 tútup wut jĩ. ³³ Páant ã
 bejat tútuchahjeh, nemépwã
 newéih bácahmant bac bejnit,
 muúwã dih ít waadáchah, ñáo
 dei bej, buug báhnit, muúwã ít
 chíic wan beedáh bejep wut
 jĩ.

³⁴ Páant ã yapachah ennit,
 muúwã dih en daonít jiboó íih
 tútchina ít jwei jwúub bejep
 wut jĩ. Jwei jwúub bejna,
 ít jwááhnit dih naóhnit, íih
 tútchidih moondíhbut páant ã
 yapat dooná dih ít naáwáp wut
 jĩ. ³⁵ Páant ít naáwáchah joinít,
 cãacwãboó íih tútchimant
 Jesús ã chãjatjidih enedih
 ít bejep wut jĩ. Pánih bej,
 Jesús wã ít jumapna juibínit,
 nemépwã jumni jiy yégueh
 duó, táinijeh jenah joinít,
 Jesús pebh ã chúuduchah
 enna, búdí ít úmup wut jĩ.
³⁶ Jesús nemépwã jumnidih ã
 booanachah ennit jiboó, jáap
 jwinít dih ded pah ã yapatjidih
 ít naáwáp wut jĩ. ³⁷ Páant
 ít naáwáchah joinít, nihat
 Gadara baácdih moón búdí
 úmunit, íih baácmant Jesús dih
 ít jwúub bejat tútup wut
 jĩ. Páant ít bejat tútuchah
 joinít, Jesús wã íih jáaj chóona

ĩt jwáub dei bejep wut jĩ.
 38 Páant ĩ jwáub dei bejehah,
 nemépwã jumnijiboó Jesúsdi
 búdí átiħ pej jumĩhip wut yah
 jĩ.

39 —**Wãjeéh ma jũúwúchah,
 áta túi ta yah caá. Obo-
 hjeéhtih, weém ma Maáh
 meemdíh jĩgah ennit, ded
 pah wã teo wáacatjidih
 ma déewãdih naáwát túut
 niijná, ĩ pehbhoó ma jwáub
 bejeé,** Jesús caandíh át niijíp
 wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít,
 nemépwã jumniji jwáub bej,
 niħat áih tátchidih moondíh
 caandíh Jesús búdí ã teo
 wáacatjidih át naóħ peetép wut
 jĩ.

*Áih yégueh chóodih juí
 teonih, Jairo nũũmdíhbut Jesús
 á booaat*

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

40 Gadara baácmant
 Jesús wã ĩ jwáub chúuh
 juibínachah, dawá míc
 wáac páinit cãacwã wēinit,
 queédih ĩt jwãááp wut jĩ.
 41 Jairo wut jumni, judíowã
 ĩ míc wáacat mũũdih en
 daonít ĩ maáh, Jesús pebh
 át juibínap wut jĩ. Juibínit,
 bódicha caj yoh ñajnit, Jesús
 áih mũúboó ã bejat pínahdih
 búdí át húbúp wut jĩ. 42 ã
 nũúm bíc wilijeh wut jĩ.
 Caánt doce jópchi bíbohniħ,
 búdí mi wunuchah, caántdih ã
 booaat pínah niijná, Jesúsdi
 áih mũuná át bejat túutap wut
 jĩ. Páant ã niijíchah joinít,
 Jesús Jairojeéh ã bejehah,
 dawá cãacwã caandíh ĩt tóo
 néeh péenap wut jĩ.

43 Pánihna, queét cãtíh
 biíh wili mácanihat panihat
 wũnnihbut mit jumap wut jĩ.
 Doce jópchi caán wunatdih
 mi bíbohochah, ĩ cohochah
 yuhna, át yaicáp wut jĩ.
 44 Pánih jumna, Jesúsdi yégueh
 chóo yapat waadiħ tãahmant
 mi juibí tewechahjeh, mi
 mácanihat panihat wunat át
 yayáh bejep wut jĩ. 45 Páant mi
 tewechah, Jesús cãacwãdih
 nin pah át niij úbh joyóp wut
 jĩ:

—**¿Déhe tigaá wĩh
 yéguehdih juí teoni?** át niijíp
 wut jĩ.

—Weém meemdíh wã teo-
 can beé, niħat ĩt niijíp wut jĩ.

—Páant Bohéní, dawá
 meemdíh ĩ tóo néeh péena caá,
 Pedroboó át niijíp wut jĩ.

46 Páant ã niijíchah joinít,
 Pedrodiħ nin pah át jwáub ni-
 ijíp wut jĩ:

—**Obohjeéhtih, wũnni
 weemdíh juí tewechah,
 booaat wēpat wĩh bácahmant
 áĩ bejep be,** Jesús át niijíp
 wut jĩ.

47 Páant ã niijíchah joinít,
 caandíh juibí teonih, jéih
 jweicán, úum méménit, Jesús
 pebh mit bódicha caj yoh
 ñajap wut jĩ. Pánih bódicha
 caj yoh ñajnit, niħat cãacwã
 ĩ enechah, ded pah mi juibí
 teonitjeh booaatjidih caandíh
 mit naáwáp wut jĩ. 48 Páant mi
 naáwáchah joinít,

—**Némá, weemdíh túi
 jenah joiná, mat boonap
 tagaá. Ũũmcanjeh, wēinit
 ma jwáub bejeé,** Jesús
 caántdih át niijíp wut jĩ.

49 Páant ã niijíhahjeh, Jairoíh m̄m̄m̄ánt bej, Jesús wã pebhna j̄ibínit, Jairoboodíh nin pah át niijíp wut j̄i:

—Jáantjeh ma m̄m̄m̄ mi m̄m̄jáh bejep be. Páant mi w̄n̄n̄chah, bohénidih ma jwúb bejat t̄útú, Jairodih át niijíp wut yuh j̄i.

50 Obohjeéhtih, páant ã niijíhah joinít,

—**Ma úmca bojoó. Wã wēpatdih ma táí jenah joyóchah, ma nuám mi boobipna caá,** Jesús Jairodih át niijíp wut j̄i.

51-53 Tátimah, Jairoíh m̄m̄ná j̄ibínit, j̄j̄atih j̄ibínitji w̄nnihdih b́dí j̄gahnit, j̄ j̄ñúchah, Jesús át enep wut j̄i.

—**Ñi j̄úí cádahaá. Caánt w̄nnih nihcan caá. Ŝona caá mi ch̄jap,** Jesús queétdih át niijíp wut j̄i.

Páant ã niijíhah joinít, mi w̄natdih jéihnit, caandíh ít dehwep wut j̄i. Queétdih páant niij naóh péanit, Jairoíh m̄m̄díh waadnít, ájeéh bejnitdih jócmantjeh át ch̄wát t̄útup wut j̄i. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, w̄nnihji mi mánadih pohba ájeéh át waadát t̄útup wut j̄i.

54 Pánih waadnít, Jesús w̄nnihíh téihyadiah teonít,

—**j̄Bainíhmaá, ma ñah ñuhú!** caántdih át niijíp wut j̄i.

55 Páant ã niijíhahjeh, caánt jwúb boonit, mit ñah ñuhap wut j̄i. Mi jwúb boonachah, Jesús mi mánadiah caántdih

jeémát át w̄hat t̄útup wut j̄i. 56 Páant ã boonachah, mi mána b́dí ít en w̄hi bejep wut j̄i. Obohjeéhtih, caántdih ã booaatjidih bitadiah Jesús át naáwát t̄útup wut j̄i.

9

Jesús doce ã bohénitdih ã wahat

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

1 Biíc yeó jáap doce ã bohénitdih Jesús ã pebhna bid wáacnit, nemépwádh j̄ bacaat pínah, w̄nnitdihbut j̄ booaat pínah niijná, ã wēpatdih queétdihbut át w̄h̄ap wut j̄i. 2 Pánih w̄h péanit, queétdih át wahap wut j̄i, Dios ã maáh jumadiah j̄ naáwáchah, cáacwá j̄ jepahat pínah, cáacwádhbut j̄ booaat pínah niijná. 3 Pánih wahnit, Jesús queétdih nin pah át niij naáwáp wut j̄i:

—**Bejna, dedé bií déedih ñi ub bejca bojoó. Íoh cajat nah, wuh w̄h̄, jeémát, dinerodih yuh b̄ca ñi ub bejca bojoó. Ñi dawát ch́odihjeh ñi d̄uo béjeé.**

4 **Caán t̄úchidih moondíh bohéna, ded ñi jwíh waadní m̄m̄díhjeh ñi úw̄ú. Caanjíh moondíh bohé péanitjeh caán m̄m̄díh ñi cádah bejeé.** 5 **Det t̄úchidih moón yeebdíh náahcan, ñi naóhni doonádih j̄ joíhcah, bac bejna, j̄ enechah, queétdih Dios ã yohat pínahdih j̄ jéihyat pínah niijná, ñíh zapatosdih t́o dugnit,**

* 9:5 Lc 10.4-11; Hch 13.51

becchídih ñi péoh mao jéenanaá, át niijíp wut jĩ.*

6 Páant ā niijíchah joinít, nihat tátchibitna yoobó ít bejep wut jĩ. Pánih juibínit, Dioíh táini doonádih nihat cāacwādh naóhnit, wunnitdihbut ít boonap wut jĩ.

Maáh Herodes tubit ā úumat

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

7 Caán láa Maáh Herodes Jesús ā bohénitbut ded pah í chājat doonádih jwúb joiná, búdí át úumap wut jĩ. “Juanji át jwúb boo pud júóh tagaá”, biquína niij, ⁸ “Elías át jwúb jígoh tagaá”, bita niij, “Dios naáwádh biíh naóh yapaniji át jwúb boo pud júóh tagaá”, bitabut ít niijíp wut yuh jĩ.*

9 Páant í niijíchah joinít, Herodesboó nin pah át niijíp wut jĩ: —Weemjéh tijí Juandih wā waó bóod yohat túutap jĩ. ¿Pánihna, deíh doonádih tigaá wā jwúb joí, páant muntih? át niijíp wut jĩ. Páant niijnít, Herodes Jesúsdihtubit át eníhip wut jĩ.

Cinco mil cāacwādh Jesús jeémát ā wáhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

10 Túttimah, Jesús ā wahnitji ā pebhna jwúb juibínit, ded pah í chājatjidih caandíh ít naáwáp wut jĩ. Páant í naáwáchah joinít, ā bohénitjéh jumiíhna, cāacwādh át cádah bejep wut jĩ. Pánih cádah bejnit, Betsaida tátchina ít bejep

wut yuh jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cāacwāboó í bejatdih jéihnit, queétdih ít ñun béjep wut jĩ. Í ñun jwāáachah, Jesús queétdih wéinit, Dios ā maáh jumatdih át bohénap wut jĩ. Wunnitdihbut át boonap wut jĩ.

12 Cheyeh doce ā bohénit nin pah Jesúsdihtubit át niijíp wut yuh jĩ:

—Nin pehbbit tátchinaboó nitdih ma bejat túutá, í úwat tólih pínah, í jeémát pínahdihbut í bidat pínah niijná. Ninjéhbitjeh pohba munná ā wihcan caá, ít niijíp wut jĩ.

13 —**Yebjéh queétdih jeémát ñi wáhuá**, Jesús át niij jepahap wut jĩ.

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjeh jwí bíbohna caá. ¿Queét í jeémát pínahdih jíb chājadih jwí bejmi naniít? ā bohénit ít niij úabh joyóp wut jĩ.

14 (Cinco mil neonákeh ít jumap wut jĩ. Yaádh í weh biícđih chah ít jumap wut jĩ.)

—**Cāacwā poómp jumap pah cincuenta ñi chúdat túutá**, ā bohénitdih Jesús át niijíp wut jĩ.

15 Páant ā niijíchah joinítjeh, queétdih ít chúdat túutap wut jĩ. ¹⁶ Páant í chúduchah, Jesúsboó cinco pan dahnadih, chéne queejwádhbut ubnit, chéi ennit,

—**Nin pandih, queejwádhbut ma wáhat táina**

* 9:8 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

caá, Paá, ã ípdiñ át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, pan dah-nadiñ queejwãdihbut dajnit, cãacwãdih ì pãáát pínah ni-ijná, ã bohénitdih át wãhup wut jĩ. ¹⁷ Pánihna, niñat ìt téi jeémp chũúup wut jĩ. Ì jũdh jeémpnidih doce wãhdih ìt wã yac yáwanap wut jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahni caá”, Pedro Jesúsdiñ ã niiját

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Bíih láa Jesús Diosdiñ wãbh péanit, ã bohénitdih nin pah át niij wãbh joyóp wut jĩ:

—¿**Weemdíh ded pah tigaá cãacwã ì niij?** át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —‘Juan Daabáni nacaá’, biquína niij, ‘Elías nacaá’, bita niij, ‘Jon jãtih Dios naáwãdih naóh yapaniji át jwãub boo pud jãóh tagaá’, bitabut ì ni-ijná beé, Jesúsdiñ ìt niij jepahap wut jĩ.*

²⁰ —**Queét páant ì niijíchah joiná, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niij jenah joí?** queétdih át niijíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios ã wahni caá, Pedroboó át niij jepahap wut jĩ.*

Ã wunat pínahdih Jesús ã naáwãt

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Páant Pedro ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át jwãub niij naáwãp wut jĩ:

—**Dios ã wahni wã jumat doonãdih bitaboodíh ñi**

naóhca bojoó. ²² **Weém niñat cãacwã wãd jeñédih tabit yeejép yapat caá náahap. Jwã maáta, sacerdotewã ì maáta, Moisés ã wutãtjidih bohénitbut weemdíh náahcan, ì mao yohat túutbipna yah caá. Obohjeéhtih, páant ì mawachah yãhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwãub boo pud jũóh bípna caá. Páant yeejép yapat caá weemdíh náahap, Dios ã jenah joyãtjidih bíic yoobó ã yapat pínah niijná,** át niijíp wut jĩ.

²³ Túttimah, queét niñatdih nin pah át niij naáwãp wut jĩ:

—**Ded wãh jãmíhna, ã weñat pínahdih jenah joicán, wã weñat pínahboodíh jenah joinít, ã jepaha naáh. Bitã caandíh ì wã encah yãhna, caandíh tabit yeejép ì chãjachah yãhna, ì mao yohíhichah yãhna, weemdíh jepah cádahcat caá náahap.*** ²⁴ **Ded ã weñat pínahdihjenah jenah joí chãjni iiguípna bejni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chãjni, ã buudcán niit.*** ²⁵ **Ded ã weñat pínahdihjenah chãjni, búdí dinero ã bíbohochah yãhna, caandíh dedé pínah niñcan caá. Wã weñat pínahdih ã chãjcatji júb, iiguípna ã bejbipna caá.**

²⁶ Pánihna, weém maáh

* 9:19 Mt 14.1-2; Mr 16.14-15; Lc 9.7-8

* 9:20 Jn 6.68-69

* 9:23 Mt 10.28; Lc

14.27; Jn 12.24

* 9:24 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

jamna, wã ïip ã yeh iigátjĥ, ãih táinit ángelwã ĩ yeh iigátjĥbut jwúub dei jũóhna, ded weemdĥ náahcan, wã naáwátidibut joíhcannidih wã wēpatjĥ wã yohbipna caá. ²⁷ **Yeebdĥ yoobópdih wã naóhna caá. Biquína ninjĥ ñuhnit ñi wunat pínah jãtĥ, Dios ã maáh jamatdih ã júutuchah, ñi enbipna caá,** Jesús át niijíp wut jĥ.

Dios ã yeh iigátjĥ Jesús ã ñuhat

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Biíc semana túttimah, Diosdih úubát túut niijná, Pedro, Santiago, Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át numah púuh laab béjep wut jĥ. ²⁹ Caanná ĩ púuh laáb juibínit, Jesús ã úubúchah, ã jígoat át túut numap wut jĥ. ãih móot yeó ã yeh iigát pah yeh iíg, ãih yéguehbut biíc yoobó tá baabni át yeh iiguíp wut jĥ. ³⁰ Páant ã yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji biícđih ã pebh ĩt jígohop wut jĥ. ³¹ Queétbut Jesús biíc yoobó ĩt yeh iiguíp wut jĥ. Pánih jígohnit, Dios ã jenah joyátjidih biíc yoobó ã yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén táтчiboó ã wunat pínahđih ĩt míc wéhenap wut jĥ. ³² Páant ã yapachah, Pedro ã chéenwã biícđih chunít jamna, queétđih quíib chei át jamap wut jĥ. Obohjeéhtĥ, jwúub jáanit, Jesús búdí ã yeh iiguíchah, ã pebh ñuhnitdihbut ĩt enep wut jĥ.

³³ Pánih ñuhnitji ĩ jwúub buúd jũúwúchah, Pedro Jesúsđih nin pah át niijíp wut jĥ:

—Bohéní, ninjĥ jwĩ jamuchah, ã táina caá! ¿Biíc peihcanni muu dáhnadih, míih pínah, Moiséh pínah, Elíaih pínahđihbut jwĩ chãj jíih? át niijíp wut yuh jĥ. Páant niijná, át jenah joicáp wut jĥ.

³⁴ Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queétđih át dei juyúp wut jĥ. Páant ã dei juyúchah, búdí ĩt úumap wut jĥ. ³⁵ Mah pōh cãtĥ Dios queétđih nin pah át niijíp wut jĥ:

—Nin wã wúuh, wã oini caá.* ã naáwáchah, caandĥ ñi tái joyoó, Dios queétđih át niijíp wut jĥ.*

³⁶ Páant ã niiját túttimah, Pedrowã jwúub enna, Jesús biícjeh ã ñuhuchah, ĩt enep wut jĥ. Páant ĩ enatjidih bitadih ĩt naóh jwuhcap wut jĥ.

Wãá wunat jamnidih Jesús ã booaat

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Cheibit Jesús wã ĩ jwúub dei juibínachah, dawá cáacwã caandĥ ĩt jwãáap wut jĥ. ³⁸ Páant ĩ jwãáachah, queét cãtĥ biíc newé Jesúsđih ejnit, nin pah át niij úubúp wut jĥ:

—Bohéní, meemdĥ wã úubhna caá. Wã wúuh biíc jamnidih jígah ennit, ma teo wáacá. ³⁹ Dawá láa nemép caandĥ ãpĩ déheana caá. Pánih déhe buug ñajnit, tubit mémé ñaacnit, chũi bid ñajnit, ãpĩ jac moj chej bac ñaj

bejna caá. Pánih chājna, wã wũúhdih dedé ã noón yaicán caá. Pánihna, ãih bácahdih tubit yéejana caá ã chājap.
 40 Páant ã chājachah, nemépdih ã bacaat pínah niijná, ma bohénitdih wã wũúbup yah be. Obohjeéhtih, queétboó caandih ã jéih bacacap be, Jesúsdi ãt niijíp wut jĩ.

41 Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét nihatdih nin pah ãt niij jũihñup wut jĩ:

—**¡Yeéb yeejépwã weemdih jenah joicánnit ñi jumna caá! ¿Débólíh tiguaá weemdih táí jenah joicán, ñi tac buugábi?** ãt niijíp wut jĩ. Páant niijnít, —**Ma wũúhdih wã pebhna ma ub jũúwá,** behedih ãt niijíp wut jĩ.

42 Páant ã niijíchah joinít, ã wũúhdih Jesús pebhna ã ub jũúwáchah, nemépboó déhea ub yoh buugánit, tubit caandih ãt méméanap wut jĩ. Páant ã chājachah ennit, Jesús nemépdih ãt jũih bacanap wut jĩ. Pánih baca péanit,

—**Dáa, ma wũúh ã táí boona caá buca,** behedih ãt niijíp wut jĩ. 43 Páant ã bacaatdih ennit, Dios ã wēpatdih nihat cáacwã ãt en wũhi bejep wut jĩ.

Jesús ã wunat pínahdih ã jwũúb naáwát

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Páant nemépdih ã bacaatjidih cáacwã búdí ã jenah joyóchah, Jesúsboó ã bohénitdihjeh nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

44 —**Ñi táí joyoó. Weém yeebdih bainí wã naáwát túut caá. Weém nihat cáacwã wũud jeñédih cáacwã teonit, bitadih ã wũhbipna caá,** Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

45 Páant ã niijíchah joiná yuhna, Dios queétdih ã beh joyát túutcah, ãt táí beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, ã jwũúb wũbh joyátji déeji ãt tíquip wut jĩ.

“Déhe tiguaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46 Páant Jesús ã niiját túttimah, ã bohénitboó nin pah queétjeh ãt míic niijíp wut jĩ: “¿Déhe tiguaá jwĩ cátih jwĩ maáh panihni?” ãt míic niij jũihñup wut jĩ.*

47 Páant ã míic niij jũihñatdih jéihnit, bíic wébít dih Jesúsboó ã pebh ãt wái boj dodhdop wut jĩ.

48 —**Det wũhwã jumna, nin wébít panihni, oboh jumnidih wēi jwãáhnit, weemdihbut wēi jwãáhnit caá. Det weemdih wēi jwãáhnit, weemdih wahnijidihbut wēi jwãáhnit ã jumna caá. Pánihna, ded nin wébít dée oboh jumniboó ñi maáh panihni ã jumna caá,** Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

“Ded jwúitdih en jũihcanni jwúitdih teo wáacni caá”, Jesús ã niiját

(Mr 9.38-40)

* 9:46 Lc 22.24 * 9:48 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20

49 Páant ã niijíchah joinít, Juanboó Jesúsdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ enechah, biíc newé ma wēpatjĩh nemépwādhĩ ã bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwĩjeéh jumni ã nihcah, caandíh páant jwĩ chājat túutcap be, át niijíp wut jĩ.

50 —**Páant caandíh ñi ni-ijcá bojoó. Ded yeebdíh en jãihcanni jumna, ñijeéh ã jumna caá,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Samaria baácdih moón Jesúsdih ĩ náahcat

51 Pánihat túttimah, jeáboó ã púuh laab béjat yeó jáap pínah toáh jūúwúchah, “Weemdíh Jerusalén tútchina bejat caá náahap”, Jesús bádí át niij jenah joyóp wut jĩ. 52 Páant niij jenah joinít, biquína ã bohénitdih Samaria baácdih bóo tútchina ĩ úwat pínah pehbóo ĩ ámoh páñat pínah niijná, ĩ jãtih át wah waáwá bojop wut jĩ. 53 Obohjeéhtih, caán tútchiboó ĩ juibínachah yuhna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejat doonádih joinít ijina, caán tútchidih moón caandíh ĩt náahcap wut jĩ. 54 Páant ĩ náahcat doonádih joinít, Jesús ã bohénit Santiago Juanjĩh nin pah Jesúsdih ĩt niij úabh joyóp wut jĩ:

—¿Maá, meemdíh ĩ náahcatji peéh, queét ĩ iig beedáát pínah niijná, jeámant iigátdih jwĩ dei jūúwát túut jĩh? ĩt niijíp wut yuh jĩ.*

55 Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús tac púud ennit,

—**Yeéb íjnit, ñi peéh chãjĩhichah, ã túican caá.** 56 **Weém, nihat cáacwã úud jeñé cáacwādhĩ yohat túut niijná, nin baácboó wã dei jūóhcap jĩ.** Obohjeéhtih ĩ yéjat **peéh iiguipna ĩ bejat déejidih queétdih táí ubat túut niijná, wã dei jūúwáp jĩ,** Jesús queétdih át niij jãihñap wut jĩ.

Páant niijnít, biíh tútchina ĩt bejep wut jĩ.

Biquína Jesúsdih ĩ pééhat (Mt 8.18-22)

57 Páant Jesús wã namáboó ĩ bejehah, biíc ĩjeéh péeni Jesúsdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Deyoób ma bejehah, weembát majeéh wã bejmi caá, át niijíp wut jĩ.

58 —**Jia majjiowã ĩih muú pínah íitnadih ĩ bíbohna caá. Jwébehwābut ĩih yécanadhĩ ĩ bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém nihat cáacwã úud jeñé wĩh muujéh pohba wã bíbohcan caá. Pánihna, wãjeéh ma jūúwúchah, bádí hawat meemdíhbut ã jumipna caá,** Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

59 Páant ĩ bejehah, Jesús biíh ĩjeéh péeniboodíh

—**Wãjeéh ma jūúwú,** át niijíp wut jĩ.

—Wã bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah jãtih wã íip ã wanuchah, áih bácahdih wã yohat pínah niijná, ‘Ma chão jwúhuú’,

weemdih ma niijí. ⁵⁹ ã wunachah, yoh péanit, majeéh wã péebipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁶⁰ —**Weemdih náhcannit wunnit panihnit jumna, queét wannitdih í yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wãjeéh jumni pínah buu ma júúwá. Wíih tewatboodih chah jenah joinít, Dios maáh ã jummat dooná, bitadih naáwádih bejat caá meemdih náahap, Jesús caandih ãt niijíp wut yah jĩ.**

⁶¹ Páant í bejehah, biíh íjeéh péenibat nin pah Jesúsdi h ãt niijíp wut yah jĩ:

—Maá, majeéh wã bejmi caá. Obohjeéhtih, wã bejat pínah jãtíh ‘Wã bejna caá’, wã pebh moondih wã niij babhbat pínah niijná, weemdih ma wahaá. Pánih chãj péanit, majeéh wã péebipna caá, ãt niijíp wut jĩ.*

⁶² —**Ded wã wutni tewatdih teo jwíihna yuhna, ã weñat pínahdih jwáub jenah joí chãjnit, Diosdih teo wãhni pínah ã jéih jumcan caá, Jesús caandih ãt niijíp wut jĩ.**

10

Jesús setenta y dos ã bohénitdih ã wahat

¹ Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, Jesús setenta y dos ãjeéh péenitdih ñíonit, ãt wahap wut jĩ. Pánih wahna, ã bejat pínah tútchinadi h ã jãtíh í naóh waáwát pínah

niijná, chénewã míic ãt wahap wut jĩ. ² Queétdih ã wahat pínah jãtíh, nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “**Wíih doonádih jepahnit pínah dawá í jumna yuh caá. Obohjeéhtih, daocánnit naóhnit í jumachah, queét jepahíhnit í joi jwáhcan caá. Pánihna, yeébboó Diosdih ñi uúbú, chah dawá naóhnit pínahdih ã wahat pínah niijná.***

³ Pánihna, naáwádih ñi bejeé. Bejnit, nin pah ñi túi jenah joyoó: **Diosdih jepahcannit, jiowã cáti h ovejawádih wahat pah, yeebdih wã wahna caá.***

⁴ Pánih bejna, dinerodih ubcan, wuh wuúhdihbut ubcan, biíh zapatosdihbut ubcanjeh, wépép ñi bejeé. **Dawá cáacwádih túi naáwát túut niijná, deddih jwááh uúbhna, chãocánjeh, bejat caá náahap.** ⁵ **Ded ñi jwíih waadni muudih moondih ‘Dios ã túyat ñijeéh ã jumna naáh’, ñi niijí.** ⁶ **Túinit jumna, páant ñi niijíchah joinít, í túi jepahbipna caá. Obohjeéhtih, túicannit jumna, páant ñi niijíchah yuhna, í jepahcan níit. Páant í jepahcah, caán muudih moondih Dios ã túyat ã wihcan níit.**

⁷ **Yeebdih jwíih jepahnitjeéh ñi jum jwuhúup. Queét yeebdih jeémát, babhbatdihbut í wãhachah, ñi túi jeémp babhbaá. Yeéb queétdih teo wáacnit**

* 9:61 1R 19.20

* 10:2 Mt 9.37-38

* 10:3 Mt 10.16

bohénachah, queétboó ñi teo wáacat jíib jeémát babhbat í wūhuchah, ā táina caá. Caán tátchidih moondíh ñi bohé jwuhna, ñi jwíih juibíni muudíhjuh ñi jam jwuhúap.* 8 Ded tátchidih ñi juibínachah, yebdíh jepahnit, dedé jeémátdih í wūhuchah, ñi táí jeémé. 9 Caán tátchidih moón wunnitdih boonanit, queétdih nin pah ñi niijí: ‘Dios yebdíh búdí caá ā bidip, áihwā ñi jumat pínah niijná. Wunnitdih ā booana, Maáh jumna ā wēpatdih yebdíh ā júutna caá. Páant ā wēpatdih jéihnit, ñi yéejatdih cádahna, táiniboodíh túut nuumnít, caandíh ñi jepahaá’, queétdih ñi niijí. 10 Obohjeéhtih, ded tátchidih juibí, bohéna, wunnitdih ñi booanachah yuhna, í jepahcah, íih namádih bejnit, nin pah queétdih ñi niijí: 11 ‘Dios maáh jumna, ā wēpat yebdíh ā júutuchah yuhna, yeéboó caandíh ñi jepahcap jí. Pánihna, ñíih tátchi becchídih jwíih jítchamant jwí pit yohna caá. Páant jwí chājat pah, ñi jepahcatji jíib Dios yebdíhbat ā yohbipna caá’, ñi niijí.* 12 Yeéboó nin pah wā niijátdih ñi táí náhninaá: Sodoma tátchidih moonjí tabit yeejép chājnit ít

jamap wat jí. Obohjeéhtih, queétdih Dios ā peéh chājat chah, ā peéh chājat pínah yeó jáapdih ñi bohéatdih jepahcannitbóodíh ā peéh chājbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wat jí.*

Biñh tátchidih moón í jepahcat

(Mt 11.20-24)

13 “Í Yeéb Corazín tátchidih moón, Betsaida tátchidih moondíhbat Dios búdí ā peéh chājbipna caá! Weém ñíih tátchinadih jumna, Dios ā wēpatjñh búdí wā teo wáacachah yuhna, ñi jepahcap jí. Tiro tátchidih moón, Sidón tátchidih moondíhbat Dios ā wēpatjñh páant wā teo wáacachah nihna, queétboó jáantjeh í yéejatdih búdí júinít, íta túut nuum tágaá.* 14 Pánihna, Tiro tátchidih moón, Sidón tátchidih moondíhbat Dios ā peéh chāj láa, Corazín tátchidih moón, Betsaida tátchidih moondíhbat chah ā peéh chājbipna caá. 15 Yeéb Capernaum tátchidih moondíhbat peéh chājna, maáta panihnit chājcanjeh, yebdíh moh yéejnit Dios ā chājbipna caá.*

16 “Ded yebdíh jói jepahni, weemdíhbat jepahni caá. Obohjeéhtih, ded yebdíh jepahcanni, weemdíhbat jepahcanni caá. Weemdíh jepahcanni,

* 10:7 1Co 9.14; 1Ti 5.18

* 10:11 Mt 10.7-14; Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51

* 10:12 Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24

* 10:13 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.26; Jl 3.4-8;

Am 1.9-10; Zac 9.2-4

* 10:15 Is 14.13-15

wã íp weemdih wahni-dihbut jepahcanni caá”,
 át niijíp wut jĩ. Páant ã niij
 péanachah joinít, ã wahnitboó
 ít bejep wut jĩ.*

*Setenta y dos Jesús ã wah-
 nitji ï jwúub jnyát*

17 Pánih bejnitji wēinit,
 queét setenta y dos Jesús ã
 wahnitji ã pebhna ít jwúub
 juibínap wut jĩ. Pánih jwúub
 juibínit, nin pah Jesúsdih ít
 niijíp wut jĩ:

—¡Maá, ma wēpatjĩh jwĩ
 wutuchah, nemépwã yuh
 buca jepahnit, ít bac bej
 tagaá! ít niijíp wut jĩ.

18 —**Japmant wedóat
 pah ã bejchah, nemépwã
 ï maáh ã buág jéen
 jǎwáchah, wã enep jĩ.**

19 ¡Ñi joyoó! Wã wēpat
 yeebdih wáát wáhup be,
 maiwādi, dúowādiht
 jwāáhnit, ñi jéih chuñat
 pínah niijná. Nemépwã ï
 maáh ã wēpatjĩh yeejép ã
 chājat déedih jāhat wēpat
 wã wáhup be. Páant wã
 wáhuchah, áih nemépwã
 yeebdih ï jéih yéjacan niit.*

20 Pánihna, nemépwādi
 yeéb ñi wutuchah, ï jepa-
 hatdih ennit, bádí ñi wēina
 yuh caá. Obohjeéhtih, nin
 caá chah bádí ñi weñat
 pínah pohba: Yeéb Dioihwã
 ã pebhboó bejnit pínah
 ñi jumachah, áih papélah
 tólih panihniboó ñi wātna
 daácni ã jumna caá, Jesús
 queédih át niijíp wut jĩ.

*Jesús ã weñat
 (Mt 11.25-27)*

21 Páant niij naóh péanit,
 Jesús Túini Espiritu ã wēpatjĩh
 bádí wēinit, Diosdih nin pah
 át niijíp wut jĩ: **“Paá, meém
 nihat baácdih moón ï maáh,
 nihat jeádih moonbút
 ï maáh ma jumachah,
 meemdih bádí wã wēina
 caá. ‘Jwiit túi jéihnit caá’,
 niijnítidih wã bohéatdih
 ma beh joyát túatcap
 be. Obohjeéhtih, jéih
 jwahcannitboodih mapĩ
 jéihyanap be. Páant mapĩ
 wēi chājna caá”,** ã ípdih át
 niijíp wut jĩ.

22 Páant ã ípdih niij wúbh
 péanit, ã pébh joi ñúhndih
 nin pah át jwúub niij naawáp
 wut jĩ: **“Dios, wã íp ni-
 hat ã wēpat hiíc yoobó
 weemdihbut ã wáhup be.
 Ded pah wã jumati
 wã ípjeh caá ã jéihyep.
 Biíh páant jéihni ã wiican
 caá. Ded pah wã íp
 ã jumatiht weemjéh
 caá wã jéihyep. Det wã
 ñionitdihbut caandih wāpĩ
 bohéna caá. Pánihna,
 jwiítjeh caá caandih jwĩ
 jéihyep”,** át niijíp wut jĩ.*

23 Páant cācwādi naóh
 péanit, ã bohénitdih tac
 páud ennit, queédihjeh nin
 pah át niijíp wut jĩ: **“Yeéb
 wã wēpatdih ennit, Dios
 weemdih ã wahatjidih ñi
 túi jéihna caá. Pánihna,
 bitabut páant wã jumati
 jéihnit, queébut túi wēinit**

* 10:16 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; Jn 13.20
 3.35; 10.15

* 10:19 Sal 91.13

* 10:22 Jn

ĩ jumna caá. ²⁴ **Ñi jenah joyoó. Jon jãtih Dios naáwãtdih dawá naóh yapanitji, dawá maátajibut yeéb ñi ennidih búdí eníhna yuhna, ãt encap wat jĩ. Ñi joinídhbut búdí joíhna yuhna, ãt joicáp wat jĩ**, ãt niijíp wat jĩ.

Samaria baácdih bóo ã tái chãjat naáwát

²⁵ Biíh láa, Moisés ã watatjidih bohénit poómpdih bóo Jesús pebh ãt juibínap wat jĩ. Pánih juibínit, nin pah ãt niij úubh joyóp wat jĩ:

—¿Bohéní, Dios pebhna bejhna, ded pah wã chãjbi? ãt niijíp wat jĩ.

²⁶ —¿Moisés ded pah tigaá ãt niijjí? Caandíh enna, ¿dépah tíi mapí niij jenah joí? Jesús ãt niijíp wat jĩ.

²⁷ —‘Diosdih chah jenah joí, tái jepahnit, wëina, caandíh búdí ñi oyoó.* Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’,* Moisés ãt niij daacáp tají, ãt niijíp wat jĩ.

²⁸ —Yoobópdi **ma jepahna caá. Pánih chãjnit, wanna, Dios pebhna ma bejbipna caá,*** Jesús caandíh ãt niijíp wat jĩ.*

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, Moisés ã watatjidih bohéní ã tái chãjatdih jéutat túut niijná, nin pah ãt jwáub niij úubh joyóp wat jĩ:

—¿Obohjeéhtih, Bohéní, deddih tigaá wã oibi? ãt niijíp wat jĩ.

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, nin ã jenah joiní naáwãtjĩh Jesús ãt niij naóh bohénap wat jĩ:

—**Biíc newé Jerusalén tútchimant Jericó tútchina ã dei bejchah, namá tacdih numnít cáacwã caandíh jwãáhnit, nihat áih bií dée, ã duoní chóodihbut dúuc wáyat túut niijná, ã wun mao jwejep be. Páant ã wun mao jwejni namáboó ã ñajap be.** ³¹ Páant ã chãjat túttimah, biíc sacerdote caán namádih dei bejna, ã wun mao jwejnijidih ã enep yah be. Obohjeéhtih, enna yuhna, chãocánjeh, ã bóod páud yap bejep be.

³² Túttimah, Leví ã jaimená poómpdih bóobut ã bejep be. Caán ñajni pebh juibí ennit, chãocánjeh, caanbút ã bóod páud yap bejep be.

³³ Obohjeéhtih, páant ã yap bejat túttimah, ñi eníhcanni Samaria baácdih bóo caán namádihjeh muntih ã dei bejep be. Pánih dei bejna, caán ñajnidih juibí ennit, caandíh ã jígah enep be.

³⁴ Pánih jígah ennit, ã pebh juibínit, yíi, iguúh mac biíc dih áih yahwítnadih ã cohóp be. Coh péanit, yégueh chóojĩh ã chéwep be. Chéo péanit, caandíh duoníji burrodih ub túuh cáagnit, úwat tólihna jumni muná ã numah bejep

* 10:27 Dt 6.5 * 10:27 Lv 19.18 * 10:28 Lv 18.5 * 10:28 Mt 22.35-40; Mr 12.28-34

be. Caanná ub juibínit, nihat chei ã en dao dáa jwáwáp be. ³⁵ **Cheibit, úwat muú mínahdih caandih ã en dawát pínah niijná, ã jíb chãjap be. Pánih jíb chãjnit, nin pah caandih ã niijíp be:** ‘Nindih ma túi en dao jwáhuú. Caandih ma en dawát pínah jíb wã wãhna caá. Pánihna, chah ma jwáub jíb náahachah, jwáub joinít, wã jwáub jíb chãj jáhabipna caá, páant mantih’, Samaria baácdih bóo muú mínahdih ã niij naáwáp be, Jesús át niij bohénap wut jĩ.

³⁶ Páant niij naóh bohé péanit, Moisés ã wutatjidih bohénidih nin pah át niij wábh joyóp wut jĩ:

—**Queét biíc peihcannit bií déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé túi oini ã jam?** át niijíp wut jĩ.

³⁷ —Caandih jĩgah en teo wáacni ã túi oyop be, át niij jepahap wut jĩ.

—**Pánihna, meembát bejna, biíc yoobó meemdih eníhcannitdih oinit, ma túi teo wáacá,** Jesús caandih át niij naáwáp wut jĩ.

Martawãjeéh Jesús ã jumat

³⁸ Túttimah, Jesús wã Jerusalén tútchina bejnit, bainí tútchidih ít juibínap wut jĩ. Í juibínachah, caán tútchidih bóli, Marta wãt jumnih, Jesús wãdih miíh muúboó mit chão jwáhat tútup wut jĩ. ³⁹ Mi jwan, María wãt jumnihbat mit jumap wut jĩ.

Mariaboó Jesús ã bohénachah, ã pebh mit joí chãudap wut jĩ.* ⁴⁰ Obohjeéhtih, Martaboó yójah jeémát teona, mit íjip wut jĩ. Pánih íjnit, Jesús pebh juibínit, nin pah mit niijíp wut yuh jĩ:

—Maá, wã jwan weemdih mi teo wáaccach, weém biíc wilidihjeh wái náah jumni tewat ã jumna caá. ¿Páant mi teo wáaccach, weemdih ma jĩgah encan níit? Weemdih ma teo wáacat tútú, Marta mit niijíp wut jĩ.

⁴¹ —**iMarta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabitdih meém tãbit jenah joinít, ma miíc íjana caá.**

⁴² **Obohjeéhtih, wã bohéatdih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Mariaboó chah túnidih mi níwichah, caántdih ded mi joyátjidih ã jéih dúuc wáican níit,** Jesús Martadih át niijíp wut jĩ.

11

Ded pah caá jwĩ wábat
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Biíh yeó jáap Jesús ã ípdih ã wábuchah, ã bohénitbut ít jumap wut jĩ. Páant ã wábh péanachah ennit,

—Maá, Juanji ã bohénitdih Diosdih ded pah í wábat pínahdih át bohénap wut jĩ. Caán ã bohéat pah mantih jwiítidihbut ma bohénaá, ít niijíp wut jĩ.

² Páant í niijíchah joinít, nin pah queétdih át niij jepahap wut jĩ:

—Yeéb Diosdih uúbhna, nin pah ñi niij uúbú:

‘Paá, meém chah táini ma jumuchah, meemdih jwĩ wěina caá. Ma wūt chah yáaat caá jwiit jwĩ náahna caá. Meém maáh ma jumatdih jéihnit, nihat cáacwā ĩjepaha naáh.

³ Yeó jáap jumap pah jwĩ jeémát pínahdih ma wūhú.*

⁴ Bitá jwiitdih ĩ yéej chājatdih jwĩ yohat pah, meembát jwiit jwĩ yéej chājatdih ma yohoó. Nemépwā ĩ maáh jwiitdih ā yéejaihichah, ma teo wáacá, jwĩ yéej chājcat pínah niijná’,

Diosdih ñi niij uúbú, ā bohénitdih Jesús āt niijíp wut jĩ.

⁵ Páant niijnít, ded pah ĩ uúbát pínahdih nin pahbat āt niij naóh bohénap wut jĩ:

—Ded chei tac yoób ā dée pebhna bejnit, ‘Némé, bainí jeémátidih weemdih ma wūhú. ⁶ Wā chéen yuúp jūóhni ā juyúchah, caandih wā wūhat pínah jeémát wā bíbohcan caá’, ā niijíchah, ⁷ ā dée muú diítmant nin pah ā niij jepah bacacan niit. ‘Weemdih tac buugáca bojóo. Jáantjeh jęc nem péanit, wā wehdih wāát numah ũwup be. Meemdih jeémát wūhat déedih, queétdih wā wuquihcan caá’, ā dée uúbhndih ā niij jepahcan

niit. ⁸ Yeebdih wā naóhna caá. Ā dée tíccanjeh ā uúbúchah, jáanit dedé ā náahatdih ā wūhbipna caá. ⁹ Pánihna, nindih ñi táini náhninaá: Tíccanjeh ñi uúbúchah, ded pah ñi uúbátidih Dios yeebdih ā wūhbipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidna, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdih ā wūhbipna caá. Jęc panihnidih wuúmp mao cádahcah, Dios ā wātbiipna caá. ¹⁰ Det Diosdih táini uúbhnit, ĩ uúbátjidih ĩ bíbohbiipna caá. Det Diosdih bidnit, caandih ĩ jwāáhbiipna caá. Det ĩ wuúmp mawachah joinít, jęc panihnidih Dios queétdih ā wātbiipna caá. ¹¹ ¿Ñi wūh yeebdih queejdih ā uúbúchah, bucdih ñita wūh taniit? Ñita wūhcan tagaá. ¹² ¿Mujbai típdih ā uúbúchah, dáodih ñita wūh taniit? Ñita wūhcan tagaá. ¹³ Yeéb cáacwā yéejnit jumna yuhna, ñi wehdih táinidih ñipĩ wūhna caá. Pánihna, Diosboó táini yoobát jumna, det Táini Espíritu ā waadát pínahdih ĩ uúbúchah, ñi íp jeáboó jumni caandih ā waadát túutbiipna caá, Jesús āt niijíp wut jĩ.*

“Nemépwā ĩ maáh ā wēpatjĩh Jesús ā booana caá”, ĩ niiját

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

* 11:3 Pr 30.8-9

* 11:13 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

14 Biñh yeó jáap biíc newé wéheat tútcanni nemép jumni Jesús pebh át juibínap wut jĩ. Páant ã juibínachah, Jesús caán nemépdih ãih bácahmant át bacat tútup wut jĩ. Páant ã bacat tútuchah, caán newé át jwúb wéhenap wut jĩ, páant muntih. Páant ã jwúb wéhenachah joinít, nihat en wáhi bejnit, búdí ít jenah joyóp wut jĩ. 15 Obohjeéhtih, bita nin pah ít niij naáwáp wut jĩ: “Nemépwã ã maáh, Beelzebú wut jumni, ã wēpatjñh caá Jesús nemépwãdih ãpĩ bacat tútup”, ít niijíp wut yah jĩ.*

16 Bitaboó, “Dios ã wēpatjñhjih nit ã yoób chãjap”, niijná, biñh ã wēp chãj jútatdih ítih bidip wut yah jĩ.* 17 Obohjeéhtih, “Beelzebú ã wēpatjñh nemépwãdih ã bacat tútuna caá”, ã niij jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queédih át niij naáwáp wut jĩ:

“**Det biíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, ítá wun beedáh bej tagaá. Ded tátchidih moón biícwã yuhna, míc maona, queébut ítá jweí peét bej tagaá.** 18 Pánihna, Satanás, nemépwã ã maáh ãihwãdih ã bacanachah, biíc yoobó mantih áta yap tagaá. Weém Satanáih jumna nihna, ãihwãdih wãta bacacan tagaá. Ñi naóh yacat yoobópdiñh nihcan caá. 19 Nemépwãdih bacanit, ã

maáh Beelzebú ã wēpatjñh wã wutuchah nihna, ñijeéh jumnitboó ¿déhe ã wēpatjñh tiguaá ípĩ baca? Páant ã bacat tútuchah ennit, ‘Í túi chãjna caá’, ñipĩ niijná caá. Pánihna, weém páant wã bacanachah ennit, ‘Á túi chãjcan caá’, ñi jéih niijcán caá. 20 Obohjeéhtih, Dios ã wēpatjñh nemépwãdih wã bacanachah, Dios ã maáh wēpat ñi cátiñh ã jumna caá.

21 “Wēpép newé nihat ãih tua nah déenadiñh bíbohni ãih muudih ã wapachah, nihat ãih bií dée ã túi jumbipna caá. 22 Obohjeéhtih, biñh caán chah wēpniboó juí míc mao yap yohnit, nihat ã wēp ñuhat tua nah déenadiñh dúuc wái, bií déedihbut dúuc wáinit, ã pej jumnitdih ã pãáhibipna caá. Pánihat pah weém chah wēpni jumna, nemépwã ã maáhdih wã jéih yap yohna caá. Yap yohnit, ãihwãdih wã dúuc wáibipna caá, wíhwã ã jumat pínah niijná.

23 “Ded wãjeéh teocanni, weemdih en jéihni, nemépwã ã maáhjeéh ã jumna caá. Pániñ jumna, weemdih jepahíhniñdih ã ñuun yóhna caá”, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.*

Bacaniñi nemép ded pah ã jwúb waadát
(Mt 12.43-45)

24 “Nemép ã bacaniñi muú wihcapboó jibna, ã jumat pínah biñh muu pániñdih

* 11:15 Mt 9.34; 10.25

* 11:16 Mt 12.38; 16.1; Mr 8.11

* 11:23 Mr 9.40

ã táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, jéih bid juicán, 'Weemdíh i bacaniji munná wã jwúb bejbipna caá, páant muntih', ã míic níj jenah joiná caá.

²⁵ Páant níj jenah joinít, ã jwúb juí enechah, áih muuji túi tóodh ámohni panihni ã jumna caá. Obohjeéhtih, caán cáacboó ã túut numcáh, áih jéc páantjeh pãa lajni panihni ã jumna caá. ²⁶ Páant ã jumachah ennit, nemépboó bita siete ã chéenwã chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queédih ã numah waadná caá. Páant yeejép i wutuchah, i waadni chah yeejép ã jumbipna caá", Jesús queédih át níijíp wut jĩ.

Ded panihat tigaá weñat yoobát

²⁷ Jesús páant ã níiját pónih, cáacwã cátih jumnih nin pah mit níj ejep wut yah jĩ:

—iMeemdíh weép jum noma behanih mi wëina nacaá! mit níj ejep wut jĩ.

²⁸ —Obohjeéhtih, Dios naáwátdih joí jepahnitboó mi weñat chah i wëina caá, Jesús caántdih át níijíp wut jĩ.

Cáacwã Jesús ã wëpatdih i júutat túutat

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Páant ã bohénachah, chah dawá cáacwã Jesús pebh i míic wáac juibínachah, nin pah queédih át níj naóh bohénap wut jĩ: "Yeéb buu láa moón tubit yeejépwa ñi jumna caá. Pánihni

jumna, Dios ã wëpatjĩh ñipí chãj júutat túutna yah caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wã chãj júutcan níit. Jonásjidih Dios ã wëp chãjat pahjeh muntih weemdíhbut chãjnit, ã wëpat yeebdíh ã júutbipna caá. Páant bóojeh ã wëpat júutat ã jumbipna caá.*

³⁰ Jonásjidih búdí queéj ã jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios caandíh jwúb ub bacanit, Nínive tútchidih moondíh át wahap wut jĩ. Pánihna, ded pah caandíh ã yapatjidih ã naáwáchah joinít, Dios caandíh ã wahatjidih queét it jéihyep wut jĩ. Páant ã yapatji pah muntih weém nihat cáacwã úd jeñé wannit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah wã jwúb boo pud júúwáchah, Dios weemdíh ã wahatjidih yeebbút ñi jéihbipna caá.

³¹ Jon játih Salomónji ã túi jéihyat doonádih joinít, Sabá baácdih moón i maáh wiliji, yuúp miñh baácmant ã naáwátdih joyódih mit juibínap wut jĩ. Obohjeéhtih, ninjĩh weém Salomón chah jéihni wã jumachah yuhna, yeéboó weemdíh ñi joíhcan caá. Pánihna, Dios nihat cáacwã i yeejatji peéh chãjat pínah yeó jáapdih Dios pebh caántboó yeéb biíc dih ñuhnit, yeebdíh nin pah mi níj naóh yachipna caá: 'Wã joiníji Salomóndih chah

* 11:29 Mt 16.4; Mr 8.12

* 11:30 Jon 3.4

jéihni Jesús ã jumuchah yuhna, ¿dépanih tibeé yeéboó caandíh ñi jepahcan?' mi niijbípna caá.*

³² Jonásji Nínive tátchidih moondíh Dios naáwátdih ã naóh yapanachah, queét í yéejatdih bádí jüinít, ít túut numáp wat jĩ. Obohjeéhtih, Jonás chah wēpni ninjĩh wã jumuchah yuhna, weemdíh joíhcan, yeéboó ñi túut numcáp be. Pánihna, ñi túut numcátji jĩib, peéh chãjat pínah yeó jáapdih Dios pebh Nínive tátchidih moonjí yeéb biíc dih ñuhnit, queébut yeebdíh í naóh yacbipna caá", Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.*

Jesús jiiát déedih ã bohéat
(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ "Ded jiiátdih jiiinít, jãh cáagcan, pamap dahjĩhbut ãpĩ páah jwejcan caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó ãpĩ jii cáagna caá, nihat caán tólihboó waadnít í túi enat pínah niijná.*

³⁴ Níih quíib dahna níih jiiát dah panihni caá. Á túi jumuchah, ded pah ñi chãjatdih ñi túi enna caá. Obohjeéhtih, yeejép jamna, dupúát dée ã jumuchah, ded pah ñi chãjatdih ñi jéih encan caá. ³⁵⁻³⁶ Pánihna, níih quíib dah panihni ã táyuchah, wã naáwátdih túi jenah joinít, táinidihjeh ñi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, ã táicah, wã naáwátdih

jenah joicán, yeejépboodíh ñi chãjbipna caá. Pánihna, jñi túi chãja chaáh! Wã naáwátdih túi jenah joinít ñi jepahaá", át niijíp wat jĩ.

Fariseowã, Moisés ã watatjidih bohénitbut í táicac
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesús queétdih ã naóh péanachah, biíc fariseo Jesús dih ãih maáboó numah jeémédih át bejep wat jĩ. Caanná waád jubínit, í jeémát túut niijná, Jesús wã ít jubí cháudap wat jĩ. ³⁸ Dios queétdih ã túi wēi enat pínah niijná, queét judiowã í jeémát pínah jãtih í nuowã í watatji pah ípĩ téih chocop wat jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadnít, queét í watatji pah téih choccanjeh ã jeéméchah enna, caandíh numah jeémpni fariseoboó bádí át en wáhi bejep wat jĩ. ³⁹ Páant ã en wáhi bejehchah ennit, Jesús nin pah caandíh át niij naáwáp wat jĩ:

—Yeéb fariseowã níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jii mantjeh ñipĩ chocna caá, ã túi jíghat pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, diítboó bádí queí ã jamna caá. Caan pámap jii mantjeh ñi chocat pah, yeebbát biíc yoobó ñi jamna caá. Níi túi jíghona yuhna, ñi jenah joyát yeejép ã jamna caá. Níi weñat pínahdihjeh chãjnit, tãbit en ñinahnitbut

* 11:31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 * 11:32 Jon 3.5 * 11:33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16

ñi jumna caá. ⁴⁰ ¡Yeéb jenah joicánnit caá! ¿Pamap jii mant dée, Dios jwíh bácahdih chájni, pamap diitboó dée, jwíh caolihdihtut chájni nihcan niit? Pánih chájnit, jwiít dih jéih beedáni caá. ⁴¹ Pánihna, pamap diitboobút chocot pah, níih caolihdih túut nuumnít, moh yéejnitdih ñi teo wáacá. Pánih chájnit, pamap quei wíhcat pah, Dios ã enechah, ñi túi jumbipna caá.

⁴² “¡Yeéb fariseowã bádí yeejép ñi yapbipna caá! Dios ã wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbohnit, bíic núodih caandíh ñipí wúhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih wúhna yuhna, bíih ã wutatnadih ñipí joyáh bojna caá. Cáacwãdih túi chájatboodíh ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñipí jenah joicán caá. Dios ã wutat pah, chej jumni núonadih caandíh ñi wúhachah, ã túina caá. Obohjeéhtih, bíih ã wutatdihbut jepahat caá náahap.*

⁴³ “¡Yeéb fariseowã bádí yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowã jwí mic wáacat muúboó waád juibínit, waáwápna ñipí chúudna caá, nihat cáacwã yeebdíh í wéi enat pínah niijná. Tútchi tacboó bíi dée jíib chájat juúhna bejnit, cáacwã yeebdíh í

wéi jwãáatdih ñipí náahna caá.

⁴⁴ “¡Yeéb fariseowã bádí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáac tacchiana panihnit ñi jumna caá. Cáacwã baác diitboó jéih en waadacan, caán tacchianajih yáac chúi bejna, í yohniji yagáp ã jummatdih í jéih encan caá. Caan pánihat pah cáacwã ñi bohéatdih joinít, níih caolihdih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ã jummatdih í jéihcan caá”, Jesús queét fariseowãdih át niij jüihñup wut jí.

⁴⁵ Páant fariseowãdih Jesús ã niij jüihñuchah joinít, Moisés ã wutatjidih túi jéihni jwuh nin pah Jesúsdi h át niijíp wut jí:

—¿Bohéní, queétdih páant niij jüihna, jwiít dihbut jüih niit ma chájap? át niijíp wut jí.

⁴⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét Moisés ã wutatjidih bohénitdih jwuh nin pah át jwúub niij jüihñup wut jí:

—¡Yeebbút bádí yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáacwãdih bádí wái náah jumnidih chájat túutna, bainíbitjeh í yapachah ennit, queétdih jígah encanjeh, bádí ñipí peéh chájna caá.

⁴⁷ “¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit bádí yeejép ñi yapbipna caá! Dios naáwãtdih naóh yapanitjidih ñi nuowã ít mao

* 11:42 Lv 27.30

yohop wat jĩ. Pánihna, queétdih ñi weñat jútat túat niijná, ñih tacchianadiah ñi túi ámohna caá.⁴⁸ Obohjeéhtih, pánih chãjna yuhna, ñi bohéatjidih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, ñi nuowã ñi chãjatji biíc yoobó ñi chãjna caá.

⁴⁹ “Dios, nihat jéihni jumna, nin pah át niij naáwáp wat jĩ: ‘Weém wã naáwátdih naóh yapanit pínahdih, wã naáwátdih bohénit pínahdihbut cáacwãdih wã wahbipna yuh caá. Obohjeéhtih, cáacwãboó biquína queétdih ñi mao yohbipna caá. Bitadihbut yeejép ñi chãjbipna caá’, Dios át niijáp wat jĩ.⁵⁰⁻⁵¹ Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitdih ñi mao yohatji peéh yeéb buu láa moondih caán waó jíib ñi jumnipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ñi mao yohatji jíib, púú sacerdote Zacaríasdih, Dioíh muú coah tac yoobó ñi mao yohatji jíibbut, yeéb buu láa moondih Dios ñi peéh chãjbipna caá. Queét ñi jepahcatji pahjeh, yeéb biíc yoobó weemdih ñi jepahcatji jíib yeebdihbut ñi peéh chãjbipna caá.*

⁵² “¡Yeéb Moisés ñi watatjidih bohénit búdi yeejép ñi yapbipna caá! ‘Jwiít Dios ñi watatdih bohénit caá’, niijná yuhna, ñi naáwátdih cáacwã ñi jéihyat déedih ñi jãhna caá. Pánih

jãhna, Dios pebhboó ñi wãt waadát déedih bíbohna yuhna, queétdih ñi wãt waadacán caá. Pánih chãjna, yeebbút waadacán, queétdihbut ñi waadát tútcan caá”, Jesús queétdih át niij jũihñap wat jĩ.

⁵³⁻⁵⁴ Queétdih páant niij jũih péanit, Jesús át bac bejep wat jĩ. Páant ñi bac bejehchah, fariseowã, Moisés ñi watatjidih bohénit biíc dih Jesús dih naóh yacat túat niijná, yeejép ñi jepahachah joíihna, tabit caandih ñi wãbh joí ñi nuún péé bac bejep wat jĩ.

12

“Weém táini caá”, niij yee naóhcac

¹ Páant ñi bohéat pónih dawá cáacwã Jesús pebh míic wáac jaibínit, ñi míic tóo néeh chãí bejehchah, Jesús ñi bohénitdih nin pah át niij naóh bohénap wat jĩ: “¡Yeéb ñi túi chãja chaáh! Fariseowã ñi jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. ‘Weém táinijeh caá’, ñi niijíchah yuhna, ñih caolih yeejép ñi jumna caá. Páant ñi jumap pah yeébboó ñi jumca bojoó. Páant niij jenah joyát, pan paáat panihni ñi jumna caá. Jwíih jígohcanni ñi jumachah yuhna, táttimah ñi jumapdih nihat ñi jéihbipna caá.*² Pánihat pah, ded pah caolih diítboó jumna, jwíih jígohcan yuhna, táttimah ñi jígohbipna caá. Ded ñi bih chãjnidihbut táttimah

* 11:50-51 Gn 4:8; 2Cr 24.20-21

* 12:1 Mt 16:6; Mr 8.15

* 12:2 Mr 4.22; Lc 8.17

cãacwã ï jéihbipna caá.*
 3 Ded pah dupánapboó ñi niijátjidih baabápboó cãacwã ï joibípna caá. Ded pah yeéb ñíih tólihboó daocánnitdih ñi jéyé ni-ijátjidih, túttimah dawá ï míic wáacapboó ï jwáub wépép naóh yapabipna caá, át niijíp wat jĩ.

*Déhedih tigaá úumat náah
 (Mt 10.26-31)*

4 “Wã chéenwãá, yeebdíh nin wã naáwátidih ñi túi náhninaá: Ñíih bácahdih mao yohnit pínahdih ñi úumca bojoó. Páant ï chãjat túttimah, yeebdíh chah yeejép ï jéih chãjcan niít.
 5 Obohjeéhtih, ñi úumat pínahdih wã naóhna caá. jDiosboodíh búdí úumat caá náahap! Caanjéh ñi wánat túttimah, yeebdíh peéh chãjna, iiguípna ã jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíjhjah caá úumat náahap.

6 “Ñi náhni dahwaca bojoó. Dios yeebdíh oinit, ã quíib buudcán niít. Cinco jwébehwãdih chéne júdubit yeéb ñipĩ jíib teona caá. Botonit ï jumachah yuhna, Diosboó bíic jwébehdíjhjah ã quíib buudcán niít.

7 Obohjeéhtih, jwébehwã chah yeebdíh Dios ã oina caá. Búdí oinit, ñíih wáó yoócnaajah débói ã jumatedih Dios ã túi jéihna caá. Páant ã oyatdih jenah joinít, ñi náhni dahwaca bojoó”, át niijíp wat jĩ.

“Weém Jesúh caá”,
 úumcanjeh, niiját

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 “Cãacwã ï joyóchah, ded ‘Weém Jesúh caá’, ã niijíchah, weembút wã ípíh ángelwã ï joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wã niijbípna caá.

9 Obohjeéhtih, cãacwã ï joyóchah, ded ‘Weém Jesúh nihcan caá’, ã niijíchah, weembút wã ípíh ángelwã ï joyóchah, ‘Caánboó wíih nihcan caá’, wã niijbípna caá.

10 Ded weém nihhat cãacwã úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ã túut nuumúchah, yeejép ã wéheatdih Dios ã yohbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritubodíh yeejép wéhenit, ã jéih túut nuumcát jíib, Dios ã yéejatdih ã yohcan niít.*

11 “Wíihwã ñi jumát jíib cãacwã yeebdíh teonit, naóh yacat túut niijná, ñi míic wáacat muúboó, peéh chãjat túutnit pehbhoó, bita ñi maáta pehbhoobút ï ub bejehchah, ‘¿Ded pah wã niij jepahbi?’ ñi niij náhni dahwaca bojoó.

12 Caanná ñi juibínachah, Túini Espírituboó ded pah ñi jepahat pínahdih ã jéihyabipna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.*

Dawá bíi dée bíbohah ã tobohat

13 Páant ã niij naóh péanachah, ï cãtíh jumni

* 12:10 Mt 12.32; Mr 3.29

* 12:12 Mt 10.19-20; Mr 13.11; Lc 21.14-15

Jesúsdih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ íp báadhda áih bií dée jwiitdih ā wūhuchah yuhna, wā ūud jeñé nihatdih ūbnit, wīih pínahdih ā wūhcap jĩ. Páant ā chājachah, weemdih wīih pínahdih caandih ma wūhat tútú, át niijíp wut yuh jĩ.

¹⁴ —**Weém bií déedih pāáhni maáh nihcan caá. Pánih chājat wīih pínah nihcan caá,** caandih Jesús át niij jepahap wut jĩ.

¹⁵ Páant caandih niijnít, ni-hat ājeéh péenitdih nin pah át jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—**ĩNi túi chāja chaáh! Dawá bií déedih ñi en ñinahca bojoó. ‘Dawá bií dée bíbohna, wā túi jumbipna caá’, ñi niijná yuh caá. Obohjeéhtih, dawá bií dée bíbohat jíib nihcan caá jeáboó ñi bejat pínah,** át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant niij naóhñit, ĩ túi beh joyát pínah niijná, nin ā jenah joiní naáwátjĩh át jwúub bohénap wut jĩ: **“Biíc newé dawá bií dée bíbohni, áih wápchiboó pácahi ā momochah, dawá ā quehep be. ¹⁷ Dawá ā quehechah ennit, nin pah ā míic niij jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wā chājbi? Wīih pácahi wā ámohat pínah mūú bainí ā jumuchah, ā yáo yapbipna caá. ¹⁸ Nin pah wā chājbipna caá: Caandih ámohat mūunádih wai yoh jéena péanit, chah búdí ámohat pínah mūunádih wā chājbipna caá. Pánih chājnit,**

nihat wīih pácahidih, wīih bií déedihbut wā ámohbipna caá. ¹⁹ Pánih ámoh péanit, nin pah wā míic niijbípna caá: “Dawá jópchina túi jumat túut niijná, dawá bií déedih buu wā bíbohna caá, buca. Pánih jumnit, choonít, babh jeémpnit, wā wēibipna caá”, wā míic niijbípna caá’, caán newé ā niij jenah joyóp yuh be. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ā niij jenah joyóchah jéihñit, Dios caandih nin pah ā niijíp be: ‘Jenah joicánniابه! Buu cheijeh ma wunuchah, míih caolih ā buudbípna caá. ¿Páant ma wunat túttimah, nihat ma ámohniji bií dée deih pínah tigaá ā jumbi? Meéamboó caandih ma jéih ūb bejan níit’, Dios caandih ā niijíp be. ²¹ Pánihna, ded áih pínahjeh dawá bií déedih en ñinah ūb jwejnit, Dios ā weñat pínahdih bidcanjeh, buudní ā jumbipna caá”, Jesús cāacwādih át niijíp wut jĩ.

Dios áihwādih ā túi en dawát

(Mt 6.25-34)

²² Páant niij péanit, nin pah ā bohénitboodih át jwúub niij naóh bohénap wut jĩ: **“Ded pah ñi jumatdih ñi náhni dahwaca bojoó. Ñi jeémát pínah, ñi dawát pínah yéguéhdiabut, ñi náhni dahwaca bojoó. ²³ Caandih bidat chah Diosdih túi biícđih ñi jumat pínahboodih ñi bidií. Páant ñi bidichah, caán yeedih oina, ñi**

jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ã wũhbipna caá, ñi túi jumat pínah niijná.²⁴ Jwébehwãdih ñi jenah joyoó. Queét ñih jeémát pínahdih ñpĩ momcan caá. Ñih jeémãtdih ámohat pínah muuná ñpĩ bíbohcan caá. Pánihnit ñ jumat chah yuhna, Dios queétdih ñ jeémát pínahdih ñpĩ wũhna caá. Jwébehwãdih oina, ã en dawát chah, yeebdíh oinit, Dios ã túi en daoná caá.²⁵ Yeéb búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáapdih ñi jéih túut nuumcán niit.²⁶ Pánih jéih túut nuumcán, búdí ñi náhni dahwana yuhna, bíih pínahdihbut ñi jéih túut nuumcán niit. Pánihna, náhni dahwaat dedé pínah nihcan caá.²⁷ Cháanadihbut ñi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jíghat pínahdih ñpĩ teocan caá. Pánih teocan yuhna, Maáh Salomónji áih táini yégueh chóo duonít, ã túi jíghatji chah, cháanaboó ã túi jíghona caá.*²⁸ Caán cháanadih Dios ã túi jíghat túutna caá. Obohjeéhtih, cháana buu déedih jum, cheibit déedih ã diib téh bejna caá. Páant ã diib téhechah, cáacwã ñpĩ cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ã jumat chah yuhna, Dios caán cháanadih túi jíghoni ã chãjna caá. Caán cháanadih táini yégueh dée pah ã wũhat chah, yeébbodíh Dios yéguehdih ã wũhbipna

caá. Pánihna, caandíh náhni dahwacanjeh, Diosbodíh ñi túi jenah joyoó.²⁹ Ded pah ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínahdihbut tubit náhni dahwa joi bídca bojoó.³⁰ Nihat Diosdih jéihcannit bí déedih tubit ñpĩ náhni dahwa joi bídna caá. Obohjeéhtih, ñi ñpiboó ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ded pah yeebdíh judhdadidih ã jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ã teo wáacat pínahdih túi jenah joiná, búdí ñi náhni dahwaca bojoó.³¹ Pánihna, bí déedih ñi bidat chah, Dios ã maáh jumatdih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih táini doonãdih bitadihbut ñi naáwã, queétdih caandíh ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi chãjachah, Diosboó nihat ñi náhatdih ã túi wũhbipna caá”, Jesús át niijip wut jĩ.

Jeáboó búdí jíib jumni panihndih jwĩ bíbohhat

(Mt 6.19-21)

³² “Yeéb wũhwã daocannit jumna yuhna, Diosdih túi jenah joinít, ñi úumca bojoó. Páant ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi ñpí yeebdíh búdí oinit, wẽinit, túinidih ã wũhbipna caá. Pánihna, yeebdíh ã pehbboó ã ub bejbipna caá, ájeéh ñi túi jumat pínah niijná.³³ Ñíih bí déedih jíib chãj wũhna, caán jíibdih ubnit, tubit moh yéejnitdih wũhat caá

* 12:27 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6

náahap. Páant ñi chãjatji jïib, Dios ã jamapboó ñi juibínachah, yeebdíh túini yoobátdih ã wãhbipna caá. Páant ã wãhni pínah ã buudcán niit. Ded numní caandíh ã jéih numcán niit. Pólohwãbut ã jéih jeémp yéejacan niit.
³⁴ Pánihna, Dios pehbboó ñíih búdí jïib jamni panihni ã jamuchah, Dios ã weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh ñíih búdí jïib jamnidih bíbohnit, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá”, Jesús át niijíp wut jï.

Jesúsdih túi jenah joí páñat

³⁵ “Weemdíh ñi jenah joyátdih ñi túi míic ámoh páñaá. Ded pah míic ámoh páñatdih ñi beh joyát pínah niijná, nin bainí naáwátdih yeebdíh wã naóhna caá.*

³⁶ Biíc newé ã chéeníh téihya chéwat weñatdih numah jeémédih ã bejep be. Páant ã bejat túttimah, chei ã jwáub juyát pínahdih páina, jécdih wēpép ã jéih wãtadid bejat túut niijná, caandíh teo wãhntiboó ñih yégueh chóodih wái aabá chéonit, ñih jiiát dahnadihbut ã jii cáag páina caá. Páant ã chãjat pah, wã jwáub dei jãuwát pínahdih yeebút ñi jenah joyátdih ñi túi míic ámoh páñaá.* ³⁷ ã maáh ã jwáub juyáchah, caandíh teo wãhntit túi páinit, búdí ã wēibipna

caá. Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Páant ã túi páñat jïib, ã maáhboó teo wãhntit ã dawát dée chóodih duó péa, queétdih cháudat túutnit, jeémát ã wãhbipna caá. ³⁸ Chei tac yoób, daa jãuwáchah, caán ã juyáchah yãhna, túi páina, queét bainí ã wēican niit. ³⁹ Nin biíh bainí naáwátdihbut yeebdíh wã naóhna caá: Nindihbut ñi túi jenah joyóó. Débólih numní cáac numátdih ã juyát pínahdih muú mínahboó jéihna, numní ã jéih waadcát pínah niijná, túi jáanit, ãih muúdíh áta túi wap tagaá. ⁴⁰ Pánihat pah, weém, nihat cáacwã úud jeñé, ñi jéihcat láa wã jwáub dei jãóhbipna caá. Pánih jéihcan, weemdíh túi jwááat túut niijná, ñi jenah joyátdih túi túut num páñat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jï.*

Túti teo wãhni, túti teo wãhcanni naáwát
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó nin pah Jesúsdih át niij úubh joyóp wut jï:

—Maá, páant niij naóhna, ¿jwíih pínahjeh niit? ¿Nihat cáacwáih pínah niit? át niijíp wut jï.

⁴² Páant ã niijíchah joinít, nin naáwátjih queétdih Jesús át jwáub bohénap wut jï: “Biíc teo wãhni túi jenah joiní, ã maáhdih túi jepahni ã jamap be. Páant ã

* 12:35 Mt 25.1-13

* 12:36 Mr 13.34-36

* 12:40 Mt 24.43-44

jamuchah ennit, ã maáh ã bejat pínah jãtíh, nihat bita caandíh teo wãhni í maáh pínah caandíh ã waadánap be, queét í jeémát pínahdih yoobópdih ã wãhat pínah niijná. Pánih waadá péanit, biíh baácboó ã bejep be.

⁴³ **Pánih bejniji áih muuná ã jwúb juyúchah, caandíh teo wãhni ã wutatji pah ã chãjachah ennit, caandíh búdí ã wëibipna caá.**

⁴⁴ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caandíh wëinit, nihat áih bií déedih en daoní maáh ã waadábipna caá.**

⁴⁵ **Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wãhni táí jepahcan, ‘Wã maáh maatápdih jígochan, buutéh ã jwúb júóhcan niít’, niíj jengah joinít, bita teo wãhni neoná yaáhdihbut püinit, ã jeémp babh máihñap be.**

⁴⁶ **Ã náhnicanni yeó jáap, ã páicanni horadih ã maáhboó ã jwúb juibípna caá. Pánih joinít, caandíh ã jepahcatji peéh, tubit ã püibipna caá. Pánih püi péanit, Diosdih jepahcannit biícđih iiguípna ã wahbipna caá.**

⁴⁷ **Pánihna, ded teo wãhni ã maáh ã weñat pínahdih jéihna yuhna, táí ámoh páican, ã maáhdih jepahcah, ã maáh caandíh peéh chãjna, búdí ã püibipna caá.**

⁴⁸ **Obohjeéhtih, ded teo wãhniboó ã maáh ã weñat pínahdih táí jéihcan, yeejép ã chãjachah, ã yéej chãjat jíib búdí áta peéh chã**

tagaá. Obohjeéhtih, ã táí jéihcatdih ennit, caandíh peéh chãjna yuhna, nump ã püibipna caá. Pánihna, deddih táí chãjat pínahdih Dios búdí ã jéihyanachah, táí jepahat caá náahap. Ded maáhdih cãacwã búdí wutat wëpatdih í wãhuchah, táinijeh wutat caá caandíh náahap”, Jesús át niijp wat jí.

Jesús cãacwãdih chéne poómp ã chãjat

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ **“Ni náahcannidih ñi cáo yohat pah, Dios yéej chãjnitdih peéh chãjna, iiguípna ã yohat pínah niijná, nin baácboó wã dei júúwáp jí. Jãtíh páant ã chãjachah nihna, wãta wëi tagaá! ⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ã peéh chãjat pínah jãtíh, weémboó búdí yeejép wã yapbipna caá. Pánih yeejép wã yapat pínahdih jéihnit, tubit wã jíghana caá.***

⁵¹ **¿Ded pah weemdíh ñi niíj jengah joí? ‘Áih doonáđih joinít, nihat cãacwã táí biícđih í jumbipna caá’, ¿ñi niíj jengah joí niít? Obohjeéhtih, páant ã nihcan niít. ⁵² Cãacwã wã naáwátđih í joyát táttimah, biícwãjeh jamna yuhna, biíc peihcannit weemdíh jepahnitdih chénewã jepahcannitboó í míc jáihbipna caá.**

⁵³ **Behe ã wúúhdih ã jáihñuchah, ã wúúhbut behedih ã jáihbipna caá. Beh wili mi nuumdíh mi jáihñuchah,**

* 12:50 Mr 10.38

mi nuumbát beh wilidih mi jühbipna caá. Beh wili mi wáuh áadih mi jühñachah, mi wáuh áabut mi chudhdih mi jühbipna caá. Biquína weemdih i jepahachah, biquína i jepahcat jib páant tabit i míc jühbipna caá”, Jesús át niijíp wat jī.*

Ded pah ã yapat pínahdih i beh joicát

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Páant ã bohénitdih naóh péanit, nin pah Jesús ijeéh péenitdih jwah át jwáub niij naáwáp wat jī: “**Yeéboó yeó dei bejepmant mah tólihna ã júwúchah enna, ‘Mah buugát túut caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah ápí buugná caá.** ⁵⁵ **Mah buugcáp buwámant johlit ã júwúchah enna, ‘Cháih cháhat túut nihcan caá’, ñipí niijná caá. Ñi niiját pah tabit ápí cháhna caá.** ⁵⁶ **Obohjeéhtih, yeéb yeejépwã, ‘Wã jéih beedána caá’, niij jenah joiná yuhna, jéihcannit caá ñi jumap. Baácdih, jeádihbut ennit, ded pah ã yapat pínahdih ñi jéihna yuh caá. Obohjeéhtih, wã chãjatdih ennit, wã naáwátdih joiná yuhna, ded pah túttimah ã yapat pínahdih ñi jéihcan caá”,** Jesús queét cáacwádh át niijíp wat jī.

Yeebdih enihcannitjñh míc ámohat

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ “**Ded pah ñi chãjat pínahdih yeebjéh jenah**

joinít, ñi túi chãjaá. ⁵⁸ **Yeebdih naóh yacni peéh chãjat túutni pehb- boó ã numah bejehchah, ‘¿Majeéh túi jumat túut niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?’ caandih ñi niijí, yeebdih peéh chãjat túutni pebhna ã ub bejcat pínah niijná. Páant caanjñh ñi míc ámohcah, peéh chãjat túutniboó yeebdih nemat muúboó ã nemat túutbipna caá.** ⁵⁹ **Páant ã nemechah, nihát ñi jib buudáátdih ñi jib chãj péaat pínah jãtñh, yeéb ñi baccan niit. Pánihat pah, Diosdih ‘¿Majeéh túi jumat túut niijná, ded pah tigaá wã chãjbi?’ ni- ijnít, caandih ñi jepahaá, yeebdih ã peéh chãjcat pínah niijná”,** Jesús át niijíp wat jī.

13

Yeej chãjatdih cádahnit, túut nuumát

¹ Caán láa biquína Jesúsdiñ joinít nin pah caandih ít niij naáwáp wat jī:

—Galilea baácdih moón Jerusalén tútchidih Dioíñ muúboó ovejadih cáo wáñnit, Diosdih i wēi úbúchahjeh, Pilatoboó queétdih át mawat túutap wat jī. Pánih maonit, oveja meép, cáacwã i maonitji meépñh ít widip wat jī. ¿Ded panih tigaá páant ít yap? queét Jesúsdiñ ít niij úbh joyóp wat jī.

² Páant ĩ niij wábh joyóchah joinít, nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ñi niij jenah joí? ‘Páant queét tubit yeejép yapna, nihat bita Galilea baácđih moón ĩ yéejat chah niit ĩt yéej chājap’, ¿yeeb ñi niij jenah joí niit? ³ Nihcan caá. Dedé yéejatđih biíc yoobó Dios ā peéh chājbipna caá. Yeéboó ñi yéejatđih cádahcan, táiniboodíh ñi táut nuumcátji jīb ā peéh chājachah, yeebbút iiguípna ñi bejbipna caá. ⁴ Nindihbat ñi táí jenah joyoó: Siloé wāt jumni jap bóo muú āac jéennit, diociocho cáacwāđih át tājap wut jĩ. ‘Pánih wanna, bita Jerusalén tátchidih moón ĩ yéejat chah ĩt yéej chāj tagaá’, ¿ñi niij jenah joí niit? ⁵ Nihcan caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi yéejatđih cádahcan, táiniboodíh ñi táut nuumcán, yeebbút wanna, iiguípna ñi bejbipna caá, queéđđih át niijíp wut jĩ.

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶ Páant niij péanit, nin naáwátjĩh queéđđih át jwáub bohénap wut jĩ: “Biíc newé āih wápchiboó higuera wūt jumni nah ā jumap be. ‘Caan náh ā quehna nacaá’, niijnít, diquidih ā bejep yah be. Obohjeéhtih, caan náh ā quehcah, ā bid juicáp be. ⁷ Pánih bid juicán, āih

wápchidih teo wāhndih nin pah ā niijíp be: ‘Weemdíh ma joyoó. Biíc peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wā bidip yah caá. Obohjeéhtih, ā quehcan caá. Páant ā quehcat jīb ma tib yohoó. Nin nah wíh wápchidih ā jumachah, biíh nahđih wā jéih momcan caá. Ā wihcah, biíh nahđih momnit, caan náh quehedih wāta jeémp tagaá’, caandíh teo wāhndih ā niijíp be. ⁸ Páant ā niijíchah joinít, caandíh teo wāhni nin pah ā niij jepahap be: ‘Maá, nin jópchidih pohba ā jum jwáuh naáh. Nin nah páuj yehmant baád púda péanit, nuñáp jónópđih wā yacbiipna caá, míih higuera nah ā quehat pínah niijná. ⁹ Páant wā chājat táttimah, ā quehmi dée caá. Ā quehcat ennit bácah, weemdíh ma yoób tib yohat táutá’, ā maáhdih ā niij jepahap be. Pánihat pah, yeéboó ñi táut nuumát pínahđih Dios ā páina caá. Maatápđih ā páina beé. Pánihna, ñi táut nuumcát ennit bácah, yeebđíh ā yoób peéh chājbipna caá’, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Judíowā ĩ chooát yeó jáapđih wāhniđđih Jesús ā booaat

¹⁰ Biíh láa judíowā ĩ chooát yeó jáapđih ĩ míic wáacat muúđđih Dios naáwátđih Jesús át naóh bohénap wut jĩ. ¹¹ Caanjĩh nemép jumnih

* 13:9 Is 5.1-7; Jer 2.21; 8.13

mit jumap wat jĩ. Nemépboó dieciocho jópchi caántdih ã jumachah, caántboó choyoó bejnihjeh mit jumap wat jĩ. ¹² Páant mi jummatdih ennit, Jesús caántdih át jũúwát tãutap wat jĩ.

—**Némá, meemdih wã booana caá,** át niijíp wat jĩ.

¹³ Páant niijnít, caántdih ã teo jáhanachahjeh, yoobópdi mit ñuhap wat jĩ. Pánih boonit, Diosdih búdi mit wēi naáwáp wat jĩ.

¹⁴ Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdi caántdih ã booaat peéh, judíowã ĩ míic wáacat mũdíh en daoní maáhboó át ĩjip wat jĩ. Pánih ĩjnit, caánboó míic wáacnitdih nin pah át niijíp wat jĩ:

—Biíc semanadih seis yeó jáap jwĩpĩ teona caá. Pánihna, yeéb tubúp chũúhñit booaat tãutudih jũóhna, caán tewat yeó jáapnadihñi ñi jũúwá. Jwiít jwĩ chooát yeó jáapnadih páant ñi chãjca bojoó, át niijíp wat jĩ.*

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah át niij jãihñap wat jĩ:

—**Yeéb yeenit caá. Yeebjéhbat chooát yeó jáapdi yuhna, ñíh jiwidih, burrodihbat ĩ jeémát tólihmant watnit, mah ĩ babhbat pínah niijná, ñipĩ wái bac bejna caá. Pánih chãjna, teo tiguaá ñi chãjap.** ¹⁶ ¿Nint Abrahamji ã jumadih nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée át bíbohob be. Páant ã chéonihdih

chooát yeó jáapdih wã watachah, ã táican niít? át niijíp wat jĩ.

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, tícnit, queét ĩt jepahcap wat jĩ. Pánihna, nihat cáacwã Jesús ã wēp chãjatdih ennit, búdi ĩt weñep wat jĩ.

Mostaza tíb naáwát
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Nin naáwátjĩh cáacwãdih Jesús át jwúub bohénap wat jĩ: “¿Dios ã maáh jummat ded pahna tiguaá, yeéb ñi jenah joyóchah? ¿Caandih ñi jéihyat pínah niijná, dedédi jenah joinít tiguaá, wã naóhbi?

¹⁹ **Mostaza tíb ded pah ã jummatdih jenah joinít, Dios ã maáh jummatdih ñi beh joibípna caá. Caán tíb cão tíbih pah bóo ã jumna caá. Momni áih wápchiboó caán tíbihdih ã momop be. Á momat túttimah, chíhna, búdi nah ã behop be. Páant caan náh ã behechah, áih cácanaboó jwébehwã ĩ jaamáp be. Pánihat pah tiguaá Dios ã maáh jummat. Áihwã daocánnit jwíh jumnitji, túttimah ĩ dao béjbipna caá**”, Jesús át niijíp wat jĩ.

Pan paáani naáwát
(Mt 13.33)

²⁰ “¿Dios ã maáh jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, dedédi jenah joinít tiguaá caandih wã naóhbi? ²¹ Pan paáat ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, caandih ñi beh joibípna caá. Pandih chãjĩhna, yad wili trigo

* 13:14 Ex 20.9-10; Dt 5.13-14

ojdih pamapdih yacnit, mahj̄h wid, caandih paáani pínahdihbut mipí tui widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ā tui paabipna caá. Páant ā jumat pah Dios ā maáh jumat doonádih joinít, cáacwā ī tūt n̄umbipna caá. Pánihna, queét joinítboó bitadih ī jwúb naáwáchah, dawá joinít, queétbut ī tūt n̄umbipna caá”, Jesús āt niijp w̄t j̄i.

Baini j̄c naáwát
(Mt 7.13-14,21-22)

²² Táltimah, Jerusalén táchina bejna, dahwani táchina, botoni táchinadihbut Jesús Dios naáwát dih naóh bejna āt ch̄jap w̄t j̄i. ²³ Páant ā bejechah, biíc newé caandih nin pah āt niij w̄bh joyóp w̄t j̄i:

—¿Maá, daocánnitjeh niit iiguipna bejnit déejidih Dios ā tui w̄bniit pínah ī jumap? āt niijp w̄t j̄i.

Páant ā niijchah joinít, nin naáwátj̄h Jesús āt jwúb bohénap w̄t j̄i:

²⁴ —Yeéb dawá Dios ā jumapboó ni waádihna yuh caá. Obohjeéhtih, budi ni yéejatdih cádahihcan, ni jéih waadcán caá. Baini j̄c panihnidih waádihna, ni yéejatdih cádahat caá náahap. Pánihna, yeéb waadát dih bidna, ni yéejatdih cádahnit, Diosboodih ni tui jepahaá. ²⁵ Ni beh joyát pínah niijná, muú

mínah ded pah ā jumatdih wā naóhbipna caá. Chei caán muú mínah āih j̄cdih ā nemna caá. Páant ā nemat táltimah, yeéboó caán j̄cdih j̄ubí, wuúmp maonit, nin pah ni niij ejbipna caá, ‘Maá, j̄cdih ma wāt j̄úwá’, ni niijchah, muú mínahboó diitmant nin pah ā niij bábipna caá. ‘Dedmant ni j̄úwát dih wā jéihcan caá. Yeéb wā jéihca naáh wádih wā wátcan caá’, ā niijbipna caá. ²⁶ Páant ā niijchah joinít, yeéboó nin pah ni jwúb niijbipna caá, ‘Majeéh jeémpnit, jwí babh̄bap j̄i. Jwíh táchiboó jumna, ma naáwát dih jwíútdih ma bohénap j̄i’, ni niij ejbipna yuh caá. ²⁷ Yeéb páant ni niijchah yuhna, caánboó nin pah ā jwúb niij jepahbipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeébdih yoobóp dih wā jéihcan caá. Pánihna, nihat yéejnit jumna, wā pebh j̄óhcanjeh, biáboó ni bejeé’, muú mínah ā niijbipna caá. Páant ā niiját pah Dios yeébdih ā niijbipna caá.* ²⁸ Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, nihat Dios naáwát dih naóh yapanitjibut, Dios pebhboó ī jumachah ennit, yeéboó jéih waadcán, tubit j̄gahna, níih maodih ni néeh ch̄ác j̄ubipna caá. Pánih j̄gahna, jóocmantjeh ni ch̄ábipna caá.* ²⁹ Caán láa nihat baácdih moón Dioihwā

* 13:27 Sal 6.8 * 13:28 Mt 22.13; 25.30

ã pebhboó ĩ jaibínachah, caánboó queétdih ã numah jeémpbipna caá.* ³⁰ Nin baácboó oboh jumnitji Dios ã jumapboó maáta ĩ jumbipna caá. Ninboó maáta jumnitji Dios pebhboó moh yéejnit ĩ jumbipna caá, Jesús át niijíp wut jĭ.*

Jerusalén tátchidih moondih Jesús bádí ã oyat (Mt 23.37-39)

³¹ Páant ã niij péanachahjeh, biquína fariseowã Jesús pebhna jaibínit, nin pah ĩt niijíp wut jĭ:

—Herodes meemdih ã mawih páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandih ĩt niijíp wut jĭ.

³² Páant ĩ niijíchah joinít, nin pah queétdih át niij jepahap wut jĭ:

—Nin pah caán yeejé pabehdih niij naáwádih ñi bejeé: ‘Jesús nemépwádih baca, wunnitdihbut booana caá ã chājap. Buu yeó jáap, cheibitbut páant ã chājbipna caá. Pánihna, cheibit daani ã teo péabipna caá’, Herodesdih ñi niijí.

³³ Buu bej, cheibit bej, daanibut bejnit, Jerusalén tátchina wã jaibíbipna caá. Dios naáwádih naóh yapanitjidih caán tátchidih mícjeh ĩpĭ mao yohop wut jĭ. Pánihna, caán tátchina wã jaibínachah, weemdihbut ĩ mao yohbipna caá.

³⁴ “Yeéb Jerusalén tátchidih moondih bádí wã jĭgahna caá. Dios naáwádih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbut jeejĭh yohnit, yeéb ĩpĭ maona caá. Ñi nuowābut biic yoobó ĩt chājap wut jĭ. Pánihnit ñi jumuchah yuhna, yeebdih bádí wã oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wã pebh yeebdih wã jumat tāttna yuh caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdih ñi náahcan caá. ³⁵ Páant ñi náahcat peéh, buu ĩnih tátchidih Dios ã wap cádahbipna caá. Yoobópdi h yeebdih wã naóhna caá. Ninboó weemdih ñi jwáub encan niit. Táttimah bóo láa nin baácna wã jwáub dei jūwáchahjeh, weemdih ĩni jwáub enbipna caá. Pánih ennit, ‘Dios ã wahní, meemdih bádí jwĭ wēina caá’, weemdih ñi niijbípna caá”,* Jesús át niijíp wut jĭ.

14

Bácah chalanidih Jesús ã booaat

¹ Biih chooát yeó jáapdi h fariseowã ĩ maáh áih munná Jesúsdi h numah jeémédih át bejep wut jĭ. “¿Ded pah caá ã chājbi?” niijná, caán mūdih moón caandihjeh ĩt túi en ĩmúnup wut jĭ. ² Caán mūdih, bácah chalani át jumap wut jĭ. ³ Caandih

* 13:29 Mt 8.11-12

* 13:30 Mt 19.30; 20.16; Mr 10.31

* 13:35 Sal 118.26

ennit, Moisés ã wutatjidih bohénitdih, fariseowãdihbut nin pah Jesús ãt niij wúbh joyóp wat jĩ:

—¿**Chooát yeó jáapdih tabúp chúúhnitdih ñi booanaá’, Moisés ãt niijnít jĩ?** ãt niijíp wat jĩ.

⁴ Páant ã niijíchah yuhna, queét ãt jepahcap wat jĩ. Ì jepahcat ennit, Jesús wunnidih teo jáha booanit, ãt jwúub bejat túutap wat jĩ.

⁵ Pánih booa péanit, queét fariseowãdih ãt jwúub wúbh joí jũhñap wat jĩ.

—**Jwĩ chooát yeó jáapdih ñi wúh, ñih momo jiwibut íitna ã buug yác bejehah, yeéb ñita ub páuh laabácan taniit.** ¿Páant ñi chãjat, tawat nihcan niit? ãt niijíp wat jĩ.*

⁶ Páant ã niijíchah, ded pah ãt jepahcap wat jĩ.

Téihya chéwat numah jeémát naáwát

⁷ Jesús fariseoíh muná waadní, bita ã numah jeémpnit pínahboó waád juibínit, waáwápna ã chúudat pínahdih ã níwichah, Jesús ãt enep wat jĩ. Páant ã níwichah ennit, queét nihadidih nin pah ãt niij naáwáp wat jĩ:

⁸ —**Téihya chéwat numah jeémát yeó jáapdih yeebdíh ã bid bojochah, caanná juibínit, waáwápna ñi chúudca bojoó.** Páant ñi chúuduchah nihna, ñi chah maáh ã juyúchah, ⁹ ‘**Ma chúudni páhadih nindih ma**

chúudat túutá’, yeebdíh ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, jwéejboó juibí chúudna, ñita tíic tagaá. ¹⁰ Obohjeéhtih,

muú mínah yeebdíh ã bid bojochah, jwéejdih bóo páhadih ñi juibí chúudap. Yeéb páant ñi chúuduchah ennit, ‘**Waáwápboó ñi chúud júúwú’, muú mínah yeebdíh ã niijbípna caá.** Pánihna, yeéb waáwápboó ñi bejehah, bita ã bid bojnit yeebdíh ã táí wéi enbipna caá.* ¹¹ Ded caán míicjeh ‘**Weemdíh dedé jedhdad wihcan caá’, niijnídih Dios moh yéejni ã chãjbipna caá.** Obohjeéhtih, ded laihcanniboodíh Dios maáh ã waadábipna caá. Pánihna, yeebjéh míic maáta ñi waadáca bojoó. Diosjeh maáta pínahdih ã jéih waadána caá, queét jeémédih juibínitdih Jesús ãt niijíp wat jĩ.*

¹² Páant niij péanit, Jesús muú mínahboodíh nin pah ãt jwúub niij naáwáp wat jĩ:

—**Ma numah jeémíhna, ma pebh jumnitdih, búdí dinero bíbohndih, ma déewãdih, ma pej jumnitdihbut ma bidca bojoó.** Meém queétdih ma bidichah, ma túi chãjat jíb, queébut meemdíh bíic yoobó ã numah jeémpbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, bitadidih ma numah jeémíhna, moh yéejnit, jéih bejcannit,

* 14:5 Mt 12.11

* 14:10 Pr 25.6-7

* 14:11 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 18.14

wio wihcannit, jéih en-
cannitdihbat ma bidiip.
14 Queétboó meemdih
biíc yoobó í jéih numah
jeémpan niít. Páant ma túi
châjatji jíib, túinit í boo pad
jóohni yeó jáapdih Diosboó
meemdih á túi chãjbipna
caá, Jesús caandih át niijíp
wut jĩ.

*Búdí numah jeémát naáwát
(Mt 22.1-10)*

15 Páant á niijíchah joinít,
biíc íjeéh chúudni Jesúsdih nin
pah át niijíp wut jĩ:

—Dios pehbhoó ded á
numah jeémpni búdí á
wëibipna caá, át niijíp wut jĩ.

16 —Búdí numah jeémát
chãjni dawá cáacwãdih á
bidip be. Páant á bidichah
joinít, queét nihat í túi
wëi jepah jwuhup be.

17 Caán á yoób numah
jeémát yeó jáapdih queétdih
naáwát náahna, caandih teo
wãhnidih wahnit, ‘Nihat
jwĩ jeémát pínahdih á moh
péanit, yeebdih á bidip
be, buca’, á niij naáwát
túutap be. 18 Caandih

teo wãhni páant á niij
naáwáchah joinít, queét
í jumat yoobó nin pah í
niij jepahap be: ‘Weemdih
jéihcat dée caá. Butéh jáap
wáapdih jíib chãj péanit,
caandih enedih bejat túut
caá wã chãjap. Pánihna,
ma maáhdih ma naáwá,
weemdih á páicat pínah
niijná’, á jwíih bidni á niijíp
be. 19 Biíhbat nin pah á
niij jepahap be: ‘Weemdih
jéihcat dée caá. Butéh biícjĩh

bóo téihya máha jiwíwãdih
wã jíib chãjap be. Pánih
jíib chãjni queétdih enedih
bejat túut caá wã chãjap.
Pánihna, ma maáhdih ma
naáwá, weemdih á páicat
pínah niijná’, caanbat á
niijíp be. 20 Biíhbat nin

pah á niijíp be: ‘Weém
butéh wã téihya chéwep be.
Pánihna, numah jeémátboó
wã jéih bejcan caá’, á niijíp
be. 21 Páant í niijíchah

joinít, caandih teo wãhni
á maáh pebhna jwáub
joinít, queét í niijátjidih á
jwáub naóh yapanap be.

Páant á naáwáchah joinít,
á maáhboó tubit íjnit, nin
pah á niijíp be: ‘Tútchi
tac yoób búdí namánadih,

bainí namánadihbat bejnit,
moh yéejnit, jéih bejcan-
nit, jéih encannit, wio
wihcannitdihbat jwãáhnit,
waícanjeh ma ub júúwáp’, á
niijíp be. 22 Pánih naáwãdih

bejniji jwáub joinít, ‘Maá,
ma niijátji pah wã chãjap
be. Páant wã chãjachah
yuhna, páantjeh chúudat
á jadhna caá’, á niijíp be.

23 Páant á niijíchah joinít,
á maáh caandih á jwáub
wutap be. ‘Tútchi jwëejboó
búdí namánaboó bejnitdih,
bainí namánaboó bejnit-
dihbat ma júúwát túuté,
chúudatnadih í túi yawat

pínah niijná. 24 Meemdih
yoobópdih wã naóhna caá.
Queét wã jwíih bidnitboó
wã numah jeémátidih í
jeémpan niít’, á niijíp be.
Pánihat pah, Dios áihwã

pínahdih ã bidichah yuhna, det ï weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jepahcannit, ãjeéh ï jumcan niít. Obohjeéhtih, caandíh jepahnitjeh ã pebhboó ãjeéh ï jumbipna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Jesúsjeéh jwĩ jumihichah, ã buwat

(Mt 10.37-38)

²⁵ Biíh láa dawá cãacwã Jesúsjeéh ït bejep wut jĩ. Pánihna, Jesús queétdih tac púud ennit, nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: ²⁶ “**Ded wã bohéni jumíhna, bita chah weémboodíh oyat caá náahap. ã íipdih, ã íindih, ã áadih, ã wehdih, ã déewãdih, ã déewã yaáhdihbut ã oyat chah weémboodíh oyat caá náahap.*** ²⁷ **Ded wãjeéh péé bohéni jumíhna, ded pah ã weñat pínahdih jenah joicát caá náahap. Pánih chãjna, wíih ã jumat jíib yeejép yapna yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap.*** ²⁸ **Nindihbut ñi jenah joyoó: Muú teoni jap bóo muudíh ã chãjat pínah jãtíh, ã jíib juyátdih jéihyat túut niijná, caán muú jíib pínahdih ã jwíih jenah enna caá.** ²⁹ **ã jíib pínahdih ã jwíih jenah encan, ãih muudíh ã jéih péacah enna, bitaboó caandíh ï deohbipna caá.** ³⁰ **‘Nin pohba ãih muudíh teona, ãt péa tagaá’, ï niij deohbipna caá.** ³¹ **Nindihbut ñi jenah**

joyoó: Maáh biíh maáhjĩh ï míic mawat pínah jãtíh, nin pah ã niij jenah joiná caá: ‘¿Weém diez mil soldadowã bíbohnit, caánboó veinte mil soldadowã ã bíbohochah, jwĩ míic maona, wãta jéih buujá taniít?’ ã niij jenah joiná caá. ³² **Páant niij jenah joinít, ã buujácat pínahdih jéihna, biíh maáh ãih soldadowãjĩh míic mawadih jãóhnit, yuúpjeh ï jum jwuhuchah, ‘Jwĩ míic maoca boj jíih’, niiját túutnit, caandíh teo wãhndih ã wah boj bipna caá.** ³³ **Pánihna, wíihwã jumíhna, weemdíh ñi jepahat pínah jãtíh, ‘Nihat wã yéj chãjatdih wã cádahbipna caá. Wíih bií déedih jenah joicán, Jesúsboodíh jenah joiná, caandíh jeh wã jepahbipna caá. Páant wã jepahat jíib, yeejép yapna yuhna, caandíh wã cádahcan niít’, niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah joinít jumna, wíihwã ñi jéih jumbipna caá”, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.**

Buicánni núumni naáwát
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ Páant niij naóhnit, nin biíh naáwátjĩh Jesús queétdih ãt jwúub bohénap wut jĩ, ã jwíih naáwátidih ï beh joyát pínah niijná: “**Núumni buiná, jeémátdih ã túi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni ã buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá.** ³⁵ **Pánih buicánni dedé pínah**

* 14:26 Mt 10.37 * 14:27 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24

nihcah, caandih yohatjeh caá náahap. Caán ã nihat pah yeéb ñi jamca bojoó. Dios naáwátdih táí joinít, caandih ñi cádahca bojoó. ¿Ded molít jamna, ã táí joyó naáh!" Jesús át niijíp wut jĩ.

15

Buudní oveja naáwát
(Mt 18.12-14)

¹ Biih yeó jáapdih dawá cáacwã, Romanowã ã maáta ã úbát túutnit dinerodih úbh wãhnt, bita Moisés ã wutatjidih jepahcannit "Yeejépwã", niijnítbut Jesúsdi joyódih ãt jãibínap wut jĩ. ² Páant ã jãibínachah ennit, fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut íjnit, queétjeh nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—Nin newé yeejépwãdih táí wëi jwãáhnt, íjeéh ãpĩ jeémpna caá, ãt niijíp wut jĩ.*

³ Páant ã niijíchah jéihnt, Jesús nin naáwátjĩh queétdih ãt bohénap wut jĩ: ⁴ "**Cien ovejawãdih bíbohni, bíic oveja caandih ã buudúchah ennit, ¿ded pah tigaá ã chãjbi? yeéb ñi jenah joyóchah. Bitá noventa y nueve ovejawãdih ã jeémát yílip jamuphoó jwejnít, caán buudnídih bididih ã bejbipna caá. Pánihna, caandih bid jainítna, ã cádahbipna caá.**

⁵ **Caandih bid jai wëina, áih daadjih mao cáagnít, áih munná ã ub jwáub bejbipna caá.*** ⁶ **Pánih ub**

jwáub jãibínít, 'Wíih oveja buudnídih wã bid jayáp be. Pánihna, wãjeéh ñi wëi wáac jãúwá', niijnít, ã pebh jamnitdih, ã déewãdihbut ã bid wáacbipna caá. ⁷ Páant ã weñat pah, ded bíic cáac ã yéejatdih cádahnit, ã túut numáchah, Dios pebhboó jamnit búdí ã wëibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve panihnit 'Weemdih yéejat wihcan caá. ¿Dépanih tigaá wãta túut num?' niij jenah joinítdih Dios pebhboó jamnit ã wëican níit", Jesús át niijíp wut jĩ.

Buudní dinero júdu naáwát

⁸ "**Diez dinero júdu bíbohni bíic júdu caántdih ã buudúchah ennit, ¿ded pah tigaá mi chãjbi? Jiát dahjih jainít, muddih mi táí tóodh bid beedábipna caá. Caán júdu bid jainítna, mi cádahbipna caá.**

⁹ **Caán júdu bid jainít, 'Weemdih buudní dinero júdu bid jainít, Pánihna, wãjeéh ñi wëi wáac jãúwá', niijnít, mi pebh jamnitdih, mi déewãdihbut mi bid wáacbipna caá.**

¹⁰ **Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Páant mi weñat pah, bíic yéejni ã yéejatdih cádahnit, túniboodih ã túut numáchah, Dioih ángelwãbut búdí ã wëibipna caá", Jesús át niijíp wut jĩ.**

Buudní ã wáuh naáwát

¹¹ "**Bíic newé chénewã ã weh jamup be. ¹² Uduyiboó ã ípdih nin pah ã niijíp**

* 15:2 Lc 5.29-30

* 15:5 Is 40.11; Ez 34.11-12; Jn 10.1-16; He 13.20

be: ‘Wanna, meemdíh wã wãhbipna caá”, ma niijnídih buu ma wãhuá, Paá’, ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, ã íp ãih bií déedih ã wehdih ã pãáap be. ¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, údyiboó nihat ãih bií déedih ubnit, yuúp biih baácboó jibidih ã bejep be. Caán baácboó jumna, cheha náahdih jíib chãj, yaádh metat jíib wãh, namah jeémát jíib wãh, búdí ã jíib chãjap be. Pánih jíib chãjna, ãih dinerodih ã yoh beedánap be. ¹⁴ Páant ã yoh beedaát túttimah, caán baácboó jeémát wihcah, nuugúp láa ã jumap be. Caanbút nuugúppjih diib wánna ã chãjap be. ¹⁵ Páant jeémát ã wihcah, tewat bididih ã bejep be. Páant ã bid bejehcah, biíc newé caandíh íí náah jumni tewat wãhnit, ãih momo muuwã jumni wáihyat júduboó caandíh ã wahap be, queétdih jeémát ã wãhat pínah niijná. ¹⁶ Pánih queétdih inna, queét muuwãdih wãhni jeémátidih búdí ã jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, ã maáh caandíh ã jeémát tútcah, bitabut caandíh dedé jeémát íí wãhcap be. ¹⁷ Páant ã yapat túttimah, ã jwáub náhninap be, ‘Nihat wã ípdih teo wãhnit jeémát bíboh, íí júdh jeémpni jeémátbut ãpí jumna beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jumna, weemdíh jeémát wihcah, wanna caá wã

chãjap. ¹⁸ Pánihna, wã íp pebhna wã jwáub bejbipna caá. Caanná jwáub juibínit, wã ípdih nin pah wã niijbípna caá: “Diosdih búdí wã yéej chãjna beé, Paá. Meemdíhbut wã yéej chãjna beé. ¹⁹ Pánihna, ‘Wãuhú’, buu weemdíh ma niijcá bojoó! Meemdíh teo wãhniyeh wã jumbipna caá”, wã ípdih wã niijbípna caá’, caán míicjeh ã niij, jenah joyóp be. ²⁰ Páant niij jenah joinít, ã íp pebhna ã jwáub bejep be.

“Pánih jwáub bejna, ã ípíh muudíh ã tóah bejehcah, ã ípboó caandíh yuúpmah ã jwãáh enep be. Pánih jwãáh enna, ãih caolihjih búdí jíghanit, ã wãúhdih jwãáádih ã ñáo ñah bejep be. Jwãáhnit, caandíh búdí wëina, ã pin tewep be. ²¹ Páant ã pin tewechah, ã ípdih nin pah ã niij naawáp be: ‘Diosdih búdí wã yéej chãjap be, Paá. Meemdíhbut wã yéej chãjap be. Pánihna, “Wãuhú”, weemdíh ma niijcá bojoó’, ã niijíp be. ²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah yuhna, ã ípboó caandíh teo wãhnitdih nin pah ã niij watap be: ‘Waicanjeh túini yégueh chóodih ub júóhnit, wã wãúhdih ñi yacaá. Túini téihya yacat júduhdih ãih téih tíbdihbut ñi yacaá. ãih jíthchadihbut túini zapatos ñi yacaá. ²³ Jwí táí in débehani momo jiwí wãúhdih ub

jǎóhnit, ñi mǎwǎáp. Mao péa, quibh péanit, ñi puubú.
 24 “Wǎ wǎúh ã wunah bejna nacaá”, wǎ niij jenah joyóp yuh be. Bũdní déeji buu ã túi jwǎub jainá caá, buca. Búdí wēinit, chóbe jeémpjĩh’, caandih teo wǎhnitdih ã niijíp be. Pánihna, queét nihat búdí wēinit, í jeémép be.

25 “Obohjeéhtih, údyi ã jwǎub juyúchah, weép jeñéboó momo jiwíwǎ jumni wáihyat júduboó ã jumup be. Pánihna, ã ípíh muudih tóah bejna, í wēi ewechah, ã joyóp be.

26 Pánih joinít, teo wǎhndih nin pah ã niij úubh joyóp be: ‘¿Dépanih eo tigaá queét í chǎj?’ ã niijíp be. 27 Páant ã niij úubh joyóchah joinít, teo wǎhni caandih nin pah ã niij jepahap be: ‘Ma úud ã jwǎub jainá beé. ã túi juyúchah, ma íp jwí in débehani momo jiwí wǎúhdih ã mawat túutap be. Pánih maonijidih jwí puúb péanachah, numah jeémp wēi eona caá í chǎjap’, caandih ã niijíp be. 28 Páant teo wǎhni ã niij naáwáchah joinít, weép jeñé ã ípdih tubit ã íjip be. Íjnit, ã waádihcap be. Páant ã waádihcah enna, ã ípboó bac bejnit, ‘Wǎuhú, ma waád jǎúwá’, caandih ã niijíp yuh be. 29 Obohjeéhtih, ã ípdih nin pah ã niij jepahap be: ‘Maatápdih meemdih búdí teo wǎhni, ma naáwáchah

wǎ yap yohcah yuhna, wǎ pej jumnitdih wǎ numah jeémát déedih cabra wǎúhbitdih weemdih mapí wǎhcan beé. 30 Obohjeéhtih, buu yeejép ma wǎúh ã jwǎub juyúchah, yaádh metat jíib míih dinero yoh beedánidih búdí wēinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwí in débehani momo jiwí wǎúhdih maonit, caandih ma numah jeémpna caá’, ã ípdih ã niij jǎihñup be.

31 “Páant ã niij jǎihñuchah joinít, ã íp caandih nin pah ã niij jepahap be: ‘Wǎuhú, meém wǎjeéh mapí jumna caá. Nihat wíih bíí déedih míih man caá. 32 Obohjeéhtih, ma úud wanní déeji buu ã túi jwǎub juyúp be. Pánihna, wēinit, jwí numah jeémp ewechah, ã túina caá’, ã íp weép jeñédih ã niijíp be”, Jesús queétdih át niijíp wat jíi.

16

Dinero en daoní ded pah ã chǎjat naáwát

1 Biíh láa Jesús nin naáwátjĩh ã bohénitdih át jwǎub bohénap wat jíi: “Biíc newé búdí dinerodih bíbohni, áih dinerodih en daoníboó ã túi en daocát ennit, biíh teo wǎhniboó í maáhdih ã naóh yacap be. 2 Páant ã naóh yacachah, í maáhboó áih dinerodih en daonídh ã bid bojop be. Páant ã bid bojni ã juyúchah, nin pah caandih ã niijíp be: ‘Wíih dinerodih

ma túi en daocát doonádih wã joyóp be. Pánihna, wíih dinerodih túi en daocát jíib weemdih ma jwáub teo wáhcán niit. Ded pah wíih dinerodih ma chãjatjidih weemdih ma naóh daác beedánaá', ã maáh caandih ã niijíp be. ³ Páant ã niijíchah joinít, en daoníjiboó caanjéh nin pah ã niij jenah joyóp be: 'Wã maáh weemdih yohat túut caá páant ã niijíp. Weém wēpcanni jumna, baác baadát tewatnadih wã buujácan niit. Weém bitadih dinero wã úbhna, tíic náah jumni wãta úbh tac buugá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdih chãjat náah? ⁴ Buu, wã chãjat pínahdih wã jéihna caá, buca. Nin pah wã chãjachah, wã teo cádahat túttimah, wã maáhdih jíib buudánit weemdih í oibipna nacaá. Pánih oinit, jígah ennit, weemdih í teo wáacipna caá', caanjéh ã niij jenah joyóp be. ⁵ Páant niij jenah joinít, nihat ã maáhdih jíib buudánit yoobó ã bid bojop be. Páant ã jwíih bid bojoni ã juyáchah, nin pah caandih ã niij úbh joyóp be: '¿Wã maáhdih débóo tigaá meém ma jíib buudá?' ã niij úbh joyóp be. ⁶ 'Jeémát chãjat yí cien dahwani quiitnadih caandih wã jíib buudána caá', ã niij jepahap be. 'Ninboó ma jíib buudáátdih daácni núo ã jumna caá. Waícanjeh jui chúdnit,

ma jíib buudáátdih jwáub deyanit, tac yoobjéh ma daacá', teo wáhni ã niijíp be. ⁷ Páant niij péanit, bíih jíib buudánidih bid bojnit, nin pah caandihbut ã niij úbh joyóp be: '¿Débóo tigaá wã maáhdih ma jíib buudá?' ã niijíp be. 'Cien trigo wuh wuúhnadih wã jíib buudána caá', ã niijíp be. 'Ninboó ma jíib buudáátdih daácni núo ã jumna caá. Ochentajeh ma daacá', ã niijíp be. ⁸ Páant ã chãjatdih jéihnit, ã maáhboó áih dinerodih en daoníjidih nin pah ã niijíp be: 'Meém yeeni yuhna, ded pah túttimah ma túi jumat pínahdih mat jenah joyóp taga', ã niijíp be. Páant ã chãjat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah túi jumat túut niijná, bíi déenadih í túi jéih ubna caá. Ded pah í bíbohat pínahdih Dioíhwãboodih chah í túi jéihna caá.

⁹ "Yeébboodih nin pah wã naóhna caá: Moh yéejnitdih jígah ennit, níih bíi déejih queétdih ñi túi teo wáacá. Páant ñi teo wáacachah, queétbody Diosdih jepahnit, ã pebhboó ñi juibínachah, yeebdih í wēi jwááhibipna caá.

¹⁰ "Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjih bitadih túi teo wáacni jumna, túttimah bádí bíbohna, caanjihbut ã túi teo wáacipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí ã bíbohatjih túi chãjcan, túttimah bádí ã bíbohnabut,

biic yoobó ã táí chãjcan niit.* ¹¹ Níih bií déejĩh ñi táí chãjcat enna, Diosboó ã wēpatjĩh yeebdíh ã teo wáaccan niit. ¹² Pánihna, nin baácboó jum jwuhna, Dios yeebdíh ã wũhni bií déejĩh ñi táí chãjcat enna, jeáboó ñi juibínachah, túini yoobátidih ã wũhcan niit. ¹³ Ded Diosdih táí jenah joiní jumna, áih bií dée pínahdih tabit ã jenah joicán niit. Obohjeéhtih, bií déedih tabit bidni jumna, Diosboodíh ã jéih jenah joicán niit. Pánihna, Diosdih bií déedihbut chénat pah biícidih ñi jéih jenah joicán niit. Diosdihjeh bidat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, fariseowã dawá bií déedih bidnit jumna, caandíh ít dehwep wut jĩ. ¹⁵ Páant ã dehwechah ennit, Jesús queédih nin pah át niijíp wut jĩ: “Cãacwã ã enechah pohba, yeéb túinit pah tigaá ñi jíghop, ‘Nit táí chãjnit caá’, yeebdíh ã niij jenah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bií déedih ñi bid jenah joyátidih Dios ã jéihna caá. ‘Nit túinit caá’, cãacwã ã niij ennitdih Diosboó ‘Yeejép wã caá’, ã niij enna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

Moisés ã wutajidih, Dios ã

maáh jumatiidihbut Jesús ã bohéát

¹⁶ “Juan Daabáni ã jumati pínah jãtíh, Diosjeéh táí jumati túut niijná, Moisés ã wutajidih, Dios naáwátidih naóh yapanit ã daacátjidihbut cãacwãdih jepahat caá átih náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios ã maáh jumati túini doonádih cãacwãdih ã jwíh naáwáp jĩ. Bũũ weem jwáh caán túini doonádih yeebdíh wã naóhna caá. Pánihna, yéejatidih cádahnit, Diosdih jepahat ã bũwũchah, det jepahíhnitboó Diosdih búdí bidat caá náahap.* ¹⁷ Jeá, nin baácbut ã bũudúchah yuhna, Moisés ã wutajiboó ã bũudcán niit”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Yad wilidih yohcat

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ “Ded ájeéh bólidih yohnit, biíh wilidih jwũub áa jumna, yeejép ã chãjna caá. Ded biíh áajidih jwũub túut nuúm áa jumna, caántjĩh ã yéej chãjna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.*

Moh yéejni Lázaro, dawá bií déedih bíbohni naáwát

¹⁹ “Dawá bií déedih bíbohni, dinerobut búdí bíbohni newé ã jumap be. Búdí jíib jumni túini chítah jumni yégueh chóodih ápĩ dũwúp be. Yeó jáap jumati pah túini jeémátidih míic ápĩ jeémép be. ²⁰ Áih

* 16:10 Mt 25.21; Lc 19.17 * 16:13 Mt 6.24 * 16:16 Mt 11.12-13 * 16:17

Mt 5.18 * 16:18 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

maú jęc pebh moh yéejni, Lázaro wūt jumni, āpī űajap be. Nihat āih bācah āoh peétni ā jumap be. ²¹ Páant ā űajachah, mujjiowā āih áhwatnadih déebedih ĩpī juibínap be. Dawá bií déedih bíbohniboó ā jeémp jéenanidih Lázaro ā jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, caandih āpī wāhat táutcap be. ²² Biíc yeó jáap, Lázaro ā wunap be. Abraham ā juima yoobát ā jumachah, Dioih ángelwā Abraham pebhna āih caolihdih ĩ ub bej wahap be. Cubacah, dawá bií dée bíbohnbuť ā wunap be. Obohjeéhtih, ā wunat táttimah, cáacwā āih bācahjidiť ĩ yohochah, āih caolih iiguípna ā bejep be. ²³ Caánboó jumna, tubit ā tubanap be. Pánih tuba chéi enna, Abrahamdih, Lázaro ā pebh ā űuhachah, ā enep be. ²⁴ Pánih ennit, Abrahamdih nin pah ā niij ejep be: ‘Nuwá, weém nin iiguípboó wā jumachah, weemdih tubit ā tubna caá. Páant ā tubachah, weemdih jĳah ennit, ma teo wāacá. Lázarodih āih téih tíbjĳih mahdih taj daabánit, wĳih nuúcdih ā cámahat pínah niijná, ma chíiaat táutú’, Abrahamdih ā niij ejep yuh be. ²⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah yuhna, Abraham caandih nin pah ā niij jepahap be: ‘Jumá, meém baácboó jum jwuhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap jĳi. Obohjeéhtih, Lázaroboó ā moh yéejep

jĳi. Buu Lázaro ninjĳih ā táí jumachah, meemdih caá tubit an tubap. ²⁶ Jwĳi cátiť jéih bejcat dée ā jumachah, ded ninmant conna ā jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabut ā jéih aáb jūóhcan caá’, Abraham caandih ā niij jepahap be.

²⁷⁻²⁸ “Páant ā niijíchah joinít, dawá bií déedih bíbohniĳi nin pah ā jwúub niijíp be: ‘Nuwah Abraham, wā ĩp pebhboó biícĳih bóo téihya wā úudwā páantjeh ĩ jumap be. Pánihna, wā úudwādih naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queéťbut nin iiguípna ĩ jūóhcat pínah ni-ijná’, Abrahamdih ā niijíp yuh be. ²⁹ Obohjeéhtih, Abraham caandih nin pah ā niij jepahap be: ‘Dios naáwátdih Moisésĳi, bita ā naáwátdih naóh yapanitĳi ĩ daácni néonadihbut ma úudwā ĩ bíbohna caá. Caán naáwátdih ma úudwādih jepahat caá náahap’, Abraham ā niijíp be. ³⁰ Páant ā niijíchah joinít, iiguípboó jumni nin pah ā jwúub niijíp be: ‘Yoobópdih tigaá ma niijíp, Nuwah Abraham. Obohjeéhtih, biíc wunnĳi ĩ pebhna ā jwúub bejchah, queéť caandih joinít, ĩta táut nuum tágaá’, Abrahamdih ā niijíp yuh be. ³¹ ‘Queéť Moisés ā daacátjidiť táí joicán, bita naóh yapanit ĩ daacátjidiťbut táí joicán, wunnĳi ā boo pud jūúwúchah yuhna,

queét caandíhbat ì joibícan nacaá', Abraham caandíh ã niijíp be", Jesús át niijíp wut jì.

17

Jwĩyéej chājat tūtāt ã tobohat

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Biíh láa, Jesús nin pah ã bohénitdih át niij naáwáp wut jì: **"Dawá yeebdíh yéej chājat tūtāt ì jumbipna caá. Obohjeéhtih, ì yéej chājat tūtātjì jīb, Dios queétdih búdí ã peéh chājipna caá.** ² Nin wébít panihni weemdíh jáap jepahnitdih ded ã yéej chājat tūtātjì jīb Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chājipna caá. Pánihna, caán ã yéej chājat tūtāt pínah jātih, āih butdih búdí jeé júdujīh chéó búudhñit, búdí majna caandíh ì yohochah, āta túi taga. Páant ì chājachah, caán wébít panihnidih ã yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan taga. ³ Ded pah ñi chājat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Ñi dée yeebdíh ã yéej chājachah, 'Páant ma chājatdih ma cádaahaá', caandíh ñi niijí. Páant ñi niijíchah joinít, táinidih ã tūt nūméchah, yeéboó ã yéej chājatjidih ñi jwúb náhnica bojoó.*

⁴ Pánihna, ñi déeboó biic yeó jáapdihjeh siete láa yeebdíh yéej chājnit, 'Páant wā

chājatjidih wā jīgahna caá. Chéneji wā jwúb chājcan niit', ã niijíchah, páant bóo láa ã yéej chājatjidih ma jwúb náhnica bojoó", Jesús át niijíp wut jì.

Ded pah caá Diosdih túi jenah joyát

⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénit caandíh nin pah ìt niijíp wut jì:

—Meemdíh chah jwĩ jenah joyát pínah niijná, jwiítidih ma teo wáacá, ìt niijíp wut jì.

⁶ —**Mostaza bainí tībih jumna yuhna, chíihna, búdí nah ã behna caá. Pánihat pah, Dios ã wēpatdih bainíjeh jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chājipna caá: Can búdí máa nahdih 'Máa nahaá, meemjéh dug ñah bejnit, búdí majna ma juibí ñuhú', ñi niiját pahjeh ã bejbipna caá,** Jesús queétdih át niijíp wut jì.

Teo wāhni ã tewat naáwát

⁷ "¿Yeebdíh teo wāhni wápchidih teo, ovejawādh en daoníji ã jwúb juyúchah, ded pah tiguaá caandíh ñita niij? 'Ma jeémp jūúwá. Ma jeémát pínahdih ninjīh wā puúb páñap be', ¿ñita niijtá niit? ⁸ Páant ñita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ñita niijíp: 'Wā jeémát pínahdih ma puubbí jwuhú. Wā jeémp babhbachah, weemdíh ma pāi jwuhú. Wā jeémp péaat túttimah, meem jwáh jeémpnit ma babhbaá', yeebdíh teo wāhñidih

* 17:3 Mt 18.15

ñita niij tágaá. ⁹ **Yeebdíh teo wāhni ñi wutatdih ā chājachah, caandíh ‘Túina caá’, ñita niijcán tagaá. Páant ñi niiját dih bidcan, ā tewatdihjeh caá āpí chājap.** ¹⁰ **Pánihna, teo wāhniit ī jumat pah man tiguaá yeebbát ñi jumap. Dios ā wutatdih jepahniit, ‘Túina caá’, ā niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh niij jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wāhniijeh man tiguaá wā jumap. Ma wutatdihjeh tiguaá wāpí tewep’, ñi niij jenah joyoó”, Jesús āt niijíp wut jī.**

Diez bácah moópniitdih Jesús ā booaat

¹¹ Bíih yeó jáapdih Jesús wā Jerusalén tútchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cātíh ít bejep wut jī. ¹² Bainí tútchidih ī waadáchahjeh, diez bácah moópniitboó yáap caandíh ít en ñuhap wut jī. ¹³ Pánih ennit, nin pah ít niij ejep wut jī:

—Maá Jesús, jwiít dih ma jīgah eneé, ít niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ī niij ejechah, Jesús queétdih ennit, nin pah āt niijíp wut jī:

—**Moisés ā wutatji pah-jeh sacerdotewādih ñíih bácahdih júutudih ñi bejeé, caán moopát ā ñuumátdih ī jéihyat pínah niijná,*** āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, ī bejechahjeh, ñih bácah moopát āt ñuumáh bejep wut jī. ¹⁵ Biíc íjeéh jumni áih

bácah ā ñuumúchah ennit, Jesús pebhna āt jwáub bejep wut jī. Pánih jwáub bejniit, Diosdih bádí āt wēi ejep wut jī. ¹⁶ Pánih wēinit, Jesús íjtcha pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Túina caá, Maá”, āt niijíp wut jī. Caán bácah moópniiji Samaria baác dih bóo judío nihcan wut jī.

¹⁷ —¿Yeéb boonit diez nihcannit beé? ¿Bita nueve dépanih tiguaá weñedih ī jwáub jūóhcan? ¹⁸ **Nin biícjeh, judío nihcan yahna, Diosdih ‘Túina caá’, ni-ijídih ā jwáub jūúwáp be. ¿Dépanih tibeé bita ī jūóhcan?** Jesús āt niijíp wut jī.

¹⁹ Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnidih

—**Ñah ñuhnit, ma jwáub bejeé. Wā wēpatdih ma táij jenah joyát jíib ma boonap be,** āt niijíp wut jī.

Ded pah caá Dios ā maáh jumat

(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Bíih yeó jáapdih fariseowā Jesús dih nin pah ít niij úbh joyóp wut jī:

—¿Débólíh tiguaá nin baácboó Dios ā maáh jum wíhíhbi? ít niijíp wut jī.

—**Dios ā maáh jummatdih yeéb cáacwā ñi jéih encan caá.** ²¹ **‘Jáaj, ninjīh caá ā jumap’, ‘Jáaj, cōj caá ā jumap’, ñi jéih niijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios ā wēpatjīh yeebdíh wā teo wáacachah, Dios ā maáh**

* 17:14 Lv 14.1-32

jumat ñi cãtĩh ã jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²² Páant niij péanit, Jesús ã bohénitdih jwuh nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—**Táttimah, búdí yeejép yap láa ã jumachah, nin baácboó wã jwúub dei júúwát pínahdih búdí ñi hidbipna yuh caá.** Obohjeéhtih, wã jígoh jwuhcan niit. ²³ ‘Candih eneé. Can Dios ã wahni Cristo caá’, niij, ‘Nin Cristodih eneé’, bita yeehdih ã niijbípna yuh caá. Páant ã niijíchah yuhna, yeéboó queétdih ñi joyáh bojoó. ²⁴ Wedónachah, nihat yúúp jumna yuhna, ã enat pah, weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei júúwáchah, nihat ã enbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, páant wã jwúub dei júúwát pínah jãtĩh, bũũ láa moón weemdih náahcan, tubit yeejép ã chãjbipna caá. ²⁶ Weém, nihat cáacwã úud jeñé wã jwúub dei júúwáchah, Noéwã jum láa ã jumati pahjeh cáacwã ã jwúub jumbipna caá.*

²⁷ Caán láa moón nihat jeémp bahnit, téihya chéona ãt chãjap wut jĩ. Pãnih chãjna, Diosdih ãt jenah joicáp wut jĩ. Páant ã jumachah, Noéwãjí búdí jááj chóoboó ã waadát táttimah, Dios pobyit wahnit, caandih náahcannitdih át mao beedánap wut jĩ. Páant ã jumati pahjeh

mũn tigaá wã jwúub dei júúwát pínah jãtĩh cáacwã ã jumbipna caá.*

²⁸ Lot jum láa ã jumati pahjeh, wã jwúub dei júúwát pínah jãtĩh, cáacwã ã jumbipna caá. Caán láa moón jeémp, babh, jíib chãj, wápchidih taj, muú ãt chãjap wut jĩ. ²⁹ Páant ã chãjat pónih, Sodoma tútchimant Lotwãjí ã jwei béjehahjeh, tũũ iigát panihni iigní jee dáhna jeámant át búúg jéenep wut jĩ. Nihat caán tútchidih moondih yohna, Dios caán iigátidih át wahap wut jĩ.* ³⁰ Páant ã jumati pahjeh mũn tigaá weém nihat cáacwã úud jeñé, wã jwúub dei júúwáchah, cáacwã ã jumbipna caá.

³¹ “Caán yeó jáapdih ded áih muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bií déedih ubudih waadacánjeh, yoobópdi ã jwei béje naáh. Wápchiboó jumni but áih yéguehnadih ubudih ã jwúub bejca bojo naáh.* ³² Lot áaji ded pah mi yapatdih ñi náhninaá. Dios ã wutatjidih jepahcan, miíh bií déedih oinit, tac púud enna, núumni nah mit wééep wut jĩ.*

³³ Pãnihna, ded ã weñat pínahdihjenah joí chãjni, iiguípna bejni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodih

* 17:26 Gn 6.5-8 * 17:27 Gn 7.6-24

24.17-18; Mr 13.15-16 * 17:32 Gn 19.26

* 17:29 Gn 18.20-19.25 * 17:31 Mt

* 17:33 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc

9.24; Jn 12.25

chãjni, ã buudcán niít.*

³⁴ “**Yeebdih yoobópdih wã naóhna caá. Wã jwúub dei jóóhni yeó jáapdih chénewã fih muú díitna biíc dih í úwuchah, weemdih jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Weemdih jepahcanniboó ã chãobípnna caá.** ³⁵ **Chénewã yaádh biíc dih í tewe chah, weemdih jepahnidihjeh wã ub bejehchah, biih wili chãobípnna caá.** ³⁶ **Wápchiboó chénewã teonit í jumuchah, weemdih jepahnidihjeh wã ubbipna caá. Biih ã chãobípnna caá**”, Jesús át niijíp wat jĩ.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, ã bohénit caandih nin pah ít úbh joyóp wat jĩ:

—¿Dedboo tígaá páant ã yapbi? ít niijíp wat jĩ.

—**Jóopwã í jii júuduchah ennit, nañúp ã moopópboó jéihna, biáboó ñi bidcan niít. Páant ñi jéihyat pah, dedjih wã jwúub dei júúwuchah jéihna, biáboó bidcat caá náahap, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.**

18

Éemp wunnih mi úbh tac buugáát naáwát

¹ Túttimah, Diosdih í úbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús ã bohénitdih át níj naáwáp wat jĩ: ² **“Biíc tátchidih yéejat peéh chãjat túttni ã jumap be. Caán Diosdih úmcan, cáacwãdihbut ãpĩ táí chãjcap be.** ³ **Caán tátchidih éemp wunnihbut**

mi jumap be. Pánihna, peéh chãjat túttni pebhna jubínit, ‘Weemdih eníhcan, yeejép chãjnidih ma peéh chãjat tútú’, mi niijíp be. ⁴ **Páant mi niijíchah yuhna, dawá láa caánboó ‘Wã peéh chãjcan niít’, caántdih ã niijíp be. Páant ã niijíchah yuhna, caántboó caandih chah mi úbh tac buugánap be. Páant mi úbh tac buugánachah yap joiná, caanjéh nin pah ã níj jenah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwãdihbut wã úmcan caá.** ⁵ **Páant wã jumuchah yuhna, nintboó mi úbh tac buugána, weemdih mi chuúbipna caá. Pánihna, caántdih yeejép chãjnidih wã peéh chãjat túttnipna caá’, ã niijíp be”**, Jesús át niijíp wat jĩ.

⁶ Páant niijnít, Jesús queétdih nin pah át níj jéihyanap wat jĩ: **“Caán yéejat peéh chãjat túttni ded pah ã chãjatdih ñi táí jenah joyoó.** ⁷ **Caán túcanni yuhna, caandih úbh tac buugánidih ã teo wáacap be. Diosboó táini jumna, ã ñíonit ã teo wáacat pínahdih bádí í bidichah, queétdih maatápdih ã páñat tútcan niít.** ⁸ **Pánih táí teo wáacnit, queétdih yeejép chãjnitdih waícanjeh ã peéh chãjbipna caá. Pánih táí jepahni ã jumuchah yuhna, weém nin baácboó jwúub dei jóóhna, daocánnit Diosdih táí jenah joinítdih wã bid jaimí dée caá. Pánihna, yeébbó**

caandih ñi túi jengah joí cádahca bojoó", át niijíp wut jĩ.

Chénewā Diosdih úbhñit naáwát

⁹ Páant niij péanit, "Jwiitboó táinit caá. Bitaboó yeejépwā caá", niij jengah joinít dih Jesús nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

¹⁰ **"Chénewā Diosdih úbhña ĩ chājap be. Biíc fariseo ā jumap be. Biíh Romanowā ĩ maáh ā wutni dinerodih úbhñi ā jumap be.**

¹¹ **Pánihna, fariseo ñuhñit, nin pah Diosdih ā niij úbáp be: 'Weém bií déedih nuumní, yaádh dih yéj chājni nihcan caá. Nin Romanowā ĩ maáh ā wutni dinerodih úbhñi ā yéj chājat pahbat wā chājcan caá. Bitā ĩ yéj chājat pah wāpĩ chājcan caá. Pánih túi jumna, 'Túina caá', meemdih wā niijná caá.**

¹² **Weém semana jumap pah chéne yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, wāpĩ úbhña caá. Ded cien dinero júdudih wā jíib ubna, diez júdudih meemdih wāpĩ wāhna caá. Ma wutat pahjeh wāpĩ túi chājna caá', fariseo ā niij úbáp be.**

¹³ **Obohjeéhtih, dinerodih úbhñiboó ā yéj chājatdih jīgahna, yuúpbít yaíh duo ñáhnit, japboó en ñahacanjeh, Diosdih nin pah ā niij úbáp be: 'Dios, weém yéjni caá. Weemdih jīgah ennit, ma teo wáacá', ā niijíp be.**

¹⁴ **Yoobópdih**

yeebdih wā naóhna caá. Caán dinerodih úbhñi áih muuná ā jwúb be-jechah, 'Caán táini caá', Dios caandih ā niij enep be. Obohjeéhtih, fariseo-boodih 'Caán táini caá', Dios ā niij encap be. 'Weém táini, dedé yéjeh wihcanni caá', niijnídh 'Meém táicanni caá', Dios ā niij enna caá. Obohjeéhtih, 'Meemjéh caá táini. Weém yéjni wā jumachah, weemdih ma jīgah en teo wáacá', niijnídh Dios ā wéi enna caá", Jesús át niijíp wut jĩ.*

Jesús wébít dih ā úbát

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Biíh láa, cāacwā ĩ túhñitdih ā teo jáha úbát pínah niijná, Jesús pebhna ĩt ab jubínap wut yah jĩ. Obohjeéhtih ā bohénitboó queétdih ennit, ĩt jíponih jáihñap wut jĩ.

¹⁶ Páant ĩ jáihñachah ennit, Jesús wébít dih júúwát táutnit, ā bohénitboodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Queét wébít wā pebhna ĩ júúwá naáh. ĩ júúwát déedih ñi jáhca bojoó. Queét panihñit Diosdih chah ĩ túi jengah joiná caá. Páant moonájeh Dioíhwā ĩ jéih jumna caá.**

¹⁷ **Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nit Diosdih ĩ túi jengah joyát pahjeh yeéboó ñi jengah joicáh, Dios ñi maáh ā nihcan níit, át niijíp wut jĩ.**

* 18:14 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 14.11

Dawá bií déedih bíbohni Jesúsdiḥ ã wábh joyát

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Páant niijníji Jesús ã bohénit bícdih ã bejehah, judíowã ĩ maátajeéh jumni caandíh wábh joyódih át jwáibínáp wut jĩ.

—¿Túí Bohéní, páantjeh Diosjeéh túí jumíhna, ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

19 —¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdíh ma níj? **Diosjeh caá túini.** 20 **Dios ã wutnatnih ma jéihna caá.** ‘Ma áa nihcannihjĩh ma yéej chãjca bojoó.* Cãacdiḥ ma mao yohca bojoó.* Ma nũumcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Ma mánadiḥ túinijeh ma chãjáp’, ***Dios ã niijíp jĩ.** **Caán ã wutnatnih jepahat caá náahap,** Jesús át niijíp wut jĩ.

21 —Wébít jumna, wã yap yohcatji pah, bũubut bíic yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdiḥ át niijíp wut jĩ.

22 —**Diosjeéh ma túí jumat pínah, bainí meemdíh ã judhna caá.** Nihat míih bií déedih jíib chãjadiḥ ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, caán jíibdiḥ moh yéejnitdiḥ ma wáhuú. Páant ma wáhuuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah túini míih pínah **Dios pebhboó ã jumnipna caá.** Wã niiját **pah chãj péa, wãjeéh ma péa**

jũúwá, Jesús caandíh át niijíp wut yah jĩ.

23 Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yahna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jumna, áih bií déedih jíib chãj wáhihcan, búdí át jĩgahap wut jĩ.

24 Páant ã jepahcatdiḥ ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jĩ:

—**Ded dawá bií déedih bíbohni Diosdiḥ ã jepahíhichah yahna, caandíh ã buona caá.** 25 **Camelloboó awí íitbitdiḥ ã waad yábac bejíhichah nihna, áta buo tagaá.** Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waadíhichah, búdí ã buona caá, át niijíp wut jĩ.*

26 Páant ã niijíchah joinít, bita caandíh nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Páant ma niijíchah bácah, Dioíh pínah ded ã jéih jumcan níit, ĩt niijíp wut jĩ.

27 —**Cãacwã ded pah ĩ jehnah joyátjĩh jeh ĩ túi chãjĩhna yahna, Dios pebhboó ĩ jéih bejcan níit.** Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih ã túi ubap. Caanjéh tigaá nihatdiḥ chãj beedáni. **Dedé jéihcat pínah caandíh ã wihcan caá,** Jesús át níj jepahap wut jĩ.

28 Páant ã niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—Weemdíh ma joi jwáhuú. Majeéh péeat túut niijná,

* 18:20 Ex 20.14; Dt 5.18

* 18:20 Ex 20.13; Dt 5.17

* 18:20 Ex 20.15; Dt 5.19

* 18:20 Ex 20.16; Dt 5.20

* 18:20 Ex 20.12; Dt 5.16

* 18:25 Pr 11.28

jwiítboó nihatdih jwĩ cádahap jĩ, ãt niijíp wat jĩ.

29-30 — **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Diosdih jepahni áih muudíh, á mánadih, á déewádh, yaddih, á wehdih cádah bejnit, nin baácboó á jum jwuhuchah, Dios chah dawá caandíh á wũhbipna caá. Pánihna, á wunat túttimahbat, Diosjeéh páantjeh á jumbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.**

Jesús á wunat pínahdih á jwáub naáwát

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 Páant niij péanit, Jesús doce á bohénitdih chibít yáup buúg át namah bejep wat jĩ. Pánih bejnit, nin pah queétdih át niij naáwáp wat jĩ: “**Bainí yeebdíh wã naáwíhna caá. Bũũ Jerusalén tútchina bejna caá jwĩ chãjap. Caanná jwĩ juibínachah, Dios naáwátdih naóh yapanit jon jãtih í daacátji biíc yoobó weém nihat cáacwã úud jeñé wã yapbipna caá.** 32 **Weemdíh teonit, judíowã nihcannitdih í jwáub wũh yapabipna caá. Páant í wũh yapanachah, queétdboó weemdíh deoh naóhñit, mao mác coí jáha, yeejép wéhe, páinit, í mao yohbipna yah caá.**

33 **Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwáub boo pud jũóhbipna caá**”, queétdih át niijíp wat jĩ.

34 Páant á niijíchah joiná yahna, á bohénit ded pah á naáwátdih ít beh joicáp wat jĩ.

Jéih encannidih Jesús á booaat

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

35 Jesús wã Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina ít toáh juibínap wat jĩ. Caanjíh jéih encanniboó namá jwéejdih chúudnit, dinero úubhna át chãjap wat jĩ. 36 Pánih chúudnit, dawá á pebh í yap bejchah joinít, queétdih nin pah át niij úubh joyóp wat jĩ:

—¿Dépanih tigaá dawá cáacwã í yap bej? át niijíp wat jĩ.

37 —Jesús, Nazaret tútchidih bóo á yap bejna caá, caandíh ít niij jepahap wat jĩ.

38 Páant í niijíchah joinít, caán át ej jwíhip wat jĩ.

—¡Jesús, David juima, Dios á wahni, weemdíh ma jĩgah eneé! át niij ñaac ejep wat jĩ.

39 Páant á niij ñaac ejechah joinít, Jesús dih waóhñitboó, nin pah ít niijíp wat jĩ:

—¡Ma laiha bojoó! caandíh ít niij jipónih jũihñup wat jĩ.

Páant í niij jũihñuchah yahna, caánboó chah át wěp ejep wat jĩ.

—¡David juima, Dios á wahni, weemdíh ma jĩgah eneé! át jwáub niij ñaac ejep wat jĩ.

40 Páant á niij ñaac ejechah joinít, Jesúsboó chão ñúhñit, caandíh á pebhna át úb bejat túutap wat jĩ. Páant á bejat túutachah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna ít úb bejep wat jĩ.

Ã pebhna ï ub juibínachah, nin pah caandíh át niij wábh joyóp wat jï:

41 —¿Ded **pah wã chãjat tigaá ma náah?** át niijíp wat jï.

—Maá, jéih enatdih caá wã náahap, át niij jepahap wat jï.

42 —¡Ma **eneé! Weemdíh táí jenah joiná, ma boona caá,** Jesús caandíh át niijíp wat jï.

43 Páant ã niijíchahjeh, jéih encanniji át yoób enep wat jï, buca. Pánih ennit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih búdí át wēi naáwáp wat jï. Pánihna, bita caán jéih encanniji ã enechah ennit, queébtat Diosdih búdí ït wēi naáwáp wat jï.

19

Zaqueo Jesúsdiñ ã jwãáát

1 Jesús wã Jericó tãtchina juibínit, bac bejat tãt ït chãjap wat jï. 2 Caán tãtchidih Zaqueo wãt jumni át jumap wat jï. Caán Romanowã ï maáta dinerodih wábat tãtñit ï maáh jumna, búdí dinero át bíbhop wat jï. 3 “Caán dedna tigaá”, niijnít, Jesúsdiñ át eníhip wat yah jï. Obohjeéhtih, ã eníhichah yahna, japcanni dahbit ã jumachah, dawá cãacwã caandíh ït jãhap wat jï. 4 Pánihna, Jesús ã yap bejehah, táí enat tãt niijná, cãacwãdih ñáo yap bejnit, sicómoro wãt jumni nahdih aab béjnit, caanjíh Jesúsdiñ át pái lajap wat jï. 5 Caanjíh ã pái lajachah, caan náh páwjdiñ Jesús juibí ñahnit, Zaqueodih chéi ennit,

—¡Zaqueo, **waicanjeh ma dei jũwú!** Buu míh muáboó wã chão jwãhbiñna caá, Jesús caandíh át niijíp wat jï.

6 Páant ã niijíchah joinít, Zaqueoboó wēpép dei jũóh, búdí wēinit, áih muaná Jesúsdiñ át numah bejep wat jï. 7 Jesús caandíh ã pej jum bejehah ennit, niñat cãacwã ïijnit, queéjtéh nin pah ït míc niijíp wat jï:

—Jesús tubit yéejniñ muaná ã bejna caá, ït niijíp wat jï.

8 Áih muaná numah juibínit, queétdih át numah jeémép wat jï. Pánih jeémp cháudniñi Zaqueoboó ñah ñahnit, Jesúsdiñ nin pah át niijíp wat jï:

—Maá, meemdíh baini wã naáwát tãt caá. Wã yéejatdih cádah, táiniboodíh tãt numnít, moh yéejnitdih niñat wíh bíí déedih tac yoób wã wãhbiñna caá. Ded dinero wã yee wábhñidih cuatro láa wã jwãhbabipna caá, át niijíp wat jï.

9 Páant ã niijíchah joinít, nin pah caandíh Jesús át niijíp wat jï:

—**Abrahamji Diosdih ã jepahat júb, Dios caandíh át táí ubap wat jï. Buu meembát Diosdih ma jepahat júb, Abrahamji ã juma yoobát ma jumna caá. Páant ma jumachah, meém, majeéh jumnitbat iiguípna bejnit déejidih Dios ã táí ubna caá.** 10 **Weém niñat cãacwã úad jeñé, buudnít paníhñitdih bidnit, táí**

ubat túut niijná, wã jũúwáp be, Jesús át niijíp wut jĩ.*

*Dinero júduna naáwát
(Mt 25.14-30)*

¹¹ Páant ã niijíchah joinítboó Jerusalén tútchi pebhjeh jumna, caanná jubínit, “Maáh ã waadbípna nacaá”, ã niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah queétdih át niij bohénap wut jĩ: ¹² “**Áih baácđih moondíh wutat túut niijná, ã maáh wáuh bih baácboó maáh waad jwéhudih ã bejep be.** ¹³ **Á bejat pínah játih, chénat pah téihya caandíh teo wáhnitdih ã bid wáacáp be. Ì wáac juyáchah, queét nihatdih biíc yoobó bádi jíb jumni míic dinero júdunadih ã wáhap be. Wáhnit, ‘Wá jwáub júúwát pínah játih, nin dinerojĩh ñi jíb chãj teo páñaá’, ã maáh pínah queétdih ã niijíp yah be.** ¹⁴ **Obohjeéhtih, áih cáacwã caandíh eníhcan, ã maáh jummatdih náahcan, biquínadih chah maáhdih naáwádih ã bejat túutap be. ‘Jwiítboó caán ã maáh jummatdih jwí náahcan caá’, ã niij naáwát túutap yah be.**

¹⁵ “**Obohjeéhtih, caánboó maáh waadnít, ã jwáub juyáp be. Jwáub joinít, ã tewatdih jéihyat túut niijná, caandíh teo wáhnitdih ã jwáub bid wáacáp be.** ¹⁶ **Jwíh waóh joiní nin pah ã niijíp be, ‘Maá, ma wáhni júdujĩh jíb chãj teonit, diez júduđih wã jwáub jíb ubap**

be’, ã maáhdih ã niijíp be. ¹⁷ **Páant ã niijíchah joinít, ‘Ma túi chãjap be. Weemdíh túi teo wáhni ma jumna caá. Bainíbitjĩhjah ma túi chãjat jíb, diez tútchinadih moondíh ã maáh meemdíh wã waadána caá’, ã maáh caandíh ã niijíp be.** ¹⁸ **Caán túttimah joiníboó ‘Maá, ma wáhni júdujĩh jíb chãj teonit, cinco júduđih wã jwáub jíb ubap be’, ã maáhdih ã niijíp be.** ¹⁹ **Páant ã niijíchah joinít, ‘Meém ma túi chãjat jíb, cinco tútchinadih moondíh ã maáh meemdíh wã waadána caá’, ã niijíp be.**

²⁰ “**Obohjeéhtih, túttimah joiníboó ‘Maá, ma eneé. Weemdíh ma wáhni júduđih yégueh chóojĩh wã túi tai jwej ámohop be.** ²¹ **Meém tabit úum náah jumni caá. Bitadih momat túut, dicat túutnit, meemjéh caán jíbđih mapí ubna caá. Páant ma chãjatdih jéihnit, meemdíh wã úumap be’, ã maáhdih ã niijíp be.** ²² **Páant ã niijíchah joinít, ‘Meém weemdíh ma túi teo wáhap be. Ma niijátjĩhjah meemdíh wã jwáub naóh yacđipna caá. ¿Weém úum náah jumni níit? ¿Bitadih momat túutni, dicat túutni níit?** ²³ **Páant wã jumuchah nihna, wíh dinerodih dinero jwejat muuná ma ámohochah, áta túi tagaá. Páant ma chãjachah, caán muđđih teonit weemdíh chah íta wáh tagaá’, ã niijíp**

be. ²⁴ Páant niij péanit, pehbbit ñahnitdih nin pah ã niijíp be: ‘Caandíh wã wãhni júduidih dáuc wáinit, chénat pah téihya júdujih tái teoniboodíh ñi wãhuá’, queédih ã niijíp be.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, ‘¡Obohjeéhtih, Maá, caánboó chénat pah téihya júdu jáantjeh ã bíbohna caá!’ caandíh ã niijíp be.

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, ‘Ded ã bíbohnijih tái teonidih chah wã wãhbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã bíbohna yahna, ã tái teocat jíb, ã bíbohndih wã dáuc wáibipna caá.* ²⁷ Weemdíh eníhcannit, ã maáh wã jamatdih náahcannitdih, ninna ub júóhnit, wã enepdih ñi mao yohoó’, ã maáh ã niijíp be”, Jesús ãt niijíp wat jí.

Jesúswã Jerusalénna ã waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Páant niij péa, cáacwáidih chibít yuúbit waóh bejnit, Jerusalén tátchina Jesúswã ãt toáh púuh laab béjep wat jí.

²⁹ Pánih toáh púuh laab béjnit, Betfagé wüt jamni, Betania wüt jamni tátchina pebh, Olivo Jeé púujdih ãt juibínat wat jí. Pánih juibínit, Jesús chénewã ã bohénitdih wahnit, nin pah queédih ãt niijíp wat jí:

³⁰ —**Con jíghni tátchibitdih ñi bejeé. Waád juibínitjeh, burro wũh cáacwáidih**

duo jwáhcannidih ñi jwááhbipna caá. Caandíh ã chéwat tópdih watnit, ñi ub jwáub júúwá. ³¹ Yeebdíh enni ‘¿Dépanih caandíh watnit, ub bej tigaá ñi chãj?’ ã niij wábh joyóchah joinít, ‘Jwí Maáh ã náah jwáhna caá’, ñi niij jepahaá, Jesús queédih ãt niijíp wat jí.

³² Páant ã niijíchah joinít, ãt bejep wat jí. Caanná juibínit, Jesús ã niijátji pahjeh ãt jwááap wat jí. ³³ Pánihna, burro wũúhdih ã watachah ennit,

—¿Dépanih caandíh wat ub bej tigaá ñi chãj? ã monó ãt niij wábh joyóp wat jí.

³⁴ —Nindih jwí Maáh ã náah jwáhna caá, ãt niij jepahap wat jí.

³⁵ —Páant ta tigaá. Ñi ub bej jwáhuá, ã niij jepahachah joinít, Jesús ã páñapboó ãt ub jwáub bejep wat jí. Pánih ub juibínit, Jesús ã chúdat pínah niijná, ãh jih bóo yégueh chóonadih too dugnit, burro wũúhdih ãt cáagap wat jí. ³⁶ Pánih púuh laab chúdnit, ã bejchahjeh, ã jãtíh waóhnit, caán ã maáh pínahdih ã weñat júutna, ãh jih bóo yégueh chóonadih too dugnit, namádh ãt jwej waáwáp wat jí. ³⁷ Pánih bejnit, Jerusalén tátchina toáh juibí, Olivo Jeé púujdih dei juibínit, Jesús ã wép chãjatjinadih náhnit, Diosdih búdí wëina, nin pah ãt niij ejep wat jí:

³⁸ —¡Túina caá, Dios! ¡Meém caá nin jwí Maáh pínahdih

* 19:26 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18

mat wahap taga! ¡Nin ma wahnidih ma túi teo wáacá! Páant jwī maáh ā jumuchah, majeéh jwī túi jumbipna caá. ¡Nin baácdih jumnit jeáboó jumnitbut meém chah wēpni Maáhdih ī wēi naáwá naáh! It niij wēi ejep wut jī.*

39 Páant ī niij wēi ejechah joinít, ¡jeéh péenit fariseowā nin pah Jesúsdi h it niij jāihñap wut jī:

—¡Bohéní, páant bóojeh! Ma bohénitdih ma ej cádahat tútú, it niijíp wut yah jī.

40 Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah āt niij jepahap wut jī:

—**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét ī yayáchah, nin ñajni jee dáhnaboó āta wēi ej tagaá,** āt niijíp wut jī.

41 Pánihna, Jerusalén tútchina tóah juibínit, caandíh enna, caán tútchidih moondíh jīgahna, āt juñáp wut jī. 42 Pánih jāinít, nin pah āt niijíp wut jī: **“Yeéb Jerusalén tútchidih moón buu yeó jáapna ded pah ñi túi jumat pínahdih jéihna nihna, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcan, ñi túi jumat pínahdih ñi beh joicán caá. 43 Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit ñíih tútchidih ī túi bóod chāi ñuh páud bejbipna caá, yeéb tútchi díitboó jumnit ñi jéih jwei báccat pínah niijná. 44 Pánih chājna, ñíih tútchidih ī túi boto mao jéna beedábipna**

caá. Nihat yeéb díitboó jumnitdih, ñi wehdihbut ī mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemdíh ā wahachah yuhna, ñi jepahcatji jíib páant yeejép ā yapbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Jíib chājnitdih Dioíh munnán Jesús ā ñun bácaat (Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

45 Jerusalén tútchidih waád juibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih Jesús wā it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Diosdih ī wāhat pínah nuñáp wādh jíib chājnitdih Jesús āt ñun bácanap wut jī. Pánih ñun bácanit, queétdih nin pah āt niij jāihñap wut jī:

46 —**Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij naóh daacáp tají: ‘Wíih muú weemdíh úbát muú pínah caá’, Dios ā niijná caá,* āt niij daacáp tají. Obohjeéhtih, yeébboó Diosdih úbádh júóhntdih yeenit, chah ñi jíib waadá úbhna, numnít ī wáac juyát muú pínah ñit chājap taga,*** āt niijíp wut jī. Queétdih jāih péanit, āt bac bejep wut jī.

47 Yeó jáap jumat pah Jesús Dioíh munná bohénadi h āpí bejep wut jī. Páant ā bohénachah ennit, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita maátabut caandíh it mao yohíhip wut yah jī.*

48 Obohjeéhtih, ā bohénachah

* 19:38 Sal 118.26

* 19:46 Is 56.7

* 19:46 Jer 7.11

* 19:47 Lc 21.37

joinít, nihat cãacwãboó búdí ït weñep wut jĩ. Páant ï weñechah jéihnit, ï mao yohat túut niijná yuhna, ït jéih teo jwuhcap wut jĩ.

20

Jesús ã wēpat

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

1 Biíh yeó jáap Jesús Dioíh maú jóocmant bóo juéhboó cãacwãdih át bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita maátabut caandíh nin pah ït niij úbh joyóp wut jĩ:

2 —Jwiít dih ma naáwá. ¿Deíh wēpatjĩh tibeé jwíin páant ma chãj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ã wut? ït niijíp wut jĩ.

3 Páant ï niijíchah joinít, Jesúsbut nin pah át niij úbh joí jwáubanap wut jĩ:

—**Weembát yeebdíh wã úbh joibípna caá.**

4 ¿Juan Daabánidih déhe tiguaá át daabáát tútjij? **yeéb ñi jenah joyóchah.** ¿Dios át wutjican taniít? **¿Cãacwãjeh niít ït daabáát tútjij?** Jesús queéd dih át niijíp wut jĩ.

5 Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ït míc niijíp wut jĩ: “¿Ded pah tiguaá jwĩ niij jepah bií? ‘Dios caandíh át wutap taga’, jwĩ niij jepahachah, caánboó ‘Páant ã jumachah yuhna, ¿dépanih tí caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ã niij jühbípna caá. 6 Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwát dih naóh yapani

yobát ã jumap jĩ’, nihat cãacwã ï niij jenah joiná caá. Páant ï niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cãacwãjeh caandíh ït daabáát tútjij taga’, jwĩ niij jepahachah, queét jee dáhnajĩh yohnit, jwiít dih ï maobipna caá”, ït niijíp wut jĩ.

7 Pánih míc wéhe péanit,

—Jwĩ jéihcan caá, ït niijíp wut jĩ.

8 —**Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembát yeebdíh wã naóhcan niít,** Jesús queéd dih át niijíp wut jĩ.

Jiwá iguíhadih yeejép teo wãhñit naáwát

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Páant niij péanit, nin naáwátjĩh cãacwãdih át bohénap wut jĩ: **“Biíc newé jiwá iguíhdih ã momop be. Mom péanit, bitadih áih iguíhadih en dawá túttnit, biíh baácboó jib jwuhadhuh ã bejep be. Pánih bejniji maatápdih ã jígochah be.***

10 **Táttimah, iguíh ei láa, áih iguíh jíibdih náahna, caandíh teo wãhñidih áih iguíhana ã wah bojop yah be. Obohjeéhtih, caanná ã juibínachah, iguíhadih en daonítboó caandíh teonit, ï maáih pínahdih wãhcanjeh, ï pã ñuun yóh jwáuba bojop be.**

11 **Táttimah, iguíha mínah biíh caandíh teo wãhñidih ã jwáub wahap yah be. Obohjeéhtih, ã juibínachah enna, caandíhbut biíc yobó yeejép niijnít, juib wãhcanjeh, ï mao ñuun yóh**

* 20:9 Is 5.1

jwáuba bojop be. ¹² **Páant ĩ chājat tātumah, biíhdih jwuh ā jwáub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, caandíhbat biíc yoobó ĩ mao ñuun yóh jwáuba bojop be.**

¹³ **“Páant ĩ chājatjidih ennit, iguíha mínah nin pah caanjéh ā niíj jenah joyóp be, ‘Buu biíc peihcanni láa wā wahnitjidih ĩt yeejép chājap tagaá. ¿Buu ded pah tigaá wā chājbi? Wā wáuh wā oinidih wā wahachah, caánboodíh yeejép chājat úumnit, ĩ jepahmi nacaá’, ā niíj jenah joyóp yuh be.**

¹⁴ **Obohjeéhtih, iguíhadih teonitboó ĩ maáh wáuh ā juyúchah ennit, nin pah ĩ míic niijíp be: ‘Jwí maáh ā wunachah, ninboó iguíha mínah ā jumbipna caá. Pánihna, nin iguíhadih jwiítjeh bíbohat túut niijná, ¿caandíh jwí mao yoh jíih?’ ĩ míic niijíp be.** ¹⁵ **Páant niijnít, ĩ maáh wáuhdih teonit, iguíhamant ub bac bejnit, ĩ mao yohop be.**

“Pánih mao yohat doonádih joinít, ĩ maáhboó ¿ded pah tigaá queédih ā chājbi? ¹⁶ Áih iguíhana jwáub juibínit, ā wáuhdih ĩ mawatji peéh queét teonitdih ā mao yohbipna caá. Queédih mao yoh péanit, áih iguíhadih bitaboodíh ā wáhbipna caá”, Jesús cāacwādih āt niijíp wat jí.

Páant ā niijíchah joinít,
—¡Ma niiját pah ā yapca bojo naáh! cāacwā ĩt niijíp

wat jí.

¹⁷ **Páant ĩ niijíchah joinít, Jesús queédih ennit, nin pah āt niijíp wat jí:**

—Obohjeéhtih, caan páh tigaá ā jumbipna caá. Caandíhjah muntih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niíj naóh daacáp tají:

‘Muú teonit táini jee dáhnadih ñíonit, ĩ náahcanni dahdih ĩ yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét ĩ yohni dahdih-jeh tigaá Dios ā ñíwip. Caandíh ñíonit, áih muu pánihnidih chājna, caán muudíh táí jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdih ā jwíih jwejep be. Caán jee pánihni Dios ā wahní pínah tigaá’, āt niíj daacáp tají. (Sal 118.22)

¹⁸ **Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih tóoc buugní áih bácah dajni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, deddih caan dáh ā buúg jéen néehnit, ā boto yoh bojipna caá. Páant ā yapat dée, ded weém Dios ā wahnidih jepahcan, buudní ā jumbipna caá”, Jesús queédih āt niijíp wat jí.**

¹⁹ **Jesús caán naáwátjéh ā bohénachah joinít, “Jwiítidih niijná caá ā chājap”, Moisés ā watatjidih bohénit, sacerdotewā ĩ maátabat ĩt niíj jéihyep wat jí. Pánih jéihnit, Jesús ā naóh péanachajeh, ĩtíh tewíhip wat yuh jí.**

Obohjeéhtih, cãacwãboodíh úumna, Jesúsdih ít jéih teo jwuhcap wat jĩ.

Romano maáta ĩ úúbát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Pánih jéih teo jwuhcan, débólih teonit, ĩ maátadih wãhat túut niijná, caandíh encanni pahjeh, ít en ñúún péenap wat jĩ. Pánihna, bita táinit pah jíghnitdihbut Jesús pebh ít wahap wat jĩ, mácah ã jepahachah, ĩ naóh yacat túut niijná. ²¹ Queét yeenitboó Jesúsdih nin pah ít niij úúbh joyóp wat yah jĩ:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiít dih ã chãjat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwĩ jéihna caá. Ded pah cãacwã jwĩ niijíchah, maáta ĩ jumuchah yuhna, úumcanjeh yoobópdih mapĩ naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwĩ úúbh joyát dih ma jepahaá: ²² ¿Roma baác dih moón ĩ maáh César ã úúbát túutni dinero júdu dih caandíh jwĩ wãhuchah, ã táni níit? ít niijíp wat jĩ.

²³ Páant ĩ niijíchah, ĩ yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús át niij úúbh joí jwúubanap wat jĩ:

²⁴ —**Dinero júdu dih weemdíh ñi júutá.** ¿Caán júdu dih deíh móot, deíh wút tígá ã jum? át niijíp wat jĩ.

—Cesaríh móot, áih wútbut ã jumna caá, ít niij jepahap wat jĩ.

²⁵ —**Caán láa bácah caán júdu Cesaríh pínah**

caá. Pánihna, áih pínah ã jumuchah, caandíh wãhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosboodíh ñi wãhúú, Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

²⁶ Páant ã niij jepahachah joinít, queét caandíh mácah jepahat túutihnitboó joí yai ñúh bejnit, ít jéih jwúub yee úúbh joicáp wat jĩ.

Cãacwã ĩ jwúub boo pud júúwát pínah

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Páant queétdih ã jepahat túttimah, bíquína saduceowã jwuh Jesús pebh ít juibínap wat jĩ. Queét saduceowã “Cãacwã wunna, ĩ jwúub boo pud júóhcan níit”, niijnít ít jumap wat jĩ.* ²⁸ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdih ít niijíp wat jĩ:

—Bohéní, nin pah Moisés át niij daacáp tají: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wunuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat caá náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnidih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah ĩ weh jumat pínah niijná’, jwiít dih Moisés át niij daacáp tají.* ²⁹ Biíc weh sietewã ĩ jumap be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wunap be. ³⁰ Á úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumap yah be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbát ã

* 20:27 Hch 23.8 * 20:28 Dt 25.5

wunap be. ³¹ Tálttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ã wunap be. Páant míicjeh queét nihat í búúd beedép be. ³² Páant mi weha mána í wun beedát tálttimah, í áajibut mi wunap be. ³³ Pánihna, queét nihat í áa jumnihji, nihat cáacwã í jwúub boo pud júúwúchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? saduceowã Jesús dih ít níj úubh joyóp wut yah jĩ.

³⁴ Páant í níjíchah joinít, Jesús nin pah át níj jepahap wut jĩ:

—**Nin baácboó jumna, yad pínahdih ípĩ ubna caá. Í weh yatádihbut ípĩ wúhna caá.** ³⁵⁻³⁶ **Obohjeéhtih, wunnitji í jwúub boo pud júúwát tálttimah, Dios weh jumna, jeáboó jumnit, ángelwã pah í jwúub wuncan níit. Pánih jwúub wuncan, í jwúub áa jumcan níit.** ³⁷ **Obohjeéhtih, wunnitji í boo pud júúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wã níj naóhna caá: Moisésji iigní chálidih ã enatjidih nin pah át níj daacáp tajĩ: ‘Dios nin pah weemdíh ã níjíp jĩ: “Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá”, ã níjíp jĩ, Moisés át níj daacáp tajĩ.*** ³⁸ **Í wunat tálttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át níjíp wut jĩ. ‘Í Maáh caá’, ã níjítjidih jéihnit, báadhnit í jummatdih jwĩ jéihna caá. ¿Dios báadhnitdihjeh Maáh ã jumna caá!**

Pánihna, cáacwãih bácah ã wunuchah yuhna, íih caolih páantjeh ã báadhna caá, Jesús át níjíp wut jĩ.

³⁹ Páant ã níjíchah joinít, bita Moisés ã wutatjidih bohénitboó,

—Ma tái jepahap be, Bohéní, ít níjíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã jepahachah joinít, úumna, bitabut caandíh ít jwúub úubh joicáp wut jĩ.

¿Cristo déhe ã juima tigaá?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesús queétdih nin pah át jwúub níj úubh joyóp wut jĩ:

—**‘Dios ã wahni pínah Cristo David juima ã jumbipna caá’, í níj naóhna caá. ¿Páant níj naóhna, ded pah níj bohé tigaá í chãj? ⁴² Davidjijeh Salmos í níjní tólihdih nin pah át níj daacáp tajĩ:**

‘Wã Maáhdih Dios nin pah ã níjíná caá: “Wã jéihyepmant bóo bawámant ma chúudá.

⁴³ **Pánih chúudnit, nihtidih ma wutuchah, meemdíh en jéihnitdih wã yap yohat túutbipna caá”, ã níjíná caá’, Davidji át níj daacáp tajĩ. (Sal 110.1)**

⁴⁴ **Páant níj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át níjíp wut jĩ. Páant ã níjíchah yuhna, ¿ded pah Cristo David juima át jumji? Jesús át níjíp wut jĩ.**

Moisés ã wutajidih bohénit ï túicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Páant niij péanit, ni-hat ájeéh péenit ï joyóchah, nin pah ã bohénitboodíh Jesús át niij naáwáp wut jĩ:

⁴⁶ “**¡Moisés ã wutajidih bohénitdih ñi túi chãja chaáh! Queét maátني yégueh túini chóa duonít, cáacwã ï enepdih ïpĩ táoh jib bejna caá. Bíí dée jíib chãjapboó bita queétdih túi wēi jwãáh wúbátdih ïpĩ náahna caá. Jwiit judíowã jwĩ bohéat mæúdíh waáwápboó ïpĩ chúudna caá, nihat cáacwã queétdih ï túi wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó míicjeh chúudna, ïpĩ wēina caá.**

⁴⁷ **Obohjeéhtih, queét éemp wánnit yaádíh mæunádih ïpĩ dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih ï dúuc wáina yuhna, cáacwã ï enepdih Diosdih maatápdih ïpĩ wúbhna caá, queétdih ï wēi enat pínah niijná. Páant ï chãjat jíib Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá”,**

Jesús át niijíp wut jĩ.

21

Éemp wánnih Diosdih mi wáhat

(Mr 12.41-44)

¹ Jesús ã enechah, Dioíh mæúdíh jamni dinero júduna ámohat paihdih búdí dinero bíbohntboó Diosdih ï wáhni júdunadih ït yacap wut jĩ.

² Páant ï yacachah, éemp

wánnihbut chéne júdabitdih mi yacachah, át enep wut jĩ. ³ Páant ï yacachah ennit, nin pah ã bohénitdih át niij naáwáp wut jĩ:

—**Nint éemp wánnihboó moh yéejnih yuhna, queét chah mi wáhup be. ⁴ Queét búdí dinero bíbohnt, ï náahcanni júdunadih Diosdih ï wáhup be. Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohnhih nihat bíih pah bóonadih mi jíib chãjat déedih Diosdih mi wáh beedánap be,** át niijíp wut jĩ.

Dioíh mæúdíh bita ï yohat pínah

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Biquína ã bohénit Dioíh mæúdíh wēi ennit, nin pah ït niij míic wéhenap wut jĩ:

—Nin mæú túini caá. Túini jee dáhnajíh ït chãjip taga. Nin diítboó cáacwã Diosdih ï wáhni-but túini caá, ït niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ï niijíchah joinít, nin pah queétdih Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Maátcanjeh, nihat buu ñi wēi ennidih yeebdíh eníhcannitboó ï boto mao jéena beedábipna caá. Bíic jee dáh bíih dahjih lajni ã wihcan niit,** át niijíp wut jĩ.

Péeni yeó jáap jãtíh ded pah ã yapat pínah

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Páant ã niijíchah joinít, queétboó nin pah ït niij wúbh joí enep wut jĩ:

—Bohéní, páant ma niiját ¿débólih tigaá ã yapbi? ¿Ded

pah tigaá jwiit jwĩ jéihbi? ãt niijip wut jĩ.

⁸ Páant ã niijíchah joinít, nin pah át niij jepahap wut jĩ: “**Yeéb ñi túi chãja chaáh! Bitã ã yeeatdih ñi joicã bojoó. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawã ã jũohbipna caá. ‘Yeejép wã ñi maãta ã wẽpat dúnc wáinit, yeebdíh túi ubni pínah ã jumna caá’, ã niijíchah yuhna, yeéboó ñi joyáh bojoó.** ⁹ **Dawã baácđih moón ã míc mawat doonáđih joinít, biíh baácđih moón ã maátadih yohíhna, ã míc mawat doonáđihbut joinã, ñi úmca bojoó. Péeni yeó jáap játih páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ã nihcan niít.**

¹⁰ **“Caán láã biíc baácđih moón biíh baácna bejnit, ã míc maobipna caá. Pánihna, nihat baácboó búdí míc mawat ã jumbipna caá.** ¹¹ **Dawã pehbboó búdí baác méméat, nuugúp láã, wẽpép wunat ã jumachah, dawã ã wunbipna caá. Nin baácboó tubit yeejép ã yapachah, jeámantbut úm náah jumni ã jíghbipna caá.** ¹² **Obohjeéhtih, páant ã yapat pínah játih, yeebdíh eníhcannitboó teonit, yeejép ã chãjbipna caá. Pánih chãjnit, ñi míc wáacat mũđíh moón maátadih naóh yacnit, nemat mũboó ã nemat túutbipna caá. Wíihwã ñi jumat jíib dawã baácđih moón ã**

maátadihbut yeebdíh ã naóh yachipna caá. ¹³ **Yeebdíh páant yeejép ã chãjachah, wíih doonáđih queéđih ñi naóhbipna caá.** ¹⁴ **Páant ã yapat pínahđih jéihnit, ã naóh yacachah, ded pah ñi jepahat pínahđih játih ñi jenah joicã bojoó.** ¹⁵ **Weémboó ded pah ñi naáwát pínahđih wã jéihyabipna caá. Páant ñi naáwáchah joinít, yeebdíh naóh yacnit ã jéih niij jwúbacan niít.*** ¹⁶ **Ñi mána, ñi údwã, ñi déewã, ñi pej jumnitbut yeebdíh naóh yacnit, ñi maátadih ã tewat túutbipna caá, nemat mũboó ã nemat pínah niijnã. Biquínadih nemat mũboó nem, bitadih ã mao yohbipna caá.** ¹⁷ **Pánihna, wíihwã ñi jumat jíib, nihat yeebdíh ã en jũhbipna caá.** ¹⁸ **Páant ã chãjachah yuhna, Dios yeebdíh ã túi wapbipna caá, ñi buúdcát pínah niijnã.** ¹⁹ **Páant yeebdíh yeejép ã chãjachah yuhna, Diosđih cádahcan, wunna yuhna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá.**

²⁰ **“Biíh baácđih moón soldadowã Jerusalén tútchidih ã ñuh pũda bojipna caá, diítboó jumnit ã jéih jwei báccat pínah niijnã. Páant ã ñuh pũda bojochah ennit, ‘Nin tútchi buúdnã caá ã chãjap’, ñi niij jéihbipna caá.** ²¹ **Pánih jéihnit, Judea baácđih jumnit jeená ã jwei béje náah. Jerusalén tútchi**

* 21:15 Lc 12.11-12

diitna jumnitboó ĩ jwei b́ac beje naáh. Wápchiboó jumnit jweiná, tátchina ĩ jwúb waad b́eja bojo naáh. ²² Páant ñi jweicáh, caán láa Diosdih jepahcannit judíowádih ĩ yap yohatji j́ib ā peéh ch́ajachah, yeebd́ihbut ā ch́uúhbiḡna caá. Páant ĩ yéejat peéh ā ch́ajachah, jon j́atih Dios naáwát_dih naóh yapanit ĩ daacát_dih biíc yoobó ā jumbiḡna caá.*
²³ Dedh wudú jumnihdih, weh túhnihdihbut jweyát chah ā buobiḡna caá. Caán láa Dios judíowá ĩ yéejat_dih b́udí ĩjnit, queétdih b́udí ā peéh ch́ajbiḡna caá. Páant ā ch́ajachah, nin baác_dih moón tabit ĩ j́igahbiḡna caá. ²⁴ Biquínadih ĩ mao yohbiḡna caá. Bitabood́ih teonit, ĩih baácna jummat yoobó ĩ ub bejbiḡna caá. Jerusalén tátchidih moond́ih beedánit, queét judíowá nihcannit caán tátchidih waadní, maáta ĩ jumbiḡna caá. T́attimah, Dios ā jenah joyátji pah, maáta ĩ jummat_dih ā jwúb dúuc wáibiḡna caá”, Jesús át niijp wut j́i.

Nihat ćaacwá úud jeñé ā jwúb dei j́uúwát ṕinah
 (Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ “Caán péeni yeó jáap toáh j́uúwáchah, yeó, widh, cúiwábut mácah ĩ j́igohbiḡna caá, Dios ded pah ā ch́ajat

ṕinahdih ćaacwá ĩ j́eíhyat ṕinah niijná. B́udí muj ā nolihat ýaat pah ā yáabiḡna caá. Pánihna, jeáboó jumni mácah j́igohat_dih ennit, b́udí ýaatdihbut joiná, nihat baác_dih moón tabit úumnit, b́udí ĩ náhni dahwabipna caá.*
²⁶ Pánih úumnit, nin baác ded pah ā yapat ṕinahdih b́udí jenah joinít, jeámant jumni ā túut nuumáchah enna, náhni joicánnit pah ĩ jumbiḡna caá. ²⁷ Páant ā yapachah, weém nihat ćaacwá úud jeñé, maáh waadní, mah tólihj́ih, b́udí yeh iigátj́ihbut wá jwúb dei j́uúhbiḡna caá. Páant wá jwúb dei j́uúwáchah, nihat ćaacwá ĩ enbiḡna caá.*
²⁸ Pánihna, wá jwúb dei j́uúwát ṕinahdih ded pah ā júut waáwát_dih ennit, úumcan, ñi náhni dahwaca bojoó. Yeebd́ih tái ubni waícanjeh wá j́uúhbiḡna caá.

²⁹ “Higuera nah, biíh nahbut ded pah ā jummat_dih ñi náhninaá. ³⁰ Caan náh jáap wawá ā jumáchah ennit, jópchi ā toáh j́uúwát_dih ñiṕi j́eíhna caá. ³¹ Pánihat pah wá niijátji biíc yoobó ā yapachah ennit, ‘Jesús nin baácboó maáh jumúdh ĩ jwúb dei j́uúwát ṕinah bahnijeh ā judhna caá’, ñi niij j́eíhbiḡna caá.

³² “Yoobópdih yeebd́ih wá naóhna caá. Wá niijátji biíc yoobó ā yapat ṕinah j́atih, nihat caán júut waáwát_dih

* 21:22 Os 9.7

* 21:25 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.31; Ap 6.12-13

* 21:27 Dn 7.13;

ennitboó ĩ wuncan niít.
³³ **Nihat nin baác jeábut**
ã buudbíjna caá. Obo-
hjeéhtih, wã naáwátboó
buudcánjeh, nihat biíc
yoobó ã yapbipna caá.

³⁴ “**ıYeéb ñi táı jenah**
joyó chaáh! Búdı namah
jeémátdih chãj, bah
máihnit, dawá biı déedih
bıbohatdihjeh jenah joiná,
wã jwúb dei júúwát
pınahdih ñi jenah joicán
niít. Pánih jenah joicán, ñi
jéihcat láa yeebdıh ñi yéejat
peéh chãjadih wã júóhbirna
caá. ³⁵ **Nihat baácđih**
moonbát ĩ jenah joicát láa
wã jwúb dei júóhbirna caá.

³⁶ **Pánihna, yeó jáap jummat**
pah táı jenah joinıt, Dios
ã teo wáacatđih ñi úúbú,
yeejép ã yapachah yuhna,
weemdıh ñi cádahcat túut
niijná. Pánih yap yohnıt,
weemdıh cádahcan, weém
nihat cáacwã úud jeñé
pebh tíccanjeh ñi ñuhbirna
caá”, Jesús át niijıp wut jı.

³⁷ **Yeó jáap jummat pah Dioıh**
múboó bohénit, cheyeh
jummat pah tıtchimant jwúb
bac bejnıt, Olivo Jeéboó
Jesús wã ĩpı jumur wut jı.*

³⁸ **Pánihna, cáacwãboó Jesús**
ã naáwáchah búdı joıhñit,
cheibitjeh jáanit, Dioıh
múboó ĩpı jııbí páñap wut jı.

22

Judas maátajıh ã míc
wéheat
 (Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-
 2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ **Paacánni pandih jeémát**
yeó jáap, Pascua ĩ niijnı,
bahnıbit át jıdhđap wut jı.
Caán yeó jáapnadih dawá
cáacwã Jerusalén tıtchina ĩpı
míc wáacap wut jı.* ² **Caán**
láa sacerdotewã ĩ maáta,
Moisés ã wutatjıdih bohénit
biıcdih, Jesúsđih ĩ tewat
pınahdih ĩt míc wéhenap wut
jı. Obohjeéhtih, ĩ tewechah,
nihat cáacwã ĩjñit, queéđih ĩ
míc mawat pınahdih ĩt úumur
wut jı. Pánih úumna, cáacwã
ĩ encah, ded pah Jesúsđih
teonıt, ĩ mawat pınahdih ĩt
bidıp wut jı.

³ **Páant ĩ bidat pónih,**
nemépwã ĩ maáh, Judas,
Iscariote ĩ niijnıđih át waadáp
wut jı. Caán Judas, Jesús ã
bohéni ã jumuchah yuhna,
ãih jenah joyátđih át túut
núumúr wut jı. ⁴ **Pánih jenah**
joyát túut núumnıji Jesús
pebh queéđih đúó wáyat
túut niijná, sacerdotewã ĩ
maáta, Dioıh múđıh wapñıt
ĩ maátadıhbut naáwadıh át
bejep wut jı.

⁵ **Páant ã naáwáchah wéı**
joinıt,

—**Cáacwã ĩ encah, ded pah**
soldadowã Jesúsđih ĩ tewat
pınah niijná, ma đúó wáyat
pınah jııb, meemdıh jwı jııb
chãjbipna caá, Judasđih ĩt ni-
ijıp wut jı.

⁶ **Páant ĩ niijıchah joinıt,**
jepahna, cáacwã ĩ encah,
Jesús pebhna ã đúó wáyat
pınahdih Judas át jenah joi
bıdıp wut jı.

* 21:37 Lc 19.47 * 22:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

Jesús ã bohénit biíc dih ã pée jeémát

(Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Paacánni pandih jeémát yeó jáap, oveja wáúhdih ípī maoni yeó jáap, Pascua ī niijní yeó jáapdih, ⁸ Pedro, Juandihbut ã numah jeémát pínah mæúdíh bidat túutna, Jesús át wahap wut jī. Pánih wahnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—**Pascua yeó jáapdih biíc dih jwī jeémát pínahdih, ñi ámohbi jwáhuú,** át niijíp wut jī.

⁹ Páant ã niijíchah joinít,

—¿Dedjīh tigaá ámohodih jwī bejbi? Ít niij wábh joyóp wut jī.

¹⁰ —**Jerusalén tátchidih ñi waadáchah, wáam dahjīh mah beoni yeebdíh ã jwááhbipna caá. Ájeéh bejnit, ã waadni mæúdíh yeebbát ñi pée waadá.**

¹¹ **Waadni, caán mæú mínahdih nin pah ñi niij wábh joyó:** ‘ “¿Deyoob tigaá Pascua jeémátdih wã bohénitdih wã numah jeémát tólih pínah ã jum?” **Bohéni ã niijná beé’, caandíh ñi niijí.** ¹² **Páant ñi niijíchah joinít, bádí chah bóo tólih, nihat jwī náahat jum beední tólihdih ã júutbipna caá. Caán tólihboó Pascua jwī jeémát pínahdih ñi chãjaá,** queét chénewádh ãt niijíp wut jī.

¹³ Páant ã niijíchah joinít, Jerusalén tátchina ít bejep wut jī. Caanná jwabínit, nihat Jesús ã niijátji pah ít jwááap

wut jī. Pánihna, queétdih júutni tólihdih waadni, Pascua ī jeémát pínahdih ít chãjap wut jī.

¹⁴ Í jeémát hora ã juyúchah, ī ámohni tólihna jwabínit, Jesús ã bohénitdih át numah jeémép wut jī. ¹⁵ Páant ī jeéméchahjeh, nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—**¡Wã wanat pínah jãtíh, nin Pascua jeémátdih yeebdíh bádí wã numah jeémíhip be!** ¹⁶ **Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Dios pehbhoó jwī jummat pínah jãtíh, chéneji nindih wã jwáub jeemp jwáhcán niít. Dios ã jenah joyátji pah ã maáh jumapboó biíc dih jwī jwáub jeempbipna caá,** queétdih át niijíp wut jī.

¹⁷ Páant niij péanit, jiwá iguáh mac jumni pamapdih wbnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih niij péanit, ã bohénitdih át wáhap wut jī.

—**Dáa, yeebjéh ñi babhbaá.** ¹⁸ **Weém páant bóojeh wã babh péa jwáhna caá. Dios ã maáh jumapboó biíc dih jwī jwáub babhbipna caá,** Jesús át niijíp wut jī. Páant ã niijíchah joinít, ít babhwap wut jī.

¹⁹ Páant ī babhbat túttimah, pandih wbnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih niij péanit, ã bohénitdih át daj wáhap wut jī.

—**Nin pan wíh bácah panihni caá. Nindih wã dajat pah, weemdíh ī maobipna caá, yeebdíh**

wã táí ubat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh wã wun wáhatdih náhninit, nindih ñi jeémé, queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁰ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Jesús biíh pamapdih jwáub ubnit, nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—**Nin iguúh mac wíh meép panihni caá. Wíh meépñh ñi yéejat jíib buúdáátdih jíib chãjna, Dios biíc dih ñi táí jumat pínah niijná, yeebdíh wã wun wáhbipna caá.***

²¹ **Obohjeéhtih, ñi joyoó. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah wã pebh ã chúdna caá.*** ²² **Wã íp jon játih weemdíh ã wutajji biíc yoobó wã wunbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáiniboodíh Dios búdi ã peéh chãjbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.**

²³ Páant ã niijíchah joinít, “¿Déhe tigaá ã duó wáibi?” queétjeh ít míc niij wábh joyóp wut jĩ.

“¿Déhe tigaá maáh panihni ã jumbi?” ít míc niiját

²⁴ Pánih jeémpnajah, ã bohénitboó nin pah ít míc niij wábh joyóp wut jĩ: “¿Jwíjeéh jumni déhe tigaá maáh panihni ã jumbi?” ít niijíp wut jĩ.*

²⁵ Páant ít míc niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ: **“Judíowã nihcannit ít maáta**

íih cáacwãdih tubit wutnit caá. Pánih chãjna, ‘Yeebdíh wã táí teo wáacna caá’, queétdih ípí niijná yah caá. ²⁶ Obohjeéhtih, queét ít chãjat pah, yeéb ñi chãjca bojoó. Ded chah jumíhna, údyi pah ã jumna naáh. Maáh jumíhna, teo wáhni pah ã jumna naáh.* ²⁷ **Jeémp chéudnitdih teo wáhnitboó jeémátdih ípí cáagna caá. Pánihna, jeémpnitboó maáta panihnit ít jumna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh jumna yahna, teo wáhni pah wã jumna caá.***

²⁸ “Yeéb wájeéh pée cádahcan, yeejép ã yapachah yahna, ñi jweicáp be. ²⁹ Páant ñi jumachah, wã íp weemdíh maáh ã waadáat pah muntih, yeebdíhbat maáta wã waadábipna caá, ³⁰ doce judíowã poómp ít maáta ñi jumat pínah niijná. Páant bólihna yeebdíh wã jwáub numah jeémp babhbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)

³¹ Páant queétdih niij naóh péanit, Pedroboodíh nin pah át jwáub niij naáwáp wut jĩ:

—**Simón, Simón, meemdíh bainí wã naáwíhna caá. Yeéb nihát weemdíh ñi**

* **22:20** Jer 31.31-34 * **22:21** Sal 41.9 * **22:24** Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46

* **22:26** Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44 * **22:27** Mt 20.28; Mr 10.45; Jn

13.12-15 * **22:30** Mt 19.28

cádashat pínah niijná, Satanás Diosdih át wúbap wut yuh be. ³² **Obohjeéhtih, ma cádashat pínah niijná, weémboó meemdih búdí wã wúbap be. Pánihna, jwúb túi jenah joinít, bita wíihwãdih ma teo wáacá, queébtut biíc yoobó í jwúb túi jenah joyát pínah niijná, Pedrodih át niijíp wut jĩ.**

³³ —Maá, majeéh weemdihbut nemat múbóó í nemechah, í mawachah yuhna, weémboó meemdih wã cádashcan níit, Pedro át niijíp wut yuh jĩ.

³⁴ —**Pedro, meemdih yoobópdih wã naóhna caá. Bujeh majbai á ewat pínah jãtíh, biíc peihcanni láa ‘Caandih wã jéihcan caá’, ma niij yeebipna caá, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.**

Caandih í tewat pínahdih Jesús á naáwát

³⁵ Pedrodih páant niij péanit, nihat á bohénitdih nin pah Jesús át jwúb niij wúbh joyóp wut jĩ:

—**Wíih doonádih naáwát túutna, yeebdih wã wahachah, dinerodih wbcan, bií déedih yacat pínah wuh wúhdih wbcan, zapatosdihbut wbcah yuhna, ¿náahat yeebdih á jumnit jĩ? át niijíp wut jĩ.***

—Jwiít dih náahat á wihcan jĩ, ít niij jepahap wut jĩ.

³⁶ —**Obohjeéhtih, buu láa ded dinero bíbohni, bií dée yacat pínah wuh wúhdih bíbohni but á wub beje naáh. Íbat naadih bíbohcani áih**

jih bóo yégueh chóodih jíib chãj wúhnit, caán jíibjĩh íbat naadih á jíib chãja naáh. Túbít tobohat láa júóhna caá á chãjar. ³⁷ **Dios naáwát dih naóh yapanit nin pah weemdih ít niij daacáp tajĩ. ‘Yeejép chãjni caá’, niijnít, caandih í peéh chãjbipna caá’, ít niij daacáp tajĩ.* Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Páant í niij daacátji biíc yoobó weemdih eníhcannit í chãjbipna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.**

³⁸ —íMaá, ma eneé! Ninjĩh chéne íbat naá á jumna caá, queét ít niijíp wut jĩ.

—íPáant bóojeh! **Caandih ñi jenah joí cádahaá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.**

Getsemaní pácahi jumwubóó Jesús á wúbát

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Páant niij péa, bac bejnit, cheyeh jummat pah ápi bejepboó Olivo Jena á jwúb bejep wut jĩ. Á bohénitbut ájeéh ít bejep wut jĩ. ⁴⁰ Caanná juibínit, Jesús nin pah queétdih át jwúb niijíp wut jĩ:

—**Yeebdih Satanás á yéjeat túutuchah, caandih jepahcat túut niijná, Diosdih wúbát caá náahap, át niijíp wut jĩ.**

⁴¹ Páant niij péa, chibít yúpbit bej, bódicha caj yoh ñajnit, ⁴² **“Paá, ma náahna, weemdih ma wanat túutca bojóó. Obohjeéhtih,**

* 22:35 Mt 10.9-10; Mr 6.8-9; Lc 9.3; 10.4

* 22:37 Is 53.12

weém wã wunihcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wãhbipna caá”, át niijíp wut jĩ.

43 Páant ã niij wúbúchahjeh, Dios ã wahní ángel caandíh jíghnit, át teo wáacáp wut jĩ. 44 Tãbit jíghnit, Jesús ã ípdih bádí át wúbúp wut jĩ. Pánih wúbhñit, bádí tãp bejna, meépjĩh widni át chínap wut jĩ.

45 Pánih wúbh péa, jwúb ñah ñahñit, ã bohénit pebh át jwúb juibínap wut jĩ. Páant ã jwúb juibínachah, bádí jíghnit, tãbit chunná, ítát ùwah bejep wut jĩ. 46 Páant ã ùwachah ennit, Jesús queétdih nin pah át niij wacáp wut jĩ:

—Ñi **jáa bojoó. ¿Dépanih ño tigaá ñi chãj? Yéejatdih tái yap yohat túut niijná, Diosdih wúbát caá náahap,** át niijíp wut jĩ.

Jesúsdi eníhcannit caandíh ã tewat
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

47 Jesús páant ã niijíchahjeh, dawá cáacwã ít juibínap wut jĩ. Judas, Jesús ã bohéniji, queétdih át duó wái juibínap wut jĩ. Pánih duó wái juibínit, Jesúsíh púo tíbdih nomnit, caandíh át wúbúp wut jĩ. 48 Páant ã wúbúchah, Jesús caandíh nin pah át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Judas, **weém nihat cáacwã úd jeñédih púo tíb nomnit wúbhna, weemdíh**

eníhcannitdih júut niit ma chãjap? át niijíp wut jĩ.

49 Páant ã niijíchah, Jesús ã bohénit ded pah ã yapat pínahdih jéihñit, nin pah caandíh ít niijíp wut jĩ:

—¿Maá, nin jwĩ bíbohni íbat naajĩh queétdih jwĩ mao jíh? ít niijíp wut jĩ.

50 Páant ã niijíchahjeh, biíc Jesús ã bohéniboó sacerdotewã ã maáhdih teo wãhniíh jéihyepmant bóo moli chóodih át dúuc bóod yohop wut jĩ. 51 Páant ã dúuc bóod yohochah ennit,

—**Páant ñi chãjca bojoó,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, áih moli chóo jumapjiboó teo jáhanit, boanachah, jáap chóo át jíghop wut jĩ. 52 Pánih boanit, sacerdotewã ã maáta, Dioíh mawdíh wapnit soldadowã ã maáta, bita maáta biícđih caandíh tewedih juibínitdih nin pah át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanihna **nũmnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbut wbnit, weemdíh tewedih ñi jãóh?**

53 **Yeó jáap jumat pah Dioíh mawboó ñijeéh wã jumachah yuhna, weemdíh ñi teocap be. Obohjeéhtih, bũ nemépwã ã maáhdih jepahñit, ded pah ñi weñat pínahdih Dios ã chãjat túutna caá,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

Pedro ã yeet

(Mt 26.57-58,69-75; Mr

* 22:53 Lc 19.47; 21.37

14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Pánih Jesúsdiñ teonit, sacerdotewã ï maáih m^uñná ït ^ub bejep wut jĩ. Páant ï ^ub bejehah, Pedroboó y^uápjuh ^ãt en péenap wut jĩ. ⁵⁵ Maáih m^uñná waád juibínit, Jesúsdiñ teonitji soldadowã wáihyat júdu diitboó t^u ït cáo jwejep wut jĩ. Pánih cáonit, ït méé chúud p^uda bojop wut jĩ. Pedrobut ï cátih ^ãt méé chúud^u wut jĩ. ⁵⁶ Páant ^ã chúud^uchah ennit, biíc teo wáhnih queédih nin pah mit niijíp wut jĩ:

—Ninbut Jesúsjeéh jumni beé, mit niijíp wut jĩ.

⁵⁷ Obohjeéhtih, Pedro nin pah ^ãt niij yeenap wut jĩ:

—Caandih wã jéihcan caá, ^ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁸ Túttimah, biih jwuh Pedrodih ennit,

—Meembút ïjeéh jumni caá, ^ãt niijíp wut jĩ.

—Nihcan caá, Pedro ^ãt jw^ub niij yeenap wut jĩ.

⁵⁹ Biíc hora túttimah, biih jwuh bitadih nin pah ^ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih tigaá ninbut Jesúsjeéh jumni caá. Caandih péenit Galilea baácdih moón múicjuh caá. Ninbut Galilea baácdih bóo jumna, ^ãjeéh péeni mun tigaá, ^ãt niijíp wut jĩ.

⁶⁰ —¡Ma niijnídiñ wã jéihcan caá! Pedro ^ãt jw^ub niij yeenap wut jĩ.

Páant ^ã niijíchahjuh, mujbai ^ãt ewep wut jĩ. ⁶¹ Páant ^ã ewechahjuh, Jesús Pedrodih ^ãt tac p^ud enep wut jĩ. “**Buu**

chei mujbai ^ã ewat pínah jãtih, ‘Weém nin newédih wã jéihcan caá’, biíc peihcanni láa ma niij yeebipna caá”, Jesús ^ã niijátjidiñ Pedro ^ãt náhninap wut jĩ. ⁶² Pánih náhninit, bac bej, búdí ^ãt juñáp wut jĩ.

Jesúsdiñ deohnit, ï p^uñat (Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesúsdiñ wapnit soldadowã caandih yeejép deohnit, ït p^uñap wut jĩ. ⁶⁴ Pánih p^uñit, ^ãih quibdiñ nem chéonit, nin pah ït niij ^ubh joí dehjep wut jĩ:

—¿Déhe tibeé meemdíh p^ui? ït niijíp wut jĩ. ⁶⁵ Pánih chãjnit, Jesúsdiñ yeejép ït niij j^uihñap wut jĩ.

Maáta Jesúsdiñ ï naóh yacat (Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Baáb jéenechah, judíowã ï maáta, sacerdotewã ï maáta, Moisés ^ã w^utatjidiñ bohénitbut ït múic wáacap wut jĩ. Páant ï múic wáacachah, soldadowã Jesúsdiñ ït ^ub waad béjep wut jĩ. ⁶⁷ Caanná ï ^ub waád juibínachah, queét múic wáacnitboó nin pah Jesúsdiñ ït niij ^ubh joyóp wut jĩ:

—Jwiít^udiñ yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ^ã wahni Cristo niit? ït niijíp wut jĩ.

—**Yeebdíh wã naáwáchah yuhna, ‘Yoobópdih nihcan caá’, ñi niijbípna caá.**

⁶⁸ **Yeebdíhbut wã ^ubh joyóchah, ñi jepahcan niit.**

⁶⁹ **Obohjeéhtih, Dios chah wēpni ^ã jéihjepmant bóo buwámant weém nihat**

cǎacwǎ úud jeñé cháudnit,
nihatdih wǎ wutbipna caá,
 Jesús queétdih át niij jepahap
 wut jǐ.

70 —Páant niijná, ¿Meém
 Dios wǎúh niit? Ít niij úúbh
 joyóp wut jǐ.

—**Caan tígaá weém,** Jesús
 át niij jepahap wut jǐ.

71 Páant ā niij jepahachah
 joinít, queétjeh nin pah ít míc
 niij wéhenap wut jǐ:

—Nin Diosdih bádí ā yéej
 naáwáchah, jwǐ joiná caá.
 Pánihna, biíh naóh yacni
 pínahdih bidat náahcan caá, ít
 niijíp wut jǐ.

23

Maáh Pilato pebhna
Jesúsdih í ub bejat

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-
 5; Jn 18.28-38)

1 Queét maátajeh míc wéhe
 péanit, Jesúsdih Pilato pebhna
 ít ub bejep wut jǐ. 2 Ā pebhna
 ub juibínit, Jesúsdih nin pah ít
 niij naóh yacap wut jǐ:

—Nin newé jwǐ déewǎdih ā
 yee naáwáchah, jwiit jwǐ joyóp
 be. Jwǐ maáh Césardih dinero
 ā wǎhat túutcap be. ‘Weém
 Dios ā wahní Cristo ñi maáh
 caá’, āpǐ niijíp be, Pilatodih ít
 niijíp wut jǐ.

3 Páant í niijíchah joinít, Pi-
 lato Jesúsdih nin pah át niij
 úúbh joyóp wut jǐ:

—¿Meém judíowǎ í maáh
 niit? át niijíp wut jǐ.

—**Ma niiját pahjeh tigaá,**
 Jesús át niij jepahap wut jǐ.

4 Páant ā niijíchah joinít, Pi-
 lato sacerdotewǎ í maátadih,

bita en ñuhnítidihbut nin pah
 át niijíp wut jǐ:

—Nindih dedé peéh mawat
 wihcan caá, át niijíp wut jǐ.

5 Obohjeéhtih, páant ā ni-
 ijíchah joinít, queét chah ít
 naóh yacap wut jǐ.

—Caán nihat ā bohénitdih
 yeejép ā chǎjat túutna caá.
 Galilea baácdih moondíh
 jwǐíh bohénit, Judea baácdih
 moondíh, nin tútchidih
 moondíhbut yeejép āpǐ
 bohéna caá, ít niijíp wut jǐ.

Herodes Jesúsdih ā úúbh
joyát

6 Páant í niijíchah joinít, Pi-
 latoboó queétdih nin pah át
 niij úúbh joyóp wut jǐ:

—Galilea baácdih moondíh
 jwǐíh bohéna, ¿nin Galilea
 baácdih bóo niit? át niijíp wut
 jǐ.

7 —Caán baácdih bóo tigaá, ít
 niij jepahap wut jǐ.

Páant í niij jepahachah
 joinít, Galilea baácdih
 moondíh Herodes maáh ā
 jumuchah, Pilato Herodes
 pebhna Jesúsdih át wahap
 wut jǐ. Pascua yeó jáapnadih
 Herodes Jerusalén tútchiboó
 juibíni át jum jwuhap wut jǐ.

8 Páant ā wahní Herodes pebh-
 na ā juibínachah, Herodes-
 boó caandíh ennit, bádí
 át weñep wut jǐ. Jesús
 ded pah ā chǎjat doonádi
 joiníji maatápdih Jesús ā wēp
 chǎjatdih bádí át eníhip wut
 jǐ. 9 Pánihna, Jesús Herodes
 pebhna ā juibínachah,
 Herodes maatápdih áti
 úúbh joí ñuunúp wut yuh
 jǐ. Obohjeéhtih, caandíh
 Jesús át jepahcap wut

jĩ. ¹⁰ Sacerdotewã ã maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut, Herodes pebhna juibí ñuhnit, Jesúsdi h chah yeejép ãt naóh yacap wut jĩ. ¹¹ Túttimah, Herodes ãih soldadowã biícdih yeejép niijnít, Jesúsdi h ãt dehwep wut jĩ. Pánih deohnit, táini yégueh chóo, maáh ã dawat dée chóodih yacnit, Pilato pebhna ãt wah jwúuba bojop wut jĩ. ¹² Pánihna, caán yeó jáapjeh Jesúsdi h ã míc wah jwúuba boj ñuhna, Herodes Pilatojih ãt míc wëi jwíhip wut jĩ. Páant ã chãjat pínah jãtíh ãt míc eníhcáp wut jĩ.

Jesúsdi h mao yohat tútat
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15;
Jn 18.38-19.16)

¹³ Jesúsdi h Pilato pebhna ã jwúub ub juibínachah, Pilatoboó sacerdotewã ã maátadi h, judíowã ã maátadi h, cáacwãdihbut ãt míc wáacat tútup wut jĩ. ¹⁴ Páant ã míc wáacat túttimah, nin pah queédih ãt niij naáwáp wut jĩ:

—Nindih weemdih ub jëóhnit, ‘Cáacwãdih yeejép chãjat tútuni caá’, ñi niij naóh yacap be. Páant ñi niij naóh yacachah joinít, yeéb ñi enechah, caandih wã úbh joí beedánap be. Obohjeéhtih, dedé peéh mawat caandih ã wihcan caá. ¹⁵ Herodesbut caandih úbh joí ennit, dedé ã yéejatjidih bid jaicánjeh, jwí pebhna ãt jwúuba bojop taga. ¹⁶ Pánihna, caandih puñat tútunitjeh, wã bacabipna caá, Pilato queédih áti h niijíp wut yuh jĩ.

¹⁷ Pascua jumát pah nemat muúboó jumni ã náahnidih Pilato ãpí bacanap wut jĩ. ¹⁸ Pánihna, “Jesúsdi h wã bacami caá”, ã niijíchah joinít, ni hat cáacwã nin pah ãt niij ñaacáp wut jĩ:

—¡Caán newédih bacacanjeh, ma mao yohat tútú! ¡Barrabásboodih jwiútdih ma baca wáhuú! ãt niijíp wut jĩ.

¹⁹ Jerusalén tútchiboó jumnit Romano maátadi h ã yohíhatji jíib, bitadi h ã mao yohatji jíibbut, Barrabás nemat muúboó á t jumap wut jĩ. ²⁰ Pánihna, Pilato Jesúsboodih bacaíhnit, cáacwãdih á t jwúub úbh joyóp wut jĩ, páant mantih. ²¹ Obohjeéhtih, páant ã bacaíhichah joinít,

—¡Cruzboó péoh dodhnit, caandih ma mao yohat tútú! ãt niij ñaacáp wut jĩ.

²² Páant ã niij ñaacáchah joinít,

—Yeéb páant ñi niij ñaacáchah, ¿dedé tigaá caán ã yéej chãjatji jum? Obohjeéhtih, dedé ã yéejat peéh mawat ã wihcah, caandih wã mao yohat tútcan niit. Pánihna, puñat tútunitjeh, wã bacabipna caá, Pilato queédih ãt niij jepahap wut jĩ.

²³ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, chah ãt yoób ñaacáp wut jĩ, buca.

—¡Jesúsdi h cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútú! ãt niijíp wut jĩ.

Páant tubit ã niij ñaacáchah joiná, Pilato ã jenah joyát tút nnumnít, ²⁴ ã niiját

pah át chãjat túutap wut jĩ.
 25 Pánih jepahnit, cãacwãdih
 mao yohni, nemat muúboó
 jumni, cãacwã ĩ úúbhni
 Barrabásboodih Pilato át
 bacanap wut jĩ. Jesúsdih
 cruzboó át yoób mao yohat
 túutap wut jĩ, bũca.

*Jesúsdih cruzboó péoh
 dodhniit, ĩ mawat*

*(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32;
 Jn 19.17-27)*

26 Jesúsdih soldadowã
 cruzdih bewanit, caandih
 mao yohat túut niijná, ĩt ub
 bejep wut jĩ. Pánih ub bejnit,
 Simón wut jumni, Cirene
 tútchidih bóodih ĩt jwãáap wut
 jĩ. Jerusalén tútchidih ã waád
 juibínachah, caandih Jesúh
 cruzdih ĩt bewat túutap wut
 jĩ. Pánih bewat túutnit, Jesús
 túttimah caandih ĩt péeat
 túutap wut jĩ.

27 Jesúsdih ĩ ub bejchah,
 dawá cãacwã caandih ĩt
 en péenap wut jĩ. Yaádhbut
 caandih búdí ĩt ñaác jũí péenap
 wut jĩ. 28 Páant ĩ ñaác jũí
 péenachah, tac púud ennit,
 Jesús queét yaáhdih nin pah
 át niijíp wut jĩ:

—**Yeéb Jerusalén tútchidih
 moón yaadá, weemdih ñi
 jáicá bojoó. Yeéb mícjeh,
 ñi wehdihbut juñát caá
 náahap.** 29 **Biíh yeó jáap
 yeebdih yeejép ã yapachah,
 ‘Weh wihcannit yaádh chah
 wẽinit ĩ jumna caá’, ñi ni-
 ijbípna caá.** 30 **Pánihna, úum
 jweífhna, ‘Jeená jwiít dih ma
 jáh júúwá!’ ñi niijbípna
 caá.*** 31 **Ñi jenah joyoó.**

**Weém táini wã jumachah
 yuhna, weemdih yeejép
 chãjnit, yeéb yéejnitboodih
 bácah, chah yeejép ĩ
 chãjbipna caá,** át niijíp wut
 jĩ.

32 Jesúsdih, chénewã yéej
 chãjnitdihbut ájeéh mao yohat
 túut niijná, Waó Iidíp Dah wut
 jumni jeéboó soldadowã ĩt ub
 bejep wut jĩ. 33 Caán jeená
 juibínit, Jesúsdih cruzboó
 péohnit, ĩt pud dodhdop wut jĩ.
 Yéejnitdihbut biíh cruznadih
 péohnit, ĩt pud dodhdop wut
 jĩ. Biíc yéejnidih Jesús ã
 jéihyepmant bóo bawámant,
 biíhdih ã wáyámant bóo
 bawámant, Jesúsdih tac yoób
 ĩt dodhdop wut jĩ. 34 Páant
 ĩ péoh dodhdat túttimah,
 cruzboó ñuhnit, Jesús ã ípdih
 nin pah át niij úúbáp wut
 jĩ: **“Weemdih mao yohnit
 ĩ yéejatdih ma yohoó, Paá.
 Ded pah ĩ chãjatdih ĩ beh
 joicán caá”,*** át niijíp wut jĩ.

Cruzboó ñuhnitdih wapnit
 soldadowã Jesúh yégueh
 chóojidih “¿Deih tiguaá ã
 jumbi?” míic niijnít, tíhwat
 júdanabitjĩh ĩt yoh tíhwip wut
 jĩ.

35 Dawá cãacwã pehbhit ĩt
 en ñuhap wut jĩ. Judíowã ĩ
 maátabut en ñuhnit, Jesúsdih
 nin pah ĩt niij deoh naáwáp
 wut jĩ:

—Cãacwãdih túi teo wáacni
 jumna, Dios ã wahni Cristo
 nihna, caanjéhbut ã míic teo
 wáaca naáh, ĩt niijíp wut jĩ.

36 Soldadowãbut caandih
 deoh naóhnit, ã pebh juibínit,

* 23:30 Os 10.8; Ap 6.16 * 23:34 Sal 22.18

bijni iguúh macdih Jesúsdi
babhbat túttna, ítih toonap
wut yah jĩ. ³⁷ Pánih toonit,
queébtat nin pah ít níj deoh
naáwáp wut jĩ:

—¡Meém judíowā í maáh
jamna nihna, ma wēpatjĩh
ma míc túi teo wáacá! ít níjíp
wut jĩ.

³⁸ “NIN JUDÍOWĀ Í MAÁH
CAÁ”, í níj daácní náodih
Jesúh wao cháh cruzboó ít
nah péoh báhdhdap wut jĩ.

³⁹ Biíc péoh dodhni Jesúsdi
nin pah át níj jáihñap wut jĩ:

—¡Meém Dios ā wahní
Cristo jamna nihna, ma
wēpatjĩh ma míc teo wáacá!
¡jwiítidhbat ma teo wáacá! át
níjíp wut jĩ.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant níj
jáihnidih biíh yéejniboó nin
pah át níj jáih jwúubanap
wut jĩ:

—¡Caandíh páant ma ni-
ijcá bojoó! ¿Páant níjná,
Diosdih ma úmcan níit?
Meemdíh peéh mawat biíc
yoobó caandíh ā jamna
caá. ⁴¹ Jwiít yéej chājnitdih í
peéh mawachah, yoobópdih
caá. Obohjeéhtih, nin ā yéej
chājcah yahna, caandíh í peéh
maona caá, át níjíp wut jĩ.

⁴² Páant níj péanit, Jesúsdi
nin pah át níjíp wut jĩ:

—Jesús, meém maáh
waadná, weemdíh ma túi
náhninaá, át níjíp wut jĩ.

⁴³ —**Yoobópdih meemdíh
wā naóhna caá. Bua yeó
jáapjeh Túini Pebhboó
wájéeh ma jumbipna caá,**
Jesús caandíh át níjíp wut jĩ.

Jesús ā wunat
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41;
Jn 19.28-30)

⁴⁴ Páant í péoh dodhdat
túttimah, yeó jáap tac yoób át
dapúáh bejep wut jĩ. Pánihna,
nihat baác dapúnijí biíc
peihcanni horas túttimah át
jwúub baabáh bejep wut jĩ,
páant muntih. ⁴⁵⁻⁴⁶ Páant ā
jwúub baabáh bejat pínah
jãtih, Jesús nin pah át níj
ñaacáp wut jĩ:

—**Wíih caolihdih ma
ubuú, Paá,** át níjíp wut jĩ.*

Páant níj péanit, át wunah
bejep wut jĩ. Páant ā
wunuchahjeh, Dioíh múú
diítboó í jáh yaíhni bádí
wáupni chóo yeo dei bejna,
chéne chóo pah át chāwáp wut
jĩ.*

⁴⁷ Páant níjnít, Jesús ā
wunuchah ennit, pebh ñahni
soldadowā í maáhboó Dios-
dih wēinit,

—Nin yéejniji át nihcan
tagaá, át níjíp wut jĩ.

⁴⁸ Pánihna, nihat enedih
wáac juibínitji Jesús ā
wunuchah ennit, bádí
jǵahnit, íih munnáboó
ít jwúub bejep wut jĩ.

⁴⁹ Obohjeéhtih, nihat Jesúsdi
jéihnit, Galilea baácmant ájeéh
jǵóhnit yaádhbat Jesúsdi
yúúpbit ít en ñahap wut jĩ.*

Jesúh bácahjidi í yohat
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47;
Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Caán láa José wāt
jamni, Judea baácdih bóo, Ari-
matea tútchimant Jerusalén

* **23:45-46** Sal 31.5; Hch 7.59 * **23:45-46** Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * **23:49** Lc 8.2-3

túтчина жибíнији át жамар
wut jĩ. Yoobópdih chãjni,
Dios ã maáh жаматдih пãini
wut jĩ. Judíowã ĩ maátajeéh
жамна yuhna, Jesúsдih ĩ mao
yohat túтатдih át náahcap
wut yuh jĩ. ⁵² Pánihna,
José Pilato pebhna Jesúsíh
bácahjidih úbúdidih át bejep
wut jĩ. ⁵³ Pánih úbh péanit,
Jesúsíh bácahjidih úb deya,
táini yégueh chóojĩh tainit,
wánnitdih ĩ yoh jwahca naáh
jeé íitboó át yohop wut jĩ.
⁵⁴ Jesús ã wánni yeó jáap
judíowã ĩ chooát pínahdih
ĩ ámohat yeó jáap wut jĩ.
Pánihna, ĩ chooát pínah hora
jãtihbitjeh ã жамучаh, Jesúsíh
bácahjidih tái ámohcanjeh át
yohop wut jĩ. Chooát yeó jáap
túttimah át tái ámoh péahip
wut yuh jĩ.

⁵⁵ Galilea baácmant
Jesúsjeéh jũóhnit yaádh, ã
yohat pínah íitboó Jesúsíh
bácahjidih ã úb bejehchah,
Joséjeéh ĩt en péenap wut jĩ.
Pánihna, caán jeé íitna жибínit,
ãih bácahjidih ã yohochah,
ĩt enep wut jĩ. ⁵⁶ Pánih en
péa, ĩih múná jwúub bejnit,
Jesúsíh bácahjidih ĩ ñáñat pínah
chej жамни náona, chej жамни
macdihbat ĩt ámohop wut
jĩ. Pánihna, chooát hora ã
жyúчah, Moisés ã wútatji
pahjeh ĩt choonáp wut jĩ.*

24

Jesús ã boo pud jũúwát

*(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn
20.1-10)*

¹ Domingo yeó jáap baáb
jeénechah, queét yaádh ĩ
ámohni chej жамнидih úbnit,
Jesúsíh bácahdih ĩ yohopjiboó
caandíh ñáñadih ĩt bejep wut
yuh jĩ. ² Caandíh ĩ yohopji
ítina жибínit, caán íitdih ne-
matji jeé júdúdidih bita ĩ pátú
dodhdátji pah ã жамучаh,
ĩt enep wut jĩ. ³ Pánih ennit,
caán íitdih waad béjnit, ĩ Maáh
Jesúsíh bácahjidih ĩt bid жуicáp
wut jĩ. ⁴ Pánih bid жуicán,
“¿Ded pah tigaá át bej?” ĩt
niij jenah joyóp wut jĩ. Páant ĩ
niij jenah joi ñáhuchah, chéne
neoná yeh iigni yégueh chóo
dúonít, queét yaádh pebh ĩt
jígoh ñuhup wut jĩ. ⁵ Páant ĩ
jígoh ñáhuchah ennit, bádi
úmna, queét yaádh ĩt páah
yoh ñajap wut jĩ. Páant ĩ páah
yoh ñajachah ennit, ángelwã
queétdih nin pah ĩt niij úbh
joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá wánnitdih
ĩ yohopboó Jesúsдih ñi bid?
⁶ Caán ninboó ã wihcan
caá. Jáantjeh ã boo pud
jũúwáp be. ¿Galileaboó ñijeéh
жам jwahna, yeebdíh ã
niijátjidih ñi náhnican níit?
⁷ **‘Weém nihat cáacwã
úud jeñédih yeejépwádidih ĩ
wáhuchah, cruzboó péoh
dodhnit, ĩ mao yohbipna
caá. Páant ĩ mawachah
yuhna, biic peihcanni yeó
jáap túttimah, wã jwúub
boo pud jũóhhipna caá’,**
yeebdíh ã niij naáwátjidih ¿ñi
náhnican níit? ĩt niijíp wut jĩ.*

⁸ Páant ĩ niijíchah joinít,
Jesús ã niijátjidih ĩt náhninap

* **23:56** Ex 20.10; Dt 5.14
10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

* **24:7** Mt 16.21; 17.22-23; 20.18-19; Mr 8.31; 9.31;

wat jĩ. ⁹ Pánih náhninit, Jesús once ã bohénitji, bita biíc dih ĩ jumapna ĩ enatjidih naáwádih ĩt jwúb bejep wat jĩ. ¹⁰ Queét yaádh María Mágdala tútchidih bóli, Juana, bih wili María Santiago ĩn, bita yaádhbut ĩjeéh bejnit Jesús ã bohénitjidih ĩt naáwáp wat jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, ĩ naáwáchah joiná yuhna, “Nih yána caá. Déhenit yaadábeh caá”, niij jenah joinít, queét yaádh dih ĩt joyáh bojop wat jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Pedroboó ĩ naáwáchah joinít, Jesúh bácahjidih ĩ yohopjina át ñáo ñah bejep wat jĩ. Caanná juibínit, jeé íit díitna péeb jéen ennit, Jesúh bácahjidih ĩ pinni chóojjeh ã ñajachah, át enep wat jĩ. Pánih en, búdí jenah joinít, áih múbóó át jwúb bejep wat jĩ.

Emaús tútchina bejnit dih Jesús ã jíghat
(Mr 16.12-13)

¹³ Caán yeó jáapjeh chénewã Jesúsjeéh péenitji Emaús tútchina ĩt bejep wat jĩ. Jerusalén tútchimant Emaús tútchina once kilómetros wat jĩ. ¹⁴ Pánih bejna, nihat Jesús ded pah ã yapatjidih queétjeh míc wéhe bejna ĩt chãjap wat jĩ. Jesús cruzboó ñahnit, ã wanatjidih, ã jwúb boo pud júwátji doonádihbut míc wéhe bejna ĩt chãjap wat jĩ. ¹⁵ Páant ĩ míc wéhe bejchah, queétdih ñuún jwááh juibínit, ĩjeéh Jesúsjeéh át bejep wat yah jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, caandih ĩt beh encap wat jĩ.

¹⁷ Pánih ñuún jwááh juibínit, Jesús queétdih nin pah át niij úbh joyóp wat jĩ:

—¿Dépanihat dih míc wéhe bej tígáá ñi chãj? át niijp wat jĩ.

Páant ã niijíchah, chãonít, wēicanjeh, caandih ĩt en ñuhap wat jĩ. ¹⁸ Pánih en ñahnit, Cleofas caandih nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—¿Meém Jerusalén tútchidih nih jibni niít? ¿Buu yeó jáapna caán tútchiboó ded pah ã yapatjidih ma jéihcan niít? át niijp wat jĩ.

¹⁹ —¿Dedé ã yapatjidih niij tígáá ñi chãj? Jesús át niij úbh joyóp wat jĩ.

—Jesús, Nazaret tútchidih bóodih ã yapat. Caán Dios naáwátdih naóh yapani jumna, ã naáwát wēpni, ã chãjatbut wēpni beé. Páant ã jumatdih Dios ã enechah, nihat cáacwábut ĩ enep be. ²⁰ Túttimah, Dioh mūdih en daonít maáta, bita jwĩ maátabut caandih péeh mawat pínah niijná, Romanowádih ĩ wáhuchah, queét cruzboó péoh dodhnt, ĩ mao yohop be. ²¹ ‘Romanowã ĩ watatdih Jesús jwiít judíowádih ã táí úbbipna caá’, niij jenah joinít, búdí wēina jwĩ chãjap yah be. Obohjeéhtih, ã wanap be. Buu ã wanat túttimah biíc peihcanni yeó jáapjeh ã yapna caá. ²² Biquína jwiít biíc dih Jesús báadhajeéh péenit yaádh jwiít dih ĩ naáwáchah, jwĩ joí wáhi bejep be. Buu cheibitjeh Jesús dih ĩ yohopji jeé íitna juibínit, ²³ áih bácahjidih ĩt bid

jucáp wut be. Bid jucánjeh, jwĩ pebhboó jwúub jwinít, ángelwãdih ì enatjidih jwiítidih ì naáwáp be. 'Jesús ã boo pud jãúwúp be', ángelwã queétdih ì niúj naáwátjidih jwiítidih ì jwúub naóh yapanap be. ²⁴ Bitá jwĩjeéh jamnitbut Jesúsdi h yohopji jeé íitna ìt bejep wut be. Caanná juibínit, queét yaádh ì naáwátji pah ìt enep wut be. Obohjeéhtih, Jesúsdi h ìt encap wut be, Emaús tátchina bejni t Jesúsdi h ìt niúj naáwáp wut jĩ.

²⁵ Páant ì niujíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ãt niúj naáwáp wut jĩ:

—**Yeéb táí jenah joicánnit jamna, Dios naáwátidih naóh yapanit nihat ì daacátjidih páantjeh ñi joyáh bojna caá. Páant ñi joyáh bojat jíb, ñi beh joicán caá. Táí joinít, ñi beh joyóchah, áta táí tagaá. Nin pah Dios naáwátidih naóh yapanit ìt niúj daacáp tajĩ.** ²⁶ 'Dios ã wahni pínahdih cáacwã búdí yeejép chãjnit, ì mao yohbipna caá. Páant ì mawat táttimah, Dios caandíh boanit, ã pebhboó maáh ã waadábipna caá', naóh yapanit ìt niúj daacáp tajĩ, Jesús ãt niujíp wut jĩ.

²⁷ Táttimah, Dios ã wahni Cristodih ded pah ã yapat pínahdih nihat Dios naáwátidih naóh yapanit ì daacátjidih Jesús queétdih ãt beh joyánap wut jĩ. Moisés ã daacátjidih jwíih bohé, táttimah nihat bita naóh yapanit ì

daacátjidihbut ãt bohénap wut jĩ.

²⁸ Páant ì míic wéhe bejna, ì juibíát pínah tátchidih ì toáh bejehah, Jesús caán tátchidih yap bejni pah ãt nihip wut jĩ. ²⁹ Páant ã yap bejihichah ennit, "Jwĩjeéh ma chão jwúhuá. Tõo ñáh jũóhna caá ã chãjap", Jesúsdi h ìt niujíp wut jĩ.

Páant ì niujíchah joinít, ìjeéh ãt chão jwúhup wut jĩ.

³⁰ Pánihna, ì jeéméchah, Jesús pan dahdih ubnit, Diosdi h nin pah ãt niúj úúbúp wut jĩ: "**Jeémát ma wúhat túina caá, Paá**", niúj péanit, queétdih ãt daj wúhup wut jĩ. ³¹ Páant niúj úúbhnit, ã daj wúhuchahjeh, caandíh ìt yoób beh enep wut jĩ, bũca. ì beh enechahjeh, Jesús ãt bũdá h bejep wut jĩ.

³² ã bũdá h bejehah ennit, nin pah ìt míic niujíp wut jĩ:

—Namáboó jwiítidih jwãáhnit, Dios naáwátidih ã bohé jãúwúchah, jwíih caolih bainí ã wéican beé, ìt míic niujíp wut jĩ.

³³ Pánihna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tátchina waícanjeh ìt jwúub bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Jesús once ã bohénitji bita ì chéénwãbut ì míic wáacapoó ìt juibínap wut jĩ. ³⁴ Játih jwíih míic wáac juibínitboó queét chénewã jáap juibínitidih nin pah ìt jíponih jwãáh naáwáp wut jĩ:

—jwĩ Maáh ãt boo pud jũóh tagaá! Pedrodih ãt jíghop wut be, bũca, ìt niujíp wut jĩ.

35 Páant ì niijíchah joinít, queét jáap jwabínitbut namádih ì bejehah, queétdih ded pah ã yapatjidih ìt naáwáp wut jĩ. Jesús pan dahdih wábhnit, ã dajachah, caandíh ì beh enatjidihbut ìt naáwáp wut jĩ.

Jesús ã bohénitjidih ã jíghat (Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

36 Páant ì naáwát tacjeh, ì cātíh Jesús ãt jígho ñuhap wut jĩ.

—¿Ni jum caá? Dios ã táyat ñijeéh ã jum naáh, queétdih ãt niijíp wut jĩ.

37 Páant ã niijíchah joinít, “Áih dadahjidih enna caá jwĩ chãjap”, niij jenah joinít, tãbit ìt úumap wut jĩ. 38 Páant ì úumuchah, queétdih nin pah ãt jwáub niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá ñi úum? ¿Dépanihna ‘Nin Jesús nihcan caá’, ñi niij jenah joi?

39 Wíih téihyanadih, wíih jítchanadihbut ì péhwatji íitnadih ñi enee. Weemdíh ñi teo joyoó. Pánih teo joinít, ñi jéihbipna caá. Dadahjeh wã jumuchah nihna, ñita jéih teo joicán tagaá. ¡Weemjéh tigaá! Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

40 Páant niijnít, áih téihyana, jítchanadihbut, queétdih ãt júutap wut jĩ. 41 Obohjeéhtih, páant ã júutachah yuhna, búdí wéina, en wáhi bejnit, páantjeh ìt táí jenah joi jwúhcap wut jĩ. Páant ì táí jenah joicátdih ennit,

—¿Jeémát ñi bíbohcan niit? Jesús ãt niijíp wut jĩ.

42 Páant ã niij wáubúchah joinít, diibáni queejdíh caandíh ìt wáuhap wut jĩ. 43 Páant ì wáuhuchah wbnit, queét nihat ì enechah, ãt jeémép wut jĩ. 44 Pánih jeémp péanit, Jesús queétdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Ñijeéh jum jawhna, ded pah wã yapat pínahdih yeebdíh wã naáwáp jĩ. Moisés ã daacátji, Dios naáwátdih naóh yapanit ì daacátji, David Salmos ì niijní ã daacátjidihbut bíic yoobó weemdíh yapat ã náahap be, ãt niijíp wut jĩ.

45 Páant niijnít, Dios naáwátdih jwáub bohénit, nin pah ãt niij beh joyánap wut jĩ:

46 —Dios naáwátdih daácnit nin pah ìt niij naóh daacáp tají. ‘Dios ã wahni pínah Cristo yeejép yapnit, bíic peihcanni yeó jáap táttimah, ã jwáub boo pud jũóhbipna caá.* 47 Páant, ã boo pud jũúwát táttimah, cáacwã ì yéejatdih cádahnit, táiniboodíh ì táut nuumát pínah niijná, nihat baácđih moondíh áih táini doonádih ì naóh peét bejbipna caá. Páant ì táut nuumáchah, Dios-boó ì yéejatdih ã yoh wáhbipna caá. Jerusalén tátdhidih moondíh ì jwíh naóhbipna caá. Táttimah, nihat baácđih moondíhbut ì naóh peét bejbipna caá’, ìt niij daacáp tají. 48 Pánihna, yeébbó ded pah weemdíh ã yapatdih

* 24:46 Is 53.1-12; Os 6.2

ennitji, bitadih táí naáwát caá náahap. ⁴⁹ **Dios ã niijníji yeebdíh teo wáacni pínah Túini Espíritudih weémboó yeebdíh wã wahbipna caá. Pánihna, wã wahní pínahdih nin tátchidih ñi pãí jwáhuá,** Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.*

Jesús jeáboó ã púuh laab béjat

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Páant niij péanit, Jesús Jerusalén tátchimant Betania tátchi pebh queétdih át numah bejep wut jĩ. Caanná jwáibínit, ãih téihyajĩh júut ñahanit, **“Dios yeebdíh ã táí teo wáaca naáh”**, queétdih át niijíp wut jĩ. ⁵¹ Páant niij péanitjeh, jeáboó át púuh laab béjep wut jĩ.* ⁵² Páant ã púuh laab béjechah ennit, caandíh ít wēi naáwáp wut jĩ. Táttimah, búdí wēinit, Jerusalén tátchiboó ít jwáub bejep wut jĩ. ⁵³ Pánihna, caanjĩh jumna, yeó jáap jummat pah Dioíh munná bejnit, Diosdih ípĩ wēi naáwáp wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Lucas wã daacát.

* 24:49 Hch 1.4

* 24:51 Hch 1.9-11

SAN JUAN

Dios biíc dih jumni nin baácboó ã cãac jummat

¹ Biíhmahjeh ded pah Dios ã jumatdih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jumap wut jĩ. Caán Cristo Dios yoobát át jumap wut jĩ. ² Nin baác dih Dios ã chãjat pínah jãtih, Cristo Diosjeéh átát jumap wut jĩ. ³ Caan wát jíi nin baác dih jumni pínahdih át chãjap wut jĩ. Nin baác dih, jeádih, nihatdih Dios caandíh át chãjat túutap wut jĩ. Pánih chãjat túutnit, cãacwãdihbut caandíh át chãjat túutap wut jĩ. Páant ã wutuchah, Cristo nihatdih át chãj beedánap wut jĩ. Bũ jwĩ ennidih, jwĩ enca naáhdihbut ã chãjcah, nihat ãta wihcan tagaá.* ⁴ Cristo tigaá nihatdih báadhdani. Jiiátjĩh jwĩ jíi enat pah, jwĩ íp ded pah ã jumatdih caán jwiít cãacwãdih ã túi jéihyana caá. ⁵ Chei jwĩ jéih encat pah, yéej chãjna, jéih encannit panihnit jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiiát panihni jumna, jwiít dih túi ennit panihnit ã chãjna caá. Pánihna, dupéátboó jiiát dih ded pah ã jéih dubacat pah, dedé yéejatbut Cristoboodíh ded pah ã jéih yap yohcan caá.

⁶⁻⁷ Cãacwãdih daabáni Juan wut jumnidih Diosboó ã wahní Cristoíh doonádih át

naóh waáwát túutap wut jĩ, cãacwã caandíh joinít, Cristodih í túi jepahat pínah niijná.* ⁸ Caán Juan Cristo át nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ã jumatdih naóhni Juan át jumap wut jĩ. ⁹ Caán Cristo baabát panihni, nihat cãacwã Diosdih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jéúwáp wut jĩ.

¹⁰ Dios nin baác dih chãjna, caán Cristo biíc dih ít chãjap wut jĩ. Pánih chãjni Cristo ã jumuchah yuhna, nin baác dih moónboó caandíh í jéihcap jĩ. ¹¹ Nin ã chãjni baác dih jeh át cãac jumap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã cãac jumuchah yuhna, ã chãjni baác dih jumnitboó caandíh í náahcap jĩ. ¹² Páant í náahcah yuhna, biquína caandíh jepahnitdih Dios ã weh pah át chãjap wut jĩ. Caandíh jepahnitboó bácah, yoobópdih ã weh yoobát tigaá í jumap. ¹³ Páant níj naóhna, jwiít jwĩ weh jumíhat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jepahnitdih biíc weh pah ã chãjna caá.

¹⁴ Pánihna, Cristo ã cãac jummat túttimah, jwíjeéh ã jumap jĩ. Páant ã jumuchah ennitji, cãacwãdih oinit, yoobópdih naóhni ã jumatdih jwĩ jéihna caá. Caán Dios wũúh biícjeh jumna, Dios ã wēpat ã túyatbut caandíh ã jumap jĩ. Pánihni ã jumuchah, jwĩ túi jéihna

* **1:3** Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13 * **1:6-7**

Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2 * **1:14** 1Jn 1.2

caá.* 15 Juan Daabániboó cãacwãdih daabána, Cristo ã jũúwúchah ennit, nin pah ã niij naáwáp jĩ: “Con caá yeebdíh wãpĩ naóhni. Obohjeéhtih, weém wã cãac jummat pínah jãtíh, caán átát jumrap wut jĩ. Nin baác ã jummat pínah jãtíhbut átát jumrap wut jĩ. Pánihna, caán weem cháh ã jumna caá”, Juan cãacwãdih ã niijíp jĩ.

16 Caán Cristo wẽpni jumna, jwiútdih búdí oinit, dawá láa ã túi teo wáacáp jĩ. 17 Dios ã wutatdih Moisésboodíh ãih cãacwãdih át naóh yapaat túutrap wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cãacwãdih búdí ã oyatdih, ã naáwát túi yoobópdi h ã jummatdihbut naóh yapanadi h át jũúwáp tajĩ. 18 Obohjeéhtih, Diosdih jwiít cãacwã jwĩ jéih encan caá. Pánihna, Dios wũúh biícjeh ãjeéh jumniiji nin baácboó cãac jumnit, ded pah ã líp ã jummatdih jwiútdih ã jéihyanap jĩ.*

Juan Daabánidih bita ã úbh joyát
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Jerusalén tútchidih moón jwĩ maátaboó sacerdotewãdih, Dioíh mũúboó teonitdihbut Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” niij úbh joyát túutna, ãt wah bojop tajĩ. 20 Páant ã niij úbh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Weém, Dios ã

wahni Cristo nihcan caá, ã niij jepahap jĩ.

21 —¿Caán láa bácah déhe tigaá? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji niít?* ã niij úbh joyóp jĩ.

—Nihcan caá, queétdih ã niij jepahap jĩ.

—¿Dios naáwãtdih naóh yapani ã jũóhbi pna caá’, jwĩ nũowã ã niijni niít?* ã niij úbh joyóp jĩ.

—Obohjeéhtih, weém caán nihcan caá, ã niij jepahap jĩ.

22 —¿Caán láa bácah déhe tigaá meém? Jwiútdih biícmantjeh ma naáwã, jwiútdih úbh joyát túutnitdih jwĩ túi naáwát pínah niijná. ¿Ded pohba tigaá ma yoób jum? ã niij úbh joyóp jĩ.

23 Páant ã niij úbh joyóchah joinít, nin pah queétdih ã niij jepahap jĩ:

—Weemdíh jenah joiná, Isaíasji nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Biíc cãac mũú wihcapboó nin pah ã niij wẽp naóhbi pna caá: “Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah jãtíh ñi yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh túut nũumniít, caandíh ñi túi páñaá”, ã niijbípna caá’, át niij daacáp tajĩ.* Páant ã niij daácniji caá weém, ã niijíp jĩ.

24-25 Páant ã niijíchah joinít, biquína fariseowã úbh joyát túutnit ã wahnitboó nin pah ã jwúub niij úbh joyóp jĩ:

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibut nihcan, Dios naáwãtdih naóh yapani

* 1:18 Mt 11.27; Lc 10.22 * 1:21 Mal 4.5 * 1:21 Dt 18.15,18 * 1:23 Is 40.3

pínah nihcan, ¿Caán láa bácah dépanih tigaá meém cãacwãdih ma daabá? ĩ niijíp jĩ.

²⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Juanboó queétdih nin pah ā niij jepahap jĩ:

—Weém cãacwãdih mahjĩhjah wã daabána caá. Obohjeéhtih, biih ñi beh enca naáh ñi cãtĩh ā jumna caá.

²⁷ Caán wã túttimah jũóhni chah wẽpni caá. Pánihna, caandih jenah joiná, ‘Weém oboh jumni caá’, wã niij jenah joiná caá, ā niijíp jĩ.

²⁸ Betania tútchi Jordán muj conanaamánt Juan cãacwãdih ā daabánapdih queét páant ĩ niij míc wéhenap jĩ.

“Oveja wũúh panihni Jesús ā jumna caá”, Juan Daabáni ā niiját

²⁹ Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús ĩ niijni ā pebhna ā dei juyúchah ennit, jwiit caandih joinítidih Juan Daabáni nin pah ā niij naáwáp jĩ: “Ñi eneeé. Con jũóhni Dios ā wahni oveja wũúh panihni caá. Jwiit judiowã jwĩ yéejat yohat túut niijná, oveja wũúhdih sacerdotewãdih jwĩ mawat túutna caá. Páant ĩ chãjat dée panihni, con Dios ā wahnidihbat cãacwã ĩ mao yohbipna caá. Pánih wannit, nihat baácdih moón jwĩ yéejatdih ā yoh wãhhipna caá. ³⁰ Con caá yeebdih wãpĩ naóhni. ‘Wã túttimah jũóhni wã cãac jummat pínah jãtih jumniiji weem cháh ā

jumbipna caá’, yeebdih wãát niijíp jĩ. ³¹ Caán láa, weembút Dios wũúh ā jummatdih wã jéih jwuhcap jĩ. Obohjeéhtih, panih jéihcan yuhna, yeéb wã déewã caandih ñi túi jéihyat pínah niijná, yeebdih mahjĩh wã daabánap be”, ā niijíp jĩ. ³²⁻³³ Páant niij péanit, Juan jwiitdih nin pah ā jwúub niij naáwáp jĩ: “Wã daabáát pínah jãtih weembút caandih wã jéih jwuhcah, weemdih daabáát túutni nin pah ā niij naáwáp jĩ: ‘Jop pah jigohni Túini Espiritu jeámant dei jũóhni, biic newédih ā jaamáchah enna, “Caán Dios ā wahni caá”, ma niij jéihbipna caá. Caánboó mahjĩh daabáát panihni Túini Espiritu ā wẽpatdih búdí ā wãhhipna caá’, weemdih ā niijíp jĩ. ³⁴ Pánihna, Túini Espiritu, jop pah jigohni, dei jũóhni, caandih ā jaamáchah, wã enep be. Pánih ennit, con Dios ā wahni ā jummatdih jéihna, ‘Yoobópdi Dios wũúh caá’, yeebdih wã niij naóhna caá”, jwiitdih Juan ā niijíp jĩ.

Jesús ā jwĩh bohénit pínahdih ā ñítwat

³⁵⁻³⁶ Daanimant bóo yeó jáapdih, jwiit chénewã Juan Daabáni ā bohénit, caán biicdih jwĩ ñuhuchah, Jesús ā yap bejechah ennit, nin pah jwiitdih ā niij naáwáp jĩ:

—Condih ñi eneeé. Con tigaá Dios ā wahni oveja wũúh panihni, ā niijíp jĩ.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, jwiit Jesúsdi jwĩ ñuún pée bejep jĩ. ³⁸ Páant jwĩ ñuún

pée bejehah, tac púud ennit, jwiít dih nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—**¿Júuh, dedédih tigaá ñi bid?** ã niijíp jĩ.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandíh jwĩ niijíp jĩ.

³⁹ —**Wájeéh ñi júuwá,** jwiít dih Jesús ã niij jepahap jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã jummatdih jéihyat túut niijná, ájeéh jwĩ bejep jĩ. Cheyeh jwááhniitji caandíh jwĩ pejum táwup jĩ.

⁴⁰ Jwiít chénewã Juan Daabáni ã niijíchah joinítji Jesúsjeéh bejnit, weém Andrésjĩh jwĩ jumup jĩ. Andrésboó Simón Pedro ã úud jĩ. ⁴¹ Waícanjeh Andrés weép jeñédih bididih ã bejep jĩ.

—Mesías jwĩ niijní, Dios ã wahnidih jwĩ jwááap be, át niijíp wut jĩ. Griegowãboó Dios ã wahní niijná, ‘Cristo’ ípĩ niijná caá.

⁴² Páant niijnít, Andrés Simóndih jwĩ pebhna át numah júuwúp tajĩ. Páant ã numah júyúchah, Jesús Simóndih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Meém Simón, Juan ã wáuh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wut búudhni ma jumbipna caá,** ã niijíp jĩ. Jwiít judíowã “Cefas” jwĩ niijnídih griegowãboó “Pedro”, ípĩ niijná caá. Páant niijnídih “Jee dáh panihni”, niijná caá jwĩ chãjap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbut
“Wájeéh ñi júuwá”, ã niiját

⁴³ Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús Galilea baácna

jwiít dih numah bejna, Felipedih jwááhniit:

—**Wájeéh ma júuwá,** caandíhbut ã niijíp jĩ.

⁴⁴ Felipeboó Betsaida wut jumni tátchidih bóo ã jumup jĩ. Andrés Pedrojĩh caán tátchidih moon mántih í jumup jĩ. ⁴⁵ Páant Jesús caandíh ã niijíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwíih bididih ã bejep jĩ. Caandíh jwááhniit,

—Moisés ã naóh daácniji, bita Dios naáwát dih naóh yapanitbut í daácnijidih jwĩ jwááhna beé. Jesús Nazaret tátchidih bóo José wáuh caá, Felipe caandíh át niijíp wut jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yahna, Natanaelboó nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Páant, Nazaret tátchi oboh jumni tátchi ã jumuchah, ded caán tátchidih bóo cáacwá dih teo wáacni pínah ã wihcan niit, át niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma júuwúp, Felipe át niij jepahap wut jĩ.

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús bíicdih jwĩ jumupna át numah júuwúp tajĩ. Páant, í júuwúchah ennit, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—**Con júóhni, yoobópdih túini judío cáac caá. Caandíh dedé yeat ã wihcan caá,** Natanaeldih enna, jwiít dih ã niijíp jĩ.

⁴⁸ Páant ã niijíchah joinít, Natanaelboó caandíh nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tiguaá weemdíh ma táí jéih? ã niijíp jĩ.

—**Meemdíh Felipe ã naáwát pínah jãtih, higuera nah páujdih ma chúdũchah, wãát enep be,** Jesús caandíh ã niij jepahap jĩ.

49 —Bohéní, meém Dios wũúh caá. Jwiít judíowã jwĩ Maáh pínah caá, Jesúsdi h ã niijíp jĩ.*

50 —**'Higuera nah nump ma chúdũchah, wã enep be', wã niijíchah joinít, 'Dios wũúh caá meém', ¿ma niij jenah joí niít? Páant meemdíh wã enatji chah wã chãjachah, ma enbipna caá,** Natanaeldih Jesús ã niijíp jĩ.

51 Páant niijnít, nin pah jwiít nihatdih ã jwúub niijíp jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Jeáboó wãtni pah ã jumũchah, weém nihahat cáacwã úud jeñé namá panihni wã chãjnidih Dioíh ángelwã aab béjnit, ã jwúub dei jũúwúchah, ñi enbipna caá,*** Jesús ã niijíp jĩ.

2

Caná tátchidih moón ã téihya chéwat

1-2 Chéne yeó jáap táttimah, Galilea baác Caná tátchidih, téihya chéwat ã jumũp jĩ. Pánihna, Jesúsdi h ã bidichah, jwiítbut ájeéh jwĩ bejep jĩ. Jesús ã jwĩ jãtih caán mũuná mitát juibínap tajĩ. 3 ã táí wẽi babhbachah, ã ih jiwá iguúh

mac ãt beedáh bejep wut jĩ. Páant ã beedéchah, Jesús ã in caandíh nin pah mi niijíp jĩ:

—Wũúh, jáantjeh ã ih jiwá iguúh mac ã beedáh bejep be, mi niijíp jĩ.

4 —**Naá, ¿dépanih tiguaá weemdíh páant ma niij? Wã tewat pínah ã juibí jwũhna caá,** Jesús ã niij jepahap jĩ.

5 Páant ã niij jepahachah joiná yũhna, ã ãinboó queét teo wũhntdih nin pah mit niij wutji taga:

—Wã wũúh ded pah yeebdíh ã wutap pah ñi chãjap, mit niijí taga.

6 Caanjĩh seis dahwani wáam dahna ã jumũp jĩ. Biíc wáam búdí jáaj cómoh pah bóo ã jumũp jĩ. Jwiít judíowã Dios ã wutap pah jwĩ téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwĩpĩ bíbohoh jĩ. Pánihna, caán mũudíh moonbút caan dáhnadih ã bíbohoh jĩ.

7 Pánihna, queét teo wũhntdih nin pah Jesús ã niij wutap jĩ:

—**Mahdih ã jũóhnt, caán wáam dahnadih ñi yáac yáwanaá,** ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, teo wũhnt caán wáam dahnadih mah ã táí yáac yáwanap jĩ. 8 Páant ã yáac yáwaat táttimah, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij wutap jĩ:

—**Buu caandíh toíh ãbnit, yeebdíh wũtnidih ñi juibí wũhuú,** ã niijíp jĩ.

* 1:49 Mt 16.15 * 1:51 Gn 28.12

Páant ã niijíchah joinít, caandíh tóih ùbñit, ì maáhdih ì jwíbí wūhup jī.

9 Obohjeéhtih, queét mahdihjeh ì yáacnijidih Jesús ã túut nūmúchah, jiwá iguúh mac yoobát át bejep tajī. Pánihna, queétdih wutniboó caan mácdih ã jwíih babh joyóchah, dedmant ì abátjidih át jéihcap wut jī. Obohjeéhtih, caandíh teo wūhñitboó mahjeh ì yáacatjidih ì jéihyep jī. Pánihna, queétdih wutni babh joinít, téihya chéonidih ã jūúwát túutup jī. 10 Caán ã juyúchah, teo wūhñit ì maáh nin pah ã niijíp jī:

—Jwī bidnitdih caán yoobát macdih jwīpī jwíih wūhna caá. Pánihat túttimah, ì babh yáwachah ennit, jūu macdih jwīpī ñūn tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat chājat tútcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, jūu macboodíh mat jwíih tóihyat tútup taga. Pánihat túttimah, būu caán yoobát macboodíh mat wūhat tútup taga, teo wūhñit ì maáhboó téihya chéonidih ã niijíp jī.

11 Pánih chājna, Galilea baác Caná tútchidih ã jwíih wēp chāj júutup jī, “Dios wūúh caá”, cāacwā ì niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ã wahni yoobát caá”, jwiít ã bohénit caandíh jwī niij jenah joí jwíihp jī.

12 Túttimah, Capernaum tútchina Jesús jwiítidih ã nūmah bejep jī. Páant ã nūmah bejehchah, ã íin, ã

úudwābut jwījeéh biíc dih ì bejep jī. Caanná jwíbñit, daocánni yeó jáap jwī jūm jwūhup jī.*

Jīb chājnitdih Dioíh mūmánt Jesús ã ñūn bácaat
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Pascua yeó jáapna ã tóah jūúwúchah jéihñit, dawá jwī déewā Jerusalén tútchina ì bejep jī.* Jesúsbut jwiítidih caanná ã nūmah bejep jī. Caanná jwíbñit, Dioíh mūná enedih jwī bejep jī. 14 Caán mūdíh jiwíwā, ovejawā, jopwādihtut jīb chājnitdih Jesús ã enep jī. Bitabut dinero júdudih túut nūmñit ì chúuduchah, ã enep jī. Queét túut nūmñitboó cāacwādih búdí nūmná ìt chājap tajī. 15 Pánihna, caanjīh jūmni tōpnadidih ùbñit, caánboó jūmñit cāacwādih ìih nūñupwādihtut ã pēi ñūn bácanap jī. Dinero túut nūmñit ì chúudat páhana, ìih cáagat naanádihbut ã tóo yoh āacanachah, ìih dinero júduna ã puo yóh ñajap jī. 16 Pánihna, jopwādih jīb chājnitdih nin pah ã niij jāihñup jī:

—**Ñíih jopwādih ñi ùb bac bejeé. Nin wā ípdih úbát mūdíh jīb chājat mūú ñi chājca bojoó,** Jesús ã niijíp jī.

17 Jesús páant ã niijíchah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátjidih jwī náhninap jī. “Dios wā Maáh, míih mūdíh búdí wā oina caá. Pánih oina, caandíh

* 2:12 Mt 4.13 * 2:13 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

yeejép ĩ chājachah ennit, búdí wā ĩjna caá”, át niij daacáp tajj.*

18 Jesús páant ā chājachah ennit, jwĩ maáta caandih nin pah ĩ niij jaihn̄ap jĩ:

—¿Dépanihna queétdih páant ma n̄un yóh baca? Meemdih Dios páant ā chājat tūtuchah, cāacwā ĩ chājca naáhdih ma chāj jutú, jwĩ jéihyat pínah niijná, Jesúsdiĥ ĩ niijp jĩ.

19 Páant ĩ niijichah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij jepahap jĩ:

—**Nin meudih ñi yohochah, biic peihcanni yeó jáap tättimah, yeéb ñi yohni meujidih wā jwúub ámohbipna caá, ā niijp jĩ.***

20 Páant ā niijichah joinít, queét maáta caandih nin pah ĩ niij úbh joyóp jĩ:

—Cuarenta seis jópchi nin meudih teona, ĩt péanap tajj. Obohjeéhtih, ¿meéamboó biic peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniit? ĩ niijp jĩ.

21 Obohjeéhtih, caán meudihjeh niijcán, áih bácahdih niijná át chājap tajj. Páant ā naáwáchah yuhna, maáta ĩ jéihcah, jwiitbut jwĩ jéih jwahcap jĩ. 22 Pánihna, wanniji Jesús ā boo pud júwát tättimah, jwiit ā bohénitboó páant ā niijátjidih náhninit, jwĩ beh joyóp jĩ, b̄ca. Dios naáwát dih ĩ daácniĥi náodih, Jesús ā niijátjidihbut “Caán yoobópdih tigaá”, jwĩ niij jéihyep jĩ.

Cāacwā ĩ jenah joyátdih Jesús ā jéih beedáat

23 Pascua yeó jáapdih Jesús Jerusalén tútchiboó ā jum̄ap jĩ. Pánih jum̄nit, jwiit cāacwā jwĩ jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjĥ Jesús ā chājachah ennit, “Caánboó Dios ā wahni Cristo caá”, dawá ĩ niij jenah joyóp yah jĩ. 24 Obohjeéhtih, ded pah ĩ jenah joyátdih jéihn̄it, “Weemdih yoobópdih ĩ jepahcan caá”, Jesús át niij jéihyep tajj. 25 Pánihna, caanjéh cāacwā ĩ jenah joyátdih táí jéih beedáni jum̄na, bita ded pah ĩ jenah joyátdih caandih úbh joyát ā wihcap jĩ.

3

Nicodemo

1 Nicodemo, fariseo, jwiit judiowā jwĩ maáta poómpdih bóo wat jĩ. 2 Jesucristo Jerusalén tútchiboó jum̄ láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdiĥ enedih át juibínap wat jĩ. Pánih juibínit, nin pah át niijp wat jĩ:

—Bohéní, Dios jwiitdih ma bohéat pínah niijná, meemdih ā wahatdih jwĩ jéihna caá. Pánih wahn̄it, majeéh ā jum̄atdihbut jwĩ jéihna caá. Majeéh ā wihcah, jwiit cāacwā jwĩ jéih chājca naáhdih mata jéih chājcan tagaá, át niijp wat jĩ.

3 Páant ā niijichah joinít, Jesús caandih nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—**Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Ded jáap**

* 2:17 Sal 69.9 * 2:19 Mt 26.61; 27.40; Mr 14.58; 15.29

cãac jumni panihni jwúub jumcan, ded pah Dios ã maáh jumatdih ã jéihcan niít, ãt niijíp wut jĩ.

4 —Páant cãac behe ¿ded pah jáap cãac jumni panihni ã jéih jwúub jumbi? ¿Ded pah ã íiníh wudahboó ã jéih jwúub waadbí? ¿Caandíh mi jwúub jéih weh jumca niít? Nicodemo ãt niijíp wut jĩ.

5-6 —**Cãacwãjeh í weh jumuchah, cãacjeh caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritubobojwĩ jéihyatdih, jwĩ enatdihbut yeebdíh jwĩ naóhna yah caá. Obohjeéhtih, jwiít dih ñi joíhcan caá. 12 Nin baácboó ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, ‘Yoobópdih ã naóhcan caá’, niijná, Dios pehbboó ded pah ã jummatdihbut wã naáwáchah, biíc yoobó ñi niíj jenah joibípna caá.**

13 “Ded Dios ã jumupboó enedih aab béjni ji jwúub dei júóhni ã wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, nihat cãacwã úud jeñé, caánboó wãpĩ jumup jĩ. Pánihna, caanmánt dei júóhni weemjéh ded pah ã jummatdih yoobópdih wã jéih naóhna caá. 14-15 Jon játih, Moisésji jum láa, Dioíh cãacwã tútchi wihcapboó jum jwuhna, caandíh í jéihñuchah, dawá maiwãdih wahnit, queétjĩh cãacwãdih ãt peéh chãjap wut jĩ. Mai pah jíghnidih ítahjĩh Dios Moisésdih ãt chãjat túutap wut jĩ. Caán mai pah

numát dih ma túi jéih enna caá,* Jesús ãt niijíp wut jĩ.

9 Páant ã niijíchah joinít, Nicodemo Jesús dih nin pah ãt jwúub niijíp wut jĩ:

—¿Ded pah niíj naóh tigaá ma chãj? Ma naáwát dih wã beh joicán caá, ãt niijíp wut jĩ.

10 —¿Páant, meém judíowãdih bohéni yahna, ded pah wã naáwát dih ma beh joicán? 11 Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. 12 Nin baácboó ded pah ã jummatdih wã naáwáchah, ‘Yoobópdih ã naóhcan caá’, niijná, Dios pehbboó ded pah ã jummatdihbut wã naáwáchah, biíc yoobó ñi niíj jenah joibípna caá.

13 “Ded Dios ã jumupboó enedih aab béjni ji jwúub dei júóhni ã wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, nihat cãacwã úud jeñé, caánboó wãpĩ jumup jĩ. Pánihna, caanmánt dei júóhni weemjéh ded pah ã jummatdih yoobópdih wã jéih naóhna caá. 14-15 Jon játih, Moisésji jum láa, Dioíh cãacwã tútchi wihcapboó jum jwuhna, caandíh í jéihñuchah, dawá maiwãdih wahnit, queétjĩh cãacwãdih ãt peéh chãjap wut jĩ. Mai pah jíghnidih ítahjĩh Dios Moisésdih ãt chãjat túutap wut jĩ. Caán mai pah

* 3:7 1P 1,3,23 * 3:8 Ec 11.5

jíghnidih chãj péanit, máa nahdih búhdnit, át baad dóhdop wut jĩ. Pánihna, det Diosdih túi jenah joinít, caán ã baad dódhni mai pah jíghnidih ennit, ít boonap wut jĩ. * Caán ã baad dóhdop pah, cruzboó péohnit, pud dodhnit, cãacwã weemdih ã maobipna caá. * Pánihna, weém caán cruzboó wã wunuchah, det weemdih túi jenah joinít, iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ã túi jumbipna caá”, Jesús Nicodemodih át niijíp wut jĩ.

Dios nihat cãacwãdih búdí ã oyat

¹⁶ “Dios nihat cãacwãdih búdí ã oina caá. Pánih búdí oina, queétdih ã peéh chãjat déedih túi ubat túut niijná, weém ã wúh biíc jumnidih ã wah deyanap jĩ. Páant ã wahachah, det weemdih jepahnit iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ã túi jumbipna caá. ¹⁷ Dios cãacwãdih yéejat peéh chãjat túutna, weém ã wúhdih nin baácboó ã wah deyacap jĩ. Obohjeéhtih, iiguípna ã bejat déedih queétdih wã túi ubat pínah niijná, ã wah deyanap jĩ.

¹⁸ “Weém ã wúhdih det jepahnitdih Dios ã yéejat jíib ã peéh chãjcan níit. Obohjeéhtih, det weemdih ã jepahcah, queétbodih ã yéejat jíib ã peéh chãjbipna caá. ¹⁹ Weém Dios wúh baabát panihni nin baácboó júhna, ded pah

cãacwã Diosjeéh ã túi jumat pínahdih wã jéihyaíhna caá. Obohjeéhtih, weém caán baabát panihnidih cãacwã ã náahcap be. ã chãjat yeejép ã jumuchah, dupúat panihnidihjeh ã náahap be. Pánihna, baabát panihnidih náahcan, yeejép chãjnit ã jumuchah, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. ²⁰ Nihat yéej chãjnit ã yéej chãjatdih cádahíhcan, páant ã chãjatdih bita ã encat pínah niijná, baabát panhipboó ã júwíhcan caá. *

²¹ Obohjeéhtih, det Diosdih jepahnit baabápboó ã júwíhna caá, Dios ã wépatjĩh ã túi chãjatdih bita ã enat pínah niijná”, Nicodemodih Jesús át niijíp wut jĩ.

Jesús ded pah ã jumatdih Juan Daabáni ã naáwát

²² Túttimah, jwiít ã bohénitdih Judea baácna Jesús ã numah jib bejep jĩ. Caanná jib bejnit, caanjĩh moón Diosdih ã jepahachah, queétdih ã daabánap jĩ.

²³ Enón wut jumni pebh Salim wut jumupdih caan múj numahni ã jumuchah, Juanbut cãacwãdih daabána át chãjap wut jĩ. Queétdih ã daabáat pínah niijná, dawá ã pebhna ít jaibínap wut jĩ. ²⁴ Caán láa Juan Daabánidih jwĩ maáta ã teo jwahcap jĩ. *

²⁵ Biquína Juan Daabáni ã bohénit biíc jwĩ déejĩh

* 3:14-15 Nm 21.9 * 3:14-15 Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32 * 3:20 Job 24.13-17 * 3:24 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20

ded pah jwiit judíowã jwĩpĩ daabáátdih míic wéhena ít chãjap wut jĩ. ²⁶ Pánih míic wéhe péanit, Juan pebhna juibínit, ã bohénit caandih nin pah ít niij wábh joyóp wut jĩ:

—Bohéní, Jordán muj cónanaajĩh majeéh jumniiji ‘Caán caá weemdíh chah jumni’, ma niijníjiboó buu cãacwãdih daabána caá ã chãjap. Páant ã daabánachah, nihat caan pébhna míicjeh bejna caá í chãjap, Juandih ít niijíp wut jĩ.

²⁷ Páant í niijíchah joinít, Juan nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Diosboó weemdíh ã jwíh daabáát tútup jĩ. Pánihna, buu caandíh jwuh daabáát tútnit, ã pebhna cãacwãdih ã bejat tútuna caá. ²⁸ ‘Weém Cristo nihcan caá’, wã niijíchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo jãtíh weemdíh Dios ã wahap jĩ.*

²⁹ Pánihna, ãjeéh cãacwã í bejehchah enna, búdí wã wěina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi áajeéh mi bejehchah ennit, ã pej jumniiboó búdí ã wěina caá. Páant ã pej jumni ã weñat pah mun tigaá, weembút Jesúsdi h í túi péenachah ennit, búdí wã wěina caá. ³⁰ Pánihna, cãacwã weemdíh pée cádahnit, Cristoboodíh jwúub túi péeat caá náahap, Juan queétdih át niij jepahap wut jĩ.

Dios wááh japmant jũóhni ã jumat

³¹ Páant niij naóh péanit, nin pah Juan ã bohénitdih át jwúub niij naáwáp wut jĩ: “Jeámant jumniiji nin baácboó dei jũóhni nihatdih ã túi jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiit cãacwã nin baácboó jumnit, nin baácdi h jeh ded pah ã jumatdih jéihnit, jwí naóhna caá. Caán Dios ã wahniboó jwiit cãacwã chah jéihni ã jumna caá. ³² Ded pah ã enatji, ã joyátjidi hbut jwiitdih ã naóhna caá. Páant ã naáwáchah yuhna, cãacwãboó ã naáwátdih í joíhcan caá. ³³ Pánihna, jeámant jũóhni ã naáwáchah, ded túi joiní ‘Dios yoobópdih naóhni caá’, ã niij jéihna caá. ³⁴ Dios ã wahní Cristodih áih Túini Espiritudih búdí yoobát ã wuhap be. Pánihna, Cristo Dios naáwátdih yoobópdih apĩ naóhna caá. ³⁵ Dios ã wáúhdih búdí oinit, caandíh nihat í maáh ã jumat tútuna caá.* ³⁶ Dios wáúhdih ded jepahni Diosjeéh páantjeh ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ã wáúhdih yap yohniboodíh íjnit, Dios búdí ã peéh chãjachah, ãjeéh ã wihcan níit”, Juan át niijíp wut jĩ.

4

Jesús Samaria baácdih bólijh ã míic wéheat

¹ Juan chah dawá cãacwã Jesúsdi h péenitdih ã daabáát doonádih fariseowã ít joyóp wut jĩ. ² Obohjeéhtih, Jesús pohba ã daabácan jí. Jwiit ã bohénitboó jí

* 3:28 Jn 1.20 * 3:35 Mt 11.27; Lc 10.22

cãacwãdih jwĩ daabánap jĩ. ³ Fariseowã ã jéihyat doonádih joinít, Jesúsboó Judea baácdih jumnji Galilea baácna jwiít dih ã namah bejep jĩ.

⁴ Caanná bejna, Samaria baácdih yap bejat túut jwĩ chãjap jĩ. ⁵ Pánih yap bejna, Samaria baácdih bóo Sicar tútchina jwĩ juibínap jĩ. Caan pébh jwĩ nwo Jacob ã wãúh Josédih ã wãhni baácbít ãt jumup wut jĩ.* ⁶ Caanjĩh Jacobwãji ã mah tóihyat íit ã jumup jĩ. Pánihna, Jesúsboó yúup jãóhni chunná, yeó jáap tac yoób caán íit pebh ã choó chũudup jĩ. ⁷⁻⁸ Páant ã choó chũudat pónih, jwiít ã bohénitboó tútchina jeémát juib chãjadih jwĩ aab béjep jĩ. Caanjĩh Jesús ã chũuduchah, Samaria baácdih bóli mah tóhyodih mit dei juibínap wut jĩ. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caántdih ãt niijíp wut jĩ:

—Weemdíh mah ma wãhuú, ãt niijíp wut jĩ.

⁹ —Meém judío cãac caá. Weémboó Samaria baácdih bóli caá. ¿Dépanih tigaá weemdíh mah ma wãbh? Jesús dih mit niij jepahap wut jĩ. (Jwiít judiowã Samaria baácdih moondíh jwĩpĩ eníhcap jĩ. Pánihna, páant mit niijíp wut jĩ.)*

¹⁰ Páant mi niijíchah joinít, Jesús caántdih nin pah ãt niij naáwãp wut jĩ:

—Dios meemdíh ã teo wáacat déedih jéihcan,

meemdíh mahdih wãbhnidihbat ma jéihcan caá. Pánih jéihna nihna, ‘Mah ma wãhuú’, weémboodíh mata niij wãbh tagaá. Caán wã wãhíhni mah panihnidih ma babhbachah, míh caolih ãta táí boo tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

¹¹ —¿Dépah niij tigaá páant ma niij? Nin mah tóhyat íit namah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tigaá caolihdih booat túutni mah ma wãbbi? ¹² Jwĩ nwo Jacobji, ã wehbat, íih nũñúpwã bíicdih nin íitdih mah wãbnit, íit babhbat wut jĩ. Áihjidih jwiít ã jaimenádh ãt wãhup wut jĩ. ¿Pánihna, jwĩ nwo Jacobji chah wẽpni níit ma jumup, páant ma niijná? mit niijíp wut jĩ.

¹³ —**Ded nin íitdih bóo mahdih babhni ã jwãub taca joótbipna caá, páant muntih.** ¹⁴ **Obohjeéhtih, weém wã wãhni mah panihnidih babhna, chéneji ã taca joótcán níit. Ded wã wãhni mah panihnidih babhna, Diosjeéh páantjeh ã táí jumbipna caá. Meo waó cáhdih mah nooj bácní ã jõpcat pah wã wãhni mah panihni ã beedcán níit,** Jesús caántdih ãt niijíp wut jĩ.*

¹⁵ —Caán láa bácah, caán ma niijní mahdih weemdíh ma wãhuú, jwãub taca joótcáh, ninboó yeó jáap jumap pah mah tóhyodih wã jãóhcat pínah niijná, mit niijíp wut jĩ.

¹⁶ —**Majeéh bóodih ma bidbi jwãhuú,** Jesús ãt niijíp

* 4:5 Gn 33.19; Jos 24.32

* 4:9 Esd 4.1-5; Neh 4.1-2

* 4:14 Is 44.3; Jer 2.13; 17.13; Jn 7.37-39

wät jĩ.

17-18 —Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit niij jepahap wät jĩ.

—**Yoobópdih tigaá ma niijíp.** Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha mánaji. **Buu majeéh jumni ma áa yoobát nihcan caá.** Pánihna, ‘Weém áa wihcannih caá’, ma niiját yoobópdih tigaá, Jesús caántdih át niijíp wät jĩ.

19 —Meémboó Dios naáwát dih naóh yapani nacaá. 20 Pánihna, yoobópdih wā jéihyat pínah niijná, weemdih ma naáwá: Con jeená jwī n̄owāji Diosdih ĩpĩ uúbup wät jĩ. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tátchiboó Diosdih uúbudih bejat caá náahap’, yeéb judíowā ĩpĩ niijná caá, mit niijíp wät jĩ.

21 —**Yad wilí, weemdih ma joi jwéhú.** Nin wā naáwát yoobópdih caá. **Táttimah bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tátchiboobát jwī ípdih ĩi uúbhcan niít.**

22 **Yeéb Samaria baácdih moón ĩi uúbhndih ĩi jéihcan caá.** Obohjeéhtih, jwiít judíowāboó caandih jwī jéihna caá. **Dios á wahní, nihat cáacwādhí táí uúbní, judíojeh tigaá á jumap.** Pánihna, jwī wēini Diosdih jwiít judíowāboó jwī jéihna caá. 23 **Buu láa, táttimahbut Túini Espíritu á teo wáacachah, táí yoobópdih jenah joinít, cáacwā Diosdih ĩ táí wēibipna caá. Páant caandih táí wēinitboodih caá Dios á**

bidip. 24 **Dios jígohcanni á jumachah, cáacwā caandih ĩ jéih encan caá.** Pánihna, **dedboó jumna, caandih jwī wēi uúbúchah, biíc yoobó á túina caá.** Caandih wēina, **Túini Espíritu á teo wáacatjĩh, táí yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap,** Jesús caántdih át niijíp wät jĩ.

25 —Mesías, ‘Cristo’, ĩ niijní, á jūúwát pínahdih weém wā jéihna caá. Caán jūóhna, jwiít dih nihat á jéihya beedábipna caá, mit niijíp wät jĩ.

26 —**Weém ma niijní Cristo tigaá,** Jesús caántdih át niijíp wät jĩ.

27 Páant caántdih á míc wéhenachah, jwiít á bohénitboó jeémát jíb chājadih bejniti jwī jwúub juibínap jĩ. Pánih jwúub juibínit, Jesús yad wilijĩh á míc wéhenachah ennit, jwī en wáhi bejep jĩ. Pánih en wáhi bejna yahna, “¿Dépanih tibeé caántdih ma míc wéhe?” niij uúbh joinít déeji jwī niijcáp jĩ. 28 Pánihna, caántboó miíh mah tóhyat wáam dahdih cáag jwejnít, tátchina mi jwúub aab bėj jwuhap jĩ. Pánih bejnít, miíh tátchidih moondih nin pah mit niij naáwáp wät jĩ:

29 —Ded pah wā chājatjidih weemdih naóh beedánidih ĩi en jūúwá. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp wät jĩ.

30 Páant mi niijíchah joinít, caán tátchidih moondih

Jesúsdi mi jwāáapjina mit numah jwáub jūwáp tajī.

³¹ Pánihna, ī juyát pínah jātih, jwiit Jesús ā bohénitboó jwī jīb chājni jeémátdih caandih jwī numah jeémihp jī.

—Bohéní, ma jeémp jūwáw, jwī niijíp yuh jī.

³² —**Obohjeéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdih ā jumna caá,** Jesús jwiitdih ā niij jepahap jī.

³³ —¿Bita caandih jeémát itát wāh taniit? jwiitjeh jwī míc niijíp jī.

³⁴ Páant jwī míc niijíchah joinít, Jesús jwiitdih nin pah ā jwáub niijíp jī:

—**Cāacwā jeémát ī bidat pah, weemdih wahní ded pah ā wətatdih chāj péaatdih búdí wā bidna caá.** Pánihna, **batéh caandih jepahnit, caántjīh míc wéhena, wīih jeémát panihni ā jumna caá.** ³⁵ **Chénena míc widh ā judhna caá jwī momni ā quehechah, jwī dicat pínah’, wápchi mínah ā niiját pah, yeéboó ñi niij jenah joicá bojoó. ‘Dios naáwátdih jwī naáwát pínah ā judh jwuhna caá’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yoobópdih yeébdih wā naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni ā jumna caá. Būū láa bácah cāacwā jwī pebhna ī juyúchah, ñi tui eneé. Queétoó pácahi ā quehat pah ī jumna caá. Pánihna, būū cāacwādih wā bohénachah, ī joyát láa ā jumna caá.** ³⁶ **Cāacwādih**

wīih táini doonádih jepahat táutni dicni panihni ā jumna caá. Queét jepahnit, caán ā dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh ī tui jumbipna caá. Pánihna, cāacwā ī tui jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni biicdih búdí ī wēibipna caá. Páant ī weñat ī tewatjī jīb panihni ā jumna caá. ³⁷ **Cāacwā nin pah ī niijná caá: ‘Biic ā jwīih momop be. Biíhboó ā momni ā quehechah ā diquip be’, ipī niijná caá. Momni panihni wīih táini doonádih naóh jwīihni caá. Bita caandih dicnit panihnit wīih táini doonádih jepahat táutnit caá.** ³⁸ **Páant ā jumat pah, bitaboó cāacwādih itát jwīih bohénap tajī. Queétdih jwīih bohénit ñi jumcah yuhna, būū yeébdih jwuh wā wahná caá, wīih táini doonádih jwáub joinít ī tui jepahat pínah niijná,** Jesús jwiitdih ā niijíp jī.

³⁹ Páant Jesús jwiitdih ā míc wéheat pónih, caánt Samaria baácdih bóli “Ded pah wā chājatjidih jéih beedánidih mah tóhyop itdih wā jwāáap be”, mi niijíchah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsdi ī jepahat pínahdih it jenah joyóp tajī. ⁴⁰ Pánihna, queét jwī pebh joinít, “jwījeéh ma chāo jwúhuú”, Jesúsdi ī niijíp jī. Páant ī niijíchah joinít, chéne yeó jáap jjeéh jwī jum jwuhap jī. ⁴¹ Jesússeh queétdih ā naáwáchah joinít, dawá caandih ī jepahap jī. ⁴² Í dée wilidih nin pah ī niijíp jī:

—Ma jwíih naáwáchah joináneh, jwiítbut Jesúsdih jepahíhat jwí jenah joyóp be. ВѢ caanjéh ā naáwáchah joiná, jwí túi jepahna caá. ‘Nihat nin baácdih moón iiguípna bejnit déejidih yoobópdih túi ubni caá’, jwí niíj jéihna caá, ī niijíp jī.

Maáh wāúhdih Jesús ā booaat

43 Chéne yeó jáap Sicar tútchidih numah chāo jwúhniiji, Jesús Galilea baácboó jwiítidih ā numah bejep jī. 44 “Ded Dios naáwátidih naóh yapanidih āih baácdih moón īpī wēican caá. Pánihna, Galilea baácdih wā behechah ennitji, weemdih ī túi jenah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant ī jumuchah yuhna, caanná jwí jwáub bejna caá”, ā niijíp jī.* 45 Jerusalén tútchiboó Pascua yeó jáapnadih jwí jum láa, Jesús ā chājatjidih ennitji biquína Galilea baácdih moón īt jumap tajī. Pánihna, īih baácna jwí joibínachah, queétboó ā wēp chājatdih jwáub eníhna, caandih ī túi wēi jwāáap jī.*

46 Mahdihjeh jiwá iguáh mac Jesús ā túut numníji Caná tútchidih jwí jwáub joibínap jī. Capernaum tútchiboó maáh Herodes nump jumni maáh wāúh wunna āt chājap tajī.* 47 Pánihna, Jesús Judea baácboó jumniiji Galilea baácna ā jwáub juyát

doonádih joinít, jwí pebhna āt aáb jūúwáp tajī: Pánih aáb joinít, nin pah Jesúsdih ā niijíp jī:

—Wā wāúh muujná beé ā chājap be. Pánihna, caandih booaat túut niijná, wājeéh waícanjeh ma dei jūúwá, ā wēp niíj wáúbap yuh jī.

48 Páant ā niijíchah joiná yuhna, Jesús caandih nin pah ā niíj jepahap jī:

—**Dios ā wēpatjīh wā chāj jautachah encan, ‘Caán Dios ā wahni Cristo caá’, weemdih űi niíj jenah joibícan nacaá,** Jesús ā niijíp jī.

49 —Obohjeéhtih, Maá, wā wāúh ā wunat pínah jātih, waícanjeh ma booa wāh jūúwá, Jesúsdih ā niijíp yuh jī.

50 Páant ā niijíchah yuhna,

—**Míih muuná ma jwáub bejeé. Ma wāúh ā boona caá,** Jesús caandih ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, “Ā niiját pah tih wā wāúh ā boona nacaá”, niíj jenah joinít, āih muúboó ā jwáub bejep jī. 51 Páant ā jwáub joibínachah, ā pebh moón caandih īt jwāáh naáwáp wut jī:

—Ma wāúh jáantjeh ā jwáub boona beé, caandih īt niijíp wut jī.

52 —¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán ā boo? queétdih āt niíj wáubh joyóp wut jī.

—Jwíin yeó jáap tac yoób túttimahbit caandih pahat ā

* 4:44 Mt 13.57; Mr 6.4; Lc 4.24

* 4:45 Jn 2.23

* 4:46 Jn 2.1-11

dúucup be, ìt niij jepahap wat jĩ.

⁵³ Páant ì niijíchah joinít, “Jesús weemdíh ‘**Ma wáúh á boona caá**’, á niijíchahjeh, wá wáúh át boonap taga”, maáhboó át niij jenah joyóp wat jĩ. “Jesús weemdíh yoobópdi h tigaá át niijíp”, ni-ijná, á déewá bíicdih Jesúsdi h “Caán Dios á wahni Cristo yoobát caá”, ìt niij jenah joyóp wat jĩ.

⁵⁴ Jesús Judea baác di h jumni ji Galilea baácna jwáub jui bíni t, maáh wáúhdih booana, chéne láa jwiít cáacwá jwí jéih chājca naáhdih Dios á wēpatjĩh á chāj jūutup jĩ.

5

Jéih bejcanndih Jesús á booaat

¹ Túttimah, jwiít judíowá Diosdi h jwí wēi láa Jesús Jerusalén tútchina jwiít di h á numah jui bínap jĩ, páant mantih. ² Caanjĩh Ovejawá Bejni Jēc wūt jumni pebh jēehat júá á jumup jĩ. Jwiít judíowá jwĩh wéheatjĩh ni-ijná, caán júádih Betzata jwí niijná caá. Caán Betzata júá jwēejdi h cinco nemat wihcanni jēcna á jum páud bejep jĩ. ³ Caán júádih muú wááp lap nump dawá tubáp chūúhni t ìpĩ ñaj páud bejep tajĩ. Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbut caán júá pebh ìt ñajap tajĩ. Caanjĩh ñajnit, mah chibít á dácohatdi h pái ñajna ìt chājap tajĩ. ⁴ “Dioíh

ángel dei joinít, caán jēehat júádih á dácohanachah ennit, ded jātih jwĩh buúg báahniboó dedé wunat jumni ãpĩ boonap wat jĩ”, ìt niij jenah joyóp tajĩ. ⁵ Pánihna, caanjĩh jumni bíic jéih bejcan ni, treinta ocho jópchi tubáp chūúhni á ñajap jĩ. ⁶ Caandíh ennit, maatápdih á tubáp chūúát di h jéihna, Jesús caandíh nin pah á niij wáuh joyóp jĩ:

—¿**Meém ma booíh niít?** á niijíp jĩ.

⁷ —Wá booíhna yuh caá. Obohjeéhtih, can júána weemdíh ded ub báahni pínah á wihcan caá. Pánihna, dawá láa á dácohochah, wá buúg báah bejíchah yuhna, bita wá jātih ìpĩ jui bí buúg báahna caá, Jesúsdi h á niijíp jĩ.

⁸ Páant á niijíchah joinít, —**Ma ñah ñuhú.** **Ma ñajati di h ubni t, ma yáac chūi bejeé,** Jesús caandíh á niijíp jĩ.

⁹ Páant á niijíchahjeh, caán jéih bejcan ni ji ñah ñuhni t, á ñajati di h ubni t, á yáac chūi bejep jĩ, buca. ¹⁰ Páant á boonachah enna, jwí chooát yeó jáap á jumuchah, jwí maáta caandíh nin pah ìt niij jāihñup wat jĩ:

—¿Dépanihna, ma ñajati di h beo bej tigaá ma chāj? Buu jwí chooát yeó jáap á jumuchah, ma ñajati di h ma beo bejchah, á táican caá, ìt niijíp wat jĩ.*

¹¹ —Obohjeéhtih, **‘Ma ñajati di h ubni t, ma yáac chūi bejeé,’** weemdíh booani

* 5:10 Neh 13.19; Jer 17.21

ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, nin wã ñajatjidih ab bejna caá wã chãjap, át niij jepahap wut jĩ.

12 —¿Déhe tibeé meemdíh páant niij, booani? queét it niij wábh joyóp wut jĩ.

13 Obohjeéhtih, Jesús dawá cãacwã cãtíh ã bejehah, caandíh boonanidih át beh encap wut jĩ. Pánihna, ã wãtdih jéihcan, át jéih jepahcap wut jĩ. 14 Tãttimah, Dioih mawáboó Jesús caandíh jwãáhnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—**Weemdíh ma joi jwáhuú. Buu ma táí jumna caá. Pánihna, ma jwáub yéej chãjca bojoó, páant muntih. Jwáub yéej chãjna, chah yeejép wunat meemdíh ã jãóhbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.**

15 Caandíh páant ã niijíchah joinít, Jesúsdi h át beh enep wut jĩ, buca. Pánih beh enniiji jwĩ maátadi h naáwádi h át bejep jĩ.

—Jesús wut jumni beé weemdíh át booanap tabe, queétdih át niijíp wut jĩ.

16 Páant ã niijíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdi h ã booaatjidih jéihnit, jwĩ maátaboó caandíh yeejép ã chãj jwíhip jĩ.

17 Páant caandíh ã mawíhatdi h jéihna, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Wã íp páantjeh teona caá ã chãjap. Pánihna, weembát wã teo jwuhna caá, ã niijíp jĩ.**

18 Jesús páant ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó chah ã íjip jĩ. Jwĩ chooát yeó jáapdi h caán tabáp chũúhni di h ã booanachah enna, queét ã íj jwíhip jĩ. Pánih íjna, “**Wã íp**”, Diosdi h ã niijíchah joiná, chah ã yoób íjip jĩ. “**Wã íp**”, niijná, ‘Diosdi h biíc yoobó wã jumna caá’, Jesús caán mícjeh ã niij jenah joiná caá”, jwĩ maáta it niij jenah joyóp tajĩ. Páant niij jenah joinít, chah íjna, Jesúsdi h ã yoób mao yohíhip yuh jĩ.*

Jesús ã íp ã wutuchahjeh, jepahni ã jumat

19 Páant ã niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwáub niij naáwáp jĩ: “**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Weém, Dios wáuh, wã jenah joyátjeh wã chãjcan caá. Wã íp weemdíh ded pah ã wutuchah, caandíh jeh wã jepahna caá. Wã íp ded pah ã chãjachah ennit, weém ã wáuhbut biíc yoobó wãpĩ chãjna caá.**

20 **Wã íp weém ã wáuhdi h oina, ded pah ã chãjatdi h weemdíh apĩ jéihyana caá. Buu wã chãjatji chah, biíh wã chãjat pínahdi h weemdíh ã jéihyabipna caá. Páant weemdíh ã wutatdi h joinít, ã wëpatjĩh yeebdíh wã chãj jãutuchah, ñi en wáhi bejbipna caá.** 21 **Wã íp ded pah wunah bejnitdi h ã booaat pah, weembát ã booaat táutnitdi h biíc yoobó wã**

* 5:18 Jn 10.30-38

booana caá. ²²⁻²³ Wã íp cáacwã í yéj chãjatdih peéh chãjni nihcan caá. Obohjeéhtih, í yéjat jíib wã peéh chãjat pínah niijná, weémboodíh ã wutup be, nihat cáacwã caandíh í weñat pah, weemdíhbut biíc yoobó í weñat pínah niijná. Wã íp caá weemdíh wahni. Pánihna, ded weém ã wáúhdih wēicanni, wã ípdihbut ã wēican caá.

²⁴ “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wã naáwátidih joinít, weemdíh wahnidih jepahna, páantjeh ájeéh í túi jumbipna caá. Páant ájeéh í jamuchah, queédih wã peéh chãjcan níit. Queét iiguípna bejnit déejidih túi ubnit í jumbipna caá.

²⁵ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Iiguípna bejnit déeji weém Dios wáúhdih buu jepah jwíihna caá í chãjap. Wã naáwátidih joí jepahnitboó Dios biícidih páantjeh í túi jumbipna caá. ²⁶ Wã íp Dios páantjeh jamniboó cáacwáidih páantjeh ã jumat túutna caá. Pánihna, weém ã wáúhdihbut páantjeh jumat túutni pínah ã chãjap jí.

²⁷ Weém nihat cáacwã úud jeñé wã jamuchah, cáacwáidih wã peéh chãjat pínah niijná weémboodíh ã wutup jí. ²⁸ Páant wã naáwáchah joiná, ñi joí wáhi bejca bojó. Cubucah nihat wannit íih bácah í yohopjiboó jamna yuhna,

wã ejechah, í joibípna caá. ²⁹ Pánih joiná, nihat túi chãjnitji boo pud júóhnit Dios pebhboó í púuh laab béjbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjnitjiboó, í yéj chãjatji jíib iiguípna í bejbipna caá.*

³⁰ “Weém wíih jenah joyátjeh, wã weñat pínahdih wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni ã wutatdihjeh wã chãjna caá. ã niiját pahjeh cáacwáidih wã peéh chãjbipna caá. Páant wã peéh chãjachah, yoobópdih ã jumbipna caá.

³¹ ‘Weém Dios wáúh, ã wahni caá’, weemjéh wã niijíchah, ‘Ma nih yána caá’, weemdíh ñita niij tágaá.

³² Obohjeéhtih, biíh caá weemdíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘ã niijátji yoobópdih ã jamna caá’, wã niij jéihna caá. ³³ Yeéb weemdíh jéihíhna, bitaboodíh Juan pebhna í wáuh joyát pínah niijná, ñit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh át naáwáp jí.*

³⁴ ‘Nin Dios wáúh caá’, weemdíh niijnítidih wã bidcan caá. Pánih bidcan yuhna, ‘Dios wáúh caá’, Juanboó weemdíh ã niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdíh jepahnit, iiguípna ñi bejcat pínah niijná, Juan ã niijátjidih yeebdíh wã náhniana caá. ³⁵ Túi enat túut niijná, jíiát dahdih jíwí

* 5:29 Dn 12.2 * 5:33 Jn 1.19-27; 3.27-30

jíí cáagat pah, Juan ded pah wã jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeebdíh át naáwáp tají. Páant ã naáwáchah joiná, daocánni yeó jáap ñi túi wëi joi jwáhup jí.

³⁶ **Obohjeéhtih, wã íp weemdíh ã wutuchah, ã wëpatjìh wã chãjachah ennit, yoobópdih Dios ã wahni wã jumatdih ñita túi jéih tagaá.** ³⁷ **Juan weemdíh ã daabánachah, wã ípjehtih weemdíh wahni ‘Caán wã wáuh caá’, ã niijíp jí. Páant ã niijíchah yuhna, yeéboó caandíh encan, joicánnitbut ñi jumna caá.***

³⁸ **Weém Dios ã wahnidih jepahcan, wã íp ã naáwátidihbut ñi náahcan caá.** ³⁹ **Dios naáwát tólihdih bohéna, yeó jáap jumat pah Diosjeéh jwí túi jumbipna caá’, ñi niij jenah joiná caá.*** **Obohjeéhtih, caán tólihjih tigaá weém ded pah wã jumatdih ã naáwáp.**

⁴⁰ **Caán tólih weemdíh ã naáwáchah yuhna, yeéboó weemdíh ñi náahcan caá. Yeó jáap jumat pah Diosjeéh jumíhna yuhna, weemdíh páant ñi wáuhcan caá.**

⁴¹ **“Weemdíh wëi naóhndih wã bidcan caá.** ⁴² **Obohjeéhtih, yeéboó mácah ñi jenah joyátdih wã túi jéihna caá. Pánih jenah joinít, Diosdih ñi oicatdihbut wã jéihna caá.** ⁴³ **Wã íp weemdíh ã wutat pah wã chãjachah yuhna, weemdíh ñi náahcan caá. Obohjeéhtih, ã wahcanni-**

boó ã weñat pínahdihjih ã chãj jéutuchah ennit, caánboodíh ñi náahbipna caá. ⁴⁴ **Bitá yeebdíh í wëi naáwátidihjih bidna yuhna, Diosboó yeebdíh ã wëi naáwátidih ñi náahcan caá. Pánih náahcan, ‘Caán Dios ã wahni Cristo nihcan caá’, niij jenah joiná, weemdíhbut ñi joíhcan caá.** ⁴⁵ **Páant weemdíh ñi joíhcatjí jíib ‘Jwí ípdih Jesús jwiítdih ã naóh yacbipna caá’, ñi niij jenah joicá bojóó. ‘Moisés ã wutatjidih jwí jepahna, Dios pehbhoó jwí bejbipna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdíh ã naáwátjidih ñi joyáh bojat jíib, Dios yeebdíh ã peéh chãjbipna caá.** ⁴⁶ **Moisés weemdíhjih át naóh daacáp tají. Pánihna, caán ã daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijná, wã naáwátidihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñita niij jenah joi tãgaá.** ⁴⁷ **Obohjeéhtih, Moisés ã daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcán, wã naáwátidihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijcán niit”, Jesús queétdih ã niijíp jí.**

6

Cinco mil cáacwādih Jesús jeémát ã wāhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ **Táttimah, Galilea ímdih conanaáboó Jesús jwiítdih ã numah chúuh bejep jí. Caán**

* 5:37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22

* 5:39 Dt 4.1; 8.1; 30.15-20

ímjeh muntih Tiberias ím
ã wãt jumup jĩ. ² Jesús ã
boanachah ennitji dawá
cãacwã ít ñúún péenap tajĩ.
³ Pánih cháuh juibínitji, aab
béjnit, jeená pãuh laab
juibínit, jwiít ã bohénitdih ã
numah cháudup jĩ. ⁴ Caán
láa Pascua yeó jáapna pínah
bahnijeh ã jũhdup jĩ.
⁵ Caanná juibí cháudna, Jesús
dawá cãacwã jwĩ pebhna ï
jũúwúchah, ã enep jĩ. Pánih
ennit, Felipedih nin pah ã niij
uúbh joyóp jĩ:

—**Dawá cãacwã jwĩ pebhna ï jũóh jíghona caá. ¿Deh tiguaá ï jeémát pínahdih jwĩ juib chãjbi? ã niijp jĩ.**

⁶ “Ded pah caá Felipe ã
niij jepahbi”, niijná, Jesús
caanjéh ã chãjat pínahdih
jéihna yuhna, Felipedih páant
ã niij uúbh joyóp jĩ.

⁷ Páant ã niij uúbh joyóchah
joinít, Felipeboó nin pah ã niij
jepahp jĩ:

—Ocho widh tewat jíbjĩh
jeémátdih jwĩ jíib chãjachah
yuhna, queétdih áta juibícan
tagaá, ã niijp jĩ.

⁸ Jwiít bícdih jumni Simón
Pedro úudboó, Andrés wãt
jumni, Jesúsdih nin pah ã ni-
ijp jĩ:

⁹ —Cinco pan dah, chéne
queejwãdih nin wébít ã
bíbohna caá. Obohjeéhtih,
páant bóobitjeh ã jumuchah,
queét páant moón dawá
cãacwãdih ã juibícan níit,
Andrés ã niijp jĩ.

¹⁰ —**Queétdih ñi cháudat túutú,** Jesús jwiít dih ã niijp jĩ.

Caanjĩh túini yílip ã jumup
jĩ. Pánihna, jwĩ cháudat
túutuchah, yílip jumupdih
cãacwã ï túi cháud beedép jĩ.
Cinco mil neonájeh ï jumup
jĩ. Yaádh, ï weh bícdih chah
ï jumup jĩ. ¹¹ Páant ï cháud
beedéchah ennit, Jesús pan
dahnadih ubnit, **“Túina caá,
Paá”**, Diosdih ã niijp jĩ. Páant
niij péanit, jwiít ã bohénitdih
queét cháudnitdih pan,
queejdíhbut ã pãáat túutup
jĩ. ¹² Páant jwĩ pãáachah,
jeémpnit, cãacwãboó ï túi
wud jumup jĩ. Páant ï
wud jumuchah ennit, Jesús
jwiít dih nin pah ã niij wutup
jĩ:

—**Ï jũdh jeémpnidih ñi túi ubuú, ï yoh peécat pínah niijná,** ã niijp jĩ.

¹³ Páant ã niijíchah joinít,
cinco pan dahnaji, chéne
queejwãjidihbut ï jũdh
jeémpnidih jwĩ ub yacachah,
doce wahna pohba ã yáwap
jĩ. ¹⁴ Pánihna, jwiít cãacwã
jwĩ jéih chãjca naáhdih Jesús
ã chãjachah enna, cãacwã nin
pah ï míic niijp jĩ:

—Yoobópdih tiguaá. Nin Dios
naáwãtdih naóh yapani, nin
baácboó jũóhni pínahdih jwĩpĩ
pãini caá, queét ï míic niijp jĩ.

¹⁵ Páant míic niijnít,
queét Jesúsdih maáh pínah
ï waadálhip yuh jĩ. Obo-
hjeéhtih, queét páant ï niij
jenah joyãdih jéihnit, bíicjeh
jeená pãuh laab béjnit, Jesús ã
bejah bojop jĩ.

*Jesús ímjih ã yáac chãi bejat
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

16 Páant ã púuh laab béjat túttimah, tōo ñáh jūúwúchah ennit, jwiít ã bohénit ímboó jwí dei bejep jĩ. 17 Caanná jwíbí, jááj chóodih waadní, Capernaum tútchina chúuh bejat túut jwí chájap jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwí pebhna ã juicáp jĩ. Páant ã jíghocah, caandíh pái chúnít, jwí chúuh bejep jĩ. Páant jwí chúuh bejehah, ã tub tōoáh bejep jĩ. 18 Páant ã tōoáh bejat túttimah, johlit búdí ã jūúwúchah, búdí nolihatbut ã ñahap jĩ. 19 Pánihna, caán ím tac yoób jwí bejehah pohba, Jesús ímjih jwí pebhna ã yáac chūi jūúwúchah, jwí enep jĩ. Páant ã jūúwúchah ennit, búdí jwí úumup jĩ. 20 Páant jwí úumuchah ennit, caán jwiítidih nin pah ã niijíp jĩ:

—**¡Ñi en úumca bojoó!**
¡Weemjéh tígaa! ã niijíp jĩ.

21 Páant ã niijíchah joinít, búdí wēnít, caandíh jááj chóona jwí waadát túutap jĩ. Páant ã waadát túttimah, waícanjeh jwí jenah joi béjepna jwí chúuh jwíbínap jĩ.

Cāacwā Jesúsdih ī bidat

22-23 Cheibit bóo yeó jáapdih Jesús Diosdih “**Túina caá, Paá**”, niijnít, queétdih jeémát ã wāhupjiboó dawá cāacwā páina ítih chájap wut yah jĩ. Jwí jwáub chúuh jūúwúchah, Jesús jwíjeéh ã waadcátidihbut ī enep jĩ. Caandíh páantjeh pái jwuhna ít chájap wut yah jĩ. Tiberias tútchiboó jumniji jááj chóona ī jumupboó át jwíbínap wut jĩ. 24 Pánihna, Jesús ã wihcatdih ennit,

queét caandíh bidna, caán jááj chóonadih waadní, Capernaum tútchina chúuh jūóhnt, jwiítidih ī ñuén juyúp jĩ.

Jesús pan panihni ã jumatdih ã naáwát

25 Pániñ ñuén chúuh joinít, Jesúsdih jwááhnit, caandíh nin pah ī niij úubh joyóp jĩ:

—¿Bohéní, débólih tibeé nin-boó ma jūóh? ī niijíp jĩ.

26 Páant ī niij úubh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios búdí ã wēpatjīh yeebdíh wā teo wáacachah yahna, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’, weemdíh ñi niij jenah joicán beé. Páant niij jenah joicán yahna, jwáub jeémp, wud jumatdihjeh ñit bid jūóh tagaa, páant mantih.**

27 **Obohjeéhtih, yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin baácdih bóo jeémát moopáh bejnijeh caá. Pánihna, caán déenadih jíib chájihcan, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh túi jumat túutni jeémát panihniboodíh bidat caá náahap. Weém nihat cāacwā úud jeñé caán jeémát panihnidih wā wāhna caá. Wā íp weemdíh páant ã wāhat túutap be. Páant wā jumatdih yeéb ñi jéhiyat pínah niijná, Dios ã wēpatjīh weemdíh ã cháj júutat túutuchah, yeéb ñi enep be,** Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

28 Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét caandíh nin pah í jwúub niij úbh joyóp jĩ:

—¿Ded pah tigaá jwĩ chājbi, Dios ã náahatdih chājat túut niijná? í niijíp jĩ.

29 —Nindih Dios yeebdíh ã chājat túutna caá: ‘Wã wahnidih túi jenah joinít, ñi jepahaá’, yeebdíh ã niij wutup be, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

30 —Meém Dios ã wahní yoobát jumna, ã wēpatjĩh ma chāj júut en tigaá bácah, meemdíh jwĩ jepahat pínah niijná. 31 Jwĩ nuowāji jon jātih tútchi wihcapboó maná í niijníjdih ít jeémép wat jĩ.* Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: ‘Jeámant queétdih jeémát dih át wūhup wat jĩ, í túi jeémát pínah niijná’, át niij daacáp tajĩ.* ¿Páant ã chājatji chah meémboó mata jéih chāj taniít? caandíh í niijíp jĩ.

32 —Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih japmant jūóhni jeémát dih ã wūhcap jĩ. Wã íip jeémát yoobát panihnidih jeámant cáacwādih āpĩ wūhna caá.

33 Pánihna, Dios ã wūhni jeémát panihni japmant dei jūóhni, nihát baácdih moondíh ã báadhdát túutna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

34 —Maá, yeó jáap jumat pah ma niijní jeémát dih jwiít dih ma wūhúú, queét í niijíp jĩ.

35 —Weem tigaá báadhdát túutni jeémát panihni

caá. Det weemdíh túi péenitboodíh jwúub nuugúp wanat panihat ã wihcan níit. Det weemdíh náhninit, wēi jenah joinítboodíh taca jootát panihatbat ã wihcan níit. 36 Obohjeéhtih, yeebdíh jātih naóhna, yoobópdih naóhna beé wã chājap be. Yeébboó weemdíh enna yuhna, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá. 37 Nihat wã íip ã jepahat túutnitjeh weemdíh í péebipna caá. Weemdíh pánih péenitdih wã yohcan níit. 38 Japmant jūóhna, wã náahatdihjeh chājcan, weemdíh wahní ded pah ã weñat pínahboodíh chājadih wã jūúwúp be. 39 Nin caá weemdíh wahní ã weñat pínah yoobát: Nihat weemdíh ã jepahat túutnitdih buúácán, weemdíh caán péeni yeó jáapdih queétdih wã jwúub booaat pínahdih ã náah yacna caá. 40 Nihat weém ã wūúhdih jepahnit, páantjeh ājeéh í jumat pínahdih wã íip, weemdíh wahní, ã náah yacna caá. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih wã jwúub booaipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

41 “Weém japmant jūóhni jeémát panihni tigaá wã jumap”, Jesús ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó caandíh íjnit, tubit í míic niijíp jĩ.

42 —¿Nin Jesús José wūúh nihcan níit? ã íip, ã

* 6:31 Ex 16.4,15 * 6:31 Sal 78.24-25

índihbut jwiít jwĩ jéihna caá. Pánihna, jwiít panihnijeh mən tigaá. Pánihni jumna yuhna, ¿dépanihna “**Japmant jũóhni wã jumna caá**”, ã niíj? ï míc niijíp jĩ.

43 Queét páant ï míc ni-ijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niíj jepahap jĩ:

—Weemdíh yeejép ñi niijcá bojoó. 44 Det ï jenah joyátjĩhjah weemdíh ï jéih jepahcan niít. Obohjeéhtih, wã íp, weemdíh wahniboó, ‘Caán Dios ã wahní Cristo yoobát caá’, queétdih ã niíj jenah joyát túutna caá, wãjeéh ï péeat pínah niijná. Páant ã chãjchah, det wíhwã pínah ïta jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdíh jepahnitjidih wã jwúub boobipna caá. 45 Dios naáwátdih naóh yapanitboó nin pah ït niíj daacáp tajĩ. ‘Dios queét nihatdih ã bohébiipna caá’, ït niíj daacáp tajĩ.* Pánihna, nihát wã íp ã bohéátdih joinít, weemdíhbut ï jepahbipna caá. Pánih jepahnit wíhwã ï jumbipna caá.

46 “Wã ípdih ded ã encan caá. Weém ã wahnijeh caandíh wã enep jĩ.

47 Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det weemdíh jepahnit páantjeh wã ípjeéh ï túi jumbipna caá. 48 Weém báadhdani jeémát panihni wã jumna caá. 49 Ñi nhowãji tátchi wihcapboó manádih jeémpna yuhna, ït wunap

wat jĩ. 50 Obohjeéhtih, japmant jũóhni wã niijní jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguípna ã bejcan niít. 51 Weém japmant jũóhni báadhdani jeémát panihni wã jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wã ípjeéh páantjeh ï jumbipna caá. Caán báadhdani jeémát panihni wíhíh bácah ã jumna caá. Pánihna, wíhíh bácahdih wã wãhbipna caá, nihát baácđih moón wã ípjeéh ï túi jumat pínah niijná. Pánih wãhna, nihát cáacwãdih wã wun wãhbipna caá”, Jesús ã niijíp jĩ.

52 Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maátaboó, queétjeh nin pah ï niíj míc wéhenap jĩ:

—¿Nin dépanih tigaá ãih bácahdih jeémát pínah panihni ã wãhbi? ï míc niijíp jĩ.

53 Páant ï niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ã niijíp jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Weém nihát cáacwã úud jeñé wã jumachah, ded wíhíh bácah panihnidih jeémpcanni, wíhíh meép panihnidih babhcanni wã íp pehbboó ã bejcan niít. 54 Ded wíhíh bácah panihnidih jeémpni, wíhíh meép panihnidih babhndih péeni yeó jáapdih wã jwúub boobipna caá. Caánboó wã ípjeéh páantjeh ã jumbipna caá. 55 Wíhíh bácah ñi jeémát yoobát panihni, wíhíh meépbüt ñi

babhat yoobát panihni ã jumna caá. ⁵⁶ **Det wíih bácah panihnidih jeémpnit, wíih meép panihnidihbut babhnit, weém bíícdih í tái jumnipna caá. Weembút queét bíícdih wã jumnipna caá.** ⁵⁷ **Wã íp páantjeh jumni weemdíh wahna, weemdíhbut páantjeh jumni ã jummat túutna caá. Páant ã chãjat dée, jeémátdih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih búdí bidna, caandíh wã ípjeéh páantjeh jumni wã jummat túutbipna caá.** ⁵⁸ **Butéh yeebdíh wã naóhni jeémát panihni Dios pebhmant dei jũóhni caá. Caán jeémát panihni jwĩ ñowãji í jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétboó caán jeémátdih jeémpnitji ít wunap wat jĩ. Obohjeéhtih, butéh wã naóhni jeémát panihnihoodíh ded jeémpni wã ípjeéh páantjeh ã jumnipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.**

⁵⁹ Capernaum tútchidih moón í míic wáacat muúboó Jesús queétdih páant ã niij naóh bohénap jĩ.

Jesúsdih jepahna, páantjeh ãjeéh jwĩ tái jummat

⁶⁰ Dawá jwĩjeéh péenit Jesús ã bohéatdih joinít, nin pah í niij wéhenap jĩ:

—Jesús nin ã bohéat buoni yoobát ã jumuchah, caandíh jwĩ joíhcan caá, queétjeh ít míic niijíp tajĩ.

⁶¹ Páant í míic wéheatdih jéihnit, Jesúsboó queétdih nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Nin wã bohéatdih joiná, ñi íj niit? ⁶² **Weém, nihat cáacwã úud jeñé, jãtíh wã jumapjiboó wã jwáub páuh laab béjehah enna, ¿ded pah ñita niij jenah joí? ¿Caandíhbut ñita íj taniit? ⁶³ Dios ã wahni Túini Espíritu cáacwáih caolihdih ã booana caá. Cáacwãjeh fih caolihdih í jéih boocan caá. Pánihna, wã naáwátdih ñi tái jenah joyóchah, Túini Espírituboó ñíih caolihdih ã boobipna caá. ⁶⁴ Obohjeéhtih, páant ã jumuchah yuhna, ‘Caán Dios ã wahni Cristo nihcan caá’, biguína ñi niij jenah joiná caá, Jesús ã niijíp jĩ.**

Jesús páant niij jenah joinítdih jãtíh átát jéihyep tajĩ. Pánihna, caandíh eníhcannitdih duó wáini pínahdihbut átát jéihyep tajĩ.

⁶⁵ Páant niij naóh péanit, nin pah ã jwáub niij naáwáp jĩ:

—**Nin pah yeebdíh wã niij naáwáp yuh be: ‘Wã ípboó cáacwãdih weemdíh ã jepahat túutcah, det wíihwã pínah íta jéih jumcan tagaá’, wã niijíp be,** Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

⁶⁶ Páant ã niijíchah joiná, dawá jwĩjeéh péenitji Jesúsdih wéican, í cádahap jĩ. ⁶⁷ Páant í cádahachah ennit, Jesús jwiít docewã ã bohénithoodíh nin pah ã niij wábh joyóp jĩ:

—¿Yeebbút weemdíh ñi cádahmi naniit? ã niijíp jĩ.

68 Páant ã niij wábh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Obohjeéhtih, Maá, jwiít dih biih bohéni ã wihcan caá. Diosjeéh páantjeh jwĩ jummat pínah niijná, ma naáwátjeh jwiít dih ã tái jéihyana caá. 69 Pánihna, jwiítboó meemdíh jepahnit, ‘Meém táini, Dios wááh, ã wahni caá’, jwĩ niij jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdíh jwĩ cádahcan niít, ã niijíp jĩ.*

70 Páant ã niijíchah joinít, Jesús jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Weém yeéb docewádih wã níwip yuh jĩ. Obohjeéhtih, biíc ñijeéh jumni nemépíh pínah ã jumna caá,** ã niijíp jĩ.

71 Páant niijná, Judas, Simón Iscariote wááhdih niijná át chājap tajĩ. Judas jwiít Jesús ã bohénitjeéh jumna yuhna, Jesús dih eníhcannit dih duó wáini pínah ã jumap jĩ.

7

Jesús úudwã caandíh ã jepahcat

1 Túttimah, Jesús Galilea baácboó jwiít dih numah jibidih ã bejep jĩ. Judea baác dih moón jwĩ maáta caandíh ã mao yohíhat dih jéihna, Judea baácboó ã bejĩh jwuhcap jĩ. 2 Jwiít judíowã wāpchí dahna jwĩ chājatjidi nahniat yeó jáapna, bahni ã judhdap jĩ.* 3 Pánihna,

Jesús dih ã úudwã nin pah ã niijíp yuh jĩ:

—Ninjĩh chāocánjeh, Judea baácna bejnit, meemdíh péélnit dih ma wēpatjĩh ma chāj jútá. 4 Ded ã wēpat dih jútáhna, bih jútcat caá náahap. Pánihna, yoobóp dih wēpni jumna, jwĩ míc wáac jwibíni tátchiboó ma wēpat dih jwĩjeéh ma jút jūwá, Jeñé, ã niijíp jĩ. 5 Queét ã úudwājeh yuhna, ‘Caán Dios wááh caá’, Jesús dih ã niij jenah joicáp jĩ. Páant niij jenah joicán, caandíh páant ã niijíp jĩ.

6 Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét dih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—**Wã wēpat dih cáacwádih jútat pínah ã judh jwuhchah, wã bejcan caá. Yeéboó fiestadih eníhna, caán tátchina ñi enbi jwuhú.** 7 Cáacwã yeebdíh ã íjcan caá. Obohjeéhtih, ã yéj chājat dih wã naáwáchah joinít, weémboodíh ã íjina caá. 8 Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ã jumchah, yeebjéh ñi enbi jwuhú. **Weém caanná wã bejat pínah ã judh jwuhna caá,** ã niijíp jĩ. 9 Páant niijnít, Galilea baácboó jwiít dih ã numah chāwáp jĩ.

Jesús fiestadih enedih ã bejat

10 Obohjeéhtih, ã úudwã ã bejat túttimah, Jesúsbut Jerusalén tátchina jwiít dih ã numah bejep jĩ. Pánih bejna, cáacwã ã encapmantbit jwĩ

* 6:69 Mt 16.16; Mr 8.29; Lc 9.20 * 7:2 Lv 23.34; Dt 16.13

bejep jĩ. ¹¹ Fiesta yeó jáapdih míc wáac jubínit, jwĩ maáta Jesúsdi bádí ít bidip wut yah jĩ.

—¿Dee tígaa ã jum? ít niij úabh joyóp wut jĩ.

¹² Pánihna, cáacwābut caandih bádí jenah joinít, ít míc wéhenap wut jĩ. “Caán táini caá”, biquína niij, “Caán yeejép caá. Cáacwādi yee naóhni caá”, bitaboó ít niijp wut jĩ.

¹³ Páant niijná yuhna, jwĩ maátadih úumna, Jesús ded pah ã jumatih queétjeh ít míc wéhenap wut jĩ.

¹⁴ Í weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioih munná waád jubínit, cáacwādi ã bohénap jĩ. ¹⁵ Páant ã bohénachah, jwĩ maáta joí wáhi bejnit, nin pah queétjeh í míc niijp jĩ:

—¿Nin bohécanni yuhna, dépanih tígaa bohéatdih ã táí jéih? í míc niijp jĩ.

¹⁶ Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Wā bohéat weemjéh wā naáwát nihcan caá. Obohjeéhtih, weemdih wahní ã naáwát tútat caá. ¹⁷ Ded Dios ã weñat pínahdih chājíhni ‘Páant ã bohénachah, ã jéihyatjeh nihcan caá. Yoobópdih Dios naáwát caá’, ã niij jéihbipna caá. ¹⁸ Ded ã jenah joyátjeh naóhna, cáacwā caandih í weñat pínahdih bidna caá ã chājap. Obohjeéhtih, weemdih wahniboó weemdih ã naóh yapaat túatna caá. Pánih

naóh yapana, caandihjeh ñi weñat pínahdih yeebdih wā náah yacna caá. Páant wā naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdih ã naóhna caá’, ñi niij jéihbipna caá.

¹⁹ “Moisésji ded pah Dios yeebdih ã wutatdih át jwúb naóh yapanap wut jĩ. Obohjeéhtih, bíic ñijeéh jumni caán ã wutatjidih jepahni wihcan caá. Pánihna, ¿dedé wā chājatji jíb tígaa weemdih ñi mao yohíh?” jwĩ maátadih ã niij úabh joyóp jĩ.

²⁰ —Meemdih nemép ã jumna caá. ¿Déhe tígaa meemdih mao yohíhni í jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandih í niij úabh joyóp jĩ.

²¹ —Bíic láa jwĩ chooát yeó jáapdih yeéb cáacwā ñi jéih chājca naáhdih weémboó yeebdih wā chāj júutap be. Páant wā chāj júutuchah ennit, bádí ñi en wáhi bejep be. ²² Jon játi Moisésji ni-hat neoná weépdih quehli nah yapat chóodih át bóodat túutap wut jĩ. Pánihna, ni-hat neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap táttimah chooát yeó jáapdih yuhna, ã wutatji pahjeh ñipí bóodna caá.* Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji pohba át nihcap wut jĩ. Jwĩ nuo Abrahamjidih Dios páant bóodat pínahdih át jwíih wutap wut jĩ.* Pánihna, caán táttimah, jwĩ nuowā páant ípí chājap

* 7:22 Lv 12.3 * 7:22 Gn 17.10

wut jĩ. ²³ **Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisés ã wutatjidih yap yohíhcan, yeebbút ñi wehdih ñipĩ bóodat túutna caá. Páant ñi chājna yuhna, ¿dépanihna, chooát yeó jáapdih weéamboó wannidih wã boanachah enna, ñipĩ íj?*** ²⁴ **Ded pah wã chājatdih túi jéihcan, ‘Caán yeejép ã chājna caá’, ñi niijcá bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wã chājatdih jéihna, weemdih yoobópdih ñi jenah joyoó, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.**

Jesús jeámant ã jũúwátjidih ã naáwát

²⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína Jerusalén tútchidih moón nin pah ã míc niij wúbh joyóp jĩ:

—¿Nin jwĩ maáta ã mao yohíhni nihcanna niit?

²⁶ Wáát en tih. Páantjeh jwĩ cātih bohéna caá ã chājap. Páant ã bohénachah yuhna, jwĩ maáta ded pah ã niijcán caá. ‘Cristo, Dios ã wahni caá’, queét ã niijjéhna caá.

²⁷ Obohjeéhtih, Dios ã wahni Cristo dedmant ã jũúwátjidih ded ã jéihcan niit. Nin Jesús ã jamni tútchidih jwiit jwĩ jéihna caá. Pánihna, Dios ã wahni Cristo nihcanna caá, queét ã míc niijíp jĩ.

²⁸ Jesús Dioih muú díitboó queétdih bohénajeh, páant ã míc niijíchah jéihnit, nin pah ã jwúb niij ñaacáp jĩ:

—**Yeebjéh pohba ‘Caandih jéihna, ã jamni tútchidihbut jwĩ túi jéihna caá’, ñi niij jenah joiná yah caá.**

Obohjeéhtih, wã jenah joyátjĩhjah ninboó jũóhna wã chājcan jĩ. Wã íp jĩ weemdih ã wahap jĩ. Pánih wahni yeecanni, yoobópdih chājni caá ã jamap. Caandih ñi jéihcan caá. ²⁹ **Obohjeéhtih, weéamboó ã pebhmant jũóhniji caandih wã túi jéihna caá, ã niijíp jĩ.**

³⁰ Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maáta caandih ã tewíhip yah jĩ. Obohjeéhtih, caandih ã mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã judh jwuhuchah, caandih ã jéih teo jwuhcap jĩ.

³¹ Pánihna, dawá Jesúsdiht túi jenah joiná, nin pah ã míc niijíp jĩ:

—Nin Jesús jwiit cáacwã jwĩ jéih chājca naáhdih dawá láa ã chāj júutap be. Dios ã wahni pínah Cristoboó ¿caan cháh áta chāj taniit? ¿Páant tih jũúh? ¿Pánih chājna, caanjéh Dios ã wahni Cristo nihcan niit? ã niijíp jĩ.

Jesúsdiht fariseowã ã tewat túutíhat

³² Páant ã niij wéhenachah joinít, fariseowã, sacerdotewã ã maáta biicdih Dioih muúdh wapnit soldadowãdih Jesúsdiht ã tewat pínah niijná, it wahap wut yah jĩ.

³³ Jesús queét cáacwãdih nin pah ã jwúb niijíp jĩ:

—**Daocánni yeó jáap ñijeéh wã jam jwuhhipna caá. Weemdih wahni pehbhoó wã jwúb bejat pínah bahnijeh ã judhna caá.** ³⁴ **Wã jamat pínah pehbhoó**

yeéb ñi jéih bejcan niít. Weemdíh bidna yuhna, ñi jéih bid jwáibican nacaá, ã niijíp jĩ.

35 Páant ã niijíchah joinít, queétjeh nin pah ì míic niij wáabh joyóp jĩ:

—Nin páant niijná, ¿dedboó bejat táut tigaá ã chãj? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Jwĩ déewã ì bej peétni baácnaoó bejnit, jwĩ déewã nihcannitdih ã bohémi naniít? ³⁶ **‘Yeéb weemdíh bidna yuhna, ñi jéih jwááhcan niít’,** niijná, **‘Wã bejat pínah pehbhoó ñi jéih bejcan niít’,** niijná, ¿ded pah niij tigaá páant ã niij? ì míic niijíp jĩ.

Báadhdani mah panihnidih Jesús ã naáwát

37 Fiesta péeni yeó jáap, chah jwĩ weñat yeó jáap yoobát ã jumuchah,* Jesús caanjíh ñuhnit, tabit ã ñaác niij naáwáp jĩ:

—**Ded taca joótni wã pebh ã jwáwú naáh. ã juyáchah, táí báadhdani mahdih caandíh wã wáhbipna caá. Wã wáhni pínah mah panihnidih babhna, Dios-jeéh ã táí jumbipna caá.***

³⁸ **Ded weemdíh jepahni pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah ì niij daacáp tajĩ: ‘Ded weemdíh jepahna, áih caolihmant muj nooj bácat panihni ã jumuchah, wéinit wíih táini doonádih bitadilh ã**

wěp naóhbipna caá’, ìt niij daacáp tajĩ,* ã niijíp jĩ.

39 Páant niijná, Jesús dih jepahnitdih Táini Espíritu jumna, ded pah ã teo wáacat pínahdih naóhna ã chãjap jĩ. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ã jwáabh aab bėj jwuhcah, Táini Espíritu ã dei jwóh jwuhcap jĩ.

Jesús dih judíowã biíc yoobó ì jenah joicáp

40 Páant Jesús ã niijíchah joinít, dawá cãacwã nin pah ìt míic niij wéhenap wat jĩ:

—Nin yoobóp dih Dios naáwátdih naóh yapani jwípi páini caá, ìt niijíp wat jĩ.

41 —Nin Cristo jwiít dih táí abni nacaá, bita ìt niijíp wat jĩ.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ìt míic niijíp wat jĩ:

—Cristo jwóhna, Galilea baácboó áta jumcan tagaá. Nin Jesús caanjíh bóo tigaá.

42 Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ. ‘Cristo David jwaima yoobát ã jumbipna caá.* Pánihna, David ã cãac jumni Belén tátchiboó ã cãac jumbipna caá’, ãt niij daacáp tajĩ.* Pánihna, Jesús Belén tátchidih bóo nihcan, Dios ã wáhni yoobát nihcan caá, queétjeh ìt míic niijíp wat yuh jĩ.

43 Pánihna, queét Jesús dih biíc yoobó ìt jenah joicáp wat jĩ. ⁴⁴ Biquína Jesús dih ìt teo nemíhip wat yuh jĩ. Obohjeéhtih, ì jéih teocap jĩ.

* 7:37 Lv 23.36; Nm 29.35

* 7:37 Jn 4.10-14

* 7:38 Ez 47.1; Zac 14.8

* 7:42

Jesúsdih jwĩ maáta ã jepahcat

⁴⁵ Sacerdotewã ã maáta, fariseowã biíc dih Jesúsdih ã tewat tãtñit soldadowã Jesús pebh jainítji, queédih wahnit pebhboó ãt jwáub bejep wut jĩ. ã pebhna ã jwáub jãibínachah, soldadowãdih queét nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tibeé Jesúsdih ñi teocan? ãt niijíp wut jĩ.

⁴⁶ —Caán yoobópdi h naóhni beé. Biíh caan páni h wêp naóhni ã wihcan caá, queét soldadowã ãt niij jepahap wut jĩ.

⁴⁷ Páant ã niij jepahachah joinít, fariseowãboó nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Yeebdí h caán ã yeenachah, ‘Yoobópdi h tigaá’, ñi niijnít beé?

⁴⁸ Det jwĩ maáta Jesúsdih jepahcan, caandí h ã náahcan caá. Páni hna, jwiítbat caandí h jwĩ náahcan caá. ⁴⁹ Obohjeéhtih, queét caandí h jepahnitboó Moisés ã wutatjidih ã jéihcan caá. Caandí h ã jéihcat jíib jwĩ íp queédih peé h chãjna, liguípna ã yohbipna caá, fariseowã ãt niijíp wut jĩ.

⁵⁰ Obohjeéhtih, biíc fariseo, Nicodemo wut jumni, chei Jesúsdih wéhenadi h jãibíniji,* páant ã niijíchah joiná, bita caanjí h jumnitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

⁵¹ —Jesús yeejép ã chãjachah, jwĩ jéihcan caá. Páni h jéihcannit jumna, ded pah ã chãjatdih caanjé h ã naóhcah, jwĩ jéih peé h chãjcan caá. Páni h jéihcan yuhna,

caandí h jwĩ peé h chãjachah, jwĩ wutatdihjeh jwíta yap yoh tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

⁵² Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah caandí h ãt niij jãihñap wut jĩ:

—¿Meembút Galilea baác di h bóo níit, jwiít di h páant ma níj naóhna? Dios naáwát di h meemdí h túi bohéat caá náahap. Páni h bohéna, ‘Galilea baácmant ded Dios naáwát di h naóh yapani átat wihcap tají’, ma níj jéihbipna caá, Nicodemodih ãt niijíp wut jĩ.

⁵³ Páant niij péanit, íih munáboó ãt jwáub bejep wut jĩ.

8

Deoh nah jumnih mi yéejatdih Jesús ã yohat

¹ Dioí h munáboó jumnitdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiít di h ã namah páuh laab béjep jĩ. ² Cheibitjeh, jwáub dei jũóhni t, Dioí h munádhjeh mantí h jwiít di h ã jwáub namah waadáp jĩ. ã jwáub jayúchah enni t, ni hat cáacwã ã pebhna ã míic wáac jayúp jĩ. ã míic wáac jayúchah enni t, caanjí h jãibí chúudni t, Jesús queédih ã bohénap jĩ, páant mantí h.

³ ã bohéat tac jumuchah, Moisés ã wutatjidih bohéni t, fariseowã biíc di h deoh nah jumni h di h ãt ub jéúwáp jĩ. Páni h ub jũóhni t, Jesús pebh cáacwã cáti h caánt di h ãt ub jãí ñuhap jĩ. ⁴ Páni h ub jãí ñuhni t,

* 7:50 Jn 3.1-2

Jesúsdih nin pah ñ níj naáwáp jĩ:

—Nint mi áa nihcannijĩh yeejép mi chãjachah, jwĩ enep be. ⁵ Dios ã wutatt dih Moisésji nin pah ãt níj daacáp tajĩ. ‘Det ñ áa nihcannitjĩh yeejép ñ chãjachah ennit, jee dáhnajĩh ñi yoh mawaá’, ãt níj daacáp tajĩ.* Pánihna, meémboó ¿ded pah tigaá ma níj naóhbi? ñ níjíp jĩ.

⁶ Páant niijnít, caandih naóh yacat túut niijná, Jesúsdih mácah ñ naáwát túutp yeh jĩ. Obohjeéhtih, Jesús páant ñ níjíchah joinít, páah jéennit, ãih téih tíbjĩh baácboó ã daacáp jĩ. ⁷ Páant ã daác jwahuchah, queétoó caandih úbh joí yójahna ñ chãjap jĩ. Páant ñ úbh joí yójahachah, Jesús ñah ñahnit, queétdih nin pah ã níj jepahap jĩ:

—**Ded ñijeéh jumni yéejat wihcanniboó caántdih jee dáhjĩh ã jwĩh yoh waáwá naáh, ã níjíp jĩ.**

⁸ Páant níj péanit, jwúb páah jéennit, ã jwúb daacáp jĩ, páant muntih. ⁹ Páant ã níjíchah joinít, caántdih naóh yacnitboó ñ yéj chãjatjidih náhninit, chah behnit biquína ñ jwúb beedáh bejep jĩ. Páant ñ bejat túttimah, deoh nah jumnih Jesús pebh ñahnit, caandih joinít cãtĩh queétoó chénewãjeh ñ jumap jĩ. ¹⁰ Pánihna, caántdih úb jéohnitji ñ wihcah enna, jwúb

ñah ñahnit, Jesús caántdih nin pah ã níj úbh joyóp jĩ:

—**¿Deyoob tigaá queétoó ñ bej? ¿Meemdih peéh chãjat túutnit ñ wihcan caá? ã níjíp jĩ.**

¹¹ —Wihcan caá, Maá, mi níjíp jĩ.

—**Weembát meemdih wã peéh chãjat túutcan nit. Ma jwúb bejeé. Ma jwúb yéej chãjca bojoó, páant muntih,** Jesús caántdih ã níjíp jĩ.

Jesús baabát panihni ã jummatdih ã naáwát

¹² Caántdih naóh péanit, Jesús caanjĩh jumnitdih nin pah ã jwúb níj naáwáp jĩ, páant muntih:

—**Weemjéh tigaá baabát panihni nin baác dih moondih wã íp Dios ded pah ã jummatdih wã jéihyana caá. Det weemdih péenit, dupáat panhipboó bejcan, wã ípdih ñ jéihbipna caá. Pánihna, weemdih ñ jepahachah, páantjeh Diosjeéh wã túi jumát túutbipna caá, ã níjíp jĩ.***

¹³ Páant ã níjíchah joinít, fariseowãboó nin pah caandih ñ níjíp jĩ:

—Meém ma túi jummatdih meemjéh naóhna, oboh nih yána caá ma chãjap. Páant ma níjíchah, ma naáwát dedé pínah nihcan caá, ñ níjíp jĩ.*

¹⁴ —**Weemjéh dedmant wã júwátjidih wã jéihna caá. Wã bejat pínahdihbut wã jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandih**

* 8:5 Lv 20.10; Dt 22.22-24

* 8:12 Mt 5.14; Jn 9.5

* 8:13 Jn 5.31

ñi jéihcan caá. Páant weemdíh 'nih yáani caá', ñi niijíchah yuhna, ded pah wã jumatdih yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. ¹⁵ Yeéboó ded pah ñi enatdihjeh jenah joinít, cáac ded pah ã jenah joyátdih yoobópdih ñi jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, 'Caánboó táican caá', weemdíh ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwã ï jumatdih weémboó wãpí naóhcan caá. ¹⁶ Weém biícjeh pohba nihcan caá cáacdih páant niij naóhni. Wã íp weemdíh wahní biíc dih, páant jwí niij naóhna caá. 'Nin táini caá. Nin táicanni caá', niij naóhna, yoobópdih wã naóhna caá. ¹⁷ Moisés yeebdíh wutna, nin pah át niij daacáp tají: 'Chénewã biíc yoobó ï naáwáchah, ï niiját yoobópdih caá', át niij daacáp tají. ¹⁸ Weémboó ded pah wã jumatdih naóhna, weemdíh wahní, wã ípbut biíc yoobó ã naóhna caá. Pánihna, ded pah wã jumatdih chénewã naóhni jwí jumachah, jwí naáwát yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

¹⁹ Páant ã niijíchah joinít, fariseowã nin pah ï niij úbh joyóp jĩ:

—¿Ma íp dedboo tígaá ã jum? ï niijíp jĩ.

—Weemdíh jéihcan, wã ípdihbut ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh

jéihna nihna, wã ípdihbut ñita jéih taga, Jesús queétdih ã niij jepahap jĩ.

²⁰ Páant niij bohéna, Dioíh muúboó cáacwã ï wühni dinerodih ï jwejat pahna pebh ã jumap jĩ. Obohjeéhtih, caandíh ï mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã jedh jwühachah, caandíh tewíhni pínahbut caanjíh jumna yuhna, caandíh ï jéih teo jwühcap jĩ.

“Wã bejep pínahna ñi jéih bejcan niit”, Jesús ã niiját

²¹ Pánih bohénajeh, Jesús nin pah ã jwáub niij naáwáp jĩ:

—Wã jãwáppjiboó wã jwáub bejbipna caá. Páant wã bejat táttimah, weemdíh ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej chãjatdih ñi cádahcatji jíib, wãna, ñíih caolih iiguípna bejna, wã bejep pínahboó ñi jéih bejcan niit, ã niijíp jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, jwí déewã queétjeh nin pah ï míc niij úbh joyóp jĩ:

—‘Wã bejep pínahboó yeéb ñi jéih bejcan niit’, niijná, ¿caanjéh míc mao wãnat táut niit ã chãjap? ï niijíp jĩ.

²³ Páant ï míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwáub niij naáwáp jĩ:

—Yeéb nin baácdih moón jumna, Dioíhwã nihcannit ï jenah joyát biíc yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant júohni jumna, wã íp Dios ã jenah joyát biíc yoobó wã jenah joiná caá. ²⁴ Wã

íp ã wahni wã jumatdih yeebdíh wã naáwáchah yuhna, ‘**Ã naáwát yoobópdih nihcan caá**’, ñi niijátji jíb ñi yéjatdih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéjatdih cádahcat peéh, wã niijátji biíc yoobó yeebdíh ã yapbipna caá, ã niijíp jĩ.

²⁵ —¿Déhe pohba tiguaá, meém? Í niijíp jĩ.

—**Ded pah wã jwíih naáwátji pahjeh wã jumna caá.** ²⁶ **Yeéb ñi túi chãjcatji jíb Dios ã peéh chãjat pínahdih yeebdíh wã naáwát pínah búdí ã jũdhna caá.** **Obohjeéhtih, weemdíh wahni ã naáwát túatnidihjeh yeebdíh wã naóh yapana caá.** **Caán ã naáwát tútat yoobópdih caá,** Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

²⁷ **Obohjeéhtih, “Wã íp caá weemdíh wahni”,** ã niijíchah joinít, queét ít beh joicáp wut jĩ. ²⁸ **Páant í beh joicát dih jéihna,** Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

—**Weém nihat cáacwã úud jeñédih cruzboó péohnit, í pud dodhbirna caá.** **Páant í chãjachah, ‘Caán Dios ã wahni caá’,** ñi niij jéihbirna caá. **Pánih jéihnit, wã jenah joyátjeh wã chãjcatjidihbut ñi jéihbirna caá.** **Wã íp ded pah weemdíh ã bohéatjidihjeh yeebdíh wã naáwátjidihbut ñi jéihbirna caá.** ²⁹ **Weemdíh wahniboó wãjeéh ã jumna caá.** **Pánih wahni jumna,** ã weñat pínahdihjeh yeó jáap jumt pah wãpí chãjna caá. **Páant**

wã chãjachah, weemdíh ã cádahcan caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³⁰ **Páant ã niijíchah joiná,** “**Caán Dios ã wahni Cristo yoobát ã jumna caá**”, dawá í niij jenah joyóp jĩ.

Dios ã wehdih, yéej chãjnitdihbut Jesús ã naáwát

³¹ **Biquína jwí déewã “Caán Dios ã wahni Cristo caá”,** niij jenah joinít dih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—**Wã naáwát dih cádahcannit, wã bohénit yoobát ñi jumna caá.** ³² **Pánih jumna, yoobópdih ñi jéihbirna caá.** **Yoobópdih jéihnit jumna, watnit panihnit ñi jumbipna caá.** **Pánih jumna, ded yéej chãjat jenah joyát ã jéuwáchah yuhna, caandíh ñi jéih yap yohbirna caá.** **Yeebdíh watni panihni ã jwúub wihcan niít,** queétdih ã niijíp jĩ.

³³ **Páant ã niijíchah joinít,** queétboó nin pah í niij jepahap jĩ:

—**Jwiítboó Abrahamji ã jaimená jwí jumna caá.** **Páant jwí jumnachah, ded jwiítboodíh watni ã wihcan caá.** **Páant wihcah yuhna,** ¿ded pah niij tiguaá ‘yeebdíh watni ã jwúub wihcan niít’, ma niij naóh? Í niijíp jĩ.*

³⁴ —**Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá.** **Cáacwãjeh í yéej chãjat dih í jéih cádahcan caá.** **Pánihna, queétdih yéej chãjat túatni í maáh panihni caá.** **Pánih yéej**

chājnit jumna, caandih teo wāhnit panihnit ī jumna caá. ³⁵ Ded teo wāhni ā maáh wūh pah nihcan caá. Bitā caandih ī ubuchah, queétboodih teo wāhni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ā maáh wūhboó páantjeh ā wūh ā jumbipna caá. ³⁶ Pānihna, weém Dios wūh jumna, deddih wā watachah, caanbút wā íp wūh ā jumbipna caá. Páant wā watachah, yéj chājatdih teo wāhni panihni ā jwúb jumcan níit.* ³⁷ Yeéb Abrahamji ā jūimená ŋi jumatdih wā jéihna caá. Obohjeéhtih, ā jūimená jumna yuhna, wā naáwáchah jóihcan, weemdih ŋi mao yohihna caá. ³⁸ Wā ípjeéh jumna, wā enatjidih yeebdih wāpī naóhna caá. Obohjeéhtih, ŋi íp, nemépwā ī maáh, yeebdih ā wutuchah joinít, yeebboó ŋipī jepahna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁹ —Jwī íp yoobát Abraham caá, queét ī niijíp jī.

—Abrahamji ā weh yoobát jumna, ded pah ā chājatji biíc yoobó ŋita chāj tagaá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, yeebdih wā íp ā naáwátdih yoobópdih wā naóh yapanachah yuhna, yeebboó weemdih ŋi mao yohihna caá. Abrahamjiboó páant āta chājcan tagaá. ⁴¹ Pānihna, ŋi íp panihni ā chājihat biíc yoobó mən tigaá yeebbát ŋi jenah

joyóp, Jesús queétdih ā niijíp jī.

—Jwiít íp wihcannit pohba jwī nihcan caá. Dios biícjeh caá jwī íp, queét ī niijíp jī.

⁴² —Weém Diosjeéh jumniji nin baácna wā jūúwáp jī. Pānihna, Dios ŋi íp ā jumuchah nihna, yeéb weemdih ‘jwī úud jeñé’, ŋita niij oi tagaá. Wā jenah joyátjeh nin baácboó wā dei jūóhcan jī. Wā íp Dios ninboó weemdih ā wahachah, wā jūúwáp jī. ⁴³ ¿Dépanih tigaá wā naáwátdih ŋi beh joicán? ŋi jóihcat jīb caandih ŋi beh joicán caá. ⁴⁴ ŋi ípboó yeejép chājat túttnit ī maáh caá. Pānihna, caán ā weñat pínahboodih ŋipī chājna caá. Nin baác ā jwīh jumuchah, buubut páantjeh cáacwādh mao yohat túttni caá. Caán biíc mant yeenijeh jumna, yoobópdih ā jéih naóhcan caá. Pānih yeat buúhna, nih yáatdihjeh āpī naóhna caá. ⁴⁵ Páant yeebdih yeeni ā naáwáchah joinítji weémboó yeebdih yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ŋi jóihcan caá. ⁴⁶ Páant wā naáwáchah, ‘Meém yeejép chājni caá’, weemdih ŋi jéih niijcán caá. Yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ¿dépanih tigaá ŋi jóihcan? ⁴⁷ Det Dios wehboó ā naáwátdih ī túi joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ā weh nihcannit, ā naáwátdih wā naóh yapanachah

* 8:36 Gá 5.1,13

yuhna, ñi joíhcan caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

Abrahamji jum láa Cristo ã jummat

48 Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah Jesúsdiñ ã niijíp jĩ:

—‘Meém Samaria baácdih bóo jumna, Diosdih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwĩ niiját yoobópdih caá, ã niijíp jĩ.

49 —**Weemdih nemép wihcan caá. Obohjeéhtih, wã íp ã wēpatjĩh yeebdih wãpĩ chãj jútna caá, caandih ñi wēi naáwát pínah niijná. Páant wã chãjachah yuhna, yeéboó weemdih wēi naóhcanjeh, yeejép ñipĩ wéhena caá.** 50 **Weemdih ñi wēi naáwátdih wã bidcan caá. Obohjeéhtih, cáacwã weemdih ã túi weñat pínahdih wã ípboó ã náah yacna caá. Pánihna, weemdih ã náahcatji jíb queétdih ã peéh chãjbipna caá.** 51 **Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Det wã naáwátdih jepahnit, ã wancan niít**, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

52 —**Wã bácah chah jeh nah joicánniabeñ meém ma jummatdih jwĩ jéihna caá. Abrahamji, niñat Dios naáwátdih naóh yapanitji pah muntih ãt wancan wut jĩ. ‘Wã naáwátdih jepahni ã wancan niít’, niijná ¿dépanih tigaá meém páant ma niij? 53 ¿Jwĩ ño Abrahamji, Dios naáwátdih naóh yapanitjibut chah wēpni niít ma jumap? ¿Ded pohba**

tigaá meém? páant niij naóhni, queét ã niijíp jĩ.

54 —**‘Chah wēpni caá’, weemjéh wã jéih niijcán caá. Wã ípjuh ‘Caán chah wēpni caá’, weemdih ã niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwĩ íp’, ñi niijníjuh wã íp ã jumna caá.** 55 **Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, caandih yoobópdih ñi jéihcan caá. Weém caá caandih wã jéihyep. ‘Caandih wã jéihcan caá’, niijná, yeéb ñi niñat pah yeeni wãta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandih yoobópdih wã jéihna caá. Pánih jéihna, ded pah ã naáwáchah, wãpĩ chãjna caá.** 56 **Jwĩ ño Abrahamji nin baáboó wã dei jéuwát pínahdih jéihnit, ã weñep jĩ. Pánihna, wã dei jéuwáchah ennit, bádi ã yoób weñep jĩ, Jesús ã niijíp jĩ.**

57 —Páant, meém cincuenta jópchi ma juibí jwuhcan caá. Páant niijná, ¿jon jãtíh bóo Abrahamjidih meém ma ennit jĩ? Jesúsdiñ ã niijíp jĩ.

58 —**Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wãát jumap jĩ**, Jesús queétdih ã niij jepahap jĩ.*

59 Páant ã niij jepahachah joinít, queétboó jee dáhnadiñ ubnit, Jesúsdiñ ã yohíhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ã yohíhichah, ã encat pónih, Jesúsboó Dioíh mãmánt ã bac bejep jĩ.

* 8:58 Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19

9

Jesús jéih encannidih ā booaat

¹ Táltimah, jwiít dih Jesús namáboó numah bejna, jéih encannidih jwī jwāáap jī.

² Caandíh enna, Jesús dih nin pah jwī níj wúbh joyóp jī:

—¿Bohéní, dépanih tigaá nin jáap cáac jumناه jéih encanni átát jumji? ¿Caanjéh yeejép át chāji taniít? ¿Ā mánaboó ít yéej chāji taniít? jwī níjíp jī.

³ —**Nin ā yéej chājatji jīb nihcan caá. Ā mánabut ī yéej chājatji jīb nihcan caá. Obohjeéhtih, pánihni ā jumachah, wā íp ā wēpatjīh caandíh wā teo wáac bipna caá. Páant wā boonachah ennit, wā íp ā wēpatdih cáacwā ī tái jéih bipna caá.**

⁴ **Yeó jáap cáacwā íh tewatdih ī jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei ī jéih teocan caá. Pánihna, buu caá ā baab jwáhat panichah, weemdíh wahni ā watatdih jwiít dih chājat ā náahna caá. Táltimah, chei jwī teocat pah, caandíh jwī jéih chājcan níit.** ⁵ **Pánihna, nin baácboó wā jum jwahuchah, baabát panihni cáacwādih ded pah Dios ā jumatdih wā jéihyabipna caá, Jesús jwiít dih ā níjíp jī.***

⁶ Páant níj péanajeh, baácboó mao mác ā cói jéenanap jī. Pánih cói jéenanit, baác dih wid teo, jéih encanníh quíbnadh ā náñap jī.

⁷ Pánih náí péa, Jesús caandíh nin pah ā níjíp jī:

—**Siloé wāt jumni jéhat júana quíib táñadh ma bejeé,** ā níjíp jī. Siloé níjná, jwíh wéheatjīh “Wahni”, níjná ā chājap jī.

Jesús páant ā níjíchah joinít, jéih encanni quíib táñadh ā bejep jī. Pánih quíib táiniji ennit, áih munná át jwúub bejjip taga. ⁸ Páant ā jwúub juibínachah, ā chéenwā, caán dinero wúbhniiji ā jumatdih jéihnitbut, ennijeh áih munná ā jwúub juibínachah ít enep wat jī. Pánih ennit, queétjeh nin pah ít míc níj wúbh joyóp wat jī:

—¿Nin dinero apí wúbhniiji nihcan níit? ít níjíp wat jī.

⁹ —Caanjéh tigaá, biquína ít níjíp wat jī.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan páh jígohna caá ā chājap, bitaboó ít níjíp wat jī.

—Caanjéh tigaá, weém, encanniiji át níjíp wat jī.

¹⁰ —Jéih encanniiji jumna yuhna, ¿ded pah tibeé ma nih? buu ma jéih enat pínadh, ít níj wúbh joyóp wat jī.

¹¹ —Jesús wāt jumni áih mao mácjīh baác dih wid teonit, wíh quíbnadh áí náñap be. Weemdíh náí péanit, **‘Siloé wāt jumni jéhat júana quíib táñadh ma bejeé’**, ā níjíchah joinít, caanna wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā jéih enep be buca, queéd dih át níjíp wat jī.

* 9:5 Mt 5.14; Jn 8.12

12 —¿Meemdíh pánih chājni deyoob tígaa an jum? Ít niijíp wut jĩ.

—Jaóh jūh. Deh caá an jumapna caá, queétdih át niij jepahap wut jĩ.

Jéih encannijidih fariseowā ī wūbh joyát

13 Páant niij wūbh joí péanit, jéih encannijidih fariseowā maáta pebhboó ít wū bejep wut jĩ. 14 Jwiít judíowā jwī chooát yeó jáapdih caán encannijidih Jesús ā boonanap jĩ. 15 Páant chooát yeó jáapdih ā boonachah jéihnit, caán newédih fariseowā jwūh ít jwūwūb wūbh joyóp wut jĩ:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? Ít niijíp wut jĩ.

—Mao mácjīh baácdih wid teonit, wīih quíbnadiah āí nāñap be. Pánih nāí péanit, ā quíib táñat tātutachah joinít, wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā yoób enep be, queétdih át niijíp wut jĩ.

16 Páant ā niijíchah joinít, biquína queét fariseowā nin pah ít niijíp wut jĩ:

—Caán jwī chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát tātutadiah yap yohna, Dioíh yoobát nihcan caá, ít niijíp wut yah jĩ.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chājni nihna, páant āta jéih boocan tagaá. Pánihna, caán túini nacaá, ít niijíp wut jĩ. Páant niijná, queét chénat pah poómp biíc yoobó ít jenah joicáp wut jĩ.

17 Caán encannijidih queét nin pah ít jwūwūb niij wūbh joyóp wut jĩ, páant mūntih:

—Meemdíh míih quíibdih booani Jesúsdih meémboó ¿ded pah ma niij jenah joí? Ít niijíp wut jĩ.

—Caán yoobópdih Dios naáwátdih naóh yapani nacaá an jumap, queétdih át niij jepahap wut jĩ.

18 Pánihna, jwī maáta nin pah ít niij jenah joyóp wut yah jĩ: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, ít niijíp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, jéih encanniji mánadiah ít bid bojop wut jĩ. 19 Pánih bid bojnit, ā mánadiah jwūh nin pah ít niij wūbh joyóp wut jĩ:

—¿Nin yoobópdih ñi wūwūh niít ā jumap? ¿Biíc mantjeh caán jwīih cāac jumna, jéih encanni nitjī wāát jumap? Ít niijíp wut jĩ.

20 —Nin jwī wūwūh tígaa. Biíc mant jéih encannijeh ā cāac jumap jĩ. 21 Caandíh jéihna yahna, ded pah buū ā enatdih, caandíh boonidihbut jwī jéihcan caá. Jwī wūwūh wébít nihcan caá. Caandíhjah ñi wūbh joyoó. Caanjéh ā jéih naóhna caá, ā mána ít niij jepahap wut jĩ.

22 Ded “Jesús Dios ā wahni Cristo caá”, niijnídh jwī maátaboó jwī míic wáacat mūwédih íta waadát tātutcan tagaá. Páant ī chājat pínahdih jéihna, encanniji mána jwī maátadiah ít wūmji tagaá. 23 Pánih wūmna, “Caán wébít nihcan caá. Caandíhjah ñi wūbh joyoó”, ít niij jepahap wut jĩ.

24 Páant ī niij jepahachah joinít, jwī maáta jéih encannijidih ít jwūwūb niijíp wut jĩ:

—Jesús yéejni ã jumatdih jwiitboó jwĩ jéihna caá. Pánihna, Diosdih wēniti, jwiitdih yoobópdi ma naáwá, caandih ít niijíp wat jĩ.

25 —Jesús yéej chājni ã jumatdih wā jéihcan caá. Nindihjeh wā jéihna caá. Jéih encanni wā jumap jĩ. Obohjeéhtih, buu wā enna caá, queétdih át niij jepahap wat jĩ.

26 —¿Ded pah tí meém ma enat pínahdih caán ái chāj? ít jwúub niij úubh joyóp wat jĩ.

27 —Caandihjeh tibeé yeebdih wāát naáwáp be. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdih ñi joíhcan beé. ¿Dedé chājat túut tigaá wā jwúub naáwáchah, ñi joíh, páant muntih? ¿Yeebbát áihwā ñi jamih niit? queétdih át niijíp wat jĩ.

28 —Meém Jesús ã bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiitboó Moisésji ã bohénit caá. 29 Dios Moisésdih ã naáwátjidih jwĩ jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ã jūwátjidih jwĩ jéihcan caá, queét caandih ít niij jūihñap wat jĩ.

30 —¡Páant! Dedmant ã jūwátjidih ñi jéihcah yuhna, ¿caán weemdih enani Dios ã wahni áta nihcan taniit? 31 Yéejnit í úubúchah, Dios ã joicán caá. Caandih bácah jwiit nihat jwĩ jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wēini, ã watatdih jepahniboó ã úubúchah, Dios ã joiná caá.* 32 Jon jātih nin baác ã

jwĩih jumuchah, jwĩih cáac jumnajeh, jéih encannidih ded ã enaat doonádih jwĩ joicán jĩ. 33 Pánihna, Jesús Dios ã wahni nihcan, weemdih áta jéih enacan tagaá, queétdih át niijíp wat jĩ.

34 —Biicmantjeh yéejni mat jumap wat jĩ. ¿Pánih yéejni jumna yuhna, jwiitdih meém ma bohéih niit? jwĩ maáta caandih ít niij jūihñap wat jĩ. Páant niij péanitjeh, Dioih māmánt caandih ít bacanap wat jĩ.

Jéih encannit panihnit ded pah í jumap

35 Jéih encannidih í ba-caat doonádih Jesús ã joyóp jĩ. Pánih joinit, jéih encannidih jwāáhnit, caandih nin pah ã niij úubh joyóp jĩ:

—¿Meém nihat cáacwā úud jeñédih jepahni niit? ã niijíp jĩ.

36 —¿Maá, déhena tigaá caán? Caandih jéihna, wā jepahbipna caá, Jesúsdi ã niij jepahap jĩ.

37 —**Caandih ma enna caá. Weém meemdih wéheni caanjéh tigaá,** Jesús ã niijíp jĩ.

38 —Maá, meemdih wā jepahna caá, ã niij jepahap jĩ. Páant niijnáneh, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih ã weñep jĩ.

39 Páant ã weñechah ennit, Jesús cáacwāboodih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Ded pah túi chājat, ded pah túi chājcatdihbut cáacwā í jéihyat pínah**

nijná, nin baácboó wã jũwáp jĩ. Wã íp ded pah ã wutatih jéihcan, jéih encannit panihnit í jũmna caá. Det páant í jũmatdih jéihnitdih wã íp ded pah ã jũmatdih wã bohé bipna caá, jéih ennit panihnit í jũmat pínah niijná. Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jũmna yũhna, 'Jwiít túi jéihnit caá', niij jenah joinít dih wã bohécan niít, páantjeh jéih encannit panihnit í jũmat pínah niijná, Jesús ã niijíp jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, biquína caan pébh jũmnit fariseowã caandíh nin pah í jwúub niij úubh joyóp jĩ:

—'Jéih encannit panihnit', niijná, ¿jwiít dih niij niít ma chãjap? Jesús dih í niijíp jĩ.

⁴¹ —Jéih encannit panihnit ñi jũmatdih ñi jéihyechah, yeebdíh peéh chãjat áta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jũmna yũhna, 'Diosdih jwí túi jéihna caá', ñi niij jenah joyát jĩib, yeebdíh peéh chãjat ã jũmbipna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

10

Ovejawãdih en daonít

¹ Túttimah, biíh naáwátjĩh, bohéát túut niijná, nin pah Jesús cáacwãdih ã niij naáwáp jĩ: "Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ded ovejawãdih wáihyat júdu jécdih waadcánjeh, jéc wihcapmant aáb páud

deini, nũumní tigaá ã jũmap. ² Obohjeéhtih,

wáihyat júdu jécdihjeh waadníboó áih ovejawãdih en daonít yoobát ã jũmna caá. ³ Ovejawã mínah

wáihyat júdu dih ã jayúchah, caán jécdih wapni caandíh ã wãt wãhbipna caá. Páant ã wãtachah, queétdih en

daoníboó íih wãtna yoobó ã ezechah, áih wéheatdih

áih ovejawã ípí beh joiná caá. Pánih beh joinít, queét

ãjeéh ípí pée bac bejna caá. ⁴ Nihat áihwã í bac beedéchah ennit, queétdih

ã waóh bejna caá. Pánihna, ã wéheatdih túi beh joiná,

caandíhjih í túi pée bejna caá. ⁵ Obohjeéhtih, biíh

í jéihca naáhdih ípí pée bejcan caá. Bitá í wéheatdih

joiná, úumnit, ípí jwei béjna caá", Jesús ã niijíp jĩ.

⁶ Jesús páant ã niijíchah yũhna, queét ít beh joicáp jĩ.

Ovejawãdih en daonít naáwát dih Jesús ã beh joyáat

⁷ Páant í beh joicátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

"Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Ove-

jawãdih wáihyat júdu jéc panihni tigaá weém wã

jũmap. ⁸ Nihat wã jãtíh jóóhnt, nũumnít panihnit,

cáacwãdih ít yee bohénap jĩ. Queét í wéhenachah

yũhna, cáacwã, ovejawã panihnit, queétdih ít joyáh

bojop jĩ. ⁹ Weémboó wáihyat júdu jéc panihni

caá. Weemdíh jepahnit

jēcdih waadnít panihnit ī jumna caá. Pánihna, queét iiguípna bejnit déejidih wā túi ubna caá. Ovejawā úumcanjeh, ūih wáihyat júdmant jumnitji wáica naáhwā jeémédih bac bejnit, jwúb waadnít, īpī túi jumna caá. Pánihat pah, wíih cáacwáboó wájeéh jumna, īpī úumcanjeh, wáica naáhwā panihnit, ded pah ī náhatdih ī híbohna caá.

10 “Queét nuumnítboó ovejawā panihnit Dioih cáacwādih mao yohodih ī júohna caá. Obohjeéhtih, búdí wēinit, yeó jáap jumat pah wájeéh ī túi jumat pínah niijná, weémboó queét ovejawā panihnitdih bididih wā júúwúp jī. 11 Weémboó ovejawā panihnitdih túi en daoní wā jumna caá. Ded ovejawādih túi en daoní caandih ī mao yohat dée tobohat ā jumachah yuhna, áih ovejawādih āpī en daó cádahcan caá. Pánihat dée pah queét iiguípna bejnit déejidih wā túi ubat túut niijná, weémboó cáacwādih wā wun wūhbipna caá. 12 Obohjeéhtih, ā maáih ovejawādih en daoníboó yoobópdih ā túi en daocán caá. Áihwā nihcah, jíó ovejawādih jeémédih ā júúwáchah enna, teo wāhniboó ā en daonít ovejawādih ā yoh jwei béjna caá. Ā yoh jwei béjat

táttimah, jíó ovejawādih ā teweceh enna, queét ī jwei peét bejna caá. 13 Caán teo wāhniboó ā jíib chājatdihjeh ā bidna caá. Ā maáih ovejawādih oican, queétdih ā túi en daocán caá.

14-15 “Weém ovejawādih túi en daoní panihni tigaá wā jumup. Wā íp weemdih ā túi jéihna caá. Weembút caandih wā túi jéihna caá. Páant wā ípdih wā túi jéihyat pah, wíih ovejawā panihnit weemdihbut ī túi jéihna caá. Wā íp weemdih ā jéihyat pah, weembút queétdih wā túi jéihna caá. Pánih jéihna, wā ípjeéh ī túi jumat pínah niijná, queétdih wā wun wūhbipna caá.* 16 Bíih wáihyat júdu díitboó jumnit ovejawā panihnitbut wíihwā ī jumbipna caá. Pánih jumnit, wā naáwáchah, queétdih ī joi póobipna caá. Pánih joinít, wíihwā bíicdih queétdih ī jumbipna caá.* Pánihna, weemjéh nihat wíihwādih wā túi en daobípn caá.*

17 “Wíihwā Diosjeéh ī jumat pínah niijná, queétdih páant wā wun wáhat pínah, wā jwúb boo pad júúwát pínahdihbut jéihnit, wā íp weemdih ā oina caá. 18 Ded ā náhat pah weemdih mao yohni pínah ā wihcan caá. Wā náhat pahjeh

* 10:14-15 Mt 11.27; Lc 10.22 * 10:16 Ef 2.11-22 * 10:16 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20

weemdih i mao yohbipna caá. Pánihna, wã náahat pahbut wã jwáub boo pud jóohbipna caá. Páant wã íp weemdih a chãjat tãutap jĩ, Jesús a niijíp jĩ.

¹⁹ Páant a niijíchah joinít, queét jwí déewã biíc yoobó it jenah joicáp jĩ.

²⁰ —Caán nemép jumni caá. Pánih jumna, a túi jenah joicán caá. ¿Dépanih tiguaá caandih jwí jwáub joíh, páant mantih? dawá i míic niijíp jĩ.

²¹ Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jumni nihna, páant áta niij naóhcan tagaá. Ded nemép jumni jéih encannijidihbut áta jéih enacan tagaá. Pánih chãjna, nemép jumni nihcan caá, i míic niijíp jĩ.

Judíowã i maáta Jesúsdi h i náahcat

²²⁻²³ Tãttimah, mah noój láa, jwiít judíowã Jerusalén tãtchidih biíh fiesta jwí jwáub chãjap jĩ. Jon jãtih Dioíh mædíh chãj péanit, Diosdih i wëi wãhatjidih jwí náhniat yeó jáapna a jumap jĩ. Caán yeó jáapnadih Dioíh mædíh wãáp lap numpboó Salomón a chãjat tãutni coahjidih Jesús a en jibip jĩ. ²⁴ Caan cóahboó Jesús a jumachah enna, jwí maáta caandih ñuh pãuda bojnít, nin pah i niij úabh joyóp jĩ:

—Maatãpdih jwiít dih ma túi naóhcan caá. Pánihna, bæ jwiít dih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios a wahni Cristo yoobát niít ma jumap? Jesúsdi h i niijíp jĩ.

²⁵ —Yeebdíh jãtih wãát naáwáp jĩ. Páant wã naáwáchah yuhna, weemdih ñi joíhcan jĩ. Wã íp ded pah weemdih a wutachah joinít, a wëpatjĩh wãpí chãjna caá. Pánih chãjna, weém Cristo yoobát wã jumatdih júut tiguaá wã chãjap. ²⁶ Páant wã júutachah yuhna, bitaíh ovejawã panihnit jumna, weémboodíh ñi joíhcan caá. ²⁷ Ovejawã queétdih en daonídih i túi joyát pahjeh tih, wíhwã weemdih i túi joiná caá. Queétdih wã jéihyechah, weemdih i túi péena caá. ²⁸ Páantjeh Diosjeéh queétdih wã túi jumat tãutachah, iiguípna i bejcan niít. Pánihna, queétdih wã túi en dawáchah, bitaboó weemdih i jéih dúuc wáican niít. ²⁹ Wã íp, wíh cáacwãdih weemdih wãhni, nihatdih chah wëpni caá a jumap. Pánih jumna, wíhwãdih a wapachah, bitaboó caandihbut i jéih dúuc wáican niít. ³⁰ Weém wã ípjĩh biíc pahjeh jwí jumna caá, Jesús a niijíp jĩ.

³¹ Páant a niijíchah joinít, jwí maátaboó caandih yohat tãut niijná, jee dáhnadih i ubap jĩ. ³² Páant i chãjachah ennit, Jesús queétdih nin pah a niij úabh joyóp jĩ:

—Wã íp a wëpatjĩh dawá láa yeebdíh wã chãj júutap yuh jĩ. ¿Dedé wã chãjatji jíib tiguaá weemdih jee dáhnajĩh ñi yohíh? a niijíp jĩ.

³³ —Dios a wëpatjĩh ma

chãj júutatji jíb nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cãacjeh jumna yuhna, ‘**Diosjeh tiguaá weém**’, ma niij yee naáwát jíb, meemdíh jee dáhnajíh jwí yoh mawíhna caá, queét í niij jepahap jĩ.*

34 —Obohjeéhtih, **Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: ‘Yeéb wã naáwát túatnit dih “weem pánihnit ñi jumna caá”, wã niijíp be’, Dios át niij daacát túatup tají.***

35 Páant ã niij daacátji yoobópdih ã jumatdih jwiit nihat jwí jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tólihdih jwí jéih niijcán caá. Dios naáwát dih jéihnit dih ‘Dios panihnit ñi jumna caá’, ã niij naáwáchah, yoobópdih caá.

36 Dios ã náahat pah weemdíh nin baácboó ã wahap jĩ. Pánihna, ‘Weém Dios wũúh caá’, wã niijíchah joinít, ¿dépanih tiguaá weemdíh ‘Jesús Diosdih yéej naóhna caá ã chãjap’, ñipí niij?

37 Wã íp ã náahat pah wã chãjcah bácah, wã bohéatdih ‘Yoobópdih tiguaá’, niijcát caá náahap.

38 Obohjeéhtih, wã íp ã wēpatjĩh wã chãj júutuchah yuhna, ‘Caán Dios ã wahni Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán yuhna, wã chãj júutatdih ‘Yoobópdih Dios ã wēpatjĩh chãjni caá’, niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah

joiná, weém wã íp biíc dih wã jumatdih ñi táí jéihbipna caá, Jesús queétdih ã niijíp jĩ.

39 Páant ã niijíchah joí íijnit, queét chéneji í tewíhip yuh jĩ. Obohjeéhtih, í tewíhichah jéihnit, Jesús queétdih ã jwei bác bejep jĩ.

40 Pánih bac bejniji Juan cãacwãdih ã daabánajji, Jordán muj conanaáboó jwiít dih ã namah cháuh bejep jĩ, páant mantih. Caanná juibínit, jwiít dih ã namah jumap jĩ.* 41 Dawá cãacwã caanná caandíh enedih ípí juibínap jĩ. Nin pah queét mícjeh í niijíp jĩ:

—Juan Dios ã wēpatjĩh chãj júutcan yuhna, ded pah Jesús ã jumat pínahdih ã naáwáchah, yoobópdih tají, í míc niijíp jĩ.

42 Páant niij jenah joinítji dawá Jesús dih í jepahap jĩ.

11

Lázaro

1-2 Lázaro, María, Marta queét biíc peihcannit, Betania tútchidih moon táj. Queét yaádh í úud Lázaro biíc dih ípí jumap jĩ.* Caánt María, Jesús íh jítchanadih táí chej jumni macjĩh puohnit, miíh waó yoócjĩh jöp wionih pínah mit jumap tají.* Biíc yeó jáap Lázaro búdí át wunap wut jĩ. 3 ã wunuchah, yad jeñéna yaádh Jesús dih dooná ít wahap tají.

—Ma oini búdí wunna beé ã chãjap be, Maá, ít niij naáwát túatup tají.

* 10:33 Lv 24.16

* 10:34 Sal 82.6

* 10:40 Jn 1.28

* 11:1-2 Lc 10.38-39

* 11:1-2 Jn 12.3

⁴ Pánihna, Lázaro ã wunat doonádih joinít, Jesús jwiít ã bohénitdih nin pah ã niíj naáwáp jĩ:

—Lázaro wunna yuhna, ã boobipna caá. Wunna, Dios ã wēpat júutat pínahjeh caá. Páant ã wēpatdih júutnit, ã wūúh wã jumatdih, wēpni wã jumatdihbut cáacwādh ã júutbipna caá, ã niijíp jĩ.

⁵ Lázarodih, yad jeñéna yaádhidibut Jesús búdí ã oyop jĩ. ⁶ Pánihna, Lázaro ã wunat doonádih joiná yuhna, caán yuúpbít bóo tātchidih Jesús chéne yeó jáap jwiítidih ã numah jam jwuhup jĩ. ⁷ Túttimah, Jesús jwiítidih nin pah ã niijíp jĩ:

—Chóbe Judea baácboó, Lázarowã ã jumni tātchina, jwĩ jwáub bejjĩh, ã niijíp jĩ.

⁸ —Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwĩ maáta meemdíh jee dáhnajĩh ã yoh mawíhip be. ¿Dépanihna buu ma jwáub bejjĩh, páant muntih? jwĩ niijíp jĩ.

⁹ Páant jwĩ niijíchah joinít, caandíh ã mao jwuhcat pínahdih naóhna, bíih naáwátjĩh jwiítidih nin pah ã niíj jéihya naáwáp jĩ:

—Búdí ñi jenah joicá bojoó. Biíc yeó jáapdih doce horajeh caá ã baabáp. Páant ã baabáchah, jwĩ túi enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwĩ buugcán caá. ¹⁰ Chei jibna, baabcáh, jwĩpĩ buugná caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Páant niijná, nin pah niijná ãt chājap jĩ: “**Buu wã íp ded pah ã chājat tútatdih wã chāj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ã chājat tútat judh jwuhchah, weemdíh ã jéih mao jwuhcan caá**”, niijná ãt chājap jĩ.

¹¹ Páant niíj péanit, jwiítidih nin pah ã jwáub niijíp jĩ, páant muntih:

—Jwĩ chéen Lázaro, ãona caá an chājapna caá. Páant ã ãwuchah, weém caandíh wucudih wã juibíipna caá, jwiítidih ã niijíp jĩ.

¹² —Caán láa bácah, Maá, ãona, ã túi boobipna caá, jwĩ niijíp jĩ.

¹³ Páant jwĩ niíj jenah joyóchah yuhna, Jesús “**Ɔona caá an chājapna caá**”, niijná “**Muujáh bejna beé**”, niijná ãt chājap jĩ. ¹⁴ Páant jwĩ niíj jenah joyátdih jéihnit, Jesús jwiítidih nin pah yoobópdi h ã niijíp jĩ:

—Lázaro jáantjeh ã wunup be. ¹⁵ Wã wihcah, caán ã wunuchah, wã wēina caá. **Buu bejnit, ded pah wã chājat pínahdih enna, weemdíh chah ñi túi jenah joibíipna caá. Pánihna, chóbe tí bácah, caandíh ã yohopjina enedih jwĩ bejjĩh**, ã niijíp jĩ.

¹⁶ Páant ã niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwĩ niijná, nin pah jwiítidih ã niijíp jĩ:

—Chóbe jwiítbut ájeéh jwĩ en péejĩh. Caandíh maona, jwiítidibut ã mawa naáh, ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchah joinít, bíicdih jwĩ bejep jĩ.

*Jesús cāacwādh jwúub
booani ā jumat*

17 Jwiit Jesúsjeéh Betania tātchina jwī juibíat pínah jātih, Lázaroíh bācahjidih jeé íitboó ítát yohop tajī. Bíicjīh bóo téihya yeó jáap jātih átát wunap tajī. 18 Betania tātchi Jerusalén tātchi pebhjeh, bíic hora tacdih bejat ā jumat jī. 19 Páant pebhjeh ā jumachah, dawá jwī déewā Maríá, Marta ī úuddih ī jīgahat yayáat tāt niijná, ī pebhna ít juibínap tajī. 20 Jwī juibíat doonádih joinít, mummánt bac jūóhnit, Marta Jesúsdi h jwāáadi h mi juyáp jī. Obohjeéhtih, yad jupa múú díitboó mit jum jwuhap tajī.

21 Pánihna, Jesúsdi h jwāáadi h mit, Marta nin pah caandíh mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumachah, wā úud āta wuncan tagaá. 22 Obohjeéhtih, ded pah ma úubúchah, Dios ā jepahat pínahdi h weém wā jéihna caá, mi niijíp jī.

23 —**Ma úud ā boo pud jūóhbi pna caá**, Jesús ā niijíp jī.

24 —Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, ni hat cāacwā ī boo pud jūóhni yeó jáapdi h,* wā úudbut ā jwúub boo pud jūúwát pínahdi h wā jéihna caá, mi niijíp jī.

25 —**Weemjéh wunnidih wā jéih jwúub booana caá. Ded weemdíh jepahni wunna yuhna, ā jwúub boo pud jūóhbi pna caá.**

26 **Ded báadhni but weemdíh jepahni, iiguípna ā bejcan**

niít. ¿Caandíh ma jenah joí niít? Martadi h Jesús ā niijíp jī.*

27 —Maá, meém Cristo Dios wúuh ma jumati di h wā téi jéihna caá. Nin baáboó meemdí h ā wahatjidi hbut wā jéihna caá, Marta mi niij jepahap jī.

Jesús ā juañát

28 Páant Marta caandí h niij péanit, Maríadi h naáwadi h mi jwúub bejep jī. Pánih jwúub bejni t, mi jwandi h mit juibí jéyé naáwáp wat jī.

—Bohéni át jui tábeé. **‘Mi jūúwá naáh’**, meemdí h ā niijná beé, mit niijíp wat jī.

29 Páant mi niijíchah joinít, Maríá waícanjeh Jesúsdi h jwāáadi h mit bac jūúwáp tajī. 30 Marta mi jwúub bejat tāttimah, tātchiboó waadcán, caanjíhjih jwī páñap jī. 31 Jwī déewā, Maríajeéh jumnit, wépép mi bac bejatdi h ennit, “Mi úuddih yohopji boó juañúdi h bejna caá mi chājap”, ít niij jenah joyóp tajī. Páant niij jenah joinít, caántdi h ít péé jūúwáp tajī.

32 Jwī pebhna jainít, Jesúsdi h enna, ā pebh Maríá baáboó mi páah yoh ñajap jī. Pánih páah yoh ñajni t, caandí h nin pah mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumachah, wā úud āta wuncan tagaá, mi niij jūí naáwáp jī.

33 Páant mi jūí naáwáchah ennit, mi jeéh péeni t jwī déewā ī juañátdi hbut ennit, Jesús bádi

* 11:24 Dn 12.2 * 11:26 Ro 6.4-5; Col 2.12; 3.1

ã jġahap jġ. ³⁴ Pánih jġahnit, Jesús queétdih nin pah ã niġ uúbh joyóp jġ:

—**¿Dee tibeé caandíh ñi yoh?** ã niġjíp jġ.

—Maá, caandíh jwġ yohopji-boó ma en jūúwá, ĩ niġ jepahap jġ.

³⁵ Pánih jġahnit, Jesúsbut ã juñúp jġ. ³⁶ Páant Jesús ã juñúchah ennit, mijeéh péenit jwġ déewá nin pah queétjeh ĩ míc niġjíp jġ:

—Jesús Lázarodih búdí ãt oi tagaá, ĩ míc niġjíp jġ.

³⁷ Obohjeéhtih, bita caanjġh jumnit nin pah queétjeh ĩ míc niġjíp jġ:

—¿Dépanih tigaá jéih encanidih ã jéih booana yuhna, Lázaroji ã wanat pínah jãtġh, caandíh ãt jéih booaji caá? ĩ niġjíp jġ.

Lázaro ĩ yohnijidih Jesús ã booaat

³⁸ Páant ĩ niġ míc wéheat pónih, Jesús búdí ã jwúub jġahachah, Lázarodih ĩ yohopji-boó jwiútdih ĩ namah juibínap jġ. Caán íitdih búdí jee dájhġh ĩt nemep tajġ. ³⁹ Páant ĩ nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah ã niġjíp jġ:

—**Can jeé júdudih ñi pütú dodhdoó,** ã niġjíp jġ.

—Maá, biícjġh bóo téihya yeó jáap jãtġh ã wanachah, jwġ yohop be. Pánihna, buu áih bácah an wġijna nacaá buca, Marta mi niġjíp jġ.

⁴⁰ —**Wá naáwátjidih ma túi náhninaá. Dios ã wēpatdih ma enat pínahdih meemdíh wáát naóhna beé,** caántdih ã niġjíp jġ.

⁴¹ Páant caántdih ã niġ péanachah, queét jeé júdudih ĩ pütú dodhdop jġ. ĩ pütú dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ã niġ uúbháp jġ:

—**Weemdíh ma joyátji túina caá, Paá.** ⁴² **Wá uúbat pah ma joyátdih wá jéihna caá. Pánihna, weemdíh ma wahatjidih nit jumnit ĩ jéihyat pínah niġná, buu meemdíh páant wá niġ uúbhna caá,** Jesús ã niġjíp jġ.

⁴³ Páant niġ uúbh péenit, Jesús nin pah ã niġ wēp ejep jġ:

—**¡Lázaro, ma bac jūúwá!** ã niġjíp jġ.

⁴⁴ Jesús páant ã niġ ejechah-jeh, Lázaro ĩ yohniji yuhna, jeé íitmant ã bac jūúwúp jġ. Pánih bac jūóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbut yégueh chóo tōpjġh ĩ pinatji pahjeh ã dno bác jūúwúp jġ.

Páant ã bac jūúwúchah, Jesús queétdih nin pah ã niġjíp jġ:

—**Caandíh ñi pinatji yégueh chóo tōpnadidh ñi wataá,** ã niġjíp jġ. Páant ã niġjíchah joinít, ĩ pinatji tōpnadidh Lázarodih ĩ watap jġ.

Jesúsdiħ ĩ tewat pínahdih ĩ míc wéheat

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Páant Lázarodih ã booaachah ennit, María pebh jainítji dawá jwġ déewá, Jesúsdiħ ĩ jepahap jġ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, biquína jepahcannitboó fariseowá pebhna juibínit, ded pah Jesús

ã chãjatjidih ït naáwáp wut jĩ. 47-48 Pánihna, sacerdotewã ï maáta, fariseowã, bita jwĩ maáta biíc dih míc wáacnit, queétjeh nin pah ït niúj míc wéhenap wut jĩ:

—Jesús dawá láa Dios ã wēpatjĩh ã chãj júutna caá. Pánihna, ‘Páant ma chãjca bo-joó’, jwĩ niijcáh, nihat cãacwã ãjeéh ï bejbipna caá. Páant dawá biíc dih ï jumuchah en-nit, Jesús dih maáh ï waadaát pínah dih jenah joinít, Romadih moón ï maáta ‘Jwiít dih yohna caá ï chãjap’, niijnít, jwiít judíowãboodíh ï peéh chãjbipna caá. Pánih peéh chãjnit, Dioíh mūdíh ï yohat pínah niijná, ïih soldad-owãdih ï wahbipna caá. Jwĩh baácdihbut ï dūuc wáibipna caá. Pánihna, ¿bū ded pah tigaá jwĩ chãjbi? ït míc niijp wut jĩ.

49 Páant ï niijíchah yuhna, biíc ïjeéh jumni, caán jópchidih sacerdotewã ï maáh yoobát Caifás wūt jumni, queét dih nin pah ãt niúj naáwáp wut jĩ:

—Wã déewãá, weemdíh ñi joi jwūhū. Páant niúj míc wéhena, yeéb ñi túi jéihcan caá. 50 Nihat jwiít judíowã jwĩ túi jummat pínah dih biíc cãac ã wun wūhuchah, ã táibipna caá. ã wun wūhcah, jwiít nihat dih Romadih moón ï maáta ï yoh beedábipna caá. Caandíh yeéb ñi túi beh joi jwūhcan caá, Caifás ãt niijp wut jĩ.

51 Páant niúj naóhna, ã jenah joyátjeh niijná ãt chãjcap wut jĩ. Sacerdotewã ï maáh yoobát ã jumuchah, jwĩ déewã

ï túi jummat pínah niijná, Jesús ã wun wūhat pínah dih Diosboó Caifás dih ãt naáwát túutap wut jĩ. 52 Obohjeéhtih, pánih wanna, jwiít judíowãdihjeh pohba ãt wun wūhcap tajĩ. Nihat baácdih moón Dios ã weh pínah biíc weh pah jwĩ jummat pínah niijná, jwĩ yéejat jíib Jesús ãt wun wūhap tajĩ. 53 Páant Caifás ã ni-ijíchah joinít, caán yeó jáapjeh “¿Jesús dih ded pah tigaá jwĩ mao yohbi?” queét ït niúj míc wéhe jwíhip tajĩ.

54 Pánihna, caandíh ï mao yohíhat dih jéihnit, Jesús dah-wani tútchinadih jibidih ã bejihcap jĩ. Tútchi wihcapboó bejnit, caán pehbbit Efraín wūt jumni bainí tútchibitna jwiít dih ã namah juibínap jĩ. Pánih juibínit, caanjĩh jwĩ jum jwūhap jĩ.

55 Caán láa jwiít judíowã jwĩpĩ wēini Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ã judhdap jĩ. Moisés ã naóh yapaatji pah, Dios dih jwĩ weñat pínah jãtíh túi míc ámohat apĩ náahap jĩ, Dios ã enechah, yéejat wihcannit jwĩ jummat pínah ni-ijná. Pánihna, caandíh chãjat túut niijná, dawá jwĩ déewã nihat tútchinadih moón Jerusalén tútchina ït aab béjep tajĩ. 56 Caán tútchina juibínit, queét Jesús dih bidna ïtíh chãjap ta yuh jĩ. Pánih bidna, Dioíh mūdíh jumnit, queétjeh nin pah ït niúj míc wéhenap wut jĩ:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedih ã jəóhca naniít? ñi jenah joyóchah, ït niijp wut jĩ.

57 Sacerdotewā ī maáta, fariseowābut jātih nin pah cāacwādh itát niij wutap wut jī: “Jesús dedboó ā jummat doonādih joinít, jwiít dih ñi naáwá”, itát niijíp wut jī. Caandih tewat tūt niijná, páant it niijíp wut jī.

12

Jesúh jítchanadih María miñ chej jumniijih mi puhwat (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

1 Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap ā judhdachah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiít dih ā numah jwáub juibínap jī. Caanná juibínit, Lázaro wunniji, Jesús ā booanih munná jwī juibínap jī. ² Páant jwī juibínachah, jwī jeémát pínahdih ī chāj wāhup jī. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiít biíc dih jeémát cáagat naadīh jwī laj púda bojop jī. Páant jwī laj púda bojochah, Marta jwiít dih jeémát mi cáagap jī. ³ Maríaboó nardo wūt jumni chej jumni quiít dih, biíc kilo tac yoób ub jūóh nit, Jesúh jítchanadih mi puhwup jī. Puhonit, miñ waó yoócīh mi jōp wiwip jī.* Páant mi puhwat túttimah, caán nihat mū ā tá chej jum chéyah bejep jī. ⁴ Páant mi chājachah ennit, jwiít biíc dih jumni Judas Iscariote wūt jumni boó, Jesús dih eníhcannit dih duó wáini pínah, nin pah ā niijíp jī:

⁵ —¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yuhna, mit

jīb chāj wāhcan? Caandih jīb chājna nihna, biíc jōpchi tewat pah bóo mita jīb teo tagaá. Pánihna, caán dinerojīh moh yéejnit dih jwīta jéih teo wáac tagaá, ā niijíp jī.

⁶ Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnit dih teo wáaquihcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yána, páant āt niijíp jī. Caán jwīh dinerodih en daoní jumna yuhna, biquí láana āpī numup tajī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niijíp jī:

—**Caánt dih páant ma niijcá bojó. Mi ámohniji chej jumniijih wīh bácahdih ī yohat pínah jātih ñāñat dée pah weemdih páant mi puhna caá.** ⁸ **Moh yéejnit boó páantjeh ñijeéh ī jumbipna caá. Páant ī jumuchah, débólih wāhíhna, queétdih ñi jéih wāhna caá.* Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh maatáp dih wā jumcan niit, ā niijíp jī.**

Sacerdotewā ī maáta Lázarodihbut ī mao yohíhat

⁹ Jesús biíc dih Betania tútchiboó jwī jumuchah, dawá jwī déewā caandih enedih it jūuwup tajī. Obohjeéhtih, caandíh jih pohba nihcan, ā booaniji Lázarodihbut enedih jūóhna it chājap tajī. ¹⁰ Páant enedih ī juibínachah jéih nit, sacerdotewā ī maáta Lázarodihbut it mao yohíhip jī.

¹¹ Lázaro wunnijidih ā booaat doonādih joinít, dawá jwī déewā Jesús dih it jepahap tajī.

Pánih jepahnit, sacerdotewã ï bohéatboodih ït cádahap tajĩ. Páant ï cádahachah ennit, sacerdotewã ï maátaboó ïij yapnit, Lázarodihbut ïtih mao yohíhip ta yuh jĩ.

Jesúswã Jerusalénna ï waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

12 Jwĩ jwĩbíni daanimant bóo yeó jáapdih dawá cãacwã Jerusalén tútchina jwĩbínitji jwĩ jwĩbíát pínah doonádih ïtát joyóp tajĩ. 13 Pánih joinítji táam núonadih bóodnit, Jesúsdih ï ub jwãáh dei jũúwáp jĩ. Pánih jwãáh dei jũóhñit, nin pah ï niíj wēi ñaacáp jĩ:

—¡Diosdih jwĩ wēi naóh jĩh! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judíowãdih teo wáacni pínah ã túi jumã naáh! ¡Nin jwĩ Maáh yoobát tigaá! queét ï niíj wēi ñaacáp jĩ.*

14 Burrodih bid jwĩnit, Jesús caanjih ã chúudap jĩ. Pánih chúudna, Dios naáwátdih naóh yapaniji ã daacátji pahjeh ã yapap jĩ.

15 “Jerusalén tútchidih moón, ñi úumca bojoó. Eneé, ñi Maáh burro wãúhjih chúudnit, ã jũóhna caá”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Zac 9.9)

16 Obohjeéhtih, ‘Caán ã daacátji Jesúsdih niijná caá ãt chãjap’, jwiít ã bohénit jwĩ niíj jéih jwuhcap jĩ. Pánih jéihcan yuhna, jeáboó Jesús ã púuh laab béjat túttimah, ã daacátjidih náhninit, jwĩ beh joyóp jĩ. Pánih beh joinít,

“Dios naáwátdih ã daacátji biíc yoobó Jesúsdih ã yapap jĩ”, niíj jenah joinít, jwĩ yoób jéihyep jĩ.

17 Jesús ã ezechah, Lázaroih bácahdih ï yohatji ítmant báadhni ã bac jũúwáchah ennitjiboó bitadih ït naáwáp tajĩ. 18 Caán doonádih joinítji dawá cãacwã Jesúsdih ï jwãáh jũúwáp jĩ. 19 Páant dawá ï bezechah ennit, fariseowã queétjeh nin pah ït míic niíjip wut jĩ:

—¡Eneé buca! Nihat Jesúhãwã míicjeh buu jumna caá ï chãjap. Queétdih jwĩ naáwáchah yuhna, ï joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwĩ jéih chãwácan caá, ït míic niíjip wut jĩ.

Biquína griegowã Jesúsdih ï bidat

20 Fiesta yeó jáapnadih Diosdih weñedih jũóhñitjeéh, biquína griegowãbut ït juyáp tajĩ. 21 Pánih jwĩnit, jwĩjeéh jumni Felipe pebhna queét ït juyáp tajĩ. Felipeboó Galilea baácdih jumni Betsaida wut jumni tútchidih bóo ã jumap jĩ. Caan pébh jwĩnit, nin pah caandih ït niíjip wut jĩ:

—Jwiít Jesúsdih jwĩ eníhna caá, ït niíjip wut jĩ.

22 Páant ï niíjíchah joinít, Felipe Andrésdih naáwátdih ãt bejep wut jĩ. Queét chénat pah Jesúsdih naáwátdih ï juyáp jĩ. 23 Páant ï naáwáchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niíj naáwáp jĩ:

—**Weém nihat cãacwã úud jeñé wã wunat pínah,**

* 12:13 Sal 118.25-26

wã boo pud jũúwát pínah, jeáboó wã jwúub bejat pínahbut bahnijeh ã jũdhna caá.

²⁴ Nin naáwátjĩh yeebdĩh wã bohébična caá. Pácahi tíbdih jwĩ momat táttimah, ãih japih bóo chóo ã moopáh bejna caá. Páant ã moopóchah, ãih diítmant bóo tíb ãpĩ chíih jũóhna caá. Pánih chíih, behna, dawá ã quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíb moópcan, áta chíihcan tagaá. Chíihcan, caanjéh áta jum tagaá. Pánihat pah, weémboó wũnna, wã boo pud jũúwát táttimah, dawá cáacwádh Diosjeéh wã túi jumat tútbična caá. Obohjeéhtih, wũncan, weemjéh wãta jum tagaá.*

²⁵ Det ĩ weñat pínahdihjeh jenah joiná, Dios ã weñat pínahboodih chãjĩhcan, iiguípna ĩ bejbipna caá. Obohjeéhtih, det ĩ weñat pínahdih joyáh bojnit, Diosdih túi jepahna, páantjeh ãjeéh ĩ túi jumbipna caá.*

²⁶ Det weemdih teo wũhñit jumihna, wã naáwátdih túi joyát caá náahap. Pánih chãjna, queébut wãjeéh ĩ jumbipna caá. Pánihna, queét weemdih teo wũhñitdih búdí oina, wã ípbut ãjeéh ã túi jumat tútbična caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jesús ã wũnat pínahdih ã naáwát

²⁷ “Buu búdí wã jĩgahna caá. ¿Wã ípdih ded pah tigaá wã niijbí? ‘Paá, weemdih yeejép ã yapca bojo naáh’, ¿wãta niij tániit? Caandih páant wã niij úbhcan caá. Yeejép yapnit, wũnat túut niijná, nin baácboó wã jũúwúp jĩ. Pánihna, buu weemdih chah yeejép buwat ã jumbipna caá. ²⁸ Paá, buu ded pah wẽpni ma jumatdih cáacwádh ma jéihyanaá”, Diosdih ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, jeámant Dios nin pah ái niijíp jĩ:

—Wã wẽpatdih queétdih wãát júutap be. Pánihna, wã jwúub júutbična caá, páant mũntih, ã niijíp jĩ.

²⁹ Páant ã niijíchah joiná, dawá caanjĩh joi ñáhñit, ĩ joi wáhi bejep jĩ. Pánih joi wáhi bejnit, nin pah ĩ niijíp jĩ:

—Énoh niit páant yáani, biquína ĩ niijíp jĩ.

—Ángel Jesúsdiħ naóhna caá ã chãjap, bita ĩ niijíp jĩ.

³⁰ Queét páant ĩ niijíchah joinit, Jesúsboó nin pah ã niijíp jĩ:

—Jeámant wéheni wĩh pínah nihcan, weém Dios ã wahni wã jumatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, páant ái niijíp be. ³¹ Buu nin baácđih moón yeejépwã ĩ yéej chãjat jíib wã íp queétdih ã peéh chãjipna caá.

Queétdih wũtni nemépwã ĩ maáhdihbut ã yohbipna caá. ³² Weemdih

* 12:24 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23 9.24; 17.33

* 12:25 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc

cruzboó péoh dodhnit i mawachah, dawá cãacwã wïhwã pínah wã chãjbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³³ Páant niijná, ded pah ã wunat pínahdih Jesús cãacwãdih naóhna át chãjap tajĩ. ³⁴ Páant ã niijíchah joinít, cãacwãboó caandih nin pah i niij úubh joyóp jĩ:

—Dios naáwãtdih daácnitji nin pah ãt niij daacáp tajĩ: ‘Dios ã wahni Cristo páantjeh ã jumbipna caá’, ãt niij daacáp tajĩ.* ¿Páant i niij daacáchah, meém nihat cãacwã úud jeñé, Dios ã wahnidih dépanihna pohba cruzboó i péoh dodh mao yohcan niit? ¿Meém Dios ã wahni nihcan niit? i niijíp jĩ.

³⁵ Páant i niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jĩ:

—**Weémboó baabát panihni ded pah wã íp ã jumatdih yeebdih wã jéihyana caá. Obohjeéhtih, maátcanbitjeh ñijeéh wã jumbipna caá. Pánihna, túi jumat túut niijná, yeebdih wã bohéátjidih ñi quíib buudcá bojoó. Ded dupúnapboó jib bejni dedboó ã bejat pínahdih ã en juicán caá.** ³⁶ Pánihna, weém baabát panihni wã jumachah, buu wã bejat pínah jãtíh weemdih ñi jepahaá. Pánih jepahna, baabátboó jumnit panihnit wïhwã ñi jumbipna caá, ã niijíp jĩ.

Páant niij naóh péanit, jwiítdih ã namah bac bejep

jĩ. Pánih bac bejnit, queétdih ã jwei béjep jĩ.

Judíowã Jesúsdihi ñ náahcat

³⁷ Dawá láa Dios ã wēpatjĩh Jesús queétdih ã chãj jútuchah yuhna, dawá jwĩ déewã caandih i joíhcap jĩ. ³⁸ Dios naáwãtdih naóh yapani Isaías ã naáwãtji pahjeh queét i chãjap jĩ. Nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Maá, ma naáwãtdih wã bohénachah yuhna, cãacwã i joíhcan caá. Ma wēpatjĩh queétdih wã chãj jútuchah yuhna, ‘Caán naáwãt yoobópdih nihcan caá’, i niij jenah joiná caá”, Isaías ãt niij daacáp tajĩ. (Is 53.1)

³⁹ Páant i joíhcat ennit, Dios queétdih ã jéihyat túutcan caá. Caandihbut Isaías nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

⁴⁰ “Jéih encannit panihnit Dios queétdih ãt chãjap wut jĩ. Pánih chãjnit, ã naáwãtdih queétdih ãt jéihyat túutcap wut jĩ. Pánihna, ã wēp chãj jútatdih enna yuhna, i beh encan caá. ã bohéãtdih joiná yuhna, i beh joicán caá. ã bohéãtdih jéihna nihna, i yéej chãjatdih ãta cádahji tagaá. Páant i cádahachah, queétdih Dios ãta túi ubji tagaá”, Isaías ãt niij daacáp tajĩ. (Is 6.10)

⁴¹ Páant niij daácna, Isaías Cristo ã wēpat, bádí ã yeh

* 12:34 Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

iigátidihbut enniji jumna, ded pah Cristo ã yapat pínahdih naóh daácna át chãjap wut jĩ.

42 Obohjeéhtih, dawá cãacwã, biquína jwĩ maátabut “Caán Dios ã wahni Cristo yoobát caá”, Jesús dih ít niij jenah joyóp tajĩ. Páant niij jenah joiná yuhna, queét fariseowãdih úmna, bita “Jesúsjeéh wã waadáp be”, ít niij naáwíhcap wut jĩ. Páant ì naáwáchah nihna, jwĩ míc wáacat muná fariseowãboó queétdih ìta waadát tútjican tagaá. 43 Queétdih Dios ã wēi naáwát dih náahna yuhna, cãacwãboó ì weñatdih chah ít bidip wut jĩ. Pánihna, queét “Weém Jesúih caá”, bitadih ít niij naáwíhcap wut jĩ.

Jesús ã naáwát dih ì joíhcat júb peéh chãjat ã jummat

44 Tátimah, Jesús cãacwãdih nin pah tãbit ã niij ñaac naáwáp jĩ: “Ded weemdih jepahni weemdihjeh pohba jepahna ã chãjcan caá. Weemdih wahnidihbut ã jepahna caá. 45 Ded weemdih enni weemdih wahnidihbut ã enna caá. 46 Ded dupánapboó jumni, weemdih jepahna, baabát panhipboó ã jwúb jummat pínah niijná, weém baabát panihni nin baácboó wã jũwáp jĩ. 47 Obohjeéhtih, ded wã naáwát dih joiná yuhna, ã jepahcah, weémboó wã peéh chãjcan niit. Nin baác dih moón weemdih jepahcannidih peéh chãjadih jũóhna wã chãjcan jĩ. Obohjeéhtih, iiguipna

bejnit déedih túi ubat túut niijná, wã jũwáp jĩ. 48 **Ded weemdih náahcanni, wã naáwát dihbut joíhcannidih peéh chãjat ã jumbipna caá. Wã naáwát dih ì joíhcatji júb péeni yeó jáap dih wã ípboó queétdih ã peéh chãj bipna caá.** 49 **Weém wã jenah joyátjeh yeebdih naóhna wã chãjcan caá. Wã íp weemdih wahniboó ded pah wã naáwát pínahdih ã naáwát túutna caá. Pánihna, wã naáwátboó ã naáwátjeh tiguaá.** 50 **Ded ã naáwát dih joí waadána, wã ípjeéh páantjeh ã túi jumbipna caá. Pánihna, wã íp ã naáwát túutatdihjeh tiguaá, yeebdih wã naáwáp”,** Jesús queétdih ã niijp jĩ.

13

Jesús ã bohénitih jítchanadih ã chocat

1 Pascua yeó jáapna pínah jãtihbit, Jesús nin baác dih cádahnit, ã íp pebhboó ã bejat pínah bahni ã jedhdadidih átát jéihyep tajĩ. Áihwã nin baác dih moondih búdí oina, queétdih ã oi cádahcap jĩ. Pánihna, ã oyatdih júutna, áihwãdih ã wan wũhup jĩ.

2 Caan chéi Jesús jwiútdih ã numah jeéméchah, Jesús dih eníhcannidih ã naáwát pínah niijná, Judas, Simón Iscariote wũúhdih nemépboó át waád dée tajĩ. 3 Dios pebhmant ã jũwátjidih, ã jwúb pũuh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep tajĩ. ã íp caandih chah maáh ã waadát pínahdihbut

ātát jéihyep tajī. ⁴ Pánih jéihna, jwījeéh jeémp lajniji ñah ñahnit, áih yégueh jih bóo chóodih too dugnit, jōp wiwat pínah yégueh chóojīh cháhilit yoób ā chéwep jī. ⁵ Chéo péanit, pamapdih mah puoh yacnit, jwīih jítchanadih ā choc jwīhip jī. Pánih chocnit, ā chéo búhdhni chóojīh jwīih jítchanadih ā jōp wiwip jī.

⁶ Pánihna, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ā jubínap jī. Áih jítchanadih chocat túut ā chājachahjeh, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—¿Maá, wīih jítchanadih chocodih jūoh niit ma chājap? ā niijíp jī.

⁷ —**Weém butéh yeebdíh ded pah wā chocatdih ma jéih jwuhcan yuhna, táttimah ma jéihbipna caá,** Jesús caandíh ā niijíp jī.

⁸ —Obohjeéhtih, wīih jítchanadih meemdíh wā chocat túutcan caá, Pedro ā niijíp jī.

—**Meemdíh wā choccah, wīih ma nihcan niit,** Jesús caandíh ā niijíp jī.

⁹ —Pánihna, Maá, wīih jítchanadihjih nihcan, wīih téihyanadih, wīih wao dáhdihbat ma chocoó bácah, Pedro ā niijíp jī.

¹⁰ —**Ded jéehna, nihat áih bácahdih ā túi chocna caá. Caandíh chéne jwáub chocat ā náahcan caá. Áih jítchanadihjih chocat caá náahap. Pánihna, yeéboó jéehnit panihnit**

ñi jumuchah yuhna, biíc ñijeéh jumni jéehcanni panihni ā yéejatdih cádahcanni ā jumna caá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

¹¹ Páant niijná, Jesús caandíh eníhcannitdih duó wáini pínahdih jéihnit, jwiitdih páant át niijíp tajī.

¹² Jwīih jítchanadih choc péanit, áih yégueh chóodih jwáub duonít, ā lajapjina ā jwáub juí lajap jī, páant mantih. Pánih jwáub juí lajnit, nin pah jwiitdih ā niij naawáp jī:

—¿**Butéh yeebdíh wā chocatjidih ñi jéih niit?**

¹³ **Yeéb weemdíh ‘Bohéní’, niijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdih niij tígáá ñi chājap. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tígáá.**

¹⁴ **Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jumna yuhna, teo wūhni ipí chājat pah ñi ih jítchanadih wā chocna beé. Páant wā chājachah ennitji jumna, yeebbút ñi ih jítchanadih míic chocat caá náahap.**

¹⁵ **Ded pah ñijeéh jumnitdih ñi teo wáacat pínahdih butéh wā júutap be. Pánihna, yeebdíh ded pah wā chājatji pah yeebbút biíc yoobó ñi chājaá.***

¹⁶ **Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded teo wūhniboó ā maáh chah nihcan caá. Ded ā wahni-boó caandíh wahni chah nihcan caá.* Obohjeéhtih, yeéb chah jumna yuhna,**

* 13:15 Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27

* 13:16 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20

**yeebdíh teo wāhni pah
ñíih jíchanadih yeebdíh wā
choc wāhup be. Pánihna,
wā chājatjidih ennitji bíic
yoobó ñi chājaá.** ¹⁷ **Páant
wā watatdih jéihnit, chājna,
búdí ñi wēibipna caá.**

¹⁸ **“Obohjeéhtih, yeéb
nihatdih páant wā niijcán
caá. Det wā ñíonitdih wā túi
jéihna caá. Dios naáwátidih
naóh yapanit í daacátji
bíic yoobó ã yapbipna
caá. ‘Wājeéh jeémpnijeh
tigaá weemdíh yeejép ã
chājbiipna caá’, ít niij daacáp
tají.*** ¹⁹ **Páant ã chājat pínah
játih yeebdíh naóhna caá
wā chājap, páant ã yapat
táttimah, ‘Caán Jesús, Dios
ã wahní Cristo ta tigaá’,
ñi niij jéihyat pínah niijná.**
²⁰ **Nindihbut yoobópdi
yeebdíh wā naóhna caá.
Wā wahnidih ded túi wēi
jwāáhni, weemdíhbut ã túi
wēi jwāáhna caá. Pánih
weemdíh wēi jwāáhni,
weemdíh wahnijidihbut
ã wēi jwāáhna caá”, Jesús
jwiítidih ã niijíp jī.***

*Judas ã duó wáyat pínahdih
Jesús ã naáwát*

*(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21;
Lc 22.21-23)*

²¹ Páant niij péanit, Jesús
búdí ã jíghap jī. Pánih
jíghahnit, jwiítidih nin pah ã
niijíp jī:

**—Yoobópdi yeebdíh
wā naóhna caá. Bíic
ñi cáti h jümüni weemdíh
eníhcannitdih ã duó wáibipna
caá, ã niijíp jī.**

²² Páant ã niijíchah joinít,
caandíh júatni pínahdih
jéihcan, jwiítjeh jwí míic en
jáhanap jī. ²³ Weém, Jesús
búdí ã oiniboó caandíh wā
dodh jáah lajap jī. ²⁴ Pánihna,
Simón Pedro weemdíh áih
téihyajíh jenah júatnit, nin
pah ã niijíp jī:

—Caandíh ma wábh joí eneé
dedna tigaá caandíh duó
wáini pínah, weemdíh ã niijíp
jī.

²⁵ Páant ã niijíchah joinít,
weémboó Jesúsdi h jwáub
dodh jáah lajnit, caandíh nin
pah wā niij wábh joyóp jī:

—¿Maá, deddih niij tigaá ma
chāj? wā niijíp jī.

²⁶ —**Nin pandih dajnit wā
neéh wāhni pínah weemdíh
eníhcannitdih ã duó wáibipna
caá,** weemdíh Jesús ã niij
jepahap jī.

Páant niij péanitjeh, pan
dahdih daj ub neéhnit, Judas,
Simón Iscariote wáúhdih
ã wāhup jī. ²⁷ Páant Jesús
ã daj neéh wāhni pandih
Judas ã jeéméchah, nemépboó
caandíh yeejép át chājat
táutap tají. Pánih jéihna, Jesús
caandíh nin pah ã niijíp jī:

**—Ded pah ma chājat
pínahdih waícanjeh chājadih
ma bejeé,** Judasdi h ã niijíp jī.

²⁸ Páant Judasdi h ã niijíchah
joiná yahna, jwiít ni hat jwí
jéihcap jī. ²⁹ Pánih jéihcan,
“Judas jwíh dinerodih en
daoní ã jamuchah, jwí jeémát
pínahdih jíib chājat táutna,
Jesús páant ã niij wahna
caá”, biquína ít niij jenah

* 13:18 Sal 41.9 * 13:20 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16

joyóp ta yuh jĩ. Bitaboó “Moh yéejnitdih dinero wūhat tútna caá át chājap”, ĩt niij jenah joyóp tajĩ. ³⁰ Pánihna, Jesús ā neéh wāhni pandih jeemp péanit, Judas ā bac bejepjĩ. Páant ā bac bejchah, chei wāát jumap jĩ.

Jesús jáap wutatdih ā naáwát

³¹ Páant Judas ā bac bejat túttimah, Jesús jwiitdih nin pah ā niij naáwáp jĩ:

—**Buu láa bácah weém nihat cáacwā úud jeñé wā íp ā wāhni wā jumatdih, wā wēpatdihbut cáacwādih ā jéhiyabipna caá. Caán ā wēpatdih weembát queédih wā jéhiyabipna caá.** ³² Páant wā íp ā wēpatdih wā jéhiyanachah, caán wā wēpatdihbut waícanjeh ā jéhiyabipna caá. ³³ Yeéb wā weh panihnit, nindihbut wā naáwáchah ñi túi joyoó. Daocánni yeó jáapbitjeh ñijeéh wā jum jwuhbipna caá. Wā bejat túttimah, weemdíh búdí ñi bidbipna caá. Jwĩ déewādih wā niijátji pah yeebdíhbut bíic yoobó niijnít, ‘Wā bejep pínahna yeéboó ñi jéih bejcan caá’, wā niijná caá.*

³⁴ Pánihna, jáap wutatdih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebjéh ñi míic oyoó. Yeebdíh wā oyatji pah, yeebjéhbut ñi míic oyoó.*

³⁵ Páant ñi míic oyochah ennit, wíihwā ñi jumatdih

bita ĩ jéihbipna caá, Jesús jwiitdih ā niijp jĩ.

Pedro ā yeeat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro Jesúsdihi nin pah ā niij wúbh joyóp jĩ:

—¿Maá, dedboo tígaá ma bejbi, páant ma niijná? ā niijp jĩ.

—**Wā bejat pínahna wājeéh ma jéih bej jwuhcan caá. Obohjeéhtih, buu jéih bejcan yuhna, túttimah wā pebhna ma juibíipna caá,** Pedrodihi Jesús ā niijp jĩ.

³⁷ —¿Maá, dépanih tígaá buu majeéh wā jéih bejcan? Weemdíh ĩ mawachah yuhna, meemdíh wā cádahcan níit, Pedro ā niijp jĩ.

³⁸ —**Páant niijná, ¿weemdíh wapna, ma wun wūhmi naniit? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Mujbai ā ewat pínah játih, ‘Caandíh wā jéihcan caá’, bíic peihcanni láa pohba bitadihi ma niij yeebipna caá,** Jesús Pedrodihi ā niijp jĩ.

14

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni ā jumat

¹ Túttimah, Jesús jwiitdih nin pah ā niijp jĩ: “**Butéh wā niiját dih náhninit, ñi jĩgahca bojoó. Wā ípdih túi jenah joinít, weemdíhbut bíic yoobó ñi túi jenah joyoó.** ² Wā íp ā jumapboó dawá jumat pínah mæuná ā

* 13:33 Jn 7.34

* 13:34 Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

jumna caá. Pánihna, caanná juibínit, ñi jumat pínahdih ámohodih wã bejbipna caá. Wã naáwát pah biíc yoobó ã wihcah, páant yeebdíh wãta niij naóhcan tagaá. ³ **Yeéb ñi jumat pínahdih táí ámoh péanit, yeebdíh ubudih wã jwáub dei jãóhbirna caá, wãjeéh ñi jumat pínah niijná.** ⁴ **Wã bejat pínah namá panihnidih ñi jéihna caá”, ã niijíp jĩ.**

⁵ —Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwĩ jéihcan caá. ¿Ded pah tigaá caán namá panihnidih jwĩ jéihbi? Tomás Jesúsdiñ ã niij úubh joyóp jĩ.

⁶ —**Weemjéh tigaá namá panihni wã jumap, wã íp pehbhoó ñi juibíat pínah niijná. Weemjéh mun tigaá yoobópdih naóhni. Jeáboó juibínit pínahdih weemjéh mun tigaá caolih booani wã jumna caá. Caolih wã booanit míicjeh wã íp pehbhoó páantjeh í jumbipna caá.*** ⁷ **Weemdíh táí jéihna nihna, wã ípdihbut ñita jéih tagaá. Pánihna, buu caandíh ennit panihnit jumna, caandíh ñi táí jéihna caá buca, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.**

⁸ Páant ã niijíchah joinít, Felipe jwuh nin pah ã niijíp jĩ:

—Maá, jwĩ ípdih jwiítidih ma jéutú. Páant bóojeh tigaá jwĩ eníhip, ã niijíp jĩ.

⁹ —¿Felipe, **maatápdih wãjeéh jumna yuhna, weemdíh ma táí jéih**

jwuhcan niit? Weemdíh enna, wã ípdihbut maát enep be. ‘Jwĩ ípdih ma jéutú’, niijná, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niij? ¹⁰ Weém wã ípjíh chénewã jumna yuhna, biícjeh caá. ¿‘Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joicáh? Yeebdíh naóhna, wã jenah joyátjéh wãpí naóhcan caá. Wã íp ã naáwát túutuchahjeh, wã naóhna caá. Pánihna, caán biícidih jumna, ã wēpatjéh wãpí chãj jéutna caá. ¹¹ Weém wã ípjíh chénewã jumna yuhna, biícjeh caá. Caán ‘Yoobópdih tigaá’, niij jenah joicán, wã íp ã wēpatjéh wã chãj jéutatjidih náhninit, biícjeh jwĩ jumatdih ñi jéihbirna caá. ¹² Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det weemdíh táí jenah joinít wã chãjat pah biíc yoobó í chãjbipna caá. Buu wã íp pehbhoó jwáub bejna, wã chãjat chah pohba wã íp ã wēpatjéh í chãjbipna caá. ¹³ Weemdíh táí jenah joinít í úubát pah wã chãjbipna caá, wã íp ã wēpatdih cáacwã í jéihyat pínah niijná. ¹⁴ Pánihna, weemdíh jepahnit ñi jumachah, dedé ñi úubát biíc yoobó wã chãjbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.*

Táini Espíritu ã wahat pínahdih Jesús ã naáwát

* 14:6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

* 14:14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16;

15 “Yeéb weemdih oina, wã wutadnih ñi jepahbipna caá.* 16 Yeebdih Túini Espiritu ã wahat pínah niijná, wã ípdih wã wúbhhipna caá, wã wihcah, ñijeéh ã jumat pínah niijná. Caán Túini Espiritu yeebdih teo wáacniboó yoobópdih naóhni jumna, yeó jáap jumat pah ñijeéh ã jumbipna caá. 17 Nin baácđih moón wã ípdih jéhicannit, caán Túini Espiritudihbut í jéhicana caá. Pánih jéhicana, caandih í túi jenah joicán caá. Obohjeéhtih, caán ñijeéh jumna pínahđih yeéboó ñi túi jéhibipna caá.

18 “Yeebdih wã éemp bejcan niít. Pánih éemp bejcan, caán Túini Espiritu yeebdih ã juyáchah, weém wã jumat pahjeh mantih ñijeéh ã jumbipna caá. 19 Wã bejat pínah bahni-jeh ã judhna caá. Páant wã bejat túttimah, nin baácđih moón weemdih jepahcannit, weemdih í jwáub encan niít. Obohjeéhtih, yeéboó weemdih ñi enbipna caá. Weém jwáub boo pud jóohni wã jumat pah mantih, yeebút jwáub boonit Diosjeéh páantjeh ñi jumbipna caá. 20 Jwí wahni Túini Espiritu yeebdih jainít, wã íp biícđih wã jumatđih yeebdih ã túi jéhyabipna caá. Pánihna, wã íp biícđih wã jumat pah mantih, yeéb biícđih wã

jumatđihbut ã jéhyabipna caá. 21 Ded wã wutadnih joí waadáni weemdih oini caá.* Weemdih oinidih wã ípbut ã oibipna caá. Weembút caandih biíc yoobó wã oibipna caá. Páant weemdih oinidih ded pah wã jumatđih wã túi jéhyabipna caá”, Jesús jwiítđih ã niijíp jĩ.

22 Jwíjeéh jumna biih Judas, Iscariote nihcanni, Jesúsđih nin pah ã niij wúbh joyóp jĩ:

—¿Maá, dépanihna jwiítđihjeh páant ma jéhyana yuhna, bita meemdih jepahcannitboodih ma jéhyabican? ã niijíp jĩ.

23 —Ded weemdih oini wã naáwátđih ã túi joí waadábipna caá. Páant ã túi joí waadánachah, wã íp caandih ã oibipna caá. Pánih oina, wã íp biícđih áih caolihđih waadnít, ájeéh jwí jumbipna caá. 24 Obohjeéhtih, weemdih oicanniboó wã wutadnih ã jepahcana caá. Páant ã jepahcah, ájeéh jwí wihcana niít. Batéh ñi joiní weemjéh wã naáwát pohba nihcana caá. Obohjeéhtih, wã íp weemdih wahnijeh páant ã naáwát túutap be.

25 “Ñijeéh jumna jwahna, páant yeebdih wáat niij naáwáp be. 26 Obohjeéhtih, túttimah wã ípdih wã wúbáchah, Túini Espiritudih yeebdih ã wahbipna caá. Pánihna, caán Túini Espiritu yeebdih teo wáacni jumna, ã túi bohébipna caá. Pánih bohénit, nihat yeebdih wã

* 14:15 Dt 6.4-9; 11.1 * 14:21 Dt 6.4-9; 11.1

naáwátjidih ã náhniabipna caá.

27 “Yeebdíh wã táí jumat túutna caá. Weém wã táí jumat pah muntih yeebbút ñi táí jumbipna caá. Wã wãhni táí jumat pah nin baácdih moón í jéih wãhcan caá. Pánihna, búdí náhni dahwanit, ñi úmca bojoó.

28 “Weém wã bej jwahbipna caá. Obohjeéhtih, ñijeéh jumat túut niijná, wã jwáub dei jũóhbipna caá, páant muntih’, yeebdíh páant wã niij naáwáchah, ñiát joiná jíí. Páant wã niijíchah joinít, weemdíh yoobópdihi ñi oina nihna, ñita wéi tagaá. Wã ípboó weém chah wěpni ã jumachah, ájeéh jumnit, chah yeebdíh wã jéih teo wáacipna caá. Páant wã chãjat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap.

29 Weemdíh ded pah ã yapat pínahdih yeebdíh wãát naóhna jíí, wã niijátji biíc yoobó ã yapachah, weemdíh táí jenah joinít ñi jumat pínah niijná.

30 “Yeebdíh wã míic wéhe jwáhat pínah bahnibitjeh ã jadhna caá. Waícanjeh, nin baácdih moón í maáh, weemdíh yeejép chãjadih ã jũóhbipna yuh caá. Nemépwã í maáh wěpni jumna yuhna, weemdíh ã jéih yap yohcan níit.

31 Obohjeéhtih, weemdíh wã íp ã wáat pahjeh wã chãjbipna caá, nihat cáacwã caandíh wã oyatdih í jéihyat

pínah niijná. Ñi ñah ñuhué. Chóbe bejjíh”, Jesús jwiít dih ã niijip yuh jíí.

15

Jesús jiwá iguúh páuj panihni ã jumat

1 Páant niijná yuhna, nin pah jwiít dih ã jwáub niij bohénap jíí, páant muntih: “Weém jiwá iguúh páuj panihni, wã ípboó iguúhadih en daoní panihni, wíih cáacwã iguúh pihna panihnit í jumna caá.* 2 Quehcanni pihdih iguúhadih en daoní ã bóod yohbipna caá. Páant ã bóod yohat pah, det weemdíh táí jenah joicánnitdih wã íp ã yohbipna caá. Ded táí quehni pihboodíh ã bóod ámohna caá, dawá ã quehat pínah niijná. Páant ã chãjat pah det wíihwã í náahatdihjeh í chãjachah enna, wã íp queédih ã cádahat túutbipna caá, ded pah wã náah yacatboodíh í chãjat pínah niijná.

3 Yeébbóó wã naáwát dih joí jepahnit, bóod ámohni panihnit ñi jumna caá. 4 Táí biíc dihi wãjeéh ñi jumúé. Páant wãjeéh ñi jumachah, weembút yeéb biíc dihi wã jumbipna caá. Ded iguúh pih áih páuj dihi táí dauj lájcan, ã jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebbút weemdíh táí joicán, wã wěpat ã wihcah, wã weñat pínahdih ñi jéih chãjcan níit.

* 15:1 Is 5.1-7

5 “Weém jiwá iguúh páuj panihni, yeéboó áih pihna panihnit caá ñi jumap. Ded weemdíh táí joiní wájeéh táí biíc dih á jumachah, weembút ájeéh táí biíc dih wá jumbipna caá. Pánih jumna, táí quehni pih panihni wá weñat pínahdih á táí cháj bipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh joicánnitboó, wá weñat pínahdih í jéih chájcan níit. 6 Ded wun jóóhni pihdih á yohat pah, weemdíh cádahni, wájeéh táí jumcannidih wá íip á yohbipna caá. Pánihna, caán yohni iguúh pihna á diib téhechah, iguúhadih en daoníboó caán tehni pihnadih wao wáacnit, á cáo yohbipna caá. Páant á chájat pah, weemdíh cádahnitdih Dios peéh chájna, iiguípna á yohbipna caá.

7 “Yeéb weemdíh cádahcan, wá naáwát dih táí joiná, ded ñi náahatdih ñi wúbúchah, biíc yoobó wá cháj bipna caá. 8 Wá weñat pínahdih ñi chájachah ennit, ‘Queét Jesúsíhwá caá’, bita í níj jéihbipna caá. Páant níj jéihnit, wá íp dihbut í wéibipna caá. 9 Wá íp weemdíh ded pah á oyat pah muntih weembút yeebdíh biíc yoobó wá oina caá. Páant yeebdíh wá oyatdih ñi táí náhninaá. 10 Wá íp weemdíh ded pah á wutuchah, caandíh jepahna, á oyatjñh ájeéh

wá táí jumna caá. Páant wá chájat pah, weem jwáh yeebdíh ded pah wá wutatdih jepahna, wá oyatjñh wájeéh ñi táí jumbipna caá.

11 “Páant yeebdíh wá naóhna caá, wájeéh táí jumnit, búdí ñi weñat pínah níijná. Bainí ñi wéican níit.

12 Nin pah yeebdíh wá níj wutna caá: Yeebdíh wá oyat pahjeh muntih, yeebjébut ñi míc oyoó.* 13 Ded á chéendih búdí oina, caanjéh á wunat pínah tobohochah yuhna, caandíh á táí teo wáacbipna caá.

14 Ded pah wá wutatdih jepahna, yeéboó wá chéenwá ñi jumna caá. 15 Wá chéenwá yoobát ñi jumachah, ‘queét wá pebh moonjéh caá’, yeebdíh wá níjcan caá. Í maáh ded pah á chájatdih á pebh moón í jéihcan caá.

Obohjeéhtih, wá chéenwá ñi jumachah, ded pah wá íip á naáwát dih yeéboodíh wáat naóh yapanap jí. 16 Yeéb weemdíh ñi níocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh wá níwip jí, wá ípíhwá jumna, á wutatdih jepahnit, ñi táí cháj cádahcatdih ennit, bitabut Diosdih í jepahat pínah níijná. Pánih táí cháj cádahcannit, wíihwá jumna, ded pah wá íp dih ñi wúbúchah, yeebdíh á wáhbipna caá. 17 Pánihna, nin pah yeebdíh wá jwáub wutna caá: Yeebjéh ñi míc

* 15:12 Jn 13.34; 15.17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

oyoó", Jesús jwiít dih ã niijp jĩ.

Jesúsdih, áihwãdihbut nin baácdih moón ã iiat

¹⁸ "Nin baácdih moón yeebdíh ã ináchah, weemdíhbut ã iiatjidih ñi túi náhninaá.

¹⁹ Diosdih jepahcan-nit ñi jumuchah nihna, queétjeh ã míic oyat pahjeh, yeebdíhbut ã ita oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wã ñionit jumna, ded pah queét ã chãjat pah biíc yoobó ñi chãjcatdih ennit, yeebdíh

ã eníhcan caá.* ²⁰ 'Wíihwã jumna, weem cháh ñi jumcan caá', yeebdíh wã niijátjidih ñi túi náhninaá. Pánih weém nump jumna, weemdíh yeejép ã chãjat pahjeh yeebdíhbut biíc yoobó ã chãjbipna caá. Bitaboó wã bohéatdih jepahnit, yeebát queétdih ñi bohénachah, ã jepah-bipna caá.* ²¹ Pánihna, nin baácdih moón weemdíh wahnidih ã jéihcat júb, yeéb wíihwã ñi jumuchah ennit, yeebdíhbut yeejép ã chãjbipna caá.

²² "Queétdih bohénadih wã jãóhchah, weemdíh ã náahcatji júb queétdih peéh chãjat ãta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdíhbut wã bohéat túttimah, 'Yéejat júb weemdíh ã wihcan caá', queét ã jéih niijcán caá.

²³ Ded weemdíh eníhcani wã ípdihtihbut eníhcani caá.

²⁴ Wã íp ã wēpatjĩh cáacwã ã jéih chãjca naáhdih wã chãj

júutap be. Páant wã chãj júutcah, queétdih yéejat júb ãta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, wã chãj júutatdih enna yuhna, weemdíh, wã ípdihtihbut ã eníhcan caá. Páant ã eníhcat júb, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá. ²⁵ Pánih eníhcan, Dios naáwát dih naóh yapanit ã daacátji biíc yoobó chãjna caá ã chãjap. 'Queétdih yeejép wã chãjcah yuhna, weemdíh ã eníhcan caá', ãt niij daacáp tajĩ.*

²⁶ "Túttimah, wã ípjeéh jumni Táini Espíritudih wã wahbipna caá, yeebdíh ã teo wáacat pínah niijná. Yeebdíh yoobópdih naóhni pínah jumna, yeebdíh ã túi jéihyabipna caá.

²⁷ Cáacwãdih wã bohé jwíihichah, yeéb wãjeéh ñiát jumap jĩ. Pánih wãjeéh jumnit, ded pah wã chãjatdih ennitji yeeb jwáh bitadih naáwát caá náahap.

16

¹ "Butéh yeebdíh ded pah ã yapat pínahdih wã naáwáp be, caandíh túi náhninit, biíc yoobó yeebdíh ã yapachah, weemdíh ñi cádahcat pínah niijná.

² Túttimah, wíihwã ñi jumap júb, ñi maáta jwí míic wáacat muná ã waadát tútcan níit. Biíh láa ded yeebdíh mao yohna, 'Dios ã náahat pah chãjna caá wã chãjap', ã niij jenah

* 15:19 Jn 17.14-18

* 15:20 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 13.16

* 15:25 Sal 35.19;

joibípna yuh caá. ³ Wã ípdih, weemdíhbut í jéihcat jíib páant í chãjbipna caá. ⁴ Pánihna, yeebdíh yeejép ã yapachah enna, 'Páant ã yapat pínahdih Jesús jwiít dih ã naáwáp jĩ', ñi niij náhnibipna caá. Caandíh ñi náhniat pínah niijná, buu yeebdíh wã naóhna caá", Jesús jwiít dih ã niijp jĩ.

Túini Espiritu ded pah ã teo wáacat pínah

"Weemdíh ñi jwíih pej jam láa weémboó ñijeéh jamna, butéh wã bohéátdih yeebdíh wã naóh jwuhcap jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, buu weemdíh wah deyani pebhboó wã jwúub béjat pínah bahnijeh ã jhdhdchah, yeebdíh páant wã naóhna caá. Obohjeéhtih, '¿Dee tigaá ma bejbi?' weemdíh ñi niij úubh joicán caá. ⁶ Wã púuh laab béjat pínahdih yeebdíh wã naáwáchah, búdí ñi jígahna caá. ⁷ Obohjeéhtih, tubit ñi jígahcat pínah niijná, yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Wã púuh laab béjat túttimah, yeebdíh teo wáacni pínah, Túini Espiritudih wã wahachah, chah ñi túi jumbipna caá. Wã púuh laab béjchah, yeebdíh teo wáacni pínahboó áta júóhcan tagaá. ⁸ Wã wahachah, caán dei jainá, nin baácdih moón í yéejatdih queétdih ã jéihyabipna caá. Ded pah túi chãjat pínahdihbut ã jéihyabipna caá. Yéej

chãjnitdih í yéejat jíib Dios ã peéh chãjat pínahdihbut caán ã jéihyabipna caá. ⁹ Caán Túini Espiritu cáacwádh nin pah ã niij jéihyabipna caá: 'Jesucristodih ma jepahcat caá ma yéejat', ã niijbípna caá. ¹⁰ Wã íp pebhboó wã jwúub bejat túttimah, cáacwã weemdíh í jwúub encah, Teo Wáacni jwuh queétdih ã bohéipna caá, ded pah í túi jumat pínahdih í jéihyat pínah niijná. ¹¹ Nin baácdih moón í maáh nemépdih Dios ã peéh chãjat pínahdih Túini Espiritu ã jéihyabipna caá.

¹² "Búdí caá yeebdíh wã naáwát pínah ã jhdhdup. Obohjeéhtih, buu caandíh wã naáwáchah, ñita beh joicán tagaá. ¹³ Páant wã naóhcah yuhna, Túini Espirituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Caán ã jehnah joyátjeh ã naóhcan níit. Obohjeéhtih, wã íp caandíh ã naáwát túttuchah, yeebdíh yoobópdih ã naóh beedábipna caá. Túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ã bohéipna caá. ¹⁴ Pánihna, ded pah wã jumatdih ã naáwáchah joinít, yeéboó weemdíh búdí ñi wéibipna caá. ¹⁵ Wã íp ã jéihyat pah, weembút wã jéihna caá. Páant tigaá 'Túini Espiritu ded pah wã jumatdih ã jéihyabipna caá', yeebdíh wã niij naáwáp be.

¹⁶ "Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obo-

hjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant mantih”, Jesús jwiít dih ã niijíp jĩ.

Buu jġahnit, túttimah wēinit jwījumat pínah

17 Páant ã niijíchah joinít, jwiít biquína nin pah jwī míc niij úbh joyóp jĩ:

—‘**Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwúub enbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant mantih’,** niijná, ¿ded pah niij tígaa páant ã niij? ‘**Wã íp pehbóo wã jwúub púh laab bébipna caá’,** niijná, ¿ded pah ã chãjat pínahdih niij naóh tígaa jwiít dih páant ã niij? 18 ‘**Bahnibitjeh’, ‘maátcanjeh’,** niijná, ¿ded pah niij tígaa ã chãj? Obohjeéhtih, jwī beh joicán caá, jwī míc niijíp jĩ.

19 Páant niijnít, caandíh jwī úbh joííhad dih jéihna, Jesús nin pah jwiít dih ã niij naáwáp jĩ:

—‘**Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwúub enbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá páant mantih’,** ¿wã niiját dih beh joicán, úbh joííh niit ñi chãjap? 20 Yoobóp dih yeebdíh wã naóhna caá. Wã wunat pínah bahnibitjeh ã jedhna caá. Pánihna, wã wunuchah enna, bádí ñi jáibipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh enihcannitboó bádí í wēibipna caá.

Yeébbóo bádí jġahnitji, túttimahbitjeh ñi jwúub wēibipna caá. 21 Nin pah ã jumna caá: **Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah ã jumuchah, bádí mi jġahna caá. Pánih jġahna yuhna, mi weép jumat túttimah, caánt dih ã tubatjidih náhnican, wébít ã cãac jumuchah ennit, bádí mi wēina caá.** 22 Páant mi jumat pah tígaa buu yeéb ñi jġahbipna caá. **Túttimah, yeebdíh wã jwúub enechah, yeebút bádí ñi jwúub wēibipna caá. Páant ñi weñechah, det yeebdíh í jéih jwúub jġahacan niit.**

23 “**Weemdíh ñi jwúub enni yeó jáap dih táí beh joinít jumna, weemdíh ñi úbh joicán niit. Yoobóp dih yeebdíh wã naóhna caá. Wíihwã jumna, wã wēpatjĩh ñi úbúchah, wã íp yeebdíh ã jepahbipna caá.** 24 **Játih wã íp dih páant ñi úbh jwuhcap jĩ. Obohjeéhtih, yeebdíh wã wun wúhat túttimah, wíihwã jumna, páant caandíh ñi úbú. Páant ñi úbúchah, ñi úbát dih ã wúhbipna caá, bádí ñi weñat pínah niijná.***

Jesús yéejat dih yap yohni ã jumat

25 “**Játih wã jenah joiní naáwátjĩh jeh yeebdíh wã bohénachah, ñi táí beh joicán beé. Obohjeéhtih, wã boo pud júúwát túttimah, ded pah jwī íp ã jumat dih táí**

* 16:24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6

buocannijeh wã naóhbipna caá. ²⁶ **Caán láa wíhwa jumna, wã wēpatjīh yeebjéh wã ípdih ñi uúhbipna caá. Weémboó ñíh pínahdih wã jwáub uúbh wáhcán níit.** ²⁷ **Pánihna, wã íp pebh-mant jáóhni wã jumuchah ‘Yoobópdih tigaá’, níj jenah joinít, weemdíh ñi oyochah ennit, wã ípboó yeebdíhbat á oibipna caá. Páant á oyatdih jéihnit, yeebjéh caandíh ñi uúhbipna caá.** ²⁸ **Weém wã íp bíicdih jumniiji nin baácboó wã jáúwáp jí. Pánihna, buu nin baácboó jum jwuhni wã íp pehbboó wã jwáub páuh laab béjbipna caá”, Jesús jwiít dih á níijíp jí.**

²⁹ **Páant á níijíchah joinít, jwiít caandíh nin pah jwí níijíp jí:**

—**Buu báhah ma jenah joiní naáwátjīhjah bohécan, buocannijeh jwiít dih ma naóhna caá.** ³⁰ **Pánihna, meém jéih beedáni ma jummatdih buu jwuhna jwí jéihna caá. Ded meemdíh bohéni pínah á wíhcán caá. Páant tigaá Dios pebhmant jáóhni ma jummatdih jwí táí jéihna caá, jwí níijíp jí.**

³¹ —**Buu ‘Yoobópdih Dios pebhmant jáóhni tigaá át jumap’, ¿ñi níj níit buca?**

³² **Páant níijnítji yahna, buu cheijeh nihát yeéb ñíh múnáboó ñi jweí jwáub bejehah, weém bíicjeh wã cháóbipna caá. Obohjeéhtih, bíicjeh pohba**

wã nihcán níit. Weemdíh ñi yoh bejehah yahna, wã ípboó wájeéh á jumbipna caá. ³³ **Páant wã yapat pínah játih yeebdíh naóhna caá wã chájap, jígahcanjeh ñi táí jumát pínah níijná. Nin baácboó ñi jum jwuhuchah, Diosdih náhcannit yeebdíh yeejép í chájbipna caá. Obohjeéhtih, nin baác dih moón í yéej chájatdih yap yohni wã jummatdih jéihnit, búdí ñi weñéé, jwiít dih á níijíp jí.***

17

Jesús áih pínahdih Diosdih á uúbát

¹ **Páant níj péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah á níj uúbúp jí: “Paá, buu ma níjájti pah tih weemdíh í mawat pínah á jwiná caá. Pánihna, weém ma wáuh wã jummatdih cáacwádih ma jéihyanaá, weemdíh í weñat pínah níijná. Páant ma chájachah, weém jwáh meemdíhbat queétdih wã weñat táutbipna caá.**

² **Nihat cáacwá í maáh weemdíh ma waadánap be. Pánih maáh jumna, det weemdíh ma wáhnitdih majeéh wã jumát táutbipna caá.** ³ **Det meém Dios bíicjeh jumnidih jéihna, weém ma wahnidihbat jéihna, japboó jwíjeéh bíicdih páantjeh í táí jumbipna caá.**

⁴ **“Nin baácboó jum jwuhna, ma chájat táutatjidih wã cháj péanap**

* 16:33 Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5

be. Pánih chãjna, ded pah ma jumatdih cáacwãdih wã túi jéihyanap be, meemdih ï weñat pínah niijná.
 5 Pánihna, nin baácdih jwĩ chãjat pínah jãtih, majeéh biícdih jum jwuhna, biíc yoobó jwĩpĩ wutat pah mantih, weemdih ma jwáub maáh waadánaá.

Jesús ã bohénitih pínahdih jwuh Diosdih ã úubát

6 “Paá, nit wíihwãdih jwuh wã úubhna caá. Nit weemdih ma wãhñit nin baácboó yeejépwã cátih ï jumachah yuhna, queétdih ded pah ma jumatdih wã jéihyanap be. Queét míihwãdih weemdih ma wãhuchah, queét ma wutat pah ï chãjna beé.
 7-8 Weemdih ma naáwátjidih queétdih wã bohénachah, ï túi wéi joyóp be. Pánih wéi joinit, ma pebhmant jũóhni wã jumatdih, ma wãhni wã jumatdihbut ï túi jéihna caá. Pánih jéihnit, ‘Nihat jwiítidih ã bohéátjidih, nihat ã chãj júutatjidihbut Dios át wutap taga’, ï niij jéihna caá.

9 “Paá, nit wã bohénitih pínahdihjeh úubhna caá wã chãjap. Bitáih pínahdih úubhna wã chãj jwuhcan caá. Nit weemdih ma wãhñit míihwã caá ï jumap. ïih pínahdih meemdih úubhna caá wã chãjap.
 10 Nit wíihwã nihat míihwã man tiguaá. Pánihna, míihwãboó wíihwã man tiguaá. Weemdih jepahna,

ï túut nuumúchah ennit, bitabut weemdih ï wéina caá.

11 “Buu nin baácboó wã chãocán niit. Ma pebhna jwáub bejat túut caá wã chãjap. Páant ma pebhna wã jwáub bejehchah yuhna, nit weemdih ma wãhñit nin baácboó ï chãóbipna caá. Paá, meém túini jumna, nit weemdih ma wãhñitdih ma wēpatjĩh, weemdih ma wãhni wēpat biícdih, ma túi en dawaá. Páant ma túi en dawáchah, jwiít túi biícdih jwĩ jumap pah mantih nitbut túi biícdih ï jumbipna caá. 12 Ìjeéh jum jwuhna, ma wēpatjĩh nitdih wã túi en dawáp be, biícboó ã buúdcát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naáwátidih ï daacátji pahjeh tih, biíc bácah iiguípna ã bejbipna caá.*

13 “Buu ma pebhboó bejat túut caá wã chãjap. Nin baácboó jum jwuhna, ïih pínahdih páant wã niij úubáp be, caandih joinit, weém biícdih bádi ï weñat pínah niijná. 14 Ded pah ma jumatdih nitdih wãát naáwáp be. Weém yeejépwã wã chãjcat pah nit wíihwãboó yeejépwã chãjnitji ï túut nuumáp be. Páant ï túut nuumúchah ennit, bita túut nuumcánnitboó queétdih ï iiná caá. 15 ‘Nin baácdih jumnit wíihwãdih ma ub bejeé’, wã niij úubhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baácdih ï jum jwuhuchah,

* 17:12 Sal 41.9; Jn 13.18

ma túi en dawaá, Nemép queétdih ã yéejacat pínah niijná', wã niij úúbhna caá. ¹⁶ Weém nin baácdih moón yeejép ï jenah joyát pah wã jenah joicán caá. Pánihna, weemdih jepahnit jumna, nin baácdih moón ï jenah joyát pah queétdih ï jenah joicán caá. ¹⁷ Ma naáwát yoobópdih ã jumuchah, caandih nit wíhwādh ma túi bohénaá, meemdih chah ï jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin baácbó weemdih ma wahat pahjeh muntih, weembút nit wíhwādhbut wã wahna caá, ded pah jwí jumatdih queétdih jwuh bitadih ï bohéat pínah niijná. ¹⁹ Cáacwādh wã wun wūhbična caá, míhwā jumna, ma weñat pínahdihjeh ï chājat pínah niijná.

Jesús nihat áihwā pínahdihbut ã úúbát

²⁰⁻²¹ “Nit wíhwādhjeh ma teo wáacá', wã niij úúbhca caá. Buh queétdih bitadih wíh doonádh ï bohénachah joinít, weemdih jepahnitdihbut ma teo wáacat pínahdih wã úúbhna caá, nihat wíhwā bícdih ï jumat pínah niijná. Weém majeéh jwiít chénewā jumna yuhna, bícjeh caá. Pánihna, jwiít bícjeh jwí jumat pah queétdih jwíjééh túi bícdih ï jumna naáh, ma wahni wã jumatdih nihat cáacwā 'Yoobópdih tigaá', ï niij jéihyat pínah niijná.

²² Weemdih ma wūhni wēpatdih wíhwādhbut wāát wūhup be, bícdih jwiít jwí jumat pah, queétdih túi bícdih ï jumat pínah niijná. ²³ Weém queétdih wã jumuchah, meembút weém bícdih ma jumna caá. Páant bícdih jwí jumuchah, wíhwā yoobópdih bícwā pahjeh ï jumbipna caá. Páant bícwā pah ï jumuchah enna, ma wahni wã jumatdih cáacwā ï jéihbična caá. Pánihna, weemdih ma oyat pah muntih, queétdihbut bíc yoobó ma oyatdih ï túi jéihbična caá.

²⁴ “Paá, nin baácdih jwí chājat pínah jātih weemdih bádí oina, ma wēpat weemdih wūhni, bíc yoobó maáta jwí jumat jī. Pánihna, wíhwā jwí pehbó wājeéh ï jumat pínahdih queétdih wã náah yacna caá, weemdih maáh ma jwūb waadátdih ï enat pínah niijná. ²⁵ Paá, meém táini yoobát chājni, nin baácdih moón yeejép wā meemdih ï jéihcah yuhna, weémboó meemdih wã túi jéihna caá. Ma wahni wã jumatdih nit wíhwā ï túi jéihna caá. ²⁶ Ded pah meém ma jumatdih queétdih wã jéihyanap be. Táltimahbut, páantjeh wã jéihyabipna caá, weemdih ma oyat pahjeh muntih queétdihbut ma oyatdih ï jéihyat pínah niijná. Pánih jéihni, queétdihbut ï míc oyochah, íjeéh bícdih wã

jumbipna caá", Diosdih ã niijíp jĩ.

18

Jesúsdih eníhcannit caandíh ĩ tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Páant niij úabh péanit, Jesús jwiit ã bohénitdih numah bac bejnit, Cedrón wūt jumni mǎjdih cháuh bej, Olivo pácahi jumni jeená jwĩ jǎibínap jĩ. ² Dawá láa caán pácahi jumǎpna Jesúsĩh jwĩpĩ míic wáacap jĩ. Pánihna, Judas Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah caanná jwĩ bejat pínahdih át jéihyep tajĩ. ³ Pánih jéihna, Jesúsdih júutat túut niijná, Romano soldadowādih, Dioíh muudíh wapnitdihbut át duó wái júúwúp tajĩ. Queédih sacerdotewā maáta, fariseowā maátabut ĩt wahap tajĩ. Pánih júóhna, ĩh jiiát yuyú déejĩh jiiínit, ĩtah tǎopna, íbat naaná, máa quiitnajiĩh man jumnit, ĩ juyúp jĩ. ⁴ Pánihna, jwĩ jumǎpdih ĩ tóah júúwáchah ennit, yeejép ã yapat pínahdih jéihna, Jesúsboó queédih jwāáh bejnit, nin pah ã niij úabh joyóp jĩ:

—¿Déhedih bid júóh tiguaá ñi chǎj? ã niijíp jĩ.

⁵ —Jesús Nazaret tátchidih bóodih bid júóhna caá jwĩ chǎjap, queét ĩ niij jepahap jĩ.

—**Caan tiguaá weém**, Jesús ã niijíp jĩ.

Queédih duó wáini, Judas, queét cǎtina ã jumǎp jĩ.

⁶ **“Caan tiguaá weém”**, Jesús

ã niij jepahachah joinít, caandíh tewedih júóhniitji tǎahjĩh ĩ chéi jwáuh bej buugúp jĩ. ⁷ Páant ĩ buugúchah ennit, queédih Jesús nin pah ã jwáuh niij úabh joyóp jĩ:

—¿Déhedih bid tiguaá ñi chǎj? ã niijíp jĩ.

—Jesús Nazaret tátchidih bóodih bidna caá jwĩ chǎjap, queét ĩ jwáuh niij jepahap jĩ.

⁸ —**“Caan tiguaá weém”, yeedíh wáat niij jepahap be. Pánihna, weemdíh teona, nit wǎjeéh jumnitdih ñi teoca bojóo**, Jesús queédih ã niijíp jĩ.

⁹ **“Míihwǎ weemdíh ma wǎhniitdih bíic cǎacdih wǎ buudát túutcap be”**, Diosdih ã niij úabátji pah bíic yoobó ã yapat pínah niijná, **“Nitdih ñi teoca bojóo”**, ã niijíp jĩ. ¹⁰ Simón Pedro áih íbat naadíh jwáat wáinit, sacerdotewā ĩ maáhdih teo wǎhni Malco wūt jumniíh jéihyepmant bóo moli chóodih ã bóod yohop jĩ. ¹¹ Páant ã bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah ã niijíp jĩ:

—**Míih íbat naadíh ma jwáuh yacaá. Wǎ íp ded pah weemdíh ã náah yacat pah bíic yoobó yeejép wǎ yapbipna caá**, ã niijíp jĩ.*

Sacerdotewā ĩ maáh pebhna Jesúsdih ĩ uh bejat

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Páant ã niij péanachah, soldadowā, ĩ maáhjĩh, jwiit judíowā jwĩ maátabut Jesúsdih teonit, caandíh ĩ chéwep jĩ.

* 18:11 Mt 26.39; Mr 14.36; Lc 22.42

13 Chéo péanit, Anás pebhna ĩ ʉb bejep jĩ. Anás Caifás jóon wat jĩ. Caifásboó caán jópchidih sacerdotewã ĩ maáh ã jamap jĩ. 14 “Nihat jwiit judíowã jwĩ túi jumat pínahdih biic cáac ã wun wũhachah ã táibipna caá”, niij naóhniji Caifás ã jamap jĩ.*

Pedro ã yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Weém, Simón Pedrojĩh Jesúsdih yuúpbít jwĩ en péenachah, Anáih muná Jesúsdih ĩ ʉb juibínap jĩ. Pánihna, weémboó sacerdotewã ĩ maáh ã jéihni jamna, Jesús táttimah maáih muú wáihyat júduna weembát wã waad béjep jĩ. 16 Obohjeéhtih, weém wã waadáchah, Pedroboó wáihyat júdu waadápmaheh ã chāwáp jĩ. Pánihna, jwũub bac jūóhniit, waadátboó wapnihdih Pedrodih wã waadát táutap jĩ. Páant mi waadát táutachah joinít, weém Pedrodih wã namah waad béjep jĩ. 17 Páant wã namah waad béjehach ennit, caánt wapnihboó Pedrodih nin pah mi niij ʉbh joyóp jĩ:

—¿Meembát Jesús ã pej jamni nihcan niit? mi niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã niij jepahap yuh jĩ.

18 Caan chéi tubit pohba ã cúbuhachah, caanjĩh moón teo wũhniit tun cáonit, ĩ méé chúudap jĩ. Pánihna, jwiitbat Pedrojĩh ĩjeéh jwĩ méé chúudap jĩ.

Sacerdotewã ĩ maáh Jesúsdih ã ʉbh joyát

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Páant jwĩ méé chúudat pónih, sacerdotewã ĩ maáh ã jóon Anásboó Jesúsdih át ʉbh joyóp wat jĩ. Jwiit ã bohénitdih, ded pah ã bohéátjidihbat át ʉbh joyóp wat jĩ. 20 Páant ã ʉbh joyóchah, Jesús caandih nin pah át niij jepahap wat jĩ:

—**Weém nihat ĩ joyóchah, jweéhcanjeh wãpĩ bohénap jĩ. Jwiit judíowã jwĩ míc wáacat muúdh, Dioih muúdhbat wãpĩ bohénap jĩ.** 21 Páant wã bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdih páant ma niij ʉbh joí? Ma jéihihna, weemdih joinítjidih ma ʉbh joyó. **Queétboó meemdih yoobópdih ĩ naóhbiipna caá, át niijíp wat jĩ.**

22 —Sacerdotewã ĩ maáhdih páant ma niijcá bojóó, niijnít, caan pébh ñuhni soldado téihyaji Jesús púo tíbdih át mawap wat jĩ.

23 —**Ded pah yeejép wã nijátjidih weemdih ñi naáwá. ¿Yoobópdih yeebdih wã naáwáchah yuhna, dépanih tigua weemdih ma mao?** Jesús soldadodih át niijíp wat jĩ.

24 Pánih ʉbh joí péanit, Anásboó Jesúsdih páantjeh ĩ chéonijidih ã jíi Caifás, sacerdotewã ĩ maáh yoobát pebhna át wahap wat jĩ.

* 18:14 Jn 11.49-50

Pedro ã jwúub yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Jesúsdiñ páant ã úbh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojñ páantjeh tũ cúut pebh jwĩ mée chũudap jĩ. Páant jwĩ mée chũudachah ennit, caanjñh moon jwáh Pedrodih nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Meembút Jesús ã pej jamni nihcan niít? ã niijíp jĩ.

—Nihcan caá weém, Pedro ã jwúub niij jepahap yuh jĩ.

²⁶ Páant ã niiját túttimah, sacerdotewã ã maáhdih teo wáñni, Pedro moli chóodih ã bóod yohniji ã dée jwuh Pedrodih nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Pácahi jamupdih meemdih nihcannit beé Jesús biícdiñ wã enep? ã niijíp jĩ.

²⁷ —Weém ájeéh wihcan beé, Pedro ã niij jepahap yuh jĩ. Páant ã niijíchahjeh, mǎjbai áí ewep jĩ.

Pilato jwuh Jesúsdiñ ã úbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸ Baáb jénechah, Caifáih mǎmánt Jesúsdiñ úb bac bejnit, caán tútchidih moón ã maáh Pilato wút jamniíh mǎná caandih ã úb bejep jĩ. Páñih úb bejna yuhna, queétjeh áñh mǎná waadcán, soldadowãdih Jesúsdiñ ã úb waad béjat tútup jĩ. Pilato judío nihcah, áñh mǎná waadní, jwĩ watatdih yap yohna, Pascua jeémátdih ãta jéih jeémpan tagaá. ²⁹ Páant

ã waadcáh ennit, Pilato jēcdih bac jaí ñhñit, queétdih nin pah ã niij úbh joyóp jĩ:

—¿Dedé jíb tigaá nindih ñi naóh yac? ã niijíp jĩ.

³⁰ —Caán yeejép nihcah, meemdih jwíta úb jũóhcan tagaá, ã niij jepahap jĩ.

³¹ —Caandih úb bejnit, ñi watat pah yeebjéh ñi peéh chãjaá, Pilato queétdih ã niij jepahap jĩ.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwiít judiówãdih cáacwãdih ñi mao yohat tútupap jĩ, ã niijíp jĩ. Páant niijná, Jesúsdiñ ã mawat tútatdih niijná ã chãjap jĩ.

³² Páant ã mawat tútuchah, Jesús cruzboó ã wunat pínahdih, játih ã naáwátji biíc yoobó ã chãjat tútupap jĩ.* ³³ Páant ã niiját túttimah, Pilatoboó jwúub waad béjnit, Jesúsdiñ át bid bojop wat jĩ.

Páñih bid bojnit, caandih nin pah át niij úbh joyóp wat jĩ:

—¿Meém judiówã ã maáh niít? át niijíp wat jĩ.

³⁴ —¿Meemjéh úbh joí en niít ma chãjap? ¿Bita ã naáwáchah joiniji niít, páant ma niij úbh joyóp? Pilatodih Jesús át niijíp wat jĩ.

³⁵ —Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewã, ñih sacerdotewã maátabut meemdih ã wahap be. ¿Dedédiñ tibeé yeejép ma chãj, páant ã peéh chãjñhichah? Jesúsdiñ át niij úbh joyóp wat jĩ.

³⁶ —Weém nin baácdih moón ã maáh nihcan caá. Páant wã jamuchah nihna, wã bohénit weemdih ãta

* 18:32 Jn 3.14; 12.32

teo wáac tagaá, jwí déewã ï teocat pínah niijná. Obohjeéhtih, wã maáh jummat nin baácboó nihcan caá, Jesús Pilatodih át niij jepahap wut jĩ.

37 —Pánihna, ¿meém maáh niit? páant niijná, Pilato át niijíp wut jĩ.

—**Ma niiját pah maáh tigaá wã jumap. Cãacwã ï maáh jummat túut, queétdih yoobópdih naáwát túut niijná, nin baácboó wã jüúwáp jĩ. Pánihna, ded yoobópdih chãjĩhni, weemdih ã túi jepahna caá,** Jesús át niijíp wut jĩ.

38 —¿Dedé tigaá yoobópdih jummat? Pilato át niijíp wut jĩ.

Judíowã Jesúsdihi ï mao yohat túutat

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant niij péa, Pilato jwúub bac jüóhni, queét pái ñuhnit judíowãdih nin pah ã niij naáwáp jĩ:

—Ñi mawat túutni Jesúsdihi dedé peéh mawat wihcan caá. 39 Jópchi jummat pah, Pascua yeó jáapdih biíc nemat múúboó jumnidih wápĩ baca wãhna caá. Pánihna, ¿ñi maáh ñi niijnidih yeebdih wã baca wãh jĩh? Pilato jwí maátadih ã niij úubh joyóp jĩ.

40 —Nihcan caá. Caandih ma bacaca bojoó. Barrabásboodih jwiítidih ma baca wãhú, Pilatodih jwí déewã ï niij ñaac jepahap jĩ. Barrabásboó Romano maátadih yohíhni jeéh ã jumap jĩ.

19

1 Páant ï niij ñaac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdihi soldadowãdih át puñat túutap wut jĩ. 2 Páant ï puñat túttimah, queét óot tópdih péeb waoni júdu chãjnit, Jesúsdihi wao dáhdih ït yacap tajĩ. Pánih yac péanit, maátáih yégueh pah jígohni caandih yacnit, nin pah ït niij deoh naáwáp wut jĩ:

3 —Ma túi jumú, judíowã ï maáh, niij deoh naóhni, Jesúsdihi ï dawát yoobó púina ït chãjap wut jĩ.

4 Páant ï puñat túttimah, Pilato jwúub bac jüóhni, caanjĩh pái ñuhnit jwí déewãdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jĩ:

—Ñi joyoó. Nindih dedé peéh mawat wihcan caá. Páant ã wihcatdih ñi jéihyat pínah niijná, wã jwúub úb bac jüóhna caá, ã niijíp jĩ.

5 Páant ã niij péanachahjeh, Jesús óot júdu duoní, maátáih yégueh pah jígohni ï yacnihi múú díítmant ã bac jüúwáp jĩ. Páant ã bac jüúwáchah, Pilato queétdih nin pah ã niijíp jĩ:

—Ñi eneé. Nin caá, ã niijíp jĩ.

6 Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ï maáta, Dioih múúdíh wapnitbat Jesúsdihi ennit, búdí ï jũh ñaacáp jĩ.

—¿Caandih cruzboó péoh dodhni, ma mao yohat túutá! ¿Caandih cruzboó péoh dodhni, ma mao yohat túutá! ï niijíp jĩ.

Páant ĩ niij ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queédih ã jwúub niijíp jĩ:

—Caandih peéh mawat wihcah yuhna, ñi mawíhna, yeebjéh ub bejnit péoh dodhñit, ñi mawaá, ã niijíp jĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maáta nin pah ĩ jwúub niijíp jĩ:

—**‘Weém Dios wáuh caá wá jumup’**, caanjéh ã niijíp be. Páant ã niijátji jíib jwĩ nuowá ĩ wutatji pah caandih mao yohat caá náahap, queét Pilatodih ĩ niijíp jĩ.

⁸ Páant ĩ niijíchah joinít, Pilatoboó chah ã joí wáhi bejep jĩ. ⁹ Pánih joí wáhi bejna, Jesúsdi h jwúub numah waad béjnit, caandih nin pah át jwúub niij úubh joyóp wat jĩ:

—¿Dedjĩh bóo tigaá meém? át niijíp wat jĩ.

Páant ã niijíchah yuhna, Jesús caandih át jepahcap wat jĩ.

¹⁰ Páant ã jepahcah, Pilato nin pah át jwúub niij úubh joyóp wat jĩ, páant muntih:

—¿Weemdih ma jepahíhcan níit? Weémboó meemdih wá jéih bacana caá. Cruzboobút wá jéih péoh dodh mawat túutna caá. ¿Caandih ma jéihcan níit? Jesúsdi h át niijíp wat jĩ.

¹¹ —**Dios meemdih páni h wēpatdih ã wá hcah, weemdih ded pah mata jéih chājat túutcan tagaá. Obóhjeéhtih, weemdih eníhcannitdih duó wáiniboó meém chah yéejni ã jumna caá**, Jesús Pilatodih át niijíp wat jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, Pilato caandih áti h bacaíhip wat yuh jĩ. Páni h bacaíhna, jwúub bac jáohñit, queét jwĩ maátadi h ã bacaíhat déejidih ã wēp naáwáp yuh jĩ. Obóhjeéhtih, páant ã naáwáchah, jwĩ déewáboó chah íjñit, bádi ĩ jwúub niij júih ñaacáp jĩ.

—**‘Weém maáh caá’**, niijná, Jesús jwĩ maáh Césardi h eníhcanni caá. Páni hna, caandih bacana, meembút Césardi h yap yohni mata jum tagaá, Pilatodih ĩ niijíp jĩ.

¹³ Páant ĩ niijíchah joinít, Jesúsdi h jwúub bac jáuwát túutñit, caandih ded pah ã chājat pínahdi h naáwát túut niijná, peéh chājat pínahdi h naóhñit ĩpĩ chúudupboó Pilato ã yoób juí chúudup jĩ. Pilato ã chúudupboó jee dá hna ĩ jwejni coah ã jumup jĩ. Caan cóah jwiit judíowá jwí h wéheatjĩ h Gabatá ã wát jumup jĩ. ¹⁴ Caán yeó jáapdi h Pascua jeémát yeó jáap játi h jwĩ míic ámohat yeó jáap, yeó téi h páuh laáb juini ã jumup jĩ.

Páni h juí chúudñit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjĩ h páni h jwĩ déewádi h ã niijíp jĩ.

¹⁵ —¡Á wun dá hwa naáh! ¡Á wun dá hwa naáh! ¡Ub bejnit, cruzboó péoh dodhñit, caandih ñi mao yohóo! ĩ niij ñaacáp jĩ.

—¿Ñi maáh ã jumuchah yuhna, caandih cruzboó péoh dodhñit, mao yohat túut níit ñi chājar? Pilato queédih ã niij jepahap jĩ.

—Roma tútchidih bóo César jwĩ maáh yoobát caá. Bíih

maáh jwiít dih ã wihcan caá, sacerdotewã ï maáta ï niíj jepahap jĩ.

¹⁶ Páant ï niiját túttimah, queét ï weñat pínah niijná, Jesús dih cruzboó mao yohat túttna, Pilato ãih soldadowãdih ã ub bejat tútup jĩ. Pánihna, queét soldadowã Pilatoih mummánt Jesús dih ï ub bac jũwáp jĩ.

Jesús dih cruzboó péoh dodhñit, ï mawat
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Pánih ub bac jũóhñit, Jesús jeh ãih cruzdih ã be-wechah, Waó Iidíp wát jumni jeejina caandih ï ub bejep jĩ. Jwíih wéheatjĩh caán jeé Gólgota ã wát jumap jĩ.

¹⁸ Pánihna, bita chénewãdihbut caán biíc dih ï mao yohat tút niijná, ãjeéh ï ub bejep jĩ. Pánih ub bejna, caanná juibínit, queét biíc peihcannit ï beoniji cruznadih soldadowã ï nah péoh jwejep jĩ. Biíc dih Jesús ã jéhiyepmant bóo buwámant péoh jwej, biíhdih ã wáyámant bóo buwámant ï péoh jwejep jĩ. Pánihna, ï tac yoób Jesús dih ï péoh jwejep jĩ. ¹⁹ Pánih péoh jwej péanit, Pilato ã daacát túttni naadih Jesús ih waó chahmant ï nah péoh búwdhdup jĩ. Nin pah ãt niíj daacát tútup tajĩ: “NIN JESÚS NAZARET TÚTCHIDIH BÓO JUDÍOWÃ ï MAÁH CAÁ”, ãt niíj daacát tútup tajĩ.

²⁰ Caán naadih páant ã niíj daacát túttna, jwíih wéheatjĩh, Roma tútchidih moónih wéheatjĩh, Grecia baácdih moónih wéheatjĩhbut

páant ãt niíj daacát tútup tajĩ. Pánih nah péoh péanit, queét biíc peihcannit dih ï yoób pud dodhdop jĩ, buca. Queétdih cruzboó ï péoh dodh mawapboó tútchi jwéejdih ã jumap jĩ. Dawá jwí déewã queétdih ï mawachah enat tút niijná, jwíjeéh ï péo bejep jĩ. Pánihna, caanná juibínit, Pilato ã daacát tútatjidih dawá jwí enep jĩ. ²¹ Páant ã niíj daacát tútatjidih dawá jwí enechah íjnit, Pilato pehbboó jwúb bejnit, sacerdotewã ï maáta nin pah caandih ït niíj watup wat yah jĩ:

—‘Nin judíowã ï maáh caá’, ma niíj daacát tútca bojóo. Caánboó jwí maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwúb niíj daacát tútú: “**JUDÍOWÃ ï MAÁH CAÁ weém**”, ã niijíp be’, ma niíj daacát tútú, ït niijíp wat yah jĩ.

²² —Wã jwíih daacát tútat pahjeh ã jumã naáh, Pilato queétdih ãt niíj jepahap wat jĩ.

²³ Jesús dih ï péoh dodhdát túttimah, chéna míc soldadowã Jesús ih yéguenajidih ï jumát yoobó ï ubup jĩ. ãih jih bóo chóo, waica naáh chóo ã jumap jĩ. ²⁴ Caán chóo, pánihni ã jumachah, nin pah queét mícjeh ï niijíp jĩ:

—Nin yéguh chóodih jwí yeo waica boj jĩh. Ded nin chóodih ubni pínahdih jéhiyat tút niijná, jwí yoh tíoh jawah jĩh, ï míc niijíp jĩ. Páant ni-ijnít, ïh tíhwat naajĩh ï yoh tíhwip jĩ.

Pánih tíohna, Dios naáwát dih naóh yapani ã daacát ji pah-jeh ã yapat pínah niijná, queét páant í chãjap jĩ. “Wíih yégueh chóodih queét í jumat yoobó í ãbbipna caá. Pánihna, wíih yéguehdih ãbni pínahdih jéihíhna, tíhwa naajíh í yoh tíohbipna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

²⁵ Páant í chãjachah, Jesúh cruz pehbbit chénena míc yaádh biíc dih weém wã en ñuhup jĩ. Jesús íin, ã cheh, biíh wili María Cleofas áa, biíh wili María Mágdala tátchidih bóli jwĩ en ñuhup jĩ. ²⁶ Pánihna, ã íin biíc dih weém búdí ã oinibut ã pebh wã en ñuhuchah ennit, ã íindih Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—**Naá, can wã bohénijiboó meemdih ma wãuh pah ã jumbipna caá**, ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niij péanit, weemdih jawah nin pah ã niijíp jĩ:

—**Buu cant ma íin pah mi jumbipna caá**, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh caánt dih jwíih múbó wã ãb waadánap jĩ.

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Páant ã niij péaat túttimah, “**Nihat Dios weemdih ã wutnidih wã chãj péanap be**”, niij jéihna, Dios naáwát dih naóh yapanit í daacát ji pahjeh ã yapat pínah niijná, Jesús nin pah ã niijíp jĩ:

—**Weemdih taca joót na caá**, ã niijíp jĩ.*

²⁹ Caanjíh bijni jiwá iguúh mac jumni wáam dahdih í bíbohó jĩ. Pánihna, biíc soldado hisopo wut jumni máa doóbhdih ãbni, páab chuí déedih chéó búdhnit, bijni macdih ã taj báahanap jĩ. Taj báaha péanit, Jesúh jacna ã nah tewep jĩ, ã wái nomat pínah niijná. ³⁰ Páant ã chãjachah, Jesús caandih wái nom péanit,

—**Páant bóojeh tigaá**, niij, waó yaíh ðonít, ã wunah be-jep jĩ.

Soldado Jesúh páwádih ã jwãagat

³¹ Caán ã wunni yeó jáap dih, Pascua yeó jáapna jwĩ chooát yeó jáap pínahdih jwĩ ámohat ã jumup jĩ. Jwiít judíowã caán chooát yeó jáap dih cruzboó páantjeh í ñuhat dih jwĩ náahcap jĩ. Pánihna, íih wúu nahnadilh daj mawachah, waícanjeh í wunat pínah ni-ijná, jwĩ maátaboó Pilatodih íit daj mawat tútup wut jĩ. Páant í daj mawat túttimah, íih bácahjidih waícanjeh ãb deyaat túut íit chãjap tajĩ.

³² Páant í wutuchah joinít, Pilato cruzboó ñuhnit dih íih wúu nahnadilh soldadowádih át daj mawat tútup wut jĩ. ³³ Obohjeéhtih, caan pébh ñuhnit dih daj mao péa, yap jáóh nit, Jesús játih ã wunatjidih enna, áih wúu nahnaboodíh í daj maocap jĩ.

³⁴ Pánih daj maocan yuhna, biíc soldado áih ítah

* 19:24 Sal 22.18

* 19:28 Sal 69.21

tóopjĩh Jesúh páwá pĩjmant
ã jwãag aabánap jĩ. Páant
ã jwãagachah, biĩcmantjeh
meép mahjĩh wid jũmni ã
chíi jũúwáp jĩ. ³⁵ Páant ã
chíi jũúwáchah, weemjéh
wã enep jĩ. “Weém nin
tólihdi h páant wã niij daácna,
yoobópdi h naóhna caá wã
chãjap”, wã niij jéihna caá.
Páni hna, yeebdí hbut wã naóh
yapana caá, yeebbát Jesúsdi h
ñi túi jenah joyát pínah
niijná. ³⁶ Dios naáwát di h
naóh yapanit i naóh daacátj i
pahjeh tibeé páant ã yapap
jĩ. “Áih bácah di h ded iidí p di h
i daj maocan niit”, i niij
daacátj i pahjeh, Jesúh wũu
nahnadi h i daj maocap jĩ.*
³⁷ Dios naáwát di h biij tóli h di h
nin pahbut it niij daacáp
tajĩ: “Queét i jwãagnijidi h i
enbipna caá”, it niij daacáp
tajĩ.*

Jesúh bácahjidih i yohat

*(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47;
Lc 23.50-56)*

³⁸ Jesús ã wunat túttimah,
José Arimatea tútchidi h bóo,
áih bácahjidih ub deyaat tút
niijná, Pilatodi h wúbú di h
át bejep wut jĩ. Páant ã
wúbúchah joinít, ã yohat pínah
niijná, Pilato caandí h át ub
deyaat tútup wut jĩ. Páant
ã ub deyaat tútuchah joinít,
José cruzboó ñũhni t pebhna
juinít, Jesúh bácahjidih ã ub
deyanap jĩ. José jwĩ déewã
maátadi h umna, Jesúsdi h ã
jepahatjidi h át naáwí hcap tajĩ.
³⁹ Nicodemo, Jesúsdi h chei

juí wéhenijibut,* ájeéh jũóhni t,
mirra wut jũmni chej jũmni
ah, áloe wut jũmni chípéh
déejĩh widni di h ã ub juyáp jĩ,
Jesúh bácahjidih i yohat pínah
jãti h ñãñat tút niijná. Caán
ã ub jũóhni treinta kilos át
chodop jĩ. ⁴⁰ Páni hna, queét
chénewã Jesúh bácahjidih
ub deyanit, jwiit judíowã
wunni t di h jwĩpĩ yohat pah,
áih bácahjidih chej jũmni jĩh
ñáini t, yéguehñajĩh i pinip jĩ.
⁴¹ Cruzboó Jesúsdi h i mawap
pebh pácahi ã jũmup jĩ. Caán
pácahi tac yoób cãac i yohat
pínah i jáap baadni jeé it
át jũmup jĩ. Caán i baadni
ít di h cãac yoh jwũhca naáh
át jũmup jĩ. ⁴² Páni hna, jwĩ
chooát hora tóah jũúwáchah,
áih bácahjidih ub bejni t,
chooát yeó jáap túttimah
caandí h túi ámoh péaat tút
niijná, caán pebhbit jũmni jeé
ít di h yójahni t jeh i yohop jĩ.

20

Jesús ã boo pud jũúwát

*(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc
24.1-12)*

¹ Domingo yeó jáap di h
baab bójat pínah jãti h,
María Mágdala tútchidi h bóli,
Jesúsdi h i yohopjiboó mit bej
jáanap wut jĩ. Caanná juibíni t,
caán í t di h i nemni j i jeé
jádú di h bita i pũtú dodhdatj i
pah ã jũmũchah, mit enep
wut jĩ. ² Páni h enni h j i weém,
Jesús búdí ã oini, Simón
Pedrojĩh jwĩ jũmupna mi
ñáo juyáp jĩ. Páni h ñáo

* **19:36** Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7 * **19:37** Zac 12.10; Ap 1.7 * **19:39**
Jn 3.1-2

jwinít, jwiít dih nin pah mi niíj naáwáp jĩ:

—Jwĩ Maáih bácahjidih jáantjeh ít ubup tabe. Pánih ub bejnitji ded ĩ jwúub jwejepjiboó wã jéihcan caá, mi niijíp jĩ.

3 Páant mi niijíchah joinít, jwiítbut Jesús dih ĩ yohopjiboó enedih jwĩ ñáo ñah bejep jĩ. 4 Pánih ñáo ñah bejna, weém Pedro dih ñáo yapnit, ã jãtjeh caán yohopji jeé ítna wã waóh jwibínap jĩ.

5 Pánih jãtjeh jwibína yuhna, caán ít dih waadcanjeh, péeb jéen enna, Jesús dih ĩ pinni chóonajijeh ã lajachah, wã enep jĩ. 6 Páant wã péeb jéen enechahjeh, Simón Pedro pée jwinít, chão ñúhcanjeh, caán ítna ã waad béjep jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús dih bácahjidih ĩ pinni chóonajijeh ã lajachah, caanbát ã enep jĩ.

7 Jesús dih wao dáhdih ĩ pinni chóo chibít yúup ã lajachah, caandíhbut ã enep jĩ. ĩ pinni chóona ãih bácahdih ãih wao dáhdihbut ĩ pinatji pahjeh ã lajap jĩ. 8 Pánihna, waad béjnit, ã en ñuhchah ennit, weembát wã ñúun waad béjep jĩ. Pánih ñúun waadnit, Jesús dih bácah ã wihchah ennit, “Yoobópdih Jesús át jwúub boo pud júóh tagaá”, weém wã niíj jéihyep jĩ. 9 Caán ítboó jwĩ bejat pínah jãtjeh, Dios naáwát dih naóh yapanit Cristo ã wunat pínahdih, ã jwúub boo pud júúwát pínahdihbut ĩ daacátjidi jwĩ tái beh joi jwúhcap jĩ. 10 Pánih en péanit, jwĩh múná jwĩ

jwúub bejep jĩ.

María Mágdala tútchidih bólidih Jesús ã jígohat (Mr 16.9-11)

11 Jwiít dih mi naáwát túttimah, María Mágdala tútchidih bóli jwĩ túttimah pée bejnit, Jesús dih bácahdih ĩ yohopji jeé ít jéc jíponih ñuhnit, mit jãi ñúhup wut jĩ. Pánih jãi ñúhnajeh, péeb jéennit, caán ítna mit en waadá bojop wut jĩ. 12 Pánih en waadána, Dios ã wahnit ángelwã chénewáhdih mit enep wut jĩ. Táí baabní yéguehna ðonít, Jesús dih bácah ã lajapjidih ít chúdap wut jĩ. Biíc ãih waó jumapjimant, biíh ãih jítcha jumapjimant ít chúdap wut jĩ. 13 Páant queétdih mi péeb jéen enechah, queétdi boó caánt dih nin pah ít niíj úabh joyóp wut jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jái? ít niijíp wut jĩ.

—Wã maáih bácahjidih ub bejnit, ded ĩ jwúub jwejepji-boó wã jéihcan caá, mit niíj jepahap wut jĩ.

14 Queétdih páant niijnít, tac púud enna, Jesús caanjíh ã ñuhchah, mit enep wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, pánih enna yuhna, mit beh encap wut jĩ.

15 Páant mi beh encap, Jesús caánt dih nin pah át niíj úabh joyóp wut jĩ:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jái? ¿Déhedih tigaá ma bid? át niijíp wut jĩ.

Páant caandíh beh encanjeh, “Nin pácahdih en daoní nacaá”, mit niíj jenah joyóp

wat yuh jĩ. Páant niij jenah joiná,

—¿Meemnit beé jwĩ maáih bácahjidi ma ub bejep? Ƴb bejna, ded ma jwúub jwejepjiboó weemdih ma naáwá, caandih jwúub ubadidih wã bejat pínah niijná, caandih mit niijíp wat jĩ.

16 —**María**, át niijíp wat jĩ.

Páant ã niijíchah joí, tac páud ñahnit, Hebreo wéheatjĩh nin pah mit niijíp wat jĩ.

—Raboni, niijnit, Jesúsdi mit pin tewep wat jĩ. “Raboni”, niijná, “Bohéni”, niijná mit chãjap wat jĩ.

17 Páant mi pin tewe chah, Jesús caántdih nin pah át niijíp wat jĩ:

—**Weemdih ma pin teoca bojoó. Wã íp pehbóó wã páuh laab béj jwuhcan caá. Pin teocanjeh, wã úudwã panihnitdih nin pah niij naáwádih ma bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdih ã niij naáwát táutap be: “Wã íp ñi íp man tigaá. Caanjéh wíh Dios ñíh Dios man tigaá. Pánihna, ã pehbóó wã páuh laab béjbipna caá”, ã niij naáwát táutap be’, queétdih ma niijí,** Maríadih Jesús át niijíp wat jĩ.

18 Páant ã niijíchah joiníhji jwĩ pebhna joinit, nin pah mi niijíp jĩ: “Jwĩ Maáhdih wã enep be”, niijnit, Jesús caántdih ã naáwát táutatjidi jwiítidih mi naóh yapanap jĩ.

Jesús ã bohénitjidi ã jígo hat (Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Caán domingo yeó jáap cheyeh túo yap aabát táttimah, jwiít Jesús ã bohénitji, jwĩ maátadih úumna, jécdih táí nem beedá bojnit, muú diítna bícdih jwĩ chúudap jĩ. Páant táí nem beedáni ã jamuchah yuhna, Jesús jwĩ cátih ã jígo hop jĩ. Pánih jígo hnit, nin pah ã niijíp jĩ:

—**¿Ñi jam caá? Dios á túyat ñijeéh ã jam naáh, ã niijíp jĩ.**

20 Páant niij péanit, áih téihyanadih, áih jíchanadihbut jwiítidih ã júutap jĩ. Páant ã júutuchah enna, jwĩ Maáh ã jamatdih jéihnit, bádí jwĩ weñep jĩ. 21 Páant jwĩ weñechah, Jesús nin pah jwiítidih ã jwúub niijíp jĩ:

—**Ƴumcanjeh, ñi táí jamú. Wã íp weemdih ã wahat pah mantih, wíh túini doonádih ñi naáwát pínah niijná, yeebdihbut wã wahna caá, ã niijíp jĩ.**

22 Páant niij péanit, jwiítidih ã póoj jáhanap jĩ.

—**Buu Túini Espíritudih ñi ubuú, ñíh caolih diítboó ã jamat pínah niijná. 23 Páant ñijeéh jamna, ã wépatjĩh det íyéej chãjatdih ñi yohochah, yohni ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, det íyéej chãjatdih ñi yohcah, yohca naáh ã jumbipna caá, Jesús jwiítidih ã niijíp jĩ.***

* 20:23 Mt 16.19; 18.18

Jesús ã jwáub jígohochah, Tomás ã enat

²⁴ Jesús jwĩ cãtĩh ã jwĩih jígohni chei, Tomás pohba jwĩjeéh ã wihcap jĩ. Tomás Jesúsdih jwĩjeéh bohéni “Waláhni”, ĩpĩ niij wãt ejni ã jumap jĩ.

²⁵ Túttimah, ã jwáub juyúchah, caandĩh nin pah jwĩ niijíp jĩ:

—Jwiit jwĩ maáh Jesúsdih jwĩ enna beé, jwĩ niijíp jĩ.

Páant jwĩ niijíchah joiná yuhna, Tomásboó nin pah ã jíponih niij jepahjehep jĩ:

—Weémboó ãih téihyadh ĩ péhwatji ítnadh wĩih téih tíibjĩh teo encan, ãih páwádih ĩ jwãagatji ítdihbat teo encan, ‘Á boo pud jüúwát dooná yoobópdi h caá’, wã niij jenah joicán niit, jwiitdih ã jãh niijjehep jĩ.

²⁶ Túttimah bóo domingo yeó jáap caán muudíhjuh jwĩ jwáub míic wáac juyúchah, Tomásbat jwĩjeéh ã jumap jĩ. Páni h míic wáac junít, ni hat jěcnadh jwĩ jwáub tãí nemechah yuhna, Jesús jwĩ cãtĩh ã jwáub jígohop jĩ. Páni h jígohnit, nin pah jwiitdih ã niijíp jĩ:

—¿Ni jum caá? Dios ã túyat ñijeéh ã jum naáh, ã niijíp jĩ.

²⁷ Páant niijnít, Tomásboodih nin pah ã niijíp jĩ:

—Tomás, wĩih téihyadh ĩ péhwatji ítnadh meemjéh ma teo eneé. Wĩih páwádih ĩ jwãagatji ítdihbat ma teo eneé. Teo ennit, ‘Yoobópdi h tigaá át boo pud jüúwáp

taga’, ma niij jéihyeé, caandĩh ã niijíp jĩ.

²⁸ —Meémboó wã Maáh, wĩih Diosbat caá, Tomás caandĩh ã niijíp jĩ.

²⁹ —**Weemdih ennitjeh, ‘Yoobópdi h tigaá át boo pud jüúwáp. Páni h boo pud jãóhna, Dios ã wahn i Cristo yoobát caá’, meém ma niij jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdih encan yuhna, páant niij jéihnit, bádí ĩ wẽibipna caá,** Jesús Tomásdih ã niijíp jĩ.

Jesúsdih cãacwã ĩ jéihyat pínah niijná, Juan nin tólihdih ã daacát

³⁰ Jwĩjeéh jum jwuhna, dawá láa jwiit cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih Dios ã wẽpatjĩh Jesús ã chãj júutap jĩ. Páant ã chãjatjidih nin tólihdih wã jéih daác beedácan caá. ³¹ Páni h daác beedácan yuhna, nin tólihdihjuh wã daacáp be, “Yoobópdi h Dios ã wahn i Jesúsjuh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wũéh”, ñi niij jéihyat pínah niijná. Páant niij jéihna, caandĩh jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ñi jumbipna caá.

21

Jesús Tiberias ím jwẽejdih siete ã bohénitjidih ã jwáub jígohat

¹ Túttimah, jwiit siete ã bohénitjidih Tiberias ím jwẽejdih Jesús ã jwáub jígohop jĩ. Nin pah ã jumap jĩ: ² Jwiit bíicdih jumnit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwĩ niij ejni, Natanael Galilea baác Caná

tátchidih bóo, jwiít chénewã Zebedeo weh, bita chénewã Jesús ã bohénitji, páant moón jwĩ jumap jĩ. ³ Páant moón jwĩ jumachah, Simón Pedro jwiít dih nin pah ã niijíp jĩ:

—Weém queej júut mawadih bejna caá wã chãjap, ã niijíp jĩ.

—Jwiítbut majeéh jwĩ bejmi caá, jwĩ niijíp jĩ.

Páant niij, dei juibí, jááj chóodih waadnit, íimdih jwĩ páud bac bejep jĩ. Pánih páud bac bejnit, nihat chei jwĩ júut mawachah yuhna, queejwã ã chãúhcap jĩ.* ⁴ Baáb báahachah, Jesús ím jwëejdih ã ñuhachah, jwĩ enep yuh jĩ. Obohjeéhtih, caandih jwĩ beh encap jĩ.

⁵ Pánih ñuhna, jwiít dih nin pah ã niij ej úbh joyóp jĩ:

—¿Wã déewáá, queejwãdih ñi bid juicá? ã niijíp jĩ.

—Wihcan caá, jwĩ niij jepahap jĩ.

⁶ Páant jwĩ niij jepahachah joinít, nin pah Jesús ã jwáub niij ejep jĩ:

—Jéihyepmant bóo buwáboó ñiíh ñuodíh ñi yoh báaha en tiguaá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán ñuodíh yoh báahana, dawá queejwã ã chãúúchah joinít, jwíih ñuodíh jwĩ wái ñaha bojop yuh jĩ. Obohjeéhtih, tub dawá ã jumachah, jááj chóoboó jwĩ jéih ub yaccap jĩ.* ⁷ Páant dawá ã jumachah, Jesús dih jwĩ jwíih jwááh láa biíc yoobó ã yapatjidih

náhninit, weémboó, Jesús bádi ã oini,

—Jwĩ Maáh caá, Pedro dih wã niijíp jĩ.

Páant wã niijíchah joinítjeh, ã tóo dag jwejni yégueh chóodih jwáub duó ámoh chéonit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ã yaáh ñáan bejep jĩ. ⁸ Páant ã yaáh ñáan bejchah, caán ñuodíh teonit, jwiítboó jááj chóojh jwĩ wái ñáan juibínap jĩ. Ím tac yoob póhba ã nihcan jĩ, táí jwëej buugdihjeh jwĩ jumap jĩ. ⁹ Pánih wái ñáan juibínit, Jesús ã chãjni táí iigni tuu tãóhjih queejwã pan biíc dih ã lajachah, jwĩ enep jĩ. ¹⁰ Páant jwĩ ñáan juibínachah, Jesús nin pah jwiít dih ã niijíp jĩ:

—Butéh ñi júut maonitdih daocánnit ñi ub júúwá, ã niijíp jĩ.

¹¹ Páant ã niijíchah joinít, Simón Pedro jááj chóodih waadnit, ñuodíh watnit, óon coahboó ã wái ñáan júúwáp jĩ. Dahwanit míicjeh ciento cincuenta y tres queejwã ã jumap jĩ. Páant moón dawá ã jumna yuhna, caán ñuodíh ã boloh wáicap jĩ. ¹² Pánihna, Jesús jwiít dih nin pah ã jwáub niijíp jĩ:

—Ñi jeémp jáa júúwá, ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ã pebh juibínit, caandih en poonit jumna, “Jwĩ Maáh caá”, niijná, jwiít jwĩ úbh joí encap jĩ. ¹³ Páant ã pebh jwĩ juibínachah, Jesús queej pan

* 21:3 Lc 5.5 * 21:6 Lc 5.6

biícdih nah teonit, jwiít dih ã wãhãp jĩ.

14 Caán yeó jáapdih ã boo pud jũúwát túttimah, jwiít dih biíc peihcanni láa míic júutna ã chãjap jĩ.

Jesús Simón Pedro dih ã míic wéheat

15 Páant jwĩ jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedro dih yũúpbit namah bejnit, nin pah ã niij uúbh joyóp jĩ:

—**Simón, Jonás wũúh, ¿queét ĩ oyat chah weemdíh ma oi niit?** ã niijíp jĩ.

—Wã oina caá, Maá. Wã oyatdih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—**Pánih oina, wíih oveja weh panihnitdih ma táinií,** Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

16 Páant niijnít, nin pah ã jwúub niij uúbh joyóp jĩ, páant mantih:

—**Simón, Jonás wũúh, ¿yoobópdih weemdíh ma oi niit?** ã niijíp jĩ.

—Maá, meemdíh wã oina caá. Wã oyatdih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—**Pánih oina, wíih owejawã panihnitdih ma táin dawaá,** Jesús ã niijíp jĩ.

17 Páant niijnít, nin pah ã jwúub niij uúbh joyóp jĩ:

—**Simón, Jonás wũúh, ¿weemdíh oyat yoobát niit ma oyop?** ã niijíp jĩ.

Biíc peihcanni láa “**¿Weemdíh ma oi niit?**” ã niij uúbh joyóchah joinít, Pedro búdí jĩgahnit, nin pah ã niij jepahap jĩ:

—Maá, nihatdih jéihni jumna, meemdíh wã oyatdih ma jéihna caá, ã niij jepahap jĩ.

—**Pánih oina, wíih owejawã panihnit ĩ jeémát pínahdih ma táini wũhuá.**

18 **Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Jáap jum jwãhna, meemjéh yégueh waadnít, ded ma bejíhipboó mapĩ bejep jĩ. Obohjeéhtih, behe ma jumuchah, míih muj nahdih ma júut ñahanachah, meemdíh yégueh yacnit, ded ma bejíhcapboó bita ĩ ub bejbipna caá,** Pedro dih Jesús ã niijíp jĩ.

19 Páant niijná, Jesús dih jepahni ã jummat jíib, ded pah Pedro dih bita ĩ mawat pínahdih jéihya naóhna ã chãjap jĩ. Páant niij péanit,

—**Weém ded pah wã chãjatjidih enniji jumna, biíc yoobó ma chãjaá,** Jesús caandíh ã niijíp jĩ.

Jesús ã bohéni búdí ã oini nin tólihdih ã daacát

20 Páant ã niij naáwáchahjeh, Pedroboó tac púud ennit, weém Juan, Jesús búdí ã oini, queétdih wã ñuún péenachah, ã enep jĩ. Biícdih jwĩ péé jeémp láa, weémboó Jesús ã pebh dodh jáah lajni “¿Maá, meemdíh eníhcannitdih júutni pínah ded tigaá ã jum?” Jesús dih niij uúbh joiní wã jumãp jĩ.* 21 Pánihna, weemdíh ennit, Pedro Jesús dih nin pah ã niij uúbh joyóp jĩ:

* 21:20 Jn 13.25

—¿Maá, canboodih ded pah tigaá ã yapbi? ã niijp jĩ.

²² —**Nin baácboó wã jwúub dei júúwúchah, candih páantjeh wã jumat túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, candih ded pah ã yapat pínahdih meemdih wã naóhcan caá. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatjidih enniji jumna, meémboó biíc yoobó ma chãjaá, Jesús Pedrodih ã niijp jĩ.**

²³ Páant Pedrodih ã naáwátjidih jéihnit, nihat Jesúhwã queétjeh chah búdí ãt míic wéhenap jĩ. “Juan, Jesús búdí ã oini, ã wancan niit”, weemdih queétjeh ãt niij míic wéhenap yah jĩ. Obohjeéhtih, “Caán ã wancan niit”, Jesús niijná ã chãjcan jĩ. **“Nin baácboó wã jwúub dei júúwúchah, candih páantjeh wã jumat túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, ded pah candih ã yapat pínahdih meemdih wã naóhcan caá”**, Pedrodih Jesús niij naóhna ã chãjap jĩ.

²⁴ Pánihna, weemdih jĩ, Jesús páant ã niij naáwáp jĩ. Caán ded pah yoobópdi ã yapatjidih jéihnit, nin tólihdih wã daácna caá. Pánihna, nin wã naáwát yoobópdi ã jumadidih jwĩ túi jéihna caá.

²⁵ Dawá biíhdihbat Jesús ã chãjap yah jĩ. Obohjeéhtih, “nihat ã chãjatjidih wã daác beedánachah, dawá tólihna ã jumuchah, ãta en bujácana tagaá”, wã niij jenah joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wã daác péana caá.

LOS HECHOS

Túini Espíritu ã jãúwát pínah yeó jáapdih Jesús ã jéihya naáwát

¹⁻² Teófilo, weém, Lucas, meemdih wã jwáub daác wahna caá, páant muntih. Wã jwíih daácní núodih Jesús ded pah ã chãjatdih, ded pah ã bohéatdih, jeáboó ã púuh laab béjatjidihbut wã naóh péanap be.* Nin baácboó jum jwuhna, Jesús ã bohénitdih ñíonit, cáacwãdih ãih doonádih átát naáwát túutup wut jĩ. Pánihna, ã púuh laab béjat pínah jãtih, ã naáwát túutnit ded pah ã chãjat pínahdih Túini Espíritu ã wēpatjĩh queétdih át wutap wut jĩ. ³ Jesús cruzboó ã wunat túttimah, ã jwáub bootjidih ã jéihyat pínah niijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa ã bohénitdih át jwáub jígohop wut jĩ. Pánih jígohnit, “Dios nihat cáacwã ã maáh ã jumuchah, caandih ded pah caá cáacwãdih jepahat náahap”, queétdih ãpĩ niij naáwáp wut jĩ.

⁴ Biíc láa Jesús ã bohénit biíc dih jeémpna, queétdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—**Túini Espíritudih yeebdih wã wahbipna caá’, wã íp ã niijnídh Jerusalén tátchidih ñi pã jwuhú. Caán ã niijnídh yeebdih wãát naáwáp be.*** ⁵ **Juan yeebdih mahjĩh ã daabánap**

jĩ. Obohjeéhtih, wã íp yeebdih Túini Espíritudih wahna, caán daabáát panihni ã wēpat yeebdih búdí ã wãhbipna caá, át niijíp wut jĩ.*

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

⁶ Biíc yeó jáap Olivo jee jina Jesús ã bohénit biíc dih ã jumuchah, caandih nin pah ãt niij wãbh joyóp wut jĩ:

—¿Maá, Romano maátadih yohnit, bũ jwiít judíowã jwĩ maáh ma waadmí niit? ãt niijíp wut jĩ.

⁷ Páant ã niijíchah joinit, Jesús nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—**Jwĩ íp ã ñíoni yeó jáapdihjeh weemdih maáh ã waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeéboó jéihnit pínah nihcan caá.** ⁸ **Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdih ã waadáchah, Dios ã wēpatdih ã wãhbipna caá. Caán wēpatjĩh Jerusalén tátchidih moón, nihat Judea baácdih moón, Samaria baácdih moón, yuúpboó baácnadih moondih yuh buca wĩh túini doonádih ñi wēp naóhbipna caá, át niijíp wut jĩ.***

⁹ Páant niij péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wut jĩ. Caandih ã chéi en ñũn ñúhuchah, mah tólihdih yap púuh laab béjna, át buadáh bejep wut jĩ.* ¹⁰ Páant Jesús

* 1:1-2 Lc 1.1-4 * 1:4 Lc 24.49 * 1:5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33 * 1:8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48 * 1:9 Mr 16.19; Lc 24.50-51

ã púuh laab béjehah, ï chéi en ñuun ñáhuchah, chéne ángelwã baabní yégueh duonít Jesús ã bohénitji cãtíh ït jígoh ñuhup wat jĩ.

11 Pánih jígoh ñuhnit, queétdih nin pah ït niij uúbh joyóp wat jĩ:

—¿Yeéb Galilea baácdih moón, dépanihna jeáboó chéi en ñuh tigaá ñi chãj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, ã púuh laab béjatji pahjeh tih ã jwúub dei jüóhbična caá, ït niijíp wat jĩ.

Judasjidih jwúub túut nuumni pínahdih ï ñíwat

12 Jesús ã naáwát túutnit Olivo jee jímant jwúub dei bejnit, Jerusalén tútchina ït jwúub juibínap wat jĩ. Caán jeé Jerusalén pehbhitjeh ãt jumup wat jĩ. 13 Jwúub juibínit, queét chahboó ï jumni tólihdih ït púuh laab béjep wat jĩ. Nin caá queét ï wãtna: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, biíh Santiago Alfeo wúuh, Simón Celote wãt jumni, Judas biíh Santiago wúuh ït jumup wat jĩ.*

14 Queét oncewãjeéh, biquína yaádh, María Jesús íin, mí weh biíc dih, míic wáacnit, ït jumup wat jĩ. Nihat biíc yoobó jengah joinít, Diosdih búdí ïpĩ uúbáp wat jĩ.

15 Biíc yeó jáap Jesúhwã caán tólihdih míic wáacnit, ciento y veinte ït jumup wat jĩ. Páant ï jumuchah, Pedroboó queét cãtíh ñuhnit, nin pah

ãt niij naáwáp wat jĩ: 16 “Wã déewãá, Dios jon jãtíh ã niijátji pah buu ã yapna caá. Túini Espíritu Davidjidih ded pah Judasji ã yapat pínahdih ãt naóh daacát túutup tajĩ. Judasji beé Jesús dih teonit pínahdih ã waáwáp jĩ. 17 Pánih chãjni pínah jwĩjeéh Jesús ã tewatdih chãjni ã jumup yah be”, ãt niijíp wat jĩ.

18 Judasjiboó Jesús dih ï tewat pínah naáwát jíbdih ã jwúubaíhichah yahna, queét sacerdotewãboó ït teocap wat jĩ. Pánihna, caán jíbjíh bainí baácdih ït jíib chãjap wat jĩ. Caán baácdih Judasboó míic jöp wái wãnniji wálahnit, dúuc jéen bejna, ãt páah yoh ñajap wat jĩ. Pánih páah yoh ñajna, áih wãdah ãt búuh yoh bejep wat jĩ. Áih jónóp töpna nihat ãt bac peét bejep wat jĩ. 19 Judas ã yéejatji jíbdih nihat Jerusalén tútchidih moón ït jéih beedép wat jĩ. Pánihna, caán ï jíib chãjni baácdih Acéldama wüt ït búudhdup wat jĩ. “Acéldama”, niijná, “Meép jumni baác”, niijná ït chãjap wat jĩ.*

20 Túttimah, nin pah queétdih Pedro ãt jwúub niij naáwáp wat jĩ: “Jon jãtíh ï daacátji pahjeh tibeé Judasji ã yapap be. Davidji ã daácní Salmos ï niijní tólihdih nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

‘Á tewatji yohni ã jumna naáh, niij daácnit, (Sal 69.25)
Biíh ã tewatjidih jwúub túut nuumnít, ã tewe naáh’,

* 1:13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16

* 1:19 Mt 27.3-8

ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 109.8)

21-22 “Páant ã niij daacátjidih jéihnit, Judasjidih jwáub tút nuumní pínahdih jwiít dih bidat caá náahap. Juan Daabánijeéh jumnit biquína Jesúsjeéh i bejep jĩ. Ijeéh jumni biíc dih níwat caá náahap, jwĩjeéh ã jummat pínah niijná.* Jesúsjeéh jwĩ jumuchah, jwĩjeéh páant péeni, Jesús ã púuh laab béjatjidih jwĩjeéh ennidihbut níwat caá náahap.* Páant jwĩ níwichah, Jesús ã jwáub boootjidih jwĩjeéh naóhni ã jumbipna caá”, Pedro queét Jesúsíhwádih ãt niijíp wut jĩ.

23 Páant ã niijíchah joinít, chénewádih ít níwip wut jĩ. Biíc José Barsabás wut jumnidih ít níwip wut jĩ. Caán Justo i niij wát ejni wut jĩ. Biíh Matías wut jumnidihbut ít níwip wut jĩ. 24-25 Queétdih níonit, Diosdih nin pah ít niij úábáp wut jĩ: “Maá, niihat cáacwã i jenah joyátdih ma túi jéihna caá. Judasjidih tút nuumní pínah, nit chénewã jwĩ níonitdih, ded meém ma náahnidih jwiít dih ma júutú. Jesús dih cádahni Judasji iiguípna ãt bejep taga. Caandih tút nuumní, jwiít Jesús ã naáwát túttnit biíc dih jumni pínahdih ma júutú”, Diosdih ít niijíp wut jĩ.

26 Páant niijnáneh, bidat tút niijná, i níwat naanádh ít púudanap wut jĩ. Matíaíh naá ã jwíh buúg jéenechah, caánboó Jesús ã naáwát

tútnit oncewãjeéh ãt waadáp wut jĩ.

2

Túini Espíritu ã wēpat queétdih ã wáhat

1 Pentecostés wut jumni yeó jáapdh* niihat Jesúsíhwã biíc muúdh ít jwáub míic wáac juyáp wut jĩ. 2 Neohjeh búdí johlít yáaat panihni jeámant júóhnt, i jumni muúdh ãt yeéj yáanap wut jĩ. 3 Niihat íih wao cháh tuú óopát tópná panihni ãt jígohop wut jĩ. 4 Pánihna, Túini Espíritu queétdih ã waadáchah, ã wēpatjĩh bitaíh wéheatna i beh jóica naáhjĩh ít wéhe jwíhip wut jĩ.

5 Caán láa, niihat baácna bej peétnitji judíowã Dios ã wutátdih jepahnit, Jerusalén tútchina ítát wáac juyáp wut jĩ. 6 Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúsíhwã i jumni muúná dawá ít míic wáac juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, cáacwã yoobó i wéheatnajĩh Jesúsíhwã i wéhenachah, beh joiná, jói wáhi bejnit, nin pah ít míic niij wéhenap wut jĩ:

7-8 —¿Dépanih tigaá nit Galilea baácdih moon yúhna, jwíh wéheatnajĩh i túi wéhenachah, jwĩ beh jói?

9 Niihat jwíh wéheatnajĩh buú wéhena caá i chãjap: Partia baác, Media baác, Elam baác, Mesopotamia baác, Judea baác, Capadocia baác, Ponto baác, Asia baác, 10 Frigia baác, Panfilia baác, Egipto baác, África baác, Cirene tútchi,

* 1:21-22 Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21
23.15-21; Dt 16.9-11

* 1:21-22 Mr 16.19; Lc 24.51

* 2:1 Lv

Roma tútchidih moonbút jwiít jwī jumap. ¹¹ Biqúina judíowā jwī jumna caá. Bitá judíowā nihcannit yuhna, Dios naáwátdih bohénitbut jwījeéh ī jumna caá. Bitá Creta quewadih moón, Arabia baácđih moonbút jwījeéh ī jumna caá. Pánihna, nitboó ī wéhenachah, jwiít nihát jwī beh joiná caá. Queét jwīih wéheatnajīh Dios ā wēp chājatđih naóhna caá ī chājap, ít míc niijíp wut jī.

¹² Páant niij jói wáhi bejna, ī ennidih ī joiníđihbut ded pah ā yapatđih ít jéihcap wut jī.

—¿Nit dépanih tigaá bitaíh wéheatnajīh Dios ā wēp chājatđih ī túi wéhe? yeéb ñi jenah joyóchah, queétjeh ít míc niijíp wut jī.

¹³ Obohjeéhtih, bita ĩjeéh jumnit nin pah ít niijíp wut jī:

—¡Dépah nit cheha náahđih babh máihnit, wéhena caá ī chājap! ít niij deoh naáwáp wut jī.

Pedro cāacwāđih ā naáwát

¹⁴ Pánihna, Pedro once Jesús ā naáwát túutnit bíícđih ñuhnit, cāacwāđih nin pah át niij naáwáp wut jī: “Wā déewáá, bíih baácmant jūóhnit, Jerusalén tútchiboó jumnitbut, buu ā yapatđih jéihyat túut niijná, nin wā naáwát pínahđih ñi túi joyoó.

¹⁵ ‘Queét máihnit caá’, ñi niij jenah joyát yoobópđih nihcan caá. Jwiít judíowā cheibitjeh jwīpī máihcan caá. Buu cheibitjeh las nuevejeh caá. Pánihna, jwī máihcan caá. ¹⁶ Dios jon jātih ā niijátji pahjeh buu ā yapna caá. Dios

naáwátdih naóh yapani Joel nin pah át niij daacáp tajī:

¹⁷ ‘Péeni yeó jáap tóah jūáwúchah, nin pah ā yapbipna caá: Wīih Túini Espíritu ā wēpatđih nihát cāacwāđih búdí wā wāhbipna caá, buca. Pánihna, ñi weh, ñi weh yatábut wā naáwátdih ī naóh yapabipna caá. Jáap beh tóahnit oo júmat jígoat panihnidih ī enbipna caá. Behnit ī oo júmuchah, queéđđih wā naóhbipna caá.

¹⁸ Weemđih teo wāhñit neoná, yaáhdđihbut wīih Túini Espíritu ā wēpatđih búdí wā wāhbipna caá. Queéđbut wā naáwátdih ī naóh yapabipna caá.

¹⁹ Wā wēpatjīh úum náah jumnidih jeáboó baácboobút wā wahachah, ñi enbipna caá. Baácboó meép panihni, iigát panihni, tuu jei pánihni ā jumbipna caá.

²⁰ Jeáboó yeó dupúátdih ā túut nuumbípna caá. Chei bóo widhbut meép panih duuni ā túut nuumbípna caá. Páant ā yapbipna caá, ñi Maáh Cristo ā jwáub dei jūóhni yeó jáap pínah jātih. Caán yeó jáapđih nihát cāacwā ī en wáhi bejbipna caá. Pánihna, oboh jumni yeó jáap ā nihcan niít

baca. Yéejnitdih úum náah jamni yeó jáap jumna yahna, yéejat yohnitboodíh caán yeó jáap túini yeó jáap ã jumbipna caá.

21 Ded jwĩ Maáhdih ã yéejat yohat túutni, caán iiguipna ã bejat déeji ã túi yapbipna caá', át niij daacáp tajĩ. (12.28-32)

22 "Yeéb wã déewáá, nindih wã naáwáchah, ñi túi joyoó. Jesús Nazaret tátchidih bóo Dios ã wēpatjĩh ã chãj jútup jĩ, caandíh Dios ã wahatjidih cáacwã ĩ jéihyat pínah niijná. Yeéb caandíh ennitji ñi jéihna caá. 23 Jesúsdi h mawat náahna, ñi maátadi h ñi wāhup jĩ. Páni h wāhni t, yeejépwādi h cruzboó ñi mawat túutap jĩ.* Dios jon jātih caandíh ã niijátji biíc yoobó ã yapap be.* 24 Obohjeéhtih, Jesús ñi maonijidih Diosboó át jwáub boonanap tabe. Túttimah, ã jwáub wāncan niít baca. Chah wēpni jumna, wānnidih yahna, át jwáub boonanap tabe, páant muntih. Páni hna, buu páantjeh báadhni caá.* 25 Davidjiboó jon jātih nin pah Jesucristo ã jwáub boo pud jūúwát pínahdi h át niij daacáp tajĩ:

'Wã Maáh wājeéh āpĩ jumna caá. Yeó jáap jumat pah Dios wã Maáh wã pebh ã jumachah, enna, wã úumcan niít.

26-27 Dios, weemdíh oina, wānnit ĩ jumapboó wĩh caolihdi h ma yohcan niít. Wĩh bácahdi hbut ma moopát túutcan niít. Páant ma chãjat pínahdi h jéihna, wã túi wēi naóhna caá. Míih jumna, úumcanjeh, wã túi jumbipna caá.

28 Páni hna, weemdíh jwáub boonanit, wājeéh ma jumachah, wã túi wēina caá', át niij daacáp tajĩ. (Sal 16.8-11)

29 "Wã déewáá, jwĩ nwo Davidji ded pah ã jumati h yoobópdih wã naóhna caá. Caán ã wānuchah, ĩt yohop wut jĩ. Caandíh ĩ yohni ĩtji páantjeh ã jumna caá. Páni hna, 'Wĩh bácahdi h ma moopát túutcan niít', niij daácna, caanjéh āih pínahjeh át nihjican tagaá. 30-31 Davidji Dios naáwátdih naóh yapani ã jumachah, Dios caandíh nin pah át niijíp wut jĩ: 'Yoobópdih meemdíh wã naóhna caá. Ma juma jwáub boonit, meém maáh ma jumati h dée pah, ni hat nin baácdi h moondíh maáh ã jumbipna caá', át niijíp wut jĩ.* Cristodi h Dios maáh ã waadáát pínah, ã boo pud jūúwát pínahdi hbut nin pah át niij daacáp wut jĩ: 'Caán wānnit ĩ jumapboó páantjeh ã jumcan niít. Āih bácahbut ã moópcan niít', David át niij daacáp tajĩ.* 32 Caán Jesúsdi h beé Dios

* 2:23 Mt 27.35; Mr 15.24; Lc 23.33; Jn 19.18

* 2:23 Lc 24.26

* 2:24 Mt

28.5-6; Mr 16.6; Lc 24.5

* 2:30-31 Sal 132.11; 2S 7.12-13

* 2:30-31 Sal 16.10

āt boanap be. ã jwáub boanidih jwiit nihat jwī enep be. ³³ Caán Dios ã jéihyepmant bóo bawámant jumni maáh caá. Pánihna, ‘Táini Espíritudih noónboó ma wahaá’, ã íp Dios caandíh ã niijíchah, nin Táini Espíritudih át wahap taga. Búu jwuh Táini Espiritu ã chājatdih ennit, joiná caá ñi chājap. ³⁴ Davidji Dios pehbóo át páuh laab béjcap wut jī. Pánihna, áih pínah nihjican tagaá. Nin pah ã niij daácní Jesúsíh pínahji tagaá:

‘Wā Maáhdih Dios nin pah ã niij naáwáp be:
“Wā jéihyepmant bóo bawámant chúdnit, maáh ma jumúú.

³⁵ Páant maáh ma jumuchah, meemdíh eníhcannitdih wā yohbipna caá. Meém queétdih chah wēpni ma jumbipna caá”, ã niijíp be’, Davidji át niij daacáp tajī. (Sal 110.1)

³⁶ “Pánihna, wā déewāá, nindih ñi táí jéihyee: Caán Jesús yeéb cruzboó ñi mao yohat táutnijidih Diosboó maáh ã waadánap be. Caán Jesússeh jwīpī páini Dios ã wahni Cristo beé”, Pedro cáacwādhíh át niijíp wut jī.

³⁷ Páant ã niijíchah joinít, búdí jīgah úmnnit, Pedrowādhíh nin pah ít niij úúbh joyóp wut jī:

—¿Jwī déewāá, ded pah tigaá jwī chājbi? ít niijíp wut jī.

³⁸ —Yeéb ñi yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh ñi jwáub táut nuumú. Páant ñi táut nuumúchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá. Pánih táut nuumnít ñi jumuchah, Jesús ã wēpatjīh ñi daabáát táutú. Páant ñi chājachah, Dios yeebdíh Táini Espíritudih ã wāhbipna caá. ³⁹ Jon jātihjeh Dios yeéb pínahdih, ñi weh pínahdih, ñi jumená pínahdihbut, nihat caán ã ñíonit pínahdih nin pah át niij naáwáp wut jī: ‘Nihat weemdíh jepahnitdih Táini Espíritudih wā wāhbipna caá’, Dios át niijíp tajī,* Pedro queétdih át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant niij péanit, queétdih nin pah át jwáub niij wēp naáwáp wut jī, páant muntih:

—Nin baácdih moón yeejép í chājatji jíib Dios búdí ã peéh chājbipna caá. Pánihna, queét pah ñi jumca bojóo. Ñi yéej chājatdih cádahnit, ñi táut nuumú. Páant ñi chājachah, yeebdíh ã peéh chājcan niit, át niijíp wut jī.

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, dawá jepahnit, ít daabáát táutap wut jī. Pánihna, Jesúsíhwājeéh caán yeó jáapjeh tres mil cáacwā chah dawá ít jumap wut jī. ⁴² Yeó jáap jumap pah queét jáap jepahnit Jesús ã naáwát táutnit í bohénachah, ít táí joyóp wut jī. Íih jeémátdih míic pááh wāhnnit, Diosdih úúbhnnit, bíicdih ípī táí jumap wut jī.

Jesúsíhwā ded pah í jumap

* 2:39 Is 57.19

⁴³ Jesús ã naáwát túatnitboó Dios ã wēpatjīh wunnitdih ĩpī booa júutap wut jī, Dios ã wēpatdih cāacwā ĩ jéihyat pínah niijná. Páant ĩ chājachah ennit, nihat ĩt en wáhi bejep wut jī. ⁴⁴ Jesúihwā ĩih bíi déedih míic pāáh wāhnit, bíicdih túinijeh ĩpī jumap wut jī.* ⁴⁵ ĩih bíi déedih jīb chāj wāhnit, nihat bíih pah bóo wihcannitdih queét ĩ jumap yoobó ĩpī wāh wáacap wut jī. ⁴⁶⁻⁴⁷ Pánih chājna, yeó jáap jumap pah Dioíh munná míic wáacnit, “Dios túini caá”, ĩpī niij wēi naáwáp wut jī. ĩih munnáboobút míic wáacnit, bíicdih ĩpī túi numah wēi jeémép wut jī. Páant ĩ chājachah ennit, “Queét túinit caá”, nihat cāacwā ĩpī míic niijíp wut jī. Pánihna, yeó jáap jumap pah bita jáap jepahnitdih túi ubnit, jwíih jepahnitjeéh Dios át waadánap wut jī. Jáap jepahnitbut ĩjeéh ĩt míic wáacap wut jī.

3

Jéih bejcannidih Pedro Juanjīh ĩ booaat

¹ Bíic yeó jáap, cheyeh, las tres jumachah, judíowā Diosdih ĩpī úbát horadih Pedro, Juanjīh Dioíh munná ĩt bejep wut jī. ² Yeó jáap jumap pah Túini Jēc wūt jumapdih ã chéenwā jéih bejcannidih ĩpī ub juibí chūud jwejep wut jī. Jáap cāac jumnijeh caán jéih jibcanni átát jumap wut jī. Caan jēcdih chūudnit, caanjīh

waadnídih dinero āpī úbáp wut jī. ³ Pánihna, Pedro, Juanjīh caán munná ĩ waadát túat chājachah ennit, queédih jéih jibcanni dinerodih át úbáp wut jī. ⁴ Pedroboó caandih ennit,

—Jwiít dih ma túi eneeé, át ni-ijíp wut jī.

⁵ Páant ã niijíchah joinít, queédih en behnit, “Queét bainí dinero weemdih ĩ wāhbipna caá”, caanjéh át niij jenah joyóp wut yah jī. ⁶ Obohjeéhtih, páant ã niij jenah joyóchah yuhna, Pedro caandih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá. Obohjeéhtih, caandih wāhcan yuhna, chah túinidih meemdih wā chāj bipna caá. Jesucristo Nazaret tútchidih bóo ã wēpatjīh meemdih wā booa caá. Ma ñah ñuhú. Ñah ñuhnit, ma yáac chāi bejeé, át niijíp wut jī.

⁷ Páant niijnít, āih jéihyepmant bóo téihyadih teonit, caandih át wái ñahanap wut jī. Páant ã wái ñahanachahjeh, caán jéih jibcanniji āih wio wēpép nahna át jumap wut jī. ⁸ Pánihna, caán ñah ñuhnit, át yáac chāi bej jwíhip wut jī. Pánih yáac chāi bejnit, ñáap táamp chūinit, “Dios túini caá. Wā túi jéih bejna caá”, niij wēinit, Dioíh mūdih át waad béjep wut jī. ⁹ Pánih yáac chāi bejnit, “Dios túini caá”, ã niijíchah, nihat cāacwā ĩt enep wut jī. ¹⁰ Caandih ennit, “Caán Dioíh

* 2:44 Hch 4.32-35

mú Túini Jēcdih chūdni dinero úbhni caá”, it niij jēhyep wat jī. Páant ā jibichah ennit, caandih ded pah ā yapatdih it en wúhi bejep wat jī.

Dioih munná Pedro cāacwādh ā bohéat

11 Jēh bejcanij Pedrowādh ā teo ñún péenachah, nihat cāacwā en wúhi bejnit, Dioih mú Salomón ā chājat tútni coahjina ñáo ñah bejnit, Pedrowā pebhna it míic wāacap wat jī. 12 Páant ī míic wāacachah ennit, Pedro nin pah queédih āt niij naáwáp wat jī. “¿Wā déewāá, dépanihna nindih ñi en wúhi bej? ¿Dépanihna jwiútdih ñi en ñún? ‘Queéboó Diosdih túi joinít jumna, ñih wēpatjīhjah nindih ī jēh yáac chūi bejat tútna caá’, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcan caá. Jesús ā wēpatjīh beé caandih jwī boanap be. 13 Abraham, Isaac, Jacob jon jātih moón jwī nuowā Diosdih it túi weñep wat jī.* Caán Diosjah beé, caandih teo wūhni Jesús ā wūt chah yáat pínah niijná, nindih ā jibanap be.* Yeéboó Jesúsdi en jāhndih wūhnt, Pilato caandih nemat mummánt ā bacaíhichah yuhna, yeéb ā bacaat déedih ñi jepahcap be. 14 Pilato caandih ā bacaíhichah yuhna, Jesús táini, túi chājni ā jumachah yuhna, yeéboó caandih ñi

náahcap be. Pánih náahcan, cāac maonidih ñi bacaat tútup be.* 15 Jwiútdih túi ubni Jesúsboodih yeéb ñi mawat tútup be. Obohjeéhtih, wūnidih ī yohochah yuhna, Dios caandih ā jwúb boanidih jwiit jwī enep be. 16 Pánihna, caandih túi jenah joinít, nin ñi jēhni, ñi ennidih Jesús ā wēpatjīh jwī boanap be.

17 “Wā déewāá, yeéb jwī maátajīh Jesús Dios ā wāhni ā jumatdih jēhcan, caandih ñi mawat tútup be. Páant ñi chājatjidih weém wā jēhna caá. 18 Obohjeéhtih, jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanit, ñi chājat pínahdih nin pah it niij daacáp tajī: ‘Cristo yeejép ā yapbipna caá’, ī niijátji pahjeh tibeé ā yapap be.* 19 Būh jwuh yeéb yeejép ñi chājatjidih búdi jgahnt, táiniboodih jwúb túut numnít, Jesucristodih ñi jepahaá. Páant ñi túut numúchah, yeejép ñi chājatjidih Dios yeebdih ā yoh wūhbipna caá. 20 Páant ñi chājachah, Dios ā wāhni Cristodih jwiútdih ā jwúb wah deyabipna caá, jwiútdih ā teo wāacachah, jwī túi weñat pínah niijná. 21 Obohjeéhtih, būh Dios pehbboó caá ā jum jwuhap. Dios nihatdih ā ámohat pínahdih jon jātih ā naáwátdih naóh yapanitdih āt naóh daacát tútup wat jī. Pánihna, nihat ā naáwátjidih chāj péanit, Jesucristodih

* 3:13 Ex 3.15

* 3:13 Is 52.13-53.12; Fil 2.7-9

* 3:14 Mt 27.15-23; Mr 15.6-14;

Lc 23.13-23; Jn 19.12-15

* 3:18 Is 52.13-53.12

ã jwúub wah deyabipna caá. ²² Moisés nin pah át niij naáwáp tajī: ‘Jwī dée Dios naáwátdih naóh yapani pínahdih jwī Maáh Dios yeebdih ã wahbipna caá. Weemdih ã jwīih naáwát tútatji pahjeh tigaá caandihbut ã jwúub naáwát tútbpipna caá.* Pánihna, ded pah ã niij naáwát pínahdih ñi túi joyoó.* ²³ Det caandih joicán, ã wutachah jepahcannitdih Dios ã yohbipna caá. Dioihwájehéh queét ī jéih jumcan niit’, Moisés át niij daacáp tajī.*

²⁴ “Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitji Samuel, ã buúdat túttimah moonbát nin yeó jáapnadih yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih niijná it chājap tajī. ²⁵ Jon jātih moón jwī nuowājidih Dios át naáwáp wut jī. Pánih naóhna, Abrahamdih ã naáwátji pahjeh tih jwiitdihbut biíc yoobó naóhna át chājap wut jī. Nin pah át niij naáwáp wut jī: ‘Ma jumadiah wā túi chājachah, caanboobút nihat baácdih moondihbut ã jwúub túi chājbpipna caá’, át niijíp wut jī.*

²⁶ Pánihna, jwiitboodih Moisés ã naóhnihi Dios wáúhdih jwiit judíowādih át jwīih wahap tajī, jwiitdih ã túi chājachah, yeejép chājnit jwī tút nuumát pínah niijná”, Pedro cāacwādih át niijíp wut jī.

4

Pedrowādih judíowā ī maáta ī jāihñat

¹⁻³ Páant cāacwādih Pedro Juanjīh ī naáwáchah, sacerdotewā, Dioih mūudih wapnit soldadowā ī maáh, saduceowābut Pedrowā pebhna juibínit, it joyóp wut jī. Páant ī joyóchah, Pedrowā nin pah cāacwādih it niij naáwáp wut jī: “Jesús ã wunat túttimah, át jwúub boo pud jūúwúp be. ã boo pud jūúwátdih jéihna, áihwā jumna, jwiitbut jwī boo pud jūúwát pínahdih jwī jéihna caá”, it niijíp wut jī. Páant ī niijíchah joí íjnit, maátaboó cāacwādih tóo pāa bejnit, Dioih mūudih wapnit soldadowādih Pedrowādih it juibí tewat tútup wut jī. Cheyeh jumuchah, túttimah bóo yeó jáapdih queétdih wúbh joíihna, nemat mūúboó it nemat tútup wut jī. ⁴ Judíowā ī maáta Jesúsdihi ī náahcah yuhna, áih doonádihi joinít, “Yoobópdihi tigaá”, dawá it niij jenah joyóp wut jī. Pánihna, Jesúsíhwā chah dawá jumna, cinco mil neoná it jumup wut jī. Yaádhjehéh ī wehjeéhbut chah it jumup wut jī.

⁵ Túttimah bóo yeó jáapdih sacerdotewā ī maáta, bita judíowādih waóhnit, Moisés ã wutatjidihi bohénit biícdihi it míc wáacap wut jī. ⁶ Sacerdotewā ī maáh, Anás wut jumni, ã déewābut Caifás, Juan, Alejandro, bita biícdihi it míc wáacap wut jī. ⁷ Pánihna, queét Pedrowādih ī bid bojochah, soldadowā queétdih

* 3:22 Dt 34.10

* 3:22 Dt 18.15-16

* 3:23 Dt 18.19

* 3:25 Gn 12.3; 22.18

ĭt ub jaibínap wat jĭ. Páant ĭ ub jaibínachah, maáta nin pah ĭt niĭj úabh joyóp wat jĭ:

—¿Deĭh wēpatjĭh tibeé yeéb caandĭh ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebdĭh páant chĭjat túutni? ĭt niĭjíp wat jĭ.

8 Páant ĭ niĭjíchah joinít, Túini Espĭritu ā wēpatjĭh Pedro nin pah āt niĭj jepahap wat jĭ:

—¿Yeéb maáta, yeéb waóhnit, ⁹ jĕih jibcannijidih jwĭ túi chĭjatdih úabh joĭ en niit ñi chĭjap? ¹⁰ Yeebdĭh, nihat judĭowādhbat nindih jĕihyat caá náahap: Jesucristo ā wēpat beé nindih ā booanap be. Jesús Nazaret tútchidih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat túutni, Dios ā booani, caán ā wēpatjĭh nindih jwĭ booanap be. Pánihna, buu nin ā jibichah, ñi enna caá. ¹¹ Dios naáwátidih naóh yapanit jon jĭtih Jesucristodih naóhna, ‘Cĕacwā ĭ náahcannidih Dios ā ñiobipna caá’, ĭt niĭj daacáp tajĭ.* Pánihna, Jesucristodih yeéb ñi náahcah yuhna, Diosboó caandĭh jwĭ maáh pínah āt waadánap wat be. ¹² Caán Cristojeh tiguaá cĕacwā iiguípna bejnit déjidih túi ubni. Nin baácboó biĭh túi ubni pínah wiĭhcan caá. Caanjĕh caá yĕejat yohni ā jumup, Pedro āt niĭjíp wat jĭ.*

¹³ Páant niĭj naóhna, Pedrowā bohécannit yuhna, úumcanjeh, ĭ wĕp bohénachah ennit, ĭt joĭ wáhi bejep wat jĭ. Jesús ā bohéat pah ĭ wĕp bohénachah enna,

“Pedro, Juanjĭh yoobópdih Jesúsjeéh jumnit tiguaá”, ĭt niĭj jĕihyep wat jĭ. ¹⁴ Jĕih jibcanniji boonit, Pedrowājeéh ā jumuchah, queét maáta Pedrowādh “Yeejĕp ĭ chĭjna caá”, ĭt jĕih niĭj naóh yaccap wat jĭ. ¹⁵ Pánih jĕih naóh yaccan, maáta ĭ míic wáacat tólihmant Pedrowādh ĭt bac bej jwuhat túutap wat jĭ. ¹⁶ Páant ĭ bac bejat túttimah, queétjeh nin pah ĭt niĭj míic wéhenap wat jĭ:

—¿Queétdih ded pah tiguaá jwĭ chĭjbi? Dios ā wēpatjĭh jĕih jibcannijidih ĭt booanap taga. Nihat Jerusalén tútchidih moón páant ĭ chĭjatjidih ĭ jĕihna caá. Pánihna, jwiitboó ‘Páant ĭ chĭjcan beé’, jwĭ jĕih niĭjcán caá. ¹⁷ Pánihna, Jesúh doonádh bitadh jwĭ bohéat tútca boj jĭh, queét maátajeh ĭt míic niĭjíp wat jĭ.

¹⁸ Páant niĭj péanit, Pedrowādh jwúub bid bojnit,

—Jesúh doonádh bitadh ñi jwúub naóhca bojoó, ĭt niĭjíp wat yuh jĭ.

¹⁹ Páant ĭ niĭjíchah joinít, Pedro Juanjĭh nin pah ĭt niĭj jepahap wat jĭ:

—Páant ñi wutuchah, jepahna nihna, Diosboodĭh yap yohna caá jwĭta chĭjap. ¿Pánihna, dedboodĭh tiguaá jwĭ jepahbi, Dios ā weñat pínah niĭjná? ²⁰ Obohjeéhtih, jwiitboó jwĭ ennidih, jwĭ joinídhbat jwĭ jĕih jweéhcan caá, ĭt niĭjíp wat jĭ.

²¹ Páant ĭ niĭjíchah joinít, maátaboó nin pah

Pedrowãdih ït jwáub niijíp wut yah jï:

—Jesúih doonádih ñi jwáub bohénachah, yeebdih yeejép jwï peéh chãjbipna caá, ït niijíp wut jï.

Pánihna, cãacwãboó jéih bejcanniji ã táí bejatdih ennit, “Dios wëpni yoobát ã jumna caá”, ï niijíchah joinít, maátaboó Pedrowãdih jéih peéh chãjcanjeh, queétdih ït bacanap wut jï. ²² Jéih jibcanniji cuarenta jópchi bíbohni wut jï.

Jesúihwã ï úmcat pínahdih ï úúbát

²³ Pedro Juanjïh bac bejnit, ï chéenwã pebhna jwáub juibínit, judíowã ï maáta ded pah ï niijátjidih queétdih ït naáwáp wut jï. ²⁴ Páant ï niijíchah joinít, queét nihat bíicdih Diosdih nin pah ït niij úúbúp wut jï: “Maá, meém jeádih chãjni, nin baácdihtub chãjni, búdí mujdihbut chãjni, nihat báadhnihtub chãjni caá.* ²⁵ Túini Espíritu ã wëpatjïh jwï nuo Davidji, meemdih teo wãhni, nin pah ãt niij daacáp tajï:

‘Judíowã nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdih íjnit, ï jüihna yah caá. Cristo ã chãjat pínahdih ï jãhíhmina yah caá.

²⁶ Dawá nin baácđih moón maáta míic wáacnit, jwï Maáh Diosdih, ã wãhni Cristodihbut en jüihna, Dios ã jenah joyátjidih ï yéejáihmi na yah caá’,

ãt niij daacáp tajï. (*Sal 2.1-2*)

²⁷ “Páant tigaá nin tátchiboó Herodes, Poncio Pilato, judíowã nihcannit, judíowã bíicdih ma wãhni Jesúsdih mawat túatna, ï míic wáacap be.* Caán Jesús táí yoobópdih jumni, meemdih táí jepahni ã jumuchah yahna, caandih ï mawih jenah joyóp be.*

²⁸ ‘Páant caá ã nihbip’, ma niijátji pah queét ï chãjap be. Meém ma jéihyatjïh páant mat niij naáwáp tajï. ²⁹ Pánihna, Maá, queét jwiútdih ‘Yeéb ñi jwáub bohéat peéh yeejép jwï chãjbipna caá’, ï niijátjidih joinít, jwiútdih ma teo wáacá, jwiútdih meemdih teo wãhni úmcanjeh, míih túini doonádih jwï wëp naáwát pínah niijná. ³⁰ Jwiútdih ma teo wáacá, tubúp chũhnihtub jwï booanachah, cãacwã ï jéih chãjca naáhdih Jesús ã wëpatjïh jwï chãjat pínah niijná”, ït niij úúbúp wut jï.

³¹ Páant ï niij úúbúchahjeh, ï míic wáacni muú búdí ãt méménap wut jï. Páant ã méménachah, Túini Espíritu ã wëpat queétdih búdí ã wãhuchah, úmcanjeh Dios naáwátđih ït jwáub naáwáp wut jï.

Jesúihwã ï míic pãáat

³²⁻³³ Dios ã wëpatjïh queét Jesús ã naáwát túatnit nin pah cãacwãdih ípï niij naáwáp wut jï: “Jesús ã boo pud jüúwát túttimah caandih

* **4:24** Ex 20.11; Neh 9.6; Sal 146.6

23.1; Jn 18.28-29

* **4:27** Lc 23.7-11; Mt 27.1-2; Mr 15.1; Lc

* **4:27** Is 52.13; Fil 2.7

jwī enep jī”, ìt niijíp wut jī. Queét nihatdih Dios búdí ã teo wáacachah, chah dawá Jesúsdi ìt jepahap wut jī. Biíc yoobó jenah joinít, ìih bií déedih “Wīih míicjeh caá”, ìt niijcáp wut jī. Queét nihat ì bíbohat yoobó míic pāáhnit, ìjeéh jumnitdih ìpī túi teo wáacap wut jī.* ³⁴Pánihna, ded moh yéejnit ìjeéh ìt wihcap wut jī. Det wápchi pínah baácdih bíbohnit, mūdihbut bíbohnit, ìihdih ìpī jíib chāj wūhup wut jī. Caán jíibdih ub bejnit, ³⁵ Jesús ã naáwát tútnditdih ìpī juibí wūhup wut jī. Páant ì ub juibí wūhuchah, teonit, queétboó ìjeéh jumnit moh yéejnitdih ìpī jwáub pāáap wut jī. ³⁶ Biíc ìjeéh José wūt jumni ãt jumap wut jī. Jesús ã naáwát tútndit Josédih Bernabé wūt ìt búhdhup wut jī. ã wūt Bernabé “Cāacwādhí túi weña teo wáacni”, Griego wéheatjīh niijná ìt chājap wut jī. Caán Leví jumma, Chipre quewadih bóo wut jī. ³⁷ Pánihna, caanbát ãih wápchidih ãt jíib chājap wūhup wut jī. Pánih jíib chāj wūhnit, caán jíibdih Jesús ã naáwát tútnditdih wūhnit, bitadih ãt pāáát tútup wut jī.

5

Ananías ãjeéh bóli Safirajīh ì yeeat

¹ Bitabut Bernabé ã chājat pah ìtih chājīhip wut yuh jī. Newé Ananías wūt jumni, yad Safira wūt jumnih wut jī. Queétbut ìih wápchidih

jíib chāj wūhnit, caán jíibdih Jesús ã naáwát tútnditdih Ananías ãt wūhup wut yuh jī. ² Obohjeéhtih, ã jíib chājna yuhna, bainíjeh ã wūhat pínahdih ubnit, nihat biíhdih caanjéh ãt ámhoh wut jī. Páant ã chājachah ennit, yadbut mit jéihyep wut jī. Pánihna, bainíjeh ub bejnit, Ananías Jesús ã naáwát tútnditdih ãt juibí wūhup wut jī.

³ Páant ã yeeatdih Túini Espiritu ã jéihyanachah, Pedro Ananíasdih nin pah ãt niij jāihñup wut jī:

—Ananías, nemépwā ì maáh Túini Espiritudih meemdhí ãt yeeat tútup wut. Pánihna, míih baácdih ma jíib chāj wūhna, caán jíibdih meemjéh mat ámhoh wut. ⁴ Ma jíib chāj wūhat pínah jātih, míih wápchijeh tigaá ãtih jumap ta yuh caá. Pánihna, míih jíib tigaá ãtih jumap. Páant, míih ã jumuchah yuhna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiitdihjeh ma yeecan caá. Diosdih caá ma yeenap, ãt niijíp wut jī.

⁵ Páant ã niijíchahjeh, Ananíasboó ãt wun buugúp wut jī. Páant ã yapat doonádhí joinít, nihat búdí ìt úmup wut jī. ⁶ ã wunuchah ennit, japata ãih bácahjidih yéguehīh pin, cáacdih yohopboó ub bejnit, caandih ìt baad yóhoh wut jī.

⁷ Tres horas túttimah, Ananías áaji ã wunatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbut mit waád juibínap wut jī. ⁸ Páant mí waád

* 4:32-33 Hch 2.44-45

juibínachah, Pedroboó nin pah caántdih át niij wábh joyóp wat jĩ:

—¿Níih wápchidih ñi jíib chāj wūhuchah, bóo nit beé yeebdíh í jíib chājav? át niijíp wat jĩ.

—Páant bóojeh tibeé jwiítidih í jíib chājav be, mit niij jepahap wat yuh jĩ.

⁹ —¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espíritudih bíic yoobó ñi yee? Ma joyoó. Ma-jeéh bóojidih baad yóh péanit, jwúub jūóhna, meemdíhbut míih báhahdih í ub bejbipna caá, Pedro caántdih át niijíp wat jĩ.

¹⁰ Páant ā niijíchahjeh, caántbut mit wan buugúp wat jĩ. Pánihna, baad yóhnit japata caán mūdíh jwúub waád juibínit, míih báhahjidih enna, caántjidihbut ub bac bejnit, newéih báhahji pebhna ub juibínit, í baad yóhop wat jĩ.

¹¹ Pánihna, Jesúsíhwā, nihat bitabut caán doonádih joinít, búdí ít úumap wat jĩ.

Jesús ā naáwát túutnit wunnitdih í booaat

¹² Jesús ā naáwát túutnit Dios ā wēpatjĩh dawá cāacwādih í baad júutap wat jĩ, “Dios wēpni ā jumna caá”, í niiját pínah niijná. Queét Jesúsíhwā Dioíh mūá Salomón ā chājav túutni coahjidih ípĩ míic wáacap wat jĩ. ¹³ Bitā í yéejat peéh chājavtíh úumna, queét pebhna bejcan yuhna, “Queét túinit caá”, cāacwā ípĩ niijíp wat jĩ. ¹⁴ Neoná, yaádhbut, chah dawá Jesúsíh

ít jepahap wat jĩ. ¹⁵ Pánihna, tubúp chūúhntidih Pedro ā teo jāha booaat pínah niijná, í chéenwā queétdih í lajavtíh namá jwēejdih ípĩ ub juibí jwejep wat jĩ. Bitā ā māj juibícannitboó boóihna, Pedroíh dadahjeh buug lájav ít náahap wat jĩ. ¹⁶ Jerusalén tútchi pebhbit jumni tútchinadih moón tubúp chūúhntidih, nemép jumnitdihbut ít ub juibínap wat jĩ. Pánihna, queét nihatdih ít túi booa beedánap wat jĩ.

Jesús ā naáwát túutnitdih bita yeejép í chājav

¹⁷ Pedrowādih dawá cāacwā í péenachah enna, sacerdotewā í maáh, ājeéh jumnit saduceowābut Pedrowādih búdí ít íjip wat jĩ. ¹⁸ Pánih íjnit, Jesús ā naáwát túutnitdih teonit, nemat mūúboó ít nemep wat jĩ. ¹⁹ Chei Dioíh ángelboó í nemnitjidih át wāt bacanap wat jĩ. ²⁰ “Dioíh mūuná ñi bejeé. Caán mūuná juibínit, ded pah Diosjeéh í túi jumat pínahdih cāacwādih ñi túi bohénaá”, ángel queétdih át niijíp wat jĩ.*

²¹ Páant ā niijíchah joinít, baabáchah, Dioíh mūuná waad béjnit, ángel ā niijátji pah cāacwādih ít jwúub bohénap wat jĩ.

Caán yeó jáapjeh judíowā í maáta míic wáacnit, Jesús ā naáwát túutnit nemat mūúboó jumnitjidih sol-dadowā í maátadih ítih ub

* 5:20 Jn 11.25; 14.6; Ro 6.4

jéúwát túutap wut yuh jĩ.
 22 Obohjeéhtih, nemat munná
 juibínit, queétdih ít bid juicáp
 wut jĩ. Pánih bid juicánjeh,
 maáta pebhna jwúub bejnit,
 nin pah queétdih ít níj
 naáwáp wut jĩ:

23 —Nemat múná jęc
 buujcánni yuh beé. Caán
 nemni jěcdih wapnit ĩ pái
 ñuhna yuh beé. Páant ĩ pái
 ñuhuchah yuhna, caán jěcdih
 wātnit, jwĩ enechah, jwĩ
 nemnitji ĩ wihcap be, ít niijíp
 wut jĩ.

24 Páant ĩ niijíchah joinít,
 Dioíh mūdih wapnit soldad-
 owā ĩ maáh, sacerdotewā ĩ
 maátabut ít joí wáhi bejep
 wut jĩ. “¿Dépah caá ĩ tóahbi
 queét pánihna?” queétjeh ít
 míic niijíp wut jĩ. 25 Páant ĩ
 míic niijíchahjeh, biíh ĩ peb-
 hna juibínit, queétdih nin pah
 át níj naáwáp wut jĩ:

—Yeéb ñi nemnitji Dioíh
 munná cáacwādh jwúub
 bohéna beé ĩ chājap be. Ñi
 enbi jwuhúú oboh, át niijíp
 wut jĩ.

26 Páant ā niijíchah joinít,
 soldadowā ĩ maáh, áih sol-
 dadowājih bejnit, Jesús ā
 naáwát túutnitdih ít jwúub
 tewep wut jĩ. Obohjeéhtih,
 cáacwādh úmna, maonit
 déeji maocanjeh, queétdih
 ít teo bejep wut jĩ. “Nitdih
 jwĩ pañuchah, cáacwāboó
 jwiít dih jeejih ĩ yohbipna
 nacaá”, queét soldadowā
 ít níj jenah joyóp wut jĩ.
 27 Queétdih ub bejnit, Jesús
 ā naáwát túutnitdih maáta

pebhna ít ub juibínap wut
 jĩ. Pánih ub juibínachah,
 sacerdotewā ĩ maáh queétdih
 nin pah át níj juíhñap wut jĩ:

28 —Yeebdíh tubit wutnit,
 ‘Jesús ded pah ā chājatjidih ñi
 bohéca bojó’, jwĩ niijíp yuh
 be. Obohjeéhtih, páant jwĩ ni-
 ijíchah yuhna, yeéboó nihat
 Jerusalén tútchidih moondíh
 ñi bohéna caá. Jesús dih jwĩ
 mawatji waó jíb jwiít dih peéh
 chājat náahna, pánih naóhna
 caá ñi chājap, át niijíp wut jĩ.*

29 Páant ā niijíchah joinít,
 Pedroboó bita Jesús ā naáwát
 túutnit biíc dih nin pah ít níj
 jepahap wut jĩ:

—Diosboó jwiít dih ā naáwát
 túutap be. Pánihna, caandíh
 jepahnit jumna, ñi naáwát
 túutcatdih jwĩ jepahcan
 niít. 30 Jwĩ nuowā ĩpĩ wēini
 Dios Jesús dih át booanap
 tajĩ. Caandíh jeh tibeé yeéb
 cruzboó péoh dodhnit, ñi
 mawat túutap jĩ. 31 Jesús dih
 ‘Caán túini caá’, niijnít, Dios
 caandíh maáh át waadánap
 wut jĩ. Pánih maáh waadánit,
 ā jéihyepmant bóo buwámant
 át chúdat túutap wut jĩ.
 Jwiít cáacwā jwĩ yéejat peéh
 chājat déejidih túi ubni pínah
 Jesús dih át jumat túutap wut
 jĩ. Jwiít judíowā jwĩ yéejatdih
 cádahnit, jwĩ túut nuumúchah,
 jwĩ yéejatdih ā yohat pínah
 niijná, páant át chājap wut
 jĩ. 32 Pánihna, jwiítboó Jesús
 páant ā jumatdih ennitji,
 Túini Espíritu ā wēpatjih
 caandíh jwĩpĩ naóhna caá. Det
 ā wutatdih jepahnitdih Dios

* 5:28 Mt 27.25

Túini Espíritudih biíc yoobó ã wãhna caá, queétdih Pedro át niijíp wut jĩ.

³³ Páant ã niijíchah joinít, chah íjnit, queét Jesús ã naáwát tútnitdih maáta ítih mao yohíhip wut yah jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowã poómpdih bóo, queétdih át mao yohat tútcap wut jĩ. Caán Moisés ã wutatjidih bohéni ã jumuchah, cáacwã caandíh “Caán túi chãjni caá”, ípĩ niijíp wut jĩ. Pánihna, caán Jesús ã naáwát tútnitdih soldadowãdih át ub bac bej jwuhat tútup wut jĩ. ³⁵ Páant í ub bac bej jwuhat túttimah, maátadih Gamaliel nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Yeéb wã déewãá, ñi maona chaáh buca. Ñi túi jenah joi jwúhuú. ³⁶ Teudajidih ñi náhninaá. ‘Weém cáacwãdih túi waóhni caá wã jumup’, caanjéh cáacwãdih át niijíp wut yah jĩ. Pánihna, dawá, cuatrocientos ãjeéh í péenap yah be. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh í mao yohochah, ãjeéh péenitji í bej peét bejep be. Bũ queétji í wihcan caá. ³⁷ Túttimah, cáacwãdih í jenah enat láa Galilea baácdih bóo Judas wãt jumnji Romano cáacwã í maátadih yohíhna, ãjeéhbut dawá í péenap yah be. Obohjeéhtih, bita caandíh í mao yohochah, nihat áihwãbut í bej peét bejep be. ³⁸ Páant ni-ijná, yebdíh nindih naóhna caá wã chãjap. Nit Jesúih doonádih bohénitdih páantjeh ñi enah bojoó. Í bohéat

Dioíh nihcan, Teudaji ã bohéat buúdat pah ã buúde bėjmina caá. ³⁹ Obohjeéhtih, nin Dios ã bohéat yoobát ã jumuchah, queétdih ñi jéih cádahat tútcan níit. Páant ñi cádahat túttna, yeéb Diosjih míic maona caá ñita chãjap taga, Gamaliel át niijíp wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, “Yoobópdihi tígaa”, maáta ít niij jenah joyóp wut jĩ. Pánih jenah joinít, Jesús ã naáwát tútnitdih ít jwúub bid bojop wut jĩ. Páant í jwúub waád jubínachah, queétdih ít puñat tútup wut jĩ. Páant í pái péanachah, “Jesúih doonádih yeéb ñi jwúub bohéca bojoó”, niij jũih péanit, queétdih ít bejat tútup wut jĩ.

⁴¹ Páant í bejat tútuchah joinít, ít jwúub bac bejep wut jĩ. Jesúihwã í jumat júb, yeejép yapna, búdí ít weñep wut jĩ. ⁴² Pánihna, yeó jáap jumap pah Dioíh muúboó, íih muunáboobút “Jesús Dios ã wahni Cristo ã jumna caá”, ípĩ niij naóh bohénap wut jĩ.

6

Siete teo wáacnit pínahdih Jesúihwã í ñítwat

¹ Caán láa Jesúih doonádih bohénit ít dao béjep wut jĩ. Pánih dao béjna, Jesúihwã míicjeh jumna yahna, ít míic jũihñup wut jĩ. Biquína judíowã jumna yahna, Griego wéheatdih wéhenit ít jumap wut jĩ. Queétboó íjeéh éemp wannit yaáhdih yeó jáap jumap pah íih jeémátdih í

túi biíc yoobó wāh jeémpcah enna, Hebreo wéheatdih wéhenitdih ít jūihñap wut jī. ² Páant ī míic jūihñachah jéihnit, Jesús doce ā naáwát tútnitboó bita āihwādhid bid bojnit, nin pah ít níj naáwáp wut jī:

—Dios naáwátdih bohéat jwīh tewat ā jumuchah, jeémátdih jwī jéih pāáhcan caá. ³ Pánihna, jwī déewāá, siete neonádih ñi ñíwí, jeémátdih pāáhnit ī jumat pínah niijná. Bita queétdih ‘Túini caá’, ī niijnít, Túini Espíritu ā wēpat búdí jumnit, túi jenah joinít dih ñi bidí. ⁴ Obohjeéhtih, jwiítboó yeó jáap jumat pah Diosdih úbhñit, ā naáwátdih jwī bohébična caá, ít níjíp wut jī.

⁵ Páant ī níjíchah joinít, “Júu. Páant tí jwī chājap”, nihát Jesúhwā ít níj jepahap wut jī. Pánihna, Esteban, Jesús dih túi jenah joiní, Túini Espíritu ā wēpat búdí jumnidih ít níwip wut jī. Bitadhbut ít níwip wut jī. Nin caá ī wātna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antioquía tútchidih bóo judío nihcan yuhna, judíowā ī bohéátdih joiná, íjeéh waadni át jumap wut jī. ⁶ Páant ī ñíonitdih Jesús ā naáwát tútnit pebhna ít ub juibínap wut jī. Queét ī ub juibínachah ennit, ī ñíonitdih teo jáhanit, ít úbúp wut jī, Dios queétdih ā túi teo wáacat pínah niijná.

⁷ Pánihna, caán baácdih moón Dios naáwátdih chah dawá jéihnit ī jumuchah,

Jerusalén tútchiboó jumnit Jesúhwā ít dao béjep wut jī. Sacerdotewābut dawá tút nūmnít, Jesúhwājeéh ít waadáp wut jī.

Bitá Estebandih í tewat

⁸ Esteban, caandíh Dios búdí ā teo wáacachah, ā wēpatjīh dawá láa jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih át chāj júutap wut jī. Páant ā chāj júutachah ennit, cáacwā Jesúh doonádih chah ít joíhip wut jī. ⁹ Obohjeéhtih, biquína judíowā ī míic wáacat mūdíh moón caandíh ít jūihñap wut jī. Queét Teo Wūhñitji wāt jumni poómp ít jumap wut jī. Cirene tútchidih moón, Alejandría tútchidih moón, Cilicia baácdih moón, Asia baácdih moón ít jumap wut jī. Queét wut jī Estebandih jéihnit ít jumap wut jī. ¹⁰ Pánihna, Esteban Túini Espíritu ā wēpat búdí jumnit, túi jéihni jumna, ā wéhenachah joinít, queétboó caandíh biíc yoobó ít nihcap wut jī. ¹¹ Biíc yoobó nihcan, íjna, bita ī yee naáwát pínah niijná, ít jīb wāhap wut jī. Páant ī yeeat tútuchah joinít, nin pah ít níj naóh yacap wut jī: “Esteban Moisés ā wutatjidih Diosdihbut yeejép ā wéhenachah, jwī joyóp be”, ít níj yeenap wut jī. ¹² Páant ī níjíchah joinít, cáacwā, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita waóhñitbut Estebandih ít íjip wut jī. Pánih íjnit, caandíh teonit, ī maáta pebhna ít ub bejep wut jī. ¹³⁻¹⁴ Queét ī yeeat tútnitji nin pah í

maátadih ít niij yeenap wut jĩ:

—Nin yeó jáap jummat pah Dioih m̄udih, Moisés ã w̄tatjidihbut yeejép ãpĩ wéhenap be. Nin pah ã niijíchah, jwíit jwĩ joyóp be: ‘Jesús Nazaret tátchidih bóo Dioih m̄udih ã yohbipna caá. Moisés ã w̄tatjidihbut ã jwúub túut n̄umbípna caá’, Esteban ã niijíp be, ít niijíp wut jĩ.

15 Nihat caanjĩh chúudnit Estebandih ĩ enechah, ãih móot ángelih móot panih yeh iigní ãt jígohop wut jĩ.

7

Esteban ã míc jãh niiját

1 Sacerdotewã ĩ maáh nin pah Estebandih ãt niij w̄bh joyóp wut jĩ: “¿Nit ĩ niiját yobópdih niit?” ãt niijíp wut jĩ.

2 Páant ã niijíchah joinít, Estebanboó nin pah caandih ãt niij jepahap wut jĩ: “Wã déewãá, behnitbut ñi joyoó. Weemdih ĩ naóh yacat yobópdih nihcan caá. Ded pah Moisés ã chãjatjidih yeéb ñi jenah joyát pah weembút biíc yoobó wã jenah joiná caá. Ded pah jwĩ n̄owã ĩ chãjatjidihbut biíc yoobó wã jenah joiná caá. Jwĩ n̄o Abrahamji Mesopotamia baácdih ã jumuchah, Harán baácboó ã bejat pínah jãtih, Dios nihat jéihni jumna, caandih ãt jígohop wut jĩ. 3 ‘Meém míih baácdih ma

déewãdihbut ma cádah bejeé. Páant ma bejehah, wã ñioni baácna meemdih wã waóhbipna caá’, Abrahamjidih Dios ãt niijíp wut jĩ.* 4 Páant ã niijíchah joinít, Abrahamji Caldea baácmant ãt numah jũwáp wut yah jĩ. Pánih ywúp jũóhnit, Harán baácna joinít, ít chão jwúuhap wut jĩ. Behe ã w̄nat táttimah, nin jwĩ jumni baácdih Dios Abrahamwãjidih ãt jũwát túutap wut jĩ.* 5 Obohjeéhtih, Abrahamji Dios ã naóhni baácdih ã juyúchah yuhna, ãih baác pínahdih caandih ãt wãh jwuhcap wut jĩ. Jibnitjeh ít jumap wut jĩ. Abrahamji ã weh wih jwuhcah, Dios caandih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: ‘Meemdih, ma jaimenádhbut nin baácdih wã wãhbipna caá’, ãt niijíp wut jĩ.* 6 ‘Táttimah, ma jaimená biih baácna bejnit, caán baácdih moónjeéh jumna, queédih teo wãhnit ĩ jumbipna caá. Pánihna, cuatrocientos jópchi ma jaimenádh yeejép ĩ chãjbipna caá. 7 Obohjeéhtih, páant ĩ chãjat jíib, weém caán baácdih moondih wã peéh chãjbipna caá. Páant wã peéh chãjat táttimah, ma jaimená nin baácna ĩ jwúub juibípna caá, páant m̄antih. Pánih jwúub joinít, weemdih jepahnit, ĩ wēi w̄hbipna caá’, Abrahamdih Dios ãt niijíp wut jĩ.* 8 Páant niijnít, Dios nin pah caandih ãt jwúub niij

* 7:3 Gn 12.1 * 7:4 Gn 11.31; 12.4
Gn 15.13-14; Ex 3.12

* 7:5 Gn 12.7; 13.15; 15.18; 17.8 * 7:7

naáwáp wut jĩ: ‘Weém wã niijátjidih wã náhníat pínah, yeebbút ñi náhníat pínah niijná, nin pah ñi chãjaá: Quehli nah yapat chódodih ñi bóod yohoó. Meém míicjeh, ma jaimenábat bíic yoobó bóodnit ñi jumúú’, át niijíp wut jĩ. Pánihna, Abraham áa Isaacdih mi weép jumuchah, ocho yeó jáap túttimah, áih quehli nah yapat chódodih Abraham át bóod yohop wut jĩ. Túttimah, Isaac Jacob pínahdih át weh jumup wut jĩ. Pánihna, Jacobboó docewã át weh jumup wut jĩ. Queét doceboó jwĩ ñowã pínah ít jumup wut jĩ.*

9 “Queét jwĩ ñowã í úud Josédih íjnit, caandíh yohna, Egipto baácna bejnitdih ít jíib chãj wũhup wut jĩ. Páant í jíib chãj wũhniiji á moh yéejchah enna, Dios Josédih át táí teo wáacap wut jĩ.*
10 Páant á teo wáacachah, José táí jenah joiní á jumuchah, Faraón Egipto baácđih moón í maáhboó Josédih át wēi enep wut jĩ. Diosboó caandíh páant át wēi enat túutup wut jĩ. Pánih wēi ennit, Faraón Josédih nihat Egipto baácđih moondíh tewat wutni maáh pínah át waadánap wut jĩ. Á pebh moondíhbat maáh át waadánap wut jĩ.*

11 “Caán láa Egipto baácboó Canaán baácboobút mah á buugcáh, caán baácndih

moón tubit ít moh yéejep wut jĩ. Pánihna, jwĩ ñowãbat jeémát ít jéih bid juicáp wut jĩ.* 12 Egipto baácboó jeémát jumát doonádih joinít, Jacob á wehdih neoh át jwíih wah bojop wut jĩ. 13 Túttimah á jwúub wahachah, Egipto baácboó í juibínachah, ‘Weém ñi úud tiguaá’, José á úud jeñénadih át niijíp wut jĩ. Pánihna, Joséboó á déewádih á maáh Faraóndih át júutup wut jĩ.* 14 Túttimah, José á íp Jacobdih á déewádihbat át bidip wut jĩ. Á déewã setenta y cinco cãacwãjeh ít jum jwuhup wut jĩ.* 15 Á wũúh á bid bojochah joinít, Jacobwã á wũúh pebhna Egipto baácboó ít bejep wut jĩ. Caanná juibínitji ít buudáp wut jĩ.* 16 Jacob á ñuo Abraham Hamor báadhda wehdih Siquem wut jumni baácboó í wunuchah í yohat pínahdih átát jíib chãjap wut jĩ. Pánihna, Abraham á jíib chãjniiji baácboó Jacobíh bácahjidih ub bejnit, á wehboó ít yohop wut jĩ.*

17 “Túttimah, ‘Nin baácđih yeebđih wã wũhbipna caá’, Dios Abrahamdih á niijátji pah tóah jũúwúchah, Egipto baácboó jwĩ déewã ít cãac poonap wut jĩ. 18 Egipto baácđih í jumuchah, bíih maáh Faraón í niijní, át túut ñuamáp wut jĩ. Caán Faraónboó ded pah José á

* 7:8 Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18 * 7:9 Gn 37.11,28; 39.2,21 * 7:10

Gn 41.39-41 * 7:11 Gn 42.1-2 * 7:13 Gn 45.1,16 * 7:14 Gn 45.9-10,17-18;

46.27 * 7:15 Gn 46.1-7; 49.33 * 7:16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13; Jos 24.32

* 7:18 Ex 1.7-8

chãjatjidih ãt jéihcap wat jĩ.*
 19 Pánih jéihcan, jwĩ n̄owãdih yeejép chãjna, ĩ weh jáap túuhnitdih ãt mao yohat túutup wat jĩ.* 20 Páant ã yapat cãtih, Moisés pínah ã cãac jumuchah, Dios caandih ãt túi wēi enep wat jĩ. Pánihna, ã mána tres widh caanbítidih júutcanjeh, ĩih muúboó ĩt túi bih bíbohoh wat jĩ.* 21 Pánihat túttimah, Moisésdih muúboó jéih bíbohcan, ã mána caandih mujboó ĩt pahanap wat jĩ. Páant ĩ pahanidih Faraón nuúm bid juí, ub aab béjnit, mi wūáh pah mit behanap wat jĩ.* 22 Egipto baác dih moón túi jéihnitíhdih Moisésdih ĩt bohénap wat jĩ. Pánihna, caán maáh wūáh pah ãt jumup wat jĩ.

23 “Túttimah, caán cuarenta jópchi bíbohñit, ã déewã judíowãdih enedih ãt bejep wat jĩ. 24 Pánih enedih juibína, Egipto baác dih bóo judíodih yeejép ã chãjachah, Moisés ãt enep wat jĩ. Páant ã chãjachah ennit, ã déedih teo wáacadih bejna, Egipto baác dih bóodih ãt mao yohop wat jĩ. 25 Pánih chãjna, ‘Wã déewã ĩ déedih wã teo wáacachah enna, “Dios jwiítidih túi ubni pínah ãt wahap taga”, ĩ niúj jenah joibípna caá’, Moisés ãt niúj jenah joyóp wat yah jĩ. Obohjeéhtih, queétboó páant ĩt niúj jenah joicáp wat jĩ. 26 Biíh yeó jáapdih chénewã ã déewã ĩ míc mawachah, Moisés ãt enep wat jĩ. Pánih

enna, ‘¿Yeéb biícwãjeh dépanih míc mao tigaá ĩi chãj?’ queétdih ãt niújip wat yah jĩ. 27 Obohjeéhtih, páant ã niújichah joinit, ã déedih yeejép chãjniboó Moisésdih ãt ub too yoh bojop wat jĩ. ‘Meém jwĩ maáh nihcan, jwiítidih watni nihcan caá. 28 ¿Jwĩin Egipto baác dih bóodih ma mao yohatji pah weemdíhbut mao yohih niút ma chãjap?’ ãt niúj juíhñup wat jĩ. 29 Páant ã niújichah joí wáhi bejnit, Moisés Madián baácboó ãt jweí béjep wat jĩ. Caanná jweí juibíniji áa jumnit, chénewã ãt weh jumup wat jĩ.*

30 “Madián baácboó Moisés cuarenta jópchi jumna, muú wihcapboó Sinai jee pébh jumnit, máa chálíh iigní panihnidih ãt enep wat jĩ. Caán iigát panihat cãtih ángelboó caandih ãt jíghohop wat jĩ. 31 Páant ã jíghochah, Moisés ãt en wáhi bejep wat jĩ. Pánih en wáhi bejna, caán máa chálíh iigní panihni pehbhit enedih ã bejehchah, Dios caandih nin pah ãt niúj naáwáp wat jĩ: 32 ‘Weém Dios caá. Weemdíhjah caá ma n̄owã, Abraham, Isaac, Jacob ĩ túi wēi uúbup’, ãt niújip wat jĩ. Páant ã niújichah joinit, Moisésboó méménit, úumna, ãt en ñahacap wat jĩ. 33 Pánihna, Dios nin pah caandih ãt jwúub niúj naáwáp wat jĩ: ‘B̄u wã pebh ñuhna, míh zapatosdih waícanjeh ma too dugú. 34 Wíh cãacwã Egiptoboó jumnit, yeejép

* 7:19 Ex 1.10-11,22 * 7:20 Ex 2.2 18.3-4

* 7:21 Ex 2.3-10 * 7:29 Ex 2.11-15;

yapna, tubit moh yéejnit ī jũñúchah, wã joiná caá. Páant ī jũñát dih joinít, queétdih teo wáacat náahna, Egipto baácboó meemdíh wahat túut niijná, ma pebh wã dei jũúwúp be. Pánihna, bũũ conboó ma jwúub bejeé', Dios Moisésdih át niijíp wut jĩ.*

35 "Ī náahcannijidih yuhna, ī maáh pínah, queétdih túi ubni pínahdih Diosboó át wah jwúuba bojop wut jĩ. 'Meém jwĩ maáh nihcan, jwiít dih wutni nihcan caá', ī jãh niijjéhnijidih Dios Egipto baácboó át wah bojop wut jĩ, queétdih ã namah bac jũúwát pínah niijná. Pánih wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa cháliah iigní panihni cãtíh jumni ángeldihbut Dios át wahap wut jĩ. 36 Pánihna, Egipto baácboó jumnitji judíowãdih Moisés át namah jũúwúp wut jĩ. Egipto baácboó caán Moisés Dios ã wēpatdih át jwíih júut waáwáp wut jĩ. Túttimah, Mũj Mac Duuni wut jumni boó át jwúub júutap wut jĩ. Túttimah, muú wihcapboobát cuarenta jópchi ī jumuchah, Dios ã wēpatdih páant ãpĩ júutap wut jĩ.*

37 Caán Moisésboó judíowãdih nin pah át niij naáwáp wut jĩ: 'Weém wã nihah pah muntih Dios naáwát dih naóh yapani pínahdih yeebdíh ã wahbipna caá. Caán ñijeéh ã jumbipna caá', Moisés queétdih át niijíp wut jĩ.*

38 Moisés muú wihcapboó

jwĩ nuowã biíc dih át jumap wut jĩ. Sinaí wut jumni jeená caandíh naóhniji ángeljeé hbut át jumap wut jĩ. Ījeéh jumnit, Dios ã wutatdih Moisésboó át naóh yapanap wut jĩ, caandíh jepahnit, Diosjeéh ī túi jumap pínah niijná. Jwiítbut jwĩ joyát pínahdih át naáwáp wut jĩ.*

39 "Pánih jũóhnitji muú wihcapboó jumna, Egipto baácboó jwúub bejé hna, Moisésdih náahcan, jwĩ nuowã ã wutatdih ĩt yap yohop wut jĩ. 40 Pánih yap yohna, Moisés úud jeñé Aaróndih nin pah ĩt niijíp wut jĩ: 'Jwiít dih waóh nit pínah Dios panihnitdih ma pãp wãhuú. ¿Egipto baácboó jwĩ jumuchah, jwiít dih namah jũóhni Moisés ded pah tigaá át bej?' ĩt niijíp wut jĩ.* 41 Páant niijnít, queét momo jiwí wũúh pah jíghnidih orojíh ĩt pãpap wut jĩ. Pánih pãp péanit, queét nuñúpdih mao ub jũóh nit, ĩ pãpnidih cáo wãhna, búdí ĩt weñep wut jĩ.* 42 Páant ĩ pãpnijidih ĩ weñechah ennit, 'Weemdíh yohnit, cúiwãdih, widhdih, yeodíhbut ĩ wēi dáhwa naáh', niijnít, Dios queétdih áti h yohop wut yuh jĩ. Páant ĩ chãjatjidih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

' "Yeéb weemdíh yeejép ñi chãjap be. Muú wihcapboó cuarenta jópchi jumna, yeéb judíowã nuñúpwãdih mao cáonit, weemdíh

* 7:34 Ex 3.1-10

* 7:36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33

* 7:37 Dt 8.15,18

* 7:38

Ex 19.1-20.17; Dt 5.1-33

* 7:40 Ex 32.1

* 7:41 Ex 32.2-6

wāhna, ñita túi chāj tagaá. Obohjeéhtih, weémboodíh ñi náhnicap be.

43 Pánih náhnican, Móloc wūt jumnidih wēinit, áih mūdíh ñi bíbohó jī. Biíh cáí Refán wūt jumni, caan páh jíghni yeéb ñi pápni dahdihbut ñi weñep be. Pánihna, yeebdíh peéh chājna, yuúp Babilonia baácboó wā wahbipna caá”, Dios á niijná caá’, át niij daacáp tajī. (Am 5.25-27)

44 “Jon jātih moón jwī nuowā mūú wihcapboó jumna, Dios íjeéh á jumat pínah niijná, nuúúp chóojih í chājni mūdíh ít bíbohó wūt jī. Caán mūdíh Dios á niijátji pah biíc yoobó Moisés át chājap wūt jī. Caán mūú díítboó Dios á wutat daácsi jeé naaná át jumup wūt jī.* 45 Pánihna, queétdih Dios á naóhniiji nin baácđih jainá, Josué jwī nuowā biícđih caán mūdíh ít ub juyúp wūt jī. Páant í ub juyúchah, Dios queétdih teo wáacna, caanjíh jumnitjidih át yohop wūt jī. David á jum láabut caán mūdíh ít bíboh jwuhup wūt jī.* 46 Pánihna, caandíh Dios á túi weñechah jéihnit, caán íjeéh á jumat pínah mūdíh chājíhna, David Diosdih áti h uúbup wūt yuh jī.* 47 Obohjeéhtih, páant á uúbúchah yuhna, á wunat túttimah, á wūúh Salomónboó

Dioíh mūdíh át chājap wūt jī.* 48 Pánih chājna yuhna, Diosboodíh cáacwā í chājni mūdíh í jéih nemcan caá. Páant niijnít, Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

49 ‘ “Japboó wā chúdat panihni caá. Caánboó chúdna, nihatđih wā wutna caá. Pánihna, noónboó wíih jíthca wā chái chúdat panihni caá. Pánih chái chúdna, chah wēpni wā jumna caá. Weém Dios caá. Páant wā jumuchah, wíih mūú pínahđih ñi jéih teo wāhcan caá. Wā chooát pínah mūdíh wā náahcan caá.

50 Weemjéh nin baácboó nihatđih wā chājap jī”, Dios á niijná caá’, át niij daacáp tajī. (Is 66.1-2)

51 “Jwī nuowāji í yap yohat pah muntih yeebbát Diosdih ñi yap yohna caá. Dios naáwátđih joiná yuhna, yeéb yehna joyáh bojnit Túini Espíritudihbut yehna ñi niijná caá.* 52 Jwī nuowāji Dios naáwátđih nihát naóh yapanitđih yeejép ít chājap wūt jī. ‘Túttimah túini yoobát á jūóhbiipna caá’, queét í niij naáwáchah, jwī nuowā ít joiijí ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant niij naóhnitjidih ípí mao yohop wūt jī. Pánihna, ‘Túini yoobát á jūóhbiipna caá’, í niijníji Jesúsđih yeebbát ñi

* 7:44 Ex 25.9,40 * 7:45 Jos 3.14-17
1R 6.1-38; 2Cr 3.1-17 * 7:51 Is 63.10

* 7:46 2S 7.1-16; 1Cr 17.1-14 * 7:47

mawap be. ⁵³Dios ã wutatdih ángelwã Moisésdih ít naóh yapanap wut yuh jĩ, jwĩ joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, ï wutattjidih jwĩ bíbohna yuhna, yeéboó caandíh ñi yap yohna caá”, Esteban át niijíp wut jĩ.

Estebandih jee dáhnajĩh ï yoh mawat

⁵⁴ Páant ã niijíchah joinít, queétboó tubit ít íjip wut jĩ. Pánih íjna, úum náah jumnit ít jíghop wut jĩ. ⁵⁵ Páant ï íjichah yuhna, Túini Espiritu caandíh bádí ã teo wáacachah, japboó chéi en ñahanit, Dios ã yeh iigátidih, Jesús Dios ã jéihyemant bóo buwámant ã ñuhuchahbat Esteban át enep wut jĩ.

⁵⁶ —¡Ñi eneeé! Jeáboó jéweat panihni ã jumuchah, Jesús nihat cãacwã úd jeñé, Dios ã jéihyemant bóo buwámant ã ñuhuchah, wã enna caá, át niijíp wut jĩ.

⁵⁷ Páant ã niijíchah joinít, queét tubit íj yapna, ñaácnit, ñih molítdih nem teo, ñáo ñah bejnit, caandíh ít tewep wut jĩ. ⁵⁸ Pánih teonit, caán tútchimant wái bac bejnit, jee dáhnajĩh ít yoh mawap wut jĩ. Páant ï yohat pínah jãtih, jih ï duoní yégueh chóonadih too dug jwejnít, jáap beh tóahni Saulo wüt jumnidih ít wapat tütup wut jĩ.

⁵⁹ Estebandih jeejĩh ï yohochahjeh, “Maá Jesús, wĩh caolihdih ma wbuú”, át niijíp wut jĩ.* ⁶⁰ Páant

niijnít, bódicha caj yoh ñajnit, “Maá, weemdíh yeejép ï chãjachah yuhna, queétdih ma peéh chãjca bojóó”, niijnít, át wunah bejep wut jĩ.*

8

Saulo Jesúhwãdih yeejép ã chãjat

¹⁻² Bita Jesúhwã Estebanjidih baad yóhna, bádí ít jañúp wut jĩ. Obohjeéhtih, Sauloboó Estebandih ï mawachah enna, “Túina caá”, át niij jenah joyóp wut jĩ. Caán yeó jáapjeh Jerusalén tútchidih jumnit Jesúhwãdih eníhcan, yeejép ít chãj jwíhip wut jĩ. Páant ï mao jwíhichah, Jesúhwã Jerusalén tútchimant Judea baác, Samaria baácnabat yuúp ít jweí peét bejep wut jĩ. Jesús ã naáwát tüttnit pohba ít bejcap wut jĩ. ³ Pánihna, Sauloboó Jesúhwãdih eníhcan, queétdih yeejép chãjna, ñih muunádh waadnít, neonádh, yaádhdhibat teo wái bacnit, nemat muúboó apĩ nemat tütup wut jĩ.*

Felipe Samaria baáchoó Jesúh doonádh ã bohéat

⁴ Pánih jweí peétnitji ï juibíni tútchinadih moondíh Jesúh túini doonádh ipĩ naáwáp wut jĩ. ⁵ Samaria baáchoó jumni chah bádí tútchina juibínit, Felipebat caán tútchidih moondíh Jesúh túini doonádh át naáwáp wut jĩ. ⁶ Páant ã naáwáchah joinít, Dios ã

* 7:59 Sal 31.5; Lc 23.46

* 7:60 Lc 23.34

* 8:3 Hch 22.4-5; 26.9-11

wēpatjīh jwiit cāacwā jwī jéih chājca naáhdih ā chājachah ennit, caanjīh moón dawá it tái joyóp wut jī. ⁷ Dawá nemép jumnit ā pebh ī juibínachah, nemépwāboodih āpī bac bejat tūtup wut jī. Páant ā bac bejat tūtuchah joinít, nemépwā űaácnit, ĩpī bac bejep wut jī. Dawá jéih wālicannitdih, jéih bejcanitdihbut āpī booanap wut jī. ⁸ Páant ā chājachah enna, caán tútchidih moón búdí it weñep wut jī.

⁹ Caán tútchidih bóo Simón wūt jumni, jióhni āt jumup wut jī. Pánihna, caán tútchidih moondih jióhni ded pah ī chājatdih āpī chāj jútup wut jī. Páant ā chājachah enna, caanjīh moón en wáhi bejnit, Simóndih it úumup wut jī. Nin pah āpī niijíp wut yah jī: “Weem páh jéihni bita wihcan caá. Dedé weemdih judhcan caá”, āt niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ā chājachah enna, “Nin Dios pah muntih wēpat bíbohni caá”, cāacwā ī maáta biicdih it niijíp wut yah jī. Queét nihat caandih it tái joi jwúhup wut jī.

¹¹ Páant ā chājatjīh queédih maatápdih āt jútup wut jī. Páant ā chāj jútuchah enna, queétboó wáhi bejnit, caandih it tái joyóp wut jī.

¹² Obohjeéhtih, caandih ī joyóchah yahna, Felipeboó Dios maáh ā jumatdih, Jesu-cristoīh táini doonádhbut ā naáwáchah joinít, Simóndih cádahnit, Felipeboodih it joyóp wut jī. Pánih tái joinít, ī jepahachah enna, Felipe neonádih, yaáhdihbut āt

daabánap wut jī. ¹³ Simónbut Felipe ā naáwáchah joinít, Jesúsdih ā jepahachah, caandihbut āt daabánap wut yah jī. Páant ā daabáát tútimah, Felipejeéh caanbát āt péenap wut jī. Felipe Dios ā wēpatjīh chāj jútuit, tubúp chūúhnitdih ā tái booanachah enna, Simón āt en wáhi bejep wut jī.

¹⁴ Samaria baácdih moón Dios naáwátidih ī tái jepahat dooná Jerusalén tútchina Jesús ā naáwát tútuitdih āt juibínap wut jī. Páant ī jepahat doonádih joinít, Pedro, Juan biicdih, Samaria baácna it wahap wut jī. ¹⁵ Pánih caanná juibínit, Pedrowā Jesúsdih jáap jéihnitdih Diosdih it uúbúp wut jī, Túini Espíritu ā wēpat queédih ā jumat pínah niijná. ¹⁶ Queét Samaria baácdih moón Jesúíhwā ī jumat jútut pínah niijná, queédih Felipe ātāt daabánap wut jī. Jesúsdihjeh it jéih jwúhup wut jī. Obohjeéhtih, caán láa, Túini Espíritu ā wēpat queédih āt wih jwúhcap wut jī. ¹⁷ Pánihna, Pedro Juanjīh Samaria baácdih moondih ī teo jáha uúbúchah, Túini Espíritu ā wēpat queédih āt jum jwúhip wut jī.

¹⁸ Pedrowā ī teo jáha uúbúchah, Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah wéheatjīh ī wéhenachah, Simón āt enep wut jī. Pánih ennit, Pedrowā ī wēpat déedih náahna, dinerojīh ātih júb chājīhip wut yah jī.

¹⁹ —Weembát cāacwādh

wā teo jāha uúbúchah, Túini Espíritu ā wēpat queédihbut ā jummat pínah niijná, weemdíhbut ñi wēpat déedih ñi wūhuú, āt niijíp wut yah jĩ.

20 —Míih dinerojĩh Dios ā wēpatdih ma jīb chājihat yeejép caá. Pánihna, caandíh ma jīb chājihat peéh míih dinero bíicdih iiguípna ma bejeé. 21 Dios ā enechah, ma jenah joyát yeejép ā jumna caá. Nindih jwiít jwĩ chājat pah meém chājni pínah nihcan caá. 22-23 Wēpatdih tabit en ñinahnit, tabit íj yaicánniابه caá. Pánih jumna, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyát dih Dios ā yohat pínah niijná, caandíh ma uúbú. Páant ma chājachah enna, caán ma yeejatdih āta yoh tagaá, Pedro jíohni Simóndih āt niij jaihñap wut jĩ.

24 —Weemdíh yeéb Diosdih ñi uúbú, ma niijípboó wā bejcat pínah niijná. Caán waó jīb iiguípna wā bejihcan caá, Simón āt niijíp wut jĩ.

25 Tálttimah, Pedro Juanjĩh Dios naáwát dih bíih tútchinadih moondíh naáwádih ít bejep wut jĩ. “Jesús ā boo pud jūúwát túttimah, caandíh jwiít jwĩ enep jĩ”, Samaria baác dih moondíh ít niij naóh peetép wut jĩ. Pánihna, caanjĩh moondíh bohé péanit, Jerusalén tútchina ít jwúub bejep wut jĩ.

Felipe Etiopía baác dih bóodih ā bohéat

26 Felipe Samaria baácboó ā jumuchah, Dioíh ángel caandíh nin pah āt niij naáwáp wut jĩ: “Múú wihcapboó Jerusalén tútchimant Gaza baácboó bejni namána chóop yapapboó ma bejeé”, āt niijíp wut jĩ. 27 Páant ā niijíchah joinít, caanná āt bejep wut jĩ. Caán namádih Etiopía baác dih bóo jwúub bejna āt chājap wut jĩ. Caán Etiopía baác dih moón ĩ maáh wili Candace wūt jumnihíh dinerodih en daoní wut jĩ. Jerusalén tútchiboó Diosdih weñedih juibíniji jwúub bejna āt chājap wut jĩ. 28 Āih tútchina pátúnijĩh jwúub bejna, Dios naáwát dih naóh yapani Isaías ā daá cni núojidih enna āt chājap wut jĩ. 29 Pánihna, Túini Espíritu Felipedih nin pah āt niijíp wut jĩ: “Con bejni pátáni pebhna ma bejeé”, āt niijíp wut jĩ.

30 Páant ā niijíchah joinít, Felipeboó pátáni pebhna juibínit, caán núodih Etiopíadih bóo ā míic en naáwáchah, āt joyóp wut jĩ.

—¿Ma ennidih ma beh joí níit? Felipe caandíh āt niij uúbh joyóp wut jĩ.

31 —Weemdíh bohéni ā wihcah, wā tái beh joicán caá. Wā pebh jui chúudnit, weemdíh ma bohénaá, Felipedih āt niijíp wut jĩ.

—Júu, niijnít, ā pebh āt juibí chúudap wut jĩ.

32 Dios naáwát dih naóh yapani Isaías nin pah ā niij daacátjidih Etiopía baác dih

bóo míc en naóhna át chājap wut jī:

“Ovejadh mawat túut, ī teo wáyachah, ā ñaáccat pah muntih caanbút caandíh ī tewechah, laihcanni ā jumbipna caá. Oveja yoócdih ī bóodochah, ā ñaáccat pah muntih caanbút laihcanni ā jumbipna caá.

³³ Caandíh ī deoh naóhbiḡna caá. Caán yeejép ā chājcah yuhna, queétboó caandíh yeejép ī chājbipna caá. Pánihna, caandíh ī mao yohochah, weh wihcanjeh nin baácboó ā buudbípna caá”, Isaías át niij daacáp tajī. (Is 53.7-8)

³⁴ Caán núodih en naóhnit, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—Ma naáwá weemdíh. ¿Nin Isaías ā niijátji dedna tigaá? ¿Caanjéh naóh niit át chājjip? ¿Biíhdih naóh niit át chājjip, páant ā niijná? át niijíp wut jī.

³⁵ Páant ā niij úbh joyóchah joinít, Felipeboó caán náodih ennit, Etiopíadih bóodih Jesúih túini doonádih át naáwáp wut jī. ³⁶ Páant niij bájna, ímdih it enep wut jī.

—¡Enejúh! Conboó ím caá. ¿Weemdíh ma daabáihcan niit? Felipedih át niijíp wut jī.

³⁷ —Jesúsdih ma túi jepahachah, meemdíh wā daabábipna caá, Felipe caandíh át niijíp wut jī.

—Dios wūúh Jesúsdih weém wā túi jenah joiná caá. Caán Jesús Dios ā wahni Cristo ā jumadh wā túi jéihna caá, át niij jepahap wut jī.

³⁸ Páant niijnít, pūtáni íoh teonidih át chāwáát túutap wut jī. Caán ā chāwáchah, dei ñuhnit, ímna it dei juibínap wut jī. Pánih dei juibínit, ímdih póbó púud bac bej juibí ñuhnit, Felipeboó caandíh át daabánap wut jī. ³⁹ Daabá péanit, ī aab ñúhuchah, Túini Espíritu Felipedih át ubah bejep wut jī. Á buudáh bejchah, Etiopíadih bóo caandíh át jwúub encap wut jī. Pánihna, Jesúsdih jepahna, túi wēinit, áih baácna át jwúub bejep wut jī. ⁴⁰ Túini Espíritu Felipedih ā ub bejchah, Azoto tátchina át juibínap wut jī. Pánihna, nihat tátchinadih moondíh Jesúih túini doonádih naóh jibna, Cesarea tátchiboó át juibínap wut jī.

9

*Saulo ā túut nuumát
(Hch 22.6-16; 26.12-18)*

¹ Páant Felipe ā chājat pónih, Sauloboó Jesúihwādh en jūihna, “Queédih maomi caá”, niijnít, sacerdotewā ī maáh pebhna át bejep wut jī. ² Caanná juibínit, mawat pínah papélahdih caandíh át úbúp wut jī. “Damasco tátchiboó judíowā ī míc wácat muunádih moón ī maátadih ñi daacá. Weém Jesúihwādh bid jainít, queédih chéonit, nin Jerusalén tátchiboó wā jwúub ub jūóhmi caá. Pánihna,

wã tewat pínah papélahdih weemdíh ñi wãhúú”, Saulo át niijíp wut jĩ.

3 Páant ã niijíchah joinít, caán núodih ï wãhuchah, Damasco tútchina ït bejep wut jĩ. Damasco tútchina ï toáh juibínachah, japmant iig jéenaat caandíh át jíghohop wut jĩ. 4 Páant ã iig jéenanachah, Sauloboó át bũug ñájap wut jĩ. Pánih bũug ñájnit, Jesús ã wéhenachah, át joyóp wut jĩ. “¿Saulo, dépanihna meém weemdíh yeejép ma chãj?” át niijíp wut jĩ.

5 “¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo át niijíp wut jĩ. **“Weém Jesús, yeejép ma chãjni caá. Weemdíh íjnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míc yéjeha caá. 6 Ma ñah ñuhúú. Tútchidih waad béjnit, ma jumúú. Ma chãjat pínahdih meemdíh naóhni pínah ã juibíhipna caá”,** Jesús Saulodih át niijíp wut jĩ.

7 Páant ã wéheatdih joiná yuhna, Saulo ã pej jumnitboó cáacdih encan, ït joí wáhi bejep wut jĩ. 8 Saulo ñah ñahnit, ã jéih encan, ã pej jumnit áih muj nahmant teonit, Damasco tútchina caandíh ït wái waad béjep wut jĩ. 9 Pánihna, Saulo biíc peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpcan, babhcan, Diosdih búdí úbhna át chãjap wut jĩ.

10 Damasco tútchidih bóo Jesúsdi h jéihni Ananías wut jumni oo júmat dée pah Jesúsdi h át enep wut jĩ. Páant ã enechah, Jesús caandíh át ejep wut jĩ: “¡Ananías!” át

niijíp wut jĩ. “Jáú, wã jumna caá”, át niij jepahap wut jĩ.

11 **“Yoobópdih wut jumni namádih, Judáih mũná bejnit, Tarsodih bóo Saulo wut jumnidih ma bidíi. Caán Diosdih úbhna caá ã chãjap. 12 Caanbát oo júmat dée jíghohatdih enna caá ã chãjap. Á jwúub enat pínah niijná, meém juibínit, caandíh teo jáhanit, úbát panihatdih ã enep be”,** Jesús Ananíasdi h át niijíp wut jĩ.

13 “Maá, caán míhwã túinit, Jerusalén tútchidih moondíh yeejép át chãjap wut be. Dawá cáacwã weemdíh páant ï niij naáwáp be. 14 Nin Damasco tútchiboó caán ni hat míhwádi h teo nemat túat niijná, sacerdotewã ï maátadi h papélahdih daacát túatnit, caán núo ã wépatjĩh át júwúp wut be”, Jesúsdi h Ananías át niij jepahap wut jĩ.

15 **“Caán Sauloboó wã ñíoni jumna, judíowã nihcannitdih, ï maátadi h, judíowádi hbut wã naáwátdih ã naóhbi pna caá. Pánihna, ã pebhna úmcanjeh ma bejeé. 16 Túttimah, wíih ã júmat jíib, dawá láa yeejép ã yapat pínahdih caandíh wã jéihyabi pna caá”,** Jesús Ananíasdi h át niijíp wut jĩ.

17 Páant ã niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandíh teo jáha úbhnit,

—Wã dée Saulo, jwí Maáh Jesús namáboó meemdíh jíghoni weemdíh ã wahap be, ma jwúub enat pínah, Túini Espíritu ã wépat meemdíh ã

jumat pínahbut niijná, át niijíp wut jĩ.

18 Páant ã niijíchahjeh, ãih quíib dahdih queéj cháa pah jíghoni ã búg jéenechah, Saulo át jwúub enep wut jĩ, páant muntih. Pánihna, ñah ñuh bac bejnit, át daabáát túttap wut jĩ. 19 Páant caandih ĩ daabáát túttimah, jwúub bid jeémpna, ã nuugúp wanatji át boonap wut jĩ. Pánihna, Saulo Damasco tútchidih Jesúíhwájeéh maátcanjeh át jumap wut jĩ.

Saulo Damasco tútchiboó ã naáwát

20 Saulo ã tútt nuumát túttimahbitjeh, judíowã ĩ míic wáacat muunáboó Jesúíh táini doonádih át naáwáp wut jĩ.

—Caán Jesús Dios wáuh caá, Saulo ãpĩ niijíp wut jĩ.

21 Páant ã niij naáwáchah joinít, nihát ĩt joi wáhi bejep wut jĩ.

—¿Nin Jesúíhwádih ñuun yóhniiji nihcan niít? ¿Ninjĩhbut jüóhnit, queédih teonit, sacerdotewã ĩ maátadih wáhihniiji nihcan niít? ĩt míic niijíp wut jĩ.

22 Obohjeéhtih, Saulo úumcanjeh, chah át bohénap wut jĩ. Pánih bohénit, “Yoobópdih tigaá Jesús Dios ã wahní Cristo caá”, ã niijíchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowãboó ĩt beh joicáp wut jĩ.

Saulo judíowádih ã jweyát

23 Maátcanjeh ã jumát túttimah, judíowã caandih mawíhna, queétjeh ĩt míic

wéhenap wut jĩ. 24 Pánih míic wéhenit, caán tútchidih bóo jécnadih yeó jáap jumát pah, chei jumát pahbut ĩt páñap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, Sauloboó ĩ mawíhát doonádih át joyóp wut jĩ. 25 Caán doonádih joinít, Saulo ã chéenwã caandih búdí wúhdih yacnit, chei caán tútchi wáihyat júda táahmant ĩt cádah deya bojop wut jĩ. Páant ĩ chájat túttimah, Jerusalén tútchiboó át bejep wut jĩ.*

Saulo Jerusalén tútchiboó ã jumát

26 Jerusalén tútchidih jubínit, Jesúíhwã bíicdih Saulo átihi jumíhip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, “Jesúsdihi jepahni nihcan caá”, niij jenah joinít, caandih ĩt úumap wut jĩ. 27 Páant ĩ úumachah yuhna, Bernabéboó Jesús ã naáwát túttnit pebhna caandih át numah bejep wut jĩ. Pánihna, Saulo ded pah ã yapatjidih Bernabé queédih át naáwáp wut jĩ: “Nin Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdihi át enep wut jĩ. Á enechah, Jesúsboó caandih át wéhenap wut jĩ. Túttimah, Damasco tútchidih moondih úumcanjeh, Jesúíh doonádih át naáwáp wut jĩ”, Bernabé át niijíp wut jĩ. 28 Páant ã niiját túttimah, Saulo ĩjeéh waadní, Jerusalén tútchidih moondih úumcanjeh, Jesúíh doonádih át wép naáwáp wut jĩ. 29 Pánih naóhnit, biquína Grecia baácmant jüóhnit

* 9:25 2Co 11.32-33

judíowājeéh míic wéhenit, queétdih yehna át naáwáp wut jī. Páant Saulo chah ā wēp naáwát peéh caandíh ít mawíhip wut yuh jī. ³⁰ Páant ī mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jumnit Jesúíhwāboó caandíh Cesarea tútchina ít ub jwei déi bejep wut jī. Caanjíh numah jum jwahnit, Tarso tútchina caandíh ít wah bojop wut jī.

³¹ Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó Jesúíhwā ít tui jumap wut jī. Dedé tac buugáát wihcah, ít tui míic bohénap wut jī. Queét Diosdih umnit, ī yéejatdih cádahachah, Tíini Espíritu queétdih búdí át teo wáacap wut jī. Pánihna, Jesúsdih jepahnit chah ít dao béjep wut jī.

Pedro Eneasdih ā booaat

³² Saulodih ī wahat túttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúíhwādih táoh en jib bejna, Lida tútchidih át juibínap wut jī. ³³ Caanná juibínit, Eneas wut jumnidih át enep wut jī. Ocho jópchi jātih Eneas tubáp chāúhniiji át jéih wálicap wut jī.

³⁴ —Eneas, Jesucristo meemdih ā booana caá. Ma ñah ñahúú. Ma lajatdih ma ub ámohoó, Pedro át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, Eneas át ñah ñahap wut jī. ³⁵ Pánihna, nihat Lida tútchidih moón, Sarón tútchidih moonbút caán doonádih joinít, ī yéej chājatdih cádahnit, Jesúsdih ít jepahap wut jī.

Tabita mi boo pud jūúwát

³⁶ Jope wut jumni tútchidih Tabita wut jumnih Jesúsdih tui jéihnih mit jumap wut jī. Mi wut Tabita griego wéheatjīh Dorcas ít niijíp wut jī. Caánt tui chājnih, moh yéejnitdih mipí tui teo wáacap wut jī. ³⁷ Pánihna, caán láa wunat ñah jūúwáchah, mit wunah bejep wut jī. Páant mi wunat túttimah, queét miíh bácahjidih tui choc péanit, chah bóo tólihboó ít jwejep wut jī. ³⁸ Lida tútchi Jope tútchi tui pebh buugjéh át jumap wut jī. Pánihna, Jope tútchidih moón Jesúíhwā, Pedro Lida tútchiboó ā jumap doonádih jātih ítát joyóp wut jī. Pánih joinítji chénewādih Pedro pebhna ít wah bojop wut jī. Á pebhna juibínit, “Tabita mi wunah bejep be. Waícanjeh jwí jumapboó jwíjeéh ma jūúwá”, Pedrodih ít niijíp wut jī.

³⁹ Páant ī niijíchah joinít, Pedro íjeéh át bejep wut jī. Caánboó ī juibínachah, caán mūúdíh jumnitboó Pedrodih chah bóo tólihna ít numah púuh laab béjep wut jī. Tabita íjeéh jum jwahnna, moh yéejnitdih wúhat túut niijná, dawá yéguehdih mit chājap wut jī. Pánihna, éemp wunnit yaádh Pedrodih ñah púuda bojnit, mi chājniiji yéguehnadih ít jút juñáp wut jī. ⁴⁰ Obohjeéhtih, Pedro caán tólihboó jumnitdih át bac bejat túutap wut jī. Í bac beedáát túttimah, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih át wúbáp wut jī. Pánih wúbh péanit, miíh

bácahjidih tac púud ennit,

—Tabita, ma ñah ñahúú, át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, caántboó Pedroh wāt ennit, mit pūd chúudup wut jĩ. ⁴¹ Páant mi pūd chúuduchah, Pedro miíh téihyadih teonit, caántdih át wái ñahanap wut jĩ. Pánihna, caanjĩh moón Jesúhwādh, éemp wunnit yaáhdhíbut bid bojnit, “Eneé mi jwúub boonap be”, queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant mi booaat doonádh nihāt Jope tātchidih moón ĩt joyóp wut jĩ. Pánih joinít, dawá Jesúsdih ĩt jepahap wut jĩ. ⁴³ Pánihna, ñańúpwā chóo teoni, Simón wāt jumnijeéh Jope tātchiboó maatápdih Pedro át jumup wut jĩ.

10

*Pedro Cornelio wādh
Jesúh doonádh naáwādh ĩ
bejat*

¹ Caán láa Cesarea tātchiboó cien soldadowā ĩ maáh Cornelio wūt jumni át jumup wut jĩ. Queét soldadowā Italiano wūt jumni poómp wut jĩ. ² Cornelio áih mūdih moón biícđih Diosdih táı jenah joı wēinit, caandih úumna, yéejat cádahnit, ĩt táı chājap wut jĩ. Jĩgah náah jumnit judiówādh búdı át teo wáacap wut jĩ. Jesucristodih jéih jwuhcan yuhna, yeó jáap jummat pah Diosdih át úúbúp wut jĩ. ³ Biíc yeó jáap cheyeh las tres jumuchah, Cornelio ã úúbúchah, oo jummat pah, Dioih ángel ã pebhna ã waád juibínachah, át

enep wut jĩ. Páant ã enechah, “Cornelio”, át niijíp wut jĩ. ⁴ Cornelio caandih en behnit, úumna, “¿Maá, dedéđih caá ma náah?” át niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, ángel nin pah caandih át niij jepahap wut jĩ: “Diosdih ma úúbúchah, át joyóp wut be. Jĩgah náah jumnitdih ma wāhuchahbut, át enep wut be. Pánihna, buu ma úúbátdih ã jepahbipna caá. ⁵ Jope tātchiboó Simón Pedro wāt jumnidih ub júúwát náahna, miíh cáacwādh ma wah bojoó. Caán táıni doonádh yeebdih ã naóhbipna caá. ⁶ Biíh Simón ñańúpwā chóo teonijeéh búdı maj jwēejdih jumni mūdih ã jumna caá”, ángel Corneliodih át niijíp wut jĩ.

⁷ Páant niij péanit, át bac bejep wut jĩ. Ā bac bejat tātımah, Cornelio chénewā caandih teo wāhntdih, biíc ĩjeéh jumni soldadodihbut át bid bojop wut jĩ. Caán soldadoboó Diosdih táı wēini jumna, yeó jáap jummat pah Corneliodih wapni wut jĩ. ⁸ Pánihna, Cornelio ángel ã niijátjdih queétdih naóh beedánit, Jope tātchiboó át wah bojop wut jĩ.

⁹ Biíh yeó jáapđih Jope tātchiboó ĩ tóah juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ã jumni mūd chahmant bóo coahna Diosdih úúbúdh át púuh laab béjep wut jĩ. ¹⁰ Páant ã úúbúchah, caandih ñuugúp tabuchah, át jeémíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, ĩ jeémát chājat pónih, oo jummat jíghat

déedih át enep wut jī. ¹¹ Jeáboó ã jéweah bejehah, chénaoboó bóod chéoni chóo, búdí chóo át dei jūúwáp wut jī. ¹² Caán chóo díítna dawá nañúpwā judíowā ĩ jeémpeca naáhwā míic ĩt jumap wut jī. Maiwābut jam, jwébehwābut ĩt jumap wut jī. ¹³ Caandíh ã enechah, Dios nin pah át niijíp wut jī: “Pedro, ñah ñahnit, nitdih ma mao jeémé”, át niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ã niijíchah joinít, “Nihcan caá, Maá. Weém wā jeémpecan níit. Jwī nuowādih ma jeémát túutca naáh yeejépwādih wāpī jeémpecan beé”, Pedro át niij jepahap wut jī. ¹⁵ “‘Buu túinit caá’, wā niijnítidih ‘Yeejépwā caá’, ma niijcá bojoó”, Dios Pedrodih át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant bíic peihcanni láa ã yapachah, caán chóo át púuh laab béjep wut jī, buca. ¹⁷ Pánihna, Pedro tabit náhni dahwanit, “¿Dépanihatdih níjích tigaá pánih jíghnidih ã júut?” caanjéh át niij jenah joyóp wut jī. Páant ã niij jenah joyóchah, Cornelio ã wah bojnitboó, Pedro ã jumni muuná ĩt juibínap wut jī: “¿Simón nuñúpwā chóo teoníih muú dedboo tigaá ã jum?” cāacwādih ĩt niij uúbh joyóp wut jī. Caán muudíh ĩ jéihya naáwáchah, ã jumni muuná ĩt juibínap wut jī. ¹⁸ Pánih juibínit, nin pah ĩt niij ej uúbh joyóp wut jī: “¿Simón Pedro wāt jumni nin muudíh níit ã jumap?” ĩt niijíp wut jī.

¹⁹ Páant ĩ ejehahjeh, Pedro caandíh jíghnijidih ã

jenah joyóchah, Túini Espíritu caandíh nin pah át niijíp wut jī: “Pedro, jēcboó bíic peihcannit meemdíh bidna caá ĩ chājap. ²⁰ Ñah ñah, dei bejnit, ĩjeéh ma bejeé. Bíih pah bóodih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé. Weémboó queétdih wā jūúwát túutap be”, át niijíp wut jī.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro ĩ pebhna át dei bejep wut jī. Dei juibínit, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Ninjíh tigaá wā jumap, ñi bid jūóhni. ¿Dépanihna weemdíh ñi bid jūóh? át niijíp wut jī.

²² Páant ã niijíchah joinít, queétdih nin pah ĩt niij jepahap wut jī:

—Cornelio cien soldad-owādih wutni jwiútdih ã wahap be. Caán túi chājni, Diosdih úmnnit yéj chājcani, nihat judíowā caandíh ‘Túini’, ĩ niijní caá. Meemdíh Dioíh ángel caandíh át bidat túutap wut be, túini doonádih jwiútdih ma naáwát pínah niijná, Pedrodih ĩt niijíp wut jī.

²³ Páant ĩ niijíchah joinít, Pedro queétdih waadát túut, jeémát wāhnit, ã jumni muúboó át ũo jwahat túutap wut jī. Cheibit Pedro ĩjeéh át bejep wut jī. Páant ã bejehah, bita Jope tútchidih moón Jesúíhwābut caandíh ĩt pej jam bejep wut jī.

²⁴ ĩ bejni daanimant bóo yeó jáapdih queét Cesarea tútchina ĩt juibínap wut jī. Cornelioboó ã déewādih, ã

chéenwādihtub bid wāacnit, Pedrowādiħ át páñap wut jī.
 25 Pánihna, Pedro Cornelioíħ mæúdíħ ã téih waadáchah, Cornelioboó jwāáh bac jūóhñit, áih jítcha pebh bódicha át caj yoh ñajap wut jī.

26 Obohjeéhtih, Pedro caandíħ wái ñahanit,

—Ma ñah ñæhæú. Weembát meem pánih cāacjeh man tigaá. Weém maáh nihcan caá, caandíħ át niijíp wut jī.

27 Páant ã niijíchah joinít, ñah ñæhñit, míic wéhenit, Cornelio caandíħ át ñamah waad béjep wut jī. Caanná waád jaibínit, dawá míic wāac pāinitdih Pedro át enep wut jī.

28 Pánih ennit, Pedro queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Jon jätih Dios jwī ñowādiħ nin pah át niij wutur wut jī: ‘Judíowā nihcannit biícđih ñi jamca bojó’, át niijíp wut jī. Pánihna, caán watatjidih ñijeéh jamnit, wā yap yohatđih ñi túi jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowā nihcannitdih ‘Yeejépwā caá’, Dios weemdíħ ã niiját túatcan beé. 29 Páant ã niijíchah joiná, yeéb weemdíħ ñi bidichah, ‘Wā bejcan niít’, niijcánjeh, ñi pebhna wā jūúwáp be. ¿Dépanihat túut tibeé ninjīħ weemdíħ ñi jūúwát túut? át niijíp wut jī.

30 Páant ã niijíchah joinít, Cornelioboó nin pah át niij jepahap wut jī:

—Jwínah bóodih, yeó tres jamuchah, nin horadiħ poħba, Diosdih wā uúbúchah, áih ángel túi baabní yeh iigní yégueh ðoní, wā pebh ã jíghop be. 31 Pánih jíghñit, ‘Cornelio, meém Diosdih ma uúbúchah, meemdíħ át joyóp wut be. Jíghah náah jamnitdih ma teo wāacachahbut enna, Dios meemdíħ jwuh ã jwúub teo wāacbična caá. 32 Pánihna, Jope tútchiboó míih cāacwādiħ ma wah bojó’, Simón Pedro wut jamnidih ninna queét ĩ ub jūúwát pínah niijná. Caán biíħ Simón, ñæñáp wā chóo teoni pebh, búdí muj jwéejdih jamni mæúdíħ ã jamna caá’, caán ángel weemdíħ ã niijíp be. 33 Páant ã niijíchah joinít, meemdíħ ĩ ub jūúwát pínah niijná, wīħ cāacwādiħ wā wah bojop be. Meém túi chājni jwī pebhna mat jūúwáp tagaá. Pánihna, jwiít nihat ninjīħ Diosjeéh jamna, ded pah jwiítđih ã naáwát túatđidih joíihna, jwī pāina caá, Cornelio Pedrođih át niijíp wut jī.

Pedro Cornelio wādiħ Jesúħ doonáđih ã naáwát

34 Páant ã niijíchah joinít, Pedro nin pah queétdih át niij naáwáp wut jī:

—Bæh jwuh yoobóđih wā jéihna caá. Nihat cāacwādiħ Dios biíc yoobó áihwā pínah ã náahna caá.* 35 Nihat baácđih moón Diosdih úumñit, yéejatđih cáđahna, ĩ túi chājachah, Dios queétdih ã

* 10:34 Dt 10:17

wēina caá. ³⁶ Căacwă Dios-
jeéh ĩ túi jummat pínahdih Je-
sucristodih át wah deyanap
wut jĭ. Caán túini doonádih
jwiít judíowădihjeh át jwĭih
jéihyanap wut jĭ. Páant ā
wahnĭ caá nihat căacwă
ĭ maáh. ³⁷ Jesús ded pah
ā chăjatji doonádih ĩtát
joi tágaá. ‘ĩi yéejatdih ĩi
cádahaá. Pánih cádahnit,
ĩi daabáát tútú’, Juan
Daabáni căacwădih āpĭ níj
naóh bohénap jĭ. Páant ā
bohéat túttimah, Jesúsboó
Galilea baácđih, nihat
Judea baácđihbut ded pah
ā chăjatji doonádihbut ĩit
joi tágaá. ³⁸ Caán Jesús
Nazaret tútchidih bóodih
Túini Espírĭtu ā wēpatdih Dios
búdĭ át wăhup tajĭ. Pánihna,
jĭb bejnit, caán Túini Espírĭtu
ā wēpatjĭh Jesús căacwădih
ā túi teo wáacap jĭ. Pánih
teo wáacna, nemép caolih
jumnitdih ā túi boanap jĭ.
Dios ājeéh ā jumuchah, páant
ā chăjap jĭ. ³⁹ Jwĭih baácboó
Jerusalén tútchiboobút nihat
ā chăjatjidih jwiít jwĭ enep
jĭ. Túttimah, jwĭ maáta
judíowă caandĭh cruzboó
ĭ péoh dodh mao yohat
túutap jĭ. ⁴⁰ Obohjeéhtih
biíc peihcanni yeó jáap
túttimah, caandĭh boanit,
Jesúsđih Dios át jíghat túutap
tajĭ. ⁴¹ Páant ā jígohochah
yuhna, nihat căacwă caandĭh
ĭ encap jĭ. Jwiít Dios ā
ńíonitdihjeh ā jíghop jĭ.
Jesús ā boo pud júúwát
túttimah, ājeéh jeémpnit,
jwĭ babhbp jĭ. ⁴² Pánih
jwĭjeéh jumna, jwiítđih nin

pah ā níj wutap jĭ: ‘Nihat
căacwădih nin pah ĩi níj
naáwá: “Jesúsđih jepahcannit
báadhnit, wunnitdihbut ĭ
yéejat peéh chăjat túttni maáh
Dios caandĭh át waadánap
wut jĭ”, ĩi níjĭ’, ā níjĭp jĭ.
⁴³ Pánihna, nihat Jesúsđih ĭ
jepahachah, Dios ĭ yéejatđih
ā yohbĭpna caá. Nihat Dios
naáwátđih jon játih naóh
yapanit caán Jesúsđih níj
naóhna ĭt chăjap wut jĭ, Pedro
Corneliowădih át níjĭp wut jĭ.

*Judíowă nihcannitdih Túini
Espírĭtu ā jwĭih jummat*

⁴⁴ Pedro páant ā níj
naáwáchahjeh, nihat caandĭh
joinĭtđih Túini Espírĭtu át
waadáp wut jĭ. ⁴⁵⁻⁴⁶ Corneliowă
judíowă nihcannit yuhna,
mácah wéheatjĭh Diosđih ĭt
wēi naáwáp wut jĭ. Páant ĭ wēi
naáwáchah, Pedrodih pej jum
bejnit judíowă ĭt joyóp wut
jĭ. Túini Espírĭtu judíowă nih-
cannitdih ā waadácah enna,
queét judíowăboó ĭt en wáhi
bejep wut jĭ. Pánihna, Pedro
caandĭh pej jum bejnitdih nin
pah át níjĭp wut jĭ:

⁴⁷ —Jwiítđih waadát pah
man tigaá nitdihbut Túini
Espírĭtu ā waadáp. ¿Páant
ā chăjachah, queétđih jwĭ
daabánachah, ā túimi naniít?
āt níjĭp wut jĭ.

⁴⁸ Páant níj péanit, Jesús
ā wutuchah joinĭji ā wēpatjĭh
queét judíowă nihcannitdih
Pedro át daabáát túutap wut
jĭ. Páant ĭ daabáát túttimah,
“Jwĭjeéh ma chăo jwăhúú”, Pe-
drođih ĭt níjĭp wut jĭ. Páant

ĩ niijíchah joinít, ïjeéh át chão
jwúuhup wat jĩ.

11

*Pedro ã chãjat doonádih
Jerusalén tútchidih moón
Jesúhwã ï joyát*

¹ Judíowã nihcannitbut
Jesúsdih ï jepahat dooná át
bej peét bejep wat jĩ. Jesús
ã naáwát tútnitboó, bita
Jesúhwãbut Judea baácboó
jamnit, caán doonádih ït
joyóp wat jĩ. ² Pánihna, Pedro
Jerusalén tútchina ã jwúub
jubínachah, biquína Jesúsdih
jepahnit judíowã, caandíh nin
pah ït niij jũihñup wat yah jĩ:

³ —¿Dépanihna, meém
judíowã nihcannit pehbóo
ma bej? Queét yeejépwãjeéh
jeémpnit, Dios jwĩ ñowãdih
ã watatjidih mat yap yohop
taga, ït niijíp wat jĩ.

⁴ Páant, ï niijíchah joinít, Pe-
dro nihat ã yapatjidih nin
pah queétdih át niij naáwáp
wat jĩ:

⁵ —Weém Jope tútchiboó
jamnit, úbhna, oo jumat
jígohat déedih wã enep jĩ.
Páant wã enechah, chénaboó
bóod chéoni búdí chóo jeámant
wã pebh ã dei juyúp jĩ.

⁶ Páant ã dei juyúchah,
tái ennit, caán chóo diítna
maiwã, jwébehwã nihat
ñũúpwãbut ï ñahuchah,
wã enep jĩ. ⁷ Caandíh wã
enechah, wéheatbut yáanit,
nin pah áí niijíp jĩ: ‘Pedro,
ñah ñahnit, nitdih ma mao
jeémé’, weemdíh ã niijíp jĩ.
⁸ ‘Nihcan caá, Maá. Wã
jeémpcan niít. Yeejépwã,

meém jwĩ ñowãdih ma
jeémát tútcannitdih wãpĩ
jeémpcan beé’, wã niij jepa-
hap jĩ. ⁹ Obohjeéhtih, páant
wã niij jepahachah, ‘Buu
“Túinit caá”, wã niijnítidih
“Yeejépwã caá”, meém ma ni-
ijcá bojoó’, weemdíh ã niijíp
jĩ. ¹⁰ Biíc peihcanni láa páant ã
yapachah, caán chóo ã jwúub
púuh laab béjep jĩ. ¹¹ Páant
ã púuh laab béjehahjeh, biíc
peihcannit neoná jwĩ jamni
mũdih ït juyúp tajĩ. Cesarea
tútchidih bóo weemdíh ubat
tútna, queétdih át wahap
tajĩ. ¹² Pánihna, Túini Espiritu
weemdíh nin pah ã niijíp
jĩ: ‘Ïjeéh ma bejeé. Ñi
ñowãdih wã watatjidih
náhni dahwacanjeh ma tái
bejeé’, ã niijíp jĩ. Páant ã
niijíchah joinít, úmcanjeh
wã bejep jĩ. Nit seis Jope
tútchidih moón Jesúhwãbut
weemdíh ï pej jam bejep
jĩ. Caanná jubínit, Cesarea
tútchidih bóoíh mũdih jwĩ
waad béjep jĩ. ¹³ Páant jwĩ
waad jubínachah, ded pah
caandíh ã yapatjidih nin
pah jwiútdih ã niij naáwáp
jĩ: ‘Dioíh ángel nin mũboó
weemdíh jígohnit, weemdíh
nin pah ã niijíp jĩ: “Jope
tútchidih míh cáacwãdih
wahnit, Simón Pedro dih ma
ub jũúwát tútú. ¹⁴ Caán
joinít, yebdih túini doonádih
ã naóhbpna caá. Caán
doonádih ñi jepahachah,
meém ma pebh moón biíc dih
ñi yéejat peéh chãjat déedih
Jesús ã tái ubbpna caá”, ã
niijíp jĩ’, Cornelio jwiútdih ã

niijíp be. ¹⁵ Pánihna, Jesúh táini dooná queétdih wā jāap naóh jwíhichahjeh, jwiitdih ā waadátji pah muntih, Túini Espíritu queétdihbut ā waadáp jī. ¹⁶ Caandíh ennit, Jesús jwiitdih ā niijátjidih wā náhninap jī: **Juan mahjīhjah ā daabánap be. Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ā waadáchah, yeebdíh ā wēpat bádí ā wāhbična caá',** ā niijíp jī.*

¹⁷ Páant ā niijátjidih náhninit, Dios queétdih Túini Espíritu ā wāhatdih ennit, 'Weém Diosdih wā yap yohcan niit', niijnít, queétdih wā daabáát tūtup jī, Pedro Jesúsdi h jepahnit judíowādi h át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant Pedro ā niijíchah joinít, jwáub jāihcanjeh, Diosdih wēinit, nin pah ít míic niijíp wut jī.

—joi yúh b̄ca! Judíowā nihcannit yuhna, yéejat peéh iiguípna ī bejat déejidih Dios át tái ubup taga. Pánihna, ī yéejatdih cádahnit, ī tūt n̄múchah, queétdihbut áihwā át chājap taga, ájeéh páantjeh ī jumat pínah niijná, ít míic niijíp wut jī.

Antioquía tátchidih moon jwáh Jesúh doonádi h jepahat

¹⁹ Estebandih ī mao láa, bita Jesúsdi h jéihnitdihbut judíowā ít mao n̄múnup wut jī. Pánihna, queét ī mawatdih jweinit, yáup ít bej peét bejep wut jī. Biquína Fenicia baácboó bej,

bita Chipre quewaboó bej, bitabut Antioquía tátchiboó ít bejep wut jī. Pánih bejnit, Jesúh táini doonádi h ít naóh peét bejep wut jī. Pánih naóh bejna yuhna, judíowādi h jah ít naáwáp wut jī. Judíowā nihcannitboodíh ít naóh jwáhcap wut jī.* ²⁰ Obohjeéhtih, biquína Jesúhwā Chipre quewadi h moón, Cirene tátchidih moonbát, Antioquía tátchina juibínit, judíowā nihcannitdihbut jwí Maáh Jesúh doonádi h ít naáwáp wut jī. ²¹ Pánihna, Dios bádí ā teo wáacachah, dawá queétdih joinít, tūt n̄múná, Jesúsdi h jepahat wut jī.

²² Antioquía tátchidih moón ī jepahat dooná ā bej peét bejehah, Jerusalén tátchidih jamnit Jesúhwā caán doonádi h ít joyóp wut jī. Pánih joinít, queétdih ā bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédih Antioquía tátchina ít wah bojop wut jī. ²³ Caanná juibínit, queétdih Dios ā tái teo wáacatdih ennit, Bernabé bádí át weñep wut jī. Pánih wēinit, queétdih bohénit, nin pah āpī niij naáwáp wut jī: "Jesúsdi h ñi tái péenaá. Ded pah ā yapachah yuhna, caandíh ñi tái jenah joí cádahca bojoó", queét Jesúsdi h jāap jepahnitdih át niijíp wut jī. ²⁴ Bernabé tái chājni, Túini Espíritu ā wēpat bádí jamni, Jesúsdi h tái jenah joinít át jamap wut jī. Pánihni jamna, queét

* 11:16 Hch 1.5 * 11:19 Hch 8.1-4

judíowã nihcannitdih yuhna, bádí ã teo wáacachah, Jesúsdi h jepahnit chah ãt dao béjep wut jĩ.

²⁵ Túttimah, Bernabé Saulodih ã pej pínah Tarso tútchina bididih ãt bejep wut jĩ. ²⁶ Caandíh jwááhñit, Antioquía tútchina ãt numah jwááb bejep wut jĩ. Pánihna, caánboó jwááb juibínit, Jesúsdi h jáap jepahnitdih biíc di h ãt bohénap wut jĩ. Jesúíhwãjeéh jumnit, biíc jópchi ãt túi bohénap wut jĩ. Caán Antioquía tútchidih wut jĩ Jesúíhwã di h “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, ãt jwíh niij wut búudhdap wut jĩ.

²⁷ Caán láa biquína Dios naáwát di h naóh yapanit Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ãt dei juibínap wut jĩ. ²⁸ Biíc newé íjeéh jãóhni, Agabo wut jumni, queét Jesúíhwã biíc di h ãt míic wáacachah, caánboó ñah ñuhñit, Túini Espíritu ã ni-iját di h ãt jwááb naóh yapanap wut jĩ. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihát baácboó ã jumbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ. Túttimah, Claudio Romano cáacwã ã maáh ã jumuchah, Agabo ã niijátji pahjeh jeémát wihcat láa ãt jumap wut jĩ.* ²⁹ Pánihna, Agabo ã niijíchah joinít, “¿Jwí déewã Judea baác di h moón Jesúíhwã di h jwí teo wáac jíh?” ãt míic niijíp wut jĩ. Pánih teo wáacnit, det dinero bádí bíbohñit bádí ãt wáhap wut jĩ. Buáh buagní bíbohñit buáh buagní

ãt wáhap wut jĩ. Bainí bíbohñit bainíjeh ãt wáhap wut jĩ. Bitá bíbohñit ãt wáhap wut jĩ. ³⁰ ã wáah wáacni dinerodih Bernabéwã di h wáahñit, Jerusalén tútchidih moón ã déewã Jesúíhwã maát di h ãt wahap wut jĩ, bitadi h ãt pááát pínah niijná. Pánihna, Bernabé Saulojíh ã wáahni dinerodih Jerusalén tútchina ãt wáab bejep wut jĩ.

12

Herodes Santiagodih mawat tútñit, Pedro di h but ã nemat tútñit

¹ Caán láa Maáh Herodes Jesúíhwã di h yeejép chãjna, biquína queé di h nemat muáboó ãt nemat tútñit wut jĩ. ² Juan weép jeñé Santiagodih* waó ãt bóod yohát tútñit wut jĩ. ³ Páant ã chãjachah ennit, judíowã ã maáta bádí ãt weñep wut jĩ. ã weñat di h ennit, Pedro di h but ãt tewat tútñit wut jĩ. ã tewat tútñit, paacánni pandih jeémát, Pascua ã niijná, láa wut jĩ. ⁴ Pánihna, caandíh tewat tútñit, ãt nemat tútñit wut jĩ. Chéneña míic soldadowã jwíh wapnit pínah ãt jumap wut jĩ. Túttimah, jwááb tútñit ñaunnít pínah but páant moon múntih ãt jumap wut jĩ. Bitabut páant moon múntih ãt jumap wut jĩ. Bitabut páant moon múntih ãt jumap wut jĩ. Pánihna, Pedro ã jweicát pínah niijná, dieciseis soldadowã caandíh wapnit pínah ãt jumap wut jĩ. “Pascua túttimah, wáab bac jãóhñit,

* 11:28 Hch 21.10 * 12:2 Mt 4.21

cãacwã ï enepdih caandihbut wã mawat túutbipna caá”, Herodes caanjéh át niij jenah joyóp wut yuh jĩ.* 5 Páant niij jenah joinít, soldadowã Pedrodih nemat mûúboó át túi wapat túutap wut yuh jĩ. Páant caandih ï nemechah, Jesúhwã Pedrodih búdí uúbhna ït chãjap wut jĩ.

Dioih ángel nemat mûumánt Pedrodih ã ub bacaat

6 Herodes ã jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó túi ñona át chãjap wut jĩ. Chéne soldadowã chénaboó ïtah tōp ã teo lajachah, Pedro biicdih ñona ït chãjap wut jĩ. ï jumni tólih jęc pehbhat bita chéne soldadowã ït wap ñuhap wut jĩ. 7 Dioih ángel queét pebh ã jígohochah, ã yeh iigát ï jumni tólihdih át túi yeh iiguíp wut jĩ. Pánih jíghnit, Pedroih páwádih át wuúmp mao wucup wut jĩ. “¡Waicanjeh jáanit, ma ñah ñuhú!” ángel Pedrodih át niijíp wut jĩ. Páant ã niij wucuchah jáanit, Pedro át ñah ñuhap wut jĩ. Páant ã ñah ñuhuchahjeh, ãih téihya colóhnadih ï chéoni tōpna át waát jénep wut jĩ. 8 “Míih yéguehdih míih zapatosdihbut ma dūwú”, ángel át niijíp wut jĩ. Páant ã niiját joinít, át dūwúp wut jĩ. Pánih duó péanachah, “Míih cúbuh jweyát chóodih pinnit, wãjeéh ma péé jūwú”, ángel caandih át niijíp wut jĩ.

9 Páant ã niijíchah joinít, caán chóodih pinnit, ángeljeéh át péé bac bejep wut jĩ. “Oboh

oo júmatjeh caá. Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro át niij jenah joiijéhep wut yuh jĩ. 10 Nemat tólih jęc pebh wapnitdih yap bej, biih jęc pebh wapnitdihbut yap bejnit, tútchina bac bejat ïtah jęcđih ït juibínap wut jĩ. Caán ïtah jęcđih ï juibínachah, caanjéh át pãa bejep wut jĩ. Páant ã pãa bejehah ennit, ït bac bejep wut jĩ. Namádih bejnit, biih namána ángel Pedrodih át numah juibínap wut jĩ. Pánihna, caán namádih juibínit, ángel át buudáh bejep wut jĩ. 11 Ángel ã buudáh bejehah, Pedroboó jáani pah, ã yapatdih yoobópđih át jenah joyóp wut jĩ. “Dios ãih ángeldih wahnit, Herodes ã mawat déedih, judíowã ï maáta ï náahat pah ï chãjat déedihbut weemdih nemat mûumánt át túi ub bacanap taga. Buh jwuhna wã jéihna caá”, Pedro át míic niijíp wut jĩ.

12 Caán ã yapatdih túi jéihnit, Juan Marcos ïn Maríaih munná át bejep wut jĩ. Caán mûudih dawá Jesúhwã míic wáacnit, búdí uúbhna ït chãjap wut jĩ. 13 Pánihna, caán munná juibínit, mûú wáihyat júdu jęcđih waádihna, át wuúmp mawap wut jĩ. Páant ã wuúmp mawachah joinít, teo wáhnih Rode wut jumnih mit juibí uúbh joyóp wut jĩ. 14 Pánihna, Pedro ã wéheatdih beh joinít, búdí wěina, wãtcanjeh, naáwádih mit jwúub waad béjep wut jĩ.

* 12:4 Ex 12.1-27

—Pedro beé ái juyáp be. Jēc pebh ái ñahup be, mit niijíp wut jī.

15 Obohjeéhtih páant mi ni-ijíchah joinít,

—Yeena caá ma chājap, ít niijíp wut jī.

Obohjeéhtih, caántboó biíc yoobó chah mit wēp naáwáp wut jī.

Queétboó caántdih joyáh bojnit,

—Oboh áih dadah nacaá, ít niijíp wut jī.

16 Pánihna, Pedroboó páantjeh át wuámp mao behjehep wut jī. Páant ā wuámp mao behjehechah joinít, jēcdih ít wātap wut jī, buca. Wātnit, Pedrodih ennit, ít en wúhi bejep wut jī.

17 Obohjeéhtih, Pedro queétdih tóo mao jwáubanít, át wéheat tútcap wut jī. Queétdih í wéheat yayánit, ded pah Dios caandíh nemat muumánt ā ub bacaatdih át naáwáp wut jī.

—Wā naáwát-dih Jesús úd Santiagodih, bita Jesúhwādhbut ñi naóh yapanaá, át niijíp wut jī.

Páant niij naóh péanit, biáboó át bejep wut jī.

18 Táltimah, baáb jéenechah, soldadowā Pedro ā wihcatdih ennit, bádí ít wúhi bejep wut jī. “¿Ded pah tigaá Pedro át bej?” ít míc niijíp wut jī. 19 Pánihna, Herodesboó caandíh bid bojat tútuchah, áih soldadowā ít bid juicáp wut jī. Pánih bid juicán, caandíh wapnitji soldadowādih tubit át uúbh joí ñuunúp wut jī. Pánih

uúbh joí péanit, Pedrodih í táí wapcatji peéh, queétdih át mao yohat tútup wut jī. Pánihat táltimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tútchina jummat tút niijná, át dei bejep wut jī.

Herodes ā wunat

20 Herodes Cesarea tútchidih ā jumuchah, Tiro tútchidih moondíh, Sidón tútchidih moondíhbut bádí át ijip wut jī. Caán tútchinadih moón Herodeih baácdih moondíh jeémátdih ipí juibí jib chājap wut jī. Pánihna, jwáub jib chājat tút niijná, Herodes ā ijat yayát náahnit, Cesarea tútchina caandíh enedih ít juibínáp wut jī. Pánih juibínit, Herodes ā pebh bóo Blasto wut jumnidih jwááhnit, queétdih ā teo wáacat pínah niijná, ít jib chājap wut jī. Herodesdih í míc wéheat pínah yeó jáapdih Blastodih ít uúbát tútup wut jī.

21 Pánihna, queétdih ā míc wéheat pínah yeó jáapdih, maáh jumna ā dūwát chóodih duonít, ā chúdatdih juibí chúdnit, caandíh enedih míc wáacnitdih bádí át naáwáp wut jī. 22 Páant ā naáwáchah joinít, nihat míc wáacnitboó “Cāaquih naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, ít niij wēi ejep wut yah jī. 23 Páant í niij ejechahjeh, cācwā í weñatdih náahnit, Diosboodíh ā jwáub wēi naóhcatji jib, Dioih ángel Herodesdih wunat át wūhup wut jī. Pánihna, coyiwā caandíh í

jeéméchah, át wunah bejep wut jĩ.

²⁴ Pedrodih Dios ã ub bacaat túttimah, Jesúihwã jib bejnit, ãih táini doonádih ít naóh peetép wut jĩ. Caán doonádih jepahnit ít dao béjep wut jĩ.

²⁵ Bernabé Saulojĩh Judea baácdih moondih wáac wãhniiji dinerodih wah péanit, Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít jwãub bejep wut jĩ. Jwãub bejnit, Juan Marcosdihbut ĩjeéh ít ub bejep wut jĩ.

13

Bernabé Saulojĩh Túini Espíritu ã wahat

¹ Antioquía tútchidih moón Jesúihwãjeéh jamnit, biquína Dios naáwátdih naóh yapanit jam, biquína Jesúih doonádih bohénitbut ít jamup wut jĩ. Nin caá ĩ wãtna: Bernabé, Simón Eini ĩ niijní, Lucio Cirene tútchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjĩh biíc dih behni, Saulo yah bũca. ² Pãnihna, biíc yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, Diosdih wẽina, ĩ uúbúchah, Túini Espíritu queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: “Bernabédih, Saulodihbut jãtih wãát ñiwip jĩ, Jesúih táini doonádih ĩ naóh jibat pínah niijná. Páant wã ñionit ĩ jamuchah, yeéboó queétdih ñi wahaá”, át niijíp wut jĩ.

³ Pãnihna, páantjeh jeémp jwuhcanjeh, teo jáha uúbhñit, Bernabéwãdih ít wahap wut jĩ.

Bernabéwã Chipre quewana ĩ bejat

⁴ Túini Espíritu queétdih ã wahachah, Seleucia tútchina dei bej, johlitjĩh bejni búdí jááj chóodih waadnit, Chipre quewaboó ít chúuh bejep wut jĩ. ⁵ Chipre quewaboó Salamina tútchidih juibí, judiowã ĩ miíc wáacat mũunã waadnit, caanjĩh moondih Dios naáwátdih ít bohénap wut jĩ. Juan Marcosbut queétdih teo wáacat túut niijná, ĩjeéh át bejep wut jĩ.

⁶ Pãnihna, Chipre quewaboó jamnitdih bohé pũud dei bejna, Pafos wut jamni tútchina ít juibínap wut jĩ. Caán tútchidih biíc judío Barjesús wut jamni, “Weém Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niijná yuhna, jióhni át jamup wut jĩ. ⁷ Caán jióhni Romano maáh Sergio Paulo wut jamnijeéh át jamup wut jĩ. Sergio Paulo, táí jenah joiní jamna, Dios naáwátdih joyát túut niijná, Bernabéwãdih át bid bojop wut jĩ. ⁸ Obohjeéhtih, caán jióhni, griego wéheatjĩh Elimas ĩ niijní, Sergio Paulo ã túut nũumcát pínah niijná, Bernabéwãdih ãtih naáwát túutcap wut yah jĩ. ⁹ Pãnihna, Sauloboó, Pablo biih ã wut jamni, Túini Espíritu ã wēpatjĩh Elimasdih en behnit, nin pah át niij jãihñup wut jĩ:

¹⁰ —Meém, nemépdih jepahni, nihat táiniboodih yap yohni, tãbit yeeni caá. ¿Diosdih táí pééñnitdih ma jáh cádahcan niit? ¹¹ Bũu meemdih Dios ã peéh

chājachah, jéih encanni ma jum jwuhbipna caá. Pánihna, yeó ã chāhatdih ma jéih en jwuhcan niít, Pablo át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchahjeh, Elimas át jéih encap wut jĩ. Pánih jéih encan, caandih teo wáini pínahdih át bid bejep wut jĩ. ¹² Páant ã yapachah ennit, ĩ naóhni doonádih joinít, Sergio Pauloboó joí wáhi bejna, Jesúsdiĥ át jepahap wut jĩ.

Pablo Bernabéjĥ Pisidia baác Antioquía tútchina ĩ bejat

¹³ Pafos jĕlitdih Pablowā johlitjĥ bejni jāáj chóodih jwúub waadníĥ, Panflia baácdih bóo Perge tútchina ĩt chúuh juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, Juan Marcos queétdih cádahnit, Jerusalén tútchina át éemp jwúub bejep wut jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowāboó jwúub bejcanjeh, Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchina ĩt aab béjep wut jĩ. Caanná aab juibínit, judíowā ĩ chooát yeó jáapdiĥ, ĩ míic wáacat mūúboó ĩt waád juibí chúudup wut jĩ. ¹⁵ Páant ĩ waád juibí chúuduchah, caán mūudíĥ wáac joinít maáta Moisés ã wutatjidiĥ, Dios naáwát naóh yapanit ĩ daacátjidiĥbut queét míic wáacnitdih ĩt en naáwáp wut jĩ. Caandih en naóh péanit, queét maáta Pablowādiĥ nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Jwĩ déewāá, nit jumnitdih teo wáacat pínah doonádih ub

júóhna, buu ĩi naáwá, ĩt niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant ĩ niijíchah joinít, Pabloboó ĩah ĩahnit, ĩ míic wéhenachah yayánit, nin pah át niij bohénap wut jĩ:

—Yeéb wā déewāá, judíowā nihcannit yuhna Diosdiĥ wĕinitbut, wā naáwáchah, ĩi tái joyoó. ¹⁷ Dios jwĩ nuowādiĥ át ĩiwip wut jĩ.

Túttimah, Egipto baácboó ĩ jumuchah, ã teo wáacatjĥ ĩt cāac poonap wut jĩ. Pánihna, dawá ĩ cāac pooat túttimah, ã wĕpatjĥ caán baácmant át ub bac jūúwup wut jĩ.*

¹⁸ Túttimah, cuarenta jópchi pohba mūú wihcapboó jumnit, dawá láa Diosdiĥ ĩ yap yohochah yuhna, queétdih át cádahcap wut jĩ.*

¹⁹ Canaán baácboó jumnitji siete poómpdiĥ yoh péanit, jwĩ nuowā ĩ jumat pínah niijná, Dios caán baácdih át wūhup wut jĩ.*

²⁰ Abrahamdiĥ ã naáwát túttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat túttimah, jwĩ nuowājidiĥ caán baácdih át wūhup wut jĩ. Pánihna, caánboó ĩ jum láa, caán baácdih jumnitdih ĩ yoh beedáát túut niijná, teo wáac waóhnit pínah maátadiĥ Dios queétdih át ĩío wūhup wut jĩ.

“Queét dée péeni maáh Samuel wāt jumni, Dios naáwátdih jwíih naóh yapani át jumup wut jĩ.*

²¹ Pánihna, Samuel jum láa, jwĩ nuowāboó queétdih watni pínah maáhdih Diosdiĥ ĩt

* **13:17** Ex 1.7; 12.51 * **13:18** Nm 14.34; Dt 1.31 * **13:19** Dt 7.1; Jos 14.1

* **13:20** Jue 2.16; 1S 3.20

yójah wúbap wat jĩ. Páant ĩ wúbátdih joinít, queétdih ĩ jwíih maáh pínah Cis wááh Saúljidih Dios át ñío wáhup wat jĩ. Saúl Benjamín jumena póompdih bóo át jumup wat jĩ. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh át jum jwáhup wat jĩ.*²² Caán ā maáh jumatdih dáuc wáinit, Davidboodih Dios át jwúub túut núum maáh waadánap wat jĩ. “Isaí wááh Daviddih bid joinít, wā wēina caá. Caánboó wā weñat pínahdihjeh chājna, weemdih ā yap yohcan niít”, Dios át míic niijíp wat jĩ.*²³ Caán David jumima Jesús caá. Pánihna, judíowādh ĩ yéejat peéh chājat déedih yohni pínah caán Jesúsdih Dios át ñíojip taga.²⁴ Jesús ā bohéat pínah jātih, Juanboó nihat judíowādh nin pah át niij naóh bohénap wat jĩ: ‘Ñi yéej chājatdih cádahnit, túut núumát júutna, ñi daabáát túutú’, āpĩ niijíp wat jĩ.*²⁵ Juan bohé péa jūóhna, nin pah cāacwādh át niij naáwáp wat jĩ: ‘¿Yeéb weemdih ded pah ñi niij jenah joí? ¿“Caán Dios ā wahni Cristo caá”, ñi niij jenah joí niít? Caán ā wahni nihcan caá. Weém oboh jumni caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni chah wēpni ā jumbipna caá’, Juan át niijíp wat jĩ.*

²⁶ “Wā déewā Abraham jumena, yeéb judíowā ni-

hcannit yuhna Diosdih wēinitbut, jwiit nihatdih yéejat peéh chājat déedih yohni pínah doonádh jwí joyóp be. Caán doonádh yeebdih naáwát túut caá wā chājav.²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ĩ maáta biícđih, chooát yeó jáap jumap pah, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ daacátjidih ĩ en naáwáchah joiná yuhna, queét ĩ beh joicáp jĩ. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ā wahni ā jumatdihbut ĩ jéihcap jĩ. Pánih jéihcan, Jesucristodih mawat túutnit, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩ daacátji biíc yoobó ĩ chājav jĩ.²⁸ Jesús ā yéej chājcah yuhna, Pilatodih ĩ mao yohat túutup jĩ.*²⁹ Jon jātih ĩ daacátji biíc yoobó ĩ chāj péanachah, cruzboó ĩ péoh dodhnijidih ab deyanit, jeé íitboó āih bācahjidih bita ít yohop wat yuh jĩ.*³⁰ Obohjeéhtih, Dios caandih át jwúub booanap wat jĩ.³¹ Páant ā booaat túttimah, āihwā Galileamant Jerusalén tútchina ājeéh péenitjidih dawá yeó jáapna át jíghop wat jĩ. Pánihna, caandih ennitji jumna, ded pah Jesús ā chājatjidih bwa bita jwí déewādh naóhna caá ĩ chājav.*

³²⁻³³ “Pánihna, caán táini doonádh jwiitbut yeebdih naáwádh jwí jūwáp be. Jesucristodih booanit, Dios

* **13:21** 1S 8.5; 10.21 * **13:22** 1S 13.14; 16.12; Sal 89.20 * **13:24** Mr 1.4; Lc 3.3 * **13:25** Jn 1.20; Mt 3.11; Mr 1.7; Lc 3.16; Jn 1.27 * **13:28** Mt 27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15 * **13:29** Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 * **13:31** Hch 1.3

jwĩ ñowādh ã naáwátji jwiit
 i jaimenádih biíc yoobó bũ ã
 yapap be. Páant tigaá Davidji
 ã jwiíh daacátji ñũmpboó
 Salmo nin pah át niúj daacáp
 tajĩ: ‘ ‘Meém wã wũh caá.
 Bũ nihat cãacwã i enechah,
 meemdih maáh wã waadána
 caá”, Dios ã niijná caá’, David
 át niúj daacáp tajĩ.* 34 Caán ã
 wũnũchah yũhna, ãih bácah
 ã moópcat pínah niijná, Dios
 caandih át boanap tajĩ. ã
 naáwát dih naóh yapani Isaías
 nin pah át niúj daacáp tajĩ:
 ‘ ‘Daviddih wã niijátji pah
 meemdih biíc yoobó wã tái
 chãjbipna caá”, Cristodih
 Dios ã niijná beé’, át niúj
 daacáp tajĩ.* 35 Biíh Salmoboó
 Davidji nin pah át jwũub niúj
 daacáp tajĩ: ‘ ‘Wũh táini, wã
 oiniíh bácahdih wã moopát
 tútcancan niít”, Cristodih Dios
 ã niijná beé’, át niúj daacáp
 tajĩ.* 36 Pánihna, nindih ñi
 náhninaá: Davidjiboó Dios
 ã wutatdih tái jepahnit,
 ãih cãacwãdh ã tái chãjat
 túttimah, át wũnũp wut jĩ.
 ã wũnũchah, ã ñowādh
 i yohopjiboó caandihbut ít
 yohop wut jĩ. Páant i yohat
 túttimah, ãih bácah át moóppj
 taga. 37 Obohjeéhtih, Dios
 ã booniboó ãih bácah át
 moópcap tajĩ. 38 Páant ã
 moópcatdih jéihnit, nindih ñi
 tái jéihyeé: Caán Dios ã boonani
 Jesús ã wũn wãhatjĩhneh ñi
 yéejatdih Dios ã yohna caá.
 39 Yeéb Moisés ã wutatjdih
 jepahíhnit, ñi yéejat yohatdih
 ñipĩ bidna yuh caá. Obo-

hjeéhtih, Jesucristodihneh
 jepahnit, ñi yéejat yohatdih
 ñi jéih bid juibípna caá.
 40 Pánihna, Dios naáwát dih
 naóh yapanit nin i niijátji pah
 yapcat tút niijná, ñi tái chãja
 chaáh.

41 ‘ ‘Eneé, wã wēpatdih wã
 jútũchah, yeéb deoh
 naóhñitboó ñi en wũhi
 bejbipna caá. Wã
 wēp chãjat pínahdih
 i naáwáchah yũhna,
 tái jenah joicánnit, ñi
 wũnbipna caá”, Dios
 ã niijná caá’, ít niúj
 daacáp tajĩ”, (Hab 1.5)

Pablo cãacwãdh át niijíp wut
 jĩ.

42 Páant niúj naóh péanit,
 Pablowã ít bac bejep wut
 jĩ. Í bac bejehah, cãacwã
 queédih nin pah ít niijíp
 wut jĩ: “Túttimah bóo chooát
 yeó jáapdih jwiít dih ma
 jwũub bohénaá”, ít niijíp wut
 jĩ. 43 Túttimah, maátaboó
 wáac jainít dih i bacanachah,
 dawá judíowã, dawá judíowã
 nihcannit yũhna Diosdih
 wēnitbut Pablowãdh ít ñũn
 bác bejep wut jĩ. Pánih
 ñũn bác bejnitdih Pablowã
 nin pah ít niijíp wut jĩ:
 “Dios yeebdih tái oinit, Jesu-
 cristodih ã wahatji doonádih
 bũ tái jepahnit, caandih ñi
 cádahca bojó”, ít niijíp wut jĩ.

44 Túttimah bóo chooát yeó
 jáapdih caán tútchidih moón
 nihat beéd jũóhñit pah Dios
 naáwát dih joíhna, ít míic wáac
 juibínap wut jĩ. 45 Obohjeéhtih,
 judíowã i maáta dawá wáac

* 13:32-33 Sal 2.7

* 13:34 Is 55.3

* 13:35 Sal 16.10

juibínitdih ennit, bádí ít líjip wut jĩ. Pánihna, Pablo ã bohénachah, queétboó caandíh jũihna, yehna ít niijíp wut jĩ. ⁴⁶ Obohjeéhtih, Pablo Bernabéjĩh úumcanjeh, nin pah ít niij wēp naáwáp wut jĩ:

—Jwiít judíowãdihjeh Dios naáwátidih ã jwíih naáwát túutap be. Obohjeéhtih, caandíh náahcan, Diosjeéh páantjeh ñi jumíhcat jíib, jwiítboó judíowã nihcannitdih naáwádih jwĩ bejbipna caá. ⁴⁷ Dios naáwátidih naóh yapani Isaiás ã daacátjĩ pah jwiítidihbut páant niij wutna át chãjjip taga:

‘ “Judíowã nihcannitdih wã túi ubat pínahdih ĩ beh joyát pínah niijná, meemdíh ĩ pebhna wã wahbipna caá. Pánihna, nihat baácidih moondíh ĩ yéejat peéh chãjat déedih wã yohat pínahdih ñi naáwá”, Dios ã niijná caá’, át niij daacáp tajĩ, (Is 42.6; 49.6)

Pablowã ít niij naáwáp wut jĩ.

⁴⁸ Páant ĩ niijíchah joinít, judíowã nihcannit bádí ít weñep wut jĩ. “Dios naáwát táina caá”, ít niijíp wut jĩ. Pánihna, nihat Diosjeéh páantjeh jumnit pínah, Jesucristodih ít jepahap wut jĩ. ⁴⁹ Dios naáwátidih jáap jepahnitbut caán baácboó ít naóh peét bejep wut jĩ. ⁵⁰ Obohjeéhtih, judíowã ĩ maáta bitadih Pablowãdih ít líjanap wut jĩ. Páant ĩ líjanachah,

Diosdih jepahíhnitjĩ maáta yaádh, neoná biícidih líjnit, Pablowãboodíh yeejép chãjnit, ĩih baácmant ít ñũun yóh bacanap wut jĩ. ⁵¹ Pánihna, caán tútchidih moondíh Dios ã yohat pínahdih júutna, Pablowãboó ĩih zapatos becchídih ít péoh mao yoh jéenanap wut jĩ. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquía tútchimant Iconio tútchina ít bejep wut jĩ.* ⁵² Pánihna, Antioquía tútchidih moón Jesúsdi h jáap jéihnitdih Túini Espíritu ã túi teo wáacachah, bádí ít weñep wut jĩ.

14

Iconio tútchidih moondíh Pablo Bernabéjĩh ĩ bohéat

¹ Pablowãboó Iconio tútchina juibínit, chooát yeó jáapdih judíowã ĩ míic wáacat mũuná caanjĩh moónjeéh ít waad béjep wut jĩ. Antioquía tútchidih moondíh ĩ bohéátjĩ pahjeh mũntih túini doonádih caánboobút ít túi naáwáp wut jĩ. Páant ĩ naáwáchah, dawá judíowã, judíowã nihcannitbut túi joinít, Jesucristodih ít jepahap wut jĩ. ² Obohjeéhtih, joíihcannit judíowã Pablowãdih yee naóhnit, judíowã nihcannitdih ít joyát túutcap wut jĩ. ³ Páant ĩ chãjachah yuhna, maatápdi h Pablowã caánboó jumnit, úumcanjeh Jesúsdi h túini doonádih ít wēp naáwáp wut jĩ. Pánihna, “Ī naáwát yoobópdih caá”, cãacwã ĩ niij jéihyat pínah

* 13:51 Mt 10.14; Mr 6.11; Lc 9.5; 10.11

nijná, jwiít cãacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih ã chãj júutat pínah wēpatdihbut Dios Pablowãdih át wūhup wat jĩ. ⁴ Obohjeéhtih, biquína caán tãtchidih moón joíhcnannit judiowãjeéh ã péenachah, bitaboó Pablowãjeéh ãt péenap wat jĩ. ⁵ Pãnihna, judiowã nihcannit, judiowã, ã maáta biíc dih, “Pablowãdih jee dáhnajĩh yohnit, jwĩ mao yoh jĩh”, ãt niij jenah joyóp wat jĩ. ⁶⁻⁷ Obohjeéhtih, páant ã niij jenah joyát doonádih joinit, Pablowã Iconio tãtchimant ãt jwei bác bejep wat jĩ. Pãnih jwei béjna, Licaonia baác dih Lистра tãtchi, Derbe tãtchi, caán tãtchina pebh jumnitdihbut ãt naóh jibip wat jĩ.

Listra tãtchidih moón Pablodih jee dáhnajĩh ã yohat

⁸ Lистра tãtchina jubínit, Jesúh túini doonádih ãt bohénap wat jĩ. Caanjĩh jéih yáac chũi bejcanni Pablowãdih át joí chãudup wat jĩ. Caán jwĩh cãac jumnajeh, ãih jítchana yéejni ãt jumup wat jĩ. ⁹ Pãnihna, ã túi joyóchah jéihnit, “Caán ã boovat pínahdih ã túi jenah joiná caá”, Pablo át niij jéihyep wat jĩ. ¹⁰ Pãnih jéihnit, caandih ennit, nin pah át wēp niijíp wat jĩ:

—Yoobóp dih ma ñah ñuhú, át niijíp wat jĩ.

Páant ã niijíchah joinit, ñaáp ñah ñuhnit, át yáac chũi bej jwĩhip wat jĩ. ¹¹ Caandih ã boanachah ennit, cãacwã búdi ãt en wúhi bejep wat jĩ.

En wúhi bejnit, ñih wéheatjĩh nin pah ãt niij wēi ñaacáp wat jĩ:

—Jwiít jwĩpĩ uúbh wēinit dioswã cãac wééh nit, ãt dei jãúwáp taga, ãt niijíp wat jĩ. Páant ã niij wēi ñaacáchah yuhna, Pablowã ãt beh joicáp wat jĩ.

¹² Páant niij jenah joinit, Bernabédih ñih dios Zeuĩh wūt ãt búudhdup wat jĩ. Pablooodih ñih biĩh dios Hermeĩh wūt ãt búudhdup wat jĩ. Zeusboó Griego cãacwãih dioswã ã maáh, Hermesboó ñih dioswãih naóh yapani wat jĩ. Pãnihna, Pablooó naóhni ã jumuchah, naóh yapani Hermeĩh wūt ãt búudhdup wat jĩ. ¹³ Zeusdih uúbh nit, ã wēi wúhat muú tãtchi jwēejdih át jumup wat jĩ. Pãnihna, caán muudih en daoní Bernabédih “Zeus caá”, niij jenah joinit, Pablowãdih jwãáat túut niijná, momo jiwiwãdih cháajĩh ã búudhni júdnadidihbut tãtchi jécna át ub jãúwáp wat jĩ. Caánboó cãacwã biíc dih wēinit, momo jiwiwãdih Pablowãdih ãtih mao wúhĩhip wat yuh jĩ. ¹⁴ Obohjeéhtih, Pablowã ã chãjatdih en wúhinit, cãacwã poómp cãtĩh ñáo waadnit, nin pah ãt wēp niij ñaacáp wat jĩ:

¹⁵ —Páant ñi chãjatdih ñi cáda haá. Jwiítbut yeeb pãnihnit cãacwãjeh mun tigaá. Jwiít dih wēinit, ñi mao wúhca bojoó. Jwiít yeebdih Jesúh túini doonádih naawádih jwĩ jãúwáp be. Dios yoobát báadhni, wēpni caá. Yeéb ñipĩ wēini panihni nihcan

caá. Pánihna, nin wēpcanni, báadhcanndih ñi wēi cádaahaá. Túut nuumnít, báadhni Dios yoobátdih ñi jepahaá. Caán jeádih chāj, baácdihtub chāj, mujnadihbut chāj, nihatdih át chājap wut jī. ¹⁶ Jon jātih Dios nihát cāacwādh dedé ĩ náahat pahjeh ĩ chājachah, át enah boj jwuhup wut jī. ¹⁷ Pánih enah bojna yuhna, ded pah ā jumathdih át túi júutap taga. Yeebdíhbut ā oyatdih júutna, mahdih buugát túut, jeémát pínahdihbut āpī quehat túutna caá. Jeémát dīh wūhna, yeebdíh āpī weñat túutna caá, Pablo queétdih át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant ā niijíchah, momo jiwiwādh cāacwā wēi mao wūhíhñit, ĩt tahca bejep wut jī.

¹⁹ Cāacwā páantjeh ĩ weñechah, Antioquía tútchidih moón, Iconio tútchidih moón judíowā biíc dīh juibínit, Pablowādh ñuún yee naóh péenit, “Jwiitboodíhjuh ñi joyoó”, cāacwādh ĩt niijíp wut jī. Páant ĩ niijíchah joinít, caán tútchidih moón Pablodih mawat túut niijná, jee dáhnajīh ĩt yohop wut jī. “Jáantjeh ā wunah bejep be”, niij jenah joinít, tútchi jwēejboó caandíh ĩt wái bac bejep wut jī.* ²⁰ Páant ĩ

ub bac bej yohochah ennit, Jesúsíhwā Pablo pebh ĩt múic wáac juibí ñuhup wut jī. Páant ĩ múic wáac juibí ñuhuchah, Pablo boonit, jwáub ñah ñuhñit, tútchiboó át jwáub waad béjep wut jī. Pánihna, cheibit Pablo Bernabéjīh

Listra tútchimant bac bejnit, Derbe tútchina ĩt bejep wut jī.

Pablowā ĩ jwíh bohéniji tútchinadh moondíh ĩ jwáub bohéat

²¹⁻²² Derbe tútchina juibínit, caán tútchidih moondíhbut Jesúsíh túini doonádh Pablowā ĩt naáwáp wut jī. Páant ĩ naáwáchah, dawá caandíh joinít, túut nuumnít, Jesucristodih ĩt túi jepahap wut jī. Pánihna, Derbe tútchidih moondíh bohé péenit, Listra tútchina jwáub joinít, Jesús dīh jáap jepahñit dīh jwáub bohéna, queétdih ĩt weñanap wut jī. Túttimah, Iconio tútchidihbut, Antioquía tútchidihbut jwáub joinít, Jesús dīh jáap jepahñit dīh biíc yoobó ĩt teo wáacap wut jī. Caán tútchinadh jumñit, Jesús dīh jáap jepahñit dīh bohéna, nin pah ĩt niij naáwáp wut jī: “Yeéb yeejép yapna yuhna, Jesús dīh ñi cádahca bojoó. Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, jwiit nihatdih yeejép yapat páantjeh ā jumbipna caá. Páant jwiitdih ā yapachah yuhna, Jesús dīh cádahcan, Dios ā jumapboó jwí jéih waadbípna caá”, ĩt niijíp wut jī. ²³ Caán tútchina jumath pah Jesús dīh jáap jéihñit dīh ennit, queétdih waóhñit pínahdih Pablowā ĩt ñío jwejep wut jī. Pánih ñionit, jeémp jwuhcanjeh wúbhna, “Nit meemdhíh jepahñit dīh waóhñit pínahdih ma túi teo wáacá”, Dios dīh ĩt niij wáábup wut jī.

* 14:19 2Co 11.24-25; 12.2-5; 2Ti 3.11

Pablowã Siria baácdih bóo Antioquia títchina ï jwúub juyát

²⁴ Pisidia baácdih bóo Antioquia títchidih moondih bohé péanit, caán baácmant jüóhnit, Panfilia baácna ït jwúub dei jüúwáp wut jï. Pánih jwúub dei jüóhna, jwíih bejna, bohécanejeh ï yapniji Perge títchidih chāonít, caanjïh moondih Jesúih táini doonádih ït bohénap wut jï.

²⁵ Pánih bohé péanit, Atalia wut jumni jëlitdih ït dei juyáp wut jï.

²⁶ Pánih dei jüinít, johlitjïh bejni jāj chódih waadnít, Siria baácdih bóo Antioquia títchina ït jwúub chúuh jüúwáp wut jï. Dios ã jwíih naáwát túutna, queédih teo jáha úúbhñit ï wahnit títchinajeh muntih, Dios ã wutatjidih chāj péanit, ït jwúub juyáp wut jï.

²⁷ Pánih jwúub jüinít, Jesúihwádih míic wáacat túutnit, ded pah ï yapatjidih ït naáwáp wut jï: “Dios jwiítidih búdí ã teo wáacap be. Páant ã teo wáacachah, ã wëpatjïh cáacwádih boonit, áih táini doonádihbut jwí naáwáchah, dawá joinít, ï jepahap be. Pánihna, judíowã nihcannitbut joinít, dawá ï táí túut nuumáp be”, Pablowã queédih wahnitdih ït niijp wut jï.

²⁸ Pánihna, caánboó Jesúihwã bíicdih maatápdih ït jumap wut jï.

15

Jerusalén títchidih Jesúihwã ï maáta ï míic wáacat

¹ Biquína judíowã Judea baácmant bejnit, Antioquia títchina ït jüibínap wut jï. Pánih jüibínit, judíowã nihcannit Jesúihwádih nin pah ït niij naáwáp wut jï: “Moisés jwí nuowádih ïih quehli nah yapat chódih ï bóodat pínahdih át wutap wut jï. Páant ñi bóodcah, Diosboó yeebdih ã táí úbcan niit”, ït niijp wut jï.*

² Páant niijnít, queét Judea baácdih moón Pablowádih ït míic jüihñap wut jï. Páant ï míic jüihñuchah, Jesúihwãboó Pablo, Bernabé, biquína caanjïh moón bíicdih Jerusalén títchina ït wah bojop wut jï. Jesús ã naáwát túutnit, Jesúihwádih waóhñitdihbut Judea baácmant jüibínit ï naáwátidih ï úúbh joyát pínah niijná, queédih ït wahap wut jï.

³ Páant ï wahnitji Fenicia baácna jüí, yap jüóh, Samaria baácna ït juyáp wut jï. Pánihna, caán baácnadih moón Jesúihwájïh míic wáacnit, judíowã nihcannit Jesúsdih ï jepahatjidih ït naáwáp wut jï. Páant ï naáwáchah joinít, queét búdí ït weñep wut jï.

⁴ Queét Jerusalén títchina ï juyáchah, caanjïh moón Jesúihwã, queédih waóhñit, Jesús ã naáwát túutnit bíicdih, queédih ït táí wëi jwãáap wut jï. Pánihna, Pablowã Dios ã wëpatjïh ded pah ï chājatjidih queédih ït naáwáp wut jï. Judíowã nihcannitbut Jesúsdih ï jepahatjidih ït

* 15:1 Lv 12.3

naáwáp wut jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, páant ĩ niijíchah joinít, biquína Jesúsdih jepahnit fariseowã ñah ñahnit, nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Queét judíowã nihcannitdih ĩih quehli nah yapat chóodih bóodat caá náahap. ‘Moisés ã wutatji pah ñi chãjaa’, queétdih ñi niij wutuué, ĩt niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ĩ niijátdih míc wéheat túut niijná, áih doonádih Jesús ã naáwát túutnit, Jesúíhwádih waóhnt biícđih ĩt míc wáacáp wut jĩ. ⁷ Páant maatápdih ĩ míc wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñahnit, nin pah queétdih át niij naáwáp wut jĩ:

—Wã déewáá, jon ñijeéh wã jumuchah, judíowã nihcannitdih Jesúíh táini doonádih wã naáwáchah joinít, ĩ jepahat pínah niijná, weemdíh ñíonit, Dios ã wahap jĩ.*

⁸ Cáacwã ded pah ĩ jenah joyátdih jéihni jumna, queét judíowã nihcannit jwĩ naóhni doonádih ĩ jepahatdih át jéihji tagaá. Pánih jéihna, áihwã ã chãjatjidih jwiútdih júutna, Táini Espíritudih jwiútdih ã wáhatji pahjeh mantih, queétdihbut ã wáhap jĩ.* ⁹ Pánih wáhna, jwiútdih queétdihbut biíc yoobó ã chãjap jĩ. Queétdihbut caandíh ĩ jepahachah, ĩ yéejatdih át yohji taga. ¹⁰ Jwiútdih judíowã Moisés ã wutatjidih biíc yoobó jwĩ tái jepahcan caá. Jwĩ naowájibut biíc yoobó ĩt jepahcap wut jĩ. Páant jwĩ tái

jepahcah yáhna, çdépanihna queét judíowã nihcannit Jesúsdih jepahnitdih yeéb biíc yoobó ñi wutíh? Pánih wutnit, Dios queétdih ã chãjatjidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, niijná caá ñi chãjap. ¹¹ Obohjeéhtih, jwiútdih nin pah jwĩ niij jenah joiná caá: ‘Jwiútdih jĩgah en oinit, Dios jwĩ yéejat jíib ã peéh chãjat déeji jwĩ Maáh Jesús ã tái ubat pah mantih, bũũ jwũh judíowã nihcannitdihbut biíc yoobó ã tái ubna caá’, jwĩ niij jenah joiná caá, Pedro át niijíp wut jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, Pablowã jwũh judíowã nihcannitjeéh jumna, Dios ã wēpatjĩh ded pah ĩ chãjatjidih ĩ naáwáchah, nihat laiñcanjeh ĩt joi yai ñáh bejep wut jĩ. ¹³ Páant ĩ naóh péanachah, Santiago jwũh nin pah át niijíp wut jĩ:

—Wã déewáá, weemdíh ñi joi jwúhũú. Yeebdíh bainí wã naáwíhna caá. ¹⁴ Dios judíowã nihcannitdih tái wēi ennit, áihwã pínahdih ã ñíwatjidih Simón Pedroboó jwiútdih ã naóh péanap be. ¹⁵ Dios naáwátdih naóh yapani, ã daacátji pahjeh tih judíowã nihcannitdih páant át yapap taga. Nin pah át niij daacáp tajĩ:

¹⁶ ‘ “Davidji maáh jum láa, nihat áihwãbut ĩ wun beedép jĩ. Pánih beedníť ĩ jumuchah yáhna, táttimah bóo láa, jwúub dei jũóhnt,

* 15:7 Hch 10.1-43 * 15:8 Hch 2.4; 10.44

āihwā panihnitdih wā
jwáub chājbipna caá.

17 Páant wā chājachah, nihat
cāacwā bita judíowā
nihcannitbut weém ĩ
Maáhdih ĩ náahbipna
caá. ‘Wíihwā ñi jumúú’,
wā niúj bidnit weemdíh
ĩ jepahbipna caá”,

18 jwī Maáh ā niijná caá’, āt
niúj daacáp tajī. (Am
9.11-12)

19 “Páant ā niúj daacátjidih
náhninit, weém, Santiago
nin pah wā niúj jenah joiná
caá: Judíowā nihcannit, Dios
naáwát dih jáap jepahnitdih
wái náah jumni jwī chājat
túutca boj jíh. 20 Obohjeéhtih,
queétdih nin pahjeh jwī niúj
daác wah jíh: ‘Ī pāpnidih wēi
wāhniji jeémát dih ñi jeémca
bojoó. Ñi áa nihcannitjīh
ñi yéej chājca bojoó. Jōp
teo maonitji nuñáp wādih
ñi jeémca bojoó. Meépdih
ñi babhca bojoó’, jwī niúj
daác wah jíh.* 21 Jon jātih,
bubut jwiít judíowā jwī míc
wáacat muná, jwī chooát
yeó jáap jumat pah, Moisés ā
wutatjidih ĩpī bohéna caá. Ni-
hat tātchidih moón caandíh
jwī jéihna caá. Pánihna, weém
wā niuját pahjeh tih Jesús dih
jéihnit judíowā nihcannitdih,
niúj daác wahat dée caá, bita
jwī déewā jwiít dih ĩ ĩjcat pínah
niijná”, Santiago āt niijp wut
jī.

*Judíowā nihcannitdih ĩ
daác wahat*

22 Páant ā niujíchah joinít,
Jesús ā naáwát túutnit,

Jesúhwādih waóh nit, nihat
Jesúhwā biíc dih, Antioquía
tātchidih moondíh ĩ daá cni
núodih Pablowájeéh ub bejnit
pínah, Judas, Silas dihbut
ĩt ñíwip wut jī. Judas āih
biíh wut Barsabás wut jī.
Queét Jesús dih túi jepahnit
ĩ jumchah, bita Jesúhwā
queétdih ĩt túi wēi enep wut
jī. 23 Pánih queétdih ñío péanit,
nin pah ĩt niúj daacáp wut jī:

“Yeéb nihat judíowā
nihcannit Jesúhwā An-
tioquía tātchidih moón,
Siria baácdih moón, Cilicia
baácdih moondíhbut jwiít
Jesús ā naáwát túutnit,
āihwādih waóh nit, nihat
āihwábut, yeebdíh jwī táyat
túutna caá. 24 Biquína
jwíjeéh jumnit yeeb pébhna
juibínit, yeebdíh dawá
wutatdih ĩt jepahat túutap
wut jī. Pánih wutnit,
yeebdíh ĩt tac buugánap wut
jī. Obohjeéhtih, jwiítboó
queétdih jwī wahcah
yahna, queétjeh bejnit,
yeebdíh páant ĩt wutap taga.

25 Pánihna, jwiít nihat biíc
yoobó ñi pebhna wahni
pínahdih jwī ñíwip be. Páant
jwī ñíonitdih jwī oini Pablo
Bernabéjeéh jwī wahbipna
caá. 26 Pablowā jwī Maáh
Jesucristoíh táini doonádih
úmcanjeh ĩ bohénachah,
dawá láa bita queétdih
ĩt puñap wut jī. ‘Ī mao
yohíhichah yahna, Jesús dih
táini doonádih jwī naóh
cádahcan niít’, ĩpī niijná
caá. 27 Pánihna, jwī daá cni

* 15:20 Gn 9.4; Ex 34.15-17; Lv 17.10-16; 18.6-23

núodih yeebdíh ì naáwát pínah niijná, Judas, Silasjìh Pablowājeéh ñi pebhna jwī wahna caá. ²⁸ Túini Espíritu jwiitdih ā teo wáacachah, ā jéihyatjìh nin pah jwī jenah joiná caá: Wái náah jumni wutatdih wutcan, nin pah-jeh jwī niij wutbipna caá: ²⁹ ‘Nin jwīih dios caá’, niij jenah joí pāpnidih wēinit, ì cádah cáagniji jeémátdih ñi jeémpca bojoó. Meépdih ñi babhca bojoó. Jōp teo maoni nuñápwādihtut ñi jeémpca bojoó. Ñi áa nihcannitjìh ñi yéj chājca bojoó. Nin jwī wutatdih jepahna, ñi túi jumbipna caá. Páant bóojeh tigaa yeebdíh jwī wutap”, ìt niij daacáp wut jì.

³⁰ Caán núodih daác péanit, Antioquía tátchina bejnitdih ì wāhat táttimah, queétoó bejna, Antioquía tátchina ìt juibínap wut jì. Caanná juibínit, Jesúihwādihtut míc wáacat túutnit, Jerusaléndih moón ì daác wahni núodih ìt wāhtap wut jì. ³¹ Páant ì wāhtni núodih míc en naóhna, táinijeh ì wutachah joinít, búdí ìt weñep wut jì. ³² Judas Silasjìh Dios naáwátdih naóh yapanit jumna, Jesúihwādihtut Dios naáwátdih ìt túi bohénap wut jì. Páant ì bohénachah joinít, Jesúihwāboó búdí wēinit, Jesúsdihtut chah ìt túi jenah joyóp wut jì. ³³ Judas Silasjìh caanná maatápdih jumnitji caanjìh moondíh ì cádah jwúub jūwúchah,

“Ñi túi bejeé”, Antioquía tátchidih moón queétdih ìt niijp wut jì. Páant niijnít, Judaswādihtut wahnitji Jerusalén tátchidih moondíh ìt túyat túutap wut jì. Páant ì niiját táttimah, Judasjeh át jwúub jūwúap wut jì. ³⁴ Obohjeéhtih, Silasboó biíh jwúub jenah joinít, Antioquía tátchidih át chāwáp wut jì. ³⁵ Pablo Bernabébut caán tátchidih ìt chāwáp wut jì. Pánihna, queétoó, dawá bita biícdihtut Jesúih táini doonádihtut ìt bohénap wut jì.

Chéneji Pablo táini doonádihtut naóh jibidih ā bejat

³⁶ Táttimah, Antioquía tátchidih maatápdih jumnitji Pablo Bernabédihtut nin pah át niijp wut jì:

—Chóbe, nihát tátchinadihtut moón jwī jwíih naóhntjidihtut jwī táoh en jibjìh, páant mantih, át niijp wut jì.

³⁷ Páant ā niijchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdihtut jjeéh átihtut ub bejhip wut yuh jì. ³⁸ Caánboó ì jwíih jibichah, jjeéh Panfilia baácna juibínitji yuhna, biíc yoobó nihcan, át jwúubah jūwúap wut jì. Caán biíc yoobó ā nihcatdih enniji, Pablo caandíh chéneji át ub bejíchap wut jì.* ³⁹ Páant ā ub bejíchah enna, Bernabé Pabljìh queétoó tabit míc niijnít, ìt míc cádahap wut jì. Pánihna, Bernabéboó Chipre wut jumni quewana Juan Marcosdihtut át namah chúhtut bejep wut jì. ⁴⁰ Pabloboó Silasdihtut ā chéne pínahdihtut ñionit, át namah bejep wut

* 15:38 Hch 13.13

jĩ. Pánihna, ĩ bohénadih bejat pínah jãtĩh, “Paá, queétdih en daonít, ma túi teo wáacá”, Jesúhwã ĩt niĩj wúbup wut jĩ. Páant ĩ wúbát túttimah, Pablo Silasjĩh ĩt bejep wut jĩ. ⁴¹ Pánih bejnit, Siria baácna Cilicia baácna but juibínit, caanjĩh moón Jesúhwãdih jwúb bohéna, queétdih ĩt túi teo wáacap wut jĩ.

16

Timoteo Pablowãjééh ã bejat

¹ Cilicia baácmant Derbe tútchina juibí, yap bej, Listra tútchina Pablowã ĩt juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, Timoteo wut jumnidih ĩt jwãáap wut jĩ. ã ĩn judío wili, ã ĩp Griego cãac wut jĩ. Timoteo, ã ĩn biícđih Jesúsdih jepahnit wut jĩ. ² Listra tútchidih moón, Iconio tútchidih moonbát Jesúhwã “Timoteo túi chãjni caá”, ĩpĩ niĩjap wut jĩ. ³ Páant ĩ niĩjichah joinít, Pablo Timoteodih ãt numah bejĩhip wut jĩ. Obohjeéhtih, caán baácđih moón judiowãboó “Timoteo ĩp Griego cãac caá”, ĩ niĩjichah joinít, judiowã ĩ ĩjcat pínah niijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih ãt bóodat tútup wut jĩ. ⁴ Pánihna, Pablo Silasjĩh Timoteodih numah jibna, ded ĩ juibíni tútchidih moonđih Jerusalén tútchidih moón Jesús ã naáwát túttnit, Jesúhwãdih waóhnitbut ĩ daác wahni náojidih ĩt en naáwáp wut jĩ, caandĩh ĩ jepahat pínah niijná. ⁵ Páant ĩ naáwáchah,

Jesúhwã caandĩh chah ĩt túi jenah joyóp wut jĩ. Pánihna, queét yeó jáap jumap pah chah ĩt dao béjep wut jĩ.

Pablo Macedonia baácđih bóodih ã oo jumap

⁶ Túini Espiritu Asia baácboó queétdih Dios naáwátđih bohénadih ãt bejat tútcap wut jĩ. Páant ã wahcah, queét Frigia baácđih, Galacia baácđih moonđihjeh ĩt bohé jibip wut jĩ. ⁷ Pánih jib bejna, Misia baácna juibínit, Bitinia baácna ĩt bejĩhip wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, Túini Espiritu queétdih caánboó ãt bejat tútcap wut jĩ. ⁸ Páant caanná ã wahcah, Misia baácđih yap bej, Troas jẽlitna ĩt dei juibínap wut jĩ. ⁹ Caanná dei juibínit, ũona, Pablo nin pah ãt oo jumap wut jĩ: Macedonia baácđih bóo ã pebh ñhuchah, ãt enep wut jĩ. “Jwiít Macedonia baácđih moonđih ma teo wáac jũúwá”, Pablodih ãt niĩj bidip wut jĩ. ¹⁰ Pánih oo jumniĩ jãanit, jwĩh bií déedih ámoh péa, Macedonia baácna jwĩ bejep jĩ. “Dios caán baácna ãih túini doonáđih jwiítđih naáwát túttna caá ã chãjap”, jwĩ niĩj jéihyep jĩ. Weém Lucasbut ĩjééh wã bejep jĩ.

Pablowã Silas biícđih Filipos tútchiboó ĩ jumap

¹¹ Troas tútchimant Macedonia baácna bejat tút niijná, jẽlitna dei juibínit, johlitjĩh bejni búdí jááj chóodih waadnit, Samotracia wut jumni quewadih jwĩ chúh juibínap jĩ. Biĩh yeó

jáap Neápolis tátchina jwĩ cháh juibínap jĩ. ¹² Pánih juibí, caán tátchidih yap bejnit, Filipos tátchina jwĩ juibínap jĩ. Caán tátchi Roma tátchidih moón ĩ juí jumni tátchi, Macedonia baácboó jwĩih jumni tátchi tajĩ. Oboh jumni tátchi át nihcap tajĩ. Caanná maatápdih jwĩ jumap jĩ. ¹³ Judíowáih chooát yeó jáapdih caán tátchimant bac bejnit, muj jwěejna jwĩ juibínap jĩ. Caanjĩh Diosdih úbát túat niijná, judíowá ĩpĩ míc wáacap tajĩ. Caanjĩh juibí cháhndnit, wáac junít yaáhdih Jesúih táini doonádih jwĩ naawáp jĩ. ¹⁴ Biíc wili jwiít dih joinih, Tiatira tátchidih bóli Lidia wát jumnih mi jumap jĩ. Caánt búdí jíb jumni yéguéh dih jíb chājnih, judío wili nihcan yahna, Diosdih táí wēnih mi jumap yah jĩ. Obohjeéhtih Jesúih doonádih mit joi jwúhcap tajĩ. Pánihna, Pablo Jesúih doonádih ā naawáchah, táí jepahíatdih Dios caántdih át wúhup tajĩ. ¹⁵ Páant mi jepahachah, caántdih miíh muúdíh moón biíc dih Pablowá ĩ daabánap jĩ. Daabá péanachah, nin pah jwiít dih mi niijíp jĩ:

—‘Caántboó Jesúsdih táí jepahnih caá’, niij jenah joiná, wājeéh jūóhnt, wíih muúboó ñi chāo jwúhuú, jwiít dih mi niijíp jĩ.

Páant mi niijíchah joinít, miíh muúná jwĩ chāwáp jĩ.

Pablowá dih nemat muúboó ĩ nemat

¹⁶ Biíh yeó jáapdih Diosdih úbát pebhboojéh muntih jwĩ jwúub bejchah, nemép jumnih jwiít dih mi jwāáap jĩ. Caánt teo wúhnih jumna, “Meemdíh nin pah ā yap-bipna caá”, cāacwádih niij naóhna, mi maátadih búdí mit jíb teo wúhup tajĩ. ¹⁷ Pánihna, jwiít Pablo biíc dih jwĩ bejchah, nin pah mi niij ñaac ñuún péenap jĩ:

—Nit Dios chah wēpnidih teo wúhnt caá. Jwiít iiguípna jwĩ bejat déedih ded pah Dios jwiít dih ā táí ubat pínahdih ĩ naóhna caá, mi niij ñaac péenap jĩ.

¹⁸ Maatápdih caandíh páant mi niij tac buágá péena, Pablodih ā táí naawát dée mi bojcap jĩ. Páant mi niij ñaacáchah joí chuúnít, Pablo tac páud ennit, nemépdih nin pah ā niij jāihñup jĩ:

—Jesucristo ā wēpatjĩh meemdíh wā watna caá. Caántdih cádahnt, ma bac bejeé, ā niijíp jĩ.

Páant ā niijíchahjeh, nemép át bac bejep tajĩ.

¹⁹ Páant ā bacat túttimah, caánt mi jíb teo wúhat ā buúdíchah ennit, mi maátaboó búdí ĩjnit, Pablo, Silasdihbut ĩ tewep jĩ. Teonit, caán tátchi tac yoóbó juúhna ĩ ub bejep jĩ. ²⁰ Pánih ub juibínit, peéh chājat túatnit pebhna jwejnít, nin pah ĩ niij naóh yacap jĩ:

—Nit judíowá jwíih tátchidih moondíh tac buúgánadih ĩt jūúwúp taga.

²¹ Queét jwĩ nuowá ĩ watatdih cádahat túatnit, biíh

wutatdih naóhna caá ĩ chājap. Jwiít Roma tútchidih moón maáhdih jepahnit jumna, nit ĩ naáwátboodih jwĩ jéih jepahcan caá, ĩ niijíp jĩ.

22 Páant ĩ niijíchah joinít, dawá Pablowādh ĩ ĩjip jĩ. Pánihna, peéh chājat tútnitboó Pablowāih yégueh chóodih yeo wáyat tútnit, máa nahnajĩh queédih ĩ puñat tútup jĩ. 23 Páant queédih ĩ pũi péanachah, nemat mũúboó ĩ nemat tútup jĩ. ĩ nemat túttimah, nemat mũúboó en daonídih ĩ túi en dawát tútup jĩ. 24 Páant ĩ watuchah, caán mũúdh en daoníboó péeni tólihna queédih át nemep wut jĩ. Pánih nemnit, máa naanáih ĩh wáunadih át nah chéwep wut jĩ.

25 Chei tac yoób Pablo Silasjĩh Diosdih uúbhñit, ĩt wēi ewep wut jĩ. Páant ĩ wēi ewechah, bita nemat mũúboó jumnitbut ĩt joyóp wut jĩ. 26 Páant ĩ wēi ewechahjeh, caán mũú tubit méménachah, nihat jēcna át waát beed béjep wut jĩ. Nemat mũúboó jumnitdih ĩ chéwatji tōpnabut át jwāat beed béjep wut jĩ. 27 Páant ā yapachah ennit, queédih wapniboó “Nin nemat mũúboó jumnit inát jweiná caá. ĩ jweyéchah, wā maáta weemdih ĩ peéh maobipna caá”, át niij jenah joyóp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, āih íbat naadĩh jwāat wáinit, át míc jwāaguíhip wut yuh jĩ. 28 Obohjeéhtih, ā míc jwāaguíhichah ennit,

Pabloboó caandih nin pah át niij ñaac ejep wut jĩ:

—Meemjéh ma míc jwāagca bojoó. Jwiít nihat jwĩ jumna caá, át niijíp wut jĩ.

29 Páant ā niijíchah joinít, queédih wapniboó “Jí jũúwá, jí jũúwá”, át niij ejep wut jĩ. Queét pebhna ñáo ñah bej, méménit, Pablo Silas ĩh jítcha pebh át páah yoh ñajap wut jĩ. 30 Pánihna, queédih uú bac bejnit, nin pah át niij uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesúh jumíhna, ded pah tigaá wā chājbi? queédih át niijíp wut jĩ.

31 —Jwĩ Maáh Jesúsdi h túi jenah joinít, ma jepahaá. Ma déewābut caandih ĩ jepaha naáh. Páant ñi jepahachah, yeéb iiguípna bejnit déejidih Diosboó ā túi uúbhñit caá, Pablowā caandih ĩt niijíp wut jĩ.

32-33 Chei tac yoobjéh Pablowā Jesúsdi túini doonádih ĩ naóh péanachah, queédih wapni āih mũuná át numah bejep wut jĩ. Caanná numah juibínit, ĩ puñatji yahwítnadih át chocop wut jĩ. ĩ choc péaat túttimah, Jesúsdi caán ā déewā bíicdih ĩ jepahachah, queédih Pablowā ĩt daabánap wut jĩ. 34 ĩ daabáat túttimah, queédih wapniji Pablowādh jeémát át wūhup wut jĩ. Pánihna, caán ā déewā bíicdih Jesúsdi jepahnit, búdí ĩt weñep wut jĩ.

35 Baabáchah, tútchidih moón maátaboó Pablowādh

ī watat pínah niijná, soldadowādiḥ nemat munná īt wahap wut jī. ³⁶ Páant ī bacaat tútatdiḥ joinít, Pablowādiḥ wapniji queétdiḥ nin pah āt niijíp wut jī:

—Maáta yeebdíḥ īt bacaat tútup wut be. Pániḥna, úumcanjeh, ñi bac bejeé, āt niijíp wut jī.

³⁷ Páant ā bacaíhatdiḥ joinít, Pabloboó soldadowādiḥ nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Jwiít jwī yéej chājcan be. Jwiít diḥ naóḥ yacnit ī niiját pah biíḥ niij naóḥni ā wihcah yuhna, ñi peéh chājachah, yoobópdih nihcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baác diḥ moón jwī jamuchah yuhna, jwiít diḥ queét maátaboó cāacwā ī enep diḥ ī puñat tútup be. Pūi péanit, nemat mūúboó ī nemep be. Pániḥna, jwiít diḥ ī yéej chājatjidiḥ tíicnit, ḡbau cāacwā ī encah niít, ī bacaíhip? Queét maátajeh tih jwiít diḥ bacanadiḥ ī jūúwá naáh, āt niijíp wut jī.

³⁸ Páant ā niijíchah joinít, soldadowāboó maátadiḥ naáwádiḥ īt bejep wut jī. Pablo Silasjīḥ Roma baác diḥ moón ī jamat diḥ jéihna, maátaboó queétdiḥ ī puñatji peéh chājat pínah diḥ īt úumap wut jī. ³⁹ Pániḥna, queét Pablowā pebh juibínit, nin pah īt niijíp wut jī: “Yeebdíḥ jwī yéej chājap be. Chéneji páant jwī jwúub chājcan niít”, īt niijíp wut jī. Páant niij péa, queétdiḥ numah bac bejnit, maáta íih tútchimant īt bejat tútup wut jī. ⁴⁰ Páant ī niijíchah joinít, Pablo Silasjīḥ

nemat mūumánt bac bejnit, Lidiaíḥ munná īt bejep tajī. Caanná juibínit, Jesúíhwā biíc diḥ ī míic wáacap jī. Pániḥ míic wáacnit, “Jesúsdih péena, ñi cádahca bojoó”, queétdiḥ ī niij wēp naáwáp jī. Páant niij péanit, Pablo Silasjīḥ Filipos tútchimant ī bejep jī.

17

Tesalónica tútchidiḥ moón Jesúíhwādiḥ ī tíjat

¹ Pániḥ Filipos tútchimant bejnit, Anfípolis tútchidiḥ yap bej, Apolonia tútchidiḥbut yap bej, Tesalónica tútchina queét īt juibínap wut jī. Caanjīḥ judíowā ī míic wáacat mūú āt jamap wut jī. ² Pániḥna, judíowāíḥ chooát yeó jáap jamat pah ípī bejat dée pah Pablowā judíowā ī míic wáacat munná īt bejep wut jī. Caanná juibínit, tres semanas chooát yeó jáap jamat pah Dios naáwátdiḥ caanjīḥ moondíḥ Pablo āt bohénap wut jī. ³ Pániḥ bohéna, nin pah āpī niij naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowā, jwī páini, Dios ā wahni Cristo yeejép ā yapat pínah, ā wunat pínah, ā jwúub boo pud jūúwát pínah diḥbut jon jātih moón Dios naáwátdiḥ naóḥ yapanit īt daacáp tajī. Wā naóḥni Jesúsoó Dios ā wahni Cristo ā jamna caá. Caán caá jwī páini, āt niijíp wut jī.

⁴ Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjīḥ moón judíowā, dawá Griegowā Dios diḥjeh wēinit, caán tútchidiḥ moón maáta

yaádhbut caandíh joinít, “Yoobópdih tigaá”, ít ni-ijíp wut jĩ. Páant niijnít, Pablowādh ít péenap wut jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, judíowā maátaboó ĩjeéh péenachah ennit, búdí ít íjip wut jĩ. Pánih íjna, dawá yeejépwādh bid bojnit, nin pah ít niiját túutap wut jĩ: “ ‘Nit yeejép chājna caá ĩ chājap’, ñi niij ñaacá”, queétdih ít niij jac wutap wut jĩ. Páant ĩ niij ñaacáchah joinít, caán tútchidih moonbút Pablowādh ít íjip wut jĩ. Pánihna, judíowā ĩ maáta Jasón wūt jamniíh munná juibínit, cāacwādh wāhíhna, Pablowādh ít bidip wut jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih bid juicán, Jasónboodíh, bita Jesúíhwādhbut ít teo wái bac bejep wut jĩ. Pánih teo wái bac bejnit, tútchidih moón maáta pebhna ub juibínit, nin pah ít niij naóh yacap wut jĩ:

—Pablowā nihát baácđih moondíh ít tac buugánap wut be. Pánihna, buu jwíih tútchidihbut tac buugánadh ĩ juiná caá. ⁷ Nin Jasón queétdih áih munná át waadát túutap wut jĩ. Queét Roma tútchidih bóo jwí maáh César ā wutatdih yap yohnit, ‘Bíih maáh, Jesús caá ā wūt’, niijnít, jwí maáh ā wutatdih jwiítđihbut ĩ yap yohat túutna caá, ít niij naóh yacap wut jĩ.

⁸ Páant ĩ niij naóh yacachah joinít, nihát cāacwā ĩ maáta bíicđih tūbit ít íjip wut jĩ. ⁹ Obohjeéhtih, queétdih ĩ nemcat pínah niijná, Jasón, ájeéh jamnitbut caán tútchidih

moón maátadh dinero ít wāhup wut jĩ.

Pablo Silasjñ Berea tútchina ĩ juibíát

¹⁰ Caan chéijeh waícanjeh Berea tútchina Jesúíhwā Pablowādh ít wahap wut jĩ. Caanná juibínitji judíowā ĩ míc wáacat munná ít waadáp wut jĩ. ¹¹ Tesalónica tútchidih moón ĩ jenah joyátjidih Berea tútchidih moónboó Jesúíh doonádh chah táí joinít ít jumup wut jĩ. Pánihna, Jesúíh túini doonádh ĩ joyát túttimah, “¿Yoobópdih níit?” niij jéihíhna, yeó jáap jumat pah jon jātíh moón Dios naáwáđdh ĩ daacátjidih ennit, ít míc bohénap wut jĩ. ¹² Pánih bohéna, judíowā, Griegowā neoná, maáta yaádh bíicđih, dawá Jesúsđih ít jepahap wut jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, Pablo Berea tútchidih moondíhbut Dios naáwáđdh ā bohéát doonádh joinít, Tesalónica tútchidih moón judíowā ĩ maáta caanná ít ñun bejep wut jĩ. Caanná ñun juibínit, Berea tútchidih moondíh tac buugána, ĩ yee naáwáchah joinít, Pablowādh ít íjip wut jĩ. ¹⁴ Páant ĩ íjichah ennit, Pablodih búdí maj jělítna waícanjeh Jesúíhwā ít namah dei bejep wut jĩ. Obohjeéhtih Silas Tímoteojñ Berea tútchidih ít chāwáp wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, caán jělítmant Pablodih Atenas tútchina búdí jááj chóojñ ít namah chúuh bejep wut jĩ. Pánih chúuh juibínitji, Berea tútchiboó ít jwúb aab béjep wut jĩ, páant muntih.

“Waícanjeh bejnit, Pablodih ñi pej jum bií”, Silas Timoteodihbut ãt niijíp wut jĩ. Páant Pablo queédih ãt niiját túutap wut jĩ.

Pablo Atenas tútchidih ã jumat

¹⁶ Pablo Atenas tútchina juibínit, Silas Timoteodihbut ãt páñap wut jĩ. Pánih páina, caán tútchidih ãt táoh jib bejep wut jĩ. Pánih táoh jib bejna, caán tútchidih moón ã pãp cáagnitdih “Jwĩih dios caá”, ã niijíchah jéihnit, dawá ã jummatdih enna, Pablo tubit ãt jĩgahap wut jĩ. ¹⁷ Pánih jĩgahnit, judíowã ã míic wáacat munná waadnit, judíowã, judíowã nihcannit yuhna, Diosdih wëinitjĩhbut ãt míic wéhenap wut jĩ. Yeó jáap jummat pah Pablo caán tútchi tac yoóbó juúhna en jibnitjĩhbut ãt míic wéhenap wut jĩ. ¹⁸ Biquína Epicureowã ã jenah joyátdih bohénit, bita Estoicowã ã jenah joyátdih bohénitbut Pabljĩh ãt míic wéhenap wut jĩ.

—¿Nin wéheat beedcánni ded pah tigaá ã niij wéhe? queét ãt míic niijíp wut jĩ.

Pánihna, Pablo ded pah Jesús ã jummatjidih, ã boo pud jéúwátjidihbut ã naáwáchah joinit,

—Caánboó biih diosnadih naóhna caá ã chãjap, ãt niijíp wut jĩ.

¹⁹ Túttimah, queét ãpĩ míic wáac juibí wéhenapboó, Areópago wut jumapna

Pablodih ãt namah bejep wut jĩ.

—Ma jáap bohéatdih jwĩ jéihíhna caá. ²⁰ Jwĩ joíca naáh doonádih ma naáwáchah, jwĩ joíhna caá, queét Pablodih ãt niijíp wut jĩ. ²¹ Nihat Atenas tútchidih moón, biih baácmant jéóhnit caán tútchidih jumnitbut, yeó jáap jummat pah jáap bohéatdih ãpĩ míic wéheíhip wut jĩ. Pánih jéihíhnit jumna, Pablo ã naáwátidihbut ãt joíhip wut jĩ.

²² Pánihna, Pablo Areópago wut jumapboó ñah ñuhnit, caánboó wáac juibínitdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ:

“Atenas tútchidih moón, dawá pãpnitdih yeéb búdi wëinit, ñi wúbátdih wã jéihna caá. ²³ Nin ñih tútchidih dawá ñi pãp cáag wëinitdih wã táoh enep be. Pánih en jibna, yeéb ñi wëinit cãtíh, bíicdih nin pah ñi niij daacátjidihbut wã enep be. “WËT JWÍ JÉIHCA NAÁH DIOS CAÁ”, ñit niij daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcan yuhna, caandíh ñi wëina caá. Pánihna, caán ñi jéihca naáhdih yeebdíh naáwát túut caá wã chãjap.

²⁴ “Caán Dios nihat baácđih chãj, nihat baácboó jumnidihbut ãt chãjap tajĩ. Pánihna, nihat jeáboó jumnit, baácboó jumnitbut ãt maáh caá. Cãacwã ã chãjni muedíh jumni nihcan caá. ²⁵ Caán jwiútdih báadhdát túutni, caolih wáyat túutni, nihat biih pah bóo chãj wũhni jumna, jwiútdih jwĩ teo wáacatdih ã

náahcan caá. Caán moh yéejni nihcan caá.*

²⁶ “Newé pínahdih caán Dios át jwíh chājap wut jī. Caanjīh nihat baácdih moondihbut át chājap wut jī. Pánihna, nihat baácboó jwiít dih át jwejep wut jī. ‘Nin pah bólih maatáp dih ā báadh jwuhbipna caá’, jwiít dih Dios át niij jenah joyóp wut jī. ²⁷ ‘Queét weemdih bidnit, ī jwāáhbipna caá’, Dios át niij jenah joyóp wut jī. Obohjeéhtih, Dios yuáp ā jumcan caá. Jwījeéh tiguaá ā jumup. ²⁸ Nin pah biíh át niij daacáp tajī: ‘Caandih míic wéhenit pínah jwiít dih át chājap wut jī. Pánihna, jwījeéh āpī jumna caá’, it niij daacáp tajī. Jon jātih moón ñi déewābut ‘Jwiít Dios weh caá’, it niij daacáp tajī. ²⁹ Pánihna, ‘Jwiít Dios weh caá’, niij náhnina, oro, plata, jeejīh yeéb ñi jenah joyátjeh ñi chājnidih ‘Jwíh dios caá’, niij jenah joyát dih ñi cádahaá. ³⁰ Jon jātih moón Diosdih jéihcannit jum jwuhna, ī yéej chājachah yuhna, Dios át peéh chāj jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, buu láa nihat baácdih moón ī yéej chājat dih át cádahat tútup wut jī. ³¹ Túttimah, Dios ā jenahni yeó jáap dih nihat baácdih moón túinit dih, yeejépwādhbut ded pah ī chājatji jíib ā jíib chājbipna caá. Pánih chājni pínahdih Jesús dih Dios nin baácboó át wahap wut jī. Jesús wannidih yuhna, át jwúub booanap tajī. Pánih boana, ‘Ded pah

cāacwā ī chājatji jíib nin wā booani ā táí jíib chājbipna caá’, Dios cāacwā dih át niij jéihyanap wut jī”, Pablo Atenas tútchidih moondih át niijíp wut jī.*

³² Páant cāacwā ī boo pud jūúwátjidih ā wéhenachah joinít, biguína Pablodih it deoh naáwáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó nin pah it niijíp wut jī:

—Chéneji caandih ma naáwáchah, jwī jwúub joíhna caá, it niijíp wut jī.

³³ Páant ī niiját túttimah, ī míic wáacapmant Pablo át bejah bojop wut jī. ³⁴ Daocánnit Jesús dih jáap jepahnit, caán biíc dih it péenap wut jī. Biíc newé, Dionisio wut jumni, Areópagodih maátajeéh jumni, Jesús dih át jepahap wut jī. Biíc wili Dámaris wut jumnih, bitabut Jesús dih it jepahap wut jī.

18

Pablo Corinto tútchiboó ā jumat

¹ Túttimah, Pablo Atenas tútchiboó jumni Corinto wut jumni tútchina át bejep wut jī. ² Caanná jubínit, judío cāac Aquila wut jumnidih át jwāáap wut jī. Roma tútchidih moón ī maáh Claudio Roma tútchiboó jumnit judiowādh ā bejat tútuchah, Aquilaboó yad Priscilajīh bejnit, Corinto tútchina jātih itát jubínap wut jī. Aquila Ponto wut jumni baácdih bóo wut jī. Pánihna, queét Corinto tútchidih ī jumuchah,

* 17:31 Sal 9.8

Pablo queét pebhna enedih juibínit, ñjeéh át chāwáp wut jī. ³ Aquilawā nañáp wā chóojīh mñudíh teo jíib chāj wāhñit ñt jumap wut jī. Pablobut caán déedih teoni jumna, ñjeéh át tewep wut jī. ⁴ Pablo chooát yeó jáap jumat pah, judíowā ñ míc wáacat mñuná juibínit, queét Jesúsdi h ñ jepahat pínah niijná, judíowā, judíowā nihcannitdihbut Dios naáwát dih át naáwáp wut jī.

⁵ Silas Timoteojīh Macedonia baácmant Corinto títchina ñ juibínachah, Pablo yeó jáap jumat pah judíowā dih Dios naáwát dih át naáwáp wut jī. “Jesús caá jwiít judíowā jwī pāini, Dios ñ wahní”, ñpī niijíp wut jī. ⁶ Páant ñ niij bohénachah, judíowā caandíh ñt joíhcap wut jī. Pánih joíhcan yap yohñit, caandíh ñt jūihñap wut jī. Páant ñ joíhcatdih enna, queédih ñ cádahatdih júutna, Pablo ñih jih bóo yégueh chóodih too dugñit, át ñéenc mao jéenanap wut jī. Pánih chājñit, queédih nin pah át niij jūihñap wut jī:

—Yeéb ñi yap yohatji jíib iiguipna ñi bejbipna caá. Pánihna, buu judíowā nihcannitdih Jesúsdi h doonádih naáwádih wā bejbipna caá, át niijíp wut jī.

⁷ Páant niij péanit, judíowā ñ míc wáacat mñumánt bac bejñit, Tito Justo wut jumniíh mñuná át waád juibínap wut jī. Caán judío nihcan yahna, Dios yoobát dih wēini wut jī. Ñih mñú judíowā ñ míc wáacat mñu pébh át

jumap wut jī. ⁸ Crispo wut jumni, judíowā ñ míc wáacat mñudíh bóo maáhji, ñjeéh bóli, ñ wehbut, Jesúsdi h ñt jepahap wut jī. Pánihna, dawá Corinto títchidih moón Pablo ñ naáwát dih joinít, Jesúsdi h ñ jepahachah, ñpī daabánap wut jī. ⁹⁻¹⁰ Biíc chei ñocanjeh, Pablo oo jumat déedih ñ enechah, Jesús caandíh jígohñit, nin pah át niij naáwáp wut jī. **“Majeéh wā jumna caá. Nin títchidih moón dawá wíihwā ñ jumna caá. Pánihna, bita meemdíh yeejép ñ chājíhichah yahna, ñumcanjeh, wā naáwát dih ma naóh cádahca bojoó. Páantjeh ma jumah bojca bojoó”**, át niijíp wut jī. ¹¹ Páant ñ niijíchah joinít, biíc jópchi túi beéd, biíh jópchi tac yoób caanjíh moondíh Dios naáwát dih Pablo át naóh jumap wut jī.

¹² Caán títchidih Pablo ñjeéh ñ jam jwahuchah, Galión wut jumni, Acaya baácdih moón maáh át jumap wut jī. Pánihna, caán láa judíowā ñ maáta nihat biíc yoobó jenah joinít, Pablodih naóh yacat túut niijná, Galión pebhna caandíh ñt ñb juibínap wut jī. ¹³ Pánih ñb juibínit, Galióndih nin pah ñt niij yee naóh yacap wut jī:

—Ninboó cáacwā ded pah Diosdi h ñ weñat pínahdih bohéna, Moisés ñ wutatjiboodíh ñ jepahat túutcan caá, ñt niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ñ niij yee naáwáchah joinít, Pablo ñ naáwíhichahjeh,

Galiónboó judíowādh nin pah āt niŷ jepahap wut jŷ:

—Nin jwiit Roma baácdih moón jwī maáta ī wutadnih yap yohni ā jumuchah nihna, yeebdih wāta jepah tagaá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yeéb judíowā ñi wutatboodih caán yap yohni ā jumuchah, ñih pínahjeh caá. Caandih wā jéihcan caá, āt niijp wut jŷ.

¹⁶ Páant niijnít, queét naóh yacnitdih áih tólihmant āt bacanap wut jŷ. ¹⁷ Páant ā bacanachah, Sóstenes, judíowā ī míc wáacat mūdih bóo maáhdih teonit, Galión ā enepdih caandih it pñup wut jŷ. Páant ī pñuchah enna yuhna, Galión āt enah bojop wut jŷ.

Pablo Antioquía tutchina ā jwúub bejat

¹⁸ Páant ī niŷ naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tutchiboó maatápdih jumniŷi “Wā bejna caá”, niijnít, Jesúhwādh āt cádah bejep wut jŷ. Páant niŷ péa bejna, Aquila Priscilajŷh Siria baácna chúuh bejat túut niijná, Cencia wut jumni jélitdih it púud dei bejep wut jŷ. Pánihna, jāáj chóodih ī waadát pínah jātih, judíowā ipī chājat pah, Pablo Diosdih ā naáwátjdih péanit, āt jwúub waó bojat túutap wut jŷ.* ¹⁹ Pánih boja péanit, queét Éfeso tutchina it chúuh bejep wut jŷ. Caanná chúuh juibínit, Aquila Prisciladihbut Pablo āt cádahap wut jŷ. Pánih cádahnit, judíowā ī míc wáacat múná āt bejep

wut jŷ. Caanná juibínit, míc wáacnit judíowājŷh ded pah Jesús ā jumadnih āt míc wéhenap wut jŷ. ²⁰ Páant ī míc wéheat túttimah, caandih ŷeéh it chāwát túutap wut yuh jŷ. Obohjeéhtih, “Ñijeéh wā jéih chāocán caá. ²¹ Dios ā náahachah, wā jwúub jūóhbipna caá”, queétdih Pablo āt niijp wut jŷ.

Páant niŷ péanit, Éfeso tutchimant āt chúuh bejep wut jŷ. ²² Pánihna, Cesarea tutchina chúuh juibí, aab bėj, Jerusalén tutchina āt aab juibínap wut jŷ. Caanná aab juibínit, caanjŷh moón Jesúhwā míc wáacnitdih ded pah ā chājatjdih naóhnitjeh, Antioquía tutchina āt yap bejep wut jŷ.

²³ Pánihna, maatápdih caanjŷh jumniŷi Galacia baácdih, Frigia baácdih āt jwúub jib bejep wut jŷ, páant mantih. Caán baácndih moón Jesúhwādh ā jwúub bohénachah, chah Jesúsdh it táí jenah joyóp wut jŷ.

Apolos Éfeso tutchidih moondih Dios naáwátjdih ā bohéat

²⁴ Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbut ā bohé jibichah, Apolos wut jumniboó, judío cāac Alejandría tutchidih bóo, Éfeso tutchina āt juibínap wut jŷ. Caán Apolos táí naóhni jumna, Dios naáwátjdih jon jātih moón ī daacátjdih táí jéihnibut āt jumap wut jŷ. ²⁵ Biŷh caandih Jesúh táini

* 18:18 Nm 6.18

doonádihbut át bohénap wut jĩ. Pánihna, bádí weñatjĩh caán doonádih át túi bohénap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, Juanji ã daabáatdihjeh át jéihyep wut jĩ. ²⁶ Judíowã ĩ míc wáacat munná Apolos umcanjeh, queétdih át bohé jwíhip wut yah jĩ. Obohjeéhtih, ã túi jéih beedácah enna, caandih bohéat túut niijná, Priscila, Aquilajih Apolosdih ĩh munná ĩt namah bejep wut jĩ. ²⁷ Páant ĩ túi bohéat túttimah, “Acaya baácna bejat túut”, Apolos ã niijíchah joinít, Jesúhwã caandih “Ma túi bejeé”, niijnít, ĩ daácni núodihbut ĩt wáhap wut jĩ, Acaya baácđih moón Jesúhwã caandih ĩ túi wēi jwãáat pínah niijná. Pánihna, Apolos caanná juibínit, caán baácđih moón Dios ã oyatjĩh Jesúsdih jepahnitjidih át bohé teo wáacap wut jĩ. ²⁸ Caán tútchidih moón judíowãđih nin pah ãpĩ níj naáwáp wut jĩ: “Jesús tigaá Dios ã wahni, jwiít jwĩpĩ pãini”, cãacwã ĩ enepđih át niijíp wut jĩ. Pánihna, Dios naáwátđih jon jãtĩh ĩ daacátjidih ã túi naáwáchah joinít, “Yoobópđih nihcan caá”, ĩt jéih niijcáp wut jĩ. Pánih naóhna, Jesúhwãđih Apolos chah át jwáub teo wáacap wut jĩ.

19

Pablo Éfeso tútchina ã bejat

¹ Corinto tútchidih Apolos ã jumachah, Pablobó Frigia baácđih jumniiji jeé

yoób púud dei bej, Éfeso tútchina át juibínap wut jĩ. Caanná juibínit, biguina ã jéih jwáhcannit Jesúhwãđih át jwãáap wut jĩ. ² Queétdih jwãáhnit, nin pah át níj wáub joyóp wut jĩ:

—¿Jesúsdih ĩi jáap jepahachah, Túini Espiritu yebđih ã waadnít jĩ? át niijíp wut jĩ.

—Túini Espiritu ã jumatđih jwiítđih ĩ naóhcan jĩ, ĩt níj jepahap wut jĩ.

³ —¿Túini doonádih yeéb ĩi jepahachah, ded pah tíi yebđih ĩ nih chãj daabá? Pablo queétdih át níj wáub joyóp wut jĩ.

—Juan Daabáni ã naáwátđih ĩ jepahachah, ã daabáatji pah jwiítđih ĩ daabánap jĩ, ĩt níj jepahap wut jĩ.

⁴ —Cãacwã ĩ yéejatđih ĩ yohochah ennit, queétdih Juan át daabánap wut jĩ. Pánih daabána, ĩ yéejat yohat júutna ĩ chãjap wut jĩ. Obohjeéhtih, Juan cãacwãđih nin pah ãpĩ níj naáwáp wut jĩ. ‘Wã túttimah jũóhndih ĩi túi jepahaá’, át niijíp wut jĩ. Páant niijná, Jesúsdih niijná át chãjap wut jĩ, Pablo át níj naáwáp wut jĩ.*

⁵ Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã wēpatjĩh queét ĩt daabáat túutap wut jĩ. ⁶ Pánih daabánitđih Pablo ã teo jãha wáubchah, Túini Espiritu queétdih át waadáp wut jĩ. Páant ã waadáchah, mácah wéheatjĩh Diosđih wēi naóhñit, ã naáwátđihbut ĩt

* 19:4 Mt 3.11; Mr 1.4,7-8; Lc 3.4,16; Jn 1.26-27

naóh yapanap wut jĩ. ⁷ Queét nihat doce neoná ít jumap wut jĩ.

⁸ Queétdih naáwát túttimah, Pablo judíowā ĩ míc wáacat munná waadnít, át bohénap wut jĩ. Biíc peihcanni widh pohba Éfeso tútchiboó chooát yeó jáap jumap pah úumcanjeh, Dios maáh ā jumapdih naóhna át chājap wut jĩ. Páant ā naáwáchah joinít, “Ā naáwát yoobópdi h caá”, ít míc niijíp wut jĩ. ⁹ Obohjeéhtih, bitaboó joíhcan, cāacwā ĩ enechah, Jesúh doonádih ít yéej naáwáp wut jĩ. Páant ĩ yéej naáwáchah joinít, judíowā ĩ míc wáacat mummánt Pabloboó Jesúhwādih namah bac bejnit, Tirano wūt jumniíh munná ít bejep wut jĩ. Pánihna, caán mūdih yeó jáap jumap pah Jesúh doonádih āpĩ bohénap wut jĩ. ¹⁰ Chéne jópchi caanjĩh át bohénap wut jĩ. Páant ā bohénachah, nihat Asia baácdih moón judíowā, judíowā nihcannitbut jwĩ Maáh Jesúh túini doonádih ít joyóp wut jĩ. ¹¹ Dios ā wēpatjĩh jwiít cāacwā jwĩ jéih chājca naáhdih chājnit, Pablo dawá láa wunnitdih át booa júutap wut jĩ. ¹² Dios ā wēpat caandih búdí ā jumachah, áih bácahdih cāacwā ĩ chūáni chóonadi h ub bejnit, wunnitdih ĩ cáagachah, ĩpĩ boonap wut jĩ. Ded nemép jumnidih caán chóojĩh ĩ cáagachah, nemépwāboó ĩpĩ bac bejep wut jĩ.

¹³ Obohjeéhtih, bita judíowā

jióhnitboó jibnit, nemépwādih ĩpĩ bacanap wut jĩ. Pánihna, Pablo ded pah ā chājatdih ennitji nemépwādih bacaíhna, nin pah ítih níj wutap wut yuh jĩ: “Pablo ā bohéni Jesús ā wēpatjĩh yeebdih jwĩ wutna caá. Nĩ bac bejeé nin newémant”, ĩpĩ niijíp wut jĩ.

¹⁴ Esceva wūt jumni, siete ā wehboó páant ít chājap wut jĩ. ĩ ĩp judíowā sacerdotewā ĩ maátajeéh jumni át jumap wut jĩ. ¹⁵ Pánihna, ā weh nemépdih ĩ bacaat déedih, nemépboó nin pah queétdih át niijíp wut jĩ: “Jesúsdih wā jéihna caá. Pablodihbut wā jéihna caá. Obohjeéhtih, yeébbodih wā jéihcan caá”, át niijíp wut jĩ.

¹⁶ Páant niijnítjeh, nemép jumniiboó ñaáp jūóhnit, queétdih át teo puñap wut jĩ. Páant ā puñachah, yégueh wihcannit, yahwítina jumnit, caán mummánt queét ít ñáo bac peét bejep wut jĩ. ¹⁷ Páant ĩ yapachah, nihat Éfeso tútchidih moón, judíowā, judíowā nihcannitbut caán doonádih joinít, búdí ít úumap wut jĩ. “Jesús ā wēpat búdí caá”, nihat cāacwā ít míc niijíp wut jĩ.

¹⁸ Dawá Jesúsdih jepahnitji, nihat cāacwā ĩ enechah, ĩ yéej chājatjidih Diosdih ít naáwáp wut jĩ. ¹⁹ Queét cātĩh dawá jióhnit ít jumap wut jĩ. Pánihna, jióhna ĩ enat papélah quiítnajidih caanná ub jūóhnit, cāacwā ĩ enechah, ít cáo yohop wut jĩ. Caán quiítnaji ā jib jumapdih ĩ jenah enechah, cincuenta mil yeó jáapna

tewat jíib pah bóo át jíib jumup wat jí. ²⁰ Páant í chājat doonádih joinít, chah dawá Jesúh doonádih jepahnit, ít táí túat numup wat jí.

²¹ Túttimah, Pablo nin pah át níj jenah joyóp wat yah jí: “Macedonia baácna jubí yap bej, Acaya baácna jubínit, Jerusalén tútchina wā jwúb bejbipna caá. Caanná jubíniji Roma tútchina enedih wā bejbipna caá”, át níj jenah joyóp wat jí. ²² Pánihna, Timoteo, Erasto wāt jumnijih caandih teo wáacnitdih Macedonia baácna átát wah waáwá bojop wat jí. Pánih wah boj péanit, Pablo maátcanjeh Asia baácboó, Éfeso tútchidih bíicjeh át chāo jwúhup wat jí.

Éfeso tútchidih moón í jāih ñaacát

²³ Pablo Éfeso tútchidih ā jumuchah, caán tútchidih moón Jesúh doonádih náahcan, Pablodih ít jāihñup wat jí. ²⁴ Demetrio wāt jumni, íih dios wili Artemisa wāt jumnihíh botoni mūdánhadih platajīh āpī chājap wat jí. Bitabut bíic yoobó teonit, í jíib chāj wūhna, búdí ípī jíib tewep wat jí. ²⁵ Demetrio queédih bid wáacnit, nin pah queédih át níijíp wat jí: “Ñi joyoó. Nin tewatjīh bádí jwī jíib tewatdih ñi jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nin Pablo ā bohénachah, jwiítidih ā tobohna caá. ‘Dioswā déedih cāacwā í pāpnidih báadhni nihcan caá’, āpī níj bohéna caá. Páant ā níijíchah joinít, dawá Éfeso

tútchidih moón, nihat Asia baácđih moonbút ā bohéatđih ‘Yoobóđih tigaá’, í níijná caá. ²⁷ Páant níijná, jwī tewatdih cāacwā yeejép í wéhebipna caá. Jwīih dios wili Artemisaih mūdíhbut í yohbipna caá. Pánihna, nihat Asia baácđih moón, nihat baácnadih moonbút caántđih wēi úbhñitji í cádahbipna caá”, Demetrio queédih át níijíp wat jí.

²⁸ Páant ā níijíchah joinít, queéťbut íjñit, ít jāih ñaac ñuhup wat jí: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moónih dios wili wépép wili mi jumna caá”, ít níj jāih ñaacáp wat jí.

²⁹ Pánihna, nihat Éfeso tútchidih moonbút íjna, bíic yoobó ít níj ñaacáp wat jí. Pánih íjñit, Gayodih, Aristarco wāt jumnidihbut teonit, cāacwā í míic wáacap júdana queédih ít wái bejep wat jí. Gayo, Aristarcojīh Macedonia baácđih moón Pablo ā pej jumjibnit ít jumup wat jí. ³⁰ Pablo queéť cāacwāđih wéhenadih ā bejñichah yuhna, Jesúhwāboó caandih ít wahcap wat jí. ³¹ Bitā caán baácđih moón í maáta Pablo ā chéénwābút ā bejcat pínah níijná dooná ít wahap wat jí. “Cāacwā í míic wáacapoó ā bejca bojo naáh”, Pablodih ít níj naáwát túutup wat jí. ³² Dawá caanjīh míic wáac joinít bíicđih “¿Dépanih tigaá jwiít míic mawat túut jwī chāj?” ít níj jenah joicáp wat jí. Queéť tabit ñaacnit, ít jāih yapanap wat jí. Biquína

mácah ít jũih ñaacáp wut jĩ. Bitabut mácah ít jũih ñaacáp wut jĩ. ³³ Biquína judíowã Alejandro wut jumnidih cãacwãdih ít naáwát túutap wut jĩ. Pánihna, Pablowã ded pah í chãjatdih ã yoób naáwát túut niijná, Alejandro “Laihca bojoó”, niijná, ãih téihyãjĩh júutnit, ãt yayát túutap wut yuh jĩ. ³⁴ Obohjeéhtih, caán judío ã jumachah ennit, nihat cãacwã chah íjnit, biíc yoobó chéne horas pohba ít ñaac jũih ñuhap wut jĩ: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moónih dios wili wépép wili mi jumna caá”, ít niij ñaacáp wut jĩ.

³⁵ Páant í niij ñaac jũihñuchah ennit, Éfeso tútchidih moón maátadih teo wáacniboó, “Laihca bojoó” niijnít, nin pah át niij naáwáp wut jĩ: “Wã déewãá, yeéb Éfeso tútchidih moón, ñi joyoó. Jwũih chah wépép dios wili Artemisaih muudih wapnit jwiít jwĩ jumatdih nihat baácdih moón í jéihna caá. Jeámant caánt pah jíghni buúg jéen jũóhmidih en daonít jwĩ jumachahbut í jéihna caá. ³⁶ Bitá ‘Nin yoobópdih nihcan caá’, í jéih niijcán caá. Pánihna, ñi míc jũih cádaahá. Túinijeh ñi joyoó. ³⁷ Nit yeéb teo jũóhniit jwũih dios wilidih yeejép niij wéhecan, miih muudih waad béjnit, í numcáp be. Pánihna, ñi táí chãjaá. ³⁸ Demetrio, platajĩh teonit biícđih naóh yaquíhna, peéh chãjat túutnitboodih naóh yacadih í beje naáh. ³⁹ Jwúub míc wáacna, táinijeh

ñi míc wáacáp, buca. Yeéb buu ñi chãjatji pah ñi jwúub chãjca bojoó. ⁴⁰ Buu yeéb ñi míc jũih ñaacátđih jwĩ maáta joinít, ‘Jwiítđih í yohbipna caá’, í niij jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi niij ñaac jũih ñuhatjđih queéđđih táinijeh jwĩ jéih naóhcan niít”, maátadih teo wáacniboó queéđđih át niijíp wut jĩ. ⁴¹ Páant niij naóh péanit, “Páant bóojeh tigaá. Ñi bejeé”, át niijíp wut jĩ.

20

Macedonia baác, Grecia baácnabut Pablo ã jubíát

¹ Páant í jũih ñaac yayát túttimah, Pablobó Jesúsíhwãdih bid wáacnit, át jwúub bohénap wut jĩ, Jesúsđih í cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wã bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queéđđih át cádah bejep wut jĩ. ² Caanná jubínit, Dios naáwátđih táoh naóh bohénit, caanjĩh moón Jesúsíhwãdih át weñanap wut jĩ. Queéđđih Dios naáwátđih táoh naóh bejna, Grecia baácna át jubínap wut jĩ. ³ Pánih jubínit, caán baácdih biíc peihcanni widh át chão jwúhup wut jĩ. Caanjĩh jumna, Siria baácna át jwúub chũh jũúwíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, judíowã caandih tewíhat doonáđih át joyóp wut jĩ. Caán doonáđih joinít, Pablowã Macedonia baácboó bejni namáđih jwúub aáb bejnit, Filipos tútchina ít páud dei juyúp wut jĩ. ⁴ Páant ã jũúwáchah, Berea tútchidih bóo, Sópater wut jumni

Pablodih át pej jam jũúwáp wut jĩ. Sópater Pirro wũúh át jamap wut jĩ. Tesalónica títchidih moón Aristarco, Segundobat, Asia baácđih moón Tíquico, Trófimobat, Derbe títchidih moón Gayo, Timoteobat caandih ít pej jam jũúwáp wut jĩ. Filipos títchina í jwúub juyúchah, weém Lucasbat Pablowáđih wá jwúub pej jamap jĩ. ⁵ Pánihna, caandih pej jam jwinítji, Troas wút jamni títchina í waóh bej páñap jĩ. ⁶ Páant í bej páñachah, paacánni pandih jwĩ jeémát títtimah, jwiítboó Pabljĩh Filipos títchidih jamnitji, johlitjĩh bejni jááj chóodih waadnít, Troas títchina jwĩ chúuh bejep jĩ. Pánih chúuh bejnit, cinco yeó jáap títtimah, caán títchina chúuh juibínit, queét waóh bej páñitjidih jwĩ jwááap jĩ. Pánih chúuh juibí jwááhnit, siete yeó jáap caanná jwĩ jam jwuhap jĩ.

Troas títchidih moondih Pablo á naáwát

⁷ Troas títchidih jamna, domingo yeó jáapđih Jesúh cáacwá míc wáac jwinít, Jesús á wnatjidih jwĩ náhni jeémátđih jwĩ jeémát pínah játih, Pablo queéđih Dios naáwátđih á bohénap jĩ. Pánihna, Pablo á pée naáwát chei, maatápđih á naáwáp jĩ, púú chei tac yoob póhba. ⁸ Dawá jiiátna jamni chah bóo tólihboó jwĩ míc wáacap jĩ. ⁹ Pablo á naáwáchah joinít, jáap behni, Eutico wút jamni, enat jécđih bóo naadih á púuh

laáb chúudap jĩ. Pablo jwiítđih maatápđih Dios naáwátđih á bohénachah, Euticodih quíib chei át jũóhjp taga. Pánihna, biíc peihcanni tólih chah caán ũo chúudni át pud jéen bejep jĩ. Á pud jéen bejchah ennit, játih dei bejnitboó wunnidih í wái ñahanap jĩ. ¹⁰ Pablo í títtimah pée dei bejnit, caandih á juibí ub túuhap jĩ. Pánih ub túuhnít, nin pah queéđđih á niijíp jĩ:

—Ñi jĩgahca bojoó. Á báadhna caá, á niijíp jĩ.

¹¹⁻¹² Páant á niijíchahjeh, wunniji á jwúub boonap jĩ. Á jwúub boonachah ennit, queéđboó bádí í weñep jĩ. Pánih wēinit, chah bóo tólihna jwúub púuh laab béjnit, Jesús á wnatjidih jwĩ náhni jeémátđih jwĩ jeémép jĩ, buca. Páant jwĩ jeémp péanachah, maatápđih Pablo queéđđih jwúub bohénajeh, á daa peetép jĩ. Páant á bohé péaat títtimah, jwiít jwĩ bejep jĩ.

Pablo Troas títchidih jamniji bejnit, Mileto títchina á juibíat

¹³ Troas títchidih jamnit, Pablo játih jwiítđih Aso títchina johlitjĩh bejni jááj chóojĩh á chúuh bej páñat tútup jĩ. Pabloboó namámant á bejhip jĩ. Pánihna, Pablo á niijátji pahjeh Aso títchina caandih jwĩ jwááap jĩ. ¹⁴ Caandih jwĩ jwááachah, jwĩ bejni jááj chóodih jwĩjeéh á waadáp jĩ. Pánihna, caán chóojĩh chúuh bejnit, Mitilene títchina jwĩ chúuh juibínap

jĩ. ¹⁵ Caán tátchidih juibí yap bej, biih yeó jáapdih Quío quewadih jwĩ yap bejep jĩ. Pánih yap bejnit, táttimah bóo yeó jáapdih Samos quewadih páantjeh jwĩ en yap bejep jĩ. Pánih yap bejnit, Trogilio wát jamni tátchidih ñonitji biih yeó jáap Mileto tátchina jwĩ chúuh juibínap jĩ. ¹⁶ Pablo Pentecostés yeó jáapnadih Jerusalén tátchina juibíihna, Asia baácdih maatápdih ã jamíhcap jĩ. Pánihna, Éfeso tátchidih yoobópdih yap bejnit, Mileto tátchina jwĩ juibínap jĩ.

Pablo Éfeso tátchidih moón Jesúihwã maatadih ã naáwát

¹⁷ Mileto tátchina jwĩ juibínachah, Pablo Éfeso tátchidih moón Jesúihwã maatadih ã bid bojop jĩ. ¹⁸ Páant ã bid bojnitji jwĩ pebhna ĩ juyúchah, Pablo queétdih nin pah ã niij naáwáp jĩ: “Asia baácdih jamna, ded pah wã chãjatjidih yeebjéh ñi jéihna caá. ¹⁹ Ñijeéh jamna, dedé biih pah bóo ni-iját wihcan, jwĩ Maáh Jesúih táini doonádih wã naáwáp jĩ. Yeéb Jesúsdih chah ñi jéihyat pínah niijná, wã jái naáwáp jĩ. ‘Yeéb chah wã jéihna caá’, wã niijcáp jĩ. Wã déewã weemdíh ĩ yéej chãjachah yuhna, Dios ã wēpatjĩh wāpĩ naóh bohénap jĩ. ²⁰ Yeéb Jesúsdih chah ñi táii péeat pínah niijná, yeebdíh Dios naáwát dih wã naóh beedánap jĩ. Cãacwã ĩ enechah, ñi

maunáboobút yeebdíh wã bohénap jĩ. ²¹ Judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut biic yoobó Dios naáwát dih wã wēp bohénap jĩ. ‘Ñi yéej chãjatdih cádahnit, jwĩ Maáh Jesúsdih ñi táii jenah joyoo’, wāpĩ niij naáwáp jĩ. ²² Pánihna, buu Táini Espiritu ã wutat pahjeh tih Jerusalén tátchina bejna caá wã chãjap. Caanná juibínit, ded pah wã yapat pínahdih wã jéihcan caá. ²³ Obohjeéhtih, tátchi jamat pah Táini Espiritu weemdíh nin pah ã niij jéihyanap be: ‘Jerusalén tátchiboó jamnit, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdíh nemat maúboó ĩ nembipna caá’, ã niijjép be. ²⁴ Obohjeéhtih, táini dooná, Dios ã oyat doonádih jwĩ Maáh Jesús weemdíh ã naáwát tátup jĩ. Páant ã wutatjidih wã teo péa jwuhbipna caá. Caandíh wã teo péa beedánit, wã wunat pínahdih wã úumcan caá.*

²⁵ “Pánihna, ñijeéh jamna, Jesús maáh ã jamatdih wāpĩ naáwáp jĩ. Obohjeéhtih, chéneji jwĩ jwáub míic encat pínahdih wã jéihna caá. ²⁶⁻²⁷ Pánih jéihna, buu nin pah yeebdíh wã naóhna caá: Nihat Dios naáwát dih yeebdíh wã táii naóh beedánap jĩ. Pánihna, ñijeéh moón Dios naáwát dih náahcannit ĩ jamuchah, weémboodíh peéh chãjat ã wihcan niit. ²⁸ Yeebjéh ñi táii jenah joyoo. Jesúihwã Táini Espiritu yeebdíh ã

en daawát túatnitdih ñi túi en dawaá. Ovejawādih en daonít ñi en dawát pah Jesúhwādihbut yeéb ñi túi en dawaá. Dios wūuh wunna, āih meépjīh queétdih āihwā pínah át jíib chājjip taga. ²⁹ Weém ninjīh wā bejat túttimah, jiowā ovejawādih ñi mawat pah, bita yeejépwāboó Jesúhwādih yéejanadih ñi jūóhbīpna caá. Pánihna, queét Jesúhwādih ñi túi en dawaá. ³⁰ Túttimah, bita ñijeéh jumnitboó 'Jesúhwā jwī jumna caá', niijná yuhna, queétboodih ñi péeat pínah niijná, bita Jesúhwādih yeenit, biih naáwátidih ñi joyát tútbīpna caá. ³¹ Pánihna, ñi túi chāja chaáh! Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut jāinít, biic peihcanni jópchi pohba, Dios naáwátidih yeéb nihatdih, wā wēp bohénap jī. Caandih ñi túi náhninaá.

³² “**Βου** jwuh bejna, ‘Paá, queétdih ma túi en dawaá’, Diosdih wā niij úbhna caá. **Ἄ** oyatdih jenah joinít, ñi túi jumbīpna caá. Dios naáwát wēpép caá. Pánihna, caandih yeó jáap jummat pah ñi jepahachah, yeebdih ā teo wáacbīpna caá. Pánih jepahnit, Dios pebhboó nihat ā ñionit biicdih ājeéh ñi jumbīpna caá. ³³ Ñijeéh jumna, ñi ih dinerodih, ñi ih yéguehdihbut wīih pínah wāpī úbhcap jī. ³⁴ Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wīih pínahdih wā jíib chājap jī. Pánihna, wā náahatdih, wājeéh jumnit

ñi náahatdihbut wā tewat jíibjīh wāpī jíib chājap jī. Páant wā chājatjidih ñi jéihna caá. ³⁵ Maatápdih ñijeéh jumna, bádí wā teweçah, ñi enep jī. Pánih ennitji moh yéejnitdih teo wáacat túat niijná, yeebút biic yoobó ñi chājaá. Jwī Maáh Jesús nin pah ā niijátjidih ñi túi náhninaá: **‘Ded biihdih teo wáacna, chah bádí ā wēbīpna caá. Obohjeéhtih, āihdihjeh ubna, nump ā wēbīpna caá’**, át niijíp wat jī”, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwā ñi maatadih ā niijíp jī.

³⁶ Páant niij péanit, Pablo queét biicdih bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih ñi úbáp jī. ³⁷ Páant ñi úbh péanachah, queét nihat Pablodih oina, pin teonit, jāinít, āih púo tíbdih ñi nomop jī. ³⁸ “Yeebdih chéneji wā encan niit”, ā niijíchah joinít, queét bádí ñi jígahap jī. Pánihna, caán jélitna jwī dei bejeçah, jwījeéh queét nihat ñi pée dei bejep jī.

21

Pablo Jerusalén tútchina ā jwúub bejat

¹ Mileto tútchimant bejna, Jesúhwā maáta Éfeso tútchimant jāinítjidih “Jwī bejna caá”, niijnít, johlitjīh bejni jāáj chóodih waadnit, Cos wūt jumni quewaboó jwī chúuh jāibínap jī. Pánih jāibínitji daanimant bóo yeó jāapdih Rodas wāt jumni quewadih chúuh jāibí, yap bejnit,

Pátara wāt jamni tātchidih jwī jwībínap jĩ. ² Pátara tātchidih jwībínitji Fenicia baácboó bejni pínah jāáj chóodih jwī bid juyáp jĩ. Pánihna, caán chóodih waadnít, caanná jwī bejep jĩ. ³ Pánih bejna, Chipre wāt jamni quewa wáyámant bóo bawámant ā jígohochah, en yap bejnit, Siria baác dih Tiro wāt jamni tātchina jwī chúuh jwībínap jĩ. Pánih chúuh jwībínit, bií déedih ĩ ub aabánachah, caanjĩh jwī chāo jwúhup jĩ. ⁴ Páant ĩ aabáát pónih, jwiítboó tātchi tacna bejnit, Jesúhwādh jwī jwāáap jĩ. Pánih jwāáhnit, biíc semana ĩjeéh jwī chāo jwúhup jĩ. Pablo ded pah Jerusalén tātchiboó ā yapat pínahdih Túini Espíritu queétdih át jéihyanap tajĩ. Pánihna, “Jerusalénna ma bejca bojoó”, caandih ĩ niijíp yah jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, queétdih jepahcan, jwī bejat pínah yeó jáapdih tātchimant jwī jwúub dei bejep jĩ, páant mantih. Nihat Jesúhwā, ĩ weha mána yaádhjĩh, ĩ wehjĩhbut jwiít dih búdí muj jwěejdih bóo jélit óon coahna ĩ pej jam dei bejep jĩ. Pánihna, nihat óon jamupboó dei jwībínit, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih biíc dih jwī wúbup jĩ. ⁶ Pánih wúbh péanit, “Jwī bejna caá”, ni-ijnít, queétdih pin teo péanit, jwī jwóhniji jāáj chóodihjeh mantih jwī jwúub waadáp jĩ. Jwī jwúub waadáchah en péanit, Jesúhwā ĩih munná ĩ jwúub aab béjep jĩ.

⁷ Pánihna, Tiro tātchimant bej, Tolemaida wāt jamni tātchina jwī chúuh jwībínap jĩ. Caanná chúuh jwībínit, Jesúhwādh jwāáhnit, muj teo, biíc yeó jáap ĩjeéh jwī chāo jwúhup jĩ. ⁸ Cheibit caán tātchimant bej, Cesarea tātchina aáb jwībínit, Felipe pehbboó jwī jwībínap jĩ. Caán Felipe Jesúh táini doonádh wēp naóhni ā jamup jĩ. Jerusalén tātchiboó Jesús ā naáwát tāttnitdih teo wáacnit pínah siete neonádh ĩ ñío láa, Felipedihbut ĩt ñiwip wāt jĩ.* ⁹ Ā weh yatá chénena míic yaádh, áa wihcannit, Dios naáwátdih naóh yapanit ĩt jamup jĩ. ¹⁰ ĩjeéh daocánni yeó jáap jwī jam jwuhuchah, Agaboboó Judea baácmant jwóhni ā dei juyáp jĩ.* ¹¹ Pánihna, jwī pebhna jwinít, Pabloih juyáát tōpdih ubnit, caan tōpjĩh áih téihya áih jítchadhbut ā míic chéwep jĩ.

—Nin pah Túini Espíritu ā niijná caá: ‘Jerusalén tātchidih moón judíowā nin juyáát tōp mínahdih ĩ chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitdih caandih ĩ wúhbipna caá’, ā niijná caá, Agabo ā niijíp jĩ.

¹² Páant ā niijíchah joinít, “Jerusalén tātchina ma bejca bojoó”, jwiít nihat Pablodih jwī wēp niijíp yah jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, Pabloboó jwiít dih nin pah ā niijíp jĩ:

—¿Dépanih tigaá ñi jái? Weemdih ñi jígahaca bojoó.

* 21:8 Hch 6.5; 8.5 * 21:10 Hch 11.28

Jesúh táini doonádih wã naáwát jíib nemat m̄úboó ĩ nemíhna, ĩ neme naáh. Weemdih ĩ mawíhnabat, ĩ mawa naáh. Weémboó wã úmcan caá, ā niijíp jĩ.

14 Páant jwĩ naáwáchah yuhna, Pablo ā jepahcah ennit, jwĩ cádahap jĩ.

—Dios ā náahatdihjeh ā chãja naáh, jwĩ niijíp jĩ.

15 Táltimah, jwĩih bií déedih jwúub ámoh péanit, Jerusalén tútchina jwĩ aab béjep jĩ.

16 Bitá Cesarea tútchidih moón Jesúhwãbut jwiítidih pej jum bejnit, Mnasón wát jumni pebhna jwiítidih ĩ namah juibínap jĩ. Mnasón Chipre quewadih bóo jonjeh Jesúsdi jehpani át jumap wát jĩ. Pánihna, ā pebh jwĩ jumap jĩ.

Pablo Santiagodih enedih ā bejat

17 Jerusalén tútchina jwĩ juibínachah, Jesúhwã wēinit, jwiítidih ĩ jwãáh muj tewep jĩ.

18 Biíh yeó jáap Santiago pebhna Pabljih enedih jwĩ bejep jĩ. Nihat Jesúhwãdih waóhñit ā pebh juibínit, ĩt páñap tajĩ.

19 Pánihna, Pablodih ĩ muj teo péanachah, judíowã nihcannitjeéh jum láa, Dios caandih ded pah ā chãjat tútatjidih Pablo queétdih ā naóh beedánap jĩ.

20 Páant ā naáwáchah joinít, nihat biícidih Diosdih búdí ĩ weñep jĩ. Táltimah, Pablodih nin pah ĩ niij naáwáp jĩ:

—Jwĩ dée Pablo, ma joyoó. Dawá judíowãboó Jesúsdi tã jehpanit, Moisés ā wátatjidih

páantjeh nihat ĩ jepahna caá. 21 Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queétdih ĩt niij naáwáp wát be. ‘Pablo judíowãdih bohéna, Moisés ā wátatjidih át jepahat tútcap wát be. Judíowãdih ĩ wehdih quehli nah yapat chóodih át bóodat tútcap wát be. Jwĩ n̄owãji ded pah ĩ chãjatjidih át chãjat tútcap wát be’, ĩt niijíp wát be. 22 Queét judíowã Jesúsdi jehpanit ninjih ma juyát doonádih ĩ joimí nacaá. ¿Pánihna, queét ĩ iijcat pínah niijná, ded pah tigeá jwĩ chãjbi? 23 Nin pah ma chãjaá: Jwĩjeéh moón chénena míc Jesúhwã ‘Nin pah wã chãjbipna caá’, Diosdih ĩt niijíp wát jĩ. Obohjeéhtih, páant niijnítji ĩ péa jwahcan caá. 24 Pánihna, queétdih numah bejnit, Moisés ā wátatji pah ma chãjaá, ‘Queét táinit caá b̄ca’, Dios ā niiját pínah niijná. Moisés ā wátatji pah, ĩ niiját péaat júutat pínah niijná, ĩ waó bojat pínah jíib meémboó ma jíib chãjaá. Meém páant ma chãjachah ennit, ‘Jwĩ joiní dooná yoobópdi át nihcan tagaá’, jwĩ déewã ĩ niij jéihbipna caá. Páant niijnít, Moisés ā wátatjidih ma táí jepahatdih queétjeh ĩ jéihbipna caá.* 25 Obohjeéhtih, judíowã nihcannit Jesúhwãboodih ĩ jéihyat pínah niijná, jwiítjeh jwĩ jenah joyátdih jáantjeh nin pah queétdih jwĩ niij daác wahap jĩ: ‘Pāpnidih wāhñiji jeémátdih ñi jeém̄ca

* 21:24 Nm 6.2-21

bojoó. Meépdihbat ñi babhca bojoó. Nuñápwãdih jõp teonit maonidih ñi jeémpca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh ñi yéej chãjca bojoó', queétdih jwĩ niijíp jĩ, Pablodih Jesúhwã maáta ï niijíp jĩ.*

Dioih muú diitna Pablodih ï tewat

²⁶ Páant ï niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chénena míc neonádih ñumah bejnit, "Queét túnit caá", Dios á niiját pínah niijná, Moisés á wutattjidih ï chãjap jĩ. Pánihna, Dioih muúná waadnít, ï péaat pínah yeó jáapdih, Diosdih ï wühat pínah yeó jáapdihbat sacerdotewãdih ït naáwáp wut jĩ.

²⁷ Moisés á wutattji pah siete yeó jáap ï chãjat pínahdih ï péa jüúwúchah, biquína judíowã Asia baácmant caandih ñuún jüóhñit, Dioih muú diitna Pablodih ït enep wut jĩ. Pánih ennit, Pablodih ï íjat pínah niijná, dawá cáacwãdih ït yee naáwáp wut jĩ. Páant ï yee naáwáchah, Pablodih íjnit, ït tewep wut jĩ. ²⁸ "Yeéb jwĩ déewãá, jwiitdih ñi teo wáac jüúwú. Nin nihat baácboó jib bohéna, jwiit judíowãdih, Moisés á wutattjidih, nin Dioih muúdíhbat nihat cáacwãdih yeejép äpĩ bohéna caá. Judíowã nihcannitdih buu Dioih muúdíh ñumah waadnít, nindih á yéejana caá", ï niij ñaacáp jĩ.

²⁹ Jãtih Pablo judío nihcanni Tróximo wüt jumni, Éfeso tátchidih bóodih

Jerusalén tátchidih ã ñumah jibichah, ït enep wut jĩ. Páant ã ñumah jibichah ennitji "Pablo judío nihcannidih Dioih muú diitna ánt ñumah waadáp tagaá", ït niij jenah joiijí tagaá. Obohjeéhtih, páant ï niij jenah joyát yoobópdih nihcap jĩ.*

³⁰ Páant ï niij ñaacáchah joinít, nihat caán tátchidih moón íjnit, ñáo waad béj, Pablodih teonit, Dioih muú diitmant ït wái bac bejep wut jĩ. Páant ï wái bac bejehahjeh, jëcdih ït ñuún nemep wut jĩ. ³¹ Pánih wái bac bejnit, caandih mao yohíhna, tubit ï ñaacát dooná Romano soldadowã ï maáhdih ánt juibínap wut jĩ.

"¡Nihat Jerusalén tátchidih moón ñaac peét bejna caá ï chãjap!" ït niijíp wut jĩ.

³² Caán doonádih joinítjeh, Pablodih päinit pebhna áih soldadowãdih ã ñumah ñáo juyáp jĩ. Pánihna, queét ï juyáchah ennit, Pablodih ï päi cádahap jĩ. ³³ Queét pebhna jwinít, soldadowã ï maáh Pablodih nemat muúboó nemat túut niijná, chéne ïtah tõpnajĩh caandih ã chéwat túutwep jĩ. Pánih chéonit, caandih päinitdih nin pah ã niij uúbh joyóp jĩ: "¿Déhe tigaá nin? ¿Dedé tibeé á chãj?" ã niijíp jĩ. ³⁴ Biquína wáac jwinít mácah jüih ñaac, bita mácah ï jüih ñaacáp jĩ. Páant ï ñaacáchah, soldadowã ï maáh ded pah ï niijátdih ánt beh joicáp wut jĩ. Pánihna, yoobópdih jéihíhna, Pablodih

ih m^uú díitna soldadowādh ã ub waad béjat tútup jī. ³⁵ Ih m^uuná ã ub p^uuh laab béjehah ennit, íjna, cāacwā caandih ã teo bid ñ^uún péenap jī. Pánihna, cāacwā ã jw^uub dúuc wáicat pínah niijná, páantjeh ã beo p^uuh laab béjep jī. ³⁶ Páant ã bejehah, dawá queédih ñ^uún péenit, “¡Caandih ñi mao yohoó! ¡Caandih ñi mao yohoó!” ã niij ñaacáp jī.

*“Yeejép wā chājcap be”,
Pablo ã niiját*

³⁷ Pánihna, Pablodih ih m^uuná ã ub waad béjehahjeh, Pablo soldadowā ã maáhdih nin pah át niijíp wut jī:

—Weém meemdih bainí wā naáwihna caá, Griego wéheatjīh át niijíp wut jī.

—¿Dépah meém Griego wéheatdih jéihni niit?
³⁸ ¿Meém Egipto baácdih bóo jwī maátadih yohihna, cāacwādh maonitdh m^uú wihcapboó cuatro milwā dúo wáini nihcan niit? soldadowā ã maáh Pablodih át niij w^ubh joyóp wut jī.

³⁹ —Caán nihcan caá. Weembát judío m^un tigaá. Cilicia baácdih Tarso tútchidih bóo caá. Caán tútchi oboh jamni tútchi nihcan caá. Pánihna, queét cāacwādh weemdih ma naáwát tútú, Pablo át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ã niijíchah joinít, Pablodih át naáwáp tútup wut jī. Pánihna, Pablo p^uuh laab béjat cáyahdh ñ^uh^unit, ã yayát pínah niijná, áih téihyajīh ã júutup jī. Páant ã júutuchah, ã ñaac yayáchah

ennit, Pablo queédih ih wéheatjīh ã naáwáp jī.

22

¹ “Yeéb wā déewāá, yeéb behnitbut ñi joyoó. Ded pah wā chājatji yeebdih wā naáwát tút caá”, Pablo ã niijíp jī.

² Pablo ih wéheatjīh ã naáwáchah joinít, lai^uhcanjeh ã joi ñ^uh^uap jī. Pánihna, Pablo nin pah queédih ã niij naóh yoobánap jī:

³ “Weembát judío m^un tigaá. Tarso tútchidih wāt cāac jamup jī. Obohjeéhtih, Cilicia baácdih bóo yahna, nin Jerusalén tútchidih wā behap jī. Nihat Dios naáwátdih, Moisés ã watatjidih, jwī ñ^uowā ã naáwátjidihbut Gamaliel weemdih ã bohénap jī. Nihat Dios ã wutat pah, yeéb ñi chājat pahjeh m^untih, weembát wāpī chājap jī.*

⁴ Pánihna, Jesúsdi^uh jepahnitdh enihcan, queédih mao ñ^uún péena, queédih búdí pohba wā moh yéjanap jī. Queédih ñ^uún teo chéonit, neoná, yaádh^uihbut nemat m^uúboó wāpī nemat tútup jī. Bitadihbut wāpī mao yohat tútup jī. ⁵ Pánihna, jwīih sacerdotewā ã maáh, nihat bita jwī maátabut páant wā naáwát pah m^untih queébut biíc yoobó ã naóh^uipna caá. Queét jí Damasco tútchidih jamnit judíowā ã maátadih wā júutat pínah papélah núodih weemdih ã daác w^uh^uap jī. Pánihna, caán núodih ubnit, caánboó jamnit

* 22:3 Hch 5.34-39

Jesúhwãdih chéonit, wã ub jwúub júúwáchah, queédih ì peéh chãjat pínah niijná, Damasco tãtchina jwĩ bejep jĩ.*

Pablo ded pah ã túut nuumátjidih ã naáwát
(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Damasco tãtchina toáh juibínachah, yeó jáap tac yoób, báadhajeh wépép yeh iigát weemdíh ã yeh iig jáhanap jĩ. ⁷ Caandíh en wúhi bejnit, baácboó wã buugáp jĩ. Pánih buugnít, wéheatdih wã joyóchah, weemdíh nin pah áí niijíp jĩ: ‘**¡Saulo, Saulo! ¿Dépanih tigaá weemdíh ma mawíh ñuún péé?**’ ã niijíp jĩ. ⁸ Páant ã niijíchah joinít, nin pah wã niij jepahap jĩ: ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wã niijíp jĩ. **‘Weém Jesús Nazaret tãtchidih bóo ma mawíh ñuún péeni caá’**, weemdíh ã niij jepahap jĩ. ⁹ Wã pej jumnit caán yeh iigátidihjeh ìt enep wat jĩ. Obohjeéhtih, weemdíh ã wéheatboodíh ìt joicáp wat jĩ. ¹⁰ Pánihna, nin pah wã jwúub niij úub joyóp jĩ: ‘¿Maá, ded pah wã chãjatdih tigaá ma náah?’ Jesúsdiwã wã niijíp jĩ. **‘Ma ñah ñuhúú. Damasco tãtchiboó ma waad béjeé. Caanjíh ma jumuchah, ded pah ma chãjat pínahdih meemdíh naóhni ma pebhna ã juibí bipna caá’**, Jesús weemdíh ã niijíp jĩ. ¹¹ Pánihna, caán wépép yeh iigátidih enni jĩ wã jéih encah, wã pej jumnit weemdíh téihyamant

wáinit, Damasco tãtchina ì ub bejep jĩ.

¹² “Caanjíh biíc newé Ananías wãt jumni ãt jumap tají. Caán Diosdih túi wéi úubhni, nihat Moisés ã watatjidih túi chãjni, caanjíh moón judíowã caandíh ì túi wéi enni tají. ¹³ Pánihna, wã pebhna jwí ñuhnit, caán Ananías nin pah weemdíh áí niijíp jĩ. ‘Wã dée Saulo, buu ma jwúub enbipna caá, páant muntih’, ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchahjeh, jwúub ennit, caandíh wã enep jĩ. ¹⁴ Nin pah Ananías weemdíh ã jwúub niijíp jĩ: ‘Jwí nuowã ì wéini Dios ded pah meemdíh ã náah yacat pínahdih ma jéihyat pínah, Jesús táini yoobátidih ma enat pínah, caandíh ma joyát pínahdihbut, meemdíh ãt ñíwip taga. ¹⁵ Meémboó áih doonáidih nihat cáacwãdih bohéna, ma enatjidih ma joyátjidihbut ma naóhbipna caá. ¹⁶ Pánihna, ¿dedédih pái jwuh tigaá ma chãj? ¡Ma ñah ñuhúú! Ma yéejatdih cádahnit, Jesúsdiwã jepahni jumna, ma daabáat túutá’, Ananías weemdíh ã niijíp jĩ.

Pablo judíowã nihcannidih ã bohéatjidih ã naáwát

¹⁷ “Túttimah, nin Jerusalén tãtchina jwúub joinít, Dioíh muuná úubúidih wã bejep jĩ. Páant wã úubát pónih, jáana yuhna, oo jumat pah Jesúsdiwã wã enep jĩ. ¹⁸ Páant wã enechah, nin pah weemdíh ã niijíp jĩ: **‘Nin Jerusalén**

* 22:5 Hch 8.3; 26.9-11

tátchidih moón wñih doonádih ma naáwáchah, ï joíhcan niít. Páant ï joíhcah, nin tátchimant waícanjeh ma bac bejeé', Jesús ã niijíp jĩ. ¹⁹ Páant ã niijíchah joiná yuhna, nin pah wã jwáub niij jepahap jĩ: 'Maá, jãtíh weém wã déewã ï míic wáacat munnádih waadní, míihwãdih nemat muúboó nemíhna, wã mawíh ñuén péeatdih nihát queétjeh ï jéihna caá. ²⁰ Bitá Estebandih ï mawachah, wëi ennit, maonitíh jih ï dúwát chóonadih wã páñap jĩ. Páant wã chãjatjidih jéihnit, weemdíh yeejép ï chãjcan niít', Jesúsdi h wã niijíp jĩ.* ²¹ **'Weemjéh tígaa meemdíh wã wahap, yuúp bóo baácnadih moón judíowã nihcannitdih wñih túini doonádih ma naáwát pínah niijná. Pánihna, buu weemdíh jepahnit, ma bejeé',** Jesús weemdíh ã niijíp jĩ", Pablo queét íjnitdih ã niijíp jĩ.

Pablo soldadowã ï maáhjñh ã míic wéheat

²² Páant ã niijíchah joinít, judíowã nihcannitdih ã naáwátji peéh joíhcan, nin pah ï niij ñaacáp jĩ: "¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Nin baácboó ã jamuchah, ã túican caá! ¡Caandíh mao yohatjeh caá náahap!" ï niij ñaacáp jĩ. ²³ Nihat cãacwã búdí ï ñaacáp jĩ. Pánih ñaacnit, tubit ï íjnatdih júatna, biquína jih ï dúwát chóodih ï tóo dug

yohochah, bitaboó baácđih júanit, ï waáh yoh ñahanap jĩ. ²⁴ Páant ï chãjachah ennit, soldadowã ï maáh íih muú díitboó Pablodih ã ub waad béjat túutup jĩ. Caanná waad juibínit, Pablo yoobópdih ã naáwát pínah niijná, nuñúp chóo tópnajñh caandíh át puñat túutup wat jĩ. Judío wéheatdih beh joicán, "¿Dedé peéh tígaa cãacwã caandíh ï jãih?" át niij jéihíhip wat jĩ. ²⁵ ï maáh páant ã niijíchah joinít, ï puñat pínah jãtíh soldadowã Pablodih ít chéó dodhdop wat jĩ. Obohjeéhtih, Pablo ã pebh ñuhni namp jamni soldado maáhdih nin pah át niijíp wat jĩ:

—Weém Roma baácđih bóo wã jamuchah, ded pah wã yéej chãjatdih jéihcan yuhna, ¿weemdíh ma puñat túutmi niít? át niijíp wat jĩ.

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, caán namp jamni maáh ã maáh pebhna juibínit, nin pah caandíh át niij naáwáp wat jĩ:

—¡Maá, ma túi chãjaá! Nin newé 'Weém Roma baácđih bóo caá', weemdíh ã niijíp be, át niijíp wat jĩ.

²⁷ Páant ã niijíchah joinít, ã maáhboó Pablo pebhna juibínit,

—Weemdíh ma naáwá. ¿Meém yoobópdih Roma baácđih bóo niít? át niijíp wat jĩ.

—Jújuh, caanjñh bóo tígaa weém, Pablo át niij jepahap wat jĩ.

* 22:20 Hch 7.58

28 —Weémbóó Roma baácdih bóo jamíhna, queét maátadih bádí dinero wā wāhup jī, soldado maáh Pablodih át niijíp wut jī.

—Obohjeéhtih, weémbóó jwíih cáac jamna, páant wáat jamup jī, Pablo át niijíp wut jī.

29 Páant ā niijíchah joinítjeh, ī maáh, caandíh pēihnit soldadowābut īt doo jwáub űuhup wut jī. Pablo Roma baácdih bóo ā jamachah yuhna, ā chéwat tútatji peéh bádí át úmup wut jī.

Pablo judíowā ī maátadih ā wéheat

30 Ded pah Pablodih judíowā tubit ī jūihñatdih soldadowā ī maáh yoobát páantjeh át jéihíhip wut jī. Pánihna, cheibit nihat sacerdotewā ī maátadih, judíowā ī maátadih yuh bēca át míc wáacat tútup wut jī. Pablodih ub jūúwát tútunit, nihat wáac jūinít pebhna át ub waad béjat tútup wut jī.

23

1 Pablo queétdih jwāáh en űuhnit, míc wáac jūinítidih nin pah át niijíp wut jī:

—Wā déewāá, Dios ā enechah, weém wāpī túi chājap be, át niijíp wut jī.

2 Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáh, Ananías wūt jamni, páant ā niiját peéh, Pablo pebh űuhnitdih āih jacdih át nem mawat tútup wut jī. 3 Páant ā chājachah, Pablo caandíh nin pah át niij jūihñup wut jī:

—Meém ma laihsa bojoó. Dios meemdíh ā peéh chājbipna caá. Ninjīh chúudnit, ‘Meém Dios ā wutatdih yap yohni caá’, weemdíh niijná yuhna, weemdíh páant mawat tútuna, meémbóó bácah ā wutatdih chah yap yohni caá, át niijíp wut jī.*

4 Páant ā niijíchah, bita ā pebh űuhnit Pablodih nin pah īt niijíp wut jī:

—¿Sacerdotewā ī maáh Dios ā űionidih meém yeejép niij jāih niit ma chājap? īt niijíp wut jī.

5 —Wā déewāá, caán sacerdotewā ī maáh Dios ā űioni ā jamatdih wā jéihcan be. Jéihna, páant wāta niijcán tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah īt niij daacáp tajī: ‘űi maáhdih yeejép niij wéheca bojoó’, ī niij daacátjidih weembát jepahni caá, Pablo át niijíp wut jī.*

6 Queét míc wáac chúudnit biquína saduceowā, bita fariseowā ī jamatdih jéihnit, Pablo nin pah át niij űaacáp wut jī:

—Wā déewāá, weém fariseo wāuh jamna, weembát fariseojeh mun tigaá. Nihat wunnitji ī jwáub boo pud jūúwát pínahdih wāpī páina caá. Caandíh wā bohéat jīb weemdíh nemat mēúboó nemíhna, ī tewep be, át niijíp wut jī.*

7 Páant ā niijíchah joinít, queétjeh īt míc jāih jwíhip

* 23:3 Mt 23.27 * 23:5 Ex 22.28 * 23:6 Hch 26.5; Fil 3.5

wut jĩ. Saduceowã fariseowãjĩh biíc yoobó ït jenah joicáp wut jĩ. ⁸Saduceowã nin pah ïpĩ niijná caá: “Wannitji ï jwúb boo pud jüóhcan niít. Ángelwã, wannitüh caolihnabut ï wihcan caá”, ïpĩ niijná caá. Obohjeéhtih, fariseowãboó mácah jenah joinít, “Wannit ï jwúb boo pud jüóhbirna caá. Ángelwã, wannitüh caolihnabut ï jamna caá”, ïpĩ niijná caá.* ⁹Pánihna, queét míc wáacnit túbít jühna, chah pohba ït míc jüh ñaacáp wut jĩ. Biquína Moisés ã wutatjidih bohénit fariseowã ñah ñahnit, nin pah wépép ït niij ñaacáp wut jĩ:

—‘Nin newé yeejép chäjni nihcan caá’, jwiít jwĩ niij jenah joiná caá. Biíc wanníüh caolih, biíc ángel caandíh ã naóh dée caá. Páant ã naáwáchah, jwiít nindih peéh chäjnit, Diosdih jwíta yap yoh tagaá. Pánihna, jwĩ peéh chäjca boj jüh bũca, ït niijíp wut jĩ.

¹⁰Chah yeejép pohba ït míc jühñup wut jĩ. Páant ï míc jühñuchah ennit, soldadowã ï maáh úmna, nin pah ãt niij jenah joyóp wut jĩ: “Pablodih yeejép ï chäjmi dée caá”, niij jenah joinít, ï míc wáac juyápmant Pablodih ïh munná soldadowãdih ãt ub waadaát túutap wut jĩ.

¹¹Caan chéjeh Jesús Pablo pebh jígohnit, caandíh nin pah ãt niijíp wut jĩ: **“Ma úmca bojó. Wíh táini**

dooná Jerusalén tútchidih moondíh ma naáwát pah-jeh mantih Roma tútchidih moondíhbut ma naáwáp”, ãt niijíp wut jĩ.

Pablodih judíowã ï mao yohíhat

¹²Cheibitjeh, biquína judíowã míc bih wáac joinít, nin pah ït niij míc wéhenap wut jĩ: “Jwiít Pablodih jwĩ maocah, jwiít dih Dios ã mawa naáh. Pablodih jwĩ mawat pínah jätih, jeémpan, jwĩ babhca boj jüh”, ït míc niijíp wut jĩ. ¹³Cuarenta judíowã chah pohba Pablodih mawíh nit páant niijnít wut jĩ. ¹⁴Páant niijnít, sacerdotewã ï maáta, bita ï maáta pebhna jubínit, queétdih nin pah ït niij naáwáp wut jĩ:

—Nin pah jwĩ niij míc wéhenap be: ‘Jwiít Pablodih jwĩ maocah, Dios jwiít dih ã mawa naáh. Pablodih jwĩ mawat pínah jätih, jeémpan, jwĩ babhca boj jüh’, jwĩ míc niijíp be. ¹⁵Pánihna, jwiít judíowã nihát jwĩ maáta ñi míc wáacapoó Pablo ã jwúb jüwát pínah niijná, yeebjéh soldadowã ï maáhdih dooná ñi wahaá. Nin pah caandíh ñi niijí. ‘Pablodih jwĩ jwúb úbh joíhna caá, páant mantih’, ñi niijí. Pánihna, jwiítboó míc bih páinit, ñi pebhna ã juyát pínah jätih, caandíh jwĩ maobirna caá, ï maátadih ït niijíp wut jĩ.

¹⁶Obohjeéhtih, Pablo jwan wáuh ded pah ï chäjat pínah doonádih ãt joyóp wut jĩ.

* 23:8 Mt 22.23; Mr 12.18; Lc 20.27

Pánih joinít, soldadowáih mæná waád juibínit, ã joyátjidih Pablodih át naáwáp wut jī. ¹⁷ Pánihna, Pablo biíc nump jumni maáhdih bid bojnit, nin pah caandih át niijíp wut jī:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma ub bejeé, ded pah ã joyátjidih caandih ã naáwát pínah niijná, át niijíp wut jī.

¹⁸ Pánihna, caán soldado ã maáh pebhna caandih át numah bejep wut jī. Numah juibínit, nin pah ã maáhdih át niijíp wut jī:

—Pablo nemat mæúboó jumni nin jáap behnidih ma pebhna weemdih ã numah jéúwát tútup be, ded pah ã joyátjidih meemdih ã naáwát pínah niijná, át niijíp wut jī.

¹⁹ Pánihna, ã maáh bita wihcapboó caán joiníjidih téihyamant teo wái bejnit, nin pah át niij úbh joyóp wut jī:

—¿Dedéidih tigaá weemdih ma naáwih? át niijíp wut jī.

²⁰ —Judíowã ã maáta cheibit meemdih Pablodih ã pebhna ã wah bojat tútbipna caá, caandih jwúub úbh joí enat tút niijná. ²¹ Obohjeéhtih, bita caandih mawíhna, ã míc bih páibipna caá. ‘Pablodih jwí mawat pínah játih, jeémpcan, jwí babhca boj jīh’, ã míc niijíp wut be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih bæ páina caá ã chãjap. Pánihna, ã úbátidih ma jepahca bojoó, Pablo jwan wúh soldadowã ã maáhdih át niijíp wut jī.

²² —Weemdih ma naáwátjidih bitadih ma naóhca bojoó, soldadowã ã maáh át niijíp wut jī. Páant niij péanit, caán jáap behnidih át jwúub bejat tútup wut jī.

Maáh Félix pebhna Pablodih ã wahat

²³⁻²⁴ Pablo jwan wúh ã jwúub bejat túttimah, soldadowã ã maáh chénewã ã nump jumnit maátadih ã pebhna át bid bojop wut jī. Páant ã bid bojnit ã juibínachah, nin pah queédih át niij naáwáp wut jī: “Doscientos soldadowã yáac chái bejnit pínahdih míc wáacnit, ãi ámohat tútú. Bitá setenta soldadowã caballowájlh bejnit pínah, bitá docientos soldadowã ãtah tóopdih úbnit pínahdihbut míc wáacnit, ãi ámohat tútú. Pabloíh caballowã pínahdihbut ãi ámoh wúhú. Míic ámoh péanit, bæ chei las nueve, púú Cesarea tútchi, Maáh Félix pebhna Pablodih ãi tái ub bejeé”, át niijíp wut jī.

²⁵ Pánihna, caán maáh nin pah Maáh Félixidih át niij daacáp wut jī:

²⁶ “Weém, Claudio Lisias meém wã maáh Félixidih wã daác wahna caá. ¿Ma túi jum níit? ²⁷ Nin táchidih moón judíowã nin newé Pablo wut jumnidih íjnit, caandih maona ã chãjap be. Páant caandih ã mao yohat déedih, ã pebhna wíh soldadowájlh enedih wã bejep be. Caánboó Roma baácdih bóo ã jumachah jéihnit, caandih ã maocat pínah niijná, jwí dúuc

wáyap be. ²⁸ Páant ï mawíhichah ennit, ded pah ï jūih ñaacát dih jéihíhna, ï maáta ï míic wáacapboó caandíh wā nūmah be-jep be. ²⁹ Caánboó jwī jumuchah, queét judíowā ï wutatdihjeh ï jūihñap be. Obohjeéhtih, dedé ã yéej chājatji jīb wunat pínah, nemat mūúboó nemat pínahbut caandíh ã wihcan beé. ³⁰ Bitá míic bih pānit mawíhat doonádih joinít, waícanjeh ma pebhna caandíh wā wahap be. Pánihna, caandíh naóh yacnitdih ma pebhna wā bejat túutbipna caá, meémboodíh ï naóh yacat pínah niijná”, soldadowā ï maáh Maáh Félix dih át niij daacáp wut jī.

³¹ Queét soldadowā ï maáh ã wutatdih joinít, chei Pablodih nūmah bejna, pūú Antípatris tútchina ït jūibínap wut jī. ³² Cheibit queét jítchajīh bejnit soldadowā Jerusalén tútchina ït jwūub bejep wut jī. Obohjeéhtih, bita caballowājīh bejnitboó Pablodih ït nūmah bejep wut jī. ³³ Pánih bejna, Cesarea tútchina jūibí, Maáh Félix pebhna waád jūibínit, ï maáh ã daácniji papélah núodih wāhñit, Pablodihbut caandíh ït wāhap wut jī. ³⁴ Pánihna, caán núodih en péanit, Félix Pablo ded baácdih bóo ã jumatdih át wūbh joyóp wut jī. Cilicia baácdih bóo ã jumatdih jéihna, nin pah Pablodih át niijíp wut jī:

³⁵ —Meemdíh naóh yacnit

ï juyúchah, queédih wā joibípna caá, át niijíp wut jī. Páant niijnít, caandíh ï wapat pínah niijná, Maáh Herodesjīh mūuná Félix soldadowādih át wūb bejat túutap wut jī.

24

Pablo Maáh Félix dih “Wā yéej chājcan beé”, ã niiját

¹ Biícjīh bóo téihya yeó jáap túttimah, sacerdotewā ï maáh Ananías, bita judíowā maáta biíc dih Cesarea tútchina ït ñūun déi jūibínap wut jī. Roma baácdih moón ï maáta ï wutatdih jéihni Tértulo wut jumnibut ïjeéh át jūibínap wut jī. Tértulo judíowā ï naóh yacatdih naóh yapani pínah wut jī. Pánihna, Pablodih ï peéh chājat pínah niijná, Maáh Félix pebhna ït waad jūibínap wut jī. ² Páant ï waád jūibíát túttimah, soldadowā Pablodih caanná ï wūb waád jūibínachah, Tértuloboó judíowā ï naóh yacatdih nin pah át niij naóh yapanap wut jī:

—Meém túini maáh caá. Jwī maáh ma jumuchah, dedé tac būgát wihcan, jwī túi jumna caá. Túi jéihni jumna, nihat jwīh baácdih moondíh ma túi teo wáacna caá. ³ Pánihna, nihat jwīh tútchidih moón meemdíh búdí jwī wēina caá. ⁴ Meém jīgah enni ma jumatdih jéihna, meemdíh maatápdih tac būgáát túut páant jwī niijcán caá. Ma jéihyat pínah niijná, bainíjeh meemdíh jwī wéheíhna caá. ⁵ Nin cáacwādih túbit ã tac

buugána caá. Nihat baácboó ded pah bohénit, judíowādh ī míc enícat chājna caá ā chājap. Jesús Nazaret tātchidih bóodih péenitdih waóhni caá. ⁶ Dioíh munná judíowā nihcannitdih numah waadnít, caán mūdih ā yéjanap be. Páant ā chājachah ennit, caandih teona, jwī nuowā ī wutatdih ā yap yohatji jīb jwī peéh chājhip yah be. ⁷ Obohjeéhtih, maáh Lisias āih soldadowādh numah jāóhnit, caandih jwiítidih ī dúuc wáyap be. ⁸ Pánih dúuc wáiniji ma pebhna jwiítidih ā naóh yacat tútup be. Pablodih úbh joí enna, nihat jwī naóh yacat yoobópdih ā jummatdih meém ma jéhibpna caá, Tértulo Félixidih át niijíp wat yah jī.

⁹ Ājeéh jubínit judíowābut Pablodih biíc yoobó Félixidih it yee naóh yacap wat jī. ¹⁰ Páant ī naóh yacat túttimah, Félixboó Pablo ā naáwát pínah niijná, caandih át júut jāhanap wat jī. Páant ā júut jāhanachah ennit, Pablo nin pah át niij naáwáp wat jī:

—Dawá jópchina jwīh baácđih moón jwī naóh yacatdih mapí táí joiná caá. Páant ma jummatdih jéihna, ma táí jéihyat pínah niijná, wēinit, meemdih yoobópdih wā naóhbpna caá. ¹¹ Doce yeó jáap jātihjeh Jerusalén tātchina Diosdih weñedih wā jubínap be. Bitadih úbh joiná, ma jéhibpna caá. ¹² Biíhdih wāpī jūihcap be. Dioíh mūdih míc wáacnitdih wā míc jūihñat tútcap be.

Judíowā ī míc wáacat muú díitna, tātchiboobút wā míc jūihñat tútcap be. ¹³ Páant ī naóh yacachah yuhna, bitadih úbh joí enna, ī yee naóh yacatdih meém ma jéhibpna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, buu meemdih yoobópdih wā naóhna caá. Dios jwī nuowāji ī wēinidih weembút wāpī wēina caá. Pánihna, Jesúsđih jepahna, weém Diosđih wā weñechah, ‘Mácah ā bohéna caá’, queét ipí niijná caá. Obohjeéhtih, wā bohéat mácah nihcan caá. Nihat Moisés ā wutatjidih jepahnit, nihat Dios naáwátđih naóh yapanit ī daacátjidihbut wāpī jepahna caá. ¹⁵ Dios nihat wannitdih ā jwúb booaat pínah yeó jáapđih wāpī páina caá. Túinitdih, yeejépwāđihbut biíc yoobó ā jwúb boobapna caá. Páant ā booaat pínahđih nihat judíowābut biíc yoobó ipí páina caá. ¹⁶ Pánih páina, túinijeh wāpī chājna caá, ‘Caán túini caá’, Dios weemdih ā niiját pínah, cāacwābut biíc yoobó ī niiját pínah niijná.

¹⁷ “Dawá jópchina biíh baácna jibniji wā déewā jġgah náah jumnitdih dinerodih wāhat túut niijná, Diosđihbut wēi wāhat túut niijná, Jerusalén tātchina wā jwúb jubínap be, páant mantih. ¹⁸ Pánihna, Diosđih wā wāhat pínah jātih, ‘Caán túini caá’, Dios ā niij enat pínah niijná, ded pah Moisés ā wutatjidih wā chājap be. Páant wā chājat túttimah, Dioíh muú

diitna jumna, caandih wã wãhachah, bita judiowã Asia baácdih moón weemdih it enep tabe. Páant i enechah, wãjeéh míc wáacnit wihcan, míc jũhñatbut ã wihcap be. ¹⁹ Pánihna, weém yeejép wã chãjatdih enna nihna, queét Asia baácdih moónboó ma pebhna naóh yacadih i jũúwú naáh.* ²⁰ Jwĩ maáta wáac junít, weemdih i wãbh joí enechah, ded pah wã yéej chãjatjidih enna nihna, queétjeh naáwádih i jũúwú naáh. ²¹ Nin pahjeh i ni-ijmí nacaá: ‘Pablo jwĩ míc wáacapoó jumnit, nin pah ã niij ñaacáp jĩ: “Wunnitjidih Diosboó ã jwãub booaatdih jwĩpĩ páñatdih wã bohéatji jib nemat muúboó weemdih i nemat túutap jĩ”, ã niij ñaacáp jĩ’, queét i niijmí nacaá”, Pablo Félixdi h ãt niijíp wut jĩ.*

²² Páant ã niijíchah joinít, Félix, Jesúih doonádih jéihnit, i naáwátidih ãt cádahat túutap wut jĩ. Pánih cádahat túutnit, Pabloodi h nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Maáh Lisias ã juyúchah, dedé peéh chãjat pínah ã jumachah, meemdih wã naóhbipna caá, ãt niijíp wut jĩ.

²³ Páant niij péanit, Pablodih wã jũóhni soldad-owã i maáhdih nin pah ãt niijíp wut jĩ: “Maátaih muúná jwãub wã bejna, míh soldad-owã caandih i túi wapa naáh. Obohjeéhtih, ã náahat pah ã chãja naáh. Det ã chéénwãbut

caandih teo wáacadih i juyú naáh”, ãt niijíp wut jĩ.

²⁴ Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ãjeéh bóli Drusilajih i míc wáacat tólihna ãt jãibínap wut jĩ. Drusila judío wili wut jĩ. Pánih jãibínit, Jesúih doonádih joíihna, Pablodih ãt bid bojop wut jĩ. ²⁵ Páant ã bid bojochah, Pablo queétdih nin pah ãt niij naóh bohénap wut jĩ: “Bitadih túi chãjat caá náahap. Yéej chãjat jenah joyátdih yap yohat caá náahap. Cáacwã yeejép i chãjatjidih Dios bádí ã peéh chãjbipna caá”, queétdih ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niij naáwáchah, joí wáhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma be-jeé. Biíh yeó jáap meemdih wã jwãub bidbipna caá, páant mantih, Félix caandih ãt niijíp wut jĩ.

²⁶ Pablo ã míc jib chãj bacat pínah dinerodihbut Félix ãt bidip wut jĩ. Pánih bidnit, dawá láa Pablodih míc wéheat túut niijná, Félix ã pebhna ãt jũúwát túutap wut jĩ. ²⁷ Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jumni ãt bacap wut jĩ. Pánihna, judiowádih weñáihna, Félix Pablodih nemat muúboojéh ãt cádahap wut jĩ. Porcio Festo wut jumni ãt jwãub túut nuúm maáh waadáp wut jĩ.

25

Pablo Maáh Festodih ã naáwát

* 24:19 Hch 21.17-28 * 24:21 Hch 23.6

¹ Caán baácna Maáh Festo juibíniji biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina át aab béjep wut jĩ.

² Caanná ã aab juibínachah, queét sacerdotewã ĩ maáta, bita judíowã ĩ maáta biíc dih ã pebhna bejnit, Pablodih yeejép ĩt jwúub naóh yacap wut jĩ.

³ Caan pébhna ĩ bejat pínah jãtjeh queétjeh nin pah ĩt míic niijíp wut jĩ: “¿Pablodih mawat pínah niijná, cáacwãdih míic bih pãinit, mawat túut jĩh?” ĩt míic niijíp wut jĩ. Páant niij jenah joinít, nin pah Maáh Festodih ĩt niijíp wut yah jĩ:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aabá bojoó, ĩt niijíp wut jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih át niij jepahap wut jĩ:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat muúboó ã jumna caá. Buutéh caánboó wã jwúub dei bejbipna caá, páant muntih. ⁵ Pánihna, Cesarea tútchina ñi maáta weemdih ĩ pej jum dei bej jwuhu naáh, Pablo ã yéej chãjachah nihna, caandih ĩ naóh yacat túut niijná, át niijíp wut jĩ.

⁶ Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina át jwúub dei bejep wut jĩ. Á jwúub dei juibíni daanimant, ĩ naóh yacachah joyát túut niijná, peéh chãjnit ĩ naáwápboó át waád juibí chãudup wut jĩ. Caánboó chãudnit, Pablodih át bid bojop wut jĩ. ⁷ Pablo

ã pebhna ã juibínachah, Festojeéh Jerusalén tútchimant dei juibínit judíowã caán tãahmant ĩt ñuh páuda bojop wut jĩ. Pánih ñuhnit, dawá yeejép dooná ĩt naáwáp wut jĩ. Obohjeéhtih, páant ĩ naáwáchah yuhna, ĩ yee naáwãdih Festo át jéihcap wut jĩ. ⁸ Páant ĩ naáwáchah joinít, Pablo nin pah át niij naóh yoobánap wut jĩ:

—Jwiít judíowã jwĩ wutatdih, Dioih muúdh, Roma tútchidih moón ĩ maáhdihbut yeejép wã chãjcap be, át niijíp wut jĩ.

⁹ Obohjeéhtih, Festo judíowãdih weñahna, nin pah Pablodih átih niijíp wut yah jĩ:

—¿Jerusalén tútchina ma jwúub aab béjhcan niít? Caanná juibínit, míih doonádh jéihíhna, weemjéh tigaá wã jwúub joibíp. Yeejép ma chãjachah nihna, ma yéejat peéh wã naóh bipna caá, át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, Pablo nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Maáh César ã wēpat ninjĩh meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wã jumachah, dedé wã chãjatji peéh, ma jéih naóhna caá. Judíowãdih dedé wã yéej chãjcatdih ma túi jéihna caá.

¹¹ Pánihna, yéej chãjna nihna, wã yéej chãjat jíib weemdih ĩ mao yohatdih wã úmcan caá. Obohjeéhtih, ĩ naóh yacat yoobópdih nihcah, weemdih queétdih páantjeh ma wãhachah, ã túican niít. Pánihna, Roma tútchi jwĩ chah

maáh César pebhna weemdih ma wahaá, Pablo Festodih át niijíp wut jĩ.

¹² Páant ã niijíchah joinít, Festo caandih teo wáacnitdih míic wéhe péanit,

—Caán láa bácah, César pebhna meemdih wã wahbipna caá, át niijíp wut jĩ.

Pablo ã chãjatjidih Festoboó Maáh Agripadih ã naáwát

¹³ Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ã jwan Berenicejĩh Festo jáap maáh ã waadácah, Cesarea tútchina caandih muj tewedih ít dei juibínap wut jĩ. ¹⁴ Pánih dei juibínitji maatápdih ít jum jwuhup wut jĩ. Biíc yeó jáap Pabloih doonádih Agripadih Festo nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Félix nemat muúboó ã cádahni, Pablo wát jumni, ã jumna caá. ¹⁵ Jerusalén tútchiboó wã juibínachah, sacerdotewã ã maáta, bita judíowã ã maátabut caandih wã peéh chãjatdih náahna, wã pebhna yeejép dooná naáwádih ã juyúp jĩ.

¹⁶ Obohjeéhtih weém nin pah queédih wã niijíp jĩ: 'Jwiít Roma baácdih moón ã maáta nin pah jwĩpĩ chãjna caá: Det naóh yacnitdih jwĩpĩ jwíh naáwát túutna caá. Páant ã naóh yacatdih joinít, ã naóh yacniboodih jwuh jwĩ jwáub naáwát túutna caá. Jwiít Romanowã páant jwĩ chãjcah, caandih naóh yacnitdih jwĩpĩ wãhcan caá', queédih wã niijíp jĩ.

¹⁷ Pánihna, nin Cesarea tútchina wãjeéh ã juyát túttimah daanimant

bóo yeó jáapjeh peéh chãjat naáwát muúboó chúudnit, ã naóh yacnidih wã bid bojop jĩ. ¹⁸ 'Queét judíowã búdí ã yéej chãjatjidih ã naóh yacmi dée caá', wã niij jenah joyóp yuh jĩ. Obohjeéhtih queét naóh yaquínitji buca dedé ã yéej chãjatjidih ã jéih naóhcap jĩ. ¹⁹ 'Jwíh Dios ã wutatjidih biáboó caá ã bohénap', niijnít, ã íjip jĩ. Biíc newé, Jesús wát jumni, wánniji yuhna, ã jwáub boo pud júúwátjidih Pablo ã bohéátjidihbut ã íjip jĩ. ²⁰ Weémboó ni-hat ã naáwátjidih wã beh joicáp jĩ. Pánih beh joicán, '¿Jerusalén tútchiboó ma aab béjĩhcan niit? Míih doonádih caanná wã joíhna caá, páant mántih', Pablodih wã niijíp jĩ. ²¹ Obohjeéhtih, 'Maáh César pebhna weemdih ma wahaá, wíh doonádih caánboó ã joyát pínah niijná', weemdih ã niijíp jĩ. Páant ã niijíchah joinít, jwĩ maáh pebhna wahat túut niijná, caandih nemat muúboó soldadowãdih wã páñat túutup jĩ, Festo Agripadih át niijíp wut jĩ.

²² Páant ã niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah át niijíp wut jĩ:

—Á naáwátjih weembát wã joíhna caá, át niijíp wut jĩ.

—Cheibit caandih ma joibipna caá, Festo Agripadih át niijíp wut jĩ.

²³ Pánihna, cheibit Agripa Berenicejĩh búdí míic wáacat tólihna juibínit, ít waad béjep wut jĩ. Páant ã waad béjehcah, ni-hat cáacwã queédih en-nit, búdí ít weñep wut jĩ.

Nihat soldadowā ī maáta, nihat caán tútchidih moón maátabut caán munná ĩjeéh ĩt waad béjep wut ĩ. Túttimah, Festo Pablodih át ub jūúwát túutap wut ĩ. ²⁴ Pánihna, Pablo ā waád juibíát túttimah, Festo queét míc wáacnitdih nin pah át níj naáwáp wut ĩ:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwĭjeéh jumnitbut nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wā jumuchah, ninboó wā jumuchahbut, nihat judíowā weemdih nindih búdí ĩ naóh yacap ĩ. Túbit ñaácnit, ‘Caandih ma mao yohoó’, chah pohba ĩ niijíp ĩ. ²⁵ Obohjeéhtih, weémboó ded pah ā yéej chājatjidih wā jéihcap ĩ. Ā yéej chājatji jīb mao yohat ā wihcap ĩ. Pánihna, caanjéh tibeé jwĭ maáh Césardih naáwát túut niijná, ā pebhboó ā bejat pínahdih ā úbáp ĩ. ²⁶ Obohjeéhtih, jwĭ maáh Césardih ded pah wā naóh daacát déedih wā jéihcan caá. Pánih jéihcan, yeéb nihat, Agripa bíicdih ñi pebhna caandih wā jūúwát túutap be. Pánihna, caandih joinítji jwĭ míc wéheat túttimah, ded pah caandih wā naóh daacát pínahdih wā jéihbipna caá. ²⁷ Ded pah ā yéej chājatjidih naóhcah, nemat mūúboó jumnidih César pebhna wā jéih wahcan caá, Festo queétdih át niijíp wut ĩ.

26

Ded pah ā chājatjidih Pablo

* 26:5 Hch 23.6; Fil 3.5

Maáh Agripadih ā naáwát

¹ Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah át niijíp wut ĩ:

—Buu míh doonádih jwiítidih ma naáwá, át niijíp wut ĩ.

Páant ā niijíchah joinít, Pablo maátadih úbhna, áih téihyajĭh át júut ñahanap wut ĩ. Pánih júut ñahanit, áih doonádih át naóh jwĭhip wut ĩ. ² “Maá Agripa, wā déewā ĩ maáta yeejép weemdih ĩ naóh yacatjidih wā naóh yoobáát pínahdih buu meém ma joyát pínahdih wā wēina caá. ³ Nihat jwiít judíowā ded pah jwĭ chājatdih, ded pah jwĭ bohéatdihbut meemjéh ma táí jéihna caá. Pánihna, nihat wā naáwát pínahdih ma táí joyoó”, Pablo át niijíp wut ĩ.

Pablo Jesúsdiĭh ā jepahat pínah jātih ded pah ā jum jwĭhatjidih ā naáwát

⁴ “Nihat judíowā wĭih baácboó ĩ cātih wébít jum jwĭhna, ded pah wā jumatjidih ĩ jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wā jumatjidihbut ĩ táí jéihna caá. ⁵ Maatápdih fariseowājeéh wā jumap ĩ. Jwiít fariseowā Moisés ā wutatjidih chah jepahnit jwĭ jumna caá. Pánihna, queét judíowā naáwĭhna, ‘Yoobópdih caá ā niiját’, ĩta jéih niij tágaá.* ⁶ Dios jwĭ nuowādiĭh ‘Nihat cāacwā ĩ boo pad jūóhbiĭpna caá’, ā niijátjidih wā páñat jīb, buu ĩ naóh yacni ninboó wā ñhna caá. ⁷ Nihat jwiít

doce judíowã poómpbut ã naáwát dih joinít ji jwĩ páina caá. Yeó jáap, cheibut Diosdih jwĩpĩ túi wēi wāhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwĩ maátaboó caandih wã páñat jíib weemdih ĩ naóh yacap jĩ. ⁸ ¿Dépanihna ‘Dios wunnitdih ã jéih jwúb boocan niit’, ñi niij jenah jói?

⁹ “Jon játih ‘Jesús Nazaret tátchidih bóodih jepahnitdih weemdih cádahat tútat caá náahap’, wã niij jenah joyóp jĩ. ¹⁰ Páant niij jenah joinít, Jerusalén tátchidih moón dawá Jesús dih jepahnitdih teonit, sacerdotewã ĩ maáta ĩ wutatdih joinít, nemat múbó wã nemat tútat jĩ. Pánihna, queédih ĩ mao yohíhichah, weembút biíc yoobó wã mao yohat tútat jĩ. ¹¹ Maatápdi h jwiit judíowã jwĩ míic wáacat mūdih Jesúhwã ĩ míic wáacachah, waadnít, queédih wã jígah náah chājap jĩ. Jesús dih ĩ jepahatdih wã cádah tútat yah jĩ. Pánihna, búdí iijna, biíh baácna jweí peétnit Jesúhwādh ñunnít, wã moh yéejanap jĩ”, Pablo át niijíp wut jĩ.*

Jesús caandih ded pah ã niijátjidih Pablo ã naáwát (Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Pánih Jesúhwādh ñunná, sacerdotewã ĩ maáta ĩ wēpatjĩ ĩ wutatji pah chājat tútat niijná, biíc yeó jáap Damasco tátchina wã bejep jĩ. ¹³ Yeó jáap tac yoób namáboó jwĩ bejehah, yeó ã yeh iigát chah jeámant

yeh iig jéenanachah, jwĩ enep jĩ. Weemdih, wājeéh bejnitdihbut ã túi yeh iig yóh jwejep jĩ. ¹⁴ Páant ã yeh iiguíchah, en wáhi bejnit, jwiit ni hat baácboó jwĩ bũg ñájap jĩ. Pánih bũg ñájnit, wéheatdih wã joyóp jĩ. Jwĩh wéheatjĩh nin pah weemdih ái niijíp jĩ: ‘**Saulo, Saulo, ¿Dépanihna iijnit, wĩhwādh mawih ñun pée tigaá ma chāj?** Wĩhwādh pánih chājna, weemdih caá páant ma chājap. Pánih chājna, meemjéh míic yéejana caá ma chājap. Nuñápdih ñi chéwechah, iijnit, míic tápána, ã míic yéjaat dée pah meembút ma míic yéejana caá’, ã niijíp jĩ. ¹⁵ ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wã niijíp jĩ. ‘**Weém Jesús jeh tigaá, ma ñun mawih péeni.** ¹⁶ **Bũ ma ñah ñuhú. Weemdih teo wāhni ma jumat pínah niijná, meemdih wã jígohna caá. Ma enatjidih bitadh ma naáwát pínah niijná, meemdih wã ñiona caá. Ded pah wã jumatdih meemdih wã jwúb jéihyaat pínadhbut ma naóhbipna caá.** ¹⁷ **Bũ meemdih jígohnit, judíowādh, judíowā nihcannitdihbut wĩh doonādh ma naáwát pínah niijná, meemdih wã wahna caá. Pánih wāhni, ĩ jéih yéj chājat pínah niijná, meemdih wã túi wapbipna caá.** ¹⁸ **Judíowā nihcannitdih ma naáwāchah, queét dupát**

* 26:11 Hch 8.3; 22.4-5

panhipboó jamnitji i yéej chājatdih cādahnit tēut nūmná, baabát panhipboó i bejbipna caá. Pánihna, Satanás ā maáh jamapmant queédih ub bacanit, Dios ā maáh jamapboó wā waadábipna caá. Pánih chājnit, weemdih jepahnitdih i yéjatdih wā yohochah, queét Dios ā ñionitjeéh i jumbipna caá, Jesús weemdih ā niijíp jī”, Pablo āt niij naáwáp wat jī.

Pablo Jesúsdi h ā jepahatjidih ā naáwáp

19 “Páant Jesús ā naáwáchah joinít, caandih wā yap yohcan jī. 20 Pánihna, Damasco tátchidih moondih wā jwíih naáwáp jī. Táltimah, Jerusalén tátchidih moondih, Judea baácđih moondih, judiówā nihcannitdihbut naóhñit, ‘Ñi yéjatdih cādahnit, Diosdih bidnit, ā náahat pahjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, “Yoobópdih Diosdih jepah tigaá i chājap”, bita i niijbipna caá’, wāpī niijíp jī.* 21 Páant wā niij bohéatji peéh nit judiówā Dioih muú diitna weemdih teonit, i mao yohíhip yah jī. 22 Obohjeéhtih, jon, buubut Dios weemdih ā teo wáacah be. Páant ā teo wáacachah, weém ninjīh ñuhñit, nihat maátadih, oboh jamnitdihbut yoobópdih wā naóhna caá. Moisés ā watatjidih, Dios naáwátđih naóh yapanit i daacátjidihbut wāpī bohéna caá. 23 Nin pah it niij daacáp tajī: ‘Cristo

Dios ā wahní pínah yeejép yapnit, ā wunbipna caá. Pánih wunniji, ā waóh boo pud jūóhbipna caá. Pánih jwúub boo pud jūóhñit, yeh iigní panihni nihat judiówā, judiówā nihcannitbut i yéjat peéh iiguípna i bejat déedih táí ubni pínah ā jumbipna caá’, it niij daacáp tajī.* Páant i niij daacátji pah weembát biíc yoobó wāpī bohénap jī”, Pablo āt niijíp wat jī.

Pablo Agripadih Diosdih ā jepahat tūtat

24 Páant Pablo ā naáwáchahjeh, Festo nin pah āt niij ñaacáp wat jī:

—iPablo, meém náhni joyát buud béjni caá! Maatápdih ma bohéatji jīib, náhni joicánni caá buca, āt niij ñaacáp wat jī.

25 —Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicánni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdih tigaá wā naáwáp. 26 Nin Maáh Agripa nihat wā naáwátđih ā beh joiná caá. Pánihna, úumcanjeh caandih wā naóhna caá. Nihat wā chājat bih naáwát nihcan beé. Nihat ded pah wā chājatji doonáđih Agripaboó ātát joijí tagaá, āt niijíp wat jī.

27 Páant niij péanit, Agripadih jwuh nin pah āt jwúub niijíp wat jī:

—Maá Agripa, meémboó Dios naáwátđih naóh yapanit jon jātih i daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, ¿ma niij jenah joí niit? Páant ma jenah

* 26:20 Hch 9.20,28-29 * 26:23 Is 42.6; 49.6; 1Co 15.20

joyátdih wã jéihna caá, át niijíp wut jĩ.

28 —¿Ma naáwátjĩh waícanjeh weemdih Jesúsdi h ma jepahat tútúh niit? Agripa Pablodih át niij jepahap wut jĩ.

29 —Waícanjeh ma jepahachah, túttimah ma jepahat doonádihbut joiná, wã wëibipna caá. Meém Jesúsdi h ma jepahat pínah, yeéb ni hat b^{uu} weemdih joinítbut caandih ñi jepahat pínahdih wã náah yacna caá. Páni h náah yacna, Diosdih yeebdih wãpí úbhna caá. Weém wã jummat pah yeéb ni hatbut ñi jummat pínahdih wã náah yacna caá. Nin itah tōpdih wã dawát pah niijná wã chãjcan caá, át niijíp wut jĩ.

30 Páant ã naáwáchah joí péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó chúndnitbut ñah ñuhnit, biíc di h ít bac bejep wut jĩ.

31 Páni h bac bejnitji nin pah ít niij míc wéhenap wut jĩ:

—Nin newé ã chãjatji jíib, mawat, nemat m^{uu}boó waadaátbut caandih ã wi h can caá, queétjeh ít míc niijíp wut jĩ.

32 Maáh Agripa Maáh Festodih nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

—Maáh César pebhna Pablo ã wahat tútcah ni hna, jwíta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdih ã úbát túttimah, caandih jwí jéih bacacan caá, Festodih át niijíp wut jĩ.

27

Pablodih Roma tútchina ñ wahat

1 Roma tútchidih moón ñ Maáh César Italia baácdih át jumap wut jĩ. Pablodih, bita nemat m^{uu}boó jumnitdihbut Festo soldadowã ñ maáh Julio wut jumnidih át wapat tútup wut jĩ. Páni hna, johlitjĩh bejni jááj chóojĩh queétdih Italia baácna Julio ã numah bejep jĩ. Caán Julio cien soldadowã ñ maáh ã jumuchah, áih soldadowã César Augustoihwã wut jumnitbut ñ bejep jĩ. 2 Páni hna, weém Lucasbut Pablojeéh wã bejep jĩ. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica tútchidih bóobut jwiít di h ã pej jum bejep jĩ. Páni hna, Adramitio wut jumni tútchimant j^uóhni jááj chóodih jwí waadáp jĩ. Caán chóo Asia baácdih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tajĩ. 3 Páni h bejnit, cheibit Sidón wut jumni jélitna jwí j^uibínap jĩ. Julioboó Pablodih en daoná, ã tái chãjap jĩ. Páni h tái chãjnit, caanjĩh moón ã chéenwã dedé ã náahatdih ñ wáhat pínah niijná, ñ pebhboó Pablodih ã aabát tútup jĩ. 4 Caanjĩh aabnitji jwúub dei junít, caán chóodihjeh muntih jwúub waadnit, jwí bejep jĩ, páant muntih. Jwí bejat déemant johlit ã jwááh johochah, Chipre wut jumni quewa ã tái jáhat pínah niijná, caan quéwadi h wáyámant bóo b^uwámant jwí en yap bejep jĩ. 5 Caan quéwadi h yap bej, chúuh bejnit, Cilicia baác ñaj deyatdih yap bej, Panfilia

baác ñaj deyatdihbut yap bej, Licia baácdih jumni Mira tátchina jwĩ jubínap jĩ.

6 Jwĩ bejni chóo caán tátchidih ã chāwát pínahdih jéihnit, Julio biih jāáj chóo, Italia baáboó bejni pínah chóodih át bid juyúp tajĩ. Caán ã bid juní chóo Alejandría wāt jumni tátchimant jūóhni chóo tajĩ. Pánih bid junít, caán chóoboó jwiít dih ã numah waadáp jĩ. 7 Johlit ã jwāáh joh buug lājachah, páant muntih, wēpép jéih bejcan, chaíhjih jwĩ bejep jĩ. Pánih bejnit, Gnido wāt jumni tátchidih jwĩ toáh jubínachah, johlitboó jwiít dih tacboó ã ub joh púud baca bojop jĩ. Pánihna, yoobópdih bejcanjih, Salmón wāt jumni pióh ñajatdih yap bejnit, Creta wāt jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwĩ en yap bejep jĩ. 8 Pánihna, johlit páantjih yeejép ã johochah, caan quéwa buwádhich chaíhjih bejnit, Táini Jélitna púud bacapdih jwĩ chāo páh jwuhup jĩ. Caán jélit Lasea wāt jumni tátchi pebhbit ã jumup jĩ.

9 Pánih chaíhjih jwĩ bejchah, mah noój láa, jāáj chóojh bejat tobohat láa ã toáh jūúwúp jĩ. Pánihna, jwiít dih numah bejnitdih Pablo nin pah ã níj naáwáp yuh jĩ:

10 —¡Weemdih ñi joyoó! Buh jwĩ bejchah, ã táican níit. Mah noój láa ã jumachah, nin jāáj chóo ã buudbípna caá. Pánihna, nihat ñi ub bejnibat,

jwiítbut jwĩ daáb buudbípna caá, ã níjíp jĩ.

11 Obohjeéhtih, caán chóo mínah, caán chóodih íoh teonibat Pablodih í jepahcap jĩ. Juliobat Pablodih joyáh bojnit, queétboodih ã jepahap jĩ. 12 Caán í chāoní jélitboó mah noój láa jāáj chóo ã chāwáchah, apĩ táicap wut jĩ. Pánihna, nihat caán chóodih bejnit caan quéwadihjih tih biih tátchi, Fenice wāt jumni tátchi jélitna í bejíhip yuh jĩ, mah noój ã yapatdih jubí pái jwuhat táut níjina. Fenice jélitdih yeó dei bejepmant jāáj chóo waadát át jumup wut jĩ. Pánihna, “Caánboó jubínit, mah noój láa jwĩ tái pái jwuhbípna caá”, íit níj jenah joyóp wut yuh jĩ.

Búdí mujdih nolihat ã jūúwát

13 Chóop yapapmant johlit ã tái jūúwáchah, caán chóodih teonit í tái bejat pínah níjina, í yoh báhani chodóp dahdih í jwúub ub yacap jĩ, páant muntih. “Jwĩ tái jéih jāáj jubíbípna caá”, níj jenah joinít, jwiít dih í numah bejep yuh jĩ. Pánih bejna, Creta quewa pebhjih jwĩ jāaj béjep jĩ. 14 Obohjeéhtih, táttimahbitjih caan quéwa chúuhup yoób yeó aáb jūúwúpmant johlit búdí ã joh jūúwúp jĩ. 15 Caán johlit jwíih jāáj chóo buwámant tubit ã joh jāhanachah, jwĩ bejatjí dée yoób jwĩ jéih bejcap jĩ. Pánih johna, caán chóodih ã páah joh púud baca bojop jĩ. 16 Pánihna, Cauda wāt jumni

quewadiah jéihyepmant bóo buwámant jwī yapap jī. Caan quéwa jwiít dih chibít johlitdih ā jāhap jī. Páant ā jāhachah, jwī wáini bainí jāáj chóodih, búdí chóo díitna ī ub yacap jī. Johlit nolihatjīh páantjeh búdí ā tobohochah yuhna, ī jéih ub yacap jī. ¹⁷ Caán chóodih ámoh yac péanit, búdí chóo ā búuh bejcat pínah niijná, queét jāáj chóodih teonit buujcánni tōpnajīh caán chóodih ī nah chéwep jī. Pánih nah chéo péanit, “Libia baácboó jwī juibími dée caá. Caanjīh óon yehbenibit Sirte wāt jumapboó buug lájat jwiít dih tubit tobohna caá”, niij jenah joinít, jāáj chóo wépép ā bejcat pínah niijná, johlitdih teoni búdí yégueh chóodih ī ub deyanap jī. Páant ī ub deyat túttimah, jāáj chóodihjeh johlit ā ub joh bojop jī. ¹⁸ Caán johlit dedé ā yaicáp jī. Pánih joh yaicán, chah pohba ā yoób johop jī. Páant ā johochah, nolihat búdí juóhñit, jāáj chóodih tubit ā buug lájap jī. Pánihna, jih buugjéh ā pahat pínah niijná, túttimah bóo yeó jáapdih ī ub bejniji bíi déedih ī yoh báaha jwíhip jī. ¹⁹ Túttimah bóo yeó jáapdih johlit teoni yégueh chóona, chéwat tōpna, máa nahnadihbut ī yoh báhanap jī. ²⁰ Maatápdih yeodíh cáiwádhbut jwī encap jī. Johlit nolihatbut dedé noón yaicáp jī. Yeó jáap jumat pah chah pohba ā tobohóp jī. Páant ā tobohochah, “¿Nin búdí mujboó jwiít jwī buudmí

naniít?” jwiítjeh jwī niij jenah joyóp jī.

²¹ Pánihna, búdí teona, maatápdih ī jéih bid jeémcpap jī. Páant ī bid jeémcpatdih enna, Pablo ī cātíh juí ñuhñit, queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Wā naáwáchah, yeéb ñi joicán beé. ‘Cretamant jāaj bejcat caá náahap’, wā niijíp yuh be. Jwī juóhcah, nin pah āta yapcan tagaá. Jwī juúwátji jíbbeh nin pah ā yapna caá. ²² Obohjeéhtih, buu yeebdíh wā jwúub naóhna caá, páant muntih. Ñi úumca bojoó. Jwiít jwī buudcán niít. Obohjeéhtih, nin jāáj chóo pohba ā búuh peét bejbipna caá. ²³ Dios wā maáh wā wēini weemdíh ā jéihyaat pínah niijná, áih ángeldih át wahap tabe. Caán ángel weemdíh buu chei jíghñit, jwī buudcát pínahdih ā naáwáp be. ²⁴ Wā pebh junít, nin pah ā niijíp be: ‘Pablo, ma úumca bojoó. Meém Romanowā ī maáh César pebhna juibínit, ded pah ma chājatjidih ma naóhbiipna caá. Dios táini jumna, ma bejni jāáj chóodih moondíhbut bíic yoobó ā wapbipna caá’, weemdíh ángel ā niijíp be. ²⁵ Pánihna, ñi úumca bojoó. Diosdih táí jenah joinít, ‘Ángel ā niiját bíic yoobó ā yapbipna caá’, wā niij jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, jwíh jāáj chóodih johlit bíih quewáboó ā ub joh dodhbiipna caá, queétdih Pablo ā niijíp jī.

²⁷ Pánih johna, chéne sem-

ana wēpép ā johat túttimah, chei, Adriático wāt jumni búdí mujdih jwī jwaoh chúuh bejep jī. Pánih bejna, chei tac yoob póhba caán chóodih teonit “¿Yehbenapboó jwī juibími naniít?” queétjeh ít niúj jenah joyóp tajī. ²⁸ Pánihna, “Débóo cah ninjīh ā numah”, niijná, ī jenah enep jī. Páant ī jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjīh āt numahap wut jī. Maátcanbitjeh ī jwáuh jenah enechah, veintisiete metros caanjīh āt numahap wut jī. ²⁹ Páant ā yehbe bejehchah ennit, búdí ít úmup wut jī. “¿Quewa púud bacapdih bóo jeenádih jwī buug lájmi naniít?” ít niúj jenah joyóp tajī. Pánihna, caán chóo ā bejcat pínah niijná, chénena míic chodóp dahna méimant ī yoh daabánap jī. Pánih yoh daabánit, “Waícanjeh ā baabá naáh”, queét ī niijjéhep jī. ³⁰ Biquína caán chóodih teonit, jweíhna, caán bainí chóodih chéwat tōpdih watnit, ī wat deya pahanap jī. Pánih chājnit, nin pah ī yee niijíp jī: “Caán bainí chóodih waadnít, biíh chodóp dahnadiah wawápmant jwī yoh daabábipna caá”, ī niijíp jī. ³¹ Obohjeéhtih, soldadowā ī maáhdih, soldadowādihtbut Pablo nin pah ā niijíp jī:

—Nit nin chóodih teonit ī bejehchah, yeebbát ñi daab wánbipna caá, ā niijíp jī.

³² Páant ā niijíchah joinít, teonit ī jweicát pínah niijná, soldadowā bainí chóodih chéwat tōpnadiah ī dúuc bóodop

jī. Páant ī dúuc bóodochah, caán chóo ā daabáh bejep jī.

³³ Baabát pínah jātih, Pablo queétdih nin pah ā niúj naáwáp jī:

—Yeéb náhni dahwanit ñi jeémpcah, chéne semana ā yapna caá. ³⁴ Pánihna, buu yeebdíh búdí wā jeémát túutna caá, ñi túi wēp yaáát pínah niijná. Ñi náhninaá, biíc jwī buudcán niít, ā niijíp jī.

³⁵ Páant niijnít, Pablo pandih abnit, “Paá, jwiít dih nin jeémátdih ma túi wáhna caá”, Diosdih niijnít, jwiít nihat jwī enechah, pandih ā jeémép jī. ³⁶ Páant ā jeéméchah ennit, jwiítbut wēninit jwī jeémép jī. ³⁷ Jwiít caán chóodih jumnit doscientos setenta y seis cācwā jwī jumup jī. ³⁸ Pánih jeémp péanit, nihat jwī wud jumat túttimah, caán chóo ā chodcat pínah niijná, páantjeh jumni trigo wuh wuúh nadiah búdí mujboó ī yoh báaha beedánap jī.

Pablowā ī jumni jāáj chóo ā daabát

³⁹ Túttimah, baáb jéenechah, pehbbit jumni baácdih beh encan yuhna, túi óon ñaj dei púud bac jūúwát, jee dáhna wihcapdih ī wēi enep jī. Pánih ennit, “¿Con óonna jwī buug ñáj juibí jīh?” ī niijíp jī.

⁴⁰ Pánihna, jāáj chóo ā túi bejat pínah niijná, chodat dahnadiah chéwat tōpnadiah ī dúuc bóod yohop jī. Páant ī dúuc bóod yohat pónih, íoh tewat túut niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádh chéwat tōpnadiah ī wat

deyanap jĩ. Caán túttimah, waáwápmant bóo johlit teoni bainí yégueh chóodih ĩ wái aabánap jĩ. Pánih bejna, caán óon coahna ĩ juibíhip yuh jĩ. ⁴¹ Obohjeéhtih, jwĩ bejep yoób yehbenibit biíh óon poómp át jumap tajĩ. Pánihna, jwĩh jǎáj chóo waáwápmant bóo caán óondih ā báagh yoh bejep jĩ. Páant ā báagh yoh bejehah, búdí nolihat ā buug lájachah, jwĩh jǎáj chóo méimant ā búuhah bejep jĩ.

⁴² Páant ā búuhachah ennit, queét soldadowā nemat mūdih moonjí ĩ yaáh jweicát pínah niijná, queétdih ĩ mao yohíhip yuh jĩ.

⁴³ Obohjeéhtih, soldadowā ĩ maáh Pablodih túi chǎjĩhna, soldadowādih queét nemat mūdih moonjídih ā mawat tútcap jĩ. Pánihna, jwēejna ĩ yaáh ñáan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdih ā jwĩh ñáap báahaat tútup jĩ. ⁴⁴ Jéih yaáhcannitdih jǎáj chóodih bóo máa naanádih teonit, ā yaáh ñáan bejat tútup jĩ. Pánih bejnit, nihat jwĩ túi yaáh ñáan juibínap jĩ.

28

Pablo Malta wāt jumni quewaboó ā jummat

¹ Páant jwĩ ñáan juibínachah, caan quéwadih moón jwiútdih jwǎáh muj teo péanit, “Nin Malta wāt jumni quewa caá”, jwiútdih ĩ niij naáwáp jĩ. ² Caan quéwadih moón jwiútdih túi teo wáacnit, páantjeh mah ā buugúchah, jwĩ cúbuhachah ennit, ĩ tũu

cáo wǎhap jĩ. ³ Queét ĩ tũu wawachah ennit, Pablobut tũu wawadih bejnit, ā juí cáwap jĩ. Páant ā cáwachah, tũu chǎha bac juóhni mai Pabloih téihyadih ā chǎacáp jĩ. ⁴ Páant ā chǎac ñuhachah ennit, caan quéwadih moón nin pah ĩ míc niijp jĩ: “¿Nin newé cáacwādih mao jweini naniít? Pánih tigaá búdí nolihatdih ā jweí juúwúchah yuhna, ā mao jweyátji jíib caandih peéh chǎjna caá ā chǎjap. Pánihna, buu ā wunbípna caá”, ĩ míc niijp jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, Pabloboó caán maidih tũu cǎtina ā wimp yoh cáwap jĩ. Pánihniĵi ā tubacap jĩ.

⁶ Páant ā chǎjachah ennit, caanjĩh moón nin pah ĩ míc niijp yuh jĩ: “Caandih ā chalanachah, ā wun buugbípna caá”, ĩ niijp jĩ. Obohjeéhtih, maatápdih ĩ en ñuhachah yuhna, dedé ā tubacap jĩ. Páant ā tubacat enna, ĩ jenah joyát dih jwúub tút nũmnít, nin pah queétjeh ĩ míc niijp jĩ: “¿Caán jwĩpĩ pǎp uábhni poómpdih bóona niít?” ĩ niijp jĩ.

⁷ Publio wāt jumni, áih jummat jwĩ aabápmant bah-nibitjeh át jumap jĩ. Publio caanjĩh moón ĩ maáh tajĩ. Pánihna, caán jwiútdih dooná ā wahachah, áih mũuná jwĩ aab béjep jĩ. Caanná jwĩ juibínachah, jwiútdih ā túi wēi jwǎáap jĩ. Pánih wēi jwǎáhnit, biíc peihcanni yeó jáap ájeéh jwĩ jumachah, jwiútdih ā túi chǎjap jĩ. ⁸ Publio íp pahat

yoyóp wanna, ã lajachah, Pablo caandih enedih ã bejep jĩ. ã pebh jwibínit, teo jáha wúbhñit, caandih ã boooanap jĩ. ⁹ Páant ã boooaat doonádih joinít, bita caanjĩh moón wannit, ã boooaat pínah niijná, Pablo pebhna ã juyúp jĩ. Pánih jwinítidihbut teo jáha wúbhñit, ã boooanap jĩ. ¹⁰ Pánihna, búdí wēnít, jwiítidih ã táí teo wáacap jĩ. Tálttimah, caan quéwamant jwĩ bejat túut chājachah, jwĩ bejni pínah jááj chóodih dedé jwĩ náahatdih wāhna, ã táí yac beedánap jĩ.

Pablo Roma tátchina ã jwibíat

¹¹ Biíh búdí jááj chóo Alejandria tátchimant jūóhñiji caan quéwadih mah noój láa át chāo jwúhup tajĩ. “Nin jááj chóodih teonitdih wapnit pínah”, niij jenah joinít, caán chóo wuúcdih chéne ã pāpniji Cástor, Pólux wūt jumnidih ã búudhñit ã ñuhup jĩ. Pánihna, caan quéwadih jwiít biíc peihcanni widh jumnitji, bejna, caán chóodih waadnít, jwĩ chúuh bejep jĩ. ¹² Pánih chúuh bejnit, Siracusa wūt jumni tátchidih jwibínit, biíc peihcanni yeó jáap jwĩ chāo jwúhup jĩ. ¹³ Caán chóodih jwúub waadnít, púú Regio wūt jumni tátchina yoobópdiyh jwĩ chúuh jwibínap jĩ. Cheibit chóop yapapmant joh jūóhni johlit jwiítidih ã táí ub bejep jĩ. Chéne yeó jáap tálttimah, Puteoli wūt jumni tátchina chúuh jwibínit, jwĩ aab béjep jĩ. ¹⁴ Caanjĩh moón Jesúhwā jwiítidih wēi jwāáhñit, ã jeeh

jwiítidih biíc semana ã chāo jwúhat túutup jĩ. Biíc semana tálttimah queétdih cádahñit, Roma tátchina jwĩ yoób aab béjep jĩ. ¹⁵ Roma tátchidih jwĩ tóah bejehah, Roma tátchidih moón Jesúhwā jwĩ bejat doonádih joinít, biíc poómp Foro de Apio wūt jumni júb chājatboó jwiítidih jwāáat túut niijná, ã jwĩ páñap tajĩ. Tálttimah, biíh poómp Romadih moonbút Tres Tabernas wūt jumni ũwat pebhboó ã jwĩ páñap tajĩ. Pánih queétdih jwāáhñit, búdí wēina, “Paá, weemdih ma táí chājna caá”, Pablo Diosdih ã niijíp jĩ. ¹⁶ Roma tátchidih jwibínit, Julio ã maáhdih Pablodih ã wūhup jĩ. Caánboó Pablodih nemat mūúboó nemcanjeh, biíh mūúboó ã jumat túutup jĩ. Obohjeéhtih, ã jweicát pínah niijná, biíc soldadodih ã wapat túutup jĩ.

Pablo Roma tátchidih moondih Jesúh doonádih ã naáwát

¹⁷ Biíc peihcanni yeó jáap tálttimah, Pablo caanjĩh moón judiowā ã maátadih ã pebhna át bid bojop wūt jĩ. Páant ã míic wáac juyúchah, Pablo queétdih nin pah át niij naáwáp wūt jĩ:

—Wā déewāá, weémboó jwĩ déewādiyh wā yéej chājcap jĩ. Jwĩ ñowā ã wutatjidihbut yeejép wā niijcáp jĩ. Obohjeéhtih, Jerusalén tátchiboó wā jumachah, biquína jwĩ déewā weemdih teonit, Romanowā ã maátadih nemat mūúboó ã nemat túutup jĩ. ¹⁸ Pánihna, weemdih wúbh

joinít, queét Romanowã ã maáta weemdíh ã bacaihip jĩ. “Nin newé ã yéej chãjatji peéh mao yohat ã wihcan caá”, ã niijíp jĩ. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwĩ déewã ã maáta weemdíh bacaat tútcan, újnit, Romanowã ã maátadih ã jepahcap jĩ. Páant ã jepahcah ennit, nin pah Romanowã ã maátadih wã niijíp jĩ: “Maáh César pehbhoó weemdíh ñi wahaá”, wã niijíp jĩ. Obohjeéhtih, weémboó wã déewãdih wã naóh yaccan niit.* ²⁰ Pánihna, yeebdíh eníhnit, ñijeéh míc wéheihna, wã bid bojop be. Jwiít judíowã jwĩpĩ páini Cristo ã boo pad júuwátidih wã naáwát peéh nin chéoni ítah tópdih wã duoná caá, át niijíp wat jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joinít, queét caandíh nin pah ít niij jepahap wat jĩ:

—Conmant moón jwĩ déewã míh doonádih jwiítidih daác wahcan, dedé yeejép doonádihbut ã naóhcan be. ²² Obohjeéhtih, nihát títchinadih moón Jesúsdi h jepahnitidih ã íj enatdih jwiítboó jwĩ jéihna caá. Áih jáap bohéatdihbut yeejép ípĩ naóhna caá. Pánihna, dedé ma naáwát pínahdih jwĩ joíihna caá, Pablodih ít niijíp wat jĩ.

²³ Biíh ã jenahni yeó jáapdih dawá Roma títchidih moón judíowã Pablo ã jamni munná ít juibínap wat jĩ. Páant ã juibínachah, túi cheibitjeh jwíih naóh jwíihni jui púu cheyehna Pablo queétdih át naóh cádahap wat jĩ. Moisés

ã wutatjidih, Dios naáwátidih naóh yapanit ã daacátjidihbut át naáwáp wat jĩ. Pánih caandíh naóhna, Dios ã wahni, judíowã ã páini Jesús ã jumati h jéihna, caandíh ã jepahat pínahdih queétdih át náah yacap wat jĩ. ²⁴ Biquína ã naáwátidih ít jepahap wat jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó ít jepahcap wat jĩ. ²⁵ Pánihna, ã bacat pínah jätih, queétjeh ã míc újanachah ennit, Pablo nin pah queétdih át niij naáwáp wat jĩ:

—Jon jätih jwĩ nuowã ã jepahcatji biíc yoobó yeebbát ñi jepahcan caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaiasji, Túini Espíritu ã jéihyanachah, nin pah jwĩ nuowãdih át niij naóh daacáp tajj:

²⁶ ‘Nit pebhna bejnit, queétdih ma naáwá: “Maatápdih joiná yahna, ñi beh joicán niit. Maatápdih enna yahna, ñi beh encan niit”, ma niijj.

²⁷ “Maatápdih wã naáwáchah yahna, joíihcan, yoobópdih ã beh joicán caá. Queétdih wã boonachah, enna yahna, ã beh encan caá. Jéihíhna nihna, yoobópdih íta beh en tagaá. Pánih beh enna nihna, ã jenah joyátidih íta túut nuum tagaá. Páant ã túut nuumúchah nihna, queétdih ã yéejatdih

* 28:19 Hch 25.11

wāta yoh tagaá”, Dios
 ā niijná caá’, Isaías āt
 niij daacáp tajĩ. (Is
 6.9-10)

Yeebbút biíc yoobó jepahcan-
 nit ñi jumna caá. ²⁸ Pánihna,
 yeéb wā déewāá, nindih ñi
 jéihyeé. ВѢД Dios cāacwā ĩ
 yéejat yohat pínah doonádih
 judíowā nihcannitdih ā
 wahna caá. Pánihna,
 queétboó caandíh joinít, ĩ
 jepahbipna caá, queétdih
 āt niijíp wut jĩ. ²⁹ Páant ā
 niijíchah joinít, íjna, míc
 wéhenit, queét judíowā ĩt bac
 bejep wut jĩ.

³⁰ Páant ā yapat túttimah,
 chéne jópchi caanjĩh Pablo
 ā jumap jĩ. Dedé ā
 náahatnadih caanjéh ā jíib chāj
 beedánap jĩ. Pánihna, nihat
 caandíh enedih juibínitdih
 wēinit, ³¹ Dios maáh ā
 jumap doonádih, Jesucristoíh
 doonádihbut úumcanjeh, āpĩ
 naáwáp jĩ. Ded caandíh
 naáwát túutcani ā wihcap jĩ.

Páant bóojeh tigaá wā
 naáwát.

Lucas

ROMANOS

Queétdih ā túyat túutat

¹ Weém, Pablo biíhdih daacát túutnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúíhwādhíh wā wahna caá. Jesucristo weemdíh ñíonit, áih túini doonádhíh nihát baácđih moondíh ā naáwát túutup jĩ.

² Caán túini dooná pínahdih jon jǎtíh Dios naáwáđdhíh naóh yapanitdih “Cǎacwādhíh wā túi chǎjbipna caá”, át niúj daacát túutup wut jĩ. ³ Caán dooná ā wūúh ded pah ā jumát naáwát caá. Pánihna, caán cǎac jumna, David juméná ĩ jumá át jumup wut jĩ. ⁴ Pánih cǎac jumna yuhna, jwĩ Maáh Jesucristo Dios wūúh jumna, dedé yéejat wihcanni át jumup wut jĩ. Pánih jumna, ā wunat túttimah, Dios caandíh ā wēpatjĩh át jwúub booanap wut jĩ. Pánih booana, Jesucristo yoobópdih ā wūúh ā jumátđih cǎacwādhíh át júutup wut jĩ.*

⁵ Caán Jesús tigaá weemdíh oinit, ā wēpatjĩh áih túini doonádhíh nihát cǎacwādhíh ā naáwát túutup jĩ, caandíh túi jenah joinít, ĩ jepahat pínah niijná. ⁶ Yeebdíhbut áihwā pínah ā ñíwichah, ñit jepahap taga. ⁷ Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwā, búdí ā oinitdih nin náodih wā wahna caá. Dios jwĩ íip, jwĩ Maáh Jesucristojĩh, yeebdíh oinit, ĩ túi teo wáaca naáh, ñi túi jumát pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ā bejihat

⁸ Nindih yeebdíh wā jwíh naóhbiipna caá: Jesucristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonádhíh nihát baácđih moón ĩ joiná caá. Queét ĩ naáwáchah, weembút joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, Jesucristo ā wēpatjĩh, jwĩ íip Diosdih nin pah wǎpĩ niúj wúbhna caá: “Paá, meemdíh ĩ túi péeat túina caá”, wǎpĩ niijná caá.

⁹ Dios weemdíh ā wutuchah wēi jepahnit, ā wūúh túini doonádhíh wā túi bohéna caá. Dios ā enechah, yeebdíh ā teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jumát pah caandíh wǎpĩ wúbhna caá. ¹⁰ Pánih wúbhna, nin pahbut wǎpĩ niúj wúbhna caá: “Paá, ¿bun jwahna ĩ pebhna enat túutna, weemdíh ma wahmi níit?” wā niijná caá.

¹¹ Túini Espíritu weemdíh ā teo wáacat pah muntih, yeebdíhbut ā teo wáacat pínahdih wā náah yacna caá, yeéb Jesúsđih chah ñi túi péeat pínah niijná. Ā wēpatđih ñi bíbohat pínahdih teo jáha wúbhna, yeebdíh búdí wā eníhna caá. ¹² Jesúíhwā míc jumna, ā naáwáđdhíh bícđih míc wéhenit, míc teo wáacna, chah jwĩ túi wēibipna caá.

¹³ Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadhíh moón judíowā nihcannit túini doonádhíh joinít, dawá Jesúsđih ĩ jepahap jĩ. Pánihna, maatápdih ñi pebhboó wā bejíhip yuh caá, dawá ñíih tútchidih moondíhbut Jesúíh

* 1:4 Mt 1.1; 12.23

doonádih wã naáwáchah joinít, ì jepahat pínah, yeebbát Jesúsdi h chah ñi jenah joyát pínah niijná. Wã úudwã panihnit, caandíh ñi jéihyatdih wã náah yacna caá.* ¹⁴ Nihat cãacwãdih túini doonádih naáwát caá weemdíh náahap. Dahwani tútchinadi h moondíh, tútchi wihcapboó jumnitdihbut, bohénitdih, bohécannitdihbut naáwát caá náahap. ¹⁵ Pánihni jumna, nihat yeéb Roma tútchidih moondíhbut túini doonádih búdí wã bohéihna caá.

Jesúh túini dooná ded pah ã jummat

¹⁶ Caán túini doonádih joinít, det Jesúsdi h túi jepahnitdih Dios ã wēpatjīh ã túi úbna caá. Caán doonádih jwīh joinít, jwiit judíowã jwī jepahap jī. Jwī jepahat túttimah, judíowã nihcannitbut joinít, ìt jepahap jī. Pánih joinít, jwī jepahachah, jwiit nihatdih bíc yoobó ã wēpatjīh ã túi úbna caá. Páant ã wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih ì jepahachah, Dios queétdih ã túi úbbipna caá”, niij jenah joinít, caán doonádih bohéna, wãpī tíccan caá.* ¹⁷ Pánih bohéna, nin pah wãpī niij naóhna caá: “Ded Jesúsdi h túi jenah joinídihjeh ‘Nin túini caá’, Dios ã niij enna caá. Páant ã niij enat pah, jon jãtīh nin pah ìt niij daacáp tajī: ‘Caandíh túi jenah joinítidih ‘Queét túinit caá’, Dios ã niij

enna caá. Pánih túi jenah joinítjeh páantjeh Diosjeéh ì túi jumvipna caá’, ìt niij daacáp tajī”, wãpī niijná caá.*

Cãacwã ì yéej chãjat

¹⁸ Dios jeámant jumni yeejép chãjnitdih ã en újna caá. Pánih yéej chãjna, ded pah Dios ã jummatdih bita ì jéihyat déedih ì jãhna caá. Páant ì chãjachah en újnit, Dios búdí ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih nihat cãacwãdih ã jéihyana caá. ¹⁹ Diosdi h jwiit cãacwã jwī jéih beedácah yuhna, ded pah ã jummatdih caanjéh jwiitdih ãt jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, caandíh jwī jéihyat pínah dedé búwat wihcan caá. ²⁰ Diosdi h jéih encan yuhna, nihat ã chãjatjiboodíh jwī jéih enna caá. Pánih ennit, “Caán nihatdih Dios búdí ã wēpatjīh ã chãjni caá. Pánih chãjni jumna, nihat ì maáh páantjeh ã jumvipna caá”, jwī niij jéihna caá.* Caandíh jéihna yuhna, det joyáh bojnitdih Dios ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjachah, “Obohjeéhtih, ded pah ma jummatdih jéihcan, meemdíh wã jenah joicáp jī”, det Diosdi h ì jéih niijcán niit. ²¹ Dios ded pah ã jummatdih jéihna yuhna, “Meém nihat ma chãjnidih enna, meemdíh búdí wã wéina caá”, dawá caandíh ìt niij naóhcap jī. Queétdih ã túi chãjachah yuhna, queétboó caandíh “Weemdíh ma túi chãjat túina

* 1:13 Hch 19.21

* 1:16 Mr 8.38; 1Co 1.18

* 1:17 Hab 2.4

* 1:20 Hch 17.24-27

caá”, ìt niijcáp jĩ. Páant caandíh ì joyáh bojatji jĩib ì jenah joyát át bũo peét bejep jĩ.* ²² “Weém túi jenah joiní caá”, ì míic yee niijátji jĩib, jenah joicánnit yoobát ìt jumap jĩ. ²³ Pánih jenah joicánnit jumna, Dios nihat jéihni, páantjeh jumnidih ìt wēicap jĩ. Pánih caandíh wēican, “Meémboó nihat jéihni jumna, weemdíh ma jéih teo wáacna caá”, ì pāpniboodíh ìt niij weñep jĩ. Jwiít cāacwā wannit pínah míic jwĩ jumna yuhna, cāac pah jíghnidih pāpnit, caandíh ìt weñep jĩ. Pánih chājnit, jiijní, nuñúp, mai panih jíghnidihbut pāpnit, “Meémboó chah wēpni caá”, caandíh ìt niij wēi naáwáp jĩ.*

²⁴⁻²⁵ Dios nihat chājni ā jumuchah yuhna, caandíhjih ì wēi naáwát déeji, “Nit caá chah wēpni”, niij yee jenah joinít, ā chājnitboodíh ìt wēi naáwáp jĩ. Páant queétdih ì wēi naáwáchah ennit, “Ì náahatdihjih ì chāja naáh”, niijnít, Dios queétdih át cádahap wut jĩ. Páant ā cádahat túttimah, queétjeh chah yeejép ì chājat pínahdihjih jenah joinít, túic náah jumnidih ìt chājav jĩ. Pánih yeejép chājna, ìih bácahdihbut ìt míic yéejanap jĩ.

²⁶ Páant ì yee jenah joyóchah enna, “Yeejép ì náahatdihjih ì bid dáhwa naáh”, niijnít, Dios queétdih át cádahap wut jĩ. Páant í náah chājatdih jenah

joinít, yaádhboó neonádih náahcanjeh, yaádh míicjih ìt yéej chājav jĩ. ²⁷ Páant ì chājat pah mantih, neonábut yaádhdih ì en ñinahat pah neoná míicjih ìt en ñinahap jĩ. Pánih en ñinahnit, queét neoná míicjih ìt yéej chājav jĩ. Pánih yéej chājnit, ì yéej chājatji jĩib ìih bácah, ìih jenah joyátbut páantjeh át yéej bejep jĩ.

²⁸ Diosdih ì jwíih jéihna yuhna, “Caandíh jéihyat weemdíh dedé pínah nihcan caá”, ì niij jenah joyóchah ennit, Dios queétdih át cádahap wut jĩ, ì jenah joyát déheni pah ā jumna pínah niijná. Páant ā cádahat túttimah, chah yeejép yoobát ìt yoób jenah joyóp jĩ. Pánih chah yeejép jenah joinít jumna, jwĩ chājca naáh déedih ìt chājav jĩ. ²⁹ Pánih yeejép chājna, bũubut nin pah ì jumna caá: Dedé ì en ñinahatdihjih ì yéej chājna caá. Ded pah bitadih chah yeejép ì chājat pínahdih búdí jenah joinít jumna, cāacwādih mao yohnit jumna, chah dawá bíí déedih búdí en ñinahnit jumna, tab yeenit jumna, yeejép dooná naóhnitbut ì jumna caá. ³⁰ Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih eníhcannit jumna, bitadih jĩgah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wā náahatdih wā chājbična caá”, ì niij jenah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, niij jenah joinít jumna, bitadihbut páant niij naóhnit

* 1:21 Ef 4.17-18 * 1:23 Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11

ī jumna caá. Chah yeejép
 ī chājat pínahdihjeh jenah
 joinít ī jumna caá. Ī mánadih
 jepahcannit jumna, ³¹ jenah
 joicánnit jumna, ī niiját pah
 chājcannit jumna, ī déewādih
 oicannit jumna, bitadih jġgah
 encan, ī teo wáaccan caá.
³² Páant yeejép ī chājatdih Ī
 cádahcatji peéh Dios iiguípna
 queétdih ā yohbipna caá.
 Páant ā peéh chājat pínahdih
 jéihna yuhna, Ī yéej chājatdih
 Ī cádahcan caá. Pánihna, bita Ī
 yéej chājachah ennit, “Páant
 ñi chājachah, ā táina caá”,
 queétdih Ī niij wēi naóhna caá.

2

*Dios ā peéh chājat pínah
 yoobópdih ā jummat*

¹ Yeéb cāacwā mícjeh
 jumna yuhna, ¿Dépanih tiguaá
 “Yeejép wā yoobát Ī jumuchah,
 Ī yéej chājat jġib, queétdih
 peéh chājat caá náahap”,
 ñi niij jenah joi? Yeebbút
 queét Ī chājat pahjeh mun
 tiguaá biíc yoobó ñi chājap.
 “Jwiít yéej chājcah, jwiít dih
 dedé yéejat peéh wihcan
 caá”, ñi jéih niijcán caá.
 Pánihnit jumna, bitadih
 naóh yacnit, yeebjéh peéh
 chājatdih míc wutna caá ñi
 chājap.* ² Nihat yéej chājnitdih
 Dios ā peéh chājbipna caá.
 Yoobópdih chājni ā jumuchah,
 ā peéh chājatbut yoobópdih
 ā jumatdih jwī jéihna caá.
³ Cāacwā mícjeh jumna
 yuhna, “Peéh chājat caá

náahap”, niij naóh yac-
 nit ñi jumuchah, yeebbút
 biíc yoobó ñi chājat jġib,
 yeebdíhbut peéh chājat ā
 jumvipna caá. “Jwī yéej
 chājachah yuhna, āpī peéh
 chājcan beé. Pánihna, buu
 pohba, ā peéh chājcan
 niít”, ñipī niij jenah joiná
 yuh caá. ¿Dépanih tiguaá
 páant ñi niij jenah joi?
 Yeebdíhbut Dios ā peéh
 chājbipna caá. ⁴ Obohjeéhtih,
 ñi yéej chājachah yuhna, Dios
 yeebdíh jġgah ennit, ā peéh
 chāj jwuhcan caá. Páant ā
 peéh chājcatdih enna, “Dios
 wā yéejatdih ā iijcan caá”,
 ñi niij jenah joiná yuh caá.
 Obohjeéhtih, yeebdíh ā tái
 chājatdih ennit, caandíh ñi
 jepahat pínahdih páina caá
 ā chājap. ⁵ Obohjeéhtih,
 yeebdíh ā jġgah enechah
 yuhna, yeéboó caandíh ñi
 jepahíhcan caá. Ñi yéej
 chājatdih cádahíhcah, yeebdíh
 ā peéh chājbipna caá. Ā peéh
 chājat pínah yeó jáap jātih,
 chah ñi yéej chājachah ennit,
 caán yeó jáapdih yeebdíh
 chah ā peéh chājbipna caá.
 Yeecanjeh, ā niijátji biíc
 yoobó ā peéh chājatdih ni-
 hat cāacwā Ī jéihbipna caá.
⁶ Cāacwā yoobó ded pah Ī
 chājatji jġib Dios queétdih ā jġib
 chājbipna caá.* ⁷ Det bitadih
 táinijeh chājnit, Dios queétdih
 ā wēi naáwát pínahdih
 bidnit, yeó jáap jummat
 pah ā pehbboó jumíhnit,
 queétdih bácah páantjeh Dios

* 2:1 Mt 7.1; Lc 6.37

* 2:6 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

ãjeéh ã jumat túutbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, det ï náahatdihjeh chãjnit, bitadilh túi chãjcannit, queétbodyóóh Dios búdí iijnit, ã peéh chãjbipna caá. ⁹ Páant ã peéh chãjachah, nihat yéejnit yoobó tubit yeejép ï yapbipna caá. Judíowã nihcannitdih ã peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, judíowã Moisés ã wutatjidih bíbohna yuhna, ï túi jepahcatji jíib queétbodyóóh chah ã peéh chãjbipna caá. ¹⁰ Det túi chãjnitdih, “Ñi túi chãjna beé”, ã niijbipna caá. Páant ã niijnitdihjeh Dios ã túi jumat túutbipna caá. Judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut biíc yoobó ã túi chãjbipna caá.

¹¹ Dios nihat cãacwã ded pah jwĩ chãjatdih enna, yeejépwãdih, túinitdihbut yoobópdi ã chãjbipna caá. Pánih chãjna, judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut biíc yoobó ã chãjbipna caá.* ¹² Páant biíc yoobó chãjni ã jumuchah, nin pah ã jumna caá: Moisés ã wutatjidih jéihcannitboó ï yéej chãjachah, ï yéejat jíib iiguipna ï bejbipna caá. Pánihna, biíc yoobó caán wutatjidih jéihnitbut ï yéej chãjachah enna, “Queétdih peéh chãjat náahna caá, caán wutatjidih ï yap yohat jíib”, Dios queétdihbut ã niij enna caá. ¹³ Caán ã wutatjidih ï en naáwáchah, páantjeh joijéhnitdih “Nit táinit caá”, Dios ã niij encan niit. Obohjeéhtih, ã wutatjidih túi jepahnitboóh

“Nit táinit caá”, ã niij enbipna caá. ¹⁴ Judíowã nihcannit ï jéihyatjĩhjah túi chãjna, Moisés ã wutatjidih jéihcan yuhna, caandih ï jepahna caá. ¹⁵ Pánih jepahna, caán ã wutatjidih jéihcan yuhna, queét ï jenah joyátmant caán wutat panihni ã jumna caá. Páant ã jumuchah, yéej chãjat jenah joyát ã jũúwúchah, “Páant wã chãjachah, ã táican niit”, ï niij jéihna caá. Ded túi chãjatdih, yéej chãjatdihbut ï jéihna caá. ¹⁶ Pánihna, péeni yeó jáapdi Dios Jesucristodih cãacwã ded pah ï yéej chãjatdih ï jweéatji jíib ã peéh chãjat túutbipna caá. Páant tigaá ãih túini doonádh wãpĩ naóh bohéna caá.

Moisés ã wutatjidih judíowã ï jepahcat

¹⁷ Túini doonádh judíowãdih bohéna, nin pah queétdih wãpĩ niij naóhna caá: Yeéb judíowã, Moisés ã wutatjidih jéihnit jumna, “Jwiit judíowã chah táinit jwĩ jumna caá. Jwiitjeh caá Dioíhwã”, ñi niij jenah joiná caá. ¹⁸ Caán wutatjidih jéihnit jumna, ded pah Dios ã náahatdihbut ñipĩ jéihna caá. Pánih jéihnit jumna, “Jwĩ túi chãjat pínahdih jéih ñionit jwĩ jumna caá”, ñipĩ niij jenah joiná caá. ¹⁹ “Túí jéihnit jumna, jéih encannit panihnitdih jwĩ jéih teo wáacna caá. Jiiát panihnit jumna, dapánapboó jannit panihnitdih jwĩ jéih bohéna caá, ded pah túi chãjatdih ï jéihyat pínah niijná”, ñipĩ niij

* 2:11 Dt 10.17

jenah joiná caá. ²⁰ “Jwiít judíowā caán wutatjidih jéihna, túi yoobópdih jéihnit jwī jumna caá. Pánih jumna, det jenah joicánnitdih, wébit panihnitdihbut jwī jéih bohéna caá”, ñipī nij jenah joiná yuh caá.

²¹ Obohjeéhtih, páant nij jenah joiná yuhna, ¿dépanih tigaá queétdih ñi bohéihatdih yeebjéh ñi jwíih míic bohécan? Bitadih nuumát túutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut ñi nuúm? ²² Bitá ĩ áa nihcannitjīh yéej chājat túutcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut biíc yoobó ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chāj? Judíowā nihcannit ĩ pāpnidih tūbit iiná yuhna, ¿dépanih tigaá ĩ pāpni ā ñuhat munnádh waadnít, orodih platadihbut ñi nuúm? ²³ “Jwiít judíowā Moisés ā wutatjidih jéihnit jwī jumna caá”, wēi niijná yuhna, caán wutatjidih yeebjéh ñi yap yohna caá. Pánih yap yohna, ñi túi chājcatdih ennit, “Dios páant wutni ā jumuchah, caandíh jwī náahcan caá”, bitá ĩ níj jenah joimí nacaá. ²⁴ Páant ñi chājatdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “Yeéb judíowā wāt jumnit, ‘Diosdih wēinit poómp’, ĩ niijnít yuhna, Dios ā wutatdih ñi yap yohochah enna, judíowā nihcannitboó Diosdih yeejép ĩ naóh peétna caá”, āt níj daacáp tajī.*

²⁵ Jwiít judíowādhjeh quehli nah yapat chóodih

Dios āt bóod yohat túutap wāt jī, áihwā jwī jumatdih júutat túut niijná. Pánih bóodna, “Míihwā jumnit, Moisés ā wutatjidih jwī jepahbipna caá”, Diosdih jwī níj júutna caá. Obohjeéhtih, “Jwiít bóodnit jwī jumna caá”, niijná yuhna, Moisés ā wutatjidih jepahcan, ñi bóodatji yeebdíh dedé pínah nihcan caá. ²⁶ Det judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, caán wutatjidih ĩ jepahachah enna, “Nit wíihwā caá”, Dios queétdih ā níj enbipna caá. Jwiít bóodnitdih ā níj enat pah mantih, queétdihbut biíc yoobó ā níj enna caá. ²⁷ Dawá judíowā Moisés ā wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ĩ jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, ā wutatjidih ĩ túi jepahna caá. Páant ĩ jepahachah ennit, Dios jwiít judíowādhjeh nin pah ā niijbípna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ā wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ĩ jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ñi jepahcan? Yeébboodíh chah yeejép peéh chājat caá náahap”, ā niijbípna caá. ²⁸⁻²⁹ Judío yoobát ded pah ā jumatdih buu wā naóhhipna caá. Bóodni jumna yuhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. Ā wutatjidih jéihna yuhna, jepahcan, judío yoobát nih-

* 2:24 Is 52.5

can caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wēi jepahni judío yoobát ā jumna caá. Pánihna, āih quehli nah yapat chóodih ā bóod yohat tūtat pah ā yéej chājatdih cádahna, ā jenah joyátidih ā tūtat nūmná caá. Pánihnidih “Nin túini caá”, Dios ā niij enna caá. Cāacwā caandih ī wēi naóhcah yuhna, Diosjeh caandih ā wēi naóhna caá.*

3

¹ Weém páant niij naóhna, “Jwiit judíowā jwī jumuchah, Dios jwiitdih ā wutatji pah bóodnit jwī jumuchahbat, dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. ² Judíowā jwī jumat jīb, jwiitdih búdí túyat ā jumna caá. Dios naáwátidih jwiitdih āt jwīh wūhup tajī, bitadidih jwī naóh yapaat pínah niijná.* ³ Obohjeéhtih, biquína jwī déewā caán naáwátidih jepahcan, “Ma wutatdih jwī túi jepahbipna caá”, ī niijátji pah īt chājcap jī. “Páant queét ī niijátji pah ī chājcah, Diosbat biic yoobó ā niijátji pah ā chājbican nacaá”, ¿ñi niij jenah joi níit? ⁴ Nihcan caá! Nihat cāacwā yoobó yeenit ī jumuchah yuhna, Diosboó ā niijátji pahjeh ā chājbipna caá. Páant yeecanni ā jumuchah jéihna, jon jātih David, Dios naáwátidih naóh yapani, ā yéej chājatdih naóhna, nin pah āt niij daacáp tajī:

“Wā yéej chājachah ennit,
‘Peéh chājat caá náahap

meemdih’, ma ni-
ijíchah, yoobópdih
naóhni ma jumatdih
nihat ī jéihna caá. Pánih
jéihnit, ded meemdih ā
jéih yap yohcan níit”,
āt niij daacáp tajī. (Sal
51.4)

⁵ Biquína ī jenah joyátjīhjah
nin pah īta niij jenah joi
tá yuh caá: “Jwiit jwī yéej
chājachah, Dios yoobópdih
ā jumatdih cāacwā chah
īta jéih taga. Pánihna, jwī
yéej chājachah, ā túina caá.
Páant túini ā jumuchah, jwī
yéejat peéh chājna, Dios
yoobópdih āta chājcan taga”,
īta niij jenah joi tá yuh caá.
⁶ Obohjeéhtih, páant nihcan
caá. Jwī yéej chājatdih peéh
chājcan, yoobópdih chājni āta
nihcan tagaá. Pánih jumna,
nihat ī yéej chājat jīb āta jéih
peéh chājcan tagaá.

⁷ Bitaboó nin pah īta niij
jenah joi tá yuh caá: “Jwiit
cāacwā yeenit jumna, jwī
niijátji pah jwīpī chājcan
caá. Obohjeéhtih, Diosboó
yeecanni caá. Pánihna, ded
pah yeenit jwī jumatdih
jenah joinit, Dios ded pah
yeeat wihcanni ā jumuchah,
chah jwīta túi jéih taga.
Páant ā jumuchah, jwī yeeatji
jīb peéh chājat āta wihcan
taga. ⁸ Páant niij jenah joiná,
“Yeejép chājna, Dios túini
ā jumatdih júutna caá jwī
chājap. Pánihna, ¿jwī yéej
chāj jīh?” īta niij jenah
joi tá yuh caá. “Pánihatdih
Pablowā ī bohéna caá”,

* 2:28-29 Dt 10.16; 30.6; Jer 4.4 * 3:2 Sal 147.19-20

biquína jwiít dih í níj yee naóhna caá. Páant í níj yee naáwáchah joinít, “queétdih peéh chājat caá náahap”, Dios ā niiját yoobópdih caá.

Jwiít nihat cāacwā ā peéh chājnit pínah jwī jumat

⁹ ¿Ded pah tigaá yeéb ñi níj jenah joí? ¿Jwiít judíowā bita chah táinit niit jwī jumap? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwūub naóhna caá: Jwiít judíowā, judíowā nihcannitbut nihat biíc yoobó Dios ā peéh chājnit pínah míc jwī jumna caá. ¹⁰ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátji pahjeh tigaá ā jumap: “Ded yoobópdih chājni wihcan caá.

¹¹ Nihat ded pah Dios ā jumatdih í túi jenah joicán caá. Nihat cāacwā yoobó caandíh joíhcan, bidcannit mícjeh tigaá.

¹² Nihat Diosdih náahcan, tac pūud bejat pah ít chājap taga. Ded túi chājni ā wihcan caá. (*Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20*)

¹³ Íih jacnaboó cāac í yohni jaáh jéwe lajna ā wíij bacaat pah caá ā jumap. Wéhena, yeeat mícjeh í naóhna caá. Mai ā chāacáchah, āih man cāacdih ā yéejaat pah, queét yeenit bitadih ípí yéejana caá. (*Sal 5.9; 140.3*)

¹⁴ Pánih yeenit, bitadih jió waadaát pah chājnit,

tūbit jāihnitbut í jumna caá. (*Sal 10.7*)

¹⁵ Pánihnit jumna, cāacwā dih mao yohíhnitjeh caá í jumap.

¹⁶ Ded í bejepboó jumnitdih yeejép chājna, ípí moh yéejana caá.

¹⁷ Bitadih túi chājcan, íjeéh í túi jumcan caá. (*Is 59.7-8*)

¹⁸ Diosdih jenah joicánjeh, í jepahcan caá”, ít níj daacáp tají. (*Sal 36.1*)

¹⁹⁻²⁰ Páant í níj daacátjidih náhninit, jwiít judíowā nin pah jwī níj jéihna caá: “Nihat Dios naáwátji jwíih pínah caá. Páant ā jumachah, jwiít dih caá caandíh jepahat náahap”, jwī níj jéihna caá. Ā wutatdih jéihna yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiít dih yéejat peéh wihcan caá”, jwī jéih niijcán caá. Jwiít judíowā Dios ā peéh chājnit pínah jwī jumat pah muntih, nihat baácdih moón judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ā peéh chājbipna caá. Ā wutatdih nihat cāacwā jwī túi jepahcan caá. Páant jwī jepahcah, Moisés ā wutatjidih joinít, Diosdih jwī yap yohatdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnit, Diosdih nin pah jwī jéih niijcán caá: “Ma wutatdih wā túi jepahachah, ‘Túini ma jumna caá’, weemdíh ma níj enmi nacaá”, jwī jéih niijcán caá.*

Diosdih jepahna, āihwā jwī jumat

* **3:19-20** Sal 143.2; Gá 2.16

21-22 Páant niij péanit, jwiit cãacwã ded pah Diosjeéh jwĩ túi jummat pínah ã jenah joyátjidih bũũ yeebdíh wã naóhbipna caá. Moisés ã wutatjidih jepah beedácan, jwiit nihat Dios biíc dih jwĩta jéih jumcan tagaá. Caandíh jéihna, caán wutatjidih ded pah jwĩ jepahatdih jenah joicánjeh, det Jesucristo-boodíh jepahnitdih, “Queét táinit caá”, ã niij enna caá. Jon jãtíh Moisés, Dios naáwát dih bita naóh yapanitbut caán ã jenah joyátjidih ít daacáp tajĩ. Pániha, bũũ ded pah Dios jwiitdih “Nit táinit caá”, ã niiját pínahdih jwiit nihat cãacwãdih át jéihyanap taga. Jwiit judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut Dios biíc yoobó ã túi chãjna caá.*

23 Yéejnit míic jumna, jwiit nihat jwĩ yéej chãjna caá. Jwĩ túi chãjat pínahdih Dios ã jwíh jenah joyátji pah biíc yoobó jwĩ chãjcan caá. Dios ã táyatdih yuúp jwĩ jumna caá. 24 Páant jwĩ túi chãjcah yuhna, Dios jwiitdih búdí ã oyochah, Jesucristoboó jwĩ yéejat jíib bũũdáát panihnidih jíib chãjna, jwiitdih át wun wãhup wut jĩ. Páant jwĩ jíib bũũdáát dih ã jíib chãjachah, “Nit táinit caá”, jwiit Jesús dih jepahnitdih Dios ã niij enna caá. Jwiitdih jíib náahcanjeh, jwĩ túi chãjcatdih át yohop taga. 25 Jon jãtíh moón ĩ yéej chãjatdih íj enna yuhna, Dios queétdih át peéh chãjcap wut jĩ. Pánih peéh chãjcan yuhna,

yoobópdih chãjni júutat túut niijná, caanjéh Jesucristodih át wah deya bojyip taga, jwĩ yéejat jíib wun wãhnit, ãih meépdih ã yoh wãhat pínah niijná. Pánih wun wãhna, ãih meépdih yoh wãhatdih jwĩ túi jenah joyóchah ennit, Diosboó jwĩ yéej chãjatdih ã íj cádahna caá. Pánih chãjnit, jon jãtíh moondíh ĩ yéejat jíib peéh chãjcanjeh, Jesús nihat cãacwãboodíh jwĩ yéejat jíib bũũdáát dih át jíib chãjap wut jĩ. Páant ã chãjachah, Dios ded pah ã niijátji pahjeh yoobópdih chãjni ã jummatdih jwiitdih át jéihyanap wut jĩ. 26 Pánih jéihyanit, Jesús dih jepahnitdih “Nit táinit caá”, ã niij enatdihbut ã jéihyana caá. Páant ã jéihyanachah, “Dios yoobópdih chãjni caá”, jwĩ niij jéihna caá.

27-28 Páant ã chãjachah jéihnit, nin pahbut jwĩ niij jéihna caá: “Moisés ã wutatjidih jwĩ jepahachah ennit, ‘Nit wã peéh chãjnit pínah nihcan caá’, Dios jwiitdih ã niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesús boodíh jwĩ jepahachah enna, ‘Nit táinit caá’, ã niij enna caá”, jwĩ niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, “Weemjéh wã túi chãjat jíib Dios weemdíh ã wẽi enna caá”, jwĩ niij jenah joicán caá. “Dios ã wutatdih túi jepahat jíib, ‘Nit táinit caá’, Dios ã niijbípna caá”, çjwĩta niij jenah joi tániit? ĩNihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, Jesús jwiitdih ã wun wãhatjidih túi

* 3:21-22 Gá 2.16

jenah joinít, caánboodíh jwĩ jepahachah, “Nit túinit caá”, Dios ã niij enbipna caá.

29-30 Dawá jwĩ déewã nin pah ĩpĩ niij jenah joiná caá: “Jwiit judíowãdihjeh Dios jwĩ maáh ã jumna caá. Queét judíowã nihcannitdih ĩ maáh nihcan caá”, ĩpĩ niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios biícjeh jumna, nihat cáacwãdih ĩ maáh ã jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiit judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut jwiit nihatdih biíc yoobó jwĩ maáh ã jumna caá. Jwiit judíowã Jesús ã wun wəhatjidih túi jenah joinít, jwĩ jepahachah, jwiitdih “Nit túinit caá”, ã niij enna caá. Judíowã nihcannitbut biíc yoobó Jesúsdiĥ ĩ jepahachah, queétdihbut “Nit túinit caá”, Dios ã niij enna caá.* 31 Pánihna, Jesús ã wun wəhatjidih jenah joinít, ĩ “Moisés ã wətatjidih jwĩ cádahachah, ã túimi nacaá”, jwĩta niij tániit? ĩNihcan caá, wã déewã! Obohjeéhtih, Jesúsdiĥ jepahna, Moisés ã wətatjidihbut jwĩ jepahna caá.

4

Abraham Diosdiĥ ã túi jenah joyátji

1 Вѣн, jwĩ нно Abrahamdiĥ ded pah Dios ã chājatjidih yeebdíh wã jwúub náhniabipna caá. 2 Abraham ded pah ã túi chājatji jīb “Nin túini caá”, Dios ã niij

enechah, “Weém bácah túini caá wã jumap”, āta jéih niij tágaá. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant niijní pínah ã wihcan caá. 3 Páant ã jumuchah, Dios naáwátđih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajĩ: “Abraham ded pah Dios ã niijátđih joinít, caandíh āt túi jenah joyóp wut ĩ. Páant ã túi jenah joyóchah ennit, ‘Caán yoobópdih tigaá’, Dios caandíh āt niij enep wut ĩ”, āt niij daacáp tajĩ.* 4 Ded maátadiĥ ã teo wūhuchah, caandíh ĩpĩ jīb chājna caá. Oboh ĩpĩ jīb wāhcan caá. Ā tewat jībĥeh ĩpĩ wāhna caá. 5 Obohjeéhtih, ded teo wāhcan, Diosdiĥ ã túi jenah joyóchah ennit, “Nin túini caá”, caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij enechah, dedé ã túi chājat jīb pohba nihcan caá. 6 Pánihna, ded Diosdiĥ ã túi jenah joyóchah ennit, ded pah ã chājatjidih jenah joicánĥeh, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij ennidih Dios ã túi chājatdiĥ Davidji nin pah āt niij daacáp tajĩ:

7 “Ded ã jepahcatdiĥ Dios ã yohochah, wēinit, ã túi jumna caá. “Ā túi chājatdiĥ wã jwúub encan niit”, caandíh Dios ã niijíchah, wēinit, ã túi jumna caá. 8 “Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chājat wihcan caá”, Dios ã niij enni wēinit, ã túi jumna caá”, David āt

* 3:29-30 Dt 6.4; Gá 3.20 * 4:3 Gn 15.6; Gá 3.6

niij daacáp tajĩ. (Sal 32.1-2)

⁹ ¿Judíowãjeh bóodnit ï jumachah, Dios ï yéej chãjatdih át yohji taniit? Nihcan caá, wã déewã. Judíowã nihcannit, bóodcannitdihbut ï yéej chãjatdih ã yohna caá. Pãnih jumnit, queét nihat biíc yoobó wëinit, ï túi jumna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ã chãjatjidih jwúb náhnat caá náahap. Caán Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios át niij enep wut jĩ. ¹⁰ Nindihbut náhnat caá náahap: ¿Débólíhji ta tigaá Abrahamdih páant át niij enji? ¿Bóodni ã jumat táttimahji taniit? Nihcan wut jĩ. Bóodni ã jumat pínah jãtih “Nin túini caá”, Dios caandíh átát niij enep wut jĩ. ¹¹ ã bóodat pínah jãtih Abraham Diosdih át túi jenah joyóp wut jĩ. Páant ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh át niij enep wut jĩ. Páant ã jumatdih júutat túut niijná, Dios caandíh át bóodat túutwut wut jĩ. Pãnihna, caán ã bóodat pínah jãtih, ã túi jenah joyát pahjeh, Diosdih túi jenah joinít judíowã nihcannit, bóodcannitdih “Nit túinit caá”, Dios át niij enep wut jĩ. Páant biíc yoobó ã niij ennit ï jumachah, Abrahamji jwĩ nwo ã jumat pah queétdihbut ï nwo man tigaá ã jumap.* ¹² Pãnihna, det bóodnit judíowãbut Diosdih ï túi jenah joyóchah, Abraham ï nwoji yoobát ã jumna caá.

Caán ã bóodat pínah jãtih Diosdih átát túi jenah joyóp wut jĩ. Pãnihna, caán Diosdih ã túi jenah joyát pahjeh mantih, judíowã ï túi jenah joyóchah, Abraham ï nwoji ã jumna caá. Obohjeéhtih, bóodnit jumna, “Abraham jwĩ nwoji caá”, niij jenah joiná yuhna, Diosdih ï túi jenah joicáh, Abraham ï nwoji yoobát ã nihcan caá.

Dios caandíh ã naáwátjidih “Yoobópdihi tigaá”, Abraham ã niiját

¹³ Jon jãtih Dios nin pah Abrahamdih át niij naáwáp wut jĩ: “Meém, ma jumená pínah biíc dih, nihat baác dih moón ï nwowã pínah ñi jumna caá”, át niijip wut jĩ. Páant ã niijíchah, Moisés ã wutatdih Abraham ã jepahatji júb át nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, caandíh niij ennit, páant át niij naáwáp wut jĩ.* ¹⁴ “Moisés ã wutatjidih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihat baác dih moón ï nwowã jwĩ jumap”, jwĩ déewã ípĩ niij jenah joiná yuh caá. Páant ï niij jenah joyát yoobópdihi jumna nihna, Diosdih jwĩ túi jenah joyát dedé pínah nihcah, ã niijátjibut dedé pínah ãta nihcan tagaá.* ¹⁵ Dedé wutat wihcah, caandíh yap yohatbut ãta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji ã jumachah, cãacwã caandíh ï yap yohochah ennit, Dios

* 4:11 Gn 17.10

* 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29

* 4:14 Gá 3.18

queédih búdí ã íjna caá. Pánih íjnit, í yap yohatji jíib, queédih ã peéh chãjbipna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, Moisés ã jummat pínah jãtih, Abraham Diosdih ãt túi jenah joyóp wut jĩ. Caán Diosdih ã túi jenah joyát pah, det caandíh jepahnit Abraham ã jumená panihnit í jumna caá. Moisés ã wutatjidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih í túi jenah joyóchah, bíic yoobó ã naáwátji pah Abraham ã jumená í jumna caá. Pánihna, ded pah jwĩ chãjat jíib ã jumená jwĩ jumcan níit. Obohjeéhtih, Diosdih jwĩ túi jenah joyát jíibjeh caá, páant jwĩ jumap.* ¹⁷ Dios Abrahamdih ã niijátji pahjeh nin pah ít niij daacáp tajĩ: “ ‘Dawá baácnadiah moón í nuo pínah meém ma jumna caá’, Dios Abrahamdih ãt niij naáwáp wut jĩ”, ít niij daacáp tajĩ. Dios wannitdih boonani, dedé wih jwuhcannidih jummat túatnidih Abraham ãt túi jenah joyóp wut jĩ. Pánihna, Abraham Diosdih ã túi jenah joyát pah, jwiítbut túi jenah joinít jwĩ jumuchah, “Nít Abraham ã jumená man tigaá”, Dios jwiítidih ã niij enna caá.*

¹⁸ Abraham weh wihcanni behe yoobát ã jumuchah, Dios caandíh nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Cúiwā dawá í jummat pah, óonna pahbut ma jumená í jumbipna caá. Pánih jumnit, dawá baácdih moón í nuo panihni ma

jumbipna caá”, Dios caandíh ãt niijáp wut jĩ. Pánih weh wihcan yahna, “Ã niiját yoobópdihi tigaá”, ãt niij jenah joyóp wut jĩ. Páant caandíh ã túi jenah joyóchah, Dios ã niijátji pah ãt túi chãjap wut jĩ.* ¹⁹ Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih ãt jéih weh chãjcap wut jĩ. Caántbut beh wili yoobát jumna, mit jéih wudu jumcap wut jĩ. Páant wannit dée í jumuchah yahna, “Jwiít jwĩ weh wihcan níit”, Abraham ãt niij jenah joicáp wut jĩ. Páant niij jenah joicán, Diosdih ãt túi jenah joí cádahcap wut jĩ.* ²⁰ “Ã niijátji pah ã jéih chãjcan níit”, ãt niij jenah joicáp wut jĩ. “Dios wēpni, ã niijátji pah túi chãjni caá”, niij wēi naóhnit, caandíh ãt túi jenah joí cádahcap wut jĩ. ²¹ “Dios ded pah weemdíh ã niijátji pah bíic yoobó ã jéih chãjna caá”, Abraham ãt niij jéihyep wut jĩ. ²² “Páant ã niij jéihyechah, ‘Abraham túini caá’, Dios caandíh ãt niij enep wut jĩ”, Dios naáwátidih naóh yapani ãt niij naóh daacáp tajĩ.*

²³ Páant niij daácna, Abrahamdihjeh pohba niij daácna ãt chãjcap wut jĩ. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, jwiítbut jwĩ jéihyat pínah niijná, ãt niij daacáp wut jĩ. “Diosdih jwĩ yap yohatji jíib, jwĩ Maáh Jesúsdihi ãt wan wūhat túatup wut jĩ. Pánih wannijidih ãt jwūb boonap wut jĩ”, jwĩ

* 4:16 Gá 3.7

* 4:17 Gn 17.5

* 4:18 Gn 15.5

* 4:19 Gn 17.17

* 4:22

niij jenah joyóchah, Diosboó “Nit táinit caá”, jwiít dihbut ã niij enna caá.*

5

“Nit táinit caá”, Dios ã niij ennit ded pah jwĩ jumat

¹ Jesucristodih jwĩ túi jenah joyóchah, “Nit táinit caá”, Dios jwiít dih ã niij enna caá. Páant ã niij enechah, jwĩ Maáh Jesucristo jwiít dih Diosjeéh ã túi jumat táutna caá. ² Caandíh túi jenah joinít, ã oinit jwĩ jumachah, “Ƴumcanjeh weemdíh jũóhnit, ñi wábu”, Dios jwiít dih ã niijná caá. Áihwã jumna, táttimah bóo láa ã pebhna bejnit, caán táini yoobát ã jumat pahjeh jwiítbut biíc yoobó jwĩ jumat pínahdih jenah joinít, búdí jwĩ wěina caá. ³ Dawá láa jwiít dih yeejép ã yapachah yuhna, biíc yoobó jwĩ wěina caá. Páant yeejép ã yapachah, Diosdih chah jwĩ túi jenah joyátdih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép ã yapachah yuhna, búdí jwĩ wěina caá. ⁴ Páant yeejép ã yapachah yuhna, wěinit, caandíh jwĩ túi jenah joí cádahcan caá. Pánih cádahcannit jumna, chah táinit jwĩ jum bejna caá. Pánih chah táinit jum bejna, Dios ded pah jwiít dih ã túi chājat pínahdih jenah joinít, jwĩ wěi pãina caá. ⁵ Pánihna, jwiít wěi pãinitdih Dios Túini Espíritudih átát wāhup taga, jwĩjeéh ã jumat pínah niijná. Túini Espiritu jwĩjeéh jumna, Dios jwiít dih ded pah búdí ã

oyatdih ã jéihyana caá. Páant ã jéihyanachah, nindihbut jwĩ niij jéihna caá: “Jwiít dih Túini Espiritu ã teo wáacpina caá, Dios pebhna juibínit, caan páh jwĩ túi jumat pínah niijná”, jwĩ niij jéihna caá.

⁶ Nin wã naáwátdih jenah joinít, Dios jwiít dih ã túi chājat pínahdih chah ñi jéihbina caá: Jwiít jwĩ yéej chājatdih jéih cádahcan, ã jíib buúdáátdih jwĩ jéih jíib chājcah, Dios ã jenahat láa, Jesucristoboó jwĩ yéejat jíib át wun wāhup wut jĩ. ⁷ Ded túi chājnidih biíhboó āta wun wāhcan taga. Biíh túi chājni yoobátdih búdí oinit, úumcanjeh wun wāhni pínah ã jum dée caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít yeejép wã yoobát jwĩ jum jwuhuchah, jwĩ yéejat jíib Cristoboó át wun wāhup wut jĩ. Páant ã wun wāhuchah, Dios jwiít dih ded pah búdí ã oyatdih ã jéihyana caá. ⁹ Pánih jwiít dih wun wāhnit, áih meép ã yohochah, “Nit táinit caá”, Dios jwiít dih ã niij enna caá. Páant niij enna, jwiít dih iiguípna bejnit déejidih át túi wāhup wut jĩ. Pánihna, yeejép wã jwĩ jum jwuhuchah, ã wun wāhatjĩh “Nit táinit caá”, jwiít dih ã niij enatdih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, “Buu nit táinitdih en iijcan, wã peéh chājcan niít”, jwiít dih ã niijátdih chah jwĩ jéihna caá. ¹⁰ Diosdih eníhcannit jwĩ jum jwuhuchah, ã wāh ã wunatjĩh jwĩ yéejatdih yohnit, chénaboó jwĩ míic eníhcatdih Dios át ámohop wut jĩ. Pánih

* 4:24-25 Is 53.4-5

ámohnit, jwiít dih áihwã át chãjap wut jĩ. Páant áihwã jwĩ jumuchah, nindih chah jwĩ túi jéihna caá: “Buu Dioih wã jumuchah, weemdih peéh chãjat wihcah, Jesús boo pud jüóh nit, púuh laab béjni jumna, weemdihbut á pebhna á túi juibíát túutbipna caá”, jwĩ niij jéihna caá. ¹¹ Páant jwĩ túi juibíát pínahdih wēinit, nindihbut chah jwĩ wēina caá: Buu nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, jwĩ Maáh Jesucristo á wunatjĩh Dios jwiít dih áihwã át jumát túutap wut jĩ. Páant á jumát túutatdih jéihnit, caandih búdí jwĩ wēi naóhna caá.

Adán, Cristo ded pah mácah ĩ chãjatji

¹² Jwĩh jumni Adán wūt jumni, á yéej chãjachahjeh, nin baác dih yéejat át jwĩh waadáp wut jĩ. Páant á yéej chãjat jĩib, wunatbut át waadáp wut jĩ. Adán á yéej chãj waáwáchah, nihat jwiítbut yéej chãjnit jwīt jum jwĩhip wut jĩ. Pánih yéej chãjnit jumna, jwiít nihat wunnit pínah míic jwīt jumap wut jĩ.* ¹³ Dios Moisésdih á wutat túutat pínah jãtih, nin baác dih moón jwīt yéej chãjap wut jĩ. Obohjeéhtih, páant jwĩ yéej chãjachah yuhna, á wutat wih jwuhcah, caandih yap yohatbut át wih jwuhcap wut jĩ. Páant wihcah, caandih yap yohat peéh chãjatbut át wih jwuhcap wut jĩ. ¹⁴ Páant yap yohat peéh chãjat á wih jwuhcah yuhna, Adán

táttimah jumnit nihat ĩt wunap wut jĩ. Moisés á jumát pínah jãtih, caán wutat á wih jwuhcah yuhna, caán láa jumnit ĩt wunap wut jĩ. Adán Dios á wutatjidih á yap yohatji pahjeh queétjeh chãjcan yuhna, queét nihatbut bíic yoobó ĩt wunap wut jĩ. Páant wunnit ĩ jumuchah jéihnit, “Adán á yap yohochahjeh, nihat jwiítbut bíic yoobó yap yohnit panihnit jwīt jumap wut jĩ”, jwĩ niij jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chãj waóhni á jumátji pahjeh, táttimah nin baácna jüóhni Jesucristoboó túi chãj waóhni át jumap wut jĩ.*

¹⁵ Obohjeéhtih, Dios cáacwãdih oinit, á teo wáacatboó Adán á yap yohatji pah át nihcap wut jĩ. Adán bíicjeh jumna yuhna, á jwĩh yéej chãjatji jĩib dawá jwīt buudáp wut jĩ. Obohjeéhtih, Dios jwiít dih búdí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, táini yoobát át chãj wuhap wut jĩ. Jesucristo bíicjeh jumna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih át túi ubap wut jĩ, jeáboó jwĩ túi juibíát pínah niijná. ¹⁶ Dios cáacwãdih oinit, á teo wáacat Adán á yap yohatji pah át nihcap wut jĩ. Adán bíicjeh jumna yuhna, á yéej chãjatji jĩib, nihat cáacwã Dios á peéh chãjnit pínah jwīt jumap wut jĩ. Pánih peéh chãjnit pínah jumna, dawá jwĩ yéej chãjachah yuhna, jwiít dih

* 5:12 Gn 3.6-19

* 5:14 Gn 2.16-17; 3.11-12

búdí oina, teo wáacnit, Dios jwī yéejatdih ā yohna caá. Pánih yohna, “Nit táinit, wā peéh chājnit pínah nihcan caá”, jwiít dih ā niij enna caá. 17 Adán biícjeh jumna yuhna, ā jwíih yéej chājachah, nihat cāacwādh ā chūúchah, jwī wanna caá. Caán yoobópdih tigaá. Páant ā jumuchah yuhna, ninboodih jwiít jwī wēibipna caá: Būu jwuh Dios jwiít cāacwādh oinit, teo wáacna, Jesucristo biícjeh ā wunatjīh jwī yéejatdih yohna, “Nit táinit caá”, jwiít dih ā niij enna caá. Páant jwiít dih ā niij enechah, ājeéh páantjeh jwī táí jumbipna caá. 18 Pánihna, Dios ā wutatjidihjeh biíc ā yap yohatji jīb, jwiít nihatbut yap yohnit jwī jumna caá. Pánih jumna, jwiít nihat Dios ā peéh chājnit pínahbut jwī jumna caá. Pánihat pah muntih, biíc newé Jesucristo ā táí chājatji jīb, jwiít nihat yéejat yohnit jwī jéih jumna caá. Pánih yéejat yohnit jwī jumuchah, “Nit táinit caá”, Dios jwiít dih ā niij enna caá. Pánihna, jwiít nihat caandih jepahnit ājeéh páantjeh jwī táí jumbipna caá. 19 Biíc newé Adán Dios ā wutatdih ā yap yohatji jīb, “Nit yéejnit caá”, dawádih Dios āt niij enep wut jī. Pánihna, biíh newé Jesucristo Diosdih ā táí jepahat jīb, “Nit táinit caá”, dawádih Dios ā niij enna caá.

20 Obohjeéhtih, Adán jum láa dawá jópchi táttimah, Jesucristo nin baácboó ā jūúwát pínah jātih, Dios ā

wutatdih cāacwādh Moisés āt naóh yapanap wut jī, yéejnit jumna, chah yap yohnit jwī jumatdih jwī jéihyat pínah niijná. Pánih yap yohnit yoobát jwī jumuchah yuhna, jwiít dih búdí oinit, jwī yap yohat chah Diosboó jwiít dih búdí āt teo wáacap wut jī. 21 Jwī yéej chājat jīb, jwiít nihat wannit pínah miícjeh jumna, Dios biíc dih jwīta jéih jumcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cāacwādh búdí oinit, jwī Maáh Jesucristodih āt wah deyanap wut jī, jwiít dih ā teo wáacat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, “Nit táinit caá”, jwiít dih Dios ā niij enechah, caán biíc dih páantjeh jwī táí jumbipna caá.

6

Jesúsjeéh ded pah jwī jummat

1 Wā déewā biquína nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiít dih oinit, chah ā táí teo wáacat pínah niijná”, ñita niij jenah joi tágaá. 2 ¡Páant nihcan caá, wā déewá! ¡Jwī yéej chājca boj jīh! Jwī yéejatdih yohna, Cristo jwiít dih ā wan wūhuchah, jwiítbut ājeéh wannit panihnit jwī jumna caá. Páant jwī jumuchah, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ā jūúwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá. Wanníh bácahjidi bita ī yéej chājat túutuchah, ā jepahcat pahjeh muntih caandih jwī jepahcan niít. 3 Nindihbut ñi táí náhninaá: jwiít dih

ĩ daabánachah, Jesúíhwã jumna, ãjeéh wunnit panihnit jwĩ jummatdih bitadiah júutna jwĩ chãjap be. ⁴ Pãnih daabánit jumna, Cristoíh bácahdih ĩ yohochah, jwiítbut ãjeéh yohnit panihnit jwĩ jumna caá. Pãnih yohnit panihnit jumna, jwĩ íip nihat jéihni, túi chãjni, ã wēpatjĩh Cristodih ã booanachah, jwiítbut ã booanit panihnit jwĩ jumna caá. Pãnih booanit panihnit jumna, ã wēpatjĩh túut nũmnít, jáap cãac jumnit panihnit jwĩ jumna caá. Jáap cãac jumnit panihnit jumna, ã wēpatjĩh yéej chãjat jenah joyátdih jwĩ jéih yap yohna caá.*

⁵ Cristoíhwã ãjeéh jwiítbut wunnit panihnit jumna, wunnit ĩ yéej chãj cádahat pah, jwiítbut yéej chãj cádahat caá náahap. ãjeéh jwiítbut boo pud jũóhñit panihnit jumna, Dios ã weñat pínahboodíhjah chãjat caá náahap. ⁶⁻⁷ Det wunnitjidih yéej chãjat jenah joyát ã wihcan caá. Páant ã wihcatdih jéihnit, nindihbut jwĩ túi jéihna caá: Cristodih jwíih jepahna, ãjeéh wunnit panihnit jumna, yéej chãjat jenah joyát jwiítbut ã jwáub jũúwúchah yuhna, jwĩ jéih yap yohna caá.* ⁸ Pãnihna, Cristojeéh wunnit panihnit jumna, túi chãjat túut niijná, ãjeéh jwáub boo pud jũóhñit panihnitbut jwĩ jumna caá. Pãnih boo pud jũóhñit panihnit jumna, ã wēpatjĩh ãjeéh páantjeh jwĩ jumbipna caá.

⁹ Caandíh jéihnit, nindihbut jwĩ jéihna caá: Cristo ã jwáub boo pud jũúwát túttimah, chéneji ã jwáub wuncan niit, páant muntih. Pãnih boo pud jũóhñit, wunatdih át yap yohop wat jĩ. ¹⁰ Jwiít cãacwã jwĩ yéej chãjat jib, Cristo bíic láajah wunna, ã jwáub boo pud jũúwát túttimah, ded pah chãjna, Dios ã wēpatjĩh ãpĩ chãjna caá, cãacwã caandíh búdí ĩ weñat pínah niijná. ¹¹ Pãnihna, ãjeéh wunnit panihnit jwĩ jummatdih jenah joinít, “Buu yéej chãjat jenah joyát wã maáh panihni nihcah, Jesúíh jumna, caánboó wã maáh ã jumna caá. Páant ã jumuchah, weembút ãjeéh jumnit, Dios ã wēpatjĩh yéej chãjat jenah joyátdih wã jéih yap yohna caá”, ñi niij jenah joyoó.

¹² Páant yéej chãjat jenah joyát ã jũúwúchah, caandíh ñi jepahca bojoó. Pãnih jepahcan, yéej chãjatdih ñinahcanjah, caandíh ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴ Moisés ã watatjidih jwĩ jepahat jib nihcan, Dios bíicdih jwĩ túi jumna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiítbut teo wáacna, Dios ãjeéh át jummat túutap wat jĩ. Pãnih ãjeéh jumna, ã teo wáacatjĩh dedé yéej chãjat jenah joyátdih jwĩ jéih yap yohna caá. Pãnihna, yeejép chãjna, Dios ã náahatdih yap yohnit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wunnit, jwáub boo pud jũóhñit panihnit jumna, Dios

* 6:4 Col 2.12 * 6:6-7 Gá 2.20

ã náahatboodíhjuh ã wēpatjīh
túi chājnit ñi jumna.

*Jwī yéej chājat jwī maáh
panihni ã jumna*

¹⁵ ¿Páant wā naáwáchah,
ded pah tigaá yeéb ñita niij
jenah joí? Dios ded pah
jwī chājatdih jenah joicánjuh
oinit, jwiít caandíh túi jenah
joinít dih át túi ubup taga.
Pánih túi ubnit, Moisés ã
wutattjidih jepahat jíib át
nihcan taga. Pánih túi
ubnit jumna, ¿chah jwīta yéej
chāj taniít? ¿Nihcan caá,
wā déewā! ¹⁶ ¿Nindih ñi
jéihcan niít? Deddih jepahna,
caán jwī maáh ã jumna chah,
caandíh teo wāhnit jwī
jumna caá. Pánihat pah, yéej
chājnit jwī jumna chah, caán
yéej chājat jenah joyát jwī
maáh panihni ã jumna caá.
Pánihna, yéej chājat jenah
joyát dih jepahna, iiguípna
bejnit pínah jwī jumna caá.
Obohjeéhtih, Diosboodíh
jepahna bácah, caandíh teo
wāhnit jumna, túi chājnit
jwī jumna caá. ¿Caandíh ñi
jéihcan niít? ¹⁷ Jātih yéej
chājnit ñi jumna chah, caán
yéej chājat jenah joyát ñi
maáh panihni át jumna chah
taga. Obohjeéhtih, jumna
túini doonádih túi jenah
joinít, caánboodíh ñi túi wēi
jepahna caá. Pánihna, ñi
túut jumna át dih “Búdí túina
caá”, Diosdih jwī niijná caá.
¹⁸ Pánih túi wēi jepahnit
jumna, jumna yéej chājat jenah
joyát ã jumna chah yuhna,
caandíh ñi jepahcan caá.

Pánih jepahcan, túiniboodíh
jepahna, caandíh teo wāhnit
panihnit ñi jumna caá. ¹⁹ Ded
pah maáta ñi jumna dih ñi
túi jéihna caá. Pánihna, ñi
jéihyatjīh yeebdíh wā naóhna
caá, wā bohéatdih ñi túi beh
joyát pínah niijná. Jātih
yéej chājnit jumna chah,
yéej chājat jenah joyát ñi
maáh panihnidih ñit jepahap
taga. Pánih jepahnit jumna,
chah yeejép ñit chāj bejep
taga. Páant yéej chājat
jenah joyát dih ñi jepahat
pah muntih, jumna jwīta túut
jumna, túiniboodíh caá
jepahat náahap, Dios ã náahat
pahjuh chājnit ñi jumna pínah
niijná.

²⁰ Jātih yéej chājat jenah
joyát dih jepahna, túiniboodíh
ñit jéih jepahcap jī. ²¹ Caán
láa yéej chājna, dedé túi
jumna dih ñit bid jumna
jī. Páant ñi yéej chājatjī
jíib iiguípna ñita bej tagaá.
Pánihna, jumna ñi yéej chājatjīdih
náhnit, túicnit, búdí ñi
jīgahna caá. ²² Jumna jwīta yéej
chājat jenah joyát dih jepah
cádahtih, Dioíhwā jumna,
caánboodíh jepahnit ñi jumna
caá. Dioíhwājuh jumna, ã
náahat pahjuh chājnit, ájeéh
páantjuh ñi jumna caá.*
²³ Nindih jwiít dih túi náhnit
caá náahap: Jwī yéej chājat jíib,
iiguípna bejnit pínah jwīta jumna
tagaá. Obohjeéhtih, jwī Maáh
Jesucristo jwiít dih ã wān
wāhatjidih túi jenah joinít,
caandíh jwī jepahachah,
jwiít dih ájeéh páantjuh Dios ã

* 6:22 Pr 12.28

jumat túutbipna caá. Pánih túi chājna, jwiít dih ā jīb náahcan niít.

7

Ded pah Moisés ā wutatji

¹ Wā déewāá, cāacwā ī wutat ded pah ā jumatdih ŋi túi jéihna caá. Cāac ā báadh jwuhna, caán wutatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah bácah, caán wutatdih jepahat ā wihcan caá. ² Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatjibut nin pah ā niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojhjih mi jumna nááh”, ā niijná caá. Páant ā wutuchah yuhna, mijeéh bóo ā wunat túttimah, caánt biíhdih mi jéih áa jumna caá. ³ Mijeéh bóo páantjeh ā jumuchah yuhna, caánt biíhjeéh jumnit, yeejép chājnih caá mi jumap. Obohjeéhtih mijeéh bóo ā wunat túttimah, caán wutat miíh pínah nihcah, biíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājcan caá.

⁴ Páant ā nihat pah mantih, yeebbút wā déewāá, Jesúihwā jumna, ājeéh wunnit panihnit ŋi jumuchah, Moisés ā wutatji ŋiíh pínah nihcan caá. Pánihna, buu Cristodih jwúub áa jumnit panihnit jumna, caán jwúub boo pud jūóhniíh ŋi jumna caá, Diosdih túi chāj wūhat túut niijná. ⁵ Jātih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, jwī ŋinahatdihjih chājnit, Moisés ā wutatjidih jwī joyóchah, caandíh chah yap yohíhat āpī jíghop jī.

Páant jwī yap yohatji jīb, iiguípna bejnit déeji jwī jumap jī. ⁶ Caán láa Moisés ā wutatji jwiít dih chéoni pah āt jumap jī. Obohjeéhtih, buu Cristoíhwā ājeéh wunnit panihnit jumna, jwúub watnit panihnit jwī jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espíritu ā teo wáacatjih tūiniboodíh jwī jéih chājna caá. Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatji buu jwuh jwíh pínah nihcan caá.

Ded pah jwī yéej chājat

⁷ Páant niijná, ¿Moisés ā wutatjidih ded pah tigaá jwíta niíj? ¿Caán wutat yeejép niít ā jumap, ŋi jenah joyóchah? ¿Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chājat ā jumatdih wāta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá ā jumap: “Bitáih bií déedih ŋi en ŋinahca bojóó”, āt niíj wutap jī. Páant ā niíj wutcah, en ŋinahat yeejat ā jumatdih wāta jéihcan tagaá.* ⁸ Caán wutatdih wā jéihyat túttimah, caandíh yap yohíhna, bitáih bií déedih wāpī búdí en ŋinahna caá. Caán wutatdih jéih jwuhcan, caandíh yap yohíhat wihcah, bitáih bií déedih wāta en ŋinahcan tagaá. ⁹ Pánihna, dedé wutatdih wā jéihyat pínah jātih, ded pah yeejatdih, ded pah yeejat jīb ā peéh chājatdihbut wā jéihcap jī. Obohjeéhtih, “Páant ŋi chājca bojóó”, ā niíj wutatdih wā jéihyat túttimah, yap yohíhna,

* 7:7 Ex 20.17; Dt 5.21

caandih bédí wāpī chājhīp jī. Páant wā yap yohatji jīb, iiguǐpna bejni pínah wāt jumap jī. ¹⁰ Pánihna, yéejni nihcan, Dios ā wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wāta túi jum tagaá. Obohjeéhtih, yéejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wā yéejat jīb iiguǐpna bejni pínah wāt jumap jī. Caán wutatboó túi chājat túutni ā jumuchah, caandih wā yap yohatji jīb iiguǐpna bejni déeji wāt jumap jī. ¹¹ Pánih yéej chājni jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chājnit, wā túi yapbipna caá”, wā niijjenah joyóp yah jī. Yéej chājatboó “túinidih” niijní pah āt jumap jī. Pánihna, ā wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohat jīb iiguǐpna bejni déeji wāt jumap jī.*

¹² Páant niijná, nin pah niij naóhna caá wā chājap: Moisés ā wutatji túini ā jumna caá. Caán yoobópdih wutnit, túinidihjeh ā chājat túutna caá. ¹³ Pánih túini wutat jumna yuhna, ¿weemdih iiguǐpna ā bejat túut niit? ¡Nihcan caá, wā déewā! Caan póhba ā bejat túutcan caá. Wā yéej chājat caá weemdih iiguǐpna ā bejat túutap. Ā wutatdih wā jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wā yéej chājatdih wā jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohochah ennit, “Wā yéejat yeejép yoobát ā jumna caá”, wā niij jéihna caá. Pánihna, tubit yéej chājni wā jumatdih jéihnit, iiguǐpna

bejni pínah wā jumatdihbut wā jéihna caá.

¹⁴ Dios wut jī Moisésdih páant āt wutat túutap wut jī. Pánihna, caán wutat Dioih ā jumuchah, túini ā jumatdih jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejnijeh wā jumna caá. Pánih jumna, yéej chājat jenah joyát dihjeh jepahni wā jumna caá. ¹⁵ Ded pah túinidih chājhīna yuhna, wā chājcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdih chājcat caá náahap”, niijjenah joiná yuhna, caandihjeh wāpī chājna caá. Ded pah wā chājatdih wā jéihcan caá.* ¹⁶ Yéej chājhīcan yuhna, caandihjeh wāpī chājna caá. Páant wā chājhīcatdih chājna, “Dios ā wutat túini caá”, niijná caá wā chājap. ¹⁷ Weemjéh pohba wā yéej chājcan caá. Obohjeéhtih, yéejni wā jumat jīb, yéej chājat jenah joyátboó wā maáh panihni jumna, weemdih ā yéej chājat túutna caá. ¹⁸ Wā jenah joyát yeejép míic ā jumatdih wā túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdih ā wihcan caá. Pánih yéejni jumna, túini wā chājat déedih, weemjéh wā jéih chājcan caá. ¹⁹ Túiniboodih wā chājat déedih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wāpī chājna caá. ²⁰ Pánihna, wā chājhīcatdih chājna, weemjéh pohba caandih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chājat

jenah joyátboó weemdih ã wutna caá.

21 Nin pah weemdih ã jumna caá: Túiniboodih chājihna yuhna, yéej chājihatbut ãpī jūóhna caá. 22-23 Dios ã wutatdih búdí wēina yuhna, caolih diitboó míc mawat panihni ãpī jumna caá. Pánih jumna, táinidih búdí wã chājihna yuhna, yéej chājihatboodih chah jenah joinit, wãpī chājna caá. Pánihna, weemjéh yéejatdih wã jéh cádahcan caá.

24 Páant yéej chājatdih jéh cádahcan, iiguipna bejni pínah jumna, búdí moh yéejni wã jumna caá. Pánih jéh cádahcanni wã jumuchah, ¿déhe tigaá weemdih túi ubni áta jum? 25 Jwī Maáh Jesucristo caá weemdih túi ubni pínah ã jumap. Caandih wã túi jepahachah, wã yéejatdih yohnit, weemdih ã túi ubbipna caá. Páant ã teo wáacatdih jéhnit, “Jesúsdih wah deyanit, ma teo wáacat tútatdih túina caá, Paá”, Diosdih wãpī niijná caá. Pánihna, nindih wã túi jéihna caá: wã jenah joyátjih Dios ã wutatdih wãpī jepahihna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahihni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chājat jenah joyát ã jūúwúchah, caánboodih wãpī jepahna caá.

8

Túini Espíritu ded pah jwiitdih ã teo wáacat

1-2 Pánihna, iiguipna jwī bejat déejidih Jesucristo ã túi ubuchah, áihwã jumna, Túini Espíritu ã teo wáacatjih jwī yéej chājat jenah joyátjih jwī jéh yap yohna caá. Pánih yap yohnit, Túini Espírituboodih jwī jepahachah, Dios biíc dih jwiitdih ã túi jummat túutna caá. Páant biíc dih jwī jumuchah, jwiit Jesucristoihwā dih buu dedé peéh chājat pínah wihcan caá. 3 Moisés ã wutatjidih jéh jepah beedácanit jumna, jwiit mícjeh caandih yap yohnit jwī jumna caá. Páant ã wutatdih yap yohnit jwī jummat jíib, Dios biíc dih jwī túi jumcap jī. Caán wutat jwiitdih ã jéh teo wáacah yuhna, Diosboó jwiitdih ã túi teo wáacap jī. Caán ã wūúhdih nin baácboó át cāac jummat túutap wut jī, jwī yéejat jíib ã wun wūhat pínah niijná. Pánih wun wūhna, Jesús jwī yéejat jíib buudáat panihnidih át jíib chājap wut jī. 4 Páant ã jíib chājachah, jwiitboó Túini Espíritu ã wēpatjih Dios yoobópdih jumnbodih jwī jéh jepahna caá. Pánihna, jwiitjeh ã wutatdih jéh buujácan yuhna, Túini Espíritu ã teo wáacatjih jwī jéh buujána caá.

5 Det ī ñinahatdihjeh chājihnit, ded pah ī náahatdih ipī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã náahatdih jenah joinitboó ã wutat pahjeh ipī chājna caá. 6-8 “Ded pah wã náahatdih wã chājachah, ã túina caá”, ded niij jenah joini Diosdih

eníhcanni jamna, Dios ã wutatboodih ã jepahíhcan caá. Páant ã jepahíhcat jíib, caandih jéih jepahcan, iiguípna bejni pínah ã jamna caá. Det pánihnitboó Diosdih í jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh ã náahat pahjeh wã chãjbipna caá”, det niúj jenah joinítboó Diosjeéh páantjeh í jambipna caá.

9 “Wã náahatdihjeh wã chãjbipna caá”, niúj jenah joí cádahnit, Túini Espíritu ñijeéh ã jamuchah, yeéb ã náahatboodih ñi chãjna caá. Det Túini Espíritu wihcannitboó Cristoíhwã nihcan caá. 10 Obohjeéhtih, yeéboó áihwã ñi jamuchah, Túini Espíritu ñijeéh ã jamna caá. Pánihna, yéejat jíib ñíih bácah ã wanuchah yuhna, caán ñijeéh ã jamuchah, ñíih caolih túi booni ã jamna caá. Pánihnit ñi jamuchah, Dios yeebdih “Nit táinit caá”, ã niijíchah, páantjeh ájeéh ñi jambipna caá. 11 Dios jwiít dih wahní Túini Espíritu jwíjeéh jamna, Jesús dih ã booaatji pahjeh muntih jwiít dihbut ã boobipna caá. Pánih boonit, jáap bácah jwiít dih ã chãj wãhbipna caá.*

12 Wã déewáá, jwiít jwí náahatdihjeh chãj cádahnit, caandih jwãub chãjcat caá náahap. 13 Jwí weñat pínahdihjeh chãjnit jamna, iiguípna bejnit pínah tigaá jwí jamup. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh yéej

chãjatdih cádahna, páantjeh Diosjeéh jwí jambipna caá.

14 Det Túini Espíritudih péenit jamna, Dios weh caá. 15 Caán Túini Espíritu jwíjeéh ã jamat pínah jãtíh, Dios ã peéh chãjatdih jwí úum jwuhup jí. Obohjeéhtih, buu Dios weh jamna, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh “Oini Paá”, úumcanjeh caandih jwí jéih niijná caá.* 16 Túini Espíritu jwiít dih nin pah ã niúj jéihyana caá: “Yeéb yoobópdih Dios weh ñi jamna caá”, ã niijná caá. 17 ã weh jwí jamuchah, “Wã wehdih táinidih wã chãj wãhbipna caá”, Dios ã niijátji pah, jwiít dih, Jesucristo bíic dih, ã túi chãjbipna caá. Pánihna, Cristoíhwã jwí jamat jíib yeejép yapnit jamna, táttimah jeáboó túi wëinit, ájeéh maáta jwí jambipna caá.*

Dios ded pah jwiít dih ã túi chãjat pínah

18 Buu nin baácboó jam jwuhna, yeejép jwí yapna caá. Obohjeéhtih, táttimah Diosjeéh maáta waadnit, chah táinit jwí jamat pínahdih jenah joinít, nin baácboó jwí yeejép yapatdih “Oboh jamni ã jamna caá”, wã niúj jenah joiná caá. 19 Dios weh jeáboó ájeéh jamnit, jwiít maáta jwí jamat pínahdih búdí eníhna, nihát Dios ã chãjnitjibut í pãina caá. 20 Caán ã chãjnitji í jwíih túi jamuchah yuhna, cáacboó ã jwíih yéej chãjatji jíib, queébtat bíic yoobó

* 8:11 1Co 3.16

* 8:15 Mr 14.36; Gá 4.6

* 8:17 Gá 4.5-7

wannit pínah ìt jum jwíhip wut jī. Caanjéh pohba páant ãt bejcap wut jī. Diosboó ã chãjnitjidih wannit pínah ãt jum jwuhat túutur wut jī.*

²¹ Dios ã chãjnitji wan beednit déejidih táinit ã jwúub chãjbipna caá, páant mantih. Dios wehdih ã túi túut nuúm beedáat pahjeh mantih, biíc yoobó ã chãjnitjidihbut ã túi túut nuumbípna caá.

²² Obohjeéhtih, buu nihat ã chãjnitji wannit pínah míc ì jum jwuhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tuba ñaacát pah Dios ã chãjnitjibut yeó jáap jumat pah búdí tuba ñaacni panihnit ì jum jwuhna caá. Páant ì jumatdih jwiít jwī jéihna caá.

²³ Jwiít dih Túini Espíritu ã jumachah yuhna, biíc yoobó tuba ñaacnit panihnit jwī jum jwuhna caá. Nin baácboó jwī jum jwuhachah, caán jwījééh jumnit, jwiít dih táini ã chãj wáhna caá. Æ pebhna jwī jubínachah, chah búdí jwiít dih ã túi chãj wáhbiipna caá. Pánihna, jwiít Dios ã wehdih yoobópdih ã túut nuúm beedáat pínah, ãjééh jwī túi jumat pínah, jáap bácah jwiít dih ã wúhat pínahdihbut búdí jwī wēi páina caá.*

²⁴ “Páant ã chãjbipna caá”, niój wēi jenah joinít, iiguípna bejnit déejidih ã túi ubnit jumna yuhna, páantjeh ã túi túut nuúm beedánit jwī jum jwuhcan caá. Æ túut nuúm beednit jumna, páant ã chãjat pínahdih jwīta páican

tagaá. ²⁵ Obohjeéhtih, ã chãjat pínahdih encan yuhna, Dios jwiít dih ã túi túut nuúm beedáat pínahdih jéihnit, jwī wēi páina caá.

Túini Espíritu jwī wúbatdih ã teo wáacat

²⁶ Buu túi jéihcannit jwī jumachah enna, Túini Espírituboó jwiít dih ã teo wáacna caá. Diosdih ded pah wúbat pínahdih jwī jéihcah, caán Túini Espíritu jwiít dih búdí ã teo wáacna caá, yoobópdih jwī wúbat pínah niijná. Jwiítboó búdí wúbihna yuhna, jwī wéheatjīh jwī jéih buujácah, jwī lípdih yoobópdih naóhni jwiít dih ã wúbh wáacna caá. ²⁷ Dios ded pah jwī jenah joyátdih túi jéih beedána, ded pah Túini Espíritu jwiít dih ã wúbh wúhatdihbut ã túi jéihna caá. Pánihna, ded pah áihwá dih Dios ã náah yacat pah, jwiít dih Túini Espíritu ápī wúbhna caá.

Cristo ã wēpatjīh yéejatdih túi yapohnit jwī jumat

²⁸ Jwiít nihat Diosdih oinit, ã náahatdih chãjnit pínah ã ñíonit jwī jumachah, Dios jwiít dih ápī túi en daoná caá. Ded pah jwī yapachah, jwiít dih ã teo wáacna caá, caandih chah jwī túi jenah joyát pínah niijná. Páant ã chãjatdih jwī túi jéihna caá.

²⁹ Jwiít áihwá jwī jumat pínahdih Dios biíh mah átát jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, ã wúh Jesucristo ã jumat biíc yoobó jwiít dih át jumat túutur wut jī, dawá ã úudwá jwī

jumat pínah niijná. Páant jwĩ jumuchah, caánboó jwĩ úud jeñé caá ã jumap.* ³⁰ Biíhmah áihwã jumat túutnitdih át ñíwip wut jĩ, “Nit táinit caá”, jwiít dih ã niij enat túut niijná. Páant niij ennit, ã pehbboó ãjeéh maáta pínah jwiít dih át waadánap wut jĩ.

³¹ Caandíh jéihnit, nin pahbut jwĩ jéihna caá: Dios ã oinit jwĩ jumuchah, det jwiít dih ĩ en jũih buujácan niít. ³² Dios ã wũúhdih át wahap wut jĩ, jwĩ yéejat peéh ã wun wũhat pínah niijná. “Wã wũúhdih tubit oina, caandíh wã wunat túutcan niít”, át niijcáp wut jĩ. Pánih wahnit, ded pah jwĩ náahatdihbut ã túi wēi teo wáacipna caá. ³³ Dios jwiít dih ñíona, “Nit táinit caá”, ã niij ennit jwĩ jumuchah, “Queét yeejépwã caá”, det jwiít dih ĩ jéih niij naóh yaccan caá. ³⁴ Cristo jwĩ yéejat jíib wun wũhna, jwũub boo pud jũóh nit, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, caán biíc dih nihad dih wutni ã jumna caá. Pánih jumna, jwĩh pínahdih ãpĩ úubh wũhna caá, det jwiít dih peéh chãjat túutna, ĩ jéih naóh yaccat pínah niijná. ³⁵ Cristo jwiít dih búdí ã oyochah, “Queétdih ma oi cádahaá”, bita ĩ niijíchah yũhna, ã jepahcan niít. Jwiít dih yeejép ã yapachah, bita jwiít dih yeejép ĩ chãjachah, jwĩ nũgáp wunuchah, yégueh wihcannit jwĩ jumuchah, jwiít dih tobohat ã jumuchah, jwiít dih ĩ

mao yohochah yũhna, Cristo jwiít dih ã oi cádahcan niít. ³⁶ Dios naáwát dih naóh yapani páant jwĩ yapat pínahdih nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Yeó jáap jumat pah míhwã jwĩ jumat jíib jwiít dih íjnit, ĩ mao yohíhna caá. ĩ mao jeémát pínah ovejawã pah jwiít but jwĩ jumna caá”, át niij daacáp tajĩ. (*Sal 44.22*)

³⁷ Páant yeejép jwĩ yapachah yũhna, Cristo jwiít dih oina, búdí ã teo wáacatjĩh wēinit, jwĩ túi yap yohna caá. ³⁸⁻³⁹ Jesucristoíhwã jwĩ jumuchah ennit, Diosboó jwiít dih bainí ã oican caá. Pánih oinit, jwiít dih ã oi cádahcan niít. Jwĩ wunuchah, jwĩ báadhdachah, buubut, túttimahbut, ded pah jwiít dih ã yapachah yũhna, ã oi cádahcan niít. Ángelwã, nemépwã, nin baác dih moón ĩ maáta, japmant moón, nump bóo tólihmant moón, “Queét míhwãdih ma oi cádahaá”, Diosdih ĩ niijíchah yũhna, ã jepahcan niít. Pánihna, nihat Dios ã chãjnitboó caandíh ĩ jéih oi cádahat túutcan niít. Pánih búdí oina, jwiít jwĩ Maáh Jesucristoíhwãdih Dios ã oi cádahcan niít.

9

Judíowã Dios ã ñíonit

¹⁻² Weém Cristoíh jumna, “Wã déewã, judíowã caandíh ĩ náahcatdih búdí wã jĩgahna caá’, niijná, yoobópdih niijná caá ma chãjap”, Túini

* 8:29 2Co 3.18; Gá 4.19; Fil 3.10

Espíritu weemdih ã niij jéihyana caá. ³ Wíih baácđih moón, wã déewã, Israel ã jũimená, Cristodih ĩ náahcat jũib iiguípna ĩ bejbipna caá. Pãnihna, “Wã déewãđih bádí oinit, iiguípna ĩ bejcat pínah niijná, túut nuumnít, weémboó iiguípna wãta bej tagaá, queét ĩ túi yapat pínah niijná”, wãpĩ niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant niij jenah joiná yuhna, wã jéih chãjcan caá. ⁴ Queét wã déewã Israel jũimená jumna, Dios ã weh pínah queéđđih át nĩwip wut jĩ. Ded pah ãihwã ĩ jumat pínahđih queéđđih át naáwáp wut jĩ. Moisés jum láa ãih yeh iigátjĩh queéđđih át waáwáp wut jĩ. ã wutatđih Moisésjidiđ queéđđih át jwĩh naáwát túutwut wut jĩ. Diosđih ĩ weñat pínah muđđih queéđđih át chãjat túutwut wut jĩ. ã túi chãjat pínahđih queéđđih wut jĩ Dios át naáwáp wut jĩ.* ⁵ Jwĩ nuowã Abraham, Isaac, Jacob queét biíc peihcannit, jwiit judíowãđih cãac waowã ĩ jumachah, jwiit ĩ jũimená caá. Jesucristobut, ĩ jũima yoobát át jumwut wut jĩ. Caán Jesucristo Diosjeh muntih jumna, nihah chah maáh ã jumna caá. Yeó jáap jumat pah caandih jwĩ túi wẽi naóh jũh. Páant tíi ã jummu naáh.

⁶ Páant wã naáwáchah, nin pah ñita niij jenah joi tãgã: “Dios ã naáwátjĩ pah biíc yoobó jwiit Israel ã jũimenáđih ãihwã pínah át

chãjcap taga”, ñita niij jenah joi tãgã. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ã jũimená jumna yuhna, Dioíhwã yoobát nihcan caá. ⁷ Nin pah caá: Biquína Israel jũimená Abraham jũimená ĩ jumachah yuhna, “Abraham jũimená yoobát nihcan caá”, queéđđih Dios ã niij enna caá. Nin pah Dios át niijjip wut jĩ: “Obohjeéhtih, ma wũuh Isaac jũimená bácah ma jũimená yoobát ĩ jumwut caá”, Dios Abrahamđih át niijjip wut jĩ.* ⁸ Páant ã niij naáwáchah joinit, nindiđ jwĩ jéihna caá: Abraham jũimená cãac jumna yuhna, Diosđih túi jenah joicán, ã weh nihcan caá. Dios ã niijátjidiđ túi jenah joinitjeh tigaá Abraham ã jũimená pohba. ⁹ Nin pah Dios Abrahamđih át niij naáwáp wut jĩ: “Túttimah bóo jópchi nin dée widhđih muntih wã jwũub jũwũchah, majeéh bóli Sara ma wũuhđih mi túuhwut caá”, át niijjip wut jĩ.*

¹⁰ Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jumwut wut jĩ. Queét chénat pah ĩ íp Isaac jwĩ nuo át jumwut wut jĩ. ¹¹⁻¹² ĩ cãac jumat pínah jãtĩh, táini, táicatđih ĩ chãj jwuhcah, ded pah ĩ chãjatđih jenah joicãnjeh, caandih náahna, úudyiboodih Dios át nĩwip wut jĩ. Pãnih ñionit, Rebecadiđ nin pah át niijjip wut jĩ: “Weép jeñé ã úuddih ã teo wũhbwut

* 9:4 Ex 4.22 * 9:7 Gn 21.12 * 9:9 Gn 18.10 * 9:11-12 Gn 25.12

caá”, caántdih át niijíp wut jī.* 13 Páant ā nīwatjidih jenah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “ ‘Jacobdih caá wā oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodih wā iiná caá’, Dios ā niijná caá”, át niij daacáp tajī.*

14 Caandih jenah joinít ¿ded pah tigaá jwīta niij? “Ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, ā náahnidihjenah pánih nīona, Dios yoobópdihi ā chājcan caá”, ¿jwīta niij tániit? ¡Pánihcan caá! 15 Dios Moisésdih nin pah ā niijátjidih jwiítidih náhniat caá náahap: “Det wā náahnitdihjenah wā jīgah en teo wáacbična caá”, Dios ā niijná caá, át niij daacáp tajī.* Ded pah cāc ā chājatdih jenah joicánjeh caandih nīonit, yoobópdihi ā chājna caá. 16 Jwiít cācwā jwī náahat pah nihcan, ded pah jwī chājat jibbut nihcan, det ā náahnitdihjenah Dios ā jīgah en teo wáacna caá. 17 Faraón Egipto baácdih moón ī maáhdih ded pah Dios ā niijátjidih náhninit, “Dios ā chājat yoobópdihi ā jamma caá”, jwī niij jéihna caá. Nin pah Faraóndih át niijíp wut jī: “Egipto baácdih moón ī maáh pínahdih meemdih maáh wā waadánap jī, nihadidih wā wēpatdih wā júutat túut niijná. Pánihna, ded pah meemdih wā chājachah ennit, nihadidih baácdih moón ‘Caánboó chah wēpni caá’, ī niij naóhbična caá”, Dios caandih ā niijíp be,

Moisés át niij daacáp tajī.* 18 Dios det ā náahnitdihjenah ā jīgah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadidih caanjéh ā jepahat túutcan caá. Pánihna, Dios ded pah ā náahatdihjenah ā jéih chājna caá.

19 Pánih chājni ā jamma chah ennit, weemdih nin pah nīta niij tágaá: “Dios ā náahnitdihjenah ā jīgah enechah, jwiítboó caandih yap yohna, jwī bujácana niit. Pánih yap yohna, jwī jéih bujácana, ¿dépanih tigaá caán jwiítidih ā peéh chājihna?” niij iijnit, weemdih nīta wúbh joi tágaá. 20 Nin pah yeebdih wāta niij jepah taga: ¿Yeéb cācwā oboh jammnit jamma yuhna, Diosdih nīta jāih niit? Ded wáam dahdih ā nawachah, ā naoni dahboó caandih nin pah ā jéih niij jāihcana caá: “¿Dépanih tibeé weemdih nin pah jígohni dah ma nao?” ā jéih niijcán caá. Pánihna, yeéb Diosdih jāihna, caán wáam dah ā jāihñat pah niijná caá nī chājap.* 21 Wáam dah naoni ā náahat pah caán wáam déepjīhjenah muntih dawá mácah jígohni dahnadidih ā jéih naona caá. Biquína túini wáam dahnadidih naona, biíh oboh jammnidihbut ā jéih naona caá. Pánihna, caán ā nawat dée, Diosbut ā náahat pahjenah jwiítidih ā jéih chājna caá.*

22 Iguípna bejnit pínah ī yéej chājatdih búdí ā iijatdih júutat túut niijná, Dios queétdih ā peéh chājbična caá. Obo-

* 9:13 Mal 1.2-3

* 9:15 Ex 33.19

* 9:17 Ex 9.16

* 9:20 Is 29.16; 45.9

* 9:21 Jer 18.4-6

hjeéhtih, ā wēpatboodih jútat tút niijná, queétdih ā peéh chājat pínahdih jenah joiná yuhna, maatápdih ī yéej chājatdih āt enah boj jwuhap wut jī. ²³⁻²⁴ Ded pah ā táí jumat, ā wēpatdihbut ā jīgah ennitdih āt jéihyanap wut jī. Jwiít dih jātih ātát űíoip taga, caán biíc dih jumnit, ā wēpat, ā túyatdihbut jwī bíbohat pínah niijná. Pánihna, jwiít ā űíonitboó biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jwī jumna caá. ²⁵ Páant ā yapat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani Oseas nin pah āt niij daacáp tajī:

“ Jātih wīhwā nihcannitjidih “Yeéb wīhwā caá”, wā niijbípna caá. Jātih wā oicannitjidihbut “Yeéb wā oinit caá”,* wā niijbípna caá, Dios ā niijná caá. (Os 2.23)

²⁶ ‘Wīhwā yeéb nihcan caá’, ā niijnítjiboó Dios báadhni weh ī jumbipna caá”, āt niij daacáp tajī. (Os 1.10)

²⁷⁻²⁸ Jon jātih Isaíasbut Israel ā juimenádih nin pah āt niij daacáp tajī:

“Dios cāacwā ī yéej chājatdih búdí íjnit, waícanjeh queétdih ā peéh chājbipna caá. Pánihna, óondih jenah enna jwī buujácat pah, Israel ā juimená dawá ī jumuchah yuhna, det caandih jepahnitdih-jeh Dios ā táí ubbipna

caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 10.22-23)

²⁹ Isaías nin pahbut āt niij daacáp tajī:

“Jwī Maáh Chah Wēpni, biquína jwī déewādih ā táí ubcah, jwiít judíowā jwīta buúd beed tágaá. Pánihna, Sodoma, Gomorra tútchidih moondih peéh chājna, ā yoh beedáát pahjeh mǎntih jwiít dihbut āta yoh beedá tagaá”, āt niij daacáp tajī. (Is 1.9)

Judíowā túini doonádih ī náahcat

³⁰ Nindih táí náhnat caá náahap: judíowā nihcannit Jesucristodih táí jenah joinít, ī jepahachah ennit, “Nit túinit caá”, queétdih Dios āt niij enep taga. Dios biíc dih ī táí jumat pínahdih ī bidcah yuhna, Dios queétdih āt táí ubap taga. ³¹ Obohjeéhtih, Israel ā juimená judíowāboó “Jwiít Dios ā wutatdih jwī chājachah, caán biíc dih jwī táí jumbipna caá”, niij jenah joí bidna yuhna, Moisés ā wutatjidih jepahíhna yuhna, ít jéih buujácap taga. Pánihna, túinit ī jumíhna yuhna, ā wutatdih ī jepahcatdih ennit, “Nit túinit caá”, Dios āt niij encap taga. ³² ¿Dépanih tigaá túinit jumíhna yuhna, ī buujácan? “Dioíhwā jumíhna, jwī jenah joyátjīh-jeh Moisés ā wutatjidih jwī jéih jepahna caá”, niij jenah joinít, Diosdih táí jenah joicánjeh, ít jéih buujácap taga. Jesúih túini doonádih naóhna, nin pah

* 9:25 1P 2.10

jwĩpĩ niijná caá: “Jwĩ tóocni jee dáh panihni Cristo ã jumna caá”, jwĩpĩ niij naóh bohéna caá. Det jee dáhdih bũug lánitboó ĩ tóocni dahdih ĩpĩ íjna caá. Pánihat pah, Cristoíh doonádih joinít, tóocni jee dáhdih ĩ íijat pah caandíhbut íjnit, Dios bícdih ĩ jéih jumcan niít. ³³ Páant Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Jerusalén tútchiboó ĩ tóocat pínah jee dáh panihnidih wã jwejna caá. Caandíh tóoc bũugnít, ĩ bũug lánni dahdih cãacwã bádí ĩ íjibipna caá. Caandíh ĩ íijat pah caán tútchidih moón caán jee dáh panihnidih ĩ náahcatji jíib, wã pebhna ĩ juibícan niít. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih túi jenah joinítboó wãjeéh jumna, ĩ túi wēibipna caá’, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajĩ. (Is 28.16)

10

¹ Israel ã jaimená wã déewã iiguípna bejnit pínah ĩ jumuchah, bádí wã jígahna caá. Pánih jígahnit, Dios queétdih ã túi ubat pínahdih náah yacna, bádí wã úbhna caá. ² Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét Dios ã náahat pah bádí ĩ chājíhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih chājíhna yuhna, Dios

ded pah ã chājat tútatdih yoobópdih ĩpĩ jéihcan caá. ³ ĩ jenah joyátjĩhkeh túini ĩ chājíhna yuhna, Dios ã náah yacatdih ĩ jéih bũujácan caá. Pánih bũujácan yuhna, Dios ã teo wáacat pínahdih ĩ jenah joicáh, queétdih “Nit túinit caá”, ã niij encan caá. ⁴ Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joinítboodih “Nit túinit caá”, Dios ã niij enna caá. Pánihna, Moisés ã wútatjidih jwĩ jepahat jíib túi ubnit jwĩ jéih jumcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodíh túi jenah joí jepahnidihkeh ã túi ubna caá.

⁵ Moisésjeh jon jãtíh nin pah át niij daacáp tajĩ: “Det Dios ã wútatdih túi jepahnidihkeh ã túi ubbipna caá”, át niijíp tajĩ.* ⁶⁻⁷ Páant ã niij daacáchah yuhna, bũu jwuh det Cristodih túi jenah joinítidihkeh “Nit túinit caá”, Dios ã niij enna caá. Cristoíh doonádih bohéna, nin pah jwĩpĩ niij naóhna caá: Dios ã wahni Cristojeh nin baácboó átát dei juyúp tajĩ. Pánih dei jwiníji ã jumuchah, nin pah ñi niij jenah joicá bojoó: “Jeáboó púuh laab béjnit, Cristodih ub dei jũóhni pínahdih jwĩ náahna caá. Wunnitji caolih pebhboó dei bejnit, Cristodih boocat túatnit, caandíh jwúub ub púuh laab jũóhni pínahdih jwĩ náahna caá, jwiítdih ã túi ubat pínah niijná”, ñi niij jenah joicá bojoó. ⁸ Dios naáwátdih naóh yapaniji nin pah át niij daacáp tajĩ: “¿Dépanih tiguaá Dios naáwátdih ñi bid?

* 10:5 Lv 18.5

Caandíh jéihnit, ñitát bohé tagaá”, át niúj daacáp tajī.* Pánihna, caán jwī bohéni naáwát Cristodih ā tui jenah joyát tūtna caá. ⁹ Pánih bohéna, nin pah jwīpī niúj naóhna caá: Det Dios biícđih tui jumíhna, “Jesús wā maáh caá”, niúj naóhnit, “Dios caán wənnijidih át jwəub boanap jī”, ĩ niúj jenah joyóchah, Dios queét iiguipna bejnit déejidih ā tui ɔbbipna caá. ¹⁰ Jesúsdih jwī tui jenah joí jepahachah, Dios jwítdih “Nit túinit caá”, ā niúj enna caá. Pánihna, “Jesús wənniji jwəub boo pud jūóhni jumna, nihat cācwā ĩ maáh ā jumna caá”, bitadih jwī niúj naáwáchah, ā tui ɔbnit jwī jumna caá.

¹¹ Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajī: “Det Diosdih tui jenah joinít, ‘Páant ā niúját pah biíc yoobó ā yapbipna caá’, niúj jenah joinít, túiccanjeh ĩ tui wēibipna caá”, át niúj daacáp tajī.* ¹² Dios nihat cācwā yoobó ĩ maáh jumna, det caandíh ɔbħnitdih túini ā chājipna caá. Judíowāđih, judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ā tui teo wáacipna caá. ¹³ Dios naáwátdih biíh naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajī: “ ‘Wā yéjatdih yohnit, weemđih ma tui ɔbúú’, det jwī maáđih niúj ɔbħnitdih ā tui ɔbbipna caá”, át niúj daacáp tajī.* ¹⁴ Obohjeéhtih, det Cristoíh doonáđih joicánnitboó caandíh ĩ jéih ɔbħcan caá. Pánihna, ā

naáwátdih naóhnit wihcah, caán doonáđih joicánnit, caandíh ĩta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵ Ā naáwátdih naóhnit pínahđih Dios ā wahcah, det áih túini doonáđih naóhnit ĩta wihcan tagaá. Dios naáwátdih biíh naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajī: “Túini doonáđih naóhnit ĩ jūúwáchah, jwī tui wēina caá”, át niúj daacáp tajī.*

¹⁶ Páant ĩ daacátji ā juməchah yəhna, Israel juméná dawá caán túini doonáđih ĩt joíhcap jī. Páant ĩ joíhcat pah Isaías Diosdih ɔbħna, nin pah át niúj daacáp tajī: “Maá, ma naáwátdih queétdih jwī naóh yapanachah yəhna, dawá ĩ joíhcap be”, át niúj daacáp tajī.*

¹⁷ Cristoíh túini doonáđih joyát caá náahap, caandíh tui jenah joinít, cācwā ĩ jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin pah yeebđih wā niúj ɔbħ joiná caá: “¿Israel juméná caán doonáđih ĩt joijícan taniít?” ñi jenah joyóchah. Caandíh yoobópđih ĩt joijí ta yəh caá. Páant ĩ joyátjđih tígá Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajī:

“Dioíh doonáđih nihat pebhboó ĩt naóh peetép wət jī. Pánihna, nihat baácdih moón caandíh ĩt joyóp wət jī”, át niúj daacáp tajī. (*Sal 19.4*)

¹⁹ Pánih jéihnit, nin pah wā jwəub niúj ɔbħ joiná caá páant məntih: ¿Caán

* 10:8 Dt 30.12-14 * 10:11 Is 28.16 * 10:13 Jl 2.32 * 10:15 Is 52.7 * 10:16 Is 53.1

doonádih Israel jüimená joiná, ít túi beh joiícán ta niít? ñi jenah joyóchah. Ít túi beh joijí ta yah caá. Nin pah Moisés á niúj daacátjidih yeebdíh wā jwíih náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel jüimenádih á niúj naóhna caá: ‘“Jenah joicánnit, yeejépwā caá”, ñi niúj ennitdih wíihwā pínah wā chājbipna caá. Páant wā chājachah, yeebboó jepchá tábniit, queétdih búdí ñi íjibipna caá’, á niijná caá”, Moisés át niúj daacáp tají. (Dt 32.21)

²⁰ Isaíasbut úumcanjeh, nin pah át niúj daacáp tají:

“Nin pah Dios á niijná caá: ‘Weemdíh bidcannitboó í jwāáap be. Weemdíh úúbhcanntidih ded pah wā jumatdih wā jéihyanap be’, Israel jüimená nihcannitdih Dios á niijná caá”, Isaías át niúj daacáp tají. (Is 65.1)

²¹ Israel jüimenáboodíh, nin pah Isaías át jwúub niúj daacáp tají:

“Nin pah Dios á niijná caá: ‘Queét weemdíh náahcan, yap yohnit í jumna caá. Obohjeéhtih, í túut nuumát pínahdih náah yacnit, maatápdih “Wíihwā ñi jumúú”, queétdih wā niijíp yah be’, Dios á

niijná caá”, Isaías át niúj daacáp tají. (Is 65.2)

11

Israel á jüimená daocánnitdih Dios á túi úbat

¹ ¿Israel á jüimená Dios á ñíonitjidih buu láa áta yoh taniít? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Nihcan caá! Queétdih á yohcan beé. Weembút Israel á jüima, Abraham jüimená í jüima náahji mun tigaá. Benjamín á jüimená jumni poómpdih bóo caá.* ² Bííhmah Israel á jüimenádih Dios á ñíonitji í jumachah, queétdih át yohcap jí. Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji Israel á jüimená í yéej chājatjidih Diosdih át naóh yacap jí. ¿Caán á naóh yac daacátjidih yeebboó ñi jéihcan niít? Nin pah át niúj daacáp tají: ³ “Maá, ma naáwátdih naóh yapanitdih dawá ít mao yohop be. Meemdíh wéina, nuñápdih jwí mao cáo wáhat jeé poómpnadihbut ít boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátdih naóh yapanit biícdih jumni weemjéh caá wā jüdhdap. Páant wā jumat doonádih joiná, weemdíhbut í mawíhna caá”, át niúj daacáp tají.* ⁴ Páant á niujíchah joinít, Diosboó Elíasdih nin pah át niúj jepahap wut jí: “Meém biícjeh pohba nihcan caá. Páantjeh wíih cáacwā siete mil pohba í jumna caá. Queétdih weémboó wā túi wapap be. Páant wā

* 11:1 Fil 3.5 * 11:3 1R 19.10,14

wapachah, bita ĩ pāpni Baal wūt jumnidih queét ĩ wēi úbhcan caá. Páant dawá ĩ jumatdih jéihnit, ma úmca bojó”, Dios Elíasdih át niijíp wut jī.* 5 Elías jum láa, daocánnit Diosdih túi wēinit ĩ jummat pah muntih, buubut daocánnit Israel ā jumimenádih Dios búdí oina, jġgah ennit, āihwā pínah át ņiwip taga. 6 Pánih ņíonit, “Ńi túi chājat jġib yeebdíh wā ņíona caá”, át niijcáp jī. ĩ túi chājat jġib ā teo wáacna, oinit, jġgah enat yoobát āta nihcan tagaá.

7 Páant niijnít, ¿ded pah tigaá ā jum? Nin pah caá: “Nit wīhwā caá”, Dios queétdih ā niiját pínahdih Israel ā jumimená búdí ĩ náahachah yuhna, páant át niijcáp wut jī. Obohjeéhtih, āihwā ĩ jummat pínah niijná, daocánnitdihjeh Dios át ņiwip wut jī. Bitá ā ņíocannitboó caandíh chah yap yohnit ĩt jumap wut jī. 8 Páant ā yapatdih Dios naáwát dih naóh yapanit nin pah ĩt niij daacáp tajī:

“Caandíh náahcannitdih Dios ŭonit panihnit át chājap be. Páant ā chājachah, ded pah ā wēpatdih ā júutachah yuhna, ĩpġ beh encan caá. Ā naáwát dih joiná yuhna, ĩpġ beh joicán caá. Páantjeh tigaá buubut queét ĩ jumap”, ĩt niij daacáp tajī. (Dt 29.4; Is 29.10)

9 Maáh David nin pah caandíh jeh muntih át niij daacáp tajī:

“Queét Israel ā jumimená búdí jeémátdih, dawá bií déedihbut bíboh nit, wēina, ‘Jwiitdih Dios ā túi wēi enna caá’, niij jenah joinít, ded pah yéej chājnit ĩ jummatdih ĩ jéihcan caá. Páant ĩ jumachah ennit, queétdih ma peéh chājaá.

10 Pánih peéh chājna, queétdih jéih encannit panihnit ma chājaá. Ma peéh chājnit pínahjeh jumna, búdí jġgah naáh jumnit ĩ jumna naáh”, át niij daacáp tajī. (Sal 69.22-23)

Judíowā nihcannitdih Dios ā túi ubat

11 Páant niijnít, nin pah wā jwáub úbh joiná caá: Israel ā jumimená, Cristodih ĩ náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniít? ņi jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba ā chājcan niít. Páant ā yohcan yuhna, queét Cristodih ĩ náahcah, buu judíowā nihcannitboodíh Dios ā túi ubbipna caá. Judíowāboó ĩ jepchá tubat pínah niijná, judíowā nihcannitdih Dios āihwā pínah ā chājna caá. 12 Judíowā Cristodih náahcan, ĩ yap yohat jġib, buu láa nihát baác dih moondíh dawá túi ubnit, Dios queétboodíh ā túi chāj wāhna caá. Pánihna, judíowā yap yohnit ĩ jumachah, bitadih Dios túi chājna, queét judíowā Cristodih ĩ jepahachah bácah,

bitadih chah túini pohba ã chãj wãhþipna caá.

13 Páant niijná, yeéb judíowã nihcannitdih wã naóhna caá. Yeebdíh caá Cristo weemdíh ã bohéat túutur. Pánih yeebdíh bohéna, oboh nih bohéna wã chãjcan caá. 14 Páant wã déewãdih wãþi niij naóhna caá, Dios ã túi ubnit ñi jummatdih i jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, iijna, túut nuumnít, queéþbut Cristodih i náahachah ennit, Dios queédihþbut ã túi ubþipna caá. 15 Judíowãdih Dios ã cádah jwahuchah, nihat baácðih moón judíowã nihcannitþoo túini doonáðih joinít, Cristodih i jepahna caá. Páant i jepahachah ennit, queéþboodíh ãjeéh ã túi jumat túutna caá. Queét judíowãboodíh ãihwã pínah ã chãjachah bácah, nihat baácðih moondíh túini yoobát ã jumat túutþipna caá. ãihwã i jumuchah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ubþipna caá. 16 Nin pah caá ã jumur: Cãacwã i jwíih chãjni pan dahdih Diosdih i wãhuchah, “Nin túini caá”, ã niij enþipna caá. Pánih caanbítðih ennit, nihat þudhndihþbut biíc yoobó “Nin túini caá” ã niij enþipna caá. Pánihat pah mantih, máa náat túini ã jumuchah, ãih cãcanabut túini ã jumna caá. Páant niijná, nin pah wã niij naóhna caá: Jwíi nuo Abrahamji Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã niij enat

pahjeh, ã jaimenábut caandíh i túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, queédihþbut ã niij enþipna caá.

17 Biquína judíowã olivo nah Dios ã bóod yohni cãcana panihnit i jumuchah, yeéb judíowã nihcannitboodíh ã bóod yohopjidih ã jwúub dũjnít panihnit ñi jumna caá. Yeéb jiadih bóo olivo cãcana panihnit ñi jumuchah yuhna, momni olivo nah panihnidih át jwúub dũjúp wut jĩ. Páant niijná, nin pah wã niij naóhna caá: Judíowã i jumapjidih yeéb judíowã nihcannitdih Dios át jwúub túut nuum jwejep wut jĩ. Pánih dũjnít panihnit ñi jumuchah, judíowãdih Dios ã túi teo wáacat pah, buu yeebdíhþbut ã túi teo wáacna caá. 18 Páant yeebdíh ã ñíwichah jéihnit, “Jwiítþoo judíowãdih chah túinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Ded máa cãcana ãih náatdih ãþi teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, ãih náat caá caán cãcanadih ã túi teo wáacap. Páant ã nihat pah, jwiít judíowãdihjeh Dios jwíih ñíona, máa náat panihnit jwíi jumna caá. Pánih ñíona, jwíi dée pínah Cristodih át ñíwip wut jĩ, yeebdíhþbut ã túi ubat pínah niijná. Pánihna, “Jwiítþoo judíowãdih chah túinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.

19 Yeéb judíowã nihcannit nin pah ñita niij tágaá: “Biquína máa cãcanadih i bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowãdih át yohop

wut jĩ, jwiitboó ãihwã jwĩ jummat pínah niijná”, ñita niij tágaá. ²⁰ Páant ñi niiját yoobódih tigaá. Obohjeéhtih, queét Cristodih í túi jenah joicátji jíib Dios queétdih át cádah jwuhap taga. Cristodih ñi túi jenah joyát jíibjeh ãihwã pínah yeebdíh át ñíwip taga. “Jwiit judíowãdih chah táinit caá”, ñi niij jenah joyóchah, ã táican caá. Yeebbát ñi túi chãja chaáh, queét judíowã í cádahat pah “caandíh ñi cádahná” niijná. ²¹ Jwíih jumni cácana panihnit judíowã Cristodih í jepahcat jíib, Dios yohna, yeéb ã jwúub túut ñuumní cácana panihnit, caandíh ñi cádahachah ennit, yeebdíhbut bíic yoobó ã yohbipna caá. ²² Dios yeebdíh ded pah ã túi chãjatdih ñi túi náhninaá. Ñum náah jumni caandíh jepahcannitdih ã peéh chãjat pínahdihbut búdí jenah joyát caá náahap. Yeéboó caandíh ñi túi jenah joí cádahcah, yeebdíh ã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh ñi cádahachah, yeebdíhbut Dios ã yohbipna caá. ²³ Queét jepahcannit judíowã túut ñuumní, caandíh í jepahachah, caán ã bóod yohni cácana panihni í jumachah yuhna, queétdih ã jwúub ñuumjbipna caá, ã ñíonit bíicdih í jwúub jummat pínah niijná. Diosdih dedé bawat wihcah, ã yohnijidih ã jéih jwúub ñuumjné caá. ²⁴ Pánihna, yeéb judíowã nihcannit jiadih bóo olivo cácana panihnit ñi jumachah yuhna, momni

olivo nahdih ñuumját pah, Dios yeebdíh ãihwã pínah át chãjap wut jĩ. Yeebdíh pánih chãjni jumna, judíowãboó ã jwíih ñíonit í jumachah, momni olivo nah yoobát panihnidih queét ã yohnitjiboodíh ã jwúub ñuumját pínahdih Dios ã bawat caá.

Dios judíowãdih ã túi ubat

²⁵ Yeéb wã déewã panihnit, “Dios jwiit judíowã nihcannitdih chah ã wéi enna caá”, ñi niij jenah joicát pínah niijná, baw yeebdíh cáacwã í jéihca naáhdih wã naóhbipna caá. Nin pah ã jumna caá: Baw jwuh dawá judíowã Diosdih í jepah jwuhcan caá. Dios ã ñíonit judíowã nihcannitdih ãihwã ã chãjat túttimah, judíowã jwuh jwúub túut ñuumní, caandíh í jepahbipna caá, bawca. ²⁶ Páant í jepahachah, queét nihat iiguipna bejnit déejidih Dios ã túi ubbipna caá. Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah ít niij daacáp tají:

“Jerusalén táтчimant jéohni judíowãdih ã túi ubbipna caá. Pánih jéohniiboó queét Jacob ã jaimená Diosdih í náahcatjidih ã túut ñuumbipna caá. (Is 59.20)

²⁷ Páant ã túut ñuumáchah, ‘Í yéejatdih wã yohbipna caá. Pánih yohnit, wã niijátji pahjeh queétdih wíihwã wã chãjbipna caá’, Dios ã niijná caá”,

ĭt niĭj daacáp tajĭ. (*Jer*
31.33-34)

²⁸ Judíowā ĭ n̄owādh ĩ ñíonitji ĭ jum̄chah, Dios queétdih búdí ā oyatji pahjeh m̄antih, b̄u jum̄nitdihbut biíc yoobó ā oina caá. Obohjeéhtih, páant ā oinit ĭ jum̄chah yuhna, Cristoíh doonádih joíhcan, Diosdih eníhcannit ĭ jumna caá. Páant ĭ eníhcat jíib, b̄u jwuh yeéb judíowā nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowā Diosdih ĭ eníhcah yuhna, Dios páantjeh queétdih ā oina caá. ²⁹ Pánih oina, ĭ n̄owādh Dios ā niijátji pah ĭ jum̄menádihbut ñíonit, ā oi cádahcan niít.

³⁰ Yeéboó jätih Diosdih yap yohnit ñi jum̄chah yuhna, judíowā ĭ yap yohochah ennit, b̄u jwuh yeebdíh jĭgah ennit, Dios āt túi ubap taga. ³¹ Yeebdíh ā jĭgah en teo wáacatdih enna yuhna, queétboó páantjeh yap yohnit ĭ jumna caá. Pánih yap yohnit ĭ jum̄chah, Dios yeebdíh ā jĭgah enat pahjeh queétdihbut biíc yoobó ā teo wáacipna caá. ³² Nin pah caá: “Nihat cāacwā t̄ubít yap yohnit ĭ jum̄chah, queét nihatdih jĭgah ennit wā teo wáacipna caá”, Dios ā niijná caá.

³³ ¡Choo! ¡Dios wēpni niít! Nihat túi jéih beedáni yoobát caá ā yoób jum̄ap. Páant ā jum̄chah, ā jenah joyátdih, ā chājatdihbut jwiít cāacwāboó

jwī túi jéih beedácan caá.*
³⁴ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapanit ĭt niĭj daacáp tajĭ: “Dios jwī maáh ā jenah joyátdih det ĭ jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, det caandíh ‘Nin pah ma chājaá’, ĭ jéih niijcán caá.*
³⁵ Det Diosdih biíh pah bóodih ĭ wāhat túttimah, ‘Caán weemdíh ā jíib b̄udána caá’, ĭ jéih niijcán caá”, ĭt niĭj daacáp tajĭ.*
³⁶ Dios nihatdih chājni ā jumna caá. Pánih jumna, nihat ā chājni āih míic ā jum̄chah, nihatdih ā wēpatjĭh páantjeh ā jum̄at túttna caá. Páant ā jum̄chah, yeó jáap jum̄at pah caandíh jwī wēi naóh jĭih. Páant tíi ā jum̄ nah.*

12

Dioíhwādh túini chājat caá náahap

¹ Dios jwiútdih búdí ā oyatdih náhninit, ded pah ā chājatdihbut jenah joiná, nin pah ñi chājat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá: Túini oveja wūúdh ĭ mao cáo wāhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míic wāhúú, ā náahatdihjeh ñi chājat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiútdih, Diosdih jwī túi weñaat túut niijná.

² Pánih chājnit, Diosdih jéihcannit ĭ jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Yeejép ĭ chājat pah biíc yoobó ñi chājca bojoó. Ñi jenah joyátdih túut n̄um bėjna, túinidih

* **11:33** Is 55.8-9 * **11:34** Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16 * **11:35** Job

41.11 * **11:36** 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16

chājnit ñi jumbipna caá. Pánih túut nuumná, Dios yeebdíh ded pah ā náah yacatdih ñi jéihbipna caá. Ā náah yacat táini jumna, yoobópdihbut ā jumna caá. Caán ā náah yacat pah chājna, Diosdih ñi túi weñabipna caá.

³ Búdí oinit, Dios weemdíh ā ñiwip jī, cācwādh wā bohéat pínah niijná. Pánih bohéni jumna, nihat yeebdíh nindih wā naóhna caá: “Weem túi jéihni yoobát caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Jesúsdi h túi jenah joinít jumna, “Dios weemdíh ā teo wáacat pah bóojeh tigaá wā jéih chājp”, niij jenah joyát caá náahap.⁴⁻⁵ Jwiít nihat Cristoíhwā míic jumna, áih bácah panihni jwī jumna caá. Pánih jumna, mácah tewatna Dios jwiít dih āt wūhup taga. Nin pah ā jumna caá: Jwīih bácahdih téihyana, jítchana, quíibna, dawá ā jumna caá. Pánihna, biíc bácahjuh jumna yuhna, mácah tewatna ā jumna caá. Páant jwīih bácah ā jummat pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwī jumuchah, mácah tewatna jwiít dih ā wūhna caá, jwī túi míic teo wáacat pínah niijná.*

⁶ Dios jwiít nihatdih ā teo wáacachah, mácah tewatnadh āt wūhup taga, ā wēpatjīh jwī chājat pínah niijná. Biquína jwiít dih Dios naáwátdih naóh yapanit pínahdih āt ñiwip taga. Páant ā ñíonit jumna, Cristodih ĩ túi jenah joyát pah bóo bitadihbut

ĩ túi naóh yapana naáh.⁷ Biíhboodíh cācwādh teo wáacni pínahdih Dios āt ñiwip taga. Páant ā ñíoni jumna, Dios ā wēpatjīh bitadih ā túi teo wáaca naáh. Bitadih Dios naáwátdih bohéni pínah jumna, caandíh ā túi bohéna naáh.⁸ Biíhboó bitadih weñani pínah jumna, queétdih ā túi weñana naáh. Biíhboó, moh yéejnitdih bií déedih túi wūhni pínah jumna, táini caolih jumnit, ā wēi wūhu naáh. Bitaboó maáta pínah jumna, túi jenah joinítjuh ĩ wutu naáh. Biíhboó jīgah en teo wáacni pínah jumna, ā túi wēi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit ñi jummat yoobó yeéb Cristoíhwā túi míic teo wáacat caá náahap.*

Cristoíhwādh ded pah chājat caá náahap

⁹ Nin pah caá yeéb Cristoíhwādh jummat náahap: Bitadih túi oyat caá náahap. Yeejépdih en iinít, táiniboodíh chājat pínahdih búdí ñi bidíi.¹⁰ Ñi úudwā yoobátdih ñi oyat pah Cristoíhwā ñijeéh jumnitdih biíc yoobó ñi oyoó. Ñijeéh jumnitdih ñi túi míic wáyaa.

¹¹ Dios ā wutat pah chājna, yabhcanjuh, ñi túi wēi jepahaá.

¹² Dios yeebdíh ā pebhna ā ub bejat pínahdih jéihna, túi wēi páñat caá náahap. Yeejépdih yapna yuhna, biíc yoobó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosdih ñi túi úubh cádahca bojoó.

13 Jesúhwā moh yéejnitdih ñi túi teo wáacá. Bitá ñi pebh ĩ jwáábachah, queétdih ñi wēi jwāáá.*

14 Det yeebdíh yeejép ĩ chājachah, “Yeejép ĩ yap dáhwa naáh”, niijcánjeh, “Ī túi yapa naáh”, ñi niijí.*

15 Det wēinitjeéh jumna, yeebbát ñi weñeé. Jīgahnit ĩ jumuchah, ĩjeéh ñi jīgah wáacá.

16 Biícđih ñi túi jumúú. “Weém chah táini caá”, niij jenah joicánjeh, oboh jumnit biícđih ñi túi jumúú. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, ñi niij jenah joicá bojó.*

17 Bitá yeebdíh yeejép ĩ chājachah yuhna, queétdih yeejép chāj jwáábaca bojó. Túinijeh ñi chājaá, “Nin ā túi chājna caá”, niihat ĩ niij jéihyat pínah niijná. 18 Yeéb ñi déewāđih túi chājat pínahđih búdí ñi bidíí, biícđih túi jumát túut niijná. 19 Yeéb, wā oinitá, bitá yeebdíh yeejép ĩ chājatji jīb, ñi jwááb peéh chājca bojó. Ī yéej chājatji jīb, Diosboó ĩjnit, queétdih ā peéh chājbična caá. Páant ā chājat pínahđih jenah joinít, Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “ ‘Weémboó cáacwā ĩ yéej chājat jīb yoobópđih wā peéh chājbična caá’, jwí Maáh ā niijná caá”, át niij daacáp tají.* 20 Páant ā jumuchah, yeebboó nin pah ñi chājaá:

Yeebdíh en jūihni ā nuugúp wunuchah ennit, ā jeemát pínahđih ñi wūhúú. Ā taca jootóchah ennit, ā babhbat pínahđihbut ñi wūhúú. Páant caandíh ñi túi chājachah enna, búdí ā tíicbična caá.* 21 Bitá yeebdíh yeejép ĩ chājachah, queétdih biíc yoobó yéej chāj jwáábacan, táinijeh ñi chājaá.

13

Ñi maátadih jepahat caá náahap

1 Niihat maátadih Diosjeh tigaá ĩ maáh jumát pínahđih át ñíwip taga. Páant ā maáh waadánit ĩ jumuchah, queét yeebdíh ĩ wutuchah, ñi túi jepahaá. 2 Det jwí maátadih jepahcannit, Dios ā ñíonitđih yap yohna caá ĩ chājap. Páant ĩ yap yohatji jīb queétdih peéh chājat ā jumbična caá. 3 Det túi chājnit ĩ maátadih ĩpí úumcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó ĩ maáta ĩ peéh chājat pínahđih ĩpí úumna caá. Ñi maátadih úumcat túut niijná, táinidihjeh ñi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, “Ma túi chājna beé”, maátaboó yeebdíh ĩ niijbípna caá. 4 Dios yeebdíh teo wáacat túut niijná, ñi maátadih ā wutna caá, ñi túi jumát pínah niijná. Obohjeéhtih, ñi túi chājcah, yeebdíh ĩ peéh chājat pínah niijná, Dios queétdih át ñíwip taga. Páant yeejép chājnit jumna, queétdih úumat caá náahap. 5 Peéh chājat náahcan,

* 12:13 He 13.2; 1P 4.9 * 12:14 Mt 5.44; Lc 6.28 * 12:16 Pr 3.7 * 12:19 Dt 32.35 * 12:20 Pr 25.21-22

ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wā chājachah, ā túbipna caá”, niij jenah joiná, túi jepahnit, táiniyeh chājat caá náahap. ⁶ Ñi maátadih caán tewatdih Dios át wūhup taga. Páant ĩ túi teweçah ennit, yeebboó ĩ tewat jīb ñipĩ jīb chājna caá.

⁷ Ded pah yeebdih ĩ jīb chājat túutuchah, túi jepahnit, ñi jīb chājaá. Maáta ĩ tewat jībbut, túi jīb chājnit, queédih túi wēi naáwát caá náahap.*

Míc oyat caá náahap

⁸ Bitadih ñi jīb buudáátdih waicanjeh ñi jīb chāj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míc oi cádahca bojoó. Det bitadih oina, Dios ā wutatdih ā túi jepahna caá.

⁹ Ā wutat nin pah caá ā niijíp: “Biíh áajlh ñi yéej chājca bojoó. Cáacwādh ñi mao yohca bojoó. Ñi nuumcá bojoó. Bitáih bií déedih ñi en ñinahca bojoó”, ā niij wutna caá. “Meemjéh ma míc oyat pahjeh muntih, bitadihbut ma oyoó”, ā niij wutatdih jepahna, Dios nihat biíh ā wutatdihbut jwĩ túi jepah beedána caá.* ¹⁰ Bitadih oina, queédih jwĩ yéej chājcan niít. Pánihna, queédih oina, Dios ā wutatdih túi jepah beedána caá jwĩ chājap.

¹¹ Honit panihnit ñi jumca bojoó. Nin baácboó ded pah ā yapatdih túi jenah joinít ñi jumúú. Jesús ā jwúub dei jūúwát pínahdih náhninit, ñi

túi páñaá. Caandih jwíih jepahna, “Jwiít dih ubudih ā jwúub dei jūóhbipna caá”, jwĩ niij jenah joyóp jĩ. Obohjeéhtih, buu ā jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh caá ā jwdhdup. Páant bahnijeh ā jwdhduchah, jwiít dih túi jenah joyát caá náahap. ¹² Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, chei panhipboó yeejép ĩ chājat waicanjeh ā buudbípna caá. Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh ā jwdhdatdih jéihnit, yeejép chājatdih cádahnit, Jesús ā yeh iiguíp panhipboó jumna, táiniyeh chājat caá náahap. ¹³ Jwiít mícjeh túi chājat caá náahap. Wēi babh máihñat, íi náah chājatdihbut jwĩ bidcat dée caá. Míc jūihnit, míc jepchá tubnitbut jwĩ jumca boj jūih. ¹⁴ Pánihna, yeejép ñi ñinahatdih cádahnit, jwĩ Maáh Jesucristo ā teo wáacatjñh táinidihjeh ñi chājaá.*

14

Bitadih yeejép jenah joicát

¹ Jesús dih jáap jepahnit pah, ā naáwát dih túi jéih jwuhcannitdih ñi túi míc pej jumúú. ĩ túi jéih jwuhcah ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míc niij íjaca bojoó. ² “Weém nihat nuñápwādh wā jeéméchah ā túina caá”, biquína ĩ niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesús ih doonádih túi jéih jwuhcannit, nuñápwādh jeémpanjeh, pácahinadihjih ĩ jeémpana caá.

* **13:7** Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25

19.18 * **13:14** Ef 6.11-17

* **13:9** Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv

³ Det nihatdih jeémpnit, pácahinadihjuh jeémpnitboodíh “Meém oboh jumni caá”, í níj jenah joicá bojo naáh. Pácahinadihjuh jeémpnitbut nihadidih jeémpnitboodíh “Yeejép chājna caá ma chājap”, í níj jenah joicá bojo naáh. Det Jesúsdi h jepahnit nihadidih jeémpnit í jumuchah yuhna, “Nit wíhwa caá”, Dios queédidih á níj na caá. Áihwa í jumuchah ennit, nuñúpwáidih jeémpcannitboó queédidih yeejép í níj jenah joicá bojo naáh. ⁴ Ded Jesúsdi h jepahni Diosdi h teo wá hni panihni caá á jumap. Páant áih á jumuchah, yeéboó caandíh ñi jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán á chājatdih ennit, á maáhjuh “Ma túi chājna beé. Ma túi chājcan beé”, á jéih níj na caá. Pánihna, Jesúsdi h á jumuchah, áihdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chājni caá”, caandíh Jesús á níj naóh yaccan níit.

⁵ “Diosdi h jwí weñat pínah nin yeó jáapjuh caá. Biíh yeó jáap jwí tewat pínah á jumna caá”, biquína í níj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó yeó jáap jummat pah biíc yoobó Diosdi h í wéina caá. Queét biíc yoobó chājcanit jumna yuhna, nihadidih pah í níj jenah joyó naáh: “Jesús á náah yacat pahjuh wá chājna caá”, í níj jenah joyó naáh. ⁶ Det “Nin yeó jáapdih Diosdi h jwípí wéina caá”, níj jenah joinít, jwí maáhdih jepahna caá í chājap. Bitá “Yeó jáap jummat

pah Diosdi h jwípí wéina caá”, níj jenah joinít, queébut jwí maáhdih jepahna caá í chājap. Det déepdih jeémpnit, Diosdi h “Túina caá, Paá”, níj jeémpna, Diosdi h í wéina caá. Bitaboó Diosdi h weñat túut níj na, déepdih jeémpcannit, Diosdi h “Túina caá, Paá”, biíc yoobó í níj wéi naóhna caá.*

⁷⁻⁸ Jwiít nihadidih Diosdi h jumna, jwí náhadidihjuh jwí jéih chājcan caá. Báadh jwuhna, jwí maáhdih jwí jepahna caá. Wunnabut jwí maáhwá jwí jumna caá. Nin baácboó jum jwuhna, caandíh weñat caá náahap. Jwí wunat pínah játhbit, áihwa jumna, caandíh páantjuh biíc yoobó weñat caá náahap. Pánihna, jwí báadhdachah, jwí wunuchahbut, páantjuh Diosdi h jwí jumna caá. ⁹ Báadhnitdih, wunnitjidihbut, jwí Maáh jummat túut níj na, Cristo wunniji át jwúb boo pud jéuwúp wat jí.

¹⁰ Nihadidih áihwa jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ñi déewa panihnit Jesúsdi h jáap jepahnit í jumuchah, “Dios meemdíh á peéh chāja naáh”, ñi níj naóh? ¿Dépanih tigaá ñi déedih oboh jumni pah ñi en? Diosboó ded pah jwí chājatdih jéih beedáni á jummatdih túi náhnat caá náahap. Á jumapboó jwí júbí ñuhuchah, biquína jummat pah ded pah jwí chājatjidih á wúbh joyóchah, jwiít nihadidih jepahat á náahbipna caá. Páant á wúbh joyát pínahdih náhnit,

* 14:6 Col 2.16 * 14:10 2Co 5.10

ñi dée panihnidih “Yeejép caá”, ñi niijcá bojoó.* 11 Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Nin pah jwī Maáh ā niijná caá: ‘Weém báadhni wā jumuchah, yoobópdih wā niiját biíc yoobó ā yapbipna caá: Nihat wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Meém túini, wēpni caá”, weemdih ī niij, wēi naóh b ipna caá’, ā niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Is 45.23)

12 Pánihna, Dios pebhboó jwī juibí ñuhuchah, nihat jwī chājatjidih “¿Dépanih tigeá páant ma chāj?” jwiít dih ā niij wābh joyóchah, jepahat ā náah b ipna caá.

Ñi déedih buugát dée pah chājcat

13 Jwī dée panihnidih “Yeejép caá”, niij naóhcanjeh, nin pahbat niij jenah joyát caá náahap: “Jwiít Jesúhwā jwī tóoc buugát panihat pah, numah yéej chāj waóhca boj jīh”, niij jenah joyát caá náahap. 14 Weém jwī Maáh Jesúh jumna, nin wā naáwát pínahdih wā túi jéihna caá: Weémboó nihat jeémátdih wā jeéméchah, ā túina caá. Pánihna, dedé wā jeémát juib, weemdih peéh chājat ā wihcan caá. Obohjeéhtih, biihboó “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wā chājna caá”, niij jenah joí jeémpnidih peéh chājat ā jumbipna caá. 15 Yeéb ñi jeéméchah ennit, ñi déebat en yac jeémpna, “Weém Jesús dih

wā yap yohna beé”, niij jenah joinít, bádí āta jenah joi tágaá. Pánih chāj jútna, caandih ma túi oican caá. Ñi déedihbat Cristo ā wun wūhatdih jéihnit, caán jeémátdih jeémp jútcat caá náahap, “Cristodih ā cádahná”, niijná. 16 “Nin pah wā chājachah, ā túina caá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah yuhna, “Páant ā chājachah, ā túican caá”, bita yeebdih ĩta niij tágaá. Páant ĩ niiját pínahdih náahcan, “Páant wā chājat ā túyuchah yuhna, wā chājcan niít, Jesúhwā dih yeejép dooná ā wihcat pínah niijná”, ñi niij jenah joyoó. 17 Pánih jenah joinít, nindihbat túi jenah joyát caá náahap: Diosboó jwī maáh ā jumuchah, jwī jeémát, jwī babhbatbat oboh jumni caá. Pánihna, āihwā jumna, Dios ā náahat pah chājnit, bitajeéh túi jumnit, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh weñat caá náahap. 18 Páant jwī jumuchah ennit, Diosboó “Meém ma túi chājna beé”, jwiít dih ā niijbípna caá. Páant ā niiját pahjeh mantih cáacwābat biíc yoobó ĩ niijbípna caá.

19 Ded pah biíc dih jwī túi jummat pínah, ded pah jwī túi míc teo wáacat pínahdihbat bidat caá náahap. Pánih chājna, Jesús dih chah jwī túi jenah joibípna caá. 20 Dios ā jeémát túutcanjidih ñi jeéméchah ennit, biih Jesúhboó ā en wēican, Jesús dih āta cádah tagaá. Pánihna, buugní pah ā jumcat pínah niijná, caandih ñi

jeémpca bojoó. Yoobópdih tigaá nihát jeémát túini míc caá. Páant ã jũmũchah yũhna, biĩh pah bóo jwĩ jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, biĩhboó niijná yũhna, en yacnit, ãta jeémp tagaá. Pánihna, Dios ã wũtatdih jenah joicánjeh jeémpna, ã yéej chãjna caá. Páant jwiĩtdih en yacnit ã jeéméchah, ã yéej chãjat jwĩih jĩib caá.

²¹ Nuñũp déepdih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbut ñi babhbachah enna, biĩh Jesúihboó “Caandih jeémp, babhna, yeejép wãta chãj tagaá”, niij jenah joiná yũhna, caanbát en yacnit, biic yoobó ãta chãj tagaá. Páant niij jenah joiní bácah, jeémp babhna, yeejép ãta chãj tagaá. Pánihna, caán yeejép ã chãjcat pínah, Jesúsdih ã túi jenah joí cádahcat pínahbut niijná, nuñũp déepdih, poonidihbut ñi cádahachah, ã túina caá.

²² “Nihatdih wã jeéméchah ã túina caá”, ñi niij jenah joyátdih Diosdihjeh ñi naáwá. Páant niij jenah joiná, yeejépdih chãjcani, “Weemdih peéh chãjat ã wihcan niit”, niij jenah joiní ã wẽina caá.

²³ Obohjeéhtih, “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wãta chãj tagaá”, biĩhboó niij jenah joiná yũhna, caán jeémátdih ã jeémát jĩib, caandih peéh chãjat ã jũmbipna caá. Pánihna, ded pah chãjna, “Nin pah chãjna, wã túi chãjna caá”, niij jenah joicát jĩib, jwiĩtdih

peéh chãjat ã jũmbipna caá.

15

Jwĩjeéh jũmnitdih túi teo wáacat

¹ Jwiit Jesúsdih túi jenah joinít, behnit panihnit jũmna, wébít panihnitdih iijcanjeh, túi teo wáacat caá náahap. Pánih teo wáacna, jwĩ weñat pínahdihjeh chãjcat caá náahap.

² Jwĩjeéh jũmnit Jesúihwãboodih jenah joinít, Jesúsdih chah ì túi jenah joyát pínah niijná, queétdih teo wáacat ã náahna caá.

³ Cristoboó ã weñat pínahdihjeh chãjcan, bita caandih yeejép ì wéhenachah yũhna, ã lip ã wũtatdihjeh apĩ chãjap wũt jĩ. Páant ã chãjat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ: “Meemdih yeejép ì naáwát pah mũntih, ma wũtatdih wã jepahat jĩib, weemdihbut yeejép ì wéhena beé”, át niij daacáp tajĩ.*

⁴ Jon jãtih Dios naáwátdih naóh yapanit daácna, jwiĩtbut Diosdih jwĩ túi jéihyat pínah niijná, ìt daacáp wũt jĩ. Ì daacátjidih bohéna, ded pah Dios jwiĩtdih ã náah yacatdih jwĩ túi jéihbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapna yũhna, Diosdih túi jenah joí cádahcan, ã pebhboó jwiĩtdih ã wũ bejat pínahdih náhninit, jwĩ túi wẽi jũmbipna caá.

⁵ Yeebdih wũbhna, nin pah wãpĩ niijná caá: “Paá, queét Jesúsdih péenitdih búdí ma teo wáacá, túi wẽinit, meemdih

* 15:3 Sal 69.9

cádashcanjeh, túi biíc dih í jumat pínah niijná. ⁶ Páant queédih ma túi teo wáacachah, queét nihát biíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwí Maáh Jesucristo á íp, túini, chah wēpní caá’, í níj wēi naóhbi pna caá”, wāpí níj wēb hna caá.

Judíowā nihcannitdihbut túini dooná á jwibíát

⁷ Cristo yeebdíh á wēi enat pahjeh mǎntih, yeebbút biíc yoobó bita Jesúhwādih ñi túi wēi eneé. Páant ñi túi wēi enechah ennit, bitabút Diosdih í wēi naóhbi pna caá.

⁸ Nindih yeebdíh wā naóhna caá: Cristo teo wāhni panihni á jūwáchah, jwíit judíowáih pínahjeh pohba nihcan, yeéb judíowā nihcannitíh pínahbut páant át jūwáp tají. “Yeebdíh wā túi chājbi pna caá”, jwí nūowādih á niijátji pah chājni á jumatdih jwíit judíowā jwí jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih át wahap tají.

⁹ Pánih wahnit, yeéb judíowā nihcannitdihbut á jǐgah en teo wáacachah ennit, yeebbút caandíh ñi wēi naáwát pínah niijná, Cristodih át wah deyanap wut jí. Ded pah yeebdíh á teo wáacat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají:

“Cristo nin pah Diosdih á niijíp be: **‘Judíowā nihcannit pehbó bejnit, meemdíh numah wēi naóhnit, queét cātíh wā numah wēi eobipna caá’**, Diosdih á niijíp

be”, át níj daacáp tají. (2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Páant á níj daacátji pah mǎntih, nin pah biíh naóh yapanibut át níj daacáp tají:

“Yeéb Judíowā nihcannit Dios á ñionit judíowā biíc dih ñi túi weñeé”, át níj daacáp tají. (Dt 32.43)

¹¹ Páant á níj daacátji pah mǎntih, nin pah biíhbut át níj daacáp tají:

“Nihat yeéb judíowā nihcannit Diosdih ñi weñeé. Nihat baác dih moón caandíh ñi wēi eweé”, át níj daacáp tají. (Sal 117.1)

¹² Isaíasjibut biíc yoobó mǎntih nin pah át níj daacáp tají:

“Isaí jwima nihat cāacwādih í maáh á jambipna caá. Pánihna, judíowā nihcannitdihbut í maáh jumna, queét iiguípna bejnit déejidih á túi ubat pínahdih í jéihbi pna caá”, át níj daacáp tají. (Is 11.10)

¹³ Yeéb judíowā nihcannitdihbut á túi teo wáacatdih ñi jéihyechah, Dios yeebdíh túi jumat túatnit, búdí á weñana naáh. Pánihna, Jesús dih túi jenah joinít, á pehbó yeébdíhbut á ub bejat pínahdih Túini Espíritu á teo wáacatjǐh náhnit, ñi túi wēi páñaá.

¹⁴ Wā déewā panihnitá, yeebdíh wā bohécah yahna, yeebjéh Dios ded pah á jumat túatdih túi jéihnit, ñijeéh jumnitdih jéih bohénit, túi chājnit yoobát ñi jumat doonádih wā joiná beé.

Pánih joinít, “Caán dooná yoobópdih tigaá”, wā niij jenah joiná caá. ¹⁵ Páant ñi jumuchah yuhna, weemdih oina, nihat judíowā nihcannitdih Dios ā bohéat tūtutni jumna, úmcanjeh yeebdih bainí wā naóhna caá, ñi túi náhniat pínah niijná. ¹⁶ Páant weemdih ā bohéat tūtutuchah, caandih teo wāhni jumna, Jesucristoíh táini doonádih judíowā nihcannitdih wāpī bohéna caá. Páant wā bohénachah, Jesúsdi h ī túi jepahachah ennit, Túini Espírituboó queétdih Dioíhwā ā chājachah, “Nit táinit caá”, Dios ā niij enna caá.

¹⁷ Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdih wā teo wūhatdih cāacwādi h búdí wāpī wēi naóhna caá. ¹⁸⁻¹⁹ Pánihna, Cristo ā teo wāacatjī h wā bohénachah joiná, ā wēpatjī h wā chājachah enna, dawá judíowā nihcannit Diosdih ī jepahap be. Caandih bácah yoobópdih wā wēi naáwíhna caá. Bitá ī chājatboodih wāpī naóhcan caá. Jerusalén tātchidih moondih wā bohé jwíhip jī. Túttimah, nihat tātchina jumat yoobó jib bejnit, púú Iliria baácdih juibnit, caanjī h moondihbut Cristoíh táini doonádih wā túi bohénap jī. ²⁰ Bitá ī bohénitjidih wā jwúub bohéihcan, Cristoíh táini doonádih joi jwúhcannitdihjeh búdí wāpī bohéihna caá. ²¹ Páant wā bohéihat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Ā naáwát dih joi jwúhcannitjī caandih ī joibípna caá. Queét āih táini doonádih joinít, ī túi beh joibípna caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 52.15)

Pablo Roma tātchina ā bejihat

²² Ni hat tātchinadi h moondih caán doonádih bohé jibni jumna, maatápdih ñi pebhboobút yeebdih enedih wā bejhip yuh be. Obohjeéhtih, pánih bejīhna yuhna, búdí tewat ā jumuchah, wā jéih bejcap be.* ²³ Nin baácdih moondih naóh péana, dawá jópchi yeebdih enedih bejīhniji bhu jwuhna ñi pebhna wā bejbipna caá. ²⁴ España baácdih moondih bohénadi h bejna, yeebdih wā en yap bejbipna caá. Pánihna, ñijeéh jumna, biúcdih búdí jwī wēibipna caá. Bahnijeh jumnit, ñi teo wāacatjī h España baácna wā bejbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tātchidih moón Jesúhwādi h dinerodih wahat tūt niijná, caanná bej jwúhat tūt caá wā chājap. ²⁶ Macedonia baácdih moón, Acaya baácdih moonbút Jerusalén tātchidih moón Jesúhwā moh yéejnitdih teo wāacat tūt niijná, túi wēinit, dinerodih ī wūhap be. Páant ī wāhni dinerodih queétdih wahadi h wā bejna caá.* ²⁷ Caán dinerodih wāhna, queétjeh túi wēi jenah joinít, ī wūhap be. “Páant judíowādi h ī

* 15:22 Ro 1.13 * 15:26 1Co 16.1-4

teo wáacat ã túina caá”, wã niij jenah joiná caá. Jwiit judíowãdihjeh Dios Cristoíh doonádih át jwíih jéihyanap wut jĩ. Páant ã jéihyanachah, jwiit judíowã queét judíowã nihcannitdih teo wáacnit, áih túini doonádih jwí bohénap jĩ. Páant jwí teo wáacachah, queét Macedonia baácdih moón Acaya baácdih moonbút Jerusalén tátchidih moón judíowãdih ĩ teo wáac jwúubaat ã túina caá.*

28 Queét ĩ wahni dinerodih Jerusalén tátchidih moondíh wãh péanit, España baácna wã bejbipna caá. Pánih caanná bejna, yeebdíh wã en yap bejbipna caá. 29 Ñi pebhna jubínit, Cristo ded pah búdí ã teo wáacatdih jwí míc wéhenachah, jwiit bíicdih ã túi weñabipna caá.

30 Wã déewã panihnitá, jwí Maáh Jesucristodih túi jenah joinít jumna, Túini Espíritu jwiitdih ã míc oyat túutuchah, weemdíh búdí ñi úúbú, wã tewat buoni ã jumuchah yuhna, wã túi buujáát pínah niijná. 31 Judea baácdih moón Jesúhwã nihcannit weemdíh yeejép ĩ chájíhichah yuhna, Dios weemdíh ã wapat pínahdihbut ñi úúbú. Jerusalén tátchidih moondíh dinerodih wã wãhuchah, caandíh ĩ wēi ubat pínahdihbut ñi úúbú. 32 Páant ñi úúbúchah, Dios ã náahachah, ñi pebhboó wã túi jubíibipna caá. Pánih caanná jubínit, ñijeéh jumna, weemdíh ñi weñanachah, ñi

pebh wã túi choo jwáhhipna caá. Pánih chooníji España baácna wã bejbipna caá. 33 Dios jwiitdih túi jummat túutni ñijeéh ã jumna naáh. Páant tíi ã jumna nah.

16

Pablo ã péé túyat túutat

1-2 Jwí dée wili panihnih Febe wut jumnih ñi pebhboó mi bejna caá. Caánt Cencrea wut jumni tátchidih moón Jesúhwãdih túi teo wáacnih caá. Dawá cãacwãdih teo wáacnit, weemdíhbut mi túi teo wáacap jĩ. Jwí Maáh Jesúh wili mi jumuchah, caántdih ñi wēi jwãáá. Caántdih bíih pah bóo ã wihcah enna, ñi wãhúú. Páant tigaá jwiit Jesúhwãdih míc teo wáacat náahap.

3 Aquila, yad Priscilabut ĩ túyu naáh. Jesucristoíh doonádih wã bohénachah, queét wãjeéh ĩ tewep jĩ.*

4 Bitá weemdíh ĩ mao yohíhichah, weemdíh ĩ teo wáacat jíib queétdihbut bainíbit mawat dée ã judhdap jĩ. Pánihna, queétdih búdí wã weñechah, nihát judíowã nihcannit Jesúhwãbut queétdih ĩ wēina caá. 5 Aquilawáih mūdíh míc wáac junít Jesúhwãbut ĩ túyu naáh. Wã oini Epenetobat ã túyu naáh. Caán Asia baácdih moondíh Cristodih jwíih jepah waóhni ã jumap jĩ. 6 María wut jumnihbut mi túyu naáh. Caánt yeebdíh búdí mi teo wáacap jĩ. 7 Andrónico, Juniasjĩ ĩ túyu naáh. Queétdihbut

* 15:27 1Co 9.11 * 16:3 Hch 18.2

judíowā jumnit, weem páh m̄antih Jesúhwā ī jummat j̄ib, nemat m̄uúboó wājeéh ī jum̄p j̄ī. Cristodih wā jepahat pínah j̄atih queét ítát jepahap tajī. Jwiít Jesúhwā jwī maátajeéh ī jum̄uchah, “Yoobópdih ch̄ajnit, īpī t̄ái waóhna caá”, nihat queétdih ī niij wēi naóhna caá.

8 Jesús ā oyatj̄ih wā oini Ampliatobut ā túȳu naáh. 9 Urbanobut ā túȳu naáh. Caanbát Cristoíh doonádih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquisbut ā túȳu naáh. 10 Apelesbut ā túȳu naáh. Caán yeejép yapna yuhna, Jesúsdih ā cádahcatdih ennit, nihat Jesúhwā caandih ít t̄ái wēi enep wut be. Aristóbuloíh m̄uúdíh moón nihat ī túȳu naáh. 11 Wā dée Herodiónb̄ut ā túȳu naáh. Narcisoíh m̄uúdíh moón Jesúhwābut nihat ī túȳu naáh. 12 Trifena, Trifosaj̄ih ī túȳu naáh. Queét yaádh jwī Maáh Jesúsdih teo wāhna, áihwādih búdí ít teo wáacap wut be. Jwī oinih Pérsidabut mi túȳu naáh. Caántbut jwī maáhdih t̄ái teo wāhni mit jum̄p wut be. 13 Rufobut nihat Jesúhwā ī wēi naóhni ā túȳu naáh. Ā ínbut mi túȳu naáh. Caánt wā ín panihnih caá.* 14 Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bita ĩjeéh jumnit Jesúhwābut ī túȳu naáh. 15 Filólogo, Julia, Nereo, ā jwan Olimpas, bita ĩjeéh jumnit Jesúhwābut ī túȳu naáh.

16 Dios ā oyatj̄ih yeéb

Jesúhwā ĩi t̄ái m̄ic uúbá. Nihat Jesúhwābut yeebdih ī t̄ayat t̄atna caá.

Pablo ā pée wutat

17 Wā déewā panihnitá, ĩijeéh jumnit biquína yeebdih m̄ic en j̄aihñat t̄atnit, biúcdih ĩi t̄ái jummatdih ít yéjanap wut be. Páant ī ch̄ajachah, yeebboó Jesúh naawátdih ĩi jepahatjidih ĩi cádah bejna caá. Páant ī cádahachah enna, ĩñi t̄ái ch̄aja chaáh! Queétdih ĩi pej jumca bojóo, yeebdih chah ī yéjacat pínah niijná. 18 Pánih cádahnit jwī Maáh Jesucristodih teo wāhni nihcan caá. Yeejép ī en ĩinahatdihjeh ch̄ajnit ī jumna caá. Queét táini jacjeh ī bohéna yuhna, ī yee naóh bohénachah, t̄ái jéihcannitboó queétdih ī t̄ái joiná caá. Pánihna, queét yee naóhmitdih ĩi pej jumca bojóo. 19 Obohjeéhtih, yeebboó Jesúsdih t̄ái jepahni caá ĩi jum̄p. Pánih t̄ái jepahni ĩi jummat doonádih nihat ít joyóp wut be. Weembát caán doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēina yuhna, yeebdih bainí wā úum yacna caá, “queét yee naóhmitboodih ĩi jepahná”, niijná. Ded pah t̄ái ch̄ajatdih ĩi jéihyat pínahdih yeebdih búdí wā náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép ch̄ajat pínahboodih ĩi jéihyatdih wā náah yaccan caá. 20 Pánih jéihni ĩi jum̄uchah, Dios, jwiítidih t̄ái jummat t̄atni, yeebdih ā teo wáacipna caá,

* 16:13 Mr 15.21

nemépwā ī maáh Satanásdih
ñi yap yohat pínah niijná.
Jwī Maáh Jesucristo yeebdíh
oinit, ā túi teo wáaca naáh.

*Pablojeéh jumnit ī túyat
túut*

²¹ Timoteo, wā pej jumni,
yeebdíh ā túyat túutna caá.
Wā déewā Lucio, Jasón,
Sosípater yuh buca yeebdíh ī
túyat túutna caá.*

²² Weém, Tercio, Pablo ā
daacát túutuchah, daác wūhni
wā jumna caá. Weembút
Jesúih jumna, yeebdíh wā
túyat túutna caá.

²³ Weém Pablo, Gayoíh
mūdhíh wā jumna caá. Nin
mūdhíh Jesúihwā ĩpī míc
wáacna caá. Pánihna, caanbút
yeebdíh ā túyat túutna caá.
Erasto, nin tútchidih moón
ī maátaih dinerodih en
daoníbut yeebdíh ā túyat
túutna caá. Jwī dée panihni
Cuartobut yeebdíh ā túyat
túutna caá.*

²⁴ Jwī Maáh Jesucristo yeéb
nihatdih oinit, ā teo wáaca
naáh. Páant tíi ā jumna nah.

Diosdih ā wēi naóh péaat

²⁵⁻²⁶ ¡Dios, chah wēpnidih
jwī wēi jīh! Caán nihat
jéihni jumna, yeebdíh ā jéih
teo wáacna caá, wā naóhniji
Jesúih túini doonádih túi je-
nah joinít, caandíh ñi cádahcat
pínah niijná. Caán doonádih
jon jātih moón ĩt jéih jwuhcap
wut jī. Obohjeéhtih, ā
naáwátdih naóh yapanitdih
jéihyanit, Diosjeh āt daacát
túutwut jī. Būu ī daacátjidih
jwī enechah, jwiítdihbut ā

jéihyana caá. Pánih jéihyanit,
judíowā, judíowā nihcannit-
dihbut túi ubni pínah Jesús ā
jumatdih weemdíh ā bohéat
túutwut jī, nihat baácdih moón
caandíh ī jepahat pínah
niijná. ²⁷ Pánihna, ¡Jesucristo
ā teo wáacatjīh, Dios biícjeh
nihat jéih beedánidih yeó jáap
jumat pah jwī wēi naóh jīh!
Páant tíi ā jumna nah.

Páant bóojeh tigaá wā
naáwát.
Pablo

* 16:21 Hch 16.1 * 16:23 Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

1 CORINTIOS

Pablo queédih ã túyat tútut

¹⁻² Weém, Pablo, biíhdih daacát tútutnit, yeéb Corinto tátchidih moón Jesúíhwádih wã wahna caá. Dios weemdíh ñionit, Jesucristoíh túini doonádih ã naáwát tútutni wã jumna caá. Pánihni jumna, yeebdíh búdei wã túyat tútutna caá. Wã úd panihni Sóstenesbut yeebdíh jenah joinít, búdei ã túyat tútutna caá. Yeéb jwí Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwã ñi jumna caá. Nihat baácdih moonbút biíc yoobó jwí maáhdih úbhñit, biíc dih jumnit pah Dioíhwã jwí jumna caá. Jwiít nihadih Jesús jwí Maáh ã jumna caá.*

³ Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh búdei oinit, ñi teo wáaca naáh, biíc dih ñi túi jummat pínah niijná.

Dios ded pah queédih ã túi teo wáacat

⁴ Diosdih úbhñit, “Paá, queét Jesúíhwádih búdei oinit, ma túi teo wáacatdih túina caá”, wãpí niijná caá. ⁵ Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. ⁶ Páant ã túi teo wáacachah, wã naóhñiji Jesúíh doonádih ñi túi joyóp jí. ⁷ Búdei ã teo wáacachah, yeebdíh dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwáub dei jéúwát pínahdih wéi páinit, ã wépatjñi ñi múic túi teo wáacna

caá. ⁸ Yeebdíh páantjeh ã túi teo wáacpina caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Páant ñi cádahcah, Jesucristo ã jwáub dei jéúwáchah, yeebdíh yéejat peéh chãjat ã wihcan niít. ⁹ Dios jwiít dih ã ñiwip jí, jwí Maáh Jesucristodih jwí túi pej jummat pínah niijná. Páant ã niijátji biíc yoobó ã chãjbipna caá.

Ñi múic jéihñatdih ã cádahat tútut

¹⁰⁻¹¹ Dios páant yeebdíh ã teo wáacachah yuhna, Cloéwã wã pebhna junít, ñi múic jéihñat doonádih weemdíh ñi naáwáp jí. Páant ñi chãjachah, wã údwã panihnitá, jwí Maáh Jesucristo ã wépatjñi nin pah yeebdíh wã wutna caá: ¡Ñi múic jéihñatdih caanjñihjeh ñi cádahaá! ¡Páant bóojeh! Yeebdíh túi biíc dih jummat caá náahap. Jesús ded pah ã jummatdih, ded pah ã bohéatdihbut biíc dih ñi túi jenah joyoó. ¹² Páant niijnít, nin pah wã naóhna caá. Yeéb biíc dih ñi túi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwã caá. Caán chah túi bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloíhwã jwí jumna caá. Caánboó chah túi naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedroíhwã caá. Caánboó chah túi jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatdih yoobópdih jéihnit caá. Pánih jumna, jwiítjeh áihwã caá”, ñi niijná yuh caá.* ¹³ Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jummat pínahdih

āt bohécap jī. Weém, Pablo, yeebdíh wən wāhni nihcan caá. Wā wēpatjīh nihcan jī yeebdíh ī daabánap jī. Jesús ā wēpatjīh ī daabánap jī, āihwā ñi jumat jútat pínah niijná. 14-15 Crispo wūt jumni,* Gayo wūt jumni,* queét chénewādihjeh wā daabánap jī. Bitadih wā daabácacap jī. Yeebdíh wā daabánachah nihna, “Pabloboó ā wēpatjīh weemdíh ā daabánap jī”, ñita niij tágaá. Pánihna, “Queétdih wā daabácacatjidih túina caá”, Diosdih wā niijná caá. 16 ¡Cáaj! Estéfanawādih wā quíib b̄udúp be. Queétdihbut wā daabánap jī. Obohjeéhtih, “Bitadih wā daabácacap jī”, wā niij jenah joiná caá.* 17 Cāacwādih daabáni pínah Jesús weemdíh wahcan, āih túini doonádih naáwát túutna, ā wahap jī. Jwiít cāacwā jwī jenah joyátjīhjih ā naáwát túutcap jī. Páant wā naáwáchah nihna, joinítboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdíhjih ĩta wēi jenah joi tága. Jesúsdiĥ ĩta jenah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh yoobópdih āih doonádih weemdíh ā naáwát túutap jī, Jesús cruzboó ā wən wāhatjidih ĩ túi jenah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ā jéihyat, ā wēpatdih júutni caá

18 Jwiít Jesús cruzboó ā wən wāhatji doonádih joinít, caandíh jwī jepahachah, Dios

ā wēpatjīh jwiít dih ā túi ubna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdiĥ jepahcannit iiguípna bejnit pínah, cruzboó Jesús ā wən wāhatji doonádih joinít, nin pah ĩ niij jenah joiná yah caá: “Dedé pínah nihcan jī. Páantjeh āt wənjehep wət jī”, ĩ niij jenah joiná caá.* 19 Páant ĩ niiját biíc yoobó Dios naáwát dih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Dios nin pah ā niijná caá: ‘Cāacwā ĩ bohéatdihjih túi jéihna yahna, weemdíh ĩ jenah joicát jíib ĩ b̄udbípna caá’, ā niijná caá”, āt niij daacáp tajī. (Is 29.14)

20 Diosdih jéihcannit ĩ jenah joyátjīhjih bádí ĩ jéihyechah yahna, Dios ĩ jéihyatdih “Dedé pínah nihcan caá”, ā niij jenah joiná caá. Pánihna, jwiít cāacwā jwī jenah joyát dihjih bohénit, ĩ túi jéihna yahna, jeáboó ĩ bejcan niít. Moisés ā wətatjidih bohénit, túi naóh nitbut jéihna yahna, Dios pebhna ĩ bejcan niít.* 21 Dios nihatdih jéihni jumna, nin pah āt niij jenah joyóp wət jī: “Cāacwā ĩ jenah joyát dihjih jéihnitdih wā túi ubcan niít. Obohjeéhtih, wā wāuh ā wən wāhatdih jenah joinít dihjih wā túi ubbípna caá”, āt niijíp wət jī. Jesúh doonádih jwī bohénachah, jepahcannitboó “Oboh ĩ naáwátjeh caá”, niij jenah joinít, b̄udnít ĩ jumbípna caá.

* 1:14-15 Hch 18.8 * 1:14-15 Hch 19.29; Ro 16.23 * 1:16 1Co 16.15 * 1:18

Ro 1.16 * 1:20 Job 12.17; Is 19.12; 33.18; 44.25

22 Jwiit judíowã nin pah jwĩpĩ niij jenah joiná yah caá: “Dios ã wēpatdih ã júatcah, caandih jwĩ jepahcan niit”, jwĩ niijná caá. Yeéb judíowã nihcannit nin pah ñipĩ niij jenah joiná yah caá: “Dios ded pah ã jamatdih jwĩ jenah joyátjĩhbeh beh joicán, caandih jwĩ jepahcan niit”, ñi niijná caá. 23 Obohjeéhtih, jwiitboó nin pah jwĩpĩ niij naóh bohéna caá: “Jesucristo cruzboó jwiitdih át wun wūhup tajĩ”, jwĩ niijná caá. Páant jwĩ niij bohéatdih joinít, jepahcannit judíowã nin pah ã niij jenah joiná yah caá: “Obohjeéhtih, Dios ã wahni jwiitdih táí ubni pínah wuncanjeh, jwĩ maáh ã jambipna caá. Pánihna, Jesús wunah bejna, caánboó jwĩ pãini nihcan caá”, ã niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, Jesúih doonádih ã yap yohna caá. Judíowã nihcannitboó nin pah ã niij jenah joiná yah caá: “Ï yee naáwátjeh caá”, niij jenah joinít, queébtut Jesúih doonádih ã yap yohna caá. 24 Obohjeéhtih, biquína jwiit judíowãdih, yeéb judíowã nihcannitdihbut Dios ã ñíwichah, Jesúih doonádih táí joí jepahnit, nin pah jwĩ niij jéihna caá: “Dios chah wēpni, nihat jéihni jamna, cãacwãdih táí ubat túut niijná, Jesúsdiht át wun wūhat túutap tajĩ”, jwĩ niijná caá. 25 Páant ã ñíwichah, áihwã jamna, nin pah jwĩ niij jéihna caá: “Jwiit cãacwã jwĩ jenah joyát chah Dios át

jenah joi tága. Jwiit cãacwã jwĩ wēpat chah Dios ã wēpna caá”, jwĩ niijná caá.

26 Páant wã naáwátidih jenah joinít, Dios yeebdih ã ñíwichah, ded pah ñi jamatdihbut ñi táí jenah joyoó. Wã úudwã panihnitá, bita yeebdih ennit, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jamna, oboh jamnit caá”, ã niij jenah joyóp tajĩ.

27 Obohjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cãacwã ã niijnítidih Dios át ñíwip taga. Pánih ñíona, jéihnitboodih “Búdí bohéna yuhna, wã jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queétdih át niij jéihyanap taga. Oboh jamnitdihbut ã ñíwichah ennit, “Wã wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadih át niij jéihyanap taga. 28 Oboh jamnit, bita ã deohnit, bita ã enah bojnitdihbut Dios át ñíwip taga. Pánih ñíonit, “Jwiit cãacwã jwĩ jéihyat weemdih ã jamuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiitdih át niij jéihyanap taga.

29 Pánihna, Dios pehbboó jubínit, “Wã jéihyatjĩhbeh wã júúwup be”, jwĩ niij jéihcan niit. 30 Obohjeéhtih, Dios caá jwiitdih át teo wáacap taga, Jesucristodih jepahnit, áihwã jwĩ jamat pínah niijná.

Pánih áihwã jamna, Jesús ã jenah joyát pahjeh mantih Dios jwiitdihbut ã jenah joyát túutna caá. ã wun wūhatdih jwĩ táí jenah joyóchah, jwiit áihwãdih “Caánboó táini caá. Wã peéh chãjcan niit”, Dios ã niij enna caá. 31 Nin pah Dios naáwátidih naóh yapani át niij

daacáp tajī: “Weemdíh dedé j̄dhdat wihcan caá’, niijnít ĩ j̄mca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwī Maáh Dios nihat jéihni, weemdíh ā tái teo wáacáp be’, niijnít ĩ j̄mca naáh”, āt niij daacáp tajī. *

2

Cristo ā w̄n w̄hatji

1-2 Wā údwā panihnitá, ñi pebhna jwíh j̄ibína, ded pah wā j̄matjidih ñi tái náhninaá. Ñi pebhboó wā bejat pínah j̄atih nin pah wā niij jenah joyóp jī: “Jesucristo ded pah ā j̄matjidih bohéna, jwiít dih ā w̄n w̄hatjidih queétdih wā jéihyabipna caá”, wā niij jenah joyóp jī. Páant niij jenah joinít, Dios weemdíh ā jéihyani doonádih táinijeh yebdíh wā naóh bohénap jī, “Pablo nihat jéihni caá”, ñi niij jenah joicát pínah niijná. ³ Ñijeéh j̄mna, nin pah wā niij jenah joyóp jī: “¿Yoobópdih niit wā bohénap? ¿Jesúsdih ĩ tái jepahmi naniit? ¿Jepahcan, iijnit, weemdíh ĩ yoh bacami naniit?” niij jenah joinít, búdí wā úm̄ap jī.* ⁴ Jwiít cāacwā jwī jenah joyátj̄hjah wā naóh bohécáp jī. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā wēpatj̄h yebdíh táinijeh wā bohénachah joinít, Dios ded pah ā wēpatdih ā j̄utachah ennit, Jesúsdih ñi jepahap jī. ⁵ Pánihna, “Pablo ā tái jéihyatj̄hjah jwiít dih ā jepahat t̄utcap jī. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatj̄h ā

chāj j̄utachah ennit, Jesúsdih jwī tái jenah joyóp jī”, ñi niiját pínah niijná, páant wā bohénap jī.

Túini Espíritu ded pah Dios ā j̄matdih ā jéihyaat

⁶⁻⁷ Diosdih jéihcannit ĩ jenah joyát dedé pínah nihcah, Diosboodíh tái jenah joyát caá náahap. Diosdih tái jenah joinít dih nin pah wāpī niij naóh bohéna caá: “Dios nihat jéihni j̄mna, jwiít dih tái ubat t̄ut niijná, Jesúsdih āt wahjip taga. Pánih chājna, jeáboó jwī j̄ibínachah, chah tánidihbut jwiít dih ā chāj bipna caá”, wāpī niij naóh bohéna caá. Nin baác dih moón maáta ĩ jenah joyát chah Dios ā jenah joyát caá. Queétdih wā w̄nuchah, ĩ jenah joyátj̄dih bita ĩ náhnican niit. Obohjeéhtih, Diosboó nin baác dih ā chājat pínah j̄atih, Jesúsdih ā wah deyaat pínahdih ātát jenah joiijp taga. Jon j̄atih páant niij jenah joiná yuhna, jwiít cāacwā dih āt jéihya jwuhcap taga. ⁸ Páant ā jenah joyátj̄dih nin baác dih moón ĩ maátaboó ĩt beh joicáp jī. ĩ beh joiná nihna, nihat jéihni, chah wēpni, jwī Maáh Jesucristodih ĩta mao yohcan taga. ⁹ Dios páant ā niij jenah joyátj̄dih cāacwā ĩ beh joicáh yuhna, ā naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Caandíh oinitdih ded pah Dios túini ā chājat pínahdih jwiít cāacwāboó encan, joicán, jwī jenah joi

* 1:31 Jer 9.23-24 * 2:3 Hch 18.9

jwáhcan caá. Ded pah jwĩ jenah joyát chah ã táí jumbipna caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Is 64.4)

¹⁰ Páant ã jéihya jwáhcah yuhna, ã jenah joyátjidih buu jwáhna Túini Espírituboó jwiítidih ã jéihyana caá. Caán Túini Espiritu nihat jéihni, Dios ã jenah joyátidih ã táí jéih beedána caá.

¹¹ Jwiít cãacwã biih ã jenah joyátidih jwĩ jéihcan caá. Caanjéh caá ã jéihyep. Pánihat pah, jwiít cãacwã Dios ã jenah joyátidih jwĩ jéihcan caá. ãih Túini Espiritujeh caá caandih ã jéihyep. ¹² Diosdih jéihcannit ã jenah joyát pah jenah joiná, Dios ã jenah joyátidih jwĩ beh joicán caá. Páant jwĩ beh joicáh, ãih Túini Espiritudih jwiítidih Dios ã wãhup jĩ, ded pah oinit, ã táí chãjatjidih jwĩ jéihyat pínah ni-ijná. ¹³ Páant ã jéihyanachah, ã wẽpatjĩh jwiítbut yeebdih jwĩ jwáub bohéna caá. Diosdih jéihcannit ã jenah joyát pah jenah joinít, jwĩ bohécan caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã jéihyanachah, bitadidih jwĩpĩ bohéna caá.

¹⁴ Jesúsdi h jepahcannit, Túini Espiritu wihcannit, caán ã bohéatidih náahcan, “Dedé pínah nihcan caá”, ã niij jenah joiná yah caá. Pánihna, Túini Espiritu ã teo wáaccáh, ã bohéatidih queét ã jéih beh joicán caá. ¹⁵ Túini Espiritu ã teo wáaccáh, Dios ded pah ã bohéatidih jwiít Jesúhwã jwĩ

jéih beh joiná caá. Pánih beh joiná, ã weñat pínahdih jwĩ jéih chãjna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jéihcannitboó páant jwĩ chãjachah ennit, Dios ã weñat pínahdih beh joicán, “¿Dépanih tigaá queétboó páant ã chãj?” ã niijná caá. ¹⁶ Páant ã jummat pah jon jãtih Dios naáwãtidih naóh yapani Isaías nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Dios nihat jéihni ã jumuchah, jwiít cãacwãboó ded pah ã jenah joyátidih jwĩ jéih beedácan caá. Pánih jéihcannit jumna, caánboodih jwĩ jéih bohécan caá”, ãt niij daacáp tajĩ.*

Obohjeéhtih Túini Espiritu ã teo wáaccáh, jwiítboó Jesucristo ded pah ã jenah joyátidih jéihna, ã weñat pínahdih jwĩ jéih chãjna caá.

3

Pablo, Apolosjĩh Diosdih oboh teo wãhnitjeh ã jummat

¹ Yeéb wã úudwã panihnitá, Jesucristodih jepahna yuhna, páantjeh jáap jéihnit pah ñi jumna caá. ² Yeebdih maatápdih wã bohénachah yuhna, wébít páantjeh nom jwãhnit dée pah ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, ñi táí beh joyát pínah niijná, buocannidihjeh yeebdih wã naóhna caá. Pánihna, nom jwãhnitidih jeémátidih jwĩ wãhcat pah, buoni bohéatidih yeebdih wã jéih naóh jwãhcan caá. ¿Dépanihna,

* 2:16 Is 40.13; Ro 11.34

* 3:2 He 5.12-13

páant ñi jum?* ³ ¿Dépanihna Túini Espíritu wihcannit pah Dios ã weñat pínahdih ñi chājcan? Túini Espíritu wihcannit pah jumna, tūbit míc jāihnit, míc íjanitbut ñi jumna caá. Jesucristodih jepahcannit biíc yoobó ñi chājna caá. ⁴ Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, niijnít, bita “Weém Apoloíh caá”, niijnít, tūbit ñi míc íjana caá. Pánih míc íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ñi jumna caá.*

⁵ Biquína “Pablo caá chah jéihni”, niij jenah joí, bitabut “Apolos caá chah jéihni”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joicá bojoó. Jwiít bohénit nihat biíc yoobó Diosdih teo wāhñitjeh jwī jumna caá. Ded pah ã wutuchah, caandih jepahñitjeh, yeebdih jwī bohénap jī. Páant ã wutuchah, jwī bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ñi jepahap jī. ⁶ Nin pah ã jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jí yeebdih Jesúih doonádih wā jwíih naáwáp jī.* Páant ã momat túttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdih ã jwúub bohénap be, chah ñi jéihyat pínah niijná.* Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíihanit, ã behana caá. Pánihat pah Diosjeh túut nūmát túutnit, yeebdih ã jéihyana caá. ⁷ Momni, en daoníbut oboh jumñitjeh caá. Diosjeh ã chíihana caá. Pánihna, weém wā túi

naáwáchah yuhna, Apolosbut ã túi bohénachah yuhna, Dios yeebdih ã jéihyachah, ñita beh joicán tagaá. Páant ñi beh joicán, caandih ñita jepahcan tagaá. ⁸ Pácahidih momni, en daoníbut, Dios ã enechah, biíc yoobó í jumna caá. Dios ã wēpatjīh biíc ã túi bohéatdih ennit, ã pebhboó ã jaibínachah, Dios chah ã jíib chājbipna caá. Obohjeéhtih biíhboó ã túi bohécatdih ennit, nūmp ã jíib chājbipna caá. ⁹ Jwiít nihat Dios ã wutatdih jepahñit, yeebdih jwī bohéna caá. Yeébboó Dioíh pácahi dée, áih mūú dée ñi jumna caá. ¹⁰ Dios weemdih ã túi teo wáacachah, weémboó yeebdih wā jwíih bohénap jī. Mūú chājna, túini jíhlo jwio náhdih ñionit, í dodhdát dée, weémboó yeebdih wā jwíih túi bohénap jī. Túttimah, mūú chājnit dée bita yeebdih í jwúub bohénap taga. Túini mūú chājnit dée, jwiít bohénitboodih Dios ã wēpatjīh jeh túi bohéat caá náahap. ¹¹ Túini jagáp nahdih í dodhdát dée, Jesucristo ã wun wāhatjidih wā jwíih bohénachah, ñi jepahap jī. ¹² Maatápdih jumni pínah mūúdíh chājīhna, túini máa nahnadih ñionit, túi chājat caá náahap. Pánihat pah, yeéb Dioíh mūú dée ñi jumuchah, ñi jepah cádahcat pínah niijná, wā túttimah jāóhñitdih Túini Espíritu ã wēpatjīh yoobópdih bohéat caá náahap. ¹³⁻¹⁴ Pánih chājna, Jesús jwúub dei jāóhna,

* 3:4 1Co 1.12

* 3:6 Hch 18.4-11

* 3:6 Hch 18.24-28

mædih ī tui chājat dée, ī tui bohéatji jīb, Dios ā tui chājipna caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, mædih ī tui chājcat dée, ī tui bohécatji jīb, ā tui chājcan niit. Queét tui bohécannitboó Dios pebhna ī juibínachah yuhna, Túini Espíritu ā teo wáacatjih ī bohécach, Dios queédih ā tui chājcan niit. ¹⁶ Pánihna, “Jwiit biíc dih Dioih mæú dée jwī jumuchah, Túini Espíritu jwījeéh ā jumna caá”, ñi niij tui jenah joyoó.* ¹⁷ Pánih jumna, áihwājeh jwī jumuchah, ded yeéb biíc dih ñi jumatdih ā yéjeanachah, Dios caandih búdí ā peéh chājipna caá.

¹⁸ Biquína nin pah ñi niij jenah joiná caá: “Weém tui jéih beedáni caá. Dedé weemdih jadhcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niij jenah joinít, yeebjéh ñi múic yeena caá. Páant ñi niij jenah joyátdih yeebdih cádahat caá náahap. Pánih cádahnit, túut næmná, nin pah ñi jwúub niij jenah joyoó: “Weém bainí jéihni jeh jumna, yoobópdih jéihyat túut niijná, Dios ā teo wáacatdih búdí wá náahna caá”, ñi niij jenah joyoó. ¹⁹ Diosboó caandih jepahcannit ded pah ī jenah joyátdih ennit, “Dedé pínah nihcan caá”, ā niijná caá. Páant niijná, nin pah jon jātih āt niij daacát túutap tajī: “ Jwiit chah jéihnit caá’, niij jenah joinít dih wá yohbipna caá”, āt niij daacát túutap tajī.* ²⁰ Davidjiboodih

biíc yoobó nin pah āt niij daacát túutap tajī: “Weemdih jéihcannit ī jenah joyátdih ennit, ‘Dedé pínah nihcan caá’, āt niij daacát túutap tajī.* ²¹⁻²² Biquína yeéb nin pah ñi niij jenah joiná yuh caá: “Pablo chah jéihni ā jumuchah, weém áih jumna, weembát chah jéihni wá jumna caá”, ñi niij jenah joiná caá. Bitabut Apolosdih, Pedrodihbut biíc yoobó ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcah, túut næmát caá náahap. Yeéb jwīhwā nihcah, jwiit yeebdih bohénitboó ñihwā jwī jumna caá. Dios jwiitdih yeéb nihatdih āt wāhup taga. Páant yeebdih ā wāhuchah, jwiit nihat yeebdih teo wáacnit jwī jumna caá. Yeebdih teo wáacnitdih wāhniit, nin baácboó ñi jum jwuhuchah, páantjeh ā tui chājipna caá. Wunnit, ā pehbboó ñi juibínachah, chah túini ā wāhbiipna caá. Bæú lía Dios yeebdih tui teo wáacna, túttimah bóo láabut, chah ā teo wáacbiipna caá. Pánihna, nihat túini ā wāhni ñih ā jumna caá. ²³ Yeéb Cristoíhwā jumna, caánboó Dioih ā jumuchah, yeebbát Dioíhwā ñi jumna caá.

4

Cristo ā naáwát túutnit ded pah ī jumat

¹ Jwiit yeebdih bohénitdih “Queét Jesucristodih teo

* 3:16 1Co 6.19; 2Co 6.16 * 3:19 Job 5.13 * 3:20 Sal 94.11

wāhnitjeh caá. Dios cāacwādhī ā jēihya jwāhca naāhdih Pablowādhī āt bohé jibat tūtup taga”, niij jenah joyát caá náahap. ² Det teo wāhnitdhī ī maátadhījeh tūi jepahat caá náahap. Pānihat pah, jwiit Jesúsdhī teo wāhnit jūmna, jwī Maáh ded pah ā bohéat tūtuchah, jwiitdhī yoobópdih bohéat caá náahap. ³ “Caán Pablo tūi yoobópdih ā bohécan caá”, yeéb ñi niijichah yūhna, weémboó wā jīgahcan caá. Bitabut biíc yoobó ī niijichah yūhna, biíc yoobó wā jīgahcan niit. Weemjēhbut “Dios ā bohéat tūtutjdih wā tūi bohécan beé”, wā niij jenah joicán caá. ⁴ “Diosdhī jepahnit, yoobópdih wā bohécan caá”, niij jenah joicán yūhna, “Weém tūi yoobópdihjeh bohéni caá. Dedé yéejat jīb weemdīh ā wihcan caá”, wā jēih niijcán caá. Jwī Maáh Jesucristojeh weemdīh ennit, “Meém ma tūi bohénap be”, niijni pínah caá.* ⁵ Jwī Maáh Jesús ā jwūub dei jūwát pínah jātih, yeébboó ded pah jwī bohéat, bita ī chājatdhībut ennit, “Caánboó jwī Maáh ā watatdhī ā tūi chājcan caá”, niijcát caá náahap. Obohjeéhtih, jwūub dei jūóhnit, Jesúsboó ded pah jwī bohéatjdih jwiitdhī ā naóhbipna caá. Jwiit cāacwāboó ded pah biih ā chājatdhī, ā jenah joyátdhībut jwī jēihcan caá. Jwiitjehbut jwī jenah joyátdih jwī jēih

beedácan caá. Diosjeh caá ā jēihyep. Pānihna, Jesús jwūub jūóhnit, nihat jwī chājatjdih, nihat jwī jenah joyátdihbut ā naóhbipna caá. Caán láajeh caá “Meém ma tūi chājar jī”, jwiitdhī ā niij naóhbipna caá.

⁶ Wā úudwā panihnitá, pānih naóhna, ñi tūi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiit Apolosjīh jwī jumatdhījeh wā naawáp be. Ded pah jwī jumatdhī ennit, biíc yoobó yeebút ñi jēih jumbipna caá. Dios ā daacát tūtutdhī jepahna, “Yeebdīh bohéni ā jēihyat chah jwiitdhī bohéni ā jēihna caá. Pānihna, meém ma jēihyat chah caá wā jēihyep”, ñi mīc niijcá bojoó ⁷ “Caán bohéniboó chah jēihni ā jumuchah, caandīh caá jwī náahap”, ñi niijcá bojoó. Ni-hat ñi bíbohathdhī Dios yeebdīh wāhni-jeh caá. Jwī bohéatdhī ñi joyóchah, Dios caá yeebdīh āt beh joyánap taga. Ñi jenah joyátjīh-jeh ñi beh joicáp be. Pānihna, ī jēihyatjīh-jeh beh joinít dée, yeebdīh nin pah niijcát caá náahap: “Weemdīh bohéni tūi jēihni ā jumuchah, weembút tūi jēihni jūmna, Jesúsīh doonádhī weemjēh wā tūi beh joyóp be”, niijcát caá náahap.

⁸ Yeéb nin pah ñi niij jenah joiná caá. “Jwiitboó Dioīh doonádhī tūi jēih beedánit caá. Jwiitdhī dedé jūdhdāt wihcan caá. Túini Espiritu nihat ā wāhni wēpat jwiitdhī ā jūmna caá. Pablowā ī wihcah yūhna, jwiitjeh maáta jwī jūmna

* 4:4 1Jn 3.19-21

caá”, ñi niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, jwĩ Maáh Jesús ã jwúb dei júbwáchah, caán biíc dih maáta yoobópdih ñi jumuchah, áta táí taga. Pániñ jumna nihna, jwiítbut ñijeéh maáta jwĩta jum taga. Nihat yeejép yapat áta péa taga. Obohjeéhtih, páant ã yap jwahcan caá. ⁹ Weémboó nin pah wã niij jenah joiná caá: “Jwiít Dios ã naáwát tútnitdih oboh jumnit, peéh mawat pínahdih pánit pah bitaboó ã enna caá. Nihat cáacwã, nihat Dioíh ángelwábut ded pah jwiít dih ã yapat pínahdih jéihyat tút niijná, jwiít dih enna caá ã chãjap”, wã niij jenah joiná caá. ¹⁰ Pániñ ennit, “Jesucristoíh dooná dih naóhna, queét dedé pínah nihcan caá”, jwiít dih ã niij enna caá. Obohjeéhtih, “Queét Jesúhwã jumna, dedé jéihcat pínah wihcan caá”, yeébbodíh ã niij enna caá. “Queét wép naóh nit nihcah, queétdih jwĩ jepahcan niít”, jwiít dih ã niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, “Queét ã táí wép naáwáchah joinít, nihat cáacwã ã tút nũmbípna caá”, yeébbodíh ã niij jenah joiná caá. Pániñna, dawá yeébdíh wēi naóh nit, jwiítboodíh ã iiná caá. ¹¹ Jwiít jwĩ bohé jibichah, nũgúp tubna, ãpĩ taca joót na caá. Jwiít dih túini yégueh wihcan, mũbút wihcan caá. Jwĩ naáwáchah joinít, íjna, jwiít dih dawá láa bita ã mawap be. Jwĩ jib

bohé jwíhipmant, bũbut biíc yoobó ã yapna caá. ¹² Jwĩ náahatdih jíib chãjat tút niijná, búdí teonit, jwĩpĩ chũná caá.* Cáacwã jwiít dih yeejép ã naáwáchah joinít, yeejép naóh jwúbacanjeh, Dios queétdih ã teo wáacat pínahdih jwĩpĩ úbhna caá. Yeejép ã chãjachah yuhna, jwĩpĩ enah bojna caá. ¹³ Yeejép dooná ã naáwáchah joinít, “¿Biíc dih jwĩ jéih jumcan niít?” jwĩpĩ niij jwúbana caá. Nihat cáacwã ã yohni pah jwiít dih ípĩ enna caá. Jwĩ bohé jwíhipmant bũbut biíc yoobó jwiít dih ã jenah joiná caá.

¹⁴ Caandíh daácna, ñi tícat pínah nihcan, yeé wã weh panihnitdih oina, ñi tút nũmát pínahdih náah yacnit, páant wã niij daacáp be. ¹⁵ Nin wã naáwát pínahdih ñi jenah joyoó: Weém ñi íp panihni caá. Yeébdíh wã bohéat túttimah, dawá Jesúh dooná dih bohénit ã jumuchah yuhna, weemjéh beé yeébdíh jwíh naóhni. Páant wã jwíh naáwáchah joinít, Jesucristodih ñi jepahap jĩ. ¹⁶ Ñi íp panihnijeh yeébdíh oinit, páant wã niij naáwáp be. Í mána ded pah ã jumad dih ennit, wébítbut biíc yoobó ípĩ chãjna caá. Pániñna, ñi íp panihni ded pah wã jumad dih ennit, yeébbút biíc yoobó ñi chãjaá.*

¹⁷ Páant ñi chãjat pínahdih náah yacnit, Timoteodih ñi pebhna wã wahna

* 4:12 Hch 18.3 * 4:16 1Co 11.1; Fil 3.17

caá. Jesúih doonádih wā naáwáchah joinít, caanbút ã jephachah, wā wūúh pah wā oini ã jumna caá. Nihat tútchinadih moón Jesúihwādihi ded pah bohéna, biíc yoobó wāpī chājna caá. Ded pah wā chājachah enniiji yeebdíhbut ã jwúub náhniabipna caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, biquína yeéb nin pah ñi niúj jenah joiná caá: “Jwiít chah jéihnit caá. Dedé pínah Pablo jwiít dih ã jéih bohécan niít. Jwiít dih úmmnit, ã jūóhbican nacaá”, ñi niúj jenah joiná yuh caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, jwī Maáh ã wahachah, waicanjeh ñi pebhna wā juibí bipna caá. Juibínit, páant niúj naóh nitabehe ded pah ī chājatdih wā enbipna caá. Jesúih doonádih ī naáwáchah, ¿Bita ī túut nuúm niít? ¿Oboh ī niijátjeh caá? ²⁰ Queét Dios ã wēpatjīh yoobóp dihi ī naáwáchah, queétdih joinítboó jephannit, ī túut nuumbípna caá. Obohjeéhtih, páantjeh ī naáwáchah, cāacwā ī jephacatdih wā jéihbipna caá. Jesúihwā jumna, ded pah naóhna, Dios ã wēpatjīh ī chāj bipna caá. Oboh naóhna, ī chājcan niít. ²¹ Pánihna, ñi pebhna juibínit, wā jūihñatdih náahcan, ñi túut nuúm páñaá. Páant ñi túut nuumúchah, ñi íp pah yeebdíh oinit, chāihjeh wā naóhbipna caá.

5

Yeejép yoobát pohba

chājnidih ī yohat pínah

¹ Būu yeebdíh bainí wā jwúub naáwát túut caá. Ñi pebh chah yeejép chājat doonádih wā joyóp be. Ñi cātíh túbit yéej chājni ã íp áadihjuh át bíbohóp wut be. Jesús dihi jéihcannit páant yeejép ípī chājcan caá. Obohjeéhtih, yeébboó Jesús dihi jéihnit jumna yuhna, páant ã chājatdih ñi enah bojna caá.*

² “Jwī Maáhdih táí jephannit, jwiít dih dedé yéejat wihcan caá”, niúj jenah joiná yuhna, tíccan, jīgahcan, caán yeejép chājnidih ñi túut nuumát túutcap be. Páant ñi túut nuumát túutcan, būu páantjeh ã yéej chājat juib, yeéb ñi míic wáac juinít, caandíh ñi jwúub waadát túutca bojóo.

³ Weémboó ñijeéh wihcan yuhna, caán doonádih joinít, búdí úbhna wā chājap be. Pánihna, ñijeéh wā jumat pahjeh, ded pah caandíh ã yéejat peéh chājat pínah dihi Jesús weemdíh ã jéihyanap be. ⁴⁻⁵ Páant ã jéihyanachah, nin pah yeebdíh wā niúj naóhna caá: Caandíh ã yéejat peéh naáwát túut niijná, yeéb ñi míic wáacá. Pánih míic wáacna, ñijeéh wā jumat pah, Jesús ã wēpatjīh nin pah caandíh ñi niijí: “Jwī jwúub míic wáacachah, ma waadca bojóo. Nemépwā ī maáh ded pah meemdíh yeejép ã chājihna, ã chāja naáh, ma jwúub túut nuumát pínah niijná. Pánih túut nuumnít, Jesús ã jwúub dei

* 5:1 Dt 22.30

jűúwúchah, ājeéh ma bejat pínahdih meemdih jwī náah yacna caá”, caandih ñi niijí.

6 Pánih yéej chājni ñijeéh ā míc wáacachah, yeebboó “Jwiit Jesúíhwā jwī túi jamna caá”, ñi niij jenah joyóchah yuhna, ā túican caá. Nin pah jwīpī niij naáwát dih ñi túi jéihna caá: “Búdí pan pínahdih ā paáat pínah bainíbitjeh jwī widichah yuhna, nihat āpī paa bėjna caá”, jwī niijná caá. Pánihat pah, biícjeh ā yéejatdih cádahíhcan, nihat Dioíhwā biíc dih míc wáacna, queétdihbut ā yéejabipna caá.* 7 Jwiit judíowā Pascuadih jeémát pínah chājnit, nihat paáat pínahdih jwīh m̄m̄m̄ánt yohnit, paacánni pandihjeh jwīpī chājna caá. Diosdih jwīpī mao wūhni oveja wūh pah, Dios ā enechah, yéejat wihcannit jwī jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih át w̄n w̄h̄p̄ tají. Pánihna, paáat pínahdih jwī yohat pah yeebdíhbut nihat ñi yéejatdih, ñi cātíh jamni yéejat cádahíhcannidihbut yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios ā enechah, yéejat wihcannit ñi jumbipna caá.* 8 Pánihna, túi wēinit, biíc dih jumat túut niijná, nihat yeejép chājatdih, yeejép jenah joyát dihbut cádahnit, yoobóp dih jenah joinít, jwiít dih túi chājat caá náahap.*

9 Wā jwīh daác wahni

núodih wā niijátji pah mantih, b̄u wā jw̄ub niij daácna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná. “Í áa nihcannitjīh yeejép chājnit biíc dih ñi jamca bojoó”, wā niij daacáp jī. 10 Páant niij daácna, “Jesús dih jéihcannit yeejép chājnit”, niijná wā chājcan be. “Jesús dih jéihcannit bií dée dih en ñinahnit dih, n̄m̄m̄nit dih, p̄p̄nidih úbh̄nit dihbut”, niijná wā chājcan be. Pánih chājnit nihat pebhboó í jamna caá. Íjeéh jamíhcan, dedboó ñi jweyát pínah āta wihcan taga. 11 Obohjeéhtih, nin pah niijná wā chājap be: “ ‘Weém Jesúíh caá’, niijná yuhna, nin pah chājnit biíc dih ñi jamca bojoó: í áa nihcannitjīh yeejép chājnit, en ñinahnit, p̄p̄nidih úbh̄nit, bitadih yee naóh yacnit, máihnit, n̄m̄m̄nit í jamuchah, queét biíc dih ñi jamca bojoó”, niijná wā chājap be. Pánih chājnit dih numah jeém̄pcat caá yeebdíh náahap. Queétdihbut yeebdíh í numah jeémíhichah, ñi jepahca bojoó. 12-13 Weém Jesús dih jéihcannit dih í yéejat peéh wā chājcan niít. Diosboó queétdih ā peéh chājbipna caá. Obohjeéhtih jwījeéh wáac joinít Jesúíhwā í yéej chājachah, jwiítboó queétdih peéh chājat caá náahap, í túi túut n̄m̄m̄át pínah niijná. Pánihna, ñijeéh jamni tabit yeejép chājnidih ñi yohoó. Caandih ñijeéh biíc dih ñi jumat túutca bojoó.*

* 5:6 Gá 5.9

* 5:7 Ex 12.5

* 5:8 Ex 13.7; Dt 16.3

* 5:12-13 Dt 13.5; 17.7

6

Jesúhwājeh míc ámohat

1 BHH biih yeejép yapat doonádih joinít, bainí wā naóhbiḡna caá. Yeéb Jesúsdiḡ jéihnit jumna yuhna, chénewā míc jāihnit, ¿Dépanihna, ā yoobáát pínah niijná, Jesúsdiḡ jéihcanni maáh pebhboó ñi bej? Jesúsdiḡ jéihni pebhna ñi bejchah, yeebdíh ā túi yoobáát pínah niijná, Dios caánboodíh āta teo wáac taga.

2-3 Nindih ñi túi náhninaá: Jwí Maáh Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, yéejnitdih caán biícđih jwiít āihwāboó jwí wutbiḡna caá. Ángelwāđihbut jwí wutbiḡna caá. Nin baácboó jwí jum jwahuchah, ¿Dépanihna, bainí míc jāihñat ā jumuchah yuhna, yeéb Jesúhwājeh ñi jéih yoobácan?

4 Queét maátadiḡ wēi encan yuhna, ¿Dépanihna, niḡat yeéb Jesúhwā míc jāihnit, ī yoobáát pínah niijná, queéđihjeh naáwáđih ñipí bej? 5 Ñi túicat pínah niijná, nindih wā naóhna caá: “Jwiít túi jéihnit caá”, niij jenah joiná yuhna, míc jāihnitdih naóh yoobáni pínah ñijeéh ā wiḡcat pah ñi jumna caá.

6 Jesúhwā mícjeh míc jāihnit, Jesúsdiḡ jéihcannit maáta pebhna naáwáđih bejna, Jesúsdiḡ jepahcannitbut ī joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Pániḡ chājna, ñi túiccan niít?

7 Yeéb Jesúhwā mícjeh míc jāihnit, yeebdíh yoobáni pínah maátadiḡ ñi bid bejchah, ā túican caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh

ñi yoobánachah, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, jéih míc ámohcan, “Ā jumna naáh”, ñi niijíchah, chah āta túi tagaá. Bitā ī jéih chāj numúchah, yeebjéh ñi jéih yoobácaḡ, “Ā jumna naáh”, yeebdíh niiját caá náahap. 8 Obohjeéhtih, páant niijcánjeh, yeébboó chah yeejép ñipí chājna caá. Bitā ī yeejép chājatđih, ī jéih chāj numáđđih, biíc yoobó yeéb ñipí chājna caá. Yeéb Jesúhwā míc jumna yuhna, páant ñipí chājna caá.

9-10 Nindih ñi túi náhninaá: Det yeejép chājnit Dios pebhboó ī bejcan niít. Yeebjéh míc yeecanjeh, yoobópđih ñi jenah joyoó. Nin pah chājnit, Dios pebhboó ī bejcan niít: íí náah chājnit, pāpnidih wábhnit, ī áa nihcannitjīh yéej chājnit, neoná mícjeh chājnit, yaáđh mícjeh chājnit, numnít, bií déedih en ñinahnit, máihnit, bitadiḡ yeejép doonádih táoh naóhñit, jéih chāj numnítbut Dios pebhboó ī bejcan niít.

11 Páant ī chājat pah biquína yeébboó ñi jumap jī. Obohjeéhtih, Jesucristodiḡ ñi jepahachah, ā wan wāhñit, ñi yéejatđih āt yohop taga. Pániḡna, BHH, Túini Espiritu ā teo wáacachah, Dioíhwā ñi jumuchah, yeebdíh yéejat jīb ā wiḡcan caá.

Jwīḡh bácaḡjīḡh yéej chājcat caá náahap

12 BHH biih yeejép yapatđih bainí wā naóhbiḡna caá. Biquína yeéb “Jesucristodiḡ jepahni jumna, ‘Ma chājca

bojóó', niiját weemdih ã wihcan caá", ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, jwĩ yéej chãjachah, ã túican caá. Biíh jwĩ chãjachah, túini jumna yuhna, jwĩh bácahdih, jwĩ jenah joyátdih yéejana, jwiítdih ã teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chãjatdih cádahihna yuhna, jwĩ jéih cádahcan caá. Páant chãjcat caá jwiítdih náahap.*
 13 "Jwĩh wudah jeémp yacat pínah caá", niijnít, nuugúp tubuchah, jwĩpĩ jeémpna caá. Páant jwĩ chãjachah, ã túina caá. Nin baácboó jum jwuhna, bid jeémpna, jwĩ túi jumna caá. Obohjeéhtih, Dios pehbhoó jwĩ jumuchah, bid jeémát ã wihcan niít. Biquína "Jwĩh bácah yaáhdih metat pínah caá", ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwĩh bácahdih chãjna, caandih jwĩ teo wúhat pínah niijná, át chãjap tají. Caanjéh caá jwĩ Maáh. 14 Dios Jesucristodih boo pud júúwát túutnit, jwiítdihbut biíc yoobó ã wēpatjĩh ã boo pud júúwát túutbipna caá.

15-16 Nindihbut ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúhwã jumna, caán biíc dih biíc bácah dée jwĩ jumna caá. Génesisboó Dios nin pah át niij daacát túutup tají: "Newé yadjĩh biíc bácah dée ĩ jumbipna caá", át niij daacát túutup tají.* Caandih jéihnit, nin pahbut yeebdih túi náhniat caá náahap: Ded newé yadjeéh ã

jumuchah, queét biíc bácah dée ĩ jumna caá. Pánihna, deoh nah jumnih wilijeéh ñi jumuchah, mijeéh biíc bácah dée ñi jumna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeebbút ñi jenah joibipna caá. ¿Dépanihna yeéb Jesúhwã, ãjeéh biíc bácah dée jumna yuhna, yeejép wilijeéh biíc bácah dée ñi jumíh? Páant chãjat yeejép caá. 17 Obohjeéhtih yeébboó Jesúhwã jumnit, ãjeéh biíc bácah dée jumna, Túini Espíritu ñíh caolihboó ã jumuchah, caán ã jenah joyát pahjeh yeebbút ñi jenah joiná caá.

18 Yeebdih ñi áa nihcanitjĩh yeejép chãjcat caá náahap. Pánih yéej chãjnit nihna, chah jwĩh bácahdih, jwĩ jenah joyátdihbut jwĩ yéejana caá. Páant jwĩ chãjat túttimah, jwiítdih túut nuumát chah ã buona caá. Dedé biíh jwĩ yéej chãjachah yuhna, túut nuumát nump ã buona caá. 19-20 Nindih ñi túi náhninaá: Jwĩh caolihboó ã jummat pínah niijná, Dios jwiítdih Túini Espíritudih át wahap jí. Páant ã wahachah, jwiítboó áih muu pánihni caá jwĩ jumap.* Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítdih ã wan wúhat pínah niijná, jwiítdih ã jib chãjap jí, áihwã jwĩ jummat pínah niijná. Pánih áihwã jumna, caán jwĩ maáh ã jumuchah, jwĩ weñat pínahdih jenah joicánjeh, ã weñat pínahdihjeh chãjat caá náahap.

* 6:12 1Co 10.23 * 6:15-16 Gn 2.24

* 6:19-20 1Co 3.16; 2Co 6.16

7

Téihya chéwat

1 B^{uu} weemdih ñi ^uúbh joí daacátjidih wã jepahbipna caá. Nin pah ñit niij ^uúbh joyóp tajī: “Jwíút Jesúsdi h jéihnit jwī áa jumuchah, ã túimi niít?” ñit niij daacáp tajī. Páant ñi niij daacátjidih ennit, nin pah wã jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jumuchah, ã táina caá. ² Obohjeéhtih, páant ñi jumuchah, í náah chājat ã tobohna caá. Pánihna, yeebdih áa jumat caá náahap. ³⁻⁴ Páant ñi áa jumuchah, yaádih bácah miíh pínahjeh nihcan caá. Mijeéh bóoi h pínah caá. Pánihna, mi áa mijeéh ã jumíhichah, caántdih jepahat caá náahap. Biíc yoobó newéih bácah áih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóli h pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jumíhichah, caandihbut jepahat caá náahap. Pánih chājna, bitadi h ñi bidcan niít. ⁵ “Diosdih túi ^uúbat túut niijná, biíc dih jwī jum jawhca boj jīh”, ñi míc niijíchah, ã táina caá. Obohjeéhtih, ^uúbh péanit, túi biíc dih ñi jwúub jumú. T^ubit maatápdih cádahna, Satanásboó bitadi h ã yéej chājat túutuchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chāj b ipna caá.

⁶ Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnít, wã wutcan caá. Áa jumna, áa wihcatbut, biíc yoobó ã táina caá. Ñi í náah chājat pínah niijná, páant wã niij naóhna caá.

⁷ Obohjeéhtih, “Weem páh queét ni hat áa wihcannit í jumuchah, áta túi tagaá”, wã niij jenah joiná caá. Biquínadi h áa jumat wēpatdih Dios ã wāhna caá. Obohjeéhtih, bitadi h áa wihcan yuhna, túi jumat wēpatdihbut ã wāhna caá.

⁸ B^{uu}, áa wihcannitdih, éemp wannitdihbut bainí wã naóh b ipna caá. Yeébboó áa wihcannit ñi jumuchah, ã táibipna caá. ⁹ Obohjeéhtih, yaddih, newédih bádí bidnit, í náah chājat túut niijná, ñi áa pínahdih ñi ^uúú.

¹⁰⁻¹¹ B^{uu}, yeéb Jesúhwā áa jumnitboodí h bainí wã naóh b ipna caá. Nin wã jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ã wutcat caá. Yaádh í áadi h í cádahca bojo naáh. Neonábut í weha mána yaáhdih í yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míc cádahnitji, biíhdih í áa jumca bojo naáh. Pánih míc cádahnitji queét chénat pahjeh jwúub míc ámohna, biíc dih jwúub jumnit, chah ã táibipna caá.*

¹² B^{uu}, yeéb bitadi h jawh bainí wã naóh b ipna caá. Biquína yeéb neoná Jesúsdi h ñi jepahachah yuhna, ñi weha mána yaádhboó í jepahcap jī. Yeéb Jesúhwā ñi jumuchah yuhna, ñijeéh í jumíhichah, ñi yohca bojoó. ¹³ Biquína yeéb yaádhbut Jesúsdi h ñi jepahachah yuhna, ñi weha mánaboó í jepahcap jī. Páant ñi jumuchah yuhna, ñijeéh í

* 7:10-11 Mt 5.32; 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

jumíhichah, ñi cádahca bojoó.
 14 Yeéb biíc b́acah dée ñi jumuchah, biíc Jesúih jumna, biih Jesúih nihcah yuhna, Dios yeebdih ennit, “Queét wíhwā caá”, ã niijná caá. Pánihna, Jesúsdi h jepahcannit neoná ĩ weha mána yaádh Jesúsdi h ĩ jepahachah, queét neonádhbut Dios ã túi chājbipna caá. Biíc yoobó Jesúsdi h jepahcannit yaádh ĩ weha mána Jesúsdi h ĩ jepahachah, Dios queét yaádhbut ã túi chājbipna caá. Páant ñi jumuchah, ñi wehdih ennit, “Queétbut wíhwā caá”, Dios ã niijná caá. 15 Obohjeéhtih biquína Jesúsdi h jepahcannitboó ĩ weha mána yaádhdi h, ĩ weha mánadi hbut ĩpĭ cádahíhna caá. Pánih cádahíhna, míc maocat túut niijná, ĩ beje naáh. 16 Obohjeéhtih, túi biícdi h ñi jumuchah, chah ã túina caá. Yeéb Jesúsdi h jéihnitboó ñi weha mána Jesúsdi h ĩ jepahat pínah, Dios queétdi h ã túi ubat pínah niijná, ñi jéih teo wáacmi nacaá. “Ĭ jepahbipna caá. Ĭ jepahcan niit”, jwĭ niij jéihcan caá.

17 Nin pah ni hat Jesúsdi hwādi h wāpĭ naóhna caá: Jesucristodi h jepahnit, ded pah ñi jumati jidi h biíc yoobó ñi jumúú. Páant ñi jumati pínahdi h jwĭ Maáh jéihnit, yeebdih át jwejep taga. 18 Det Jesúsdi h jepahnit bóodnitji h jumna, ĩ náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeéhtih, bóodcannit jumna, ĩ bóodat túutca bojo naáh.

19 Bóodnitdi h, bóodcannitdi hbut Dios biíc yoobó ã enna caá. Ĭ wutati di h jwiitdi h jepahat caá náahap. Pánih jepahnitdi h jeh ã wēi enna caá. 20 Dios yeebdih áih pínahdi h ã ñío láa ded pah ñi jumati h pah ñi túut nūmcá bojoó. 21 Teo wāhni t ñi jumuchah, ã túina caá. Páant ñi jumati di h ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, ñi maáta yeebdih wati hna, ĩ wata naáh. Ĭ túimi nacaá. 22 Dios ã túi ubuchah, bitadi h teo wāhni tboó jwĭ maáih jumna, watni t dée pah ĩ jumna caá. Bitadi h teo wāhcannitboó Jesucristodi h teo wāhni t caá. 23 Jesúsdi hwā ñi jumati pínah niijná, yeéb ñi yéejat jíib át wun wāhup taji. Pánih áihwā jumna, ã weñat pínahdi h jeh yeebdih chājat caá náahap. Yeebdih bita Jesúsdi h ĩ cádahat túutuchah, queétdi h ñi joyáh bojoó. 24 Pánihna, wā úudwā panihni tá, Jesúsdi h jwĭih jepahni t, yeéb ni hat ded pah ñi jumati h biíc yoobó ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdih wēi ennit, ã teo wáacbi pna caá.

25 Внн, áa wi hcannitdi h ñi úúbh joyátdi h wā jepahbipna caá. Ded pah queét ĩ chājat pínahdi h Dios ã wutcan caá. Obohjeéhtih, weém wā jenah joyátdi h jeh wā naóhbi pna caá. Dios weemdih ã jĭgah en teo wáacachah, wā jenah joyátdi h ñi túi joyóchah, ã túimi nacaá. 26 Nin pah wā jenah joiná caá: Внн yeó jáapna Jesúsdi hwā tabit yeejép ĩ yapna caá. Ñi áa jumuchah, chah ã buobipna

caá. Pánihna, áa wihcannit jumna, áa wihcanjeh jumat caá náahap. ²⁷ Obohjeéhtih, áa jumnitboó ñi áadih yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi áa pínahdih bidcat caá náahap. ²⁸ Páant wā niijíchah yuhna, ñi áa pínahdih bid junít, téihya chéonit, ā túina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáapnadih áa jumnitboodíh chah ā buobipna caá. Ñi áa wihcah, nump yeebdíh ā buobipna caá.

²⁹ Páant niijnít, wā úudwā panihnitá, nin pah wā naóhna caá: Jesús ā jwúb dei júuwát pínah bahnjeh ā jadhna caá. Pánihna, ded pah ā weñat pínahdih búdí jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh ī weñat pínahdih ñi jenah joyát chah, Jesús ā weñat pínahdih jenah joyát caá náahap. ³⁰ Jwī jġahat, jwī weñat, dedé pínah nihcan caá. Bií déedih jíib chājna yuhna, bíbohcanit pah ñi jumú. ³¹ Pánihna, Jesús ā wutatdih túi chājat túut niijná, nin baácboó jumnidih búdí wēi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ā wutatboodíh jwiít dih túi jenah joyát caá náahap.

³² Bií déedih jenah joicánjeh, Dios ā weñat pínahdih ñi túi jenah joyá dih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Áa wihcanniboó jwī Maáh ā weñat pínahdihjeh ded pah ā chājat pínahdih ā túi jenah joiná caá. ³³ Obohjeéhtih, áa jumniiboó ājeéh bóli mi túi weñat pínah niijná, bií déedihjeh āpī je-

nah joiná caá. ³⁴ Pánihna, Dioíh pínahdih ā jenah joicán caá. Yaádh dihbut biíc yoobó ā jumna caá. Caánt mi áa wihcan, jwī Maáh ā weñat pínahdihjeh ded pah mi chājat pínahdih mi túi jenah joiná caá. Dioíh wili mi jumna caá. Obohjeéhtih, áa jumna, newé ā weñat pínahdihjeh mi jenah joiná caá.

³⁵ Pánih naóhna, túi wēinit ñi jumat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Diosdihjeh túi oinit, ā weñat pínahdih jenah joinít, bií déedih jenah joicánjeh, ñi túi jumat pínahdih caá wā náah yacap.

³⁶ Buh, biíh naáwát yeéb japatadih jwuh wā naóhbiipna caá. Ñi náahnit yaádh ī behechah enna, “Caántdih ubnit, jwiít chénat pah jwī túi jumbipna caá”, niíj jenah joinít, ñi ubú. Páant ñi ubuchah, yéejat nihcan niít. ³⁷ Obohjeéhtih, biíhboó “Áa wihcanni wā jumuchah, chah ā túibipna caá”, ā niíj jenah joí dée caá. Páant caanjéh niíj jenah joiná, bita caandíh ī wutchah, ā jenah joyát pah chājna, caanbát ā túi chājna caá. ³⁸ Pánihna, ded ā áa pínahdih ubnit, ā túi chājna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ubcan, chah ā túi chājna caá.

³⁹ Dedh áa jumnih, mi áa ā wuncah, caandíh cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mi-jeéh bóo ā wunchah, chéwat déedih ā watachah, ded biíh áa wihcannidih náahna, mi jwúb áa jumuchah, ā túina

caá. Obohjeéhtih, Jesúíhdihjeh mi ñíwi naáh. ⁴⁰ Weéamboó nin pah wā niij jenah joiná caá: “Mi jwúub áa jumcan, chah mi wēibipna caá. Túini Espíritu caá weemdíh páant ã niij jenah joyát tútup be”, wā niij jenah joiná caá.

8

Pāpnidih ĩ wāhni déep

¹ Būu, biíh ñi wábh joi daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ñit niij wábh joyóp tají: “¿Pāpnidih ĩ wāhni déepdih jwiít Jesúíhwā jwí jeéméchah, ã túimi níit? ‘Í pāpni cāacwā ĩ chājniyeh caá. Dedé wēpat wihcan caá’, jwí niij jéihna caá”, ñit niij daacáp tají. Páant niijnít, “Jwiít chah jéihnit caá”, niij jenah joinít pah ñit daacáp tají. Páant ñi niij jenah joyát bitadih teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadih oinit, queétdih túinijeh naáwát caá náahap. ² Ded “Weéamboó nihadnih túi jéih beedáni caá”, niij jenah joiná yuhna, yoobópdih ã jéihcan caá. ³ Obohjeéhtih, ded Diosboodíh jéihni, caandíh oina, bitadih ã teo wáacipna caá. Páant ã oyochah, Dios caandíhbut jéihnit, “Caán wíih caá. Wā oini caá”, ã niijná caá.

⁴ “¿Pāpnidih ĩ wāhni déepdih jwí jeéméchah, ã túimi níit?” ñi niij daacátjidih būu jwuh wā jepahbipna caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios biícjeh caá báadhni”, jwí

niij jéihna caá. ⁵ Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiít dih teo wáacni caá”, ĩ niij jenah joiná caá. Biguína widhdih, cáiwādih, yeodíhbut páant ĩpí niij jenah joiná caá. Bitajé doóbnadnih, máa nahnadnih, nuñáp wādihbut páant ĩpí niij jenah joiná caá. “Nin jwiít dih wēp teo wáacni caá”, ĩ niijná, dawá ã jumna yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwí niij jéihna caá: “Dios biícjeh, caánboó jwí íp caá”, jwí niij jéihna caá. Caán nihadnih át chājap tají. Jwiít cāacwādihbut át chājap tají, áihwā jumna, caandíh jwí weñat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo biícjeh caá. Caandíh Dios nihadnih chājat tútup tají, Diosdih jwí weñat pínah niijná.*

⁷ Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwí niij jéihyechah yuhna, bitaboó, Jesúíhwā jumna yuhna, páant ĩ niij jéih jwuhcan caá. Jesús dih ĩ jepahat pínah jātíh, pāpnidih “Jwiít dih wēp teo wáacni caá”, niij jenah joinít, caandíh wēina, ĩ wāhni déepdih ĩpí jeémép tají. Pánihna, būubut Jesúíhwā jumna yuhna, pāpnidih wāhni déepdih jeémpnit, pāpnidih ĩ jenah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih ĩ túi beh joi jwuhcan caá. Páant niij jenah joinít, “Páant wā jeéméchah, yéejat jíib weemdíh ã jumbipna caá”, ĩ niij jenah joiná yuh caá.

* 8:6 Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17

8 Obohjeéhtih dedédih jwĩ jeéméchah, jwĩ jeémpcahbat, Diosboó biíc yoobó jwiít dih ã enna caá. 9 Caán déepdih jwĩ jeéméchah, ã túyuchah yuhna, bita Jesús dih jáap jéihnit dih jwĩta yéėja tagaá. 10 Pāpnidih ĩ weñat pebhna waadnít, caandíh ĩ wāhni déepdih bitajeéh jwĩ jeéméchah ennit, “Caánboó Jesús dih túi jéihni páant ã jeéméchah, weemdíhbat ã túina nacaá”, ã niij jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, “Pāpni ã wēpna caá”, páantjeh niij jenah joinít, jwāuhb jeémpna, ã túi chājcan caá. 11 “Weém túi jéihni caá”, niij jenah joinít, jwĩ jeéméchah, ã túina yuh caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit jwĩ jummatdih jwĩ jútat jíib, bita Jesús íhwā jwĩ úudwā panihnit, jáap jéihnit dih jwĩ yéejabipna caá. Jesús queétdih ã wñ wāhuchah yuhna, buudnít ĩ jumbipna caá. 12 Jwĩ úudwā panihnit dih páant yéejanit, Jesucristodih caá jwĩ yéejanap.* 13 Pánihna, weémboó wā úudwā panihnit dih oinit, queétdih yéejacat túut niijná, pāpnidih wēinit ĩ wāhni déepdih wā jeémpcan niit.

9

Jesús ã naáwát túutnit ded pah ĩ jummat

1 Jesús ã bohénitji biíc yoobó weembút Jesús dih wā enep jí. Páant caandíh wā enechah, weemdíhbat ã naáwát túutup jí. Pánihna, ded

pah wā chājíhichah, Jesúsboó ã wutuchah, ã túina caá. Weém caandíh teo wāhni yeebdíh ãih doonádih wā naáwáchah joinít, ñi jepahap jí.* 2 Āih doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ã naáwát túutni nihcan caá”, ĩ niij jenah joyóchah yuhna, yeéboó weemdíh ã wahatjidih ñi jéihna caá. Wā bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ã wēpatjĩh jwiít dih ã bohénap jí”, ñi niij jéihna caá.

3 Bitaboó nin pah ĩpĩ niijná caá: “Caánboó Jesús ã naáwát túutni nihcan caá”, ĩ niijíchah yuhna, queétdih bohéna, ñi túut numátjidih wāpĩ naóhna caá. 4 Cāacwādih jwĩ bohénachah, jeémát dih babhbatdihbat queétdih jwĩ wāhat caá náahap. 5 Jesús úudwā, Pedrobat, nihat bita Jesús ã naáwát túutnitbut ĩ weha mána yaádh biíc dih ĩ bohé jibichah, ded pah ĩ náahatdih ĩpĩ wāhna caá. Jwiítbut áa jumna nihna, queét yaáhdihbat jwĩ numah jibichah, jwĩ náahatdih yeebdíh wāhat áta náahcan tagaá. 6 Nihat bohé jibnitdih ĩ bohénitboó dedé ĩ náahatdih ĩpĩ wāhna caá. Pánihna, weém Bernabéjĩh jwĩ bohénachah, biíh tewatdih jwĩ teocat pínah niijná, jwiít chénat pahdih jwĩ náahatdih yeebdíh wāhat caá náahap. 7 Soldadowā queétjeh ĩ náahatdih ĩpĩ jíib chājcan caá. ĩ maátaboó queétdih ĩpĩ wāhna caá. Iguíh momnitboó ĩh

* 8:12 Mt 25.45 * 9:1 Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16

iguíh quehechah, ĩpĩ jeémpna caá. Nihat ovejawādh en daonítboó ĩh ovejawādh ĩpĩ mao jeémpna caá. ⁸⁻⁹ Páant wā niját jwiít cāacwā jwĩ jenah joyátjeh nihcan caá. Moisésji nin pah át niúj daacáp tajĩ: “Momo jwi trigo tíbnadh ĩ caóh chuñuchah, ĩh jacdh ĩni chéoca bojóo, tíbnadh jeémíhna, ĩ jeémát pínah niijná”, át niúj daacáp tajĩ.* ĩPáant ĩ niúj daacát táutna, momo jiwidihjeh niít Dios át jenah joiíp? ¹⁰ Nihcan caá. Jwiít bohé jibnitboodíh át jenah joyóp tajĩ, cāacwādh jwĩ bohénachah, jwiít dih ĩ túi en dawát pínah niijná. Wápchidih teonít, jeémátdih ĩpĩ bidna caá. ¹¹ Jwiítbut momnit dée, yeebdíh Jesúh doonádh jwĩ túi bohénap jĩ. Páant jwĩ chājachah, jwĩ náahadh yeebdíh wūhat át náahap ta yuh jĩ. ¹² Pánihna, bita bohénitdh ĩpĩ wūhat pah, jwiít dihbut wūhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wūhat yeebdíh ĩ náahachah yuhna, ĩni wūchah ennit, jwiítboó jwĩ úbh tac buugácap jĩ. Pánih úbhcanjeh, búdí jwĩpĩ tewep jĩ. Jwĩ úbhúchah, nin pah ĩnita niúj jenah joi tágaá: “Pablowā bií déedih náahnitjeh, ĩ bohéna caá”, niúj jenah joinít, jwĩ bohénachah, ĩnita joiúhcan tagaá. Pánihna, yeebdíh bohéna, ded pah jwĩ náahadh jwĩpĩ úbhcap jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, nindih ĩni

túi náhninaá: Dioíh mūnā juibínit, jwiít judíowā sacerdotewādh nuñápwādh jwĩpĩ wūhna caá, Díosdh ĩ cáo wūhat pínah niijná. Dios queét sacerdotewādh, bita caánboó teonitdhbut ĩ cáo judhni déepdh át jeémát táutap tajĩ.* ¹⁴ Pánihna, biíc yoobó jwĩ Maáh Jesucristo jwiít ĩh doonádh naóhndih jwĩ bohénitdh át en dawát táutap tajĩ.* ¹⁵ Páant ĩ wutuchah yuhna, weémboó yeebdíh wāpĩ úbhcap jĩ. Buubut páant niúj daácna yuhna, “Weemdíh ĩni teo wáaca”, niijná wā chājcan caá. Weém nuugúp wūhna yuhna, wāta úbhcan tagaá. Wā úbhúchah joinít, ĩni wūchah, “Weém jib wihcanni Jesúh túini doonádh wāpĩ bohéna caá”, wāta jéih niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúh túini doonádh wā bohéat jib, Dios ĩ enechah, weém chah túini caá”, wāpĩ niúj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdíh ĩ bohéat táutatdh chājcan, tubit wāta jĩgah tagaá.* ¹⁷ Wā náahat pahjeh ĩh doonádh wā bohéna, wā bohénitboó weemdíh ĩ jib chājat pínadh wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéihichah, wā bohéihchah yuhna, biíc yoobó ĩh doonádh weemdíh bohéat caá náahap. Á wutuchah joinít, ĩh túini doonádh wāpĩ bohéna caá. Pánih jepahnit, weemdíh ĩni wūhni

* 9:8-9 Dt 25.4 * 9:8-9 1Ti 5.18 * 9:11 Ro 15.27 * 9:13 Dt 18.1 * 9:14

Mt 10.10; Lc 10.7 * 9:16 Jer 20.9; Am 3.8

tewatjeh ã jumuchah, wã bohéat jíib wãpĩ bidcan caá. ¹⁸ Pánihna, jíib bidcanjeh bohéna, búdí wã wěina caá. Yeebdíh bohénitdih en dawát ã náahachah yuhna, weemboó wãpĩ wúbhcan caá.

¹⁹ Páant wã bohénachah, cãacwã jíib wũhcan, weemdíh ĩ jéih wutcan caá. Bitã ĩ weñat pínahdih chãjcan, Dios ded pah ã bohéat tútat pahjeh wãpĩ bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chãjna yuhna, bitã ded pah ĩ jummatdih ennit, biíc yoobó wãpĩ jumna caá, weemdíh wěi ennit, túini doonádih wã naáwáchah joinít, ĩ jepahat pínah niijná. ²⁰ Pánih chãjna, wã úudwã panihnitá, bitã judíowãdih Jesúih doonádih bohénit, ded pah ĩ chãjat biíc yoobó weembút wãpĩ chãjna caá, wã naáwáchah wěi joinít, Jesúsdih ĩ jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judíowã jwĩ ñowã ĩ wutatdih wã jepahcah yuhna, Dios weemdíh ã túi enna caá”, wã niij jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwĩ ñowã ĩ wutatdih wãpĩ jepahna caá. ²¹ Bitã judíowã nihcannit Moisés ã wutatjidih jéihcannitdih bohéna, ded pah ĩ jummat pah biíc yoobó wãpĩ jumna caá, wã bohénachah wěi joinít, ĩ jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ã wutatdih wãpĩ yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdíh ã wutuchah, caandihbut wãpĩ jepahna caá. ²² Jáap jéihnitboodíh bohéna, “Weém Jesúsdih chah jéihni caá”,

wãpĩ niijcán caá. Queétboó túi beh joi jwũhcan, “Nin pah chãjnit, wãta yéej chãj tagaá”, niij jenah joinít, ĩ chãjcatdih weembút wãpĩ chãjcan caá, queétdih teo wáacat túut niijná. Pánihna, nihat ĩ jummat biíc yoobó wãpĩ jumna caá, wã bohéatdih ĩ túi jepahachah, Dios queétdih ã túi wbat pínah niijná. ²³ Jesúih túini doonádih nihat cãacwã ĩ joyát pínah niijná, páant wãpĩ chãjna caá. Pánih chãjna, queét ĩ jepahachah, Dios pehbboó jumna, jwiít biícđih jwĩ túi wěibipna caá.

²⁴ Dios pehbboó jubínit, chah túini ã wũhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwũhna, ded pah ã wutatdih ñi túi jepahaá. Nin pah ã jumna caá: Cãacwã ñáonit, nihat ĩ ñáwachah yuhna, chah wěpép ñáonidihjeh wěinit, túnidih ĩpĩ wũhna caá. Pánihna, chah wěpép ñáoni dée jwiítbut Dios ã wutatdih túi chãjnit, ã pehbboó jwĩ jubínachah, jwiítđih wěinit, túnidih ã wũhbipna caá. Pánih wěpép ñáoni dée, Dios ã weñat pínahdih túi chãjat caá náahap. ²⁵ Nin pahbut ã jumna caá: Ñáonitboó ĩih bácahdih ĩpĩ wěpana caá. Pánih wěpana, ĩih bácahdih yéjeaat pínahdih ĩpĩ chãjcan caá. Cãacwã queétdih wěinit, náojih péeb waoni júđudih ĩ wũhatdih ĩpĩ bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wũhni júđũ waícanjeh ĩpĩ wũnah bejna caá. Pánihat dée jwiítboó jwĩih caolihdih yéjeaíhcan, Diosdih wúbhñit,

ã naáwátidihbut jwĩpĩ jengah joiná caá. Pánih chãjnit, ã pebhboó jwĩ juibínachah, táinidih jwiítidih ã wãhbiþna caá. Caán ã wãhni pínahboó ã buudcán niít. ²⁶ Weémboó yoobópdiþjeh ñáoni dée, Dios ã weñat pínahdiþjeh chãjat túut niijná, caandih wãpĩ túi jengah joiná caá. Míc mao tíohnit yoobópdiþ i mao chãúat pah, weembút Jesús ã wutatdiþ túi chãjat túut niijná, Diosdiþ wã túi jengah joiná caá. ²⁷ Ñáonit, míc mao tíohnit ñih bácahdiþ yéejacat túut niijná, i náahatdiþjeh ipĩ chãjcan caá. Páant i chãjat pah, weembút wíh caoliþdiþ yéejacat túut niijná, wã náahatdiþ chãjcan, Dios ã weñat pínahdiþjeh wãpĩ chãjna caá. Pánih chãjnit, Dios pebhboó wã juibínachah, “Bitadiþ ma bohénachah yuhna, dedé jíb wãhat pínah meemdiþ ã wiþcan caá”, weemdiþ ã niijcán niít.

10

Egipto baácmant jüóhñit ded pah i yapatji

¹⁻² Dios pebhboó juibínit, jwiítidih wẽinit, táinidih ã wãhat pínahdiþ jwiít nihat jwĩ bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judiowã jwĩ nuowã Egipto baácmant jüóhna, ded pah i yapatjidih jwiítidih túi náhñiat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh i bejechah, Diosboó queétdih wapna, mah põh panihniþiþ ãt waáwáp wut jĩ.* Muij

Mac Duunidih jõpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios ãt chãh bejat túutap wut jĩ.* Pánih jumna, Moisésdiþ iþ túi péenap wut jĩ. ³ Tútchi wiþcapboó jumnit, Dios ã wãhni jeémátidih nihat ipĩ jeémép wut jĩ.* ⁴ Muij wiþcah, mah ã bac jüúwát pínah niijná, Dios Moisésdiþ búdi jee dáhdih ãt mawat túutap wut jĩ. Páant ã chãjachah, ã wãhni mahdiþ queét nihat iþ babhþap wut jĩ. Jee dáhmant i babhni mah ã bac jüúwát dée, Jesucristobut Túini Espiritudih ãt wãhþap wut jĩ. I jéih encah yuhna, Jesús iþjeéh ã jib bejechah, ã wãhni Túini Espiritu queétdih ãt teo wáacap wut jĩ.* ⁵ Obohjeéhtih, queétdih Dios búdi ã teo wáacachah yuhna, biqúinajeh caandih iþ jepahap wut jĩ. Bitadawá caandih jepahcannitdiþ wẽi encan, Dios queétdih ãt peéh chãjap wut jĩ. Pánihna, nihat Egipto baácmant jüóhñit, tútchi wiþcapboó jib bejna, páantjeh iþ wun beedép wut jĩ.*

⁶ Páant queét nihat i yapatdiþ náhnina, biic yoobó yeejép i chãjat pah jwĩ chãjca boj jíh.* ⁷ Dios ã daacát túutni tólih, Éxodo i niijnídiþ, nin pah ãt niij daacát túutap tajj: “Queét cáacwã i þãpnidih wẽinit, biicdiþ wẽi jeemp babh máihna iþ chãjap wut jĩ”, ãt niijjap tajj.* Páant

* **10:1-2** Ex 13.21-22 * **10:1-2** Ex 14.22-29 * **10:3** Ex 16.35 * **10:4** Ex 17.6; Nm 20.11 * **10:5** Nm 14.29-30 * **10:6** Nm 11.4 * **10:7** Ex 32.6

ĩ yéej chājat pah, jwiít dih chājcat caá náahap. ⁸ Biíh láa biquína yaádh metnit, íi náah ít chājap wut jĩ. Páant íi náah chājat peéh biíc yeó jáapdihjeh veintitrés mil queétdih Dios át mawap wut jĩ.* Páant í chājat pah, jwiít dih chājcat caá náahap. ⁹ Biíh láa, biquína nin pah Moisésdih ít níj jūihñap wut jĩ: “¿Dépanih tibeé jwiít dih Egipto baácmant ma ub jūóh? Nin tátchi wihcapboó jwĩ yabh jibna caá. Dios jwiít dih ā túi en daocán caá”, ít níjíp wut jĩ. Páant níjnit, Diosdih tac buugána, caandih ít íjanap wut jĩ. Páant í yéejat peéh, Dios maiwādh át wahap wut jĩ, queétdih í chāác mawat pínah níj ná.* Páant í yapatdih jenah joinít, í chājat pah jwiít dih chājcat caá náahap. ¹⁰ Biíh láa, biquína nin pah ít míc níjíp wut jĩ: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswādhjeh jwĩ maáta át chāj? Jwiít nihat biíc yoobó túinit jwĩ jamna caá”, míc níjnit, Diosdih ít jūihñap wut jĩ. Páant í jūihñat peéh mawat pínah níj ná, Dios áih ángeldih át wahap wut jĩ.* Páant í chājat pah, jwiít dih chājcat caá náahap.

¹¹ Páant queét í yapatji jwiít péeni yeó jáapna jamnitdih ā jéihyana caá. Í yapatjidih Moisés ā daacátjidih ennit, túi jenah joinít, biíc yoobó jwiít dih chājcat caá náahap. ¹² “Weémboó Jesús dih wā chah túi jenah joiná caá.

Dedé yéej chājat jenah joyát weemdih ā jūúwúchah yuhna, wā túi jéih yap yohna caá”, níj jenah joiná, ñi túi chāja chaáh. Páant níj jenah joiná yuhna, jon jātih moón í chājat pah, ñi jwáub yéej chājmi nacaá. ¹³ Jwiít nihat biquí láana yeejép chājat jwĩ jenah joiná caá. Páant jwĩ yéej chājíchah yuhna, jwĩ yéej chājcat pínah níj ná, Dios jwiít dih āpĩ teo wáacna caá. Pánih teo wáacna, namá déedih jwiít dih āpĩ júutna caá, jwĩ yap yohat pínah níj ná. Pánihna, ded pah jwĩ buujácatdih jéihnit, chah yeejépdih jāhnt, jwiít dih āpĩ teo wáacna caá.

Pāpnidih wēicat

¹⁴ Wā chéenwā, nindih ñi túi joyoó: Bitá “Jwĩh dios, jwiít dih teo wáacni caá”, í níj pāpnidih í weñepboó bejcanjeh, queét í chājat biíc yoobó yeebbát ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb túi jéihnit jamna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat túut níj ná, nin wā naáwátdih yeebjéh ñi túi jenah joyoó: ¹⁶ Míic wáac joinít, Jesús íh meép panihni iguít macdih babhnt, áih bácah panihni pandihbát biíc dih jwĩ jeémátdih bainí yeebdih wā naóhbična caá. Pánih babh, jeémpna, ā wan wāhatdih jenah joinít, “Túina caá”, jwĩpĩ níj ná caá. “Jwiít dih wan wāhna, jwiít ájeéh túi biíc dih jwĩ jamuchah, ā wēpat jwiít dih bāt

* 10:8 Nm 25.1-18 * 10:9 Nm 21.5-6
26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20

* 10:10 Nm 16.41-49 * 10:16 Mt

ã wãhna caá”, jwĩ niij jéihna caá.* 17 “Jwĩ jeémpni pan biíc dahjeh ã jumat pah, jwiít nihat biícđih biíc bácah dée jwĩ jumna caá”, niij jéihnit, caán pan dahđih biícđih jwĩpĩ jeémpna caá.

18 Jwiít judíowã ded pah jwĩ chãjatđih ñi jengah joyoó: Dioih munná bejnit, nuñápdih mao cáo wãhnit, Diosđih jwĩpĩ wëina caá. Caandih jwĩ wũhat túttimah, caán déepđih jeémpna, Diosjĩh biícwã jwĩ jumna caá. Bitabut pãpnidih ã wãhniđidih jeémpna, queétbut caanjĩh biícwã ã jumna caá.*

19 Páant niijnít, “Jwĩih dios caá”, niij pãpni, caandih ã wãhniđidih “Dedé wëpat ã jumna caá”, wã niijcán caá. 20 Obohjeéhtih, dedé wëpat ã wihcah yuhna, bita caandih jeémáđđih wũhna, Diosđih jengah joicánjeh, nemépwãboodihjeh jengah joinít, ã wũhna caá. Pánih wũh péanit, jwũub jeémpna, nemépwã biícđih ã jumna caá. Yeéboodih nemépwã biícđih ñi jumatđih wã náah yaccan caá.*

21 Nemépwã biícđih jumna, Dios biícđih ñi jéih jumcan caá. Dios biícđih tái jumat tút niijná, nemépwã biícđih jumcat caá náahap. Pánihna, nemépwãđih ã wũhni jeémáđđih ñi jeémpca bojoó. Caandih wũhni babhbatđihbut ñi babhca bojoó. Jesucristo ã wun wũhatđih jengah joinít, caán biícđih

jumat tút niijná, ãih meép panihni iguĩh macđđih babhna, ãih bácah panihni pan dahđih jeémát caá náahap.*

22 Pãpnidih wũhniđi jeémáđđih, Jesús ã wunatđih jengah joinít jeémáđđihbut jeémpna, jwĩ Maáhđih ñi íjana caá. ¿Yeéboó Diosđih chah wëpnit niít ñi jumap? ¿Ñi yéejat ã peéh chãjatđih ñi jéih jweimí naniít? Nihcan caá. Pánihna, ã íjatđih úmmit, nemépwãđih ã wũhniđidih ñi jeémp, babhca bojoó.*

Bitadih oinit, teo wáacat

23 Biquína yeéb nin pah ñi niij jengah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chãjca bojoó’, niiját weemđih ã wihcan caá. Weemđih yéej chãjatjeh ã náahcan caá”, ñi niij jengah joiná caá. Obohjeéhtih, biĩh jwĩ chãjachah, táini jumna yuhna, jwiítđihjeh, bitadihbut ã teo wáaccan caá.* 24 Pánihna, jwĩ weñat pínahđihjeh chãjcan, bitadih jwĩ teo wáacat pínahđih chãjat caá náahap.

25 Déepđih jíib chãjatboó jíib chãjadih bejna, “¿Pãpnidih ã wũhni niít? ¿Wã jeéméchah, ã táimi niít?” niij wũbh joicánjeh, jíib chãjnit, ñi jeémé.

26 Jwĩ íp Dios nihatđih ã chãjni, nihat ãih caá. Dedé jwĩ jeémát pínahđihbut chãjnit, jwiítđih ã wũhna caá. Pánihna, ã wũhniđidih jwĩ jeéméchah, ã táina caá.*

* 10:18 Lv 7.6 * 10:20 Dt 32.17 * 10:21 2Co 6.15-16 * 10:22 Ex 20.5; Dt 32.21 * 10:23 1Co 6.12 * 10:26 Sal 24.1; 50.12; 89.11

27 Jesúsdiñ jéihcanni yeebdíh ã numah jeéméchah, bejnit, dedé ã wāhuchah, “¿Nin pāpnidih ī wāhni niít?” niij wābh joicánjeh, ñi jeémé. 28 Obohjeéhtih, Jesúsdiñ jáap jéihnibat jumna, “Nin déep pāpnidih ī wāhni caá”, yeebdíh ã niijichah joinít, caandíh ñi jeémpca bojoó. 29 “Wā jeéméchah, ã túina caá”, niij jéihna yuhna, jeémpnit, jwī Maáhdih jáap jéihnihoodíh yeéb ñita yéjea tagaá. Obohjeéhtih, “Ñi jeémpca bojoó”, wā niijichah joinít, nin pah weemdíh ñita niij wābh joi tagaá. “Caandíh wā jeéméchah ã túyatdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna jáap jéihni ã jenah joyát pah weemdíh chājat náah?*” 30 Dedédih jeémpnit, ‘Ma wāhat túina caá, Paá’, wāpī niijná caá. Páant wā niijichah yuhna, ¿Dépanihna, ‘Caandíh jeémpnit, ma yéej chājna caá’, weemdíh ma niij?” ñita niij tagaá. 31 Páant niij naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiít Jesúihwādih túi chājat caá náahap, bita jwiítidih ennit, queébut Diosdih ī weñat pínah niijná. Pánihna, jeémp, babh, dedédih chājna, bita Diosdih ī wēi naawát pínah niijná, túi chājat caá náahap. 32 Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúihwādihbut yeejép ñi chāj jútca bojoó. 33 Weémboó dedé wā chājihna, nihat cāacwā ī túi jummatdih jenah joinít, wāpī chājna caá. Pánihna, Jesúsdiñ ī

jepahachah, Dios queétdih ã túi wbat pínahdih búdí náah yacna, wā túi jummat pínahdih jenah joicánjeh, bita ī túi jummat pínahdih wāpī jenah joiná caá.

11

1 Weém Jesucristo ded pah ã chājatjidih jenah joinít, biíc yoobó wāpī chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbút ded pah wā chājatdih ennit, biíc yoobó ñi chājaá.*

Míc wáacnit, ded pah ī chājat pínah

2 Ded pah wā chājatjidih náhninit, yeéb biíc yoobó ñi túi chājna caá. Jesúih doonádih jwī bohénachah joinít, páantjeh ñi túi jepahna caá. Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēina caá.* 3 Būu biíhdih wā naóhbipna caá, yeéb Jesúihwā míc wáacnit, ded pah ñi chājatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwī íp Dios Jesucristo ã maáh caá. Jesús neoná ī maáh caá. Neoná ī weha mána yaádh ī maáh caá. 4 Níih baácđih moón biíhdih jepahat jútna, níih waojéh yégueh chóojéh ñipí cáagna caá. Pánihna, Jesúih neonáboó wābhñit, Dios naawátđih naóh yapanitbut jih cáagna, “Biíh caá wā maáh. Jesús nihcan caá”, niiját jútat dée chājnit, jwī Maáh Jesucristodih yeejép ī chājna caá. 5 Yaádhboó wābhñit, Dios naawátđih naóh yapanit, jih cáagan, “Wājeéh bóodih wā

* 10:29 1Co 8.7-12 * 11:1 1Co 4.16; Fil 3.17 * 11:2 2Ts 2.15

jepahcan niit”, niiját júutat dée chājnit, ī weha mánadih yeejép ī chājna caá. Mi áa nihcannijeéh yeejép chājnih wili, nihat miíh waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá. ⁶ Yaádhboó īih waojīh yégueh chóojīh cáaguíhcan, waó yoóc boj beedánih ī jumna naáh. Obohjeéhtih, boj beedáátdih tíicnit, ī jih cáaga naáh. ⁷ Diosdih wúbhna, neonáboó Dios ā nihat panihni jumna, īih wao dáhhjih cáagcat caá náahap. Páant ī cáagcan, “Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá”, ī niiját júutna caá. Yaádhboó cáagnit, “Wājeéh bóo túini caá. Caandīh wā wēi jepahna caá”, ī niiját júutna caá.* ⁸ Dios cāacwādh jwīih chājna, newédih āt jwīih chājap wut jī. Túttimah āih páwájīh yaddih āt chājap wut jī. ⁹ Newédih chājnit, yaddih teo wáacni pínah nihcan wut jī. Obohjeéhtih, yadboodīh newédih teo wáacnih pínah āt chājap wut jī. Páant tigaá neoná maáh panihnit ī jumna caá.* ¹⁰ Yaádhdhīh wao dáh jih cáagat caá náahap, ī weha mánadih ī jepahat júutat túut niijná, Dioíh ángelwā ī wēi enat pínah but niijná. ¹¹ Obohjeéhtih, neoná ī weha mána yaádh ī maáh ī jumuchah yuhna, Jesúíhwā jumna, Dios queét chénat pahdih biíc yoobó ā enna caá. Pánihna, queétdih míic teo wáacat caá náahap. ¹² Dios newédih jwīih chājna, āih páwájīh yaddih āt chājap

wut jī. Buu yaádh caá neoná pínadih ī weh jumna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihatdih ā chājap.

¹³ Míic wáacnit, ded pah űi jumat pínadih túi jéihyat túut niijná, yeebjéh űi jenah joyoó. űīih tútchinadih moón bitadih ī jepahat júutíhna, īih waojīh yégueh chóojīh īpī cáagna caá. Pánihna, yaádhboó Diosdih wúbhnit, ī weha mánadih ī jepahat júutna, queétdih waojīh cáagat caá náahap. ¹⁴ űi cātīh newé waó yoóc maátni ā dūwúchah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc dūoná, ā tíiccan niit?” űipī niij jenah joiná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maátni mi dūwúchah ennit, “Míih waó yoóc maátni dūoná, mi túi jíghna caá”, űipī niij jenah joiná caá. Pánihna, miíh waó yoóc maátni dūonít, mijeéh bóodih jepahat júutna caá mi chājap. ¹⁶ Páant wā naáwátdih ded biíhboó mácah ā naáwíhichah, nin pahjeh wā jepahna caá: Nihat jwiít yeebdīh bohénit wā naáwátdih biíc yoobó jwīpī bohéna caá. Nihat nin baácnadih moón Dioíhwābut Diosdih wēinit, biíc yoobó īpī chājna caá.

Jesús ā wutni jeémátdih ī túi chājcat

¹⁷ Jesús ā wutni jeémátdih buu bainí wā naóhbpna caá. Míic wáacnit, Jesús ā wutni jeémátdih ded pah űi jeémát doonádh joinít, yeebdīh wā wēican caá. Jesús ā naáwátdih

* 11:7 Gn 1.26-27 * 11:9 Gn 2.18-23

biic yoobó chājcan, caandih ñi chah jenah joyát pínahdih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸ Pánih míic wáacnit, Jesús ã wunatdih náhninit, biicdih jeémát túut niijná yuhna, ¿Dépanihna, biicdih ñi jeémpcan? Biquína dawá bií dée bíbohnit moh yéejnit biicdih i jeémihcan caá. Bitaboó i chéenwá biic yoobó jenah joinítjeh biicdih i jeémpna caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh ipí túi jeémpna caá. Pánih nihat biicdih jeémpcan, ded pah Jesús ã bohéatdih ñi chājcan caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih jumna, det Jesúsdihtí jepahnitdih, det Jesúsdihtí jepahcannitdihbut ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹ Ñi jeéméchah, bitadih páicanjeh, ñi ub jüóhni jeémátdih ñipí jeémpna caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejnitboó bainí jeémátdihjeh bíbohnit, túi jeémp chüuhcan, nuugúp i wunna caá. Bitaboó bádí iguúh macdih ub jüóhni, bitadih wáhcanejeh, i babh máihna caá. Pánih chájna, “Jesús ã wutni jeémátdih jeémpna caá jwí chájap”, niijná yuhna, yoobópdih ñi niijcán caá. ã wutni jeémát ã jumuchah, nihat ñi ub jüóhni jeémátdih pááhnit, biicdih ñita wéi jeémp tagaá. Pánih jeémpna, túi biicdih áih bácah pah ñita jum taga. ²² Ñi jenah joyoó buca! ¿Dépanihna tubit nuugúp tubachah yuhna, ñih nuúboojéh jum jwahna, ñi

jeémpcan? ¿Dépanihna bita Jesúhwá páant yeejép ñi cháj? ¿Dépanihna Jesúhwá moh yéejnitdih jīgah encanjeh ñi tíica? ¿Ded pah wá niijbí? ¿Páant ñi chájachah, yeebdíh wá wéimi naniit? Nihcan caá. Wá wéican niit.

Jesús ã wutni jeémát ded pah ã jummat

²³ Jesucristojeh nin pah weemdih ã jéihyanap jī, ã wun wáhatdih náhninit, ded pah pandih jeémp, iguúh macdih babhnit, jwí túi jeémát pínah niijná: Caandih eníhcannit i teoni pínah chei Jesús ã bohénitdih át numah jeémép wut jī. Pánih jeémpnit, jwí Maáh Jesús pan júdadih ubnit, ²⁴ **“Nindih ma wáhat túina caá, Paá”**, niij péanit, ã bohénitdih át ói wáhap wut jī. Pánih ói wáhnit, nin pah át niijíp wut jī: **“Nin pan wíh bácah panihni caá. Yeéb ñi yéejat jíib wá wun wáhbipna caá. Pánihna, nindih jeémpnit, wá wun wáhatdih ñi náhninaá”**, át niijíp wut jī. ²⁵ Pánih jeémp péanit, Jesús pamapdihtub ub, ubbnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī: **“Nin iguúh mac wíh meép panihni caá. Wun wáhnit, jáap namá dée wá chájbipna caá, Diosjeéh ñi túi jummat pínah niijná. Wá wun wáhatdih ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá, iiguúpna bejnit déedih ã pehbhoó ñi bejat pínah niijná. Pánihna, iguúh macdih babhnit, weemdih ñi náhninaá”**,

Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.* 26 Pánih pandih jeémp, iguúh macdih babhbat jumat pah “Jesús weemdih ã wun wáhatdih wã túi jenah joiná caá”, niiját júutna caá jwĩ chãjap. Pánihna, Jesús ã jwúb dei jüúwát pínah jãtjih páantjeh jwiít áihwãdih pandih jeémpnit, iguúh macdih babhbat caá náahap.

Jesús ã wutni jeémátdih ded pah ã jeémát pínah

27 Jesucristo ã wun wáhatdih túi jenah joinít, bita Jesúihwãdih oinit, pandih jeémp, iguúh macdih babhbat caá náahap. Ded jenah joicánjeh jeémpnit, babhna, Jesúih bácahdih áih meépdihbut “Dedé pínah nihcan caá”, niijnít, caandih búdí ã yéej chãjna caá. 28 Ded ã jeémát pínah jãtjih, ã yéej chãjatdih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ã yéejatdih Diosdih naóh péanit, ã jeémé naáh. 29 Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúih bácah panihni, nin iguúh mac áih meép panihnidih enna, wã yéejat jíb weemdih ã wun wáhatdih wã náhnina caá”, niij jenah joí, jeémpnit, ã babhba naáh. Páant niij jenah joicán, dedé yéejatdih naóhcan, ã jeéméchah, Diosboó caandih ã peéh chãjbipna caá. 30 Jesús ã wutni jeémátdih túi jenah joicánjeh ñi jeémát jíb, dawá tabúp chãúhñit,

bitabat ñt wunah bejep wut jĩ. 31 Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ñi yéejatdih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdih áta peéh chãjcan tagaá. 32 Pánihna, Dios buu yeebdih peéh chãjnit, bohéna caá ã chãjap, táttimah iiguípna ñi bejcat pínah niijná.*

33 Wã údwã panihnitá, Jesús ã wutni jeémátdih jeémát túut niijná, míc wáacnit, nihatdih pãinit, biíc dih ñi túi jeémé. 34 Nuugúp tabanitboó ñih muúboó jum jwuhna, ã jeémp wud jum naáh. Pánihna, túinijeh ñi jeémé, Dios yeebdih ã peéh chãjcat pínah niijná.

Ñi pebhna jubínit, biíh ñi úúbh joí daacátjidih wã jepahbipna caá.

12

Túini Espíritu ã jéihyaat

1 Buu Túini Espíritu ã jéihyaatnadih ñi úúbh joyátdih wã jepahbipna caá, ñi túi jéihyat pínah niijná. 2 Nindih ñi náhninaá: Yeéb Jesucristodih ñi jepahat pínah jãtjih, nemépwã ã maáh ñi nuowãdih yeenit, ã jéih jepahcah yahna, yeéb Corinto tátdhidih moondih pãpnitdih át úúbat túutap tají. 3 Ded Túini Espíritu ã wēpatjĩh naóhni, ded nemépwã ã wēpatjĩh naóhñidihbut ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wã niij daácna caá: “Túini Espíritu ã wēpatjĩh naóhñit, ‘Jesucristo yeejép caá’, ã

* 11:25 Ex 24.6-8; Jer 31.31-34; Mt 26.27-28

* 11:32 Dt 8.5; He 12.5-11

nijcán niít. Obohjeéhtih, nemépwāboó ĩ wēpatjĭh naóhñit, 'Jesucristo Dios wūáh, jwĭ Maáh caá', ĩ jéih nijcán niít", wā nijná caá.

4 Túini Espírituboó jwiít Jesúhwādh teo wáacna, mácah jéihyatnadh ĩpĭ wāhna caá. Obohjeéhtih, jéihyatna mácah ā jumuchah yuhna, caán Túini Espíritujeh páant ĩpĭ teo wáacna caá. 5 Ded pah bitadh jwĭ teo wáaquĭhichah, mácah ā jumuchah yuhna, jwĭ Maáh Jesússeh jwiít ni-hatdih ā teo wáacat túttna caá. 6 Bitadh mácah jwĭ teo wáacachah yuhna, Dios ā wēpatjĭhjuh jwiít nihat jwĭ jéih teo wáacna caá. 7 Jwiít nihat Jesúhwādh Túini Espiritu ā wēpatjĭh ĩpĭ teo wáacna caá, jwiítbut bita āihwādh jwĭ teo wáacat pínah nijná. 8 Biquína ā wēpatjĭh, "Nin pah meemdhĭh chājat caá náahap", ĩ niĭj jéih naóh yapana caá. Bitā ā wēpatjĭh ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdihbut ĩ túi jéih naóh yapana caá. 9 Bitā ā wēpatjĭh, Diosdih chah jenah joinít, biíhdih ĩ jéih teo wáacna caá. Bitabut wunnitdih teo jāhanit, ĩ jéih booana caá. 10 Bitabut cāacwā ĩ jéih chājca naáhdih ĩ chājna caá. Bitā Dios ā naáwáchah, ĩ jéih naóh yapana caá. Bitā ded Túini Espiritu jumnidih, ded nemép jumnidihbut ĩ beh enna caá. Bitabut ā wēpatjĭh mácah wéheatjĭh ĩ jéih naóhna caá. Bitā mácah wéheatjĭh

ĩ naáwáchah joinít, ĩ jéih naóh yapana caá. 11 Pánihna, nihat mácah ā jumuchah yuhna, Túini Espíritujeh ā weñat pínahdih chājnit, queét nihatdih ĩpĭ teo wáacna caá.*

Jesúhwā biíc bácah pah jwĭ jumat

12 Jwĭih bácah biícjuh ā jumuchah yuhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana jum, moli chónabut ā jumna caá. Obohjeéhtih, dawá ā jumuchah yuhna, nihat jwĭih bácahdih jumnijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúhwā dawá jumna yuhna, jwiít nihat biícđih āih bácah dée jwĭ jumna caá.* 13 Biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jum, biquína teo wāhñit, bita teo wāhcannitbut jwĭ jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít nihat mácah jwĭ jumuchah yuhna, jwiítđih teo wáacni Túini Espiritu biícjuh jumna, jwiítđih waadnit, jwiít nihatdih biíc bácah pah āt chājap taga.

14 Jwĭih bácahdih jumni biícjuh nihcan, dawá ā jumna caá. 15 Jwĭih jítcha wéheni nihna, "Caán téihya chah túini caá. Weémboó téihya nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá", ā niĭjíchah yuhna, bácahdih jumni páantjuh āta jum tagaá. 16 Jwĭih molítboó "Weém quíib dah nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá", ā niĭjíchah yuhna, bácahdih

* 12:11 Ro 12.6-8

* 12:12 Ro 12.4-5; Ef 4.14-16

jumni páantjeh âta jum tagaá. ¹⁷ Obohjeéhtih, jwíih bácahdih quíib dahjeh jumna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? Molítjeh jumna, wúúc íit wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? ¹⁸ Pánihna, nihat bácah jumnidih jwí náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiítidih chājni ded pah ā náahatdih nihat jwíih bácahdih jumni pínahdih āt chājip taga, jwí túi jummat pínah niijná. ¹⁹ Jwíih bácahdih quíib dahjeh, jítchajeh, téihyajeh ā jumuchah, jwíta jéih jumcan tagaá. ²⁰ Pánihna, dawá bácahdih jumni ā jumuchah yuhna, bíic bácahjeh ā jumna caá.

²¹ Jwíih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán téihya ā teo wáacat pínahdih wā náahcan caá”, ā niijíchah yuhna, ā teo wáacat ā náahna caá. Jwíih wao dáhboó “Dedé weemdíh judhcan caá. Pánih jumna, caán jítchadih wā náahcan caá”, ā niijíchah yuhna, caandíh ā náahna caá. ²² “Wíih bácahdih jumni túi wēpcanni caá”, jwí niij jenah joiníboó chah ā náahna caá. ²³ “Túí jíghocanni caá”, jwí niij jenah joiná, túini yéguehdih jwípí daoná caá, túí jíghat túut niijná. Tíicnit, jwípí jáhna caá, bita í encat pínah niijná. ²⁴ “Bita í enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwí niij jenah joinídih jwípí jáhcan caá. “Wēpcanni caá. Túí jíghocanni

caá. Tíic náah jumni caá”, jwí niij jenah joinídih chah jwípí túi en daoná caá. Páant tigaá Dios āt chājap taga, ²⁵ míic jáihñat dée wihcanjeh, nihat ā túi míic teo wáacat pínah niijná. ²⁶ Pánihna, jwíih quíib dah túbna, nihat bácah ā túbana caá. Quíib túbat ā yayáchah, nihat jwíih bácah ā túina caá.

²⁷ Yeéb nihat Corinto tútchidih moón Jesúhwā áih bácah dée ñi jumna caá. Pánihna, jwíih bácahdih jumni nihat ā chājat pínah mácah ā jummat pah, yeebbát Jesúh bácahdih jumnit dée, ñi chājat pínahbut mácah ā jumna caá. ²⁸ Nihat Jesúhwā bíicdih jumnit, Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah jéihyatnadih Dios āt wāhup taga. Dios ā jwíih ñíonitboó Jesús ā naáwát túutnit í jumna caá. Túttimah, Dios naáwátidih naóh yapanit í jumna caá. Túttimah, ā naáwátidih bohénit í jumna caá. Túini Espíritu ā wēpatjīh cācwā í jéih chājca naáhdih biquína í chājna caá. Biquínaboó wánnitdih teo jáha wábhnit, ā wēpatjīh í jéih booana caá. Bitaboó, bitadih jīgah ennit, ípí teo wáacna caá. Bitaboó, cācwāidih túi waóhnit pínah í jumna caá. Bitaboó, ā wēpatjīh, mácah wéheatjīh í naóhna caá.* ²⁹ Yeéb nihat Jesús ā naáwát túutnit nihcan caá. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanit pínah, nihat ā naáwátidih bohénit pínah, nihat wēp chājnit pínahbut

nihcan caá. ³⁰ Nihat boonanit pínah, nihat mácah wéheatdih naóhntit pínah, nihat mácah wéheatdih jwúub túut nuúm naóh yapanit pínahbut nihcan caá. ³¹ Jwiít biquínadih nihat jéihyatna ã wihcan caá. Diosjeh caá ãih cāacwādih ã jéihyana caá. Chah túini jéihyat pínahdih bidna, jwiít nihatdih caandih bādí úubát caá náahap. Obohjeéhtih, bitadih jwí oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Túini Espíritu ã wēpatjīh bitadih jwí túi teo wáacbipna caá. Jwí oican, Túini Espíritu jwiítidih ã teo wáacachah yuhna, bitadih jwí túi teo wáaccan niít.

13

Oyat

¹ Túini Espíritu ã wēpatjīh mácah wéheatjīh wéhenit, bita ĩ wéheat, ángelwā ĩ wéheatjīh wéhena yuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Yéej yáaatjeh caá. ² Túini Espíritu ã wēpatjīh Dios ã naáwáchah, jwí jéih naóh yapana yuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Ded pah Dios ã jumatdih, ã chājat pínahdihbut túi jéihna yuhna, bitadih jwí oicah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít cāacwā jwí jéih chājca naáhdih Dios ã wēpatjīh jwí jéih chājat pínahdih túi jenah joiná yuhna, bitadih jwí oicah, Dios ã enechah, dedé pínah nihcan caá.* ³ Nihat jwí bíbohatdih moh yéejnitdih

jwí wāhuchah yuhna, Jesúih doonádih jwí naáwát peéh bita jwiítidih ĩ cāwachah yuhna, bitadih jwí oicah, Dios jwiítidih wēi encan, táinidih ã wāhcan niít.

⁴ Bitadih oina, ded pah jwiítidih ĩ yéej chājachah yuhna, yéej chāj jwúubacan, táinijeh jwí jumbipna caá. Bitadih oina, jīgah ennit, jwí teo wáacbipna caá. Queétdih oina, ĩih bíí déedih en ĩnahcan, ded pah ĩ túi yapachah, jwí íjcan niít. Pánih oina, queét jwiítidih ĩ wēi enat pínah niijná, ded pah jwí túi jumat, jwí túi yapat, jwí túi chājatdihbut jwí naóhcan niít. “Weém nihat jéihni caá. Dedé jadhdad weemdih wihcan caá”, niijná pah jwí jumcan niít. ⁵ Bitadih oina, queétdih jwí tíicacan niít. Pánih oina, chah táinidih jwiítjeh bíbohat túut niijná, jwí bidcan niít. Pánih oina, ded pah jwiítidih bainí yeejép ĩ chājachah yuhna, waícanjeh jwí íjcan niít. Jwiítidih ĩ yéej chājatjidih jwí quíib buudbípna caá. ⁶ Bitadih oina, yeejép ĩ yapachah, yeejép ĩ chājachahbut, jwí wēican niít. Obohjeéhtih, túini ĩ yapachah, yoobópdih ĩ chājachahbut, jwí wēibipna caá. ⁷ Bitadih oina, ĩ yéej chājat doonádih bitadih naóhcan, ĩ túi chājíhatdih jenah joinít, Dios queétdih ã túut nuumát pínahdih jwí túi jenah joí cádahcan niít. Pánihna, ded pah jwí yapachah yuhna, jwí oi

* 13:2 Mt 17.20; 21.21; Mr 11.23

cádahcan niít.

⁸ “Ñi míc oyoó”, niíj wutnit, Dios “Páant bóojeh tiguaá. Yeebdíh buu oyat náahcan caá”, ã niijcán niít. Obohjeéhtih túttimah, Túini Espíritu ã wēpatjīh Dios naáwátdih naóh yapaat, mácah wéheatjīh naáwátbut, ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdih jéihyatbut dedé náahat ã wihcan niít. ⁹ Nin baácboó jum jwuhna, Túini Espíritu ã teo wáacachah yuhna, nihatdih túi jéih beedácan, nihat Dios naáwátdihbut túi yoobópdi h jwī jéih naóh yapacan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo, túini yoobát jumni, ã jwáub dei jūúwáchah, nihatdih jwī jéih beedábipna caá.

¹¹ Nin pah jwī jumna caá: Weém wébít jumna, wébít ī jenah joyát, ī wéheat pahbut, weembát jenah joinít, wā wéhenap jī. Obohjeéhtih, buu behe jumna, wébít ī chājat pah wā chājcan caá. ¹² Nin pahbut ã jumna caá: Máa quenalih naajīh jwī túi míc encan caá. Pánihat dée Diosdih buu jwī jéih encan caá. Túttimah, jwiít chénaboó caandíh jwī míc jwāáh enbipna caá. Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jwī jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, ã pehbhoó juibína, jwiítbut buu ã jéih beedáát pah, jwiítbut caandíh jwī jéih beedábipna caá.*

¹³ Nin baácboó jum jwuhna, jwiítbut nin pah chājat caá náahap: Diosdih túi jenah

joi cádahcan, jwiítbut ã túi chājat pínahdih páantjeh náhnina, caandíh, bitadihbut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiítbut chah náahap.

14

Mácah wéheat, Dios naáwátdih naóh yapaat

¹ Míc oyat jwiítbut chah ã náahachah yuhna, Túini Espíritu ã jéihyaatnadihbut jwiítbut bidat caá náahap. Dios naáwátdih naóh yapaat wēpatdih chah bidat caá náahap, míc wáac joinít, ñi jéih míc teo wáacat túut niijná. ² Mácah wéheatjīh naóh nitboó cāacwādi h wéhecan, Diosdih jeh ī wéhen a caá. Túini Espíritu ã wēpatjīh, Dios ã jéihyaatdih ī naáwáchah yuhna, nihat cāacwā ipī beh joicán caá. ³ Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã wēpatjīh Dios naáwátdih naóh yapanitboó cāacwāboodíh ī wéhen a caá. Diosdih chah ī túi jenah joyát pínah niijná; ded pah queétdih ã chājat tútatdih chah túi beh joinít, ī jepahat pínah niijná; ī jīgahatdih, ī úumatdihbut ã yayát pínah niijná; páant ī niíj naóh yapaana caá. ⁴ Mácah wéheni áih caolihdih jeh Túini Espíritu ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani boó Dioíhwā wáac joinítbut ã teo wáacna caá.

⁵ Yeéb nihat mácah wéheatjīh ñi wéheatdih náah yacna yuhna, Dios naáwátdih naóh yapaatdih chah wā

* 13:12 1Jn 3.2

náah yacna caá. Naóh yapaniboó Dioíhwādh chah ã teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatjīh naóhni, caandīh jwúb túut nūmnjīh biíc dih naóhni, Dios naáwátdih naóh yapani biíc yoobó áihwādh ī teo wáacna caá. ⁶ Wā údwā panihnitá, weém ñi pehbboó juibínit, mácah wéheatjīhjuh wā naáwáchah, yeebdīh āta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios ã jéihyaatdih naóh yapanit, ded pah jwī chājat pínahdih naóh bohénit, yeebdīh wā túi teo wáacap jī.

⁷ Nin pah ã jumna caá: Pelatdih, chíó nahdih yoobópdih jwī póojcah, joinítboó jwī póojatdih ī beh joicán niít. Bíitatdihbut yoobópdih jwī biítcah, bitaboó jwījeéh ī jéih eocan niít. ⁸ Póojat nahdih yoobópdih jwī póojcah, joinítboó beh joicán, míc mawatdih teo wáacadih ī bejcan niít. ⁹ Pánihat dée, joinítih wéheatjīh yoobópdih ñi naóhcah, ī beh joicán niít. Ñi naáwáchah yuhna, queétdih dedé pínah nihcan niít. ¹⁰ Nin pahbut ã jumna caá: Nin baácboó dawá wéheatna ã jumna caá. Cāacwā ñih wéheatjīhjuh wéhena, ī míc beh joiná caá. ¹¹ Obohjeéhtih, weemdīh naóhniíh wéheatdih beh joicán, jwī jéih míc wéhecan caá. ¹² Pánihat pah, joinítih wéheatjīh naóhcah, ī beh joicáh, yeebbát queétdih ñi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwādh teo wáacat pínah

nijná, Túini Espíritu ã wāhni jéihyaatnadih búdi ñi bidíi.

¹³ Dioíhwādh teo wáacat túut nijná, mácah wéheatjīh naóhniboodih jwúb túut nūmát pínahdihbut úbát caá náahap. ¹⁴ Beh joicán yuhna, wīh caolihboó mácah wéheatjīh wā túi úbhna caá. Páant wā úbúchah, wīh caolihdih ã teo wáacna caá. Wīh wéheatjīh wā úbúchah, wīh jenah joyátboodih ã teo wáacna caá. ¹⁵ Pánihna, mácah wéheatjīh úbhni, wīh wéheatjīhbut wā úbhbpna caá. Mácah wéheatjīh eonit, wīh wéheatjīhbut wā eobipna caá. ¹⁶ Míc wáac joinít, mácah wéheatjīhjuh Diosdih ñi weñechah, jéih jwahcanni ñi cātīh jumna, ñi naáwátdih beh joicán, “Páant tigaá”, ã jéih niijcán niít. ¹⁷ “Túina caá, Maá”, yoobópdih ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap joiníboodih ã teo wáaccan niít. ¹⁸ Mácah wéheatjīh yeéb ñi úbát chah weémboó pánih úbhna, wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih wāpī niijná caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih úbhna yuhna, Jesúhwā jwī míc wáac joinít, yeebdīh ã teo wáacat pínah niijná, daocánni jacnabitjeh ñih wéheatjīh naóhna, chah wāta wēi tagaá. Díez mil jacnadih mácah wéheatjīh wā naáwáchah yuhna, yeebdīh ã teo wáaccan, wāta wēican taga.

²⁰ Wā údwā panihnitá, wébít ī jenah joyát pah ñi jenah joicá bojóo. Obohjeéhtih, yéej chājatdih jenah joicánnit ī jumat pah yeebbát biíc yoobó

ñi jamuá. Behnit i jengah joyát pah mácah wéheatna ded pah ã jamat pínahdih túi jengah joinít yeebdíh jamat caá náahap. ²¹ Yeéboó nin pah ñipí niij jengah joiná caá: “Dios weemdíh túi wēinit, mácah wéheatdih át jéihyanap be”, ñi niij jengah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, Dios ã wēi enat jútat pínah nihcan caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaías nin pah ã niij daacátjidih ñi túi jengah joyoó: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wíih judíowādih peéh chājat túut niijná, i pebhna biíh baácđih moondíh wā wahbipna caá. Jātih wā naáwátdih naóh yapanit judíowā íih wéheatjīhjih i naáwáchah yuhna, i jepahcap jī. Buh peéh chājat túutna, judíowā i wéheatdih wéhecannit i naáwáchah, páantjeh weemdíh i jepahcan niít’, jwī Maáh ã niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajī.* ²² Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwādih ã wēi enat jútat pínah nihcan caá. Ñi míc wáac juyúchah, caandíh jepahcannitboó mácah wéheatnadih joinít, Isaías ã daacátjidih náhninit, Diosdih i jepahcatji jīb ã peéh chājat pínahdih i jengah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúihwāboó Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, yeebdíh teo wáacnit, jepahcannitboodíh ã teo wáaccan niít. ²³ Míc wáac joinít, yeéb dawá mácah wéheatjīh ñi naáwáchah,

bita jéihcannit, Jesúsđih jepahcannitboó waád joinít, “Queét mácah wéheatjīh naóhnit jengah joicánnitjeh caá”, i niij jengah joibípna caá. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, Jesúsđih jepah jwáhcani nin pah ã niij jengah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jamnit, wā jengah joyátdih jéih beedáni jamna, nitđihbat át jéihyanap taga”, ã niij jengah joibípna caá. Páant niij jengah joinít, bódicha caj yoh ñajnit, “Dios, meém nihat jéihni, túini caá”, niijnít, Jesúsđih ã jepahbipna caá.

Wáac joinít, túinijeh jamat

²⁶ Diosđih weñat túut niijná, míc wáac joinít, túinijeh chājat caá náahap. Yeéb nihat ñi naáwáchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, nihat biícđih ñi niijcá bojoó. Túini Espíritu biquínadih ewat ã wáhuchah, Diosđih wēi ewat caá náahap. Biíhdih bohéátdih ã wáhuchah, naáwát caá náahap. Biíhdih Túini Espíritu ã jéihyanachah, caandíhbat naáwát caá náahap. Biíhdih Túini Espíritu ã wēpatjīh mácah wéheatjīh ã naáwáchah, jwúb túut nuúm naáwát caá náahap. Pánihna, Túini Espíritu ded pah ã teo wáacachah, Jesúsđih chah túi jengah joyát túut niijná, yeebdíh naáwát caá náahap. ²⁷ Mácah wéheatjīh naáwíhna, chénewā, biíc peihcannitjeh biquínajeh i naáwá naáh.

* 14:21 Is 28.11-12

Ī naáwátdih jwúb túut nūmníbut ā naáwá naáh, yeéb nihat ñi beh joyát pínah niijná. ²⁸ Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwúb túut nūmní pínah wihcah, wáac jūnítidih ā naóhca bojo naáh. Caanjéh caolih diítboó Diosdih ā úbú naáh.

²⁹ Túini Espíritu ā teo wáacachah, Dios naáwátdih biquína ĩ naóh yapana naáh. Queét ĩ naóh yapanachah, joinítboodih túi jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu ā naáwát túutni niít?” niij jéihyat túut niijná. ³⁰ Páant ā naáwáchahjeh, biíhdih Túini Espíritu ā naáwát túutuchah, jwíih naóhnihoodih yayát caá náahap, biíh jwuh ā naáwát pínah niijná. ³¹ Nihat biícidih naóh yapacan, biquínajeh ni-hat naóh yapaat caá náahap, nihat míc wáac jūnítboó ĩ bohéat pínah, ĩ weñat pínah, chah ĩ túi jumat pínah niijná. ³² Túini Espírituboó ā naáwát túutuchah joiná, naóhni pínahboó “¿Débólíh caá wā naóhbi, queétdih wā túi teo wáacat túut niijná?” niij jenah joyát caá náahap. ³³ Páant niij jenah joiná, Dios ā náah yacat pah túinijeh ñi naóh yapabipna caá.

Diosboó nihat Jesúhwā míc wáacnitdih túinijeh ā chājat túutat pah, yeebdíhbut biíc yoobó ā náah yacna caá. ³⁴ Pánihna, míc wáacna, Dios ā wutatji pah ĩ weha mánadih jepahna, ñi weha mána yaádh laihsanjeh ĩ joí chúudu naáh. ³⁵ Úbh joíhna, ĩh munná jwúb jūbínitjeh,

ĩ weha mánadih ĩ úbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéhena, bita wáac jūnít ĩ túi joí ñunnátdih ĩ yéjeanachah, ā túican caá. ³⁶ Yeéb míc wáacnit, ded pah ñi túi jumat pínahdih páant wā naáwátdih joíhcan, nindih ñi túi jenah joyó: Jesúh túini doonádih yeébboó naóh waóhñit nihcan caá. Yeebjéh caandíh jepahñit nihcan caá. Pánih waóhñit nihcan, nihat biíh tútchinadih moón Jesúhwā yeebdíh ĩ waáwáchah, ded pah ĩpí chājatdih náhnit, yeebbút biíc yoobó ñi chājáa.

³⁷ Ded “Weém Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios naáwátdih naóh yapani caá. Ā wēpatjīh weemdíh āpí jéihyana caá”, niij jenah joiníboó “Dios ā wutatdih ded pah jwí míc wáacatdih Pablo yoobópdih ā naóh yapanap be”, ā niijí naáh. ³⁸ Obohjeéhtih, wā naáwátdih ā joyáh bojochah, bita caandíhbut ĩ joyáh bojo naáh.

³⁹ Pánihna, wā údwā panihnitá, Dios naáwátdih naóh yapaat túut niijná, Túini Espíritu ā teo wáacat pínahdih búdí ñi úbú. “Mácah wéheatjīh ñi naóhca bojó”, niijcát caá náahap. ⁴⁰ Ñi jenah joyát pahjeh chājcan, Dios ā wutat pah túinijeh chājat caá náahap.

15

Jesús ā boo pud jūwát

¹ Būh wā údwā panihnitá, Jesúh dooná yeebdíh ded pah wā naáwátjidih wā

jwúub náhniabipna caá. Caán doonádih jwíih jepahnit, buubut jenah joinít ñi jamna caá. ² Caán doonádih ñi jepahachah, yeéb iiguipna bejnit déejidih Dios át túi ubup taga. Caán naáwátdih joí cádahcan, ájeéh jumat túut niijná, Dios pebhboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh cádahna, ñi jwíih jepahatji dedé pínah nihcan niít.

³ Weemdíh jéihyani doonádih yeebdíh wā jwúub naáwáp jī. Oboh jamni naáwátjeh nihcan caá. Dios ā niijátji pah biíc yoobó Jesucristo jwī yéejat jīb át wun wūhup wut jī.* ⁴ Páant ā wunat túttimah, áih báhahdih ī yohochah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios ā niijátji pah, át jwúub boo pud jūúwáp wut jī.* ⁵ Pánih boo pud jūóhniiji, Pedrodih át jíghop wut jī.* Túttimah, ā bohénitjidihbut át jíghop wut jī.* ⁶ Túttimah, áihwā quinientos chah ī míic wáac juyúchah, queédihbut át jwúub jíghop wut jī. Biquína queét ennitjiboó ī wanuchah yuhna, nihat bitaboó páantjeh ī báadh jwuhna caá. ⁷ Túttimah, ā úud Santiagodih át jíghop wut jī. Pánih jíghonit, nihat ā naáwát túutnitdihbut át jíghop wut jī.

⁸ Pánih jíghoniji jeáboó ā púuh laab béjat túttimah, yeejép wā chā jwahuchah,

wā jepahat pínah jātih, weemdíhbut ā jíghop jī. Páant ā jíghochahjeh, ā boo pud jūúwátdih túi jenah joinít, caandíh wā jepahap jī.* ⁹ Jesúíhwādh tabit yeejép wā chājachah yuhna, Jesús weemdíh jíghonit, áih doonádih ā naóh jibat túutup jī.* ¹⁰ Páant wā jamuchah yuhna, Dios weemdíh oinit, át jíghah enep taga. Pánih jíghah en túut numnit, Jesúíh táini doonádih ā bohé jibat túutup jī. Pánihna, weemdíh ā teo wáacatjidih bádí wēninit, bita ā naáwát túutnit chah wā teona caá. Obohjeéhtih, wā wēpatjīhjah nihcan, Táini Espíritu ā teo wáacachah, Diosdih wā túi teo wāhna caá. ¹¹ Weém, queét bita ā naáwát túutnitbut, jwiít nihat páant Jesúíh doonádih jwī bohénachah, yeébboó ñi jepahap jī.

Wunnit ī jwúub boo pud jūúwát

¹² Jesúíh doonádih bohéna, ā jwúub boo pud jūúwátdihbut jwīpī bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwī bohénachah joinít, nihat yeéb Jesúsdih jepahnit yuhna, ¿Dépanihna “Jwī boo pud jūóhcan niít”, biquína ñi niij jenah joí? ¹³ Obohjeéhtih, boo pud jūúwát ā wihcah nihna, Jesúsboó āta boo pud jūóhcan tagaá. ¹⁴ Jesús ā boo pud jūóhcah nihna, áih doonádih jwī bohéat, caandíh

* 15:3 Is 53.5-12 * 15:4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32 * 15:5 Lc 24.34

* 15:5 Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19 * 15:8 Hch 9.3-6 * 15:9 Hch 8.3

ñi jepahatbut dedé pínah áta nihcan tagaá. ¹⁵ Páant ã boo pud jüóhcah nihna, Dioíh doonádih yee naóhntijeh jwíta jum taga. “Dios Jesucristodih át boonanap taga”, jwípí niij bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pud jüúwát ã wihcah nihna, Jesús dih Dios áta booacan tagaá. Caandíh ã booacah nihna, yee naóhnti jwíta jum tagaá. ¹⁶ Boo pud jüúwát ã wihcah nihna, Jesús áta boo pud jüóhcan tagaá. ¹⁷ ã boo pud jüóhcah nihna, caandíh ñi jepahachah yuhna, dedé pínah áta nihcan tagaá. Yéejat jíib páantjeh yeebdíh áta jum tagaá. ¹⁸ Páant ã boo pud jüóhcah nihna, Jesúsíhwã wunnit, iigúipna míicjeh íta bej tagaá. ¹⁹ Pánihna, nin baácboó jum jwáhnit, Jesús dih jwí jepahachah, ã teo wáacachah yuhna, jwí wunat túttimah páantjeh bueúdná, jwiítboó chah moh yéejnit jwíta jum taga.

²⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdi át boo pud jüúwáp tají. Caán caá jwíih boo pud jüóhni. Caán boo pud jüóh waóhni ã jumuchah, jwiít áihwábut jwí boo pud jüóhbi pna caá. ²¹ Adán yéej cháj waóhna, át wun waáwáp tají. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chájcani jumna, wunniji át boo pud jüóh waáwáp tají. ²² Adán yéej cháj waóhni, ã wanuchah, jwiít ni hatbut yéej chájnit, jwípí wunna caá. Obohjeéhtih, Jesúsboó ã boo

pud jüóh waáwáchah, jwiít áihwábut jwí boo pud jüóhbi pna caá.* ²³ Nin pah ã jumna caá: Jesucristo át jwíih boo pud jüúwáp tají. Túttimah, caán ã jwúub dei jüúwáchah, jwiít áihwábut jwí boo pud jüóhbi pna caá. ²⁴ Túttimah, ni hat baác di h moón maáta í wēpatdih, ni hat nemépwã í wēpatdihbut yap yoh beedánit, nin pah Jesús Dios di h ã niij naóhbi pna caá: “Dáa buca, Paá, weemdíh ma chájat túttatdih buu wã péana caá. Buu meemjéh caá watni”, ã niijbípna caá. ²⁵ Páant ã niiját pínah jãtíh, Jesús páantjeh maáh ã jum jwúhat caá náahap, ni hat Dios di h en jãihnit di h ã míic mao yap yohat pínah niijná.* ²⁶ Páant ã yap yohochah, jwí jwúub wuncan niít. ²⁷ Dios naáwát di h naóh yapani David nin pah át niij daacáp tají: “Dios nin pah ã niijná caá: ‘Wã wúuh Jesucristo ni hat di h yap yohnit, maáh ã jumuchah, ni hat caandíh í jepahbi pna caá. Obohjeéhtih, weémboó chah maáh jumna, wã wúuh di h wã jepahcan niít’, Dios ã niijná caá”, David át niij daacáp tají.* ²⁸ Jesucristo ni hat di h yap yoh péanit, ã íp di h “Dáa, buu ni hat meemdíh í jepahna caá. Weembút meemdíh jepahni caá”, Dios di h ã niijbípna caá. Pánihna, Dios chah maáh ã jumbi pna caá.

²⁹ Biquína yeéb Jesús di h

* 15:22 Ro 5.12-18 * 15:25 Sal 110.1

* 15:27 Sal 8.6

jepah jwuhcan, ñi oinit Jesúhwã ï jummat peéh, ï mawachah ennit, nin pah ñi niij jenah joyóp be: “Jesúhwã jumna, boo pud jüóhñit, Dios pebhboó ï bejbipna caá”, niij jenah joinít, queédih jwúub eníhna, túut nuumnít, ñit daabáát túutap wat be. Obohjeéhtih, boo pud jüúwát ã wihcah, páant ñita chãjcan tagaá. ³⁰ Jesúh doonádih jwí naáwát peéh, jwiítidihbut ï mawat dée tobohna caá. Pánihna, “Wã boo pud jüóhcan niít”, niij jenah joiná nihna, wãta naóh cádah tagaá. ³¹ Wã jéihna caá, yeó jáap jummat pah weemdih ï mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wã naáwáchah joinít, yeéb ñi túut nuumátdih ennit, bádí wã wëina caá. Pánih wëinit, ã tobohochah yuhna, wã naóh cádahcan niít. ³² Nin Éfeso tútchidih dawá jiwã pah iijnit, Jesúh doonádih wã naáwát jíib, weemdih ï mawíhip yuh jĩ. Pánihna, boo pud jüúwát ã wihcah, dedé pínah áta nihcan tagaá. Jwí boo pud jüóhcan, “Waícanjeh jwí wunat pínah játih, jwiítidih wëi babh jeémátjeh caá náahap”,* ípĩ niiját pah yoobópdih áta jum taga. Obohjeéhtih jwí boo pud jüóhbipna caá.

³³ Yee naóhñitdih ñi joyáh bojóó. “Yeejépwãdih pej jumnit, biíc yoobó yeejép ñi jumbipna caá”, bita ï niijátidih ñi túi náhninaá. ³⁴ Yeebdih jwúub túi jenah joinít, yéej chãj cádahat caá náahap.

Biquína ñijeéh jumnit Diosdih túi jéihcan, jwiítidih ã boo pud jüúwát tútat pínahdihbut jenah joicán, ï yéej chãjna caá. Páant ï chãjatdih yeebdih túicat caá náahap.

Ded pah túttimah jwíih bácah ã jummat

³⁵ Biquína yeéb “Jwí jwúub boo pud jüóhbipna caá”, jwí niijátidih páantjeh beh joicán, nin pah ñi niij wúbh joimí nacaá. ¿Ded pah wunnit ï jwúub boo pud jüóhbi? ¿Ded pah ñih bácah ã jumbi? ñi niij wúbh joimí nacaá. ³⁶ Pánih wúbh joiná, ñi túi jenah joicán caá. Momnidih ñi jenah joyoó. Jwí momochah, áih jih bóo chóo ã wunuchahjeh, diítmant bóo ápĩ chíih jüóhna caá. Á wuncah, áta chíih jüóhcan taga. ³⁷ Chíih jüóhñiboó jwí momnidih biíc yoobó nihcan caá. Pánihat dée jwí jwúub boo pud jüúwáchah, jwíih bácahbut mácah ã jumbipna caá. ³⁸ Nihat jwí momni chíih jüóhñit ded pah ã jummat pínahdih Diosboó át chãjap taga. Biíhnajih jwí wid momochah, biíc pah jígohni miíc ã chíih jüóhcan niít.

³⁹ Páant ã jummat dée nihat bácahñabut biíc yoobó nihcan caá. Cáacwã, nuñápwã, jwébehwã, queejwã nihat ñih bácah mácah ã jumna caá. ⁴⁰ Nihat jeáboó jumni, baácboó jumñibut biíc yoobó nihcan caá. Jeáboó jumni ã túyat mácah, baácboó jumni ã túyatbut mácah ã jumna

* 15:32 Is 22.13

caá. ⁴¹ Nihat jeáboó jumñibut biíc yoobó ã yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cúiwābut mácah ã yeh iigná caá. Cúiwā mícjehbut mácah ã yeh iigná caá.

⁴² Pánihna, momni mácah ã chíih jūúwát pah, jwī wññchah, ī yohni bácah jwúub boo pud jūóhna, mácah ã jumbipna caá. Jwī wññchah, jwīih bácah ã moórbipna caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jūúwát túttimah, jwīih jáap bácah ã jwúub moópcan niít. ⁴³ Jwī wññchah, jwīih bácah ã túi jíghocan caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jūúwáchah, túini ã jumbipna caá. Jwī wññchah, jwīih bácah wēpcanni caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jūúwáchah, túi wēpni ã jumbipna caá. ⁴⁴ Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah ã wññbipna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumni pínah bácah ã jwúub boo pud jūóhbipna caá. Nin baácboó jwī jummat pínah bácahdih Dios át wāhup wut jī. Pánih wāhna, biíh bácah ãjeéh jummat pínahdihbut ã wāhbipna caá.

⁴⁵ Dios naáwát dih daácni nin pah át niúj daacáp tajī: “Á jwīih chājni newédih Dios áih bácahdih caolih jéyanachah, át caolih wáyap wut jī. Caán newé Adán át wūt jumap wut jī”, át niúj daacáp tajī.* Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wūt jumnidih booanit, áih bácahdih Dios mácah át chājap wut jī. Pánih

caandíh booanit, jwiít dihbut ã boobipna caá, ã pebhboó ãjeéh jwī jummat pínah niijná. ⁴⁶ Nin baácboó jwī jummat pínah bácahdih Dios át jwīih chājap tajī. Túttimah, jeáboó ãjeéh jwī jummat pínah jáap bácahdihbut ã chāj wāhbipna caá. ⁴⁷ Dios Adándih baácjīh át chājap wut jī. Obohjeéhtih, Jesucristobodíh jeámant át wah deyanap wut jī. ⁴⁸ Jwiít nihat Adán jumenaá jumna, áih bácah déedih jwī bíbohna caá. Jesucristoihwā jumna, áih jáap bácah déedih jwiítbut jwī bíbohbiipna caá. ⁴⁹ Bññ nin baácboó jum jwuhna, baácjīh chājni Adán pah jíghonit jwī jumna caá. Túttimah, jeáboó jumna, Jesús pah jíghonit jwī jumbipna caá. ⁵⁰ Wā úudwā panihnitá, páant wā naáwát dih jenah joinít, nindih ñi túi náhninaá: Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah, yéejni jumna, Dios pebhboó yéejat wihcapna ã jéih jumcan niít. Moópni pínah jumna, Dios pebhboó moopát wihcapnabut ã jéih jumcan niít.

⁵¹ Jātih Dios ã jéihya jwuhca naáhdih bññ yeebdíh wā naóhna caá. Nin wā naáwát dih ñi túi jenah joyoó: Jesucristo ã jwúub dei jūúwát pínah jātih, nihat jwiít áihwā jwī wññcan niít. Obohjeéhtih, jwī wññat túttimah, jwī wññ jwuhcah, biíc yoobó jwiít nihatdih ã túut ñññmbípna caá. ⁵² Biíc láa quíib pínah bojat pah jwī túut ñññmát ã jumbipna caá. Péeni

* 15:45 Gn 2.7

póojat nah ã yáanachah, jwiít nihat ãihwãdih Dios ã túut nuumbípna caá. Æ yáanachahjeh, nihat ãihwã wãnnitji jáap bácah jumnit ï jwúub boo pud jũóhbpna caá. Æihwã báadhnitdihbut ã túut nuumbípna caá.* ⁵³ Bũũ jumni bácah wãnna, ã moópbpna caá. Obohjeéhtih, jwiítidih ã túut nuumát tãttimah, jwĩih jáap bácah jwúub wãncan, ã moópcan niít. ⁵⁴ Páant ã yapachah, Dios naáwãtdih naóh yapani Isaías nin pah ã niij daacátji biíc yoobó ã yapbpna caá: “Dios nihatdih ãt yap yohop tagaá. Páant ã yap yohochah, ãihwã ï jwúub wãncan niít”, ãt niij daacáp tajĩ.* ⁵⁵ Dios naáwãtdih naóh yapani Oseas nin pah ã niij daacátjidihbut biíc yoobó ã yapbpna caá: “¡Wunat ã jwúub wihcan niít! Pãnihna, bũũ jwĩ yéejat peéh wunatdih jwĩ úumcan caá”,* ã niij daacátji pah jwiít ãihwã wẽinit, jwĩ ni-ijbípna caá. ⁵⁶ Moisésji ã wutatdih jéihna yuhna, jwiít nihat jwĩpĩ túi jepahcan caá. Pãnih jepahcan, “Weém yéejni caá”, jwĩ niij jéihna caá. Páant jwĩ jummatdih jéihnit, jwĩ wunat tãttimah, dedé yéejat peéh chãjatdih úumna, wunatdihbut jwĩpĩ úumna caá. ⁵⁷ Obohjeéhtih, Jesucristo wun wãhnit, ã jwúub boo pud jũúwúchah, jwiít ãihwã iiguípna bejnit déeji jwúub boo pud jũóhnit,

Diosjeéh jummat túut niijná, ã pehbboó jwĩ bejbipna caá. Páant jwĩ jummat pínahdih jéihna, Diosdih búdí wẽinit, “Túina caá”, jwĩpĩ niijná caá.

⁵⁸ Wã úudwã panihnitá, yeebdih búdí oinit, nin pah wã naóhna caá: Jesúsdihi ñi jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeebdih yeenit, mácah ï bohénachah yuhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesúsdihi doonãdih ñi túi jenah joyoó. Pãnih jenah joinít, “Diosdih jwĩ teo wãhat bũudní pínah nihcan caá”, niij jéihnit, ded pah ã chãjat túutatdih túi wẽinit, ñi chãjaá.

16

Ded pah dinerodih wãhat

¹ Bũũ biih naáwãtdih yeebdih wã naóhbpna caá. Jerusalén tãtchidih moón Jesúsdihi teo wáacat pínah dinerodih ded pah ñi chãjat pínahdih wã naóhbpna caá. Galacia baácdihi moón Jesúsdihi míic wáacnitdih nin pah wã chãjat túutat pah biíc yoobó ñi chãjaá.* ² Chooát yeó jáap jummat pah débóo dinero ñi wãhat pínahdih yeéb nihat ñi jwejepboó ñi ámohoó. Det ï tewat júb búdí bíbohnit, búdí ï ámoho naáh. Det bainí bíbohnit, bainí ï ámoho naáh. Pãnih ámohna, ñi pebhna wã juibínachah, queét moh yéejnitdih ñi wãhni pínah dinerodih ñi bíbohbpna caá. ³ Wã juibiát pínah jãtih, dinerodih ub bejnit pínah neonãdihbut ñi ñiwií.

* 15:52 1Ts 4.15-17

* 15:54 Is 25.8

* 15:55 Os 13.14

* 16:1 Ro 15.25-26;

Páant ñi ñíwichah, juibínit, Jerusaléndih moón Jesúhwā queédih ì tui jéihyat pínah niijná, wã daác wãh̄bipna caá. ⁴ Weemdíhbut Dios ã wahachah, queét biícđih wã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã jéih jwahcan caá.

Pablo ã jib bejat pínah

⁵ Nin pah wã jib bejat pínahđih wã niij jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baácđih jumni tútchinadih jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúhwā pebhna wã juibíhipna caá”, wã niij jenah joiná caá.* ⁶ “Maatápdih ìjeéh chão jwáhnit, mah noój ã yapat tättimah, biíh tútchina wã bejbipna caá. Pánih chãoníji wã yap bejat tút chãjachah, weemdíh ì jéih teo wáacđipna caá”, wã niij jenah joiná caá. ⁷ Pánihna, ñijeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácđih wã jib bejat tättimah ñi pebhboó wã juibíhipna caá. Butéh bejna, maátcanjeh wãta jéih jum tagaá. Dios ã náahachah, tui maatápdih ñijeéh wã chão jwáh̄bipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchiboó Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wã jum jwah̄bipna caá.* ⁹ Ninboó dawá wã bohéatđih ìjnit, ì bohéat tútcah yahna, Dios ã teo wáacatjìh búdí wã bohénachah, dawá joiná caá ì chãjap. Pánihna, weemdíh ìjeéh jummat caá náahap. Pánih

jumni Pentecostés tättimah, ñi pebhna wã bejbipna caá.*

¹⁰ Timoteo ñi pebhna ã juibínachah, ã náhni dahwacat pínah niijná, ñi tui teo wáacá. Jwí Maáhdih teo wãhni wã jummat pah, caanbút Jesúsđih teo wãhni caá. Páant ã jumuchah, caandíh ñi tui en dawaá.* ¹¹ Caandíh yap yohcanjeh, yeéb nihatđih tui joyát caá náahap. Caandíh tui wēinit, wã jumapna ã jwáub jwáwát pínah niijná, ñi tui teo wáacá. Caán, biíh Jesúhwā biícđih ì jwáub juyát pínahđih wã bidna caá.

¹² Apolosđih “Bita Jesúhwā biícđih Corinto tútchidih moón Jesúhwāđih meembút enedih ma bejeé”, wã wēp niijp yah be. Obohjeéhtih, buu ã jéih bej jwahcan caá. Tättimah, débólih ã bejìhna, ã bejmi dée caá.

Pablo ã pée túyat tútat

¹³ Bita ì yéjeaat déedih yap yohat tút niijná, tui jenah joinít jummat caá náahap. Nemépwãbut ì yéjeaat déedih úmcanjeh, yap yohat tút niijná, Jesúsđih ñi tui jenah joí cádahca bojoó. ¹⁴ Pánihna, oinit, bitadih tui chãjat caá náahap.

¹⁵ Wã údwã panihnitá, nihat Acaya baácđih moón Jesúsđih ì jepahat pínah jãtìh, Estéfanaswã ì jepahatjidih ñi jéihna caá. Queét Jesúhwāđih búdí ìpì teo wáacna caá.* ¹⁶ Pánih teo wáacnit jumna,

* 16:5 Hch 19.21 * 16:8 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11 * 16:9 Hch 19.8-10 * 16:10 1Co 4.17 * 16:15 1Co 1.16

ĩ naáwáchah, ñi túi jepahaá. Bitá queét panihnit maáta, bitá Jesúsdi h teo wāhñitdihbut túi jepahat caá náahap.

Pablo

17 Yeéb Corintodih moondíh búdí bídna wā chājap be. Pānihna, ñi wahnit Estéfanas, Fortunato, Acaicojĩh ninna ĩ juyúchah, búdí wā weñep be. 18 Yeéb bícdih jumna, yeebdíh ĩt weñanap tagaá. Bíc yoobó ninna junít, weemdíhbut ĩ weñanap be. Pānih teo wáacnitdih “Ñi túi chājap be”, yeebdíh niiját caá náahap.

19 Asia baácdih moón Jesúhwā míc wáacnit yeebdíh ĩ túyat túutna caá. Aquila, Priscilajĩh ĩih muúboó míc wáacnit Jesúhwābut búdí ĩ túyat túutna caá. “Jwĩ Maáh Jesúsjeéh ĩ túi jumna naáh”, niijnít, ĩ túyat túutna caá.*

20 Nihat nin Éfeso tútchidih moón Jesúhwābut yeebdíh ĩ túyat túutna caá. Yeebút Jesús ā oyatjĩh ñi túi míc wáabú.

21 Bññ nin péenibitdih weemjéh wā daácna caá. Weembút yeebdíh búdí wā túyat túutna caá.

22 Ded jwĩ Maáhdih túi oicannidih Dios ā peéh chāja naáh. Jwĩ Maáh Jesús waicanjeh ā jwáub dei júúwú naáh.

23 Jwĩ Maáh Jesús yeebdíh búdí oinit, ā teo wáaca naáh.

24 Jesucristo ā oyatjĩh bícdih moon páh yeéb nihatdih búdí wā oina caá.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

* 16:19 Hch 18.2

2 CORINTIOS

Pablo queédih ã túyat tútut

¹ Weém, Pablo, biíhdih daacát tútutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúíhwádh wã wahna caá.* Dios ã náahat pah, Jesucristoíh doonádih ã naáwát tútutni wã jamna caá. Nin náodih wahna, jwí úd panihni Timoteojíh yeebdíh bádí jwí túyat tútutna caá. Bitá Acaya baácđih moón Jesúíhwábut nin wã daác wahnidih í joyó naáh. ² Jwí íp, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh bádí oinit, í teo wáaca naáh, biícđih ñi túi jumat pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³ Jwiítđih en jígahnit, Dios ãpí teo wáacna caá. Páant ã teo wáacachah, caán, jwí Maáh Jesucristo ã ípdih bádí wéinit, “Jwiítđih bádí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, niiját caá jwiítđih náahap. ⁴ Yeejép jwí yapachah, jwiítđih caanjéh ãpí túi teo wáacna caá, bita yeejép í yapachah, queédihbut jwí teo wáacat pínah niijná. ⁵ Nin baácboó Jesucristo jam lóa, tabit yeejép át yapap wat jí. Áih túini doonádih bohéna, caán Jesús ã yapatji pah mantih jwiítbut dawá lóa tabit yeejép jwí yapna caá. Jesucristoíh jamna, páant yeejép jwí yapachah, Dios jwiítđih bádí ãpí teo wáacna

caá. ⁶ Pánih yeejép yapna, yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, Diosđih chah ñi túi jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiítđih ã teo wáacachah, jwiítbut yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, ñi jígahat ã yayát pínah niijná. Jwí yeejép yapat pahjeh mantih, yeebbút yeejép ñi yapachah, “Dios ã túi teo wáacpina caá”, niij jenah joinít, caandíh ñi cádahcan niít. ⁷ Pánihna, “Weém yeejép wã yapat pahjeh mantih, queétbut yeejép í yapna caá. Dios weemdíh bádí ã teo wáacat pah, queédihbut bádí ã teo wáacachah, caandíh í túi jenah joí cádahcan niít”, wã niij jéihna caá.

⁸ Búu wã údwã panihnitá, nindih ñi túi náhninaá: Weém Asia baácboó jam lóa, tabit yeejép wã yapap jí. “Wã jéih búujácan niít. Wã wanbipna caá.* ⁹ Weemdíh í mao yohbipna caá”, wã niij jenah joyóp yuh jí. Obóhjeéhtih, Diosboó páant át yapat tútutap tají, “Weemjéh wã jenah joyátjéh wã jéih chájna caá”, wã niij jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wéñni jamna, wanah bejnitđih jwíub booani jamna, weemdíh ã teo wáacat pínahboodíh bidat caá náahap. ¹⁰ “Wã jibipboó bádí tobohát ã jamuchah yuhna, Dios ã teo wáacachah, wã túi yapap jí. Túttimahbut, biíc yoobó mantih ã túi teo wáacatjéh wã túi yapbipna caá”, wã niij

* 1:1 Hch 18.1 * 1:8 1Co 15.32

jéih caá. ¹¹ Yeéb ñi wáábúchah, jwiít dih oinit, Diosboó ã táí teo wáac bipna caá. Páant ã teo wáacat doonádih joinít, dawá wáabhnit, “Túina caá, Paá. Pablowádih mat táí teo wáacap wut be”, wēinit, ñi niijbípna caá.

Pablo Corinto tatchiboó ã jwááb bejihat

¹² Biquína ñijeéh jumnit weemdih yeena caá ãt chājap. Obohjeéhtih, tíccanjeh, wēinit, “Dios ã teo wáacatjĩh ã náahat pahjeh queédih, bitadihbut táinijeh wã pej jum bohénap jĩ”, wã niij jéihna caá. Weém yeecanjeh, yeebdih yoobópdi h wã naáwáp jĩ. Wã jenah joyátjĩh nihcan, Dios weemdih oinit, ã teo wáacatjĩh, ñijeéh wã táí jumap jĩ.

¹³⁻¹⁴ Yeebdih naóh daácna, buocannijeh wãpĩ daácna caá, ded pah wã bohéatdih ñi táí jéihyat pínah niijná. Obohjeéhtih, buu wã naáwát dih ñi táí beh joi jwáhcan yahna, táttimah, ñi táí beh joyát pínahdih yeebdih búdí wã náah yacna caá. Pánih beh joiná, jwĩ Maáh Jesús ã jwááb dei jwáwáchah, “Pablo jwiít dih ã táí bohénap jĩ”, weemdih wēinit, caandih ñi niijbípna caá. Biíc yoobó yeebdih wēinit, “Wã naóhniij táini doonádih queét ñi táí jepahap jĩ”, weembát Jesús dih wã niijbípna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, Éfeso tatchiboó jum jwáhna, “Queét Corinto

tátchidih moón Jesúíhwádih jwááb bohénit, Macedonia baácna bohénadi h wã bejbipna caá. Macedonia baácboó jumniij Judea baácna jwááb bejat táut, queét Corintodih moondih chéneji teo wáacat táut niijná, queédih wã en yap bejbipna caá. Ñi pebh jumniij Judea baácboó wã jwááb bejat pínahdih jéihnit, queétboó weemdih ñi táí teo wáac bipna caá”, wã niij jenah joyóp yah jĩ. Obohjeéhtih, pánih jenah joiná yahna, wã jéih bejcap jĩ.* ¹⁷ Ñi pebhna wã bejat pínah doonádih joinít, wã jwáábca h enna, “Pablo nih yáaniabeh tagaá”, ¿ñi niij jenah joi niít? ¹⁸ Páant ñi niij jenah joicá bojóo. Dios ã niijátji pahjeh biíc yoobó ã chājat pah, weembát yeeni nihcan caá.

¹⁹⁻²⁰ Weém, Silas, Timoteojihbut Dios wááh Jesucristo ded pah ã chājatjidih yeebdih jwĩ bohénap jĩ.* Jesucristo nin baácboó ã cáac jummat pínah jātih, Diosboó ã wááh ded pah ã chājat pínahdih ãt naáwáp wut jĩ. Pánihna, Jesucristo ã íp ã naáwátji biíc yoobó ãt chājap wut jĩ. “Jéjuh Paá, ma chājat táutatdih wã chājbipna caá”, ãt niij jepahap wut jĩ. “Páant wã chājcan niít”, ãt niijcáp wut jĩ. Pánihna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwĩ niij jéihna caá. Pánih caandih táí jenah joinít, ã naáwát dih jepahna, Diosdih wēinit, “Yoobópdi h

* 1:15-16 Hch 19:21 * 1:19-20 Hch 18:5

tigaá ã niiját”, jwĩpĩ niijná caá. ²¹⁻²² Jesucristodih jwĩ táí jenah joí cádahcat pínah niijná, Dios jwiitdih, yeebdíhbut ã táí teo wáacna caá. Æihwã jwĩ jumat pínah niijná, jwiitdih át ñiwip wut jĩ. Pánih ñíonit, jwiitdih búdí teo wáacat náahna, Æih Túini Espíritudih át wahap tajĩ, jwĩih caolihboó ã jumat pínah niijná. “Dios pebhboó ñi jumuchah, yeebdíh chah búdí ã táí chãjbipna caá”, Túini Espiritu jwiitdih ã niijíchah, jwĩ táí jéihna caá.*

²³ Bũũ jwũhna, wã jenah joyátjidih wã jwũub túut nũũmátidih yeebdíh yoobópdih wã naóhbiipna caá. Wã yeenachah, Dios wĩih jenah joyátidih jéih beedáni, ã peéh chãjbipna caá. Yeebdíh enedih búdí wã bejihna yahna, “Weemdíh ennit, queét ĩ tícbipna caá”, niij jenah joinít, ñi pebhboó bejcanjeh, nin Macedo-
nia baácna wã jwĩih jayúp jĩ. ²⁴ Diosdih jepahnit ñi jumuchah, yeebdíh tubit wutni dée ñijeéh wã jumíhcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh táinijeh jumna, yeebdíh búdí wã teo wáaquíhna caá, Diosdih táí jenah joí cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

2

¹ Con láa yeebdíh enedih bejna nihna, ñi yéej chãjat peéh jũihna, yeebdíh búdí wãta jĩgaha tagaá. Pánihna,

Éfeso tútchiboó jumna, jib bejatdih jenah joinít, “Queétdih jwũub jĩgahaíhcan, ĩ pebhna wã bej jwũhcan niit”, wã niij jenah joyóp jĩ. ² Yeéb ñi jĩgahachah ennit, weembát búdí wãta jĩgah tagaá. Pánih míc jĩgahanit, jwĩta míc jéih jwũub weñacan tagaá. ³⁻⁴ Pánihna, ñi pebhna bej jwũhcanjeh, ñi yéej chãjatdih ñi cádahat pínah niijná, wã daác wahap jĩ. Ñi míc ámohat pínah jãtíh bejna nihna, búdí wãta jĩgahap taga. Pánih búdí jĩgahna, jãinít, yeebdíh tícaíhcan, yeebdíh búdí wã oyatdih ñi jéihyat pínah niijná, páant wã daác wahap jĩ. Jwĩ jwũub míc enna, túut nũũmnít, táinijeh ñi jumuchah enna, wã táí wẽibipna caá. Yeebbát ñi táí wẽibipna caá. “Queétdi táí jepahnit, táinijeh ĩ jumbipna caá”, wã niij jenah joiná caá.

Yéej chãjniidih ĩ jwũub waadát túutat

⁵ Ñijeéh jumni tubit yéej chãjni weemdíh ã jĩgahanap jĩ. Yeebdíh bácah chah át jĩgahanap taga. ⁶ Jáantjeh yeéb míc wáacnit, ã yéej chãjat peéh, caandíh bacanit, ñit jwũub waadát túutcap wut jĩ. Páant ñi peéh chãjatdih náhninit, ã yéejatdih jĩgahna, át túut nũũmúp wut jĩ. ⁷ Bũũ, ã yéejatdih quíib bũũdnít, caandíh ñi míc wáacapboó ñi jwũub waadát túutú. Æ jĩgahat yayáchah, jwĩ Maáhdih ã cádahcat pínah niijná, caandíh ñi táí teo wáacá. ⁸ Caandíh

* 1:21-22 Ef 1.14

túinijeh ñi jwúub pej jamúú, “Weemdih í túi oina caá”, wēinit, ã niij jenah joyát pínah niijná. ⁹ Jãtih yeebdih daác wahna, “¿Wã wutuchah, í túi jepahmi niit?” niij jéihíhnit, wã daác wahap jĩ. Bũũ ñi jepahatdih jéihna, wã wēina caá. ¹⁰ Bũũ caán ã yéej chãjatjidih ñit jenah joí cádahap wut be. Weembút wã jenah joí cádahna caá. Caán weemdih ã yéej chãjchah yuhna, yeebdih teo wáacat túut niijná, Cristo ã enechah, ã yéejatjidih wã jwúub jenah joicán niit. Páant wã jenah joicátidih ennit, yeebút ñi jenah joí cádahbipna caá. ¹¹ Páant caán ã yéejatjidih jwiitdih jwúub jenah joicát caá náahap, ã tíicat yayáchah, nemépwã í maáh, Satanás, ã náahat pah ã chãjcat pínah niijná. ã yéejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwĩta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiit niihatdih ã yéej chãjihatdih jéihcannit jwĩ nihcan caá.

Titodih jwãáhcán, Pablo ã náhni dahwaat

¹² Éfeso tútchimant bejni Troas tútchina juibínit, Cristoíh túini doonádih wã naáwáchah, dawá í túi joyóp jĩ. “Dios ã teo wáacachah, caandih jepahnit dawá í jamna caá”, wã niij wēi jenah joyóp jĩ. ¹³ Páant wã jenah joiná yuhna, wã úud panihni Tito, ñi pebhna wã wahnidih jwãáhcán, weémboó búdí wã náhni dahwanap jĩ. Pánih náhni dahwanit,

caanjĩh moondih “Wã bejna caá”, niijnit, nin Macedonia baácboó caandih bididih wã jãúwáp be.*

Cristo jwiitdih eníhcannidih ã yap yohat

¹⁴ Páant wã náhni dahwana yuhna, Cristoíhwã jwĩ jamatdih jenah joinit, Diosdih búdí wã wēina caá. Cristo Satanásdih yap yohni ã jamuchah, Satanás jwiitdih ã yéej chãjat túutuchah yuhna, Cristoíhwã jamna, jwiitbat caandih yap yohnit jwĩ jamna caá. Dios niihatdih Cristoíh doonádih jwiitdih ã naáwát túutap be, Satanásdih Cristo ã yap yohatjidih í jéihyat pínah niijná. Pánihna, Cristodih jéihnit, búdí wēinit, niihat caandih í túi jenah joiná caá. ¹⁵ Cristoíh doonádih jwĩ naóh peét bejchah enna, Dios búdí wēinit, “Wã wãúh Cristo panihnit í jamna caá”, ã niij jenah joiná nacaá. Biquína jwĩ naóhni túini doonádih joinit, túi jepahnit jamna, iiguípna bejat déejidih Dios ã túi ubnit í jamna caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, í jepahcat peéh iiguípna bejnit pínah í jamna caá. ¹⁶ Nin pah jwĩpĩ niij naóh bohéna caá: “Cristodih ñi jepahcatji peéh iiguípna bejnit, tubit yeejép ñi tubaat ã yaicán niit. Obohjeéhtih, Cristodih túi jepahnit, Dioíh túini pebhboó ñi bejchah, búdí ñi weñat ã yaicán niit”, jwĩpĩ niij naóh bohéna caá. Páant, jwĩ niij naáwáchah joinit, íjnit, biquína í joíhchah

* 2:13 Hch 20.1

yuhna, bitaboó ĩ túi wēi joiná caá. Obohjeéhtih, jwĩ Maáh Cristo jwiít dih ā teo wáaccáh, āih túini doonádih yoobóp dih jwĩ naóhcah, beh joicán, nihat ĩta wēi joicán taga. ¹⁷ Dios naáwát dih bita bohé jibnitboó, júb náahna, yoobóp dih ĩ bohécan caá. Obohjeéhtih, páant ĩ bohéat pah jwiítboó jwĩ yee bohécan caá. Dios ā naáwát túutnit jumna, caán ā enechah jéihnit, yoobóp dih jwĩpĩ bohéna caá.

3

Pablowā Jesúhwādh teo wāhñit ĩ jumat

¹ Bitá ĩ niiját pah, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, weémboó wā niijcán caá. Yeeb weemdíh túi jéihna, “Pablowā yoobóp dih ĩpĩ bohéna caá”, niij jenah joinít, páant bita ĩ niij daác wahatdih ñi náahcan caá. Yeebbát bitadih páant ñi niij daác wahatdih wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih ñita náah taga. ² Yeebdíh jwĩ bohéniji túini doonádih joinít, ñi túut nuumúchah ennit, “Dios ā teo wáacatjĩh Pablowā queétdih ĩ naáwácah joinít, ĩ jenah joyátdih ĩt túi túut nuumúp taga”, bita ĩ niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, Dios ā bohéat túutnit jwĩ jumatdihbut ĩ jéihna caá. ³ Pánihna, jwĩ túi bohénachah, ñi túut nuumátji doonádih joinít, Cristo jwiít dih ā bohéat túutatjidih nihat ĩ jéihna

caá. Dios báadhni āih Túini Espíritu ā teo wáacatjĩh, yeebdíh jwĩ naáwácah, ñi túi jepahap jĩ. Cristoíh doonádih jwĩ bohénachah joinít, ñi jwíh túut nuumátji doonádih bita ĩ joyócah, yeebboó queétdih jwĩ daác wahat panihnit ñi jumna caá.* ⁴ “Cristo jwiít dih ā wun wāhatjĩh Dios ā túi teo wáacna caá”, ñi niij jenah joyócah jéihna, jwiítboó “Túini Espíritu bádí ā teo wáacatjĩh Dios naáwát dih queétdih jwĩ túi bohénap jĩ”, jwĩ niij wēi jenah joiná caá. ⁵ Pánih wēinit, “Weém wā jenah joyátjĩh nindih wā jéih chājna caá”, niijcán, “Dios ā teo wáacatjĩhjuh wā buujána caá”, wā niij jéihna caá. ⁶ Páant ā teo wáacatjĩh āih jáap naáwát, túini doonádih wā túi naóhna caá. Jon jātih Dios jeé naanádih ā daacátjidih jwĩ nuowādih āt jepahat túutwut jĩ. Obohjeéhtih, caán máa wutatdih ĩ túi jepahat pínah wēpat queétdoodíh āt wihcap wut jĩ. Nin jáap naáwátboodíh jwĩ jepahat pínah niijná, Túini Espíritu jwiít dih ā teo wáacna caá, Diosjeéh jwĩ túi jumat pínah niijná.*

⁷⁻⁹ Dios ā wutatdih jeé naanádih daácnit, Moisésdih ā wāhachah, Dios ā wēpatjĩh Moiséih móot bádí āt yeh iiguíp wut jĩ. Moisés jeemánt ā jwáub dei jūwácah, āih móot yeh iigát ā baáj jwáub bejehah yuhna, quíib ihana, queét Israel juménáji caandíh ĩt jéih encap wut

* 3:3 Ex 24.12; Jer 31.33; Ez 11.19; 36.26

* 3:6 Jer 31.31

* 3:7-9 Ex 34.29

jī.* Jon jātih Dios ā daācni wutatih ā wāhuchah, ājeéh ī tūi jumat pínah niijná, caandih tūi jepahat āt náahap wut jī. Obohjeéhtih, ī tūi jepahcatji peéh iiguípna īt bejep wut jī. Páant ī jepahcah yuhna, Moisés ā naóhni wutat tūini ā jumatdih jūtna, Dios búdí ā yeh iigát āt jígohop wut jī. Bū lāa jāap naáwát, tūini doonádih Dios ā naáwát tūtuchah, Tūini Espíritu jwī jepahat pínahdih ā teo wáacachah, chah tūini jumna, chah yeh iigát panihni ā jumna caá. Caán jeé naanádih ā daācni wutatih jwī tūi jepahcatji peéh iiguípna jwīta bej taga. Caán wutatdih jepahcan, ājeéh jwī jéih jumcah yuhna, caán wutatdih ā wāhuchah, Dios ā tūi yeh iigát āt jígohop wut jī. Obohjeéhtih, bū lāa Jesucristoíh tūini doonádih jwī jepahachah, iiguípna jwī bejat déejidih, Tūini Espíritu ā teo wáacátjīh Diosjeéh jwī tūi jumna caá. Pánihna, jāap dooná chah tūini caá ā jumap. ¹⁰ Bū lāa Jesucristoíh dooná jwiítidih búdí yeh iigni dée ā jumna caá. Obohjeéhtih, Moisésdih Dios ā daac wāhni wutat jwiítidih yeh iigcānni dée ā jumna caá. ¹¹ Caán wutatdih ā wāhuchah, búdí yeh iigát maátcanjeh āt jum jwuhup wut jī. Pánihat pah, caán wutat tūini jumna yuhna, būdní pínah āt jumap tajī. Obohjeéhtih, Jesucristoíh tūini doonáboó ā būdcán niít. Búdí yeh iigát ā

jumuchah yuhna, máa wutatji būdní pínah āt jumap tajī. Pánihna, būdcānni pínah jāap doonádih ā wāhuchah, chah búdí yeh iigát dée ā jumna caá.

¹²⁻¹³ Moisés āih móot yeh iigát ā baáj jwūb bejehah, yégueh chóojīh āt jāhap wut jī, queét Israel jūimená ī encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiítboó nin būdcānni dooná chah iigni dée ā jumuchah jéihna, tíccanjeh, yoobópdih jwī naóhna caá.* ¹⁴ Queét Diosdih joíhcan, īih jenah joyátidih jāhat dée ā jumuchah, Moisés ā daacátjidih īt beh joicáp wut jī. Bū páantjeh caán daacátjidih ī en naáwáchah joiná yuhna, biíc yoobó ī jéih beh joicán caá. Cristodih jwī jepahachahjeh, caán jāhat déedih ā yohna caá. ¹⁵ Yeebdíh wā jwūb naóhna caá. Būbut queét Israel jūimená jwī Maáh Cristodih jepahcan, Moisés ā daacátjidih páantjeh ī beh joicán caá. ¹⁶ Obohjeéhtih, det jwī Maáhdih jepahnitdih caán daacátjidih Jesúsboó ā tūi beh joyána caá. ¹⁷ Jwī Maáhdih jepahnitdih Tūini Espíritu ā jumna caá. Pánihna, jwiít Tūini Espíritu jumnitdih Diosboó wēi ennit, “Queét yéejat peéh chājat wihcan-nit caá”, ā niijíchah joinít, “Moisés ā wutatjidih jwī tūi jepahcatji peéh jwiítidih ā wihcan niít”, jwī niij jéihna caá. Pánih jumna, jāhat dée wihcah, Diosdih tūi jéihnit,

* 3:12-13 Ex 34.33

jwĩ úum úúbhcan caá. ¹⁸ Jwiít Cristoíhwã móot jáhat dée wihcan, “Caánboó chah túini caá”, jwĩpĩ niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, ã weñat pínahdihjeh chãjna, caán ã jumat pahjeh jumat túut niijná, yeó jáap jumat pah túi túut nuumná caá jwĩ chãjap. Jwiít dih Túini Espíritu ã teo wáacachah, jwĩ túi túut nuumná caá. Pánih túinidih jwĩ túut nuumúchah ennit, “Queét chah túi jenah joiná caá ã chãjap”, bitaboó jwiít dih ã niij jenah joibípna caá.*

4

Jesúth doonádih naóh nit ded pah ã jumat

¹ Túini Espíritu teo wáacni jumna, Dios weemdíh oinit, áih jáap túini doonádih ã bohé jibat túutup jĩ. Pánih bohéna, bita weemdíh yeejép ã chãjachah, jĩgahna yuhna, wã bohé cádahcan caá. ² Ded pah wã bohéátdih nihát ã jéihyat pínah niijná, wãpĩ bih bohécan caá. Nihat joinít ã túi beh joyát pínah niijná, yeeceanjeh, áih túini doonádih yoobópdih wãpĩ bohéna caá. Dios weemdíh wēi ennit, “Pablo ã túi bohéna caá”, ã niijná caá. Bitabut wã bohénachah joinít, biic yoobó ipĩ niijná caá. ³ Obohjeéhtih, bita iiguípna bejnit pínah jumna, jáhat dée ã jumúchah, wã bohéátdih ã beh joicán caá. ⁴ “Cristo chah túini Maáh ã jumna caá”, jwĩ niij bohénachah, Diosdih

jéihcannit ã maáh, Satanás queétdih ã beh joyát túutcan caá. Áih yeh iigátdih jáhat dée pah caá queétdih ã chãjap. Dios ded pah ã jumatdih Cristojeh cáacwãdih ã túi beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá. ⁵ Pánih bohéna, “Weemdíh ñi weñéé”, niijcánjeh, “Jwĩ Maáh Jesucristoboodíh ñi weñéé”, wãpĩ niij naóh bohéna caá. Jwiít Jesús dih oina, ñi maáh dée nihcan, yeebdíh teo wáacnitjeh caá jwĩ jumup. ⁶ Jon játih Dios nihát dih chãjna, “Dapánapboó yeh iigát ã jumna naáh”, át niijíp wut jĩ. Caanjéh jwĩh caolihdih yeh iigát dée ã jumat túutna caá. Pánihna, Cristo, chah túini ã jumatdih jéihna, Dios biic yoobó túini ã jumatdihbut jwĩ jéihna caá.*

Jesúthwã áih wēpatjĩh ded pah ã chãjat

⁷ Weémboó wēpcanni, oboh jumni wáam dah dée wã jumúchah yuhna, Jesucristoíh túini doonádih wã bohé jibat pínah niijná, Dios weemdíh ã ñíwip jĩ. Oboh jumni wáam dah diitboó chah túinidih jwĩpĩ yac ámohat dée wã bíbohna caá. Caán túini doonádih wã naáwáchah joinít, cáacwãboó ã túut nuumná caá. “Oboh jumni, wēpcanni wã jumúchah yuhna, Diosboó chah wēpni jumna, búdí ã teo wáacachah, ã túi túut nuumúp be”, wã niij jéihna caá. Bitabut, wēpcanni wã jumatdih jéihna, “Dios ã

* 3:18 Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10 * 4:6 Gn 1.3

wēpatjĭh ĩ túut nuumáp be”, biic yoobó ĩ niĭj jéihna caá.

8 Biquí láana weemdĭh tubit ĩ jĭihñuchah yuhna, Jesúh túini doonádih wā naóh cádahcan caá. Biĭh láa ded pah Dios ā weñat pĭnahdih jéihcanjeh, “¿ded pah wā chĭjbi?” niĭjnĭt, bádĭ wā jenah joiná caá. Pánih bádĭ jenah joiná yuhna, weemdĭh ā teo wáacachah, caandĭh wā túi jenah joí cádahcan caá. ⁹ Biĭh láa bita weemdĭh enĭhcan, Jesúh túini doonádih wā naáwát peéh, yeejép ĩ chĭjna caá. Páant yeejép ĩ chĭjachah yuhna, weemdĭh cádahcanjeh, Dios āpĭ teo wáacna caá. Biĭh láa ĩ wan mao jwejni yuhna, ā teo wáacachah, booni páantjeh wā jumna caá. ¹⁰⁻¹¹ Nin baácboó Jesús ā jum jwuhuchah, cĭacwā caandĭh ĩt mao yohop wat jĭ. Pánihna, weembát nin baácboó jum jwuhna, Jesúsdiĭ ĩ mao yohatji pahjeh, āih túini doonádih wā naóh jibat peéh, weemdĭhbut ĩ mao yohĭhna caá. Obohjeéhtih, Jesucristo weemdĭh ā túi wapachah, wā báadh jwuhna caá. Páant weemdĭh ā teo wáacachah enna, “Jesúsboó báadhni, chah wēpni ā jumna caá. Caanjéh tigaá Pablodih wapni”, niĭh cĭacwā ĩ niĭj jéihna caá. ¹² Weemdĭh ĩ mawĭhichah yuhna, yeébbó wā naóhni doonádih joinĭt, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh páantjeh ĩni túi jambipna caá. ¹³ Tubit yeejép yapna yuhna, Jesucristodih wā túi jenah joí

cádahcan niĭt. Jon jātih Davidbut yeejép ā yapachah, nin pah āt niĭj daacáp tajĭ: “Diosdih túi jenah joinĭt, ded pah ā naáwát dih wā naóh yapanap be”, āt niĭj daacáp tajĭ.* Ā túi jenah joyát pah muntih weembát jwĭ Maáhdih túi jenah joinĭt, āih túini doonádih wāpĭ naóh yapana caá. ¹⁴ Pánihna, Jesúh túini doonádih wā naáwát peéh bita weemdĭh ĩ mao yohochah yuhna, caandĭh wā túi jenah joí cádahcan niĭt. “Jesucristoĭh jumna, caandĭh jwúb booaniboó weemdĭhbut ā jwúb boobipna caá. Pánih booanĭt, weemdĭh ĩijeéh ā jumupboó ā waadát túutbipna caá”, wā niĭj jéihna caá. ¹⁵ Páant ā chĭjat pĭnahdih jéihnit, yeebdĭh teo wáacat túut niĭjná, yeejép yapna yuhna, wāpĭ bohéna caá. Wā bohéatdih dawá ĩni joyóchah, yeebdĭh oinĭt, Dios dawá ĭguĭpna bejnĭt déejidih ā túi ubna caá. Pánihna, dawá caandĭh “Túina caá, Paá”, ĩ niĭj wēi naóh bĭpna caá.

¹⁶ Páant jwiĭtdih ā chĭjat pĭnahdih náhnĭnit, bádĭ wēina, Jesúh túini doonádih wā yabh naóhcan caá. Yeó jáap jummat pah wĭih bácah ā wēpca jūwúchah yuhna, caandĭh chah túi jenah joiná caá wā chĭjap. ¹⁷ Nin baácboó jwĭ jum jwuhuchah, yeejép jwĭ yapatdih bádĭ wā jenah joicán caá. Obohjeéhtih, Dios pehbboó jwĭ jaibínachah,

* 4:13 Sal 116.10

yeejép yapat wihcah, chah túi wēinit jwī jummat pínahdih wā túi jenah joiná caá. ¹⁸ Nin baácboó jum jwuhna, dedé jwī enni buudní pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumnidih buu jwī jéih encan yuhna, ā buudcán niít. Pánihna, nin baácboó jwī ennidih búdí jenah joicánjeh, Dios pebhboó ded pah jwī jummat pínahdih wā túi wēi jenah joiná caá.

5

¹ Nihat nin baácboó jumni buudní pínah ā jummatdih jéihna, “Jwīih bácahbut buudní pínah ā jumna caá”, jwī niij jéihna caá. Jwī wunuchah, jwīih bácah ā moópbipna caá. Obohjeéhtih, jwī wunat túttimah, Dios jáap bácah jwiítidih ā jwúub wühbipna caá. Caán bácahjīh jwī jwúub wuncan niít. “Pánih jumna, jáap bácahjīh Dios pebhboó jwī jumbipna caá”, jwī niij wēi jenah joiná caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, tubit yeejép yapna, biquí láana Dios pebhboó búdí wā jumíhna caá. ³ Yégueh chóodih jwī dawíhat pahjeh ā wühni pínah jáap bácahboodíh búdí wā pǎina caá. ⁴ Buu nin bácahdih yohíhcan yuhna, jáap bácahboodíh wā pǎina caá. Nin baácboó jum jwuhna, wīih bácah ā moopát pínahdih jéihna, Diosjeéh páantjeh jummat túut niijná, jáap bácah pínahdih búdí wā bidna caá. ⁵ Dios jwiítidih

jáap bácah ā wūhat pínahdih jātīh āt jenah joiijp taga. Pánihna, āih Túini Espíritudih jwiítidih ā wühuchah, caánboó “Yoobópdih jáap bácahdih meemdíh ā wühbipna caá”, jwiítidih ā niij jenah joyát túutna caá.

⁶ Páant ā chājat pínahdih jéihnit, úumcan, wā jīgahcan caá. Buu nin bácahjīh jum jwuhna, Dios pebhboó wā bej jwuhcan caá. ⁷ Pánih jumna, ded pah jwī yapat pínahdih jéih encan yuhna, Jesucristodih túi jenah joinít, “Ā niijátji pahjeh wā túi yapbipna caá”, wā niij jéihna caá. ⁸ Nin baácboó jum jwuhna, wā wunat pínahdih úumcanjeh, wēi jenah joinít, jáap bácahjīh jwī Maáh Jesucristojeéh búdí wā jumíhna caá. ⁹ Pánihna, Dios pebhboó bejna, wā bej jwuhcanbut, biíc yoobó jwī Maáh ā weñat pínahdihjeh wā chājīhna caá. ¹⁰ Japboó juibínit, jwiít nihat jwī Maáh Jesucristo pebhna jwī juibí ñuhbipna caá. Páant jwī juibí ñuhuchah, nin baácboó jumna, ded pah jwī chājatjidih enni jwī maáh ā ñiobipna caá. Páant ā ñiwichah, jwī jéih jweicán niít. Pánihna, biíc jwī Maáh ā weñat pínahdih ā túi chājatji juib, ā túi wēi naóhbipna caá. Obohjeéhtih, biíhboó ā túi chājatji juib, caandíh ā wēican niít. Páant jwī yapat pínahdih jéihna, jwiítidih túi chājat caá náahap.*

Dios jwiítidih ā wēi enat

¹¹ Dios ninboó ded pah jwī chājatdih enna, caán ā weñat pínahdih jwī chājcatji jīb ā peéh chājbipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdih úum yacna, búdí teo wáaquíhna, cāacwādh wā wēp bohéna caá. Pánih bohéna, búdí oinit, wā teo wáaquíhatdih Dios ā tui jéihna caá. Pánihna, bíic yoobó ñi jéihyat pínahdih yeebdíhbut wā náah yacna caá. ¹² Páant niijnít, “Dedé jéihcat pínah weemdih wihcan caá”, wā niijcán caá. Obohjeéhtih, bitaboó ī yee naáwáchah joinít, “Nihcan caá. Pablo tui oinit, yoobópdih jwiítidih ā bohéna caá”, ñi niiját pínah niijná, páant wā niij naáwáp be. Queét ī tui jígohatdihjeh wēi jenah joinít ī jumna caá. “Nihat jwiít judíowā ded pah jwī chājatdih Pabloboó joyáh bojna, ā bohéat túican caá”, ī niij naóhna yah caá. Páant ni-ijnít, bita queétdih ī wēi enat pínahdihjeh ī jenah joyát ā túican caá. Obohjeéhtih, ded pah íih caolih ā jummatdih caá jenah joyát náahap. ¹³ Biquína weemdih jūihnitboó “Pablo tabit yójah bohé jibna, jenah joicánni caá”, ī niij jūihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñaíhna, páant wā bohé jibna caá. Bitaboó weemdih eníhcannit, “Pablo ā jenah joyátjīhjah ā yee bohé jibna caá”, ī niijná yah caá. Obohjeéhtih, yeebdíh teo wáacat túut niijná, tui jenah joinít, yoobópdih wā bohéna caá. ¹⁴ Cristo jwiítidih búdí ā oyochah jenah joinít,

caandíh jepahna, wā tui bohéna caá. Pánih oina, caán Cristo bíicjeh jwī yéejat jīb buúdáátidih ā jīb chāj beedá wūhat túut niijná, jwiítidih át wun wūhup wut jī. Caandíh jenah joiná, “Wíih pínah caá át wun wūhjip taga”, niij jenah joinít, jwiít nihat jwī yéejat jīb ájeéh wunnit panihnit caá jwī jumup. Jwī yéejat jīb buúdáátidih jīb chāj péanit panihnit jwī jumna caá. ¹⁵ Pánihna, Cristo nihat cāacwā jwī yéejat jīb át wun wūhup wut jī, caandíh jepahnit, jwī náahat pah chājnitji túut numnít, ā weñat pínahboodíh jwī chājat pínah niijná. Caán ā wunuchah yahna, Dios át jwūub booanap tajī.

¹⁶ Jwī Maáhdih jwī jepahachah, ded pah jwī jenah joyátidih ā túut numup be. Jātih nin baácdih bóodih jenah joinít, ded pah cāacwā ī jígohatdihjeh ennit, “Túinit caá. Yeejépwā caá”, jwī niij en jwūhup be. Obohjeéhtih, buú páant jwī niij jenah joicán caá, buúca. Jātih Cristodihbut pánih jenah joinít, “Caánboó cāacjeh caá”, wā niij jenah joyóp yah jī. Buú caandíhbut páant wā niij jenah joyátjidih wā túut numup be. ¹⁷ Ded Jesucristodih jepahni, áih jumna, jenah joyát túut numnít ā jumna caá. Ded pah ā jenah joyát túut numná, ded pah ā chājatbut túut numnít ā jumna caá. Jātih ā weñat pínahdihjeh chājni ā jumup be. Buú, túut

nuumná, Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios ded pah ã weñat pínahboodíh chãjni ã jumna caá, buca.* 18 Jwiítjeh páant jwí jéih chãjcah, Dios jwiítidih át túut nuumáp taga. Jãtíh, Diosdih eníhcannit jum jwuhna, ãjeéh jwí túi jum jwuhcap jĩ. Cristo ã wun wãhatjĩh jwí eníhcatdih Dios át cádahat túutap taga, ãjeéh jwí túi jummat pínah niijná. Pánih chãjnit, jwiítidih bitadidih át naáwát túutap be, queébtut caandíh ĩ eníhcatdih cádahnit, ãjeéh ĩ túi jummat pínah niijná. 19 Nin pah caá ã niij naáwát túutap: “Nihat yéejnit jumna, Diosdih eníhcannit jwí jumna caá. Jwiítidih búdí bidnit, Jesucristo jwí yéejat jíib ã wun wãhatdih jwí túi jenah joyóchah, ãihwã chãjnit, jwiítidih ã túi pej jumna caá”, ã niij naáwát túutap jĩ. 20 Pánihna, Jesúsíh jumna, cáacwãdih nin pah wãpĩ niij naóh yapana caá: “Yeebbát Jesucristodih jepahna, túut nuumnít, Diosjeéh ñi túi jumnú”, wã niijná caá. 21 Jwí Maáh Cristoboó biícjeh yéejat wihcanni át jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã yéej chãjcah yuhna, Diosboó caandíh jwí yéejat jíib át wun wãhat túutap wut jĩ. Jwí yéejat jíib buadáátdih Cristoboó át jíib chãj beedá wuhap wut jĩ. Páant ã jíib chãj beedá wãhatdih enna, Diosboó jwiít Cristoíhwãdih ennit, “Queétdih dedé yéejat peéh ã wihcan caá. Wã wãhãdih

wëi enat pahjeh muntih, queétdihbat wã wëi enna caá, buca”, ã niijná caá. Pánihna, Cristoíhwã jwí jumuchah, Dios túini ã jummat pahjeh muntih jwiítidihbat ã túi jummat túutna caá.

6

1 Dios yeebdíh búdí oinit, teo wáacna, ñi yéejat peéh át yoh wuhap taga. Jwiít, yeebbát Diosdih teo wãhnit jumna, nindih yeebdíh wã naóhna caá: ãihwã jumna, yeebdíh wã bohéátjidih ñi túi jepahaá. “Wã jepahna caá”, niijná yuhna, ã náahat pah chãjcan, dedé pínah ãta nihcan tagaá. Dios ã oyatdih yap yohnitjeh ñita jum tagaá.

2 Jon jãtíh Dios naáwãtdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Wã náahni yeó jáap yeebdíh búdí oina, ñi wãbãtdih jepahnit, wã teo wáacap jĩ. Pánih teo wáacnit, yeebdíh wã túi wuhap jĩ, Dios ã niijná caá”, át niij daacáp tajĩ. (Is 49.8)

Buu caá ã náahni yeó jáap ã jumap. Buu yeebdíh ã túi wuhap pínah niijná, caandíh jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ã jummat

3 “Bitã wã bohéátidih ĩ jepahcan niít”, niijná, dedé yeejép chãjcan, yeejép wãpĩ wéhecan caá. 4 Túinijeh wãpĩ jumna caá, “Pablo Dios ã weñat pínahdihjeh chãjna, caandíh túi teo wãhni ã jumna caá”, cáacwã weemdíh

* 5:17 Jn 3.3-7; Gá 6.15

ĩ niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdíh yeejép ĩ chājachah yuhna, weémboó ijcanjeh wā jumna caá. Dawá láa moh yéejna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ⁵ Nin pah caá yeejép wā yapap: Cāacwā weemdíh ĩ mawachah; nemat mūboó ĩ nemechah; dawá ijnit, míc wáac junít, ĩ mao yohat tútuchah, yeejép wā yapap jĩ. Weém búdei teona; quíib chei tūbchah yuhna, ũoca daa jūóhna; nuugúp wunna, yeejép wā yapap jĩ.* ⁶ Í náah chājatdih jenah joicán, wā túi jumna caá. Yeebdíh teo wáaquíhna, jwĩ maáih túini doonádih túi jenah joinít, ijcanjeh, wā túi bohénap jĩ, ñi túi beh joyát pínah niijná. Yeebdíh túi oinit, wā bohénachah, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacatjĩh ñi túi jepahap jĩ. ⁷ Āih túini doonádih naóhna, yeecanjeh, Dios ā wēpatjĩh wā bohénachah enna, caandíh teo wūhni wā jummatdih ñi túi jéihna caá. Yoobópdih Dios ā weñat pínahdih chājna, “Pablo yeejép chājni caá”, cāacwā weemdíh ĩ jéih niijcán caá. “Dios ā náahat pah, túinijeh ñi jumú”, bitadíh wā niijíchah, wā túi jummatdih enna, “Pablo yee bohéna caá ā chāhap”, ĩ jéih niijcán caá. ⁸ Biquína weemdíh ĩ túi wēi enechah, bita ĩ wēi encah yuhna, biquína ĩ wēi naáwáchah, bita yeejép ĩ naáwáchah yuhna, wā joyáh bojna caá. Yoobópdih wā bohénachah yuhna,

biquína “Pablo yee bohéni caá”, ĩ niij naóh yacna caá. ⁹ Nihat cāacwā ĩ enepboó wā bohénachah, weemdíh jéihna yuhna, biquína weemdíh enah bojnit, “Oboh jumnijeh caá”, ĩ niijná caá. Bita weemdíh ĩ mawachah yuhna, wā báadh jwuhna caá. ĩ mao yohat tútuchah yuhna, páantjeh wā jum jwuhna caá. ¹⁰ Biquí láana jīgahna yuhna, Cristoíh jumna, páantjeh wā wēina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadíh túini doonádih bohéna, queétdih búdei jíib jumni wāhat dée pah caá wā bohénap. Biíh pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoíh jumna, búdei bíbohni dée pah wā wēina caá.

¹¹ Yeéb Corinto tútchidih moondíh búdei oina, ũumcan, tíccanjeh, ded pah yeebdíh búdei wā náah yacatdih wā túi naóh daác beedánap be. ¹²⁻¹³ Yeéb wā weh panihnit ñi jumuchah, oinit, yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh wā oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ñi oi cádahap jĩ. Pánihna, yeebdíh búdei wā oyat biíc yoobó weemdíhbut ñi jwūub oyoó.

Jesucristoíh nihcannitdih ā pej jummat tútcat

¹⁴ Yeéb Jesucristoíhwā āihwā nihcannitboodíh ñi pej jumca bojoó. Túi pej jumnit pínah nihcan caá. Nindih ñi túi jenah joyoó: Ded Jesúsdih jepahni, túinidih āpĩ chājíhna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcanniboó,

* 6:5 Hch 16.23

yeejépdih āpī chājna caá. Pánih jumna, biíc dih ī jéih jumcan caá. Yeejép chājni túi chājihniiboodih ā yéejabipna caá. Túi chājihni yeejépdih ā jéih yap yohcan niít. Ded Jesúih jumna, ā naáwát dih āpī túi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúih nihcanniboó nemépwā ī maáh ā naáwáchah joinít, ded pah Dios ā jumatdih ā jéihcan caá. Queét chénat pah ī jenah joyát mácah ā jumna caá. Pánih jumna, ī jéih míc pej jumcan caá. ¹⁵ Jesucristo Satanásjīh mácah míc ī jenah joyát ā jumachah, ī jéih míc pej jumcan caá. Biíc yoobó Jesúihwā Satanáihwājīhbut mácah míc ī jenah joyát ā jumachah, biíc dih ī jéih jumcan caá. ¹⁶ Dios páantjeh jumni caá. Jwiít āihwā jumna, caandihjeh wēinit, jwī jepahna caá. Biíhdih wēinit, jepahna, āta túican tagaá. Jwiít Jesúihwā āihwā nihcannitdih pej jumna, ī wēi jepahnidih jwiítbut jwī wēi jepahat dée ā tobohna caá. Pánih jumna, yeéb Jesúihwā, Jesúihwā nihcannitdih ñi pej jumca bojoó. Dios báadhni jumna, jwiít Jesúihwā biíc dih, āih m̄ pánihnit jwī jumna caá.* Jon jātih ā naáwát dih naóh yapanit nin pah īt niúj daacáp tajī:

“ Weémboó queétdih túi pej jumna, ī maáh wā jumbipna caá. Queétboó wīihwā jumna, weemdihjeh

ī wēibipna caá’, Dios ā niijná caá”, īt niúj daacáp tajī. (*Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27*)

¹⁷ Bita naóh yapanitbut nin pah īt jwáub niúj daacáp tajī:

“ Wīihwā nihcannitdih ñi cádaahā. Queétdih ñi pej jumca bojoó. Í náah ī chājat déedih yeéboó ñi chājca bojoó. Páant ñi cádahachah, weémboó yeebdih wā wēi enbipna caá. (*Is 52.11*)

¹⁸ Pánih wēi ennit, ñi íp wā jumbipna caá. Yeéboó wā weh ñi jumbipna caá’, Chah Wēpni Maáh ā niijná caá”, īt niúj daacáp tajī. (*2S 7.14; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9*)

7

¹ Pánihna, wā oinitá, nindih ñi túi jenah joyoó: “Ñi yéej chājatdih ñi cádahachah, yeebdih wēi ennit, wā túi pej jumbipna caá”, Dios ā niijíchah joinít, nihat jwī yéejatdih jwī cádah jīh. Dios ā jīgahat pínahdih chājihcan, yeejép jwī jenah joyát dih cádahat caá náahap. Pánih túut n̄m̄nít, túi jenah joiná, ā weñat pínahboodih jwī chāj jīh.

Corinto tútchidih moón ī túut n̄m̄mát

² Weemdih ñi jwáub oi jenah joyoó, páant m̄ntih. Nijeéh jumna, deddih wā yéej chājcap jī. Bohéna, yeebdih

* 6:16 1Co 3:16; 6:19

wā yéej chājat tūtcan, yeebdíh wā yee dúuc wáicap jī. ³ Páant niijnít, “Pablodih jwī tái oicatji jīb jwiít dih peéh chājat ā jumna caá”, yeebdíh niij jenah joyát tūtcan, “Pablo tái chājni jī”, wā niij jenah joyát tūtca caá. Wā jwíh niijátji pahjeh mantih, wā jwúub niijná caá: Yeebdíh búdí wā oina caá. Pánihna, ded pah yapna, wanna yuhna, biic yoobó yeebdíh jenah joinít, wā oi cádahcan niít. ⁴ “Queét Corintodih moón tái chājnit jumna, wā naáwát dih ī tái jepahbipna caá”, niij jenah joinít, búdí wā wēina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, yeebdíh páantjeh wā wēi jenah joiná caá.

⁵ Nin Macedonia baácboó wā juyúchah, weemdíh chooát ā wihcap be. Páantjeh yeejép wā yapap be. Dawá jūihnitboó “Ma tái chājcan caá”, weemdíh ī niij jūihñap be. “¿Queét Corintodih moón wā oinitboó ī tái jum niít?” niij jenah joinít, páantjeh yeebdíh búdí wā náhni dahwanap be.* ⁶ Obohjeéhtih, Dios jīgahat yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wā pebh ā juyúchah, weemdíh búdí ā weñanap be. ⁷ “Queét ī jwúub tái jumatdih enna, búdí wā weñep be”, weemdíh Tito ā niij naáwáp be. Páant ā niij naáwáchah joiná, weembút búdí wā weñep be. “Queét Corintodih moón Jesúihwā meemdíh búdí ī bidna beé. Yéej chājnit, Pablodih búdí

jwīt jīgahanap taga’, niij jenah joinít, queébtut búdí īt jīgahap wut be. Pánih jīgahnit, ma daác wahnidih ennit, īt tái jepahap tabe”, Tito weemdíh ā niij naáwáchah joinít, chah búdí wā weñep be.

⁸ Wā jwíh daácnijidih wah péanit, “Nin wā wēp naóh daacátjidih ennit, búdí ī jīgahbipna caá. Páant wā wēp naóh daáccan, āta tái taga”, niij jenah joinít, búdí wā jīgah jwuhap jī. Obohjeéhtih, buu ñi jīgahat yayát doonádih joinít, weembút wā jīgahcan caá.

⁹ Buu búdí wā wēina caá. Ñi jīgahat doonádih joinít, wēina wā chājcan caá. Obohjeéhtih, jīgahnit, táiniboodíh ñi tūt nuumát doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Dios caá yeebdíh át jīgahat tūtup taga, ñi jenah joyát dih ñi tūt nuumát pínah niijná. Pánihna, wā daác wahniboó yéejacan, yeebdíh át tái teo wáacap taga. ¹⁰ Dios ā náah yacat pahjeh jwī yéejatdih jīgahna, yéej chājatdih jwī cádahbipna caá. Pánih jīgahna, jwī jenah joyát dih tūt nuumnít, táiniboodíh jwī chāj bipna caá. Páant jwī tūt nuumúchah enna, iiguípna jwī bejat déejidih Diosboó ā tái ubbipna caá. Maátcanjeh jwī jīgahna yuhna, tái tūt nuumnít, búdí jwī wēibipna caá, buca. Obohjeéhtih, bitaboó ī yéej chājat jīb queétdih Dios ā peéh chājat pínahdih jīgahna yuhna, tūt nuúmíhcan, iiguípna ī

* 7:5 2Co 2.13

bejbipna caá. ¹¹ Yeéb Dios ã náah yacat pahjeh jġahnit, ñit túi túut nuumáp taga. ¡Ñi jenah joyoó! Nin pah caá ñi túut nuumát: Buu jwuhna, ded yéej chājni ã yéejatdih enah bojcanjeh, yoobópdihi ñi túut nuumát túutna caá. Ñi yeejép jenah joyátjidihi cádahnit, túut nuumnít, buu ñi túi jenah joyátjidihi wā jéihyat pínahdih weemdíhi ñi náah yacna caá. Pánihna, weemdíhi ñi wēi jenah joi jwáhcatjidihi búdí ñit jġahap wut be. Ñi yéejat júb Dios ã peéh chājat pínahdih búdí úumna, túi túut nuumnít, weemdíhi jwáub eníhna, búdí ñit bidip wut be. Dios ã weñat pínahdihjeh ñit chājap wut be. Det yéej chājnitdih ñit peéh chājap wut be. “Buu, queét yoobópdihi chājnit caá. Dedé yéej chājat peéh queétdih ã wihcan caá, buca”, wā niij jenah joiná caá. ¹² Yeebdíhi daác wahna, yéej chājnidih ñi peéh chājat pínahdih, ã yéej chājatjidihi but jenah joicánjeh wā daác wahap jġ. Obohjeéhtih, Dios yeebdíhi enna, “Queét Pablodih yoobópdihi oinit caá”, ã niij jenah joyátjidihi ñi túi jéihyat pínah niijná, wā daác wahap jġ. ¹³ Páant ñi túut nuumátjidihi jéihnit, búdí wā wēina caá.

Tito ninboó jwáub jwinít, weemdíhi nin pah ã niij wēi naáwáp be: “Queét Corintodih moón ĩ túi túut nuumátjidihi ennit, wā jġahatji ã yayáh bejep jġ. Pánihna, búdí wā wēina caá”, ã niijjip be. Páant ã niijátjidihi joinít,

weembát chah yeebdíhi wā wēina caá. ¹⁴ Tito ñi pehbboó ã bejat túut chājachah, nin pah caandíhi wā niijjip jġ: “Queét Corintodih moón Jesúhwā nin wā daác wahnidih ennit, ĩ túi jepahbipna caá”, wā niijjip jġ. Pánihna, ñi túi jepahatjidihi jéihnit, Titodih jwáub ennit, wā tíccap be. Titodih wā niijátjip biíc yoobó át yapap wut be. ¹⁵ Tito ñi pebhna ã jwabínachah, caandíhi túi wēi jwááhnit, wā daác wahatdih ñi túi jepahatdih náhnit, yeebdíhi chah ã oi jenah joiná caá. ¹⁶ Buu túi jepahnit, Dios ã weñat pínahdihjeh ñi túi chājatdih jéihna, táttimah biíc yoobó ñi jepahat pínahdih but wā túi jéihna caá. Pánih jéihnit, búdí wā wēina caá.

8

Jesúhwā dinero wahnit, moh yeejnitdih ĩ teo wáacat

¹ Buu wā úudwā panihnitá, biíh naáwát ã jumna caá. Nin Macedonia baácjidihi jumni táttchinadihi moón Jesúhwā míc wáacnit ded pah ĩ túi chājatjidihi yeebdíhi wā naóhbipna caá. Dios queétdih oinit, búdí át teo wáacap taga. ² Queét tabit yeejép yapna yuhna, jwí Maáhdih túi jenah joi cádahcan, búdí ĩ wēina caá. Pánih túi jenah joiná, tabit moh yeejnit jumna yuhna, ĩih dinerodih oicanjeh, bita chah moh yeejnitdih búdí ĩ wāh wáacap jġ. ³ Weém ennijijeh tigaá yeebdíhi wā naáwáp. Queét moh yeejnit yuhna, ĩ bíbohat pah bóo ĩ

wāhup jī. Nihcan caá. Búdí pohba ĩ wāhup jī. ĩ náahatdih jīb chājat pínahdihbut ĩ wāhup jī. Weémoó páant wā wāhat tútcah yuhna, queétjeh jenah joinít, páant bóo búdí weemdíh ĩ wāhup jī. ⁴ “Judea baácdih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhna, nin pah bóo meemdíh jwī wāhndih queétdih ma wāhna”, weemdíh ĩ niijíp be.* ⁵ Pánih wāhna, wā jenah joyát chah ĩ wāhup be. ĩih dinerodih ĩ wāhat pínah jātih, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdih meemdíh wā chāj wāhbipna caá”, Diosdih ĩt niijíp wut be. Páant ĩ niiját táttimah, “Dios ā wutachah joinít, yeéb Jesúíh doonádih bohé jibnitboodíh ded pah ĩ náahatdih jwī túi teo wáacpina caá. Ded pah ĩ wutachah, jwī jepahbipna caá”, jwiítidih ĩ niijíp be. ⁶ Nit Macedonia baácdih moón ĩih dinerodih ĩ wāhatdih jenah joinít, yeéb Corintodih moondíhbut wā jenah joyóp be. “Ninjīh moón búdí ĩ wāhat pah queébtut ĩ wāhat pínahdih ĩ ámoh páña naáh”, wā niij jenah joyóp be. Páant niij jenah joinít, Titodih nin pah wā niijíp be: “Meém ĩih dinerodih queétdih mat wāh wáac jwíihat tútut wut jī. Pánih jwíihnit, nihát ĩ wāh wáacni dinerodih ma jwāub ámohat tútat tút niijná, ĩ pebhna ma jwāub bej páñaá”, Titodih wā niijíp be. ⁷ Yeéb túi chājnit jumna, jwī Maáh

Cristodih ĩi túi jenah joiná caá. Ā naáwátidih túi jéihnit, ĩi túi naóh yapana caá. Caán ā weñat pínahdihjeh búdí chājíhna, yeebdíh jwī bohéat pah túi oinit, bitadih ĩi teo wáacna caá. Pánih túi chājnit jumna, ĩi dinerodih oicanjeh, moh yéejnit Jesúíhwādih teo wáaquíhna, biic yoobó yeebdíh túi wāhat caá náahap.

⁸ Páant niijná, yeebdíh wutna wā chājcan caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácdih moón ded pah jīgah ennit, moh yéejnitdih búdí ĩ teo wáacatdih yeebdíh wā naáwáp be, “Jwiítbut búdí jīgah ennit, queétdih chah jwī wahbipna caá”, ĩi niij jenah joyát pínah niijná. Páant ĩi wāhachah enna, “Queét Corintodih moón bitadih túi jīgah en teo wáacnit ĩ jumna caá”, wā jéih niijbípna caá.

⁹ Jwī Maáh Jesucristo jwiítidih búdí oina, ā teo wáacatdih jwiítidih túi jenah joyát caá náahap. Nin baácboó ā dei jūúwát pínah jātih, Diosjeéh jumna, nihát maáh ā jumachah, caandíh dedé jadhdát át wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácboó dei jūóhnit, ā maáh wēpatdih cádahna, jwiítidih teo wáacat tút niijná, moh yéejni át jumup wut jī. Pánih teo wáacna, jwiítboó moh yéejnit jumna yuhna, ājeéh jwī jumachah, jwiítidihbut dedé jadhdát ā wihcan niit. Pánih jīgah ennit, ā teo wáacatdih jenah joinít, jwiítidihbut biic

* 8:4 Ro 15.26

yoobó bitadih jġah ennit, teo wáacat caá náahap.

¹⁰ Nin pah wā niġ jenah joiná caá: Ñi jwíh jenah joyátji b_{uu} biíc jópchi ā yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón ĩ jenah joyát pínah jġtih, yeéb Judea baácdih moón Jesúhwā moh yéejnitdih jwíh teo wáaquíh jenah joinít ñit jumap wut jġ. Pánih teo wáaquíh jenah joinít, con jópchidih ñi wāhat pínah dinerodih ñit ámoh jwíhip wut y_{uh} jġ. ¹¹ Pánihna, jġtih túi wēinit ñi teo wáac jwíhat pah, b_{uu}but biíc yoobó wēinit, ñi wāhat pínahdih wāh péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah ā wāh_u naáh. Obohjeéhtih, ded n_{ump} bíbohni bainí ā wāh_u naáh. ¹² Túi biíc yoobó wēinit, ñíh dinerodih oicanjeh, wāhat caá náahap. Pánih wēi wāh_nidih Dios biíc yoobó ā wēi enbipna caá. Obohjeéhtih, bií dée wihcanniboodíh “Dinerodih ma wāh_u”, Dios ā niġcán caá.

¹³ Judea baácdih moón Jesúhwādih yeebdíh wāhat tút_{na}, “Queét Corintodih moón moh yéejnit ĩ jum_u naáh”, wā niġ jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queé_tbut biíc yoobó ñi túi jum_{at} pínah niġná, páant wā wāhat tút_{na} caá. ¹⁴ B_{uu} yeéb búdí bíbohnit jum_{na}, queét bíboh_{cannit}boodíh ñi jéih teo wáacna caá. Bíh láa, yeéb moh yéejnit ñi jum_{uch}ah, queé_tboó búdí

bíbohnit, yeebdíh_{but} ĩ jéih teo wáac_{bip}na caá. Pánih míc teo wáacnit, nihat Jesúhwā túi biíc yoobó jwí túi jum_{bip}na caá. ¹⁵ Jon jġtih Moisés nin pah āt niġ daacáp tajġ: “Chah búdí jeémát oj_{dih} jái yacniboó ā ũbni yeó jáap ā jeémát pínah_{dih}jeh ā bíboh_{op} be. Bainí_{jeh} ũbnib_{ut} caán yeó jáap ā jeémát pínah_{dih}jeh ā bíboh_{op} be”, āt niġ daacáp tajġ.*

Titowā Corintona ĩ bejat

¹⁶ Yeebdíh wā oi teo wáaquíhat pah m_{unt}ih, Dios Titodih_{but} biíc yoobó oi teo wáaquíhat āt wāh_{ap} taga. Páant ā túi oi teo wáaquíhat_{dih} ennit, “Túina caá, Paá”, wā niġná caá. ¹⁷ “Corinto tútchidih moondíh jw_uub enedih ma bejeé”, wā niġíchah joinít, “J_uu, wā bejmi caá”, ā niġ wēi jepahap be. Caandíh wā naáwát pínah jġtih, yeebdíh búdí teo wáaquíhna, caanjéh ñi pebhna t_{ub} bejġhni ā jum_{ap} be.

¹⁸ Caandíh pej jum_{ni} pínah biíh Jesús_{dih} jéih_nidih_{but} ñi pebhna wā bejat tút_{na} caá. Ā pej jum_{ni} pínah_{dih} nihat nin Macedonia baácdih jum_{ni} tútchinadih moón Jesúhwā búdí ĩ wēi naóhna caá. “Caánboó Jesúh dooná_{dih} túi bohéni caá”, ĩ niġ wēi naóhna caá. ¹⁹ Pánih wēi naóh_{nit}, Judea baá_{boó} wā bejehchah, weem_{dih} pej jum_{ni} bejni pínah_{dih}but caandíh ĩ ñíwip be. Nihat yeéb Jesúhwā ñi wāh wáacni dinerodih jwí

* 8:15 Ex 16:18

juibí wāhuchah enna, “Queét biih baácdih moón Jesúhwā jwiitdih oinit, dinerodih ī wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdih ī niij wēi naóhbiḡna caá. ²⁰ Ńi wāhni dinerodih jwī túi en daobíḡna caá. “Pablowā jwīih dinerodih yee dúuc wáina caá īt chāḡap taga”, Ńi niij jenah joicát pínah niijná, caán niḡat túi wēi ennidih Titojeéh wā wahna caá. ²¹ Pánihna, jwī Maáh ā enechah, bitabut ī enechah, yoobópdiḡ túi chāḡihna, biíhdiḡbut Titojeéh wā wahna caá.*

²² Titowā Ńi pebhna ī bejehchah, biíhdiḡbut ījeéh wā wahna caá. Caanbút jwī Maáhdiḡ jepahni, túi teo wāhni caá. Dawá láa bitadiḡ túi oinit, ā teo wáacachah, wā enep be. Yeebdíḡ túi jenah joinít, “Queét Corintodih moón Jesúhwā īih dinerodih ī túi wāh wáacbiḡna caá”, wā niij wēi naáwáchah joinít, caanbút yeebdíḡ teo wáacadiḡ búdí ā bejihna caá. ²³ Nit caá Ńi pebhna wā wahnit: Titodih Ńi túi jéihna caá. Caán wā chéen caá. Jesúhwādiḡ wā teo wáacachah, caán wājeéh teoni caá. Bita chénewāboó Ńi pebhna ājeéh bejnitdih Ńi túi jéih jwuhcan caá. Queét chénat pah jwī Maáhdiḡ túi teo wāhna, caandíḡ túi weñanit caá. Páant ī jūmūchah enna, Jesúhwā queétdih ī Ńío wahap be. ²⁴ Pánihna, Ńi pebhna ī juibínachah, queétdih Ńi túi oi pej jūmū. Páant Ńi oi pej jūmūchah enna, Ńi oyatdih

wā naáwátji biíc yoobó ā jūmatdih bita Jesúhwā ī jéihbiḡna caá.

9

¹ Judea baácdih moón Jesúhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, dinerodih wahat pínahdiḡ yeéb jātih Ńitát jéih tagaá. Pánih jéihnit Ńi jūmūchah, bainíḡeh wā jwūub naóh daác wahna caá. ² Yeéb bitadiḡ búdí Ńi teo wáaquíhatdih jéihnit, niḡat Macedonia baácdih moón Jesúhwādiḡ búdí niij wēi naóhna beé wā chāḡap be. “Queét Acaya baácdih Corinto tútchidih moón Jesúhwāboó con jópchi Judea baácdih moondíḡ búdí teo wáaquíhat ī jenah joí jwíhip jī”, wā niijp be. Páant wā wēi naáwáchah joinít, queétbody Jesúhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhat ī jenah joiná caá. ³ Dinerodih Ńi ámohochah, ī teo wáacat pínah niijná, nit biíc peihcannit jwī úudwā panihnitdih buu Ńi pebhna wā wahna caá. Páant ī teo wáacachah, weémboó Ńi pebhna wā juibínachah, Ńi wāh wáac páini dinerodih ennit, yeebdíḡ wā naáwátji biíc yoobó ā jūmatdih niḡat ī jéihbiḡna caá. ⁴ Biquína nin Macedonia baácdih moón wājeéh Ńi pebhna ī juibínachah, Ńi wāhat pínah dinerodih Ńi bíboh páicah, wā naáwátji biíc yoobó Ńi chāḡcatdih enna, búdí wāta tíic tagaá. Yeebbát búdí Ńita tíic tagaá. ⁵ Yeebdíḡ ī teo wáacat

pínah niijná, Titowādh ñi pebhna wā bej páñat túutna caá. “Moh yéejnitdh jwī teo wáacat túut niijná, nin pah bóo jwī wūh wáacbipna caá”, ñi niijnáji dinerodih ñi túi bíboh páñat pínah niijná, ĩ jéih teo wáacbipna caá. Páant ñi wūh wáac páñachah, ñi pebhna wā juibínachah, yeebdíh jwúub wūhat túutat ā wihcan níit. Pánihna, ñi wēi wūhat pínahdh ñi túi bíboh páñaá.

Búdí wūhat caá náahap

6 Nindih ñi túi náhninaá: Ded daocánnibitjeh ā momochah, daocánnijeh ā ubbipna caá. Obohjeéhtih, dawá momniboó dawá ā ubbipna caá. Páant ā chājat dée pah, moh yéejnitdh teo wáacna, jwīih dinerodih oinit, bainíjeh jwī wūhachah, Diosboó jwiítidih bainíjeh ā wūhbipna caá. Obohjeéhtih, túi wēinit, búdí jwī wūhachah, Dios jwiítidihbut chah búdí ā wūhbipna caá. ⁷ Yeéb ñíih dinerodih ñi wūh wáacachah, túi jenah joí, “Nin pah bóo caá weemdíh jwī Maáh ā wūhat túutap”, níj jenah joinít, ñíih dinerodih oicanjeh, wēi wūhat caá náahap. “Bita weemdíh ĩ wūhat túutachah, páant bóojeh caá wā wūhap”, níjcánjeh wūhat caá náahap. Bita ĩ níjāt pínahdh jenah joicánjeh wūhat caá náahap. Páant, ñi túi wēi wūhachah, Diosboó yeebdíh ā wēi enbipna caá.* ⁸ Ñi náahat chah Díos yeebdíh ā wūhbipna caá,

ñi bíbohātjīh bitadih ñi túi teo wáacat pínah niijná. Páant ā wūhachah, chah dawádh ñi jéih teo wáacbipna caá. ⁹ Jon jātih David nin pah āt níj daacáp tajī:

“Ded táiniboó moh yéejnitdh ā túi wēi wūhna caá. Páant ā wūhachah, Díos caandíh ā jwúub wūhbipna caá, páantjeh bitadih ā jwúub túi teo wáacat pínah niijná”, āt níj daacáp tajī. (*Sal 112.9*)

10-11 Díos jwī momat pínah, jwī jeémát pínahdhbut wūhni,* bitadih ñi wūhat pínahdhbut yeebdíh búdí ā wūhbipna caá. Páant ā wūhachah, bitadih chah ñi jéih teo wáacbipna caá. Díos yeebdíh chah ā wūhachah, yeéboó túi wēinit, queét Judea baácdih moón moh yéejnitdh ñi wūhndih jwiítidih ñi wūh yapaat túutna caá. Páant ñi wēi wūhachah enna, queét nihat Díosdh wēinit, “Queét jwiítidih ĩ teo wáacat túina caá, Paá”, ĩ níj wēi naóhbipna caá. ¹² Túi wēi wūhni, Jesúíhwādh búdí ñi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, dawá Díosdh búdí ĩ wēi naóhbipna caá. ¹³ Páant ñi túi wēi wūhachah enna, yeéb Jesúíhwā ñi jamatdh nihat cáacwā ĩ jéihbipna caá. Bita Jesúíhwā ñi túi chājatjidih ennit, “Paá, queéboó Jesúíh táini doonádh naóhnitjeh nihcan, túi jepahni caá. Pánih jamna, jwiítidih, bita

* 9:7 Lc 6.38 * 9:10-11 Is 55.10

míhwādhbut teo wáacat tút niijná, jwiít dih táí wēnit íh dinerodih ít wahap taga. Páant í jumatdih meemdíh búdí jwí wēina caá”, í niij wēi naóhbipna caá. ¹⁴ Queét Judea baácdih moón yeebdíh jenah joinít, búdí oina, nin pah í niij wēi naóhbipna caá: “Paá, queétdih búdí oinit, ma túi teo wáacachah, queét jwuh jwiít dihbut búdí oinit, í túi teo wáacap be. Pánihna, jwiít nihardih búdí oinit, ma teo wáacatdih túina caá”, í niijbípna caá. ¹⁵ Dios búdí oinit, teo wáacat tút niijná, jwiít dih wun wāhnit, ā túi ubat pínah niijná, ā wūáh Jesúsdih át wah deyajip taga. Pánih wahna, chah túini ā chājatjidih jenah joinít, “Búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, caandíh jwí wēi niij jíh.

10

Pablo Jesús ā naáwát túttni ā jumat

¹ Вн nindih ní náhninaá. Weém, Pablo, yeebdíh jwíh bohénijeh tígáá. Obohjeéhtih, yeéb weemdíh nin pah ní niij yeena caá: “Pablo ninboó jwíjeéh jumna, cāacwādh úumna, jéih naóhcanni pah ā jumna caá. Obohjeéhtih, biáboó jumna, úumcanjeh jwiít dih jíh naóh daác wahni caá”, níit niij yeenap wut be. Cristo cāacwādh oinit, teo wáaquíhna, íjcan táinijeh naóhni át jumap wut jí. Páant táinijeh ā naáwátji pah muntih weembát íjcan táinijeh yeebdíh wā naóh daác wahna caá. ² Pánih íjcan

táinijeh naáwíhna yuhna, yee naóhntdih wā wēp naóhna caá. Ní pebhna wā jaiúbínachah, ní táí chāja chaáh, páant bóojeh, ní yeeatdih ní cádaahaá, “Pablo jwiít dih jáihná”, niijná. Ní cāth jumnit, weemdíh nin pah í niij yeena caá: “Diosdih jepahcannit í jenah joyát bíic yoobó Pablobut ā jenah joiná caá. Pánih jenah jói bohéna, Cristodih weñáíhcan, ā weñat pínahdijeh ā bidna caá. Pánihna, Cristo ā naáwát túttni nihcan caá”, queét í niij yeenap wut be. Páant niijnít dih búdí wā jaihbipna caá. ³ Diosdih jepahcannit míic naóhna, queét í jenah joyátjíhjen chah ípí niijná caá. Obohjeéhtih, weembát cāacjeh jumna yuhna, queét í chājat pah weémboó wā chājcan caá. Weemdíh yeejép naóhntdih Dios ā wēpatjíh caá chah wāpí niijp. ⁴ Pánihna, Diosdih yap yohnitdih weém túi yoobóp dih wā wēp naóhna caá, í yap yohatdih í cádahat pínah niijná. Pánih wēp naóhna yuhna, wā jenah joyátjíhjen wā jéih cádahat tútcan caá. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjíh í yap yohatdih wāpí cádahat túttna caá. Caandíh yap yohnit, í jenah joyát yeejép ā jumatdih Dios ā wēpatjíh nihat cāacwādh wā jéihyana caá, yeejép í jenah jói cádahat pínah niijná. ⁵ “Nin pah caá Dios ā jumat”, niij yee naóhntdih ā wēpatjíh wā cádahat túttna caá. Cāacwā Diosdih í jéihyat déedih jáhat

panihnidih ã wēpatj̄hjah wã j̄eih yohna caá. “Maá Jesús, weemdih ma túi teo wáacá, meemdih yap yohcanjeh, yeejép wã jw̄ub jenah joicát pínah niijná”, jwiít nihatdih niiját caá náahap.* 6 Ñi pebhna wã juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, caandih ñi túi jepahatdih enna, det jw̄i Maáhdih yap yohna, páantjeh yeejép jenah joinítboodih búdí wã peéh chãjbipna caá.

7 Yeéb w̄ih bácahdihjah ñi j̄eihna caá. Obohjeéhtih, wã jenah joyátboodih ñi j̄eihcan caá. “Weem caá Cristo ã naáwát dih naóh yapaat túutni”, ded niijnídh nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Pablobut biic yoobó ã naáwát dih naóh yapaat túutni caá”, ã niij jenah joyó naáh. 8 Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah ã niijná caá: ‘Corintodih moondih Dios weemdih bohénadidh ã bejat túutup be’, niijnít, jwiít dih maáh dée ã jumna caá”, ñit niijíp wut yuh be. Obohjeéhtih, ã bohéat túutni jumna, wã tíccan caá. Dios beé ñi pebhna weemdih ã bejat túutup be, ãih táini doonádih naóhna, yeebdih wã teo wáacat pínah niijná. Páant ã naáwát túutni jumna, yeebdih yéejáihcan, ñi túi jumat pínah niijná, ãih wēpatj̄h yeebdih wã bohénap j̄i. 9 Pánihna, wēp naóh daác wahna yuhna, yeebdih úmáihcan, ñi túi túut n̄umát pínah niijná, yeebdih wã daác wahap be.

10 Biquína ñijeéh jumnit nin pah ít niijíp wut yuh be: “Pablo naóh daác wahna, úm náah jumni maáh dée pah tub wēpép ã watna caá. Obohjeéhtih, ninboó j̄uóhna, oboh jumnijeh ã jumna caá. Pánihna, ã bohéni doonábut oboh naáwátjeh caá”, ít niijíp wut be. 11 Páant ñi niijíchah yuhna, ñi niiját pah wã nihcan caá. Wã wēp naóh daác wahat pahjeh m̄untih, ñi pebhna juibínit, ñi túi túut n̄umát pínah niijná, biic yoobó wēp naóhni wã jumbipna caá.

12 Biquína ñijeéh jumnit, túi j̄eihcan yuhna, “Bita ñi j̄eihyat chah jwiítboó j̄eihnit caá. Bita Diosdih ñi teo wáhat chah teo wáhnit jw̄i jumna caá”, ít niij m̄ic weñep wut yuh be. Obohjeéhtih, páant niij wēina yuhna, túi jenah joicánnit, Diosdih túi teo wáhnit nihcan caá. Queét ñi jenah joyát pah weémboó wã jenah joicán caá. 13-14 Weém cáacwã ñi maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, jw̄i Maáh Jesucristo ã watatdih jepahnit, caandih teo wáhnijeh caá. Yeebdih bohénadidh ã jib bejat túutuchah, wã jepahap j̄i. Wã jenah joyátjeh nihcan, Diosboó weemdih ã wahachah, yap yohcanjeh, ã watatdih wã jepahap j̄i. Páant ã watatdih jepahnit, Jesúsuh táini doonádih yeebdih jw̄ih bohéni wã jumap j̄i. Pánih jw̄ih bohéni jumna, weemdih wēp naáwát caá náahap. Ded pah wã bohéat pínahdih jw̄i Maáh weemdih

* 10:5 Ef 6.11-17

ã naáwáchahjeh joinít, wãpĩ bohéna caá. Wã jenah joyátdihjeh wã bohécana caá. ¹⁵ Yeebdíh yee bohénitji ĩ wēi niiját pah, weémboó wã wēi niijcán caá. Bitá ĩ bohénitjidih ennit “Queétdih weémboó wã túi bohénachah, Cristodih ĩt jepahap taga”, wã niij wēican caá. Wã tewatdihjeh wã wēi naóhna caá. Yeebdíh jwíih bohéni jumna, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wã náah yacna caá. Pánih náah yacna, ñi pebhna jwáub bohénadih wã bejihna caá. ¹⁶ Pánih bohénit, jwí Maáh ã weñat pínahdih ñi túi chãjachah ennit, biíh tútchinadih moondíhbut bohénadih wã bejbipna caá. Pánihna, ñíih baác yehboó bejnit, bita bohé jwahcannitboodíh wã naóhbipna caá. Jesúh doonádih joi jwúhcannitdihjeh naóhna, bita ĩ bohénitjidih “Wã túi bohéátji jíib queét jwí Maáhdih ĩ túi péena caá”, wã niijcán niít. ¹⁷ Páant niijnít, jon jãtíh Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Weemdíh dedé jwdhdát wihcan caá’, ĩ niijcá bojo náah. Obohjeéhtih, ‘Jwí Maáh Dios, nihat jéihni, weemdíh ã túi teo wáacáp be’, ĩ niijí náah”, át niij daacáp tají.* ¹⁸ Det queétjeh “Jwiít caá túi bohénit”, niij jenah joinít dih Dios ã wēi encan caá. Obohjeéhtih, “Caán caá túi bohéni”, jwí Maáh Cristo ã niijníboodíh Dios ã túi wēi

enna caá.

11

Yeenit ĩ bohéat ã tobohat

¹ Ded ã túi chãjatjidih bitadih ã wēi naáwáchah, ãpĩ túican caá. Páant naáwát ã túicah yuhna, ded pah wã chãjatdih bita yeebdíh ĩ yeeatdih wã naóh yoobábipna caá. ² Weém jĩ Jesúh túini doonádih yeebdíh wã jwíih bohénap jĩ. Dios yeebdíh búdí ã oyat biíc yoobó weembát yeebdíh wã oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ãjeéh biícdih ñi jumatdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá. ³ Obohjeéhtih, bita yeejép ĩ bohéatdih yeéb ñi joyát pínahdih búdí wã úum yacna caá. Jon jãtíh mai pah jígohni Satanás Evadih búdí át yee naáwáp wut jĩ. Páant ã yee naáwát dih jepahnit, Eva Dios biícdih mi jumatdih mit cádahap wut jĩ. Páant ã yeeatdih mi jepahatji dée pah mántih, bitaboó ĩ yee bohéatdih yeebbát jepahnit, Cristodih ñi cádahíhatdih búdí wã úum yacna caá.* ⁴ Det wã bohéatji pah bohécana, “Jesús nin pah jumni caá”, niij yee bohénadih ñi pehbboó ĩ juibínachah, ñit wēi jwááhji tagaá. Yeebdíh wã bohéatji biíc yoobó ĩ bohécana yuhna, ¿dépanihna jenah joicánjeh, queétdih ñi jepah? “Nin pah caá Túini Espíritu ã chãjap”, ĩ niij yee bohénachah, ñit joiijí tagaá. Caandíh wã naáwát ji biíc yoobó ĩ naóhcah

* 10:17 Jer 9.24 * 11:3 Gn 3.1-5; 13

yuhna, ¿Dépanihna queét yee bohénitboodih yeéb ñi jepah? Jesúh táini doonádih wã naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeéb yee naóhnitboodih ñi túi joí? Páant ñi chãjachah enna, Cristodih ñi pée cádahat pínahdih wã um yacna caá. ⁵ Queét yee bohénit “Jwiítboó Dios ã bohéat túttnit bita ã wahnit chah jéhnit jwí jumna caá”, i niijíchah yuhna, “Weém Dios ã bohéat túttni wã jumachah, weemdih chah jéhnit nihcan caá”, wã nij jenah joiná caá. ⁶ Túi wéheni nihcan yuhna, Dios naáwát dih túi beh joiní caá wã jumap. ã naáwát dih wã bohénachah joinít, páant wã jumatdih yeéb ñi túi jéihna caá.

⁷ Nindih ñi túi jenah joyoó: Yeebdih Jesúh táini doonádih bohéna, wãpí jíb úbhcap jĩ. Páant wã bohéat jíb úbhcanjeh, moh yéejni dée wã jumap jĩ. Pánih jumna yuhna, yeéboó moh yéejcanjeh, ñi túi jumap pínah niijná, yeebdih wã túi teo wáacap jĩ. Pánih teo wáacna, ¿yeebdih wã túi chãjcanit beé? ¿Weembát yeebdih jíb wã nij jĩh, queét bita bohénitdih ñi wéi enat pah, weemdihbut ñi jwúb wéi enat pínah niijná?

⁸ Obohjeéhtih, yeebdih wã bohénachah, bih tútchinadih moón dawá Jesúhwã ñijeéh wã jumap pínah niijná, ñih dinerodih weemdih i wãhap jĩ. Yeebdih teo wáacat tút niijná, i wãhni dinerodih numát dée wã chãjap be.

⁹ Ñijeéh jumna, bií dée bíbohcan yuhna, yeebdih dinerodih wãpí úbhcap jĩ. Jwí údwã panihnit Macedonia baácdih moón Jesúhwã ñi pebh wã jumachah, nihat wã náahatdih i úb júbínap jĩ. Páant i úb júbínachah, yeebdih dinerodih wã úbh tac buggácap jĩ. Túttimahbut, yeebdih wã úbh tac buggácan niít.*

¹⁰ Cristo yoobópdih ã naáwát pah, weembát ãih jumna, yoobópdih nindih wã naóhna caá: Jesúh táini doonádih jíb wihcanjeh yeebdih wã bohéatdih búdí wã wéi naóhna caá. Biíc yoobó jíb wihcanjeh wã bohéat pínahdihbut nihat ñih baácdih moondih jéhnit, páant wã wéi naáwát dih joinít, “Caán dée apí chãjcan caá”, i niijcán niít. ¹¹ Yeebdih dinerodih wã úbhcatjidih jenah joinít, ¿ded pah tigaá ñita níj jenah joí? “Pablo jwiít dih jíb úbhcan, jwiít dih ã oican niít”, ¿ñi nij jenah joí niít? Nihcan caá. Yeebdih búdí wã oina caá. Páant wã oyatdih Dios ã jéihna caá.

¹² Jíb wihcanjeh páantjeh yeebdih wã bohébična caá, queét yee bohénitboó “Pablo ded pah yeebdih ã bohéat biíc yoobó caá jwiítbut jwípí bohéna caá”, i yee niijíchah joinít, queétdih ñi joyáh bojat pínah niijná. Queét yee bohénit i bohéatjí jíb yeebdih ipí úbhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wãpí jíb úbhcan caá. Pánihatdih túi jenah joinít, mácah jwí jumapdih ñi

* 11:9 Fil 4.15-18

túi jéihbipna caá.

13 Pánih chājnit yoobópdih Jesús ā bohéat tútnit nihcan, queét yeenitjeh caá. “Jwiít caá Jesús ā bohéat tútnit”, niij naóhna yuhna, ā wahnit nihcan caá. Páant niijná, wā jummat dée pah ī jumíhip yuh caá. 14 Pánihna, yeenit jumna, páant ī chājat pínahdih wāát jéihyep be. Yeejépwā ī maáh Satanásbut biíc yoobó āpī chājna caá. Dawá láa caanbút yeena, túini ángel, Dios ā wahnit pah ā míic jíghana caá. 15 Satanás ā chājatdih jéihna, caandih teo wāhñitbut “Jesús ā wahnit caá”, niij yeenit, Diosdih teo wāhñit pah ī jumíhatdih wāát jéihyep be. Túi chājcanit jumna yuhna, túi chājnit dée pah ī jumíhna caá. Pánihna, Diosboó niihat ī yeeatji jíib queétdih búdí ā peéh chājbiipna caá.

Pablo yeejép ā yapatji

16 Buh jwuhna, ded pah wā jumattjidih wā wēi naóhbiipna caá. “Pablo ā túi chājatjidih tub wēi naóhniabeh caá”, weemdih ñi niij jenah joicáh, ā túimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdih páant niij jenah joiná yuhna, ded pah wā yapatjidih wā wēi naáwáchah, bainíbit ñi joi jwúhuú. 17 Yeebdih pánih naóhna, jwí Maáh Jesús weemdih “Ma yapatjidih ma naáwá queétdih”, ā niijcáh yuhna, ded pah wā yapatdih wā naóhbiipna caá. 18 Dawá bitaboó ded pah ī túi chājatjidih wēi naóhna, weembát ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbiipna

caá. 19 Yeebboó “Chah túi jéihnit jwí jumna caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yee naóhñitboó ī naáwáchah yuhna, ñi túi wēi joiná caá. 20 Queét ñi maáta dée, yeebdih búdí ī wutuchah, ñi túi wēi joiná caá. Dawá láa níih dinerodih ī yee dúuc wáina caá. “Jwiít niihat jéihnit jwí jumachah, jwiítidih ñi túi weñeé”, ipí niijná yuh caá. Biíh láa yeebdih íjnit, ī mao tícana caá. Páant yeejép yeebdih ī chājachah yuhna, ¿Dépanihna páantjeh queétdih ñi túi jepah? 21 Ñijeéh jumna, “cāacwādih úumni”, ñi niijni, queét ī chājat pah weemboó wā chājcap be. Páant wā chājat pínahdih wā úumatjidih naóhna, wā tícana caá. Queét ī chājat pah chājcan yuhna, Jesús ā wahnit wā jumattidih ñi túi jéihyat pínah niijná, weembát ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbiipna caá.

22 Queétboó bita chah jéihnit jumíhna, “Jwiít judíowā jwí jumachah, jwiítidih ñi weñeé”, yeebdih ipí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembát judío mun tigaá. Queétboó “Jwiít Israel ā jumenaá, Dios ā ñíonitji jwí jumna caá”, yeebdih ipí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembát Israel ā juma mun tigaá. Queétboó “Jwiít Abraham ā jumenaá, ‘Yeebdih wā túi chāj wāhbiipna caá’, Dios ā niijnitji caá”, yeebdih ipí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembát Abraham ā juma mun tigaá. 23 Queétboó

“Cristodih teo wāhñit jwī jumna caá”, yeebdíh ĩpī niijíp wut be. Páant ĩ niijíchah joinít, nin pah yeebdíh wā niijná caá: “Weembút Cristodih teo wāhni mun tiguaá. Weém caá bácah queét ĩ tewat chah búdí teoní”, yeebdíh wā niij naóhna caá. Páant niij naóhna, páantjeh jenah joicánnit ĩ wéheat pah naóhna yuhna, wā tíccan caá. Queét ĩ teo wāhat chah Cristodih wāpī teo wāhup be. Jesúh tání doonádih wā bohéatji peéh dawá láa nemat muúboó weemdíh ĩ nemep jī. Dawá láa weemdíh ĩ puñup jī. Dawá láa cáacwā weemdíh ĩ mao yohíhip jī. Páant ĩ mao yohíhichah, weém yeejép wāpī yapap jī.* ²⁴ Cinco láa jwiit judíowā jwī maáta weemdíh ĩt tewat túutap tajī. Weemdíh ĩ tewat jumat pah, tubit yéej chájnítidih momo jiwí chóo cóoh jumni tōpnajīh ĩ puñat biíc yoobó treinta y nueve láa weemdíh ĩ puñup jī.* ²⁵ Biíc peihcanni láa Romanowā weemdíh teonit, máa doóbnajīh ĩ puñup jī.* Biíc láa weemdíh mawíhna, jeejīh ĩ yohop jī.* Biíc peihcanni láa búdí jāáj chóojīh jib bejna, jwī daabáp jī. Biíc láa daabnít, máa naadíh teonit, búdí muj tacdih pah daa jūóh, caán yeó jáap pah tāah bej, jwáub pah túo bejat dée wā jumuchah, ĩ ubup jī. Pánihna, caán láa, wā wuníhip jī. ²⁶ Dawá láa

Jesúh tání doonádih bohénit, yuúp wā jib bejep jī. Pánih bohé jibnit, búdí yeejép wā yapap jī. Biíh láa tobohni majnadih wā bejep jī. Biíh láa namáboó jib bejehah, bií déedih chewe mao dúuc wáyat dée ā tobohóp jī. Biíh láa wā déewājeh weemdíh ĩ yéejáhip jī.* Biíh láa judíowā nihcannitbut weemdíh ĩ mawíhip jī.* Tútchinaboó, tútchi wihcapboó, búdí mujboobút wā jumuchah, wunat dée ā tobohóp jī. Biíh láa “Jwiit Jesúhwā caá”, niij yeenit, ĩ mawat dée ā tobohóp jī. ²⁷ Jesúh tání doonádih bohéna, búdí wāpī tewep jī. Pánih teona, dawá láa ũocanjeh wā bohé daa jūúwup jī. Dawá láa jeémát wihcah, nuugúp tubuchah, tubit taca jootóchah, búdí yeejép wā yapap jī. Dawá láa dúwát pínah yéguébut wihcah, búdí cábuchah, yeejép wāpī yapap jī.

²⁸ Pánih yeejép yapna, páant bóojeh āt nihcap jī. Yeó jáap jumat pah nihat Jesúhwā “caandíh cádahná”, niijná, búdí wāpī náhni dahwana caá. ²⁹ Biíc Jesúh ā tubúp chūúuchah, weembút tubúp chūúhni pah wā jumna caá. Bitá Jesúhdih ĩ yéej chájat túutuchah enna, queét yeejépwāboodíh búdí wā ĩjna caá. Pánihna, yeéb nihat Jesúhwā, wā weh dée ñi jumuchah, yeebdíh ũum yacna, yeejép wāpī yapna

* 11:23 Hch 16.23

* 11:24 Dt 25.3

* 11:25 Hch 16.22

* 11:25 Hch 14.19

* 11:26 Hch 9.23

* 11:26 Hch 14.5

caá.

³⁰ Páant yeejép wã yapatjidih wēi naóhna, ded pah wã túi chãjatdih yeebdíh wã wēi naóhcan niít. Obohjeéhtih, wã wēpcatjidih yeebdíh wã wēi naóhbipna caá. ³¹ Páant wã naáwáchah joinít, “Yoobópdih caá páant ã niiját”, Dios ã niij jéihna caá. Caán caá jwí Maáh Jesucristo íp. Pánihna, yeó jáap jummat pah “Paá, meemjéh nihát jéihni, chah wēpni caá”, túi wēi niiját caá náahap. ³² Weém Jesucristodih wã jwíih jepahat túttimahbitjeh, Damasco tútchiboó wã jumuchah, caán tútchidih moón í maáh, Aretas nump jumni, weemdíh át tewart túutur wat jĩ. Pánihna, nihát Damasco tútchi wáihyat júdu jěcnadih áih soldadowádih át páñat túut wat jĩ, wã bac bejehchah í tewart pínah niijná. ³³ Páant í páñachah enna, wã chéenwã búdí wãhdih weemdíh waadát túutnit, wáihyat júduhdih jumni muú enat jěcmant í cádah deyanap jĩ. Pánih cádah deyanít, í teo wáacachah, moh yéejni wã jweyéj jĩ.*

12

Pablo oo jummat dée ã enat

¹ Bũũ weemdíh ded pah biíh ã yapatjidih wã jwũũb naóhbipna caá. Queét yee bohénitboó “Jwiítjeh caá oo jummat dée jígoatdih enna, chah jéihnit jwí jumur”, í niij naóhna yah caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh weemdíhbut oo

máh enat dée pah ã jígohop jĩ. Páant ã jígoatjidih yeebdíh wã naóhbipna caá. Ded pah weemdíh ã jéihyaatdihbut wã naóhbipna caá. ²⁻³ Catorce jópchi jãtíh Dios weemdíh japboó ã ub pũũh laab béjep jĩ. Ded pah ã ub pũũh laab béjatjidih wã jéihcan caá. Wíih bácahdih, wíih caolihdihjeh ã ub bej déeji oo jummat pah enatjidih, wã jéihcan caá. Diosjeh caá ã jéihyep. ⁴ ã pebhboó, Paraíso wãt jumurpa jubínit, ã naáwáchah wã joyóp jĩ. Jwiít cáacwãjeh jwí jéih naóh bũũjácát déedih wã joyóp jĩ. Páant caandíh wã joyóchah yahna, weemdíh ã jwũũb naóh yapaat túutcap jĩ. ⁵⁻⁶ Páant weemdíh ded pah ã yapatdih wēi naáwíhna yahna, weemjéh ded pah wã jummatdih wã wēi naóhcan niít. Obohjeéhtih, yoobópdih ã jumuchah, wã jwũũb naáwáchah nihna, áta túi taga. “Pablo túini oo jummat dée pah enna, Jesús ã wahni nacaá”, ñi niij weñatdih yeebdíh wã náah yaccan caá. Obohjeéhtih, ded pah wã chãjatjidih, ded pah wã bohéátjidihbut jenah joinít, “Pablo jwí Maáh ã bohé jibat túutni caá”, ñi niij jéihyatdih wã náah yacna caá. Weemjéh wēpcanni wã jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, bũũ ded pah biíh wã yapatjidihbut yeebdíh wã naóhbipna caá. ⁷ Chah túini oo jummat déedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wã

* 11:33 Hch 9.23-25

niij jenah joyát weemdih ã tobohna caá. Páant ã tobohat pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdih yeejép át yapat túutap taga, “Weemjéh wēpcanni caá”, wã niij jenah joyát pínah niijná. ⁸ Pánih jumna, biíc peihcanni láa jwĩ Maáh Jesúsdi h caán yeejép yapatdih ã yohat pínahdih wã wúbup yuh be. ⁹ Obohjeéhtih, weemdih nin pah ã niij jepahap be: **“Caandih wã yohcan niit. Obohjeéhtih, caandih yohcan yuhna, meemdih búdí oinit, wã túi teo wáacbpna caá. Pánih wēpcannijeh jumna, wã oi teo wáacat pínahdih chah ma bidbpna caá. Pánihna, meemdih búdí wã teo wáacachah ennit, wã wēpatboodih nihát cáacwã í jéihbpna caá”**, Jesús weemdih ã niij jepahap be. Páant ã niijichah joinít, wã wēpcatdih wã wēi naóhbpna caá, ã wēpatjĩh weemdih búdí ã teo wáacat pínah niijná. ¹⁰ Páant tigaá Jesúh wã jumat jib yeejép yapna, búdí wã wēina caá. Bitá weemdih yeejép í wéhenachah, yeejép í chājachah, í jīgahanachah, dedé biih weemdih yeejép ã yapachah yuhna, wãpĩ túi jumna caá. Pánih wēpcanni wã jumuchah, Jesús ã wēpatdih chah búdí bidnit, “Weém jéihcanni wã jumna yuhna, ã teo wáacatjĩh wã túi buujábipna caá”, wã niij jéihna caá.

Corinto tútchidih moondih búdí ã jīgahat

¹¹ Bitá weemdih yeejép í naáwáchah joinít, yeebboó queétdih ñi naóh bóod chuñchah, ãta túi tagaá. Obohjeéhtih, páant ñi niijcáh, weemjéh yeebdih wã míic wēi naóhna caá. Weém oboh jumni dée wã jumuchah yuhna, queét yee bohénit “Jwiit caá bácah Dios ã bohéat túutnit”, niijnitboó wã chah í jumcan caá. ¹² Ñijeéh wã jumuchah, Dios ã naáwát túutni wã jumatdih júutihna, ã wēpatjĩh weemdih búdí ãpĩ teo wáacap jĩ. Páant ã teo wáacachah, dawá láa wannitdih boonit, nemépwáidihbut wã yohop jĩ. Pánih chājnit, jwiit cáacwã jwĩ jéih chājca naáhdih ã wēpatjĩhjih wã chāj júutap jĩ. Weemdih eníhcannit í yéejáihichah yuhna, wã chuuná yuhna, wã teo cádahcap jĩ. ¹³ “Pablo jwĩjeéh jumna, biih tútchidih moondih ã túi chājat pah jwiitdih ã túi chācap jĩ”, ¿yeeb ñi niij jenah joí niit? Nihat tútchidih moondih biíc yoobó wãpĩ túi chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdihjih wĩih pínah dinerodih wã wúbh tac buugácap jĩ. ¿Pánih wúbh tac buugácan, yeebdih wã yéej chājnit jĩ? Caán yeejép ã jumuchah, wã jīgahna caá. Caán yéejatdih weemdih ñi yohoó.

Í pebhna ã jwúb jib bejat pínah

¹⁴ Nin wã naáwát pínahdih ñi túi joyoó: Chéne láa juibíniji buu ñi pebhna jwúb bejat

túut caá wã chãjap, páant m̄antih. Ñi pebhna j̄uibínit, yeebdíh w̄ih dinero pínahdih con láa wã úbhcatji pah, b̄uú láabut wã úbh tac b̄uugácan niit. Ñih dinerodih náahcan, Jesúsdi h t̄ai joinít ñi jum̄at caá yeebdíh wã náah yacap. Wébít ĩ mána ĩ náahatdih w̄ahnit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih ĩ mána caá queét wébítboodíh ĩ náahatdih ĩp̄i w̄ah̄ap. Páant ĩ chãjat pah yeéb wã weh panihnit ñi jum̄achah, wã náahatdih yeebdíh wã úbhcan niit.

15 Ñi ĩp̄ panihni jum̄na, yeebdíh búdí oinit, nihat wã bíbohathdih w̄ei w̄ahnit, yeebdíh wã teo wáaquíhna caá. Pánih teo wáaquíhna, búdí ch̄uuná yuhna, wã teo cádahcan niit. Páant yeebdíh chah wã oyochah yuhna, ¿yeéb weemdíh n̄ump ñi oi niit?

16 “Pablo jw̄ijeéh jum̄nit, áih pínah dinerodih áp̄i úbh tac b̄uugácap j̄i”, ñi niij jéihna caá. Obohjeéhtih, biquína ñijeéh jum̄nit weemdíh nin pah ĩt niij jenah joi tágaá: “Jw̄ih dinerodih moh yéejnitdih á w̄ah wáacat túutnit, jw̄iútdih jéihcha dúuc wáiniabeh tagaá”, ĩ niij jenah joiná caá. 17 Páant ĩ niiját pahjeh chãjni jum̄na, ¿ded pah tigaá caandíh w̄ata nih chãj? ¿Ñi pebhna wã wahnitdih nit beé yeebdíh wã jéihcha n̄um̄át túut̄ap? Páant wã chãjcap j̄i. 18 J̄atih Titodih ñi pebhna bejat túutnit, biíh Jesúihdihbut ájeéh wã pej jum̄ bejat

túut̄ap j̄i. Páant ñi pebhboó j̄uibínit, ¿Tito yeebdíh á jéihcha n̄um̄nít j̄i? “N̄um̄cánni caá”, ñi niij jéihna caá. Jw̄iútdih chénat pah biíc yoobó jw̄i maáh á weñat pínahdih chãjnit caá. Pánih jum̄nit, yeebdíh oinit, táinijeh á chãjat pah, weembút biíc yoobó yeebdíh táinijeh w̄ap̄i chãjna caá.

19 Páant wã j̄ah niijíchah joinít, ¿ded pah ñita niij jenah joi? “Caandíh jw̄i w̄ei niiját pínahdihjeh caá á bidip”, ¿ñi niij jenah joi niit? Obohjeéhtih, weém Cristoíh jum̄na, Dios weemdíh ennit, “Ma t̄ai chãjna beé”, á w̄ei niiját pínahdihjeh caá wã náahap. Yeebdíh teo wáaquíhna, ded pah wã chãjatjidih wã naóh beedánap be, jw̄i Maáhdih chah ñi t̄ai jepahat pínah niijná. 20 Ñi pebhboó wã j̄uibínachah, wã náah yacat pah ñi chãjchah, búdí yeebdíh wã úm̄ yacna caá. Páant ñi t̄ai chãjchah, caanná j̄uibínit, weembút yeéb ñi náah yacat pah w̄ata chãjcan tagaá. Pánihna, yeebdíh búdí wã jenah joiná caá. ¿Páantjeh ñi m̄iic j̄uuh niit? ¿Páantjeh bitaíh bií déedih ñi en ñinah ĩj niit? ¿Búdí ñi m̄iic ĩja niit? ¿Biquína páantjeh ĩh pínahdihjeh bid niit? ¿B̄uubut páantjeh bitadih ñi yee naóh niit? ¿Yeejép dooná ñi jum̄atdih ñi cádah jw̄uhcan niit? ¿“Weém nihat jéihni caá”, páantjeh ñi m̄iic w̄ei niij niit? ¿T̄abit ñi m̄iic en naóh cádah jw̄uhcan niit? ¿Yeéb biquína ñi jenah joyátdihjeh

niit ñi chãjap? Yeéb páant ñi chãjatdih wã um yacna caá. ²¹ Pánihna, ñi pebhna juibínit, ñi túut numcátdih wã enechah, Dios weemdih áta tícat túut tagaá. Jon jãtih yéj chãjnitji dawá páantjeh í yéj chãjatdih cádahcah enna, búdí wãta jĩgah taga. Í náah chãjat, yeejép chãjihat jenah joyát, í náahat pahjeh chãjatdihbut í cádahcah enna, búdí wãta jĩgah taga. Páant ñi chãjatdih páant bóojeh ñi cádahaá, caanná juibínit, wã jũhcat pínah niijná.

13

Pablo ã pé naáwát

¹ Jon yeebdih chéneji juibí enniji buu bejna, biíc peihcanni láa bejat túut caá wã chãjap. Pánihna, ñi yéj chãj cádahna, táiniboodih túut numnít, weemdih ñi táí páñaá. Ñijeéh jumnitdih í yéj chãjatdih cádahat túutnit, Moisés nin pah ã niij naóh daacátjidih ñi táí náhninaá: “Deddih ñi peéh chãjat pínah jãtih, caán ã yéj chãjachah ennit, chénewã, biíc peihcannit í enatji pahjeh í naáwá naáh. Páant moonjéh í naáwát túttimah, ñi peéh chãjachah, ã táibipna caá”, Moisés át niij daacáp tajĩ.*

² Ñi pebhna wã jwúb juibí láa yéj chãjnitdih nin pah wã niij naáwáp jĩ: “Ñi yéj chãjatdih cádahnit, táiniboodih ñi túut numú. Ñi cádahcah, jwúb juibína, wã peéh chãjbipna caá”, wã niijíp jĩ. Páant wã

niijátji pah, buu ñijeéh jumcan yuhna, queét páantjeh yéj chãjnitdih, yeéb nihatdihbut, wã jwúb naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéj chãjatdih cádahnit, táiniboodihjeh ñi túut numú. Ñi pebhna juibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wã peéh chãjbipna caá. Yúup wã jumuchah, “ ‘Wã peéh chãjbipna caá’, niijná yuhna, ã peéh chãjcan niit”, ñi niij jenah joicá bojoó. ³ Cristo ã naáwát dih naóh yapani wã jumatdih ã júutat pínahdih bidna, páant wépép weemdih ã peéh chãjat túutuchah enna, ñi jéihbipna caá. ¿Búdí ã wépatjĩh yeebdih ã teo wáacátjidih ñi náhnican niit? Yeéb yéj chãjnitdih ã peéh chãjat pínahbut biíc yoobó wépép ã jumbipna caá. ⁴ Jwiit cáacwã jwí wépcat pah Cristo wépcanni jumna, cruzboó át wan wãhup wüt jĩ. Pánih wãna yuhna, Dios ã wépatjĩh boo pud jéohniiji, buu páantjeh báadhni ã jumna caá. Cruzboó ñuhna, wépcanni ã jummat pah weembát wépcanni wã jumna caá. Wã jenah joyátjĩh yeebdih wãta jéh teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wãjeéh jumna, Dios ã wépatjĩh yeebdih teo wáacadih wã juibíipna caá.

⁵ Yeéb mícjeh nin pah ñi míc niij úbh joyoó: “¿Ded pah wã chãjatji? ¿Yoobópdih Jesús dih wã jenah joí niit? ¿Caán ã náah yacatdih wã táí jepah niit?” ñi míc niij úbh joyoó. Caandih

* 13:1 Dt 17.6; 19.15

yoobópdiĥ jenah joiná, ā náah yacatdiĥ ñi túi jepahachah, Jesús ñiĥ caolihboó ā ĵamna caá. Obohjeéhtih, yoobópdiĥ caandíĥ jenah joicán, ā náah yacatdiĥ jepahcan, āihwā ñi nihcan caá. ⁶ Weémboó caandíĥ túi jenah joiní, ā náah yacatdiĥ jepahni wā ĵamatdiĥ wā jéihna caá. “Weém Jesúih caá”, niĥ yeeni wā nihcan caá. Páant wā ĵamatdiĥ yeebdíĥbut wā jéihyahna caá. ⁷ Ñi yéej chājcat pínahdiĥ náah yacna, Dios yeebdíĥ ā túi teo wáacat pínah niĥná, búdí wā úbhna caá. Ñi pebhna ĵuibínit, páant ñi yéej chājcatdiĥ wā enechah, weemdíĥ Dios yeebdíĥ ā peéĥ chājat túutcan niít. Páant ā peéĥ chājat túutcaĥ, wā wēibipna caá. Obohjeéhtih wā peéĥ chājcatdiĥ ennit, “Pablo Dios ā wēpatjĥ queédih peéĥ chājcan, Dios ā wahni nihcan nacaá”, ñi niĥ jenah joyóchah yuhna, wā túi wēibipna caá. Dios weemdíĥ ā bohé jibat túutatjidiĥ ñi jéihyat pínahdiĥ wā náah yacna yuhna, yeéb ñi túi chājat pínahdiĥ chah wā náah yacna caá. ⁸ Ñi yéej chājatdiĥ cádahnit, túiniboodíĥ ñi túut nuumátdih enna yuhna, yeebdíĥ wā peéĥ chājachah, yoobópdiĥ āta nihcan tagaá. Pánihna, yoobópdiĥ chājihna, yeebdíĥ wā bohébiĥna caá, Dios naáwátdih túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niĥná. ⁹ Yeéb Cristodiĥ ñi túi jenah joyóchah, Dios ā wēpatjĥ yeebdíĥ peéĥ chājat

ā náahcaĥ, búdí wā wēibipna caá. Pánihna, Diosdiĥ búdí wā úbhna caá, ā weñat pínahdiĥjeh ñi túi chājat pínah niĥná. ¹⁰ Dios ā wēpatjĥ yeebdíĥ peéĥ chājihcan, ñi pebhna wā bejat pínah jātih wā daác wahna caá, yéej chājatdiĥ cádahnit, ñi túut nuum páñat pínah niĥná. Dios ā wēpatjĥ yeebdíĥ jĥgahihcan, wāpĥ túi bohéna caá, ñi túi ĵamat pínah niĥná.

Pablo ā pée túyat túutat

¹¹ Bui wā údwā panihnitá, yeebdíĥ wā túyat túutna caá. Cristodiĥ chah jenah joinít, túinijeh ñi ĵamuu. Nin wā naóĥ daacátdih ñi túi jepahaá. Cristodiĥ chah jenah joyát pínahdiĥ ñi míic teo wáacá, biícdiĥ túi ĵamat túut niĥná. Páant ñi túi ĵamuchah ennit, Dios ñijeéh ā ĵumbipna caá. Caán jwiít diĥ búdí oinit, míic oyat túutna, jwiít biícdiĥ ā túi ĵamat túutna caá. ¹² Jesúihwā ĵamna, ñi túi wēi úbú. ¹³ Nihat ninjĥ moón Jesúihwābut yeebdíĥ búdí ĥ túyat túutna caá. ¹⁴ Yeebdíĥ búdí wā úbhna caá, jwĥ Maáh Jesucristo yeebdíĥ oinit, ā túi teo wáacat pínah niĥná. Dios búdí ā oyatdiĥ ñi jéihyat pínah, Túini Espiritu ñijeéh ā ĵamat pínah, yeéb biícdiĥ ñi túi ĵamat pínahdiĥbut wā úbhna caá. Pánih úbhnit, yeebdíĥ búdí wā túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigeá wā naáwát.

Pablo

GÁLATAS

Pablo queédih ã túyat tútat

¹⁻² Weém, Pablo, biíhdih daacát túttnit, yeéb Galacia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúíhwādh wā wahna caá. Nihat wājeéh jumnit Jesúíhwābut yeebdíh ì túyat túttna caá. Weém, Pablodih jīí Jesucristo ã níwip jī, áih táini doonádih wā naóh jib bohéát pínah niijná. Cāacwā weemdíh ì naáwát tútcap jī. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jwī íp caán wānnijidih boonibut weemdíh ì níwip jī. Páant ì naáwát túttni jumna, nin náodih yeebdíh wā daác wahna caá. ³ Dios jwī íp, jwī Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, ì táí teo wáaca naáh, ñi táí jummat pínah niijná. ⁴ Dios jwī íp ã náahat pahjeh, caán Jesucristoboó jwī yéejat jīb, át wun wāhup wut jī,* ã teo wáacatjīh yeejépwā ì jummat pah nihcan, yéej chājatdih jwī yap yohat pínah niijná. ⁵ Páant ã chājatdih jéihna, “Paá, meém nihatdih jéih beedáni jumna, cāacwādh jīgah ennit, mapí táí teo wáacna caá”, jwī ípdih yeó jáap jummat pah búdí jwī niij wēi naáwát dée caá. Páant tíí jwī niij wēi naáwáp.

Dios cāacwādh ded pah ã táí ubat

⁶ Yeéboó ded pah ñi chājat doonádih joinít, weém búdí wā náhni dahwana caá. Dios

yeebdíh búdí oina, át níwip taga, Jesúsdih jepahnit, áihwā ñi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant yeebdíh búdí ã oyochah yahna, waícanjeh biíh bohéátdih joinít, Jesucristoboodíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi cádahat doonádih joinít, “¿Dépanih tigaá waícanjeh ì tútat nūm?” niij jenah joinít, wā wáhi bejep be. ⁷ Biquína ñi pebh jumnit, yeebdíh tac bāugána, mácah bohénit, Jesúíh táini doonádih ì yéejana caá. Páant yeebdíh naóhna, nin pah ì niij yee bohéna caá: “Táí ubnit jummat tútat niijná, Jesucristodihjeh ñi táí jepahaá’, Pablo niij naóh bohéna, yeebdíh ã nih yána caá. Diosjeéh táí jummat tútat niijná, jwī nūowā ì naáwátjidihbut táí jepahat caá náahap”, ìt niij yee naáwáp wut be. Obohjeéhtih, “Nin táini dooná caá”, ì niij naóhniboó táini dooná yoobát nihcan caá. ⁸ Jwiít, Dioíh ángel japmant jūóhni, yeebdíh jwī jwíih bohéátjidih mácah jwī bohénachah, jwiítidih Dios búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh. ⁹ Wā naáwátji pah wā jwūub naóhbiipna caá, páant mantih: Yeebdíh jwī jwíih bohéátdih ñi táí jepahachah yahna, det yeebdíh mácah ì bohénachah, Dios queédih búdí peéh chājna, iiguípna ã waha naáh.

¹⁰ Páant niijná, “Caánboo tigaá táí bohéni ã jumap”, weemdíh cāacwā ì niijátidih wā bidcan caá. Obohjeéhtih,

* 1:4 Mt 20.28; Mr 10.45; 1Ti 2.6; Tit 2.14

Diosboó weemdíh “Meém ma túi bohéna jíí”, ā niijátidihjeh caá wā náahap.* Cāacwādih weñáhnit bohéna, Cristo-boodíh wāta weñacan tagaá. Pánih weñacan, caandíh teo wāhni wāta jumcan taga.

Cristo Pablodih ded pah ā túut nuumátji

11 Wā déewā panihnitá, nindih ñi jéihyat pínah yeebdíh wā náah yacna caá: Wāpí bohéni túini dooná cāacwā í jenah joyátjijeh nihcan beé. 12 Ded cāacdih wā joiníji doonábut nihcan beé. Bitá weemdíh í bohécán beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdíh ded pah ā wāúh ā jummatdih ā bohénap jíí.

13 Jesucristodih wā jepahat pínah jātih, jwiit judíowā jwí nuowā í naáwátjidih wā túi joí waadánap jíí. Pánih túi joí waadáni wā jumuchah, ded pah wā chājatji doonádih yeéb ñit joijí tagaá. Pánih jumnit, Jesúhwā Diosdih yap yohnit í jummatdih jenah joinít, eníhcan, búdí yeejép chājna, queétdih wā túi mao beedá bojíhip yah jíí.* 14 Jwí nuowā í naáwátjidih túi jepahíhna, weém bíic yoobó behnit chah wā túi bohénap jíí.*

15-16 Obohjeéhtih, wā cāac jummat pínah jātih, Dios weemdíh búdí oina, átát ñíoip taga, áih túini doonádih wā bohéat pínah niijná. Pánihna, yéejni wā jumuchah yahna, ā náahni yeó jáapdih Jesús ā wahniji ā jummatdih

weemdíh ā jéihyanap jíí. Pánih jéihyanit, judíowā nihcannit pehbboó ā wahap jíí, áih túini doonádih queétdih wā naáwát pínah niijná. Páant ā wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdíh niíj bohéat náah?” cāacwādih wā niíj wábh joí encap jíí.* 17 Jesús áih túini doonádih naáwát túutnit maáta, wā jātih ā ñionit í jumuchah yahna, Jerusalén tátchina queétdihbut míic wéhenadih wā bejcap jíí. Caanná bej jwahcanjeh, Dios ded pah weemdíh ā náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cāac wihcapboó caandíh wábdíh wā bejep jíí. Caánboó jumniiji Damasco tátchina wā jwábh jibínap jíí, páant mantih.

18 Bíic peihcanni jópchi túttimah, Jerusalén tátchina Pedrodih enedih wā bejep jíí buca.* Caanná chéne semanabitjeh wā jumap jíí. 19 Jesús áih doonádih ā naáwát túutnit bita maátadih wā jwááhcap jíí. Obohjeéhtih, Santiago jwí Maáh úddih pohba wā jwááap jíí. 20 Páant wā daacáchah, wā naáwát yoobópdih ā jummatdih Dios ā jéihna caá.

21 Túttimah, Siria baác, Cilicia baác nabut naóh jibidih wā bejep jíí. 22 Caanná wā jib bejchah, Judea baácboó jumnit Jesúhwā weemdíh í jwááh jwahcap jíí. 23 Ded pah wā chājat doonádihjeh ítát joyóp tají. “Jātih jwiit

* 1:10 1Ts 2.4

* 1:13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11

* 1:14 Hch 22.3

* 1:15-16

Jesúíhwādh yeejép chājna, túini doonádh jwiítdih cádahat túttniji b̄u caán doonádhjeh jw̄ub naóhna caá ā chājap, cācwā Jesúsdi h̄ jepahat pínah niijná”, ĩt niij míc wéhenap wut jī. ²⁴ Páant wā tút n̄mát doonádh joinít, “Paá, caandíh mat túi teo wáacap taga”, Diosdih búdí ĩt niij wēi naáwáp wut jī.

2

Cristo ā naáwát túttnit maáta Pablodih ĩ wēi jwāáat

¹⁻² Catorce jópchi túttimah, Diosboó weemdíh Jerusalén tútchina ā bejat tútuchah, Bernabéjīh caanná wā jw̄ub bejep jī. Pánih bejna, Titodihbut jwī n̄mah bejep jī.* Caánboó judío nihcanni, jwī n̄owā ĩ wutat pah bóodcanni ā jum̄ap jī. Caanná j̄uibína, caánboó jum̄nit Jesúíhwā ĩ maátajeh ĩ míc wáacachah, judíowā nihcannitdih túini doonádh ded pah wā bohéatdih queétdih wā naáwáp jī. Pánih naóhnit, ded pah wāpī bohéatdih queét ĩ túi jéihyatdih wā náah yacap jī. Pánih jéihcan, wā bohéatdih ĩ wēicah, wā tewat b̄udní āta jum̄ taga. Obohjeéhtih, ded pah wā bohéatdih jéihnit, ĩ túi weñep jī. ³ Páant wā naáwáchah wēi joiná, Tito bóodcanni ā jum̄chah yuhna, “Meembút ma bóodat tútú”, caandíh ĩ niijcáp jī. ⁴ Queét maáta biíc dih jwī míc wéhe láa, jwiít Jesúíhwā nihat

biíc dih jwī míc wáacachah, biquína “Jesúsdih jepahnit jwī jum̄na caá”, niij yeenitbut ĩt waadáp jī. Pánih waadnít, judíowā nihcannitdihbut ĩ bóodat tútup yuh jī. Obohjeéhtih, b̄u Jesúíhwā jum̄na, jwī n̄owā ĩ naáwátjidi h̄ jepahcan, Jesúsdi h̄ jeh joiná caá. “Páant jwī chājachah, jwī ípboó jwiítdih ā túi enna caá”, jwī niij jéihna caá. Páant niij jéihnit jwī jum̄chah enna, jwiítdih j̄ihñat tút niijná, ded pah jwī chājatdih jéihíhna, queét jwījeéh ĩt waadáp tajī. Pánih waadnít, jwī n̄owā ĩ naáwátji biíc yoobó jwiítdih ĩ jepah beedáat tútup yuh jī, páant m̄ntih. ⁵ Páant ĩ wutuchah yuhna, túini doonádh ñi jéihyat pínah niijná, jwiítboó queétdih jwī jepahcap jī.

⁶ Pánihna, Jesúíhwā ĩ maáta túini doonádh ded pah wā bohéatdih joinít, “Ma bohéat pahjeh tih judíowā nihcannitdih ma bohénaá”, niij naóhnit, weemdíh biíh wutatdih ĩ bohéat tútcap jī. Queét Jesúíhwā ĩ maátadi h̄ “Queétboó chah jéihnit caá”, biquína ĩ niij jenah joyóchah yuhna, dedé pínah weemdíh nihcan caá. Diosboó nihatdih biíc yoobó ā jenah joiná caá.* ⁷ Queét ded pah wā bohéatdih túi wēinit, “Pedrodih jwiít judíowādh ĩ bohéat pínah niijná, Dios át ñíojip taga. Pánihat pah, Pablodihbut judíowā nihcannitboodíh át bohé jibat tútup taga”, ĩ míc

* 2:1-2 Hch 11.30; 15.2 * 2:6 Dt 10.17

niijíp jĩ. ⁸ Judíowādh Pedro ã bohénachah, Dios búdí át teo wáacap wut jĩ. Weembút judíowā nihcannitdih wā bohénachah, Dios biíc yoobó ã teo wáacachah, queébtut ĩ túi jepahap jĩ.

⁹ Pánihna, Santiago, Pedro, Juanjĩh, Jesúihwā ĩ maáta yoobát, Dios weemdíh búdí ã teo wáacatjidih jéihnit, “Dios yoobópdiĥ át nĩo wahap taga, jwĩ déewā nihcannitdih ã naáwát pínah niijná”, ĩ míc niijíp jĩ. Páant niijnít, weemdíh Bernabédihbut búdí wēinit, “Jwĩ túi míc teo wáac jĩh”, niijná, jwĩ míc m̄j tewep jĩ. Pánih m̄j teonit, “Yeéb jwĩ déewā nihcannitdih ñi bohéátji pah ñi túi naáwá. Jwiitboó jwĩ déewādhjeh jwĩ naóhbipna caá”, Santiagowā jwiitdih ĩ niijíp jĩ. “Páant tíi ã jum̄ nah”, jwĩ míc niijíp jĩ. ¹⁰ Páant niijná, Jesúihwā moh yéejnitdih jwiitdih ĩ teo wáacat tútutap jĩ. Weembút moh yéejnitdih búdí jĩgah ennit, wāpĩ teo wáacna caá. Páant niij míc wéhe péanit, jwiit Antioquía tátchina jwĩ jwáub bejep jĩ.

Pablo Pedrodih ã jãihñat

¹¹ Túttimah, Pedrobut Antioquía tátchiboó ã jwáubap jĩ. Obohjeéhtih, jwĩ pebhna jwáubiniĥi, yoobópdiĥ ã chãjcat peéh caandíh wā jãihñap jĩ. ¹² Nin pah ã chãjap jĩ: Jwĩ ñowā “Jwiit judíowā bóodcannit biícđih jwĩ jeéméchah ã táican caá”, ĩ niijátji ã jum̄achah yuhna,

Pedroboó jwĩ pebh jwíih jwáubina, jwĩ déewā nihcannit biícđih ã túi míc wēp jwuhap jĩ.* Obohjeéhtih, biquína jwĩ déewā, Santiago ã chéenwāboó ĩ jwáubnachah ennit, jwĩ déewā nihcannitdih cádahnit, Pedroboó “Buu jwinít bóodat tútutnit weemdíh jãihná”, niijná, ĩjeéh ã jwáub míc wēpcap jĩ. ¹³ Páant ã yee buugúchah ennit, bita jwĩ déewābut caandíh míc jéih ennit, queébtut biíc yoobó ĩ cádahap jĩ. Bernabé yuh buca túi jéihni jum̄na yuhna, queét ĩ chãjat biíc yoobó caanbút ã cádahap jĩ. ¹⁴ Pánih cádahnit, “Nihat Jesúdhjeh jepahnitdih Dios biíc yoobó ã wēi enna caá”, ĩpĩ niij bohéát pah queét ĩ cádahap jĩ. Páant ĩ cádahachah ennit, nihat Jesúihwā ĩ joyóchah, nin pah Pedrodih wā niij jãihñap jĩ: “Meém judío jum̄na yuhna, Jesucristodih jepahna, jwĩ ñowā ĩ naáwátjidih ma túi jenah joí cádahap jĩ. Pánih cádahnit, judíowā nihcannit ĩ chãjat pah queét biícđih ma túi jeémp jwuhap be. Obohjeéhtih, buu queétdih cádahnit, jwĩ ñowā ĩ naáwátjidih ma jwáub jepahachah ennit, queét jwĩ déewā nihcannit nin pah ĩ niij jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant ã jwáub jenah joyóchah, queét judíowā ĩ ñowā ĩ naáwátjidih jwiitdihbut jepahat caá náahap’, ĩ niij jenah joiná nacaá. Páant ma chãjat ã táican caá”, Pedrodih wā

* 2:12 Hch 11.2-17

niijíp jĩ.

*Jesúsdih táí jenah joinít dih
Dios ã wēi enat*

¹⁵ Jwĩ ñowã judíowãjeh ítát jumap tajĩ. Pánihna, jwiítbut ĩ jumena judíowãjeh mantih jwĩ jumna caá. Pánih jumnit, Dios ã wutatdih jéihnit jwĩ jumna caá. Obohjeéhtih, queét judíowã nihcannit Diosdih ĩ jéihcan caá. ¹⁶ Pánihna judíowã jumna yuhna, caán wutatdih jwĩ jéih jenah beedácatdih jwĩ jéihna caá. Caandih jepahcat jib “Queét táinit caá”, jwiít dih Dios ã niij encatdihbut jwĩ jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh táí jenah joinít jwĩ jepahat jib, “Queét táinit caá”, Dios jwiít dih ã niij enna caá. Pánih jéihnit, jwiít judíowã yuhna, Jesucristodihjeh táí jenah joinít, jwĩ jepahap jĩ, “Queét táinit caá”, Dios jwiít dih ã niij enat pínah niijná. Jwiít cáacwã Moisés ã wutatjidih jéih jenah beedácanit míc jwĩ jumna caá. Pánihna, caandih jwĩ jepahcat jib, “Queét táinit caá”, Dios ã niij encan niit. Caandih jéihnit, “Caán wutatdih joí waadánachah, Dios jwiít dih ã táí wēi enna caá”, jwĩ niij jenah joicán caá.*

¹⁷ Pánihna, Cristodih jepahnit, “Queét táinit caá”, Dios jwiít dih ã niij enat pínah niijná, caán wutatdih cádahna caá jwĩ chãjap. Obohjeéhtih, páant jwĩ cádahachah ennit, bita jwĩ déewã caán wutatdih

táí jepahat táutnitboó “Queét jwĩ déewã nihcannit pah yéej chãjnit ĩ jumna caá”, jwiít dih ĩ niij jenah joiná caá. Páant ĩ niij jenah joyát pah jwiítbut jenah joinít, “Moisés ã wutatjidih cádahat táutnit, Cristo jwiít dih ã yéej chãjat táutna caá”, jwĩta niij jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Pánihna, “Jesucristodih jepahna, Moisés ã wutatjidih jwĩ cádahat jib, yéejnit jwĩ jumna caá”, jwĩ niij jenah joicán caá. ¹⁸ Cáacwãdih nin pah wãpĩ niij naóh bohéna caá: “Diosjeéh táí jumíhna, jwĩ ñowã ĩ naáwátjidih jenah joicán, Jesucristoboodíhjen táí jenah joinít, jepahat caá náahap”, wã niijná caá. Obohjeéhtih, páant niij bohéniji jwáub táut ñaumnit, “Diosjeéh táí jumat táut niijná, jwĩ ñowã ĩ naáwátjidih táí jepahat caá náahap”, niij naóh bohéna, yéej chãjni yoobát wãta jum tagaá. ¹⁹ Moisés ã wutatjidih weémboó táí jepahcanni jumna, caandih yap yohni wã jumna caá. Pánih yap yohni wã jumatdih jéihna, “Caandih wã jepahcat jib, Dios weemdih ã wēi encan caá”, wã niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, Dios bíicdih táí jumat táut niijná, caán wutatdih jenah joí cádahnit, Jesucristoboodíhjen táí jenah joinít, wã jepahna caá. ²⁰ Caánboó weemdih oinit, wã yap yohat peéh cruzboó ã wan wãhachah,

* 2:16 Sal 143.2; Ro 3.20,22

weembát ájeéh bíicdih wanni pah wā jumna caá. Pánih wanni pah jumna, weém wā jenah joyátjihjeh chāj cádahnit, Cristobodíh túi jenah joinít, jepahna caá wā chājap.* ²¹ Pánihna, “Dios jwiít dih bádí ā oyochah, Cristo ā wun wūhat dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. Obohjeéhtih, Dios ā wūtatdih jepahat jíibjeh ájeéh jwí túi jumuchah, Cristo ā wun wūhat dedé pínah āta nihcan tagaá.

3

Jesucristodihjeh jepahat caá náahap

¹ ¡Yeéb Galacia baác dih moón Jesúhwā jenah joicánnit ñi jumna caá! Jesucristo cruzboó ā wun wūhat doonádih yoobóp dih yeebdíh wā naáwáp jī. Páant wā naáwát dih ñi túi jepahachah yuhna, buu ¿Dépanih tigaá bitaboó yeebdíh mácah ī naáwáchah joinít, ñi jepah? ² Nindih wāát jenah joí en tigaá: ¿Moisés ā wūtatjidih ñi jepahat jíib níit Túini Espíritu ñijeéh āt jwíh jum? Nihcan caá. Obohjeéhtih, táini doonádih joiná, Cristodih túi jenah joinít, ñi jepahachah, ñijeéh āt jwíh jumup be. ³ Túini Espíritu ā teo wáacatjīh Cristodih ñi jwíh jepahna yuhna, ¿Dépanih tibeé buu jwúub túut numnít, ñi jenah joyátjihjeh Moisés ā wūtatjidih jepahna caá ñi chājap? Pánih chājna, jenah

joicánnit ñi jumna caá. ⁴ Túini doonádih ñi jepahatji jíib dawá láa táini yeebdíh āt yapjip tagaá. ¿Páant yeebdíh ā túi yapatjidih ñi quíib buudá níit? Oboh pohba páant yapna āt chājjican tagaá. ⁵ ¿Ded pah ñi chājatji jíib tibeé Dios yeebdíh Túini Espíritudih āt wūhji? ñi jenah joyóchah. Moisés ā wūtatjidih ñi jepahat jíib nihcan, áih táini doonádih joinít, Cristodih ñi jepahat jíib, yeebdíh Túini Espíritudih āt wūhup taga. Páant ā jumuchah, Jesucristodih ñi túi jepahat jíib cāacwā ī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh yeebdíh ā chāj júutat túutna caá.

Abraham Diosdih ā túi jenah joyát

⁶ Buu, jwí nuo Abraham ded pah ā chājatjidih jwí jenah joyát dée caá. Dios caandíh ā naáwát dih āt túi jenah joyóp wut jī. “Meemdíh wā túi chāj bipna caá”, Dios ā niijíchah, ā túi jenah joyát jíib, “Caán Abraham táini caá”, Dios caandíh āt niij enep wut jī.* ⁷ Pánihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut páant túi jenah joinít, Abraham ā jaimená panihnít jwí jumna caá.* ⁸ Judíowā nihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, “Queét táinit caá”, Dios ā niij enna caá. Páant ā niij enat pínahdih jéihna, Dios nin táini doonádih Abrahamdih jātih

* 2:20 Fil 1.21 * 3:6 Gn 15.6; Ro 4.3

* 3:7 Ro 4.16

ātát naáwáp wut jī: “Weemdih ma túi jenah joyát jíib nihát nin baácdih moondih wā túi chājbipna caá”, át niijíp wut jī.* ⁹ Pánihna, Abraham caandih ā túi jenah joyóchah enna, Dios caandih ā túi chājatji pahjeh, buu láabut det Diosdih túi jenah joinít dih bíic yoobó ā túi chājbipna caá.

¹⁰ Obohjeéhtih, ded “Moisés ā wutatjidih jepahíhna, Dioíh wā jumbipna caá”, niij jenah joiní dih búdí peéh chājat ā jumbipna caá. Nin pah Moisés át niij daacáp tajī: “Ded wā wutatjidih túi jepah beedáccannidih búdí peéh chājat ā jumbipna caá”, át niij daacáp tajī.* ¹¹ Bíih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Diosdih túi jenah joí, jepahnitboodih ‘Queét táinit caá’, Dios ā niij enbipna caá. Pánih jepahna, páantjeh Diosjeéh í túi jumbipna caá”, át niij daacáp tajī.* Páant ā niijátji yoobópdih ā jumuchah jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Ded Moisés ā wutatjidih ā jepahat jíib “Caán túini caá”, Dios ā niij encan niit. ¹² “Ded Diosdih túi jenah joiní, ā jepahachah, ‘Caán túini caá’, Dios ā niij enbipna caá. Ded weemdih Dios ā wutat tútatjidih túi jepah beedánijeh Dios bíicdih ā túi jumbipna caá”, Moisés át niij daacáp tajī.*

¹³ Jwiit nihát caán wutatdih jwī túi jéih jepah beedácah, jwiít dih Dios ā peéh chājbipna

caá. Páant ā peéh chājat jwiít dih ā jumuchah ennit, Cristoboó caán ā peéh chājat déedih jíib chājnit, jwiít dih át wun wūhup wut jī. Caandih cruzboó í péoh dodh mawat pínahdih jenah joinít, jon jātih nin pah ít niij daacáp tajī: “Ded máa nahdih í mao yaíhniboó búdí peéh chājni ā jumbipna caá”, ít niij daacáp tajī.* ¹⁴ Páant í niij daacátji pahjeh tih Cristo nin baácboó ā jumuchah, caandih át yapap tajī. Caandih páant ā yapatji jíib, “Nin baácdih moondih wā túi chājbipna caá”, Abrahamdih ā niijátji pahjeh tih jwī déewā nihcannit dih Dios át túi chājap taga. Páant Cristo ā wun wūhuchah, caandih túi jenah joinít, jwī jepahachah ennit, “Túini Espíritudih wíih cāacwādih wā wūhbirna caá”, ā niijátji pah jwiít dih át wūhup jī.

Dedé pínah tigaá Moisés ā wutatji

¹⁵ Wā déewā panihnitá, Dios jwī nuo Abrahamdih ded pah ā chājatjidih yeéb ñi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiit cāacwā jwīpī chājatdih yeebdih wā náhniabipna caá. Jwiit bíihdih nin pah jwīpī niij naóhna caá: “Nin pah meemdih wā chājbipna caá”, jwī niijná caá. Páant jwī niijátjidih bíihboó ā jéih jwúub túut nuumcán niit. “Páant ā niijátji pah ā chājcan niit”, bitaboó í jéih niijcán niit. ¹⁶ Caán

* 3:8 Gn 12.3 * 3:10 Dt 27.26 * 3:11 Hab 2.4 * 3:12 Lv 18.5 * 3:13 Dt 21.23

jwĩ niiját pahjeh mantih, Dios jwĩ n̄o Abrahamdihbut nin pah át niij naáwáp wut jĩ: “Weemdih ma túi jenah joyát jíb, nihat baácdih moondih wã túi chãjbipna caá”, caandih, ã jumadidibut át niijp wut jĩ. Páant niijná, nihat ã jumená yoobádidihjeh niijná át chãjcap wut jĩ. Biíc ã juma, túttimah bóo láa jumni Cristodih niijná át chãjap wut jĩ.* ¹⁷ B̄H̄H̄ yeebdih wã túi jéihya naóhbiipna caá: Jwĩ n̄o Abrahamjidih “Meemdih wã túi chãjbipna caá”, Dios ã niiját túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat túttimahna Moisésjidih át wutat tútup wut jĩ, ãih cáacwã ì jepahat pínah niijná. Pánih w̄tna ȳhna, “Abrahamdih wã jwĩh niijátji pah, túut n̄umcánjeh, biíc yoobó wã péabipna caá”, Dios át niijp wut jĩ.* ¹⁸ Pánihna, Dios biícidih jwĩ túi jumat pínah Moisés ã wutatjidih jwĩ jepahat jíb nihcan caá. Páant ã jumachah nihna, Diosdih Abraham ã túi jenah joyát pah, caandih jwĩ túi jenah joyát jíb ãta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosdih Abraham ã túi jenah joyát pahjeh mantih, jwiítbut caandih jwĩ túi jenah joyóchah, “Yeéb táinit caá”, Dios jwiítidih ã niij enna caá.*

¹⁹ Páant ã jumachah, ¿dépanih tigaá Dios caán wutatdih át naóhji? Abrahamdih páant ã niijátji

túttimah, caán wutatdih át naóhji taga, jwiít cáacwã yéej chãjnit jwĩ jumadidih jwĩ jéihyat pínah niijná. Abrahamdih Dios ã naáwátji túttimah, caán wutat jwiítidih át jumup jĩ, púú Abrahamji ã juma Cristo cáac jumnit, ã w̄n w̄h láana. Dios ã wutatdih ãih ángelwãboodih Moisésjidih át naóh yapaat tútup wut jĩ. Queét Moisésdih cáacwãdih ìt jwãub naóh yapaat tútup wut jĩ.* ²⁰ Caán wutatdih Moisésdih ã naóh yapaat tútuchah, Dios caanjéh pohba cáacwãdih át naóhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, “Meemdih túi chãjnit, ma jumajih nihat cáacwãdihbut wã túi chãjbipna caá”, Abrahamboodih niij naóhna, caanjéh páant át niij naáwáp wut jĩ.

Cristo nihat Moisés ã wutatjidih ã péaat

²¹ ¿Dios Moisésdih ã wutatjidih naóhna, Abrahamdih ã niijátjidih “Wã niijátji pah wã péacan niít”, niij niít át chãjap? Páant át niijjican tagaá. Abrahamdih ã niijátji pahjeh biíc yoobó ã péabipna caá. Dios biícidih túi jumat túut niijná, ã wutatdih jepahna, caán láa bácah, ã wutatjidih jwĩ túi jepah beedánachah, dedé peéh chãjat jwiítidih ãta wihcan tagaá. ²² Obohjeéhtih, jwiít nihat cáacwã yoobó yéej chãjnit míic jumna, jwĩ yéejatdih jwĩ jéih cádahcatdih Dios naáwátboó ã naóhna

caá. Páant jwī jumuchah, Diosdih Abraham ā tūi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut Jesucristodih jwī tūi jenah joyóchah, jwiít dih Dios ā tūi abbipna caá.

23-24 B^{uu} l^{aa}, Dios biíc dih tūi jumat túut niijná, ā wahni Cristodih tūi jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo ā jūwát pínah jātih, Moisés ā wutatjidih tūi jepahihna yuhna, yéej chājnit jumna, jwī jéih jepahcap jī. Páant jwī jepahcat jīb, Dios bádí ā peéh chājnit pínah jwī jumap jī. Páant jwī jumatdih jéihnit, jwiít dih tūi ubni pínahdih jwī bidip jī. Pánih bidnit, Cristoíh táini doonádih joinít, caandíh jwī jepahap jī, “Queét táinit caá”, Dios jwiít dih ā niij enat pínah niijná. ²⁵ Pánihna, Dios biíc dih tūi jumat túut niijná, b^{uu} Cristodih jwī tūi jenah joiná caá. Páant jwī jumuchah, caán wutatboó jwiít dih bohéni panihni ā nihcan caá, b^{uca}. ²⁶ Jesucristodih jepahnit jumna, yeéb nihát Dios ā weh ñi jumna caá. ²⁷ Cristo ā wēpatjīh daabánit jumna, caán biíc dih jwī jumuchah, “Wā wūh ā jumat pahjeh tih yeebbút ñi jumna caá”, Dios jwiít dih ā niij enna caá. ²⁸ Pánihna, Cristo biíc dih jumna, chéne poómp jwī nihcan caá. Pánih biíc poómpjeh jumna, “ ‘Jwiít judíowā nihcannit, queét judíowādih mácah caá’, Dios ā niij enna caá”, ñi niij jenah joicá

bojóó. Teo wāhnit, teo wāhnit nihcannitdihbut; neoná, yaádhidibut “Nit mácah caá”, Dios ā niij encan caá. Pánihna, yeéb nihát Cristoíhwā jumna, biíc poómpjeh tigaá ñi jumap. ²⁹ Cristoíhwā jumna, Abraham jūimená panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Diosdih Abrahamji ā tūi jenah joyát jīb caandíh ā niijátji pahjeh muntih, Jesús dih ñi tūi jenah joyóchah, yeebdíhbut ā tūi chāj bipna caá.

4

Teo wāhnit nihcan, Dios ā weh jwī jumat

1-2 Ded pah jwiít cāacwā biíh jwīpī chājatdihbut yeebdíh wā jwūb náhniabipna caá. Ded ā íp ā éemp wunat táttimah, āih bíí déedih āih pínah ā jumuchah yuhna, páantjeh wébít ā jum jwuhuchah, caandíh en daonít í jéih yapa jwuhcan caá. Pánih bíboh jwuhcah, caandíh en daonít í niiját pah chājat caá náahap. Pánih jumna, teo wāhni pahjeh ā jumna caá. Obohjeéhtih, ā íp ā jenahatji l^{aa} ā jayúchah, āih pínahdih caanjéh ā bíboh bipna caá. ³ Pánihna, jwiít cāacwā Jesucristodih jwī jepahat pínah jātih, caán wébít panihnit jwī jum jwuhap jī. Pánih jum jwuhnit, jwī n^{ow}ā ded pah í naáwátjidih yap yohatdih úumna, jwīpī jepahap jī.*

* 4:3 Col 2.8,20

4-5 Páant jwī jamuchah yuhna, ā jenahatji láa ā juyúchah, Dios ā wūúhdih nin baácna át wah bojip taga. Páant ā wah bojni jwī wūúh panihnijeh át cāac jumap wut jī. Judío wili caandih mi weh jamuchah, Moisés ā wutatjidih caandihbut túi jepahat át náahap wut jī. Jwiítboó caán wutatdih yap yohnit jwī jamuchah, ā weh yoobát jwī jumat pínahdih náah yacna, Dios ā wūúhdih át wun wūhat túutap wut jī, jwī yéejat peéh chājat déedih ā jīb chājat pínah niijná. 6 Yeebbát ā weh ñi jamuchah, Dios wūúh Jesucristojeéh jumni Túini Espíritudih yeebdihbut át wah bojop wut jī. Páant ñijeéh jumna, ā teo wáacachah, “Paá”, úumcanjeh Diosdih ñi jéih niijná caá. 7 Pánihna, ā weh jumna, buu teo wūhñit panihnit nihcan caá, buca. Páant ā weh yoobát ñi jamuchah, yeebdih bádí ā túi chājbipna caá.*

Pablo Galacia baácđih moón Jesúhwāđih ā úum yacat

8 Jon jātih yeéb Diosdih jéih jwahcannit jumna, ñi pāpninadih túi jenah joinít, “Nin pah wā chājachah, caán weemdih ā túi chājbipna caá”, ñipī niij jenah joyóp yuh jī. Pánih chājnit, Dios yoobát ā teo wáacat pínahdih bidcan, nemépwā ī teo wáacat pínahdih bidna ñi chājap jī. Pánih chājna, queéđdih teo wūhñit panihnit ñi jumap jī. 9 Pánih jumna yuhna,

buu jwuh Dios yoobátđih ñi jéihyechah, caanbút yeebdih ā jéihna caá. Páant caandih jéihna yuhna, ¿Dépanihna buu cāacwā oboh ī jenah joyátjīhjah ī naáwátđih ñi jwúub jepah? Pánih jepahna, Diosdih weñáihna yuhna, ñi bujácán niít. Páant ñi buujácát pínahdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna ñi nuowā ī naáwátđih yap yohatđih úumñit, teo wūhñit panihnit ñi jwúub jum?*

10 Buu Diosdih weñat túut niijná, nin pahbut ñi chājna yuh caá: Jwiít judíowā jwī nuowā ī naáwátđidih jepahnit, jwī wēi láa ded pah jwīpī chājat pah yeebbát biíc yoobó ñi chājna caá. “Pánih chājna, jwī túi jumbipna caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. 11 Páant ñi niij jenah joyóchah, yeebdih bádí úum yacnit, “Weém queéđdih túini doonáđih bádí wā bohénachah yuhna, ¿buudní pínah niít át jumap?” wāpī niij jenah joiná caá.

12 Wā déewā panihnítá, ñijeéh jumna, yeebdih bohé láa, weemdih yeejép ñi chājcap jī. Pánihna, buu biíc yoobó weemdih yeejép chājcan, nin wā naáwát pínahdih ñi túi jepahaá: Yeebdih bohénadih bejna, Moisés ā wutatjidih jenah joicán, Cristodihjah yeebdih wā jepahat túutap jī. Pánihna, buu Cristodihjah wā túi jenah joyát pah, yeebbát biíc yoobó ñi túi jenah joyoó. 13 Nindih ñi náhninaá:

* 4:7 Ro 8.15-17 * 4:9 Col 2.8,20

Tubit wanna, ñi pebhboó chão jwáhnit, yeebdíh túini doonádih wã jwíh naáwáp jĩ.*
 14 Páant wunni wã jumuchah yuhna, “Pablo dedé pínah nihcan caá”, niijcánjeh, yeéb weemdíh ñi bacat tútcap jĩ. Pánih bacat tútcan, Dioíh ángeldih, Jesucristodihbut ñi weñat pah, weemdíh ñi túi wēi jwãáap jĩ. 15 Pánih wēi jwãáhnit, nin pah ñi jumatiidih wã náhnina caá: Weemdíh búdí teo wáaquíhna, dedé wã náahatdih wuhna, ñíih quíbnadiah ñita wáat wáh tagaá. Pánih wēinitji yuhna, ¿dépanih tigaá buu wã wihcah, ñi weñatji á bej?
 16 Wã bohénitji jumna yuhna, ¿buu yoobópdi h yeebdíh wã naáwátji jíb, weemdíh ñi en jáih níit? 17 Ñi pebhna juiábitboó “Búdí jwí teo wáacmi caá”, yeebdíh niijná yuhna, íjenah joyátboó mácah á jumna caá. Páant í ni-ijíchah yuhna, wã bohéátjidih, jwiítidihbut yeebdíh í cádahat tútca caá. Pánih cádahnit, íjeéh jumnit, í bohéátboodíh ñi jepahat pínahdih í náah yacna caá. 18 Jwiít cáacwã bita í túi bejat pínahdih yoobópdi náah yacachah, ápi túina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah jwí jenah joyóchah, ápi túican caá. Ñijeéh jumna, wãpi túi teo wáacap jĩ, ñi túi jumati pínah niijná. Buu ñijeéh wihcan yuhna, bíic yoobó ñi túi jumati pínahdih wã náah yacna caá.

19 Yeebdíh búdí wã oyochah, wã weh panihnit ñi jumna caá. Pánih oinit, yeebdíh búdí wã náhni dahwana caá. Pánih búdí mácah jenah joiná, yad wili mi weép jáaat pah tubani wã jumna caá. Pánih jumna, ded pah Cristo á jumati pah yeebút ñi jumati pínahdih búdí wã náah yacna caá.* 20 Butéh ñijeéh wã jumuchah, áta túi tagaá. Pánih bíicdih jumna, jáihcanjeh naóhnit, yeebdíh wã jéih míic wéhenachah, chah áta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jumna, yeebdíh búdí mácah jenah joiná caá wã chájap.

Agar Sarajih ded pah í jumati

21 Yeéb weemdíh ñi joi jwáhuá. Biquína Diosjeéh túi jumíhna, jwiít judíowã jwí nuowã í naáwátjidih ñi jepahna yah caá. Caandíh jepahíhna yuhna, ded pah í naóh daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, nin pah Moisés á daacátjidih wã naóhbipna caá, ñi túi beh joyát pínah niijná: 22 Abraham chénewã át weh jumap wut jĩ. Caandíh teo wáhnih Agar bíic mit wáuh jumap wut jĩ.* Á áa yoobát Sarabut bíic mit wáuh jumap wut jĩ.* 23 Pánihna, caandíh teo wáhnihboó, jáap wili jumna, Ismael pínahdih mit weh jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, “Majeéh bóli, Sara newé

* 4:13 Hch 16.6

* 4:19 Ro 8.29; 2Co 3.18; Fil 3.10

* 4:22 Gn 16.15

* 4:22

weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih á niijátji pahjeh, Saraboó tub beh wili jamma yuhna, Isaac pínahdih mit weh jamma wut jī.

²⁴⁻²⁵ Queét chénewā yaáhdih ded pah ā yapatji jwiít dih ā tūi naóhna caá. Teo wāhnih Agardih jenah joinít, Arabia baácboó jamma Sináí jeéboodih jwī jenah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ā wutatjidih át wāhup wut jī, jwī nuowā ī tūi jepahat pínah niijná. Caán wutatdih jepahna, teo wāhniit pah ít jamma jī. Pánihna, Agar teo wāhnih mi jumat pah, jwiít cáacwā caán jeéboó ā wutatjidih jepahíhniit, jwiítbut teo wāhniit panihniit jwī jamma caá. Páant ā jamma chah, caán Sináí jee pánihni teo wāhnih Agar mit jamma jī. Pánihna, caánt teo wāhnih caán jee pánihnih mi jumat pah, bññ Jerusalén tátchidih moón caán wutatdih jepahíhniit, mi jaimená panihniit ī jamma caá. Pánih jammnit, queébut biíc yoobó teo wāhniit panihniit jamma, Dios weh ī nihcan caá.

²⁶ Obohjeéhtih, teo wāhcannih Saraboodih jenah joinít, “Majeéh bóli Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátjidih jwī náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ā niijátjidih ā tūi jenah joyátji pah, jwiítbut Cristodih tūi jenah joinít jamma, Sara mi jaimená panihniit jwī jamma caá. Pánih jammnit, Dios

pehbboó jamma jáap Jerusalén tátchidih moon pánihniit jwī jamma caá. ²⁷ Dios naáwát dih naóh yapani Isaías jwī éet Sara ded pah mi yapatjidih jenah joinít, nin baácboó jamma Jerusaléndih, jeáboó jamma Jerusaléndihbut ded pah ā yapat pínahdih Dios át jenah joyát tūtup jī. Caandih jenah joinít, nin pah át niij daacáp tajī:

“Weh wihcannih, búdí ma wēi ñaacá. Weépjamma tubatdih jéihcannih jamma yuhna, ma weh jumbipna caá. Ma jaimená dawá jammnit, meemdih teo wāhnih mi jaimená chah ī jumbipna caá. Pánihna, ma tūi weñeé”, át niij daacáp tajī. (Is 54.1)

Páant niij daácniit, chah dawá mi jaimená ī jumat pínahdih naóhna, jeáboó jamma Jerusalén tátchiboó dawá Jesucristodih jepahniitji ī jumat pínahdih niij naóhna át chājap tajī. Agardih Abraham ā yohat pah nin baácboó jamma Jerusaléndih ī yohat pínahdihbut niij naóhna át chājap tajī.

²⁸ Pánihna, Dios ā niijátji pahjeh Sara wūh Isaac át cáac jamma wut jī. Pánihat pah, “Weemdih ma tūi jenah joyát jīb, nihat baác dih moondih wā tūi chāj bipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pah, Cristodih jepahniit ñi jamma chah, yebdihbut át tūi chājap taga. ²⁹ Queét chénewā ā wehdih ded pah ā yapatjibut jwiít dih nin

pah ã bohéna caá: Dios ã niijátji pahjeh Túini Espíritu ã teo wáacachah, Isaacji ãt cãac jumup wut jĩ. Páant ã cãac jumuchah ennit, ã úud jeñé Ismaeljiboó caandíh eníhcan, yeejép ãt chãjap wut jĩ.* Bũubut ã chãjatji pahjeh jwĩ nuowã ã naáwátjidih jepahíhnitboó jwiít Cristodih jepahnitdih yeejép ipĩ chãjna caá. ³⁰ Páant yeejép ã chãjachah yuhna, Moisés nin pah ã niij daacátjidih jwiít dih túi jenah joyát caá náahap: “Sara mi áa Abrahamjidih nin pah mi niijíchah, Dios ãt jepahat túutup wut jĩ: ‘Jwiít dih teo wãhni h wãúh, Ismael, míh bií déedih ã jéih bíbohcan niít. Jwĩ wãúh yoobát Isaacboó caandíh ã bíboh bípna caá. Pánihna, jwiít dih teo wãhni dhíh mi wãúh jĩh biáboó ma bejat túutú’, mit niijíp wut jĩ”, Moisés ãt niij daacáp tajĩ.* Páant ã niij daacátjidih jenah joinít, jwiít Isaac panihnit jwĩ jumuchah, Dios caandíh ã túi chãjat pah, jwiít dihbut ã túi chãjbipna caá. ³¹ Pánihna, wã déewã panihnitá, teo wãhni h Agar mi jumená panihcan, teo wãhcannih Saraboó mi jumená panihnit jwĩ jumna caá.

5

Teo wãhni h panihnit jwĩ jumatdih Cristo ã cádahat túutat

¹ Teo wãhni h panihnit jwĩ jumcat pínah niijná, Cristo

jwiít dih ãt wun wãhup wut jĩ.* Páant ã wun wãhuchah, “Caandíh túi jenah joiná, Dios bícdih wã túi jum bípna caá”, niijnít, caandíh ñi jepahap jĩ. Pánih jepahnit, “Moisés ã wut atjidih wã túi jepahachah, Dios weemdíh ã túi enbípna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Jesús dih cádahcanjeh, túi wẽp ñuhni t panihnit ñi jumú. Pánih jumnit, bita ã wut atdih jepahcanjeh, teo wãhni t panihnit ñi jwãub waadcá bojoó.

² Weém, Pablo, nindih wã naáwáchah, ñi túi jenah joyoó: “Bóodni t jumna, Diosjeéh jwĩ túi jum bípna caá”, niij jenah joinít, ñi míc bóodat túutuchah, Cristo yeebdíh ã wun wãhatji dedé pínah áta nihcan tagaá. ³ Bũutéh wã niiját pah, wã jwãub naóhbípna caá. Ded bóodat túutniboodíh nihat Moisés ã wut atjidihbut jepah beedáat caá náahap. ⁴ Diosjeéh túi jum at túut niijná, caán wut atdih túi jepahíhni t jumna, yeebjéh Cristoboodíh ñi cádahna caá. Pánih jepahíhna, Dios yeebdíh oinit, ã teo wáac atdihbut míc jãhna caá ñi chãjap.

⁵ Obohjeéhtih, jwiítboó Túini Espíritu ã teo wáac atjĩh Cristodih jwĩ túi jenah joiná caá. Páant jwĩ túi jenah joyóchah, “Queét túini t caá”, jwiít dih Dios ã niij enna caá. Páant niij ennit, ã pebhboó jwĩ juibínachah, jwiít dih ã túut nuúm péabípna caá. Páant ã túut nuúm péanachah, túini t

yoobát jwī jummat pínahdih jwī pãina caá. ⁶ Pánihna, jwiít Jesucristoihwã bóodnit jumna, bóodcannitbut jwī jumuchah, Dios jwiítidih biíc yoobó ã enna caá. Cristodih táí jenah joiná, bitadidih táí oinit, teo wáacnit jwī jumuchah ennit, Dios jwiítidih ã táí wēibipna caá.

⁷ Wã déewã panihnitá, yeéb Cristodih ñi táí jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, táini dooná yoobátdih ñi táí jenah joyóchah yuhna, ¿déhe tibeé yeebdíh cádahat túttni? ⁸ Dios yeebdíh ñíoniboó queétdih páant át naáwát tútcan tagaá. ⁹ Nindih ñi náhninaá: Búdí pan pínahdih ã paa béjat pínah niijná, bainíbit paáát túttnijeh ã náahna caá. Pánihat pah, wã túttimah jǎóhnit, yeebdíh mácah ĩ bohénachah, daocánnit yuhna, dawá yeebdíh ĩ tút nuumát túttna caá.* ¹⁰ Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesúsdiwã táí jenah joyóchah, weemdíh weñanit, nin pah ã niij jenah joyát túttna caá: “Jwī Maáh queétdih ã táí teo wáacnipna caá, queétdih mácah ĩ bohéatdih cádahnit, wã bohéatjidih yoobópdiwã ĩ jwáub jenah joyát pínah niijná”, ã niijná caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh yéejaniboodíh Dios búdí ã peéh chǎjbipna caá.

¹¹ Wã déewã panihnitá, queét mácah naóhnit weemdíh nin pah ĩ niij yeena caá: “‘Bóodat túttnit, Diosjeéh ñi táí jumbipna caá’, Pablo

ǎpī niij naóh bohéna caá”, ĩ niijná yuh caá. Páant wã bohénachah nihna, queét weemdíh yeejép ĩta chǎjcan tagaá. Obohjeéhtih, cruzboó Jesucristo ã wun wáhatjidih wã bohéat peéh weemdíh ĩ jǎihna caá. ¹² Pánihna, bóodat túttnitboó, yeebdíh yeejép ĩ chǎjat peéh, biáboó ĩ beje naáh.

Oina, wutadidihbut jwī jepahat

¹³ Wã déewã panihnitá, “Wã wutadidih jepahna, wǎjeéh ĩ táí jumbipna caá”, Dios yeebdíh ñíonit, át niij jenah joicáp jī. Obohjeéhtih, watnit panihnit jumna, “Buu caán wutadidih jepahcan, ded pah yeejép wã jenah joyátidihjeh wã chǎjbipna caá”, ñi niij jenah joicábojó. Páant niij jenah joicánjeh, búdí oinit, ñi táí míc teo wáacá.* ¹⁴ Moisésjiboó nin pah át niij wutap jī: “Meém mícjeh ma míc oyat pah, bitadidihbut oinit, ma táí teo wáacá”, át niijíp jī.* Pánihna, bitadidih táí oina, niihat biíh ã wutadidihbut táí jepahna caá jwī chǎjap.* ¹⁵ Nuñúpwã ĩ míc chǎcát pah, mácah bohénitdih joiná, yeebjébut tǔbit míc jǎihna caá ñi chǎjap. Páant ñi chǎjatdih cádahcan, yeebjéh ñi míc yéja beedábipna caá.

Táini Espiritu ded pah jwiútdih ã náah yacat

¹⁶ Nin pah yeebdíh wã niij wēp naóhna caá: Táini Espiritu ã teo wáacatjīh ded

* 5:9 1Co 5.6 * 5:13 Mt 20.26 * 5:14 Lv 19.18 * 5:14 Ro 13.8-10

pah yeebdíh ã náah yacat pahjeh ñi túi jumúú. Pánih jumna, yeejép ñi jenah joyát pah ñi chājcan níit. 17 Ded pah jwiítjeh yeejép jwí náahatdih chājna, Túini Espíritudih en jāihnit dée pah jwí jumna caá. Caán ã náah yacatdih chājna, jwí náahatboodíh jwí chājcan níit. Páant ã jumuchah, ded pah yeejép jwí jenah joyátjeh chājcan, Túini Espiritu ã náah yacatdih chājat caá náahap.* 18 Túini Espiritu ded pah ã náah yacatdih chājnit jumna, “Diosjeéh wā túi jumat túut níijná, Moisés ã wutatjidih túi jepahat caá weemdíh náahap”, ñi níj jenah joicán caá.

19 Diosdih jepahcannitboó yeejép ì jenah joyátjeh chājnit, nin pah ì chājatdih jwiít nihat jwí jéihna caá: Yéej chājnit, yéej chājatdih jenah joinít, tíic jenah joicánjeh íí náah chājnit ì jumna caá. 20 “Nin weemdíh teo wáacni caá”, Dios yoobát nihcannidih níj wēinit, jíóhnit, míic eníhcannit, míic jūihnit, bita ì bíbohatdih en ñinahnit, waícanjeh íijnit, bitadih teo wáacatdih jenah joicánjeh, queétjeh maáta pah jenah joinít ì jumna caá. Míic en jūihnit, tútchi wahnit, “Yeéb mácah moón caá”, níj en jūihnit ì jumna caá. 21 Bita ì túi jumuchah en íjnit, máihnit, máihñatdih yaádh metatdihbut bidnit, búdí babhbat dooná jumat joiná

wēinit ì bejna caá. Pánihat caá yéej jenah joinít, ípí chājna caá. Jātih yeebdíh wā níjāt pahjeh, bñubut wā jwúb níj naóhna caá: Det pánih chājnit Dios ã maáh jumapboó ì jéih jumcan caá.

22 Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã teo wáacatjéh nin pah jwí jumna caá: Dios jwiítidih ã oyatdih jéihnit, túi wēinit, jwiítbut bitadih jwí oina caá. Umcan, túinijeh jwí jumna caá. Yójahcan, ded pah bita ì chājachah yuhna, queédih waícanjeh íjcan, túinijeh jwí jumna caá. Bitadih túi teo wáacnit, túi chājnit jwí jumna caá. Diosdih, cáacwādhbut ded pah jwí níjātji bíic yoobó péanit jwí jumna caá. 23 “Weém chah jéihni wā jumna caá”, jwí níjcán caá. Ded pah yeejép chājat jenah joyát ã jūwúchah yuhna, caandíh joyáh bojnit, jwí chājcan caá. Páant jwí chājachah ennit, “Moisés ã wutatjidih jepahcan, queét yeejép ì chājna caá”, det ì jéih níjcán caá. 24 Jesucristoíhwā jumna, yeejép chājat jwí jenah joyátjidih jwí jepah cádahap jī.* 25 Pánih cádahnit, Túini Espiritu ã náah yacatboodíh wēi jepahnit, jwí chājat dée caá.

26 Pánih chājnit, “Wā déewādh chah wā jéihna caá”, níj jenah joicánjeh, jwiítjeh jwí míic íjcan, jwí déewā ì túi jumuchah ennit, jwí en íjca bojat dée caá.

* 5:17 Ro 7.15-23 * 5:24 Ro 6.3-14; Gá 2.20; 6.14

6

Jesúhwã ï míc teo wáacat

¹ Wã déewã panihnitá, ñi túi míc teo wáacá. Pánih míc teo wáacnit, biíc ñijeéh jamni ã túi chãjcatdih ennit, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh caandih ñi túi míc wéhenaá, táut ñuamnit, táinijeh ã jwáub chãjat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, yeéb mícjehbut ñi túi chãja chaáh, “Yeejépdih chãjna”, niijná. ² Ñijeéh jamnit yeejép ï yapachah enna, queétdih ñi teo wáacá. Pánih míc teo wáacna, Cristo ded pah ã náah yacatdih jepahna caá ñi chãjap.

³ “Bita chah túi chãjni jamna, dedé teo wáacatdih wã náahcan caá”, ded niij jenah joiná, caanjéh míc yeena caá ã chãjap. ⁴ Ded pah ñi chãjatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, niij jéihyat caá náahap. Pánih jéihna, ded pah ñi chãjat túini ã jamuchah, bitadih ded pah ã yapatdih jenah joicánjeh, ñi túi wëibipna caá. ⁵ Jesús jwiútdih ded pah ã náah yacatdih jepahna, jwĩ jepahcahbut jwiútdih jwĩ ñíwat pínah ã jamna caá. Bitaboó jwiútdih ï jéih ñío wãhcan caá.

⁶ Det túini doonádih bohénitboó queétdih naóhndih ï túi teo wáaca naáh, dedé ã náahatdih ã bíbohat pínah niijná.

⁷ Ded pah jwĩ chãjatdih jenah joinít, nindih náhniat caá náahap: Jwiútdih cãacwãboó dedédih jwĩ momochah,

caanjéh ã jwáub chíih jwáuwáchah, caandihjeh jwĩ bíbohbiipna caá. Túininadih ñíonit, jwĩ momochah, túini ã chíih jwáuhbiipna caá. Obohjeéhtih, yeejépnadih jwĩ momochah, táicanni áta chíih jwáuh tagaá. Pánihat pah, jwiútdih cãacwãdihbut biíc yoobó ã jamna caá. Ded pah jwĩ chãjachah, biíc yoobójuh mantih jwiútdihbut ã yapbiipna caá. Ñi túi náhninaá, Dios nihat jéihndih jwĩ jéih tíohcan caá. Pánihna, “Weém wã túi chãjcatdih Dios ã encan caá”, ñi niij míc yeeca bojoó.* ⁸ Ded ã weñat pínahdihjeh chãjna, yeejép ã chãjachah, ã yéj chãjat jíib, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritu ã náah yacatboodih jepahna, ã túi chãjat jíib, páantjeh Diosjeéh ã jumbipna caá. ⁹ Dios ã jenahat láa, túi chãj cádahcan, táinidih jwĩ bíbohbiipna caá. Páant jwĩ bíbohat pínahdih jéihnit, túi chãj chãucán, jwĩ cádahca boj jíih.* ¹⁰ Dedé teo wáacatdih ï náahachah, jwĩ buujáat pah bóo, nihat cãacwãdih jwĩ túi chãj jíih. Jwĩ déewã panihnit Jesúhwãdih bácah, chah jwĩ míc túi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ã túyat táutat

¹¹ Nin núodih wã chéen ã daác wãhup be. Pánihna, nin péeni naáwátdih dahwani wã daacátdih ennit, “Pablojuh jwiútdih át daác wahap taga”, ñi niij jéihbiipna caá.

* 6:7 Pr 22.8; Os 8.7 * 6:9 2Ts 3.13

12 Bũũ queét yeebdíh yee bohénitdih wã jwãub naóhbipna caá. Queét yeebdíh bóodat tútnitboó jwĩ déewã queétdih ĩ wẽi enat pínah ni-ijná, páant ĩ bohéna caá. Jesús cruzboó ã wũn wũhatjidihjeh bohéna, queétdih jũihnit, jwĩ déewã yeejép ĩta chãj tagaá. Páant yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdíh ĩ bóodat túttna caá. 13 Queét bóodat tútnitboó Moisés ã wũtatjidih túi jepah beedácan yuhna, yeebdíh caandíh jepahat tútnit, ĩ bóodat túttna caá. Bitajwĩ déewã “Queétboó Gálatasdih moón Jesúihwãdih ĩt túi bóodat tútup tagaá”, queétdih ĩ niij wẽi naáwát pínah niijná, páant ĩ bohéna caá. 14 Obohjeéhtih, cãacwã weemdíh ĩ túi wẽi naáwát pínahdih weémboó wã bidcan caá. Pánih bidcan, jwĩ Maáh Jesucristo cruzboó ã wũn wũhatjidihjeh cãacwã ĩ wẽi naáwát pínahdih wã náah yacna caá. Weemdíh ã wũn wũhũchah, nemép Dioíh nihcannitdih yeejép ã chãjat tútũchah yuhna, weémboodíh ã bũujácan níit. Páant yeejép ĩ chãjachah yuhna, wã en yaccan níit. 15 Jwiít Jesucristoíhwã jũmna, Dios jwiítidih ã enechah, bóodnit, bóodcannitbut jwĩ jũmũchah, biíc yoobó dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, táiniboodíh jwĩ tút nũmũchah ennit bácah, búdí yoobát ã wẽi enna caá.*

16 Nin wã bohéatdih

túi jepahnit, Diosjeéh úumcanjeh ñi túi jũmũũ. Dios yeebdíh jĩgah ennit, ã teo wáaca naáh. Biíc yoobó ã teo wáacat pínahdih nihat ãihwãdih wã náah yacna caá.*

17 Nin wã pée naáwátbit caá: Jwĩ Maáh Jesúsdihteo wũhni wã jumat jíib, weemdíh ĩ puñat yahwítji páantjeh wĩih bácahdih wã duoná caá. Páant yaoh duoní wã jũmũchah ennit, “Pablo Jesúih táini doonádih Dios ã naáwát túttni nihcan caá”, weemdíh ĩ jwãub níij tac bũugáca bojo naáh.

18 Wã déewã panihnitá, jwĩ Maáh Jesucristo yeéb nihatdih búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh. Pánih náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wã túyat túttna caá.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.
Pablo

* 6:15 Jn 3.3-7; 2Co 5.17 * 6:16 Sal 125.5; 128.6

EFESIOS

Pablo queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, biíhdih daacát túatna, yeéb Éfeso tátchidih moón Jesúíhwādh wā wahna caá. Dios ã náahat pah Jesucristo weemdhí ãih túini doonádh ã naáwát túatni caá. Yeéb Jesucristodih túi jenah jói cádahcannitdh wā daác wahna caá.* ² Jwī íp Dios, jwī Maáh Jesucristobat, yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, caán biícdih ñi túi jumat pínah niijná. Weembút yeebdíh búdi wā túyat túatna caá.

Jwiít Cristoíhwādh Dios ã túi chājat

³ Jwiít Cristoíhwā caán biícdih jwī jumachah, Dios, jwī Maáh Jesucristo íp, jwíh caolihdh búdi ã túi chājna caá. Páant ã túi chājachah jéihnit, caandíh búdi jwī wēi naóhna caá. ⁴ Jwiít áihwādh nin pah Dios át chājat wut jī. Nin baácdih ã chājat pínah jātih, Jesucristo biícdih jwī jumat pínah, yéejat wihcannit ã enechah jwī jumat pínahbut niijná, jwiít dih átát ñiojip taga. Pánihna, jwiít Jesúsdh jepahnitdh, “Ma yéejat jíib jumna caá”, jwiít dh ã niijcán niit. ⁵ Á náahat pahjeh jwiít dh oinit, jon jātih nin pah Dios át niijíp wut jī: “Wā wūh Cristo ã chājatjīh queét wā weh í jumbipna caá”, át niijíp wut

jī. ⁶ Pánih oinit, jwiít ã wūh ã oiniíhwā jwī jumachah, Dios jwiít dh búdi pohba át túi chāj wūhap taga. Páant ã chājat dh jenah joinít, caandíh páantjeh búdi jwī wēi naáwát caá náahap. ⁷⁻⁸ Cristo jwī yéejat jíib buudáát panihnidih jíib chājna, áih meépdih yohnit, át wun wūhap wut jī.* Pánih wun wūhna, jwiít iiguípna jwī bejat déedih túi abnit, Satanás ã chéwat tōp panihnidih át watap wut jī. Pánihna, Cristo jwī yéejat jíib ã wūhat dh jéihnit, Diosboó jwī yéejat dh át yoh wūhap wut jī.* Jwiít dh búdi oi jīgah ennit, ã jéih beedáátjīh ã wūh dh páant át túi chājat túat wut jī. ⁹⁻¹⁰ Jon jātih ã jenah joyátjidih cáacwādh ã jéihya jawhcan yuhna, buu jawhna Dios jwiít áihwāboodíh át beh joyánap taga. Nin pah caá ã jenah joyátji: Cristo nihat ã chājatjīh, nihat japboó jumnit, nin baácboó jumnit, nump bóo tólihboó jumnit dhbut Dios ã ñioni yeó jáapdh Cristodih maáh ã waadábipna caá. Páant maáh ã jumachah, nihat áih míic ã jumbipna caá. Dios páant ã chājat pínah dh át wut wut jī.

¹¹⁻¹² Dios ã náahat pahjeh nihat dh chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwíh jepah waóh nitboó jwī túi chājat pínah niijná, bitabat Diosdh í wēi naáwát pínah niijná, jon jātih jwiít dh át ñiwip wut jī. ¹³ Yéejat jíib iiguípna

* 1:1 Hch 18.19-21; 19.1 * 1:7-8 Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14 * 1:7-8 Col 1.14

ñi bejat déedih Jesús ã wan wãhatji doonádih joinít, yeebbát ñitát jepahap taga. Pánih jepahnit, Jesúhwã ñi jumuchah, Diosboó ã naóhniji Túini Espíritudih yeebdih át wahap taga. Pánih wahnit, áihwã ñi jumatdih ã júetna caá.* ¹⁴ Nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, Túini Espiritu jwiít dih Dios ã jwíih wãhni caá. Pánihna, ã pebhboó jwĩ juibínachah, jwiít nihatdih túut nuúm péanit, ã bíboh páinidih ã wãh beedábipna caá, ã wüt chah yáaat pínah niijná.*

Pablo Jesúhwãdih ã úbát

¹⁵ Páant ã chãjatdih jéhnit, Jesús dih ñi túi jenah joyát doonádih joinít, nihát bita Jesúhwãdih ñi oyat doonádihbut joinít, ¹⁶ Diosdih úbh cádahcan, “Queétdih ma teo wáacat túina caá”, wãpĩ niijná caá. ¹⁷ Nin pahbut jwĩ Maáh Jesucristoíh Diosdih wãpĩ niij úbhna caá: “Paá, meém chah wëpni jumna, queétdih ded pah ma jumatdih ma jéihyanaá, meemdih chah ï túi jéihyat pínah niijná”, wãpĩ niijná caá. ¹⁸ Nin pahbut wãpĩ niij úbhna caá: “Queétdih túut nuúm jwíihna, ma pebhboó ï juibínachah, ma túut nuúm péaat pínahdih ma túi beh joyánaá. Jwiít míhwã caanná jwĩ juibínachah, chah búdí ma túi chãjat pínahdihbut, ma jéihyanaá”, wãpĩ niijná caá.

¹⁹⁻²¹ Nin pahbut wãpĩ niij úbhna caá: “Ded pah búdí ma wëpat ã jumatdih queétdih ma jéihyanaá. Caán wëpatjih Jesucristodih boonanit, ma jéihyepmant bóo buwámant chúdat túutnit, maáh mat waadánap taga.* Pánihna, caanjih chúdna, nihát maátadih maáh ã jumna caá. Buu láa, túttimah bóo láabut páantjeh chah maáh ã jumbipna caá. Jwiít caandih túi jenah joinít dih caán wëpatjih ma teo wáacatdih queétdih ma túi beh joyánaá”, wãpĩ niijná caá. ²²⁻²³ Páant chah wëpni ã jumuchah, Diosboó nihatdih Jesús dih át wutat túutap taga.* Pánih chãjnit, Jesús dih wao dáh panihni, áihwãdih áih bácah panihni but át chãjap taga.* Pánihna, jwiít áihwãjéeh jumni nihát pebhboó ã jumuchah, áih bácah panihni jumna, ã wëpatdih jwiítbut jwĩ bíbohna caá.

2

Jib náahcanjeh, Dios jwiít dih ã túi ubat

¹ Yeébbóo Jesús dih ñi jepahat pínah jãtíh, yeejép ñi chãj jwuhuchah, Diosboó yeebdih wannit panihnit pah át enep taga. ² Jãtíh nin pah ñit jum jwuhup taga: Diosdih yap yohnit ï túi chãjcat pahjeh, biíc yoobó mantíh yeebbát yeejép ñit chãj jwuhup taga. Pánih chãjna, nemépwã ï maáhboó

* 1:13 Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33

* 1:14 2Co 1.22 * 1:19-21

Sal 110.1 * 1:22-23 Sal 8.6 * 1:22-23 Col 1.18

ã wutatdih ñit jepah jwuhap taga. Caán nemépwã ñ maáh Dios ã wutatdih yap yohni buu láa nin baácboó jumna, cãacwãdihbut Dios ã wutatdih ã yap yohat túatna caá.*
 3 Jãtih jwiít nihatbut caan páh jwí chãj jwuhap jĩ. Dedé jwí weñat pínahdih, jwí yéej jenah joyát dihjehbut jwí chãj jwuhap jĩ. Páant jwí chãj achah ennit, Diosboó jwiít dih iñnit, nihat bita yap yohnit biíc dih, ãtih peéh chãjap ta yah caá.*
 4 Obohjeéhtih, páant jwí jumachah yuhna, Diosboó jwiít dih búdí ãt oyop taga.
 5 Pánih oi jĩgah ennit, boonit panihnit pah jwiít dih ãt chãjap taga. Yéej chãjnit, wunnit panihnit jum jwuhna, Jesús dih jwí jepah achah, caán biíc dih Diosboó jwiít dih ãt boonanap taga. Yeejépwã jwí jumachah yuhna, Dios búdí oi jĩgah enni jumna, jwí yéejat jĩib iiguípna jwí bejat déedih jwiít dih ãt túi ubup taga.*
 6 Cristodih boosana, caán biíc dih jwiít dihbut ãt boonanap wat jĩ. Cristodih ã booaat túttimah, caandih ã pehbboó chãdat túttnit, jwiít ãihwã caán biíc dih jumna, ãjeéh maáta jwí jumat pínah niijná, jwiít dihbut ã pehbboó Dios ãt chãdat tútup wat jĩ.
 7 Pánih chãjna, jwiít Cristoíhwãdih ã oi teo wáacat, débóo búdí ã jumat dih nihatdih ã júat bipna caá.
 8 Cristodih jwí túi jenah joyóchah, Dios búdí oi teo

wáacni jumna, jwiít dih ã túi ubna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Ded pah jwí túi chãj achah yuhna, jwiít mícjeh jwí jéih túi ubcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó jĩib náahcanjeh jwiít dih ãt túi ubup taga.
 9 Dedé jwí túi chãjat jĩib niican, jwiít dih ãt túi ubup taga. Pánihna, “Wã túi chãjat jĩib weemdih ãt túi ubup taga”, ded ã jéih niijcán caá.
 10 Obohjeéhtih, jwí túi chãjat jĩib túi ubcan yuhna, jwí túi chãjat pínah niijná, jwiít dih ãt túi ubup taga. Ded pah jwí túi chãjat pínahdih jãtih ãtat jenah joiijp taga. Pánihna, Jesús íhwã jwí jumachah, ded pah ã jenah joyát jeh pahjeh, túi chãjat caá náahap.

Jwiít Cristoíhwã jumna, biíc dih jwí túi jummat

11 Nindihbut ñi náhninaá: Jãtih yeéb judíowã nihcannit, Dioíhwã ñit jum jwahcap taga. Páant ñi jumachah, jwiít judíowã quehli nah yapat chóodih bóodnit, Dioíhwã jumna, yeéb bóodcannit dih jwí íi en jwuhap jĩ. Obohjeéhtih, cãacwãjeh jwiít dih í bóodochah, Dioíhwã jwí jumat dih júutat pínah ã jumachah yuhna, dawá wã déewã Dios dih í joyáh bojna caá.
 12 Nindihbut ñi náhninaá: Jãtih Dios ã wahní Cristodih ñit jéih jwahcap tajĩ. Jwiít judíowã Dios ã ñíonit dih mácah jumna, Dios jwiít dih ã naáwát jidihbut ñit jéihcap tajĩ. “Weemjéh tigaá ñi Maáh. Yeebboó wĩh cãacwã

* 2:2 Ef 6.11-12; Col 1.13 * 2:3 Col 3.6 * 2:5 Col 2.13

ñi jumna caá. Pánihna, weém yeebdíh wā táí chāj wāhbiḡna caá”, Dios jwiít judíowā dihjeh át níj naáwáp tajī. Yeéb judíowā nihcannitboodíh át níj naóhcap tajī. Pánih jumna, ded pah ñi yéej chājat peéh, yeebdíh táí ubni pínahboodíhbut ñit jéih jwuhcap tajī. Diosdihbut yuúp jumnit panihnit ñit jum jwuhap tajī. ¹³ Obohjeéhtih, buu jwuhna, Cristodih jepahna, ā yoh wāhni meépjīh yeéb yuúp jumnit panihnitjidih, pehbbit jumnit panihnit Dios át chājap tajī.

¹⁴ Jesucristojeh jwiít chéne poómp jumnitjidih biíc poómp pah át chājap taga. Jwiít judíowā, yeéb judíowā nihcannitbut jātih tubit míc eníhcannit jwī jumuchah yuhna, Jesús wun wāhna, jwī míc íjatji jāhat panihnidih, át yoh wāhup tajī. Páant ā yohochah, jwiít āih bācach panihni jumna, biíc dih jwī táí jumna caá, buca.* ¹⁵⁻¹⁶ Jātih jwiít judíowā Diosjeéh táí jummat túut níjná, Moisés ā wutatjidih jwī táí jepah beedáíhip yah jī. Obohjeéhtih, caandíh jwī jepah beedácatji jīb búdí peéh chājat jwiít dih ā jumup jī. Pánihna, buu Cristo jwiít dih ā wun wāhatdih táí jenah joiná, Diosjeéh jwī táí jumna caá.* Pánih wun wāhnit, caán peéh chājatdih át ubup wut jī. Jwiít chéne poómp jumnitjidih biíc

poómpjeh, āih bācach panihni chājna, biíc dih Diosjeéh jwī táí jummat pínah níjná, át wun wāhup tajī.*

¹⁷ Cristo nin baácboó dei jūóhnit, ded pah Diosjeéh jwī táí jummat pínah doonádih át ub jūúwáp tajī. Pánih dei jūóhni jwūub pūuh laab bėjna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yuúp jumnit panihnitdih, jwiít judíowā caandíh pehbbit jumnit panihnitdihbut, caán doonádih át naáwát túutup wut jī.* ¹⁸ Ā wun wāhatjīh jwiít chéne poómp jumnitjidih jwī íp Dios ded pah ā jummatdih át jéihyanap tajī. Páant ā jéihyanachah, Túini Espíritu jwiít nihatdih biíc yoobó ā teo wáacatjīh úumcanjeh Diosdih jwī táí jéih ubhna caá. ¹⁹ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, jātih Diosdih jéih jwuhcan, jwī déewā nihcan yuhna, buu yeebbút Jesús dih jepahnit, Dios ā weh ñi jumuchah, jwiít nihat biíc weh pah jwī jumna caá. ²⁰ Jwiít nihat biíc dih Dios ā chājni muu pánihi jwī jumna caá. Jesús āih túini doonádih naáwát túutnit, Dios naáwát dih naóh yapanit biíc dih, Dios ā chājni muú wēp teo lajat panihnidih át jwíih jwejep taga. Jesucristoboó choójboó wēp teo lajni jenah enat jee dáh panihni ā jumna caá.* ²¹ Jwiít nihat Jesús dih jepahnitdih Dios táí jenah ennit, ā duuj pāp aabánit, caandíh weñat pínah muu

* 2:14 Jn 14.27 * 2:15-16 Col 2.14

* 2:20 Is 28.16; Mt 21.42

* 2:15-16 Col 1.20 * 2:17 Is 57.19

pánihnidih ã chãjna caá.
 22 Yeebdíhbut táí jenah ennit,
 biíc yoobó jwíjeéh ã duuj
 pãp aabáát pah ã chãjna
 caá. Pánih chãjna, jwiít nihat
 biíc dih Túini Espíritu ã jummat
 muu pánihni jwí jumna caá.*

3

*Judíowã nihcannitdih
 Pablo túini doonádih naóhni ã
 jummat*

1 Páant Dios yeebdíh ã
 táí teo wáacachah jéihnit,
 weém, Pablo, yeéb judíowã
 nihcannitdih Diosdih búdí
 wã muúbhna caá. Yeebdíh
 Jesúih túini doonádih wã
 bohéát jíib nemat muúboó í
 nemni wã jumna caá. 2 Dios
 weemdíh oi teo wáacnit,
 weemdíh ãih túini doonádih
 ã naáwát túutap be. Caandíh
 ñitát joi tágaá.* 3-6 Jon jãtíh ã
 jenah joyátji pah Dios yeéb
 judíowã nihcannitdih ã oi
 teo wáacat pínahdih cáacwã
 í jéih jwuhcah yuhna, buu
 jwuhna weémboodíh Dios ã
 táí jéihyanap jí.* Caandíh
 yeebdíh wáát naóh daacáp
 jí. Páant wã daacátjidih
 ennit, “Pablodih Dios ãt
 táí jéihyanap taga”, ñi níj
 jéihbipna caá. Yeéb judíowã ni-
 hcannit, jwiít judíowãbut biíc
 yoobó Jesucristodih jwí jepa-
 hachah, jwiít nihat biíc dih
 Dios ãihwã pínah ã chãjna
 caá. Páant ã chãjat pínahdih
 nihat jwí nuowã í jéihcah
 yuhna, buu jwuhna Túini
 Espírituboó Jesús ãih túini
 doonádih naáwát túutnitdih,

Dios naáwát dih naóh yapan-
 itdihbut ãt jéihyanap taga.
 Yeéb judíowã nihcannit, jwiít
 judíowã biíc dih, jwí yéejat
 jíib iiguípna jwí bejat déedih,
 Jesucristodih jwí jepahat
 jíib, Dios jwiít dih ãt táí ubup
 taga. Pánihna, jwiít nihat
 biíc dih ãih bácah panihni
 jwí jumna caá. Páant jwí
 jumuchah, ãih cáacwãdih
 ã naáwátji pahjeh jwiít ni-
 hat biíc dih ã táí chãjbipna
 caá.* 7 Dios weemdíh oi teo
 wáacnit, nin túini doonádih
 yeéb nihat judíowã nihcan-
 nitdih ã naáwát túutap jí.
 Pánih naáwát túutnit, Dios ã
 wēpatjíh weemdíh ã jéihyanap
 jí, wã táí naáwát pínah níijná.

8 Nihat Jesúihwãdih je-
 nah joinít, oboh jumni wã
 jumuchah yuhna, Diosboó
 weemdíh búdí ã oi teo wáacap
 jí, judíowã nihcannitdih
 Jesucristoíh táí doonádih
 wã naáwát pínah níijná.
 “Jesucristodih ñi jepahachah,
 Diosboó yeebdíh búdí ã táí
 chãjbipna caá”, wãpí níj
 naóh bohéna caá.* 9 Pánih
 túini doonádih bohéna, Dios
 nihatdih chãjni, ded pah
 ã jenah joyátji ã jéihya
 jwuhca naáhdih buu nihat
 cáacwãdih wã táí jéihyana caá.
 10 ¿Pánih chãjna, ded panihat
 pínahji ta tigaá? Dios nihat
 cáacwã, bita poómpna jumna
 yuhna, Jesucristodih í jepa-
 hachah, biíc dih ãihwã pínah
 ã chãjachah ennit, nihat ãih
 ángelwã, nihat nemépwãbut
 Dios chah ã táí jéih beedáát dih

* 2:22 1Co 3.16-17; 1P 2.4-5

* 3:2 Col 1.25

* 3:3-6 Gá 1.12

* 3:3-6 Col

1.26-27 * 3:8 1Co 15.9

ĩ jéihyat pínah niijná, páant át chājap wut jĩ. ¹¹ Dios biíhmah páant ā jenah joyátji biíc yoobó, jwĩ Maáh Jesucristo ā wun wāhatjijĩh át chāj beedánap wut jĩ. ¹² Pánihna, Jesucristodih jepahnit, āihwā jumna, umcanjeh, “Weemdih ā túi joiná nacaá”, niij jéihnit, Diosdih jwĩ túi jéih úbhna caá. ¹³ Pánih jumnit, yeéb judíowā nihcannitdih túini doonádih wā naáwát jīb weemdih yeejép yapat doonádih joinít, ñi jĩgahca bojóo. Yeebdih jĩgahaat pínah nihcan, Diosjeéh ñi túi jummat pínah caá. Pánihna, caandih jenah joinít, ñi túi weñeé.

Jesucristo ded pah ā oyat

¹⁴ Yeéb judíowā nihcannit, jwiit judíowā biíc dih Jesucristoihwā jumna, jwĩ ípdih bódicha caj yoh ñajnit, yeebdih búdei wā úbhna caá. ¹⁵ Dios ā pebh jumnitdih, niihat nin baácdih moondihbut mácah poómp jwĩ jamuchah yuhna, āihwā dih biíc weh pah át chājap wut jĩ. Pánih chājna, jwiitdih āih wūt át búudhdap wut jĩ. ¹⁶ Pánihna, nin pah yeebdih jwĩ íp Diosdih wāpĩ niij úbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, Túini Espíritujĩh queétdih búdei ma teo wáacá, ¹⁷ queét Cristodih ĩ túi jenah joyóchah, āih mū pánihni, fih caolihboó ā túi jummat pínah niijná. Pánih jumna, túi oinit, ded pah chājna, ĩ chāja naáh. Máa náatna baác numah bejna, buujcán ā túi tewat dée pah, queétdih túi oinit ĩ jumna naáh,

túinijeh ĩ chājat pínah niijná”, wāpĩ niijná caá. ¹⁸ Nin pahbut wāpĩ niij úbhna caá. “Paá, Cristo ā oyat ded pah búdei ā jummatdih queétdih, niihat bita míhwā dihbut, ma túi beh joyánaá. ¹⁹ Jwĩ jéih beh joí beedácah yuhna, ma teo wáacá, búdei ā oyatdih ĩ jéihyat pínah niijná. Páant ĩ jéihyechah, ded pah ma túi jéih beedáátdih, ma oyatdihbut queétdih búdei ma jéihyanaá, ma náahat pah ĩ túi chājat pínah niijná”, jwĩ ípdih wāpĩ niijná caá.

²⁰⁻²¹ Ded pah Diosdih jwĩ úbátdih, jwĩ jenah joyátdihbut caán chah búdei ā jéih chājna caá. Páant caán chah wēpni jumna, jwĩh caolih diitboó Túini Espiritu ā wēpatjĩh jwiitdih búdei ā jéih teo wáacna caá. Páant ā chājachah, niihat cāacwā, buu láa moón, táttimah bóo láa moonbát caandih búdei ĩ weñe naáh. Ded pah niihat āihwā dih búdei ā teo wáacatdih ennit, ded pah Jesucristo ā túi chāj wāhatjidihbut ennit, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tí ā jumna nah.

4

Jwiit Cristoihwā biíc dih ded pah jwĩ jummat

¹ Yeéb judíowā nihcannitdih wā bohéat jīb nemat mūboó jumna, nin pah yeebdih wā watna caá. Yeéb Dios ā ñionit jumna, túinijeh jummat caá náahap. ² “Weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, bitadih jāihcannit ñi jumna. Bita yeebdih yeejép

ī chājachah yuhna, queédih
 ijcanjeh oinit, ded pah ī
 chājatjidih ñi jwáub náhnica
 bojó.* ³ Pánih jumnit, yeéb
 táí biíc dih Túini Espíritu ā
 chājatjidih ñi yéejacan niít.
 Túí biíc dih jwī jumat pínahdih
 jwiít Dioíhwādhíh búdí bidat
 caá náahap. ⁴ Jwiít nihat
 biíc dih Jesucristoíh bácah
 panihni jeh jwī jumna caá.
 Jwiít nihatdih Dios ā wahni
 Túini Espíritu biícjeh tigaá.
 Jwiít nihat Dios ā ñíonit ā
 pehbhoó jwī bejat pínahdih
 biíc yoobó jwī pāina caá.
⁵ Caán biíc Jesússeh tigaá jwī
 Maáh. Caán Jesúsdi jeh tigaá
 jwiít nihat jwī jepahap be.
 Jesúsdi jwī jepahat júutna,
 biíc yoobó daabánit jwī jumap
 be. ⁶ Caán biíc Diosseh tigaá
 jwiít nihatdih jáap caolíh dée
 āt chājap taga. Pánih chāj
 wāhna, jwiít nihat jwī íp
 jumna, jwī Maáh caá. Ā maáh
 jumat nihat chah ā wēpna caá.
 Pánih jumna, jwiít nihatdih
 ā teo wáacna caá, ā weñat
 pínahdih jwī túí chājat pínah
 niijná. Jwiít nihat cātíh ā
 jumna caá. Páant ā jumachah,
 biíc weh dée pah túí jumat caá
 jwiít dih náahap.

⁷ Obohjeéhtih, biíc weh dée
 jwī jumachah yuhna, ā náahat
 pah mácah jéihyatnadhíh jwiít
 nihatdih Cristo āt wāhup
 taga. ⁸ Pánihat pínahdih jenah
 joinít Davidjiboó nin pah āt
 niij daacáp tají:

“Caandíh eníhcannitdih yap
 yohnit, Dios pehbhoó ā
 jwáub páuh laáb juibíat

táttimah, áihwādhíh
 táinidih āt wāhup
 taga”, āt niij daacáp
 tají. (Sal 68.18)

⁹ Pánihna, “jwáub páuh
 laáb juibíat”, ā niijíchah,
 “Nin baácboó jumnit,
 caandíh eníhcannitdih ā yap
 yohat táttimah, wānnitji
 ī jumapboobát āt dei bej
 jwāhup wut jī”, jwī niij
 jéihna caá. ¹⁰ Pánih caanná
 dei bej jwāhni, nihatdih
 maáh jumat túut niijná, Dios
 pehbhoó āt jwáub páuh
 laab béjep wut jī. ¹¹ Pánih
 páuh laab béjnit, áihwādhíh
 Túini Espíritudih wah deyana,
 mácah jéihyatnadhíh āt wāhup
 taga. Biquínadhíh Jesúsíh táini
 doonádhíh naóh peetát pínah
 jéihyatdih āt wāhup taga.
 Bitaboodíh Túini Espíritu
 ā naáwáchah joinít, naóh
 yapaat pínah jéihyatdih āt
 wāhup taga. Bitaboodíh
 Jesúsíh táini doonádhíh jáap
 joinít ī túí jepahat pínah
 niijná, wēp naáwát pínah
 jéihyatdih āt wāhup taga.
 Bitaboodíh Dioíhwādhíh duó
 wáinít, ā naáwátdih ī túí
 bohéat pínah jéihyatdih āt
 wāhup taga. ¹² Pánihatdih
 Cristo jwiít áihwādhíh āt túí
 wāhup taga, Dios ā weñat
 pínahdih chājnit, jwī túí míc
 teo wáacat pínah niijná. Pánih
 míc teo wáacna, ded pah Dios
 ā chājat túutuchah, jwī túí
 jéih chājna caá. Pánih jumna,
 jwiít nihat biíc dih Diosdih jwī
 chah túí jenah joibípna caá.
 Jwiít Cristoíh bácah panihni
 jumna, wébít ā behat dée pah,

* 4:2 Col 3.12-13

biíc dih jwĩ táí behbipna caá. ¹³ Pánihna, jwiít Dioíhwã táí behna, Jesús Dios wãúhdih chah jenah joinít, jwĩjeéh ã jumatdihbut chah jéihnit, biíc dih jwĩ táí jumbipna caá. Pánihat túttimah, táí behnit dée pah jumna, Jesucristo ã jumat pah muntih jwiítbut jwĩ jumbipna caá. ¹⁴ Pánihna, Jesucristo ã wãhni jéihyatnajĩh táí míc teo wáacna, wébít dée jwĩ jumcan niít. Wébítboó dedé naáwátdih joinít, ìpĩ táí joiná caá. Pánih joiná, bita queétdih yeenit yeejép ì chãjat túttuchah, ì jepahna caá. Bita Dios naáwátdih ded pah mácah ì yee naáwáchah, ìpĩ táí joiná caá. Cãac wihcanni jãáj chóo dée pah ì jumna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbut caán chóodih ã wénoh johochah, yoobópdih ã bejcan caá. ¹⁵ Jwiít dih pánihat dée jumcat caá náahap. Dios yoobópdih naóhni ã jéih yeecan caá. Páant ã jumuchah, ã naáwátdih joí cádahcan, ded yee naóhndih joyáh bojnit, bitadih oinit, yoobópdih naáwát caá náahap. Pánih jumna, Dios ded pah jwiít dih ã chãjat túttatdih táí beh joinít, beh bejnit dée pah, yeó jáap jumat pah jwĩ Maáh Jesucristodih chah jwĩ táí jenah joibípna caá. Caán jwĩ Maáh jumna, wao dáh panihni caá. ¹⁶ Jwiítboó áih bácah panihni caá. Áih muj nah, áih téihya, áih jítcha, áih tãah panihni jwĩ jumna caá. Cãaquíh bácah táí dũj

ñúhna, ñeh tõpna táí wẽpna, ã táí jumna caá. Pánihat dée, jwiítboó táí biíc dih míc oinit jumna, jwĩ táí jumna caá. Pánih míc oina, mácah jwĩ jéihyatnajĩh míc teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ã weñat pínahdih biíc dih jwĩ táí jéih chãjna caá.*

Jwiít Cristoíhwã jumna, táiniboodih jwĩ tútt nũmát

¹⁷ Jwĩ Maáh ã naáwát túttatji pah yeebdih wã wẽp wutna caá. Ñi déewã Diosdih jéihcannit ì chãjat dée pah, yeebboó ñi chãj cádahaá. Queétdih táí jenah joicánnit, túbit yeejép ì chãjna caá. ¹⁸ Ded pah Dios ã jumatdih beh joicán, dupéát panhipboó jumnit, Diosdih yuúp pah ì jumna caá. ¹⁹ Dios ded pah queétdih ã wutuchah yahna, queét jéih joicánnit panihnit ì jumna caá. Pánih joicán, tíic jenah joicánjeh, ì yéej chãjatdih cádahíhcan, chah ì bidna caá.*

²⁰⁻²² Obohjeéhtih, Cristoíh táini doonádih bita yeebdih ì táí bohénachah joiná, bita yeejép chãjnit pah jumcan, Jesús ã jumat pah yeebdih ìt jumat túttap tajĩ. Máa yéguehdih yohat dée pah, jãtíh ñi yeejép chãjatjidih cádahat pínah niijná, ìt bohénap tajĩ. “Jwiít yeejép chãjnit, bádí jwĩ wẽbipna caá”, jãtíh ñit niúj jenah joyóp ta yah jĩ. Obohjeéhtih, wẽican, chah yeejép chãj bejna ñit chãjap tajĩ.* ²³ Pánih yeejép ñi jenah

* 4:16 Col 2.19

* 4:19 Ro 1.21-25

* 4:20-22 Col 3.9

joyátdih cádahnit, túiniboodíh túut nuumná, Dios ã weñat pínahdihjeh jenah joyát caá náahap. ²⁴ Páant níj jenah joinít, túiniboodíh ñi chājbipna caá. Dios ã jummat pah jwī jummat pínah níjñá, jwiít dih jáap dée át chājap taga. Páant ã chājachah jéihnit, jwiít dih túi chājat caá náahap.*

²⁵ Ñi yeeatdih ñi cádahaá. Jwiít biíc bácah panihnit jumna, míic yeena, jwiít míicjeh jwī míic yéejana caá. Pánihna, yeecanjeh, yoobópdih míic túi naáwát caá náahap.*

²⁶ Bitadiah íjna yuhna, yeejép ñi chājca bojoó. Caán yeó jáapjeh ñi íj cádahaá.*

²⁷ Ñi íj atdih quíib buudcán, nemép ã náahatboodíh ñita chāj tagaá.

²⁸ Ded nuumní ã nuumát dih ã cádaha naáh. Nuumcánjeh, ded moh yéejnidih teo wáacat túut níjñá, túinidih ã tewe naáh.

²⁹ Íi náah jumni naáwát dih ñi míic naóhca bojoó. Túi míic teo wáacat túut níjñá, túiniboodíh jeh ñi míic naáwá.

³⁰ Jwiít Dios pehbhoó jwī bejat pínahdih jwī jéihyat pínah níjñá, Dios Túini Espíritu jwiít dih át wahap taga. Pánihna, yeejép chājna, caandíh ñi jīgahaca bojoó.

³¹ Bitá yeebdíh í túi chājcatdih jwúb náhnican, ñi quíib buudá. Páant ñi quíib buudcáh, maiwā man pah ñi íjat yeebdíh ã yéejabipna

caá. Pánih íj yapnit, ñi míic jūih ñaacát dih ñi cádahaá. Bitadiah yeejép dooná ñi naóhca bojoó. Dedé yeejép ñipí míic chājatdih ñi cádahaá. ³² Pánih cádahna, yeéb míicjeh oina, jīgah ennit, ñi túi míic teo wáacá. Yeebjéh ñi míic yéej chājatjidih ñi míic ámohoó. Diosboó jwī yéejatdih ã yohat pínah níjñá, Cristo jwiít dih át wan wūhap wat jī. Páant ã yohat pah, yeebbút bitadiah ñi eníhcatdih yohat caá náahap.*

5

Dios weh jumna, ded pah jwī jummat

¹ Jwī weh jwiít dih ennit, biíc yoobó í chājat dée pah, Dios weh ã oinit jumna, caandíh jenah joinít, biíc yoobó ñi jumú. ² Pánih jumna, Jesuscristo jwiít dih ã oyat pah, bitadihbut ñi túi oyoó. Pánih búdí oinit, jwī yéejat jíib, caán jwiít dih át wan wūhap wat jī. Judíowā Dios ã weñat pínah níjñá, caandíh oveja wūhdih ípí mao cáo wūhap jī. Páant í mao cáo wūhat dée pah, Jesús jwiít dih át wan wūhap wat jī.*

³ Jesúhwā jumna, dedé íi náah jumnidih ñi chājca bojoó. Pánih chājatdihbut ñi jenah joicá bojoó. Bitáih bií déedihbut ñi en ñinahca bojoó. Páant ñi chājcah, yeebdíh dooná ã wihcan níit. ⁴ Dedé íi náah jumnidih míic níjñá, jenah joicánnit pahbut míic wéhecan, ñi míic yeejép deoh naóhca bojoó. Dios túini ã

* 4:24 Gn 1.26; Col 3.10

* 4:25 Zac 8.16; Ro 12.5

* 4:26 Sal 4.4; Stg 1.19-20

* 4:32 Col 3.13

* 5:2 Ex 29.18; Sal 40.6

jumuchah, áihwádh táinijeh míc wéheat caá náahap. Pánih míc wéhena, “Jwiítidih ma túi chājna caá”, Diosdih niiját caá yeebdíh náahap. ⁵ Nindih ñi túi náhninaá: Ded íí náah chājni, ded íí náah chājat jenah joiníbat Dios pehbboó ā waadcán niít. Ded dawá bíí déedih en ñinahnitbut ā waadcán niít. Pánih en ñinahni bíí déedihjeh wēinit, Diosboodíh ā jéih wēican caá. Pánih chājni Jesucristo ā maáh nihcah, Dios maáh ā jumapboó ā jubícan niít. Pánihatdih yeéb ñi túi jenah joyoó.

⁶ “Páant ñi chājachah, ā túina caá”, ded ā niij yee naáwáchah yuhna, yeébbboó ñi joyáh bojoó. Pánih yeejép chājnit Dios ā watatdih í yap yohatji jíib, bádí íjnit, queétdih ā peéh chājbična caá. ⁷ Pánih yeejép chājnitdih ñi pej jumca bojoó. ⁸ Diosdih ñi jepahat pínah jātih, túi chājcan, dupúát panhipboó ñit jum jwahap taga. Obohjeéhtih buu, Jesucristodih jepahna, baabát panhipboó ñi jibna caá, buca. Pánih jumnit, táinijeh ñi chājaá. ⁹ Baabát panhipboó jumna, táinijeh ñi jumbična caá. Yeecanjeh, yoobópdih ñi naóhbična caá. ¹⁰ Dios ded pah ā weñat pínahdih ñi bidíí. ¹¹ Diosdih náahcannit dupúát panhipboó jumna, yeejép í chājat pah yeébbboó ñi chājca bojoó. Páant í túi chājatdih ennit, Dios naáwátdih naóhna, “Páant ñi chājachah, ā túican caá”,

queétdih ñi niijí. ¹² Cāacwā í encah, queét yeejép wā tabit yeejép í chājatdih bitadih míc wéhena, jwíta tíic tagaá. ¹³ Queét yeejép chājnitdih Dios naáwátdih naóhna, jiiátjñh jii bídat pah chājna, í chājat yeejép ā jumatdih queétdih jwí jéihyana caá. Páant í yéej chājatdih jwí jéihyanachah, í túut nuumbíčna caá. Pánih túut nuumnít, baabát panhipboó í jumbična caá. ¹⁴ Pánihat pínah caá nin pah jwípí niij ewep:

“Eoni panihni, ma jáa bojoó. Wanní panihnitbut, ma boo pud jūúwá. Meém yeejép chājni baabát panhipboó ma jumat pínah niijná, ma túi chājat pínahdih Jesucristo meemdíh ā jéihyabíčna caá”, jwí niijná caá.

¹⁵ Pánihna, jñi túi chāja chaáh! Jenah joicánnit pah jumcanjeh, túi jenah joinít ñi jumúú. ¹⁶ Bui láa cāacwā tabit yeejép í chājachah, yeébbboó yeó jáap jumat pah Dios ā weñat pínahdih jenah joinít, táinijeh ñi chājaá.* ¹⁷ Pánih jenah joicánnit jumcan, Dios ā weñat pínahdih ñi túi beh joyoó. ¹⁸ Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi jenah joyátdih, ñíih bácahdihbut ñi yéejana caá. Yeejépdihbut ñi chājna caá. Máihñat yeebdíh yeejép watni dée caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā túi teo wáacat

* 5:16 Col 4.5

pínahdih búdei ñi bidii. Caán ã wũhni weñat pínahdihjeh ñi bidichah, caánboó yoobópdih weñat ã wũhbiþna caá. Caán táiniboodíhjih wutni caá.

¹⁹ Míic wéhenit, Diosdih ñi weñeé. Pánih wẽina, David ã daacátjidih, bita i daacátjidihbut eonit, Táini Espiritu ded pah ã jéihyanachah, caandíhbut ñi eweé. Caoliþ diitboobút caandíh wẽinit, ñi eweé.

²⁰ Pánih jumnit, yeéb Cristoíhwã ded pah ã yapachah, biic yoobó “Ma tái chãjna caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumúú.*

Jesúíhwã áa jumnit ded pah i jummat

²¹ Cristojeéh tái jummat túut niijná, bita Jesúíhwã i jenah joyátidih i naáwáchah, wẽi joinít ñi míic tái jepahaá.

²² Jwí Maáh Jesúsdih ñi jepahat dée pah, yeéb yaádhboó ñi weha mánadih ñi tái jepahaá.*

²³ Nin pah ã jumna caá: Newé wao dáh panihni ã jumuchah, ájeéh bóli áih bácah panihni mi jumna caá. Pánihna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pánihat pah, Cristo maáh jumna, wao dáh panihni ã jumuchah, jwiit áihwãboó áih bácah panihni jwí jumna caá. Caanjéh jwiitdih tái ubni ã jumna caá. ²⁴ Pánihna, Cristoíhwã jumna, caandíh jwí tái jepahat pah yadboó mijeéh bóodiþ jepahat caá náahap.

²⁵ Bũ yeéb neoná áa jumnitdih jwuh wã jwúub naóhna caá. Cristo jwiit áihwãdih búdei oina, jwiitdih át wan wũhup wat jí. Pánihna, jwiitdih ã oyat pah, yeebbát ñi weha mána yaádhdiþ ñi tái oyoó.*

²⁶ Jwiit áihwã jwí jummat pínah niijná, Cristo jwiitdih wan wũhudiþ át dei júúwup tají. Pánihna, áih táini doonádiþ joinít, jwí jepahachah, yéguehdih jwí choc yohat pah, jwí yéejatdih át yoh wũhup taga. Áihwã jwí jummat júutat pínah niijná, jwí daabánap jí.

²⁷ Pánih yéejatdih yoh wũhna, jwiit nihat áihwãdih Dios pebhboó Jesús ã ub bejehchah, táini yoobát yéejat wihcannit, quei wihcannit, wiguihat wihcannit, tái jígonnit jwí jumbiþna caá.* ²⁸ Cristo áihwã áih bácah déediþ ápi tái en daoná caá. Pánihat pah, yeéb neoná ñíih bácahdih ñipí míic tái en dawát pah, ñi weha mána yaádhdiþ tái en dawát caá náahap. Queétboó ñíih bácah dée jumna, queédih tái en daonít, ñíih bácahdihbut tái en daoná caá ñi chãjap. ²⁹⁻³⁰ Jwiit nihat jwíih bácahdih yéejaiþcan, caandíh jwípi tái chãjna caá. Pánihat pah, jwiit Cristoíhwã áih bácah dée jwí jumuchah, caanbút jwiitdih ápi tái chãjna caá. Páant ã tái chãjat pah, jwí weha mána yaádhdiþ tái chãjat caá jwiitdihbut náahap. ³¹ Nin pah Moisés át niij daacáp

* 5:20 Col 3.16-17
2Co 11.2; Ap 21.2,9

* 5:22 Col 3.18; 1P 3.1

* 5:25 Col 3.19; 1P 3.7

* 5:27

tajī: “Páant tigaá ded newé yad pínahdih ubna, ā mánadih pahnit, ājeéh bólijeéhjeh ā jumbipna caá. Pánihna, queét chénewā jumna yuhna, biíc bácah dée pah ī jumbipna caá”, āt niij daacáp tajī.*

³² Páant ā niiját dih beh joyát ā buona caá. Obohjeéhtih, buona yuhna, yoobópdih ā jumna caá. Nin pah niij naóhna caá āt chājap: Jwiit ni-hat Cristoíhwā āih bácah panihni jumnit, ājeéh biíc pah jwī jumna caá. ³³ Pánihat dée, yeéb neoná ñi weha mána yaádhjeéh biíc pah ñi jumna caá. Pánih jumnit, ñi weha mána yaáhdih túi oyat caá náahap. Yaádhbut ñi weha mánadih túi joyát caá náahap.

6

Ī mána ī wehjīh ded pah ī jummat

¹ Būu yeéb wébít dih jwuh wā jwúub naóhna caá. Jwī Maáh Jesús dih jepahnit jumna, ñi mána ī wutuchah, jipónih niijcánjeh, ñi jepahaá. Páant chājat dih yeebdíh Dios ā náah yacna caá.* ²⁻³ Jon jātih Moisés nin pah āt niij daacáp tajī: “Ñi mánadih ñi túi chājaá. Pánih chājna, búdí wēnit, nin baácboó maatápdih ñi túi jumbipna caá”, āt niij daacáp tajī.* Páant niij wutna, jwíh láa nin pahbut āt niijíp wut jī: “Páant ñi chājachah, wā niiját ji pah yeebdíh wā túi chājbipna caá”, āt niijíp wut jī.

⁴ Būu yeéb ī mánadih jwuh wā jwúub naóhna caá. Ñi wehdih tūbit jāihnit, ñi líjaca bojoó. Obohjeéhtih, oínit, ñi túi wái behanaá. Dios ā weñat pínahdih ded pah ī chājat pínahdih ñi bohénaá. Dios naáwát dih ī joyáh bojochah, ñi túi joyát tútú.*

Teo wāhñit, ī maátabut ded pah ī jummat

⁵ Būu yeéb teo wāhñit dih jwuh wā jwúub naóhna caá. Yeebdíh wutnit ī peéh chājat pínahdih úumna, queétdih ñi túi jepahaá. Cristodih ñi jepahat pah, queétdihbut wēnit ñi jepahaá. Yabhcanjeh, queétdih ñi túi teo wāhūú. ⁶ Yeebdíh wutnit ī enechahjeh túi teona yuhna, ī encah teocannit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristodih teo wāhñit jumna, Dios yeebdíh ā náah yacat pah túi wēi chājnit ñi jumūú. ⁷ Pánihna, ded pah teo wāhna, cāacdihjeh teo wāhcan, wēnit, jwī Maáhboodíh jeh ñi teo wāhūú. ⁸ Pánih chājnit, nindih ñi túi náhninaá: Ded pah túini ñi chājachah, Diosbut táinidih yeebdíh ā chāj jwúubabipna caá. Ñi teo wāhuchah, cāacwā yeebdíh jíib wāhna, ī wāhcahbut, biíc yoobó Dios táinidih ā chāj jwúubabipna caá.*

⁹ Būu yeéb queét ī maátadih jwuh wā jwúub naóhna caá. Yeebdíh teo wāhñit dih táinijeh ñi chājaá. “Wā wutat dih ma jepahcah, búdí

* 5:31 Gn 2.24

* 6:1 Col 3.20

* 6:2-3 Ex 20.12; Dt 5.16

* 6:4 Col 3.21

* 6:8 Col 3.22-25

wā peéh chājbiḡna caá”, ñi niḡ jūihca bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Jwī Maáh Jesu-cristo, Dios pehbhoó jumni queétdihbut ĩ Maáh caá.* Pánihna, yeéb maáta ded pah ñi chājatdih jéihnit, yeebdíh teo wāhñit ĩ chājatdihbut jéihnit, biíc yoobó ñi chājat jīb ā túi wāhbipna caá.*

Jwiit Cristoiñwā ded pah nemépwādh jwī jéih yap yohat

10 Būu yeebdíh péeni wutadidh wā naáwihna caá. Jwī Maáh Jesús nihadidh jéih beedáni ā jumuchah, jwiit caán biícidih jumna, caandíh túi jenah joinít, nemépwādh yap yohnit jumt caá náahap. 11 Romadidh moón soldadowā ĩ maáh nihat ā wāhni míc maona ĩ jāhat chóodih ĩpī dūoná caá. Pánihat dée pah yeebbút jwī Maáh Dios nihat ā wāhni jāhat pínahdih ñi ubúú, nemép ā yeeatdih túi yap yohat túut niijná. 12 Cāacwādhidh pohba nihcan caá jwiitdih míc mawat panihni ā jumup. Obohjeéhtih, wēpép nemépwādh jwī míc maona caá. Queét nihat jwiit cāacwādhidh yeejép ĩ wutna caá. Jwiit Jesúihwādhidh chah eníhcan, Dios ā wutadidh ĩ yap yohat túutna caá. 13 Pánihna, ĩtah chóo panihni, nihat Dios ā wāhni jāhat pínahdih ñi ubúú, nemép yeebdíh yeejép ā chājat túutachah yuhna, ñi túi yap yohat túut niijná. Pánih chājna, míc mao péanachah,

ñáo jweicánjeh, wēp ñuhñit panihñit ñi jumbiḡna caá.

14 Túi yap yohnit pínah jumihna, nin panihñit ñi jumúú: Soldado āih juyáát tōpjīh āpī juí wái chéona caá, āih yégueh chóodih ā túi tewat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbút yoobópdih naóhñit ñi jumúú. Soldado āih tacadidhbut ĩtah chóo āpī dūoná caá, caandíh eníhcannit āih caolididh ĩ ñūup chūúácat pínah niijná. Pánihat dée, yeebbút Dios ā wēpatjīh túi yoobópdih chājat caá náahap, nemépboó ñi h caolididh ā jéih yeejacat pínah niijná.*

15 Soldado āih jítchadidh túi wēpép zapatosdih āpī dūoná caá, ā túi bejat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Dioih túini doonádh ñi túi joí cádahca bojoó, jwī maáhjeéh túi jumnit, bitadidh naáwádh ñi túi bejat túut niijná.*

16 Soldado āih bácahdih jāhat naadíh āpī ubna caá, caandíh eníhcannit ĩh ñūupat doóbhñadh cáo dodhñit, ĩ ñūupachah ennit, caán naājīh ā túi míc jāhat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Diosdih túi jenah joí cádahca bojoó, nemépboó chah yeejép ā yee wutachah yuhna, ñi joyáh bo-jat túut niijná.* 17 Soldado ĩtah waochá páhadidh āpī páahna caá, āih wao dáhdih ā túi wapat pínah niijná. Pánihat dée, Dios yeebdíh ā túi ubatjididh ñi túi náhninaá, nemép ñi jenah joyátdih ā yeejacat

* 6:9 Col 4.1 * 6:9 Dt 10.17; Col 3.25

* 6:16 Sal 7.13 * 6:17 Is 59.17

* 6:14 Is 11.5; 59.17 * 6:15 Is 52.7

pínah niijná.* Soldado íbat naadíh ãpĩ ãbna caá, caandíh eníhcannitdih ã túi míc mawat túut niijná. Pánihat dée, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh ded yeebdíh yéejaihnidih Dios naáwát dih ñi naáwá,* caandíh ñi túi yap yohat túut niijná.*
 18 Pánih jumnit, ded pah ã yapachah, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh Diosdih ñi túi ùbh cádahca bojoó. Pánih ùbhna, ñíh pínahdih ùbhnit, bitaíh pínahdihbut ñi ùbú. Fonit panihnit jumcanjeh, jáanit panihnit túi jenah joinít ñi jumú. Nihat Jesúíhwādhbut ñi ùbh cádahca bojoó.
 19 Pánih ùbhnit, weemdíhbut búdí ñi ùbú, úmcanjeh Jesúíh túini doonádih yoobópdih wã túi naáwát pínah niijná.
 20 Caán doonádih wã naáwát jíb nemat múbóo ítah tōpjĩh chéoni wã jumna caá. Pánihna, caán túini doonádih naóh nit, úmcanjeh wã túi wēp naáwát pínah niijná, weemdíh ñi ùbú. Weemdíh páant naáwát caá náhap.*

Pablo ã pée túyat tútat

21 Ded pah wã jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, yeeb pébhna Tíquicodih wã wahna caá.* Caánboó Jesús dih túi jéihni, jwĩ oini caá. Jesúíh túini doonádih wã naóh jíbichah, weemdíh búdí ãpĩ teo wáacna beé. Pánihna, ñi pebhna juibínit, nihad dih yeebdíh ã naóhbipna caá.
 22 Páant ã naáwáchah, wã túi

jumatdih jéihnit, ñi jġgahat ã yayát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wã wahna caá.

23 Jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristo bíicdih yeéb Jesúíhwã ñi túi jumú. Pánih jumna, Jesucristodih túi jenah joí cádahcan, chah míc oinit ñi jumú. Páant ñi jumat pínahdih Dios ã teo wáaca naáh. 24 Yeéb nihat jwĩ Maáh Jesucristodih oi cádahcannitdih Dios ã oyatjĩh ã túi chãja naáh. Yeebdíh búdí wã túyat túatna caá.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

* 6:17 He 4.12
20.4; 2Ti 4.12

* 6:17 Ro 13.12-14; 1Ts 5.8

* 6:20 Col 4.2-4

* 6:21 Hch

FILIPENSES

Pablo queédih ã túyat túttat

¹ Weém Pablo, Timoteojih Jesucristodih teo wāhnit jumna, nihat yeéb Filipos tátchidih moón Jesúhwā, ñi maáta, yeéb nihatdih teo wáacnitdihbut túyat túttna, biíhdih daacát túttnit, nin núodih yeebdíh wā wahna caá.* ² Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo queédih ã úbát

³⁻⁴ Yeebdíh náhnina, wā úbát jummat pah búdei wēnit, “Túina caá, Paá”, jwí íipdih wāpí niijná caá. ⁵ Túini doonádih wā bohé jibichah, Jesúsdiñ ñi jwíih jepahni yeó jáapmant, buubut páantjeh weemdíh teo wáacat tútt niijná, úbhñit, dinerodihbut ñipí wahna caá. Páant ñi túi teo wáacatdih náhninit, búdei wāpí wēi úbhñina caá.

⁶ Jesucristodih jepahnit ñi jumachah, jwí íip Dios yeebdíh túiniboodíh tútt nuumná caá ã chājap. Jesucristo nin baácboó ã jwúb dei júbwáchah, yeebdíh ã tútt nuúm jwíihat pahjeh mantih, yéejat wihcannit yoobát ñi jummat pínah niijná, ã tútt nuúm péabipna caá. Páant ã chājat pínahdih wā túi jéihna caá.* ⁷ Yeebdíh búdei oinit, páant wā wēi

jenah joyóchah, ã túina caá. Dios weemdíh oinit, Jesúh túini dooná ded pah ã jummatdih bitadih wā bohé jibichah, nemat muúboó wā jumachah, ãpí túi teo wáacna caá. Weemdíh ñi teo wáacat pínah niijná, yeebdíhbut oinit, biíc yoobó ãpí teo wáacna caá.

⁸ Jesucristo ã oyatjih yeebdíh búdei wā bidatdih Dios ã jéihna caá. ⁹ Yeebdíh nin pah wāpí niij úbhñina caá: “Paá, queédih búdei ma teo wáacá, túi oinit jumna, ma naáwát dih chah jéihnit, túi jenah joinit í jummat pínah niijná. ¹⁰ Pánih jumna, ded pah í túi chājat pínahdih í jéihbipna caá. Pánih jéihna, Cristo nin baácboó ã jwúb dei júbwáchah, túi chājnit í jumachah, í yéejatji jíb queédih ã peéh chājcan niit. ¹¹ Páant í túi chājachah, Jesucristo queédih ã teo wáacatjidih nihat cáacwā í jéihbipna caá. Pánih jéihnit, ‘Dios túini, wēpni ã jumna caá’, meemdíh í niij wēi naóhbipna caá”, Diosdih wāpí niijná caá.

Pablo Cristo ã weñat pínahdihjeh ã chājat

¹² Wā déewā panihñitá, nindih ñi túi jéihyat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá: Buu nemat muúboó wā jumachah yñhna, túini doonádih dawá cáacwā joiná caá í chājap. ¹³ Cristoíh doonádih wā bohéatji jíb nemat muúboó wā jummatdih nihat maátañ muúboó jumnit soldadowā í jéihna caá. Nihat

* 1:1 Hch 16.12

* 1:6 Sal 138.8

* 1:13 Hch 28.30

bita ninjĩh jumnitbut caandĩh ĩ jėihna caá.* 14 “Pablo nemat muúboó jumna yuhna, Dios ā teo wáacachah, Jesúih doonádih ā naóh cádahcan caá. Pánihna, jwiít dihbut yeejép ĩ chājachah yuhna, biíc yoobó ā teo wáacatjĩh jwĩ naóh cádahca bojat dée caá”, niijnít, úumcanjeh, chah dawá ninjĩh moón Jesúihwā āih túini doonádih bitadih wēp naóhna caá ĩ chājap.

15 Biquína weemdĩh jepchá tabnit, “Jwiít Cristoih doonádih jwĩ bohénachah, cāacwā búdí wēinit, jwiítboodĩh ĩ túi péebipna caá”, niij jenah joinít, āih doonádih ĩ bohéna yuh caá. Obohjeéhtih, bitaboó páant jenah joicán, cāacwā Cristodih ĩ túi jepahat pínah niijná, túinijeh caandĩh ĩ bohéna caá. 16 Queét weemdĩh, Cristodihbut oinit, āih doonádih ĩ bohéna caá. Cristoih doonádih bitadihbut wā túi bohéat pínah niijná, Dios weemdĩh nemat muúboó ā wahatdih jėihnit, queétbut caán doonádih ĩ túi bohéna caá. 17 Obohjeéhtih, queét jepchá tabnit weemdĩh enihcan, Cristodih yoobópdih oican, cāacwā queétboodĩh ĩ en weñatdihjeh náahna, āih doonádih ĩ bohéna yuh caá. Pánih bohéna, nemat muúboó wā jumuchah, weemdĩh ĩ jĩgahat tútũhna caá. 18 Obohjeéhtih, páant ĩ chājachah yuhna, Cristoih doonádih bohé tigaá ĩ chājap. Queét Cristodih

yoobópdih oican yuhna, āih túini doonádih ĩ naáwáchah, cāacwāboó caandĩh ĩ jepahna caá. Bitaboó túi oinit, ĩ bohéna caá. Pánihna, queét nihāt ĩ bohénachah, dawá cāacwā joiná caá ĩ chājap. Páant ĩ joyát doonádih joinít, búdí wā wēina caá.

Nindihbut jenah joinít, wā wēina caá. 19 Diosdih ĩi úúbúchah, Túini Espiritu ā teo wáacatjĩh weemdĩh nemat muumánt ĩ bacabipna caá. 20 Obohjeéhtih, páant ĩ bacanachah, ĩ mawachah yuhna, weemdĩh dedé pínah nihcan caá. Ded pah Cristo weemdĩh ā teo wáacatjidih náhninit, cāacwā caandĩh ĩ weñat pínahdihjeh caá wā náah yacap. Pánihna, úumcanjeh, āih doonádih páantjeh yoobópdih bohéna, wā túiccan niít. 21 Wā jum jwuhna, Cristo ā náah yacat pah wā chājbipna caá. Obohjeéhtih, wānna, ājeéh wā jumuchah, chah āta túi tagaá.* 22 Páant niijná yuhna, wā jum jwuhĩhna caá, Cristoih doonádih wā naáwáchah, chah dawá caandĩh ĩ jepahat pínah niijná. Páant niijná yuhna, ā pebhboó bejat túut niijná, wunatdihbut wāta náah tagaá. Pánihna, ded pah chah wā náahatboodĩh wā jėihcan caá. 23 Cristo biíc dih búdí jumihna, ā pebhna wā bejihna caá. Nin baácboó jummat chah túini con baác ā jumna nacaá. 24 Obohjeéhtih, chah túini ā jumuchah yuhna, yeebdĩh teo wáacat pínah

* 1:21 Gá 2.20; Col 3.4

niijná, jum jwuhat caá weemdih náahap. ²⁵ Pánihna, caandih jéihna, ñijeéh wã jum jwuhat pínahdih wã jéihna caá. Pánih jum jwuhna, yeebdih páantjeh wã teo wáacipna caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ñi weñat pínah niijná. ²⁶ Ñi pebhna wã juibínachah, Jesús weemdih ã bacaatjidih jéihnít, “Jesucristo át túi teo wáac tagaá”, caandih ñi niij wēibipna caá.

Cristoíhwã ded pah í jumat

²⁷ Nindih yeebdih wã naóhbiipna caá: Cristoíh táini doonádih jepahnít jumna, ã jumat tútat pahjeh túi wēpnit panihnít ñi jumúú. Ñi pebhna juibína, wã juibícahbut, áih doonádih bitadih ñi bohéatdih wã náah yacna caá. Pánihna, túi biíc dih jenah joinít, táini doonádih chah wēp naóhñit ñi jumúú. Páant ñi jumat doonádih wã joíhna caá. ²⁸ Yeebdih eníhcannitdih ñi úumca bojoó. Ñi úumcatdih ennit, Dioíhwã ñi jumatdih bita í jéihbiipna caá. Pánih jéihnít, Dios yeebdih ã túi ubat pínahdihbut í jéihbiipna caá. Queét iiguípna í bejat pínahdihbut í jéihbiipna caá. Páant tigaá Dios ã chãjbip. ²⁹ Cristodih ñi túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdih át náah yacap taga. Pánih náah yacnit, áihwã ñi jumat jíib míic yáihnít jumna yuhna, caandih cádahcannit pínahbut át náah yacap taga. ³⁰ Con láa ñijeéh wã jumuchah,

weemdih yeejép í chãjatdih ñi enep jí. Buubut weemdih páant í chãjat doonádih ñi joiná nacaá. Cristoíhwã jwí jumat jíib, bita yeebdih yeejép chãjnit, weemdihbut yeejép í chãjachah, jwiít nihadidih biíc yoobó buwat ã jumna caá.*

2

Cristoíhwã túi biíc dih í jumat

¹ Yeéb Cristoíhwã ñi jumuchah, ã oyatjih yeebdih ã túi weñana caá. Táini Espíritu ñijeéh ã jumuchah, bitadih oinit, jígah en teo wáacnit ñi jumna caá. ² Páant ñi jumuchah jéihnít, wã túi wēina caá. Pánihna, biíc yoobó jenah joinít, míic oinit, táinijeh ñi jumat doonádih joinít, chah wã wēibipna caá. ³ “Weém nihadidih jéihni caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Bita yeebdih í wēi enat pínahdihbut ñi bidca bojoó. Obohjeéhtih, bitadih túi wēinit, “Caánboó chah táini ã jumna caá”, ñi niij jenah joyoó. ⁴ Yeéb ñi weñat pínahdih bidcanjeh, bitadih ñi túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh yoobát caandih ã jwúub waadáat

⁵ Jesucristo ded pah ã jenah joyát pahjeh muntih, yeebát biíc yoobó ñi jenah joyoó.

⁶ Caánboó Dios yoobát jumna yuhna, “Wã íp biíc yoobó wã jumatdih wã cádahcan niít”, át niij jenah joicáp wat jí.*

* 1:30 Hch 16.19-40 * 2:6 Jn 1.1-3; Col 1.15

7 Pánih Dios biíc yoobó ã jumatdih cádahnit, nin baácboó teo wāhni pah āt cāac jumap wut jī.

8 Pánih chājna, jwiít cāacwā jwī jumap pah oboh jumni āt jumap wut jī. Pánih jumnit, ã ípdihi túi jepahna, ã náahat pah āt wun wāhap wut jī. Yeejépwādihi ípī mawat pah, caandíh cruzboó ít péoh dodh mawap wut jī.*

9 Páant ã jumachah, jwī íp caandíh chah maáh āt waadánap wut jī, ni hat cāacwā caandíh í weñat pínah niijná.*

10 Pánihna, Jesús ã maáh jumatdih jéihna, jeámant moón, nin baácdihi moón, iiguípbóo jumnitbut bódicha caj yoh ñajnit, caandíh í wēi naóhbipna caá.

11 “Jesucristo Maáh yoobát ã jumna caá”, ni hat í niij naóhbipna caá. Páant tigaá Dios queétdih ã naáwát túutbipna caá, caandíhbut í weñat pínah niijná.*

Cristoihwāyeh iignít panihnit jwī jumap

12 Pánihna, wā oinitá, ñijeéh wā jumachah, wā naáwát dihi ñi túi jepahatji pahjeh mantih, buu yūp wā jumachah yuhna, chah ñi jepahá. Pánih jepahnit, Cristo ã túi ubnit jumna, Dios maáh ã jumatdih jenah joinít,

ã weñat pínah dihi ñi chājaá. 13 Diosjeh āpī túi teo wāacna caá, ã náah yacatdih jenah joinít, jwī túi chājat pínah niijná.

14 Ded pah ñi chājat pínah dihi wēinit, yeejépwéhecanjeh, bitadihi míic jāihcan, táinijeh ñi chājaá.

15 Pánih chājnit, Dios ã weh yéejat wi hcannit ñi jum bípna caá. Páant caá yeebdíh jumap náahap, yeejépwājeéh jumna yuhna, í chājat pah ñi chājcat túut niijná. Pánih chājcan, yeh iigni cáiwā panihnit jumna, queétdih teo wāacnit, túini dooná dihi bohéat caá náahap.* 16 Pánih chājna, Dios naáwát dihi cádahcanjeh, bitadihi ñi túi bohénaá, queétdih ájeéh í túi jumap pínah niijná.

Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácboó ã jwāub dei jūwūchah, yeebdíh bádí wēinit, “Oboh caá queétdih wāt bohéjip taga”, wā niijcán niit. 17 Cristoih dooná dihi yeebdíh wā naáwátji jīb, bita weemdíh í mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh í mao yohochah nihna, páantjeh wāta wēi tagaá. Pánihna, yeéb caán dooná dihi ñi jepahatji jīb, bita yeebdíhbut yeejépwí chājachah yuhna, caandíh cádahcan, Dios dihi páantjeh ñi teo wāhna caá. Pánih teo wāhna, ñi túi weñechah, weembát ñijeéh wā wēina caá. 18 Páant weemdíh í mao yohochah, Cristo pehbóo wā jumap pínah dihi jenah

* 2:8 Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8 * 2:9 He 2.9; 12.2 * 2:11 Is 45.23 * 2:15 Dt 32.5

joinít, wãjeéh yeebbát ñi weñeé.

Timoteo ded pah ã jummat

¹⁹ Jwĩ Maáh Jesús ã náahachah, waícanjeh Timoteodih ñi pebhna wã wahbipna caá, jwúub joinít, ñih doonádih ã naáwáchah joinít, wã weñat pínah niijná.*
²⁰ Caanjéh yeebdíh oinit, ñi táí jummat pínahdih búdí ã jenah joiná caá. Bíih caan pánihni ã wihcan caá. ²¹ Bitá ì weñat pínahdihjenah joiná, Jesucristo ã náahatboodíh ì jenah joicán caá. ²² Obohjeéhtih, Timoteoboó táí chãjnit, wã wãúh panihni wãjeéh táini doonádih ãpĩ bohéatdih yeéb ñi jéihna caá. ²³ Pánihna, ninjĩh moón maáta weemdíh ded pah ì chãjat pínahdih jéihna, Timoteodih ñi pebhboó wã wahbipna caá, yeebdíhbut wĩh doonádih ã naáwát pínah niijná. ²⁴ Jwĩ Maáh Jesús ã teo wáacachah, waícanjeh weembát ñi pebhna wã bejbipna caá.

Epafrodito ded pah ã jummat

²⁵⁻²⁶ Ñi wahniji Epafroditodihbut Timoteo biícđih ñi pebhna wã jwúub wahbipna caá. Weemdíh ñi teo wáacat tútuchah joinít, caán wã úud panihni wãjeéh teona, bita caandíh yeejép ì chãjachah yuhna, Dios naáwátđih ã táí naóhna caá. Obohjeéhtih, caán yeebdíh búdí ã náhnina caá. Æ tubúp chũúát doonádih ñi joyátđidih jéihna, búdí ã jĩgah jenah joiná caá. Pánihna,

búdí ã jenah joyátđih jéihnit, “Caandíh ì pebhboó jwúubaat caá náahap”, wã niij jenah joiná caá. ²⁷ Yoobópđih tigaá caán búdí ã tubúp chũúúp be. Wunatbit ã yapap be. Páant búdí tubúp chũúúchah yuhna, Dios caandíh jĩgah ennit, weemdíhbut jĩgah ennit, caandíh ã boonanap be. Caán wã chéen ã buudúchah nihna, weemboó búdí wáta jĩgah tagaá. ²⁸ Pánihna, buu bácah waícanjeh caandíh ñi pebhboó wã wahbipna caá, caandíh ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, weembát wã wëibipna caá. ²⁹⁻³⁰ Jwĩ maáih ã jumuchah, caandíh ñi táí wëi jwááá. Yeébboó weemdíh ñi jéih teo wáacadih jãóhcan, caandíh ñi wahachah, weemdíh ã táí teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ã náahat pah chãjna, ã wuníhip yuh be. Pánihna, caandíh, bita caan pánihnitđihbut búdí ñi wëi naáwá.

3

Cristodihjenah táí jenah joyát

¹ Buu bácah, wã déewã panihnitá, nindih wã naóhbipna caá: Jwĩ maáih jumna, búdí ñi weñeé. Páant wã naáwát pah naóh chũucánjeh, biíc yoobó wã jwúub naóhna caá, bita yeebdíh ì yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ² Ñi táí chãja chaáh! Yeebdíh mácah bohénitboó yeejép chãjnit, Diosđih eníhcannit ì jumna caá. Yeéb Dioíhwá

* 2:19 Hch 16.1-3

ñi jummat pínah niijná, queét yeebdíh quehli nah yapat chóodih bóodat túutna yah caá. Obohjeéhtih, páant ì wutat dedé pínah nihcah, queétdih ñi joyáh bojoó.³ Queét bóodnit jumna yahna, ã náahat pah ì chājcah, “Wíihwā caá”, Dios ã niijcán nacaá. “Dios yeebdíh ã túi wēi enat pínah niijná, bóodnit ñi jumna”, ì niij yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Túini Espíritu ã teo wáacachah, Jesucristodihjeh wēinit, jwī jepahachah, “Wíihwā caá”, Dios jwiitboodíh ã niijná nacaá. Pánihna, “Jwī nuowā ì naawátji pahjeh wā chājachah, Dios weemdíh ã wēi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.*⁴ Buh caandíh wā jenah joicáh yahna, bitaboó páantjeh jenah joinít, jwī nuowā ì wutatjidih ì túi jepahíhna yah caá. Játih weembút biíc yoobó wā chājap yah jī. Pánihna, “Pablo ã túi chājat chah weémboó wā túi chājna caá”, ded ã jéih niijcán caá.⁵ Nin pah chājni wā jumap yah jī: Dios ã wutatji pah, ocho yeó jáap wā cāac jummat táttimah, weemdíh quehli nah yapat chóodih ìt bóodop wut jī. Israel wūh Benjamín ã jaimená poómpdih bóo wā jumna caá.* Wā mána judíowā ì jumachah, weembút judío yoobát wāt cāac jumap tajī. Fariseo poómpdih bóo jumnit, Moisés ã wutatji pah

wā túi chājap jī.*⁶ Páant wā chājatdih ennit, “Moisés ã wutatjidih Pablo ã yap yohop be”, det ì jéih niijcán caá. Dios ã náahat pah búdí chājíhni jumna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, niij jenah joinít, Jesúihwāboodíh yeejép wā chāj jwuhap jī.*⁷ “Páant wā chājachah, Dios weemdíh ‘Caán túini caá’, ã niij enbipna caá”, wā niij jenah joyóp yah jī. Obohjeéhtih, buh Jesucristodih jepahni jumna, “Caandíh túi péeat túut niijná, páant wā chājatji dedé pínah ãt nihjican tagaá”, wā niij jéihna caá.⁸ “Caán túini caá”, cāacwā ì niijnídhbut “Caán dedé pínah nihcan caá”, wā niij jenah joiná caá. Páant ã jumachah, wā Maáh Jesucristo biíc dih wā jumachah bácah, túini ã jumna caá. Cristodih chah jéihyat túut niijná, wā túi chājatjidih “Caán yeejéjji tagaá”, wā niij jenah joiná caá, buca.⁹ Pánihna, Cristodih jéihna, ãjééh túi biíc dih wā jummat pínahdih chah wā bidna caá. Moisés ã wutatji pah wā chājachah, “Caán túini caá”, niij encan, Cristodih wā túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdíh ã niij enna caá. Cristodih jwī jepahachah ennit, “Yéejat jíib wihcannit ì jumna caá”, Dios jwiitdih ã niijná caá.¹⁰ Cristodih túi jéihyat túut niijná, játih ded pah wā jenah joyátjidih wā cádahap jī. ã

* 3:3 Jer 4.4; Ro 2.28-29; Gá 6.14-15; Col 2.11-13 * 3:5 Ro 11.1 * 3:5 Hch 23.6; 26.5 * 3:6 Hch 8.3; 9.1-2; 22.4; 26.9-11

náahat pah táí chājat túut niijná, Dios Jesucristodih ā boo pūd jūúwát túutni wēpatdih weembút wā náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ā wānat pah mūntih, caandih wā jepahat jíib, weemdihbut yeejép chājnit ī mao yohbipna nacaá.* 11 Pánihna, Jesús wānniji ā boo pūd jūúwát pahjeh mūntih, weembút wānniji wā jwúub boo pūd jūúwát pínahdih wā jéihna caá.

Chah wēp ñáoni pah Jesúsdih búdí jwī bidat

12 “Jesúsdih táí jéih beedána, caan páh yéejat wihcanni caá”, wā niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéihyat túut niijná, yeó jáap jummat pah caandih búdí wā bidna caá. Pánih bidna, ded pah Cristo weemdih ā náah yacatjidih chāj péanit, ā pebhóo jaibína, yéejat wihcanni yoobát wā jumbipna caá. 13 Wā déewā panihnitá, “Wā táí jéih beedána caá”, wā niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán, jātih wā chājatjidih náhnicanjeh, ded pah wā chājat pínahboodih wā jenah joiná caá. 14 Wēp ñáoni ā ñáwat jíib pínahdih ā bidat pah mūntih, weembút wā táí chājat jíib Jesucristo weemdih ā wāhat pínahdih wā bidna caá. Pánihna, wā táí chājatdih ennit, Dios weemdih “Wā pebhna ma jūúwú”, ā niijbipna caá.

15 Jesucristodih táí jéihnit jumna, ded pah wā jenah

joyát pah yeebbút biíc yoobó ñi jenah joyoó. Obohjeéhtih, mácah ñi jenah joyócah, Dios yeebdih ā teo wáacpina caá, yoobópdih ñi jenah joyát pínah niijná. 16 Pánihna, Dios jwiítidih ā jéihyaatji pah táí chājat caá náahap.

17 Wā déewā panihnitá, ded pah wā chājatdih náhninit, yeebbút biíc yoobó ñi chājaá. Páant jwī chājat pah mūntih, bita ī chājatdihbut ñi táí en yacaá.* 18 Bitá “Weém Jesúh caá”, niijná yuhna, yeejép chājnitdih dawá láa yeebdih wā naáwáp jī. Būubut búdí náhni dahwana, queétdih wā jwúub naóhna caá, páant mūntih. Queét Cristo cruzboó ā wān wūhatji doonádih joíhcan, páantjeh ī yéej chājna caá. 19 Pánih joíhcan, queét iiguípna bejnit pínah caá. Yéej chājatdih ñinahnit, ī weñat pínahdihjeh ī bidna caá. Pánih bidna, tíiccanjeh, “Caán túini caá”, queét ī niijná yuh caá. Nin baácdih bóodihjeh ī jenah joiná caá. 20 Obohjeéhtih, jwiítboó jeáboó jumnit pínah caá. Páant jwī jumuchah, caanmánt jwī Maáh Jesucristo jwiítidih ubádih ā jūúwát pínahdih páina caá jwī chājap.

21 Pánih jūóhna, jwī moh yéejni bácahjidih ā wēpatjih túut nuumnít, jáap bácah ā chājbipna caá. Caán ā wēpatjih nihatdih ā náahat pah ā jéih yapat túutna caá. Pánih jéihna, ā boo pūd jūúwát túttimah, ded pah áih bácah ā jummat pah

* 3:10 Ro 6.11-13; 8.29; 2Co 3.18; Gá 4.19

* 3:17 1Co 4.16; 11.1

mantih jwiítidihbut túini bácah yoobát ã jéih wãhbiþna caá.

4

Jwĩ Maáhdih páantjeh weñat

¹ Wã déewã panihnitá, yeebdíh búdí wã oina caá. Jesúih doonádih yeebdíh wã bohénachah, ñi túi jepahatjidih náhninit, búdí wã wēina caá. Pánih wēinit, yeebdíh búdí wã jenah joiná caá. Pánihna, wã oinitá, jwĩ Maáhdih ñi jwíih jepahatji pah, caandíh ñi túi péenaá.

² Evodiadih Síntiquedihbut nin pah wã wēp wutna caá: Jesúihwã yaádh jumna, míc íj cádahnit, túinijeh í jumna naáh. ³ Pánihna, wã túi pej jumniá, queét yaáhdhah ma teo wáacá, míc ámohnit, túi bíicdih í jwáub jummat pínah niijná. Queét yaádh, Clemente, bitabat weém bíicdih yeejép yapna yuhna, Jesúih doonádih jwĩ bohénah jĩ. Queét yaádhbut Jesúihwã í jumnachah, Dios áih papélah tólih panihnidih í wãtnadihbut át daacáp wut jĩ. Caán tólihboó páantjeh ájeéh jumnit cáacwã í wãtna daácni ã jumna caá.

⁴ Jwĩ maáihwã jumna, yeó jáap jummat pah ñi weñeé. Wã jwáub naóhna caá: Búdí ñi weñeé.* ⁵ “Caán túini caá”, nihat í niiját pínah niijná, bitadih túi chãjnit ñi jumúé. Jwĩ Maáh ã jwáub dei jũwát pínah bahnijeh ã jedhna caá.*

⁶ Ded pah ñi yapna yuhna, ñi náhni dahwaca bojoó. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihatdih naóhna, ã teo wáacat pínahdih ñi wáubú. Ñi wáubátjidih ã jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.* ⁷ Páant ñi chãjachah, yeebdíh Dios búdí ã teo wáacbiþna caá, ded pah yeejép yapna yuhna, jĩgahcanjeh, ñi túi jummat pínah niijná. Bitaboó yeéb ñi jĩgahcatdih í beh encan niit.

Túinidihjeh jenah joyát

⁸ Wã déewã panihnitá, nin wã péé naáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdih jumnidih, Dios ã wēi ennidih, cáacwã “Caán túini caá”, í niij jenah joiníidihbut ñi jenah joyoó. Túinidihjeh ñi jenah joyoó. Cáacwã í wēi ennidih, yeebbát ñi wēi jenah joyoó.

⁹ Yeebdíh wã bohéátjidih, ded pah wã chãjatjidihbut náhninit, bíic yoobó ñi chãjaá. Páant ñi chãjachah, Dios jwiítidih túi jummat túutni ñijeéh ã jumbiþna caá.

Caandíh í wahatjidih Pablo ã wēi naáwát

¹⁰ Bũ jwuhna, weemdíh jwáub náhninit, ñi teo wáacatdih wã wēina caá. Pánih wēinit, jwĩ Maáhdih “Túina caá”, wã niijná caá. “Weemdíh ít quíib bũud tágaá”, wã niij jenah joicán beé. Jãtih weemdíh teo wáaquihna yuhna, ñit jéih teo wáaccap taga. ¹¹ Weemdíh ñi

* 4:4 1Ts 5.16

* 4:5 Sal 119.151

* 4:6 Col 4.2-7; 1Ts 5.17-18

teo wáacatjidih wēi naóhna, “Biíh weemdíh ã jũdhna caá”, wã niijcán caá. “Wã bíbohajtíh wã túi jumna caá”, wãpĩ niijná caá. ¹² Dawá bií déedih bíbohna, wã túi jumna caá. Bií dée bíbohcan yuhna, biíc yoobó wã túi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yuhna, wã túi jumna caá. Pánihna, ded pah jumna, ded-boó jumna, biíc yoobó wēinit, wã túi jumna caá. ¹³ Ded pah weemdíh ã yapachah yuhna, Cristo ã teo wáacatjĩh, wã jéih buujána caá. ¹⁴ Pánihni wã jumuchah yuhna, buwat weemdíh ã jũwúchah jéihnit, ñi teo wáacat ã túina beé.

¹⁵ Túini doonádih bohé jwíhnit, ñíh baác Macedoniamant wã bejehah, yeéb Filipos tútchidih moón Jesúíhwájeh weemdíh dinero wahnit, ñi teo wáacap jĩ. Biíh tútchidih moón weemdíh ã teo wáaccan jĩ. Caandíh ñi jéihna caá. ¹⁶ Tesalónica tútchidih wã jum jwuhuchah,* weemdíh teo wáacna, dawá láa ñi wahap jĩ.* ¹⁷ Páant niijná, dinerodih yeebdíh uúbhna wã chãjcan caá. Yeéb bitadih ñi teo wáacat jíib Dios yeebdíh ã túi chãjat pínahboodíh caá wã náah yacap. Pánih jenah joinít, búdí wã wēina caá. ¹⁸ Epafroditojĩh weemdíh ñi wahachah, dedé weemdíh ã jũdhcan caá. Wã náahat chah ñit wahap tabe. Dioíh mũboó chej jumnidih ã cáo wãhatjidih Dios ã weñat pah,

weemdíh ñi wãhatjidihbut ã túi wēina caá.* ¹⁹ Yeéb Jesucristoíhwã ñi jumuchah, dedé ñi náahatdih jwĩ íip yeebdíh ã wãhbipna caá. Caán nihatdih bíbohni jumna, yeebdíh ã jéih túi teo wáacna caá. ²⁰ Yeó jáap jummat pah jwĩ íip Diosdih jwĩ weñat dée caá. Páant tíi ã jumna nah.

Pablo ã péé túyat tútat

²¹ Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwã ã túya naáh. Wãjeéh jumnit jwĩ déewã panihnitbut yeebdíh ã túyat túttna caá. ²² Nihat ninjĩh moón Jesúíhwãbut, Roma tútchidih moón ã maáh ã pebh moon yúh buca, búdí ã túyat túttna caá.

²³ Jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

* 4:16 Hch 17.1

* 4:16 2Co 11.9

* 4:18 Ex 29.18

COLOSENSES

Pablo queédih ã túyat tútat

¹⁻² Weém, Pablo, jwĩ úud panihni Timoteojĩh yeebdĩh túyat túttna, biĩhdih daacát túttnit, nin núodih wã wahna caá. Jesúh túini doonádih naóhni pínah niijná, Dios weemdĩh ã ñiwip jĩ. Yeéb Colosas tútchidih moón Jesúsdih cádahcannitdih wã daác wahna caá. Jwĩ íip Dios yeebdĩh oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo Jesúhwãdih ã úúbát

³⁻⁴ Yeéb Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwãdihbut ñi túi oina caá. Caán doonádih joiná, wēnit, Dios, jwĩ Maáh Jesucristo íipdih yeebdĩh úúbhna, “Queédih ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwĩpĩ niijná caá. ⁵ Yoobópdihi jumni naáwát Jesúh túini doonádih jwĩh joinít, páantjeh jeáboó ájeéh yeebdĩh ã jummat tútat pínahdih ñit joyóp taga. Páant ã chãjat pínahdih túi pãina, Jesúsdih túi jenah joinít, bita áihwãdihbut ñi túi oina caá. ⁶ Caán túini doonádih yeéb Colosadih moón ñi jwĩh jói láa, “Dios jwiítidih búdi oinit, ã túi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacat pínah dooná yoobópdihi tígaa”, ñit niij jéihyep taga. Pánih jéihnit, túi túut nūmná caá ñi chãjav. Biíc yoobó chah dawá tútchinadihi moonbút caán túini doonádih joinít,

túut nūm béjna caá ï chãjav. ⁷ Épafras yeebdĩh caán túini doonádih át jwĩh bohénap wut jĩ.* Caán búdi jwĩ oini, weem páh Cristoih doonádih naóh cádahcanni ã jumna caá. Pánih bohénit, yeebdĩh át túi teo wáacav taga, ñi túut nūmát pínah niijná. ⁸ Pánihna, jwĩ pebhna joinít, ñi túi túut nūmátidih Épafras jwiítidih ã niij naáwáp be. “Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh Diosdih, nihat Jesúhwãdihbut queét ï túi oina caá”, ã niijjip be.

⁹ Páant ñi túi chãjav doonádih joinít, yeó jáap jummat pah yeebdĩh jwĩpĩ úúbh cádahcan caá. “Ded pah yoobópdihi bohéat, yoobópdihi nihcannidihbut Túini Espiritu ã teo wáacatjĩh queédih ma túi jéihyanaá, ded pah queédih ma náah yacatdih ï jéihyat pínah niijná”, jwĩpĩ niij úúbhna caá. ¹⁰ Dios yeebdĩh ã teo wáacat pínahdih jwĩpĩ úúbhna caá, áihwã jumna, jwĩ Maáhdih chah jéihnit, ã náhat pah ñi túi chãjav pínah niijná. ¹¹ Nin pahbut yeebdĩh jwĩpĩ niij úúbhna caá: “Paá, búdi ma wēpatjĩh queédih ma teo wáacá, bita queédih yeejép ï chãjachah yuhna, oi cádahcan, biíc yoobó wēnit, ï túi jummat pínah niijná. ¹² Meém queédih míihwã pínah mat chãjav taga. Pánih chãjna, ma pebh yeh iiguípna ï juibínachah, nihat míihwã ï bíbohat pínahdih queédihbut ma wãhbipna caá. Pánihna,

* 1:7 Col 4.12; Flm 23

nihat ma teo wáacatdih jéihnit, meemdih 'Bádí táina caá, Paá', i niijí naáh", jwĩpĩ niij úúbhna caá.

Ded pah jwiútdih Jesús ã teo wáacat

¹³⁻¹⁴ Diosjeh jwiít iiguípna bejnit déejidih át táí ubup wut jĩ. Játih nemépwã i maáh jwiútdih ã wutachah, dupúát panhipboó jumnit, yéejatdih jwĩ jéih cádahcap jĩ. Obohjeéhtih, yéejnit jwĩ jumachah yuhna, Diosboó ã wúúh, ã oinidih át wun wúhat tútup wut jĩ, jwĩ yéejatdih ã yohat pínah niijná. Pánih chájna, jwiútdih dupúát panhipmant ub bacanit, ã wúúh, ã oini ã maáh jumupna át waadát tútup wut jĩ.*

¹⁵ Cristo ã íp Diosdih biíc yoobó ã jumna caá. Pánihna, nin baácdih i chájat pínah játih jumna, nihat i chájatjidih maáh ã jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwã Diosdih jwĩ jéih encah yuhna, ã wúúhboó ã íp ded pah ã jumatdih jwiútdih ã jéihyana caá. ¹⁶ Dios ã wutachah, Cristo nihat buu jumni pínahdih át jígohanap wut jĩ. Jeáboó jumnitdih, nin baáboó jumnitdih, jwĩ ennidih, jwĩ enca naáhdihbut át chájap wut jĩ. Nihat ángelwãdih, nin baácdih moón, nihat i maátadihbut át chájap wut jĩ. Pánihna, Cristo ã wut chah yáaat pínah niijná, nihatdih át chájat tútup wut jĩ.* ¹⁷ Cristojeh, nihatdih

i chájat pínah játih jumna, waóhni ã jumna caá. Æ wēpatjĩh nihatdih páantjeh ã táí jummat tútupna caá.* ¹⁸ Nihat jwiít áihwã áih bácah panihni jwĩ jumachah, caánboó jwĩh wao dáh panihni ã jumna caá. Caán wunni, jwĩh waóh boo pud júóhni, nihatdih maáh yoobát ã jumna caá.* ¹⁹ Cristo jwĩ íp biíc dih biíc bácah panihni jumna, nihat Dios ã wēpat Cristodihbut ã jumna caá. Páant ã jummatdih jwĩ íp át náah yacap wut jĩ. ²⁰ Nihat cáacwã jwĩ íp dih eníhcan, jwít yéej chájap wut jĩ. Páant eníhcannit jwĩ jumachah, jwĩ íp Cristodih cruzboó át wun wúhat tútup wut jĩ, áih meépjĩh nihat cáacwã jwĩ yéejat jíib buudáatdih ã jíib chájat pínah, ájeéh jwĩ táí jummat pínahbut niijná. Pánih chájnit, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baáboó jumnitdihbut caán biíc dih át táí jummat tútup wut jĩ.*

Cristo jwiútdih ã táí ubuchah, ded pah jwĩ jummat

²¹ Yeebbát biíc yoobó Diosdih eníhcannit, yéejnit jumna, caán biíc dih ñit jéih jumcap jĩ. ²² Obohjeéhtih, caandih ñi eníhcatdih cádahat tútupnit, buu ájeéh biíc dih Dios át jwúub jummat tútup wut jĩ. Cristo ã wun wúhatjĩh páant át chájap wut jĩ. Pánih chájna, ã pebhboó yeebdih jummat tútupnit, "Queét yéejat wihcah, peéh chájat queétdih

* 1:13-14 Ef 1.7; 6.12 * 1:16 Ef 6.12

* 1:17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3

* 1:18

Hch 26.23; Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5 * 1:20 Ef 2.16

ã wihcannit”, ã niijbípna caá.
²³ Jesúih doonádih táí jenah
 joinít, behnit panihnit jumna,
 “Ã niijátji pah, ã pebhboó wã
 juibínachah, Dios weemdíh
 táinidih ã wühbipna caá”, ñi
 niij jenah joí cádahcah, páant
 yeebdíh ã wühbipna caá.
 Caán táini doonádih nihát
 tátchinádih moón ít joyóp
 wut yuh jĩ. Weém Pablobut
 caán doonádihjeh tigaá wãpĩ
 naáwáp.

*Jesúhwādh Pabło ã teo
 wáacat*

²⁴ Jwĩ yéejatdih yohat túut
 niijná, Cristo búdí át yéej
 chūúúp wut jĩ. Biíc yoobó
 weembút yeebdíh teo wáacat
 túut niijná, wã yéej chūúhna
 yuhna, búdí wã wēina caá.
 Jwiít nihát Cristodih teo
 wāhñit jumna, biíc yoobó jwĩ
 yéej chūúhñipna caá. Cristoíh
 táini doonádih bohéat túut
 niijná, yeejép ã yapat pínah
 weemdíh páantjeh ã judh
 jwuhna caá. Pánihna, yeéb
 áihwā, áih bácah panihni ñi
 jumachah, yeebdíh teo wáacat
 túut niijná, weemdíh yeejép
 ã yapachah yuhna, búdí wã
 wēina caá. ²⁵ Jesúhwādh teo
 wāhñi wã jumát pínah niijná,
 Dios weemdíh ã ñíwip jĩ.
 Páant ã ñíwatdih jéihna, nihát
 yeéb wã déewā nihcannitdih
 wã táí naóh bohé jibna
 caá. Yeebbút buúdcánnit
 ñi jumát pínah doonádih ñi
 táí jéihyat pínah niijná, Dios
 weemdíh páant ã naóh jibat
 túutúp jĩ.* ²⁶ Caán doonádih
 jon jātih Dios cáacwādh át

naáwát túut jwuhcap wut jĩ.
 Obohjeéhtih, buú áihwādh
 át táí naóh beedáat túutúp
 be, buca. ²⁷ Caán doonádih ĩ
 jéih jwuhcah yuhna, “Judíowā
 nihcannitdihbut búdí wã táí
 chājibipna caá”, niij jenah
 joinít, buú áih cáacwādh
 caandíh át jéihya naáwáp taga.
 Nin pah caá ã jéihya naáwát:
 Cristo yeéb áihwājeéh ã
 jumachah, jeáboó chah
 túyupna ñi juibíipna caá.
 Caán doonádih jéihñit, yeéb
 wã déewā nihcannitbut ñi táí
 wēi páina caá.

²⁸ Caán Cristoíh doonádihjeh
 tigaá nihát dih jwĩ bohénap.
 Pánih bohéna, “Yeó jáap jumát
 pah Cristodih táí péenit,
 caandíh ñi cádahca bojoó”,
 queétdih jwĩpĩ niij naóhna
 caá. Dios pebhna juibínit,
 “Nit ma wūúhdih jepahñit,
 caandíh táí péenitji caá”,
 Diosdih jwĩ niij naáwát túut
 niijná, ã jéihyaatjĩh queétdih
 jwĩ táí bohéna caá. ²⁹ Pánihna,
 chūuná yuhna, Dios weemdíh
 búdí ã teo wáacatjĩh wãpĩ teo
 cádahcan caá.

2

¹ Yeéb Colosas tátchidih
 moón, Laodicea tátchidih
 moónih pínahdihbut búdí
 wã teona caá. Nihat bita
 weemdíh jéih jwuhcannitih
 pínahdihbut búdí wã teona
 caá. Páant wã tewatdih ñi
 jéihyatdih yeebdíh wã náah
 yacna caá.* ² Nin panihat
 pínahdih wã teona caá: Wēinit,
 míc oinit, táí biíc dih ñi jumát
 pínah, “Dios jwiútdih búdí

* 1:25 Ef 3.2 * 2:1 Ap 3.14-22

ã túi chãjbipna caá”, ñi niíj jéihyat pínahdih wã náah yacna caá. Dios jon jãtíh ã jéihya jwuhca naáhjidih ñi túi jéihyat pínahdihbut wã náah yacna caá. Caán ã jéihya jwuh canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowã nihcannitbut Cristodih jepahnit, Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. ³ Caán Cristo nihatdíh ã jéih beedána caá. Pánih jéihni ã jumuchah, ã teo wáacatjìhjih túi jenah joinít yeéb ñi jumbipna caá. ⁴ Pánih túi jenah joinít jumna, bita yeebdíh túi naóhnt pah ã niíj yeenachah yuhna, queédih ñi joyáh bojipna caá. ⁵ Weém ñijeéh wihcan yuhna, ñijeéh jumni pah wã jenah joiná caá. Pánihna, Cristodih túi péenit, túi biíc dih ñi jumat doonádih joinít, búdí wã wëina caá.

Jwiit Cristoíhwãdih ã túut numát tútat

⁶⁻⁷ Épafra Cristoíh táini doonádih yeebdíh ã jwíh bohénachah, túi jepahnit, “Wã Maáh ma jumúú”, Cristodih ñit niíj naáwáp wat jì. Ñi jwíh jepahatji biíc yoobó páantjeh yeó jáap jumat pah caandíh ñi túi péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jumat pah caandíh chah jenah joiná, caandíh wëinit, “Búdí ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumúú.

⁸ ¡Ñi túi chãja chaáh! Cãacwã ã yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Queét jon jãtíh moón ã jenah joyátdihjih ã bohéna caá. Páant ã bohéat dedé pínah nihcan

caá. Diosdih jéihcannitboó ã watatdihjih ã bohéna caá. Cristoíhboodíh ã bohécan caá.*

⁹ Nin pah Cristoíh dooná ã jumna caá: Caán jwí íp biíc yoobó jumni, Diosjeh tiguaá ã jumup. Páant ã jumuchah yuhna, nin baáboó jwí nihat pah át cãac jumup wat jì. Cãac yoobát ã jumuchah yuhna, ã íp ã wëpat, ã oyat, ã túyatbut caandíh ã jumna caá. ¹⁰ Yeéb Cristoíhwã jumna, Dios ã wëpat, ã oyat, ã túyatbut yeebdíhbut ã jumna caá. Pánihna, ñih caolihdih dedé ã judhcan caá. Caán Cristo nihat maátadih chah maáh ã jumna caá. ¹¹ Wã déewã Dios ã watatjidih jepahat túut niijná, quehli nah yapat chóodih ípí bóod yohna caá. Obohjeéhtih, yeéboó páant ñi chãjchah yuhna, Cristoíhwã jumna, bóod yohnit panihnit tiguaá ñi jumup. Ì bóod yohat pah ñi yéej chãjíhat jenah joyátdih Cristoboó yeebdíh át yohop taga. ¹² Caandíh ñi jepahachah, daabánit ñit jumup taga. Pánih daabánit, jwúub pah jũhna, Jesúsdi h ã yohat, ã jwúub boo pud jũwát pah ã jumna caá. Páant ã chãjat dée pah chãjnit, ãjeéh biíc dih ñi jumna caá. Pánihna, “Dios ã wëpatjìh Cristodih ã boanachah, weemdíhbut ã wëpatjìh táiniboodíh ã túut numbípna caá”, ñit niíj jenah joyóp taga.*

¹³ Yeéb jãtíh wannit panihnit jumna, ñi yéejat jíib

* 2:8 Gá 4.3,9 * 2:12 Ro 6.4

iiguipna bejnit pínah ñit jum
 jwuhup taga. Obohjeéhtih,
 buu Cristo ã wun wūhatjīh jwī
 ip yeebdīh ājeéh jumnit pínah
 āt chājap taga. Jwiit nihat
 jwī yéejatdih āt yohop taga.*
 14 Moisés ã wutatjidih jwī
 jepahcah, jwiitdih peéh chājat
 āt jumup wat jī. Obohjeéhtih,
 Cristo cruzboó ñahnit,
 jwiitdih ã wun wūhatjīh caán
 wutatjidih jwī jepahcat jīb
 buudáatdih Dios āt yohop
 wat jī.* 15 Cristo pánih
 wunna, nemépwā ī naóh
 yacat wēpatdih dúuc wáinit, āt
 yohop wat jī. Pánih yohnit,
 nemépwā ī maáh biícđih Dios
 ã yap yohochah, oboh jumnit
 ī jumna caá. Cristo cruzboó
 ã wunatjīh queéđđih ã yap
 yohatdih nihatdih jéihyana,
 Dios queéđđih āt tícanap wat
 jī.

*Cristoíhwā jumna, jwī
 nuowā ī wutatjidih jwī jepah-
 cat*

16 Ñi jeémátđih, ñi bab-
 hbatdihbut enna, jópchi
 jummat pah, widh jummat pah,
 semana jummat pah, “Buu
 Diosdih chah jwī weñat pínah
 yeó jáapna caá”, niij jenah
 joicán, ñi múic wáaccāh enna,
 “Queéđđih peéh chājat caá
 náahap”, bita yeebdīh ĩta
 niij en tagaá. Páant ī ni-
 ijíchah joiná yahna, páantjeh
 queéđđih ñi joyáh bojóó.*

17 Dios jon jātih moondīh
 páant ī chājat pínahdih āt
 wutjip taga, túttimah ded pah
 Cristo ã wun wūhat pínahdih

jwiitdih jéihyaat túut niijná.
 Obohjeéhtih, buu láa Cristo
 jwiitdih wun wūhñit, ã jwúub
 boo pud jūúwátđih jwī tái
 jéihna caá. 18 Bitaboó nin
 pah ĩpī chājna caá: “Weém
 oboh jumni Diosdih wā jéih
 úbhcan caá”, niij jenah
 joinit, ángelwāđih ĩpī úbhna
 caá, ĩ úbátđih queéđ Diosdih
 ĩ jwúub naóh yapaat pínah
 niijná. Bitabut “Oo júmat pah
 jígohatdih wā enep be. Pánih
 ennit, weém chah jéihni caá”,
 ĩpī niij jenah joiná yuh caá.
 Obohjeéhtih, páant ĩ niij jenah
 joyát dedé pínah niican caá.
 Pánih jumnit, “Ded pah jwī
 chājat biíc yoo bó, yeéb ñi
 chājcat jīb, yeebdīh Dios ã
 peéh chāja naáh”, yeebdīh
 ĩ niijíchah yahna, queéđđih
 ñi joyáh bojóó. 19 Páant
 niijnitboó Cristo ã wutat pah
 chājcan, ājeéh ĩ jumcan caá.
 Obohjeéhtih, jwiitboó áihwā
 ājeéh jumnit, áih bácah pani-
 hni jwī jumna caá. Caánboó
 wao dáh panihni jumna,
 jwiitdih ã watna caá. Caandīh
 jwī jepahachah, Diosboó
 jwiitdih āpī teo wáacna caá,
 caandīh chah jwī jéihyat pínah
 niijná.*

20 Cristo yeebdīh āt wun
 wūhup taga, yéej chāj
 cáđahñit, túiniboodīh ñi túut
 nuumát pínah niijná. Pánih
 túut nuumná, Diosdih jepah-
 cannitboó ĩ wutuchah, ñi
 joyáh bojóó.* 21 Queéđ ĩ jenah
 joyátjīh nin pah yeebdīh
 ĩpī niij watna caá: “Caán

* 2:13 Ef 2.1-5 * 2:14 Ef 2.15 * 2:16 Ro 14.1-6 * 2:19 Ef 1.22; 4.15-16

* 2:20 Ro 6.6-11; Gá 2.19-20; 4.3,9

jeémátdih babhbatdihbut jeémpan, babhcan, ñi teoca bojoó”, ìpĩ niij wutna caá. ²² Obohjeéhtih dedédih jwĩ jeéméchah, waícanjeh ãpĩ buudná caá. Pánihna, buudní pínahdih cáacwã ì jenah joyátjĩhjih ì wutuchah, Dios ã wutat pah nihcan, ì wutat dedé pínah nihcan caá. ²³ Nin pahbut yeebdíh ì niij wutna caá: “ ‘Weém oboh jumni caá’, ñi niij jenah joyoó”, ì niijná caá. Ìih bácahdih yeejép chãjnit, yeebdíhbut biíc yoobó ì chãjat túutna yuh caá. Páant ì wutuchah, jéih beedánit ì jenah joyát pah ì chãjat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, ì wutat ã túican caá. Páant cáacwãjeh ì wutat dée nihna, jwĩ yéej chãjatdih jwĩ cádahíhichah yuhna, jwiít dih ã teo wáaccan caá.

3

¹ Cristo waóh boo pud jũóhni ã jumuchah, yeéb ãihwãbut ãjeéh boo pud jũóhnit panihnit jumna, ã weñat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Caán jeáboó jwĩ ìip jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, nihatdih wutni caá.* ²⁻³ Cristoíhwã jumna, ñi yéej chãjatdih ñi cádahachah, Diosboó yeebdíh ã wapna caá, páantjeh ãjeéh ñi túi jumat pínah niijná. Jeáboó jwĩ juibínachah, Dios ã wãhni pínahdih túi jenah joinít, nin baác dih bóo yeejépdih ñi bidca bojoó.* ⁴ Pánihna, Cristo

páantjeh jumat túutni, jeámant ã jwãub dei jũwúchah, nihat caandíh ì wẽi naáwáchah, yeéb ãjeéh jumnitdihbut ì wẽi naóhbipta caá.*

Yeéb Cristoíhwã ded pah ñi jumat

⁵ Cristoíhwã jumna, jãtíh ñi yéej chãjatjidih ñi cádahaá: Ñi weha mána nihcannitjĩh ñi yéej chãj cádahaá. Nihat ñi yéej chãjihat jenah joyát dihbut ñi cádahaá. Bií déedih ñi en ñinahca bojoó. Bií déedih búdí bidna, Diosboodíh ñi jenah joicán caá. ⁶ Bitã pánih yéej chãjna, caandíh ì yap yohochah ennit, queétdih ìjna, Dios búdí ã peéh chãjbipna caá.* ⁷ Pánih yéej chãjnit ñit jum jwuhji tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, buu caán yéej chãjatdih ñi cádahaá. Nin pah ñi chãjatdihbut ñi cádahaá: Ñi ìij jenah joyát dih, tubit ìjnit, ñi táoh jũihñatdih, bitadih yeejép ñi jenah joyát dih, bitadih yeejép dooná ñi naáwát dih, yeejép ñi wéheatdih, nihat páant ñi chãjatdih ñi cádahaá. ⁹⁻¹⁰ Pánihna, yeébboó Jesúíhwã jumna, yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodíh túut nuumnít ñit jumap be.* Dios yeebdíh páant ãt túut nuumát túutap taga, caandíh chah ñi túi jéihyat pínah, caán ã jumat pah ñi jumat pínahbut niijná.* Pánihnit jumna, ñi míic yeeca bojoó.* ¹¹ Cristo nihat ãihwãjeéh ã jumuchah, Dios jwiít nihatdih biíc

* **3:1** Sal 110.1; Mt 22.44; He 1.3 * **3:2-3** Ro 6.4-11; Col 2.12 * **3:4** Gá 2.20; Fil 1.21 * **3:6** Ef 2.3 * **3:9-10** Ef 4.22 * **3:9-10** Gn 1.26; Ef 2.10 * **3:9-10** Ef 4.24

yoobó ã enna caá. Pánihna, judíowã, judíowã nihcan-nitbut, bóodnit, bóodcannitbut, jwíih wéheatdih wéhenit, wéhecannitbut, bohénit, bohécannitbut, teo wáhnit, maáta déebut jwí jəm̄uchah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít nihat mácah jwí jəm̄uchah yuhna, Jesucristo nihat áihwãjeéh biíc yoobó ã jəm̄na caá. Caán oboh jəm̄ni nihcah, caandíhjah chah jenah joyát caá jwiít nihatdih náahap.

12 Pánihna, Dioíhwã, ã nílonit, ã oinit jəm̄na, nin pah ñi chãjaá: Bitadih ñi jígah en teo wáacá. “Chah jéihni wã jəm̄na caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Bitadih jũihcan, ded pah í chãjachah yuhna, íjcan, táinijeh ñi chãjaá. 13 Níjeéh jəm̄nit ñi náahat pah í chãjcah yuhna, íjcanjah, páantjeh ñi jəm̄mah bojoó. Níjeéh jəm̄nit yeebdíh í túi chãjcah enna, míc íjnit, waícanjah ñi míc yoobánaá. Jwí Maáh ñi yéej chãjatdih át yohop taga. Páant ã yohat pah yeebbút ñi íjatdih ñi míc ámohoó.* 14 Páant wã wətat chah yeebdíh nin pah wã wətna caá: Bitadih ñi míc oyoó. Pánih míc oina, nihat biíh wã wətatdihbut ñi jepahbipna caá. Pánih míc oina, biíc weh pah ñi jəmbipna caá. 15 Biíc bácah paníhni jəm̄na, míc jũihcanjah, bita Jesúhwã biíc dih jwí túi jəmat pínahdih Dios jwiít dih ã náah yacna caá. Páant ã náah yacat pah, yeeb biíc dih ñi túi jəm̄ú.

Pánihna, ded pah ñi chãjat pínahdih jenah joinít, “Nin pah chãjna, ¿bita Jesúhwã biíc dih páantjeh wã túi jəm̄ni níit?” niij jenah joyát caá náahap. Pánih túi biíc dih jəm̄nit, “Ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih ñi niijí.

16 Cristoíh túini doonádih ñi túi náhninaá. Búdí ã teo wáacatjĩh ã naáwát dih ñi túi míc bohénaá. Pánihna, míc teo wáacat túut niijná, “¡Ma túi jenah joyó chaáh! Páant ma chãjachah, meemjéh ma míc yéejabipna caá”, ñi niij naáwá. Jwí Maáhdih chah jéihyat túut niijná, Salmosjĩh, wēi ewatnajĩh, Túini Espírítu ã wáhni ewatnajĩhbut biíc dih ñi eweé. Caandíh búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih ñi niij wēi eweé. 17 Jwí Maáh Jesúsdih ñi weñaat túut niijná, ded pah chãjna, ded pah naóhna, táinijeh chãjnit ñi jəm̄ú. Cristo ã teo wáacatjĩh jwí íp Diosdih wúbhni, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.*

Ded pah Jesúhwã biícwã í jəmat

18 Yeéb áa jəm̄nit yaádh, ñi weha mánadih ñi túi jepahaá. Páant tigaá chãjat náahap jwí Maáh Cristoíhwã yaáhdih.* 19 Yeéb áa jəm̄nit neonáboó ñi weha mána yaáhdih ñi túi oyoó. Pánih oinit, jũihcanjah, túi waóhni, queétdih táinijeh ñi jəm̄ú.*

20 Yeéb í wehbut ñi mánadih yap yohcannit mícjeh ñi

* 3:13 Ef 4.2,32

* 3:17 Ef 5.19-20

* 3:18 Ef 5.22; 1P 3.1

* 3:19 Ef 5.25; 1P

jumú. Páant ñi jumachah ennit, jwī maáh yeebdíh ã wēibipna caá.* ²¹ Yeéb ĩ mánabut ñi wehdih páantjeh ñi jūihca bojoó. Pánih jūihnit, íjanit, queétdih búdí ñita jīgaha tagaá. “Ī enechah, weémboó wã túi chājcan nacaá”, ĩta niúj jenah joi tágaá.*

²² Yeéb teo wūhnit ñi maátadih ñi túi jepahaá. “Caán ã enechahjeh, wã túi teobipna caá, weemdíh ã wēi enat pínah niijná”, ñi niúj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesúsdi h weñahna, ñi maátadih yeecanjeh, ñi túi jepahaá. ²³ Yoobópdih yeéb Cristoíhwã jumna, caandíh túi jepahnit ñi jumú. Nin baácđih moón ñi maátadih jepahna, Cristodihbut jepahnit ñi jumú. Ded pah ñi maáta ĩ wutah pah yabhcanjeh, ñi túi teweé. ²⁴ Páant ñi jepahat jíib Cristoboó yeebdíh ã túi chājbi pna caá. “Wã pehbboó ñi jayúchah, yeebdíh táinidih wã wūhbi pna caá”, jwī Maáh ã niijatji pah ã wūhbi pna caá. Caandíh yeéb ñi túi jéihna caá. Jwī Maáh Cristodih yeéb teo wūhnit ñi jumna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, det túi chājcanitdih bíic judhdah wihcan, jwī Maáh ã peéh chājbi pna caá.*

4

¹ Yeéb maátaboó, ñi pehb moondíh ñi túi wáyaa.

* **3:20** Ef 6.1 * **3:21** Ef 6.4 * **3:25** Dt 10.17; Ef 6.5-9 * **4:1** Ef 6.9 * **4:3-4** Ef 6.18-20; Fil 4.6 * **4:5** Ef 5.16

Yeebdíhbut Dios ñi Maáh ded pah ñi chājchah, āpī enna caá. Páant ã enatdih túi náhninit, ã náah yacat pah yoobópdih ñi pehb moondíh ñi túi chājaá.*

Nihat queét Jesúhwã ded pah ĩ jummat

² Túi jenah joinít, yeó jáap jummat pah Diosdih ñi túi wúbú. Pánih wúbhnit, ã jepahat pínahdih jéihnit, “Weemdíh mapī túi chājna caá, Paá”, caandíh ñi niijí. ³⁻⁴ Jwiítđihbut ñi wúbú. Cristoíh táini dooná, cāacwã ĩ jéih jwūhca naáhdih bohéna, queétdih jwī túi jéihyaat pínah niijná, jwī ípdih búdí ñi wúbú. Páant wã bohéat jíib buu nemat muúboó wã jumna caá. Pánihna, det weemdíh enedih junítđih Dios naáwátđih wã túi naáwát pínah niijná, ñi wúbát pínahdih wã náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemdíh ã wutap.*

⁵ Jesúsdi h jepahcannitjeéh jumna, āih táini doonáđih queétdih ñi naáwáchah, ĩ joyát pínah niijná, yéej chājcanjeh, Dios ã náahat pah ñi chājaá.* ⁶ Bitadih míic wéhena, táinijeh ñi naáwá. Páant ñi naáwáchah, túi wēi joinít, jéihíhna, yeebdíh ĩ wúbh joibí pna caá. Páant ĩ wúbh joyóchah, queétdih ñi túi jéih jepahbi pna caá.

Pablo ã péé túyat tútat

⁷ Jwī wúđ panihni, jwī oini Tíquico, Cristoíh táini doonáđih bohéna, jwiít bíicđih

teo cádahcanni ā jumna caá. Nin wā daácnidih ub bejna, ñi pebhna jubínit, nihát wíih doonádih yeebdíh ā naóhbična caá.* 8 Ded pah wā jumatdih yeebdíh naóhñit, ñi jġahatdih ā yayáát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wā wahna caá.* 9 Tíquicodih pej jum bejni pínah wā oini, wā úud panihni Onésimodihbut wā wahna caá. Caán ñíih tátchidih bóo, Cristodih cádahcanni ā jumna caá. Pánihna, queét chénat pah jwiit ninjġih ded pah jwġi yapatdih yeebdíh ĩ naóhbična caá.*

10 Aristarco, nemat mūboó wājeéh jumni, yeebdíh ā túyat túutna caá. Bernabé baiħ Marcosbut ā túyat túutna caá. Āih doonádih jātih wāát wahap jġ. Pánihna, ñi pebhna ā jubínachah, caandíh ñi túi wēi jwāá.* 11 Jesús “Justo”, ĩ ni-ijníbut yeebdíh ā túyat túutna caá. Nit biíc peihcannitjeh caá wā déewā yoobát pohba weém biícđih Dios naáwátđih ĩ bohéna caá, Cristodih cáacwā ĩ jepahat pínah niijná. Queét weemđih túi teo wáacnit ĩ jumna caá. 12 Épafra, ñijeéh jumniġi, yeebdíh ā túyat túutna caá. Caán Cristodih teo wāhni man tigaá. Pánih jumnit, Diosdih úúbhna, yeebdíh búdí āpġ úúbhna caá, “Ded pah ā niġátġi pah Dios weemđih ā túi chājbipna caá”, niġ jéihna,

Diosdih túi péenit, ā náahat pah ñi chājat pínah niijná.*

13 Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Caán yeebdíh āpġ úúbh cádahcan caá. Laodicea tátchidih moondíh, Hierápolis tátchidih moondíhbut búdí āpġ úúbhna caá. 14 Jwġi oini Lucas, coħni cáacbut yeebdíh ā túyat túutna caá. Demas yah buca ā túyat túutna caá.*

15 Jwġi déewā Laodicea tátchidih moón búdí ĩ túyū naáh. Ninfabut mi túyū naáh. Jesúhwā miíh mūboó míc wáacnitbut ĩ túyū naáh.

16 Nin wā wahni náodih ñi míc bohé péenit, Laodicea tátchidih moondíhbut ñi wahaá, queétbut ĩ míc bohéát pínah niijná. Queétđih wā wahni náodihbut, yeebút ñi míc bohénaá.* 17 Arquipodih nin pah ñi niġ naáwá: “Jwġi Maáh Jesús meemđih ā wutátġi pah ma péanaá”, ñi niġġi.*

18 Weém Pablo, wíih téihyājġhjih nin túyat túutatđih wā daácna caá. Yeebdíh búdí wā túyat túutna caá. Nemat mūboó wā jumatdih náhninit, weemđih búdí ñi úúbu. Dios yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

* 4:7 Hch 20.4; 2Ti 4.12 * 4:8 Ef 6.21-22 * 4:9 Flm 10-12 * 4:10 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24 * 4:12 Col 1.7; Flm 23 * 4:14 2Ti 4.10,11; Flm 24 * 4:16 Ap 3.14-22 * 4:17 Flm 2

1 TESALONICENSES

Pablowã queédih ï túyat
túttat

¹ Weém Pablo, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwĩ íp Dioíhwã, jwĩ Maáh Jesucristoíhwãbut ñi jumuchah, nin náodih biíhdih daacát túttnit, yeebdíh wã wahna caá. Weém, Silvano, Timoteojĩh, jwiít biíc peihcannit yeebdíh búdí jwĩ túyat túttna caá. Jwĩ íp Dios yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.*

Tesalónicadih moón ï tútt
nuumát

² Diosdih uúbhna, “Míih Tesalónicadih moón ï tútt nuumátji ã túina caá, Paá”, jwĩpĩ niijná caá. ³ Yeebdíh náhninit, Diosdih nin pah jwĩ niij uúbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdíh túi jenah joinít, ma weñat pínahdih ípĩ chãjna caá. Meemdíh oinit, bitadihbut oina, queédih ípĩ túi teo wáacna caá. Jesucristo ã jwúub dei jãúwát pínahdih túi wēi pãinit, meemdíh ï cádahcan caá”, jwĩ niijná caá. Páant ñi jumatdih búdí wēinit, Diosdih “Túina caá, Paá”, jwĩpĩ niijná caá. ⁴⁻⁵ Jwĩ déewã panihnitá, Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naóhna, oboh jumni naáwát nihcan jĩ. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã wēpatjĩh yeebdíh jwĩ naáwáp jĩ. Páant jwĩ naáwáchah, Túini

Espíritu yeebdíh ã teo wáacap jĩ, jwĩ naáwát dih joinít, ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi jepahachah, Dios yeebdíh oinit, ãihwã pínah ã ñíwatdih jwĩ jéihna caá. Ñijeéh jumnit, yeebdíh jwĩ túi teo wáacatjidih yeebbút ñi jéihna caá.

⁶ Ñijeéh jumna, ded pah jwĩ chãjatjidih ennit, jwĩ Maáh Jesucristo ded pah ã jumatji doonádihbut jéihnít, yeebbút biíc yoobó ñi chãjna caá. Jesúh túini doonádih joíhcan íjna, bita yeebdíh yeejép ï chãjachah yuhna, Túini Espíritu yeebdíh ã teo wáacachah, yeéboó wēinit, Diosdih ñi túi joyóp jĩ.*

⁷ Páant ñi jumat doonádih joinít, nihát ñíih baác Macedonia baác dih moón, nin baác Acaya baác dih moón Jesúíhwã ñi jumat pah muntih tútt nuumná caá ï chãjap. ⁸ Pánihna, jwĩ Maáh Jesúh doonádih jepahnít, ñi túi tútt nuumátji doonádih joinít, bitabut jwĩ Maáhdih ít jepahap wut jĩ. Ñíih baác dih moón, Acaya baác dih moonjéhbut nihcan, nihát baác dih moón Diosdih ñi túi jepahat doonádih ít joyóp wut jĩ. Ñi wut yána caá. Jwiítboó ñíih doonádih queédih jwĩ naóh jwuhcah, queét jãtih ítát joyóp tabe. ⁹ Pánihna, ñi tútt nuumát doonádih jwĩ naáwát déedih, yeéb jwiít dih wēi jwááhnít, ñi túi joyátjidih ípĩ jwááh naáwáp jĩ. Ñi pãpninadih uúbh cádahnit, Dios yoobát dihjeh

* 1:1 Hch 17.1 * 1:6 Hch 17.5-9

wēi wúbhñit, ā wutadīh ñi túi jepahatjidihbut ĩpĩ naáwáp jĩ. ¹⁰ Dios wūáh jeámant ā jwúub dei jūúwát pínahdih ñi túi páñatdihbut ĩpĩ naáwáp jĩ. Caán Jesús wunnijidih yuhna, Dios át boanap tajĩ. Caan tígaá Dios yeejép yoobát ā peéh chājat déedih jwiútdih ā túi ubna caá.

2

Tesalónicadīh jumna, ded pah Pablo ā jumati

¹ Ñijeéh jumna, yeebdíh jwĩ bohénachah, túi wēi joinít, ñi jepahap jĩ. Páant ñi jepahachah, jwĩ tewat oboh jumni nihcatdih ñi jéihna caá. ² “Pablowā jwiútdih enedih ĩ jūúwát pínah jātih, Filipos tátchiboó ĩ bohénachah, ĩjñit, caán tátchidih moón queétdih yeejép ĩ chājap jĩ”, yeéboó ñi niij náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwiútdih yeejép ĩ chājachah yuhna, umcanjeh, Jesúsíh doonádih yeebdíhbut naáwádih jwĩ jubínap jĩ. Biquína ñíh tátchidih moón maáta jwiútdih ĩ naóh cádahat táutuchah yuhna, Dios ā teo wáacatjĩh Jesúsíh doonádih yeebdíh jwĩ túi naáwáp jĩ.* ³ “Pablowā yoobópdiħ ĩ naóhcan caá. Yeebdíh pániħ bohéna, queétdih ñi weñat pínahdihjeh ĩ bidna caá”, biquína ĩ niij yeena caá. ⁴ Obohjeéhtih, Dios jwĩ jenah joyátđih jéihni nin pah ā niij naáwáp jĩ: “Jesúsíh táini doonádih ĩ naáwát pínah

nijná, Pablowāđih wā wahbipna caá”, ā niijp jĩ. Pániħna, caandíh naóhna, “Pablowā túi chājñit caá”, bita ĩ niij jenah joyát pínahdih jwĩ bidcan caá. Diosboó “Ī túi chājna caá”, ā niiját pínahdihjeh bidñit, Jesúsíh doonádih jwĩ naáwáp jĩ.* ⁵ Pániħna, yeebdíh naóhna, táini niiját pah niijcán, ñíh bií déedih náahcan, ded pah jwĩ bohéatđidih ñi jéihna caá. Diosbut páant jwĩ chājatđidih ā jéihna caá. ⁶ “Pablowā chah jéihñit caá”, yeéb, bitabut ñi niij jenah joicát pínah niijná, yeebdíh jwĩ bohénap jĩ. ⁷ Jesucristoíh táini doonádih yeebdíh naáwát táutna, Dios ā wahnit jumna, yeebdíh búdí jwĩta jéih wat tagaá. Obohjeéhtih, pániħ wutcan, búdí oinit, chaíhjah bohéna, yeebdíh jwĩ yójahcap jĩ. No-maníh mi wūúhdih táinijeh mi en dawát pah yeebdíh jwĩ bohénap jĩ. ⁸ Yeebdíh búdí oinit, wéina, niħat yeó jáap jumap pah táini doonádih jwĩ naáwáp jĩ. Bita jwiútdih ĩ mao yohíħatđih jéihna yuhna, yeebdíh jwĩ teo wáac cádahcap jĩ. ⁹ “Jwĩjeéh ĩ jum láa, ĩih bácaħ ā chūunáchah yuhna, búdí ĩ tewep jĩ”, ñi niij náhnina nacaá. “Baáb jéenat pínah jātih teo jwĩħñit, páú niħat yeó jáap teo tāħ beñit, chei tac yoob póħba ĩpĩ teo cádahap jĩ. Pániħna, Dioíh táini doonádih naóhñit, jwiútdih tac buagáħcan, ĩ jeémát pínahdih jīb chājat táut niijná, búdí ĩ

* 2:2 Hch 16.19-24; 17.1-9 * 2:4 Gá 1.10 * 2:9 Hch 18.3; 2Ts 3.8

tewep jī”, ñi niúj jéihna caá.*

10 “Jwījeéh jumna, Dios ā weñat pínahdihjeh chājnit, ī tui jumap jī”, ñi niúj jéihna caá. Diosbut caandih ā jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowā yeejép ī jumap jī”, ī jéih niijcán caá. 11-12 “Jwiít nihadidih tainijeh ī bohénachah, jwī tui joyóp jī. Biquínadidihbut jwiítidih ī naáwáp jī. Ded ā wehdih ā tui bohéat pah jwiítidih ī tui naáwáp jī. Dios ā weñat pínahdih ded pah jwī chājat pínah niijná, búdí ī bohénap jī”, ñi niúj jéihna caá. Dios yeebdih át ñiwip wut jī, áihwā jumnit, ájeéh ā maáh jumapboó ñi jumat pínah niijná. Páant yeebdih jwī bohéatjidihbut ñi quib buudcán nacaá.

13 Pánihna, yeebdih jwī naáwátidih ñi tui jepahachah náhninit, búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwīpī niijná caá. Ā naáwátidih yeebdih jwī bohénachah, nin pah ñi niúj jenah joyóp jī: “Ī jenah joyátjīhjah naóhna ī chājcan caá. Dios naáwát yoobát jwiítidih bohéna caá ī chājap”, ñi niúj jenah joyóp jī. Pánih jenah joiná, caán naáwátidih joinít, Jesúsdi h jepahna, tainiboodih túut nuumná caá ñi chājap. 14 Judea baácdih moón Dioíhwā ī jumat pah yeebbút biíc yoobó ñi jumna caá. Dios ā wahni Jesucristodih queét ī jepahat jīb, ñih baácdih moón judíowā, queétdih yeejép ī chājap jī. Pánihat pah mantih,

yeebbút Jesúsdi h ñi jepahat jīb, ñih baácdih moonjéh yeebdih yeejép īt chājap taga.* 15 Queét judíowā jon jātih Dios naáwátidih naóh yapanitjidih yehna niijnít, īt mao yohop tajī. Túttimah, jwī Maáh Jesucristodihbut īt mao yohop tajī. Túttimah, Dios naáwátidih ñi joicát pínah niijná, jwiítboodih ñih tātchimantībacanapjī. Pánih chājna, Diosdih búdí íjanit, nihāt cáacwādidihbut ī eníhcan caá.* 16 Judíowā nihcanit iiguípna ī bejat déedih náahcan, Jesúsdi h doonádidih naáwátidih jwī bejehchah, judíowā jwī naáwátidih ī jāhíhip yah jī. Pánihna, Diosdih yehna ī niiját jīb, íjnit, Dios queétdih búdí ā peéh chājbi pna caá.

Pablo Tesalónicadidih moondih ā jwúub eníhat

17 Yeebdih wā cádah jūúwúchah, wíh caolih ñijeéh ā páñap be. Maátcanjeh ñijeéh wihcan yahna, yeebdih búdí jwī bidip be. 18 Pánihna, búdí oina, yeebdih enedih jwī jwúub bejíhip yah be. Weemjéh dawá láa yeebdih búdí enedih wā bejíchah yahna, Satanás jwī jib bejatidih ā jāhap jī. 19 Yeebdih Jesúsdi h doonádidih jwī naáwáchah, ñi tui joyátjidih náhninit, búdí jwī wēina caá. Jwī Maáh Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, ñi jepahatjidih jenah joinít, búdí wēina, “Jwī naóhni taini doonádidih ī tui

* 2:14 Hch 17.5 * 2:15 Hch 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12

jepahap jĩ”, Jesúsdiŋ jwĩ niĩj naóhbipna caá. ²⁰ Pánihna, yeebdíh jwĩ naáwáchah, ñi jepahatji jíib, jwĩ Maáh jwiítđih ã wēi naáwátđih jéihnit, jwiítbut búdí jwĩ wēina caá.

3

Timoteodih ã wahat

¹⁻² Pánihna, yeebdíh búdí náhni dahwanit, yeebdíh ã enat pínah niijná, Timoteodih ñi pebhna jwĩ wah bojop be. Caán jwĩ úd panihni, weemdíh pej jumni, Cristoíh túini doonádih ãpĩ naáwáp jĩ. Diosjeh caandíh ã wahachah, weemdíh búdí ã teo wáacap jĩ. Pánihna, yeebdíh ã bohéat pínah niijná, ñi pebhna caandíh wahniji, Atenas tátchiboó bíicjeh wã páñap jĩ.* ³ Jesúsdiŋ ñi jepahatji jíib bita yeebdíh yeejép ĩ chãjachah yuhna, Diosdiŋ ñi cádahcat pínah niijná, yeebdíh wã bohéat túutap jĩ. “Jesucristodih jwĩ jepahachah, jwĩ túut nũmátđih íjnit, áihwã nihcannitboó jwiítđih yeejép ĩ chãjbipna caá”, jwĩ niĩj jéihna caá. ⁴ Ñijeéh jumna, páant jwĩ yapat pínahdiŋ dawá láa yeebdíh jwĩ naáwáp jĩ. Bũ jwĩ naáwátji pah ã yapatđih ñi jéihna caá. ⁵ Pánihna, ded pah ñi jumatđih búdí jéihíhna, Timoteodih wã wahap jĩ. “Nemépwã ĩ maáh queéđđih ã yee naáwáchah, ¿queéđboó caandíh yehna ĩ niijná niít? Yehna ĩ niijcáh, niŋat conboó jwĩ bohéat búdí jwĩ tewatji

bũdní ã jumipna caá”, wã niĩj jenah joyóp jĩ.

⁶ Bũ Timoteo, ñi pebhboó juibíniji, ã jwũub juyáp jĩ. Jwũub joinít, “Niŋat Tesalónica tátchidih moón meemdíh búdí ĩ túyat túutap be. Queét Dios naáwátđih túi joiná beé ĩ chãjap be. Túi joinít, Diosdiŋ búdí oinit, ĩ múic túi oina beé. Yeebdíh náhninit, búdí wēinit, yeebdíh ĩ bidna beé. Yeéb queéđđih bidnit, búdí enedih ñi bejíhat pah mũntih, queéđbut yeebdíh ĩ bidna caá”, weemdíh ã niĩj naáwáp jĩ.* ⁷ Páant ã niĩj naáwáchah, yeebdíh jwĩ náhni dahwaat ã yayáh bejep jĩ. Yeéb Dios naáwátđih jepahnit, ñi túi jummat doonádih joinít, bita jwiítđih yeejép ĩ chãjachah yuhna, búdí jwĩ wēina caá. ⁸ Yeéb jwĩ Maáh Jesúsdiŋ ñi túi péenachah, jwĩih caolih búdí ã wēina caá. ⁹ Pánihna, “Paá, ma teo wáacatjĩh queét Jesúsdiŋ ĩ túi péeatđih jéihna, búdí wã wēina caá. Páant weemdíh ma weñaat ã túina caá”, Diosdiŋ wã niijná caá. ¹⁰ Pániŋ wēinit, yeó jáap, cheibut Diosdiŋ búdí jwĩ mũbhna caá, yeebdíh enat túutna, jwiítđih ã wahat pínah niijná. Yeéb Jesúsíhwã ded pah ñi túi chãjat pínahdiŋ beh joyát yeebdíh páantjeh ã jũdhũchah, ñi pebhna jwũub bohénadiŋ jwĩ bejíhna caá.

¹¹ Yeebdíh jwũub enedih jwĩ bejat pínah niijná, Satanás ã jáhat panihatđih ĩ yohat pínahdiŋ jwĩ íip Diosdiŋ, jwĩ

* 3:1-2 Hch 17.15 * 3:6 Hch 18.5

Maáh Jesucristodihbut b́dí jwĩ úbhna caá. ¹² Pánih úbhna, jwĩ Maáh yeebdíh ã teo wáacat pínahdih jwĩ úbhna caá, chah míc oinit, nihatdihbut ñi oyat pínah niijná. Pánihna, yeebdíh b́dí jwĩ oyat pah muntih, yeebbút bíic yoobó ñi oyat pínahdih wã náah yacna caá. ¹³ “Paá, queétdih ma túi teo wáacá, ma weñat pínahdihjeh ĩ chājat pínah niijná”, jwĩ niij úbhna caá. Páant ã teo wáacachah, jwĩ Maáh Jesucristo nihat áihwājeéh jwúub dei jūóhnit, Jesús jwĩ ĩp Diosdih nin pah ã niij naóhbipna caá: “Queét túinit ĩ jumuchah, queétdih dedé peéh chājat pínah ã wihcan caá”, ã niijbipna caá.

4

Dios ã weñat pínahdih ded pah ĩ chājat

¹ Búú bíih bohéatdih yeebdíh jwĩ naáwát túut caá. Ñijeéh jwĩ jum láa, Dios ã weñat pínahdih ded pah ñi chājat pínahdih jwĩ bohénap jĩ. Páant jwĩ bohéatjidih ñit quíib búdcáp taga. Páant ñi chājat chah ñi túi jepahatdih yeebdíh b́dí jwĩ náah yacna caá.

² Jwĩ Maáh Jesucristo ded pah ã wutatjidihjeh yeebdíh jwĩ naóh yapaatdih ñi túi jéihna caá. ³ Nin pah ñi jumat pínahdih Dios ã náah yacna caá: Diosdih jepahcannit ĩ jumat pah yeebbút ñi jumca bojoó. Ñi áa nihcannitjĩh yeejép ñi chājca bojoó. ⁴ Dios ã enechah, cáacwābut ĩ

enechah, ñi túi áa jumúú. Pánih áa jumnit, mijeéh ñi túi jumúú. ⁵ Diosdih jéihcannit ĩ áa nihcannitjĩh ĩpĩ metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdih jéihnitboó páant ñi chājca bojoó. Ñi weha mána yaádhjeéh túinijeh ñi jumúú. ⁶ Mijeéh bóojeéh jumnihdih ñi dúuc wái metca bojoó. Dios nihat ñi chājatdih jéihnit, páant ñi chājat júb b́dí ã peéh chājbipna caá. Jon ñi pebh juibínitji caandíh b́dí jwĩ bohénap jĩ. ⁷ Dios jwiútdih íi náah chājatdih wutcan, túinijeh jwĩ jumat pínahdih át wutap wut jĩ. ⁸ Butéh wã naáwátdih weemjéh wã wutat nihcan beé. Dios yeebdíh páant ã wutatdih wã naóh yapanap be. Pánihna, ded caandíh yehna niijná, weemdíh nihcan, Diosboodíh ã yap yohna caá. Caán caá Túini Espiritudih yeebdíh wāhni.

⁹⁻¹⁰ Búú míc oyatdih yeebdíh bainí wã naáwát túut caá. “Ñi míc oyoó”, Dios ã niij wutatdih joinítji caandíh túi jepahna caá ñi chājap. Pánih jepahna, nihat ñiíh baác Macedoniadih moón Jesúhwādih yeéb ñi túi oina caá. Pánih míc oinit, chah míc teo wáacnit ñi jumúú. ¹¹⁻¹² Pánih míc oina, bíicdih túinijeh ñi jumúú. Míc jāihcanjeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita ĩ tewatdih tubit ñi en naóhca bojoó. Yabhcanjeh, ñi túi teweé. Pánih teonit, bitaíh bíi déedih, ĩih jeémátidihbut tubit ñi úbh tac búgáca bojoó. Pánih

wutatdih jáantjeh yeebdíh jwí naáwáp jĩ. Caandíh ñi jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeebdíh ennit, “Queét tái chājnit caá”, ĩ niijbípna caá.

Jesucristo ã jwúub dei jūúwúchah, ded pah ã yapat pínah

13-14 B_{uu}, jwí déewā panihnitá, Jesúíhwā ĩ w_{un}uchah, ded pah ĩ yapat pínahdih yeebdíh jwí naáwát túut caá, tubit ñi jĩgahcat pínah niijná. Jesucristo ã w_{un}at túttimah, Dios caandíh át jwúub boanap tajĩ. Caan páh m_{un}tih jwiit áihwā jwí w_{un}at túttimah, jwiitdihbut ã jwúub boanachah, Jesús ã jum_upboó ájeéh jwí tái jumbipna caá. Páant jwí yapat pínahdih ñi tái náhninaá. Pánih náhninit, Jesúíhwā, ñi oinit ĩ w_{un}at túttimah, ñi bidna yahna, tubit ñi jĩgahca bojoó. Bitá Jesúsdi h jepahcannit, Jesúsjeéh ĩ wihcan niit. Pánihna, ĩ oinit ĩ w_{un}at túttimah, ĩ jwúub míic encat pínahdih jéihna, búdí jĩgahnit, ĩ moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jepahcannit ĩ jĩgahat pah yeéb ñi jĩgahca bojoó.

15 Nin pah Jesúsje h ã naáwátjidih yeebdíh jwí naóh yapana caá: “**Queét wíhwā w_{un}nitji ĩ boo pud jūúwát pínah jãtíh, w_{un}cannit ĩ waóh páuh laab béj páican niit**”, Jesús át niijíp w_{ut} jĩ. 16-17 Nin pah ã yapbipna caá: “**Ñi páuh laáb jūúwá**”, Jesús ã niij ejatdih, ángelwā

ĩ maáh búdí ã ejatdihbut jwí joibípna caá. Dios ã wáuhni póojat nahjĩh ángelwā ĩ maáh ã póojochah, jwí joibípna caá. Páant ã yáanachahje h, jwí Maáh Jesucristo ã jwúub dei jūóhbipna caá. Páant ã dei jūúwúchah, áihwā w_{un}nitji, Jesús ã boo pud jūúwátji pah m_{un}tih, ĩ boo pud jūóhbipna caá. Queét ĩ boo pud jūúwúchah, jwiit áihwā w_{un}cannit, jjeéh wáac j_ubínit, wépép páuh laab béjnit, mah tólihna ni hat bíicdih jwí Maáh Jesúsdi h jwí jwááhbipna caá. Pánihna, jwiit ni hat bíicdih Jesúsjeéh páantjeh jwí jumbipna caá.* 18 Pánihat pínahdih jéihnit, yeéb bitadi hbut jwúub naóh yapanaá, Jesúíhwā w_{un}nitdih tubit ĩ jĩgahcat pínah niijná.

5

1-2 B_{uu}, wā déewā panihnitá, Jesúíhwā w_{un}nit ded pah ĩ yapat pínahdih ñi jéihna caá, buca. Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ã jwúub dei jūóhni yeó jáap pínahdih jwiit cāacwā jwí jéihcan caá. “Náhnica h, n_umní ã juyát pah jwí Maáh Jesucristo ã jwúub dei jūóhbipna caá”, yeebjéh ñi niij jéihna caá. Páant ñi jéihyechah, wā jwúub naóhcan niit.* 3 Diosdi h jepahcannit nin pah ĩ niijbípna caá: “B_{uu} táini láa caá. Cāacwā ĩ míic maocah, úmcanje h, jwí tái jumna caá. Yeejép yapat jwiitdih ã wihcan niit”, ĩ táoh niijbípna

* 4:16-17 Mt 24.30-31; Mr 13.26-27; 1Co 15.51-52 * 5:1-2 Mt 24.43; Lc 12.39; 2P 3.10

caá. Páant ĩ niijchahjeh, caandih ĩ jepahcatji jĭib, Jesús peéh chĭjadih ĩ jwúub dei jŭóhbiŭna caá. Yaádh ĩ weép jáaat dée pah ĩ jumbiŭna caá. Wudũ jumnih mi weép jáanachah, caán tubatdih mi jéih jweicán caá. Pánihat pah Jesucristo ĩ jwúub dei jŭúwúchah, caandih jepahcannitji ĩ yéejat jĭib ĩ jéih jweicán niit.* 4-5 Obohjeéhtih, wā déewā panihnitá, yeéboó dupúnap panhipboó jumcan, baabáp panhipboó ñi jumna caá. Jesúsdiŭh jepahcannit, bita ĩ encat pínah niijná, dupúnapboó yeejép ĩpĭ chĭjna caá. Obohjeéhtih, yeéboó páant ñi chĭjcan caá. Pánihna, náhnicaŭ nũmni ĩ waád juyát pah, Jesús ĩ jwúub dei jŭúwúchah, ñi wúhi bejcan niit. Yeebdih peéh chĭjadih jŭóhna ĩ chĭjcan niit. 6 Jwiit Jesúhwā jumna, caandih jéihcannit ĩ chĭjat pah jwiitdih chĭjcat caá náahap. ũonit panihnit jumna, ded pah nin baácboó ĩ yapatdih queét ĩ jéihcan caá. Obohjeéhtih, jáanit panihnit, “¿Dios ĩ weñat pínahdih chĭjat túut niijná, ded pah wā chĭjbi?” niij jenah joyát caá jwiitdih náahap. “Waicanjeh Jesucristo ĩ jwúub dei jŭóhbiŭna caá”, niij náhninit, túi chĭjat caá náahap. 7 Jesúsdiŭh jepahcannit, dupúát panhipboó jumna, ũonit panihnit caandih ĩ joicán caá. “Jesús ĩ jwúub dei jŭóhcan niit”, niij jenah joinít, ĩ weñat pínahdihjeh chĭjnit, ĩpĭ babh

máihna caá. 8 Obohjeéhtih, jwiit baabáp panhipboó jumnitdih Dios naáwátidih túi jenah joyát caá náahap. Ā weñat pínahdih jenah joinít, yeejép chĭjcat caá náahap. Soldado múic mawadiŭh bejna, ĩtah wao chá páha páahnit, ĩih bácahdih jáhat pínah niijná, ĩtah chóodihbut ĩih tacamant ĩpĭ dũoná caá. Pánihna, soldado ĩ múic jáhat pah, jwiit Jesúhwādiŭhbut múic jáhat caá náahap. Obohjeéhtih, jwiih bácahdihjeh pohba jáhatdih niijná wā chĭjcan caá. Jwiih caolihdih jáhatdih niijná caá wā chĭjap. Nin caá jwiih caolihdih jwĭ jáhat pínah: Jesucristodih túi jenah joinít, Diosdiŭh cáacwādiŭhbut túi oyat caá caolihdih jáhat ĩ jumap. “Jesús wā yéejatdih yohnit, weemdih ĩjeéh ĩ ub bejbipna caá”, niij jenah joyátbut caolih jáhat ĩ jumna caá. Pániŭh jáhnit panihnit jumna, Satanás jwiitdih ĩ yéejat túutuchah, caandih jwĭ jéih yap yohna caá.* 9-10 Jesucristodih jepahcannit biícidih Dios jwiitboodih át peéh chĭjĭncap wut ĩi. Obohjeéhtih, ĩihwā jwĭ jumat pínah niijná, jwĭ yéejat jĭib, jwĭ Maáh Jesucristo jwiitdih át wan wũhup wut ĩi. Pánihna, jwiit ĩihwā jumnit, nin baácboó páantjeh jumna, wũnna yũhna, niŭh biícidih ĩjeéh jwĭ túi jumbipna caá. 11 Caandih náhninit, Jesúsdiŭh ñi túi jenah joyát pínah, ñi jepahat pínahdihbut páantjeh

* 5:3 Is 13.8

* 5:8 Is 59.17; Ro 13.12; Ef 6.13-17

ñi míc teo wáacá.

Pablo queédih biñh ã wutat

12-13 Bua yeebdih bainí wã jwúb naáwát tút caá, páant muntih. Ñijeéh jamnit Dios naáwát dih yeebdih ñ bohénachah, ñi túi joyoó. Yeebdih bohéat pínah ni-ijná, Diosboó queédih ã wutuchah, yeebdih bohénit, búdí ñ teona caá. Pánihna, queédih oinit, ñi túi jepahaá. Yeebbát míc oinit, biíc dih ñi túi jumú.

14 Yabhnit dih ñi tewat tútú. Hamnit dih, jgahnit dihbut ñi weñanaá. Wēpcannit dih ñi túi teo wáacá. Bitad ih yójahcan, ñjeéh ñi túi jumú.

15 Yeebdih yeejép chājnit dih ñi yéej chāj jwúbaca bojoó. Nihat dih túi chājnit, biíc dih ñi túi jumú.

16 Ded pah yeejép yapna yuhna, Diosdih túi jenah joinít, páantjeh ñi weñeé.*

17 Caandih ñi úbh cádahca bojoó. 18 Yeó jáap jumat pah “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumú. Túi yapna, yeejép yapna yuhna, biíc yoobó “Túina caá, Paá”, niijnít ñi jumú. Pánihat dih Dios yeéb Jesúhwā dih ñ náah yacna caá.*

19 Túini Espíritudih túi jepahnit, ded pah ñ teo wáacat dih ñi jáhca bojoó. 20 Detdih Túini Espiritu ñ naáwáchah, queét ñ naóh yapaíhichah, yeéboó joíhcannit pah ñi jumca bojoó. 21 Pánihna, nihat naáwát dih túi jenah joinít,

ded túini, ded táicanni ñ jamatdih ñi jéihyeé. Pánih jéihna, táinidih jepahnit, ñi náhninaá. 22 Obohjeéhtih, táicanniboodih, ñi joyáh bojoó.

23 Jwiit yeebdih Dios ñ túyatdih búdí jwí náah yacna caá. Pánihna, yeebdih úbhna, “Paá, queét míhwā dih búdí ma teo wáacá, yéej chājatdih ñ yap yohat pínah niijná. Meemdih ñ túi jenah joyát pínahdihbut teo wáacnit, queédih ma túi wapaá”, búdí jwí niñj úbhna caá. Páant ñ teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo ñ jwúb dei jūóhni yeó jáapdih yeéb áihwā táinit ñi jum bipna caá. 24 Diosjeh yeebdih ñionit, ñ niijátji pah yeebdih ñ tút nuóm péabipna caá.

Pablo ñ péé túyat tútat

25 Wã déewā panihnitá, jwiitdihbut búdí ñi úbú.

26 Dios ñ oyatjñ nihat Jesúhwā ñi túi míc úbú.

27 Jwí Maáh Jesús ñ enechah, nin pah yeebdih wã naóhna caá: Nin núodih ñi pebhna ñ úb juibínachah, nihat caánboó jamnit Jesúhwā dih ñi túi en naáwá.

28 Jwí Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ñ túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

* 5:16 Fil 4.4 * 5:18 Fil 4.6; Col 4.2-7

2 TESALONICENSES

Queétdih ã túyat tútat

¹ Weém Pablo, Silvano, Timoteojih túyat tútntit, yeéb Tesalónica títchidih moón jwĩ íp Dioíhwā, jwĩ Maáh Jesucristoíhwābut ñi jumuchah, nin náodih biíhdih daacát tútntit, yeebdíh wā jwúub wahna caá.* ² Jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í teo wáaca naáh, ñi táí jumat pínah niijná.

Queétdih “Túina caá, Paá”, ã niiját

³ Wā déewā panihnitá, yeebdíh úbhñit, “Jesúsdi chah í táí jenah joyát dih, chah í míc oyatdihbut ã túina caá, Paá”, yeó jáap jumat pah jwĩ niiját dée caá. ⁴ Jesúsdi ñi péeat jíib, bita yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, caandíh ñi cádahcan caá. Páant ñi cádahcatdih jéihna, bita Dioíhwādi hbut jwĩ táí wēi naóhna caá.

Cristo ã jwúub dei jwúwúchah, Dios yeejépwādi h ã peéh chājat

⁵ Yeejép yapna yuhna, Jesúsdi ñi cádahcah enna, Dios ã maáh jumapna yeebdíh ã bejat tútntit caá. Páant ã chājachah, ã jenah joyát yoobópdih ã jumati dh nihát cáacwā í jéihbipna caá. ⁶ Pánihna, Dios yoobópdih jenah joiní jumna, yeebdíh yeejép chājnitboodíh ã peéh

chāj b ipna caá. ⁷ Jwĩ Maáh Jesús jeámant jwúub dei jūóhna, búdí tau iigát cātíh, áih wēpnit ángelwā biíc di h, yeéb yeejép yapnitjidi h ã táí jumat tútntit caá. Jwiít di hbut biíc yoobó ã chāj b ipna caá. ⁸ Pánih jūóhna, Dios di h, jwĩ Maáh Jesús íh táini dooná di hbut jepahcannit di h ã peéh chāj b ipna caá. ⁹ Dios queétdih ã peéh chāj achah, páantjeh iiguípboó yeejép í yapbipna caá. Jwĩ Maáh Jesús pebh jéih jumcan, búdí ã wēpat di hbut í jéihcan niít. ¹⁰ Jesús ã jwúub dei jūóhni yeó jáap di h áihwā caandíh wēnit, “Jesús táini, chah wēpni caá”, í niij b ipna caá. Yeéb áih dooná di h jwĩ naáwáchah joinít but queét biíc di h caandíh búdí ñi wēibipna caá.

Queétdih ã úbát

¹¹ Yeebdíh Dios di h jwípí úbhna caá, ã náahat pahjeh ñi chājat pínah niijná. Nihat áihwā di h páant chājat caá náahap. Pánihna, yeó jáap jumat pah yeebdíh búdí jwĩ úbhna caá, Dios di h táí jenah joinít, ã teo wáacati h ded pah ñi chāj í hat di h ñi buujáát pínah niijná. ¹² Páant ñi táí chāj achah, jwĩ Maáh Jesucristoíhwā ñi jumati dh jéihnit, bita caandíh, yeebdíhbut í táí wēi naóhbipna caá. Páant ñi jumat pínah niijná, jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, í teo wáac b ipna caá.

* 1:1 Hch 17.1; 1Ts 1.1

2

Jesucristo ded pah ã jwúub dei júúwát

¹ B^{uu} jw^{uh} jwⁱ Maáh Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei júúwáchah, múic wáac j^uibínit, caandíh jwⁱ jwááát pínahdih wã naóhbipna caá.*

² Bitá yeebdíh yeena, “Jwⁱ Maáh átát jwúub dei júóh tagaá”, í niijíchah yuhna, ñi úumca bojoó. Biquína “Dios weemdíh páant ã niijíp jⁱ”, niij, bitá “Pablo páant át daác wahap jⁱ”, ít niij yee tagaá. ³ Pánihna, bitá páant yeebdíh í yeenachah, ñi joyáh bojoó. Caán ã jwúub dei júúwát pínah jãtíh, Diosdih dawá í yap yohbipna caá. Páant í yap yohochah, chah yeejép wutni ã jíghbipna caá. Caandíh Dios peéh chãjna, iiguípna ã wahbipna caá. ⁴ “Caán nihat maáh caá”, cãacwãdih niij jenah joyát túutnit, Diosboodíh ã weñat túutcan niít. “Weém caá Dios”, niij yeenit, Dioíh m^uúboó ã waadbípnã caá, nihat caandíh ennít, í wëi naáwát pínah niijná.*

⁵ ¿Ñijeéh jumna, páant yapat pínahdih wã naáwátjidih ñi náhnican niít? ⁶ B^{uu} caán yeejép wutni pínahdih jáhni páantjeh jwⁱ cãtíh ã jum jw^{uh}na caá. Obohjeéhtih, Dios ã ñíoni yeó jáapdih yeejép wutni ã jíghbipna caá. ⁷ B^{uu} caandíh ñi jéih encah yuhna, nemépwã í maáhboó Dios ã wutatdih cãacwãdih ã yap

yohat túutna caá. Obohjeéhtih, páant ã chãjachah yuhna, yeejép wutnidih jáhni ã bejat pínah jãtíh caán tubit yeejép ã jéih wut jw^{uh}can caá. ⁸ ã bejat túttimah bácah, tubit yeejép wutni ã jíghbipna caá. Páant ã jíghat túttimah, jwⁱ Maáh Jesucristo ã yeh iigátj^{ih} nin baácboó jwúub dei júóhna, ã naáwátj^{ih} póoj yohat pah, caandíh ã b^uudábipna caá.* ⁹ Caán yeejép wutni boó nemép ã wëpatj^{ih}, cãacwã í jéih chãjca naáhdih dawá láa ã chãj júutbipna caá, queét caandíh í wëi enat pínah niijná.* ¹⁰ Búdí yeejép ã chãjachah yuhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán táí chãjni caá”, niijnít, caandíh í jepahbipna caá. Queét Jesúh doonádih, yoobópdih ã jumuchah yuhna, ít joíhcap tagaá. Páant í joíhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ã ubcan niít. ¹¹ Túini doonádih í náahcat jíib, Dios queétdih máihnit pah ã chãjbipna caá, yee naáwátidih í táí joyát pínah niijná. ¹² “Caán naáwát yoobópdih nihcan caá”, niijnít, yeejép í wëi chãjatji jíib, Dios queétdih ã peéh chãjbipna caá.

Dios áihwãdih ã ñíwat

¹³ Yeéb jwⁱ déewã panihnitá, jwⁱ Maáh Jesús ã oinit ñi jumna caá. Nin baác dih ã chãjat pínah jãtíh yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios át ñíwip wut jⁱ, áihwã ñi jumãt pínah niijná. Túini

* 2:1 1Ts 4.15-17

* 2:4 Dn 11.36; Ez 28.2

* 2:8 Is 11.4

* 2:9 Mt 24.24

doonádih “Yoobópdihi tigaá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah, Túini Espíritu yeebdíh át teo wáacap tagaá, táinit ñi jumat pínah niijná. Pánihna, ā ñíonit ñi jumuchah, Diosdih wēinit “Túina caá, Paá”, jwī niiját dée caá. ¹⁴ Túini doonádih jwī naáwáchah, Dios yeebdíh át ñiwip taga, jwī Maáh Jesucristo jeáboó maáh ā jumuchah, yeebbút caán biíc dih maáta ñi jumat pínah niijná.

¹⁵ Pánihna, Jesucristodih táí péenit ñi jumú. Pánih péena, jwī naóh bohéátjidih jwī daác wahnidihbut táí náhninit, ñi yap yohca bojoó.* ¹⁶⁻¹⁷ Jwī Maáh Jesucristodih, jwī íp Diosdihbut yeebdíh búdí jwī úbhna caá, í náah yacat pah ñi chājat pínah niijná. Jwiít dih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ā táí ubatdih náhninit, yeó jáap jumat pah búdí jwī wēina caá. Jesucristo, jwī íp biíc dih yeebdíh í teo wáaca naáh, wēp ñuhnit panihnit jumna, táí chājnit, táí míc wéhenit páantjeh ñi jumat pínah niijná.

3

“Jwiít dihbut ñi úbhú”, ā niiját

¹ Búú jwī déewā panihnitá, jwiít dihbut ñi úbhú, jwī Maáh Jesúh doonádih dawá cáacwādih jwī táí bohéát pínah niijná. Yeéb caán doonádih ñi wēi jepahat pahjeh muntih bitadih jwī bohénachah, í táí wēi jepahat pínahdihbut ñi úbhú.

Pánih jepahnit, bitadihbut í naáwáchah, caán dooná waícanjeh ā bej peét bejbipna caá. ² Jesúh doonádih dawá jepahcan, yéej chājnit jumna, jwiít dih í yeejép chājíchah, Dios jwiít dih ā wapat pínahdihbut ñi úbhú.

³ Jwī Maáh Jesús ā niijátji pahjeh chājni ā jumna caá. Pánih jumna, nemépwā í maáh yeebdíh ā yéej chājat táutuchah yuhna, yeebdíh ā teo wáacpina caá, Jesús dih táí jenah joinít, nemépwāboodíh ñi jepahcat pínah niijná. ⁴ Páant Dios yeebdíh ā teo wáacatjéh, ded pah jwī wutuchah, ñi jepahatdih jwī táí jéihna caá. Páant ñi chāj cádahcatdihbut jwī jéihna caá. ⁵ Dios búdí ā oyatdih yeebdíh ā táí jéihyana naáh, caandíh oinit, bitadihbut ñi oyat pínah niijná. Jwī Maáh Jesús yeejép yapna yuhna, Diosdih át cádahcap wat jī. Páant ā jumat pah muntih, yeebbút yeejép yapna yuhna, ñi cádahcat pínahdih wā úbhna caá.

Ā tewat táutat

⁶ Jwī Maáh Jesucristo ā wēpatjéh, nin pah yeebdíh wā wutna caá: Det Jesúhwā jwī bohéátjidih jepahcan, tewíhcannitdih ñi pej jumca bojoó. ⁷ Ñijeéh jumnit, búdí jwī tewe chah, ñi enep jī. Pánihna, jwī tewatji pahjeh muntih yeebdíhbut tewat ā náahatdih ñi jéihna caá. ⁸ Ñíih jeémát dih jíb wihcanni jwīpí jeémcap jī. Obohjeéhtih, yeebdíh úbh tac búgácat

* 2:15 1Co 11.2

túut niijná, yeó jáap jumát pah, chei jumát pahbat búdí jwĩ tewep jĩ.* ⁹ Jwĩ bohéatji jíib yeebdíh jwĩta jíib waadá tagaá. Obohjeéhtih, jíib náahcanjeh, búdí jwĩ tewep jĩ, yeebboó jwiítidih ñi en yacat pínah niijná. ¹⁰ Ñijeéh jumnit, nin pah yeebdíh jwĩ níj bohénap jĩ: “Teocannit ì jeémpeca bojo naáh”, jwĩ níijíp jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, yeéb biquína ñit tewíhcap wut be. Pánih tewíhcan, bitadidih ñit tac buegánap wut be. ¹² Pánih tewíhcannitidih jwĩ Maáh Jesucristo ã wēpatjĩh nin pah jwĩ níj wutna caá: “Bitadidih tac buegácanjeh, ñi teweé, ñíih jeémát pínah jíib”, jwĩ niijná caá.

¹³ Obohjeéhtih, yeéb jwĩ déewã panihnitá, táí chājna, ñi chuecá bojoó.* ¹⁴ Biquína caanjĩh moón jwĩ tewat túutatidih ì yap yohochah enna, queétdih ñi pej jumca bojoó, tíicnit, ì túut nuumát pínah niijná. ¹⁵ Obohjeéhtih, Jesúsdi h cádahnitidih ñi en jaihñat pah, queétdih ñi en jaihca bojoó. Queét ñi déewã, Jesúsíhwã ì jumachah, ì yap yohatidih queétdih táinijeh ñi naáwá, ì táí tewat pínah niijná.

Ã péé túyat túutat

¹⁶ Jwĩ Maáh Jesús jwiítidih táí jumát túutni, yeó jáap jumát pah yeebdíh ã táí teo wáaca naáh, ñi táí jumát pínah niijná. Jwĩ Maáh ñijeéh ã táí jumá naáh.

¹⁷ Weém Pablo, nin péeni naáwátbitidih wíih téihyājĩhjih wã daácna caá. Nihat wã daác wahnidih wíih téihyājĩhjih wāpĩ daác péana caá. Páant péeni naáwátbitidih míic wã daacátidih enna, wã naáwát yoobát ã jumátidih ñi jéihbipna caá. ¹⁸ Jwĩ Maáh Jesucristo yeéb nihatidih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

* 3:8 Hch 18.3; 1Ts 2.9 * 3:13 Gá 6.9

1 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, meém Timoteodih* nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ íp Dios jwiít dih túi ubni, Jesús jh ãih túini doonádih í naawát tút ni wã jumna caá. Jwiít dih Jesús ã pehbóó ã ub bejat pínah dih jéihna, jwĩ wéi páina caá. 2 Timoteo, meemdíh Jesús h doonádih weemjéh wã bohénachah joinít, Jesús dih ma jwíh jepahachah, wã wááh panih ni ma jumna caá. Dios jwĩ íp, jwĩ Maáh Jesucristobut oi jġgah ennit, í teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Bitã í yee bohéat dih Timoteodih ã yoobáat tútat

3 Macedonia baácboó jwĩ bej láa Éfeso tútchiboó jubínit, biquína Jesús h doonádih yee bohénit dih jwĩ joyóp jġ. Páant í bohéat dih joinít, meemdíh caán tútchidih wã cádahap jġ, í yee naawát dih ma cádahat tútat pínah niijná. 4 Í nuowã jon jãtih moón í jenah joyátjidih páantjeh í bohénap jġ. Ded pah í naawátjġ, í wãtnadibut í bohénap jġ. Queét pánih bohéna, míc íjanit, Dios jwiít dih ã wãtat pah í chãjcap jġ. Í jéihyatjġh jeh bohéna, Diosboodíh í túi jenah joicáp jġ.

5 Páant í jumachah enniji, meemdíh chah wã wêp bohéat tútup jġ, Jesús hwã

bitadih í oyat pínah, Dios dih í túi jenah joyát pínah, dedé yéejat wihcan, yéejat peéh chãjat dih í úmcat pínahbut niijná. 6 Páant wã bohéat dih yohnit, oboh jumniboodíh í míc wéhena caá. 7 Moisés ã wãtatjidih bohénit jumíhna yuhna, ded pah í bohéat dih queétjeh í beh joicán caá.

8 Páant Moisés ã wãtatjidih yoobóp dih jwĩ bohénachah, túini wãtat ã jummat dih jwĩ jéihna caá. 9-10 “Caán wãtat dih jepahnit dih jwãub bohéat caá náahap”, jwĩ niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chãjnitboodíh bohéat caá náahap: Dios ã wãtat dih yap yohnit, yeejép chãjnit, í mánadih mao yohnit, bitadihbut mao yohnit í jumna caá. Yéej chãjnit, neoná mícjeh, yaádh mícjehbut yéej chãjnit í jumna caá. Cáacwãdih ubnit, bitadih teo wãhat pínah niijná, queét dih jġib chãj wãh nit í jumna caá. Yee naóh nit, túini bohéat dih yap yohnitbut í jumna caá. Pánih chãjnit dih caá Dios naawát dih bohéat náahap, í túut nuumát pínah niijná. 11 Caán bohéat caá Jesús h doonádih Dios weemdíh ã bohéat tútup jġ.

Dios Pablodih ã oi jġgah enat

12 Weém yeejép wã chãjachah yuhna, “Pablo wã naawát dih ã túi bohébipna caá”, niij jenah joinít, jwĩ Maáh Jesús weemdíh ã níwip jġ. Páant ã níwichah jéihna,

* 1:1 Hch 16.1-3

“Túina caá”, caandíh wã ni-ijná caá. Páant ã ñloni jumna, áih doonádih wã bohénachah, ã wēpatjīh weemdíh ã teo wáacna caá. ¹³ Páant ã ñíwat pínah jãtih, Jesúsdi h jéih jwuhcan, caandíh yeejép wã wéhenachah, áih cáacwãdihbut yeejép wã chãjachah yuhna,* caánboó weemdíh ã ñíwip jī. Yeejép chãj jwuhna, “Yeejép chãjna caá wã chãjap”, wã niij jenah joicáp jī. Páant wã jéih jwuhcah enna, peéh chãjcanjeh, weemdíh át oi jīgah enep jī. ¹⁴ Pánihna, jwī Maáh Jesucristo weemdíh búdí oinit, ã túi chãjatdih jéihna, caandíh wã jepahap jī. Pánih jepahni jumna, ã oyatjīh bitadihbut búdí wã oina caá.

¹⁵ Yeejépwã jwī jumuchah jéihnit, iiguipna jwī bejat déedih túi ubat túut niijná, Jesucristo nin baácboó át dei júúwúp tajī. Páant jwī naáwát yoobópdih ã jumatdih ni hat í túi jéihye naáh. Weémboó bita chah yeejép wã jumap jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, páant yeejép chãjni wã jumuchah yuhna, Jesucristo weemdíh peéh chãjcan, át jīgah enep jī. Pánih jīgah enna, weemdíh ã túi chãjatdih jéihnit, bitabut caandíh í jepahbipna caá. Pánih jepahnit, Díosjeéh ã pebhboó páantjeh í jumbipna caá.

¹⁷ Díos páantjeh jumni ni hat cáacwãdih chah maáh caá. Caán jwíjeéh ã jumuchah yuhna, caandíh jwī en jaicán

caá. Caanjéh caá Díos. Bíih wihcan caá. Páant ã jumuchah jéihnit, jwiít dih yeó jáap jumap pah caandíh wēi naáwát caá náahap. Páant tíí ã jumuh nah.

¹⁸ Timoteo, wã wãúh pani-hni ma jumuchah, nindih meemdíh wã wutna caá: Jwiít Jesúsíhwã waóh nitboó meemdíh jwī teo jáha wúbh láa, Túini Espíritu ã jéihyanachah, meemdíh jwī naóh yapanap jī. Páant jwī naóh yapaatjidih túi náhninit, Jesúsíh doonádih wēp naóh bohéni ma jumuh. Bita meemdíh joicánjeh yeejép í chãjachah yuhna, caandíh ma bohé cádahca bojoó. ¹⁹ Jesúsdi h túi jenah joí cádahcan, yeó jáap jumap pah caandíh ma túi wúbh. “Dedé yéej chãjat jíib weemdíh ã wihcan níit”, niij jenah joyát túut niijná, mapí jumap pah, túinijeh ma jumuh. Biquína pánih jumcan, Jesúsdi h ítát cádahap tajī. ²⁰ Queét cádahnit poómpjeéh Himeneo, Alejandrojīh í jumna caá. Pánihna, jáantjeh nemépwã í maáhdih wáát wuhap jī, ded pah ã náahat pah queét dih ã chãjat pínah niijná. Queét yeejép í bohéátjidih cádahnit, í jwúub túut numát pínah niijná, caandíh wã wuhap jī.

2

Jesúsíhwã míc wáacnit, ded pah í wúbat

¹ Buh nin pah meemdíh jeh wã jwíih naóhna caá, bitadihbut ma bohéát pínah

* 1:13 Hch 8.3; 9.4-5

niijná: Yeéb Jesúihwā míc wáacnit, nihat cāacwādihi ñi uúbá, queébtut Jesúsdihi í jepahat pínah niijná. Pánihi uúbhna, “Túina caá, Paá”, caandíhi nijátbut á náahna caá. ² Nihat maátadihbut uúbát náahap, míc mawat wihcan, Dios á náahat pah chājnit, íih cāacwā í túi jumat pínah niijná. ³⁻⁴ Nihat cāacwā iiguípna bejnit déedih túi ubat túut niijná, á wāúih túini doonádih joinít í jepahatdihi Dios á náah yacna caá. Páant bitadihi jwí uúbúchah, búdí á wēina caá. ⁵⁻⁶ Biícjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwiítboó yéejnit jumna, caán biícdihi jwí jéih jumcan caá. Páant jwí jumachah, nihat cāacwā úd jeñé Jesucristojeh jwí yéej chājat jíib át wun wāhup jí, Diosjeéh jwí túi jumat pínah niijná. Jesús á wun wāhatji doonádih Dios á ñío láa cāacwādihi át jéihya jwíhip jí.* ⁷ Jesús páant á jumatdihi wā naáwát pínah, judíowā nihcannitdihi túini doonádih wā bohéat pínahbut niijná, weemdíhi á ñíwip jí. Yoobópdih meemdíhi wā naóhna caá. Wā yeecan caá.*

Neoná, yaádh ded pah í chājat

⁸ Queét Jesúihwā mūuná jumat yoobó míc wáacnit, biícdihi uúbhna, neoná yéejat cádahnit jumna, téihya aabánit, í uúbá naáh. Íjcan, míc jūihñat wihcanjeh

uúbh waáwát caá náahap. ⁹ Yaádhboó túinijeh yégueh í dūwá naáh, bita í en ñinahcat pínah niijná. Tabit mácah jíghoni íih waó yoócnadihi í chājca bojo naáh. Bita í wēi naáwát pínahdihi bidcanjeh, búdí jíib jumni iigní tōpna, yégueh chóonadihbut í duocá bojo naáh.* ¹⁰ Queét yaádh í túi chāja naáh. Pánihi chājna, bitaboó queédih jenah joiná, í túi jíghatdihi jenah joicán, ded pah í túi chājatboodíhi í jenah joibípna caá. Páant tigaá Dioíhwā yaádhdihi náahap. ¹¹ Míc wáacna, laihsanjeh, wēinit, bohéatdihi í túi joyó naáh. ¹²⁻¹⁴ Míc wáacnit, yaádh neonádih bohécan, í wutca bojo naáh. Laihsan, túinijeh joí chādunít yaádh í jumna naáh.* Adándih Dios jwíih chājnit, caán túttimah, Evadihi át chājap wut jí, caandíhi teo wáacnihi mi jumat pínah niijná.* Caánt Adándih wutnihi pínah mit nihcap wut jí. Nemép á yeenachah joiní Adán nihcah, Evaboó mit joyóp wut jí. Páant á yeenachah joiná, Diosdihi mit yap yoh jwíhip wut jí.* ¹⁵ Obohjeéhtih, yad wili Diosdihi mi yap yoh jwíihichah yuhna, yaádh í wehdihi túi en daonít, Diosdihi túi jenah joí cádahcan, ájeéh í túi jumbípna caá. Diosdihi cāacwādihbut oinít, í túi chājachah, queédih á wēi enbípna caá.

* 2:5-6 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; Tit 2.14 * 2:7 2Ti 1.11 * 2:9 1P 3.3

* 2:12-14 1Co 11.2-6; 14.34-35 * 2:12-14 Gn 2.7,21-22 * 2:12-14 Gn 3.1-6

3

Jesúhwā ĩ maáta ded pah ĩ chājat

¹ Bũũ, Jesúhwā ĩ maátadih ded pah ĩ űíwat pínahdih wā naóhbipna caá. Ded queédih waóhni jumíhni táini tewatdih ā bidna caá. Caán yoobópdihi tigaá. ² Jesúhwādihi waóhni pínahdih űíona, yeejép dooná ā wihcat pínah niijná, nin pah jumnitdih ĩ űíwi naáh: Det biíc wilidihjeh bíbohnitdih, táí jenah joinít, táinijeh mũúdíh waád jũúwát tútnit, táí naóh bohénitdih űíwat caá náahap. ³ Det máihcannitdih, míic maocannit, míic jũihcannit, dinero búdí bidcannit, cáacwādihi táinijeh chājnitdih űíwat caá náahap. ⁴ Pánih űíonit, ĩ weha mána yaáhdih, ĩ wehdihbut yeejép niijcánjeh táí wutnit ĩ jumũ naáh. ⁵ Queédih táí wutcan, Jesúhwādihibut ĩta táí wutcan tagaá. ⁶ Jesúsdihi jáap jepahni Jesúhwādihi waóhni ā jumca bojo naáh. Jáap jepahnidih ĩ waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, āta niij jenah joi tágaá. Páant ā niij jenah joyóchah, Satanásdihi ā peéh chājat pah mũntih Dios caandíhbut āta peéh chāj tagaá. Satanás páant ā niij jenah joyátji jũib, Dios āt peéh chājap wut jĩ. ⁷ “Caán táí chājni caá”, Jesúsdihi jepahcannitboó ĩ niijnídihi maáh ĩ waadána naáh. Pánih táí chājni jumna, nemép ā náahat pah ā chājcah,

caandíh dedé yeejép dooná ā wihcan niit.*

Jesúhwādihi teo wáacnit ded pah ĩ chājat

⁸ Jesúhwādihi teo wáacnitjeéh waadát tútnitdih űíona, nin pah jumnitdih ĩ űíwi naáh: Táí jenah joinít, ĩ niiját pah chājnit, máihcannit, jéihcha dinerodih mũbhcanitdihbut űíwat caá náahap. ⁹ Dedé peéh chājat wihcan, Dios naáwádihi táí jepahnitdihbut űíwat caá náahap. ¹⁰ Queét waádihnit ded pah ĩ chājatdih ĩ jwíih táí ene naáh. Pánih enat túttimah, yeejép chājcannit jumna, Jesúhwādihi teo wáacnitjeéh ĩ jumũ naáh. ¹¹ ĩ weha mána yaáhdihbut nin pah ĩ jumũ naáh: Táinijeh jumnit, obohjeh dooná naóhcannit, táí jenah joinít, máihcannit, ded pah ĩ niiját pah chājnit yaádh ĩ jumũ naáh. ¹² Jesúhwādihi teo wáacnit pínahdih űíona, nin pah jumnitdih ĩ űíwi naáh: Det biíc wilidihjeh bíbohnitdih, ĩ weha mána yaádh, ĩ weh, queédih teo wāhnitdihbut táí wutnitdih ĩ űíwi naáh. ¹³ Páant ĩ űíonitboó Jesúhwādihi ĩ táí teo wáacachah, bita queédih ĩ táí wēi naóhbipna caá. Pánihna, táini doonádihi, Jesucristodih ĩ jepahatdihbut mũmcanjeh bitadihi ĩ naóhbipna caá.

Dios naáwát ded pah ā jummat

¹⁴⁻¹⁵ Butéhjeh ma pehbboó bejihna caá wā chājap yuh caá. Obohjeéhtih, “Butéhjeh

* 3:7 Tit 1.6-9

weém wāta bej jwuhcan caá”, niijnít, nin náodih meemdih wā daác wahna caá, queét Jesúhwā míc wáacnit, ded pah í jumat pínahdih ma jéihyat pínah niijná. Jwiít Jesúhwā Dios páantjeh jumniíhwā jwí jumna caá. Āihwā jumna, ā naáwát yoobópdih jumnidih jéihna, caandih jwípí bohéna caá. ¹⁶ Jon jātih Jesucristoíh túini doonádih jwí jéih jwuhcap jī. Páant jwí jéihcannidih bue Dios jwiítidih ā jéihyanap be. Nin pah caá ā jéihyaat:

Jwiít pahjeh Jesucristo át cāac jumup wut jī. Túini Espíritu caandih búdí teo wáacnit, yéejat wihcanni ā jumadidih át jútup wut jī. Ángelwābat caandih ít enep wut jī. Ā bohéat túutnitboó nihat baácđih moondih āih túini doonádih jwí bohénap jī. Páant jwí bohénachah, caán doonádih joinít, dawá caandih í jepahap jī. “Nihat baácđih moondih ñi bohénaá”, ā niiját táttimah, jeáboó Dios caandih át ub páuh laab béjep wut jī.

Caán naáwátđih jwiít nihat Jesúhwā jwí túi jéihna caá.

4

Ded pah yee bohéat ā jumat

¹ Túini Espíritu nin pah jwiítidih ā jéihyana caá: Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah jātih, biquína āih túini doonádih joinítji caandih cádahnit, nemépwā í yeeatđih í joibípna

caá. ² Pánih joinít, bitadidih í yee naáwáchah, queétbat í jepahbipna caá. Pánih yee naóhñit, yeejép chājna yuhna, “Weemdih yéejat wihcan caá”, í niij jenah joibípna yuh caá. ³ Nin pah í niij bohébipna caá: “Ñi áa jumca bojoó. Jwí jeémát túutcanni jeémátđih ñi jeémpca bojoó”, í niij wutbipna caá. Queét páant í jeémát túutcah yuhna, Diosboó jwí jeémát pínahdih wāhna, nihatđih ā jeémát túutna caá. Jeémátđih bíbohna, caandih “Túina caá, Paá”, niiját caá náahap. ⁴ Nihat Dios ā chājni túini caá.* Pánihna, ā wāhni jeémátđih ubna, caandih “Túina caá, Paá”, niijná, yohcanjeh, túi wēi jeémát caá náahap. Bitā í jeémát túutcah, queétđih ñi joyáh bojoó. ⁵ “Nihat wā wāhni jeémát ā túina caá”, Dios ā niijátđih náhnit, “Nin jeémát ma wāhat túina caá, Paá”, niijnít, ā wāhni jeémátđih wēi jeémát caá náahap.

Jesúhwāđih teo wáacnit ded pah í jumat

⁶ Páant wā naáwátđih Jesúhwāđih bohéna, meém, Timoteo, caandih túi teo wāhni ma jumbipna caá. Jesucristoíh doonádih túi joinítji jumna, Dios naáwátđihbat túi jepahni ma jumna caá.

⁷ Diosđih jéihcannit í jenah joyátjīhjah í bohénachah joyáh bojnit, Dios ā weñat pínahboodíhjah chājat caá náahap. ⁸ Ded āih bácađih

* 4:4 Gn 1.31

ã wēpanachah, ã túina caá. Obohjeéhtih, ãih bácahdihjeh nihcan, ãih caolihdih ã wēpanachah, chah ã túina caá. Pánih caolihdih wēpana, nin baácboó túi jum, ã wunat túttimah, jwúb boo pud jūóhnit, Dios pebh-boobát ã túi jumbipna caá. ⁹ Caán yoobópdih tiguaá. Pánihna, nihat cáacwādh caán naáwátdih jepahat caá náahap. ¹⁰ Yeejép yapna yuhna, búdí jwī teona caá, nihat Diosdih ī jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jumni, nihat iiguipna bejnit déedih túi ubni jumna, caandih jepahnitdihjeh ã túi ubbipna caá. Páant ã túi ubat pínahdih jéihnit, jwī wēi páina caá.

¹¹ Páant wã niijátdih bohéna, Jesúhwādh ma túi wutú. ¹² Obohjeéhtih, jáap ma jumuchah ennit, biquina meemdih īta joyáh boj tagaá. Páant ī joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma chāj jútú: Bitadih oina, táinijeh naóhnit, túi chājnit, Jesúsdi ma túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ma chājachah ennit, jáap ma jumuchah yuhna, meemdih ī joyáh bojcan niit. Páant ma túi jumuchah, queét meemdih ī en yacipna caá. ¹³ Pánihna, ma pebhna wã juibíát pínah jātih, Dios naáwátdih en naóhnit, Jesúhwādh ma túi beh joyánaá. ¹⁴ Jesúhwā ī maáta meemdih teo jáha úbhnit, Túini Espíritu ã niijátdih ī naóh yapaatjidih ma túi náhninaá. Páant ī teo jáha

úúbúchah, Dios meemdih ãih wēpat ã wūhatjidih náhninit, úmcanjeh ma túi wēp bohénaá.

¹⁵ Páant wã niijátdih ma túi náhninaá, yeó jáap jummat pah Dios naáwátdih chah ma túi bohéátdih nihat ī enat pínah niijná. ¹⁶ Meemjéh ma túi eneé, ded pah ma chājatdih, ded pah ma bohéátdihbut. Yeó jáap jummat pah páant míic ma chājaá. Pánih chājna, meemjéh, ma bohénitdihbut iiguipna bejnit déejidih ma túi ubbipna caá.

5

Bitá Jesúhwādh ded pah teo wáacat

¹ Búu bainí meemdih wã jwúb naáwíhna caá, ded pah Jesúhwādh ma teo wáacat pínah niijná. Behnitboó ī yéej chājachah, jāihcan táinijeh naáwát caá náahap. Ma ípdih ma naáwát pah, behnitdihbut táinijeh ma naáwá, ī túut nūmát pínah niijná. Ma údwādh ma naáwát pah japatadihbut táinijeh ma naáwá, queétbut ī túut nūmát pínah niijná. ² Ma índih ma naáwát pah, behnit yaáhdihbut táinijeh ma naáwá. Ma déewã yaáhdih ma naáwát pah, jāihcan, japata yaáhdihbut táinijeh ma naáwá, ī túut nūmát pínah niijná.

³ Búu éemp wunnit yaáhdih ded pah ma teo wáacat pínahdih wã naóhbiipna caá. Dedh déewã wihcannih éemp wunnidih teo wáacat caá náahap. ⁴ Obohjeéhtih, éemp wunnih mi weh jumna, mi

jūimená jumna, queétboó caántdih ī teo wáaca naáh. Pánih teo wáacna, Dios ā wūtat pah ī chājna caá. Queétdih mi en dawátji pah, queétboó ī jwúub en dawá naáh. Páant ī chājachah enna, Dios ā túi wēina caá. ⁵ Biíh wili éemp wūnnih, déewā wihcannih jumna, Dios ā teo wáacatdih mi pāina caá. Pánih jumna, yeó jáap jummat pah Diosdih mi wūbhna caá. Páant mi jummatdih ennit, caántdih űi teo wáacá. ⁶ Obohjeéhtih, biíh wili éemp wūnnihboó mi weñat pínahdihjeh jenah joinít, Jesúsdi h jepahcan, iiguípna mi bejbipna caá. Páant mi jumuchah ennit, caántdih űi teo wáacca bojoó. ⁷ Nin butéh wā wūtatdih Jesúhwādhbut ma jwúub naóh yapanaá, ī túi chājat pínah niijná. Páant ī chājachah ennit, “Ī túi chājcan caá”, bita queétdih ī jéih niijcán niít. ⁸ Ded ā déewādh túi en daocánni, ā wehdih ī iindihbut en daocánni “Weém Jesúh caá”, niijná yuhna, ā naawát dih ā yap yohna caá. Pánih jumna, Jesúsdi h jepahcannitdih chah yeejép ā chājna caá.

⁹ Dedh éemp wūnnih Jesúhwādh teo wáacnitjeéh mi waádihichah, sesenta jópchi chah bíbohni h, bícdihjeh áa jumnihjidih űi waadánaá. ¹⁰ “Caánt táinijeh chājni h caá”, ī niijníhdih, mi wehdih túi behani h, miíh mūúboó bitadi h túi waád jūúwát túutni h, Jesúhwādh teo wáacni h, yeejép yapnitdihbut teo wáacni h, táinijeh

chājnihdih űi waadánaá. Queét teo wáacnit pínah yaádhdi h űiío péanit, ĩh wūtnadi h űi daacá.

¹¹⁻¹² Obohjeéhtih, éemp wūnnit yaádh jáapwā yaádh buúg ī jumuchah, ĩh wūtnadi h ma daacca bojoó. “Miíhwādh teo wáacni h pínahjeh wā jumbi pna caá”, Cristodi h niijní h yaádh jumna yuhna, táttimah newédi h jwúub bidna, ĩta jwúub áa jum tagaá. Pánih chājni t, ĩ naawátji biíc yoobó ī péacah, queét yaádhdi h peéh chājat áta jum tagaá ¹³ Pánih chājna, nin pahbut ĩta chāj tagaá. Teocan nit yaádh, mūná yoobó táoh yee naóhni t, bita ĩ tewatdi h en naóhni t, yeejép wéhenitbut ĩta jum tagaá. ¹⁴ Pánihna, queét yaádh jwúub áa jumni t, ĩ weh jumū naáh. ĩ weha mána, ĩ wehdihbut ĩ túi en dawá naáh. Páant ĩ chājachah, jwiít Jesúhwādh eníhcannit “Queét yaádh yeejép chājna caá”, ĩ jéih niijcán niít. ¹⁵ Būu biquína éemp wūnnit yaádh Jesucristodi h cádahni t, Satanás ā náahatboodí h ĩ chājna caá. Pánihna, bita yaádh páant ĩ chājcat pínah niijná, meemdí h wā naóhna caá.

¹⁶ Det Jesúhwā ĩ dée wili éemp wūnnih mi jumuchah, queétboó caántdih ĩ teo wáaca naáh. Páant ĩ teo wáacachah, bita éemp wūnnit, déewā wihcannit yaádhboodí h Jesúhwā ĩ jéih teo wáacna caá.

¹⁷ Būu Jesúhwā ĩ maátadi h ded pah ĩ chājat pínahdi h meemdí h wā naóhbi pna caá. ĩ maáta queétdih ĩ

túi en dawát jíib, wēinit ĩ jíib chāja naáh. Biquína ĩ maáta, Dios naáwát dih bohénitbut ĩ jumuchah, bita maátadih ĩ jíib chājat chah, queét bohénitboodíh ĩ jíib chāja naáh. ¹⁸ Dios naáwát dih daácni nin pah ā niij daacátjidih náhniat caá náahap: “Momo jiwíwā trigodih ĩ caóh chuñuchah, queétdih ñi jac chéoca bojoó, ĩ túi jeémát pínah niijná”, āt niij daacáp tajī.* Páant ā daacátji pah mǎntih, bíihboó “Teonidih ā tewatji jíib, jíib chājat caá náahap”, āt niij daacáp tajī.* Páant ĩ niijátjidih náhninit, Jesúihwā ĩ maátadih wēinit, queétdih ĩ túi jíib chāja naáh.

¹⁹ Jesúihwā maátadih bíicjeh yeejép dooná naóhnidih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewā, bíic peihcannit bíic yoobó ĩ niijíchah, caandíh ĩ naóh yacat yoobópdih ā jumna caá.* ²⁰ Pánihna, ā yéej chājatdih ā cádahíhcah ennit, ñi míic wáacapboó caandíh ñi jéihñúú. Páant ñi jéihñúuchah joinít, bitabut bíic yoobó yeejép ĩ chājcan niít.

²¹ Dios, Jesucristo, ā ñionit ángelwābut ĩ enechah, nin pah meemdíh wā wātna caá: Butéh wā naáwát pah ma túi chājaá. Pánih chājni jumna, bíicdih chah teo wáacnit, bíihdih namp ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúihwādih bíic yoobó ma chājaá.

²² Det Jesúihwā ĩ maáh waádíhntidih ma teo jáha wúbát pínah jātih, yóhahcanjeh, ded pah ĩ chājatdih ma túi en ñúun jwáhuú. Páant túi en jwuhcanjeh ma ñíwichah, queét yeejép chājnit ĩta jum tagaá. Páant yeejép ĩ chājachah ennit, maátajeéh queétdih ma waadaca bojoó. Yeejép chājnitdih waadána nihna, “Queét túi chājnit caá”, niijni pah mata jum tagaá. Meémboó yéejat wihcanni ma jumúú.

²³ Búu meemdíh jwuh bainí wā naóhbipna caá. Mahdih-jeh ma babhna caá. Pánih babhna, wúdah tabat, bíih wúnatbut meemdíh dawá láa ā jumna caá. Pánihna, jiwá iguíh macdihbut bainíbit babhbat caá meemdíh náahap, míih bácah ā túi jumát pínah niijná.

²⁴ Maátadih ñi bidatdih jwúub jenah joinít, nin pah wā niij naóhna caá: Biquí láana det ĩ yéej chājachah, nihat jwí jéihna caá. Dios queétdih ā peéh chājat pínahdihbut jwí jéihna caá. Pánihnit maáta ĩ jumíhichah yuhna, queétdih ñi waadaca bojoó. Obohjeéhtih, bitaboó ĩ yéej chājatdih jwí jéih jwuhcan caá. Pánih jéih jwuhcan yuhna, túi en ñúunnít, yeejép ĩ chājachah, jwí jéihbipna caá. ²⁵ Caan pah mǎntih biquína ĩ túi chājachah, nihat jwí jéihna caá. Bitaboó ĩ túi chājatdih jéih jwuhcan yuhna, túttimah jwí jéihbipna caá. Tániboodíh

* 5:18 Dt 25.4 * 5:18 Mt 10.10; Lc 10.7 * 5:19 Dt 17.6; 19.5

ded pah jwī jéih bihcan caá.

6

1 B_{uu} teo wāh_{nit} jw_{ah} ded pah ī chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Queét Jesúhwā jumna, ī maátadih ī túi teo wāh_u naáh. Páant ī chājachah ennit, Jesúsdi_h jepah_{nit} ī jum_{achah} jéihna, bitaboó Diosdi_h, jwī bohéatdihbut ded pah ī jéih yeejép naóhcan niít. 2 Ī maáta Jesúhwā ī jum_{achah}, queét teo wāh_{nit}but Jesúhwā jumna, ī maátadih ĩta túi wēi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ī chājachah, ā túican caá. Queétdih ī túi teo wāh_u naáh. Pánih teo wāhna, ī déewā panihnitdih teo wáacna caá ī chā_{ap}. Ī maátadih oina, Jesúsdi_h jéihcannitdih ī teo wāhat chah, ī túi wēi jepaha naáh. Páant wā wut_{at}dih queétdih ma jw_{uub} naóh yapanaá.

Ded pah Diosjeéh túi jum_{at}

3 B_{uu} jwī bohéatdih mácah naóh_{nit}dih ded pah ñi chājat pínahdih wā naóhbipna caá. Det mácah bohéna, jwī Maáh Jesucristoíh táini dooná_{dih} náahcan, Dios naáwát_{dih}but ī túi bohécan caá. 4 “Weém jéih beedáni caá”, niijná yuhna, ī túi jéihcan caá. Ījnit pah míc wéhena, míc jūihñat t_{ut}nit, ī míc eníhcan caá. Bitadih yeejép dooná ī niiját_{ji} jīb, queétdih ī wēi encan caá. 5 Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jum_{can}, míc jūihnit_{jeh} ī jumna caá.

“Dios naáwát_{dih} bohéna, bádí dinerodih jwī bíboh_{bipna} caá”, ĩ niij jenah joiná yuh caá. 6 Obohjeéhtih, bainí bíboh_{at}jīh wēina, Diosdi_h jepahna, túi jum_{at} caá náahap. 7 Jwī jwíih cāac jumna, dedé bií déedih jwīt ub jūóhcap jī. B_{uud}ná, bií déedih jwī jéih ub bejcan niít. Pánihna, jwī bíboh_{at} pah bóojeh weñat caá náahap.* 8 Jwī jeémát_{dih}, jwíih yéguehdihbut jw_{uub} chah náahcan_{jeh}, weñat caá náahap. 9 Dawá bií déedih bidna, nemépboó ā yéej chājat t_{ut}t_{achah}, nih_{at} yeejép_{dih} chājnit caá ĩta jum_{ap}. Queét dawá láa jenah joicán_{jeh}, yeejép chājat_{dih} cádahcan, queét_{jeh} tigaá yeejép ī yap_{bipna} caá. Pánih cádahcan, iiguípna ĩ bejbipna caá. 10 Det dinerodih bádí bidna, dedé yeejép ĩ chājna caá. Biquína pánih bidnitboó Jesúsdi_h cádah_{nit}, bádí jīgahna, tubit ĩ moh yéejna caá.*

Timoteodih_{jeh} ā naáwát

11 Obohjeéhtih, meémboó Dioíh jumna, yeejép ĩ chājat_{dih} ennit, “Biíc yoobó weembút wā chājcan niít”, niijnít, biáboó ma jwei béjeé. Túiniboodí_{jeh} ma chājaá. Ded pah Dios meemdíh ā wut_{achah}, caandí_{jeh} ma jepahaá. Jesúsdi_h ma túi jenah joyoó. Bitadih ma oyoó. Yeejép yapna yuhna, Jesúsdi_h ma cádahca bojoó. Bitadih táinijeh ma namah jum_{uú}. 12 Jeáboó ājeéh jum_{ni} pínahdih

* 6:7 Job 1.21; Sal 49.17; Ec 5.15

* 6:10 He 13.5

Dios meemdih át ñíwip jĩ. Meemdih ĩ daabánachah, Jesúsdiĥ ma jepahatdiĥ dawá cáacwādiĥ ma túi naáwáp jĩ. Pániĥna, yeejép yapna yuhna, caandih ma jepah cádahca bojoó, jeáboó ĵaibínit, páantjeh ma ĵumat tút niijná. ¹³ Diosboó niĥatdiĥ át chājap wut jĩ. Jesucristoboó Poncio Pilatodiĥ ded pah ā ĵumatdiĥ túi yoobópdih át naáwáp wut jĩ.* Dios, Jesucristojĩĥ ĩ enechah, nin pah meemdih wā wēp naóĥna caá: ¹⁴ Páant meemdih wā wutatdiĥ ma túi jepahaá. Jwĩ Maáh Jesucristo ā ĵwáub dei ĵúwát pínah jātih, ā wutat pahjeh ma chājaá, cáacwā meemdih ĩ naóĥ yaccat pínah niijná. ¹⁵ Ā náahni yeó jáapdiĥjeh Dios ā wūhdiĥ ā ĵwáub wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá niĥat cáacwā ĩ maáh. Niĥat cáacwā ĩ maáta chah maáh caá ā ĵumap. ¹⁶ Caanjéh tigaá páantjeh ĵumni, yeh iigátjĩĥ ā ĵamna caá. Páant ā ĵumuchah, jwiit cáacwā ā yeh iiguipna jéih bejcan, caandih ĵwĩt en ĵaicáp jĩ.* Būū láabut caandih ĵwĩt en ĵaicán caá. Caánboodih ĵwĩt weñat dée caá. “Meém chah wēpni caá”, caandih ĵwĩt niij jĩĥ. Páant tíi ā ĵumna nah.

¹⁷ Dawá bií dée bíbohniĥdiĥ nin pah ma wutúú: “Weemdih dedé ĵadhdat wiĥcan caá”, ĩ niij jenah joicá bojo naáh. ĩih bií déediĥ būdní pínahjeh ā ĵumuchah, caandih ĩ túi jenah joicá bojo naáh. Dios niĥat

ĵwĩ náahatdiĥ ā wāhuchah jéihnit, caánboodihjeh ĩ túi jenah joyó naáh. ¹⁸ Pániĥna, túiniĥdiĥ chājnit, bitadiĥ ĩih bií déediĥ wāhna, túi teo wáacnit ĩ ĵumna naáh. ¹⁹ Páant ĩ chājachah enna, Dios pebĥna ĩ ĵaibínachah, queédiĥbut ā túi chāj ĵwáubanachah, caánboó páantjeh ĩ túi ĵumbipna caá.

Pablo Timoteodiĥ ā pée naáwát

²⁰ Timoteo, Dios meemdih ā naáwát túitniĥdiĥ ma túi bohénaá. Ma quíib būdcá bojoó. Biquínaboó Diosdiĥ jéihcannit, jenah joicánnit pah ĩ wéhena caá. Bitaboó yee naóĥna, “Wā bohéat túi jéihnit ĩ bohéat caá”, ĩ niijná yuh caá. Páant ĩ niij naáwáchah, ma joyáh bojoó. ²¹ Biquína páant ĩ niij naáwáchah joinít, Jesúsdiĥ ĩt cádahap wut jĩ.

Dios meemdih búdi oinit, ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

2 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat túutat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih Dios ã naáwát túutni jumna, nin náodih meém Timoteodih wã jwúb daác wahna caá. “Nihat Jesucristodih jepahnit wãjeéh ì túi jumbipna caá”, ã niijátjidih bitadih Dios weemdíh ã naóh bohéat túutp jì. ² Timoteo, wã wúh panihni ma jumachah, meemdíh búdí wã oina caá.* Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristo bíicdih meemdíh oinit, ì jìgah en teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, ã niiját

³ Diosdih úbhna, yeó jáap, chei jumat pahbut meemdíh wã úbhna caá. Pánih úbhnit, “Timoteodih búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, wãpì niijná caá. Caán Diosdih tigaá jwí nuowã wēnit, ìpì jepahat pahjeh mantih, weembát caandíh wēnit, wã jepahna caá. Pánih jepahnit, dedé yeejép chājat peéh weemdíh ã wihcatdih wã jéihna caá. ⁴ Con láa meemdíh wã cádah bejehah, ma jñátjidih náhninit, majeéh jumnit, túi weñat túut niijná, meemdíh wã jwúb eníhna caá. ⁵ Meém Jesúsdi h ma túi jenah joyátdih wã náhnina caá. Ma éet Loida, ma ìin Eunicebut Jesúsdi h ìt jwíh jepahap tajì. Pánihna,

queétdih en yacnit, meembát caandíh ma túi jenah joiná caá.*

⁶ Meemdíh wã teo jáha úbúchah, Dios meemdíh ã wēpatdih búdí át wūhup jì, ã wutat pah bitadih ma túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã chājatjidih náhninit, úmcanjeh, ã wēpatjìh bitadih chah ma teo wáacá. ⁷ Dios jwiítdih Túini Espíritudih át wūhup be, jwíjeéh ã jumat pínah niijná. Pánih jwíjeéh jumni Túini Espiritu jwiítdih búdí ã teo wáacna caá, cáacwã ded pah ì jenah joyátdih jwí úmcat pínah niijná. Páant ã teo wáacachah, cáacwãdih oinit, ã wēpatjìh queétdih jwí jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwiítdih ã túi jenah joyát túutna caá. ⁸ Pánihna, jwí maáh doonádih bitadih naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádih wã bohéat jíib nemat muúboó wã jumachah, wã chéen ma jumatdihbut ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, túini doonádih ma bohéat jíib meemdíhbut yeejép ã yapachah, “Á túimi nacaá”, ma niijí. Páant ã yapachah, Dios meemdíh ã teo wáacpina caá, caandíh ma cádahcat pínah niijná. ⁹ Jwiít iiguípna bejnit déejidih Diosjeh jwiítdih át túi ubup wut jì. Pánih túi ubnit, jwiítdih át ñiwip wut jì, áihwã jumnit, jwí túi chājat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwí túi chājat jíib át ñiocap wut jì.

* 1:2 Hch 16.1; 1Ti 1.2 * 1:5 Hch 16.1

Nin baácdih ã chãjat pínah jãtih ã jenah joyátji pah jwiít dih oina, ãt ñíwip wut jĩ. Pánih oina, jwiít dih túi ubni pínah Jesucristodih ã wah deyaat pínahdih ãt jenah joyóp wut jĩ. ¹⁰ Pánih jenah joiníji caandíh wah deyana, ã oyatdih jwiít dih ã túi jéihyana caá. Páant ã wah deyani Jesús jwiít ãihwãdih iiguípna jwĩ bejat déejidih ãt túi ubap wut jĩ. Caán Jesús dih jepahna, páantjeh Diosjééh jwĩ túi jummat pínah doonádih jwiít dih naáwádih ãt dei jũwúp wut jĩ.

¹¹ Weemdíh ñíonit, Dios ã wahap jĩ, caán túini doonádih wã naáwát pínah niijná.*

¹² Páant ã watatdih wã jepahatji jíb buu nin nemat muúboó jumnit, yeejép wã yapna caá. Obohjeéhtih, pánih yeejép yapna yahna, wã tíic jenah joicán caá. “Wã jepahni Jesús túi wēpni jumna, ãih doonádih naáwát túutnit, weemdíh ã túi teo wáacipna caá. Páant ã teo wáacachah, púú ã jwúub dei jũwúchahna, caandíh túi jenah joí cádahcan, páantjeh ãih doonádih wã naóhbpna caá”, wã niij jenah joiná caá.

¹³ Meémboó Jesucristodih túi jenah joiná, caandíh oinit, meemdíh yoobóp dih wã bohéátji pah ma chãj cádahca bojoó. ¹⁴ Jwĩjééh jumni Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh Dios meemdíh ã naáwát túutnidih yoobóp dih ma bohénaá. Caandíh túi náhninit, mácah ma bohéca bojoó.

¹⁵ Nihat Asia baácdih moón Jesúihwã weemdíh cádah tigaá it chãjap. Pánih tigaá ã jwúub jígochcap. Jjééh Figelo, Hermógenes wut jumnitbut ã cádahatdih ma jéihna caá. ¹⁶⁻¹⁷ Páant queéet nihat weemdíh ã cádahachah yahna, Onesíforoboó dawá láa weemdíh enedih junít, ã túi weñanap be. Nemat muúboó wã jumuchah yahna, Roma tátchiboó junít, wã chéen ã jummatdih tíic jenah joicánjeh, weemdíh maatáp dih bidniji weemdíh ã bid juyáp jĩ. Páant weemdíh ã túi teo wáacat jíb, ã déewádih jwĩ Maáh ã jígah en teo wáaca naáh. ¹⁸ Éfeso tátchiboó jwĩ jumuchah, weemdíh búdí ã teo wáacatjidihbut ma túi jéihna caá. Pánihna, jwĩ Maáh Jesús dih búdí wã úbhna caá, nin baácboó jwúub dei jũóhñit, caandíh búdí ã jígah en teo wáacat pínah niijná.

2

Jesúih túini soldado panihni

¹ Meémboó, wã wúuh panihni, Jesucristo meemdíh oinit, ã teo wáacachah, caandíh ma túi péenaá. ² Dawá wã bohéát dih joiníji meem jwúh bitadid ma bohénaá. Páant queétdih ma bohénachah, Dios ã náhat pah túi chãjnit, bitadid bohé jéihnitbut ã jumna naáh.

³ Soldadodih buwat ã jumuchah yahna, ã cádahcat pah mantih, meemdíhbut bíic yoobó ã yapachah, Jesús dih

* 1:11 1Ti 2.7

ma cádahca bojoó. Jwiit nihat Jesúhwādh biíc yoobó ā yapna caá. ⁴ Ded soldado ā maáhdih weñáihna, ā wutat pahjeh caá ā chājap. Soldado nihcanni ā chājat pínahdih páantjeh chājna, ā maáh ā wutat pah āta jéih chājcan tagaá. Pánihna, soldado ā chājat pah muntih, meembút Dios ā weñat pínahdihjeh jenah joinít, ā wutat pah ma túi chājaá. ⁵ Pánihat dée, ded ñáoni maáta ī wutat pah túi chājnijeh, ā wēp ñáwat jíibdh ā jéih bíbohna caá. Pánihna, ñáoni ā túi chājat pahjeh muntih, Jesucristo ā wutat pah ma túi chāj cádahcat jíib, ā pebhna ma juibínachah, meemdíh túnidih ā wāhbipna caá. ⁶ Pánihat dée muntih, wápchi túi teoniboó ā tewat jíib jeémátdih jwíih bíbohat caá náahap. Pánihna, Dios meemdíh ā wutat pah ma túi chājat jíib, ā pebhboó ma juibínachah, meemdíh wēinit, ā túi chājbipna caá. ⁷ Wā niijátjidih ma túi náhninaá. Páant ma náhninachah, jwí Maáh meemdíh ā túi jéihyabipna caá.

⁸ Ded pah Jesucristo ā jumátjidih ma quíib buədcá bojoó. Caán maáh David juma āt jumap wut jī. Wanna yuhna, ā jwáub boo pud jūwátji túini doonádh wāpí bohénap jī. ⁹ Pánih caandíh wā bohéat jíib, yeejép chājnitdh ī nemat pah, weemdíh itah tōpjih chéonit,

nemat muəboó ī nemechah, wā moh yéejna caá. Pánih jumna yuhna, Dios naáwátdih wā bohé cádahcan niit. ¹⁰ Dios ā ñionitdh bohéna, yeejép wāpí yapna caá, queébtut Jesucristoihwā ī jumát pínah niijná. Áihwā iiguípna bejnit déejidih ā túi ubnit pínah ī jumachah, queét Diosjeéh ī túi jumbipna caá.

¹¹ Nin naáwát yoobópdih caá:

Cristo jwí yéejat jíib ā wan wāhat pah muntih, jwiitbut ájeéh wənnit panihnit, yéejatdh cádahnit jwí jumna caá. Pánih cádahnit, ájeéh jwáub boo pud jūóhnit panihnit, ájeéh páantjeh jwí jumbipna caá.

¹² Áihwā jwí jumát jíib yeejép yapna yuhna, ā náahat pah jwí chāj cádahcan, ā maáh jumapboó caán biícdh jwiitbut maáta jwí jumbipna caá.* Obohjeéhtih, “Jesucristodih wā jéihcan caá”, jwí niijíchah, caanbút jwiitdh biíc yoobó ā niijbipna caá.*

¹³ Jwiit jwí niijátji pah jwí chājcah yuhna, caánboó ā niijátji pahjeh ā chājbipna caá. Yeecanni jumna, ā niiját pahjeh chājni ā jumna caá.

Diosdh túi teo wāhni ded pah ā jumát

* 2:12 1P 5.1 * 2:12 Mt 10.33; Lc 12.9

14 Majeéh jumnit Jesúhwādh bueéh wā naáwátdih ma túi náhnianaá. Dios ā enechah, queétdih ma míc jūihcat túutú. Ī jenah joyátjīhjuh Ī míc jūihñuchah, dedé pínah nihcan caá. Pánih jūihna, teo wáaccan, míc yéejana caá ĩ chājap. Ī míc jūihñatdih joinít, ĩ bəwa jenah joiná caá.

15 Dios naáwátdih túi jéihnit, caán meemdíh ā watat pah, bitadih āih túini doonádh yooópdi h ma bohénaá. Páant ma chājachah ennit, “Ma túi chājna caá”, Dios ā niijíchah joinít, ma tíccan niit.

16 Diosdih jéihcannitboó ĩ jenah joyátjīhjuh ĩ míc wéhenachah, ma joyáh bojoó. Páant ĩ míc wéheat dedé pínah nihcah, chah ĩ yéej chājbi pna caá.

17 Páant ĩ yee bohéát, yahwít ā moóp aabát pah, bitadih ĩ yéejana caá. Páant tigaá Himeneo, Fileto wūt jumnitbut ĩt chājap.

18 Páant ĩ yee bohéát d i h joinít, Dios naáwát yooátdih ĩt cádahap wut jī. Pánih cádahnit, “Jesúhwā jáantjuh ĩtát pūuh laab béjep be”, queét ĩt niij yee bohénap wut jī. Pánih mácah bohénit, biquína Jesúhwādh ĩ yéejanachah, caandíh ĩt cádahap wut jī.

19 Obohjeéhtih, páant ĩ yee naóh bohénachah yuhna, Dios naáwátboó yooópdi h ā jumna caá. Caán ā túut nūmcán niit. Páantjuh biic yooóó ā jambipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani āt niij daacáp tajī: “Jwī

Maáh āihwādh ā jéihna caá”, āt niij daacáp tajī.* “Jesús wā Maáh caá’, niijnitboó, yeejép ĩ chājatdih ĩ cádaha naáh”, biihboó āt niij daacáp tajī.

20 Jwíit Jesúhwā nin pah caá jwī jumap: Búdi mūúboó dawá pamapna ā jumna caá. Biquína oro, platajīh ĩ chājnjiji jum, biquína máa naá, wáam déepjīh ĩ chājnijibut ā jumna caá. Pánihna, caán mūú mínah cáacwādh numah jeémpnit, āih oro, platajīh ĩ chājnjiji pamapnadi h wēi ennit, ĩ jeémát pínahdih ā cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wáam déepjīh ĩ chājnijiboó yeó jáap jumap pah jeémát cáagat pínah, ĩ yohnidih ĩ yacat pínahbut ā jumna caá.

21 Pánihat pah, ded yeejép ā chājatdih cádahnit, oro, platajīh ĩ chājnjiji pamap panihni jumna, jwī Maáh ā weñat pínahdih ā jéih chājbi pna caá. Páant ā chājachah, jwī Maáh caandíh ā wēi enbipna caá.

22 Meémboó jáap jumna, japata ĩ yéej chāj ĩ nahatdih enna, iinít, biáboó ma bejeé. Pánih iinít, túiniboodíhjuh chājna, jwī Maáh Jesúsdi h chah jenah joinít, bitadih ma túi oyoó. Pánih oinit, míc jūihcanjuh, ĩjeéh ma túi jumú. Nihat Jesúsdi h túi úbhnitbut biic yooóó ĩ chāja naáh.

23 Jenah joicánnit ĩ míc jūihñuchah, ma joyáh bojoó. Beh joicánjuh, míc úbh joinít, queétjuh chah ĩ míc jūihna caá.

24 Obohjeéhtih,

* 2:19 Nm 16.5; Jn 10.14; 1Co 8.3

Dios naáwátdih bohéniboodíh míc jãihcat caá náahap. Pánih jãihcan, nihatdih túi chãjnit, túi bohénit, biíc mantjeh íjcan túinijeh jumat caá náahap. ²⁵ ã naáwátdih joíhcan, mácah niijnítidih íjcanjeh túi bohéat caá náahap. Páant túinijeh ñi bohénachah joinít, Dios ã teo wáacatjãh í yap yohatdih cádahna, túini bohéatbóodíh “Caán yoobópdih caá”, í niij jenah joibípna caá. ²⁶ Pánihna, yoobópdih bohéatdih joinít, queét nemépwã í maáh ã náahat pah chãjnitji caandíh í cádahbipna caá. Pánih cádahnit, ã jwúub yéj chãjat túutachah yuhna, yoobópdih bohéatdih jepahnit, ã wətatbóodíh í jepahcan níit, buca.

3

Péeni yeó jáapdih ded pah cãacwã í jumat pínah

¹ Bũũ, Timoteo, nindihbut ma túi náhninaá: Jesús ã jwúub dei jũúwát pínah jãtih, cãacwãdih búdí buwat ã jumbipna caá. ² Caán láa, cãacwã bitadidih teo wáacat pínahdih jenah joicán, í weñat pínahdihjeh í jenah joibípna caá. Pánih jenah joinít, dawá bí déedih í bidbipna caá. “Nihatdih jéihna, bitadidih chah wã jumna caá”, niij jenah joinít í jumbipna caá. Cãacwãdih, Diosdihbut yeejép wéhenit, í mánadidihbut yap yohnit í jumbipna caá. Bitá queétdih í túi chãjachah yuhna, “Túina caá”, niijcánnit í jumbipna caá. Diosdih

wēicanjeh, búdí yeejép chãjnit í jumbipna caá. ³ Cãacwãdih oican, í jãgah en teo wáaccan níit. Yeejép doonádih naóhnit í jumbipna caá. Í jenah joyátjãh jeh yeejépdih í jéih chãj cádahcan níit. Cãacwãdih tubit yeejép chãjnit, túinibóodíh í en iibípna caá. ⁴ Í chéenwãdih yuh buca yeejép í chãjbipna caá. Jenah joicánjeh chãjnit, “Jéih beedáni caá”, niij jenah joinít í jumbipna caá. Queét í weñat pínahdihjeh chãjnit jumna, Diosbóodíh náahcannit í jumbipna caá. ⁵ Cãacwã í enechah, Diosdih túi wéinit pah jígohnit jumna yuhna, í jenah joyátdih ã túut nũmát pínahdih í náahcan níit. Pánihnitdih ma pej jumca bojóó.

⁶ Biquína pánih chãjnit bitáih mũnádih waadnít, “Dios naáwátdih yeebdíh bohénadidih wã jũúwáp be”, caanjãh jumnit yaáhdidih ípí niij yeena caá. Páant í niij yeenachah yuhna, queét yaádh túi jenah joicánnit, yeejép chãjnit jumna, í yee bohéatdih í wēi joiná caá. Queét yaádh búdí í yéj chãjihna caá. ⁷ Pánihna, dedé mácah yee bohéatdih joíhna, Dioíh yoobópdih bohéatbóodíh í náahcan caá. ⁸ Jon jãtih Egiptodih moón jióhnitji, Janes, Jambres wūt jumnit, Moisésdih ít yap yohíhip wūt yuh jĩ.* Páant í yap yohíhat pah mantih queét yaáhdidih yee bohénitboó túini bohéatdih í en iiná caá. Queét

* 3:8 Ex 7.11

yeejépdihjeh jenah joinít ĩ jumna caá. Pánih jumna, Jesúsdiĥ túi jenah joicán, áihwā yoobát ĩ nihcan caá. ⁹ Queét ĩ yee bohé jibichah yuhna, daocánnitjeh queét dih ĩ jepahbipna caá. ĩ yee bohéatdih “Caán yeejép bohéat caá”, cāacwā ĩ niĳ jéihbipna caá. Janes, Jambresjĥ ĩ yeeatjidih jon jātih moón ĩ jéihyat pah mantih, Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah jātih jumnitbut ĩ yeeatdih ĩ jéihbipna caá.

Timoteodih ā jwúub wut

¹⁰ Obohjeéhtih, ded pah wā bohéat, wā jumat, wā jenah joyát dihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Jesúsdiĥ wā túi jenah joyát dih, íjat wihcanjeh cāacwā dih oina wā teo wáacat, yeejép yapna yuhna wā cádahcatdihbut ma jéihna caá. ¹¹ Weemdíh yeejép ĩ chājachah, búdí wā yéj chūúátjidihbut ma jéihna caá. Antioquía, Iconio, Listra tátchinaboó Jesúih doonádih wā jib bohéat jíib, weemdíh yeejép ĩ chājatjidihbut ma jéihna caá. Obohjeéhtih, ĩ mawíhichah yuhna, jwĥ Maáh Jesúsboó weemdíh ā wapachah, ĩ jéih maocap jĥ.* ¹² Páant weemdíh ĩ chājat pah, niĥat Jesucristoíhwā caandíh ĩ túi péeat jíib, bita queét dihbut yeejép ĩ chājat pínahdihbut jwĥ jéihna caá. ¹³ Yeejépwā, yeenitbut chah yeejép chājnít ĩ jum b ipna caá. Bitadiĥ yeena, queétjehbut ĩ

yeeatdih joiná, chah yeejép ĩ jum b ipna caá.

¹⁴ Obohjeéhtih, ma éet, ma ín, weembát meemdíh jwĥ bohénachah joiná, meémboó mat túi jepahap wut jĥ. “Weemdíh bohénit yeenit nihcan caá”, niĳ jéihnit, yoobópdih jwĥ bohéátjidih túi náhninit, ma pée cádahca bojóó. ¹⁵ Meém wébít jum láa, Dios naáwát dih mat jéih jwĥhip wut jĥ. Pánih jéihnit, Jesucristodih túi jepahnit, iiguípna bejni déejidih Dios ā túi ubni ma jumna caá. ¹⁶ Dios naáwát dih niĥat daácnitdih “Nin pah ma niĳ daacá”, Diosjeh át niĳ daacát túutap wut jĥ. Pánihna, ĩ daacátjidih jwiít dih bohéat caá náahap, yoobópdih naáwát dih jwĥ túi jéihyat túut niĳná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wā chājatdih cádahat caá náahap”, jwĥ niĳ jéihna caá. Caandíh bohéna, túiniboodíh jwĥ jéih túut nūmná caá. Pánihna, yeó jáap jumat pah túi chājat túut niĳná, ā naáwát dih bohéat caá náahap. ¹⁷ Ded Dios naáwát dih túi míc bohéna, niĥat túinidih ā jéih chājbipna caá.

4

¹ Jesucristo, niĥat cāacwā ĩ Maáh jwúub dei jūóhna, báadhnit, wānnitbut ded pah ĩ chājatji jíib ā naóh b ipna caá. Pánihna, caán, ā íp Diosbut ĩ enechah, meemdíh nin pah wā wēp naóhna caá: ² Yeó jáap jumat pah cāacwā ĩ joíhichah, ĩ joíhchah

* 3:11 Hch 13.14-52; 14.1-20

yuhna, Dios naáwátdih páantjeh ma bohénaá. Pánih bohéna, cáacwā ī yéej chājatdih jéihyanit, “Jwúub yéej chājcanjeh, túiniboodíh ñi túut numú”, ma níj naáwá. Pánih naóhnit, chucánjeh, queétdih ma túi bohé cádahca bojoó. ³⁻⁴ Túttimah bóo láa, cáacwā túini bohéátdih ī joíhcan níit. Pánih joíhcan, ī náahatdihjeh chājílina, ī weñat pínah bohéátdihjeh joíhñit, mácah bohénitbóodíh búdí ī bidbipna caá. Páant ī bidichah, dawá queétdih ī yee bohébipna caá. Túini bohéátdih cádahnit, mácah bohénit ī jenah joyátjéhjeh ī bohéátdibóodíh ī joibípna caá. Pánihna, waícanjeh páant ā yapat pínahdih jéihñit, meémboó Dios naáwát, yoobópdih jumnidih, ma bohé cádahca bojoó. ⁵ Pánih bohénit, queét yeenit pah chājcat túut níijná, túi jenah joiní ma jumú. Yeejép yapna yuhna, bíic yoobó chājnit, túini doonádih ma bohé cádahca bojoó. Pánih cádahcan, Dios meemdíh ā wutat pah ma túi chāj péanaá.

⁶ Weém Dios ā wutat pah, ā naáwátdih wā jib bohéátji jíb weemdíh ī mao yohat pínah bahnijeh caá ā jadhup.

⁷ Wā wunat pínah jātih nin pah meemdíh wā naóhna caá: Jesúh túini doonádih Dios weemdíh ā bohéát túutuchah, wā túi bohénap be. Nihat ā wutat pah wā chāj péanap be. Pánih chājnit, yeejép

yapna yuhna, caandíh wā túi jenah joí cádahcap be. ⁸ Pánihna, wā túi chājatji jíb jwí Maáh jeáboó ā bíboh páina nacaá. Nihat cáacwā ded pah ī chājatdih jéih beedána, yoobópdih jíb wāhni jumna, ā wutatdih wā túi jepahatji jíb, ā jwúub dei jūóhni yeó jāapdih weemdíh ā túi chāj bipna caá. Bitá caandíh oinitbut ā jwúub dei jūúwát pínahdih túi páinit ī jumuchah, jwí Maáh Jesús bíic yoobó queétdih ā túi chāj bipna caá.

Timoteo ded pah ā chājat pínah

⁹ Waícanjeh wā pebhna ma jūúwá. ¹⁰ Demas wāt jumni chah dawá bíi déedih náahna, weemdíh cádahnit, Tesalónica tútchina ā jwúub bejep be.* Crescente wāt jumni Galacia baácna ā bejehchah, Tito wāt jumnitbut Dalmacia baácna ā bejep be.* ¹¹ Páant ī yoh bejat túttimah, Lucasjeh caá wājeéh ā chāwáp.* Pánihna, bitá teo wáacnitdih náahnit, meemdíh wā jūúwát túutna caá. Pánih jūóhñit, Marcoşdihbut ma numah jūúwá.* Cristoíh doonádih wā bohénachah, weemdíh túi teo wáacni pínah caán ā jumbipna caá. ¹² Tíquicodih Éfeso tútchina wā wahap be.* ¹³ Ninna jūóhna, Troas tútchiboó* Carpo wāt jumniíh mūdíh wā jwej jūóhni cábah jweyát chóodih, wíih papélah tólihnadihbut ma ub jūúwá.

* 4:10 Col 4.14; Flm 24

* 4:10 2Co 8.23; Gá 2.3; Tit 1.4

* 4:11 Col 4.14; Flm

24 * 4:11 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

* 4:12 Hch 20.4; Ef

6.21-22; Col 4.7-8

* 4:13 Hch 20.6

Wiih papélah núonadih bácah búdí wã náahna caá. Pánihna, caandíhbut ma ub jũúwá.

¹⁴ Alejandro wūt jumni itahdih teoni weemdih búdí yeejép ã chãjap be.* Páant ã chãjatji jíb Dios caandih ã peéh chãjbipna caá.* ¹⁵ Caán Alejandro jwĩ bohéatdih búdí ã yap yohna caá. Pánihna, caandih ma túi chãja chaáh, meemdih yeejép ã chãjcat pínah niijná.

¹⁶ Roma tútchidih moón ï maáta weemdih ï jwĩh uúbh joyóchah, wã chãjatjidih wã bohéatdihbut queédih wã naáwáchah, det weemdih teo wáacnit pínah ï wihcap be. Ŝumnit, nihat weemdih ï cádah bejep be. Obohjeéhtih, páant weemdih ï cádahachah yuhna, Dios queédih ã peéh chãjca bojo naáh. ¹⁷ Weemdih páant ï cádahachah yuhna, jwĩ Maáh Jesúsboó ã teo wáacap be, ãih doonádih wã naóh beedáat pínah niijná, nihat judíowã nihcannit ï joyát pínah niijná. Jiowã panihnit weemdih ï mao yohat déedih ã túi wapap be. ¹⁸ Nihat weemdih yeejép chãjnitdih yap yohnit, jwĩ Maáh weemdih ã wapbipna caá. Pánih wapnit, jeáboó maáh ã jumapna weemdih ã túi bejat túutbipna caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah “Caán chah túini, chah wēpni Maáh caá”, jwĩ niij jíih. Páant tíi ã jumna nah.

Ã péé túyat túutat

* 4:14 1Ti 1.20

* 4:14 Sal 62.12; Ro 2.6

* 4:19 Hch 18.2,18

* 4:19 2Ti

1.16-17

* 4:20 Hch 19.22; Ro 16.23

* 4:20 Hch 20.4; 21.29

¹⁹ Prisca, Aquila,* Onesíforo* ã pebh moonbát ï túyu naáh. ²⁰ Erasto* Corinto tútchiboó ã chãwáp jĩ. Trófimo* Mileto tútchiboó tubúp chũúhnit, ã chãwáp jĩ. ²¹ Meémboó mah noójláa jãtíh waícanjeh ma jũúwá. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bita Jesúihwãbut meemdih ï túyat túutna caá.

²² Jwĩ Maáh Jesucristo ma-jeéh ã jumna naáh. Dios yeéb nihatdih oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.
Pablo

TITO

Titodih ā túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Diosdih teo wāhni wā jumuchah, Jesucristoíh doonádih weemdih ā naáwát tútup jī, ā ñíonitboó Jesúsdi h jepahnit, jwī bohéat pahjeh ī túi chājat pínah niijná. ² Dios yeecanni nin baácdih ā chājat pínah jātih “Wīihwā jeáboó wājeéh páantjeh ī jumbipna caá”, āt niijíp wut jī. Pánihna, caán túini doonádih jepahnit páantjeh jeáboó ī jumat pínahdih ī jéihna caá. ³ Ā ñíoni yeó jáapdih páant ā niijátjidih cáacwādih weemdih ā naáwát tútup jī. Weemdih páant wutni iiguípna jwī bejat déejidih túi ubni caá. ⁴ Pánihna, Jesúsíh doonádih wā bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsdi h ma túi jepahap jī.* Meemdih bohéni wā jumuchah, wā wāhah yoobát panihni caá ma jumup. Páant ma jumuchah, nin núodih meemdih wā daác wahna caá. Dios jwī íip, Jesucristo jwiítidih túi ubni biícidih meemdih oinit, ī teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná.

Tito Creta quewadih moondih ā teo wáacat

⁵ Creta quewaboó biícidih jwī jum láa, caanjīh moón Jesúsíh wā ī túi chājat pínahdih bohé beedáat ā jadh jwuhup jī. Páant ā jadh jwuhuchah

jéihnit, meemdih ī pebh wā chāwát tútup jī, queédih ma túi bohéat pínah niijná. Pánih bohénit, íih tátchina jumat yoobó Jesúsíh wā ī maáta pínahdih meemdih wā níwat tútup jī. ⁶ Queét ma ñíonit maáta pínahdih nin pah jumat caá náahap: “Caán yoobópdih chājni caá”, cáacwā ī niijnítidih, biíc wilidihjeh bíbohnitdih ma níwií. Páant ma ñíonit ī wehbut Jesúsdi h jepahnit, túi chājnit, yap yohcannit ī jum naáh. ⁷ Jesúsíh cáacwādih en daonít, ā naáwátidih bohénit pínahdih ñíona, túi chājnit, “Weém nihát jéihni caá”, niij jenah joicánnit, biíc mantjeh íj cannit, máihcannit, míic maocannit, bií déedihbut tūbit bidcannitdih ma níwií. ⁸ Pánih ñíona, íih mūdih bitadih wēi waadát tútutnit, túi jenah joí bitadih teo wáacnit, yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, túi yoobópdih chājnit, Dios naáwátidih túi jepahnitdih ma níwií. ⁹ Jwī túi bohéatidih jepah cádahcannit ī jum naáh, bita ī bohéatidih joinít, ī weñat pínah niijná. Caán bohéatidih yap yohnitboó ī yeeatidih jéihnit, ī tút nūmbípna caá. Pánihna, Jesúsíh wā ī maáta pínahdih ded pah ī chājatidih túi ennit, ma níwií.*

¹⁰ Dawá ī maátadih yap yohnit, túi jenah joí wéhecannit, yeenit caá ī jumup. Pánih yeejép chājnitjeéh jumnit, dawá Jesúsdi h jepahna yuhna,

* 1:4 2Co 8.23; Gá 2.3; 2Ti 4.10 * 1:9 1Ti 3.2-7

judíowãdih Dios ã wutatji pah quehli nah yapat chóodih judíowã nihcannitdihbut bóodat túutnit ì jamna caá. Pánihna, ded pah ì chãjat yoobópdih nihcah, queédih jéihyaat caá náahap, ì túut n̄umát pínah niijná. ¹¹ Dinerodihjeh bidnit, queét mácah ì bohéna caá. Páant ì chãjachah, túic náah ã jamna caá. Páant ì yee bohénachah joinít, dawá neoná, ì weha mána, ì weh biíc dih, queédih jepahnit, túini doonádih ì cádahna caá. Páant queédih ma bohéat túutca bojoó.

¹² Queét Cretadih moón ded pah ì jumatdih nihat cãacwã ì túi jéihna caá. Jon jãtih naóhniboobát, ìjeéh jamniji yuhna, nin pah ãt niij naáwáp wut j̄i: “Creta quewadih moón tubit yeenit, yeejép tac behna míic maonit, búdí jeémíhnit, ì weñat pínahdihjeh chãjna, ìp̄i tewíhcan caá”, ãt niijp wut j̄i. ¹³ Páant ã niijátji yoobópdih tigaá. Páant ì jumatdih jéihnit, queét Jesúihwãdih ma wēp naáwá, mácah bohéatdih cádahnit, Jesúsboodih ì jwúb jepahat pínah niijná. ¹⁴ Pánih túut n̄umnit, jwiít judíowã jw̄i n̄owã ì jenah joyátj̄ihjeh ì naáwátjidih, túini bohéatdih yap yohnit ì wutatdihbut ì joyáh boj bipna caá.

¹⁵ Dedé jeémát dih, “Caán yeejép caá”, mácah bohénit ì niijíchah yuhna, Jesús dih túi jenah joinítboó “Caandih wã jeéméchah, ã túina caá”, ì niij jéihna caá. Obo-

hjeéhtih, Jesús dih jepahcanitboó yeejép chãjna, yéej chãjatdihjeh ì jenah joiná caá. Pánih jamna, yeejép chãjna yuhna, “Ã túina caá”, ì niij jenah joiná caá. ¹⁶ “Diosdih wã túi jéihna caá”, niijná yuhna, yeejép ì chãjna caá. Páant ì chãjachah ennit, Diosdih ì jéihcatdih jwiítboó jw̄i jéihna caá. Tubit yeejép chãjna, Dios naáwát dih yap yohnit, queét túiniboodih ì jéih chãjcan caá.

2

Titodih túi yoobópdih ã bohéat túutat

¹ Páant yeejép ì jamuchah jéihnit, meémoó queédih yoobópdih ma bohénaá. ² Pánih bohénit, behnit neonádih nin pah ma niij naáwá: “Túinijeh jenah joinít, ñi túi chãjaá, ‘Caán túini caá’, cãacwã yeebdih ì niiját pínah niijná. Yeejép chãjat jenah joyát dih páantjeh jamah bojnít, Jesús dih túi jenah joinít, áihwãdih oinit, yeejép yapna yuhna, caandih ñi cádahca bojoó”, ma niijí. ³ Behnit yaáhdihbut biíc yoobó ma bohénaá, Jesús dih jepahna, túi chãjnit yaádh ì jumat pínah niijná. Yeejép doonádih naóhcannit, máihcannit yaádh ì juma naáh. Pánih jamnit, queébut bita yaáhdih túini doonádih ì bohéna naáh. ⁴ Pánih bohénit, queét behnit yaádhboó japata yaádh b̄uagdih nin pah ma bohéat túutú: “Ñi weha mánadih, ñi wehdihbut ñi oyoó. ⁵ Túi jenah joinít, yéej chãjcan nit,

ñíih mæúdíh jumnitdih ñi táí en dawaá. Bitadih táí teo wáacnit, ñi weha mánadih táí jepahnit yaádhbut ñi jumúú, bita yeebdíh ennit, Dios naáwátdih yeejép ĩ naóhcat pínah niijná”, ĩ niij naáwá naáh.

⁶ Japatadihbut nin pah ma niij bohénaá: “Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, táí jenah joinít ñi jumúú”, ma niijí. ⁷ Meéamboó táinijeh ma chājaá, meemdíh ĩ en yacat pínah niijná. Yeecan, táinijeh ma bohénaá. ⁸ Pánih bohéna, ma táí jenah joyoó, bita meemdíh ĩ naóh yaccat pínah niijná. Páant yoobópdih ma bohénachah ennit, jwiítdih eníhcannit ĩ naóh yaquíhna yahna, ĩ tícbipna caá.

⁹ Teo wāhñitdih jawah nin pah ma niij bohénaá: “Ñi maátadih wēi jepahnit, yeejép niijcánjeh, ñi táí teo wūhuú, queét ĩ weñat pínah niijná. ¹⁰ Ñi maátaih bií déedih ñi numcá bojoó, ‘Caánboó yoobópdih jumni caá’, queét yeebdíh ĩ niij jenah joyát pínah niijná. Páant ñi táí chājachah ennit, Dios jwiítdih táí ubniíh bohéatdih bita ĩ wēi joibipna caá”, ma niijí.

¹¹ Dios nihat cāacwādih oi teo wáacna, iiguipna bejnit déejidih ā táí ub beedáihatdih nihat jwiít cāacwādih āt jéihyanap taga. ¹² Caandíh eníhcannitboó yeejép chājatdih ĩ ñinahatdih Dios jwiítdih ā cádahat túutna caá. Pánih

cádahnit, yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, táiniboodíh ā chājat túutna caá. ¹³ Pánihna, Jesucristo, jwiítdih táí ubni, Dios wēpni búdí ā yeh iigátjīh ā jwáub dei jūúwáchah, jwī enat pínah yeó jáapdih wēi pāina caá jwī chājap.* ¹⁴ Caán Jesucristo jwī yéejat jíib buudáatdih jíib chājna, āt wan wūhup tajī,* nihat jwī yéej chājatdih cádahnit,* āihwā jwī jumat pínah niijná.* Pánih yéej chājatdih cádahnit, táiniboodíh wēi chājnit jwī jumbipna caá.

¹⁵ Páant wā niijátdih queétdih ma bohé beedáat pínahdih caá meemdíh wā náah yacap. Pánih bohéna, Jesús ā wēpatjīh queétdih ma táí naáwá. ĩ yéej chājachah ennit, queétdih ma túut numát túutú. Páant ma bohénachah, “Caán ā bohéat dedé pínah nihcan caá”, ĩ niijcá bojoó naáh.

3

Jesúhwā ded pah ĩ táí chājat

¹ Nin pahbut queét Jesúhwādih ma niij bohénaá: “Ñíih baácđih moón maátadih jepahnit, táinidihjeh ñi chājaá. ² Bitadih yeejép doonáđih naóhcan, míic jāihcan, bitadih táí teo wáacnit ñi jumúú. ‘Weém nihat jéih beedáni caá’, ñi niij jenah joicá bojoó”, ma niijí.

* 2:13 2P 1.1 * 2:14 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; 1Ti 2.6 * 2:14 Sal 130.8; Mt 20.28 * 2:14 Ex 19.5; Dt 4.20; 7.6; 14.2; 1P 2.9

³ Jon jātih jwiítbut jenah joicánnit, yap yohnit, yeeatdih joinít, yeejép chājatdih ñinahnit, jéih cádahcannit jwī jum̄ap jī. Bitadih en jūihnit, en ñinah íjnit, bita jwiítidih í en jūihñachah jwiítbut queétdih en jūih jwáubanit jwī jum̄ wuh̄ap jī. ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, páant jwī jum̄achah yuhna, Diosboó jwiítidih oinit, Jesucristodih át wah deyanap wut jī, iiguírna jwī bejat déejidih ā tui ubat pínah niijná. Jwiít jwī tui chājat jīb át ubcap taga. Obohjeéhtih, jwiítidih jīgah ennit,* Túini Espíritudih jwījeéh ā jum̄at túutap jī. Pánih jwījeéh jum̄nit, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, jwī yéj chājatdih cádahnit, táiniboodih jwī chājat pínah niijná.* Pánih chājnit, Dios ā weh jwiítidih át jum̄at túutap tajī. ⁶ Jesucristo jwiítidih wan wāhñit, boo pud jūóhna, ā púuh laab béjchah, Dios Túini Espíritudih át wahap tajī, ā wēpatjñh jwiítidih ā tui teo wáacat pínah niijná. ⁷ Pánih teo wáacnit, jwiítidih oina, “Caán táini caá”, Dios ā niij enat jīb, ájeéh páantjeh jwī jumbipna caá. Pánihna, ájeéh jwī jum̄at pínahdih jéihna, Jesucristo ā jwáub dei jūúwát pínahdih jwī wēi páina caá.

⁸ Páant wā niiját yoobópdi caá. Pánihna, caandih cáacwādh ma wēp bohénaá, Diosdih jepahnit, táini í chājat pínah niijná. Wā daacát táini, oboh jum̄ni naáwát

nihcah, nihat caandih í tui joyó naáh. ⁹ Pánih joinít, oboh í jenah joyátjñhéh í míic jūihca bojo naáh. Í ñuwā í wūtnadidih, Moisés ā wutattjididihbut míic wéhenit, í míic jūihñat dedé pínah nihcan caá. Páant í míic jūihñatdih ma joyáh bojoó.

¹⁰ Ded yeéb Jesúihwādh ā íjanachah enna, “Páant ma chājca bojoó”, caandih ma niijí. Chéne láajeh caandih páant ma niij naáwá. Túttimah, ā jwáub yap yohochah enna, caandih Jesúihwā í pej jum̄ca bojo naáh. ¹¹ Pánih íjani táini bohéatdih yap yohna, yeejép chājni ā jum̄na caá. Pánih yeejép chājnit, caanjéh tigaá yeejép ā jum̄atdih bitadih ā jéihyanap.

Pablo ā pée naáwát

¹² Artemas ā bejñichah, ñi pebhna wā wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ā jéih bejcah, Tíquicodih wā wahbipna caá.* Pánihna, caanná ā juibínachah, meémboó ñahwat jwáub jūóhñit, Nicópolis tútchiboó weemdh ma jwāáap. Caán tútchiboó mah noój láa wā jum̄ihna caá. ¹³ Zenas, áih cáacwā í wutattidih jéihnidih, Apolosdihbut ma tui teo wáacá.* Pánih teo wáacnit, Jesúih doonádh naóh jibidih í bejat pínah jātih, dedé í náahatdih queétdih ma wāhúú. ¹⁴ Jwījeéh jum̄nit Jesúihwā ded pah í tui chājat pínahdih í jéihye naáh, yabhcanjeh,

* **3:4-5** Dn 9.18 * **3:4-5** Ef 5.26 * **3:12** Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8; 2Ti 4.12

* **3:13** Hch 18.24; 1Co 16.12

bitadih ã teo wáacat túut
niijná.

Pablo ã péé túyat túutat

¹⁵ Nihat wãjeéh jumnit
meemdih ã túyat túutna caá.
Caanjih jumnit jwiít dih oinit
Jesúihwã ã túyu naáh. Dios
yeebdih búdí oinit, ã táí teo
wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã
naáwát.
Pablo

FILEMÓN

Filemóndih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih wã naáwát jíb nemat m̄úboó jumni, jwĩ úud Timoteojĩh meém Filemóndih jwĩ túyat túatna caá. Meém jwĩ oini, jwĩ naáwát pah Jesucristoíh doonádih naóhni ma jumachah, nin náodih meemdíh wã daác wahna caá. ² Míh m̄údíh míc wáacnit Jesúhwādh, jwĩ dée wili panihnih Apia, Arquipodihb̄at wã túyat túatna caá.* Arquipo yeejép yapna yuhna, weém wã ch̄ajat pah Cristoíh doonádih naóhni ã jumna caá. ³ Jwĩ íp Dios, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ĩ túi teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Filemón ded pah ã jummat

⁴⁻⁵ Wã dée panihni Filemón, Jesucristodih túi jenah joinít, nihat áihwādh ma oyat doonádih wāpĩ joiná caá. Pánih joinít, meemdíh úbhna, “Túina caá, Paá”, Diosdih wāpĩ niijná caá. ⁶ Jwiít Jesúsdi h túi jenah joinít, biíc yoobó áihwā jwĩ jumna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, ã teo wáacatjĩh jwĩ túi jumbipna caá. “Paá, ma teo wáacatjĩh jwĩ túi jummat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wāpĩ niij úbhna caá. ⁷ Bitá Jesúhwādh oinit, mat túi teo wáacap wut jĩ, ĩ túi weñat pínah niijná. Páant

ma ch̄ajat doonádih joinít, weembát búdí wã wēina caá.

Filemóndih Onésimodih ã wēijwāáat tútat

⁸⁻¹⁰ Nihat Jesúhwādh oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, b̄u Onésimo, meemdíh teo wāhni, ma pebhna ã jwúb jubínachah, biíc yoobó ma túi ch̄ajat pínahdih meemdíh wã náah yacna caá. Weém, Pablo, behe wã jumachah, Cristoíh doonádih wã bohéat jíb nin nemat m̄úboó ĩ nemep jĩ. Ninna weemdíh Onésimo* ã en jibichah, caandíh Cristoíh túini doonádih wã naáwáp jĩ. Páant wã naáwáchah joinít, caandíh ã jepahap jĩ. Pánihna, b̄u caanbút Jesúh jumna, wã wūh panihni ã jumna caá. Weemdíh Cristo naáwát túatna, ã ñioni jumna, ded pah Onésimodih ma ch̄ajat pínahdih wāta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míc oinit jwĩ jumachah, ded pah caandíh ma ch̄ajat pínahdih wutcanjeh, meemdíh wã naóhna caá.

¹¹ Caán Onésimo, Cristodih ã jepahat pínah jātih, meemdíh teo wāhni jumna yuhna, át túi teo wáaccap wut jĩ. Obohjeéhtih, b̄u Cristoíh jumna, túat n̄umnit, oboh jumni ã nihcan caá, b̄uca. Weemdíh túi teo wáacni jumna, meemdíhb̄at túi teo wáacni ã jumbipna caá. ¹² Pánihna, b̄u caandíh búdí oina yuhna, meemdíh wã jwúb wahna

* 1:2 Col 4.17 * 1:8-10 Col 4.9

caá. ¹³ Obohjeéhtih, nemat m̄úboó wā jumat pónih, wājeéh wāta chāwát tūt tagaá, weemdih ā teo wāacat pínah niijná. Páant wājeéh ā jumachah nihna, meém weemdih ma jéih teo wāacadih jūohcah, caánboó meem páh āta jéih teo wāac tagaá.

¹⁴ “Pablodih teo wāacat tūt niijná, ājeéh ma chāo jwúhuú”, caandih ma niijichah, wājeéh caandih wāta chāo jwúhat tūtup taga. Obohjeéhtih, meemdih pánih wūhcan, weemdih túi teo wāacni ā jumachah yuhna, caandih ma pebhna wā jwúb bejat tūtna caá.

¹⁵ Nin pah wā jenah joiná caá: Onésimo meemdih ā jweyéchah yuhna, Dios ā náahat pahjeh, bahni āt cādah jwúhup tagaá, majeéh túinijeh ā jwúb jumat pínah niijná. Ma pebh jwúb juibí jumna, ā jwúb jweicán níit, páant m̄ntih. ¹⁶ Pánihna, buu teo wāhniijeh nihcan, ma úd panihni Jesúih ā jumna caá. Páant ā jumachah, caandih búdí wā oyochah yuhna, wā oyat chah meémboó caandih ma oibipna caá.

¹⁷ “Dios naáwátdih Pabljih túi bícdih bohénit jwí jumna caá”, níj jenah joinít, ma pebhna wā bejehah, weemdih búdí mata wēi jwāáh taga. Páant weemdih ma wēi jwāáat pah m̄ntih, Onésimodihbut bíic yoobó ma túi wēi jwāáa. ¹⁸ Meemdih

ā yéj chājachah, ā jīb buúdanachah nihna, weémboó caandih wā jīb chājibpna caá. ¹⁹ Páant wā chājat pínahdih wūh téihyājihjeh daácna caá wā chājap. Obohjeéhtih, weémboó Jesúih túini doonádih meemdih wā naóhcah, Diosjeéh mata jumcan tagaá. Pánihna, meémboó weemdih búdí jīb buúdáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jīb buúdáni ma jumachah yuhna, Onésimo ā jīb buúdátdih meemdih wā jīb chājibpna caá. ²⁰ Pánihna, wā dée, wā oini, jwí Maáh Cristoih jumna, Onésimodih ma túi chājaá. Páant ma chājat doonádih joinít, búdí wā wēibipna caá. ²¹ Páant wā naáwátdih ma túi jepahat pínahdih wā jéihna caá. Chah ma chājat pínahdihbut wā jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdih wā daác wahna caá.

²² Nindihbut meemdih wā naóhbipna caá: Ñi pebhna wā bejat pínahdih jwí Maáhdih ñi úbátdih wā jéihna caá. Páant ñi úbátdih ā jepahachah, ñi pebhna juibína wā úwat tólih pínahdih ma á moh páñaá.

Ā pée túyat tūtut

²³ Épafra* meemdih ā túyat tūtutna caá. Caánboó Cristoih ā jumat jīb wājeéh nemat m̄úboó ā jumna caá. ²⁴ Marcos,* Aristarco,* Demas,* Lucas* yuh buca meemdih ĩ túyat tūtutna

* 1:23 Col 1.7; 4.12

* 1:24 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10

* 1:24 Hch

19.29; 27.2; Col 4.10

* 1:24 Col 4.14; 2Ti 4.10

* 1:24 Col 4.14; 2Ti 4.11

caá. Cristoíh doonádih
wã bohénachah, queétboó
weemdíh túi teo wáacnit ã
jamna caá.

²⁵ Jwĩ Maáh Jesucristo
yeebdíh oinit, búdí ã teo
wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã
naáwát.

Pablo

HEBREOS

Dios ã wũúhdih cãacwãdih ã naáwát túttat

¹ Jon jãtìh ã naáwãtdih naóh yapanitjidih dawá láa Dios ãt naáwãp wut jì. Biquí láana ì oo júmatjìh, biíh láa oo júmat pah jígohtjìh queétdih ãt naáwãp wut jì. Biíh láa ángelwãdih ãt naáwát túttap wut jì. Biíh láa ã wéheatdihjeh ìt joyóp wut jì. Páant queétdih ã naáwãchah, jwĩ ñowãjidih ìt jwũub naóh yapanap wut jì. ² Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapnadih ã wũúhboodíh ãih doonãdih ãt naáwát túttap wut jì. Æ íp ã wutuchah, nin baác dih jeádihbut ã wũúh ãt chãjap wut jì. Pánihna, péeni yeó jáapdih nihat ãih pínah ã jumuchah, ã ípboó nihat caandíh ã wũhbična caá. ³ Caán ã íp biíc yoobó jumna, túini yoobát ã jumãtdih jwiítdih ã júatna caá. Æ wũúh ã wẽpatjìh ã wutuchah, nin baác, jeábut páantjeh ã jumna caá. Jwiítdih wan wũhni jwĩ yéejãtdih ã yoh péaat túttimah, jeáboó pũuh laab béjnit, ã íp ã jéihyepmant bóo bũwãmant ãt chũudup wut jì.*

Dios wũúh ángelwã chah ã túyat

⁴ Pánih jumna, ã wũúhboó ángelwã chah ã túina caá. Dios caandíh ã wũhni wẽpatbut ì wẽpat chah ã jumna caá. ⁵ Páant ã

jumuchah, ángelwãdih nihcan, ã wũúhdihjeh nin pah Dios ãt niijíp wut jì:

“Meém wã wũúh caá. Páant ma jumuchah, bũu nihat cãacwã ì enechah, meemdíh maáh wã waadána caá”, ãt niijíp wut jì. (Sal 2.7)

Pánihna, ángeldih naóhcan, ã wũúhdihjeh nin pahbut ãt niijíp wut jì:

“Weém ã íp caá. Caán wã wũúh ã jumna caá”, ãt niijíp wut jì. (2S 7.14; 1Cr 17.13)

⁶ Æ wũúh ã cãac jumuchah, nin pahbut caandíh ãt niijíp wut jì:

“Nihat wũúh ángelwã bó díchã caj yoh ñajnit, wã wũúhdih ì wẽi naáwã naáh”, ãt niijíp wut jì. (Dt 32.43; Sal 97.7)

⁷ Æih ángelwãboodíh nin pah Dios ãt niijíp wut jì:

“Wũúh ángelwãdih johlit wẽpép ã bejat pah wẽpép bejnit wã chãjna caá. Queét weemdíh teo wũhntidih búdí iigát pah wẽpnit wã jumãt túttãna caá”, ãt niijíp wut jì. (Sal 104.4)

⁸ Queétdih páant niijnã yũhna, ã wũúhboodíh nin pah ãt niijíp wut jì:

“Meém Dios jumnit, nihat cãacwãdih yoobóp dih wutni ma maáh jumãt ã bũudcãn niít.

⁹ Túi chãjatdih búdí wẽinit, yéej chãjatboodíh ma iiná caá. Páant ma jumuchah, meemdíh

* 1:3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17

wēi ennit, majeéh
 jumnit ĩ weñat chah,
 weém, ma íp Dios,
 meemdíh wã weñana
 caá”, át niijíp wut jĩ.
 (Sal 45.6-7)

10 Ā wūúhdih nin pahbut Dios
 át niijíp wut jĩ:

“Maá, biíhmahjeh nin baácdih,
 jeádihbut ma chājap jĩ.

11-12 Páant ma chājnjiji ā
 buúdáh bejbipna caá.
 Obohjeéhtih, meémboó
 páantjeh ma jumvipna
 caá. Cāacwā moópni
 yéguehdih yohnit, jáap
 chóo ĩ túut nuumát
 pah, jeá, baácdihbut
 yohnit, jáap jeá,
 jáap baácdihbut ma
 chājvipna caá. Obo-
 hjeéhtih, meémboó
 wuncan, ma jumat
 pahjeh ma jumvipna
 caá”, ā wūúhdih át
 niijíp wut jĩ. (Sal
 102.25-27)

13 Ángeldih niijcán, ā
 wūúhboodih Dios nin pah át
 niijíp wut jĩ:

“Chah Maáh jumna, wã
 jéihyepmant bóo
 buwámant ma chúudú.
 Páant ma chúuduchah,
 meemdíh enihcannitdih
 wã yap yohat túttimah,
 queétdihbut chah maáh
 jumnit, nihatdih ma
 wutvipna caá”, át niijíp
 wut jĩ. (Sal 110.1)

14 Nihat ángelwã Diosdih teo
 wūhnt caá ĩ jumup. Pánihna,
 ā wūúh ā túi ubnitdih ĩ teo
 wáacat pínah niijná, jwĩ íp áih
 ángelwãdih āpĩ wahna caá.*

2

*Cristo ā naáwátdih jwĩ
 joyáh bojcat*

1 Pánihna, Dios wūúh chah
 wēpni, jwiútdih naóhni ā
 jumuchah jéihnit, caandih
 cádahcat túut niijná, jwĩ
 joiníjdih túi náhninit, jepa-
 hat caá náahap. ² Dios ā
 wutatdih ángelwã ĩ naóh
 yapanachah, cāacwāboó ĩ
 yap yohat jíib Dios queétdih
 át peéh chājap wut jĩ. ĩ naóh
 yapani wutatdih cāacwãdih
 jepahat átih náahap wut
 yuh jĩ. ³ Obohjeéhtih, jwĩ
 Maáhboó ángelwã chah wēpni
 ā jumatdih jéihnit, jwiútdih
 ā túi ubat pínah doonádih
 jepahat caá chah náahap.
 Cāacwãdih ā túi ubat pínah
 doonádih caanjéh át jwiíh
 naáwáp wut jĩ. Páant ā
 naáwáchah joinítjiboó jwiútdih
 ĩ jwúub naóh yapanachah,
 yoobópdi h ā jumatdih jwĩ túi
 jéihna caá. Pánihna, áih túini
 doonádih joyáh bojna, Dios
 jwiútdih búdí ā peéh chājat
 pínahdih jwĩ jéih jweicán níit.
⁴ Jesúhwã caán doonádih
 bohénit, cāacwã ĩ jéih chājca
 naáhdih Dios ā wēpatjĩh dawá
 láa ĩt chāj júutup wut jĩ.
 Páant ĩ chājat pínahdih Túini
 Espírituboó ā náahat pahjeh
 queétdih wēpat át wūhup
 wut jĩ. Pánihna, ā wēpatjĩh
 ĩ chāj júutuchah, ĩ bohéat
 yoobópdi h ā jumatdih Dios
 queét joinítidih át jéihyanap
 wut jĩ.

* 1:14 Mt 4.11; Lc 1.19

Jesucristo jwiít pah ã cãac jumat

⁵ Péeni yeó jáapdih Dios ã jáap chãjni baácđih moondíh ángelwã maáta ã jumcan niít.

⁶ Obohjeéhtih, jwiítboodíh maáta ã waadábipna caá. Dios naáwátđih biíc naóh yapaniji nin pah ãt niúj daacáp tají:

“Cãacwã oboh jumnit ã jumuchah yuhna, queéđđih búdí oina, túi náhninit, mapí túi en daoná caá.

⁷ Maátcanjeh ángelwã ã wēpat nump cãacwãđih mat jum jwuhhat túutap taga. Pánih jumat túutna yuhna, bæ queéđđih wēpat wūhñit, maáta mat waadánap taga.

⁸ Páant maáta ma waadánachah, nihat nin baácđih jumnit chah caá ã jumap”, ãt niúj daacáp tají. (Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, nihatđih wətnit pínah jumna yuhna, bæ jwí wut jwuhcan caá. ⁹ Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácboó ã jumuchah, ángelwã nump jum jwuhñit, nihat cãacwãđih búdí oina, ãt wun wūhup wut jí. Búdí yeejép yapna, jwiítđih ã wun wūhuchah ennit, ã wēpatđih wūhna, Dios Jesúsđih maáh ãt waadánap wut jí. Pánihna, bæ chah maáh, túini yoobát ã jumatđihbut jwí jéihna caá.*

¹⁰ Dios ã náahat pah nihatđih chãjni ã jumna caá. ã náahat pah mantih jwiít ã wehdih jeáboó ub bejat túut ni-

ijná, ã wūhđih ãt wun wūhat túutap wut jí. Jesús yeejép yapna, ã wun wūhatjñh jwiít cãacwãđih yoobóđđih túi ubni caandíh Dios ãt chãjap wut jí. ¹¹ Det ã yéejatđih yohñit, queéđđih túi ubnibut Dios weh ã jumna caá. Pánihna, Dios jwí íip ã jumuchah, Jesús jwiít áihwãđih

“Queét wã úudwã caá”, tíccanjeh, ã niijná caá.

¹² Jesús ã íipđih nin pah ã ni-ijátđih Dios naáwátđih naóh yapani ãt niúj daacáp tají:

“Dios, ded pah ma jumatđih wã úudwãđih wã naóhbiipna caá. Nihat wíh wã ã miíc wáac juyúchah, meemđih wēi eonit, “Chah wēpni ma jumna caá”, wã ni-ijbíipna caá’, ã niijíp jí”, ãt niúj daacáp tají. (Sal 22.22)

¹³ Nin pahbut biíh ãt niúj daacáp tají:

“Meém chah wēpni jumna, weemđih ma túi teo wáacbiipna caá’, ã íipđih ã niijíp jí”, ãt niúj daacáp tají. (Is 8.17)

Nin ã niijátđihbut ãt niúj daacáp tají:

“Dios ã wehdih weemđih ã wūhuchah, queét biícđih ninjñh wã jumna caá’, ã wūh ã niijíp jí”, ãt niúj daacáp tají. (Is 8.18)

¹⁴ Pánihna, **“Ã weh”,** ã niijnít jwí jumuchah, Cristo jwiít pah ãt cãac jumap wut jí. Pánih cãac jumnit, cruzboó wun wūhna, nemépwã ã maáh

* 2:9 Fil 2.6-11; He 12.2

cãacwãdih wunat túutnidih
 át yap yohop wut jĩ. ¹⁵ Jãtih
 jwiítboó jwĩ wunat pínahdih
 úumnit, chéonit panihnit jwĩ
 jumap jĩ. Pánihna, nemépwã
 ĩ maãhdih yap yohna, jwiít
 chéonit panihnitdih Cristo
 át watap taga. ¹⁶ Ángelwãdih
 teo wáaccan, jwiít Abraham
 jumená, Dioíhwã pínahboodih
 át teo wáacap wut jĩ. Caandih
 jwĩ jéihna caá. ¹⁷ Pánihna, jwiít
 ã úudwã panihnitjeh cãac
 jummat caandihbut át náahap
 wut jĩ. Páant ã cãac jumuchah,
 jwĩ yéejatdih yohat túut niijná,
 ã íip caandih át wun wúhat
 túutap wut jĩ. Páant ã watatdih
 túi jepahna, jwiítidih jĩgah en
 teo wáacnit, sacerdotewã ĩ
 chãjat pah át chãjap wut jĩ.
 Pánih chãjna, sacerdotewã
 ĩ chah maáh ã jumna caá.
¹⁸ Jwiít panihni ã jumuchah,
 caandih búdi yeejép át yapap
 wut jĩ. Obohjeéhtih, nemépwã
 ĩ maáh ã yéej chãjat túutuchah
 yuhna, caandih át yap yohop
 wut jĩ. Pánih yap yohni
 jumna, jwiítidihbut nemépwã
 ĩ maáh ã yéejahichah, ã jéih
 teo wáacna caá.

3

Cristo Moisés chah ã túyat

¹ Wã déewã, Jesúíhwã,
 Dios pebhboó bejnit pínah ã
 ñíonit ñi jumna caá. Pánih
 jumna, Jesucristo Dios ã
 naáwát túutni ã jummatdih,
 sacerdotewã ĩ chah maáh ã
 jummatdihbut ñi túi náhninaá.
 Páant ã naáwát túutni jumna,
 Dios jwiít cãacwãdih ã túi
 ubat pínahdih át bohénap

wut jĩ. Sacerdotewã ĩ chah
 maáh jumna, jwiítidih át wun
 wúhap wut jĩ, Diosjeéh jwĩ túi
 jummat pínah niijná. Páant ã
 jummat doonádih jwĩpĩ naóhna
 caá. ² Dios ã chãjat túutat
 pahjeh Jesús át chãjap wut
 jĩ. Moisésjibut Dios caandih ã
 watat pahjeh, ãih cãacwãdih
 át túi teo wáacap wut jĩ.*
³ Cãacwã muúdhĩ ĩ wēi enat
 chah, caán chãjniבודih ĩpĩ
 wēi enna caá. Pánihat pah,
 Dioíh cãacwãdih teo wáacni
 Moisésjidih ĩ weñat chah,
 queétdih chãjni Jesúsboodih
 weñat caá náahap. ⁴ Muú
 chãjni ã wihchah, muú ãta
 wihcan tagaá. Pánihat
 pah, jwiítidih chãjni wi-
 hchah, jwiítbut jwĩta wih-
 can tagaá. Obohjeéhtih,
 Diosboó nihatdih chãjni ã
 jumna caá. ⁵ Moisés Diosdih
 teo wúhni jumna, ã watat
 pah ãih cãacwãdih át túi
 bohénap wut jĩ. Pánih bohéna,
 Dios túttimah ã naáwát
 pínahdihbut át jéihyanap wut
 jĩ. ⁶ Obohjeéhtih, Cristoboó
 Dios wúuh jumna, ã íip ã
 watat pahjeh jwiítidih en
 daoní ã jumna caá. Pánihna,
 úumcanjeh caandih cádahcan,
 ã pebhna jwĩ bejat pínahdih
 wēi pãina, ãihwã yoobát jwĩ
 jumna caá.

Dioíhwã ãjeéh ĩ chooát

⁷ Túini Espíritu Dios
 naáwátidih naóh yapanidih
 nin pah át niij daacát túutap
 tajĩ:

“BHH, Dios ã naáwáchah joiná,
 ñi nuowã caandih ĩ

* 3:2 Nm 12.7

yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó.

8-9 Ñi ñəowā tətchi wihcapboó jumna, weemdih ī yap yohop jī. Pánih yap yohnit, “¿Yoobópdih Dios jwiít dih ā en daomí niít?” ī ni-ijíp jī. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wā tui chājatdih ī enep yah jī. Obohjeéhtih, pánih enna yahna, ī jepahcap jī. Páant ī yap yohatji pah yeebbát biíc yoobó ñi yap yohca bojoó.

10 Weemdih ī yap yohatji júb queétdih búdí wā íjip jī. Pánih íjnit, “Queétdih yoobópdih wā tui waáwáchah yahna, weemdih ípī jepahíhcan caá.

11 Pánihna, queétdih wā chooát tútut pínah pehbboó wā waadát tútucan niít”, wā niijíp jī”, Dios ā niij naóhna caá”, āt niij daacáp tajī. (Sal 95.7-11)

12 Wā déewā panihnitá, jñi tui chāja chaáh! Yéej chājatdih jwáub bidnit, Dios, páantjeh jumnidih tui jenah joyát dih ñita cádah tagaá. 13 Nin baáboó jum jwuhna, yéej chājcat tútut niijná, yeó jáap jumt pah ñi tui míic teo wáacá. Míic teo wáaccan, yéej chājna, “Páant wā chājachah, ā tui na caá”, ñita niij jenah joi tágaá. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita

yap yoh tagaá. 14 Pánihna, Cristodih jwī jwíih jepahat pah, caandih jwī tui jenah joi cádahcan, ājeéh jwī tui jumbipna caá. 15 Ā naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Buu, Dios ā naáwáchah joiná, ñi ñəowā caandih ī yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó”, āt niij daacáp tajī. (Sal 95.7-8)

16 ¿Det tigaá Dios ā naáwáchah joiná yahna, yap yohnit ít jumji? Egipto baác dih jumnitji Moisés ā numah bac jūóhnit ít jumap wat jī. 17 Pánihna, queétdih yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios ā íjichah, tətchi wihcapboó ít wan beedép wat jī. 18 “Wā chooát tútut pínah pehbboó yeebdih wā waadát tútucan niít”, queétdih āt niijíp wat jī.* 19 Diosdih ī tui jenah joicát júb ī chooát déejiboó ī waadcátjidih jwī jéihna caá.

4

1 Jon jätih moondih “Wā pehb yeebdih wā tui chooát tútubipna caá”, Dios āt niijíp wat yah jī. Pánih naóhna, jwiít dihbut biíc yoobó niijná āt chājap wat jī. Pánihna, ājeéh tui chooát tútut niijná, Diosdih tui jepahat caá náahap. 2 Jon jätih moón Dios naáwátdih ī joyátji pahjeh mantih, jwiítbut áih tui doonádih jwī joyóp jī. Obohjeéhtih, queétdih joi waóhnitboó joiná yahna, “Dios ā niiját pahjeh

* 3:18 Nm 14.1-35

ã chãjbipna caá”, ãt niij jengah joicáp wut jĩ. Pánihna, ã joiníji dedé pínah queédih ãt nihcap wut jĩ. ³⁻⁴ Jwiitboó caandih táí jengah joinít, Diosjeéh jwĩ jumuchah, jwiitdih ã táí chooát túutbipna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapaniji ã daacát pahjeh tigaá caandih jepahcannit nin pah ã yapbip:

“ ‘Queédih búdí ãijnit, nin pah wã niijíp jĩ: “Í chooát pínah pehbboó waadcán, wãjeéh ã jumcan niit”, wã niijíp jĩ’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 95.11)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baácdih chãj péanit, nihát ãih tewatdih ãt teo péanap wut jĩ. ã naáwátidih biih naóh yapani nin pahbut ãt niij daacáp tajĩ: “Seis yeó jáap nin baácdih, jeádihbut chãj péanit, teo cádah jwuhnit, Dios ãt choonáp wut jĩ”, ãt niij daacáp tajĩ. (Gn 2.2)

⁵ Caandih táí jengah joicánnitjidih nin pahbut ã naáwátidih naóh yapani ãt jwúub niij daacáp tajĩ:

“ ‘Queét ã chooát déejiboó waadcán, wãjeéh ã jumcan niit’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 95.11)

⁶ Jwĩ nuowã Dioih doonádih jwíih joinítjiboó caandih ã yap yohat peéh, ãihwã nihcan, ã chooát déejiboó ãt waadcáp wut jĩ. Obohjeéhtih, bitaboó

caandih táí jepahnit, ãihwã jumna, ãjeéh ã táí choobípna caá. ⁷ Cãacwãdih ã táí ubat pínah yeó jáapnadih Dios ãt jwúub níwip wut jĩ. Páant ã níoni yeó jáapna buu láa ã jumna caá. Dawá jópchina jwĩ nuowã ã joyát túttimah, caán ã níoni yeó jáapnadih Davidjidih Dios ã naáwát túutuchah, nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“ ‘Buu yeebdih wã naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdih ãni táí jepahaá’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 95.7-8)

⁸ Josuéjiboó Dios ã wãhni baácdih jwĩ nuowãdih ãt numah jubínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, “Wãjeéh ãni táí choobípna caá”, niijná, caán baácdih ã chooát pínahdih Dios niijná ãt chãjcap wut jĩ. Caán baácdihjeh chooát túutna nihna, biih ã chooát pínah yeó jáapdih ãta naóhcan taga.* ⁹ Seis yeó jáap ã tewat túttimah, Dios ã chooátji pah mantih, jwiit ãihwãbut ãjeéh jwĩ táí choobípna caá. ¹⁰ Dios ã tewatdih ã cádahat pahjeh mantih, ãjeéh chooná, jwĩ wái náah jumni tewatdih jwĩ cádahbipna caá.* ¹¹ Pánihna, ãjeéh táí chooát túut niijná, jwiit ãihwãboó caandih táí jengah joinít, ã naáwátidihbut jwĩ táí jepah jíih. Jon jãtih moón jwĩ déewã Diosdih ã yap yohatji júb ãjeéh táí jumcan, ãt jéih choocáp wut jĩ. Pánihna, queét ã chãjatji pah jwiitboó jwĩ chãjca boj jíih.

* 4:8 Dt 31.7; Jos 22.4 * 4:10 Gn 2.2

¹² Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni á jumna caá. Pánih jumna, chénaoó jaco wáini eeép naajih iidíp duuj lájapdih jwí bóodat pah, á naáwátdih jwí jenah joyóchah, jwiútdih á túi chūúhna caá. Pánih chūúhna, ded pah jwí túut nuumát pínahdih jwiútdih á jéihyana caá.* ¹³ Ded pah jwí jenah joyátdih Diosdih jwí jéih bihcan caá. Nihat á chājnidihi caánboó á enna caá. Pánihna, á pebhna juibínit, ded pah jwí chājatjidihi caandih naáwát á náahbipna caá.

Jesús sacerdotewā í chah maáh á jummat

¹⁴ Dios wūáh, Jesús, á íp pebhna waadnít, chah maáh á jumna caá. Pánih wēpni jumna, sacerdotewā í chah maáh caá. Sacerdotewā í maáh Dioih cáacwādihi á wúbát pah, Jesúsbut jwiútdih wúbhni á jumna caá. Páant á jumuchah jéihnit, jwiútdihi caandih jwí túi jenah joí cádahca boj jíih. ¹⁵ Jesús cáac jumna, ded pah jwí yapat pínahdih á túi jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép jwí yapachah enna, jwiútdih jíghah enniti, á jéih teo wáacna caá. Nemépwā í maáh caandih á yéej chājat túutuchah yahna, Jesús yéej chājcani át jumup wut jí. Pánih jumna, jwiútdihbut á yéej chājat túutuchah, Jesús á jéih teo wáacna caá, jwí yéej chājcat pínah níijná. ¹⁶ Pánihna, Dios jwiútdih á oyatdih jéihna, úumcanjeh,

caandih jwí wúbát dée caá. Páant caandih jwí wúbúchah, jwiútdih oiniti, jíghah enna, á túi teo wáacpina caá.

5

¹ Nihat sacerdotewā maáta í chah maáta pínahdih Dios cáacwā cátihi á níona caá, queétdih í teo wáacat pínah níijná. Pánihna, Diosdih teo wūhnihi jumna, cáacwā í yéej chājatji peéh nuñúpwādihi mao cáo wūhnihi, biúhdihbut caandih ípí wūhna caá, Dios á enechah, cáacwā í túi jumati pínah níijná. ² Biti yéejnit í jumati pah mūntih, sacerdotewā í chah maátabut yéejnit í jumna caá. Pánih yéej chājnit jumna, yéej chājnitdih jíghah enniti, í túi jéih teo wáacna caá. ³ Pánih yéejnit í jumuchah, queét sacerdotewā í maátadihbut yéej chājat peéh á jumna caá. Páant á jumuchah, queétjeh í yéej chājat peéh, cáacwā í yéej chājat peéhbut nuñúpdih mao cáo wūhat caá náahap, Dios á enechah, í túi jumati pínah níijná.* ⁴ Sacerdotewā í chah maáta jumihna, queétjeh í jéih waadcán caá. Diosboó queétdih níoniti, á waadána caá. Jon játihi Aarónjidihi Dios á níwat pahjeh mūntih, buubut sacerdotewā í chah maáta pínahdihbut á níona caá.* ⁵ Páant queétjeh í waadcátji pahjeh mūntih, Cristobut sacerdotewā í chah maáh pínah caanjéh maáh át waadcáp wut jí. Diosboó

* 4:12 Is 49.2; Ef 6.17

* 5:3 Lv 9.7

* 5:4 Ex 28.1

caandih maáh waadána, nin pah át niijíp wut jĩ:

“Meém wã wũh ma jumna caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwã ĩ enechah, meemdih maáh wã waadána caá”, Dios át niijíp wut jĩ. (Sal 2.7)

⁶ Biíh láa nin pah át niijíp wut jĩ:

“Melquisedec sacerdote ã jumatji pahjeh, biíc yoobó meembút páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, ã wũhdih át niijíp wut jĩ. (Sal 110.4)

⁷ Cristo nin baácboó jumna, jainít, ã lípdih búdí át wúbap wut jĩ. **“Ma náahna, ma teo wáacá, wã wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wã waníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chãjaá”,** át niijíp wut jĩ.* Páant ã niij wúbuchah, ã líp át joyóp wut jĩ. Pánihna, ã líp ã náahat pahjeh ã chãjíchah enna, ã wúbátdih joiná, caán wunnijidih át booanap wut jĩ. ⁸ Cristo Dios wũh jumna yuhna, búdí yeejép át yapap wut jĩ. Pánih yapna yuhna, ã lípdih át jepah cádahcap wut jĩ. Pánih jumna, ded pah túi jepahatdih át jéihyep wut jĩ.* ⁹ Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdih jepahni cruzboó wanna, nihat caandih jepahnitdih túi ubni ã jumna caá. ¹⁰ Páant ã wun wũhchah, Melquisedec panihni sacerdotewã ĩ chah

maáh Diosboó caandih maáh át waadánap wut jĩ.

Cristoíh doonádih jwíjepah cádahachah, búdí ã tobohah

¹¹ Cristo sacerdotewã ĩ chah maáh ã jumatdih yeebdih chah wã bohéhna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wã jwúb naáwíhichah yuhna, yeebboó ñita túi beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, yeebdih wã túi jéih bohécan caá. ¹² Maatápdih Cristoíhwã ñi jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitabodih ñi bohénachah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, túi beh joicánnit ñi jumuchah, bitaboó yeebdih ĩ jwúb bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh ñi beh joiná caá. Wébít jóoh macdihjeh ĩ nomat pah yeebút buocannidihjeh ñi túi joiná caá. Jáap bohé jwíhñit ĩ jumat pah ñi jumna caá. ¹³ Det jóoh macdih nomnit, wébít ĩ jum jwuhna caá. Queét ĩ nihat pahjeh tigaá yeéb ñi jumap. Pánihna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdih ĩ niij bohénachah yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁴ Jeémátdih jeémpnitboó behnit ĩ jumna caá. Queét panihnit caá Dios naáwátdih túi míic bohénit ĩ jumap. Pánih bohéna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, queétboó ĩ niij jéihna caá.

6

¹⁻² Pánihna, Dios naáwátdih chah jéihna, túi behnit panihnit jwí jum jíh. Cristoíh

* 5:7 Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46

* 5:8 Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8

* 5:13 1Co 3.2

doonádih jwíih bohéna, nin pah jwí jéihyep jĩ: Jwiít cáacwã jwí jenah joyátjĩhjah jwí chãjachah, dedé pínah nihcap jĩ. Pánih chãjna, Diosdih jwí weñacap jĩ. Páant jwí chãjatjidih cádahnit, Cristodih jepahna, táiniboodíh túut nuumní, caandíh jwí túi jenah joí jwíhip jĩ. Páant jwí jwíih jepahachah, nin pah jwiít dih ĩ jwíih bohénap jĩ: Ded pah Jesúihwãdih daabáát dih, jwiít áihwãdih ĩ teo jáhaatdihbut ĩ bohénap jĩ. Wunnitji ĩ jwúub boo pud júúwát pínahdih, péeni yeó jáapdih caandíh jepahcannitdih Dios ā peéh chãjachah, búdí yeejép ĩ yapat pínah ā péacatdihbut ĩ jwíih bohénap jĩ. Páant ĩ jwíih bohéátjidih túi jéihna, chah jwí bohé jĩh. ³ Diosdih, ā naáwát dihbut chah jwí jéih jĩh. Dios ā náahachah, jwiít nihat bíicdih páant jwí chãjbipna caá.

⁴ Obohjeéhtih, det pánih chãjcan, Diosdih ĩ cádahbipna caá. Pánih cádahnit, jwúub yéej chãjna, ĩ jéih jwúub túut nuumcán níit. Queét Cristodih jwíih jepahnit, “Áih dooná yoobóp dih caá ā jumap”, ĩt níj jenah joyóp yah jĩ. Pánih jenah joinít, Dios queétdih ā túi ubatdih, Túini Espíritu ĩjeéh ā jummatdihbut ĩt jéihyep wat yah jĩ. ⁵ Dios naáwát dih joiná, túini naáwát ā jummatdih ĩt jéihyep wat yah jĩ. Nin péeni yeó jáapna Dios ā maáh jumapboó ā wēpatjĩh ā teo wáacatdihbut ĩt jéihyep

wat yah jĩ. ⁶ Pánih jéihna yahna, caandíh cádahna, Dios wúúhdih cruzboó ĩ jwúub mao yohat pah caá ĩ chãjap. Páant ĩ chãjachah enna, bita Cristodih ĩ deohbipna caá. Páant ĩ cádahachah, det queétdih ĩ jéih jwúub túut nuumát túutcan níit. ⁷ Nin pah caá ā jumap: Túini baácdih mah ā júúwáchah, wápchi mínah caanjĩh ā momni túi chíih júóhnit, ā quehechah, ā jeémát pínahdih ā bíbohna caá. Caán baácdih Dios ā túi chãjna caá. Pánihat pah Diosdih cádahcan, ā naáwát dih chah bohénitdih ā túi teo wáacbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, ded baácdih óot jumni pihna, yeejép yílipbut ā chíihichah, dedé pínah nihcan caá. Pánihni baácdih túi chãjcan, Dios ā cáo yohbipna caá. Páant ā cáo yohat pah caandíh cádahnitdihbut ā cáo yohbipna caá.*

Cristodih cádahcannitdih Dios ā túi ubat

⁹ Wã oinitáá, yeebdíh páant níj naóhna yahna, “Cristodih cádahnit caá”, yeebboodíh wã níj jenah joicán caá. Cristo ā túi ubnit ñi jumuchah, túini ñi chãjatdih wã jéihna caá. ¹⁰ Jwiít nihat jwí túi chãjatji jíib jwí íip jwiít dih āpĩ túi chãjna caá. Caandíh oina, búdí teonit, áihwãdih ñipĩ túi teo wáacna caá. Páant ñi chãjachah enna, ā quíib buudcán níit. ¹¹ Pánihna, ñi jummat yoobó ñi jummat pah bóo bitadih túi oinit, ñi teo wáacat pínahdih yeebdíh jwí

náah yacna caá. Páant ñi chãj cádahcat jíib jwĩ íip ã pebhboó yeebdíh ã túi chãjat pínahdih ñi túi jéihbipna caá. ¹² Yeéb yabh teonit ñi jummatdih jwĩ náah yaccan caá. Bitá Cristoíhwã yeejép yapna yuhna, “Jesús weemdíh ã túi teo wáacbipna caá”, níj jenah joinít, caandíh í cádahcan caá. Páant í jumuchah ennit, “Wã pebhboó yeebdíh wã túi chãjbipna caá”, jwĩ íip ã níjájti pah ã chãjbipna caá. Pánihna, queét í chãjat pah, yeebbút ñi chãjaá.

¹³⁻¹⁴ Jon játih Abrahamdih Dios ã wēpatjĩh nin pah át níjíp wut jí: “Meemdíh búdí wã túi chãjbipna caá. Pánih túi chãjna, ma juménádih dawá wã cáac poot túutbipna caá”, át níjíp wut jí. Bíih caan páh wēpni wihcah, caán ã wēpatjĩhjih át naáwáp wut jí.* ¹⁵ Páant ã níjájtidih náhninit, Abrahamboó ã túi páñachah enna, ã níjájti pahjeh Dios caandíh át túi chãjap wut jí. ¹⁶ “Dios ã enechah, yoobópdih níjina caá wã chãjap”, jwiít cáacwãboó jwĩpĩ níjina caá. Pánihna, chah jumni ã wēpatjĩh níjínít, yoobópdih jwĩ níját ã jummatdih jwĩ júatna caá. Páant jwĩ níjíchah joinít, jwĩjeéh míic jũihniboó “Ã níját yoobópdih tigaá”, níj jéihnit, ã jũih cádahna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wã túi chãjbipna caá”, ã níját yoobópdih ã jummatdih júatat

túut níjina, ã wēpatjĩhjih át naáwáp wut jí. Páant ã naáwát dih jéihnit, “Ã naáwát yoobópdih ã jumuchah, caandíh ã túut numcán níit”, Abraham, ã juménábut íit níj jéihjip taga. Jwiít nihat áihwãbut caandíh jwĩ jéihna caá. ¹⁸ Dios ã jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjĩh ã níját yoobópdih ã jummatdih jwiít dih ã jéihyana caá. ã níját dih joiná, ã wēpatjĩhjih ã níját dihbut joiná, caandíh ã túut numcát pínahdih jwĩ jéihna caá. Páant ã jummatdih jéihna, ã pebhna jwiít dih ã ub bejat pínahdih úumcanjeh jwĩ wēi páina caá. ¹⁹⁻²⁰ Pánih wēi páina, caandíh jwĩ túi jenah jói cádahcan níit. Sacerdotewã í chah maáta cáacwãdih úubh wũhat túut níjina, Dios ã jumni tólihna waadnít, wúupni yégueh jáh yaíhni chóodih ípĩ yap waadáp wut jí.* Páant í chãjat pah, jwĩih pínahdih Diosdih úubát túut níjina, Jesúsbut Dios pebhna át waad béjep wut jí. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewã í chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ã jumapboó jwiít áihwãdih ã waóh waadáchah, jwiítbut jwĩ jéih waadbípna caá.*

7

Melquisedec panihni sacerdotewã í chah maáh Jesús ã jummat

* 6:13-14 Gn 22.16-17 * 6:19-20 Lv 16.2 * 6:19-20 Sal 110.4 * 7:1 He 5.6

1 Melquisedecboó* Salem wūt jumni tūtchidih moón ĩ maáh, caanjéh muntih sacerdotebut jumna, Dios wēpnidih úbhni át jumap wut jĩ. Maátadih Abrahamwā míc mao yap yohnit, ĩ jwúb jūwúchah, Melquisedec caandih jwāáadih át juibínap wut jĩ. Pánih jwāáh juibínit, “Nin Abrahamdih búdí ma túi chājaá”, Diosdih át niij úbúp wut jĩ. 2 Páant ā jwāáat pínah jātih, Abrahamboó caandih eníhcannitdih míc mao yap yohnitji, maátaih bií déedih át ub jūwúp wut jĩ. Páant ā ub jūóhnidih chénat pah téihya poómpdih jenah ennit, biíc poómpdih Melquisedecdih át wūhap wut jĩ. “Melquisedec”, niijná, “Túi chājni maáh”, niijná ĩt chājap wut jĩ. “Salem”, niijná, “Túi jumni”, niijná ĩt chājap wut jĩ. Pánihna, caán Salem tūtchidih moón ĩ maáh jumna, “Chah maáh túi jumat túttni”, caandih ĩt niijíp wut jĩ.* 3 Melquisedec ā mánadih, ā nūowādihtubt ĩ daacát ā wihcan caá. Ā cāac jumatdih, ā wunatdihtubt ĩ daacát ā wihcan caá. Pánih jumna, páantjeh ā jumna caá. Páant ā jumtadih jéihna, ded pah Dios wūh Cristobut páantjeh sacerdote ā jumtadih jwĩ jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdote ā jumat pah Melquisedecbut sacerdote ā jumna caá.

4 Melquisedec oboh jumni ā nihcatdih ñi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih

Abraham ā táyat pínahdih át úbúp wut jĩ. Abrahamboó jwĩ nūowāji ĩ maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ā jumtadih jéihna, ā ub jūóhni biíc poómpdih caánboodih át wūhap wut jĩ. 5 Moisésji nihat judíowādih páant át wūhat tútup wut jĩ. Pánih wutna, Leví ā juiená sacerdote wā ĩ jumuchah, ĩ déewā ĩ wūhat pínahdih át ubat tútup wut jĩ. ĩ déewā Abraham ā juiená ĩt jumap wut jĩ. Leví Abraham juma ā jumuchah, ā juienábut Abraham juiená ĩt jumap wut jĩ. Nihat Abraham juiená jumna yuhna, Leví juiená sacerdote wā jumnit, ĩ déewā ĩ wūhatdih ĩpĩ ubap wut jĩ.* 6 Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví juma nihcan yuhna, Abraham ā wūhatdih át ubap wut jĩ. “Meemdih wā túi chājbična caá”, Dios ā niijní Abraham ā jumuchah yuhna, Melquisedecboó caandih Dios ā túi chājat pínahdih át úbúp wut jĩ. 7 Nindih jwiit nihat jwĩ jéihna caá: Chah jumniboó nump jumnidih túi chājat pínahdih āpĩ úbhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó pánih úbhni ā jumuchah, Abraham chah ā jumtadih jwĩ túi jéihna caá. 8 Jwiit cāacwā jwĩ wūhatdih ubnit sacerdotewā, cāacwājeh jumna, wunnit pínah ĩ jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ā wūhnidih ubni

* 7:2 Gn 14.17-20 * 7:5 Nm 18.21

báadhni ã jumna caá. Dios naáwátdih naóh yapanit daácna, ã wunatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni caá”, niijná ãt chãjap wut jĩ. ⁹ Bũũ moón Leví jumená jumnit sacerdotewã, Dios ã wãhat tútatdih ã ubna caá. Páant ã ubuchah yuhna, Abraham Melquisedecdh wãhna, nihat Leví jumená ã wãhat pínah panihnidihbut Melquisedecdh wãhna ãt chãjap wut jĩ. ¹⁰ Melquisedecdh Abraham wãh láa, ã jumma Levíboó ãt cáac jum jwuhcap wut jĩ. Pánihna, Melquisedec Abrahamdh jwãáhna, Leví pínahdihbut ãt jwãáap wut jĩ. Leví, ã jumenábut Melquisedecdh wãhndih panihnit jumna, caán nump ãt jumup wut jĩ.

¹¹ Moisésji wutnit, Leví ã déewãdihbut sacerdotewã ãt jummat tútup wut jĩ. Á wutat pahjeh queét sacerdotewã nuñúpwãdih mao cáo wãhndih, cáacwãdih ãt ubh wãhup wut jĩ, Dios ã enechah, túnit ã jummat pínah niijná. Páant ã chãjachah, túi yoobópdih jumna nihna, bih sacerdotedih jwĩta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jumcan, bih sacerdotewã Melquisedec panihndih bũũ jwĩ náahna caá. Pánihna, Leví jumma Aarónji ã jumená poómpdih moón sacerdotewãdih bũũ jwĩ náahcan caá. ¹² Sacerdotewãdih Dios tút nuumnít, jwiútdih ã wutatdihbut tút nuumát caá náahap. ¹³ Dios Moisésjidih wutat tútuit, Leví jumma

Aarón ã jumená poómpdihjeh sacerdotewã ãt waadaát tútup wut yuh jĩ. Páant ã wutuchah yuhna, jwĩ Maáh Jesús Leví jumma nihcan caá. ¹⁴ Judá jumená poómpdih bóo ã jummatdih jwĩ túi jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewã waadánit, Judáih poómpdih moondíh ãt waadacap wut jĩ. ¹⁵ Caandih jéihna, nindihbut jwĩ túi jéihna caá: Bũũ Dios jáap ã waadáni sacerdotewã Cristo Melquisedec panihni ã jumna caá.

¹⁶ Jon jãtjih jumnit sacerdotewã pínah Dios ã wutat pahjeh Levíih poómpdih moonjéh ãt waadap wut jĩ. Obohjeéhtih, Leví jumma nihcah yuhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdotewã ãt waadap wut jĩ. ¹⁷ Nin pah Dios ãt niijip wut jĩ:

“Meém páantjeh sacerdotewã ma jummapna caá. Melquisedec sacerdotewã ã jummat pahjeh mantih meembút sacerdotewã ma jummapna caá”, Dios ã wãúhdih ãt niijip wut jĩ. (*Sal 110.4*)

¹⁸⁻¹⁹ Moisésji ã wutatdih jepahíhna yuhna, jwiútdih cáacwã yoobópdih jwĩ jéh jumcan caá. Pánihna, caán ã jwíih wutatji yoobópdih jwĩ jummat pínahdih ã teo wáacah, Dios caandih ãt cádahap wut jĩ. Pánih cádahndih, jwĩ Maáh ã wun wãhatdih jwĩ túi jenah joyát jíb Dios jwiútdih ã túi ubna caá, ãjeéh jwĩ túi jummat pínah niijná. Páant ã chãjachah, caandih

tái jéih úbhñit, ã pebhboó yoobópdih jwĩ jummat pínahdih jwĩ wēi pãina caá.

20 Cristodih sacerdote waadána, ã wēpatjĩh naóhñit, Dios caandíh át waadánap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã wēpatjĩh naóhcanjeh, bita sacerdotewādih át waadánap wut jĩ. 21 Cristoboodíh sacerdote waadánit, Dios caandíh nin pah át niijíp wut jĩ:

“Weém, ma Maáh, wã wēpatjĩh meemdíh yoobópdih wã naóhna caá. Pánih wēp naóhna, meemdíh wã jenah joyátdih wã túut nũmcan níit. Páantjeh sacerdote ma jumbípna caá”, Dios Cristodih át niijíp wut jĩ. (Sal 110.4)

22 Pánih wēp naóhna, Jesús jwiútdih ã táu ubat pínahdih niijná, át chãjap wut jĩ. “Cãacwādih wã táu ubbipna caá”, niijná, Dios Jesúsdiñ át wah deyanap wut jĩ. Pánihna, Jesús ã wun wãhatdih táu jenah joinít, Dios ã niijátji yoobópdih ã jummatdih jwĩ jéihna caá. 23 Jwíh jummit sacerdotewã ã wunuchah, bita ípĩ túut nũm waadáp wut jĩ. Pánihna, dawá sacerdotewã ít jumap wut jĩ. 24 Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ã jumuchah, caandíh túut nũmni sacerdote pínahdih jwĩ náahcan caá. 25 Jesús páantjeh jumna, ãih cãacwādih ã úbh cádahcan caá. Pánih úbhna, niñat caandíh jepahñitdih ã táu ubna caá, Dios pebhboó ãjeéh

jwĩ táu jummat pínah niijná. Pánihna, Jesússeh yoobópdih jwiútdih táu ubni ã jumna caá.

26 Cãacwã jwĩ chãjat pah yeejép chãjni niñcan, Jesúsdiñ yéej chãjat peéh ã wiñcan caá. Yeejép wã cãtíh jumnijidih jeáboó ub bejñit, niñat cãacwã chah maáh Dios át waadánap wut jĩ. Pánih jumna, Jesús sacerdotewã ã chah maáhbut jumna, jwiútdih táu teo wáacni ã jumna caá. 27 Bitá sacerdotewã ã jummat pah niñcan caá. Queétboó yeó jáap jummat pah nũñp wādih mao cáo wãhna, queétjeh ã yéej chãjat jíb jwíh wãhñit, túttimah, cãacwã ã yéej chãjat jíbbut ípĩ wãhup wut jĩ. Dawá láa páant ít chãjap wut jĩ, cãacwādih Dios ã táu enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó biic láajeh wun wãhna, caanjéh ãih bácahdih míc wãhñit, cãacwādih ã yéej chãjat peéh át jíb chãjap wut jĩ.* 28 Moisésji ã wutat pah sacerdotewã ã maáta pínahdih cãacwādih ã waadát túutuchah, yeejat wiñcannit ít niñcap wut jĩ. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wēp naóhna, ã wũh páantjeh yeejat wiñcanniboodíh sacerdotewã ã chah maáh át waadánap wut jĩ.

8

Jesús sacerdotewã ã chah maáh jwiútdih ã táu teo wáacat

1 Caán niñatdih naóhna, niñdih bácah yeebdíh naóhna caá wã chãjap: Sacerdotewã ã chah maáh panihni

* 7:27 Lv 9.7

Jesús jwiít dih teo wáacni, jeáboó Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ã chúdna caá.* ² Pánih chúdnit, jwiít áihwá dih ápi úbhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwã í chãjniji Dioih múúboó sacerdotewã Dioih cáacwã dih ípi úbhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ã chãjni múú yoobát diítboó jumna, jwiít áihwã dih ápi úbhna caá.

³ Nihat nin baác dih moón sacerdotewã í maáta nuñúpwã dih ípi mao cáo wãhna caá. Páant queéd dih Dios át wutup wut jí, cáacwã í yéej chãjat peéh í jíib chãjat pínah niijná. Jwiít dih teo wáacni sacerdotedihbut mao cáo wãhat panihnidih Dios át wãhat tútup wut jí, jwí yéejat peéh ã jíib chãjat pínah niijná. Páant í wãhat pahjeh mantih, Cristo jwí yéejat jíib caanjéh át míic wuhup wut jí, Dios jwiít dih ã wéi enat pínah niijná. ⁴ Nin baácboó sacerdotewã wáát jumna caá. Pánihna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna nihna, sacerdote áta jéih jumcan tagaá. ⁵ Nin baácboó jumnit sacerdotewã nin baác dih jumni Dioih múúdíh jeh í teo wãhna caá. Cáacwã caán múúdíh chãjna, jeáboó jumni múú pánihni ít chãjap wut jí. Páant ã jumuchah, jeejíboó Moisés dih Dios áih múú pínah dih chãjat tútnit, “Meemdih wã naáwát pahjeh mantih wíih múúdíh, nihat caán diítboó jumnidihbut túi yoobópdih ma chãjat tútup”,

át niijp wut jí.* ⁶ Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioih múú nin baácboó jumni múú chah túini ã jumna caá. Pánihna, Jesús sacerdote jumna, ã tewatboó nin baác dih jumni sacerdotewã í tewat chah caá ã jumup. Dios Moisés wã dih “Yeebdih wã wutat dih jepahnit, wãjeéh ñi túi jumbipna caá”, át níj naáwáp wut yah jí. Obohjeéhtih, jwiít dih “Jesús yeebdih ã wun wãhatboodih túi jenah joinít, wãjeéh ñi túi jumbipna caá”, át níj naáwáp wut jí. Queéd dih ã naáwát ji chah jwiít dih ã naáwát ã jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiít dih túi ubni jumna, nin baácboó jumnit sacerdotewã chah wëpni ã jumna caá.

⁷ ã jwíh wutatjidih yoobópdih jéih jepahcan, cáacwã ájeéh ít jéih jumcap wut jí. ã wutatjidih jwí jéih jepahachah nihna, bíih naáwát dih Dios áta naóhcan tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, ã wutatjidih í túi jepahcat dih enna, áih cáacwã dih jãihna, nin pah át niijp wut jí:

“Nin wã niiját dih ñi túi joyoó: Túttimah, nihat wíih cáacwã, Israel jüimenádih, Judá jüimenádihbut jáap naáwát dih wã naóhbipna caá.

⁹ Í nuowã Egipto baácboó jumnitjidih bacanit, ded pah wãjeéh í túi jummat pínah dih queéd dih wã naáwáp yah jí. Obohjeéhtih,

* 8:1 Sal 110.1 * 8:5 Ex 25.40

páant wã naáwát dih ī joí cádahap jī. Páant ī cádahat dih ennit, weembút queétdih wã cádahap jī. Páant queétdih wã naáwát ji pah jwúub naóhcan, mácah wã naóh bípna caá.

10 Túttimah nihat Israel jūimenádih nin pah wã naóh bípna caá: Wã wut at dih yeebdíh wã túi náhniabípna caá. Páant wã náhnianachah, ñi túi wēi jepah bípna caá. Weém ñi Maáh jumna, yeebdíh wã en daobípna caá. Yeéb wíihwã jumna, weemdíh jeh ñi úbh bípna caá.

11 Pánihna, caán láa teo wūh nit dée, maáta déebut ni hat weemdíh túi jéih nit míicjeh ī jumbípna caá. Pánih jéih nit jumna, det ī déewádih nin pah ī míic níj bohécán níit: ‘Ded pah jwī Maáh Dios ā jum at dih ma jéihyeé’, ī níicán níit.

12 Pánihna, ī yéej chājatjidi h yoh nit, queétdih peéh chājcan, caandíh chéneji wã jwúub náhnican níit”, Dios āt níijp wut jī. (Jer 31.31-34)

13 Pánihna, jáap naáwát dih naóhna, ā jwíih naáwát ji āt cádahat túutp wut jī. Caán máa naáwátjidi h jáap

naáwátboó jwúub túut nuumni ā jumna caá.

9

Dioih muú nin baácboó jumni, jeáboó jumni

1 Dios Moisésjidi h jwíih wutna, ded pah cáacwã caandíh ī weñat pínahdih āt naáwáp wut jī. Nin baác di h moón caandíh ī weñat pínah muúdíh ded pah ī chājat pínahdihbut āt naáwáp wut jī. 2 Caán muúdíh nuñúpwã chóojīh ít wāapáp wut jī.* Caán muú díitboó chéne tólih ít chājap wut jī. Ī jwíih waád jūibíni tólih “Dioih tólih”, ít níijp wut jī. Caán tólihboó ī jíí cáagat nahna āt jumap wut jī.* Cáagat naabút āt jumap wut jī. Caán cáagat naajíh sacerdotewã Diosdih ī wūh ni pan naaná āt jumap wut jī.*

3 Wúupni yégueh chóojīh ī jāh yaíhni tāahmant bíih tólih āt jumap wut jī. Caán “Dios ā jum at tólih”, ít níijp wut jī.*

4 Caán tólihboó chej jumnidih cáagnit ī cáwat naá āt jumap wut jī. Caán naá orojīh ī chājni wut jī.* Orojīh ī chājni paihbut caanjīh āt jumap wut jī.* Caan páih díitna orojīh ī chājni pamap āt jumap wut jī. Caan pámap díitna “maná”, Ī níijní āt jumap wut jī.*

Caan páih díitna Aarónih íoh caj at nahbut chíih yabacni jum,* Dios ā wut at dih ā daác búudhni ji chéne jeé

* 9:2 Ex 26.1-30 * 9:2 Ex 25.31-40

* 9:4 Ex 30.1-6 * 9:4 Ex 25.10-16 *

Ex 25.16; Dt 10.3-5

* 9:2 Ex 25.23-30 * 9:3 Ex 26.31-33

* 9:4 Ex 16.33 * 9:4 Nm 17.8-10 * 9:4

naanábut át jumap wut jĩ.*
 5 Caan páih wáap lajni naajih
 chéne ángelwā orojih ī pāp
 dodhniť it jwāáh űhup wut jĩ.
 Queét ángelwā Dios caanjih ā
 jumatdih jútna it chājap wut
 jĩ. Pánihna, caanjih jumna,
 Dios cāacwā ī yéejatdih āpĩ
 yohop wut jĩ.* Caán muđih
 bóodih páant bójeh tigaá wā
 naóh jwuhup.

6 Caán muđih ī túi ámohat
 túttimah, sacerdotewā yeó
 jáap jumap pah jwih waád
 juibíni tólihđih waadníť, Dios
 ā wutat pah ĩpĩ chājap wut
 jĩ.* 7 Sacerdotewā ĩ chah
 maáhjuh biih tólihboó jópchi
 jumap pah biíc láa ā waadát
 yeó jáapđihjuh āpĩ waadáp
 wut jĩ. Pánih waadníť, ĩ
 maoni űhup ĩ wūhni pínah
 meépdih caanjih jumni pah
 wāpátđih āpĩ chíanap wut
 jĩ, caán meépdih ennit, Dios
 cāacwā ĩ yéejatdih ā yohat
 pínah niijná. Meépdih ub
 bejcan, āpĩ jéih waadcáp wut
 jĩ. Diosdih úbát túť niijná,
 caanjéh ā yéej chājatji, nihat
 bita judíowā ĩ jéihca naáh yéej
 chājatji jibbut meépdih át ub
 waad béjep wut jĩ.* 8 Páant
 Dios ā chājatjijih Túini Espíritu
 nin pah jwiítđih ā jéihyana
 caá: Moisésdih ā chājat túťni
 muđ Dios ā jumap tólihboó
 cāacwā it jéih waadcáp wut jĩ.
 Sacerdotewā ĩ chah maáhjuh
 caanná át jéih waadáp wut
 jĩ. Pánihna, Moisésdih ā
 chājat túťniiji muđ páantjuh
 ā jumuchah nihna, jwiít

cāacwājuh Diosdih jwíta jéih
 úbhcan tagaá. 9 Diosdih
 ĩ weñat muđ ded pah ā
 jumatji, caán diitboó ded
 pah ĩ chājatđihbut naóhna,
 jwiít buu moondih nindih
 Dios bohéna caá ā chājap:
 Cāacwā Diosdih weñat túť
 niijná, űhupwāđih mao cáo
 wūhna yuhna, Dios ā náah
 yacat pah túnit it nihcap wut
 jĩ. Pánih chājna yuhna, ĩh
 caolih páantjuh yéejni jumna,
 Diosjeéh it jéih jumcap wut
 jĩ. 10 Nin pah ĩpĩ chājap wut
 jĩ: űhupđih mao cáo wūh,
 jeémp, babh, ĩh bācahnadih
 chocna, Moisés ā wutatji pah
 Diosdih ĩpĩ weñep wut yuh jĩ.
 Obohjeéhtih, caán wutat pah
 chājna yuhna, ĩ túť űumát
 déedih queéđđih át teo wáaccap
 wut jĩ. Pánihna, Dios jáap
 bohéatđih ā naáwát túttimah,
 jon jātih bóo wutatboó dedé
 pínah nihcan caá.

11 Obohjeéhtih, jwiítđih túi
 chājat túť niijná, Cristoboó
 sacerdotewā ĩ chah maáh
 yoobát jumnit, átát jūwúp
 wut jĩ. Pánih maáh jumna,
 jeáboó jumni Diosdih weñat
 muđ yoobátđih át waadáp
 wut jĩ. Caán jeáboó jumni
 muđ nin baácboó cāacwā
 ĩ chājni muđ chah túini ā
 jumna caá. 12 Cristo Dios
 ā jumapboó cabra meépdih,
 jwi meépdih Diosdih wūhat
 túť niijná, át ub waadcáp
 wut jĩ. Obohjeéhtih, biíc
 láajeh jwiítđih wan wūhna,
 āih meép panihniđihjuh át
 ub waadáp wut jĩ. Pánih

* 9:5 Ex 25.18-22

* 9:6 Nm 18.2-6

* 9:7 Lv 16.2-34

ub waadnit, jwī yéejatdih ā yohochah, jwiitboó páantjeh Diosjeéh jwī jum̄bipna caá. ¹³Dios Moisésdih ā wutatjiboó “Wannitdih ñi chūúchah, ñíh bācahdih quei pānihni ā naácna caá”, āt niijíp wut jī. Pānihna, ñih bācah quei pānihnidih chocat túat niijná, cabra meép, jiwī meép,* jiwiwādhī ĩ cáwatji jōóhjhbut* sacerdotewā queétdih ĩpī choj jāhanap wut jī. ¹⁴Páant ĩ chājachah yuhna, queétdih āt túi teo wáaccap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo wānna, āih meépboodih ā yoh wāhuchah, jwiitdih búdí ā teo wáacna caá. Caán yéejat wihcanni jumna, cruzboó wānna, Túini Espiritu páantjeh jumni ā teo wáacatjīh, caanjéh āih bācahdih Diosdih āt wāhup wut jī. Pānih chājna, jwī yéejatdih yohnit, iiguípna jwī bejat déejidih āt túi ubap wut jī. Páant ā túi ubnit jumna, “Yéejat peéh weemdih wihcan caá”, jwī niij jéihna caá. Pānih jumna, Dios, páantjeh jumni ā náahat pahjeh chājnit jwī jumna caá.

Jáap naáwát

¹⁵ Moisés ā wutatjidih jepahna yuhna, ĩ yéejat peéh queétdih páantjeh ā jumuchah, cáacwā Diosjeéh ĩt jéih jumcap wut jī. Páant ĩ jumuchah, nin jáap naáwātdih naóhnit, “Cristoboó ā wun wāhatjīhjah cáacwādhī wājeéh wā túi jummat túutbipna caá”, Dios āt

niijíp wut jī. Páant ā niijátji pah, ĩ yéejatdih yohnit, ā ñíonitdih túi ubat túat niijná, Cristo āt wun wāhup jī. Páant ā túi ubuchah, páantjeh ājeéh jwiit āihwā jwī túi jum̄bipna caá. Pānih jumna, āihwādhī Dios ā wāhat pínahdhī jwī bíboh̄bipna caá.

¹⁶⁻¹⁷ Cáac ā wunat pínah jātih, ā déewādhī ā wāhat pínahdhī āpī daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ā bāud jwūhcah, āih bií déedih ā déewā ĩ jéih ub jwūhcan caá. Ā wunat pínah jātih ā daác jwejni núo dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah, ā daacátji pahjeh āih bií déejidih ĩ ub̄bipna caá. ¹⁸ Páant ā wūncah, caán núo dedé pínah ā nihcat pahjeh mūntih, nuñápdih ĩ maocah, Dios Moisésdih ā niijátjibut dedé pínah āta nihcan tagaá.

¹⁹ Dios ā wutatdih Moisésji nihāt āih cáacwādhī āt naóh beedānap wut jī. Pānih naóh péanit, jiwī meép, cabra meépdih mahjīh āt widip wut jī. Túttimah, oveja yoócdih ĩ dūuani, hisopo wūt jumni yílip biícđih nah chéonit, āt taj báahanap wut jī. Pānih taj báahanit, Dios ā wutatdih ā daácni tólihdih, nihāt cáacwādhībut āt choj jāhanap wut jī. ²⁰ Pānih choj jāhanit, nin pah Moisés queétdih āt niijíp wut jī: “Dios nin ā wutatjidih jwiitdih ā jepahat túutap jī, ājeéh jwī túi jummat pínah niijná. Pānihna, caán meépdih enna, ā naáwát

* 9:13 Lv 16.15-16 * 9:13 Nm 19.9,17-19 * 9:20 Ex 24.6-8; Zac 9.11; Mt 26.28

yoobópdiĥ ã jumatdiĥ jwĩ
 jéihna caá”, ãt niijíp wut jĩ.*
 21 Túttimah, caán tólihdiĥ
 cãacwãdiĥbut ã choj jáhaat
 pahjeh muntih, Diosdiĥ ĩ
 weñat pínah mũdĩĥ, niĥat
 caán diitboó jumnidihbut
 ãt choj jáhanap wut jĩ.*
 22 Páant tigaá, Dios ã wutat
 pah, meépdih yoh wũhat caá
 náahap, cãacwã ĩ yéejatdiĥ
 ã yohat pínah niijná. Biquí
 láanajeh cãacdiĥ quei pánihni
 ã jumachah, meépdih yoh
 wũhcan, mahjĩhjih chocat
 pínahdiĥ Dios ãt wutap
 wut jĩ. Meép panihniĥ
 choccannidiĥ, Dios cãaquĩĥ
 yéejatdiĥ ã quĩb bũdcán
 niit.* 23 Pánihna, nin baácboó
 jumni Diosdiĥ ĩ weñat mũé,
 niĥat caán diitboó jumniĥbut
 quei wiĥcanni panihni ã
 jumat pínah niijná, nuñáp
 meépdih yoh wũhat ãpĩ
 náahap wut jĩ. Moiséswã caán
 mũdĩĥ jeáboó jumni mũu
 pánihni ĩt chãjap wut jĩ. Jeáboó
 jumni mũé Dioĩĥ mũé yoobát
 ã jumachah, chah túini meép
 panihnidih yohat caá náahap.

*Cristo biíc láajeh ã wun
 wũhat*

24 Nin baácdiĥ bóo Diosdiĥ ĩ
 weñat mũé cãacwã ĩ chãjnidih
 Cristo ãt waadcáp wut jĩ.
 Caán mũdĩĥ waadcánjeh,
 yoobópdiĥ jeáboó ãt bejep wut
 jĩ, Dios ã jumapboó jwiitdiĥ
 wũbát túut niijná. 25 Nin
 baácdiĥ moón sacerdotewã
 ĩ maáta jópchi jumat pah
 Diosdiĥ weñat túut niijná,
 ã jumni tólihboó nuñáp

meépdih ĩpĩ ub waadáp wut
 jĩ. Obohjeéhtih, Cristo biíc
 láajeh wũna, ãih meép
 panihnidih Dios ã jumat tólih
 yoobátboó ãt ub waadáp wut
 jĩ. 26 Cristo dawá láa waadná
 nihna, nin baácdiĥ Dios ã
 chãjat túttimah, niĥat cãacwã
 jwĩ yéej chãjatji jĩib, dawá
 láa caandĩĥ wun wũhat ãta
 náah tagaá. Obohjeéhtih,
 nin péeni yeó jáapna jwĩ
 yéejatdiĥ yohat túut niijná,
 nin baácboó biíc láajeh cãac
 jumnit, ãt wun wũhup wut jĩ.
 27 Niĥat cãacwã biíc láajeh
 jwĩ wũna caá. Páant jwĩ
 wunat túttimah, túinitdiĥ,
 yeejépwãdiĥbut Dios ã
 ñiobipna caá, yeejépwãdiĥ
 peéĥ chãjat túut niijná. 28 Biíc
 láajeh jwĩ wunat pah, dawá
 cãacwã jwĩ yéejatdiĥ yohat
 túut niijná, Cristobut biíc
 láajeh ãt wun wũhup wut
 jĩ. Túttimah, ã jwũub dei
 jũóhbipna caá, páant muntih.
 Pánih jwũub dei jũóhniit, jwĩ
 yéejatdiĥ yohat túut niijná,
 ã jwũub wun wũhcan niit.
 Obohjeéhtih, jwiit caandĩĥ
 wẽi pãinitdiĥ ubdiĥ ã
 jũóhbipna caá, páantjeh ã
 pebhboó Diosjeéĥ jwĩ jumat
 pínah niijná.*

10

Máa naáwát ã teo wáaccat

1 Cristoĩĥ dooná túini
 yoobát ã jumna caá. Obo-
 hjeéhtih, Moisés ã wutatji
 túini pah jumna yũhna, biíc
 yoobó nihcan caá. Caán
 wutatdiĥ jepahniit, yeó jáap

* 9:21 Lv 8.15

* 9:22 Lv 17.11

* 9:28 Is 53.12

jumat pah, nihat jópchina nuñúpwādh mao cáo wūhna, Diosdih ĩpĩ weñep wut yah jĩ. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, cáacwā ĩ yéejatdih ĩ jéih yoh beedácan caá. ² ĩ jéih yoh beedána nihna, biíc láajeh Diosdih pánih wūhnit, “Buu yéejat peéh jwiítidih ā wihcan caá”, ĩta niij jenah joi tágaá. Pánih jenah joiná, nuñúpwādh mao cáo wūhatdih ĩta cádah tagaá. ³ Obohjeéhtih, jópchi jumat pah nuñúpwādh mao cáo wūhna, cáacwā ĩ yéejatdih ĩ jéih quíib buúdcán caá. ⁴ Pánihna, jiwí meépdih, cabra meépdihjeh Diosdih jwĩ wūhuchah yuhna, jwĩ yéej chājatdih āta yoh beedácan tagaá.

Cristo ā wun wūhat

⁵ Páant yoobópdih ā jumuchah, Cristo nin baácboó ā cáac jumat pínah jātihbit nin pah Diosdih āt niijíp wut jĩ:

“Cáacwā nuñúpwādh mao cáo wūhna, trigo ojdihtut ĩ wūhatdih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cáac jumat tútuchah, ma chājni bácah meemdh weñani pínah ā jumbipna caá.

⁶ **Cáacwā ĩ yéejatdih ma yohat pínah niijná, nuñúpwādh ĩ mao cáo wūhuchah, ma wēi encan caá.**

⁷ **Páant ma wēi encatdih jéihnit, ninboó**

jumna, ma náahat pah chājadh wā bejbipna caá. Páant ma naáwátdih naóh yapani ā niij daacáp jĩ”, Cristo ā ĩpdih āt niijíp wut jĩ. (*Sal 40.6-8*)

⁸ **“Cáacwā nuñúpdih ĩ mao cáo wūhat pínah, trigo ojdihtut ĩ wūhat pínadh queétdih ma náahcap jĩ. Páant ĩ wūhuchah yuhna, ma wēi encap jĩ”,** Cristo āt jwíh niij naáwáp wut jĩ. Moisés páant queétdih ā chājat tútuchah yuhna, caandih Dios āt wēi encap wut jĩ. ⁹ Páant niij péanit, nin pah āt jwúub niijíp wut jĩ: **“Meém ma náahat pah chājadh wā bejbipna caá”,** āt niijíp wut jĩ. Páant ā niijíchah, nin pah jwĩ jéihna caá: Jon jātih nuñúpwādh ĩ mao cáo wūhatjidih cádahat túttnit, biíh bohéatboodih Dios naóhna āt chājap wut jĩ. ¹⁰ Pánihna, Jesucristo ā ĩp ā náahat pah wun wūhnit, jwiít cáacwā jwĩ yéejatdih āt yoh wūhup wut jĩ. Biíc láajeh wunna, āih bácahdih āt wūhup wut jĩ, jwiít āihwā Diosjeéh páantjeh jwĩ jumat pínah niijná.

¹¹ Nihat sacerdotewā yeó jáap jumat pah Diosdih weñat muúboó teonit, nuñúpwādh ĩpĩ mao cáo wūhna caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mao cáo wūhna yuhna, cáacwā ĩ yéejatdih ĩ jéih yoh beedácan caá.* ¹² Obohjeéhtih, jwĩ

* 10:11 Ex 29.38

yéejatji jíib Cristoboó biíc láajeh wun wūhna, jwī yéejatdih át túi yoh beedánap wut jī. Pánih yoh beedá péanit, ā íp pebhna pūuh laab béjnit, ā jéihyepmant bóo bawámant, át cháudap wut jī. ¹³ Caanná cháudnit, caandíh eníhcannitdih ā íp ā yap yohat pínahdih ā pāina caá.* ¹⁴ Pánihna, biíc láajeh wun wūhnit, Dioíhwā í yéejatdih át yohop wut jī, yéejat wihcannitjeh páantjeh í jumat pínah niijná.

¹⁵ Caán yoobópdih ā jummatdih naóhna, Dios naáwátidih naóh yapanidih Túini Espírituboó nin pah át níj daacát túutap tajī:

¹⁶ “Nin pah Dios ā niijíp be: “Túttimah bóo láa nihat cáacwāidih nin pah wā níj naóhbiipna caá: “Wā wutatdih yeebdíh wā náhnianachah, wēinit ñi jepahbiipna caá.

¹⁷ Ñi yéej chájatdih wā jwūub náhnican níit”, wā ni-ijbípna caá, Dios ā ni-ijná caá”, át níj daacát túutap tajī. (*Jer 31.33-34*)

¹⁸ Pánihna, jwī yéej chájatdih ā yohochah, jwī yéejat jíib sacerdotewā nuñápdih í jwūub mao cáo wāhatdih jwī náahcan caá.

Humcanjeh, Diosdih jwī jéih úbát

¹⁹ Wā déewā panihnítá, Jesúsboó wun wūhna, áih meépdih ā yohochah, jwiítboó

úumcanjeh, Dios pebhna waadní pah, caandíh jwī jéih úbhna caá. ²⁰ Pánihna, nin baácdih moón sacerdotewā í maáta ípí chájatji buu láa jwiítidih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwī yéej chájatji jíib ā wun wūhuchah, caán tólihdih jáh yaíhni chóodih ā yeo dei bejehchah,* jáap namá panihnidih át chájap wut jī, Dios ā jumapna jwī túi waadát pínah niijná.*

²¹ Pánihna, jwiítboó Dioíh muu panihnít jwī jumuchah, jeáboó jumna, jwiítidih úbh wūhni Cristo chah wēpni sacerdote ā jumna caá. ²² Páant ā jummatdih jéihna, úumcanjeh, caandíh túi jenah joiná, Dios pebhna waadní, caandíh jwī úbát dée caá. “Cristo weemdíh wun wūhna, wā yéejatdih ā yohochah, buu yéejat jíib weemdíh wihcan caá”, jwī níj jéihna caá. Pánih jenah joí cádahcan, mahjīh jwī chocat pah, quei wihcannit panihnít jwī jumat dée caá.*

²³ “Yeebdíh wā túi úbbipna caá”, ā niijátji pah ā chájbipna caá. Páant ā chájat pínahdih túi jéihnít, bitadihbat caandíh jwīpí naóhna caá. Caandíh jwī túi náhniat dée caá. ²⁴ Pánih náhninit, jwíjeéh jumnitdih oina, teo wáacnit, nihat biícidih jwī túi jumat dée caá.

²⁵ Diosdih weñat túut niijná, jwī míic wáacat dée caá. Bitá í míic wáacatdih cádahna caá í chájap. Páant í cádahachah yuhna, jwiítboó jwī cádahca

* **10:13** Sal 110.1 * **10:20** Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45 * **10:20** Jn 14.6

* **10:22** Lv 8.30; Ez 36.25

boj jíh. Nin baácboó jwĩ Maáh ã jwúub dei júúwát pínah bahnijeh ã judhna caá. Caandíh jéihna, jwiít áihwã búdí jwĩ míc weña jíh.

26 Yoobópdih jumni naáwát dih jwĩ jéihna yuhna, “Wã náahat pah wã chãjbipna caá”, jwúub niij jenah joinít, jwĩ yéej chãjachah, Dios jwĩ yéejatdih ã yohcan niít. 27 Páant jwĩ chãjachah, ã tobohna caá. Nihat Diosdih eníhcannitdih peéh chãjnit, iiguípna ã bejat túutbipna caá. Pánihna, caandíh cádahnit, jwúub yéej chãjnitdihbut bíic yoobó ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínah búdí úum náah jumni caá.*

28 Moisés ã wútatjidih ded ã yap yohochah, judíowã ã maáta caán yap yohnidih ípĩ peéh chãjap wut jí. ã yéej chãjachah ennitji, bíic peihcannit caandíh ã naóh yacachah, ã naáwát yoobópdih ã jummatdih ít jéihyep wut jí. Pánih jéihnit, jígah encanjeh, caandíh ípĩ mao yohop wut jí. Bíic peihcannit wihcah, chénewã caandíh ã naóh yacachah, ípĩ peéh chãjap wut jí.* 29 Páant ã peéh chãjat chah, Dios ã wúúhdih eníhcannitboodíh ã peéh chãjbipna caá. Cristo wun wúhna, áih meépdih ã yoh wúhuchah, Dios jwĩ yéejatdih ã yohna caá. Páant ã yohat pínahdih jwiít dih át naáwáp wut jí. Obohjeéhtih, det yéejatdih yohnit jumna

yuhna, túttimah caandíh yap yohna, jwúub yéej chãjnit, “Jesúih meép oboh jumni ã jumna caá”, ã niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, queétdih oini Túini Espíritudih yeejép naóhna caá ã chãjap. Páant ã chãjachah ennit, Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá.* 30 “Det ã yéej chãjatji jíib weém caá wã peéh chãjbip. Wíihwã jumna yuhna, yeejép ã chãjachah, queétdih wã peéh chãjbipna caá”, át niijíp wut jí.* “Yoobópdih tigaá Dios páant niij naóhni ã jumnap”, jwĩ niij jéihna caá. 31 Pánihna, Dios chah wépní ã jumuchah, yéej chãjnitdih ã peéh chãjat pínah úum náah jumni caá.

32 Játih ded pah ñi jummatjidih ñi túi náhninaá. Túini doonádih joiná, jwíih jepahnit, dawá láa búdí yeejép yapna yuhna, Jesús dih ñit cádahcap tají. 33 Biquí láana cáacwã ã enechah, bita yeebdíh yeejép naóh nit, yeejép ít chãjap tají. Bíih láa bita Jesúihwãdih yeejép ã chãjachah enna, yeejép yapnitdih ñit jígah en teo wáacap tají. 34 Bitadih nemat muúboó ã nemechah ennit, yeebbút ñit jígahap tají. Níih bíi déedih ã dúuc wáyachah yuhna, jígahcanjeh, “ã túina caá”, ñit niijíp tají. “Nin baác dih bóo chah túini jeáboó wã bíbohat pínah páantjeh ã jumna caá”, niij jéihna, ã dúuc wáyachah yuhna, ñit weñep

* 10:27 Is 26.11 * 10:28 Dt 17.6; 19.15

* 10:29 Ex 24.8; He 13.20 * 10:30

Dt 32.35-36; Ro 12.19

tajī. ³⁵ Pánihna, úumcanjeh, Diosdih ñi túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ñi cádahcat jíib, yeebdíh ã túi chāj bipna caá. ³⁶ Yeejép yapna yuhna, Dios ã náahat pah ñi chāj cádahca bojoó. Páant ñi chāj cádahca, “Wíihwādh wā pehbhoó wā túi jummat túut bipna caá”, Dios ã ni-ijátji pah, yeebdíh ã túi chāj bipna caá. ³⁷ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niúj daacáp tajī:

“ Wā wahni ã juibíat pínah bahnibitjeh ã judhna caá.

³⁸ Pánihna, wíihwā, wā náahat pah chājnit, wā wahnidih túi jenah joinít, í túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh í cádahachah, queétdih wā wēi encan niít’, Dios ã niijná caá”, át niúj daacáp tajī. (*Hab 2.3-4*)

³⁹ Obohjeéhtih, jwiítboó Diosdih cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandíh túi jenah joinít jumna, páantjeh ájeéh jwí jumbipna caá.

11

Diosdih túi jenah joyát

¹ Nin pah Diosdih túi jenah joyát ã jumna caá: Diosdih túi jenah joiná, jwiít dih ã túi chājat pínahdih jwí túi jéihna caá. Á niijátji pahjeh ã chāj jwuhcah yuhna, “Á niijátji pah yoobópdi h ã chāj bipna caá”, jwí niúj jéihna caá. Páant ã chājat pínahdih encan

yuhna, “Yoobópdi h páant ã chāj bipna caá”, jwí niúj jenah joiná caá. ² Páant í túi jenah joyóchah ennit, Dios jon játi h moondíh át túi wēi enep wut jī.

³ Diosdih túi jenah joinít, nin pah jwí jéihna caá: Dios ã naáwát wēpatjī h nihatdih át chājap tajī. Pánihna, jwí enca naáhjidih nihat bññ jwí enni pínahdih át jígo hanap wut jī.*

⁴ Abeljiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ovejadi h maó cáo wāhñit, caandíh át weñep wut jī. Obohjeéhtih, ã úud jeñé Caín ã momatji quehedihjeh Diosdih át wāhñep wut jī. Pánihna, Dios Abel ã wāhñiboodíh chah át wēi enep wut jī. Pánih wēi enna, “Weemdíh túi jenah joinít, Abel túini ã jumna caá”, át niijíp wut jī. Caán ã wunat túttimah yuhna, ã túi jenah joyátjidih bohénit, ded pah jwiítboó jwí túi jenah joyát pínahdih jwí jéihna caá.*

⁵ Enoçboó Diosdih túi jenah joiní ã jumñchah, Dios caandíh át wēi enep wut jī. Pánih wēi ennit, ã wunat pínah niijná, nihat bácahjeh Dios jeáboó caandíh át ub bejep wut jī. Páant ã ub bejat túttimah, cáacwā caandíh í t jéih bid juicáp wut jī.* ⁶ Páant ã yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joicán, caandíh jwí jéih weñacan caá”, jwí niúj jéihna caá. Ded caandíh bidni boó “Dios ã jumna caá. Pánihna, caandíh wā túi bidichah, weemdíh ã

* 11:3 Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jn 1.3

* 11:4 Gn 4.3-10

* 11:5 Gn 5.21-24

túi chãjbipna caá”, niij jengah joyát caá náahap.

7 Noéjiboó Diosdih túi jengah joiní jumna, ded pah á chãjat pínahdih á naáwáchah, át túi jepahap wut jĩ. Pánih jepahnit, ájeéh bóli, á weh, á weh áana yaádh bíicdih pobyitdih túi yapat túut niijná, búdí jááj chóodih át chãjap wut jĩ. Pánih túi jengah joiná, nihat bita yeejép í chãjachah enna, queétdih át pej jumcap wut jĩ. Pánihna, Diosdih á túi jengah joyóchah, “Caán táini á jumna caá”, Dios át niij enep wut jĩ.*

8 Abrahamjiboó Diosdih túi jengah joiní jumna, Dios á wãhni pínah baácboó á bejat túutuchah joinít, át jepahap wut jĩ. Caandih jepahnit, á jumni baácmant bejna, á jéihca naáh baácna át juibínap wut jĩ.* 9 Páant á juibínachah, “Nin baácđih yeebđih wã wãhbipna caá”, Dios á niijíchah joinít, caán baácđih át chãwáp wut jĩ. Caandih, á wãúh Isaacđih, á jumna Jacobđihbut “Nin baácđih yeebđih wã wãhbipna caá”, Dios át niij naáwáp wut jĩ. Queét caán baácđih moón nihcan yuhna, Diosdih túi jengah joinít jumna, nuñúp chóonadih yúuh taj cáagni munáđih chãjnit, caánboó ít jumap wut jĩ.* 10 Pánih jumna yuhna, caanjĩh á jum jwuhat pínahđihjeh Abraham át jéihyep wut jĩ. Jeáboó jumni táтчina á bejat pínahboóđih

wëi pãina át chãjap wut jĩ. Caán táтчi Diosboó á jengah joyát pah chãjni á jumuchah, buúdcán, páantjeh á jumbipna caá.*

11 Abraham behe, ájeéh bóli Sarabut beh wili, weh wihcannit ít jumap wut jĩ. Queét chénat pah behnit jumna yuhna, Abraham Diosdih túi jengah joiní jumna, Dios á teo wáacatjĩh ít weh jumap wut jĩ. “Dios á niijátji pah á chãjbipna caá”, Abraham á niij jengah joyát júib, Sara mit weh jumap wut jĩ. Pánihna, Abraham behe jumna yuhna, á wãúhdih át enep wut jĩ.* 12 Abrahamji wunni dée á jumuchah yuhna, á jumená dawá ít cáac poonap wut jĩ. Cúiwáđih, óondihbut jwĩ jéih jengah encat pah á jumenáđihbut jwĩ jéih jengah en bujúacan caá.*

13 Queét nihat Diosdih túi jengah joinít, ít buúdap wut jĩ. “Yeebđih caán baácđih wã wãhbipna caá”, Dios queétdih á niijní baácđih juibícanjeh, ít wunap wut jĩ. Caán baácđih queétjeh bíbohcan yuhna, Dios á niijátji pah, táttimah í jumená í bíbohat pínahđih ít jéihyep wut jĩ. Pánih jéihnit, ít weñep wut jĩ. Pánihna, “Nin baácđih jibnitjeh jwĩ jumna caá”, ít niijíp wut jĩ.*

14 Páant niijná, bíih baácđih í bidatjidih jwĩ jéihna caá. 15 Pánih bidnit, í jwíih jumni baácna jwúub bejihna nihna,

* 11:7 Gn 6.13-22 * 11:8 Gn 12.1-5

* 11:11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22

* 11:13 Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12

* 11:9 Gn 35.27 * 11:10 He 13.14

* 11:12 Gn 15.5; 22.17; 32.12

ĩta jéih jwúub bej tagaá. Pánihna, “Bíih baácdih jwĩ bidna caá”, niijná, jon jãtĩh ĩ cádahni baácdih niijná ĩt chãjcap wut jĩ. ¹⁶ Obohjeéhtih, chah túini baácboodĩh bidna ĩt chãjap wut jĩ. Caán ĩ bidni baác jeáboó caá ã jumup. Caánboó ĩih tãtchi pínahdih Dios átát ámoh péanap wut jĩ. Pánihna, “Dios jwĩ Maáh caá”, ĩ niijíchah joinít, át tíccap wut jĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Túttimah, Dios Abrahamdih ã wũúh Isaacdih át mao cáo wãhat túutap wut jĩ. “¿Yoobópdihi níit weemdíh ã túi jenah joí?” niijná, páant át wutap wut jĩ. Pánihna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, ã niiját pah át chãjap wut jĩ. “Ma wũúh Isaacjĩh ma juménádih wã cáac pooabipna caá”,* Dios ã niijátjidih náhnina yuhna, Abraham caandíhjuh mawat túut át chãjap wut jĩ.* ¹⁹ “Wã wũúh Isaacdih wã mao wãhuchah, Dios caandíh ã jéih booabipna caá”, Abraham át níj jenah joyóp wut jĩ. Páant ã mawat túut chãjachahjuh, Dios caandíh át cádahat túutap wut jĩ. Páant ã mawíhni jwúub báadhni pah caandíh ã enechah, ã wũúh ãjeéh át jwúub jumup wut jĩ.*

²⁰ Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ã weh Jacob, Esaúdihbut “Túttimah, Dios meemdíh búdí ã túi chãja

naáh”, át niijíp wut jĩ.*

²¹ Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wunat pínah jãtĩhbit ãih wũuat nahjĩh tóo caj ñahnit, Diosdih át weñep wut jĩ. Pánih wẽinit, ã wũúh José ã weh chénat pahdih “Meemdíh Dios búdí ã túi chãjbipna caá”, át niijíp wut jĩ.*

²² Túttimah, Joséboó, Diosdih túi jenah joiní jumna, ã wunat pínah jãtĩh judíowã Egipto baácboó jumnitji ĩ bejat pínahdih át naáwáp wut jĩ. Pánih naóhnit, ã juméná pínah ãih bácahjidihi ĩ ub bejat pínahdih át wutap wut jĩ.*

²³ Túttimah, Moisés mánaboó Diosdih túi jenah joinít jumna, ã cáac jumuchah, caandíh bíic peihcanni widh ĩt bih bíbohóp wut jĩ. Túinibit ã jumuchah ennit, caandíh ĩt bihip wut jĩ.* Caán baácdih moón ĩ maáhdih úumcanjuh, judíowã ĩ wehdih ã mawat túutuchah, ĩt jepahcap wut jĩ.*

²⁴ Túttimah, Egipto baácdih moón ĩ maáh nuúm Moisésdih mit behanap wut jĩ. Páant mijeéh behna yuhna, Diosdih túi jenah joiní jumna, “Caánt mi wũúh caá”, ĩ niijátidih át náahcap wut jĩ.* ²⁵ Caandíh behanih mi déewãboó wẽinit, yeejép ĩ chãjachah enna yuhna, át chãjĩhcap wut jĩ. Pánih chãjcan, Dioíhwã bíicdih yeejép át yapat wut jĩ. ²⁶ Dios

* 11:17-18 Gn 21.12

* 11:17-18 Gn 22.1-14

* 11:19 Gn 22.13

* 11:20

Gn 27.27-29,39-40

* 11:21 Gn 47.31-48.20

* 11:22 Gn 50.24-25; Ex 13.19

* 11:23 Ex 2.2

* 11:23 Ex 1.22

* 11:24 Ex 2.10-12

ã wahni pínah Cristodih cáacwã yeejép ï chãjat pínah pah Moiséswãdihbut Egiptodih moón yeejép ït chãjap wut jï. Pánihna, nihat Egiptodih moón búdí jïib jumnidih ï bíbohatdih náahcanjeh, Dioíhwã bíicdih ã jumat jïib bita yeejép ï dehwat pínahdih ãt ñíwip wut jï. Tálttimah, ã táí chãjat jïib, Dios caandíh ã táí chãjat pínahdih jenah joí waáwána, yeejép ã yapat pínahdih ãt ñíwip wut jï.

27 Diosdih táí jenah joiní jumna, Egipto baácđih moón ï maáh ã íjichah yuhna, caandíh úmcanjeh, caán baácđmant ãt bejep wut jï. Dios jígohcanni ã jumachah yuhna, jígohnidih ã enat pah ã wutatdih Moisés ãt jepah cádahcap wut jï.* 28 Moisés caandíh táí jenah joiní jumna, judíowãdih Dios ã táí ubat pínahdih ãt jéihyep wut jï. Pánih jéihna, Dios ã wutat pahjeh queét judíowãdih ïih jécnadih oveja wúuh meépjh ãt ñáñat tútup wut jï. Páant ï ñáñatdih ennit, Dios nihat ï jwíih túhñitdih ã mawat tútupni ángelboó judíowã ï jwíih túhñitboodíh ãt maocap wut jï. Caán oveja wúuhdih mao péanit, Moisés ã wutat pahjeh, ï jumat yoobó ït jeémép wut jï. Caán jeémát, Pascua ï niijní, bíicdih ï jwíih jeémp láa ãt jumap wut jï.*

29 Tálttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, “Muj Mac Dũni”, ï niijní mujdih, mah wihcanni namáđih judíowã ït chũh bejep wut jï. Obohjeéhtih, Egiptodih moón queéđdih ñũun béjnit, muj ã jwũub dũuj yóh lajachah, ït chĩic wũn beedép wut jï.*

30 Pánihat tálttimah, Diosdih táí jenah joinít jumna, judíowã Jericó tátchidih bóo búdí wáihyat júđu yehmant ït púud bejep wut jï. Siete yeó jáap pohba caán tátchidih ït púudap wut jï. Páant bóí yeó jáap ï púudat tálttimah, caán wáihyat júđu ãt boto jéen bejep wut jï.*

31 Diosdih táí jenah joiníh jumna, Jericó tátchidih bóli deoh nah jumnih, Rahab wut jumnih, judíowã en waóhñitdih wēi jwāáhnit, mit teo wáacap wut jï. Páant mi teo wáacatji jïib, caán tátchidih moón Diosdih yap yohnitdih maonit, judíowã caántboodíh ït maocap wut jï.*

32 Bita Diosdih táí jenah joinítđih naáwíhna yuhna, queét dawá ï jumachah, wã jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,* Barac,* Sansón,* Jefe,* David,* Samuel,* Dios naáwátđih naóh yapanitbut, nihat ïih doonáđih wã naáwíhna yah caá. Obohjeéhtih, queéđđih wã naóh daáccan níit. 33 Diosdih táí jenah joinít jumna, biquína

* 11:27 Ex 2.15 * 11:28 Ex 12.21-30 * 11:29 Ex 14.21-31 * 11:30 Jos 6.12-21 * 11:31 Jos 2.1-21; 6.22-25 * 11:32 Jue 6.11-8.32 * 11:32 Jue 4.6-5.31 * 11:32 Jue 13.2-16.31 * 11:32 Jue 11.1-12.7 * 11:32 1S 16.1-1R 2.11 * 11:32 1S 1.1-25.1

biñh baácdih moondih míc maona, ìt yap yohop wut jì. Bitá ìih cáacwádh táinijeh ìt wutwup wut jì. Páant Diosdih ì tái jenah joyóchah, “Yeebdíh wã teo wáacbpna caá”, ã niijátji pah queédih át teo wáacap wut jì. Bitá tái jenah joinít jamna, jiwã queédih ì jeémíhichah yuhna, Dios ìih jacnadih át nemep wut jì.* ³⁴ Bitá tái jenah joinít jamna, búdí iigátboó jamna yuhna, ìt iigcáp wut jì.* Bitá tái jenah joinít jamna, queédih ì mao yohíhichah yuhna, ìt jwei béjep wut jì. Bitá wēpcannitji jamna yuhna, Diosdih tái jenah joiná, wēpépwã ìt jamwup wut jì. Pánih jamnit, biñh baácmant jūóhñit queédih eníhcannit soldadowádh míc maonit, ìt yap yohop wut jì. ³⁵ Biqúina yaádh Diosdih ì tái jenah joyát júb, ì déewã wanah bejnitjidih Dios át booa wūhwup wut jì.*

Obohjeéhtih, bita Dioíhwã ì jamat júb, queédih teonit, búdí yeejép ìt chājap wut jì. “Diosdih ma cádahachah, jwí watbipna caá”, queédih ìt niijíp wut yah jì. Obohjeéhtih, páant ì niijíchah yuhna, jeáboó chah túini pebhboó ì bejat pínahdih náahna, ìt jepahcap wut jì. Páant ì jepahcat júb, queédih yeejép ì chājachah, ìt wanwup wut jì. ³⁶ Bitá Diosdih tái jenah joinít dih yeejép deohnit, búdí ìt puñwup wut jì.* Bitadih chéonit, nemat

mūúboó ìt nemep wut jì.* ³⁷ Bitadih jeejñh yohnit, ìt mawap wut jì.* Bitadih ìih bácahdih tac yoób ìt bóodop wut jì. Bitadih íbat naajñh ìt mawap wut jì.* Bitá moh yéejnit jamna, oveja chóo, cabra chóodihjeh ìt dawúp wut jì. Queédih ñhannít, bita búdí yeejép ìt chājap wut jì. ³⁸ Queét chah táinit jamna, nin baácdih moón yeejép wã biíc dih jamnit pínah ìt nihcap wut jì. Queét Diosdih tái jenah joinítboodih cáacwã ì náahcah, mūú wihcapboó, jeéboobát ìpí jib bejep wut jì. Pánih jib bejnit, jeé ítboó, baácbóo jamni ítboobát ìpí ūwup wut jì.

³⁹ Queét nihat caandih tái jenah joinít dih Dios búdí át wēi enep wut jì. Pánih tái jenah joinít jamna yuhna, “Yeebdíh chah túini baácdih wã wūhbipna caá”, Dios ã ni-ijníji baácdih ìt jwíbí jwuhcap wut jì. ⁴⁰ Páant niij naóhna, nin pah Dios niij jenah joiná át chājap wut jì: “Queét wíhwã, túttimah jamnit wíhwábwt wã pebhna ì juyáchah, queét nihat biíc dih túinit yoobát wã jamat túutbipna caá”, át niij jenah joyóp wut jì. Pánih jenah joiná, jãtíh ã chājatji chah túini jwiít dih ã chājipna caá.

12

Jesús dih tái jenah joinít cádahca boj jñh

* **11:33** Dn 6 * **11:34** Dn 3 * **11:35** 1R 17.17-24; 2R 4.25-37 * **11:36** Jer 20.2; 37.15 * **11:36** 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6 * **11:37** 2Cr 24.21 * **11:37** Jer 26.23

1 Queét wā naóhnit dawá Diosdih túi jenah joí cádahcannit ĩ jumattjidih jéihnit, yéej chāj cádahnit, jwiítbut Jesúsdi h jwī túi jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jumatt náahap: Náo ni ā túi náo wíhichah yuhna, chodópdi h duo béjna, ā jéih wēp náo can caá. Yégueh wunpnidih duoná, ā túi jéih náo can caá. Páant ā jumatt pah Diosdih jwī túi jepahíhna yuhna, jwī weñat pínahdihjeh chájna, caandí h jwī túi jéih jepahcan caá. Pánihna, jwī yéej chájatdi h cádahat caá náahap. Chah wēp náo ni boó ā túi péaat pahjeh, jwiítbut Dios ā náah yacat pah jwī cháj cádahca bojat dée caá.

2 Jesúsdi h jwī túi náhni jíh. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni jumna, jwiít di h túi jenah joyát tút nibut ā jumna caá. Pánihna, caandí h jwī túi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiít di h ā teo wáacna caá. Cruzboó wunna yuhna, ā lípdi h át túi jenah joí cádahcap wut jī. Cruzboó wunat tíic náah jumni ā jumuchah yuhna, ā líp ā jumupboó ā weñat pínahdih jéihna, tíiccanjeh, cruzboó át wunup wut jī. Pánihna, buuchah maáh jumna, Dios ā jéihyepmant bóo buwámant ā chúudna caá.*

3 Jesúsdi h eníhcannit caandí h búdí yeejép ĩ chájachah yuhna, Dios ā náah yacat pah át cádahcap wut jī. Páant ā cádahcatjidih ñi túi

náhninaá, yeebdí hbut yeejép ĩ chájachah yuhna, bíic yoobó cádahcat tút niijná. 4 Bitayeebdí h tabit yeejép chájna yuhna, ĩt mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesúsboodí h ĩt mao yohop wut jī. Páant yeejép ā yapatjidih náhninit, yeebdí h yeejép ĩ chájachah yuhna, caandí h ñi cádahca bojoó. 5 Dios yeéb ā wehdi h ā naáwátjidih ¿ñi quíib buúd níit? Yeejép ñi yapat pínahdih ā naáwát di h naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“ Wáuhá, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdí h bohéna caá wā chájap. Pánih bohénit, wā tút numát tútuchah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wā wutuchah, jīgahcanjeh, ma túi jepahaá.

6 Nihat wā oinit, “Meém wā wáuh caá”, níj ennitdi h wápi bohéna caá, ĩ yap yohcat pínah niijná. Pánihna, ĩ yap yohochah ennit, queétdih wā peéh chájbi pna caá’, Dios ā niijná caá”, át níj daacáp tajī. (*Job 5.17; Pr 3.11-12*)

7 Pánihna, yeejép yapna yuhna, Dioí h namá di h ñi cádahca bojoó. Páant ñi yapatjī h, Dios ā weh ñi jumuchah, yeebdí h bohéna caá ā chájap, chah ñi túi chájat pínah niijná. Det

* 12:2 Fil 2.6-11; He 2.9

mána ĩ wehdih ĩ wutuchah, ĩ jepahcah, ĩpĩ peéh chājna caá, ĩ túut nuumát pínah niijná. Páant ĩ chājat pah, Diosbut jwiít ā weh jwĩ jepahcah, jwiít dih ā peéh chājbipna caá. ⁸ ĩi túi chājcatdih ennit, yeebdíh ā naóhcah nihna, ā weh ĩita nihcan tagaá. Páant ā naóhcah, mána wihcannit pah ĩita jum tagaá. “Dios wā ĩip caá”, ĩita jéih niijcán tagaá. ⁹ Jwĩ mána jwiít dih ded pah ĩ bohéátjidih ĩi jenah joyoó. Queét jwiít dih ĩ peéh chājachah, queét dih jwĩpĩ jepahap jĩ. Pánih jepahnit, jwĩ ĩip Dios ā túut nuumát túutuchah, chah jepahat caá náahap. Pánih jepahna, páantjeh ājeéh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁰ Wébít jwĩ jum jwuhuchah, jwĩ mána jwiít dih peéh chājnit, “Nin pah wā chājachah, wā wūh ā túi jumbipna caá”, ĩpĩ niij jenah joyóp wut jĩ. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chājna, jwiít dih teo wáacna caá ā chājap, caán túini ā jummat pah jwiít but túinit jwĩ jummat pínah niijná. ¹¹ Dedé peéh chājat dih “Caán túina caá”, jwĩpĩ niij jenah joicán caá. Búdí jwĩpĩ jġahna caá. Obohjeéhtih, jwĩh jġahna yuhna, túttimah caandíh jwĩ jenah joyóchah, jwiít dih ā teo wáacna caá, yéej chājcanjeh, jwĩ túi jummat pínah niijná.*

¹² Pánihna, búdí yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdíh ā bohéát dih jéihna, ĩi

jġah cádaahaá. Caandíh chah túi jenah joinít, úumcanjeh, ĩi túi weñeé.* ¹³ Pánih jumnit, Jesúih namádih benjit, túinijeh ĩi chājaá. Páant yeejép ĩi yapachah yuhna, Jesúsdih cádahcanjeh, wēpnit panihnit ĩi jumbipna caá. Yeeb páant ĩi jumuchah ennit, bita Jesúhwā wēpcannit panihnitboobút caandíh chah ĩ túi jenah joibipna caá.

Dios ā wutatdih jepahcah, ā tobohat

¹⁴ Míc jāihcanjeh, nihat biíc dih ĩi túi jumwá. Pánih jumna, jwĩ Maáhdih túi jepahnit, ĩi yéej chājca bojoó. Det yéej chājcanjitjeh jwĩ Maáhdih ĩ enbipna caá. ¹⁵ ĩi túi chāja chaáh! Dios yeebdíh oinit ā teo wáacachah, ĩi túi jepahaá. Jepah cádahna, ĩi jwūub yéej chājat pínah ā tobohna caá. Caandíh cádahna nihna, momatdih yeejép yĩlip ā jāwat panihni yeebjéh ĩita míc yéeja tagaá. Jesúih namádih ĩi cádahachah ennit, bita āihwābut biíc yoobó ĩta cádah tagaá.* ¹⁶ ĩi weha mána nihcannitjġh yeejép ĩi chājca bojoó. Diosdih náahcannitbut ĩi jumca bojoó. Esaúboó ded pah ā jummatjidih ĩi túi náhninaá. Diosdih, ā wāhni pínahdihbut náahcanni āt jumap wut jĩ. Weép jeñé jumna, ā ĩip ā wunat túttimah ā ĩipíh bií déedih bíbohni pínah āt jumap wut yuh jĩ. Dios ā ĩip dih ā niijníjidihbut bíbohni pínah āt jumap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih,

* 12:11 Dt 8.5; 1S 7.14; 1Co 11.31-32

* 12:12 Is 35.3

* 12:15 Dt 29.18

biic yeó jáap búdí n̄augáp w̄anna, biic láa ã jeémát j̄ibjeh ã bíbohat déejidih oboh jum̄ni pah jenah joinít, ã úud̄boodih át w̄uh̄ap wut̄ j̄i. Pánih ch̄ajna, Dios ã w̄uh̄at pínahdih át náahcap wut̄ j̄i. Pánih náahcanni ã jum̄at pah yeéboó ñi jum̄ca bojoó.* 17 ã úuddih ãih pínahdih ã w̄uh̄at túttimah, Esaú ded pah ã yapatdih ñi jéihna caá. ã íip caandih ã w̄uh̄at pínahdih Esaú búdí át náahap wut̄ yuh̄ j̄i. Obohjeéhtih, páant ã náahachah yuh̄na, weép jeñédih ã w̄uh̄at pínahdih ã úuddih w̄uh̄ péanit, Esaúboodih ã íip át w̄uh̄cap wut̄ j̄i. Caandih ã j̄úí úúbúchah yuh̄na, túut n̄uumcánjeh, caandih át w̄uh̄cap wut̄ j̄i.*

18 Dios Moisésjidih ã wut̄at túutuchah, jw̄í déewã judíowã Dios ã jum̄ni jeená ã j̄uibínap wut̄ j̄i. Obohjeéhtih, caanná ã j̄uibíat pah yeéboó ñi j̄uibícan caá. Nin pah queétoó ã yapap wut̄ j̄i. Dios ã jum̄ni jeé, Sinaí w̄ut̄ jum̄ni jeená ã j̄uibínachah, búdí iigát át jum̄ap wut̄ j̄i. Dupúát, baác méméat, búdí johlitbat át jum̄ap wut̄ j̄i. 19-20 Caanná j̄uibínit, póojat nah, Dios ã wéheatbat búdí ã yáanachah ã joyóp wut̄ j̄i. Páant ã wéhenachah joiná, búdí úum̄nit, queétoó ã j̄oíhcap wut̄ j̄i. Dios nin pah queétoó ã níj wut̄ap wut̄ j̄i: “Det nin jeedih ch̄áinitdih jeej̄ih yoh mawat caá náahap.

Nindih n̄uñáp ã chuñuchah, caandihbat jeej̄ih ñi yoh mawaá”, ãt níjip wut̄ j̄i. Páant ã níjíchah joinít, túbit úum̄ náah jum̄ni wut̄at ã jum̄uchah, “Jw̄íutdih ma jw̄úub naóhca bojoó”, ãt níjip wut̄ j̄i.* 21 Páant ã yapatdih ennit, nihat ã úum̄uchah, “Búdí úum̄nit, méména caá wã ch̄ajap”, Moisés yuh̄ b̄uca át níjip wut̄ j̄i.*

22 Páant Diosjeéh ãt jw̄íih jum̄ap wut̄ j̄i. Obohjeéhtih, yeéboodih pánihcan caá. Dios biícidih jum̄at túut níjina, Sión w̄ut̄ jum̄ni jee pánihpna ñi j̄uibína caá. Caán jeáboó jum̄ni, Dios báadhnih, Jerusalén tútchi caá. Yeebát dawá ángelwã biícidih w̄eí naáwát túut níjina, ã míc wáacapna ñi j̄uibína caá. 23 Yeéboó caán tútchidih moón pínah jum̄na, Dios weh jw̄íih j̄uibínit biícidih ñi míc wáac j̄uibína caá. Nihat ã w̄utnadih ã daácní n̄ubut jeáboó ã jum̄na caá. Nihat cáacwãdih ñíoni ã jum̄apna ñi j̄uibína caá. Bitá túi ch̄ajnitji Dioihwãj̄ih míc wáacnit yeebát ñi jum̄na caá. Dios queétoó yéejat wihcannit átát ch̄ajap wut̄ j̄i. 24 Pánihna, Jesús pebhna ñi j̄uibína caá. Jon Moisés ã wut̄atjidih jw̄úub túut n̄uum̄nit, “Jesúsboó w̄anna, ãih meépdih ã yoh w̄uh̄uchah, yeebdih wã túi úbbipna caá”, Dios jw̄íutdih át níjip wut̄ j̄i. Abelji ãih meépdih ã

* 12:16 Gn 25.29-34 * 12:17 Gn 27.30-40 * 12:19-20 Ex 19.12-13,16-22; 20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27 * 12:21 Dt 9.19

yohochah enna, Dios caandih maonidih át peéh chājap wut jī.* Obohjeéhtih, Jesúsboó áih meépdih ā yoh wāhachah enna, Dios jwiít dih át tui ubap wut jī. Pánihna, áih meép oboh jumni nihcan caá.

25 ¡Ñi tui chāja chaáh! Dios yeebdih ā naáwáchah, ñi tui jepahaá. Jon jātih nin baácboó jumni Moisés Dios naáwát dih ā naóh yapanachah, caandih ī joíhcatji jīb, Dios cáacwādih át peéh chājap wut jī. Pánihna, buu jeáboó jumni Cristo jwiít dih ā naóh yapanachah jwī joíhcah, queétdih ā peéh chājat chah, jwiítboodih Dios ā peéh chājbipna caá.*

26 Moisésji jum láa Dios ā wéhenachah, baác át méménap wut jī.* Obohjeéhtih, biíh ā naáwát dih naóh yapaniboó Dios táttimah ā niiját pínahdih nin pah át niij daacáp tajī: “Nin baác dih, jeádihbut biíc láa pohba wā cádah méméabipna caá”, Dios ā niijná caá, át niij daacáp tajī. * 27 “Biíc láa pohba wā cádah méméabipna caá”, niijná, nihát ā chājnijidih ā yohat pínahdih naóhna át chājap wut jī. Obohjeéhtih, Dios ā maáh jumapboó jéih yohca naáh jumna, páantjeh ā jumbipna caá. 28 Pánihna, ā maáh jumapna bejnit pínah jumna, caandih ā yohcat pínahdih jéihnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwī niij jīh.

Páant niijnít, ā náahat pah caandih bádí jwī wēi jīh. 29 Dios wēpni túini yoobát jumna, jwī tuu cáwat pah, det caandih jepahcannitdih ā yoh beedábipna caá.

13

Dios ā weñat pínahdih ded pah chājat

1 Bitá Jesúsíhwādih ñi míc oi cádahca bojoó. 2 Ñi jéihca naáhwādihbut ñi tui wēi jwāáá. Pánih wēi jwāáhna, biquína Jesúsíhwā, jéihcan yuhna, ángelwādih ít wēi jwāááp wut jī.*

3 Nemat muúboó jumnitdih ñi jīgah en teo wáacá. Yeéb íjeéh jumna nihna, ded pah ñi náahatdih jenah joinít, queétdihbut ñi tui chājaá. Bitá yeejép ī yapachah ennit, yeéb biíc yoobó yapna nihna, ded pah ñi náahat pah, queétdihbut ñi tui teo wáacá.*

4 Ñi téihya chéwechah, ā túina caá. Pánih téihya chéonit, ñi míc cádahca bojoó. Ñi weha mána nihcannitjīh yeejép ñi chājca bojoó. Pánih yeejép chājnitdih Dios ā peéh chājbipna caá.

5 Bií déedih tubit ñi bidca bojoó.* Nin pah Dios át niijp wut jī: “Yeebdih cádahcanjeh, wā tui teo wáacbipna caá”, át niijp wut jī.* Páant ā niiját dih jéihnit, ñi bíbohni bií déedihjeh wēinit, chah ñi jwúub bidca bojoó. 6 Pánihna, úamcanjeh,

* 12:24 Gn 4.10 * 12:25 Ex 20.22

* 12:26 Hag 2.6

* 13:5 1Ti 6.6-10

* 13:2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P 4.9

* 13:3 Mt 25.35-46

* 12:26 Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8

* 13:3 Mt 25.35-46

* 13:5 Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil 4.11-13

nin pah jwĩ niij jenah joiná caá:

“Wã Maáh Dios weemdih teo wáacni caá. Páant ã jumatdih jéihna, cãacwã weemdih yeejép ã chãjat pínahdih wã úumcan niit”, jwĩ niijná caá. (Sal 56.3-4,9-11; 118.6)

7 Yeebdih waóhnit, Dios naáwátidih bohénitjidih, ã tái chãj cádahcatjidihbut ñi tái náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih ã tái jenah joyátji pahjeh muntih, yeebbát biic yoobó ñi tái jenah joyoó.

8 Jesucristo páantjeh biic yoobó jumni caá. Jon jãtjih ded pah ã jumatji pah buubut ã jumna caá. Túttimahbut biic yoobó ã jumbipna caá.

9 Jesúh namádih cádahnit, biáboó bejcat túut niijná, dawá mácah ã bohéatdih ñi joicá bojoó. “Nindih ñi jeémé. Caandih ñi jeémpeca bojoó”, biquína ã niij bohéna caá. Páant ã niij bohéatdih jwĩ jepahachah yuhna, Diosdih chah jwĩ tái jenah joyát pínahdih ã teo wáaccan niit. Obohjeéhtih, Diosboó jwiítidih oinit, ãpĩ teo wáacna caá, Jesúsdi chah jwĩ tái jenah joyát pínah niijná. Pánihna, ã teo wáacatjĩh caandih tái jenah joinit ñi jumúú.

10 Jesús cruzboó ã wan wãhatjidihjeh jwĩ tái jenah joyóchah, jwĩ yéejatdih Dios ã yohna caá, ãjeéh jwĩ tái jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewãboó nuñúpwãdih ã mao cáo wãhna yuhna,

cãacwã ã yéejatdih ãt jéih yoh beedácap wat jĩ. ¹¹ Queét sacerdotewã ã maáta jópchi jummat pah nuñúp meépdih Dios ã jumni tólihboó ãpĩ ub waad béjep wat jĩ, cãacwã ã yéej chãjatdih Dios ã yohat pínah niijná. Páant ã chãjat túttimah, ã maoniji nuñúpdih cãacwã ã jumap yehboó ãpĩ cáo yoh beedánap wat jĩ.*

¹² Jesúsbat tútchi yehboó cruzboó wan wãhnit, ãih meépdih ãt yohop wat jĩ, jwĩ yéejatdih ã yohochah, Dioíhwã jwĩ jummat pínah niijná. ¹³ Tútchi yehboó tíic náah jumni ã wanatdih enna, judiówã ã maáta caandih ãt eníhcap wat jĩ. Pánihna, cruzboó ã wan wãhatjidih jwĩ tái jenah joí jĩh. Páant jwĩ jumachah enna, cãacwã jwiítidihbut ã eníhcan niit.

¹⁴ Nin baácboó páantjeh jwĩ jummat pínah yoobát ã wihcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwĩ yoób jummat pínah tútchidih pãina caá jwĩ chãjap. ¹⁵ Pánihna, Jesús ã teo wáacatjĩh Diosdih jwĩ wẽi naáwáchah, caandih mao cáo wãhat panihni ã jumna caá. Caandih jwĩ tái weñat dée caá.*

¹⁶ Ñijeéh jumnitdih tái chãjnit, ñi teo wáacá. Páant ñi chãjat pínahdih ñi tái náhninaá. Pánih chãjna, Diosdih cáo wãhat panihnidih wãhnit, caandih tái wẽina caá ñi chãjap. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ã tái wẽibipna caá.

¹⁷ Yeebdih waóhnitdih tái

* 13:11 Lv 16.27 * 13:15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2

jepahna, ï wutat pah wēinit ñi chājaá. Dios queédih bohéat tútnit, yeebdih ã túi en dawát tútup tagaá, caandih ñi yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit ï jumuchah, yeebdih ded pah ï en dawátjidih Diosdih naáwát ã náahbipna caá. Pánihna, queédih ñi túi jepahachah ennit, ï túi wēibipna caá. Obohjeéhtih, ñi jepahcah ennit, búdei ïta jġgah tagaá. Pánih jepahcan, ñita túi jumcan tagaá.

¹⁸ Jwiítidih ñi uúbh cádahca bojoó, Diosdih páantjeh jwí túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jummat pah túi chājġhna, “Yeejépdih chājna caá wā chājap”, jwí niġ jenah joicán caá. ¹⁹ Weemdġhbut búdei ñi uúbú, ñi pebhna waicanjeh Dios weemdġh ã jwúub wahat pínah niijná.

Queédih ã pée uúbát

²⁰ Jwí Maáh Jesús jwí yéejat jġib wan wāhnit, āih meépdih āt yohop wut jġ. Páant ã chājachah, “Ñi yéejatdih wā yohbipna caá, páantjeh wājeéh ñi túi jummat pínah niijná”, Dios jwiítidih āt niġ naáwáp wut jġ.* Páant niijní jwí Maáh Jesúsdiġh āt jwúub boanap wut jġ. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih túi ubni, chah wēpni, ovejawādiġh en daoní panihni jumna, jwiít āih ovejawā panihnitdih ã túi en daoná caá.* ²¹ Dios caandih boaniji jumna, yeebdih ã túi teo wáaca

naáh, ã weñat pínahdihjeh ñi chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít nihatdih ã túi tút nūumú naáh, ã náahat pah jwí jummat pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jummat pah búdei jwí wēi jġih. Páant tíi ã jumna nah.

Ā pée túyat tútat

²² Wā déewā panihnitá, yeebdih nin wā daacátji búdei pohba nihcan caá. Pánihna, ninjġh yeebdih wā naóh bohéatdih iġcanjeh, ñi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdih weñaat tút niijná, páant wā daacáp be.

²³ Nindihbut yeebdih wā jéihyana caá: Jwí úud panihni Timoteo nemat mūuboó jumniġidih ġt bacanap wut be. Waicanjeh ninjġh ã jumúchah, yeebdih enedih bejna, caandġhbut wā numah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, nihat bita caanjġh jumnit Jesúsġhwābut ï túya naáh. Nin Italia baácđih moón Jesúsġhwā yeebdih ï túyat túatna caá.

²⁵ Weembút yeéb nihatdih wā túyat túatna caá. Dios yeebdih búdei oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

* 13:20 Ex 24.8; He 10.29 * 13:20 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; Jn 10.1-16

SANTIAGO

Queétdih ã táyat tútat

1 Weém, Santiago,* jwĩ lip Dios, jwĩ Maáh Jesu-cristodihbut teo wāhni wā jumna caá. Yeéb wā déewā, doce jwĩ nuowā ĩ jūimená poómpdih moón, Jesúhwa biih baácnaboó jumnitdih* táyat tútntit, nin núodih wā daác wahna caá.

Dios jwútdih ã jéihyaat

2 Wā déewāá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jengah joyoó. 3 Pánih yeejép yapna, yoobópdih Jesúsdi jepahnit jumna, chah túi jengah joinít, caandíh ñi cádahcan niít. Chah ñi túi jengah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. 4 Jesúsdi cádahcan, túi jengah joinít jumat tút niijná, biíc yoobó túi chājnit ñi jumuu.

5 “¿Ded pah wā chājbi?” niij jéihíhni Diosdih ã uúbú naáh. Páant ã uúbúchah, Dios caandíh ã jéihyabipna caá. Caán niihat caandíh uúhñitdih jūihcanjeh, búdí ãpĩ teo wáacna caá, ĩ jéihyat pínah niijná.* 6 Pánih uúbhna, Diosdih túi jengah joinít, ã uúbú naáh. “Wā uúbúchah yuhna, Dios weemdíh áta teo wáaccan tagaá”, niij jengah joiní ã jumca bojo naáh. Páant niij jengah joiníboó johlit dedboó ã johochah, búdí muj nolihat ãpĩ tút nuumát pah ã jumna caá. Páant niij jengah

joiní, yeó jáap jumat pah biíc yoobó ãpĩ chājcan caá. Diosdih túi jengah joiní nihcan caá.* 7-8 Buu nindih jengah joiná yuhna, cheibit mácah ã jengah joibípna caá. Páant túi jengah joicán ã uúbúchah, jwĩ Maáh caandíh ã jepahcan niít.

9 Ded Jesúh oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ã waadábipna caá. Páant ã chājat pínahdih jéihnit, ã weñe naáh.* 10 Ded Jesúh dawá bií dée bíbohndih bita ĩ dúuc wáyachah yuhna, ã weñe naáh. Cháa ã moopát pah tigaá caán bií dée ã buudáh bejbipna caá. Pánih jéihnit, caanbát ã weñe naáh. 11 Yeó aáb jūóhna, tubit ã chāhachah, cháa diib téh bejnit, ã yúugna caá. Páant ã yúuguchah, ã túi jíghat ã beedná caá. Pánihat pah búdí bií déedih wēinibut áih bií dée biícđih ã buudbípna caá.*

Yeejép chājat jengah joyátdih jepahcat

12 Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsdi cádahcanni túi wēini ã jumbipna caá. Páant ã cádahcatji jíib, páantjeh jeáboó Dios ájeéh jumat tútntit, caandíh ã túi chājbiipna caá. “Weemdíh túi oinitdih wájeéh wā túi jumat tútbiipna caá”, ã niijátji pah ã chājbiipna caá. 13 Yeejép chājat jengah joyát ã jūwúchah, “Dios caá weemdíh páant ã chājat

* 1:1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 * 1:1 1P 1.1 * 1:5 1R 3.7-12; Pr 1.1-9.18; Stg 3.13-17 * 1:6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24 * 1:9 Jer 9.24 * 1:11 Is 40.6-7

túutap”, ñi niij jengah joicá bo-
joó. Dios yeejép chãjat jengah
joicán, cãacwãdihbut páant
ã jengah joyát túutcan caá.
14 Obohjeéhtih, cãacwãjeh
tabit yeejép ï ñinahat pah ïpĩ
jengah joiná caá. 15 Pánih
jengah joinít, yeejép ïpĩ chãjna
caá. Páant ï chãjatji jíb Dios
queétdih iiguipna ã bejat
túutbipna caá.

16 Wã déewã, wã oinitá,
“Dios weemdih ã wutuchah,
yeejép wã chãjap jĩ”, ñi niij
jengah joicá bojoó. Páant
jengah joyát yoobópdiñ nihcan
caá. 17 Jwĩ íip Dios jeáboó
jumni jwiít dih teo wáacat túut
niijná, táinidihjeh bitadiñ ã
wãhat túutna caá. Caanjéh
tigaá yeó, widh, cúiwãdihbut
chãjni. Pánihna, ï jígohat ã túut
numúchah yuhna, Diosboó
páantjeh biíc yoobó ã jumna
caá.* 18 ã náhat pah ãih táini
doonádih jwĩ jepahachah, ã
weh jwĩ jumat pínah niijná,
jwiít dih jáap cãac jumnit
panihnit át jumat túutjip taga.
Pánih jumnit, niñat ã chãjnit
cãtíh jwiít dih ã túi ubuchah, ã
jwíih túut numnít jwĩ jumna
caá.*

Diosdih yoobópdiñ jepahat

19 Wã déewã, wã oinitá,
Dios naáwát dih ñi túi wēi
joyó. Pánih caandíh túi
joinít, túi jengah joicánnit
ï wéheat pah wéhecan,
waícanjeh íijnit ñi jumca
bojoó. 20 Det íijnit Dios ã
náhat pah ï túi chãjcan caá.
21 Niñat ñi yéej chãjatdih,
yeejép ñi en ñinahatdihbut

ñi cádaahaá. Pánih cádahnit,
Dios naáwát dih ï bohénachah,
túi wēi jepahnit ñi jumúú.
Páant ï bohéát dih ñi joyóchah,
iiguipna bejnit déejidih túi
ubnit, Dios yeebdíh ã túut
num péabipna caá.

22 ã naáwát dih joiná yuhna,
jepahcan, ñi míc yeena
caá. “Wã jepahcah, ã túimi
nacaá”, niij jengah joiná,
yeeatdih jengah joiná caá ñi
chãjap. Pánihna, ã naáwát dih
túi joinít, ã bohéat pah ñi
chãjaá. 23 Ded caán naáwát dih
joiná yuhna, jepahcanniboó
nin pah chãjni ã jumna caá:
Áih móotdih quenalihjĩh ã
míc enna caá. 24 Pánih míc
en péa bejnit, ded pah ã
jígohatdih waícanjeh ã quíib
buudná caá. 25 Obohjeéhtih,
biíhboó ã enatjidih ã quíib
buudcát pah Dios naáwát dih
joiná, túi náhninit, jepahna,
chéoni panihni nihcan, túi
chãjna, búdí ã wēibipna caá.
Pánihna, caán bohéát dih jepah
cádashcannidih wēi ennit, Dios
ã túi teo wáacipna caá.

26 Ded jengah joicánjeh
wéheni jumna, yoobópdiñ
Diosdih ã wēican caá. “Dios-
dih wã túi wēina caá”, niij
jengah joiná yuhna, yeeatdih ã
jengah joiná caá. Pánih jengah
joiná, Diosdih ã wēi naáwát
dedé pínah nihcan caá.
27 Dios jwĩ íip ã náhat pah
caandíh jwĩ weñat túut niijná,
nin pah caá jwiít dih chãjat
náhap: Mána wiñcannitdih,
éemp wunnitdihbut yeejép ï
yapachah enna, queétdih teo

* 1:17 Nm 23.19; Mal 3.6 * 1:18 1P 1.23

wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ĩ chājat pah jwiít dih chājcat caá náahap.

2

Cāacwā dih biíc yoobó túi chājat

¹ Wā déewāá, jwī Maáh chah táini Jesucristodih jepahnit jumna, cāacwā dih biíc yoobó túi chājat caá náahap. ²⁻³ Orojīh ĩ chājniji téihya yacat júduna, búdí jīb jumni yéguéh dihbut dūoní yeéb Jesúihwā ñi míc wáacapna ā waád juibínachah enna, caandih ñita wēi jwāáh tagaá. “Nin túyupboó ma chúudú”, ñita niij tagaá. Páant niijná yuhna, caanna yeejép yéguéh dūoní moh yéejni ā waád juibínachah enna, caánboodih ñita wēi jwāáhcan tagaá. “Con buwáboó ma ñuhúú. Baácdihjeh ma chúudú”, caandih ñita niij tagaá. ⁴ Pánih chājna, cāacwā dih yeejép jenah joinít, túi jígohndihjeh ñita wēi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnit dih ñita wēi encan tagaá. Páant niij jenah joyát ā túican caá.

⁵ Wā déewā, wā oinitá, weemdih ñi joyoó. Dawá moh yéejnit dih Diosdih túi jenah joinít, ā maáh jumupboó jumnit pínah niijná, Dios āt ñiwip wut jī. “Wājeéh páantjeh ñi jumbipna caá”, Dios caandih oinit dih āt niijip wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, queédih ā ñiwichah yuhna, yeéboó queédih ñipī tícana

caá. Pánih queédih túicanit, dawá bií dée bíbohndihjeh ñi wēi enna caá. Nindih ñi túi náhninaá: Dawá bií dée bíbohndihboó yeebdih yeejép ĩpī chājna caá. Queétjeh yeebdih naóh yacat túut niijná, cāacwā dih peéh chājat túutnit pebhna ĩpī teo wái bejna caá. ⁷ Queétjeh Cristodih yeejép ĩpī wéhena caá. Obohjeéhtih, yeéboó “Jwiít Cristoíhwā caá”, niijnít jumna yuhna, caandih yeejép wéhenitboodih ñi wēi enna caá. Páant ñi chājat ā túican caá.

⁸ Dios naáwátdih daácniboó nin chah wēpni wutatdih ā daacátjidih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma míc oyat pah, bitadihbut biíc yoobó ma oyoó”, āt niij daacáp tajī.* Caán wutatdih jepahna, ñi túi chājna caá. ⁹ Obohjeéhtih, maáta panihndih túi wēi enna yuhna, moh yéejnitboodih enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chājna caá ñi chājap. Pánih chājna, Dios ā wutatdih ñi yap yohna caá. ¹⁰ Ded Dios ā wutatdih jepahna yuhna, biíc wutatbidihjeh yap yohna, nihatdih ā yap yohna caá. Páant ā yap yohochah, caandih peéh chājat ā jumbipna caá. ¹¹ “Ñi weha mána nihcannitjīh yeejép ñi chājca bojoó”, Diosjeh āt niij wutap wut jī.* Caanjéh muntih, “Cāacwā dih mao yohca bojoó”, āt niijip wut jī.* Pánihna, det ĩ weha mána nihcannitjīh yeejép

* 2:8 Lv 19.18

* 2:11 Ex 20.14; Dt 5.18

* 2:11 Ex 20.13; Dt 5.17

chājcan yuhna, cāacdih mao yohna, Dios ā wātatdih yap yohnit ī jumna caá. ¹² Cristo jwiít dih búdí oina, jwī túi jummat pínah niijná, bitadiah ā oyat tūtna caá. Páant ā wātatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut ñíonit, ded pah ī chājatji jíbdi h ā naóhbi pna caá. Páant ā jumachah, ā wātat pah jwī túi chājat dée caá. Ā náahat pahbut jwī wéhe jūh. ¹³ Bitadiah jwī jīgah encah, Dios cāacwādi h ā ñío láa jwiít dihbut jīgah encanjeh, ā peéh chājbi pna caá. Obohjeéhtih, bitadiah jwī jīgah enechah, jwiít dihbut jīgah ennit, ā peéh chājcan niít.

Jesúsdih túi jenah joinít, bitadiah teo wáacat

¹⁴ Wā déewāá, nindih ñi túi joyoó: “Weém Cristodih wā túi jenah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadiah ā túi teo wáacah, ā niijátji dedé pínah nihcan caá. Páant ā niijíchah yuhna, Dios caandí h ā túi ubcan niít. ¹⁵⁻¹⁶ Ded Jesúh, Jesúh wili ī jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yéguehdihjeh ī duwáchah ennit, jwiít Jesúh wā queédih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueh duonít, túini jeémát dih jeémpnit, ñi túi jumá”, niijná yuhna, ī náahatdih ñi wāhcah, ñi niiját dedé pínah nihcan caá. ¹⁷ Pánihna, “Cristodih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, ñi túi chājcah, Cristodih ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸ Ñijeéh jumni nin wā bohéatdih joiíhcanni nin pah āta niij tágaá: “Weém wāpī túi chājna caá. Meémboó bitadiah teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wā túi jenah joiná caá’, mapī niijná caá. Jwiít chénat pahdih Dios ā túi ubbi pna caá”, āta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joiníboó bitadiah ā túi chājachah, caandí h túi jenah joiní ā jummatdih cāacwā ī jéihbi pna caá. ¹⁹ “Dios biícjeh caá”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joyócah, ā túina caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joiná yuhna, Diosdih ñi jepahcah, caandí h ñi jéihyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwābut ñi jenah joyát pahjeh mun tigaá ī jenah joyóp. Pánih jenah joinít, Dios biícjeh ā jummatdih jéihna, ā wēpatdih úumnit, queétboó ī méména caá. ²⁰ “Cristodih túi jenah joiní wā jumna caá”, ded niij jenah joiná yuhna, bitadiah teo wáaccan, yoobópdih ā túi jenah joicán caá. Pánihna, Cristodih jepahna yuhna, bitadiah teo wáaccanniboó yoobópdih ā jepahcan caá. ²¹ Caán yoobópdih ā jummatdih ñi jéihyat pínah niijná, jwī ñuo Abraham ded pah ā chājatjidih wā naóhbi pna caá. Caán ā wāh Isaac wāt jumnidih Diosdih āt mao cáo wāhíhip wāt yah jī. Pánihna, jee dánají h ā cáag aabáni poómpjih ā cáagni tūjih caandí h āt chéó cáagap wāt jī. Pánih chéó cáagna, Dios ā niijátji pahjeh caandí h

wēinit, ā wūúhdih mawat túut ātih chājap wut yuh jī. Páant ā jepahachah ennit, “Yoobópdihi túini caá”, Dios caandíh āt níj enep wut jī.*
 22 Páant ā niijátjidihi náhninit, nindih ñi jenah joyoó: Abraham Diosdih túi jenah joiní jəmna, ā wutatdih āt jepahap wut jī. Pánih jepahna, Diosdih ā túi jenah joyát dih āt júutap wut jī. 23 Dios naáwát dih naóh yapani ā níj daacátji pahjeh āt yapap wut jī. “Abraham Diosdih túi jenah joinít, āt jepahap wut jī. Páant ā jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh āt níj enep wut jī”, āt níj daacáp tajī.*
 Páant ā níj enatdih jéihna, “Abraham Dios ā chéen caá”, cāacwā caandíh ĩt niijíp wut jī.*

24 Pánihna, ded pah Abraham ā yapatjidihi jenah joinít, nindih ñi jéihbipna caá: “Diosdih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, caandíh ā jepahcah enna, “Caán túini caá”, Dios caandíh ā níj encan caá. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ā túi chājatdih enna, “Caán túini caá”, caánboodíh Dios ā níj enna caá. 25 Páant tigaá Rahab wāt jəmnihi deoh nah jəmnihi jidihibut “Caánt túini caá”, Dios āt níj enep wut jī. Josué ā wah bojnitji miíh tútchina ĩ juibínachah, queéd dih jwāáhnit, “Wíih mūúboó ñi ũo jwuhúp”, mit niijíp wut jī. Cheibit

Josuéwā ĩ jəmna queét ĩ jwūub bejehah, biíh namáboó mit júutap wut jī, “Queéd dih eníhcannit maoná”, niijná. Páant queéd dih mi teo wāacatdih enna, “Caánt túini caá”, Dios āt níj enep wut jī.* 26 Jwíih bácahdih caolih ā wihcah, jwíta báadhcan tagaá. Pánihna, caolih ā wihcah, jwíih bácahboó dedé pínah āta nihcan tagaá. Pánihat pah “Diosdih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, bitadih teo wáaccan, yoobópdihi caandíh jwí túi jenah joicán caá. Pánihna, jwí teo wáaccan, caandíh jwí túi jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ā jəmna caá.

3

Ded pah caá jwí wéheat

1 Wā déewāá, ded Dios naáwát dih cāacwādih bohéna, caán ā bohéatdih caanjéhibut ā túi jepaha naáh. Pánih bohéna yuhna, ā túi chājatdih enna, caánboodíh Dios chah ā peéh chājat pínahdih ñi jéihna caá. Pánihna, ñijeéh jəmnihi Dios ā ñionitjeh ĩ bohéna naáh. 2 Dawá láa nihat jwiít cāacwā yeejép jwípí chājna caá. Ded yeejép niijíhat ā jūúwúchah yuhna, niijcán, túi yoobópdihi jəmna, yeejép chājíhatdihbut āta jéih yap yoh tagaá. 3 Nin pah ā jəmna caá: Caballoíh jacdih ĩtah naabít dih yacnit, áih yapatnaboó tōpnadihi jwípí chéona caá. Caandíh púuh laáb chéudnit, caan

* 2:21 Gn 22.1-4

* 2:23 Gn 15.6

* 2:23 2Cr 20.7; Is 41.8

* 2:25 Jos 2.1-21

tõpñadih wáinit, ded jwĩ bejhipboó cabalodih jwĩ jéih bejat tútña caá. Bainí naabít ã jumuchah yuhna, caandíh jwĩ wáyachah, caballo jwiít dih ã túi jepahna caá. ⁴ Nin pahbut ã jumna caá: Búdí jãáj chóo ã jumuchah yuhna, caán chóodih íoh tewat ñaáboó bainíjeh ã jumna caá. Páñihna, búdí johlit ã ub joh bojochah yuhna, caandíh íoh teoniboó caán bainí naajíhjed ded ã bejhipboó ã jéih íoh teo bejna caá. ⁵ Páñihat pah tigaá jwíih nuúc bainí ã jumuchah yuhna, caanjíh niijná, bitadih búdí jwĩ yéejana caá. Nin pahbut ã jumna caá: Bainí tũ cúut jumna yuhna, iig ñáhna, dawá máa nahnadih ã iigná caá. Páñihat pah jwíih nuúcjíh niijná, búdí yeejép jwĩ jéih chãjna caá. ⁶ Páñihna, jwíih nuúc tũ cúut panihni ã jumna caá. Jwíih nuúcjíh niijná, jwĩ jéih míic yéejana caá. Tũ cúut búdí ã iigát pah yeejép pohba jwĩ chãjna caá. Páñih yeejép niijná, nemépwã ã wutwat pah jwĩ chãjna caá.* ⁷ Nihat jiadih moón nuñápwã, jijnít, maiwã, dóbohã, queejwãdihbut cáacwã ã wutwup wat jí. ⁸ Obohjeéhtih, jwíih nuúcjíh yeejép niijná, jwĩ jéih cádahat tútcan caá. Maiboó cáacdih chãácna, ã yéejat pah jwiítbut jwíih nuúcjíh yeejép niijná, bitadih búdí jwĩ yéejana caá. ⁹ Jwíih nuúcjíh Diosdih wéi naóhna yuhna, caán ã jummat pah jwiít cáacwãdih ã chãjnit jumna

yuhna, yeejép pohba bitadih jwĩ niijná caá.* ¹⁰ Páñihna, caan jácmantjeh wéi naáwát, yeejép niijátbut ã bacna caá. Wã déewãá, páant jwĩ niijíchah, ã táican caá. ¹¹ Biíc meo waócáhmantjeh túini mah, núumni mah biíc dih ãpí nooj báccan caá. ¹² Wã déewãá, higuera nah olivo tíbnadih ãpí quehcan caá. Iguíh nahboó higeradih ãpí quehcan caá. Meo waócáhmant núumni mah ã nooj bácachah, túini mah ã nooj báccan níit. Páñihat pah jwiít dih túini naáwát, yeejép niiját dihbut niijcát caá náahap.*

Tái jenah joyát

¹³ ¿Ñijeéh jumnit biquína tái jenah joinít ã jum níit? Páñih jumíhna, “Bita chah wã jéihna caá”, ã níj jenah joicá bojo naáh. Páant níj jenah joicánjed, túinijeh jumnit, ã tái chãja naáh. Páant ã chãjachah enna, “Queétoó tái jenah joinít yoobát ã jumna caá”, ñi níj jéihbipna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, det bií déedih búdí en ñinahna, ã weñat pínahdihjed jenah joiná yuhna, “Weémboó tái jéihni wã jumna caá”, ã niijcá bojo naáh. Páant niijnít, tubit yeenit ã jumna caá. ¹⁵ Páant jenah joinít, Diosdih náahcannit ã jenah joyát pah, jenah joiná caá ã chãjap. Páant Dios queéd dih ã jenah joyát tútcan caá. Nemépwã caá páant ã jenah joyát tútcan.

* 3:6 Pr 16.27 * 3:9 Gn 1.26 * 3:12 Pr 18.21

16 Bitadiah jepchá tabnit, queédiah teo wáaquihcan, búdí míic jūihñatbut ã jumna caá. Pánih míic jūihnit jumna, búdí yeejépdihbut ĩ chājna caá. 17 Obohjeéhtih, caandíh jéihnitdih Dios ã táí jenah joyát túutna caá. Páant ã jenah joyát túutuchah, ĩpĩ táí chājna caá. Pánih táí chājna, míic jūihcan, bitadiah yap yohcan, ĩjeéh táí biícđih jumnit, queét nihatdih biíc yoo bó oinit, bitadiah ĩ jġah en teo wáacna caá. Pánih chājna, yeeceanjeh, ĩpĩ táí jumna caá.* 18 Pánih míic jūihcan, “Táinijeh ñi jumúú”, bitadiahbut ĩpĩ niúj naóhna caá.

4

Nin baáđđih bóodih bidcat

1 ¿Dépanih tigaá míic jūihnit, ñi míic mao? Táí chājihna yuhna, yeejép ñi jenah joyát pah chājna, ñi míic maona caá. 2 “Caandíh búdí wã náahna caá”, niúj en ñinahna yuhna, ñi jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohndih jūihnit, míic maonit, ñi mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh úbhcan, ñi náahatdih ñi bíbohcan caá. 3 Úbhna yuhna, ñi weñat pínahdihjeh ĩpĩ úbhna caá. Páant ñi úbhchah, Dios yeebdíh ã jepahcan caá. 4 Diosdih jéihcannit ĩ náahat pah yeebbút náahna, Diosdih eníhcannit ñi jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niút? Pánihna, queét ded pah ĩ

chājatdih wēi enna, biíc yoo bó chājnit, Diosdih náahcannit ñi jumna caá.* 5 Dios naáwátđih daácniġi nin pah át niúj daacáp tajġi: “Dios jwġjeéh ã jumat túutni Táini Espiritu jwiútdih búdí oinit, jwġ yéj chājġhichah, tabit ã jġahna caá”, át niúj daacáp tajġi. Páant ã niúj daacátġi oboh jumni nihcan, yoo bópdih tigaá ã jumup.* 6 Pánih oina, Dios jwiútdih búdí ã teo wáacna caá, caandíh jwġ táí jepahat pínah niijná. Nindihbut Dios naáwátđih biíh daácni át niúj daacáp tajġi: “ ‘Weém bácah bitadiah chah wã jéihna caá’, niijnídih Dios ã eníhcan caá. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niijníboodíh Dios búdí oinit, ã teo wáacna caá”, át niúj daacáp tajġi.* 7 Pánihna, Diosdih táí jepahnit ñi jumúú. Caandíh jepahnit, nemép ã yéj chājat túutuchah yuhna, caánboodíh ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ã jweibípna caá. 8 Diosdih búdí bidnit, ájeéh táí biícđih ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, caanbút ñijeéh jumnit, yeebdíh búdí ã teo wáacbipna caá. Yéj chājġhatdih jenah joí cáđahnit, ñi jwúub chājca bojoó. Pánih cáđahnit, táiníboodíhjenah joinit, ñi táí chājaá. 9 Ñi yéj chājatdih búdí jġahnit, ñi juñúú. Yeejép ñi wēi chājatġidih cáđahnit, caandíh tíicnit ñi jumúú. 10 “Yéj chājni, oboh jumni wã jumna

* 3:17 Pr 1.1-9.18; Stg 1.5

* 4:4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13

* 4:5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2

* 4:6 Pr 3.34; 1P 5.5

caá”, Diosdih ñi niijí. Páant ñi niijíchah, caánboó ñi yéejatdih yohnit, nin baácboó ñi jum jwuhuchah, ã túi teo wáacwācaá. Túttimah, ã pebhna ñi jubínachah, yeebdíh maáta ã waadábipna caá.*

Bita Jesúthwādh yeejép ni-ijcát

11 Wā déewāá, yeejép doonádih yeéb míicjeh ñi niijcá bojoó. “Caán túicanni caá”, niijná, “Caandíh peéh chājat caá náahap”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, “Jwī míic oyat pínahdih Cristo ã wutāt ã túican caá”, ñi niijná caá. Páant niijná, caandíh jepahcan, “Túi chājat pínahdih weemjéh caá wā jéih ñíwip”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, yeebjéh míic wutna caá ñi chājap. 12 Obohjeéhtih, Diosjeh cāacwādh wutni, queétdih ñíoni ã jumna caá. Cāacwā iiguípna bejnit déejidih caanjéh ã jéih túi ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ã jéih bejat túutna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwiítboó cāacwādh jwī jéih niijcán caá.

Cheibit ded pah ã yapat pínahdih jwī jéihcat

13 Buh, nindihbat ñi túi joyoó: Nin pah biquína ñi niij jenah joiná yuh caá: “Buh, cheibit biíh tútchina jibidih wā bejbipna caá. Caanná jubínit, biíc jópchi jum, bií déedih júb chājnit, búdí dinerodih wā bíbohhipna

caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. 14 Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdih ñi jéihcan caá. Tuh jéi maátcanjeh jumnit, biíc mantjeh ã buudáh bejna caá. Pánihat pah jwiítbut maátcanjeh jum jwuhnit, jwī buudbípna caá.*

15 Obohjeéhtih, “Dios ã náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wā chājipna caá”, niij jenah joyát caá náahap. 16 Pánihna, “Weemjéh túi jéihni jumna, nin pah wā chājipna caá”, ñi niij jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi túi jenah joicán caá. 17 Ded ã túi chājat pínahdih jéihna yuhna, caandíh chājcan, ã yéej chājna caá.

5

Dawá bií dée bíbohndih ã wēp naáwát

1 Yeéb dawá bií dée bíbohndih weemdhíh ñi túi joyoó. Buh niihat ñi náahatdih ñi bíbohna yuhna, túttimah búdí moh yéejnit ñi jumnipna caá. Páant yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búdí ñi ñaác juñuú. 2 Níih bií dée ã moóp beedáh bejbipna caá. Níih yéguehdih jōóh macwā í jeemp beedábipna caá. 3 Búdí oro, platadibbat ñi ámohochah yuhna, moópní jumna, dedé pínah niican níit. Yeéb dinerodih oinit, búdí ñi ámohochah, Dios ã enna caá. Páant ã enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji júb, péeni yeó jáapdh yeejép ñi yapbipna caá. Iiguípboó jumnit, búdí ñi

* 4:10 Mt 23.12; 1P 5.6

* 4:14 Pr 27.1

* 5:3 Mt 6.19

moh yéebipna caá.* ⁴ Yeebdíh teo wāhñitdih yeenit, ï tewat jíibdih yoobópdiñ ñi jíib chājcap be. Pānih jíib chājcan, ïih dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios ā enna caá. Yeebdíh teo wāhñitboó ï tewat jíibdih náahna, búdí ï ñaácna caá. Páant ï ñaacáchah, jwī Maáh Dios queétdih ā joiná caá.*

⁵ Nin baácboó jam jwāhñit, dawá bií déedih ñi bíbohochah, dedé yeebdíh ā jūdhan caá. Pānih jamnit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipī chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh Dios ā peéh chājat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwíit cāacwā jwíih momo jiwiwādih búdí jeémát jwīpī wāhna caá, búdí ï débehat pínah niijná. Pānihat túttimah, túi débehñit ï jamuchah ennit, queétdih jeémát túut niijná, jwīpī maona caá. Obohjeéhtih, queét jiwiwā ï wēi jeémpna yuhna, queétdih jwī mao jeémát pínahdih ï jéihcan caá. Yeéboó queét wēi jeémpnit jiwiwā panihñit caá ñi jamur. ⁶ Nin pahbut ñipī chājna caá: Túi chājñit yeebdíh ï yap yohcah yuhna, nemat muúboó nemat túutnit, queétdih ñipī mawat túutna caá. Páant ñi chājat jíibbut Dios yeebdíh búdí ā peéh chājbipna caá.

Cristo ā jwāub dei jūwát pínahdih túi páñat

⁷ Wā déewāá, jwī Maáh nin baácboó ā jwāub dei jūwát pínahdih ñi túi páñaá. Wápchi

mínah “Wā momnidih mah ā jūwá naáh, túi chíhñit, ā túi quehat pínah niijná”, niijnít, ā túi páina caá. Páant ā páñat pah mantih, yeebbút ñi túi páñaá. ⁸ Jwī Maáh ā jwāub dei jūwát pínah bahñijeh ā jūdhatdih jéihñit, yeejép yapna yuhna, túi páñit, caandíh ñi jenah joí cádahca bojoó.

⁹ Wā déewāá, yeéb míicjeh yeejép ñi míic niijcá bojoó, Dios yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Ā peéh chājat pínah yeó jáap bahñijeh ā jūdhan caá. ¹⁰ Wā déewāá, Dios naáwát dih naóh yapanitjiboó búdí yeejép yapna yuhna, Dios queétdih ā naáwát tútatdih ït naóh cádahcap wut jī. Pānihna, queét ï cádahcat pahjeh mantih, yeebbút biíc yoobó Jesús ā jwāub dei jūwát pínahdih ñi pái cádahca bojoó. ¹¹ “Det yeejép yapna yuhna, Diosdih cádahcannit túi wēinit ï jamna caá”, jwī niijjenah joyát dih ñi túi jéihna caá. Jon jātih bóo Job wāt jamniih doonádih ñit joiijí tagaá.* Caán búdí yeejép yapna yuhna, Diosdih āt túi jenah joí cádahcap wut jī. Pānih yeejép ā yapat túttimah, Dios jwī Maáh túi jīgah enni jamna,* caandíh búdí āt teo wáacap wut jī.

¹² Wā déewāá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinít, nindih chah ñi túi náhninaá: Cáacwā ï naáwát dih bita ï túi joyát pínahdih náahna, nin pah

* 5:4 Dt 24.14-15 * 5:11 Job 1.21-22; 2.10 * 5:11 Sal 103.8; 111.4

ĩpĩ niijná caá: “Jeá túini ã jumuchah, yoobópdih caá wã niijíp”, ĩpĩ niijná caá. Páant ĩ niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjeh ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdih ã peéh chãjbipna caá.*

Uúbát

13 Ñijeéh jumni yeejép yapna, Diosdih ã uúbú naáh. Biíh wēini jumna, Diosdih ã wēi ewe naáh. 14 Biíh wanni jumna, Jesúihwã ĩ maátadih ã bid bojo naáh, yíjĩh ñáinit, jwĩ Maáh Jesús ã wēpatjĩh caandih ĩ uúbát pínah niijná.* 15 Pánih teo jáha uúbhñit, “Jwĩ uúbát pah Dios ã chãjbipna caá”, ĩ niij jenah joyóchah, wannidih Dios ã boobipna caá. ã yéj chãjatji jíib wanni ã jumuchah, ĩ uúbúchah, ã yéj chãjatjidihbut Dios ã yohbipna caá. 16 Pánihna, yeéb ñi yéj chãjatdih ñi míc naáwá. Pánih míc naóhñit, yeéb mícjeh Diosdih ñi uúbú, dedé wnat ã jumuchah, caandih ã booaat pínah niijná. Túi chãjñit ñi uúbúchah, Dios ã túi jepahbipna caá. Páant ñi uúbát oboh jumni nihcan, wēpni ã jumna caá. 17 Dios naáwát dih naóh yapani Elíasji jwiít pah át jumup wut jĩ. “Mah ã buugcá bojo naáh”, Diosdih ã niij uúbúchah, biíc peihcanni jópchi biíh jópchi tac yoób mah át buugcáp wut jĩ.* 18 Túttimah, ã jwúub uúbúchah, mah át jwúub

buugúp wut jĩ. Baác dih mah ã jwúub buugúchah, momni chíhñit, át jwúub quehep wut jĩ, páant mantih. Pánihna, Diosdih jwĩ uúbát oboh jumni nihcan caá.*

Yéj chãjni ã túut nuumát

19-20 Wã déewáá, ñijeéh jumni Dios naáwát dih ã cádahachah ennit, caandih jwúub túut nuumát túutat caá náahap. Pánih jwúub túut nuumát túutñit, caandih ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, ã jwúub túut nuumúchah, búdí ã yéj chãjachah yahna, Diosboó ã yéjatdih yohñit, caán iiguipna bejni déejidih ã túi abbipna caá.* Caandih túi náhñit, ñi túi míc teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Santiago

* 5:12 Mt 5.34-37

* 5:14 Mr 6.13; Lc 10.34

* 5:17 1R 17.1; 18.1; Lc 4.25

* 5:18 1R 18.42-45

* 5:19-20 Pr 10.12; 1P 4.8

1 PEDRO

Pedro queédih ã túyat túttat

¹ Weém, Pedro, Jesucristo áih doonádih naáwát túttni jumna, yeéb Jesúsíhwã bíih baácna jwei peétnitdih wã daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jwei béjnitji ñi jumna caá.* ² Jon jãtíh áihwã ñi jummat pínah niijná, jwí íp Dios ã náahat pahjeh yeebdíh át ñíojip taga. Páant ã ñíonit ñi jumachah, Túini Espíritu ã teo wáacatjíl tuliniboodíh tútt nuumná caá ñi chãjap. Jesucristodih ñi túi jepahat pínah, áih meépíh ñi yéejatdih chocnit pah ñi jummat pínahbut niijná, Dios yeebdíh át ñíojip taga. Dios búdí oinit, yeebdíh ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Túí wēi pãinit jwí jummat

³ Jwí Maáh Jesucristo ípdih búdí jwí wēi naóh jíh. Caanjéh tigaá jwiít dih jígh en teo wáacnit, Jesucristo wannijidih át jwáub booanap tají, jáap cãac jumnit panihnit jwí jummat pínah niijná. Pánih jumnit, jwíh bácah ã wunuchah yuhna, jwíh caolíh Diosjeéh ã pebhóó páantjeh ã jumbipna caá. Pánihatdih jéihnit, jwí wēi pãina caá.* ⁴ Caán túyupboó jumna, jwí jwáub wancan níit, bũca. Dios túini

yoobát ã jummatdih ennit, caandíh bainí jwí wēican níit. Caanná jwí jwáubínachah, túini ã wáhat pínahdih ã bíboh pãina caá. ⁵ Caán péeni yeó jáapdihjeh Dios jwiít dih ã tútt nuúm péabipna caá. Páant ã tútt nuúm péaat tútt niijná, caandíh jwí túi jenah joyóchah, ã wēpatjíl iiguípna jwí bejat déejidih ã túi wapna caá.

⁶ Páant ã wapatdih jéihnit, daocánni yeó jáapna yeejép yapna yuhna, ñi túi wēina caá. ⁷ Oro yoobát ã jummatdih jéihíhna, cãacwã caandíh í puúb enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí jíib jumna yuhna, ã bũdbípna caá. Jesús dih jwí túi jenah joyátboó oro ã jíib jummat chah ã jíib jumna caá. Yoobóp dih Jesucristodih túi jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandíh jwí cádahcan níit. Jwí túi jenah jói cádahcah, Jesucristo jwáub dei jãóh nit, búdí wēina, “Ma túi chãjna beé”, jwiít dih ã niijbípna caá.

⁸ Caán Jesucristo nin baácboó ã jum jwuhuchah, yeéb caandíh encannitji yuhna, ñi oina caá. Bũbut caandíh encan yuhna, túi jenah joinít, bainí ñi wēican caá.* ⁹ Pánih túi jenah joinít ñi jumachah, iiguípna ñi bejat déejidih Dios yeebdíh ã túi ubna caá.

¹⁰ Dios cãacwãdih oinit, í yéejat jíib iiguípna bejat déedih ã túi ubat pínahdih jon jãtíh Dios naáwát dih

* 1:1 Stg 1.1 * 1:3 Jn 3.3-7; Ro 6.4-13; 1P 1.22 * 1:8 Jn 20.29

naóh yapanitji ãt daacáp wut yuh jĩ. Pánih daácna yuhna, queétjeh caandíh ãt beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, búdí jéihíhna, queétjeh ãt míc úbh joyóp wut jĩ. ¹¹ Cristo yeejép ã yapat pínah, boo pud jüóhnit, ã maáh waadát pínahdihbut Túini Espíritu queétdih ãt jéihyanap wut jĩ. Páant ã jéihyanachah, “¿Débólíh tigaá Cristo ã jüóhbi? ¿Páant ã jüwúchah, ded panihat tigaá ã jumbi? ¿Ded pah tigaá caandíh jwĩ beh enbi?” ĩpĩ níj míc úbh joyóp wut jĩ. ¹² Pánihna, Túini Espíritu queétdih naóhna, ĩh pínah nihcan, buu láa moóníh pínah ã jummatdih ãt jéihyanap wut jĩ. Páant ĩ joiníji túini doonádihjeh Túini Espíritu ã wēpatjĩh yeebdíh bita ĩt naáwáp wut jĩ. Caán doonádih Dioíh ángelwábut búdí ĩ jéihíhna caá.

Ded pah jwiit Jesúhwã jwĩ jummat

¹³ Dios jwiitdih nihát ã túi chãjatdih náhninit, túi jenah joinít ñi jumúú. Yeejép chãjat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, Jesucristo ã jwúub dei jüóhnit, jwiitdih ájeéh ã ub bejat pínahdih ñi túi wēi páñaá. ¹⁴ Jesúh doonádih joi jwúhcan, ñi náahat pahjeh ñit chãjap taga. Obohjeéhtih, buu caandíh jéihna, ñi jwíih jummatji pah ñi chãjca bojoó. Dios weh jumna, caandíh túi jepahnit ñi jumúú. ¹⁵ Pánih jumna, yeebdíh ñíoni Dios túini yoobát ã jummat pah,

yeebbát ñi túi chãjaá. ¹⁶ Jon jãtíh Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt níj daacáp tajĩ: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wã jummat pah, yeebbát yéejat wihcannit ñi jumúú”, Dios ã níjñá caá, ãt níj daacáp tajĩ.*

¹⁷ Diosdih úbhna, “Paá”, ñi níjñá, nihát cãacwã ded pah ĩ chãjatdih ã enna caá. Páant ã enatdih jéihnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwuhuchah, tíc jenah joinít, ã peéh chãjatdih úmna, yéej chãjcat caá náahap. ¹⁸ Ñi nuowã ĩ wutatji dedé pínah nihcan caá. Queét ĩ wutatdih jepahnit ñi jumuchah, Cristo ñi yéejat jíib buudáát paníhndih ãt jíib chãjap taga. Pánih jíib chãjna, platajĩh, orojĩh yeebdíh ãt jíib chãjcan tagaá. Plata, orobut ã buudáh bejbipna caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, Cristoboó túini yoobát oveja wúh panihni jumna, wun wáhnit áih meépĩh ñi yéejat jíib buudáátdih ãt jíib chãjap taga. Caandíh ñi túi jéihna caá. ²⁰ Nin baácđih ã chãjat pínah jãtíh, Diosboó Cristo ded pah ã yapat pínahdih átát jenah joyóp wut jĩ. Páant ã jenah joiníji Cristodih ã wahachah, yeebdíh teo wáacat túut níjñá, buu ãt cãac jumap tajĩ. ²¹ Pánihna, Cristo ã teo wáacatjĩh Diosdih jepahnit ñi jumna caá. Cristo wunnijidih jwúub boonanit, ã pehbboó ub púuh laab béjnit, ájeéh bícdih wutni pínah Dios maáh ãt waadánap taga.

* 1:16 Lv 11.44-45; 19.2

Pánihatdih jéihnit, Diosdih táí jenah joinít, jw^ub boonanit, ã pebhna yeebdíhbut ã ub bejat pínahdih ñi jéihna caá. Caandíh jéihnit, ñi wēi pãina caá.

²² Jesucristoíh túini doonádih jepahnit, yéej chãjatdih ñit cádahjip taga. Pánih cádahnit, biíc weh pah Jesúhwādih ñi táí míc oina caá. Pánihna, “Meemdíh wã oina caá”, niijnít, queédih ñi táí teo wáacá. ²³ Yeéb jáap cãac jumnit panihnit Dios weh ñi jumna caá. Jwí mána í cãac jumat túttimah, ípí wãna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwí jumuchah, caan pánihcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jumna, caandíh jepahnitdih ã táí túut nuumná caá. Caán naáwát páantjeh ã jumbipna caá.*

²⁴ Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

“Yílip ã diib téh wãnat pah muntih, cãacwãbut ípí wãna caá. Ded cháa, túini jumna yuhna, maátcanjeh jum jwãhnit, ã yãug jéenna caá. Caan pánihni cãacwã wẽpnit jumna yuhna, maátcanjeh jum jwãhnit, ípí wãna caá.

²⁵ Obohjeéhtih, Dios naáwátboó ã bũdcán niít”, át niij daacáp tají. (Is 40.6-8)

Caanjéh tigaá yeebdíh í naóhniji túini dooná.

2

¹ Pánihna, bũũ Dios weh

jumnit, nihat ñi yéej chãjatdih ñi cádah beedánaá. Ñi yeeatdih, “Weém chah túini caá”, ñi niij jenah joyát dih, bií déedih en ñinahnit ñi íj jatdih, bitadih oboh ñi dooná jumatdihbut ñi cádahaá. ² Pánih cádahnit, Dios naáwát dih jéihíhna, caandíh búdí ñi bidíí. Túuh jwũhni wébít jõóh mac búdí ãpí bidna caá. Pánih táí nomnit, ã táí behna caá. Caan pánihat pah jwiítbut Dios naáwát dih búdí bidnit, táí jenah joinít, ã táí behat pah jwiítbut jwí táí behna caá. ³ Pánihna, yeebdíh wã naóhna caá: Dios ã oyatdih jéihnit jumna, ã naáwát dih táí náhninit, ñi táí jepahaá.*

Cristo choójboó wẽp teoni jee dáh panihni ã jumat

⁴ Cristo choójboó wẽp teoni jee dáh panihni ã jumna caá. Mũú teonit caán jee dáhdih í náahcat pah, cãacwã caandíh í náahcah yuhna, Diosboó caandíh wēi ennit, át ñiwip wut jí. Pánihni ã jumuchah, caandíh ñi táí jenah joyoó.

⁵ Yeebbút mũudíh í chãjat pínah jee dáhna panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebjíh dũuj pãp aabánit, áih mũũ pánihni ã chãjna caá, Túini Espiritu ã jumat pínah niijná. Yeéb Dioíh mũúboó teonit áih sacerdotewã panihnitbut ñi jumna caá. Pánih jumnit, Jesucristo ã teo wáacatjéh cãacwãdih wũbhñit pínah, Diosdih wēi naóhñit pínahbut ñi jumna caá. Páant ñi

* 1:23 Jn 3.3-7; Stg 1.18; 1P 1.3

* 2:3 Sal 34.8

chājachah ennit, “Ñi túi chājna caá”, Dios ã niijná caá. ⁶ Jon jãtih Dios naáwãtdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“ ‘Weém Jerusalén tútchiboó m̄m̄ pãnihni wã chājna caá. Yoobópdi h̄m̄ni jeé, m̄m̄ choójboó wēp teoni panihnidih ñionit, wã jwejna caá. Caandih búdí wã wēi enna caá. Ded caandih túi jenah joiní ã jepahatdih ã jĩgahcan niit’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Is 28.16)

⁷ Yeéb Cristodih túi jenah joinít, caandih ñi wēi enna caá. Obohjeéhtih, jepahcanitboó caandih ã náahcan caá. Pãant ã náahcannidih nin pah Davidji ãt niij naóh daacáp tajĩ:

“ ‘M̄m̄ chãjnitboó ã yohni jee dáhdihjeh wĩih m̄m̄ pãnihnidih chājna, choójboó wēp teoni panihnidih wã ñiwip be’, Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Sal 118.22)

⁸ Isaíasjibut nin pah ãt niij daacáp tajĩ:

“Caán cãacwã ã tóoc buugát jee dáh panihni ã jumbipna caá”, ãt niij daacáp tajĩ. (Is 8.14)

Pãant ã daacátji pah, Dios naáwãtdih jepahcan, Cristodih cãacwã ã náahcat jĩib, tóoc buugnít panihnit ã jumna caá. Jon jãtih Dios

“Pãant ã yapbipna caá”, ã niij jenah joyátji biíc yoobó, Cristodih ã náahcap be.

⁹ Obohjeéhtih, yeéboó Dios ã ñionit jumna, ãihwãjeh ñi jumna caá.* Pãnih jumna, maáhdih teo wãhñit sacerdotewã panihnit bitadih uúbhñit caá. Diosdihjeh teo wãhñit yéejat cádahñit ñi jumna caá. Pãnihat pínahdih yeebdih ãt ñiwip wat jĩ, ã túi chãjatdih ñi wēi naáwãt pínah niijná.* Pãnihna, “Dios weemdi h̄m̄ dupúat panihpimant ub bacanit, baabát panihpiboó ã jwejep be”,* ñi niij wēi naóhna caá. ¹⁰ Jon jãtih oboh jumnit ñit jumjip taga. B̄m̄ ãihwã ñi jumna caá. Jon jãtih Dios yeebdih ãt jĩgah en teo wãaquihichah yuhna, ñit jéihcap tajĩ. Obohjeéhtih, b̄m̄ ã jĩgah en teo wãacatdih jéihñit, caandih ñit jepahap taga.*

Túi chãjat

¹¹ Wã oinitá, nin baácboó táoh jibnit dée jwĩ jum jwahna caá. Dios pebhboó caá jwĩ yoób jumãt pínah yoobát pohba. Pãant jwĩ jumachah, nin pah yeebdih wã watna caá: Yeejép ñi chãjat jenah joyátjih ñi chãjca bojoó. Pãnih jenah joinít, ñi h̄ caolihdih ñita yéejã tagaá.* ¹² Yeéb Diosdih jéihcannit cãtĩh jumna, táinijeh ñi jum̄m̄. Pãant ñi jumachah ennit, “Queét yeejép chãjnit caá”, b̄m̄ niijnítji yuhna, Jesús ã jwũub

* 2:9 Ex 19.5-6; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Is 43.20; Tit 2.14 * 2:9 Is 43.21 * 2:9 Is 9.2

* 2:10 Os 2.23; Ro 9.25 * 2:11 Sal 119.19

dei jāóhni yeó jáapdih Diosdih
ĩ wēi naóhbiḡna caá.

Maátadih jepahat

13-14 Jwĩ Maáh Jesús ā
jepahat pah, űĩih baácđih
moón ĩ maátadih túi jepah-
nit űi jũmũú. Chah jũmni
maáhdih, caán nũmp jũmni
maátadihbut űi jepahaá.
Yeejép chājnitđih peéh chājat
pínah niijná, túi chājnitđih wēi
naáwát pínahđihbut niijná,
queéđđih ĩ Maáh āt wahap
taga. Pánihna, Jesúhwā
jũmna yũhna, queéđđih űi
jepahcah, bita yeebđih ennit,
jwĩ maáh Jesúsdih yeejép ĩ
niijbĩpna caá. 15 Túi chājnit,
űi maátadih űi jepahachah,
túi jenah joicánnitboó “Queét
yeejép chājnit caá”, niijĩhna
yũhna, ĩjéih niijcán niit. Páant
űi chājatđih Dios yeebđih ā
náah yacna caá.

16 Obohjeéhtih, biquína
jwĩ cātĩh jũmni “Weemdĩh
wũtni wihcan caá”, niij jenah
joinit, yeejép ĩta chājĩh taga.
Yeébbóó Diosđih teo wāhni
jũmna, ā náahat pah űi túi
chājaá. 17 Pánih āihwā jũmna,
bitadih “Caanbút Dios ā
chājni mũn tigaá”, niij jenah
joinit, queéđđih űi túi chājaá.
Bita Jesúhwāđihbut túi oinit,
Diosđih úũmni, caandĩh űi
túi jepahaá. űĩih baácđih
moón ĩ maáhdihbut űi túi
jepahaá.

Teo wāhni ded pah ĩ jumat

18 Bũũ yeéb teo wāhniđih
baini wā naáwát túut caá.
űi maáta túi chājnitđih,

jāihnitđihbut biíc yoobó űi
túi jepahaá. 19 Yeéb yeejép
űi chājcah yũhna, űi maáh ā
peéh chājachah, Dios űijeéh ā
jũmatđih jenah joinit, ĩjcah,
Dios yeebđih ā wēi enbiḡna
caá. 20 Obohjeéhtih, yeéb
yeejép űi chājat jĩb űi maáh
ā pũũchah, űi ĩjcah yũhna,
Dios yeebđih ā wēi naóhcan
niit. Ma yéejat jĩbjeh caá.
Obohjeéhtih, űi túi chājachah
yũhna, yeebđih ā pũũchah,
űi ĩjcah, Dios yeebđih ā wēi
naóhbiḡna caá. 21 Pánihni
pínahđih Dios yeebđih āt űi
wip taga. Cristoboó yéej chājcan
yũhna, yeejép yapni, jwiitđih
ā wũn wāhũp jĩ. Páant yeejép
ā yapatjidih náhnini, yeebút
yeejép yapna yũhna, űi ĩjca
bojóó. 22 “Caán Cristo yeejép
chājcan, ā yeecap jĩ”, Isaías āt
niij daacáp tajĩ.* 23 Cāacwā
caandĩh ĩ jāihũũchah yũhna,
ā jāih jwũũbacap jĩ. Ā
tũbana yũhna, “Yeejép ĩ
yapa naáh”, āt niijcáp wũt
jĩ. Obohjeéhtih, “Wā ĩp
yoobóđih chājni weemdĩh,
queéđđihbut ā náahat pah ā
chāja naáh”, āt niij jenah
joyóp tajĩ.* 24 Caanjéh jwĩ
yéejat jĩb cruzboó ā wũn
wāhũp jĩ, jwĩ yéej chājatđih
cáđahni, túiniboodĩh jwĩ
chājat pínah niijná. Āih
yahwítjĩh jwiitđih āt boonanp
tajĩ.* 25 Déhenit ovejawā
panihni yeéb ĩguĩpna bejna
űi chājap yũh be. Obohjeéhtih,
bũũ Cristo ovejawāđih en
daonĩ panihniđih űit jwũũb

* 2:22 Is 53.9

* 2:23 Is 53.7

* 2:24 Is 53.5

* 2:25 Is 53.6

jəóh tagaá, yeebdíh ã túi wapat pínah niijná.*

3

Áa jumnit ded pah ï jummat

1-2 B^{uu} áa jumnit yaadá, yeebdíhbut bainí wã naáwát túut caá. Ñi weha mána yeebdíh ï wutuchah, jipónih niijcánjeh, ñi túi jepahaá.* Biquína ñi weha mána Jesucristodih jepah jwuhcannit, áih doonádih ñi naáwáchah, joíhcanjeh, molít ï nem teona caá. Páant ï nem tewechah ennit, yeéboó jwúub naóhcanjeh, táinijeh queédih ñi jepahaá. Táinijeh ñi jumuchah ennit, ñi jwúub naóhcah yuhna, queéboó Jesucristodih ïta jepah tagaá. ³ Chah ñi túi jigohat pínah niijná, búdí ñi míic jenah joicá bojoó. “¿Ded pah wã túi jigohbi? ¿Ded pah waó yoócdihbut wã túi yugh ámoh tajbi? ¿Búdí jíb jumni túi iigní tōpnadih, búdí jíb jumni yéguehdihbut ded pah wã duobí?” ñi niij jenah joicá bojoó.* ⁴ Obohjeéhtih, Dios ã weh yatá jumna, ñíih caolih ã túi jummat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Jíihcan, tūbit wutcan, táinijeh ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh búdí ã wēi enbipna caá. ⁵ Jon jātih moón yaádh Diosdih túi jenah joiná, ï weha mánadih jepahnit, túi jigohnit panihnit ït jumup wut jī. ⁶ Jwī éet Saraji mijeéh bóo Abrahamdih “Maá”, niijnít,

caandíh mipí túi jepahap wut jī. Pánihna, yeebbát túi chājnit, úmcanjeh, mi weh yatá panihnit ñi jumna caá.*

⁷ B^{uu} áa jumnit neonádih jwuh bainí wã naáwát túut caá. Yeéboó ñi weha mána yaádhdih búdí oina, táinijeh ñi chājaá, ï túi jummat pínah niijná. Queét yaádhboó nump wēpnit ï jumuchah jéihnit, queédih ñi túi en dawaá. Queét yaádhbut jenah joinít ï jumuchah jéihnit, ded pah ñi chājat pínahdih ñi míic wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, át ñíoip taga, áihwã ñi jummat pínah niijná. Pánih jumnit, Diosdih ñi úbúchah, jāhat panihat wihcah, ã túi jepahbipna caá.*

Jesúhwã ded pah ï jummat

⁸ B^{uu} yeéb nihatdih bainí wã naáwát túut caá. Biíc dih túi jumnit, ded jigahnidih ennit, biíc yoobó jigahnit, caandíh ñi teo wáacá. Yeéb biíc weh panihnit jumna, míic oinit, ñi míic túi chājaá. Oboh jumni pah ñi jumúú. ⁹ Ded yeebdíh yeejép ã chājachah yuhna, yeejép ñi chāj jwúubaca bojoó. Ded yeebdíh yeejép ã niijíchah yuhna, biíc yoobó niij jwúubacanjeh, “Dios meemdíh ã túi chāja naáh”, caandíh ñi niijí. Páant ñi chājat pínahdih Dios yeebdíh át ñíwip taga, yeebdíhbut ã túi chājat pínah niijná. ¹⁰ Jon jātih Dios naáwát dih naóh

* 3:1-2 Ef 5.22; Col 3.18

* 3:3 1Ti 2.9

* 3:6 Gn 18.12

* 3:7 Ef 5.25; Col

yapani nin pah át niíj daacáp tajĩ:

“Ded túi wēi jamíhni, yeejép wéhecan, ā yee naóhca bojo naáh.

11 Yeejép chājatdih cádahnit, túiniboodíh ā chāja naáh. Bitajeéh biíc dih túi jamíhna, jāihcanjeh, queétdih ā túi oyo naáh.

12 Pánih chājnitdih Dios wēi enna, ĩ wúbúchah, ā túi jepahna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitdih ā eníhcan caá”, át niíj daacáp tajĩ. (Sal 34.12-16)

13 Páant ñi túi chājíhichah, bita yeebdíh yeejép ĩ chājcan niít. 14 Obohjeéhtih, ñi túi chājat jíib, biquí láana yeebdíh yeejép ĩ chāj bipna caá. Páant ĩ chājatdih ennit, Diosboó yeebdíh ā túi chāj bipna caá. Pánihna, det yeebdíh yeejép chājnitdih búdí jengah joicánjeh, ñi wumca bojó.*

15 “Cristo wā Maáh caá”, niíj jengah joinít, caandíh jeh ñi weñeé. Bitaboó “¿Ded pah chāj tigaá Dios pehbó wā bejbi?” yeebdíh ĩ niíj wúbh joyát pínah jātih, queétdih túi jepahat túut niijná, Dios naáwátdih túi míc bohé pāninit ñi jumwú.* 16 Páant ĩ wúbh joyóchah, queétdih oinit, túinijeh ñi jepahaá. Pánih jepahna, ñi naáwát pahjeh biíc yoobó ñi túi chājaá. Páant ñi chājachah yuhna, bitaboó yeebdíh oboh yeenit, “Cristoíhwā ĩ túi chājachah yuhna, yeejép wā wéhenap

be”, niíj jengah joinít, ĩ tíic bipna caá.

17 Ñi túi chājat jíib, yeejép yapna yuhna, “Dios páant ā náahachah, ā túimi nacaá”, ñi niíj jengah joyoó. Obohjeéhtih, yeejép ñi chājatji jíib yeejép ñi yapachah, “Wā yéejat jíib jeh tigaá”, niíj jengah joyát caá náahap. 18 Jwĩ túi chājachah yuhna, yeejép jwĩ yapachah, Cristo biíc yoobó ā yapatjidih jengah joyát caá náahap. Caánboó dedé ā yéej chājcap jĩ. Pánih yéej chājcan yuhna, jwĩ yéejat jíib biíc láajeh ā wan wuhup jĩ, Diosjeéh jwĩ túi jummat pínah niijná. Cāacwā caandíh ĩ mao yohochah yuhna, Túini Espirituboó caandíh át boonap tajĩ. 19-20 Cristoíh bácah ĩ yohopji íitboó ā laj jwuhuchah, āih caolihboó Noéji jum láa chíic wannitji íih caolih chéonit panihnit ĩ jumupna át jwabínap wat jĩ. Caanná jwabínit, ded pah ā chājatjidih queétdih át naáwáp wat jĩ. ĩ báadh jwuhuchah, Noéjiboó ĩ yéej chājatdih queétdih áti h cádahat túut wat yuh jĩ. Noéwā búdí jāáj chóodih ĩ chājat pónih, ā naóhnitji ĩ jepahat pínahdih Diosboó maatápdih pāina áti h chājap wat yuh jĩ. Obohjeéhtih, ít jepahcap wat jĩ. Pánihna, pobyit ā jāuwúchah, Noéwā ĩ chíic wuncat pínah niijná, Dios queétdih jeh jāáj chóona át waadát túut wat jĩ. Queét ocho cāacwā bitdih jeh át túi wuhup wat jĩ.* 21 Caandíh

* 3:14 Mt 5.10 * 3:15 Is 8.12-13 *

3:19-20 Gn 6.1-7.24

náhninit, Jesucristodih táí jengah joinít, jwĩ daabáátdihbut jwĩ jengah joiná caá. Noéwã ï chíic wunat déejidih Dios caán jááj chóojĩh queédih át táí ubup wut jĩ. Pánihat dée pah, jwiít iiguípna jwĩ bejat déejidih Dios Jesucristo ã wun wúhatjĩh jwiítidih ã táí ubna caá. Jwiítidih ï daabánachah, jwĩih bácahdih queí chocat panihni, jwĩ yéejatdih cádahatdih jwĩ júutna caá. Jesucristo jwúub boo pud júóhna, jwĩih caolihdih át boonanap wut jĩ, jwĩ táí jumat pínah niijná. ²² Caán Jesucristo ã boo pud júúwát túttimah, ã íip pehbóo púuh laáb jubínit, Dios ã jéihyepmant bóo búwámant chúudnit, nihat ángelwáidih, nihat nemépwáidih, nihat nin baácđih moón maátadidibut ã wutna caá.

4

¹ Cristo nin baácboó jum láa, yeejép yapna yuhna, ã íipdih páantjeh át jepahap wut jĩ. Pánihna, yeebbát biíc yoobó jengah joinít, wép ñuhnit panihnit ñi jumúú. Pánih jengah joiníboó yeejép yapna, ã yéej chājatdih ã cádahna caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jéihcannit ï yéej chājatdih ï ñinahat pah ñinahcan, Dios ã weñat pínahdihjeh ã chājbipna caá. ³ Cristodih ñi jepahat pínah jātih, Diosdih jéihcannit ï chājat biíc yoobó ñit chāj jwuhup taga. Dedé yeejép chājihna, ñit chāj jwuhup taga. Babh máihna, míic

jūih ñaácnit, búdí íí náah ñit chāj jwuhup taga. Diosdih yap yohna, ñi pāpniboodih wēnit, yeejép ñit chāj jwuhup taga. Búu Cristoihwã jumna, páant maátápdih ñi chājatjidih ñi cádahaá. ⁴ Ñijeéh yeejép chāj pej jumnitjiboó búu ñjeéh ñi jwúub yeejép chājcat enna, “¿Dépanih tiguaá jwĩjeéh ï jwúub pej jumcan?” ï niij jengah joiná caá. Páant niij jengah joinít, ñjeéh ñi jwúub pej jumcatdih enna, yeebdih yeejép ï wéhena caá. ⁵ Dios báadhnitdih wunnitdihbut ñionit, ded pah ã peéh chājat pínahdih ã naóhbipna caá. Páant ã naóhni yeó jáap queét yeejép chājnitdih “¿Dépanih tibeé wā wehdih yeejép ma chāj?” Dios ã niij jūihñuchah, queétboó ï jéih jepahcan níit. ⁶ Cáacwã ï wunat pínah jātih Dioih táini doonádih ït joiijp taga. Pánih joinítji biquína ï jepahcah, bitaboó ït táí jepahap tajĩ. Pánihna, jepahnitjiboó ñih bácah ã wunuchah yuhna, ñih caolih Diosjeéh ã táí jumna caá.

Bitadid ded pah teo wáacat

⁷ Péeni yeó jáap ã toáh júúwátidih náhnina, táí jengah joinít, yéej chājat jengah joyát ã júúwúchah, ñi jumah bojoó. Pánih jumnit, Dios ã náahat pah ñi jéih úubhbipna caá. ⁸ Bitadid ñi táí míic oyat pínahdih yeebdih búdí wã náah yacna caá. Pánih míic oinit, jwiítidih bita ï yeejép chājatdih íjcan, quíib búudnit, jwĩ míic teo

* 4:8 Pr 10.12; 1Co 13.7

wáacbi^{na} caá.* 9 Páni^h míc oíⁿⁱt, bita Jesú^hwā ŋí^h m^uu^{ná} ĩ jwíbínachah, yeejép jenah joicán^{je}h, queé^{di}h ŋi wēi jwāáá.* 10 Dios yeé^b biquínadi^h ded pah ŋi chā^{ja}t pínah^{di}h át jéi^hyanap taga. Páant ā jéi^hyanachah, ā wū^hni wē^{pa}tjī^h bita Jesú^hwā^{di}h ŋi túi teo wáacá. 11 Ded Dios naáwát^{di}h naó^hni Dios ā naáwát tú^utat pah^{je}h ā naáwá naá^h. Ded bitadi^h teo wáacni Dios ā wū^hni wē^{pa}tjī^h ā teo wáaca naá^h. Páant ŋi chā^{ja}chah enⁿⁱt, bitaboó “Queé^t Jesucristoí^hwā ā wē^{pa}tjī^h ĩ míc túi teo wáacna caá”, ni^{ij} naó^hnit, Dios^{di}h ĩ wēi naó^hbipna caá. “Meém caá chah Maá^h. Ma wē^{pa}t ā buú^{dcán} ni^{it}”, Dios^{di}h páant^{je}h jwī ni^{ij} wēi naó^h jī^h. Páant tíi ā jum^u nah.

Jesú^hwā yeejép ĩ yapat

12 Wā oíⁿⁱtá, yeé^b Jesú^hwā t^ubit yeejép yapna, “¿Dépanihna weem^{di}h^{je}h yeejép ā^{pi} yap?” ŋi ni^{ij} jenah joicá bojoó. Yoobó^{pd}ih Jesú^sdi^h ŋi túi jenah joyát^{di}h jú^utat tú^ut ni^{ij}ná, “Páant ā yapa naá^h”, Dios ā ni^{ij}ná caá. 13 Obohjeé^{ht}ih, yeejép yapna yuhna, bú^{di} ŋi weñeé. “Cristobut t^ubit yeejép át yap^{ji}p taga”, ni^{ij} jenah joíⁿⁱt, yeebbút yeejép yapna, ŋi jéi^h wē^{bi}bipna caá. Páni^h wēⁿⁱt, Cristo ā yeh iigát^{ji}h ā jwá^ub dei jú^uwát^{di}h ni^hat cā^{ac}wā ĩ enechah, bainí ŋi wē^{ic}an ni^{it}.* 14 Yeé^b Cristoí^hwā ŋi jum^ut jí^{ib} bitaboó yeejép

ĩ deoh naáwá^{ch}ah yuhna, Diosboó āi^h Túⁱⁿⁱ Espí^{ritu}jī^h yeeb^{di}h ā teo wáacachah, ŋi weñeé. 15 Cā^{ac}wā^{di}h mao yohnit, n^uu^{mn}ít, yeejép chā^{jni}t, bitaí^h tewat^{di}h en naó^hnitbut ĩ jum^ut jí^{ib} yeejép ĩ^{pi} yapna caá. Yeé^bboó páant ŋi chā^{ja}ca bojoó. 16 Obohjeé^{ht}ih Cristoí^hwā ŋi jum^ut jí^{ib} yeejép yapna, tí^{ic}can^{je}h, āi^hwā ŋi jum^ut^{di}h wē^{ina}, “Tú^{ina} caá, Paá”, Dios^{di}h ŋi ni^{ij} weñeé.

17 Dios jwi^{it} āi^hwā^{di}h peé^h chā^{ja}na, yeejép ā yapat tú^utna caá, jwī tú^ut n^uu^mát pínah ni^{ij}ná. Jwi^{it}di^h jwí^{ih} peé^h chā^{ja}na, āi^hwā jwī jum^uchah yuhna, ¿ded pah āi^h dooná^{di}h jepahcannit ĩ yapbi? Queé^{di}h chah yeejép ā peé^h chā^{jb}ipna caá. 18 Dios naáwát^{di}h naó^h yapaniji nin pah át ni^{ij} naó^h daacáp tajī: “Túⁱ chā^{jni}t yeejép ĩ yapachah yuhna, Dios queé^{di}h ā túi abbipna caá. Obohjeé^{ht}ih, Dios^{di}h náahcan, yeejép chā^{jni}t^{di}h bú^{di} ā peé^h chā^{ja}chah, chah yeejép ĩ yap^{bi}ipna caá”, át ni^{ij} daacáp tajī.* 19 Páni^hat^{di}h jéi^hhⁿⁱt, Dios ā náahat pah yeejép yapna yuhna, bitadi^h túi chā^{ja}t^{di}h ŋi cá^{da}hca bojoó. Dios ni^hat chā^{jni}, ā ni^{ij}át^{ji} pah pé^{ani} ā jum^uchah, caán ā teo wáacat^{di}h ŋi jenah joí cá^{da}hca bojoó.

5

Jesú^hwā^{di}h waó^hnit ded pah ĩ chā^{ja}t

* 4:9 Ro 12.13 * 4:13 Ro 8.17; 1P 4.1

* 4:18 Pr 11.31

1 Bua yeéb Jesúíhwādh waóhndih bainí wā naóh daacát túut caá. Weembút yeeb páh muntih Jesúíhwādh waóhni wā jumna caá. Cristo yeejép ā yapachah, enniji wā jumna caá. Pánihna, yeh iigátjīh ā jwúub dei jūúwúchah, ā wēpatdih ennit, bádí jwī wēbipna caá. 2 Dioíhwā ovejawā panihnit ī jumuchah, queétdih ñi túi en daó bohénaá. “Queétdih wā bohéhcah yuhna, ī wutuchah, wā bohébipna caá”, niij jenah joicán, “Queétdih wā bohéat jīb weemdih bádí ī jīb chājipna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Dios ā náahat pah, wēnit, ñi bohénaá.* 3 Nihat jéihnit pah nihcan, jāihcan, táinijeh ñi bohénaá. Pánih bohéna, ñi bohéat pah yeebút biíc yoobó ñi chājaá, queét yeebdih ī en yacat pínah niijná. 4 Páant ñi chājachah, Cristo, ovejawādh en daonít ī Maáh jwúub dei jūóhnit, “Meémboó wíhwhādh ma túi bohénap be”, ā niijichah joinít, bádí jwī wēbipna caá. Ājeéh jwī jumuchah, jwī weñat ā yaicán niit.*

Jesúíhwā ded pah ī chājat

5 Yeéb japata Jesúíhwā, yeebdih waóhndih ñi túi jepahaá. Yeéb nihatbut “Weém nihat jéihni caá”, niij jenah joicánjeh, ñi míc túi teo wáacá. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī:

“Weemdih dedé jadhdad wihcan caá’, niijnít dih Dios ā jāhna caá, ī buajácat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant niij jenah joicánitboodih wēi ennit, ā túi teo wáacna caá”,* āt niij daacáp tajī. (Pr 3.34)

6 Pánihna, “Dios chah wēpni, nihat jéihnitbut ā jumuchah, weém oboh jumni caá”, niij jenah joinít, ded pah Dios ā wutuchah, ñi túi jepahaá. Páant ñi jumuchah, Dios ā ñíoni yeó jápdih yeebdih maáta pah ā waadábipna caá.* 7 Umcanjeh “¿Dedé weemdih ā yapbi?” ñi niij jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ñi umatdih caandih ñi naáwá. Caánboó yeebdih oinit, ā túi teo wáacbipna caá.*

8 Túi jenah joinít ñi jumú. Jió nuñápdih jeémíhna, ā ñuu ñuún péeat pah, yeebdih eníhcanni nemépwā ī maáh Cristodih ñi cádahat pínah niijná, ā yee naáwátdih āpí jepahat túutna caá. 9 Pánihna, nihat baácđih moón Cristoíhwā yeeb páh yeejép ī yapatdih jéihna, nemépwā ī maáh ā yeenachah yuhna, Cristodih túi jenah joinít, caandih ñi cádahca bojoó. 10 Maátcanjeh yeejép ñi yapat táttimah, Diosboó túi oinit, yeebdih ā teo wáacbipna caá. Caandih ñi túi jenah joí cádahcat pínah, bita yeebdih yeejép ī chājachah yuhna, ñi

* 5:2 Jn 21.15-17 * 5:4 He 13.20 * 5:5 Stg 4.6 * 5:6 Mt 23.12; Lc 14.11; 18.14; Stg 4.10 * 5:7 Sal 55.22; Mt 6.25-34

túi yap yohat pínahbut niijná, yeebdíh ã teo wáacbiþna caá. Yeéb Cristoíhwã biíc weh pah jumna, ãjeéh páantjeh ñi jummat pínah niijná, Dios yeebdíh ãt ñíoþiþ taga. ¹¹ “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ã buudcán niit”, páantjeh caandíh jwĩ niij wēi naóh jĩh. Páant tíi ã jumna nah.

Pedro ã pée túyat tútat

¹² Weém, Pedro, caán yeebdíh wã naáwátþih Silvanodih wã daacát tútup be.* Caán Jesucristodih túi jenah joiní jumna, wã úud panihni caá. Páant niij naóh daác wahnit, yeebdíh wã weñaíhna caá. Dios yeebdíh búdí ã oina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojóo. ¹³ Nin Babilonia tútchidih moón Jesúíhwã yeebdíh ï túyat tútþna caá. Yeebdíh Dios ã ñíwatþi pah mantih, queétdihbut ãt ñíoþi tagaá. Wã wūh panihni Marcosbut yeebdíh ã túyat tútþna caá.* ¹⁴ Jesúíhwãdih biíc weh pah jumna, ã oyatþih ñi úubú. Yeéb nihat Cristoíhwã biícþih ñi túi jumna.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pedro

* 5:12 Hch 15.22,40 * 5:13 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

2 PEDRO

Pedro queédih ã túyat tútut

¹ Weém, Pedro, Jesucristo ã naáwát tútutni, caandih teo wāhnibut jumna, yeebdih wā jwúub daác wahna caá. Jesucristo jwiít dih túi ubni, Dios ã jumna caá. Caán yoobópdih chājni jumna,* jwiít nihatdih oinit, ã teo wáacachah, biíc yoobó caandih jepahnit jwī jumna caá. Pánih jepahnit, jwiít nihat biíc yoobó āihwā jumna, caandih búde jwī wēina caá. ² Diosdih, jwī Maáh Jesúsdihbut ñi túi jéihyechah, yeebdih búde oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Nin pah Cristoíhwā ã jummat

³⁻⁴ Dios túini, nihat jéihni jumna, jwiít dih át ñiwip wut jī, āihwā jwī jummat pínah niijná. Páant ã ñiwatdih jéihna, caandih jwī túi jepahna caá. Páant jwī jepahachah, ã wēpatjīh jwiít dih búde ã teo wáacbpna caá, caandih jéihnit, túi chājnit jwī jummat pínah niijná. Dawá túini naáwát nadih jwiít dih át naóhjp tagaá, ã jummat pah jwiít but jwī jummat pínah niijná. Páant ã naáwát jidih ñi túi joyóchah, ã wēpatjīh Diosdih jéihcannit yeejépdih ã en ñinahat pah chājcan, yeéboó ã náahat pahjeh túi chājnit ñi jumbipna caá. ⁵ Pánihna, Cristodih túi jenah

joinít jumna, túi chājnitbut ñi jumúú. Pánih jumna, Dios naáwát dih ñi túi múic bohénaá, ded pah yeebdih ã náah yacat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná. ⁶ Dedé yeejépdih chājhatdih yap yohnit, Dios ã náahatboodih chājnit ñi jumúú. Pánih jumna, dedé yeejépdih yeebdih ã yapachah yuhna, biíc yoobó túi chājnit, Diosdih wēina, ã náahat pah chājnit ñi jumúú. ⁷ Pánih jumna, biíc weh pah oinit, túi múic teo wáacnit, nihat bitadidibut túi oinit ñi jumúú.

⁸ Det pánih jumna, yeó jáap jummat pah Cristo ã weñat pínahdih túi chājnit, caandih chah ã túi jenah joibípna caá. Pánihna, Cristodih ã túi jenah joyát, bitadidih ã teo wáacatbut oboh jumni nihcan niít. ⁹ Obohjeéhtih, det pánih chājcan, túi jéih encannit panihnit, Dios naáwát dih túi jéihnit nihcan caá. Cristo ã yéejatdih ã yohatjidih quíib buudnít ã jumna caá. ¹⁰ Wā déewā panihnitá, āihwā ñi jummat pínahdih Dios yeebdih ã ñiwichah, ñit túi jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandih túi jenah jói cádahcan, ã náahat pah ñi túi chājaá. Pánih chāj cádahcan, yoobópdih ã ñionit jumna, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi túi jéihbpna caá. Pánih jéihna, yeejépdih chājnit nihcan, ¹¹ jwiít dih túi ubni jwī Maáh Jesucristo ã jumapna ñi túi juibípna caá. Pánihna, āihwā yoobát ñi jumuchah,

* 1:1 Tit 2.13

yeebdíh ã wēi jwāáhbiḡna caá, páantjeh ã maáh jumapboó ãjeéh ñi jumat pínah niijná.

Ã bohéátjidih ã náhniat tútat

¹² Yeebdíh wã bohéátjidih túi jéihnit, nihat Dioíh doonádih ñi joyátji pahjeh ñi túi chājna caá. Páant ñi chājachah yuhna, caandíh wã jwúub náhniabipna caá. ¹³⁻¹⁴ Wã wunat pínah bahni-jeh ã judhdaditjeh jwí Maáh Jesucristo weemdíh ã jéihyanap be. Páant ã jéihyanachah, wã báadh jwuhna, wã bohéátjidih yeebdíh wã jwúub náhniachah, ã túina caá. ¹⁵ Pánihna, nin náodih yeebdíh wã daác wahna caá, wã buudát túttimah nihat wã naáwátjidih ñi túi náhniat pínah niijná.

Cristo ã wēpat

¹⁶ Cristo ã wēpatdih, ã jwúub dei jūúwát pínahdihbut yeebdíh naóhna, cāacwã ã jenah joini naáwátnajeh naóhna jwí chājcap be. Obohjeéhtih, jwiít ã bohénitjiboó wēpni ã jumaditjeh jwí enep jī. ¹⁷ Jwí íp Diosboó Jesucristo chah wēpni ã jumaditjeh jwiít dih ã jútuchah, búdí yeh iigát cātíh ã ñuhap jī. Páant ã ñuhachah, Dios nin pah áí wēp niijíp jī: “Nin wã wāúh, wã oini caá. Caandíh búdí wã wēina caá”, áí niijíp jī. ¹⁸ Dios ã jumni jeejíboó jwiít Jesúsjeéh jumnit, jeámant páant ã niij yáanachah, jwiítjeh jwí joyóp jī.*

* 1:18 Mt 17.1-5; Mr 9.2-7; Lc 9.28-35

¹⁹ Pánih caandíh ennitji jumna, Dios naáwát dih naóh yapanitji ã daacát yoobópdih ã jumaditjeh jwí túi jéihna caá. Páant ã daacátjidih míic bohénit, ñi túi jepahaá. Nin baác dih moón Diosdih jéihcannit dupúát panhipboó ã jumna caá. Nin dupánapboó jum jwuhnit, jon jātíh ã daacátjidih ñi túi bohénachah, jiiát panihni yeebdíh ã túi jéihyabipna caá. Cristo jwúub dei jūóhna, ã íp ded pah ã jumaditjeh ã túi jéihya beedábipna caá. ²⁰⁻²¹ Nin wã naáwát pínahdih ñi túi beh joyoó: Dios naáwát dih naóh yapanitji ã jenah joyátjīh jeh ít daácjican tagaá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó queétdih ã naáwát tútat pahjeh ít naóh daácjip taga. Pánihna, ã daacátjidih jwiítboó jwí jenah joyátjīh jeh bohéna, “Nin pah niijná caá ã chājap”, jwí jéih niijcán caá. Túini Espiritu ã teo wáacátjīh jeh jwí jéih beh joiná caá.

2

Yee bohénit ded pah ã jumat

¹ Jon jātíh jwí déewã judiowã yuhna, biquína “Dios naáwát dih naóh yapanit caá”, niij yeenit ít jumap wat jī. Páant ã jumati pahjeh mantih, buubut ñijeéh jumnit bíic yoobó yeenit ã jumbipna caá. Queét yoobópdih bohénit pah jumna yuhna, ã yee bohébiḡna caá. Pánih bohéna, Cristoíh túini doonádih ã yéejabipna caá. “Cristo ã túi

ubnit jwī jumna caá”, niijná yuhna, “Caán jwī Maáh caá”, niij jenah joicán, ã wutatdih ĩ jepahcan niit. Páant ĩ yee bohéat jíib, waícanjeh Dios queétdih peéh chājnit, iiguípna ã wahbipna caá. ² Páant ĩ yee bohénachah joinít, yeejép ĩ chājat pah mantih, dawá Jesúíhwā biíc yoobó yeejép ĩ chājbipna caá. Páant yeejép ĩ chājachah ennit, bitaboó táini doonádih yeejép ĩ wéhebipna caá.* ³ Dawá bií déedih náahna, ĩ bohéat jíib búdí jíib waadánit, ĩ jenah joyátjīhjah yeebdíh ĩ yee bohébipna caá. Páant ĩ yee bohéatji jíib Dios jon jātih queétdih peéh chājat pínahdih ã jenah joyát pahjeh, iiguípna ã wahbipna caá.

⁴ Jon jātih Dios yeejépwādih ã peéh chājatjidih ñi táí náhninaá. Caandíh jepahcannit ángelwā ĩ jepahcatji jíib, iiguípna yohnit, dupáni tólihboó queétdih át nemep wut jī. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih búdí ã peéh chājbipna caá.* ⁵ Pánihat pah mantih, Noéji jam láa Diosdih náahcannitdih peéh chājna, nihat queét yeejépwādih pobyitjīh át mawap wut jī. Queét ĩ túut nūmát pínah niijná, Noé queétdih ātih bohénap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ĩ jepahcatji jíib Dios queétdih át peéh chājap wut jī. Pánihna, Noéwādihjah Dios ã táí ubuchah, queét ocho cāacwābitjeh ĩt táí

yapap wut jī.* ⁶ Pánihat pah mantih, Sodoma tátchidih moón Gomorra tátchidih moondíhbut peéh chājnit, iigátjīh át cáo beedánap wut jī. Pánih peéh chājna, túttimah jumnit yeejépwādihbut ã peéh chājat pínahdih jéihyana át chājap wut jī.* ⁷ Obohjeéhtih, Lotdihjah át táí ubup wut jī. Lot táini jumna, Sodoma tátchidih moón Dios ã wutatdih yap yohnit, tabit yeejép ĩ chājachah enna, búdí át jīgahap wut jī.* ⁸ Caán táini Lot queét táicannitjeéh jumnit, yeó jáap jumat pah yeejép ĩ chājachah ennit, yeejép ĩ wéhenachah joinítbut, búdí át jīgahap wut jī. ⁹ Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ã táí ubatjidih náhnina, buu láabut biíc yoobó ã táí ubat pínahdih jwī jéihna caá. Āihwā yeejép ĩ yapachah ennit, jwī Maáh queétdih ã táí teo wáacbipna caá. Yeejépwāboodíh nemat tólih panhipboó nemnit, peéh chājna caá ã chājap. Péeni yeó jáapdih, queét ã nemnitjidih iiguípna ã yoób yohbipna caá. ¹⁰ Bitá yeejépwā ĩ en ñinahat pahjeh chājnit, Diosdih yap yohnitdih chah ã peéh chājbipna caá. Páant yeejép chājnit, ñijeéh jumnit yeebdíh yee bohénit ĩ jumna caá. Pánih jumnit, úumcan, tíccan, “Bitá chah wā jéihna caá”, niij jenah joinít caá. Pánih jumna, ángelwādih yeejép ĩpī naóhna caá.* ¹¹ Obohjeéhtih,

* 2:2 Jud 4 * 2:4 Jud 6 * 2:5 Gn 6.1-7.24; 8.18; 2P 3.6 * 2:6 Gn 19.24; Jud

7 * 2:7 Gn 19.1-16,29 * 2:10 Jud 8

ángelwāboó queét yee bohénit chah wēpnit jumna yuhna, Dios ā pebh ñhñit, táicannit ángelwādih ípī naóh yaccan caá.*

12 Queét yee bohénitboó nuñápawā dée pah jenah joicánnit í jumna caá. Jiaboó jwīpī bid juí maonit panihnit í jumna caá. Jenah joicán, í náahat pahjeh í chājna caá. Í jéihcannitdih deohnit, yeejép í wéhena caá. Páant í jumuchah, nuñápawādih jwī mawat pahjeh muntih, Dios queétdih iiguipna ā yohbipna caá.* 13 Queét bitadih yeejép í chājatji jíib Dios queétdih ā peéh chājipna caá. Yeó jáapdih cāacwā queétdih í enechah yuhna, tíccanjeh, búdí yeejép ípī wēi chājna caá. Yeebjéh ñi túi wēi jeéméchah, queét yeejépawābut waadnít, ípī chājat pah tíc náah jumnidih chājna, ñi wēi jeémát dih í yéejana caá.*

14 Yaáhdhíh en ñinahnit, ípī yeejép chājíhna caá. Páant í chājatdih í jéih cádahcan caá. Pánih chājnit, Dios naáwát dih túi jéihcannitdihbut yeejép í chājat túutna caá. Bí déedih tubit bidnit í jumna caá. Páant í jumát jíib, Dios queétdih búdí ā peéh chājipna caá. 15 Pánih túini namádih cádahnit, déhenit panihnit biáboó bejna caá í chājap. Balaam ā chājatji pah queétbut í chājna caá. Balaam, Beor wāúh át jumap wat jí. Búdí jíib náahnit, yéej

chājadhíh át bejep wat yuh jí. 16 Páant ā yéej chājíhichah ennit, áih burro caandíh át jūihñap wat jí. Caán wéhecanni ā jumuchah yuhna, Dios caandíh át wéheat túutap wat jí, ā mínahdih ā jūihñat pínah níijná. Páant ā jūihñuchah joiná, Balaam yéej chājadhíh ā bejatdih át cádahap wat jí.*

17 Queét yeenitboó meo waócáh mac wihcanni panihni í jumna caá. Meo mac wihcanni pah jumnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah muntih, mah tólihdih johlit ā ub joh bojochah, mah ā buugcát pah, queét yee bohénitbut cāacwādih teo wáaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chājnit, tubit dupánapboó Dios ā bejat túutbipna caá.* 18 Queét jéihnit pah cāacwādih í bohénachah yuhna, í bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah í níij bohéna yuh caá: “Jwī náahat pah jwī chājachah, ā túina caá”, í níij bohéna caá. Páant níijná, Jesús dih jáap jepahnit, í yéejatdih cádahnitboodíh í jwúub yeejép chājat túutíhna caá. 19 Queétdih nin pah í níij yee bohéna caá: “Dedé watatdih jepahat jwiútdih ā náahcan caá. Jwī weñat pínahdihjeh jwī chājachah, ā túina caá”, í níij yee bohéna yuh caá. Páant níij bohénit, yeejép chājatdih cádahíhcan, caandíh í jéih cádahcan caá.

* 2:11 Jud 9 * 2:12 Jud 10 * 2:13 Jud 12 * 2:16 Nm 22.4-35; 31.16; Jud 11; Ap 2.14 * 2:17 Jud 12-13

Pánih yeejép chājna, queétjeh ĩ míc yéejana caá. Pánihna, ĩ yéejat ĩ maáh panihni ā jumna caá.* 20 Queét yee bohénitboó jwĩ Maáh Jesucristo jwiít dih táı ubnidih jepahnit, nin baácdih moón yeejép ĩ chājatdih ĩt cádahjip ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ cádahat túttimah, jwúub yeejép chājna, Cristodih ĩ jepahat pínah jātih ĩ jumati chah yeejép pohba ĩ chājna caá.* 21 Pánih chājnit, túini namádih ĩ waadcáh, chah queédih āta túi tagaá. Caán namádih waadát túttimah, tac púud biáboó bejat pah, Jesús dih ĩ cádahachah, chah ā túican caá. Pánihna, Dios túini ā wutatdih jepahna yuhna, caandih cádahnit, jwúub yeejép ĩ chājachah, chah yeejép caá. 22 Pánih túut nuumná yuhna, jwúub yéej chājna, jwiít cáacwā nin jwĩ niiját pahjeh tigaá queét yee bohénit ĩ chājap: “Mujjió ā éegnijidih āpĩ jwúub jeémpna caá. Múudih ĩ chocat túttimah, yeejép bepédih āpĩ jwúub túpuna caá, páant muntih”, jwĩpĩ niijná caá.*

3

Cristo nin baácboó ā jwúub dei jūuwát pínah

1 Wā oinitá, jātih yeebdih biíc núo wāát daác wahap jĩ. Pánihna, nin núodih yeebdih buu wā jwúub daác wahna caá, páant muntih. Con

lāa wā daacátji pahjeh, buu láabut biíc yoobó yeebdih wā náhnat túutna caá, yee bohéatdih joicán, yoobópdi ĩi jéihyat pínah niijná. 2 Dios naáwát dih naóh yapanit ĩ naóh daacátjidih, jwĩ Maáh Jesucristo jwiít dih táı ubni ā wutatjidihbut ĩi táı náhninaá. Ā wutatdih jwiít ā naáwát túutnit yeebdih jwĩ bohénap jĩ.

3 Nindih ĩi táı náhninaá: Péeni yeó jáapna dawá yeejépdih ĩnahnit, Jesús dih doonádih tabit deoh naóh nit ĩ jumáipna caá.* 4 Nin pah ĩ niij deoh naóh áipna caá: “Wā jwúub dei jūóh áipna caá”, Jesús ā niijíchah yuhna, ¿dépanih tigaá ā jíghcan? Ā jwúub dei jūóhcan niít. Nin baác ā jwíh jumát túttimah, jwĩ nuowāji ĩ wunat túttimah, nihat biíc yoobó páantjeh ā jumna caá”, ĩ niijáipna caá.* 5 Páant niij deohna, nindih ĩ náhnican caá: Dios ā wutatjih nin baácdih, jeádihbut āt chājap wut jĩ. Nin baác mahjeh ā jumachah, caandih āt wáac juyát túutap wut jĩ, baác ā jíghat pínah niijná.* 6 Pánihat túttimah, pobytjih nin baácdih moondih āt yoh beedánap wut jĩ.* 7 Pánih chājna, iigátjih ā yoh beedáat pínah jātih, ā wutatjih muntih Dios jeádih, nin baácdihbut ā wap jwahna caá. Péeni yeó jáap dih, caandih náhcannitdih peéh chājnit, jeádih, nin

* 2:19 Jn 8.34; Ro 6.6,16 * 2:20 Mt 12.45; Lc 11.26 * 2:22 Pr 26.11 * 3:3 2Ti 3.1-5; Jud 18 * 3:4 Ex 12.22 * 3:5 Gn 1.6-9; Sal 24.2 * 3:6 Gn 7.11

baácdihbut iigátjĭh ã yoh beedábipna caá. Pánih peéh chãjna, queétdih iiguípna ã yohbipna caá.

⁸ Wã oinitá, nindihbut ñi túi náhninaá: “Mĭl jópchi maatápdih caá”, jwiít jwĭ niĭj jenah joyóchah yuhna, Diosboó ã enechah, biíc yeó jáap pahjeh caá. “Biíc yeó jáap bahnijeh caá”, jwĭ niĭj jenah joyóchah yuhna, Dios ã enechah, mĭl jópchi pah ã jumna caá.* ⁹ Jwĭ Maáhdih biquína nin pah ĩ niĭj jenah joiná yuh caá: “Dios ã niĭjátji pah chãjat túut niĭjna, maatápdih ã pãina caá”, ĩ niĭjna yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cãacwãdih túi ubíhna, caandĭh ĩ jepahat pínahdih pã jwuhna caá ã chãjap. Biíc cãacdih iiguípna ã yohíhcan caá. Nihat cãacwã ĩ yéejatdih jĭgahnit, túiniboodĭh ĩ túut numát pínahdih ã náah yacna caá.*

¹⁰ Obohjeéhtih, numní cãac múú mínah ã náhnicah, numúdih ã waadát pahjeh, jwiítboó jwĭ náhnicah, Cristo nin baácboó ã jwúub dei jũúwáwát pínahdih caá. Páant ã jũúwáchah, búdí yáanit, jeáboó ã bumdáh bejbipna caá. Caánboó jumnit cúiwã, widh, yeobút ĩ iĭg beedáh bejbipna caá. Nin baác, nihat ninboó jumni, cãacwãbut ĩ iĭg beedáh bejbipna caá.*

¹¹ Pánihna, “Nihat ã beedáh bejbipna caá”, Dios ã niĭjíchah joinít, yéejatdih cádahnit, Dios

ã náahat pahjeh chãjat caá jwiít dih náahap. ¹² Jwĭ Maáh nin baácboó waícanjeh ã jwúub dei jũúwát pínahdih wēi pãinit, túinijeh ñi chãjaá. Caán yeó jáapdih jeáboó jumni ã iĭg beedáh bejbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, Dios ã niĭjátji pahjeh nihatdih ã túut numát pínahdih jwĭ wēi pãina caá. Nihat ã iĭg beedát túttimah, jáap jeá, jáap baácdihbut Dios ã chãjbipna caá. Caán jáap baácboó túi chãjnitjeh ĩ jumbipna caá.*

¹⁴ Pánihna, wã oinitá, Diosjeéh túi jummat túut niĭjna, jwĭ Maáh ã jwúub dei jũúwát pínahdih wēi pãinit, ñi túi chãjaá.* ¹⁵ Maatápdih ã jĭgohcah ennit, nindih ñi náhninaá: Dawá caandĭh jepahnitdih ã túi ubat pínah ã judh jwuhuchah, queétdih ã pã jwuhna caá. Biíc yoobó jwĭ dée jwĭ oini Pablodih Dios ã jéihyanachah, yeebdĭh át daác wahap tajĭ. ¹⁶ Páant míic caá Pablo Cristo ã jwúub dei jũúwát pínahdih naóhna, ãpĭ daác wahap. Biquí láana jwĭ beh joíca naáhdih ã daác wahna caá. Pánihna, Dios naáwát dih bita túi jéihcannit, jenah joicánnit, yee naóhna, Pablo ã daacát dih ĩ túut numjéhna caá. Á daacát yoobóp dih ã jumuchah yuhna, mácah ĩ jwúub naóhna caá. Dios naáwát dih ĩ daacni núonajidihbut páantjeh mun tigaá ĩ chãjap. Páant ĩ chãjat jĭib, Dios queétdih peéh

* 3:8 Sal 90.4 * 3:9 Ez 18.23; 33.11
16.15 * 3:13 Is 65.17; 66.22; Ap 21.1

* 3:10 Mt 24.43; Lc 12.39; 1Ts 5.2; Ap
* 3:14 Jud 24-25

chãjnit, iiguípna ã yohbipna
caá.

Ã pée naáwát

¹⁷ Páניהна, wã oinitá, ni-
hatdih páant ã yapat pínahdih
yeebdíh wã naáwáchah jéihna,
ñi túi chãjaá. Yeejépwã
yeebdíh mácah ã bohénachah
yuhna, Cristoíh doonádih
cádahcat túut niijná, queétdih
ñi joicá bojoó. ¹⁸ Jwĩ Maáh
Jesucristo jwiít dih túi ubnidih
chah ñi túi jenah joyoó.
“Weemdíh búdí oinit, ã túi
teo wáacbipna caá”, ñi niij
náhninaá. Yeó jáap jummat pah
“Meém túini, chah wēpni caá
ma jumap”, jwĩ niij wēi naóh
jĩh. Páant tíi ã jumə nah.

Páant bóojeh tigaá wã
naáwát.

Pedro

1 JUAN

Jesucristo ded pah ā jummat

1 Ded pah Jesucristo ā jummatjidih yeebdih wā naóh daácna caá. Jesucristo biíhmah jumni,* ded pah Dios ā jummatdih naóhni, cāacwā Diosjeéh páantjeh jummat túutnibut āt jummap wut jī. Dios cāacwādh ded pah ā naáwátdih Jesúsboó naóh yapani ā jummap jī. Ā naáwáchah joinít, jwiítjeh caandih jwī enep jī. Jwiít dih ā duó wáyachah, caandih jwī pej jummap jī. 2 Jesucristo cāacwādh páantjeh jummat túutni, nin baácboó ā jūwát pínah jātih ā íp Diosjeéh jumniji nin baácboó āt cāac jummap tajī. Caandih ennitji buu āih doonádh yeebdih wā naóhna caá.* 3 Jwī íp Diosjeéh, ā wūh Jesucristo-jeéhbut jwī túi jumna caá. Pánihna, yeéb jwījeéh, jwī ípjeéh, ā wūhjeéhbut ñi túi jummat pínah niijná, jwī ennijidih, jwī joiníjdihbut yeebdih wā naóhna caá. 4 Biíc dh wēinit jwī jummat pínah niijná, nindih yeebdih wā daácna caá.

Baabát panhipboó jwī jummat

5 Dios wūh jwiít dh ā naóhniji bohéátdih buu yeebdih wā naóhna caá. Dios túini yoobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat

wihcah, dupúát caandih ā wihcan caá. 6 Jwiít yeejé chājnit, dupúát panhipboó jumna yuhna, “Diosjeéh wā túi jumna caá”, niijnít, yeena caá jwī chājap. Dios ā náahat pah jwī chājcan caá. 7 Obohjeéhtih, túi chājnit, baabát panhipboó Dios ā jummat pah muntih jwiítbut jumna, ājeéh jwī túi jumna caá. Āihwājeéhbut jwī túi jumna caá. Caandih jwī jepahat jiib, Dios ā enechah, ā wūh Jesucristo cruzboó wan wāhnt, āih meépjih jwiít dh yéejat wihcannit pah ā chājna caá.

8 “Weém bācah yéej chājni nihcan caá”, niij jenah joinít, yeeatdhjeh jwī jenah joiná caá. Páant niij jenah joiná, Dios naáwátdih jwī túi jenah joicán caá. 9 Obohjeéhtih, jwī yéej chājat dh Dios dh jwī naáwáchah, caandih ā quíib buudbípna caá. “Dios yoobópdih jumni ā niiját pah ā chājbipna caá”, jwī niij jéihna caá. 10 “Weém yéej chājni nihcan caá”, niij jenah joiná, “Dios yeeni caá”, niijnít, ā naáwátdih jwī náahcan caá.*

2

Jesucristo jwiít dh ded pah ā teo wáacat

1 Wā weh panihnitá, yeéb yeejé ñi chājcat pínah niijná, nindih yeebdih wā daác wahna caá.* Obohjeéhtih, jwī yéej chājachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ā ípdih

* 1:1 Jn 1.1,4; 6.68; 1Jn 2.13-14
6.11-14

* 1:2 Jn 1.14,18

* 1:10 Pr 20.9

* 2:1 Ro

jwiít dih ã naóh teo wáac bipna caá. ² Jwiít yéejnit jwĩ jumuchah, jwĩ yéejat Diosdih ã jáhna caá. Dios biíc dih jwĩ túi jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ã wun wáhp jĩ.* Jwiít dih jeh nihcan, nihat baác dih moón jwĩ yéejat dih yohat túut niijná, ã wun wáhp jĩ.

³ Dios ã wutat pah chājna, “Ájeéh wã túi jumna caá”, jwĩ niij jéihna caá.* ⁴ Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijná yahna, ã wutat pah chājcan, yeenit caá. Pánih yeenit, Dios naáwá dih ĩ jéihcan caá. ⁵ Obohjeéhtih, biihboó ã wutat pah chājni Diosdih ã túi oina caá. Diosjeéh jwĩ túi jumat dih nin pah jwĩ jéih bipna caá: ⁶ Ded Diosjeéh túi jumni Jesucristo ã chājatji pah mantih caanbát ã túi chāj bipna caá.

Jáap wutat

⁷ Wã oinitá, yeebdíh buu wã daácni jáap wutat nihcan caá. Jon jātih ñi jéihni wutat jeh tigaá. Yeebdíh Jesúh doonádih jwĩ naáwáchah, nin wutat dih but ñi joyóp jĩ.* ⁸ Obohjeéhtih, máa wutat yahna, jáap wutat but ã jumna caá.* Cristo nin wutat dih jepahnit, jwiít cáacwá dih but ã oyat túut jĩ. Dupúát panhipboó ñi jumuchah, Cristo nin baácna jūóhni, caán dupúát dih ã baabánap

jĩ. Pánihna, ã baabáát panhipboó jumnit, Cristo ã oyat tútat dih ñi jepahna caá.

⁹ “Weém baabáapoó jumni Dios ã wutat dih jepahni caá”, niijná yahna, ã dée panihni Jesúh dih eníhcan, Dios ã wutat dih jepahcan, dupúnapboó jumni caá. ¹⁰ Ded ã dée panihnidih oini baabáapoó ã jumna caá. Pánih oina, caandíh dedé buugát panihni ã wihcan caá.* ¹¹ Obohjeéhtih, ded ã dée panihnidih eníhcan, dupúnapboó ã bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ã chājat dih ã jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ã jumat

¹² Wébitá, Cristo ã wun wáhatjĩh ñi yéej chājat dih át yohop taga. Pánih yéejat yohnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. ¹³ Behnitá, yeéb biíh mahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá, yeéb nemépwã ĩ maáhdih ñit yap yohop taga. Pánih yap yohnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

¹⁴ Wébitá, jwĩ íp dih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Behnitá, biíh mahjeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihnit ñi jumuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Japatá,

* 2:2 1Jn 4.10 * 2:3 Jn 14.15,21,23

* 2:10 Ro 13.12-14

* 2:7 2Jn 5-6 * 2:8 Jn 13.34; 15.12

Dios naáwátdih túi jepahnit, wêp ñuhnit panihnit ñi jamna caá. Pánih jamnit, nemépwã ñi maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jamuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá.

15 Diosdih jéihcannit ded pah ñi en ñinahatdih ñi en ñinahca bojoó. Ded queét panihni jwí ípdih ã oican caá.* 16 Diosdih jéihcannit nin pah ñi jamna caá: Yeejép chājatdih ñi en ñinahca caá. Bí déedih wēi ennit, ñi bíbohíh jenah joiná caá. Dawá bí déedih bíbohna, “Weém bita chah túini wã jamna caá”, ñi niij jenah joiná caá. Jwí ípboó páant ã jenah joyát túatcan caá. 17 Nin baác ã buudúchah, ded pah cáacwã yeejép ñi náah jenah joyátbut ã buudbípna caá. Obohjeéhtih, Dios ã náahat pah chājnitboó páantjeh ājeéh ñi jumbipna caá.

Yoobópdi naáwát, yee naáwát

18 Wehá, nin yeó jáapna buudát pínah toáh jūóhna caá ã chājap. “Cristodih tubit en jéihni ã jumbipna caá”, ñi ni-ijíhah, ñiát joiná jī. Pánihna, buu dawá ñi jūúwátdih jéihnit, “Péeni yeó jáap bahnijeh ã judhna caá”, jwí niij jéihna caá. 19 Queét Cristodih en jéihnit jwí cātíh jamna yuhna, jwiitdih ñi éemp yoh bacap jī. Páant ñi bacatdih ennit, Jesúhwã yoobát ñi nihcatdih jwí jéihna caá. Queét áihwã nihna, jwíjeéh ñi ta chão tágaá. Jwíjeéh páantjeh ñi jamuchah

nihna, Cristodih en jéihnit ñi jamatdih jwíta jéihcan tagaá.

20 Obohjeéhtih, yeebdíh Túini Espíritu ã jamuchah, yeéb niहत Cristoíh dooná yoobópdi ã jamatdih ñi túi jéihna caá.* 21 Yeebdíh naóhna, “Queét ñi túi jéihcan caá”, wã niij jenah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit ñi jamuchah, yeebdíh wã naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat ã wihcatdih ñi túi jéihna caá. 22 Nin pah caá yeeni ã niijíp: “Jesús Dios ã wahní nihcan caá”, ã niijná caá. Ded “Jesús Dios wūúh nihcan caá”, niij naóhni Jesucristodih, jwí íp Diosdihbut en jéihni caá. 23 “Dios wūúh Jesús nihcan caá”, niijní jwí íp Diosjeéh ã túi jamcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wūúh caá”, ni-ijníboó jwí ípjeéh ã túi jamna caá.

24 Yeéb Jesúsdih jwíh jepahnit, ded pah ã jamat doonádi ñi joyóp jī. Páant ñi joyátjidi ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Jesúsdih, ã ípdihbut ñi túi pej jumbipna caá. 25 Nin pah Jesús jwiit áihwádi ã niij naáwáp jī: “Yeéb wājeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá”, ã niijíp jī.

26 Yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojat pínah niijná, wã naóh daácna caá. 27 Jesucristo yeebdíh Túini Espíritudih át wūhup taga. Ñijeéh jamnit, yeebdíh ã túi bohéna caá. Yoobópdi bohéna, yeeatdih ã naóhcan caá. Páant ã bohénachah, bíh bohénidih

* 2:15 Stg 1.27 * 2:20 1Co 2.10-16

ñi náahcan caá. Pánihna, ã bohéátdih joí cádahcan, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúú.

²⁸ Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh ñi túi jumúú. Pánih jumnit, ã jwúub dei jūúwúchah, úumcan, ñi tíccan niít. ²⁹ Jesucristo túini ã jumatdih yeéb ñi jéihna caá. Pánih jéihnit, nihat túi chājnit Dios weh ï jumatdihbut ñi jéihna caá.

3

Dios weh jwī jummat

¹ Jwiít dih bainí oican, “Yeébbóó wā weh caá”, Dios ã niijná caá. ã oinit jumna, jwiít ã weh caá. Pánihna, yéej chājnitboó Diosdih jéihcan, jwiít ã wehdihbut ï jéihcan caá.* ² Wā oinitá, buu Dios weh jwī jumna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwī jummat pínahdih jwī túi jéih jwuhcan caá. Jesucristo ã jígohochah, caandíh ennit, ded pah ã jummatdih jwī túi jéihbipna caá. Pánih jéihnit, caán ã jummat pah muntih, jwiítbut jwī jummat pínahdih jwī jéihna caá. ³ Det Jesucristo ã jwúub dei jūúwát pínahdih pāinitboó yéej chāj cádahnit, ã túi chājat pah muntih ï túut nuumná caá.

⁴ Nihat yéej chājnit Dios ã wutatdih yap yohnit caá. Dedé yéej chājat Dios ã wutatdih yap yohat ã jumna caá. ⁵ Cāacwā ï yéej chājatdih yohni pínah Cristo ã cāac jummatdih ñi jéihna caá.

Caánboodíh yéejat wihcan caá.* ⁶ Ded Cristo biíc dih jumni páantjeh ã yéej chājca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yéej chāj cádahcan, Cristodih jéihcan, áih nihcan caá. ⁷ Wā oinitá, yeebdíh yeenitdih ñi joyáh bojoó. Nihat túi chājnit Jesucristo yoobópdih ã jummat pah muntih, queébtut yoobópdih ï jumna caá. ⁸ Obohjeéhtih, yéej chājniboó nemépwā ï maáih ã jumna caá. Nemépwā ï maáh bácah, biíhmahjeh yeejép chājni caá. Páant ã chājatdih yoh beedáni pínah Dios wūúh nin baácboó át cāac jummap tajī.*

⁹ Det Dios weh jumna, jwī íp Dios ã jenah joyát pah queétdihbut át jenah joyát túutap taga. Pánih jenah joinít, ã wēpat íjeéh ã jumuchah, páantjeh ï yéej chājcan niít. ¹⁰ Nin pah Dios weh, nemépwā ï maáh wehbut ï jummatdih ñi jéihbipna caá: Túi chājcanit, ï déewá dih oicannit Dios weh nihcan caá. Nemépwā ï maáh weh ï jumna caá.

Jesúh wā ï míc oyat

¹¹ Yeéb Jesucristodih jwíh jepahnit, “Míc oyat caá náahap”, jwī niíj bohéátdih ñi joyóp jī.* ¹² Caín ã jummatji pah ñi jumca bojoó. Caán nemépwā ï maáih jumna, ã úuddih át mao yohop wut jī. ¿Dépanih tigaá ã úuddih át mao yohji? ñi jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wā naóh bipna caá. Caín

* 3:1 Jn 1.12 * 3:5 Jn 1.29 * 3:8 He 2.14-15 * 3:11 Jn 13.34; 15.12

yéej chājni jumna, ā úudboó túi chājni ā jumatdih iijnit, caandih āt mao yohop wut jī.*

13 Páant tigaá yéej chājnitboó yeebdih ī enihcan caá. Pánihna, ī en jūihñuchah, “¿Dépanih tigaá weemdih ī en jūih?” ñi niij jenah joicá bo-joó. 14 Yeejép chājnit, iiguípna bejnit pínah jwī jumap yuh jī. Obohjeéhtih, bue jeáboó bejnit pínah jumna, táiniboodih túut nuumná caá jwī chājap. Jesúhwādh oina, jwiít dih ā túut nuumátdih jwī jéihna caá. Ded cāacwādh oicanni iiguípna bejni pínah ā jumna caá.* 15 Ded ā déedih enihcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandih ā jumap. Pánih jumna, Dios ā enechah, cāacdh mao yohni bíc yoobó ā jumna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ā jumcan níit”, ñi niij jéihna caá. 16 Ded pah oyat ā jumatdih nin pah jwī jéihna caá: Jwiít dih búdí oina, Diosjeéh páantjeh jwī jumap pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ā wun wūhup jī. Páant ā wun wūhatdih náhnit, “Caán oyat yoobát caá”, jwī niij jéihna caá. Pánihna, jwiítbut wunna yuhna, jwī déewādh túi oinit, teo wáacat caá náahap.* 17 Dawá bí dée bíbohni, ā dée panihni moh yéejnidih enna yuhna, caandih jīgah en teo wáaccan, Diosdh ā oican caá. 18 Pánihna, wā weh panihnitá, “Bitadh wā oina caá”, niijná, jacjeh pohba

niijcát caá náahap.

Humcanjeh, Diosjeéh jwī jumap

19 Cāacwādh túi oina, Dioíhwā jwī jumatdih jwī jéihna caá. Pánihna, ā peéh chājat pínahdh úumcanjeh, ājeéh jwī túi jumna caá. 20 “Yéejat jíib weemdih ā jumna nacaá”, jwī niij jenah joyóchah yuhna, Dios nihatdih jéihni jumna, jwī jenah joyátdihbut ā túi jéihna caá. Pánih jéihna, áihwā jwī jumatdih jwī túi jenah joyát pínah niijná, jwiít dih ā teo wáacpina caá. 21 Wā oinitá, “Dios wā yéejatdih āt yoh tagaá”, niij jenah joinit, úumcanjeh, Diosjeéh jwī túi jumna caá. 22 Pánih jumnit, Dios ā wutatdih jepahna, ā weñat pínahdh jwī chājachah, caandih dedé jwī úubátdih jwiít dih ā wūhbpina caá. 23 Nin pah jwiít dih ā wutna caá: “Wā wūh Jesucristodih túi jenah joinit, bita áihwādhbut ñi oyoó”, āt niijp wut jī.* 24 Dios ā wutatdih túi jepahnitboó ájeéh ī túi jumna caá. Dios íjeéhbut ā túi jumna caá. “¿Dios wājeéh ā jum níit?” jwī niij jéihíhichah, Dios jwiít dih ā wūhni Túini Espíritu “Jájuh, Dios majeéh ā jumna caá”, ā niij jéihyana caá.

4

Cristodih enihcannitdih ded pah jwī jéihyat

* 3:12 Gn 4.8 * 3:14 Jn 5.24 * 3:16 Jn 15.13 * 3:23 Jn 13.34; 15.12,17

¹ Wā oinitá, “Túini Espíritu weemdíh nin pah ā niíj naáwát túutna caá”, niíj yeenit, dawá ĩ jumna caá. Pánihna, Dios ā naáwát túutni ā jumatdih jéihyat túut niijná, ded pah ā naáwát dih ĩi túi joyoó. Dios naáwát biíc yoobó ā naóhcah, ĩi joyáh bojoó. ² Yoobópdih Túini Espíritu ā naáwát túutni nin pah ā niíj naóhbipna caá: “Jesucristo jwiít panihni cáac jumna yuhna, Diosjeh át jumap wut jī”, ā niijbípna caá. Páant niijní Dios ā wahní ā jumna caá. ³ Obohjeéhtih, nemépwā ĩ maáh ā wahniboó, “Jesús Dios nihcan caá”, ā niijbípna caá. Páant niijní Dios ā wahní nihcan, Cristodih en jéihniíh caá. Cristodih en jéihniíhwā dawá ĩ jumap pínah doonádih ĩitát joi tágaa. Bue nin baácboó dawá ĩ jumna caá.*

⁴ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Dioíhwā ĩi jumachah, Túini Espíritu ĩijeéh ā jumna caá. Jesús dih jepahcannit, nemépwā ĩ maáh ā wēpat chah, Túini Espírituboó ā wēpna caá. Pánihna, yeebdíh ĩ yee naáwáchah yuhna, caán ā wēpatjīh queétdih yap yohnit ĩi jumna caá. ⁵ Queétdioó Dioíhwā nihcah, ĩ bohéatbut Dioíh nihcan caá. Bitá Dioíh nihcannit, ĩ bohéatdih ĩ túi wēi joiná caá.* ⁶ Obohjeéhtih, Dioíhwā jumna, ā naáwát dih jwī bohénachah, áihwāboó jwiít dih ĩ túi wēi joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwī

naáwáchah, ĩ joiíhcan caá. Pánihna, Dios naáwát dih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ā jumatdih ĩi jéihbipna caá.*

Dios oini caá

⁷ Wā oinitá, oyat wēpat Dios jwiít dih ā wūhchah, bita áihwādih jwī oi jīh. Det bitadih túi oinit Dios weh ĩ jumna caá. Pánih jumnitjeh Diosdih jéihnit, ájeéh ĩ túi jumna caá. ⁸ Dios oini ā jumachah, bitadih oicannit, Diosdih jéihcan, ájeéh ĩ jumcan caá. ⁹ Dios ā wūh biíc jumnidih nin baácboó át wah deyanap tajī, ā wēpatjīh Diosjééh wēinit, páantjeh jwī jumap pínah niijná. Pánih chájna, ded pah ā oyatdih jwiít dih át jéihyanap tajī.* ¹⁰ Oyat yoobát nin pah caá ā jumap: Diosdih jwī oyat pah nihcan, jwiít dih Diosboó ā oyat pah caá oyat yoobát ā jumap. Jwiít dih búdí oinit, jwī yéejat jīb iigúipna bejat déejidih túi ubat túut niijná, Dios ā wūhdih át wan wūhat túutp wut jī.

¹¹ Wā oinitá, Dios jwiít dih caan páh búdí ā oyochah, jwiítbut túi míc oyat caá náahap. ¹² Nihat Diosdih encannit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, jwī míc oyochah, Diosjeh jwījeéh ā jumna caá. Páant ā jumachah, ā náah yacat pah ā oyatjīh bitadih jwī túi teo wáacna caá.* ¹³ Dios jwiít dih áih Túini Espíritudih át wūhap taga.

* 4:3 Mt 7.15; 2Jn 7
Jn 1.18

* 4:5 Jn 15.19

* 4:6 Jn 8.47

* 4:9 Jn 3.16

* 4:12

Páant jwĩjeéh ã jumuchah, “Dios biícđih wã jumna caá. Wãjeéh caanbút ã jumna caá”, jwĩ niĩj jéihna caá.* 14 Jwĩ íp ã wũúhdih nin baácboó át cãac jummat túutap tajĩ, cãacwãdih ã túi ubat pínah niijná. Páant ã cãac jummat túutnijidih jwiítjeh jwĩ enep jĩ. Pánih ennitji, bitadih jwĩ jéih naóhna caá.* 15 “Jesús Dios wũúh caá”, niijníjeh Diosjeéh ã túi jumna caá. Diosbut ãjeéh ã túi jumna caá.

16 Dios jwiítđih ã oyatđih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, caandíh jwĩ túi jenah joiná caá. Dios nihát cãacwãdih búdí ã oina caá. Pánihna, ded bitadih oini Dios biícđih ã jumna caá. Diosbut ãjeéh ã jumna caá. 17 Pánih Dios biícđih jumna, caandíh, bitadihbut jwĩ túi oina caá. Pánih oina, cãacwã ã yéejat jíib peéh chãjat yeó jáapđih úumcanjeh, jwĩ túi jumbipna caá. Cristo ã íp Dios biícđih ã jumuchah, jwiítbut nin baácboó jum jwahna, biíc yoobó caán biícđih jwĩ jumna caá. Pánih jumnit, ã jwũub dei jũúwúchah, jwĩ úumcan niít. 18 Ded Diosđih oini ã oyatđihbut jéihna, caandíh ã úumcan niít. Pánih túi oina, jwĩ oinidih jwĩ úumcan caá. Obohjeéhtih, biíhdih úumna, caán ã peéh chãjat pínahđih jwĩ úum jenah joiná caá. Pánihna, jwĩ úumnidih jwĩ oican caá.

19 Dios jwiítđih ã oi waáwáchah, jwiítbut caandíh,

bitadihbut jwĩ jéih oina caá. 20 Ded ã dée panihnidih eníhcan, “Weém Diosđih wã oina caá”, niijná yuhna, ã yeena caá. Biíhdih enna yuhna, ã oican, Dios ã enca naáhdih ã jéih oican caá. 21 Pánihna, nin pah jwiítđih Jesucristo ã niĩj wutap jĩ: **“Ded Diosđih oina, ã dée panihnidihbut oyat caá náahap”**, ã niijíp jĩ.*

5

Dios weh yéejatđih ã yap yohat

1 Det Jesúsđih “Dios ã wahni Cristo caá”, niijnít, Dios weh ã jumna caá. Det jwĩ íp Diosđih túi oinit, ã wehdihbut ã oina caá. 2 Diosđih oina, ã wutatđih jepahnit, ã wehdihbut jwĩ oyat yoobópdih ã jummatđih jwĩ jéihna caá. 3 ã wutatđih jepahnajeh, Diosđih jwĩ túi oina caá.* Caandíh oina, jwiítđih ã wutat wái náah jumni nihcan caá.* 4 Det Dios weh jumna, yéej chãjatđih ã jéih yap yohna caá. Jesucristo ã wēpatđih túi jenah joiná, Diosđih jéihcannit ã jenah joyát pah, jwĩ jenah joicán niít. 5 “Jesús Dios wũúh caá”, niĩj jenah joiníjeh yéejatđih náahcan, ã yap yohna caá.

Dios wũúh ded pah ã jummat

6 Jesucristo nin baácboó át cãac jumap tajĩ. ã tewat pínah jãtíh, Juan Daabánidih ã daabáát túutap jĩ. Túttimah,

* 4:13 Ro 8.9; 1Jn 3.24 * 4:14 Jn 3.17

* 4:21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31 * 5:3

cruzboó wun wūhna, āih meépdih ā yohop jī. Pānihna, mahjīh ā daabáátdih, cruzboó āih meép ā yohatdihbut náhnit, Dios wūh ā jumatdih jwī jéihna caá. Túini Espíritubut “Nin Dios wūh tigaá”, jwiitdih ā niij jéihyana caá. Caán Túini Espiritu yeecan, yoobópdih naóhni caá. ⁷⁻⁸ Pānihna, Jesús Dios wūh ā jumatdih nit biic peihcannit jéihyanit ī jumna caá: Túini Espiritu jwiitdih ā jéihyanachah, mahjīh ā daabáátjidih, āih meép ā yohatjidihbut jenah joinít, Jesús Dios wūh ā jumatdih jwī jéihna caá. ⁹ Cāacwājeh ī naáwáchah joiná, “Caán yoobópdih tigaá”, jwī niijná caá. Páant niijnítidih jwī joiná yuhna, jwī lip ā wūhdih naóhna, cāacwā ī naáwát chah ā jumachah, caánboodih táí joyát caá náahap.* ¹⁰ Dios wūhdih ded táí jenah joiní “Jesús Dios wūh ā jumat dooná yoobópdih tigaá”, ā niij jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ā wūhdih ā naáwátidih joyáh bojni “Dios yeeni caá”, ā niijná caá. ¹¹ Nin pah Dios jwiitdih ā niij jéihyana caá: “Wā wūhdih táí jenah joinít, páantjeh wājeéh ñi jumbipna caá”, ā niijp jī. ¹² Dios wūh Jesúsdi ded táí jenah joiní, Diosjeéh páantjeh ā jumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesúsdi jepahcanni, Diosjeéh ā jumcan niit.*

Juan ā pée naáwát

* **5:9** Jn 5.32-37; 8.18 * **5:12** Jn 3.36
11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1jn 3.21-22

¹³ Yeéb Dios wūhdih táí jenah joinítidih naóh daácna caá wā chājap, páantjeh Diosjeéh ñi jumat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná.*

¹⁴ Dios ā náahat pah caandih jwī wúbúchah, jwiitdih ā joyátidih jwī táí jéihna caá. Pānih jéihna, umcanjeh caandih jwī wúbhna caá. ¹⁵ Páant ā joyátidih jéihna, “Wā wúbátidih āt wūh tagaá”, jwī niij jéihna caá.*

¹⁶⁻¹⁷ Yeéb ñi dée panihni ā yéj chājachah ennit, Diosdih ñi wúbú, ā yéj jīb caandih iiguipna ā wahcat pínah niijná. Páant ñi wúbúchah, Dios caandih ā túut nuumbípna caá, ājeéh páantjeh ā jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, ded Cristodih páantjeh náahcan, yap yohnit, āihwādihtub eníhcan, iiguipna ā bejbipna caá. Pānihniboodih ñi wúbát pínahdih wā wutcan caá. Nihat yéj chājat Diosdih yap yohat míc caá. Obohjeéhtih, bih yéj chājat iiguipna ā bejat túutcan caá. Pānih chājnitdih caá wúbát náahap, ī túut nuumát pínah niijná.

¹⁸ Dios wūh Jesús āihwādihtub ā táí en daoná caá, nemépwā ī maáh queétdih ā yéjacet pínah niijná. Pānihna, “Dios weh páantjeh ī yéj chājcan caá”, jwī niij jéihna caá. ¹⁹ “Jwiitboó Dioíhwā jwī jumna caá. Obohjeéhtih, nihat Diosdih náahcannitdih Satanás caá ā wutap”, jwī niij

* **5:13** Jn 20.31 * **5:15** Mt 7.7-11; Lc

jéihna caá. ²⁰ “Dios wũúh nin baácboó cãac jumnit, Dios yoobát dih jwĩ jéihyat pínah niijná, jwiít dih ã jéihyanap jĩ”, jwĩ níj jéihna caá. Pánihna, Diosjeéh tui jumnit, ã wũúh Jesucristojeé hbat jwĩ tui jumna caá. Jesucristo Dios yoobát jumna, páantjeh Diosjeéh jwiít dih ã tui jummat túutna caá.* ²¹ Wã weh panihnitá, jñi tui chãja chaáh! Pãpnidih ñi wēi hũbhca bojóo.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Juan

* 5:20 Jn 17.3

2 JUAN

Queétdih ã túyat tútat

1 Weém Juan, Jesúihwādh waóhni, meém Dios ã ñíonihdih ma weh panihnit-dihbut wā daác wahna caá. Yoobópdi yeebdíh wā oina caá. Weém biícjeh pohba nihcan, nihat táini doonádh jéihnitbut yeebdíh ã oina caá. ² Jwiít nihat caán táini doonádh jepahnit jumna, caandíh jwí táí jenah joí cádahcan níit. Pánih jumna, yeebdíh búdí jwí oina caá. ³ Dios jwí íp, Jesucristo ã wūúhbut búdí oinit, yeebdíh ã jīgah en teo wáaca naáh, ñi táí jummat pínah niijná.

Míc oyat tútat

⁴ Jwí íp jwiít nihatdih ã wútat pah, Jesús ã bohéatdih biquína ma weh panihnit ã táí jepahat doonádh joinít, búdí wā wēina caá.* ⁵ Némá, buu meemdíh wā naáwát jáap wútat nihcan caá. Jesúsdi jwíih jepahnit jwí jumuchah, nin pah jwiítidih ã niij wútap jī. “**Ñi míc oyoó**”, ã niijp jī. Pánihna, jwíjeéh jumnitdih jwí oyat dée caá.* ⁶ Diosdi yoobópdi oinit, ã wútat pah jwí táí chājipna caá. Pánihna, jwíih jepahnit ñi joyátji pah buubut nin pah yeebdíh wā wútna caá: Bitadih oinit, ñi táí teo wáaca.*

Dawá yeenit ã jummat

⁷ Páant niijná, nin pahbut yeebdíh wā naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó ã cáac jummat dooná yoobópdi nihcan caá”, niijnít, dawá ã yee bohéna caá. Det páant yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jāihni pah ã jumna caá.* ⁸ ¡Queétdih ñi táí chāja chaáh! Cristodih ñi teo wūhat jūib ñi buudcát pínah niijná, ã yee bohéatdih ñi jepahca bojoó. Yeéb yoobópdi Jesúsdi ñi pée cádahcatdih ennit, Dios yeebdíh chah táini ã chājipna caá.

⁹ Det Cristoíh bohéatdih cádahnit, “Wā jenah joyát caá chah ã túyap”, niij jenah joinít, jwí ípíhwā nihcan caá. Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit, Dios jwí ípíh, ã wūúhjīhbut táí biícdi ã jumna caá.* ¹⁰ Pánihna, “Cristoíh naáwátidihjeh caá wā bohénap”, niijná yuhna, mácah bohéatdih naóhni ñi pebhna ã jūibínachah, caandíh wēi jwāáhanjeh, ñíih muudíh ñi waadát tútca bojoó. ¹¹ Páant mácah bohéatdih naóhna, Cristoíh bohéatdih náahcan, yeejép chājni caá. Pánihna, caandíh wēi jwāáhniboó yeejép chājnidih teo wáacna caá ã chājap. Páant ñi chājca bojoó.

Ã pée naáwát

¹² Yeebdíh chah naáwíhna yuhna, caandíh wā daáquihcan caá. Obohjeéhtih, yeéb biícdih míc wéheat túut niijná,

* 1:4 3Jn 3

* 1:5 Jn 13.34; 15.12,17

* 1:6 Jn 14.15,23-24; 1Jn 5.3

* 1:7 Mt

7.15; 1Jn 2.18; 4.1-3

* 1:9 1Jn 2.22-23; 4.15

yeebdíh enedih wã bejihna
caá. Pánih múic wéhenit, jwiít
nihat biíc dih jwĩ táí wēibipna
caá.*

¹³ Ninjĩh bóli, ma jwan
panihnih, Dios ã ñíonih, mi
weh meemdíh ĩ túyat túutna
caá.

Páant bóojeh tigaá wã
naáwát.
Juan

* 1:12 3Jn 13-14

3 JUAN

Gayodih āt túyat tútat

¹ Weém Juan, Jesúihwādh waóhni, meém Gayo, búdei wā oinidih nin náodih wā daác wahna caá.*

² Wā dée panihni, wā oini, Dios biicdih ma túi jumatdih wā jéihna caá. Caán biicdih ma túi jumat pah, ma túi yapat pínah, míih bácahbut ā túi jumat pínahdihbut meemdih wā wábhna caá. ³ Biquína Jesúihwā wā pebhna joinít, ded pah ma jumat doonádih jwiít dih ī naáwáp be. “Cristo ā náahat pahjeh Gayo yoobópdi h āpī chājna caá”, ī niúj naáwáp be. Páant ī niijíchah joinít, búdei wā weñep be.* ⁴ Det wā bohénit, wā weh panihnit, Dios ā náahat pahjeh ī túi chājat doonádih joinít, búdei wāpī wēina caá.

⁵ Wā chéen, wā oini, Jesúih doonádih bohé jibnitdih ma jéihca naáhwā ī jumwachah yuhna, ma teo wáacachah, ā túina caá. Páni h teo wáacna, jwī Maáh Jesúsdi h yoobópdi h jepahni ma jumna caá. ⁶ Biquína queét bohé jibnit jwī pebhna joinít, jwiít Jesúihwā jwī míic wáacachah, “Gayo jwiít Jesúihwādh ā túi oina caá”, jwiít dih ī niijíp jī. Páni hna, ma pebhna ī jwáub juibínachah, queétdih búdei ma teo wáacá, bohé péanit, ī túi jwáub jib bejat pínah niijná.

Páant míic teo wáacatdih Dios áihwādh ā náah yacna caá.

⁷ Queét Jesúih túini doonádih bohé jib bejna, Diosdi h jéihcannitboó ī teo wáacat pínahdih īpī náahcan caá.

⁸ Páni hna, jwiít Jesúihwāboó queétdih wēi jwāáhnit, jwī teo wáacat dée caá. Páni h teo wáacna, queét biicdih jwiítbut Dios yoobópdi h ā naáwátdih bitadi h jwī jéihyana caá.

Diótrefes yeejép ā chājat

⁹ Caanjī h moón Jesúihwādh wā daác wahap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacáchah yuhna, Diótrefes wūt jumni, caanjéh wutni jumí hna, weemdih āt jepahcap wut be. ¹⁰ Páni hna, űi pebhna wā juibínachah, ded pah ā chājatjidi h yeéb Jesúihwādh wā naóh beedábipna caá. Weemdih yeejép āpī naóh yacna caá. Chah yeejépbut āpī chājna caá. Jesúihwā áih túini doonádih naóh jibnitdih wēi jwāáhcan, áih mūdih āpī waadát túutcan caá. Bitá caanjī h moón Jesúihwāboó bohé jibnitdih ī wēi jwāááchah ennit, caánboó “Queét bohé jibnitdih űi wēi jwāáhca bojóó”, āpī niúj wutna caá. “Queétdih űi wēi jwāáát jīb jwiít Jesúihwā jwī míic wáacapboó űi jwáub waadca bojóó”, āpī niijná caá.

¹¹ Wā oini, det yeejépwā ī chājat pah chājcanjeh, túi chājnitboodih ma en yacaá. Túi chājnit Dioíhwā ī jumna caá. Obohjeéhtih, yeejép

* 1:1 Hch 19.29; Ro 16.23; 1Co 1.14 * 1:3 2Jn 4 * 1:11 1Jn 2.29; 3.6,9-10

chājnitboó Diosdih jéihcannit
ĩ jũmna caá.*

Demetrio ã túi chājat

¹²Demetrio wūt jũmnbodíh
nihat cāacwā ĩ túi wéhena
caá. Dios ã náahat pah
ã túi chājatdih enna, túini
ã jũmatdih ñi jéihna caá.
Weembút caandíh páant tigaá
wā niijíp. Páant wā niiját
yoobópdi h ã jũmatdih ñi
jéihna caá.

Ã naóh péaat

¹³Meemdíh chah naáwíhna
yũhna, caandíh wā daáquíhcan
caá. ¹⁴Waícanjeh meemdíh
enedih wā bejíhna caá.
Caanná jũibínit, meemdíh wā
míc wéhebi pna caá.*

¹⁵Dios meemdíh ã teo
wáaca naáh, ma túi jũmat
pínah niijná. Ninjĩh jũmnit
jwĩ chéenwābũt meemdíh ĩ
túyat túutna caá. Caanjĩh
moón jwĩ chéenwā nihat ĩ túyu
naáh.

Páant bóojeh tigaá wā
naáwát.
Juan

* 1:14 2Jn 12

JUDAS

Queétdih ã túyat tútat

1 Weém, Judas* Santiago úud, Jesucristodih teo wāhni, yeéb Jesúihwādhin nin náodih wā daác wahna caá. Jwī líp Dios yeebdíh oinit, át níwip tagaá, áihwā ñi jumat pínah niijná. Jesucristo yeebdíh ã túi wapna caá, caandíh ñi túi jenah joí cádahcat pínah ni-ijná. ² Dios yeebdíh búdí oi jīgah ennit, ã teo wáaca naáh, ájeéh ñi túi jumat pínah niijná.

Yee bohénit ded pah í jumat

³ Wā oinitá, Dios jwiít dih iiguípna jwī bejat déejidih ã túi ubatdih búdí daác wahíhna yuhna, mácah daacát caá weemdíh náahap, bita yeebdíh í yee bohéatdih ñi yap yohat pínah niijná. Pánih yap yohna, Jesucristoíh bohéatboodíh ñi cádahca bojoó. Caandíh joiná, Jesucristodih ñit túi jepahap tagaá. Caán bohéat páantjeh bíic yoobó ã jumna caá. Á túut nuumcán níit. ⁴ Yeéb ñi jéihcah yuhna, biquína yeejépwā Diosdih náahcannit, ñi pebhna íit juibínap tagaá. Níjeéh jumnit, nin pah yeebdíh í níij yee bohéna yuh caá: “Dioíhwā ñi jumachah, yeéb bita yaádhjñh ñi yéej chājachah enna yuhna, yeebdíh oina, ã peéh chājcan níit”, í níij bohéna yuh caá. Jwī Maáh Jesucristo bíicjeh jumnidih

yap yohna, “Caandíh jepahat ã náahcan caá”, í níij bohéna yuh caá. Páant bohénitdih Dios ã peéh chājat pínahdih jon jātíh ã naáwát dih naóh yapanit íit daacáp tají.*

Dios queétdih ã peéh chājat pínah

⁵ BHH nindih ñi túi jéihyechah yuhna, yeebdíh wā jwūub náhniana caá. Dios judíowā Egipto baácboó jumnitdih ã bacaat túttimah, íjeéh jumnit caandíh jepahcannitdih át mawap wut jī.* ⁶ Biquína ángelwādhin ã chājatjidihbut ñi náhninaá. Queét Dios ã wutatdih íit jepahcap wut jī. Nump maáta Dios queétdih ã waadánachah yuhna, queétboó chah maáta íit jumíhip wut jī. Pánihna, Dios ã jumat tútatjidih í cádahat jíib dupánapboó yohnit, ítah tōp panihnijñh Dios queétdih át chéo jwejep wut jī. Péeni yeó jáapdih queét ã chéo jwejnitdih ã peéh chāj bipna caá.* ⁷ Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moón, pehbbit jumni tútchinadih moonbát ded pah í yapatjidih ñi náhninaá. Yaádhdhin yeejé chājnit, neoná míicjehbut búdí yeejé íit chājap wut jī. Páant í chājatji peéh Dios queétdih át cáo yohop wut jī. Páant ã cáo yohochah, iiguípboó jumnit, yeejé í yapat ã buudcán níit. Pánihna, iiguípboó Dios queétdih ã peéh chājatdih náhninit, caandíh nihat

* 1:1 Mt 13.55; Mr 6.3 * 1:4 2P 2.1-2
* 1:7 Gn 19.1-24; 2P 2.6

* 1:5 Ex 12.51; Nm 14.29-30 * 1:6

cāacwādhī tūi jepahat caá náahap.*

8 Páant yeejép ĩ chājatji pahjeh m̄antih, yeebdíh yee bohénitboó bíic yoobó ĩp̄i chājna caá. Pánih chājnit, “Oo júmat jígo hat déedih wā enechah, Dios nin pah ā chājat tūtup be”, niij yeenit, queétjeh ĩih bācahdih ĩp̄i yéejana caá. Jwī Maáh Jesucristodih jepahcan, āih cāacwā ĩ maátadihbut ĩp̄i jepahcan caá. Ángelwādhī “Queét táicannit, dedé pínah nihcan caá”, ĩp̄i niijná caá.* 9 Obohjeéhtih, jon jātih Moiséih bācahjidih ub bejihna, ángelwā ĩ maáh Miguel* nemépwā ĩ maáh Satanásjīh ĩt míc jūihñup wut jī. Pánih míc jūihnit, Satanás “Caán Moisésji cāacwādhī ā mawachah, āih bācah wīih pínah ā jumna caá”, āt niij yeejip taga. Obohjeéhtih, páant ā yee naáwáchah joiná yuhna, Miguelboó, Satanásdih naóh yaccan, “Wā Maáh meemdíh ā peéh chāja naáh”, āt ni-ijéhjip taga.* 10 Obohjeéhtih, yeebdíh yee bohénitboó ded pah ángelwā ĩ jummat, Jesucristo ā wēpatdihbut jéihcan, “Queét dedé pínah nihcan caá”, niijnít, ĩp̄i yeejép naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah yeejép chājat pínahdih ĩ tūi jéihna caá. Nuñúpwā jenah joicánjeh ĩp̄i chājat pah, queétboó yeejép ĩp̄i chājna

caá. Páant yeejép ĩ chājat jīb, Dios queétdih búdí ā peéh chājbipna caá.*

11 Caín ded pah yeejép ā chājatji pahjeh m̄antih queétbut ĩp̄i chājna caá.* Balaam* dinerodih búdí bidnit, ā yee bohéatji pahjeh m̄antih, queétbut dinerodih bidnit, yeebdíh ĩ yee bohéna caá. Coré* Diosdih ā yap yohat peéh Dios caandíh ā mao yohatji pahjeh m̄antih, yeebdíh yee bohénit caandíh ĩ yap yohochah, queétdihbut ā mao yohbipna caá. Pánihna, Dios queétdih ā peéh chājachah, queét búdí yeejép ĩ yapbipna caá. 12 Yeéb Jesúhwāboó ā oyatdih wēi jenah joinít, bíicdih ñi jeéméchah, queét yeenit jumna yuhna, tíccanjeh, ñijeéh ĩp̄i jeémpna caá. Pánih jeémpnit, ĩ weñat pínahdihjeh jenah joinít, bíicdih ñi tūi jummatdih ĩ yéejana caá. Nin pah queét ĩ jumna caá: Mah tólihnaadhī johlit ā joh yapanachah, mah ā buugcát pah, “Bohénit jwī jumna caá”, niijná yuhna, tūi jenah joicánnit jumna, bitadih ĩp̄i teo wáaccan caá. Nin pahbut ĩ jumna caá: Quehe wihcanni nahna wanni pah ā jumachah enna, ā mínah caandíh āp̄i dug yohna caá. Pánihat pah, cāacwādhī yee bohénitboó wannit pah ĩ jumachah, Dios iiguipna queétdih ā

* 1:8 2P 2.10 * 1:9 Dt 34.6; Dn 10.13,21; 12.1; Ap 12.7 * 1:9 Zac 3.2; 2P 2.11

* 1:10 2P 2.12 * 1:11 Gn 4.3-9; He 11.4; 1Jn 3.12 * 1:11 Nm 22.1-35; 31.16;

2P 2.15-16; Ap 2.14 * 1:11 Nm 16.1-35 * 1:12 2P 2.17

bejat túutbipna caá.* ¹³ Nin pahbut ì jamna caá: Búdì mājdhì jamni bádì nolihatna māj jwējdih moópni búdì wījnìdih āpī yohna caá. Pánihat pah tigaá, queét yeejép wā Dios ā watatdih jepahcannit, cāacwādih ìpī yeejép chājap. Nin pahbut ì jamna caá: Dios ā bejat túutni namá panìhnìdih cúiwā ì bejcat pah, Dios queétdih ā bohéat túutat pah ì bohécan caá. Páant ì yee bohénachah, Dios queétdih peéh chājnit, páantjeh tūbit dupánapboó ā jumat túutbipna caá.

¹⁴⁻¹⁵ Adán ā jūima Enochoó,* Dios naáwát dih naóh yapaniji nin pah āt niij naóh yapajip taga: “Nihat cāacwādih ñíwat túut niijná, jwī Maáh dawá āih táinit ángelwā biíc dih ā dei jūóh bipna caá. Pánih ñíonit, Diosdih náahcannitboó yeejép ì chājatji jīb ā peéh chāj b ipna caá. Queét yeejép wā Diosdih yeejép ì naáwátji jīb but ā peéh chāj b ipna caá”, āt niijjip taga. Pánih naóhna, yeebdíh yee bohénitdihbut naóhna āt chāj j ip tagaá. ¹⁶ Queétdih ded pah ā yapachah, Diosdih, bitadìhbut yeejép ìpī wéhena caá. Yeejép jenah joinít, ì náahat pahjeh ìpī chājna caá. “Yeeb túi joinít ñi jumat chah, weém wā túi jéih bohéna caá”, ìpī niijná yah caá, bita queétdih wēinit, ì túi jepahat pínah niijná.

Yeebdíh nin pah jumat caá

náahap

¹⁷ Obohjeéhtih, yeebboó, wā oinitá, Jesús ā naáwát túutnitboó ded pah ì niij bohéatjdih ñi túi náhninaá. ¹⁸ Nin pah yeebdíh ìt niij bohénap wut jī: “Péeni yeó jáapna Dios naáwát dih, āih cāacwādihbut tūbit deohnit, ì náahat pahjeh cāacwā yeejép ì chāj b ipna caá”, ìt niijjip wut jī.* ¹⁹ Páant ì niijnitjiboó yeeb biíc dih ñi jumatdih ì yeejana caá. Queét Jesús dih jepahcannit ì jumat chah, Túini Espírìtu ìjeéh ā wìhcah, ì weñat pínahdìh jeh ìpī chājna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, yeebboó, wā oinitá, yeó jáap jumat pah Túini Espírìtu ā wēpatjìh wūbhñit, Jesucristodih chah ñi túi jenah joyoó. ²¹ Pánih chājnit, yeebdíh búdì ā oyatdih náhnìnit, ā oyat chah jéihyat túut niijná, ā náahat pah ñi túi chājjaá. Pánìhna, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh búdì oi teo wáacnit, páantjeh ājeéh ā jumat túutat pínahdìh ñi wēi páñaá.

²² Biquína Jesucristodih tac yoób túi jenah joinít dih ñi jīgah en teo wáacá, Jesús dih yoobóp dih ì jepahat pínah niijná. ²³ Bitaboó yee bohéatdìh jepah jwíhñitdìh Jesús ìh táini doonádìh ñi wēp naáwá, caandìh jepahnit, iiguípna ì bejcat pínah niijná. Bitaboó yee bohénit yeejép ì chājat pahjeh muntìh chājnitdìh ñi jīgah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pánih teo wáacat

* 1:14-15 Gn 5.18,21-24 * 1:18 2Ti 3.1-5; 2P 3.3

pónih, iñi túi chãja chaáh!
 Ì yéj chãjat pah muntih
 yeebbút biíc yoobó ñi chãjcat
 túut niijná. Ì yéj chãjatdih
 búdí íí enat caá náahap.

Diosdih ã pé wēi naáwát

24-25 Jwĩ Maáh Jesu-
 cristodih wun wūhat túutna,
 jwiít iiguípna bejnitjidih Dios
 át túi ubup taga. Pánih túi ubni
 jumna, yeebdíh ã jéih wapna
 caá, caandíh ñi cádahcat pínah
 niijná. Pánih wapna, chah
 Maáh jumnit, ã pehbhoó
 yeebdíh ã ñuhhat túutuchah,
 yéjcat wihcannit jumna, búdí
 ñi wēibipna caá.* Caanjéh
 Dios ã jumuchah, caandíh wēi
 naóhnit, “Meém chah túini,
 nihatdih Maáh jumna, chah
 wēpni, nihatdih jéihnibat ma
 jumna caá”, jwĩ niij jíh. Caán
 biíhmahjeh jumni, buubut
 jumni, páantjeh ã jambipna
 caá. Páant ã jumuchah, nihat
 cãacwã caandíh búdí Ì wēi
 naáwá naáh. Páant tíí ã jumna
 nah.

Páant bóojeh tigaá wã
 naáwát.
 Judas

* 1:24-25 2P 3.14

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát tũtat

¹ Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ lípboó caandih ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, ãih ángeldih át wahap be, ãihwã jwĩ jéihyat pínah niijná. Bahnijeh jũdhna caá, páant ã yapat pínah. ² Weém nihat wã enatji, jwĩ líp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwũub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daác wahna caá.

³ Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã jũdhũchah, det nin núodih ennit, bita ã en naáwáchah joinítbut, wã naáwátdih túi jepahnit, túi wẽinit ã jũmbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwãdih Juan ã daác wahat

⁴ Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jũmni siete tútchidih moón, Jesúhwãdih wã daác wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Caán jon jãtih jũmni, bũubut jũmni, túttimah, ã jwũub jũóhbična caá.* Caán ã chúdup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjĩh yeebdih ã teo wáaca naáh.* ⁵ Jesucristo ã oyatjĩhbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná. Dios ded pah ã jumatdih,

cãacwãdih ã náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá.* Æ wũnat túttimah, waóh boo pũd jũóhni ã jwũub wũncan niít, páant mũntih.* Pánihna, nin baácboó jũmni maáta ã chah Maáh caá.* Jwĩtdih oina, ãih meépdih yohnit, jwĩ yéejat jíib peéh chãjat déejidih át yohop tajĩ. ⁶ Pánih yohnit, jwĩtdih ãihwã chãjna, caandih wũbhniit, wẽi naóhniit pínahdihbut át chãjap wut jĩ, ã lípdih jwĩ teo wũhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wẽpni, nihat jwĩ Maáh ma jũmna caá”, Jesucristodih páantjeh jwĩ niij wẽi naóh jĩh. Páant tíi ã jũmũ nah.

⁷ ¡Jãaj! Cristo mah tólihjĩh ã jwũub dei jũóhbična caá.* Páant ã jwũub dei jũúwúchah, nihat cãacwã ã enbična caá. Caandih péoh dodh mao yohnitji, jwãagnitjibut ã enbična caá. Æ jwũub dei jũúwúchah, nihat nin baácđih moón ã yéej chãjatjidih jéihniit, búdí ã jũibipna caá.* Páant ã yarbipna caá. Páant tíi ã jũmũ nah.

⁸ Jwĩ Maáh Dios, chah wẽpni, nin pah ã niijná caá: “Weém biíhmah jũmni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jũmna, caandih wã jwũub yohat túttimah páantjeh wã jũmbipna caá. Jon jãtih wãát

* 1:4 Ex 3.14 * 1:4 Is 11.2; Ap 4.5 * 1:5 Is 55.4 * 1:5 Hch 26.23; Col 1.18

* 1:5 Sal 89.27 * 1:6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * 1:7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26;

Lc 21.27; 1Ts 4.17 * 1:7 Zac 12.10; Jn 19.34,37

jumap jĩ. Bũubut wã jumna caá. Tãttimah, wã jwũub jũõhbipna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹ Weém, Juan, Jesúih jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúih túini doonádih wã naáwát jĩb yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdĩhbat ĩ yéj chãjachah yũhna, Jesús ã teo wáacatjĩh caandĩh wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiit nihat jwĩ Maáh ã jumna caá. Dios naáwát dih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jĩb Patmos wãt jumni quewaboó ĩ yohani wã jumna caá. ¹⁰ Ninjĩh jumna, biíc chooát yeó jáapdih Túini Espĩritu ã wēpat weemdĩh búdí ã jumuchah, ũoni pah wã jumap be. Páant oo jumat panihatdih wã enat pónih, wã tãahmant Jesucristo wēpép aĩ wēhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo aĩ yáanap be. ¹¹ Nin pah weemdĩh aĩ niijíp be: **“Bũũ ma enat pĩnahdih ma daacá. Pánih daác péanit, Asia baácboó jumni siete tãtchinadih moón wĩhwãdih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tãtchidih moondĩh yuh buca ma daác wahaá”,** ã niijíp be.

¹² Páant ã niijĩchah joinít, weemdĩh wēhenidih enat tãut

niijná, wã tac páud ñũhap be. Pánih tac páud ñũhnit, orojĩh ĩ chãjniji siete jĩ cáagat nah-najih ĩ jĩ cáagni páhanadih wã enep be. ¹³ Caan náhna cãtĩh ñũhni cãac pah jĩgohi Jesucristodih wã enep be. Aĩh jĩtcha páha biíc yoobó bũug ñájni yégueh chóodih ã dũwúp be. Orojĩh ĩ chãjniji tõpdih jõõh poómp yoób juí wái chéoni ã jumap be.* ¹⁴ Aĩh waó yoóc túi baabní ã jumap be. Aĩh quíibnabat tũ õopát tõpna pah ã iiguíp be.* ¹⁵ Aĩh jĩtchanabat túi itĩni quenalih naa pánih yeh iigní ã jumap be. ã wéheat búdí dóo yáaat pah ã yáanap be.* ¹⁶ Aĩh jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwãdih ã bíbohóp be. Íbat naa chénaboó jaco jumni eeép naadĩh ã chãác tewep be. Yeó iigát pah aĩh móot ã yeh iiguíp be.

¹⁷ Caandĩh ennit, aĩh jĩtcha pebh wũnni pah wã bũugúp be. Páant wã bũugúchah ennit, caán aĩh jéihyepmant bóo téihyajĩh weemdĩh teo jãhanit, nin pah ã niijíp be: **“Ma úumca bojoó. Weém biĩhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandĩh wã jwũub yohat tãttimah páantjeh wã jumbipna caá.”** ¹⁸ Weém báadhniyeh caá. **Wũnni wãih jumap yuh jĩ. Jwũub boo pud jũõhni wã jwũub wũncan niit,**

* 1:8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

* 1:13 Dn 7.13; 10.5

* 1:14 Dn 7.9

* 1:15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6

* 1:17 Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

páant muntih. Jwúb booni jumna, cáacwãdihbut wã jéih jwúb boot tútna caá. Cáacwã iiguipna ã bejat déedih weemjéh táí ubni caá. ¹⁹ Buntéh ma enatjidih ma daacá. Buh ded pah ã jummatdih, túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ma daacá. ²⁰ Nin siete cúiwã wã jéihyepmant bóo téihyamant wã bíbohnidih ma táí beh joicáh, buh meemdih wã naóhbpna caá. Orojih ã chãjniji siete jíí cáagat nahnajih ã jíí cáagni páhanadidihbut wã naóhbpna caá. Caán siete cúiwã siete tútchinadidih moón wíhwã ã maáta panihni ã jumna caá. Queét wã naáwãtdih naóh yapanit ã jumna caá. Orojih ã chãjniji siete jíí cáagat nahnajih ã jíí cáagni páhana siete tútchinadidih moón wíhwã ã jumna caá. Queét wã naáwãtdih joinit ã jumna caá”, Jesucristo ã niijip be.

2

Éfeso tútchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tútat

¹ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwúb niij naáwáp be, páant muntih: “Éfeso tútchidih moón wíhwã, queétdih waóhndidihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Wã jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwãdih bíbohni caá wã jumap. Orojih ã chãjniji siete jíí cáagat nahnajih ã jíí

cáagni páhana cátlh jibni caá, ded pah ã iigát jummatdih jéihyat tútn niijná. Pánih chãjna, yeéb wíhwãdih en bejna caá wã chãjap. Pánih en bejna, yeebdih nin pah wã niij naóhna caá: ² Nihat ñi chãjatdih wã jéih beedána caá. Wíh túini doonãdih bitadidih ñi naáwãtdih, weemdih ñi táí jenah joí cádahcatdihbut wã táí jéihna caá. Yeejé chãjnitdih ñi iiatdihbut wã jéihna caá. “Jesúh túini doonãdih naáwát náahna, jwít ã wahnit caá”, bita ã niijchah yahna, queétdih joinit, yee naóhnit ã jummatdih ñi jéihyep be. ³ Wíh túini doonãdih ñi naáwát jíib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejé yapna yahna, queét yeenitboodih ñi yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdih ñi cádahcan caá. Páant ñi chãjachah ennit, yeebdih wã wéina caá.

⁴ ‘Obohjeéhtih túinit ñi jumachah yahna, nin pah weemdih ñi yap yohna caá. Weemdih ñi jwíh táí oyatji pah buh biíc yoobó ñi oican caá. Ñi jwíh táí míc oyatji pahbut buh biíc yoobó ñi míc oican caá. ⁵ Pánihna, jwíh oina, ded pah ñi chãjatjidih náhninit, ñi jwúb tútn nuumá. Ñi yéj chãjatdih náhni dahwanit, ñi cádahaá. Pánih cádahnit, wíh túini doonãdih jwíh

jepahnit, ñi túi oyatji pah biíc yoobó ñi jwáub oyoó. Obohjeéhtih, ñi yéej chājatdih ñi cádahcah, ñíih jiiát panihni wā jwejniidih waícanjeh jwáub dúuc wáyadih wā bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wā niij naóhna caá: Yeéb Éfeso tátchidih moón ñi jwíih oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi yéejatdih ñi cádahcat jíib, páant bóojeh, ñi buudbípna caá.⁶ Obohjeéhtih, weemdíh ñi túi oican yuhna, nindih ñi túi chājna caá: Nicolaítas wāt jumnit í yéej chājatdih ñi en iiná caá. Weembút í yéej chājatdih wā en iiná caá.⁷ ‘íDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwādhíh ā naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih wā íip ā jumapboó jumni nah quehedih wā jeémát tútthipna caá.* Caa náh quehedih jeémpnitboó í jwáub wancan niít’, ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijp be.

Esmirna tátchidih moón Jesúthwādhíh ā daác wahat tútat

⁸ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwáub niij naáwáp be: “Esmirna tátchidih moón wíihwā, queétdih waóhniidihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém biíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwáub yohat táttimah páantjeh wā jumbipna caá.* Wanni wáih jumap yuh jí. Jwáub boo pad jóohni wā jwáub wancan niít, páant mantih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá:⁹ Wíihwā ñi jumát jíib, yeejép ñi yapatjidih wā jéihna caá. Moh yéejnit ñi jumátidihbut wā jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ā wēpatdih bíbohniit, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwíit judíowā Diosdih jwí túi jepahna caá”, niijná yuhna, yeebdíh yeejép í yee naáwátjidihbut wā jéihna caá. Queét Dioíhwā nihcan, nemépihwā caá.¹⁰ Buu yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi áumca bojoó. Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat maáboó ā nemat tútthipna caá, weemdíh ñi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép í chājachah, í mao yohochah yuhna, weemdíh ñi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíib, yeebdíh wā pehbhoó páantjeh wā jumát tútthipna caá.

¹¹ ‘íDet molít jumna,

* 2:7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2

* 2:8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13

wíhwādhíh Túini Espíritu
ã naáwáchah, í joyoo
naáh! Det weemdíh táí
jenah joí cádahcannit í
wunat túttimah, iiguípna
bejcan, wã pehbhoó
páantjeh í jumbipna caá,*
ma niij daác wahaá”, Jesu-
cristo weemdíh ã niijp be.

*Pérgamo tútchidih moón
Jesúthwādhíh ã daác wahat
túttat*

¹² Páant niij naóh péanit,
nin pah weemdíh ã jwáub
niij naáwáp be: “Pérgamo
tútchidih moón wíhwā,
queétdih waóhndihbut nin
pah ma niij daác wahaá:

‘Weém íbat naá
chénaboó jaco jumni
eeép naadíh bíbohni wã
jumna caá. Pánih jumna,
yeebdíh nin pah wã niij
naóhna caá: ¹³ Yeéb ñi
chājatdih, ñíh tútchidih
moón í chājatdihbut wã
jéihna caá. Caanjíh
moón í maáh Satanás
caá. Caán tútchidih moón
Satanásdih jepahnit,
Antipas wūt jumni wíh
doonádih táí naóhnijidih í
mao yohop be. Caandíh
páant í mao yohochah
enna yuhna, weemdíh ñi
táí jenah joí cádahcap be.

¹⁴ ‘Obohjeéhtih, pánih
táí jenah joí cádahcan
yuhna, bainí weemdíh ñi
yap yohop be. Biquína
ñijeéh moón, Balaam
wūt jumni ã bohéátdih
í joiná caá. Jon jātíh
Balaam Balac wūt jumni

maáhdíh nin pah át
niij bohénap wūt jí:
“Judíowādhíh ma yéjeaat
pínah niijná, nin pah ma
chājaá: ‘Dios caá’, wēi ni-
ijnít, ñi wāhni jeémátdih
queétdih ma jeémát túttá.

Í weha mána nihcan-
nitjíh queétdih yeejép
ma chājat túttá”, át niij
bohénap wūt jí. Jon
jātíh judíowā caandíh
joinít, í yéej chājatji
pah híic yoobó mun
tigaá buu biquína ñijeéh
jumnitbut í yéej chājna
caá.* ¹⁵ Queét í chājat pah
bita ñijeéh moón Nico-
laítas wūt jumnit yeejép
í chājat túttatboodíhbut í
jepahna caá. ¹⁶ Páant ñi
yéej chājatdih ñi cádahaá.
Ñi cádahcah, waícanjeh
ñi pebhna bejnit, pánih
yeejép chājnitdih wã
chāác teoni íbat naajíh
wã peéh chājbipna caá.

¹⁷ ‘íDet molít jumna,
Túini Espíritu wíhwādhíh
ã naáwáchah, í joyoo
naáh! Det weemdíh táí
jenah joí cádahcannitdih
jeámant jumni maná
wūt jumni jeémátdih wã
wūhbipna caá.* Baabní
jeé naanádhíhbut queétdih
wã wūhbipna caá. Caán
jeé naanádhíh íih jáap wūt
wã daácni ã jumbipna
caá.* Bitá caán wūtdih
í jéihcan níit. Caán
jeé naadíh ubnijeh áih
wūtdih ã jéihbipna caá’,

* 2:11 Ap 20.14; 21.8

* 2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4

* 2:17 Ex

16.14-15,33-34; Jn 6.48-50

* 2:17 Is 62.2; 65.15

ma niij daác wahaá", Jesu-
cristo weemdih ã niijp be.

*Tiatira tatchidih moón
Jesúhwādh ã daác wahat
túutat*

¹⁸ Páant niij naóh péanit,
nin pah weemdih ã jwáub
niij naáwáp be: **"Tiatira
tatchidih moón wíhwā,
queétdih waóhndihbut nin
pah ma niij daác wahaá:**

**'Weém Dios wáuh caá.
Quiib tuu ópát tópnā
panih iigní, jícha túi
itíni quenalih naa pánih
yeh iigní wā jumna caá.
Pánih jumna, yeebdíh
nin pah wā niij naóhna
caá: ¹⁹ Ñi túi chājatdih
wā jéihna caá. Weemdíh
bitadidibut ñi oyatdih wā
túi jéihna caá. Weemdíh
ñi túi jenah joyátdihbut
wā jéihna caá. Bitadidih
ñi teo wáacatdihbut wā
jéihna caá. Yeejép yapna
yuhna, weemdíh ñi
cádashcatdihbut wā jéihna
caá. Jwíh túut nuumnít,
ñi túi jepahat chah buu ñi
túi chājatdihbut wā jéihna
caá.**

²⁰ **'Obohjeéhtih, pánih
túi chājnit jumna yuhna,
nin pah weemdíh ñi
yap yohna caá: Caánt
yeejép wili, Jezabel wūt
jumnih,* "Dios naáwátdih
naóh yapanih caá", niij
yeenih mi jumuchah
yuhna, mi naáwáchah
joiná, caántdih biáboó ñi
wahcan beé. Yee bohénit,**

**í weha mána nihcannitjñh
wíhwādh yeejép mi
chājat túutna caá. "Jwíh
dios caá", í niij wēi
wāhni jeémátdih queétdih
mi jeémát túutna caá.**

²¹ **Mi yeejatdih mi cádahat
pínahdih maatápdih wā
páñachah yuhna, páant
yeejép chājatdih mi
cádashícan caá. ²² Páant
mi cádashícat jíib caántdih
wā tubáp chūúábipna
caá. Mijeéh yeejép
chājnitdihbut wā tubáp
chūúábipna caá. Í yeejép
chājatdih túut nuumcán,
queétdih chah wā peéh
chājbipna caá. ²³ Mi
naáwátdih í jepahat peéh,
mi weh panihnitdih wā
mao yohbipna caá. Páant
wā peéh chājatdih ennit,
jéih beedáni wā jumatdih
nihat wíhwā í jéihbipna
caá. Ded pah í jenah
joyátdihbut wā túi jéihna
caá.* Pánihna, det yéej
chājnitdih í yéej chājat jíib
wā peéh chājbipna caá.
Det túi chājnitboodíh í
túi chājat jíibbut wā túi
chājbipna caá.***

²⁴ **'Obohjeéhtih, biquína
yeéboó caánt yeejép
wili mi bohéátdih ñi
náahcap be. Satanás ã bo-
héátdihbut ñi joyáh bojop
be. Pánihna, yeéboodíh
chah wā jwáub wutcan
niit. ²⁵ Nindihjeh
yeebdíh wā jwáub chājat
túutbipna caá: Ñi peb-**

* 2:20 1R 16.31; 2R 9.22,30 * 2:23 Sal 7.9; Jer 17.10 * 2:23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

hboó wã jwúb dei juibíat pínahdih pãinit, wã bohéatdih ñi cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷ **Det yéejatdih yap yohnit, wã wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wã waadábipna caá. Wã íp weemdíh maáh ã waadáat pah, yeebdíhbat maáta wã waadábipna caá. Pániñ maáta jumna, niñat baácđih moondíh ñi wēp wutbipna caá, Dios ã weñat pínahdih í túi chãjat pínah niijná. Í jepahcah, búdí ñi peéh chãjachah, queét í budáh bejbipna caá.*** ²⁸ **Yeebdíh baáb aáb jwúwáchah jumni cúidih wãhñit, ñijeéh weémboó wã jumbipna caá.**

²⁹ **‘Í Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwãdih ã naáwáchah, í joyoó naáh!’**

ma niñ daác wahaá”, Jesu-cristo weemdíh ã niñíp be.

3

Sardis tãtchidih moón Jesúthwãdih ã daác wahat tútat

¹ **Páant niñ naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúb niñ naáwáp be: “Sardis tãtchidih moón wíihwã, queétdih waóhñidihbat nin pah ma niñ daác wahaá:**

‘Weém Túini Espíritu niñat ã wēpatdih bíbohni caá. Siete cúiwãdihbat bíbohni wã jumna caá. Pániñ jumna, yeebdíh nin

pah wã niñ naóhna caá: Ñi chãjatdih wã túi jéihna caá. Bitá yeebdíh nin pah í niñ jenah joyóp yah caá: “Queét Jesúth túini doonáđih túi jepahñit caá”, í niñ jenah joiná caá.

‘Obohjeéhtih, páant í niñ jenah joyóchah yuhna, bainíjuh weemdíh jepahna, wãñnit panihñit ñi jumna caá. ² **Pániñ jumna, ¡Ñi túi chãja chaáh! Ñi túi chãjcat enna, Dios ã wēican caá. Jáanit panihñit, túi chãjñit ñi jumna.** ³ **Wã naáwãtdih ñi jwíih joyátjidih ñi túi jwúb náhninaá. Pániñ náhnit, wã weñat pínahdih ñi túi chãjaá. Túut nuumnít, ñi yéej chãjatdih cádahna, táiniboodíh ñi chãjaá. Weém wã niñjãtji pah ñi chãjcah, ñi náhnicah, nuumní cáac nuumúđih ã juibíat pah, yeebdíh peéh chãjadih wã bejbipna caá.***

⁴ **‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó yeejép chãjñit nihcan, quei wíhcanni yégueh ñonít panihñit ñi jumna caá. Pániñ jumna, túi baabní yégueh ñonít, wãjeéh ñi jibbipna caá.**

⁵ **Det wã naáwãtdih cádahcannit, queét pah túi baabní yégueh ñonít í jumbipna caá. Weemdíh jepahñitíh wãtnadidih wã bíbohni papélah tóliđidih**

* 2:26-27 Sal 2.8-9 * 3:3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15

ñih wãtnadih daácna, wã jwáub wio yohcan niit.* Wãjeéh páantjeh ï jumbipna caá. Wã íp ã enechah, ángelwãbut ï enechah, “Nin wñih caá”, wã niij naóhbiipna caá.*

6 ‘iDet molít jumna, wñihwãdih Túini Espíritu ã naáwáchah, ï joyoó naáh!’

ma niij daác wahaá”, Jesu-cristo weemdíh ã niijp be.

Filadelfia tátchidih moón Jesúhwhãdih ã daác wahat tútat

7 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwáub niij naáwáp be: “**Filadelfia tátchidih moón wñihwã, queétdih waóhnidihbut nin pah ma niij daác wahaá:**

‘Weém yéejat wihcanni, túi yoobópdih naóhni wã jumna caá. Jon jãtih maáh Davidji cáacwãdih ã wutat pah weembút wã wutbipna caá. Pánih jumna, jéc panihnidih weém wã wãtachah, bitaboó ï jéih nemcan niit. Wã nemechah, bita ï jéih wãtcan niit.*’ **8** Nihat yeéb ñi chãjatdih wã jéihna caá. Ñi pebh jéc panihnidih wã wãtat túttimah, bitaboó yeebdíh ï jéih nemcan niit. Bainí túi jenah joiná yuhna, wã naáwãtdih, weemdíhbut ñi cádahcap be.

9 ‘Obohjeéhtih, bita ñi pebh jumnit Sattanáihwã caá. “Jwiit judíowã, Dioíhwã caá”, niijná yuhna, wñihwã nihcan caá. Pánihna, queétdih ñi pebh bódiicha caj yoh ñajat túttnit, “Yeebdíh Dios yoobópdih át oi tagaá”, wã niiját tútubipna caá.*’ **10** Wñih túini doonádih yeebdíh wã cádahcat tútuchah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácđih jumnit nihat cáacwã yeejép ï yapachah, yeebdíh wã wapbipna caá. Caán láa queétdih tãbit yeejép yapat túttnit, ded pah ï jummatdih wã jéihyabipna caá. **11** Ñi pebhna wã jwáub dei bejat pínah bahnijeh ã judhna caá. Pánihna, wñih túini doonádih ñi joyátjidih ñi quíib buudcá bojoó. Pánih quíib buudcán, weemdíh páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chãjatji jíb pínahdih bitaboó ï jéih dúuc wáican niit.

12 ‘Wñih túini doonádih cádahcannitdih wã íp pebhboó wã jummat tútubipna caá. Jagáp nahna pah túi wép ñuhnit panihnit jumna, ã pebhboó páantjeh ï jumbipna caá. ã pebhboó ï jumachah, wã ípíh wãtdih, áih jáap tútchi wãtdihbut

* 3:5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12

* 3:5 Mt 10.32; Lc 12.8

* 3:7 Is 22.22;

Job 12.14 * 3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14

queétdih wã daácipna caá, “Nin Dioih caá”, ã niiját pínah niijná. Æih jáap tútchi Jáap Jerusalén wüt jumni tútchi ã jumbipna caá. Caán tútchi Dios ã jumapmant ã dei jüóhbiipna caá. Caán láa weembút jáap wüt bíbohna, caán wüttdihbut queétdih wã daácipna caá.*

¹³ ‘iDet molít jumna, Túini Espíritu wíihwãdih ã naáwáchah, í joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesu-cristo weemdih ã niijp be.

Laodicea tútchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tütat

¹⁴ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwúb niij naáwáp be: “Laodicea tútchidih moón wíihwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yeecanni, wã íip ded pah ã jumatdih yooópdihi naóhni caá. Nihat ã chãjatjidih Maáh wã jumna caá.* ¹⁵ Ded pah ã jumatdih wã túi jéihna caá. Weemdih jenah joinít jumna yuhna, bainíjuh ã jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ã jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chãhniabut nihcan caá. Pánihni mahdih ã wéicat pah, túi jenah joicá buugnít ã jumachah,

weembút yeebdih wã wéican caá. Weemdih ã túi jenah joyóchah nihna, chah áta túi tagaá. Ñi túi jenah joicáh, namp yeejép áta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoojbéh ã jepahachah, chah yeejép caá. ¹⁶ Pánihnit ã jumachah enna, búdí wã iiná caá. Yeejép mahdih wã éeg yohat pah yeéb weemdih tac yoojbéh jepahnitdihbut wã yohbiipna caá. ¹⁷ Nin pah ã niij jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bíí dée bíbohni caá. Dedé jüdhdát wihcan caá”, ã niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ã enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ã jummatdih ã jéihcan caá. ¹⁸ Pánihnit ã jumachah ennit, nin pah yeebdih wã niij naóhna caá: Orodih ã jíb chãjat pah, ã yéj chãjatdih wã yohat pínahdih ã úúbú. Yégueh wihcannit ã tíicat pah, Dios ã enechah, ã yéj chãjatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdih jepahnit, túi baabní yégueh panihni wã táyatdih wã wáhachah, ã ubúú. Túini yégueh duonít í tíicat pah, ã yéjatdih cádahnit, Dios ã enechah, yeebbát ã tíiccan níit. Quíb cohatdih ã jíb

* 3:12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2 * 3:14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

chãjat pah, wã teo wáacat pínahdih ñi uúbú, jéih ennit panihnit Diosdih táí jenah joyát túut ni-ijná. ¹⁹ Nihat wã oinitdih wã túut nuumát túutna caá. *Pánihna, wã oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, táiniboodih yoobópdiñ ñi túut nuumú. ²⁰ Weemdih ñi joyoó. Ñijeéh jumíhna, ñíih jéc nemni panihnidih ej ñuhna caá wã chãjap. Páant wã ezechah joinít, ‘Ma waád júúwá’, weemdih ñi niijí. Páant ñi waadát túutuchah, biíc dih numah jeémát pah ñijeéh wã jambipna caá. ²¹ Wã boo pud júúwát túttimah, wã íip biíc dih weembát wã wutna caá. Pánihat pah yeebbút yéejatdih ñi yap yohat túttimah, wã pebhboó wãjeéh biíc dih wã wutat túutbipna caá.*

²² ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwá dih ã naáwáchah, í joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesu-
cristo weemdih ã niijíp be.

4

Jeámant moón Diosdih bódicha cajyoh ñajnit, í weñat

¹ Pánihat túttimah, jeáboó jéc wãtni panihnidih wã enep be. Póojat nah búdeí ã yáaat pah bóo wã joyóchah, weemdih jwíih wéheni ãí wéhenap be, páant mantih:

“Ninna ma púuh laáb júúwá. Túttimah bóo láa ded pah ã yapat pínahdih meemdih wã júutbipna caá. Wã niiját pahjeh tigaá páant ã yapbipna caá”, ã niijíp be.

² Páant ã niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wēpat weemdih búdeí ã jumuchah, caanná wã púuh laáb jubínap be. Caanná púuh laáb jubína, Maáh chúdnidih wã enep be. ³ Túí duu jēlep yeh iigní, jaih jēlepni júdu tac yoób ã chúdup be.* ⁴ ã chúdup pebh veinticuatro maáta chúd púnda bojnitdihbut wã enep be. Túí baabní yégueh chóonadih duonít, maáta í duwát oro júdnadih í duwúp be. ⁵ Wã jwíih enni ã chúdupmant úum náah jumni wedóát, énoh biíc dihbut páantjeh yána ã chãjap be. ã en boj chúdupdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdeí ã wēpatdih júutni ã jumap be.* ⁶ ã en chúdup pebh búdeí maj pah jíghoni táí jēlepni ã jumap be.

ã chúdup pebh chéneña míic ángelwã yuhna, mácah jíghonit, nihat íih bácahna dawá quíibna jumnit í jumap be.* ⁷ Jwíih jumni jíó duuni pah ã jíghop be. Caán túttimah, momo jiwí pah ã jíghop be. Caán túttimah, cãaquíh móot pah jumni ã jumap be. Caán túttimah, jiiñní jao pah ã jíghop

* 3:19 Pr 3.12; He 12.6 * 3:21 Jn 16.33; Ap 5.5 * 4:3 Ez 1.26-28; 10.1 * 4:5 Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 * 4:6 Ez 1.22 * 4:7 Ez 1.5-10; 10.14

be.* ⁸ Queét chéneña míc dawá quíibna jumnit, seis muj wāpanabut bíbohñit ï jumap be. ïih muj wāpana chahmant, namantbut dawá quíibna ã jumap be.* Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut páantjeh Diosdih búdí wēi naóhna ï chājap be. Nin pah ï niijíp be:

“Túini, túini, túini, Dios jwī Maáh chah wēpni caá ã jumap.* Caán jon jātih átát jumap jī. Buhbut ã jumna caá. Túttimah, ã jwáub jūóhñipna caá”, ï niijíp be.

⁹ Páant niij wēina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, niijná ï chājap be. ¹⁰ Páant ï weñat pah mantih, veinticuatro maátabut Maáh ã chúudap pebh jubí bóðicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih ï weñep be. Pánih wēina, ï maáta jumna dawát júðunadiah ã chúudap pebh ï cádah jwejep be. Pánih cádah jwejni, nin pah ï niijíp be:

¹¹ “Meemdih búdí jwī wēini caá. Jwī Maáh chah wēpni, chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihadiah chājñi ma jumna caá. Pánihna, meemdih búdí weñat caá náahap”, Diosdih ï niij wēi naáwáp be.

5

Daác pinni quiít, Oveja Wūúhbut

¹ Túttimah, jwáub enna, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant chénaoó daác pinni quiít dih ã bíboh chúudachah, wā enep be.* Si-ete láa wíidahatjñh ã néeh teoni quiít ã jumap be. ² Wēpni ángeldihbut wā enechah, nin pah ã wēp niij naáwáp be: “¿Ded tigaá con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiít dih ã jéih watbipna caá”, ã niijíp be.

³ Páant ã niijíchah yuhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat wihcannidih ï jéih bid juicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhñit, wunnitbut caán quiít dih ï jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ã wihcap be. ⁴ Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih ï bid juicáh ennit, weém búdí wā juñáp be. ⁵ Páant wā juñúchah ennit, biíc veinticuatrojeéh jumni nin pah weemdih ã niijíp be: “Ma jāicá bojoó. Con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah Judá ã jumenaá poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jió dñani”, ï niijní, maáh Davidji jumma ã jumna caá. Caandih eníhcannidih yap yohñi jumna, con quiít dih siete ã néeh tewatjidih watni pínah ã jumna caá”, ã niijíp be.*

⁶ Páant ã niijíchah joiná, Maáh ã chúudap pebh Oveja Wūúhdih wā enep be. Chéneña míc dawá

* 4:8 Ez 1.18; 10.12 * 4:8 Is 6.2-3
Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21

* 5:1 Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1 * 5:5

quíibna jamnit, veinticuatro maátabut ĩ cātíh ã ñũhup be. Caán ĩ maoniji pah ã jíghop be. Siete mona jamni, siete quíibnabut ã jamup be. Āih siete mona wēpat búdí bíbohni ã jamatdih júutna ã chājap be. Āih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espíritudih Dios ã wahachah, ã túi en beedáátdih júutna ã chājap be.* 7 Caán Oveja Wūúh Maáh pebh juibínit, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant ã bíbohni quiútdih ã ubup be. 8 Páant ã ubuchah ennit, chénena míic dawá quíibna jamnit, veinticuatro maátabut Oveja Wūúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ĩ weñep be. Queét nihat maáta bíitat dahna árpas ĩ niijnídih bíbohni, oro pamapnadihbut ĩ bíbohup be. Caán oro pamapna diútdih túi chej jamni cáwat pínah ã jamup be. Caán túi chej jamni cáwat pínah Dioíhwā caandíh ĩ wúbát panihni ã jamup be.* 9 Pánih Oveja Wūúhdih wēina, nin jáap ewatjĩh ĩ niij ewep be.*

“Meém ĩ mao yohniji jamna, míih meépjĩh cāacwā ĩ yéejatdih ma yoh wũhup be, Diosjeéh ĩ túi jamat pínah niijná. Nihat cāacwā poómp jamat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácđih moón meemđih jepahnitdihjeh míih meépdih yohnit, ĩ yéejatdih ma

yohop be.

10 Dioíhwā ĩ jamat pínah, caandíh wēi wúbh wũhni pínahbut niijná, queétdih ñionit, nihat baácđih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chājni jamna, con ã daácni quiútdih ã néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ĩ niijíp be.

11 Páant ĩ niij eo péanachah, jwúb enna, dawá yoobát ángelwā ĩ ewatdih wā joyóp be, páant mantih. Maáh chúndnidih, chénena míic dawá quíib jamnitdih, veinticuatro maátadihbut ángelwā ĩ túi júud ñuh púuda bojop be. Queét ángelwā tabit ĩ wēp ewechah, wā joyóp be.*

12 Nin pah queét ĩ niij wēi ewep be:

“Meém Oveja Wūúh, ĩ mao yohniji nihat cāacwāđih wutni, nihatdih jéih beedáni, chah wēpni caá. Cāacwā ĩ yéejat jíib ĩ mao yohniji ma jamuchah enna, meemđih jwĩ wēina caá. ‘Chah túini caá’, meemđih niij weñat caá náahap”, ĩ niijíp be.*

13 Túttimah, bitabut ĩ wēi ewechah, wā joyóp be. Nihat Dios ã chājnitji japmant moón, nin baácđih moón, búdí mājđih moonbát, báadhni,

* 5:6 Is 53.7; Zac 4.10 * 5:8 Sal 141.2; Ap 8.3 * 5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10

* 5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * 5:11 Dn 7.10 * 5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7

wannitbut, nihat biíc dih nin pah í niij wēi ewep be:

“Meém jwī Maáhdih, Oveja Wūáhdihbut yeéb chénewádh jwī túi wēi eona caá. “Túinit yoobát caá. Chah wēpnit caá’, jwī niijná caá. Yeebdíh páantjeh niij wēi naáwát caá náahap”, í niijíp be.

¹⁴ Páant í niij wēi ewechah joiná, queét chéne na míc dawá quíibna jumnit “Páant tíi, í niij wēi ewe naáh”, í niijíp be. Queét veinticuatro maátaboó bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wūáhdihbut bádí í weñep be.

6

Daác pinni quiít dih Oveja Wūáh á jwíh watat

¹ Túttimah, caán daác pinni quiít dih Dios á jwíh néeh tewatjidih Oveja Wūáh á watap be. Páant á watat túttimah, biíc dawá quíibna jumni boó, bádí énoh yáaat pah bóo “Ma jūúwá”, á niij ejep be. ² Páant á niij ejat túttimah, túi baabní cabal lodih wā enep be.* Caán cabal lodih chūudni ñúupát tuu bíbohdih maáta í dawát júudih Dios á wūhap be. Páant á wūhat túttimah, caánboó caandíh en jāihnit dih míc mao yap yohodih á bejep be.

Segundo á néeh tewatjidih á watat

³ Túttimah, Oveja Wūáh biíh néeh tewatjidih á jwūub

watap be, páant mūntih. Páant á watat túttimah, biíh dawá quíibna jumni “Ma jūúwá”, á niij ejep be. ⁴ Páant á niij ejat túttimah, biíh caballo túi dūuni á jūúwáchah, wā enep be.* Caán dūuni caballojih chūudnidih nin baác dih moondíh míc mawat tútat pínah wēpatdih, bádí íbat naadíhbut Dios á wūhap be.

Tercero á néeh tewatjidih á watat

⁵ Túttimah, chéne dih wat péaniji biíhdih á jwūub watap be, páant mūntih. Páant á watachah, biíh dawá quíibna jumni “Ma jūúwá”, á niij ejep be. Páant á niij ejat túttimah, biíh caballo einidih wā enep be.* Caán einijih chūudni chodat í jenah enatdih á bíbohop be. ⁶ Caandíh wā enechah, dawá quíibna jumnit cātíh chūudni boó nin pah á niijíp be: “Nuugúp láa biíc yeó jáap í tewat júbjīh biíc kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih í jéih júb chāj bipna caá. Obohjeéhtih, ché nat pahdih í jéih júb chāj buujácan níit. Trigo, cebadabut bainí júb jumni yahna, bádí á júb jumbipna caá. Obohjeéhtih, jeémát chājat yíi, jiwá iguúh mac biíc dih páantjeh á jumna náah”, á niijíp be.

Cuarto á néeh tewatjidih á watat

⁷ Túttimah, biíc peihcannidih wat péaniji biíhdih á jwūub watap be, páant mūntih.

* 6:2 Zac 1.8; 6.3,6 * 6:4 Zac 1.8; 6.2

* 6:5 Zac 6.2,6

Páant ã watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma jũúwá”, ã niij ejep be. ⁸ Páant ã niij ejat táttimah, biih caballo wunnitih bácah pah jígohnidih wã enep be. Caanjih chúudni “Wunat túutni”, wüt jumni ã jumup be. Caán táttimah jãóhni “Iguípna bejat túutni”, ã wüt jumup be. Pánihna, queétdih nin baácdih moondih mao yohat wēpat pínahdih Dios ã wãhup be. Míc mawat túutnit, nuugúpjih wunat túutnit, jiadih moón nuñúpwãdih tac behanit, túi daocá bũgnítjeh cãacwãdih Dios ã mao yohat túutup be.*

Quinto ã néeh tewatjidih ã watat

⁹ Túttimah, chéneha míc ã néeh tewatjidih wat péaniji biih biúhdih ã watap be, páant muntih. Páant ã watachah, Diosdih cáo wãh cáagat naa námp Jesúíhwãdih ã maonit caolihjidih wã enep be. Dios naáwãtdih naóhna, “Weém Jesúih caá”, ã niijátji jíib queétdih ãt mawap tajĩ. ¹⁰ Diosdih nin pah queét ã niij ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma niiját pah yoobópdi chãjni caá. ¿Nin baácdih moón jwiítidih maonitjidih débólih tigaá ma peéh chãjni?” ã niijíp be. ¹¹ Páant ã niijíchah joinít, Dios queétdih túi baabní yégueh chóodih wãhñit, nin pah ã niij jepahap be: “Ñi choo jwúhũú. Bitã ñi déewã

panihñit Jesúíhwã, ã mao yohñit pínah, yeéb túini doonádih ñi naáwãtji pah queétdih bohé jwãhna caá ã chãjap. Yeebdíh ã mawatji pah queétdihbut ã mao beedáat pínah ã jadh jwãhna caá. Pánihna, queétdih ã mawat pínah jãtíh, bainí ñi choo jwúhũú”, ã niijíp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

¹² Túttimah, biícjĩh bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, biíhdih ã watap be, páant muntih. Caandih ã watachah, búdí baác méméat ã jumup be.* Pánihichah, yeó ã dupááh bejep be.* Widhbut meép panihni ã duuah bejep be.* ¹³ Máa cãca máa quehedih ã boloh yoh jéena bojat pah cáiwãbut ã yúug jéen bejep be. ¹⁴ Pánihichah, jeábüt ã bũdáh bejep be.* Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ã túut nuumúp be.* ¹⁵ Páant ã yapachah ennit, nin baácdih moón ã maáta jeé ãt diítina ã jweí waadáp be. Soldadowã ã maáta, búdí bií dée bíbohñit, wēpnit, nihat queétdih teo wãhñit, teo wãhñit nihcannitbut caanná míc ã jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cãtíh ã jweyép be.* ¹⁶ Pánih jweinít, jap bóo jeenádh, jee dáhnadihbut nin pah ã niijíp be: “Jwiítidih ma jãh jũúwá.* Con Maáh chúudnidih, Oveja

* 6:8 Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

* 6:12 Ap 11.13; 16.18

* 6:12 Is 13.10; Jl

2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25

* 6:12 Jl 2.31

* 6:14 Is 34.4

* 6:14 Ap 16.20

* 6:15 Is 2.19,21

* 6:16 Os 10.8; Lc 23.30

Wũúhdihbut bádí jwĩ úumna caá. Pánihna, jwiít dih ma jáhaá, Oveja Wũúhdih jwĩ yap yohatji jíb ã peéh chãjcat pínah niijná. ¹⁷ Caandih yap yohnitdih ã peéh chãjat pínah yeó jáap wãát jumna caá. Caán ã peéh chãjat pínahdih ded pah jwĩ jéih jweicán niít”, ã niijíp be.*

7

144 mil Dioíhwã ã wüt búúdhnit

¹ Pánihat túttimah, chéneña míc ángelwãdih wã enep be. Queét nihat pehbóó ã bejep be. Jwíih waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni biíh chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb jũúwúpboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejnit, ã bejepmant jãóhni johlitnadih ã jáhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujdihbut johlit ã johcap be. Dedé biíc máa nahdih ã joh jáhacap be.* ² Pánihat túttimah, biíh ángel yeó aáb jũúwúpmant ã jũúwúchah, wã jwúub enep be. Dios páantjeh jumniíh wüt áihwãdih búúdhndih jũóhna ã chãjap be. Pánih jũóhnit, bita chéneña míc bejnitboó, nin baác dih, búdí mujdihbut Dios ã yéjeaat túutnit pínah ángelwãdih wëpép ã ejep be. ³ “Júdh jwuhna caá. Dioíhwãdih ã iih móot jumhndih ã wüt dih wã búúdh jwuhat túut caá. Pánih

wüt búúdhdat pínah játih nin baác dih, búdí mujdih, máanadihbut ãi yéjea jwuhca bojóó”, queét chéneña míc ángelwãdih ã niij ejep be.*

⁴ Pánihna, Dioíh wütjih ãi móot jumhndih búúdhnit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã juméná ã jumna caá”, caán ángel ã niijíchah, wã joyóp be. ⁵ Doce mil Judá juméná jumnit ã wüt búúdhnit ã jumap be. Bita doce mil Rubén juméná, bita doce mil Gad juméná ã wüt búúdhnit ã jumap be. ⁶ Bita doce mil Aser juméná, bita doce mil Neftalí juméná, bita doce mil Manasés juméná ã wüt búúdhnit ã jumap be. ⁷ Bita doce mil Simeón juméná, bita doce mil Levi juméná, bita doce mil Isacar juméná ã wüt búúdhnit ã jumap be. ⁸ Bita doce mil Zabulón juméná, bita doce mil José juméná, bita doce mil Benjamín juméná ã wüt búúdhnit ã jumap be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ã wüt búúdhnit ã jumap be.

Dawá baabní yégueh dmonít

⁹ Pánihat túttimah, dawá cáacwãdih wã enep be. Nihat baác dih móón, nihat cáacwã póomp mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjíh míc wáac ñuhnitdih wã enep be. Dawá cáacwã, jenah enna, búujáca naáh, Maáh ã chúudup, Oveja Wũúh pehbub ã ñuhup be. Túi

* **6:17** Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2

* **7:1** Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5 * **7:3** Ez 9.4,6

baabní yégueh ðuonít, táam núonadihbut ĩ bíbohóp be.

¹⁰ Queét nihat nin pah ĩ niúj wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wūúhbut jwiít dih túi ubnit caá”, ĩ niijíp be.

¹¹ Queét dawá ángelwā Maáh ā chūudupdih, veinticuatro maátadih, chéneha míic dawá quíibna jumnitdihbut ĩ ñuh púuda bojóp be. Pániñ ñuhnit, cáacwā ĩ wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandih queébut nin pah ĩ wēi naáwáp be:

¹² “Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjñh nihatdih chājni caá. Pániñni ma jumuchah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdih búdí jwī wēina caá”, ĩ niijíp be.

¹³ Túttimah, bíic maáh nin pah weemdih ā niúj wūbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh ðuonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ĩt jūóh?” ā niijíp be. ¹⁴ “Weém wā jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandih wā niúj jepahap be. “Nihat cáacwā tubit yeejép yap láa, Diosdih ĩ cádahcat jíib ĩ mao yohnitji caá.* ĩih yéguehdih ā chocat pah, Oveja Wūúh āih meépdih yohna, ĩ yéejatdih ā yohnit ĩ jumna caá. Pániñna, yégueh túi baabní chóodih ĩ ðuoná caá.*

¹⁵ “Pániñ ðuonít jumna, Dios ā chūudup pebh yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut caandih páantjeh ĩ wēi naóhna caá. Dios ĩjeéh jumna, queétdih ā wapbipna caá.

¹⁶ Chéneji nuugúp ĩ jwúub wancan niít. Taca jootátbut ā jwúub wihcan niít. Yeó ā wihcah, tubit chāhat ā wihcan niít.*

¹⁷ Maáh pebh ñuhni Oveja Wūúh ovejawādh túi en daoní ā en dawát pah, queétdih ā en daobípna caá.* Ovejawādh en daoní ā waáwát pah, meo waócáhna queétdih ā numah bejbipna caá, báadhdát túutni mahdih ĩ babhbat pínah niijná.* Pániñna, queét páantjeh wēina, chéneji ĩ jūicán niít”,* weemdih ā niijíp be.

8

Seis ā néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ā watat

¹ Seis ā néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ā yoób watap be. Páant ā watachah, tac yoób hora dée wéheat laiñcan, nihat ĩ yayáh bejep be. ² Túttimah, Dios pebh ñuhnit siete ángelwādh wā enep be. Bíih queétdih siete póojat nahnadidh ā wūhap be. ³ Bíih ángelbut orojñh ĩ chājni

* 7:14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 * 7:14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 * 7:16 Sal 121.6;

Is 49.10 * 7:17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 * 7:17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10;

7.37 * 7:17 Is 25.8; Ap 21.4

pamapdih bíbohni Diosdih cáo wūhna ĩ cáogat naa pébh ã juí ñuhap be.* Búdí chej jumni cáwat pínahdih caandíh ĩ wūhap be, nihat Dioíhwā ĩ uúbát biíc dih widnit, Dios ã chúudap pebh jumni oro naajíh ã cáo wūhat pínah ni-ijná.* ⁴ Páant ã cáo wūhachah, caán chej jumni jeí, Dioíhwā ĩ uúbát biíc dih Dios pebh ã chao ñah bejep be. ⁵ Páant ã cáo wūhat túttimah, caán naadíh bóo tūu tãóhdih caan pámapna náo yac péanit, baácboó ã puoh jéena bojop be.* Páant ã puoh jéenanachah, úum náah jumni wedóat énoh biíc dih tubit ã yeéj yáanachah, baác ã méménap be.*

⁶ Túttimah, queét siete ángelwā ĩ bíbohni póojat nahnadih póojat túut ĩ chājap be.

Jwíih cuatro póojat nahna

⁷ Biíc ángel ã jwíih póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tūu tãóhna biíc dih, meép wid jumni, baácboó ã yúug jéenep be. Páant ã yúug jéenechah, tacdih yoób dée buwájeh baác ã iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, yílipbut, ã iigáh bejep be.*

⁸ Caán túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí jee páh bóo, iigní dah, jeámant buúg jéen bejnit, búdí mujna ã buúg báahap

be. Páant ã buúg báahachah, búdí muj tacdih yoób dée meéjeh ã túut numúp be.* ⁹ Caán ã buúg báahapboó búdí mujdih moón queejwā ĩ wunap be. Caánboó pahni dahwani jāajnábut ã daabáh bejep be.

¹⁰ Caán túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí yayú iigát pah bóo iigní cúí, jeámant buúg jéen bejnit, biquí mujna buúg báahnit, meo waócáhnadibut ã chūúup be.* ¹¹ Páant ã buúg báahachah, nihat ã chūúhni óoni mujna ã túut numúp be. Páant ã óonachah, dawá cáacwā caán mahdih babhna, ĩ wunap be. Caán cúí “Óoni”, ã wūt jumap be.*

¹² Biíc peihcannit ángelwā ĩ póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwābut tacdih yoób déejeh ĩ yeh iigát ã buudáh bejep be. Pánihna, chéneha míc hora pohba yeó ã chāhcap be. Cheibut chéneha míc hora pohba widh, cúiwā ĩ yeh iigáp be.*

¹³ Queét chéneha míc ĩ póojat túttimah, jwúub enna, búdí jao jijnídih wā enep be. Caán ã niíj ñaacáchah, wā joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wēpép ángelwā buu jwuh póojat túut caá ĩ chājap. Páant ĩ póojochah, chah yeejép

* **8:3** Am 9.1 * **8:3** Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8 * **8:5** Lv 16.12; Ez 10.2 * **8:5** Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 * **8:7** Ex 9.23-25; Ez 38.22 * **8:8** Ex 7.17-21 * **8:10** Is 14.12 * **8:11** Jer 9.15; 23.15 * **8:12** Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15

yoobát nin baácđih jumnit ĩ yapbipna caá”, ã niĳ ñaacáp be.

9

Quinto pójat nah

¹ Queét chéneña míc ángelwã ĩ pójat túttimah, bíh ángel jwuh ã bíbohni nahđih ã pójop be. Páant ã pójochah, cáı pah iignı́ ángel japmant ã buúg jéen jüúwúchah, wã enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ã wãtat pınah niĳná, Dios llavedih caandı́h ã wãhup be. ² Caanná dei jı́ibı́nit, ã wãtachah, búdı́ tuu jeı́ ã bac jüúwúp be. Caán jeı́ ñahna, yeodı́h, jeadı́hbut ã jãhachah, nihat ã đupúáh bejep be.* ³ Caán jeı́ cáıh jumnit díguipwã pah jígoñnit baácboó ĩ bej peét bejep be. Dúo ã tuúbát panı́hniđih bíbohni, cáacwãđih tuúbhna, búdı́ tubanit pınah ĩ jumup be.* ⁴ Páant cáacwãđih yeejép ĩ chãjachah yuhna, yı́lipđih, máadih, bíh ĩ momniđihbut Dios ã yeejaat túutcap be. Caán ã wãt búudhca naáhwãđihjeh ã yeejaat túutup be.* ⁵ Pánih yeejaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutup be. ⁶ Páant ĩ tuúbúchah, tubit tubanit, cáacwã ĩ wunat pınahđih búdı́ ĩ bidbipna caá. Páant ĩ bidichah yuhna, queéđih Dios ã wunat túutcan niıt.*

⁷ Queét díguipwã míc maonit pınah caballowã pah

ĩ jígoñop be. Maáta ĩ đawát oro júđunadih ĩ đawúp be. ĩh móot cáaquı́h móotna pah ã jígoñop be.* ⁸ ĩh yoócnabut yaádı́h waó yoóc pah bóo maátıni ĩ đawúp be. ĩh maobát jíóıh maoná pah ã jígoñop be.* ⁹ ĩh tacadih ítah chóona ĩ đawúp be, ĩh bácađih jãhat pınah niĳná. ĩh muj jwãpana ã yáaat, dawá caballowã pütúni chóonadih wáınit, míc mawadih bejna, ĩ ñawat pah ã yáanap be.* ¹⁰ ĩh doomántbut tuúbát doóbhna ã jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ĩ tuúbúchah, cáacwã búdı́ ĩ tubanap be. ¹¹ Numup bóo túlıhđih moón ĩ maáh ángel queét díguipwãđihbut watıni ã jumup be. Hebreo wéheatjı́h caán Abadón ã wãt jumup be. Griego wéheatjı́h Apolión ã wãt jumup be. Páant niĳná, “Yéjea Beedáni”, niĳná ĩ chãjap be.

¹² Díguipwã cáacwãđih yeejép ĩ tubúp chüúát túttimah, ĩ jwı́ih yeejép yapatji ã péanap be. Caán túttimah, chéne láa cáacwã yeejép ĩ jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Sexto pójat nah

¹³ Bíıcjı́h bóo téihya ángelwã ĩ pójat túttimah, bíh ángel jwuh ã bíbohni nahđih ã pójop be. Páant ã pójochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cáıh, wéheat ã yáa bacap be.*

* 9:2 Gn 19.28

* 9:3 Ex 10.12-15

* 9:4 Ez 9.4

* 9:6 Job 3.21; Jer 8.3

* 9:7 Jl 2.4

* 9:8 Jl 1.6

* 9:9 Jl 2.5

* 9:13 Ex 30.1-3

14 Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ã niúj naáwáp be: “Éufrates wūt jumni maj jwějboó queét chénena míc chéonitji ángelwādh ma wataá”, ã niijíp be. 15 Páant ã niijíchah joinít, caán ángel queét chénena míc ã watat tútnitdh ã watap be, dawá cāacwādh ã mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ã chājat tútni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh pāina ã chājap be. Pánihna, ã pāini hora ã juyúchah, nihat cāacwādh tac yoób déejeh mawat tút caá ã chājap. 16 Īih soldadowādh jenah ennit, “Dos cientos millones caballowādh chūdnit soldadowā ã jumna caá”, ã niijíchah, wā joyóp be.

17 Caballowādh, queétjih chūdnitdhbut wā enechah, nin pah ã jígohop be. Queétjih chūdnitíh bácah jāhat ĩtah chóona, chod dūni, jeá jaihi, búo jumni chóona duonítdh wā enep be. Caballowāh waó, jió waoná pah ã jígohop be. Īih jacmant túu iigát, ĩtah chej jum wījini, túu jeí bícdih ã bacap be. 18 Pánihna, caballowā jacmant bacnijíh tacdh yoób dée cāacwādh ã mawap be. 19 Queét caballowā ĩih jacmant, ĩih pījmantbut cāacwādh ã mawap be. Īih pīj mai pah jígohni jumna, caanjíh cāacwādh ã chācáp be.

20 Obohjeéhtih, dawá ã mao judhntboó búdí yeejép

ĩ yapachah enna yuhna, ã yéej chājatdh ã cádahcap be. Nemépdih ã wēi cádahcap be. Orojíh, platajíh, bronze wūt jumni ĩtahjíh, jeejíh, máajíh ĩ chājnidih “Dios caá”, ã niúj jenah joyátdih ã wēi cádahcap be. Caán ã pāpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ã jumuchah yuhna, caandíh ã wēi cádahcap be.* 21 Biíh ã yéej chājatdhbut ã cádahcap be. Cāacwādh ã mawat, ã weha máha nihcannitjíh ã yéej chājat, ã nuumát, ã jiwátdihbut ã cádahcap be. Pánih cádahcan, ã tút nuumcáp be.*

10

Bainí papélah quiítbitdh ángel ã ub jūúwát

1 Túttimah, biíh wēpép ángel mah tólih diítna ñuhni japmant ã dei jūúwúchah, wā enep be. Āih wao cháh maí pahni júda ã jumap be. Āih móot yeó ã yeh iigát pah ã yeh iiguíp be. Āih wiona máa iigní pah ã jígohop be. 2 Bainí papélah quiítdh watni ã tewep be. Āih jéihyepmant búo wio nah búdí majna chūi ñuh, wáyámant búo nah jiaboó ã chūi ñuhap be. 3 Pánih ñuhnit, búdí úm náah jumni ã wēp ejep be. Páant ã ejat túttimah, siete láa énoh ã ñuún puñat pah búo jepahatdh wā joyóp be. 4 Páant ã jepahachah joinít, wā daác jwíhip yah be. Obohjeéhtih, páant wā daacát tút chājachah, jeámant weemdíh nin pah áí niijíp be.

* 9:20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23

* 9:21 Ex 8.15,19

“Siete énoh yáaat pah bóo ã niijátjidih ma daacca bojoó”, ã niijíp be.

⁵ Páant ã niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chũi ñuhni ángel ãih jéihyepmant bóo muj nahjĩh ã júut ñahanap be.

⁶ Pánih júut ñahanit, nin pah ã niijíp be: “Dios ã enechah, túi yoobópdih wã naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chãjni ã jumna caá. Japmant moondih, nin baácdih, nin baácdih moondihbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondihbut chãjni caá. Bũ páant bóojeh tigaá ã páñat.

⁷ Péeni ángel ãih póojat nahdih ã póojochah, ‘Nin pah wã chãjbipna caá’, Dios ã niijátji pah ã yapbipna caá. Jon jãtih cãacwãdih naóhcan yuhna, ã naáwãtdih naóh yapanitboodih ãt túi naóh beedánap wut jĩ. Páant ã niij naáwãtjidih bũ jwuh ã chãjbipna caá”, caán ángel ã niijíp be.*

⁸ Páant ã niiját túttimah, weemdih daacát tútcanniji ã jwuh naáwãp be, páant muntih. Nin pah ã niijíp be: “Búdí mujdih jiaboó chũi ñuhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná jaibínit, ã bíbohni papélah quiítbitdih ma ubũ”, ã niijíp be. ⁹ Páant ã niijíchah joiná, ã pebhna bejnit, caán quiítbitdih wã úbúp be. Páant wã úbúchah joinít, nin pah weemdih ã niij jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíh

jeéméchah, belo mac pah ã túi núum jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, ma wutát túttimah, nema bijat panihat meemdih ã jũóhbipna caá”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caán quiítbitdih ubnit, wã jeémép be. Páant ã niijátji biic yoobó, belo mac pah ã túi núum jwuhap be. Obohjeéhtih, wã jeémát túttimah, nema bijat panihat ã jũúwáp be.* ¹¹ Caandih wã jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdih ãi jwuh niijíp be, páant muntih: “Nihat baácdih moón, mácah wéhenit, ã maátabut, túttimah ded pah ã yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ã niijíp be.

11

Dios naáwãtdih chénewã naóhyapanit

¹ Túttimah, jenah enat pínah dii doóbdih ángel weemdih ã wuhap be. Caán doóbdih ã wuhachahjeh, nin pah Dios ãi niijíp be: “Wíih mũdih ma jenah enbi jwuhũ. Caán mũdih jaibí jenah ennit, weemdih ãi cáo wuhat naádih, weemdih wéinitdihbut ma jenah eneé.*

² Obohjeéhtih, caán mũú jóocmant bóo juúhdih ma jenah enca bojoó. Caán juúh judiowã nihcannitdih wuhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíih tútchidih, caán tútchidih moondihbut tabit yeejép ã chãjbipna caá.*

³ Wíih doonádih ã naóh

* 10:7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7

* 10:10 Ez 2.8-3.3 * 11:1 Ez 40.3;

Zac 2.1-2 * 11:2 Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24

yapaat pínah niijná, chénewã wíihwãdih wã wahbipna caá. Páant wã wahachah, jéiná dæwát chóonadih dæonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh ï naóhbipna caá”, ã niijp be.

4 Queét naóh yapanit chéne olivo wūt jumni nahna panihnit, chéne jí cáagat nahna panihnitbut ï jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét ï ñahna caá.* 5 Det queétdih en jáihnit ï yéej chājihichah, ïih jacmant bóo tæ iigát panihatjñh queétdih ï maobipna caá. 6 Queét chénewã ï naóh yapaat pah bóo mah ã bæugcát pínah wēpat ï bíbohbiipna caá.* Mujdih meép mujnajeh tút næumát pínah wēpatbut ï bíbohbiipna caá.* Nin baácdih moondíh jødhcabit wænatna ï wūhat pínah wēpatdihbut ï bíbohbiipna caá. Pánihna, ï náahat pah bóo ï chājbiipna caá.*

7 Páant ï naóh yapa péanachah, næmp bóo tólihboó jumni Namó bac jūóhnit,* naóh yapanitjñh míc maonit, queétdih ã mao yohbiipna caá.* 8 Páant ã mawat túttimah, Jesúsdiñh ï péoh dodh mao yohniji bádí tútchidih bóo namáboó ïih bácahnaji ã ñajbiipna caá. Caán tútchidih moón tæbit yeejépwa caá. Sodoma tútchidih moón, Egipto baácdih moonbút ï

nihat pah ï jumna caá.* 9 Pánihna, bíc peihcanni yeó jáap túi ñaj, bíih yeó jáap tac yoób ïih bácahnaji ã ñajbiipna caá. Páant bóí yeó jáap ã ñajachah, nihat baácdih moón ï wēi enat pínah niijná, ïih bácahnajidih ï yohat túttcan niit. 10 Queét chénewã, cáacwãdih moh yéejanitji ï wæuchah ennit, nihat baácdih moón bádí ï wēbiipna caá. Pánih wēina, queét mícjeh bíí déedih ï míc wæhbipna caá.

11 ïih bácahnaji bíc peihcanni yeó jáap túi ñaj, bíih yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ã jwæub boobipna caá. Páant ï boopud jūúwæchah ennit, nihat cáacwã queétdih ï en wæhi bejbipna caá.* 12 Pánihat túttimah, jeámant wéheat bádí ã yáanachah, ï joibíipna caá. Queét chénewãdih nin pah ã niijbíipna caá: “Ninboó ñi púuh laáb jūúwæ”, ã niijbíipna caá. Páant ã niijíchah joinít, queétdih jáihnitji ï enechah, mah tólihjñh ï púuh laab béjbipna caá.* 13 Páant ï púuh laab béjechah, baác bádí ã mémébiipna caá. Páant ã méménachah, caán tútchidih bóo dawá næuná ã bæugæchah, siete mil cáacwã ï wænbipna caá. Bitæ wæncannitboó en wæhi bejna, “Dios chah wæpni caá”, ï niijbíipna caá.*

14 Pánih yeejép yapna,

* 11:4 Zac 4.3,11-14 * 11:6 1R 17.1 * 11:6 Ex 7.17-19 * 11:6 1S 4.8

* 11:7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * 11:7 Dn 7.21 * 11:8 Is 1.9-10 * 11:11 Ez

37.5,10 * 11:12 2R 2.11 * 11:13 Ap 6.12; 16.18

chéneji cãacwã yeejép ï yapap be. Páant ï yapat túttimahbitjeh, biíc láa yeejép ï jwúub yapbipna caá, páant mantih.

Péeni nahdih ã póojat

¹⁵ Túttimah, péeni ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, jeámant ï wêp wéhenachah, wã joyóp be. Nin pah ï níj wêi naáwáp be:

“Jwí ïip Dios, ã wúuh Cristo biíc dih nin baác dih moondih ï wutuchah, buu jwuh nihad dih ï jepahat túutna caá. Dios ã maáh jummat ã buudcán níit”, ï níijíp be.*

¹⁶ Páant ï níijíchah joinít, Dios pebh cháudnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandih ï weñep be.

¹⁷ “Maá, meém caá chah wêpni. Jon jãtih meém matát jumap tají. Buubut ma jumna caá. Buu jwuh nihad dih ma wutuchah, ma wêpatjñh ma jepahat túutbipna caá. Páant ma chãjachah ennit, ‘Túina caá’, meemdih jwí níijná caá.

¹⁸ Nin baác dih moón meemdih jepahcan nitboó, ï íjíp yah jñ. Páant ï jepahcatjñ jñib, buu meémboó queéd dih búdí íjñit, peéh chãjat túut caá ma chãjap.* Wunnitjidih

ma peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, míhwã ï túi chãjatjñ jñib, queétbodydih ma túi chãjbipna caá. Ma naáwátdih naóh yapanitjñ bita míhwã bíic dih majeéh jumnit, ï túi wêibipna caá. Maátad ih, moh yéejñitdihbut míhwã ï jumuchah, ma túi chãjbipna caá.* Nin baác dih moondih yéejanitdih buu yohat túut caá ma chãjap”, ï níijíp be.

¹⁹ Páant ï níiját túttimah, jeáboó jumni Dioih muú jêc pãa lajnidih wã enep be. Pánih enna, caán muú diítna, Dios cãacwãdih teo wáacat túut níijná, ã naóh daácni naaná ã ñuhat paihdihbut wã enep be. Caandih wã enechah, búdí úum náah jumni wedóat énoh ã yáanachah, baác méméat biíc dih, mah cámahni dahnabut ã joh buugúp be.*

12

Yad wili, Maí Dúunibut

¹ Páant úum náah jumni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih Dios jeáboó ã júutap be. Pánih júutni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumuchah, wã jwíih enep be. Míh yégueh yeo páh ã yeh iiguíp be. Caánt widhdih mi chãí ñuhap be. Maáta ï dúwát júdu dée, doce cáiwã jumni júud dih mi

* 11:15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 * 11:18 Sal 2.5; 110.5 * 11:18 Sal 115.13

* 11:19 Ap 8.5; 16.18-21 * 12:2 Mi 4.10

dɯwáp be. ² Caánt mi weép jáaana, tɯbit mi ñaacáp be.*

³ Tálttimah, jeáboó jwúub ennit, búdí maí dɯnidih wā enep be. Caán siete waó jumni ā jumɯp be. Waó jumat pah maáta ī dɯwát júdnadih ā dɯwáp be. Diez mona jumni ā jumɯp be.*

⁴ Āih pījīh cáiwādh tacdih yoób dée ā ub pūi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wūúhdih joó jeémát túut niijná, mi pebh caán maí ā páñap be.* ⁵ Páant ā páñachah, newé weépdih mi túuhɯp be.* Caán wébít nihat baácdih moón ī maáh pínah ā jumɯp be. Páant Maáh chah wēpni ā jumuchah, cáacwā caandih ī jéih yap yohcan niit. Páant ā cáac jumuchahjeh, Dios ā pebhna caanbít dih ā ub ñah bejep be.*

⁶ Páant mi wūúhdih ā ub bejat túttimah, cáac wihcapboó, Dios ā amoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih ā en dawáp be.

⁷ Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ī míc mawachah, wā enep be. Miguel āih ángelwā bíicdih jūóhniit, Maí Dɯni āihwā bíicdih ī jumɯpna míc mawadh ī juibínap be.* ⁸ Pánih míc maonit, Miguelwāboó Maí Dɯniwādh yap yohnit, jeáboó ī jwúub jumat túutcap be. ⁹ Pánih yap yohna, caán

Maí Dɯni, nemépwā ī maáh, Satanás wūt jumnidih, āihwā bíicdih nin baácna ā yohop be. Nihat baácdih moondih yeeni caá ā jumɯp.* ¹⁰ Tálttimah, jeámant nin pah bíih ā wēp naáwáchah, wā joyóp be:

“Bɯ jwuh jwī íp cáacwādh ā túi ubna caá, bɯca. Jwī íp ā wutatdih yap yohnit ī wihcan caá. Ā wahní Cristodihbut det yap yohnit ī wihcan caá. Nemépwā ī maáh jeáboó jumnijidih baácboó ā yoh jéenanap be. Caán nemépwā ī maáh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jwī déewā panihnit Jesúhwādh ‘Nit yeejépwā caá’, jwī ípdih níj naóh yacna ā chāj jwuhɯp jī.*

¹¹ Queét Jesúhwā Oveja Wūúh meépdih túi jenah joinít, nemépwā ī maáhdih ī yap yohop be. ‘Jesucristo wan wāhna, jwī yéejatdih ā yoh wāhɯp jī’, niijnít, nemépwā ī maáhdih yap yohnit ī jumna caá. Páant túini doonádh ī naáwát peéh, bita queétdih ī mawíhichah yuhna, Cristoíh doonádh ī naóh cádahcap be.

¹² Nemépwā ī maáh baácboó yoh jéenani ā jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit ñi weñeé. Obo-

* 12:3 Dn 7.7 * 12:4 Dn 8.10 * 12:5 Is 66.7 * 12:5 Sal 2.9 * 12:7 Dn

10.13,21; 12.1; Jud 9 * 12:9 Gn 3.1; Lc 10.18 * 12:10 Job 1.6-12; Zac 3.1

hjeéhtih, yeéb con baácboó jumnit, búde mujboó jumnitbat moh yéejnit ñi jumbipna caá. Pánihna, caandih peéh chājat pínah tóah jūwáchah jéihna, nemépwā ī maáh búde ā ijna caá. Pánih ijnit, ñi pébhna jubína, yeebdih ā moh yéejabipna caá”, āi niijp be.

13

Búde mujmant aáb jūóhni

Namo

¹ Páant caán óondih Maí Dūni ā jui ñuhuchah, caán búde mujmant Namó jwuh, pah jwinít, ā aáb jūwáchah, wā enep be.* Caán Namó queét chénewā Dios naáwátdih naóh yapanitjidih maonijeh mantih ā jumap be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumap be. Āih mona jumat pah maáta ī dūwát júdnadidih ā dūwáp be. Āih waonádihbat wūt daácni ā jumap be. Caán wātna “WEÉM CHAH WĒPNI CAÁ”, ā niij daacátdih enna, Dios búde ā ijna caá.* ² Caán Namó jió daacá, wēpép bejni, tac behni pah ā jumap be. Búde jítcha jumni, búde téih chóabat jumni, wēpép ā jumap be. Āih jac búde jió jac pah bóo ā jumap be.* Maí Dūniboó Namó ā wutat pínah wēpatdih ā wūhap be. Pánih wūhna, queét chénat pah nihat cāacwādh wutat túut niijná, caandih maáh ā waadánap be. ³ Caán Namodih mao yohíhna, biíc wao dáhdih ī búuh baacátji jwúub ñūmní ā jumap be. Pánihna, caán ā jwúub ñūmátjidih ennit, nihat cāacwā en wúhi bejni, Namó queétdih ā wutuchah, ī jepahap be. Nihat āihwā ī jumap be. ⁴ Namó ā wutat wēpat pínahdih Maí Dūni ā wūhuchah enna, cāacwāboó

¹³ Miguel caandih ā yohatdih jéihnít, Maí Dūni wébít iindih ā ñūn béjep be. ¹⁴ Obohjeéhtih, Dios caántdih búde jawíh mujjwāpa pah bóo ā wūhap be, cāac wihcapboó mi jiij jwei béjat pínah niijná. Caanná mi jubíát túttimah, biíc peihcanni jópchi túi beéd, biih jópchi tac yoób Dios caántdih ā en daobípna caá, Maí Dūni caántdih ā yéejacat pínah niijná.* ¹⁵ Caanná mi bejechah, caántdih daabáát túut niijná, búde muj pah bóo Maí Dūni ā éeguep be. ¹⁶ Páant ā éeguechah ennit, caántdih wapat túut niijná, baácboó ā dūuc bejep be, ā éegni mah caán íitboó ā nooj yác bejat pínah niijná. ¹⁷ Páant ā nooj yác bejechah ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dūni búde ā ijip be. Pánih ijnit, caántdih bujácán, mi jūimená, Dios ā wutatdih jepahnit, Jesúh táini doonádih jepahnitdih miíc mawadh ā bejep be. ¹⁸ Pánihna, Maí Dūni búde muj jwéejdih bóo óondih ā jubí ñuhap be.

* 12:14 Dn 7.25; 12.7 * 13:1 Dn 7.3

* 13:1 Ap 17.3-12 * 13:2 Dn 7.4-6

bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ï weñep be. Namodihbut ï weñep be. Pánih wēina, nin pah Namodih ï niúj weñep be: “Biíh meém ma wēpat panihni ã wihcan caá. Det meemdíh míc maona, ï jéih yap yohcan niít”, ï niijíp be.

⁵ “Chah wēpni caá”, Namodih niijnít, Diosdih yeejép ï wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjuh maáh ã jumát tútup be. ⁶ Caán Namó Diosdih, áih wátdih, ã jumapdih, jeáboó jumnitdihbut yeejép ã wéhenap be.* ⁷ Dioíhwádhíh míc maonít, queétdih ã yap yohop be. Páant ã yap yohochah yuhna, Dios ã enah bojop be. Páant caandíh Dios ã wutcah, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwá poómp jumát pah, nihat mácah wéhenít, nihat baácdih moondíh Namó maáh ã jum jwuhap be.* ⁸ Nihat Diosdih jepahcannít mícjeh Namó pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ï weñep be. Dios nin baácdih ã chájat pínah játi, áihwá pínah ï wútnadih átát daacáp wut jí. Caán ã daácní tóli, Oveja Wúuh ï maoníh tóli caá. Pánihna, caán tólihdih ï wátdih daácca naáhwá mícjeh Namodih ï weñep be.*

⁹ ¡Det molít jumna, ï joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih ï nembipna caá. Det jwáag maonít

pínahdihbut ï jwáag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwá yeejép yapna yuhna, caandíh táí jenah joí cádahcat caá náahap.*

Baác dítmant jūóhni Namó

¹¹ Túttimah, biíh Namó baácmant ã bac jūúwúchah, wá enep be. Oveja wúuh chéne jáap mona jūóhníbit pah jíghni úum náah ã wihcap yuh be. Obohjeéhtih, ã wéheat úum náah jumni ã yáanap be. ¹² Pánihna, mujmant jūóhni Namóboó, baácmant jūóhndih maáh ã waadánap be. Páant ã maáh waadániboó, nihat baácdih moondíh mujmant jūóhni Namó, búuh baácnijidih ã weñat tútup be. ¹³ Baácmant jūóhni Namó ã wēpatdih jūútnít, bádí iigát déedih jeámant ã buúg jéen jūúwát tútup be, cáacwá caandíh en wáhi bejnit, ï jepahat pínah niijná. ¹⁴ Mujmant jūóhni ã wutuchah, baácmant jūóhniiboó ã wēpatjéh cáacwádhíh ã yeenap be. Pánih yeena, jwíh jumni pah jíghnidih ã pápat tútup be. Caán jwíh jumni íibat naajéh ï búuh baác yohníj yuhna, ã jwúub boonap be. Páant ï chájachah enna yuhna, Dios páantjeh ã enah boj jwuhap be.* ¹⁵ Baácmant jūóhni Namóboó mujmant jūóhni pah jíghni ï pápnijidih caolíh ã jéyanachah, ã wéhenap be.

* **13:6** Dn 7.8,25; 11.36 * **13:7** Dn 7.21 * **13:8** Sal 69.28; Ap 3.5 * **13:10**

Jer 15.2; 43.11 * **13:14** Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

Det caán pāpnidih ī wēicat enna, ā mao yohat tūtup be. Diosboó caandih páantjeh ā chāj jwuhat tūtup be. ¹⁶ Caán baácmant jūóhni Namonihat cāacwādh biquína fih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih fih móot juúhnadih ā daacát tūtup be. Oboh jumnit, maáta, dawá bí dée bíbohni, moh yéejnit, teo wāhni, teo wāhcannitdih, nihat bíic yoobó ā daacát tūtup be. ¹⁷ Caán jwíh jumni Namonihat biquínadih āih wūdh, bitadih āih númerodh daacca naáhwādh ā jīb chājat tūtup be.

¹⁸ Caán daacát dih túi jéihyat caá náahap. Dios ā teo wáacatjīh jéihni jumna, Namoih daacát dih fih túi beh enbipna caá. Caán número newéih wūt ā jumna caá. Āih número seiscientos sesenta y seis caá.

14

Oveja Wūúh, ā níonitbut

¹ Tattimah, jeáboó jumni Sión wūt jumni jeejīh fihni Oveja Wūúhdih wā enep be. Ājeéh dawá, 144 mil cāacwā ī jumap be. Queét āih wūdh, ā ípīh wūdhbut fih móot juúhnadih daácnit ī jumap be.* ² Queétdih wā joyóchah, jeámant āi yáanap be. Búdí dóo ā yáat pah, búdí énoh ā yáat pahbut āi yáanap be. Árpas ī níjní bíitat dahna ā yáat pahbut āi yáanap be. ³ Caanjīh maáh ā chāwdup pebh, chénena míic

dawá quíibna jumnit ángelwā, veinticuatro maáta pebhbut, queét 144 mil cāacwā ī fihap be. Caanjīh fihni, jáap ewatdih eona ī chāap be. Nin baácdih jumnitjī yéejat yohni, ā túi ubni jumna, queétjeh caán jáap ewatdih ī jéihyep be. ⁴ Queét ī weha mána yaádh nihcannitjīh yéej chājcannit jumna, Oveja Wūúhdih túi péenit ī jumap be. Yeejépwājeéh jumnitjīdh Diosboó āihwā pínah ā ubap be. Queétboó āihwā pínah, Oveja Wūúh pínahbut, túi jepahni ī jumap be.* ⁵ Pánihna, yeecannitjeh jumna, yéejat wihcannit míic ī jumap be.*

Bíic peihcannit ángelwā ī naóh jéenaat

⁶ Tattimah, jeáboó yeo nump bíih ángel ā jíjīchah, wā enep be. Dioíh túini dooná páantjeh jumnidih nihat cāacwā poómp jumap pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondih naóhni ā jumap be. ⁷ Caán ángel wēp naóhna, nin pah ā níj jéenanap be: “Diosdih fih úmá. Buh jwuh cāacwādh peéh chājat tūtup caá ā chāap. Pánihna, caandih fih wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baácbóo jumnidihbut chājni caá. Pánih wēpni ā jumachah jéihna, caandih bódhca caj yoh fājnit, fih wehéé”, ā níjīp be.

⁸ Páant ā níjāt tattimah, bíih ángel jwuh nin pah ā

* 14:1 Ez 9.4; Ap 7.3

* 14:4 Ex 23.19; Stg 1.18

* 14:5 Sof 3.13

niij jéenanap be: “iÑi joyoó! Babilonia wāt jumni búde tātchidih moón wēpnit i jumuchah yuhna, queédih Dios jáantjeh ā yoh beedána caá.* Queét páant ā yohnit nihāt bitadīh i yéj chājat tūtup be. Máihnit, bitadīh i wāhuchah, queébut biic yoobó tubit yeejép i chājap be. Pānih chājna, ‘Dios caá’, i niij pāpnidih i weñechah, queébut i en yacap be”, ā niijíp be.

9-10 Queét chéne ángelwā i niiját túttimah, biih ángel jwuh, nin pah ā niij jéenanap be: “Det Namodih, ā pāpat tūtunidihbut wēnit, iih móotdih, téihyadih āih wāt daácnitdih Dios ā peéh chājbipna caá. Dios queédih búde iijnit, iiguipna ā wahbipna caá. Caán dūbcanni iiguipboó jumna, queét tubit tubana, moh yéj náah jumnit, tubit i ñaácbipna caá. Āih ángelwā, Oveja Wāuhbut i enechah, yeejép i yapbipna caá.* 11 Caán iigát tū jeí ā yaicán niit.* Queét tubit jīgah náah jumnit páantjeh i jumbipna caá. Nihat cācwā Namodih bódicha caj yoh ñaj wēnitdih, yeejép tubat páantjeh ā jumbipna caá. Yeó jáap jumat pah, chei jumat pah biic yoobó i tubabipna caá. Ā pāpat tūtunidih wēnit, āih wāt daácnitdihbut páant yeejép i yapbipna caá”, ā niijíp be.

12 Páant yeejép i yapachah

ennit, jwiit Dioíhwāboó ā wātatdih jepahnit, Jesúsdi h cádahcat caá náahap.

13 Túttimah, jeámant ā jwūb wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsdi h caandih cádahcannit jumna, i wunat túttimah, búde i wēibipna caá’”, ā niijíp be.

Páant ā niiját túttimah, Túini Espiritu jwuh nin pah ā niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdi h tigaá. Queét búde i tewatdih péanit, i choobipna caá. Dios pebhboó i pūh laáb jubínachah, i túi chājatjidi h jéihnit, queédih ā túi chājbipna caá. Pānihna, queét caanná jubínit, búde i wēibipna caá”, ā niijíp be.

Dios cācwādi h ā ñíwat

14 Túttimah, túi baabni mah tólihdih wā enep be. Caán mah tólihjih nihāt cācwā úud jeñé ā chúudap be.* Caán chúudni maáta i dūwát oro júdudih ā dūwáp be. Biic íbat túi eéep, pácahidih i bóodat naá déedih ā bíbohóp be. 15 Túttimah, biih ángel Dios ā jumupmant ā bac jūúwáp be. Pānih bac jūóhni t, mah tólihjih chúudnidih ā wēp ejep be: “Bū jwuh Dios ā jenahāt láa ā juná caá. Pānihna, miih pácahi panihni ā túi baabáchah, ma bíbohni íbat naajih miih cācwādi h ma ub beedá bojó”, ā niijíp be.* 16 Páant ā niijíchah joinit, mah tólihjih chúudni ā bíbohni íbat naajih nin baácdih bóo pácahi panihnidih ā bóod jwíhip be.

* 14:8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2 * 14:9-10 Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19 * 14:11 Is 34.10 * 14:14 Dn 7.13 * 14:15 Jl 3.13

17 Tálttimah, biíh ángel jwáh Dios ã jumupmant ã bac jüúwúp be. Caanbút mah tólihjih chúadni ã bíbohni dée íbat naa mántih ã bíbohóp be. 18 Tálttimah, biíh ángel jwáh Diosdih cáo wúhat naa pébh jumni ã bac jüúwúp be. Caánboó caán naadíh bóo tuu iigátidih en daoní jumna, nin baácboó iíg beedáát pínah wēpat bíbohni be. Pánih bac jüóhna, eeép íbat naá bíbohni ángeldih ã wēp ejep be: “Con baácidih bóo jumni jiwá iguíha panihni ã táí ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajíh caandíh ma bóod ub beedánaá”, ã niijíp be. 19 Páant ã niijíchah joinít, caán ángel nin baácidih bóo iguíh pihanadidih ã bóod ub beedánap be. Páant ã bóod ub beedánit, caán iguíh pihanadidih í búuh chuñat júáboó ã yoh yacap be. Páant ã yoh yacat pahjeh tigaá, caandíh náahcannitidih Dios búdí íjnit, queétdih peéh chājna, ã yohbipna caá. 20 Pánih yohna, caán tútchi jwēejdih í búuh chuñat júádih iguíh pihanadidih í búuh chuñat dée pah yeejép cāacwādih ã mao yohat túutap be.* Caanjíh í mao yohochah, íih meép ã nooj bác bejep be. Caán meép muj pah ã jumup be. Tres cientos kilómetros ã nooj béjep be. Pánih nooj bėjna, chéne metros dée ã numahap be.

15

Cāacwā yeejép í yapat pínahdih siete ángelwā í bíbohát

1 Tálttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wā en wáhi bejep be. Nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih weemdíh ã júutap be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jígohatdih wā enep be: Siete ángelwā í jumup be. Cāacwā í yéejatdih Dios búdí íjina, queét siete ángelwāboó yeejépwādih ã pée peéh chājat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cāacwādih í peéh chājat pínah niijná, queétdih wahat túut ã chājap be.

2 Queét ángelwādih wā enat tálttimah, búdí mujdih wā enep be. Caan múj táí jēlepni tuu iigátjíh widni ã jumup be. Namodih, ã pāpat túutnidih, áih número dih ã daacát túutatdihbut jepahcannitji caán muj jwēejdih í ñuhuchah, wā enep be. Caanjíh ñuhnit, Dios ã wūhni árpas í niijní bítat dahnadidih í bíbohóp be. 3 Dios ã yap yohatjidih jenah joinít, Diosdih teo wūhni Moisés ã chājatjidih eona,* Oveja Wūuh ã chājatjidihbut wēi eona, nin pah í niij ewep be:

“Maá, meém chah wēpni caá. Ma chājatdih enna, jwí en wáhi bejna caá. Chah táini caá ma chājat. Meém nihat baácidih moón í maáta chah maáh caá. Yoobópdih chājni caá.

4 Nihat cāacwā meemdíh úumnit, ‘Chah wēpni

* 14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15

* 15:3 Ex 15.1-18

* 15:4 Jer 10.7

caá', ĩ niijbípna
 caá.* Meemjéh
 yéejat wihcanni
 caá. Nihat baácdih
 moón yoobópdi
 ma chājatdih enna,
 ma pebh juibínit,
 bódicha caj yoh ñajnit,
 meemdíh ĩ wēibipna
 caá", ĩ niijp be.*

16

*Dios cāacwādh ĩ peéh
 chājat jumni siete pamapna*

¹ Túttimah, Dios āih
 mūmánt ĩ wēp naóh ba-
 canachah, wā joyóp be.
 Queét siete ángelwādh nin
 pah āi niij naáwáp be: "Wā
 niijátji pahjeh, bū baácdih
 moondíh peéh chājat túut caá
 wā chājap. Pánihna, ñi bíbohni
 pamapna diitboó jumnidih
 ub bejnit, baácboó ñi puoh
 jéenabií", ĩ niijp be.

² Páant ĩ niijíchah joinít,
 biíc ángel ĩ bíbohni pamapdh
 ub bejnit, caán diitboó
 jumnidih baácboó ĩ puoh
 jéena bojop be. Páant ĩ puoh
 jéenanachah, Namoih cāacwā
 yeejép yaohna jumnit ĩ jumap
 be. Queét āih wūt dūonít
 mícjeh, caan páh jígohnidih
 ĩ pāpnidih wēinit ĩ jumap be.
 Páant ĩ chājatji jíib, queétdih
 ĩ peéh chājachah, nihat ĩh
 bácahnadiah dawá yahwítna ĩ
 jumachah, queét tabit yeejép
 ĩ tubanap be.*

⁵ Túttimah, jeáboó jwūub
 ennit, Dioíh mūú jéc pāa
 lajnidi wā enep be. Pánih
 enna, caán mūú diitna, Dios
 cāacwādh teo wāacat túut
 niijná, ā naóh daácní naaná
 ā ñuhah paihdih ā ñajat
 tólihdihbut wā enep be.*

⁶ Caán mūudíh wā enechah,
 queét siete ángelwāboó
 yeejépwādh ĩ péé peéh chājat
 túutnit pínah caán mūú diitna
 jumnit, ĩ yoób bac jūúwáp be,
 buca. Túi baabní yeh iigní
 yégueh chóona dūonít, oro
 tōpjīh jōóh poómp yoób jui
 wái chéonit míc ĩ jumap be.

⁷ Páant ĩ bac jūúwáchah, biíc
 dawá quíibna jumni ángelboó
 queét siete ángelwādh ĩ yoobó
 oro pamapnadih ā wūhap be.
 Caan pámap diitdih cāacwā ĩ
 yéejatdih Dios páantjeh jumni,
 bádí íjna, ā peéh chājat pínah
 túi yáoni ā jumap be. ⁸ Páant
 ā wūhuchahjeh, Dioíh mūú
 diitna ā yeh iigát, ā wēpatbut
 jumna, tūu jeí ā jum peét bejep
 be. Pánihna, Dios ā wēpat bádí
 jumna, queét siete ángelwā
 ĩ peéh chājat pónih, tūu jeí
 mūujéh ā jumachah, ded biíc
 ā jéih waadcáp be.*

³ Páant ĩ puoh jéenaat
 túttimah, biíh ángel jwūh
 ā bíbohni pamap diitboó
 jumnidih bádí mūjboó ā
 puoh báaha bojop be. Páant
 ā puoh báahanachah, caan
 múj meépjeh ā jumah bejep
 be. Wūnniíh meép pah ā
 jígohop be. Páant yeejép meép
 ā jumachah, caan mújboó
 jumnit nihat queejwā ĩ túi
 wūn beedáh bejep be.

⁴ Chénewā ĩ puoh jéenaat
 túttimah, biíh ángel jwūh

* 15:4 Sal 86.9 * 15:5 Ex 38.21 * 15:8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is

6.4 * 16:2 Ex 9.10; Dt 28.35

ã bíbohni pamap diitboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadihbut ã puoh báahani ã chūúúp be. Páant ã chūúúchah, meép mujna mícjeh ã túut nuúm beedáh bejep be.* 5 Páant ã túut nuumúchah ennit, biíh ángel mujnadih en daoní, nin pah áí niijíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá. Jon jãtih, buubut ma jumna caá. Pánihna, cãacwã yeejép ã chãjachah enna, queétdih peéh chãjna, meép mujna chãjat yoobópdih tigaá.

6 Namoihwãboó míihwãdih maona, meép ã yohop be. Páant ã mawatji júb, queétdih meépdihjeh ma babhbat tútat yoobópdih caá. Páant ma chãjatdih tibeé queét ã náahap be”, ã niijíp be.

7 Páant ã niiját túttimah, Diosdih cáo wêhat naajéh ã wéhenachah, wã joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wêpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chãjap be”, áí niijíp be.

8 Biíc peihcannit ã puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap diitboó jumnidih yeodíh ã puoh jãhanap be. Páant ã puoh jãhanachah, cãacwãdih ã tehaat pínah niijná, Dios yeodíh tubit ã chãhaat tútup be. 9 Pánihna, cãacwã tubit

wan tehna, Dios queétdih ã peéh chãjatdih jéihnit, caandíh yeejép ã jãihñap be. Yeejép yapna yuhna, ã yéejatdih jãgahcan, ã noón cádahcap be. “Dios túini caá”, ã niij wêi naóhcap be.

10 Chénena míc ã puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap diitboó jumnidih Namó ã chūudupboó ã puoh jéenanap be. Páant ã puoh jéenaat túttimah, ã maáh jumapboó ã dupúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jumnit, tubit tubana, ã ih nuúcdih ã néeh chãacáp be. 11 Dios queétdih ã yaoh chãjachah jéihna, caandíh yeejép ã jãihñap be. Queét tubit tubana yuhna, yeejép yahwítna dmoná yuhna, ã yeejép chãjatdih jãgahcan, ã noón cádahcap be.

12 Biícjñh bóo téihya ángelwã ã puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap diitboó jumnidih Éufrates wãt jumni mujna ã puoh báahanap be. Páant ã puoh báahanachah, caan múj ã jôpah bejep be, yeó aáb jūúwáp mant moón maáta ã ih cãacwã biícidih ã chūuhap pínah niijná.*

13 Túttimah, biíc peihcannit nemépwã bubúwã pah jãgohnitdih wã enep be. Biíc Maí Dũniíh jacmant ã bac jūúwáp be. Biíh mujmant jũóhni Namóih jacmant ã bac jūúwáp be. Biíh, “Dios naáwátidih naóh yapani caá”, niij yeeni baácmant jũóhni

* 16:4 Ex 7.17-21; Sal 78.44

* 16:10 Ex 10.21

* 16:12 Is 11.15

Namoíh jacmant ã bac jũúwúp be. ¹⁴ Queét biíc peihcannit nemépwã cãacwã ï jéih chãjca naáhdih chãj jũutnit pínah ï jumup be. Nihat baácdih moón ï maáta ïih cãacwãdihbut ï míic mawat túutup be. Páant ï míic mawat pínah yeó jáap Dios chah wẽpni nihat cãacwãdih wutni jumna, pée míic mawat yeó jáap ã jumuchah, caandíh eníhcannitdih Dios ã yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandíh wã enat pónih, nin pah Jesús jwuh áí níj naáwáp be: “**¡Ñi joyoó! Nuumní cãac ñi náhnicah, nuumúdih ã juibiát pah, weembút ñi náhnicah, wã dei bejbipna caá.* Pánihna, yégueh ñonít ï tíccat pah, tánidih chãjnit, wã jwúb dei juibínachah, ñi tíccan níit. Páant wã dei juibiát pínahdih táí páinit, búdí ñi wẽibipna caá**”, ã niijíp be.

¹⁶ Queét biíc peihcannit nemépwã nihat baácdih moón ï maátadih míic mawat túut niijná, ï yoób míic wáacat túutup be. Hebreo wéheatjĩh “Armagedón”, wãt jumupboó ï míic wáacap be.*

¹⁷ Seis ángelwã ï puoh jéenaat túttimah, caán péeni jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih johlit jumupboó ã puoh yohop be. Páant ã puhwuchahjeh, áih muumánt Dios wẽpép áí niijíp be: “¡Páant bóojeh tigaá, bũca!”

ã niijíp be. ¹⁸ Páant ã niijíchahjeh, úum náah jumni yoobát énoh wedóat biíc dih pũi, baác búdí ã méménap be.* Jon jãtih páant bóo pohba baác ãpĩ mémécan jĩi. Bũu caá chah baác méméat ã yoób jumup. ¹⁹ Páant ã baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peét bejna, biíc peihcanni tútchina pah ã chãwáp be. Nihat biíh tútchinabut ã boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wãt jumni tútchidih moón tubit yeejép ï chãjatjidih náhnina, búdí íjnit, Dios queétdih búdí ã peéh chãjap be.* ²⁰ Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenábut ã boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ã noón wihcap be.* ²¹ Dahwani cámahni mah dahna cãacwãdih ã bũug lájap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ã jumup be. Pánihna, queétdih ã bũug lájachah, cãacwãdih tubit ã peéh chãjachah ennit, Diosdih yeejép ï jũihũap be.

17

Tubit yeejép chãjat túutnih

¹ Túttimah, siete pamapnadih bíbohnit ángelwãjeéh jumni wã pebh júnit, nin pah weemdíh ã níj naáwáp be: “Ma en jũúwú. Dawá mujna chah chúudnih dawá cãacwãdih tubit yeejép mi chãjat túutat peéh, Dios ã peéh

* 16:15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3

35.22; Zac 12.11 * 16:18 Ap 8.5; 11.13,19

* 16:20 Ap 6.14 * 16:21 Ex 9.23; Ap 11.19

* 16:16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr

* 16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10

* 17:1 Jer 51.13

chājat pínahdih meemdih wā júutbipna caá.* 2 Nihat baácdih moón ĩ maátadih mi wutna caá. Queét maáta caántdih jepahnit, mijeéh ĩ yéej chājap be. Páant ĩ chājachah, nihat cāacwābut biíc yoobó ĩ yéej chājap be”, ā niijp be.*

3 Páant ā niiját túttimah, Túini Espíritu ā wēpat weemdih búdí ā jumuchah, cāac wihcapboó ángel weemdih ā ub bejep be. Ā ub juibínachah, dūni Namojih yad wili mi chúuduchah, wā enep be. Caán Namó wā jwíih ennijeh mantih ā jumap be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumap be. Āih waonádih dawá wūt yee daácsi ā jumuchah ennit, Dios búdí ā ijna caá.* 4 Caanjih chúudnihboó maáta ĩ dawát chóodih mi dawúp be. Caán chóona chod dūni, ñunúp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jíb jumni jeé túbna, perlas wūt jumni túbna biíc dih ĩ wid búudhni ā jumap be. Oro pamapdihbut mi bíbohó be.* Caán pámap túi jígohni jumna yuhna, caán diítboó búdí yeejép mi chājat ā jumap be. 5 Caánt yeejép wili miíh móot juúhdih mi wūt daácsi ā jumap be. Caan wútdih bita ĩ túi jéihcan caá. Nin caá mi wūt: “BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA WŪT JUMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CHĀJATDIH ÑINAHAT TŪHTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TŪHTCANNIH CAÁ”,

niij daác búudhni mi jumap be. 6 Dawá Jesúihwādh miíc maonit, ĩh meép ĩ yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. Jesúsdih ĩ cádahcat jíb caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wā en wáhi bejep be. 7 Páant wā en wáhi bejchah ennit, ángel weemdih nin pah ā niijp be: “¿Dépanih tigaá ma en wáhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúudni Namó siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wā jéihyabipna caá. 8 Caán Namó játiħ jumni ā jumap be. Obohjeéhtih, buu ā wih jwuhcan caá. Túttimah, caán namah bóo ítmant jumni ā bac juóhbiipna yuh caá.* Páant ā bac juúwát túttimah, iiguípna ā bejbipna caá. Nin baác ā jumap pínah játiħ Dios áihwā pínah ĩ wútdih áih papélah tólihdih ā daacáp jĭ.* Pánihna, ā daacca naáhwāboó caán Namó ā jwúub jígohochah, ĩ en wáhi bejbipna caá.

9 “Buu wā naáwátdih jéihíhna, ñi túi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ā jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chúudap be. Caán siete jeená siete maátadih mi wutnit ā jumna caá. 10 Cinco maáta ĩ maáh jumati jiantjeh ā buudáh bejep be. Biíh queét túttimah, buu maáh ā jumna caá. Biíhboó caán túttimah maáh waadní, bahnijeh ā jumbipna caá.

* 17:2 Is 23.17; Jer 51.7 * 17:3 Ap 13.1 * 17:4 Jer 51.7 * 17:8 Dn 7.7; Ap 11.7 * 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8

11 Namoboó jãtih jumni, buu wihcanni, queét siete maáta túttimah, jwúb jumna, maáh ã waadbípna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbípna caá.

12-13 “Namoíh mona, diez maáta panihnit ã jumna caá.* Dawá cãacwã ã chah maáta pínah ã jumna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta ã waad jwúhcan caá. Queét diez maáta biíc yoobó jenah joinít, Namoíhwã ã jumbípna caá. Pánihna, ãh baácđih moón ã chah maáh Namodih ã waadábipna caá. 14 Queét diez maáta Namo biícđih bejnit, Oveja Wúúh ã ñionit, caandíh cádahcannit biícđih ã jumupna, míc mawadih ã juibíbipna caá. Páant ã míc mawachah yuhna, Oveja Wúúh ãihwã biícđih queétboodíh ã yap yohbípna caá. Caán Oveja Wúúh nihat cãacwã ã maáta chah Maáh caá ã jumup. Pánih chah wēpni jumna, queéđih ã yap yohbípna caá”, ángel ã niijíp be.*

15 Caanjéh muntih nin pah ã jwúb niijíp be: “Buu caánt yeejép chãjnih dawá mujna chah chãudnih ded pah mi jumadđih wã naóhbípna caá. Caan mujna nin baácđih moón, dawá cãacwã ã jumad pah caá. 16 Caán Namoboó, diez maátajíh yeejép chãjnihđih ã eníhcan niít. Pánihna, queétboó miíh bií déedih, miíh táini yéguehđihbut dáuc wái

beedánachah, tíic náah jumnih mi chãobípna caá. Miíh déepđihbut ã jeémpbípna caá. Páant ã jeémp jadhniđihbut ã cáo yoh beedábipna caá. 17 Dios yeejép chãjnihđih yohat túut niijná, queét diez maátadđih biíc yoobó ã jenah joyát túutap be, Namodih ãh baácđih moón chah maáh ã jumad pínah niijná. Jon jãtih Dios ã niijátji pah ã yap beedéchahjeh, Namoboodíhbut ã yohbípna caá. 18 Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wút jumni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidđih moón nihat baácđih moondíh yeejép wutnit ã jumna caá”, ángel ã niijíp be.

18

Babilonia tútchi yohni ã jumad

1 Túttimah, biíh ángel, Dios pebh jumni ã dei jũwúchah, wã enep be. Búdí wēpni jumna, ã yeh iigát nihat baácboó ã túi baabáp be. 2 Pánih dei joinít, caán ángel tabit ã wēp niijíp be:

“¡Yohni caá buca! Wēpép Babilonia tútchidđih moondíh Dios jáantjeh ã yoh beedánap be.* Búu dawá nemépwã, yeejép jwébehwã, cãacwã ã en iinít mícjeh ã jumna caá.*

3 Nihat baácđih moón, ã maáta biícđih, caán tútchidđih moón yeejép ã chãjachah, ã en yacap

* 17:12-13 Dn 7.24 * 17:14 Dt 10.17; Ap 19.16 * 18:2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 * 18:2 Is 13.21; Jer 50.39

be. Páant yeejép ĩ chājatdih en yacnit, Namodih wēinit, ĩ jepahap be. Queét nihat dawá bií déedihbut ĩ en ñinahap be. Páant yeejép ĩ chājatji jīb Diosboó caán tātchidih moondih ã yoh beedánap be”, ã niijíp be.*

4 Tátimah, jeámant Diosboó nin pah ái niijíp be:

“Wiihwáá, caán tātchidih moón biícidih yéej chājcat túut niijná, ñi bac bejeé.* Ñi bac bejcah, queétdih wā peéh chājachah, yeebdíhbut ã chūúhbična caá.

5 ĩ yéej chājat caánt yeejép chājni mi yéej chājatji pah, bádí yoobát ã jumna caá.* Pánihna, weémboó mi yéej chājatjidih wā quíib buudcán caá.

6 Pánih quíib buudcán, caántdih bádí wā peéh chājat túutbična caá. Cāacwādh yeejép mi chājat tútatji pah, caántboodíh yeejép yoobát wā peéh chājat túutbična caá.*

7 Caántboó ‘Weém maáh wili, túnih caá. Êemp wunnih ĩ moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ã wihcan niít’, mi niijjenah joyóp yuh be. Páant niijjenah joiná,

bádí jīb jumnidih mi bíbohóp be. Páant bádí jīb jumnidih mi bíbohátji pah mantih, yeejép mi yapa naáh.

8 Páant mi niijjenah joyóchah yuhna, náhnicahjeh caántdih peéh chājat pínah ã jumbična caá. Caánt tubúp chūúh, wun jūinít, nuugúpjiñjeh mi wunbična caá. Páant mi wunachah, caántdih ĩ cáo yohbična caá. Weém ñi Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wā niiját pah yoobópdih wā peéh chājat túutbična caá”, jeámant ái niijíp be.*

9 Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ã cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácidih moón ĩ maáta bádí ĩ jūibíčna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tātchiboó túini bií déedih jīb chājadih ĩpí jūibínap yuh be. ¹⁰ Páant bádí ã iiguíchah enna, queét maáta ñih tātchimant jumna, biíc yoobó peéh chājat pínahdih úumnit, ĩ en wáhi bejbíčna caá. Caandíh en wáhi bejnit, nin pah ĩ niijbíčna caá:

“Moh yéejni tātchi caá, Babilonia. Con bádí tātchi, chah wēpni tātchi ã jumap yuh be. Obohjeéhtih, náhnicah, con tātchidih Dios ã peéh chājna caá”, ĩ niijbíčna caá.*

* **18:3** Is 23.17; Jer 51.7 * **18:4** Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * **18:5** Gn 18.20-21;

Jer 51.9 * **18:6** Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 * **18:8** Is 47.7-9 * **18:10** Ez 26.16-17

11 Nihat baácdih moón bií dée jíib chāj jibnitboó, caán tútchi ā buudúchah enna, bií déedih jwúub jíib chāj wūhat pínah wihcat jéihnit, bádí ĩ jġahbipna caá.*

12 Oro, plata, bádí jíib jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbnadihbut ĩ jéih jíib chāj wūhcan niít. Biíh ĩ ub jūóhni táini yéguehna, maáta ĩ dawát jaihni yégueh chóona, seda wūt jumni táini itíni chóona, dūni yégueh chóonadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Biíh ĩ ub jūóhni chej jumni máa nahna, marfil wūt jumniġih ĩ chājnidih, bádí jíib jumni máajġih ĩ chājnidih, bronce wūt jumniġih ĩ chājnidih, ĩtahġih ĩ chājnidih, mármol wūt jumni jeeġih ĩ chājnidihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. 13 Biíh ĩ ub jūóhni ĩ jeémátdih ĩ nuñaat pínah canela wūt jumni, biíh ĩ jeémátdih ĩ nuñaat pínahbut, chej jumni ĩ cáwat pínah, mirra wūt jumni chej jumni dahnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Biíh ĩ ub jūóhni ĩ jeémát pínah jiwá iguúh mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bitá jiwiwā, ovejawā, caballowā ĩ wáini pútáni chóona biícđihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Queédih teo wūhñit pínahdih ĩ ub jūúwúchah yuhna, queédih jíib chājnit pínah ĩ wihcan caá. Pánihna, jíib chājnit pínah ĩ wihcah enna, queét ub jūóhñitjiboó bádí ĩ jġahbipna caá.* 14 Caán tútchidih

moonjídih jāiná, nin pah ĩ niijbípna caá:

“¡Adé! ĩ moh yéejna caá. Nihat ĩ oiniġi ā buudáh bejep be. Nihat táini ĩ bíbohnijibut ā buudáh bejep be. Chéneġi ā jwúub wihcan niít”, ĩ niijbípna caá.

15 Queét caán tútchidih moondih bií dée jíib chāj wūhna, bádí ĩ jíib tewep yuh be. Pánihna, caán tútchidih yuúpmah ĩ en boj behbipna caá, “Jwiútdihbut peéh chājná”, niijná. Páant niij en ñuhna, caán tútchidih bádí ĩ jġahbipna caá.* 16 Bádí jġahñit, nin pah ĩ niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con bádí tútchidih moonjġi. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah táinidih ĩ bíbohóp yuh be. Caántboó táini jaihni, táini dūni yégueh chóona, maáta ĩ dawát chóonadih mi dawúp yuh be. Oro, bádí jíib jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbnadihbut búudhni yégueh chóonadih mi dawúp yuh be. Páant mi nihat pah con tútchidih moón ĩ jumup yuh be.

17 Obohjeéhtih, náhnicaġeh con tútchi ā buudáh bejep be”, ĩ niijbípna caá.

Nihat dahwani jāáj chóonadih moón, ĩ maáta,

* 18:11 Ez 27.31,36

* 18:13 Ez 27.12–13.22

* 18:15 Ez 27.31,36

queédih teo wāhnit, bita bádí mājboó teo jibnitbat, caán tátchidih yuúp ī enbipna caá.* 18 Caanjīh enna, caán tátchi ā iiguíchah ennit, nin pah ī niīj űaáčbipna caá: “Con tátchi nihát pah, biih tátchina ā wihcan caá”, ī niijbípna caá.* 19 Pánih bádí jīgah jāinít, nin pah ī niijbípna caá:

“¡Adé! Con tátchidih moonjí moh yéejnit caá. Túini tátchi yuh jī. Nihat jwiít dahwani jāáj chóona bíbohniit, bádí mājna jibnit, con tátchidih bóo bií déejīh jwī jīb tewep yuh be. Obohjeéhtih, biícmantjeh con tátchi ā buúd beedáh bejep be”, ī niijbípna caá.*

20 Caán tátchidih Dios ā yohochah ennit, yeéb nihát, ángelwā, Jesúíhwā, āih túini doonádih naóh jibnit, naóh yapanit biíc dih, bádí űi weñeé.* Caán tátchidih moón yeebdíh bádí yeejép ī chājat túutap be. Páant yeejép ī chājatjí jīb Dios ā peéh chājna caá, buca”, ī niijbípna caá.

21 Táltimah, biih wēpép ángel bádí jee dáhdih ub űaha bojnit, bádí mājna ā yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ā niijp be: “Nin jee dáh ā buúg báahat pah bádí Babilonia

tátchi páantjeh buudní ā jumna caá.* Páant ā buudát táltimah, caán tátchidih chéneji ī encan niit.*

22 Caán tátchidih ī ewatjí ā jwúub wihcan niit. Árpsadih ī bíitatjí, chíó nahnadih ī póojatjí, biih póojat nah-nadihbat ī póojatjibat ā wihcan niit.* Caán tátchidih teonitjí ī jwúub teocan niit. Jeémát chājna, jee júdujīh ī úunat yáaatbat ā laihcan niit.

23 Caán tátchi ā jwúub yeh iigcán niit. Téihya chéonit, ī wēi wéheatjibat ā jwúub laihcan niit.* Caán tátchidih moón bií déedih jīb chāj jibnit biih tátchinadih moondíh ī en űinahat túutap be. Pánih en űinahat túutnit, Diosdih ī náahcat pínah niijná, queédih ī yéejanap be”, ángel ā niijp be.

24 Caán tátchidih moón Dios naáwátdih naóh yapanitdih, bita āihwādi hbat yeejép it mao yohop tají. Nihat biih tátchidih moonbát Jesúíhwādi h ī mao yohatdih it en yacap tají. Páant bádí meép ī yohatjí jīb, Babilonia tátchidih moondíh Dios bádí ā peéh chājap be.*

* 18:17 Is 23.14; Ez 27.26-30 * 18:18 Ez 27.32 * 18:19 Ez 27.30-34 * 18:20 Dt 32.43; Jer 51.48 * 18:21 Jer 51.63-64 * 18:21 Ez 26.21 * 18:22 Is 24.8; Ez 26.13 * 18:23 Jer 7.34; 25.10 * 18:24 Jer 51.49

19

1 Babilonia tútchi ded pah ã yapat pínahdih wã enat túttimah, jeámant dawá nin pah íi níj wēi ñaacáchah wã joyóp be:

¡Aleluya! Diosdih búdí jwí wēi naóh jíih. Dios jwiít dih túi ubni caá. Nihat cáacwādih wutni, chah wēpni caá. Pánihna, caandíh búdí wēi naawát caá náahap.

2 Yeecan, yoobóp dih peéh chājni caá. Yeejép chājnihdih en yacnit, nin baácdih moón yeejép í chājap be. Pánihna, caántboodíh Dios búdí ã peéh chājap be. Āihwādih mi mao yohat jíibbat, búdí ã peéh chājap be”, íi níijp be.*

3 Túttimah, nin pah í jwáub níj wēi ñaacáchah, wã joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdih jwí túi wēi naóh jíih. Caán yeejép búdí tútchi íig beední jumna, chéneji ã jwáub jígochan níit”, íi níijp be.*

4 Queét veinticuatro maáta, chénena míc dawá quíibna jumnit ángelwã bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwí Maáh Diosdih í níj wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” í níijp be. ⁵ Túttimah, Maáh pebh ñahni nin pah áí níijp be:

“Jwí Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo

wāhnit, oboh jumnit, maátabat, nihat yeéb āihwā ñi túi weñeé”, ã níijp be.*

Oveja Wūúh téihya chéona, ã numah jeémát

6 Túttimah, dawá cáacwā í wēi naawáchah, wã joyóp be. Búdí dóo, énoh ã yáaat pah bóo áí yáanap be.*

“¡Aleluya! Diosdih búdí jwí wēi naóh jíih. Būū jwí Maáh yoobát caá ã jumup. Pánihna, jwí Maáh chah wēpnidih jwí wēi naóh jíih.*

7 Būū Oveja Wūúh téihya chéwat túut caá ã chājap. Ā téihya chéonih pínah wili, túi míc ámoh péanah mi páina caá.

8 Túi baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ã wūhup be. Caán túi baabní yégueh Dioíhwā í túi chājatdih ã júutna caá. Pánihna, í téihya chéwat yeó jáap ã jumuchah, jwiít jwí wēi jíih”, íi níijp be.*

9 Páant í níj wēi naawát túttimah, caán ángel nin pah weemdíh ã jwáub níijp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wūúh téihya chéona, ã numah jeémát dih’ Dios ã did bojnitboó, túi wēinit caá’, ma níj daacá”, ã níijp be. Páant níijnájuh tih, nin pah ã jwáub ñūún níijp be: “Túí yoobóp dih tibeé wã naawát.

* 19:2 Dt 32.43; 2R 9.7 * 19:3 Is 34.10 * 19:5 Sal 115.13 * 19:6 Ez 1.24

* 19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 * 19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14 * 19:9 Mt 22.2-3

Dios weemdih ã naawát túutap be”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandih weñat túut wã chãjap yuh be. Obohjeéhtih, páant wã chãjachah ennit, weemdih nin pah ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma nihat pah weembút Diosdih teo wũhni mun tigaá. Ma déewã Jesúihwã, nihat ãih túini doonádih cádahcannit ã nihat pah weembút Diosdih teo wũhni mun tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ã niijíp be. Nihat Dios naawát dih naóh yapanitboó Túini Espíritu ã wēpatjĩh Jesúih túini doonádih jwĩ naóhna caá. Pánihna, jwiít nihat caandih teo wũhni mícjeh caá.

Baabní caballojih chũudni

¹¹ Táltimah, Dios ã jumapboó jęc pãa lajni pah ã jumachah, wã enep be.* Caánboó baabní cabalodih wã enep be. Caanjih chũudni “Yeecanni, yoobópdih chãjni”, ã wüt jumap be. Caandih enihcannitdih míc maonit, yoobópdih peéh chãjni caá.*
¹² ãih quíibna tũ õopát panih jigohni be.* ãih wao dáhdih maáta ã dũwát júdnadih dawá ã dũwáp be. Bíih wütbut ã dũwáp be. Caán wütdih caanjéh ã jéihyep be. Bitã ã jéihcap be. ¹³ ãih yégueh, búdí meép chũhni chóodih ã dũwáp be. Caanjéh

yuhna, bíih wüt jumna, “Dios ã jenah joyátdih naóhni”, ã wüt jumap be.* ¹⁴ ãih soldadowã jeámant moón caandih ã péenap be. Baabní caballowãjih chũudnit, táí quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih duonít míc ã jumap be. ¹⁵ Chénaboó jaco jumni íbat naadih ã chãác tewep be. Caán naá nin baácdih moondih ã yap yohat pínah naá ã jumap be. ã wēpatjĩh ã wütachah, bíic caandih ã jéih yap yohcan niít.* Dios chah wēpni nin baácdih moón tabit ã yéj chãjatjidih búdí ã íjna caá. Páant ã íjjichah, caballojih chũudniboó queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá.* ¹⁶ ãih yégueh chóo máijih ãih bíih wüt daácsi ã jumap be, nihat ã jéih enat pínah niijná. “NIHAT CĂACWĂ Ĩ MAÁTA CHAH WĒPNI MAÁH CAÁ”, ã niij daácsi ã jumap be.*

Namodih ã yap yohat

¹⁷ Táltimah, yeojih ñũhni ángeldih wã enep be. Nihat jóopwãdih nin pah ã niij ej wáacap be: “Míc wáacnit, Dios ã wũhni jeémátdih ñi jeémp jũúwá. ¹⁸ Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjĩh bácahdih jeémát túut niijná, ñi míc wáac jũúwá. Ĩ maáta, soldadowã ã maáta, chah wēpni, caballowã, queétjih chũudnit, nihat bitã, queétdih teo wũhni, teo wũhcannit, oboh jannitbut, queét nihatih

* 19:11 Ez 1.1 * 19:11 Sal 96.13; Is 11.4 * 19:12 Dn 10.6 * 19:13 Jn 1.1, 14

* 19:15 Sal 2.9 * 19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 * 19:16 Dt 10.17;

Ap 17.14 * 19:18 Ez 39.17-20

bácahjidih jeémát túut niijná, ñi pǎi jǔúwá”, jóopwǎdih ángel ã niijíp be.*

19 Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, ñih soldadowá biícdih míc wáacnit, míc mawadih ñi bejechah, wǎ enep be. Pániha, baabní caballojih chúudni, ãih soldadowá biícdih ñi jumapna Namowá míc mawadih ñi juibínap be. 20 Páant ñi míc mawachah, baabní caballojih chúudniboó Namodih yap yohnit, ã tewep be. Biíh Namo, “Dios naáwát dih naóh yapani caá”, niij yeenidihbut yap yohnit, ã tewep be. Caán yeeniboó jwíih jǔóhni Namodih nihat cáacwǎ ñi túi jenah joyát pínah niijná, cáacwǎ ñi jéih chǎjca naáhdih dawá chǎj júutni ã jumap be. Caán ã júutatjih Namoih wǎt ðonít dih, ãih pǎpnidih wēinitdihbut ã yeenap be.* Queét chénewǎdih yap yohnit ã chéwat túttimah, queét báadhnitdihjeh iiguípna ã yohop be. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tabit yeejép chej jumni, iig ðubcapboó ã jumap be. 21 Bitá ñijeéh jumnitjidih baabní caballojih chúudniboó ã chǎác teoni íibat naajih ã mawap be. Páant ã mawat túttimah, queét jóopwǎboó ñih bácahjidih jeémpnit, búdí ñi wǎd jumap be.

20

Mil jópchi Jesucristo áihwǎjeéh ã maáh jumát

1 Túttimah, biíh ángel jeámant ã dei jǔúwáchah, wǎ enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ñtah tǔpdihbut ã bíbohop be. 2 Pánihi dei junít, Maí Ðunidihi ã tewep be. Caán Maí Ðunijon jǎtíh bóo maí chóo ðuníji, nemépwǎ ñi maáh, Satanás wǎt jumni ã jumap be.* Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép ã chǎjcat pínah niijná, ã ub dei jǔóhni ñtah tǔpjih ã chéwep be. 3 Pánihi chéopéanit, ã bac jǔóhnihi íitboojéh mǎntíh yohnit, ã nemep be, baácdih moondíh mil jópchi pohba ã yecat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandíh ã jwǎub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ã jumjwǎhat pínah niijná.

4 Túttimah, dawá maáta chúudnitdih wǎ enep be. Cáacwǎ ñi yéejatji júb, ñi peéh chǎjat pínah wēpatdih queét maátadihi Cristoboó átát wǎhup tabe.* Bitadihbut wǎ enep be. Queétboó Jesúih túini doonádh, Dios naáwát dihbut ñi naáwátji júb waó bóod yohnitji jwǎub boonit ñi jumap be.* Namodih, ãih pǎpnidihbut, bódiha caj yoh ñaj wēicannit, ñih móot jumhndih ñih téihyanadidihbut, ãih wǎtdih ñi daacát tútcap be.* Bitá queétdih ñi mao yohat túttimah, ñi jwǎub boopud jǔúwǎp be, páant mǎntíh. Pánihi jwǎub boopud jǔúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo biícdih maáta ã jumát

* 19:20 Ap 13.1-18 * 20:2 Gn 3.1 * 20:4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30

* 20:4 Ap 6.9 * 20:4 Ap 13.16-17; 14.9

túutap be. ⁵ Cristoíhwã ï maonitji, wãnnitjibut, ï jwíih boo pud jüúwúp be. Obohjeéhtih, bita wãnnitjiboó ï boo pud jüóh jwãhcap be. Jesúíhwã mil jópchi maáta ï jummat túttimah, queét jwãh ï boo pud jüóhbipna caá. ⁶ Pánihna, ã jwíih boooanitboó yéejat wihcannit búdí wëinit ï jumap be. Queét iiguípna bejcan, ï jwáub wuncan níit. Diosdih, Cristodihbut wëi wáubh wühhnit jumna, ãjeéh ï watbipna caá.*

Cristo nemépwã ï maáhdih ã yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásdih, nãmah bóo íitboó Dios ã chéó yohat túutniji jwáub wãtni ã jumbipna caá. ⁸ Pánih bacniji nin baácdih moondíh ã jwáub yeebipna caá. Gog wüt jumnitdih, Magog wüt jumnitdihbut ã yeebipna caá.* Pánihna, queét ã yeeatdih joinít, míic mawadih bejat túut niijná, ïih soldadowãdih ï míic wáacbipna caá. Queét soldadowã óon ã dawát pah ï jumbipna caá.

⁹ Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwã ã oinit ï jumapna ï ñuh púud bejbipna caá. Páant ï ñuh púud bejchah, Dios jeámant iigát wahnit, queétdih ã cáo beedábipna caá. ¹⁰ Páant ã cáwat túttimah, queétdih yeeni nemépwã ï maáhdih iiguípna ã yohbipna caá. Namodih, “Dios

naáwát dih naóh yapani caá”, níij yeenidihbut ã yohopjiboo mántih ï maáh Satanásdihbut ã yohbipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tabit yeejéj chej jumni, iig dũbcapboó ã jumap be. Caanjíh páantjeh yeejéj ï tababipna caá.

Dios caandíh jepahcannitjidih ã yoób peéh chãjat

¹¹ Túttimah, táí baabní búdí chãudatdih Dios ã chãuduchah, wã enep be. Nin baác, jeábut bũdná, ã jígochcap be, bũca. ¹²⁻¹³ Oboh jumnitji, ï maátabut wãnnitji jwáub boonit, Maáh pebh ï ñuhuchah, wã enep be. Búdí mujboó bũdnítji, baácboó bũdnítjibut boo pud jüóhnit queét ñahnit ï jumap be. Caanjíh ï ñuhuchah, caán Maáhboó ã daácniji papélah tólihnadih ã watap be. Caán tólihna cáacwã ded pah ï chãjatjidih átát daácji taga. Túttimah, bíih tólihdihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsdih jepahnitjiíh wãtnadih ã daácní ã jumap be.* Pánihna, caán tólihnãmant en péanit, ded pah ï chãjatji jíib ã peéh chãjap be.* ¹⁴⁻¹⁵ Pánihna, Dios áihwãdih ã wüt daácní tólihboó det ïih wüt wihcannitdih peéh chãjnit, iiguípna ã yohop be. Páant iiguípna ã yohnitboó jwáub wãnnit panihnit ï jumap be. Pánihat túttimah, chéneji jwáub wunat ã wihcan níit, bũca.*

* 20:6 Ap 1.6; 5.10

* 20:8 Ez 38.2,9,15

* 20:12-13 Sal 69.28; Ap 3.5

* 20:12-13 Dn 7.9-10

* 20:14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8

21

Jáap jeá, jáap baácbut

¹ Túttimah, jáap jeá, jáap baác dihub wã enep be.* Jwúh jumni jeá, baác, búdí mubbut átát buudáh bejep be. Páant ã buudúchah, nihat yéejatbut átát buudáh bejep be.

² Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ã dei júuwúchah, wã enep be.* Téihya chéonih pínah túini yégueh duonít, mi áa pínahdih jwááádih júuwát dée pah túi jíghni ã jumup be.*

³ Caandih wã enechah, Maáh ã chúudupmant nin pah ãi niij wêp naawáp be: “Ñi enee. Bujwuh caá Dios cáacwájeéh jumna caá ã chãjap, buca. Íjeéh jumna, áihwã yoobát í jumuchah, caanjéh í Maáh ã jumbipna caá.* ⁴ Queétdih ã weñanachah, jígahatbut ã wihcan niít. Yéejat wihcah, tubatbut wihcah, í jwúub wuncan niít. Tuba juñát wihcah, wun juñátbut ã wihcan niít. Nihat jon jãtíh yeejép ã jumati ã buudáh bejep be”, ã niijp be.*

⁵ Túttimah, caán chúudni nin pah ã jwúub niijp be: “Ñi enee. Nihatdih jáap mícjeh wã chãjna caá”, ã niijp be. Páant niijnít, nin pah weemdih ã jwúub niijp be: “Buatéh wã niiját túi yoobópdih jumna, wã niijátj pahjeh bíic yoobó ã yapbipna

caá. Páant wã niijátjidih joinít, ma daacá”, ã niijp be.

⁶ Túttimah, nin pah ã jwúub niijp be, páant mantih: “Páant bóojeh tigaá. Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih í babhbíhichah, túini mahdih jíib náahcanjeh, queétdih wã wãhbipna caá. Caán mahdih babhntboó jwúub wuncan, páantjeh wãjeéh í jumbipna caá.* ⁷ Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wã túi chãjbipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí í wëibipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wã jumuchah, queétdih wã weh í jumbipna caá.* ⁸ Obohjeéhtih, det úumna, weemdih cádahnit, weemdih náahcannit, yeejép chãjnit, cáacwádh mao yohnit, í weha mána nihcannitjéh yéej chãjnit, jíóhnit, í pãpnidih wëinit, nihat yeenit yuh buca iiguípna í bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí mój pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íig dubcapboó caá. Caanná bejna, jwúub wunat pah í bejna caá”, ã niijp be.*

Jáap Jerusalén

⁹ Túttimah, bíic ángel, siete pama na bíbohnt ã peéh chãjat tútnit ángelwájeéh jumni, wã pebh ã juyúp

* 21:1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 * 21:2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * 21:2 Is 61.10;

Ap 19.7-8 * 21:3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 * 21:4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17

* 21:6 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 * 21:7 2S 7.14; Sal 89.26-27 * 21:8 Mt 25.41;

Ap 2.11; 20.14 * 21:9 Ap 16.1

be.* Pánih júnít, nin pah weemdíh ã niijp be: “Ma en jūúwú. Oveja Wūúh ã jáap áa jumnihdih meemdíh wã jáutbipna caá”, ã niijp be. ¹⁰ Pánihna, Túini Espíritu jap bóo jeejina weemdíh ã numah púuh laab béjep be. Páant ã numah púuh laáb juibínachah, japmant Dioíh tútchi, Jáap Jerusalén, ã dei jūúwúchah, weemdíh ã jáutp be.* Nin pah caán tútchi ã jígohop be: ¹¹ Dios ã yeh iigátjīh túi yeh iigní tútchi ã jumap be. Búdí jīb jumni jeé túi jēlepni, itah naadíh jwī túi en yabaca bojat pah, caán tútchi ã jumap be. ¹² Caán tútchi yehmant wáihyat júdu, búdí wúupni jap bóo yoobát ã jumap be. Caán wáihyat júdudih doce jēcna ã jumap be. Caan jēcna jumat pah biquína ángelwā ĩ wapap be. Caan jēcna jumat pah Israel jūimená doce poómp ĩih wātna daácnī ã jumap be. ¹³ Yeó aáb jūúwúpmant biíc peihcanni jēcna ã jumap be. Yeó dei bejepboobút biíc peihcanni jēcna ã jumap be. Nin chóop yapatboobút biíc peihcanni jēcna ã jumap be. Biíh chóop yapatboobút biíc peihcanni jēcna ã jumap be.* ¹⁴ Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ã lajap be. Caán jeé jumat pah Oveja Wūúh jwiít doce ã naáwát túutnitji, jwīih wātna daácnī ã jumap be.*

¹⁵ Weemdíh naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdih ã bíbohó be. Caán tútchidih,

wáihyat júdu, jēcnadihbut jenah enat túut ã chājap be.* ¹⁶ Pánihna, caán tútchi áih maatát, áih japat, áih buwábut, nihat biíc yoobó miíc ã jumap be. Caán ángel ã bíbohni jenah enat nahjīh caán tútchidih ã jenah enechah, doce estadio ĩ niijní, dos mil doscientos kilómetros maátnī ã jumap be. ¹⁷ Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã wúupatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ĩ niijní, sesenta y cinco metros wúupni júdu ã jumap be. Jwiít cāacwā jwī jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã chājap be.

¹⁸ Caán wáihyat júdu túi jēlepni jeejīh ã chājni júdu ã jumap be. Caán tútchiboó, orojīh ã chājni tútchi ã jumap be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat ã jumap be. ¹⁹ Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jīb jumni ã jumap be. Jwīih jumni jaspe wūt jumni jeé ã jumap be. Caán túttimah zafiro, ágata wūt jumni jeé ã jumap be. Caán biíc peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina wūt jumni jeé ã jumap be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wūt jumni jeé ã jumap be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wūt jumni jeé ã jumap be. ²¹ Caán doce jēcna perla wūt jumni jēcna ã jumap be. Caan jēcna yoobó biíc perla dahjeh

* 21:10 Ez 40.2 * 21:13 Ez 48.30-35

* 21:14 Ef 2.20 * 21:15 Ez 40.3

ã jumup be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni táí en yabacaat oro namájuh ã jumup be.*

²² Caán tútchidih Dioíh m̄udíh wã en bidip up be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tútchidih nihat pehbóo jwí Maáh Dios चाह wēpni, Oveja Wūúhbut ĩ jumup be. Pánihna, nihat caán tútchi Dioíh m̄úú yoobát be. ²³ Dios, Oveja Wūúh biícđih ĩ yeh iigátjĭh caán tútchi ã táí baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbut ã náahcap be.*

²⁴ Nihat nin baácđih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yoobópđih ĩ táí jéihbipna caá.* Nihat baácđih moón ĩ maáta caán tútchina jubínit, nin pah Diosdih ĩ niúj wēi naóhbipna caá: “Jáantjeh wíh cãacwã weemdíh búdí ĩ weñep be. Pánihna, b̄u meemdíh jwuh wã namah wēibipna caá”, ĩ niijbípna caá.

²⁵ Caán tútchidih bóo jęcna pãa lajni ã jumbipna caá. Caanná d̄upúát wihcan, caan jęcnadih nemat ã wihcan niút.

²⁶ Nihat cãacwã Diosdih nin pah ĩ niúj wēi naóhbipna caá: “Meém चाह táini, चाह wēpni ma jumuchah, meemdíh nihat weñat caá náahap”, ĩ niijbípna caá.* ²⁷ Yeejépbodíh caán tútchina ĩ ub bejcan niút.* Ded yéej chājnit, yeenitbut, caán tútchina ĩ jéih waadcán niút. Oveja Wūúh ã bíbohni papélah tólihboó

ĩ wātnadih daácnitjeh caán tútchina ĩ waadbípna caá.

22

¹ Túttimah, báadhani majdih caán ángel weemdíh ã júutup be. Caan múj táí maj mac baabní,* Dios, Oveja Wūúhbut ĩ ch̄ud̄upmant noój jāáj jūóhni ã jumup be. ² Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jāajánap be. Caan múj jwēejdih chénat pah buwá báadhd̄at t̄utni máa nahna ã lajap be.* Caan náhna widh jumat pah quehna, biíc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh n̄onabut cãacwã ĩ boopat pínah ã jumup be. ³ Caán tútchiboó “Caán ã táican caá”, Dios ã niijni ã wihcan niút.* Caán tútchidih Dios, Oveja Wūúh biícđih ĩ ch̄ud̄at ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ĩ wēibipna caá. ⁴ Queét Diosdih ĩ míc jwāáh enbipna caá.* ĩh móot j̄úh̄nadih áih wūt daácnit ĩ jumbipna caá. ⁵ Caanná d̄upúát ã wihcah, jiiátđih ĩ náahcan niút. Jwí Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumuchah, yeó ã yeh iigátđihbut ĩ náahcan niút.* Caán tútchidih moón páantjeh maáta ĩ jumbipna caá.*

Jesucristo nin baácboó ã jwūub dei jūúwát pínah bahnijuh ã j̄udhd̄at

* **21:21** Is 54.11-12 * **21:23** Is 60.19-20; Jn 8.12 * **21:24** Is 60.3 * **21:26**

Is 60.11 * **21:27** Is 52.1; Ez 44.9 * **22:1** Ez 47.1,12; Zac 14.8 * **22:2** Gn 2.9

* **22:3** Gn 3.17 * **22:4** Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2 * **22:5** Is 60.19; Ap 21.23

* **22:5** Dn 7.18

6 Túttimah, caán ángel weemdih nin pah ã niij naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ã naáwát yoobópdih caá. Á niijátji biíc yoobó ã yapbipna caá. Jwĩ Maáh Dios ã naáwát dih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa áih ángeldih ã wahap be, caandih teo wáhnitdih túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

7 Túttimah, Jesús jwuh nin pah ã niijíchah, wã joyóp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwúb dei bejat pínah bahnijeh ã judhna caá. Det nin tólihboó ã daacátdih túi jenah joí jepahnit, wéinit í jumbipna caá**”, ã niijíp be.

8 Weém, Juan, nin nihat wã daácnidih ennit, wã joyóp be. Caandih joinít, wã enat túttimah, weemdih júatni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih weñat túut wã chãjap yuh be. ⁹ Páant wã chãjachah enna, nin pah weemdih ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma nihat pah, weembát Diosdih teo wáhni mun tigaá. Ma déewã Dios naáwát dih naóh yapanit, nihat cáacwã nin tólihdih bóo wutátdih jepahnitbut í jumat pah weembát biíc yoobó Diosdih teo wáhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodih caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant niij péanit, nin pah ã jwúb niij naáwáp

be: “Ma daácní tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã judhduchah, caán tólih ã naáwát dih ma jweéhca bojoó. ¹¹ Caán láa wã naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh í yéej chãj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwã túi chãjnit, í túi chãj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be.*

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwúb niijíp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwúb dei bejat pínah bahnijeh ã judhna caá. Nihat cáacwátdih ded pah í chãjatji jíb wã wáhat pínahdih ub dei bejat túut caá wã chãjap. Pánihna, wíhwã, táinidih ñi chãjatji jíb, yeebdih wã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannitjidih wã peéh chãjbipna caá.** ¹³ **Weém biíhmah jumni caá. Ni-hat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwúb yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá**”, * Jesús ã niijíp be.

¹⁴ Det quei wíhcanni yégueh duonít panihnit yéej chãjatdih cádahnit, ma enni tútchina í jéih waadbípna caá. Caán tútchidih bóo báadhdat túutni máa nah quehedih í jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí í wéibipna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, det yeejépwã, jíóhnit, í weha mána nihcannitjéh yéej chãjnit, cáacwátdih

* 22:11 Dn 12.10 * 22:12 Jer 17.10 * 22:13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8

* 22:14 Gn 2.9; 3.22

mao yohnit, pãpnidih wēinit, yeenit yuh buca, caán tútchina ã waadcán niit.

16 “Weém, Jesús, yeéb wíhwādh ã naáwát pínah niijná wíh ángeldih wã wahap be. Weém maáh David juima, daaat cú panihnibat wã jumna caá”, Jesús ã niijíp be.*

17 Túini Espíritu “Ma jwúub dei jüúwá”, Jesúsdi ã niijná caá. Jesúsdi ã téihya chéonih panihnibat, “Ma jwúub dei jüúwá”, ã niijná caá. Nihat nin wã daacátdih joinítbut “Ma jwúub dei jüúwá”, Jesúsdi ã niijí naáh. Taca joótnit, mahdih ã babhbat pah, Jesúsdi ã jepaha naáh. Caán mah, báadhdát túutni mah ã jumna caá. Pánihna, Jesúsdi jepahnitdih jíib náahcanjeh, jeáboó ãjeéh páantjeh ã jummat túutbipna caá.*

18 Weém, Juan, nin tólihboó wã daacátdih joinítbih nin pah wã wēp naóhna caá: Det nin bohéátdih bíih bohéátjih wid naóhna, Diosdih

ã yap yohna caá. Páant ã yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ã niiját pahjeh mantih queétdihbut ã peéh chãjbipna caá. **19** Nin tólihboó daacátdih biquína naáwátdih náahcan, ã wio yohat pah, Diosdih ã yap yohna caá. Páant ã yap yohochah enna, báadhdát túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, ãih túini tútchinabut ã waadát túutcan niit. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wã daacáp be.*

20 Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: **“Páant tiguaá. Wã jwúub dei bejat pínah bah-nijeh caá ã jedhdap”,** ã niijná caá.

Páant tíi ã jumna nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jüúwá.

21 Jwí Maáh Jesús yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb ãihwã ñi túi jummat pínah niijná. Páant tíi ã jumna nah.

Páant bóojeh tiguaá wã daacát.
Juan

* 22:16 Is 11.1,10

* 22:17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37

* 22:19 Dt 4.2; 12.32